

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Εσωτερικών

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΔΟΜΗ ΕΣΠΑ ΥΠΕΣ

**Παραδοτέο 11 : Διοικητική κωδικοποίηση σύμφωνα
με τις θεματικές ενότητες και την αναλυτική
διάρθρωση αυτών**

Θεματική Ενότητα: Κώδικας Τοπικής Αυτοδιοίκησης

**Δράσεις του Κανονιστικού Πλαισίου των ΟΤΑ Α΄ και Β΄
Βαθμού**

ΑΝΑΔΟΧΟΣ

MICHAILOPOULOS
& ASSOCIATES
Law Firm

Αύγουστος 2019

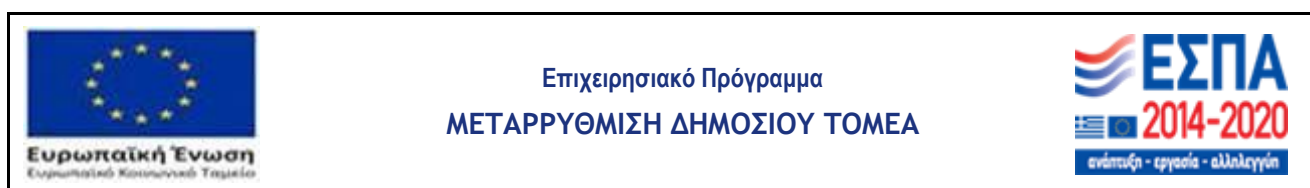
Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

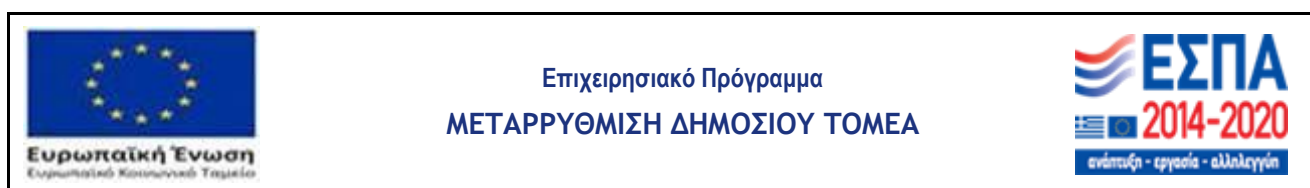
«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Διοικητική Κωδικοποίηση του Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης.....	9
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ ΣΥΣΤΑΣΗ - ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	9
1. N. 3463/2006	9
2. N. 3852/2010	9
3. N. 1850/1989	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ Α΄ ΒΑΘΜΟΥ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ.....	10
1. N. 3463/2006	10
2. N. 3852/2010	15
3. N. 4555/2018	32
4. N. 4600/2019	33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ Β΄ ΒΑΘΜΟΥ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	41
1. N. 3852/2010	41
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	43
1. N. 3852/2010	43
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ ΕΚΛΟΓΕΣ - ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ	46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΕΚΛΟΓΕΣ Α΄ ΒΑΘΜΟΥ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	46
1. N. 3463/2006	46
2. N. 3852/2010	70
3. N. 3584/2007	95
4. N. 4244/2014	95
5. N. 4312/2014	96
6. N. 4447/2014	96
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΕΚΛΟΓΕΣ Β΄ ΒΑΘΜΟΥ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	97
1. N. 3852/2010	97
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ Α΄ ΚΑΙ Β΄ ΒΑΘΜΟΥ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	116
1. N. 3202/2003	116
2. N. 3870/2010	116
3. N. 4147/2013	132
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ.....	133
1. N. 4555/2018	133
ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ ΠΡΩΤΟΣ ΒΑΘΜΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	140
ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΠΡΩΤΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	140
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	140
1. N. 3463/2006	140
2. N. 3852/2010	163
3. Β.Δ. 24-9/20-10-58	169
4. Α.Ν. 314/1968	180
5. N. 339/1976	181
6. N. 947/1979	182
7. N. 998/1979	185
8. N. 1068/1980	190

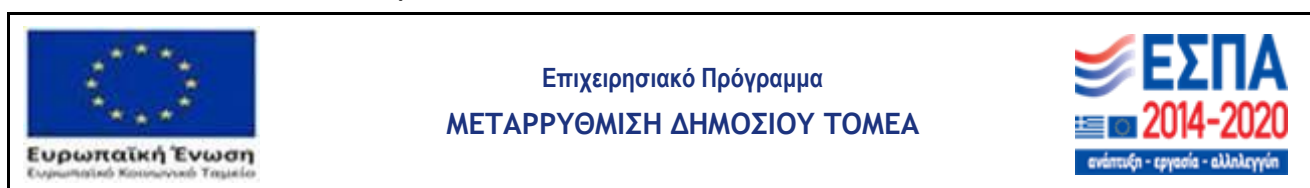
‘Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης’

9.	N. 1080/1980	191
10.	N. 1337/1983	193
11.	N. 1512/1985	196
12.	N. 1566/1985	196
13.	N. 1577/1985	197
14.	N. 1650/1986	200
15.	N. 1894/1990	202
16.	N. 1966/1991	203
17.	N. 2082/1992	204
18.	N. 2130/1993	204
19.	N. 2160/1993	207
20.	N. 2323/1995	207
21.	N. 2647/1998	208
22.	N. 2646/1998	210
23.	N. 2696/1999	210
24.	N. 2713/1999	216
25.	N. 2725/1999	216
26.	N. 2734/1999	220
27.	N. 2819/2000	221
28.	N. 2939/2001	221
29.	N. 2946/2001	224
30.	N. 3010/2002	227
31.	N. 3013/2002	229
32.	N. 3106/2003	230
33.	N. 3481/2006	231
34.	N. 3730/2008	233
35.	N. 3731/2008	233
36.	N. 3879/2010	236
37.	N. 3955/2011	238
38.	N. 3982/2011	238
39.	N. 4025/2011	238
40.	N. 4029/2011	239
41.	N. 4039/2012	241
42.	N. 4042/2012	245
43.	N. 4056/2012	247
44.	N. 4067/2012	247
45.	N. 4071/2012	251
46.	N. 4093/2012	252
47.	N. 4147/2013	253
48.	N. 4172/2013	253
49.	N. 4229/2014	253
50.	N. 4238/2014	254
51.	N. 4325/2015	254
52.	N. 4332/2015	254
53.	N. 4430/2016	255
54.	N. 4442/2016	256
55.	N. 4445/2016	257
56.	N. 4483/2017	258
57.	N. 4495/2017	259
58.	N. 4497/2017	261

‘Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης’

59.	N. 4512/2018	270
60.	N. 4513/2018	273
61.	N. 4555/2018	275
62.	N. 4568/2018	277
63.	N. 4582/2018	277
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ		278
1.	N. 3463/2006	278
2.	N. 3852/2010	279
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ		280
1.	N. 3463/2006	280
2.	N. 3852/2010	311
3.	N. 1080/1980	342
4.	N. 1566/1985	342
5.	N. 2713/1999	343
6.	N. 2725/1999	344
7.	N. 3013/2002	344
8.	N. 3861/2010	349
9.	N. 3868/2010	350
10.	N. 3879/2010	351
11.	N. 3882/2010	352
12.	N. 3979/2011	353
13.	N. 4039/2012	353
14.	N. 4056/2012	355
15.	N. 4150/2013	355
16.	N. 4325/2015	356
17.	N. 4368/2016	356
18.	N. 4445/2016	358
19.	N. 4495/2017	358
20.	N. 4555/2018	359
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ ΘΕΣΗ ΑΙΡΕΤΩΝ		366
1.	N. 3463/2006	366
2.	N. 3852/2010	370
3.	N. 1735/1987	373
4.	N. 3731/2008	374
5.	N. 4051/2012	374
6.	N. 4071/2012	374
7.	N. 4144/2013	375
8.	N. 4488/2017	376
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε' ΕΥΘΥΝΗ ΑΙΡΕΤΩΝ		379
1.	N. 3463/2006	379
2.	N. 3852/2010	383
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ' ΕΠΟΠΤΕΙΑ		388
1.	N. 3463/2006	388
2.	N. 3852/2010	390
3.	N. 2819/2000	402
4.	N. 4257/2014	402
5.	N. 4316/2014	402
6.	N. 4368/2016	405
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ' ΘΕΣΜΟΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ		406
1.	N. 3463/2006	406

2.	N. 3443/2006	407
ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ		411
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ- ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ		411
1.	N. 3463/2006	411
2.	N. 3852/2010	412
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ		414
1.	N. 3463/2006	414
2.	N. 3852/2010	415
3.	N. 1416/1984	417
4.	N. 1836/1989	418
5.	Π.Δ. 30/1996	419
6.	N. 3106/2003	419
7.	N. 3329/2005	420
8.	N. 3879/2010	420
9.	N. 4412/2016	422
10.	N. 4456/2017	422
11.	N. 4483/2017	422
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ – ΔΙΚΤΥΑ - ΕΝΩΣΕΙΣ		423
1.	N. 3463/2006	423
2.	N. 3852/2010	430
3.	Β.Δ. 24-9/20.10.1958	437
4.	N. 2946/2001	438
5.	N. 3536/2007	443
6.	N. 4483/2017	444
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' ΛΟΙΠΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ		445
1.	N. 3463/2006	445
2.	N. 3852/2010	446
3.	N. 947/1979	447
ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ		447
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ		447
1.	N. 3463/2006	447
2.	N. 3852/2010	456
3.	N. 423/1976	460
4.	N. 1416/1984	465
5.	N. 2738/1999	466
6.	N. 3106/2001	468
7.	N. 3801/2009	472
8.	N. 4018/2011	472
9.	N. 4147/2013	473
10.	N. 4150/2013	473
11.	N. 4257/2014	474
12.	N. 4555/2018	475
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ – ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ		476
1.	N. 3463/2006	476
2.	N. 3852/2010	488
3.	N. 1069/1980	496
4.	N. 2939/2001	513
5.	N. 3459/2006	516
6.	N. 4071/2012	518

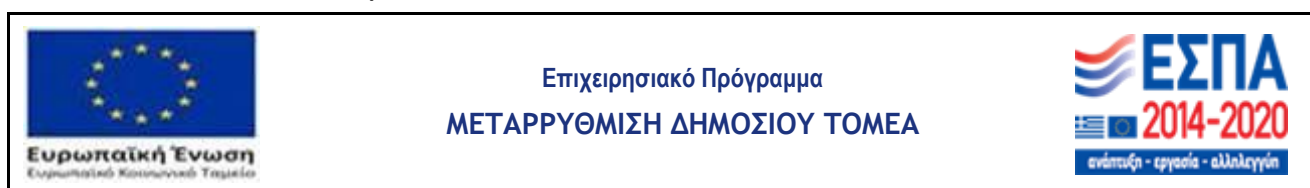

‘Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης’

7.	N. 4147/2013	518
8.	N. 4257/2014	519
9.	N. 4368/2016	520
10.	N. 4483/2017	520
11.	N. 4513/2018	525
12.	N. 4555/2018	526
13.	N. 4604/2019	528
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΦΟΔΣΑ		530
1.	N. 1650/1986	530
2.	N. 2939/2001	531
3.	N. 3536/2007	531
4.	N. 3688/2008	533
5.	N. 4071/2012	533
6.	N. 4555/2018	538
ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ		560
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΕΡΓΑ – ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ - ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ		560
1.	N. 3463/2006	560
2.	N. 3852/2010	563
3.	Π.Δ. 171/1987	564
4.	N. 1892/1990	570
5.	N. 3389/2005	570
6.	N. 3613/2007	571
7.	N. 3979/2011	571
8.	N. 3982/2011	572
9.	N. 4071/2012	572
10.	N. 4129/2013	573
11.	N. 4257/2014	575
13.	N. 4555/2018	577
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ		578
1.	N. 3463/2006	578
2.	N. 3852/2010	579
3.	N. 3106/2003	584
4.	N. 3879/10	586
5.	N. 3889/2010	589
6.	N. 4445/2016	590
7.	N. 4483/2017	590
8.	N. 4509/2017	591
ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΒΑΘΜΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ		591
ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ		591
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ		591
1.	N. 3852/2010	591
2.	N. 5101/1931	617
3.	N. 5607/1932	617
4.	N. 749/1948	618
5.	Β.Δ. 24-9/20-10-58	618
6.	Α.Ν. 314/1968	620
7.	Ν.Δ. 420/1970	621
8.	N. 339/1976	621

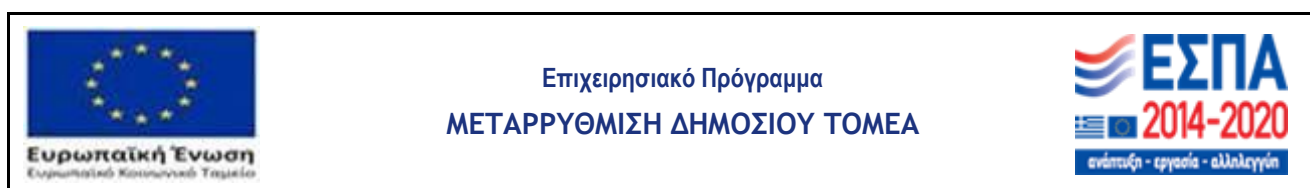

9.	N. 423/1976	622
10.	N. 604/1977	622
11.	N. 947/1979	623
12.	N. 998/1979	624
13.	N. 1068/1980	628
14.	N. 1337/1983	629
15.	N. 1512/1985	631
16.	N. 1566/1985	632
17.	N. 1577/1985	633
18.	N. 1650/1986	636
19.	N. 1963/1991	641
20.	N. 2082/1992	643
21.	N. 2251/1994	644
22.	N. 2323/1995	645
23.	N. 2345/1995	648
24.	Π.Δ. 30/1996	650
25.	N. 2503/1997	652
26.	N. 2647/1998	654
27.	N. 2646/1998	657
28.	N. 2696/1999	659
29.	N. 2725/1999	664
30.	N. 2734/1999	669
31.	N. 2801/2000	671
32.	N. 2819/2000	673
33.	N. 2939/2001	673
34.	N. 3010/2002	673
35.	N. 3013/2002	674
36.	N. 3106/2003	676
37.	N. 3377/2005	677
38.	N. 3730/2008	677
39.	N. 3879/10	678
40.	N. 3955/2011	679
41.	N. 3982/2011	679
43.	N. 4001/2011	684
44.	N. 4039/2012	684
45.	N. 4042/2012	685
46.	N. 4056/2012	687
47.	N. 4061/2012	687
48.	N. 4067/2012	694
49.	N. 4070/2012	694
50.	N. 4071/2012	697
51.	N. 4093/2012	698
52.	N. 4177/2013	698
53.	N. 4180/2013	699
54.	N. 4199/2013	699
55.	N. 4235/2014	702
56.	N. 4238/2014	702
57.	N. 4251/2014	702
58.	N. 4258/14	703
59.	N. 4270/2014	705

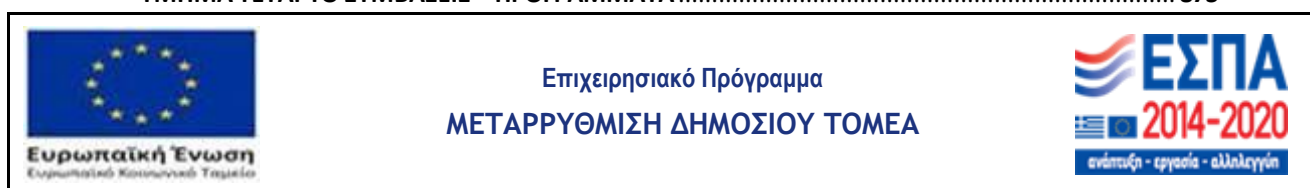
‘Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης’

60.	N. 4310/2014	705
61.	N. 4314/2014	707
62.	N. 4332/2015	712
63.	N. 4350/2015	713
64.	N. 4414/2016	713
65.	N. 4416/2016	714
66.	N. 4440/2016	714
67.	N. 4445/2016	715
68.	N. 4472/2017	716
69.	N. 4483/2017	717
70.	N. 4495/2017	717
71.	N. 4497/2017	720
72.	N. 4509/2017	729
73.	N. 4512/2018	729
74.	N. 4513/2018	731
75.	N. 4568/2018	732
76.	N. 4582/2018	733
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΑΡΧΕΣ		733
1.	N. 3852/2010	733
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ		734
1.	N. 3852/2010	734
2.	N.Δ. 420/1970	758
3.	1566/1985	758
4.	N. 2251/1994	759
5.	N. 2323/1995	760
6.	N. 2345/1995	762
7.	N. 2725/1999	762
8.	N. 3013/2002	763
9.	N. 3270/2004	769
10.	N. 3861/2010	769
11.	N. 3868/2010	770
12.	N. 3879/2010	771
13.	N. 3882/2010	772
14.	N. 3982/2011	773
15.	N. 4056/2012	774
16.	N. 4061/2012	775
17.	N. 4070/2012	776
18.	N. 4249/2014	778
19.	N. 4310/2014	780
21.	N. 4440/2016	784
22.	N. 4445/2016	784
23.	N. 4472/2017	786
24.	N. 4483/2017	786
25.	N. 4495/2017	787
26.	N. 4512/2018	793
27.	N. 4555/2018	795
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ ΘΕΣΗ ΑΙΡΕΤΩΝ		802
1.	N. 3852/2010	802
2.	N. 4051/2012	805
3.	N. 4071/2012	806

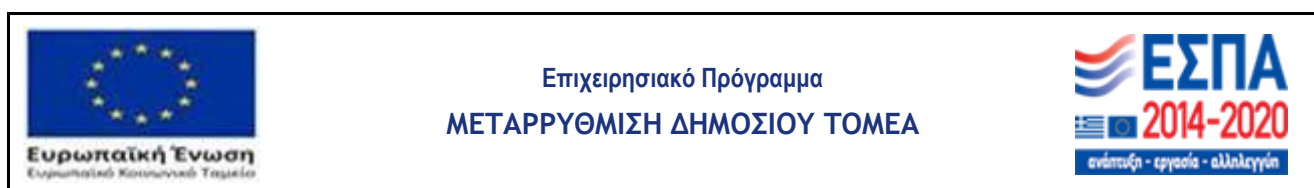

4.	N. 4144/2013	806
5.	N. 4488/2017	807
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄ ΕΥΘΥΝΗ ΑΙΡΕΤΩΝ		811
1.	N. 3852/2010	811
2.	Π.Δ. 30/1996	815
3.	N. 2819/2000	818
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄ ΕΠΟΠΤΕΙΑ		818
1.	N. 3852/2010	818
2.	N. 2819/2000	830
3.	N. 4257/2014	830
4.	N. 4316/2014	830
5.	N. 4368/2016	833
ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ		834
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ - ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ		834
1.	N. 3463/2006	834
2.	N. 3852/2010	835
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ		837
1.	N. 3463/2006	837
2.	N. 3852/2010	838
3.	Π.Δ. 30/1996	840
4.	N. 3106/2003	841
5.	N. 3329/2005	842
6.	N. 3879/2010	842
7.	N. 4412/2016	844
8.	N. 4456/2017	844
9.	N. 4483/2017	844
10.	N. 4555/2018	845
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ – ΔΙΚΤΥΑ – ΕΝΩΣΕΙΣ		846
1.	N. 3852/2010	846
2.	N. 4483/2017	850
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΛΟΙΠΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ		851
1.	N. 3852/2010	851
2.	N. 947/1979	851
ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ		852
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ		852
1.	N. 3852/2010	852
2.	Π.Δ. 30/1996	853
3.	N. 4257/2014	854
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ –ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ		854
1.	N. 3852/2010	854
2.	N. 2218/1994	863
3.	Π.Δ. 30/1996	864
4.	N. 3459/2006	866
5.	N. 3979/2011	868
6.	N. 4257/2014	868
7.	N. 4483/2017	868
8.	N. 4513/2018	870
9.	N. 4555/2018	871
ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ		873

‘Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης’

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΕΡΓΑ – ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ - ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	873
1. N. 3852/2010	873
2. N. 1892/1990	874
3. Π.Δ. 30/1996	874
4. N. 2503/1997	876
5. N. 3389/2005	876
6. N. 4071/2012	877
7. N. 4129/2013	877
8. N. 4332/2015	879
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	880
1. N. 3852/2010	880
2. N. 3879/2010	885
3. N. 3889/2010	886
4. N. 4320/2015	887

‘Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης’

Διοικητική Κωδικοποίηση του Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ ΣΥΣΤΑΣΗ - ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

1. Ν. 3463/2006

Άρθρο 1

Πρώτος Βαθμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

1. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση, ως έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας, αποτελεί θεμελιώδη θεσμό του δημόσιου βίου των Ελλήνων, όπως αυτός κατοχυρώνεται από τις διατάξεις του άρθρου 102 του Συντάγματος και του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας που κυρώθηκε με το ν. 1850/1989 (ΦΕΚ 144 Α').
2. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες συγκροτούν τους Οργανισμούς του Πρώτου Βαθμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

2. Ν. 3852/2010

Μέρος Α' - Προοίμιο

Σύσταση – συγκρότηση αυτοδιοίκησης και αποκεντρωμένης διοίκησης

Οι δήμοι και οι περιφέρειες συγκροτούν τον πρώτο και δεύτερο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης και ως έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας αποτελούν θεμελιώδη θεσμό του δημόσιου βίου των Ελλήνων, όπως αυτός κατοχυρώνεται από τις διατάξεις του άρθρου 102 του Συντάγματος και του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας που κυρώθηκε με το ν. 1850/1989 (ΦΕΚ 144 Α').

Άρθρο 4

Σχέσεις δήμων και περιφερειών

Μεταξύ των δύο βαθμών τοπικής αυτοδιοίκησης δεν υφίστανται σχέσεις ελέγχου και ιεραρχίας, αλλά συνεργασίας και συναλληλίας, οι οποίες αναπτύσσονται βάσει του νόμου, κοινών συμφωνιών, καθώς και με το συντονισμό κοινών δράσεων.

3. Ν. 1850/1989

Άρθρο δεύτερο

Άνευ τίτλου

Το πεδίο εφαρμογής του Χάρτη καταλαμβάνει τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ Α΄ ΒΑΘΜΟΥ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

1. Ν. 3463/2006

Άρθρο 2

Δήμοι - Κοινότητες

1. Δήμοι είναι:

α) Όσοι έχουν ήδη συσταθεί με νόμο.

β) Όσοι προέρχονται από ένωση Δήμων ή Δήμων και Κοινοτήτων ή Κοινοτήτων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3 του παρόντος.

γ) Όσες Κοινότητες έχουν πληθυσμό άνω των τεσσάρων χιλιάδων (4.000) κατοίκων κατά την τελευταία απογραφή.

2. Κοινότητες είναι όσες έχουν ήδη συσταθεί ή διατηρηθεί με νόμο.

3. Οι Δήμοι διαιρούνται σε δημοτικά διαμερίσματα, σύμφωνα με το άρθρο 117.

4. Στους Δήμους και στις Κοινότητες που συστήθηκαν με το άρθρο 1 του ν. 2539/1997 (ΦΕΚ 244 Α΄), η εδαφική περιφέρεια κάθε Ο.Τ.Α. που καταργήθηκε και κάθε οικισμού που προσαρτήθηκε αποτελεί υποδιαίρεση της ενιαίας εδαφικής περιφέρειας του νέου Δήμου ή της Κοινότητας και ονομάζεται «Τοπικό Διαμέρισμα».

Τοπικά διαμερίσματα αποτελούν, επίσης, οι Δήμοι και οι Κοινότητες που καταργήθηκαν κατόπιν συνένωσης, σύμφωνα με τις διατάξεις των νόμων 1416/1984 (ΦΕΚ 18 Α΄) και 1622/1986 (ΦΕΚ 92 Α΄).

Το ίδιο ισχύει και για τους Δήμους ή τις Κοινότητες που καταργήθηκαν, κατόπιν συνένωσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του επόμενου άρθρου, εφόσον δεν είχαν τοπικά διαμερίσματα.

Άρθρο 3

Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων

1. Δήμοι ή Κοινότητες που συνορεύουν μπορούν να ενωθούν σε έναν Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης ως εξής:

α. Δύο ή περισσότεροι όμοροι Δήμοι μπορούν να ενωθούν και να αποτελέσουν ένα Δήμο μετά από αποφάσεις των δημοτικών τους συμβουλίων που λαμβάνονται, με πλειοψηφία των τριών πέμπτων (3/5) του συνολικού αριθμού των μελών κάθε συμβουλίου.

β. Μία ή περισσότερες Κοινότητες, που συνορεύουν με ένα Δήμο, μπορούν να ενωθούν με αυτόν, μετά από αποφάσεις των συμβουλίων τους και απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, που λαμβάνονται με πλειοψηφία των τριών πέμπτων (3/5) του συνολικού αριθμού των μελών κάθε συμβουλίου.

γ. Δύο ή περισσότερες όμορες Κοινότητες μπορούν να ενωθούν και να αποτελέσουν ένα Δήμο, μετά από αποφάσεις των συμβουλίων τους, που λαμβάνονται με απλή πλειοψηφία.

2. Οι ενώσεις των περιπτώσεων α΄, β΄ και γ΄ της προηγούμενης παραγράφου είναι δυνατόν να γίνουν και κατόπιν τοπικού δημοψηφίσματος κατά τη διαδικασία του άρθρου 216.

3. Με τις αποφάσεις της παρ. 1 του παρόντος άρθρου προτείνεται το όνομα και η έδρα του νέου Οργανισμού.

4. Οι Δήμοι που δημιουργούνται με τη διαδικασία της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου λαμβάνουν οικονομική ενίσχυση, την οποία χρηματοδοτεί το Ειδικό Πρόγραμμα Ενώσεων (Ε.Π.Ε.), που δημιουργείται για το σκοπό αυτόν. Οι πόροι του προέρχονται είτε από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους είτε από άλλες, εθνικές ή κοινοτικές, πηγές χρηματοδότησης. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών που εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας, καταρτίζεται το Ειδικό Πρόγραμμα Ενώσεων (Ε.Π.Ε.) και καθορίζεται η διαδικασία, το ύψος και ο τρόπος κατανομής των πόρων του.

5. Για το χρόνο που υπολείπεται μετά την ένωση και μέχρι τη λήξη της δημοτικής ή κοινοτικής περιόδου τα αιρετά όργανα των Δήμων και Κοινοτήτων, για όλα τα σχετικά

δικαιώματά τους, θεωρείται ότι εξαντλούν την τετραετία για την οποία έχουν εκλεγεί. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 23.

Άρθρο 4

Προσάρτηση τοπικών διαμερισμάτων - οικισμών

1. Τοπικό διαμέρισμα μπορεί να προσαρτηθεί σε άλλο Δήμο ή Κοινότητα, με τον οποίο ή με την οποία συνορεύει, κατόπιν τοπικού δημοψηφίσματος, σύμφωνα με τη διαδικασία της παρ. 3 του άρθρου 216 και εφόσον συναινέσει ο Δήμος ή η Κοινότητα στον οποίο ζητείται να γίνει η προσάρτηση, ύστερα από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου του, που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του. Για το σκοπό αυτόν θα πρέπει να ζητηθεί η γνώμη και του Δήμου από τον οποίο πρόκειται να αποσχισθεί το τοπικό διαμέρισμα, όταν δεν συντρέχει η προϋπόθεση του δευτέρου εδαφίου της παρ. 6 του άρθρου 216. Η γνώμη αυτή παρέχεται από το δημοτικό συμβούλιο με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του.
2. Δεν επιτρέπεται να προσαρτηθεί τοπικό διαμέρισμα σε άλλο Δήμο ή Κοινότητα, πριν περάσει μία πενταετία από τότε που συστήθηκε ή προσαρτήθηκε.
3. Οικισμός, που δεν συνορεύει με το Δήμο ή την Κοινότητα στον οποίο υπάγεται διοικητικά, προσαρτάται σε έναν από τους Δήμους ή Κοινότητες με τους οποίους συνορεύει. Για την προσάρτηση εκδίδεται προεδρικό διάταγμα με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, ύστερα από γραπτό αίτημα που υποβάλλεται από τους μισούς τουλάχιστον κατοίκους του οικισμού, οι οποίοι είναι και εκλογείς, καθώς και γνώμη της οικείας Τοπικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων.
4. Αν ο παραπάνω οικισμός δεν ανήκει στον ίδιο νομό με το Δήμο ή την Κοινότητα με τον οποίο συνορεύει και στον οποίο θα προσαρτηθεί, το προεδρικό διάταγμα εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, ύστερα από γραπτό αίτημα που υποβάλλεται από τους μισούς τουλάχιστον κατοίκους του οικισμού, οι οποίοι είναι και εκλογείς, καθώς και γνώμη των οικείων Τοπικών Ενώσεων Δήμων και Κοινοτήτων (Τ.Ε.Δ.Κ.).

Άρθρο 5

Τύπος για την ένωση Δήμων και Κοινοτήτων και τις μεταβολές

Για την ένωση Δήμων και Κοινοτήτων, καθώς και τις μεταβολές που προβλέπουν τα άρθρα 2, 3, 4 παρ. 1 και 36 εκδίδεται προεδρικό διάταγμα με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, το οποίο δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ειδικά για όσες Κοινότητες συντρέχει η προϋπόθεση της περίπτωσης γ' της παρ. 1 του άρθρου 2, η αναγνώρισή τους σε Δήμους γίνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 6

Όνομα και έδρα των Δήμων και Κοινοτήτων

1. Το όνομα και η έδρα του Δήμου ή της Κοινότητας ορίζεται με το νόμο ή με το προεδρικό διάταγμα αναγνώρισής του, σύμφωνα και με την πρόταση της παραγράφου 3 του άρθρου 3.
2. Για τη μεταγραφή των ονομάτων με λατινικούς χαρακτήρες εκδίδεται απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής Τυποποίησης Γεωγραφικών Ονομάτων, η οποία συγκροτείται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εξωτερικών και Εθνικής Άμυνας και αποτελείται από υπαλλήλους του Υπουργείου Εξωτερικών, της Γεωγραφικής Υπηρεσίας Στρατού, της Υδρογραφικής Υπηρεσίας του Ναυτικού και της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Λειτουργίας Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης του

Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Με την ίδια απόφαση ορίζεται ο πρόεδρος της, τα αναπληρωματικά μέλη και ο γραμματέας και ρυθμίζεται κάθε θέμα σχετικό με τη λειτουργία της.

3. Έδρα είναι ο οικισμός, στον οποίον εγκαθίστανται οι κεντρικές υπηρεσίες του Δήμου ή της Κοινότητας.

Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και εκδίδεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμίων του άρθρου 7 και αίτημα του δημοτικού συμβουλίου, μπορεί να ορίζεται οικισμός ως ιστορική έδρα Δήμου, εφόσον συντρέχουν σχετικοί ιστορικοί λόγοι. Στην ιστορική έδρα μπορούν μετά από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου να πραγματοποιούνται συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου, καθώς και επίσημες εορτές και τελετές.

4. Το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο μπορεί να αποφασίζει τη μεταφορά της έδρας του Δήμου ή της Κοινότητας με την πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) του συνολικού αριθμού των μελών του. Αν κατά τον υπολογισμό των δύο τρίτων προκύπτει κλάσμα μικρότερο της μονάδας, το κλάσμα αυτό στρογγυλοποιείται στην αμέσως μεγαλύτερη μονάδα. Η μεταφορά της έδρας συντελείται με την έκδοση προεδρικού διατάγματος με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

5. Σε περίπτωση που υπάρχει ανάγκη να μεταφερθεί η έδρα του Δήμου ή της Κοινότητας, εξαιτίας σεισμών, κατολισθήσεων ή άλλων φυσικών φαινομένων, ορίζεται υποχρεωτικά ως έδρα του Δήμου ή της Κοινότητας άλλος οικισμός, που υπάρχει ήδη ή νέος οικισμός που δημιουργήθηκε και βρίσκεται μέσα στη διοικητική περιφέρεια του Δήμου ή της Κοινότητας, κατόπιν απόφασης του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και ύστερα από γνώμη του οικείου συμβουλίου, η οποία δίδεται εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός (1) μηνός, αφότου ζητηθεί.

Άρθρο 7

Μετονομασία Δήμων, Κοινοτήτων, τοπικών διαμερισμάτων, οικισμών και θέσεων

1. Η μετονομασία Δήμων, Κοινοτήτων, τοπικών διαμερισμάτων και οικισμών γίνεται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, ύστερα από πρόταση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμίων, που αποτελείται από:

α) Τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης ως Πρόεδρο, αναπληρούμενο σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος από τον Γενικό Διευθυντή Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

β) Τον Γενικό Διευθυντή Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με αναπληρωτή τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Οικονομικών Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

γ) Τον Διοικητή της Γεωγραφικής Υπηρεσίας Στρατού ή τον Διευθυντή της Υδρογραφικής Υπηρεσίας Ναυτικού, όταν συζητούνται ονομασίες νήσων ή θαλάσσιων περιοχών.

δ) Καθηγητή της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από την οικεία Σχολή του Πανεπιστημίου.

ε) Καθηγητή αρχαιολογίας, που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από το οικείο τμήμα του Πανεπιστημίου Αθηνών.

στ) Υπάλληλο της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδας, που ορίζεται με τον αναπληρωτή του από τον αρμόδιο Υπουργό.

ζ) Τρεις εκπροσώπους της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας, που ορίζονται μαζί με τους αναπληρωτές τους από την Εκτελεστική Επιτροπή της.

Τα θέματα προς συζήτηση εισηγείται στο συμβούλιο ο Διευθυντής Οργάνωσης και Λειτουργίας Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης ή ο νόμιμος αναπληρωτής του.

Νέο αίτημα μετονομασίας είναι δυνατόν να υποβληθεί μετά την πάροδο διετίας από την παροχή αρνητικής γνώμης του ανωτέρω Συμβουλίου.

Χρέη γραμματείας του συμβουλίου εκτελούν δύο υπάλληλοι του κλάδου ΠΕ της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Λειτουργίας Ο.Τ.Α. που ορίζονται με τους αναπληρωτές τους με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

2. Οικισμοί που υπάρχουν ήδη ή δημιουργούνται για πρώτη φορά και δεν έχουν απογραφεί ως αυτοτελείς, αν δεν έχουν όνομα, μπορούν να αποκτήσουν όνομα με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου που

εκδίδεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμίων.

Περίληψη της απόφασης αυτής δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως με παραγγελία του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας.

3. Η μετονομασία θέσεων γίνεται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, ύστερα από εισήγηση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμίων. Απαιτείται, επίσης, γνώμη του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, η οποία υποβάλλεται στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης μέσα

σε προθεσμία τριών (3) μηνών, αφότου το δημοτικό ή το κοινοτικό συμβούλιο έλαβε το σχετικό ερώτημα. Αν η γνώμη δεν υποβληθεί μέσα σε αυτήν την προθεσμία, το προεδρικό διάταγμα εκδίδεται και χωρίς αυτήν.

Άρθρο 8

Ονομασία και μετονομασία συνοικιών, οδών και πλατειών.

Η ονομασία συνοικιών, οδών και πλατειών γίνεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται ύστερα από εισήγηση του οικείου συμβουλίου δημοτικής ή τοπικής κοινότητας ή εκπροσώπου της τοπικής κοινότητας και σύμφωνη γνώμη επιτροπής, στην οποία συμμετέχουν:

α. Ο προϊστάμενος του Τμήματος Διοικητικού- Οικονομικού ή ο προϊστάμενος του Τμήματος Προσωπικού ή ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης Διοικητικού- Οικονομικού Βορείου Αιγαίου ή Νοτίου Αιγαίου, ως Πρόεδρος.

β. Δύο εκπρόσωποι της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων, που ορίζονται με τους αναπληρωτές τους από την Εκτελεστική Επιτροπή της.

γ. Δύο καθηγητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κλάδου ΠΕ 02, οι οποίοι ορίζονται, μαζί με τους αναπληρωτές τους, από τον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Η Επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης σε επίπεδο νομού. Με την ίδια απόφαση ορίζεται ο γραμματέας και ο αναπληρωτής του, οι οποίοι είναι υπάλληλοι της Αποκεντρωμένης Διοίκησης του κλάδου ΠΕ Διοικητικού. Η μετονομασία επιτρέπεται, για εξαιρετικούς λόγους και γίνεται με την ίδια διαδικασία.

Άρθρο 9

Σφραγίδα και σήμα των Δήμων και Κοινοτήτων

1. Η σφραγίδα των Δήμων και Κοινοτήτων είναι μελανού χρώματος και αποτελείται από τρεις ομόκεντρους κύκλους, από τους οποίους ο εξωτερικός έχει διάμετρο 0,04 μ.. Στον εσωτερικό κύκλο τίθεται το έμβλημα της Ελληνικής Δημοκρατίας, σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 48/1975 (ΦΕΚ 108 Α'). Στο δεύτερο κύκλο αναγράφεται με κεφαλαία γράμματα το όνομα του Δήμου ή Κοινότητας και στον εξωτερικό οι λέξεις «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ» και «ΝΟΜΟΣ .....» την οποία ακολουθεί το όνομα του νομού στον οποίο ανήκει ο Δήμος ή η Κοινότητα.

2. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες μπορούν να κάνουν χρήση σήματος δηλωτικού της ιδιαιτερότητας του χώρου που αποτελεί τη διοικητική τους περιφέρεια. Το σήμα καθορίζεται με απόφαση του οικείου συμβουλίου κατά συνεκτίμηση στοιχείων, που σχετίζονται με την ιστορία, τη μυθολογία, και τα τοπικά χαρακτηριστικά της περιοχής, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπνωυμίων.

Άρθρο 10

Εδαφική περιφέρεια Δήμων και Κοινοτήτων

1. Κάθε Δήμος και κάθε Κοινότητα έχει ενιαία εδαφική περιφέρεια. Κάθε τμήμα της Χώρας ανήκει στην περιφέρεια ενός Δήμου ή Κοινότητας, όπως έχει, ήδη, καθοριστεί.
2. Όταν η περιφέρεια του Δήμου ή της Κοινότητας συμπίπτει με τα φυσικά όρια του νησιού, δεν γίνεται καθορισμός ορίων.
3. Σε νησιωτικές περιοχές Δήμοι και Κοινότητες θεωρούνται όμοροι, εφόσον περιλαμβάνονται σε τοπικό σύμπλεγμα νησιών ή γειτνιάζουν μεταξύ τους.

Άρθρο 11

Επιτροπή ορίων

1. Τα όρια της περιφέρειας κάθε Δήμου ή Κοινότητας καθορίζονται από επιτροπή που συγκροτεί ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν αιτήματος των ενδιαφερόμενων Δήμων ή Κοινοτήτων.
2. Για τον καθορισμό των ορίων λαμβάνονται υπόψη, ιδίως, η δημοτική και κοινοτική ιδιοκτησία, η ιδιοκτησία των κατοίκων και οι ιδιαίτερες ανάγκες των κατοίκων των οικισμών.
3. Η επιτροπή της παρ. 1 αποτελείται από τον Ειρηνοδίκη, ως πρόεδρο, τους δημάρχους των ενδιαφερόμενων δήμων και δύο (2) μηχανικούς οποιασδήποτε δημόσιας υπηρεσίας, εκ των οποίων ο ένας με ειδικότητα τοπογράφου μηχανικού.

Αν οι ενδιαφερόμενοι δήμοι υπάγονται σε περισσότερα ειρηνοδικεία εντός της ίδιας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ορίζει έναν από τους ειρηνοδίκες ως πρόεδρο της επιτροπής. Αν τα Ειρηνοδικεία δεν υπάγονται εντός της ίδιας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ο ειρηνοδίκης ορίζεται με κοινή απόφαση των Γενικών Γραμματέων των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, με την οποία συγκροτείται και η επιτροπή του πρώτου εδαφίου της παρούσας.

Η επιτροπή έχει απαρτία εφόσον είναι παρόντες τουλάχιστον ο πρόεδρος και τα δύο από τα μέλη της.

Οι αποφάσεις της επιτροπής λαμβάνονται κατά πλειοψηφία. Σε περίπτωση ισοψηφίας, επικρατεί η ψήφος του προέδρου.

4. Θέματα που αφορούν στις συνεδριάσεις της επιτροπής, την επιτόπια μετάβαση των μελών της, καθώς και τη σύνταξη, την υποβολή και την κοινοποίηση της εκθέσεως, καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.
5. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες μπορούν να ασκήσουν προσφυγή κατά των εκθέσεων της επιτροπής ορίων στο τριμελές διοικητικό πρωτοδικείο.
6. Η προθεσμία και η άσκηση της προσφυγής κατά της απόφασης της επιτροπής δεν αναστέλλουν την εκτέλεση της απόφασης αυτής.

Άρθρο 12

Διαφορές από την εφαρμογή της νομοθεσίας καθορισμού ορίων της εδαφικής περιφέρειας των Δήμων και Κοινοτήτων

Οι διοικητικές διαφορές ουσίας που αναφέρονται κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας που αφορά τον καθορισμό των ορίων της εδαφικής περιφέρειας των Δήμων και Κοινοτήτων υπάγονται στη δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων.

Άρθρο 13**Νέος καθορισμός ορίων**

1. Δεν γίνεται νέος καθορισμός των ορίων Δήμων και Κοινοτήτων, εφόσον τα όρια αυτά έχουν καθορισθεί με έκθεση της Επιτροπής ορίων που δεν υπόκειται σε ένδικο μέσο ή με αμετάκλητη απόφαση του διοικητικού δικαστηρίου ορίων ή του τακτικού διοικητικού δικαστηρίου.
2. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται να γίνει νέος καθορισμός ορίων εφόσον: α) έχει υπάρξει σημαντική μεταβολή της μορφολογίας του εδάφους από φυσικά ή τεχνικά αίτια, κατόπιν αιτήματος των ενδιαφερόμενων Δήμων ή Κοινοτήτων, β) έχει απολεσθεί η έκθεση της επιτροπής ή η σχετική δικαστική απόφαση, κατόπιν αιτήματος του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας ή των ενδιαφερόμενων Δήμων ή Κοινοτήτων. Επίσης είναι επιτρεπτός ο καθορισμός ορίων κατόπιν αιτήματος του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας ή των ενδιαφερόμενων Δήμων ή Κοινοτήτων, σε περίπτωση προσαρτήσεων τοπικών διαμερισμάτων και οικισμών κατά το άρθρο 4, εφόσον αυτά δεν έχουν καθοριστεί.
3. Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο, η απώλεια της έκθεσης και της δικαστικής απόφασης αποδεικνύεται, ιδίως με σχετική βεβαίωση του Ειρηνοδίκη ή του αρμόδιου τμήματος της Περιφέρειας ή της οικείας υπηρεσίας του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.
4. Σε περίπτωση που με την έκθεση της επιτροπής ορίων ή την απόφαση του διοικητικού δικαστηρίου ορίων ή του τακτικού διοικητικού δικαστηρίου έχουν υπαχθεί στα διοικητικά όρια του Δήμου ή Κοινότητας οικισμοί, απογεγραμμένοι ή μη, αυτοτελώς, οι οποίοι δεν αναφέρονται στο προεδρικό διάταγμα αναγνώρισης ή προσάρτησης του Δήμου ή της Κοινότητας, στα διοικητικά όρια του οποίου έχουν υπαχθεί, επιτρέπεται κατόπιν αιτήματος του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας νέος καθορισμός ορίων.
5. Επιτρέπεται κατόπιν αιτήματος του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας ή κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερόμενου Δήμου ή Κοινότητας νέος καθορισμός ορίων εφόσον έχει μεταφερθεί οικισμός στη διοικητική περιφέρεια άλλου όμορου Δήμου ή Κοινότητας.
6. Καθορισμός ορίων γίνεται και σε κάθε περίπτωση σύστασης νέας κοινότητας εντός της διοικητικής περιφέρειας ενός Δήμου.

2. Ν. 3852/2010**Άρθρο 1****Σύσταση δήμων¹**

1. Οι δήμοι είναι αυτοδιοικούμενα κατά τόπο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και αποτελούν τον πρώτο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης.
2. Οι πρωτοβάθμιοι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης συνιστώνται ανά νομό ως εξής:
  1. ΝΟΜΟΣ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ
    - A. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:
      1. Δήμος Αγρινίου με έδρα το Αγρίνιο αποτελούμενος από τους δήμους α. Αγρινίου β. Παραβόλας γ. Παρακαμπυλίων δ. Στράτου ε. Νεάπολης στ. Αγγελοκάστρου ζ. Πανατιωλικού η. Αρακύνθου θ. Μακρύνειας και ι. Θεστιέων, οι οποίοι καταργούνται.
      2. Δήμος Άκτιου - Βόνιτσας με έδρα τη Βόνιτσα αποτελούμενος από τους δήμους α. Ανακτόριου β. Παλαίρου και γ. Μεδεώνος, οι οποίοι καταργούνται.
      3. Δήμος Ξηρομέρου με έδρα τον Αστακό αποτελούμενος από τους δήμους α. Αστακού β. Φυτειών και γ. Αλυζίας, οι οποίοι καταργούνται.
      4. Δήμος Ναυπακτίας με έδρα τη Ναύπακτο αποτελούμενος από τους δήμους α. Ναυπάκτου β. Αποδοτιάς γ. Πυλλήνης δ. Πλατάνου ε. Αντιρρίου και στ. Χάλκειας, οι οποίοι καταργούνται.

¹ βλ. και υπ' αριθ. 28549/2019 ΥΑ (ΦΕΚ Β 1327/17.4.2019) «Πρωτοβάθμιοι και Δευτεροβάθμιοι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Χώρας, σύμφωνα με το ν. 3852/2010, όπως ισχύει».

5. Δήμος Αμφιλοχίας με έδρα την Αμφιλοχία αποτελούμενος από τους δήμους α. Αμφιλοχίας β. Ινάχου και γ. Μενιδίου, οι οποίοι καταργούνται.

6. Δήμος Ιεράς Πόλης Μεσολογγίου με έδρα το Μεσολόγγι αποτελούμενος από τους δήμους α. Ιεράς Πόλης Μεσολογγίου β. Οινιάδων και γ. Αιτωλικού, οι οποίοι καταργούνται. Β. Στο δήμο Θέρμου δεν επέρχεται καμία μεταβολή. Γ. Ο Δήμος Θέρμου χαρακτηρίζεται ως ορεινός.

2. ΝΟΜΟΣ ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Ναυπλιέων με έδρα το Ναύπλιο αποτελούμενος από τους δήμους α. Ναυπλιέων β. Νέας Τίρυνθας γ. Μιδέας και δ. Ασίνης, οι οποίοι καταργούνται.

2. Δήμος Ερμιονίδας με έδρα το Κρανίδι αποτελούμενος από τους δήμους α. Ερμιόνης και β. Κρανιδίου, οι οποίοι καταργούνται.

3. Δήμος Επιδαύρου με έδρα το Ασκληπιείο και ιστορική έδρα την Αρχαία Επίδαυρο αποτελούμενος από τους δήμους α. Ασκληπιείου και β. Επιδαύρου, οι οποίοι καταργούνται.

4. Δήμος Άργους – Μυκηνών με έδρα το Άργος και ιστορική έδρα τις Μυκήνες αποτελούμενος από τους δήμους α. Άργους β. Νέας Κίου γ. Λέρνας δ. Μυκηναίων ε. Κουτσοποδίου στ. Λυρκείας και τις κοινότητες α. Αχλαδόκαμπου β. Αλέας οι οποίοι καταργούνται.

Β. Ο δήμος Επιδαύρου χαρακτηρίζεται ως ορεινός

3. ΝΟΜΟΣ ΑΡΚΑΔΙΑΣ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Τρίπολης με έδρα την Τρίπολη αποτελούμενος από τους δήμους α. Τρίπολης β. Τεγέας γ. Σκιριτιδίας δ. Μαντινείας ε. Κορυθίου στ. Φαλάνθου ζ. Λεβιδίου και η. Βαλτετσίου, οι οποίοι καταργούνται.

2. Δήμος Νότιας Κυνουρίας με έδρα το Λεωνίδιο αποτελούμενος από τους δήμους α. Λεωνιδίου β. Τυρού και την κοινότητα Κοσμά, οι οποίοι καταργούνται.

3. Δήμος Γορτυνίας με έδρα τη Δημητσάνα αποτελούμενος από τους δήμους α. Δημητσάνης β. Ηραίας γ. Λαγκαδίων δ. Τρικολώνων ε. Κοντοβαζαίνης στ. Τροπαίων ζ. Κλείτορος και η. Βυτίνας, οι οποίοι καταργούνται.

4. Δήμος Μεγαλόπολης με έδρα τη Μεγαλόπολη αποτελούμενος από τους δήμους α. Μεγαλόπολης β. Γόρτυνος και γ. Φαλαισίας, οι οποίοι καταργούνται.

Β. Στο δήμο Βόρειας Κυνουρίας δεν επέρχεται καμία μεταβολή.

Γ. Οι δήμοι Νότιας Κυνουρίας και Βόρειας Κυνουρίας χαρακτηρίζονται ως ορεινοί.

4. ΝΟΜΟΣ ΑΡΤΗΣ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Αρταίων με έδρα την Άρτα αποτελούμενος από τους δήμους α. Αρταίων β. Αμβρακικού γ. Βλαχέρνας δ. Φιλοθέης και ε. Ξηροβουνίου, οι οποίοι καταργούνται.

2. Δήμος Νικολάου Σκουφά με έδρα το Πέτα και ιστορική έδρα το Κομμένο αποτελούμενος από τους δήμους α. Πέτα β. Αράχθου γ. Κομποτίου και την κοινότητα Κομμένου, οι οποίοι καταργούνται.

3. Δήμος Γεωργίου Καραϊσκάκη με έδρα την Άνω Καλεντίνη και ιστορική έδρα τις πηγές Τετραφυλίας αποτελούμενος από τους δήμους α. Ηρακλείας β. Γεωργίου Καραϊσκάκη και γ. Τετραφυλίας, οι οποίοι καταργούνται.

4. Δήμος Κεντρικών Τζουμέρκων με έδρα το Βουλγαρέλι αποτελούμενος από τους δήμους α. Αθαμανίας β. Αγνάντων και τις κοινότητες α. Θεοδωριανών β. Μελισσουργών, οι οποίοι καταργούνται.

Β. Οι δήμοι Γεωργίου Καραϊσκάκη και Κεντρικών Τζουμέρκων χαρακτηρίζονται ως ορεινοί.

5. ΝΟΜΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

5.1 ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Φιλαδελφείας – Χαλκηδόνος με έδρα τη Νέα Φιλαδέλφεια αποτελούμενος από τους δήμους α. Νέας Φιλαδελφείας και β. Νέας Χαλκηδόνος, οι οποίοι καταργούνται.
  2. Δήμος Παπάγου - Χολαργού με έδρα το Χολαργό αποτελούμενος από τους δήμους α. Χολαργού και β. Παπάγου, οι οποίοι καταργούνται.
  3. Δήμος Δάφνης – Υμηττού με έδρα τη Δάφνη αποτελούμενος από τους δήμους α. Δάφνης και β. Υμηττού, οι οποίοι καταργούνται.
  4. Δήμος Κηφισιάς με έδρα την Κηφισιά αποτελούμενος από τους δήμους α. Κηφισιάς β. Νέας Ερυθραίας και γ. Εκάλης, οι οποίοι καταργούνται.
  5. Δήμος Πεντέλης με έδρα τα Μελίσσια αποτελούμενος από τους δήμους α. Μελισίων β. Πεντέλης και γ. Νέας Πεντέλης, οι οποίοι καταργούνται.
  6. Δήμος Μοσχάτου - Ταύρου με έδρα το Μοσχάτο αποτελούμενος από τους δήμους α. Μοσχάτου β. Ταύρου, οι οποίοι καταργούνται.
  7. Δήμος Φιλοθέης - Ψυχικού με έδρα το Ψυχικό αποτελούμενος από τους δήμους α. Ψυχικού β. Νέου Ψυχικού και γ. Φιλοθέης, οι οποίοι καταργούνται.
  8. Δήμος Λυκόβρυσης - Πεύκης με έδρα την Πεύκη αποτελούμενος από τους δήμους α. Πεύκης και β. Λυκοβρύσεως, οι οποίοι καταργούνται.
  9. Δήμος Ελληνικού - Αργυρούπολης με έδρα την Αργυρούπολη αποτελούμενος από τους δήμους α. Ελληνικού και β. Αργυρούπολης, οι οποίοι καταργούνται.
  10. Δήμος Αγίων Αναργύρων - Καματερού με έδρα τους Αγίους Αναργύρους αποτελούμενος από τους δήμους α. Αγίων Αναργύρων και β. Καματερού, οι οποίοι καταργούνται.
- Β. Στους δήμους α. Αθηναίων β. Βύρωνος γ. Καλλιθέας δ. Καισαριανής ε. Ηρακλείου στ. Ηλιουπόλεως ζ. Ζωγράφου η. Γαλατσίου θ. Βριλησίων ι. Αμαρουσίου ια. Αλίμου ιβ. Αιγάλεω ιγ. Ιλίου ιδ. Αγίου Δημητρίου ιε. Αγίας Παρασκευής ιστ. Αγίας Βαρβάρας ιζ. Γλυφάδας ιη. Πετρούπολεως ιθ. Χαλανδρίου κ. Χαϊδαρίου κα. Περιστερίου κβ. Παλαιού Φαλήρου κγ. Νέας Ιωνίας κδ. Μεταμορφώσεως κε. Νέας Σμύρνης δεν επέρχεται καμία αλλαγή.

5.2 ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Κερατσινίου - Δραπετσώνας με έδρα το Κερατσίνι αποτελούμενος από τους δήμους α. Κερατσινίου και β. Δραπετσώνας, οι οποίοι καταργούνται.
  2. Δήμος Νίκαιας – Αγίου Ιωάννη Ρέντη με έδρα τη Νίκαια αποτελούμενος από τους δήμους α. Νικαίας και β. Αγίου Ιωάννου Ρέντη, οι οποίοι καταργούνται.
  3. Δήμος Τροιζηνίας με έδρα το Γαλατά αποτελούμενος από τους δήμους α. Τροιζήνος και β. Μεθάνων, οι οποίοι καταργούνται.
  4. Δήμος Κυθήρων με έδρα τα Κύθηρα αποτελούμενος από το δήμο Κυθήρων και την κοινότητα Αντικυθήρων, οι οποίοι καταργούνται.
  5. Δήμος Σαλαμίνας με έδρα τη Σαλαμίνα αποτελούμενος από τους δήμους α. Σαλαμίνας και β. Αμπελακίων, οι οποίοι καταργούνται.
- Β. Η κοινότητα Αγκιστρίου αναγνωρίζεται σε δήμο, με όνομα, έδρα και εδαφική περιφέρεια αυτά της τέως κοινότητας.

Γ. Στους δήμους α. Πειραιώς β. Περάματος γ. Κορυδαλλού δ. Αίγινας ε. Σπετσών στ. Πόρου και ζ. Ύδρας δεν επέρχεται καμία μεταβολή.

5.3 ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Ωρωπού με έδρα τον Ωρωπό αποτελούμενος από τους δήμους α. Ωρωπίων β. Αυλώνος γ. Καλάμου και τις κοινότητες α. Συκάμινου β. Πολυδενδρίου γ. Μαρκοπούλου Ωρωπού δ. Μαλακάσης ε. Καπανδριτίου στ. Αφιδνών, οι οποίοι καταργούνται.
2. Δήμος Μαραθώνος με έδρα το Μαραθώνα αποτελούμενος από τους δήμους α. Μαραθώνος β. Νέας Μάκρης και τις κοινότητες α. Γραμματικού β. Βαρνάβα, οι οποίοι καταργούνται.

3. Δήμος Ραφήνας - Πικερμίου με έδρα τη Ραφήνα αποτελούμενος από το δήμο Ραφήνας και την κοινότητα Πικερμίου, οι οποίοι καταργούνται.
  4. Δήμος Διονύσου με έδρα τον Άγιο Στέφανο αποτελούμενος τους δήμους α. Αγίου Στεφάνου β. Δροσιάς γ. Διονύσου δ. Ανοίξεως και τις κοινότητες α. Σταμάτας β. Κρουνερίου Ροδοπόλεως, οι οποίοι καταργούνται.
  5. Δήμος Αχαρνών με έδρα τις Αχαρνές αποτελούμενος από τους δήμους α. Αχαρνών και β. Θρακομακεδόνων, οι οποίοι καταργούνται.
  6. Δήμος Παλλήνης με έδρα το Γέρακα αποτελούμενος από τους δήμους α. Παλλήνης β. Γέρακα και την κοινότητα Ανθούσης, οι οποίοι καταργούνται.
  7. Δήμος Παιανίας με έδρα την Παιανία αποτελούμενος από τους δήμους α. Παιανίας και β. Γλυκών Νερών, οι οποίοι καταργούνται.
  8. Δήμος Σπάτων - Αρτέμιδος με έδρα τα Σπάτα αποτελούμενος από τους δήμους α. Σπάτων – Λούτσας και β. Αρτέμιδος (Λούτσας), οι οποίοι καταργούνται.
  9. Δήμος Λαυρεωτικής με έδρα το Λαύριο αποτελούμενος από τους δήμους α. Λαυρεωτικής β. Κερατέας και την κοινότητα Αγίου Κωνσταντίνου, οι οποίοι καταργούνται.
  10. Δήμος Σαρωνικού με έδρα τα Καλύβια Θορικού αποτελούμενος από τους δήμους α. Καλυβίων Θορικού β. Αναβύσσου και τις κοινότητες α. Σαρωνίδος β. Κουβαρά γ. Παλαιάς Φώκαιας, οι οποίοι καταργούνται.
  11. Δήμος Βάρης – Βούλας – Βουλιαγμένης με έδρα τη Βούλα αποτελούμενος από τους δήμους α. Βούλας β. Βάρης και γ. Βουλιαγμένης, οι οποίοι καταργούνται.
Β. Στους δήμους α. Κρωπίας και β. Μαρκόπουλου Μεσογαίας δεν επέρχεται καμία μεταβολή.
- 5.4 ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
- Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:
1. Δήμος Ελευσίνας με έδρα την Ελευσίνα αποτελούμενος από τους δήμους α. Ελευσίνος και β. Μαγούλας, οι οποίοι καταργούνται.
  2. Δήμος Μάνδρας - Ειδυλλίας με έδρα τη Μάνδρα αποτελούμενος από τους δήμους α. Μάνδρας β. Βιλίων γ. Ερυθρών και την κοινότητα Οινόης, οι οποίοι καταργούνται.
  3. Δήμος Μεγαρέων με έδρα τα Μέγαρα αποτελούμενος από τους δήμους α. Μεγαρέων και β. Νέας Περάμου, οι οποίοι καταργούνται.
  4. Δήμος Φυλής με έδρα τα Άνω Λιόσια αποτελούμενος τους δήμους α. Άνω Λιοσίων β. Ζεφυρίου και γ. Φυλής, οι οποίοι καταργούνται.
Β. Στο δήμο Ασπροπύργου δεν επέρχεται καμία μεταβολή.
6. ΝΟΜΟΣ ΑΧΑΪΑΣ
- Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:
1. Δήμος Πατρέων με έδρα την Πάτρα αποτελούμενος από τους δήμους α. Πατρέων β. Βραχναϊκών γ. Ρίου δ. Μεσσήτιδος και ε. Παραλίας, οι οποίοι καταργούνται.
  2. Δήμος Ερυμάνθου με έδρα τη Χαλανδρίτσα αποτελούμενος από τους δήμους α. Τριταίας β. Φαρρών και τις κοινότητες α. Καλεντζίου β. Λεόντιου, οι οποίοι καταργούνται.
  3. Δήμος Δυτικής Αχαΐας με έδρα την Κάτω Αχαΐα αποτελούμενος από τους δήμους α. Ωλένιας β. Μόβρης γ. Δύμης και δ. Λαρισσού, οι οποίοι καταργούνται.
  4. Δήμος Καλαβρύτων με έδρα τα Καλάβρυτα αποτελούμενος από τους δήμους α. Καλαβρύτων β. Αροανίας γ. Παΐων και δ. Κλείτορος, οι οποίοι καταργούνται.
  5. Δήμος Αιγιαλείας με έδρα το Αίγιο αποτελούμενος από τους δήμους α. Αιγίου β. Συμπολιτείας γ. Ερινεού δ. Διακοπτού ε. Ακράτας και στ. Αιγείρας, οι οποίοι καταργούνται.
7. ΝΟΜΟΣ ΒΟΙΩΤΙΑΣ
- Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:
1. Δήμος Τανάγρας με έδρα το Σχηματάρι αποτελούμενος από τους Δήμους: α. Σχηματαρίου, β. Οινοφύτων, γ. Τανάγρας, δ. Δερβενοχωρίων, οι οποίοι καταργούνται, καθώς και τη Δημοτική Ενότητα Δηλεσίου, αποτελούμενη από τους οικισμούς Δήλεσι της Δημοτικής Ενότητας Οινοφύτων και Πλάκας Δηλεσίου της Δημοτικής Ενότητας

Σχηματαρίου, οι οποίες αποτελούν Κοινότητες με βάση το μόνιμο πληθυσμό της τελευταία απογραφής του πληθυσμού, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 2.

2. Δήμος Θηβαίων με έδρα τη Θήβα αποτελούμενος από τους δήμους α. Θηβαίων β. Θίσβης γ. Βαγίων δ. Πλαταιών, οι οποίοι καταργούνται.

3. Δήμος Αλιάρτου με έδρα την Αλιάρτο αποτελούμενος από τους δήμους α. Αλιάρτου β. Θεσπιέων, οι οποίοι καταργούνται.

4. Δήμος Ορχομενού με έδρα τον Ορχομενό αποτελούμενος από τους δήμους α. Ορχομενού β. Ακραιφνίας, οι οποίοι καταργούνται.

5. Δήμος Λεβαδέων με έδρα τη Λιβαδειά αποτελούμενος από τους δήμους α. Λεβαδέων β. Χαιρωνείας γ. Δαύλειας δ. Κορώνειας και την κοινότητα Κυριακίου, οι οποίοι καταργούνται.

6. Δήμος Διστόμου - Αράχοβας - Αντίκυρας με έδρα το Δίστομο αποτελούμενος από τους δήμους α. Αραχόβης β. Διστόμου και την κοινότητα Αντικύρας, οι οποίοι καταργούνται.

Β. Ο δήμος Διστόμου - Αράχοβας – Αντίκυρας χαρακτηρίζεται ως ορεινός.

8. ΝΟΜΟΣ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Δεσκάτης με έδρα τη Δεσκάτη αποτελούμενος από τους δήμους α. Δεσκάτης και β. Χασιών, οι οποίοι καταργούνται.

2. Δήμος Γρεβενών με έδρα τα Γρεβενά αποτελούμενος από τους δήμους α. Γρεβενών β. Βεντζίου γ. Ηρακλεωτών δ. Αγίου Κοσμά ε. Γόργιανης στ. Θεόδωρου Ζιάκα και τις κοινότητες α. Αβδέλλας β. Μεσολουρίου γ. Περιβολίου δ. Σαμαρίνης ε. Φιλιππαιών στ. Δότσικου ζ. Σμίξης, οι οποίοι καταργούνται.

Β. Ο δήμος Δεσκάτης χαρακτηρίζεται ως ορεινός.

9. ΝΟΜΟΣ ΔΡΑΜΑΣ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Δράμας με έδρα τη Δράμα αποτελούμενος από το δήμο Δράμας και την κοινότητα Σιδηρονέρου, οι οποίοι καταργούνται.

2. Δήμος Προσοτσάνης με έδρα τη Προσοτσάνη αποτελούμενος από τους δήμους α. Προσοτσάνης και β. Σιταγρών, οι οποίοι καταργούνται.

3. Δήμος Παρανεστίου με έδρα το Παρανέστι αποτελούμενος από τους δήμους α. Παρανεστίου και β. Νικηφόρου, οι οποίοι καταργούνται.

4. Δήμος Δοξάτου με έδρα το Καλαμπάκι αποτελούμενος από τους δήμους α. Δοξάτου και β. Καλαμπακίου, οι οποίοι καταργούνται.

Β. Στο δήμο Κάτω Νευροκοπίου δεν επέρχεται καμία μεταβολή.

Γ. Οι δήμοι Κάτω Νευροκοπίου και Παρανεστίου χαρακτηρίζονται ως ορεινοί.

10. ΝΟΜΟΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Ρόδου με έδρα τη Ρόδο αποτελούμενος από τους δήμους α. Ρόδου β. Νότιας Ρόδου γ. Πεταλούδων δ. Λινδίων ε. Καμείρου στ. Καλλιθέας ζ. Αφάντου η. Ιαλυσού θ. Αταβύρου και ι. Αρχαγγέλου, οι οποίοι καταργούνται.

2. Δήμος Κω με έδρα την Κω αποτελούμενος από τους δήμους α. Κω β. Ηρακλειδών και γ. Δικαίου, οι οποίοι καταργούνται.

3. Δήμος Καρπάθου με έδρα την Κάρπαθο και ιστορική έδρα τον Όλυμπο Καρπάθου αποτελούμενος από το δήμο Καρπάθου και την κοινότητα Ολύμπου, οι οποίοι καταργούνται.

Β. Η κοινότητα Αγαθονησίου αναγνωρίζεται σε δήμο, με όνομα, έδρα και εδαφική περιφέρεια αυτά της τέως κοινότητας.

Γ. Στους δήμους α. Νισύρου β. Πάτμου γ. Καλύμνιων δ. Λειψών ε. Λέρου στ. Ηρωικής Νήσου Κάσου ζ. Μεγίστης η. Σύμης θ. Τήλου ι. Χάλκης και ια. Αστυπάλαιας δεν επέρχεται καμία μεταβολή.

11. ΝΟΜΟΣ ΕΒΡΟΥ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Αλεξανδρούπολης με έδρα την Αλεξανδρούπολη και ιστορική έδρα τη Βήρα αποτελούμενος από τους δήμους α. Αλεξανδρούπολης β. Τραϊανούπολης και γ. Φερών, οι οποίοι καταργούνται.
  2. Δήμος Σουφλίου με έδρα το Σουφλί αποτελούμενος από τους δήμους α. Σουφλίου και β. Τυχερού γ. Ορφέα, οι οποίοι καταργούνται.
  3. Δήμος Διδυμοτείχου με έδρα το Διδυμότειχο αποτελούμενος από τους δήμους α. Διδυμοτείχου και β. Μεταξάδων, οι οποίοι καταργούνται.
  4. Δήμος Ορεστιάδας με έδρα την Ορεστιάδα αποτελούμενος από τους δήμους α. Ορεστιάδος β. Βύσσας γ. Κυπρίνου και δ. Τριγώνου, οι οποίοι καταργούνται.
- Β. Στο δήμο Σαμοθράκης δεν επέρχεται καμία μεταβολή.

12. ΝΟΜΟΣ ΕΥΒΟΙΑΣ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Χαλκιδέων με έδρα τη Χαλκίδα αποτελούμενος από τους δήμους α. Χαλκιδέων β. Ληλαντίων γ. Ανθηδώνος δ. Νέας Αρτάκης και ε. Αυλίδος, οι οποίοι καταργούνται.
  2. Δήμος Διρφύων - Μεσσαπίων με έδρα τα Ψαχνά αποτελούμενος από τους δήμους α. Διρφύων και β. Μεσσαπίων, οι οποίοι καταργούνται.
  3. Δήμος Ερέτριας με έδρα την Ερέτρια αποτελούμενος από τους δήμους α. Ερέτριας και β. Αμαρυνθίων, οι οποίοι καταργούνται.
  4. Δήμος Καρύστου με έδρα την Κάρυστο αποτελούμενος από τους δήμους α. Καρύστου β. Στυρέων γ. Μαρμαρίου και την κοινότητα Καφηρέως, οι οποίοι καταργούνται.
  5. Δήμος Ιστιαίας - Αιδηψού με έδρα την Ιστιαία αποτελούμενος από τους δήμους α. Ιστιαίας β. Αιδηψού γ. Αρτεμισίου δ. Ωρεών και την κοινότητα Λιχάδος, οι οποίοι καταργούνται.
  6. Δήμος Μαντουδίου - Λίμνης – Αγίας Άννας με έδρα τη Λίμνη Ευβοίας αποτελούμενος από τους δήμους α. Νηλέως β. Ελυμνίων και γ. Κηρέως, οι οποίοι καταργούνται.
  7. Δήμος Κύμης - Αλιβερίου με έδρα το Αλιβέρι και ιστορική έδρα την Κύμη αποτελούμενος από τους δήμους α. Κύμης β. Κονιστρών γ. Ταμυνέων δ. Αυλώνος και ε. Δυστίων, οι οποίοι καταργούνται.
- Β. Στο δήμο Σκύρου δεν επέρχεται καμία μεταβολή.

13. ΝΟΜΟΣ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Καρπενησίου με έδρα το Καρπενήσι αποτελούμενος από τους δήμους α. Καρπενησίου β. Φουρνά γ. Προυσσού δ. Ποταμιάς ε. Δομνίστας και στ. Κτημενίων, οι οποίοι καταργούνται.
  2. Δήμος Αγράφων με έδρα το Κερασοχώρι αποτελούμενος από τους δήμους α. Φραγκίστας β. Βίνιανης γ. Ασπροποτάμου δ. Απεραντίων και ε. Αγράφων, οι οποίοι καταργούνται.
- Β. Ο Δήμος Αγράφων χαρακτηρίζεται ως ορεινός.

14. ΝΟΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

Α. Συνιστάται ο κατωτέρω δήμος:

- Δήμος Ζακύνθου με έδρα τη Ζάκυνθο αποτελούμενος από τους δήμους α. Ζακυνθίων β. Αλυκών γ. Αρκαδίων δ. Αρτεμισίων ε. Ελατίων και στ. Λαγανά, οι οποίοι καταργούνται.

15. ΝΟΜΟΣ ΗΛΕΙΑΣ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Ζαχάρως με έδρα τη Ζαχάρω αποτελούμενος από τους δήμους α. Ζαχάρως και β. Φιγαλείας, οι οποίοι καταργούνται.
2. Δήμος Ανδρίτσαινας - Κρεστένων με έδρα τα Κρέστενα και ιστορική έδρα την Ανδρίτσαινα αποτελούμενος από τους δήμους α. Σκιλλούντος β. Ανδριτσαίνης και γ. Αλιφείρας, οι οποίοι καταργούνται.
3. Δήμος Πύργου με έδρα τον Πύργο αποτελούμενος από τους δήμους α. Πύργου β. Ωλένης γ. Ιαρδανού και δ. Βώλακος, οι οποίοι καταργούνται.
4. Δήμος Ήλιδας με έδρα την Αμαλιάδα αποτελούμενος από τους δήμους α. Αμαλιάδας και β. Πηνείας, οι οποίοι καταργούνται.

5. Δήμος Αρχαίας Ολυμπίας με έδρα την Αρχαία Ολυμπία αποτελούμενος από τους δήμους α. Αρχαίας Ολυμπίας β. Λασιώνος γ. Φολόης και δ. Λαμπείας, οι οποίοι καταργούνται.

6. Δήμος Ανδραβίδας - Κυλλήνης με έδρα τα Λεχαινά και ιστορική έδρα τη Βάρδα αποτελούμενος από τους δήμους α. Λεχαινών β. Ανδραβίδας γ. Κάστρου – Κυλλήνης και δ. Βουπρασιάς, οι οποίοι καταργούνται.

7. Δήμος Πηγειού με έδρα τη Γαστούνη αποτελούμενος από τους δήμους α. Γαστούνης β. Βαρθολομιού και γ. Τραγανού, οι οποίοι καταργούνται.

16. ΝΟΜΟΣ ΗΜΑΘΙΑΣ

A. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Βέροιας με έδρα τη Βέροια και ιστορική έδρα τη Βεργίνα αποτελούμενος από τους δήμους α. Βέροιας β. Αποστόλου Παύλου γ. Δοβρά δ. Βεργίνας και ε. Μακεδονίδος, οι οποίοι καταργούνται.

2. Δήμος Αλεξάνδρειας με έδρα την Αλεξάνδρεια αποτελούμενος από τους δήμους α. Αλεξανδρείας β. Πλατέος γ. Μελίκης και δ. Αντιγονιδών, οι οποίοι καταργούνται.

3. Δήμος Ηρωικής Πόλεως Νάουσας με έδρα τη Νάουσα αποτελούμενος από τους δήμους α. Νάουσας β. Ανθεμίων και γ. Ειρηνοπούλης, οι οποίοι καταργούνται.

17. ΝΟΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

A. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Ηρακλείου με έδρα το Ηράκλειο και ιστορική έδρα τη Νέα Αλικαρνασσό αποτελούμενος από τους δήμους α. Ηρακλείου β. Γοργολαΐνης γ. Τεμένους δ. Παλιανής και ε. Νέας Αλικαρνασσού, οι οποίοι καταργούνται.

2. Δήμος Μαλεβιζίου με έδρα το Γάζι αποτελούμενος από τους δήμους α. Γαζίου β. Κρουσώνα και γ. Τυλίσου, οι οποίοι καταργούνται.

3. Δήμος Αρχανών - Αστερουσίων με έδρα τα Πεζά και ιστορικές έδρες τις Αρχάνες και τον Πύργο αποτελούμενος από τους δήμους α. Αρχανών β. Νίκου Καζαντζάκη και γ. Αστερουσίων, οι οποίοι καταργούνται.

4. Δήμος Φαιστού με έδρα τις Μοίρες και ιστορική έδρα το Τυμπάκι αποτελούμενος από τους δήμους α. Μοιρών β. Τυμπακίου γ. Ζαρού, οι οποίοι καταργούνται.

5. Δήμος Γόρτυνας με έδρα τους Άγιους Δέκα αποτελούμενος από τους δήμους α. Κόφινα β. Αγίας Βαρβάρας γ. Γόρτυνας και δ. Ρούβα, οι οποίοι καταργούνται.

6. Δήμος Χερσονήσου με έδρα τις Γούρνες αποτελούμενος από τους δήμους α. Χερσονήσου β. Γουβών γ. Μαλλίων και δ. Επισκοπής, οι οποίοι καταργούνται.

7. Δήμος Μινώα Πεδιάδας με έδρα τον Ευαγγελισμό Καστελλίου και ιστορικές έδρες το Καστέλλι και το Αρκαλοχώρι αποτελούμενος από τους δήμους α. Αρκαλοχωρίου β. Καστελλίου και γ. Θραψανού, οι οποίοι καταργούνται.

B. Στο δήμο Βιάννου δεν επέρχεται καμία μεταβολή.

Γ. Ο δήμος Βιάννου χαρακτηρίζεται ως ορεινός.

18. ΝΟΜΟΣ ΘΕΣΣΠΡΩΤΙΑΣ

A. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Ηγουμενίτσας με έδρα την Ηγουμενίτσα αποτελούμενος από τους δήμους α. Ηγουμενίτσης β. Συβότων γ. Μαργαριτίου δ. Παραποτάμου και την κοινότητα Πέρδικας, οι οποίοι καταργούνται.

2. Δήμος Φιλιατών με έδρα τις Φιλιάτες αποτελούμενος από τους δήμους α. Φιλιατών και β. Σαγιάδας, οι οποίοι καταργούνται.

3. Δήμος Σουλίου με έδρα την Παραμυθιά και ιστορική έδρα τη Σαμονίδα Σουλίου αποτελούμενος από τους δήμους α. Παραμυθιάς β. Αχέροντα και την κοινότητα Σουλίου, οι οποίοι καταργούνται.

B. Ο δήμος Φιλιατών χαρακτηρίζεται ως ορεινός.

19. ΝΟΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

A. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Θεσσαλονίκης με έδρα τη Θεσσαλονίκη αποτελούμενος από τους δήμους α. Θεσσαλονίκης και β. Τριανδρίας, οι οποίοι καταργούνται.
2. Δήμος Κορδελιού - Ευόσμου με έδρα τον Ευόσμο αποτελούμενος από τους δήμους α. Ελευθερίου-Κορδελιού και β. Ευόσμου, οι οποίοι καταργούνται.
3. Δήμος Νεάπολης - Συκεών με έδρα τις Συκιές αποτελούμενος από τους δήμους α. Συκεών β. Αγίου Παύλου γ. Νεαπόλεως και δ. Πεύκων, οι οποίοι καταργούνται.
4. Δήμος Παύλου Μελά με έδρα τη Σταυρούπολη αποτελούμενος από τους δήμους α. Σταυρουπόλεως β. Πολίχνης και γ. Ευκαρπίας, οι οποίοι καταργούνται.
5. Δήμος Αμπελοκήπων - Μενεμένης με έδρα τους Αμπελόκηπους αποτελούμενος από τους δήμους α. Αμπελοκήπων και β. Μενεμένης, οι οποίοι καταργούνται.
6. Δήμος Πυλαίας - Χορτιάτη με έδρα το Πανόραμα και ιστορική έδρα το Χορτιάτη αποτελούμενος από τους δήμους α. Πανοράματος β. Πυλαίας και γ. Χορτιάτη, οι οποίοι καταργούνται.
7. Δήμος Χαλκηδόνος με έδρα τα Κουφάλια και ιστορική έδρα τη Γέφυρα αποτελούμενος από τους δήμους α. Χαλκηδόνος β. Αγίου Αθανασίου και γ. Κουφαλίων, οι οποίοι καταργούνται.
8. Δήμος Δέλτα με έδρα τη Σίνδο αποτελούμενος από τους δήμους α. Εχεδώρου β. Αξιού και γ. Χαλάστρας, οι οποίοι καταργούνται.
9. Δήμος Ωραιοκάστρου με έδρα το Ωραιόκαστρο αποτελούμενος από τους δήμους α. Ωραιοκάστρου β. Μυγδονίας και γ. Καλλιθέας, οι οποίοι καταργούνται.
10. Δήμος Λαγκαδά με έδρα τον Λαγκαδά και ιστορική έδρα τον Λαχανά αποτελούμενος από τους δήμους α. Λαγκαδά β. Λαχανά γ. Ασσήρου δ. Σοχού ε. Καλλινδοίων στ. Κορωνείας και ζ. Βερτίσκου, οι οποίοι καταργούνται.
11. Δήμος Θερμαϊκού με έδρα την Περαιά αποτελούμενος από τους δήμους α. Θερμαϊκού β. Επανομής γ. Μηχανιώνας, οι οποίοι καταργούνται.
12. Δήμος Θέρμης με έδρα τη Θέρμη αποτελούμενος από τους δήμους α. Θέρμης β. Μίκρας γ. Βασιλικών, οι οποίοι καταργούνται.
13. Δήμος Βόλβης με έδρα το Σταυρό αποτελούμενος από τους δήμους α. Αγίου Γεωργίου β. Μαδύτου γ. Αρεθούσας δ. Απολλωνίας ε. Ρεντίνας και στ. Εγνατίας, οι οποίοι καταργούνται.

20. ΝΟΜΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Ιωαννιτών με έδρα τα Ιωάννινα αποτελούμενος από τους δήμους α. Ιωαννιτών β. Ανατολής γ. Περάματος δ. Παμβώτιδας ε. Μπιζανίου και την κοινότητα Νήσου Ιωαννίνων, οι οποίοι καταργούνται.
2. Δήμος Ζαγορίου με έδρα τους Ασπραγγέλους αποτελούμενος από τους δήμους α. Ανατολικού Ζαγορίου β. Κεντρικού Ζαγορίου γ. Τύμφης και τις κοινότητες α. Βοβούσης β. Πάπιγκου, οι οποίοι καταργούνται.
3. Δήμος Κόνιτσας με έδρα την Κόνιτσα αποτελούμενος από τους δήμους α. Κόνιτσας β. Μαστοροχωρών και τις κοινότητες α. Διστράτου β. Αετομηλίτσης γ. Φούρκας, οι οποίοι καταργούνται.
4. Δήμος Πωγωνίου με έδρα το Καλπάκι και ιστορική έδρα το Δελβινάκι αποτελούμενος από τους δήμους α. Καλπακίου β. Δελβινακίου γ. Άνω Πωγωνίου δ. Άνω Καλαμά και τις κοινότητες α. Πωγωνιανής β. Λάβδανης, οι οποίοι καταργούνται.
5. Δήμος Βορείων Τζουμέρκων με έδρα τα Πράμαντα αποτελούμενος από τους δήμους α. Τζουμέρκων β. Πράμαντων γ. Κατσανοχωρών και τις κοινότητες α. Σιράκου β. Καλαρρυτών γ. Ματσουκίου και δ. Βαθυπέδου, οι οποίοι καταργούνται.
6. Δήμος Μετσόβου με έδρα το Μέτσοβο αποτελούμενος από τους δήμους α. Μετσόβου β. Εγνατίας και την κοινότητα Μηλέας, οι οποίοι καταργούνται.

7. Δήμος Δωδώνης με έδρα την Αγία Κυριακή αποτελούμενος από τους δήμους α. Δωδώνης β. Λάκκας Σουλίου γ. Αγίου Δημητρίου και δ. Σελλών, οι οποίοι καταργούνται.

8. Δήμος Ζίτσας με έδρα την Ελεούσα αποτελούμενος από τους δήμους α. Ζίτσας β. Πασσαρώνος γ. Μολοσσών δ. Εκάλης και ε. Ευρυμενών, οι οποίοι καταργούνται.

Β. Οι δήμοι Κόνιτσας, Πωγωνίου, Βόρειων Τζουμέρκων, Μετσόβου και Ζαγορίου χαρακτηρίζονται ως ορεινοί.

21. ΝΟΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Καβάλας με έδρα την Καβάλα αποτελούμενος από τους δήμους α. Καβάλας και β. Φιλίππων, οι οποίοι καταργούνται.

2. Δήμος Νέστου με έδρα τη Χρυσούπολη αποτελούμενος από τους δήμους α. Χρυσούπολης β. Κεραμωτής και γ. Ορεινού, οι οποίοι καταργούνται.

3. Δήμος Παγγαίου με έδρα την Ελευθερούπολη αποτελούμενος από τους δήμους α. Ελευθερούπολης β. Πιερέων γ. Παγγαίου δ. Ελευθερών και ε. Ορφανού, οι οποίοι καταργούνται.

Β. Στο δήμο Θάσου δεν επέρχεται καμία μεταβολή.

22. ΝΟΜΟΣ ΚΑΡΔΙΤΣΗΣ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Αργιθέας με έδρα το Ανθηρό αποτελούμενος από τους δήμους α. Αχελώου β. Αργιθέας και την κοινότητα Ανατολικής Αργιθέας, οι οποίοι καταργούνται.

2. Δήμος Λίμνης Πλαστήρα με έδρα το Μορφοβούνι αποτελούμενος από τους δήμους α. Νεβρόπολης Αγράφων και β. Πλαστήρα, οι οποίοι καταργούνται.

3. Δήμος Παλαμά με έδρα τον Παλαμά αποτελούμενος από τους δήμους α. Παλαμά και β. Φύλλου και γ. Σελλάνων, οι οποίοι καταργούνται.

4. Δήμος Σοφάδων με έδρα τους Σοφάδες αποτελούμενος από τους δήμους α. Σοφάδων β. Άρνης γ. Ρεντίνης δ. Ταμασίου και ε. Μενελαΐδας, οι οποίοι καταργούνται.

5. Δήμος Καρδίτσας με έδρα την Καρδίτσα αποτελούμενος από τους δήμους α. Καρδίτσας β. Κάμπου γ. Ιτάμου δ. Μητρόπολης και ε. Καλλιφώνιου, οι οποίοι καταργούνται.

6. Δήμος Μουζακίου με έδρα το Μουζάκι αποτελούμενος από τους δήμους α. Μουζακίου β. Παμίσου και γ. Ιθώμης, οι οποίοι καταργούνται.

Β. Οι δήμοι Αργιθέας και Λίμνης Πλαστήρα χαρακτηρίζονται ως ορεινοί.

23. ΝΟΜΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Καστοριάς με έδρα την Καστοριά αποτελούμενος από τους δήμους α. Καστοριάς β. Αγίας Τριάδος γ. Μεσοποταμίας δ. Κορεστίων ε. Αγίων Αναργύρων στ. Μακεδνών ζ. Βιτσιού και η. Κλεισούρας και την κοινότητα Καστρακίου, οι οποίοι καταργούνται.

2. Δήμος Ορεστίδος με έδρα το Άργος Ορεστικό αποτελούμενος από τους δήμους α. Ορεστίδος και β. Ίωνα Δραγούμη, οι οποίοι καταργούνται.

3. Δήμος Νεστορίου με έδρα το Νεστόριο αποτελούμενος από τους δήμους α. Νεστορίου β. Ακριτών και τις κοινότητες α. Γράμμου β. Αρρένων, οι οποίοι καταργούνται.

Β. Ο δήμος Νεστορίου χαρακτηρίζεται ως ορεινός.

24. ΝΟΜΟΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Βόρειας Κέρκυρας με έδρα την Αχαράβη, αποτελούμενος από τις δημοτικές ενότητες: α. Αγίου Γεωργίου, β. Εσπερίων, γ. Θιναλίου και δ. Κασσωπαίων.

2. Δήμος Κεντρικής Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων, με έδρα την Κέρκυρα, αποτελούμενος από τις δημοτικές ενότητες: α. Αχιλλειών, β. Ερεικούσσης, γ. Κερκυραίων, δ. Μαθρακίου, ε. Οθωνών, στ. Παλαιοκαστριτών, ζ. Παρελίων και η. Φαιάκων.

3. Δήμος Νότιας Κέρκυρας με έδρα τη Λευκίμμη, αποτελούμενος από τις δημοτικές ενότητες: α. Κορσισιών, β. Λευκιμμαίων και γ. Μελιτειών.

25. ΝΟΜΟΣ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Αργοστολίου με έδρα το Αργοστόλι, αποτελούμενος από τις δημοτικές ενότητες: α. Αργοστολίου, β. Ελειού - Προνών, γ. Λειβαθούς και δ. Ομαλών.
2. Δήμος Ληξουρίου με έδρα το Ληξούρι, αποτελούμενος από τη δημοτική ενότητα Παλικής
3. Δήμος Σάμης με έδρα τη Σάμη, αποτελούμενος από τις δημοτικές ενότητες: α. Ερίσου, β. Πυλαρέων και γ. Σάμης.

26. ΝΟΜΟΣ ΚΙΛΚΙΣ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Κιλκίς με έδρα το Κιλκίς αποτελούμενος από τους δήμους α. Κιλκίς β. Κρουσσών γ. Χέρσου δ. Πικρολίμνης ε. Μουριών στ. Γαλλικού ζ. Δοϊράνης, οι οποίοι καταργούνται.
2. Δήμος Παιονίας με έδρα το Πολύκαστρο και ιστορική έδρα τη Γουμένισσα αποτελούμενος από τους δήμους α. Πολυκάστρου β. Ευρωπού γ. Αξιούπολης δ. Γουμένισσας και την κοινότητα Λιβαδίων, οι οποίοι καταργούνται.

27. ΝΟΜΟΣ ΚΟΖΑΝΗΣ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Κοζάνης με έδρα την Κοζάνη και ιστορική έδρα την Αιανή αποτελούμενος από τους δήμους α. Κοζάνης β. Αιανής γ. Ελιμείας δ. Δημητρίου Υψηλάντη ε. Ελλησπόντου, οι οποίοι καταργούνται.
2. Δήμος Βοΐου με έδρα τη Σιάτιστα και ιστορική έδρα τη Νεάπολη αποτελούμενος από τους δήμους α. Σιάτιστας β. Νεάπολης γ. Τσοτυλίου δ. Ασκίου και την κοινότητα Πεντάλοφου, οι οποίοι καταργούνται.
3. Δήμος Εορδαίας με έδρα την Πτολεμαΐδα αποτελούμενος από τους δήμους α. Πτολεμαΐδας β. Βερμίου γ. Μουρικίου δ. Αγίας Παρασκευής και την κοινότητα Βλάστης, οι οποίοι καταργούνται.
4. Δήμος Σερβίων με έδρα τα Σέρβια, αποτελούμενος από τις δημοτικές ενότητες α. Σερβίων, β. Καμβουνίων και γ. Λιβαδερού».
5. Δήμος Βελβεντού, με έδρα το Βελβεντό, αποτελούμενος από τη δημοτική ενότητα Βελβεντού.

28. ΝΟΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Κορινθίων με έδρα την Κόρινθο αποτελούμενος από τους δήμους α. Κορινθίων β. Σαρωνικού γ. Σολυγείας δ. Άσσου – Λεχαίου ε. Τενέας, οι οποίοι καταργούνται.
2. Δήμος Σικυωνίων με έδρα το Κιάτο αποτελούμενος από τους δήμους α. Σικυωνίων β. Στυμφαλίας και γ. Φενεού, οι οποίοι καταργούνται.
3. Δήμος Ξυλοκάστρου - Ευρωστίνης με έδρα το Ξυλόκαστρο αποτελούμενος από τους δήμους α. Ευρωστίνης και β. Ξυλοκάστρου, οι οποίοι καταργούνται.
4. Δήμος Βέλου – Βόχας με έδρα το Ζευγολατιό αποτελούμενος από τους δήμους α. Βέλου β. Βόχας, οι οποίοι καταργούνται.
5. Δήμος Λουτρακίου - Αγίων Θεοδώρων με έδρα το Λουτράκι αποτελούμενος από τους δήμους α. Λουτρακίου - Πераχώρας β. Αγίων Θεοδώρων, οι οποίοι καταργούνται. Β. Στο δήμο Νεμέας δεν επέρχεται καμία αλλαγή Γ. Ο δήμος Νεμέας χαρακτηρίζεται ως ορεινός.

29. ΝΟΜΟΣ ΚΥΚΛΑΔΩΝ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Σύρου – Ερμούπολης με έδρα την Ερμούπολη και ιστορική έδρα την Άνω Σύρο αποτελούμενος από τους δήμους α. Ερμουπόλεως β. Άνω Σύρου γ. Ποσειδωνίας, οι οποίοι καταργούνται.
2. Δήμος Άνδρου με έδρα την Άνδρο αποτελούμενος από τους δήμους α. Άνδρου β. Υδρούσας γ. Κορθίου, οι οποίοι καταργούνται.
3. Δήμος Νάξου και Μικρών Κυκλάδων με έδρα τη Νάξο αποτελούμενος από τους δήμους α. Νάξου β. Δρυμαλίας και τις κοινότητες α. Σχοινούσσης β. Κουφονησίων γ. Ηράκλειας δ. Δονούσης, οι οποίοι καταργούνται.

4. Δήμος Θήρας με έδρα τη Θήρα αποτελούμενος από το δήμο Θήρας και την κοινότητα Οίας, οι οποίοι καταργούνται.

5. Δήμος Τήνου με έδρα την Τήνο και ιστορική έδρα τον Πάνορμο αποτελούμενος από τους δήμους α. Τήνου β. Εξωμβούργου και την κοινότητα Πανόρμου, οι οποίοι καταργούνται.

Β. Οι κοινότητες α. Κιμώλου β. Φολεγάνδρου γ. Ανάφης δ. Σικίνου και ε. Αντιπάρου αναγνωρίζονται ως δήμοι με όνομα, έδρα και εδαφική περιφέρεια αυτά των αντίστοιχων τ έως κοινοτήτων.

Γ. Στους δήμους α. Μυκόνου β. Κέας γ. Σερίφου δ. Κύθνου ε. Σίφνου στ. Αμοργού ζ. Ιητών η. Μήλου θ. Πάρου δεν επέρχεται καμία μεταβολή.

30. ΝΟΜΟΣ ΛΑΚΩΝΙΑΣ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Σπάρτης με έδρα τη Σπάρτη και ιστορική έδρα το Μυστρά αποτελούμενος από τους δήμους α. Σπάρτης β. Οινούντος γ. Μυστρά δ. Πελλάνας ε. Θεραπνών στ. Φαρίδος και την κοινότητα Καρυών, οι οποίοι καταργούνται.

2. Δήμος Ανατολικής Μάνης με έδρα το Γύθειο και ιστορική έδρα την Αρεόπολη αποτελούμενος από τους δήμους α. Γυθείου β. Σμύνους γ. Οιτύλου και δ. Ανατολικής Μάνης, οι οποίοι καταργούνται.

3. Δήμος Ευρώτα με έδρα τη Σκάλα αποτελούμενος από τους δήμους α. Έλους β. Κροκεών γ. Σκάλας δ. Νιάτων και ε. Γερόνθρων, οι οποίοι καταργούνται.

4. Δήμος Μονεμβασιάς με έδρα τους Μολάους αποτελούμενος από τους δήμους α. Μονεμβασιάς β. Μολάων γ. Ζάρακα δ. Ασωπού και ε. Βοιών, οι οποίοι καταργούνται.

Β. Η κοινότητα Ελαφονήσου αναγνωρίζεται σε δήμο, με όνομα, έδρα και εδαφική περιφέρεια αυτά της τ έως κοινότητας.

31. ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΣ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Ελασσόνας με έδρα την Ελασσόνα αποτελούμενος από τους δήμους α. Αντιχασίων β. Ελασσόνας γ. Λιβαδίου δ. Ολύμπου ε. Ποταμιάς στ. Σαρανταπόρου και τις κοινότητες α. Βερδικούσης, β. Καρυάς γ. Τσαρίτσανης, οι οποίοι καταργούνται.

2. Δήμος Φαρσάλων με έδρα τα Φάρσαλα αποτελούμενος από τους δήμους α. Ενιππέα β. Ναρθακίου γ. Πολυδάμαντα και δ. Φαρσάλων, οι οποίοι καταργούνται.

3. Δήμος Αγιάς με έδρα την Αγιά αποτελούμενος από τους δήμους α. Αγιάς β. Ευρυμενών γ. Λακέρειας και δ. Μελιβοίας, οι οποίοι καταργούνται.

4. Δήμος Τεμπών με έδρα το Μακρυχώρι και ιστορική έδρα τα Αμπελάκια αποτελούμενος από τους δήμους α. Γόννων β. Κάτω Ολύμπου γ. Μακρυχωρίου δ. Νέσσωνος και την κοινότητα Αμπελακίων, οι οποίοι καταργούνται.

5. Δήμος Τυρνάβου με έδρα τον Τύρναβο αποτελούμενος από τους δήμους α. Τυρνάβου και β. Αμπελώνος, οι οποίοι καταργούνται.

6. Δήμος Λαρισαίων με έδρα τη Λάρισα αποτελούμενος από τους δήμους α. Λαρισαίων β. Κοιλιάδας και γ. Γιάννουλης, οι οποίοι καταργούνται.

7. Δήμος Κιλελέρ με έδρα τη Νίκαια και ιστορική έδρα το Κιλελέρ αποτελούμενος από τους δήμους α. Πλατυκάμπου β. Κραννώνος γ. Αρμενίου δ. Κιλελέρ και ε. Νίκαιας, οι οποίοι καταργούνται.

32. ΝΟΜΟΣ ΛΑΣΙΘΙΟΥ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Αγίου Νικολάου με έδρα τον Άγιο Νικόλαο και ιστορική έδρα τη Νεάπολη αποτελούμενος από τους δήμους α. Αγίου Νικολάου β. Νεάπολης και την κοινότητα Βραχασίου, οι οποίοι καταργούνται.

2. Δήμος Σητείας με έδρα τη Σητεία αποτελούμενος από τους δήμους α. Ιτάνου β. Λεύκης και Σητείας, οι οποίοι καταργούνται, καθώς και από τη Δημοτική Ενότητα Ανάληψης, αποτελούμενης από τις Τοπικές Κοινότητες Πεύκων, Χρυσοπηγής, Λιθινών και Περβολακίων, με έδρα τον οικισμό Ανάληψης της Τοπικής Κοινότητας Πεύκων.

3. Δήμος Ιεράπετρας με έδρα την Ιεράπετρα αποτελούμενος από τους δήμους α. Ιεράπετρας και β. Μακρύ Γιαλού, οι οποίοι καταργούνται.

Β. Στο δήμο Οροπέδιου Λασιθίου δεν επέρχεται καμία μεταβολή.

Γ. Ο δήμος Οροπέδιου Λασιθίου χαρακτηρίζεται ως ορεινός.

33. ΝΟΜΟΣ ΛΕΣΒΟΥ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Μυτιλήνης με έδρα τη Μυτιλήνη αποτελούμενος από τις δημοτικές ενότητες: α. Αγιάσου, β. Γέρας, γ. Ευεργέτουλα, δ. Λουτροπόλεως- Θερμής, ε. Μυτιλήνης και στ. Πλωμαρίου.

Δήμος Δυτικής Λέσβου, με έδρα την Καλλονή, αποτελούμενος από τις δημοτικές ενότητες: α. Αγίας Παρασκευής, β. Ερεσού - Αντίσσης, γ. Καλλονής, δ. Μανταμά-δου, ε. Μήθυμνας, στ. Πέτρας και ζ. Πολιχνίτου.

2. Δήμος Λήμνου με έδρα τη Μύρινα αποτελούμενος από τους δήμους α. Ατσικής β. Μούδρου γ. Μύρινας και δ. Νέας Κούταλης, οι οποίοι καταργούνται.

Β. Η κοινότητα Αγίου Ευστρατίου αναγνωρίζεται σε δήμο, με όνομα, έδρα και εδαφική περιφέρεια αυτά της τέως κοινότητας.

34. ΝΟΜΟΣ ΛΕΥΚΑΔΟΣ

Α. Συνιστάται δήμος Λευκάδας με έδρα τη Λευκάδα αποτελούμενος από τους δήμους α. Απολλωνίων β. Ελλομένου γ. Καρυάς δ. Λευκάδος ε. Σφακιωτών και τις κοινότητες α. Κάλαμου β. Καστού, οι οποίοι καταργούνται.

Β. Στον δήμο Μεγανησίου δεν επέρχεται καμία μεταβολή.

35. ΝΟΜΟΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Βόλου με έδρα το Βόλο αποτελούμενος από τους δήμους α. Αγριάς β. Αισωνίας γ. Βόλου δ. Ιωλκού ε. Νέας Αγχιάλου στ. Νέας Ιωνίας ζ. Πορταριάς η. Αρτέμιδας και την κοινότητα Μακρινίτσης, οι οποίοι καταργούνται.

2. Δήμος Ρήγα Φεραίου με έδρα το Βελεστίνο αποτελούμενος από τους δήμους α. Κάρλας β. Φερών και την κοινότητα Κεραμιδίου, οι οποίοι καταργούνται.

3. Δήμος Ζαγοράς - Μουρεσίου με έδρα τη Ζαγορά αποτελούμενος από τους δήμους α. Ζαγοράς και β. Μουρεσίου, οι οποίοι καταργούνται.

4. Δήμος Αλμυρού με έδρα τον Αλμυρό αποτελούμενος από τους δήμους α. Αλμυρού β. Πτελεού γ. Σούρπης και την κοινότητα Ανάβρας, οι οποίοι καταργούνται.

5. Δήμος Νοτίου Πηλίου με έδρα την Αργαλαστή αποτελούμενος από τους δήμους α. Αργαλαστής β. Αφετών γ. Μηλεών δ. Σηπιάδος και την κοινότητα Τρικερίου, οι οποίοι καταργούνται.

Β. Στους δήμους Αλοννήσου, Σκιάθου, Σκοπέλου δεν επέρχεται καμία μεταβολή.

Γ. Ο δήμος Ζαγοράς - Μουρεσίου χαρακτηρίζεται ως ορεινός.

36. ΝΟΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Καλαμάτας με έδρα την Καλαμάτα αποτελούμενος από τους δήμους α. Άριος β. Αρφαρών γ. Θουρίας και δ. Καλαμάτας, οι οποίοι καταργούνται.

2. Δήμος Μεσσήνης με έδρα τη Μεσσήνη αποτελούμενος από τους δήμους α. Αιπείας β. Ανδρούσας γ. Αριστομένους δ. Βουφράδων ε. Ιθώμης στ. Μεσσήνης ζ. Πεταλιδίου και την κοινότητα Τρικόρφου, οι οποίοι καταργούνται.

3. Δήμος Πύλου – Νέστορος με έδρα την Πύλο αποτελούμενος από τους δήμους α. Κορώνης β. Μεθώνης γ. Παπαφλέσσα δ. Πύλου ε. Νέστορος και στ. Χιλιοχωρίων, οι οποίοι καταργούνται.

4. Δήμος Τριφυλίας με έδρα την Κυπαρισσία αποτελούμενος από τους δήμους α. Αετού β. Αυλώνος γ. Γαργαλιάνων δ. Κυπαρισσίας ε. Φιλιατρών και την κοινότητα Τριτύλας, οι οποίοι καταργούνται.

5. Δήμος Οιχαλίας με έδρα το Μελιγαλά αποτελούμενος από τους δήμους α. Ανδανίας β. Δωριού γ. Είρας δ. Μελιγαλά και ε. Οιχαλίας, οι οποίοι καταργούνται.

6. Δήμος Δυτικής Μάνης με έδρα την Καρδαμύλη αποτελούμενος από τους δήμους α. Αβίας και β. Λεύκτρου, οι οποίοι καταργούνται.

Β. Ο δήμος Δυτικής Μάνης χαρακτηρίζεται ως ορεινός.

37. ΝΟΜΟΣ ΞΑΝΘΗΣ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Ξάνθης με έδρα την Ξάνθη αποτελούμενος από τους δήμους α. Ξάνθης και β. Σταυρούπολης, οι οποίοι καταργούνται.

2. Δήμος Μύκης με έδρα τη Σμίνθη αποτελούμενος από το δήμο Μύκης και τις κοινότητες α. Θερμών β. Κοτύλης γ. Σατρών, οι οποίοι καταργούνται.

3. Δήμος Αβδήρων με έδρα τη Γενισσέα και ιστορική έδρα τα Άβδηρα αποτελούμενος από τους δήμους α. Αβδήρων β. Βιστωνίδος και γ. Σελέρου, οι οποίοι καταργούνται.

Β. Στο δήμο Τοπίου δεν επέρχεται καμία μεταβολή.

38. ΝΟΜΟΣ ΠΕΛΛΑΣ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Έδεσσας με έδρα την Έδεσσα αποτελούμενος από τους δήμους α. Βεγορίτιδας και β. Έδεσσας, οι οποίοι καταργούνται.

2. Δήμος Αλμωπίας με έδρα την Αριδαία αποτελούμενος από τους δήμους α. Αριδαίας και β. Εξαπλατάνου, οι οποίοι καταργούνται.

3. Δήμος Σκύδρας με έδρα τη Σκύδρα αποτελούμενος από τους δήμους α. Μενηίδος και β. Σκύδρας, οι οποίοι καταργούνται.

4. Δήμος Πέλλας με έδρα τα Γιαννιτσία και ιστορική έδρα την Πέλλα αποτελούμενος από τους δήμους α. Γιαννιτών β. Κύρρου γ. Πέλλας δ. Κρύας Βρύσης και ε. Μεγάλου Αλεξάνδρου, οι οποίοι καταργούνται.

39. ΝΟΜΟΣ ΠΙΕΡΙΑΣ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Δίου – Ολύμπου με έδρα το Λιτόχωρο και ιστορική έδρα το Δίον αποτελούμενος από τους δήμους α. Ανατολικού Ολύμπου β. Δίου και γ. Λιτοχώρου, οι οποίοι καταργούνται.

2. Δήμος Πύδνας – Κολινδρού με έδρα το Αιγίνιο και ιστορική έδρα τον Κολινδρό αποτελούμενος από τους δήμους α. Αιγίνιου β. Κολινδρού γ. Μεθώνης και δ. Πύδνας, οι οποίοι καταργούνται.

3. Δήμος Κατερίνης με έδρα την Κατερίνη αποτελούμενος από τους δήμους α. Ελαφίνας β. Κατερίνης γ. Κορινού δ. Παραλίας ε. Πέτρας και στ. Πιερίων, οι οποίοι καταργούνται.

40. ΝΟΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΗΣ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Πρέβεζας με έδρα την Πρέβεζα αποτελούμενος από τους δήμους α. Ζαλόγγου και β. Λούρου και γ. Πρεβέζης, οι οποίοι καταργούνται.

2. Δήμος Πάργας με έδρα το Καναλάκι και ιστορική έδρα την Πάργα αποτελούμενος από τους δήμους α. Πάργας και β. Φαναρίου, οι οποίοι καταργούνται.

3. Δήμος Ζηρού με έδρα τη Φιλιπιάδα αποτελούμενος από τους δήμους α. Ανωγείου β. Θεσπρωτικού γ. Φιλιπιάδος και την κοινότητα Κρανέας, οι οποίοι καταργούνται.

41. ΝΟΜΟΣ ΡΕΘΥΜΝΗΣ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Ρεθύμνης με έδρα το Ρέθυμνο αποτελούμενος από τους δήμους α. Αρκαδίου β. Λαππαίων γ. Νικηφόρου Φωκά και δ. Ρεθύμνης, οι οποίοι καταργούνται.

2. Δήμος Μυλοποτάμου με έδρα το Πέραμα αποτελούμενος από τους δήμους α. Γεροποτάμου β. Κουλούκωνα και την κοινότητα Ζωνιανών, οι οποίοι καταργούνται.

3. Δήμος Αμαρίου με έδρα την Αγία Φωτεινή και ιστορική έδρα τον Φουρφουρά αποτελούμενος από τους δήμους α. Σιβρίτου και β. Κουρητών, οι οποίοι καταργούνται.

4. Δήμος Αγίου Βασιλείου με έδρα το Σπήλι αποτελούμενος από τους δήμους α. Λάμπης και β. Φοίνικα, οι οποίοι καταργούνται.

Β. Στο δήμο Ανωγείων δεν επέρχεται καμία μεταβολή. Γ. Οι δήμοι Αμαρίου, Αγίου Βασιλείου και Ανωγείων χαρακτηρίζονται ως ορεινοί.

42. ΝΟΜΟΣ ΡΟΔΟΠΗΣ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι: 1. Δήμος Κομοτηνής με έδρα την Κομοτηνή αποτελούμενος από τους δήμους α. Αιγείρου β. Κομοτηνής και γ. Νέου Σιδηροχωρίου, οι οποίοι καταργούνται.

2. Δήμος Ιάσμου με έδρα τον Ίασμο αποτελούμενος από τους δήμους α. Ιάσμου β. Σώστου και την κοινότητα Αμαξάδων, οι οποίοι καταργούνται.

3. Δήμος Μαρωνείας-Σαπών με έδρα τις Σάπες αποτελούμενος από τους δήμους α. Μαρωνείας και β. Σαπών, οι οποίοι καταργούνται.

4. Δήμος Αρριανών με έδρα τη Φιλλύρα αποτελούμενος από τους δήμους α. Αρριανών β. Φιλλύρας και τις κοινότητες α. Κέχρου β. Οργάνης, οι οποίοι καταργούνται.

43. ΝΟΜΟΣ ΣΑΜΟΥ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Ανατολικής Σάμου με έδρα την πόλη της Σάμου αποτελούμενος από τις δημοτικές ενότητες α. Βαθέος και β. Πυθαγορείου.

2. Δήμος Δυτικής Σάμου, με έδρα το Καρλόβασι, αποτελούμενος από τις δημοτικές ενότητες α. Καρλοβασίου και β. Μαραθοκάμπου.

3(2). Δήμος Ικαρίας με έδρα τον Άγιο Κήρυκο αποτελούμενος από τους δήμους α. Αγίου Κηρύκου β. Ευδήλου και γ. Ραχών, οι οποίοι καταργούνται.

Β. Στο δήμο Φούνρων Κορσεών δεν επέρχεται καμία μεταβολή.

44. ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Σιντικής με έδρα το Σιδηρόκαστρο αποτελούμενος από τους δήμους α. Κερκίνης β. Πετριτσίου γ. Σιδηροκάστρου και τις κοινότητες α. Αγκίστρου β. Αχλαδοχωρίου γ. Προμαχώνας, οι οποίοι καταργούνται.

2. Δήμος Βισαλτίας με έδρα τη Νιγρίτα αποτελούμενος από τους δήμους α. Αχινού β. Βισαλτίας γ. Νιγρίτης και δ. Τραγίλου, οι οποίοι καταργούνται.

3. Δήμος Εμμανουήλ Παππά με έδρα το Χρυσό αποτελούμενος από τους δήμους α. Εμμανουήλ Παππά και β. Στρυμώννα, οι οποίοι καταργούνται.

4. Δήμος Αμφίπολης με έδρα το Ροδολίβος αποτελούμενος από τους δήμους α. Αμφίπολης β. Κορμίστας γ. Πρώτης και δ. Ροδολίβους, οι οποίοι καταργούνται.

5. Δήμος Νέας Ζίχνης με έδρα τη Νέα Ζίχνη αποτελούμενος από τους δήμους α. Αλιστράτης και β. Νέας Ζίχνης, οι οποίοι καταργούνται.

6. Δήμος Ηρακλείας με έδρα την Ηράκλεια αποτελούμενος από τους δήμους α. Ηρακλείας β. Σκοτούσης και γ. Στρυμνικού, οι οποίοι καταργούνται.

7. Δήμος Σερρών με έδρα τις Σέρρες αποτελούμενος από τους δήμους α. Σερρών β. Καπετάν Μητρουσίου γ. Λευκώνα δ. Σκουτάρεως και τις κοινότητες α. Άνω Βροντούς β. Ορεινής, οι οποίοι καταργούνται.

45. ΝΟΜΟΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ

Α. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Πύλης με έδρα την Πύλη αποτελούμενος από τους δήμους α. Αιθήκων β. Γόμφων γ. Πιαλείων δ. Πύλης ε. Πινδέων και τις κοινότητες α. Μυροφύλλου β. Νεράιδας, οι οποίοι καταργούνται.

2. Δήμος Φαρκαδόνας με έδρα τη Φαρκαδόνα αποτελούμενος από τους δήμους α. Οιχαλίας β. Πελλιναίων και γ. Φαρκαδόνας, οι οποίοι καταργούνται.

3. Δήμος Τρικκαίων με έδρα τα Τρίκαλα αποτελούμενος από τους δήμους α. Εστιαιώτιδας β. Καλλιδένδρου γ. Κόζιακα δ. Μεγάλων Καλυβίων ε. Παληοκάστρου στ. Παραληθαίων ζ. Τρικκαίων και η. Φαλωρείας, οι οποίοι καταργούνται.

4. Δήμος Μετεώρων με έδρα την Καλαμπάκα αποτελούμενος από τους δήμους α. Βασιλικής β. Καλαμπάκας γ. Τυμφαίων δ. Καστανιάς ε. Κλεινοβού στ. Μαλακασίου ζ. Χασιών, και την κοινότητα Ασπροποτάμου, οι οποίοι καταργούνται.

46. ΝΟΜΟΣ ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ

A. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Αμφίκλειας - Ελάτειας με έδρα την Κάτω Τιθορέα αποτελούμενος από τους δήμους α. Αμφίκλειας β. Ελάτειας και γ. Τιθορέας, οι οποίοι καταργούνται.

2. Δήμος Λοκρών με έδρα την Αταλάντη αποτελούμενος από τους δήμους α. Αταλάντης β. Δαφνουσίων γ. Οπουντίων και δ. Μαλεσίνης, οι οποίοι καταργούνται.

3. Δήμος Δομοκού με έδρα το Δομοκό αποτελούμενος από τους δήμους α. Δομοκού β. Θεσσαλιώτιδος και γ. Ξυνιάδος, οι οποίοι καταργούνται.

4. Δήμος Καμένων Βούρλων - με έδρα τα Καμένα Βούρλα αποτελούμενος από τους δήμους α. Αγίου Κωνσταντίνου β. Καμένων Βούρλων και γ. Μώλου, οι οποίοι καταργούνται.

5. Δήμος Στυλίδας με έδρα τη Στυλίδα αποτελούμενος από τους δήμους α. Εχιναίων β. Πελασγίας και γ. Στυλίδος, οι οποίοι καταργούνται.

6. Δήμος Λαμιέων με έδρα τη Λαμία αποτελούμενος από τους δήμους α. Γοργοποτάμου β. Λαμιέων γ. Λειανοκλαδίου δ. Υπάτης και την κοινότητα Παύλιανης, οι οποίοι καταργούνται.

7. Δήμος Μακρακώμης με έδρα τη Σπερχειάδα αποτελούμενος από τους δήμους α. Αγίου Γεωργίου Τυμφρηστού β. Μακρακώμης γ. Σπερχειάδος και την κοινότητα Τυμφρηστού, οι οποίοι καταργούνται.

47. ΝΟΜΟΣ ΦΛΩΡΙΝΗΣ

A. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Φλώρινας με έδρα τη Φλώρινα αποτελούμενος από τους δήμους α. Κάτω Κλεινών β. Μελίτης γ. Περάσματος και δ. Φλώρινας, οι οποίοι καταργούνται.

2. Δήμος Αμυνταίου με έδρα το Αμύνταιο με ιστορική έδρα το Νυμφαίο αποτελούμενος από τους δήμους α. Αετού β. Αμυνταίου γ. Φιλώτα και τις κοινότητες α. Βαρικού β. Λεχόβου γ. Νυμφαίου, οι οποίοι καταργούνται.

3. Δήμος Πρεσπών με έδρα το Λαιμό αποτελούμενος από το δήμο Πρεσπών και την κοινότητα Κρυσταλλοπηγής, οι οποίοι καταργούνται.

B. Ο δήμος Πρεσπών χαρακτηρίζεται ως ορεινός.

48. ΝΟΜΟΣ ΦΩΚΙΔΑΣ

A. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Δελφών με έδρα την Άμφισσα και ιστορική έδρα τους Δελφούς αποτελούμενος από τους δήμους α. Αμφίσσης β. Γαλαξιδίου γ. Γραβιάς δ. Δελφών ε. Δεσφίνας στ. Ιτέας ζ. Καλλιέων και η. Παρνασσού, οι οποίοι καταργούνται.

2. Δήμος Δωρίδος με έδρα το Λιδωρίκι αποτελούμενος από τους δήμους α. Βαρδουσίων β. Ευπαλίου γ. Λιδωρικού και δ. Τολοφώνος, οι οποίοι καταργούνται.

49. ΝΟΜΟΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

A. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Πολυγύρου με έδρα τον Πολύγυρο αποτελούμενος από τους δήμους α. Ανθεμούντα β. Ορμυλίας γ. Ζερβοχωριών και δ. Πολυγύρου, οι οποίοι καταργούνται.

2. Δήμος Σιθωνίας με έδρα τη Νίκητη αποτελούμενος από τους δήμους α. Σιθωνίας και β. Τορώνης, οι οποίοι καταργούνται.

3. Δήμος Κασσάνδρας με έδρα την Κασσάνδρεια αποτελούμενος από τους δήμους α. Κασσάνδρας και β. Παλλήνης, οι οποίοι καταργούνται.

4. Δήμος Νέας Προποντίδας με έδρα τα Μουδανιά αποτελούμενος από τους δήμους α. Καλλικράτειας β. Μουδανιών και γ. Τρίγλιας, οι οποίοι καταργούνται.

5. Δήμος Αριστοτέλη με έδρα την Ιερισσό και ιστορική έδρα την Αρναία αποτελούμενος από τους δήμους α. Αρναίας β. Παναγίας και γ. Σταγίρων – Ακάνθου, οι οποίοι καταργούνται.

50. ΝΟΜΟΣ ΧΑΝΙΩΝ

A. Συνιστώνται οι κατωτέρω δήμοι:

1. Δήμος Χανίων με έδρα τα Χανιά αποτελούμενος από τους δήμους α. Χανίων β. Ελευθερίου Βενιζέλου γ. Θερύσου δ. Νέας Κυδωνίας ε. Σούδας στ. Ακρωτηρίου και ζ. Κεραμίων, οι οποίοι καταργούνται.
  2. Δήμος Αποκορώνου με έδρα τις Βρύσες Αποκορώνου και ιστορική έδρα το Βάμο αποτελούμενος από τους δήμους α. Φρε β. Βάμου γ. Γεωργιουπόλεως δ. Κρυονερίδας ε. Αρμένων και την κοινότητα Ασή Γωνιάς, οι οποίοι καταργούνται.
  3. Δήμος Πλατανιά με έδρα το Γεράνι αποτελούμενος από τους δήμους α. Κολυμβαρίου β. Μουσούρων γ. Βουκολιών και δ. Πλατανιά, οι οποίοι καταργούνται.
  4. Δήμος Κισσάμου με έδρα τον Κίσσαμο αποτελούμενος από τους δήμους α. Κισσάμου β. Μυθήμνης και γ. Ιναχωρίου, οι οποίοι καταργούνται.
  5. Δήμος Καντάνου – Σελίνου με έδρα την Παλαιόχωρα και ιστορική έδρα την Κάντανο αποτελούμενος από τους δήμους α. Καντάνου β. Ανατολικού Σελίνου και γ. Πελεκάνου, οι οποίοι καταργούνται.
- Β. Η κοινότητα Γαύδου αναγνωρίζεται σε δήμο, με όνομα, έδρα και εδαφική περιφέρεια αυτά της τέως κοινότητας.
- Γ. Στο δήμο Σφακιών δεν επέρχεται καμία μεταβολή.
- Δ. Οι δήμοι Σφακιών και Καντάνου – Σελίνου χαρακτηρίζονται ως ορεινοί.

51. ΝΟΜΟΣ ΧΙΟΥ

Α. Συνιστάται ο κατωτέρω δήμος:

Δήμος Χίου με έδρα τη Χίο αποτελούμενος από τους δήμους α. Αγίου Μηνά β. Αμανής γ. Ιωνίας δ. Καμποχώρων ε. Καρδαμύλων στ. Μαστιχοχωρίων ζ. Ομηρούπολης και η. Χίου, οι οποίοι καταργούνται.

Β. Στους Δήμους Οινουσσών και Ηρωικής Νήσου Ψαρών δεν επέρχεται καμία μεταβολή.

Άρθρο 2

Συγκρότηση δήμων

1. Η εδαφική περιφέρεια του κάθε δήμου που συνιστάται με τον παρόντα νόμο αποτελείται από τις εδαφικές περιφέρειες των συνενούμενων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.). Οι εδαφικές αυτές περιφέρειες αποτελούν τις δημοτικές ενότητες του νέου δήμου και φέρουν το όνομα του δήμου ή της κοινότητας.
2. Τα τοπικά διαμερίσματα που ορίζονται στο άρθρο 2 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3463/2006 (Α' 114), μετονομάζονται σε κοινότητες, ανεξαρτήτως του πληθυσμού τους. Κοινότητες αποτελούν και οι δήμοι ή οι κοινότητες που καταργήθηκαν ύστερα από εθελούσια συνένωση, σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 410/1995 (Α' 231) ή συνενώνονται με τον παρόντα νόμο και δεν αποτελούνται από τοπικά διαμερίσματα.
3. Κοινότητα συγκροτούν τα τοπικά διαμερίσματα νησιών που έχουν πληθυσμό άνω των χιλίων (1.000) κατοίκων. Επίσης, συγκροτούν κοινότητα, ανεξαρτήτως πληθυσμού, πρώην κοινότητες ή τοπικά διαμερίσματα που εκτείνονται σε όλη την περιφέρεια του νησιού και δεν αποτελούν δήμο, σύμφωνα με το άρθρο 1.
4. Τα δημοτικά διαμερίσματα στα οποία διαιρούνται οι δήμοι άνω των 100.000 κατοίκων μετονομάζονται σε κοινότητες.

Άρθρο 2Α

Κατηγορίες Δήμων

1. Οι δήμοι, με βάση τον πληθυσμό τους, τα ιδιαίτερα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά τους, τα βασικά χαρακτηριστικά της οικονομικής δραστηριότητας εντός των ορίων τους, το βαθμό αστικοποίησής τους, την ένταξή τους ή μη σε ευρύτερα πολεοδομικά συγκροτήματα μητροπολιτικού χαρακτήρα και τη θέση τους στη διοικητική διαίρεση της χώρας, διακρίνονται στις εξής κατηγορίες:

α) Δήμοι Μητροπολιτικών Κέντρων. Στην κατηγορία αυτή υπάγονται όλοι οι δήμοι των Περιφερειακών Ενοτήτων Κεντρικού, Βόρειου, Νότιου και Δυτικού Τομέα Αθηνών και της Περιφερειακής Ενότητας Πειραιώς της Περιφέρειας Αττικής, καθώς και οι Δήμοι Θεσσαλονίκης, Αμπελοκήπων - Μενεμένης, Καλαμαριάς, Κορδελιού - Ευόσμου, Νεάπολης - Συκεών, Παύλου Μελά και Πυλαίας -«Χορτιάτη της Περιφερειακής Ενότητας Θεσσαλονίκης.

β) Μεγάλοι Ηπειρωτικοί Δήμοι και Δήμοι Πρωτεύουσες Νομών. Στην κατηγορία αυτή υπάγονται όλοι οι ηπειρωτικοί δήμοι, καθώς και οι δήμοι της Περιφέρειας Κρήτης και της Περιφερειακής Ενότητας Ευβοίας, με πληθυσμό άνω των 25.000 κατοίκων, με βάση τα στοιχεία μόνιμου πληθυσμού της τελευταίας απογραφής της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, καθώς και οι δήμοι που αποτελούν πρωτεύουσα νομού, περιλαμβανομένων και των νησιωτικών νομών.

γ) Μεσαίοι Ηπειρωτικοί Δήμοι. Στην κατηγορία αυτοί υπάγονται όλοι οι ηπειρωτικοί δήμοι, καθώς και οι δήμοι της Περιφέρειας Κρήτης και της Περιφερειακής Ενότητας Ευβοίας, με πληθυσμό άνω των 10.000 και έως 25.000 κατοίκων, με βάση τα στοιχεία μόνιμου πληθυσμού της τελευταίας απογραφής της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής.

δ) Μικροί Ηπειρωτικοί και Μικροί Ορεινοί Δήμοι. Στην κατηγορία αυτή υπάγονται όλοι οι ηπειρωτικοί δήμοι, καθώς και οι δήμοι της Περιφέρειας Κρήτης με πληθυσμό κάτω των 10.000 κατοίκων, με βάση τα στοιχεία μόνιμου πληθυσμού της τελευταίας απογραφής της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής.

ε) Μεγάλοι και Μεσαίοι Νησιωτικοί Δήμοι. Στην κατηγορία αυτή υπάγονται όλοι οι νησιωτικοί δήμοι με πληθυσμό άνω των 3.500 κατοίκων, με βάση τα στοιχεία μόνιμου πληθυσμού της τελευταίας απογραφής της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής.

στ) Μικροί Νησιωτικοί Δήμοι. Στην κατηγορία αυτή υπάγονται όλοι οι νησιωτικοί δήμοι, με πληθυσμό έως 3.500 κατοίκους, βάσει της τελευταίας απογραφής της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής.

2. Οι κατηγορίες της παραγράφου 1 λαμβάνονται υπόψη ιδίως για τον καθορισμό των αρμοδιοτήτων των δήμων, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις, για την κατάρτιση των Οργανισμών Εσωτερικής Υπηρεσίας των Ο.Τ.Α. α' βαθμού, για την κατανομή των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (ΚΑΠ), καθώς και για την κατανομή και αξιοποίηση των πάσης φύσεως προγραμμάτων χρηματοδότησης των δήμων από εθνικούς ή ευρωπαϊκούς πόρους.

3. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ), οι κατηγορίες της παραγράφου 1 μπορεί να διακρίνονται περαιτέρω σε υποκατηγορίες, σύμφωνα με τα κριτήρια του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1, προκειμένου να εξυπηρετηθούν ειδικότερες λειτουργικές, οικονομικές ή αναπτυξιακές ανάγκες των δήμων.

Άρθρο 2Β

Ορεινοί δήμοι

Με την επιφύλαξη του άρθρου 209 ως προς την έννοια των ορεινών - μειονεκτικών δήμων, ως ορεινοί δήμοι νοούνται: α) Οι δήμοι που χαρακτηρίζονται ως ορεινοί στην παράγραφο 2 του άρθρου 1 και β) οι δήμοι των οποίων τουλάχιστον το πενήντα τοις εκατό (50%) των κοινοτήτων χαρακτηρίζονται ως ορεινές στο Μητρώο Δήμων, Κοινοτήτων και Οικισμών της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής.

Άρθρο 5

Σφραγίδα και σήμα

1. Η σφραγίδα του δήμου αποτελείται από τρεις επάλληλους και ομόκεντρους κύκλους, από τους οποίους ο εξωτερικός έχει διάμετρο 0,04 μ.. Στον εσωτερικό κύκλο τίθεται το έμβλημα της Ελληνικής Δημοκρατίας, σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 48/1975 (ΦΕΚ 108 Α'),

στο δεύτερο κύκλο αναγράφεται με κεφαλαία γράμματα το όνομα του δήμου και στον εξωτερικό οι λέξεις «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ».

2. Οι δήμοι μπορούν να κάνουν χρήση ιδιαίτερου δηλωτικού σήματος. Το σήμα καθορίζεται με απόφαση του οικείου συμβουλίου ύστερα από σύμφωνη γνώμη του συμβουλίου τοπωνυμίων, αφού συνεκτιμηθούν στοιχεία, που σχετίζονται με την ιστορία, τη μυθολογία και τα ειδικότερα χαρακτηριστικά της περιοχής τους.

3. Η σφραγίδα της περιφέρειας αποτελείται από τρεις επάλληλους και ομόκεντρους κύκλους, από τους οποίους ο εξωτερικός έχει διάμετρο 0,04 μ.. Στον εσωτερικό κύκλο τίθεται το έμβλημα της Ελληνικής Δημοκρατίας, σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 48/1975 (ΦΕΚ 108 Α'), στο δεύτερο κύκλο αναγράφεται με κεφαλαία γράμματα το όνομα της περιφέρειας και στον εξωτερικό οι λέξεις «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ».

4. Οι περιφέρειες μπορούν να κάνουν χρήση ιδιαίτερου δηλωτικού σήματος. Το σήμα καθορίζεται με απόφαση του οικείου συμβουλίου ύστερα από σύμφωνη γνώμη του συμβουλίου τοπωνυμίων, αφού συνεκτιμηθούν στοιχεία, που σχετίζονται με την ιστορία, τη μυθολογία και τα φυσικά χαρακτηριστικά της περιοχής τους.

Άρθρο 204

Αρμοδιότητες νησιωτικών δήμων

Στους δήμους των περιφερειών Νοτίου Αιγαίου, Βορείου Αιγαίου και Ιονίου μεταφέρονται, πλέον των αρμοδιοτήτων που προβλέπονται στο άρθρο 94, οι εξής αρμοδιότητες των καταργούμενων οικείων νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων:

{...}

Ζ. Με προεδρικό διάταγμα, το οποίο εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών, είναι δυνατή η μεταβίβαση άσκησης κατηγορίας ή μεμονωμένων αρμοδιοτήτων των προηγούμενων παραγράφων σε δήμους νησιών που περιλαμβάνονται και σε άλλες περιφέρειες, πέραν των αναφερομένων στο άρθρο αυτό, ύστερα από αίτημα του οικείου δημοτικού συμβουλίου και γνώμη του αντίστοιχου περιφερειακού. Με το ίδιο διάταγμα ρυθμίζεται η απόδοση των αντίστοιχων οικονομικών πόρων και καθορίζεται κάθε θέμα σχετικό με την άσκηση των ανωτέρω αρμοδιοτήτων.

Άρθρο 209

Αρμοδιότητες ορεινών δήμων

1. Όπου στον παρόντα νόμο αναφέρονται οι ορεινοί-μειονεκτικοί δήμοι εννοούνται οι δήμοι στους οποίους περιλαμβάνονται ως δημοτικές ή τοπικές κοινότητες οι Ο.Τ.Α. που αναφέρονται στην Οδηγία 85/148/ΕΟΚ περί τροποποίησης της Οδηγίας 81/645/ΕΟΚ περί του κοινοτικού καταλόγου των μειονεκτικών γεωργικών περιοχών κατά την έννοια της Οδηγίας 75/268/ΕΟΚ συμπεριλαμβανομένων και των χαρακτηριζομένων ως ορεινών δήμων της παραγράφου 2 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου.

{...}

3. Ν. 4555/2018

Άρθρο 44

Τελικές - Μεταβατικές διατάξεις Κεφαλαίου Γ

1. Όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρονται δημοτικές ή τοπικές κοινότητες ή πρόεδροι και σύμβουλοι δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων, νοούνται οι κοινότητες και οι σύμβουλοι κοινοτήτων του άρθρου 3 του παρόντος νόμου. Όπου αναφέρονται εκπρόσωποι τοπικής κοινότητας νοείται ο πρόεδρος της κοινότητας έως τριακοσίων (300) κατοίκων.

4. Ν. 4600/2019**Άρθρο 154****Τροποποίηση του άρθρου 1 του ν. 3852/2010**

6. Οι νέοι δήμοι, που συνιστώνται σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως 5, αρχίζουν να λειτουργούν από την εγκατάσταση των δημοτικών και κοινοτικών αρχών τους, οι οποίες θα αναδειχθούν με τις πρώτες, μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος, γενικές δημοτικές εκλογές, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 9 του ν. 3852/2010, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 6 του ν. 4555/2018. Οι νέες δημοτικές και κοινοτικές αρχές αναλαμβάνουν καθήκοντα από 1ης Σεπτεμβρίου 2019 και η θητεία τους λήγει την 31η Δεκεμβρίου 2023. Από την έναρξη λειτουργίας των νέων δήμων καταργούνται οι υφιστάμενοι Δήμοι Λέσβου, Κέρκυρας, Σερβίων - Βελβεντού, Κεφαλονιάς και Σάμου.

7. Δικαίωμα να εκλέγουν τις δημοτικές αρχές των δήμων που συνιστώνται με τις παραγράφους 1 έως 5 έχουν οι εκλογείς οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους των αντίστοιχων εκλογικών διαμερισμάτων και πληρούν τις προϋποθέσεις των παραγράφων 2 έως 5 του άρθρου 10 του ν. 3852/2010, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 7 του ν. 4555/2018 και οι οποίοι, για τον σκοπό αυτόν, θεωρούνται δημότες των αντίστοιχων νέων δήμων. Από την έναρξη λειτουργίας των νέων δήμων, οι δημότες των δήμων που καταργούνται σύμφωνα με την παρ. 6 καθίστανται αυτοδικαίως δημότες των νέων δήμων στους οποίους υπάγονται οι δημοτικές ενότητες στις οποίες είναι εγγεγραμμένοι.

8. Στους δήμους που συνιστώνται με τις παραγράφους 1 έως 5, όπως και σε όλους τους υπόλοιπους δήμους της χώρας, οι εκλογές θα διενεργηθούν με την Α` Αναθεώρηση εκλογικών καταλόγων του 2019. Για την εγγραφή στους εκλογικούς καταλόγους των εκλογέων των αντίστοιχων δημοτικών ενότητων που θα προκόψουν από την κατάτμηση των υφιστάμενων δήμων, θα λαμβάνεται υπόψη η ισχύουσα κατανομή των εκλογικών διαμερισμάτων, στα οποία δεν επέρχεται διάσπαση. Οι δήμοι που καταργούνται σύμφωνα με την παράγραφο 6, διενεργούν τις δίμηνες αναθεωρήσεις των αντίστοιχων εκλογικών καταλόγων μέχρι την έναρξη λειτουργίας των νέων δήμων. Το πρόγραμμα εκλογής στους δήμους που συνιστώνται σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως 5 εκδίδεται και δημοσιεύεται από τους δημάρχους των αντίστοιχων δήμων που καταργούνται σύμφωνα με την παράγραφο 6.

9. Για τους υποψηφίους των δημοτικών εκλογών του Μαΐου 2019, στους δήμους που συνιστώνται με τις παραγράφους 1 έως 5, τα κωλύματα του άρθρου 14 του ν. 3852/2010 αφορούν στους αντίστοιχους καταργούμενους δήμους, ενώ τα σχετικά ασυμβίβαστα καταλαμβάνουν και τους αντίστοιχους δήμους που συνιστώνται με τις ίδιες ως άνω διατάξεις.

Άρθρο 155**Προσωπικό συνιστώμενων δήμων**

1. Το μόνιμο και με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, αορίστου και ορισμένου χρόνου, προσωπικό, καθώς και το προσωπικό που απασχολείται με σύμβαση μίσθωσης έργου των δήμων που καταργούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του προηγούμενου άρθρου, μεταφέρεται στους αντίστοιχους συνιστώμενους δήμους, με την ίδια σχέση εργασίας και καταλαμβάνει αντίστοιχες, κατά κατηγορία, εκπαιδευτική βαθμίδα, κλάδο ή ειδικότητα θέσεις, με τη διαδικασία των επόμενων παραγράφων.

2. Μέσα σε έναν (1) μήνα από την έναρξη ισχύος του παρόντος, οι μόνιμοι υπάλληλοι, οι εργαζόμενοι ιδιωτικού δικαίου, αορίστου και ορισμένου χρόνου, οι απασχολούμενοι με σύμβαση μίσθωσης έργου, καθώς και οι δικηγόροι ή νομικοί σύμβουλοι με σχέση έμμισθης εντολής των δήμων που καταργούνται, δηλώνουν την προτίμησή τους, για τη μεταφορά τους σε έναν από τους αντίστοιχους συνιστώμενους δήμους.

3. Μέσα σε τρεις (3) μήνες από τη λήξη της προθεσμίας της παραγράφου 2, με αποφάσεις των δημοτικών συμβουλίων των υπό κατάργηση δήμων, καταρτίζονται, με τη διαδικασία

του άρθρου 10 του ν. 3584/2007, Μεταβατικοί Οργανισμοί Εσωτερικής Υπηρεσίας των αντίστοιχων συνιστώμενων δήμων και κατανέμεται σε συνιστώμενες θέσεις αυτών, αντίστοιχης κατηγορίας, εκπαιδευτικής βαθμίδας και κλάδου ή ειδικότητας, το προσωπικό του καταργούμενου δήμου. Οι αποφάσεις του προηγούμενου εδαφίου, εγκρίνονται με πράξη του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ύστερα από γνώμη του οικείου Υπηρεσιακού Συμβουλίου και δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Για την κατάρτιση των Μεταβατικών Οργανισμών Εσωτερικής Υπηρεσίας, δεν εφαρμόζεται η παρ. 3 του άρθρου 10 του ν. 3584/2010. Σε περίπτωση που οι αποφάσεις του πρώτου εδαφίου δεν δημοσιευθούν μέσα στην οριζόμενη προθεσμία, η κατάρτιση των Μεταβατικών Ο.Ε.Υ. και η κατανομή του προσωπικού του καταργούμενου δήμου στις συνιστώμενες θέσεις αυτών γίνεται με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

4. Με τους Μεταβατικούς Ο.Ε.Υ. των συνιστώμενων δήμων καθορίζονται η προσωρινή εσωτερική διάρθρωση των υπηρεσιών τους, οι αρμοδιότητες αυτών, καθώς και η κατανομή σε καθέναν από τους συνιστώμενους δήμους των οργανικών, των προσωποπαγών θέσεων και των θέσεων έμμισθης εντολής του προσωπικού των καταργούμενων δήμων, κατά κατηγορία, εκπαιδευτική βαθμίδα, κλάδο ή ειδικότητα, που κατανέμονται σε καθέναν από τους συνιστώμενους δήμους.

Στις θέσεις του προηγούμενου εδαφίου περιλαμβάνονται και οι οργανικές θέσεις των αντίστοιχων καταργούμενων δήμων, για την κάλυψη των οποίων έχει εκδοθεί προκήρυξη του ΑΣΕΠ ή εκκρεμεί διαδικασία μετάταξης, καθώς και οι θέσεις του άρθρου 91 του ν. 4538/2018. Επίσης, ορίζονται προσωρινά και οι κλάδοι ΠΕ, ΤΕ και ΔΕ, των οποίων οι υπάλληλοι κρίνονται για την κατάληψη θέσεων προϊσταμένων των κατά περίπτωση οργανικών μονάδων, ανάλογα με την ειδικότητα του κλάδου και το αντικείμενο των συγκεκριμένων οργανικών μονάδων.

5. Για την κατάρτιση των Μεταβατικών Ο.Ε.Υ. των συνιστώμενων δήμων και την κατανομή και κατάταξη σε αυτές του προσωπικού των αντίστοιχων καταργούμενων δήμων, λαμβάνονται υπόψη, κατά σειρά προτεραιότητας, οι υπηρεσιακές ανάγκες και οι ιδιαιτερότητες των συνιστώμενων δήμων, σύμφωνα και με την αρχή της ισότητας των δημοτών στην πρόσβαση στις παρεχόμενες υπηρεσίες, ο κλάδος ή η ειδικότητα των υπαλλήλων, οι αιτήσεις προτίμησής τους σύμφωνα με την παράγραφο 2, ο τόπος κατοικίας αυτών, η οικογενειακή τους κατάσταση, τυχόν προβλήματα υγείας και τα έτη υπηρεσίας τους.

6. Με την έναρξη λειτουργίας των συνιστώμενων δήμων, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Μέρους, το προσωπικό των καταργούμενων δήμων κατατάσσεται αυτοδίκαια στις θέσεις των Μεταβατικών Ο.Ε.Υ. των αντίστοιχων συνιστώμενων δήμων, σύμφωνα με τις σχετικές αποφάσεις κατανομής της παραγράφου 3. Μέσα σε ένα (1) μήνα από την έναρξη λειτουργίας των συνιστώμενων δήμων, διαπιστώνεται η κατάταξη του προσωπικού των δήμων αυτών στις θέσεις των Μεταβατικών Ο.Ε.Υ. με πράξεις των αρμόδιων προς διορισμό οργάνων, που εγκρίνονται από τον Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης και δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η προϋπηρεσία του προσωπικού που κατατάσσεται στις θέσεις των Μεταβατικών Ο.Ε.Υ. λαμβάνεται υπόψη για κάθε μισθολογική και βαθμολογική συνέπεια, ενώ διατηρείται υπέρ αυτού και κάθε τυχόν προσωπική διαφορά.

7. Μέσα σε έξι (6) μήνες από την έναρξη λειτουργίας των συνιστώμενων δήμων, οι νέες δημοτικές αρχές καταρτίζουν τους Οργανισμούς Εσωτερικής Υπηρεσίας των νέων δήμων, με τη διαδικασία του άρθρου 10 του ν. 3584/2007 και χωρίς τις προϋποθέσεις της παραγράφου 3 αυτού. Ο συνολικός αριθμός των οργανικών θέσεων του Ο.Ε.Υ. κάθε συνιστώμενου δήμου, δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 2/3 του αριθμού των οργανικών θέσεων του αντίστοιχου καταργούμενου δήμου. Κενές οργανικές θέσεις που προκύπτουν από τους Ο.Ε.Υ. των προηγούμενων εδαφίων εντάσσονται κατά προτεραιότητα στον

προγραμματισμό προσλήψεων τακτικού προσωπικού του ν. 4590/2019 (Α` 17). Μόνιμοι υπάλληλοι και υπάλληλοι ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου των συνιστώμενων δήμων, οι οποίοι δεν κατατάχθηκαν στο δήμο της προτίμησής τους σύμφωνα με την παράγραφο 2, δύναται, με αίτησή τους, που υποβάλλεται μέσα σε πέντε (5) μήνες από την έγκριση των οικείων Ο.Ε.Υ., να μετατάσσονται, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του ν. 4440/2016, στον δήμο που είχαν δηλώσει ως προτιμητέο είτε σε κενή οργανική θέση είτε με μεταφορά της θέσης τους και με διατήρηση του μισθολογικού και βαθμολογικού τους καθεστώτος, με απόφαση του αρμόδιου προς διορισμό οργάνου του δήμου υποδοχής, που εγκρίνεται από τον Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Προϋπόθεση για τη μετάταξη του προηγούμενου εδαφίου είναι το ποσοστό κάλυψης των οργανικών θέσεων του δήμου προέλευσης να ανέρχεται τουλάχιστον στο εξήντα πέντε τοις εκατό (65%) και ο μετατασσόμενος υπάλληλος να μην είναι ο μοναδικός που υπηρετεί στον οικείο κλάδο ή ειδικότητα.

8. Οι συνιστώμενοι δήμοι υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 91 του ν. 4583/2018, αν οι σχετικές προϋποθέσεις πληρούνται από τον αντίστοιχο καταργούμενο δήμο και εφόσον οι υπηρεσίες του Προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι» παρασχέθηκαν εντός των διοικητικών τους ορίων. Η ειδική προϋπηρεσία της παραγράφου 3 του ίδιου άρθρου, εφόσον έχει διανυθεί στον καταργούμενο δήμο, λογίζεται ότι έχει διανυθεί στον συνιστώμενο δήμο, στα διοικητικά όρια του οποίου παρασχέθηκαν κυρίως οι σχετικές υπηρεσίες.

9. Ως προς τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, δεν εφαρμόζονται οι περιορισμοί της παρ. 5 του άρθρου 10 του ν. 3584/2007, καθώς και οι περιορισμοί των άρθρων 28 του ν. 2190/1994 (Α` 28) και 17 του ν. 3870/2010 (Α` 138).

10. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, μπορούν να ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα σχετικά με τη διαδικασία κατάρτισης των Μεταβατικών και των οριστικών Ο.Ε.Υ. των συνιστώμενων δήμων, τη διαδικασία κατανομής του προσωπικού των καταργούμενων δήμων στους αντίστοιχους συνιστώμενους δήμους και τη διαδικασία μετατάξεων της παραγράφου 7.

Άρθρο 156

Νομικά πρόσωπα καταργούμενων - συνιστώμενων δήμων

1. Οι ΔΕΥΑ, οι κοινωφελείς επιχειρήσεις και τα δημοτικά λιμενικά ταμεία των καταργούμενων δήμων, με την έναρξη λειτουργίας των νέων δήμων, σύμφωνα με το παρόν Μέρος, αποκτούν αυτοδικαίως διαδημοτικό χαρακτήρα με χωρική αρμοδιότητα το σύνολο των νέων δήμων.

2. Τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου των καταργούμενων δήμων, με την έναρξη λειτουργίας των νέων δήμων, μετατρέπονται αυτοδικαίως σε συνδέσμους και εφαρμόζονται ανάλογα τα άρθρα 245 έως 250 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων.

3. Στις κοινωφελείς επιχειρήσεις των καταργούμενων δήμων, από την έναρξη λειτουργίας των συνιστώμενων δήμων και για όσο χρόνο διαρκεί ο διαδημοτικός χαρακτήρας των επιχειρήσεων αυτών, σύμφωνα με την παράγραφο 1, τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου προσαυξάνονται κατά τρεις (3) αιρετούς εκπροσώπους, με τους αναπληρωτές τους, από κάθε δημοτικό συμβούλιο και, σε περίπτωση που προκύπτει άρτιος συνολικός αριθμός μελών του διοικητικού συμβουλίου, το δημοτικό συμβούλιο του δήμου της έδρας της επιχείρησης υποδεικνύει έναν (1) επιπλέον αιρετό εκπρόσωπο. Πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου είναι ο δήμαρχος του δήμου της έδρας της επιχείρησης ή ο οριζόμενος από αυτόν σύμβουλος. Τα μη αιρετά μέλη ορίζονται από το δημοτικό συμβούλιο του δήμου της έδρας της επιχείρησης ή προτείνονται από κοινωνικό φορέα του δήμου της έδρας της επιχείρησης. Αντιπρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου είναι ο δήμαρχος του μεγαλύτερου σε πληθυσμό δήμου που συμμετέχει στην επιχείρηση, εκτός από τον δήμο της έδρας της επιχείρησης/ή ο οριζόμενος από αυτόν σύμβουλος.

4. Μέσα σε δύο (2) έτη από την έναρξη λειτουργίας των συνιστώμενων δήμων, τα δημοτικά συμβούλια αυτών αποφασίζουν με απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών τους για τη συνέχιση ή μη της λειτουργίας των νομικών προσώπων της παραγράφου 1 ως διαδημοτικών, καθώς και για τη συμμετοχή στους συνδέσμους της παραγράφου 2.
5. Μέσα σε έναν (1) μήνα από την έναρξη λειτουργίας των συνιστώμενων δήμων, τα δημοτικά συμβούλια συνιστούν, με απόφασή τους, νέες Σχολικές Επιτροπές για τις σχολικές μονάδες της περιφέρειάς τους, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 103 του ν. 3852/2010 και το άρθρο 243 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, όπως ισχύουν. Μέχρι τη σύσταση των νέων Σχολικών Επιτροπών, συνεχίζουν να λειτουργούν οι Σχολικές Επιτροπές των καταργούμενων δήμων, για όλες τις σχολικές μονάδες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αντίστοιχα, των καταργούμενων δήμων. Η κατάργηση των Σχολικών Επιτροπών των καταργούμενων δήμων διαπιστώνεται με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης.
6. Αστικές εταιρείες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και ανώνυμες εταιρείες τις οποίες είχαν συστήσει ή στις οποίες συμμετέχουν οι καταργούμενοι δήμοι, από την έναρξη λειτουργίας των νέων δήμων, συνεχίζουν να λειτουργούν, με εταίρους τους νέους δήμους, ύστερα από ανάλογη τροποποίηση του καταστατικού τους.
7. Οι ανώνυμες εταιρείες του άρθρου 266 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων των καταργούμενων δήμων, μετατρέπονται, από την έναρξη λειτουργίας των νέων δήμων, σε κοινές ανώνυμες εταιρείες του άρθρου 252 του ίδιου νόμου, με ανάλογη τροποποίηση του καταστατικού τους. Μέσα σε προθεσμία δύο (2) ετών από την έναρξη λειτουργίας των νέων δήμων, τα δημοτικά συμβούλια αυτών αποφασίζουν με απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών τους για τη συνέχιση λειτουργίας ή τη λύση και εκκαθάριση των ως άνω εταιρειών. Στην περίπτωση που αποφασιστεί η λύση των εταιρειών αυτών, οι νέοι δήμοι μπορούν να συστήσουν ανώνυμη εταιρεία κατά το άρθρο 266 Κ.Δ.Κ., κατά παρέκκλιση των διατάξεων του άρθρου 107 του ν. 3852/2010, όπως ισχύει.
8. Το Ίδρυμα «Ζαχάριος Πρότυπος Μονάδα Φροντίδας Ηλικιωμένων «Η Αγία Παρασκευή» του καταργούμενου Δήμου Λέσβου, περιέρχεται αυτοδικαίως στον, συνιστώμενο, σύμφωνα με το παρόν Μέρος, Δήμο Δυτικής Λέσβου, από την έναρξη λειτουργίας αυτού, οπότε και υπεισέρχεται αυτός σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του καταργούμενου Δήμου Λέσβου, ως προς το ανωτέρω Ίδρυμα.
9. Το Ν.Π.Δ.Δ. «Δημοτική Πινακοθήκη Δήμου Κέρκυρας» του καταργούμενου Δήμου Κέρκυρας περιέρχεται αυτοδικαίως στον, συνιστώμενο σύμφωνα με το παρόν Μέρος, Δήμο Κεντρικής Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων, από την έναρξη λειτουργίας αυτού, οπότε και υπεισέρχεται αυτός σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του καταργούμενου Δήμου Κέρκυρας ως προς το ανωτέρω Ν.Π.Δ.Δ..
10. Το Δημοτικό Ίδρυμα «Δημοτικό Γηροκομείο Αργοστολίου» του καταργούμενου Δήμου Κεφαλονιάς, περιέρχεται αυτοδικαίως στον, συνιστώμενο σύμφωνα με το παρόν Μέρος, Δήμο Αργοστολίου, από την έναρξη λειτουργίας αυτού, οπότε και υπεισέρχεται αυτός σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του καταργούμενου Δήμου Κεφαλονιάς.
11. Το Ίδρυμα «Δημοτικό Γηροκομείο Βαθέως Δήμου Σάμου (Ίδρυμα Ντάελ)» του καταργούμενου Δήμου Σάμου, περιέρχεται αυτοδικαίως στον, συνιστώμενο σύμφωνα με το παρόν Μέρος, Δήμο Ανατολικής Σάμου, από την έναρξη λειτουργίας αυτού, οπότε και υπεισέρχεται αυτός σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του καταργούμενου Δήμου Σάμου, ως προς το ανωτέρω Ίδρυμα.
12. Το μόνιμο και ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου προσωπικό των δημοτικών λιμενικών ταμείων και των Ν.Π.Δ.Δ. των καταργούμενων δήμων, καθίσταται αυτοδικαίως προσωπικό των διαδημοτικών Ν.Π.Δ.Δ. και συνδέσμων, που προκύπτουν σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2, με την ίδια σχέση εργασίας από την έναρξη της νέας δημοτικής περιόδου. Το ίδιο ισχύει και για τους δικηγόρους και νομικούς συμβούλους με σχέση έμμισθης εντολής. Μέσα σε έναν (1) μήνα από την από την έναρξη της νέας δημοτικής περιόδου, το προσωπικό

διαπιστώνεται, ως προσωπικό του αντίστοιχου διαδημοτικού Ν.Π.Δ.Δ. ή συνδέσμου, με απόφαση του Προέδρου του, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Το προσωπικό ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης - Αποχέτευσης, των κοινωφελών επιχειρήσεων, των αστικών εταιρειών μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και των ανωνύμων εταιρειών των καταργούμενων δήμων καθίσταται αυτοδικαίως προσωπικό των αντίστοιχων διαδημοτικών Ν.Π.Δ.Δ., από την έναρξη της νέας δημοτικής περιόδου και διαπιστώνεται ως προσωπικό αυτών με απόφαση των Προέδρων τους, η οποία αναρτάται στον διαδικτυακό τόπο «ΔΙΑΥΓΕΙΑ». Προσωπικό για την πρόσληψη του οποίου έχει εκδοθεί προκήρυξη του ΑΣΕΠ ή εκκρεμεί διαδικασία μετάταξης προσλαμβάνεται ή μετατάσσεται στα αντίστοιχα νομικά πρόσωπα.

13. Συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου και μίσθωσης έργου, συνεχίζονται μέχρι τη λήξη τους από τα αντίστοιχα διαδημοτικά νομικά πρόσωπα, τα οποία, από την έναρξη της νέας δημοτικής περιόδου υπεισέρχονται στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του εργοδότη.

14. Οι καθαριστές/καθαρίστριες σχολικών μονάδων που απασχολούνται από τις καταργούμενες, σύμφωνα με την παράγραφο 5, Σχολικές Επιτροπές με σύμβαση μίσθωσης έργου, μεταφέρονται αυτοδικαίως στις αντίστοιχες συνιστώμενες νέες Σχολικές Επιτροπές που είναι αρμόδιες για τις σχολικές μονάδες στις οποίες παρέχουν τις υπηρεσίες τους, με τη σύσταση αυτών.

15. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μπορούν να ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα σχετικά με τη διαδικασία συγκρότησης των διοικητικών συμβουλίων και τροποποίησης των καταστατικών και των Ο.Ε.Υ. των νομικών προσώπων των καταργούμενων δήμων που αποκτούν διαδημοτικό χαρακτήρα σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως 13 του παρόντος άρθρου, καθώς και τα κριτήρια για την κατανομή των πάσης φύσεως περιουσιακών στοιχείων των νομικών προσώπων των καταργούμενων δήμων.

Άρθρο 157

Περιουσιακές σχέσεις των συνιστώμενων δήμων

1. Οι δήμοι που συνιστώνται με το παρόν Μέρος υπεισέρχονται αυτοδικαίως, από την έναρξη λειτουργίας τους και χωρίς άλλη διατύπωση, σε όλα τα ενοχικά και εμπράγματα δικαιώματα, απαιτήσεις και υποχρεώσεις των αντίστοιχων καταργούμενων δήμων, κατά το μέρος που αυτά αφορούν και συνδέονται με την κατά τόπο αρμοδιότητά τους και σύμφωνα με τη διαδικασία των επόμενων παραγράφων. Η κυριότητα και κάθε άλλο εμπράγματο δικαίωμα επί των ακινήτων, καθώς και η κυριότητα των δικτύων του καταργούμενου δήμου, μεταβιβάζεται αυτοδικαίως στον συνιστώμενο δήμο, εντός των διοικητικών ορίων του οποίου βρίσκονται. Τα ακίνητα που μεταβιβάζονται στους νέους δήμους καταχωρίζονται ατελώς στα οικεία κτηματολογικά γραφεία. Οι συνιστώμενοι δήμοι υπεισέρχονται αυτοδικαίως από την έναρξη λειτουργίας τους στις ενεργές συμβάσεις μίσθωσης των ακινήτων που βρίσκονται εντός των διοικητικών τους ορίων και τα οποία εκμισθώνει ή μισθώνει ο αντίστοιχος καταργούμενος δήμος, καθώς και σε ενεργές συμβάσεις δωρεάν παραχώρησης των πάσης φύσεως δημοτικών ακινήτων που βρίσκονται εντός των διοικητικών τους ορίων. Υφιστάμενα, κατά την έναρξη λειτουργίας των συνιστώμενων δήμων, δικαιώματα, υποχρεώσεις, διευκολύνσεις και απαλλαγές οικονομικής και φορολογικής φύσης, όπως ιδίως αποφάσεις καθορισμού τελών, και βεβαιώσεις ή ρυθμίσεις πάσης φύσεως οφειλών, εξακολουθούν να ισχύουν, σύμφωνα με τις σχετικές κανονιστικές ή ατομικές πράξεις των καταργούμενων δήμων, υπέρ ή κατά των αντίστοιχων συνιστώμενων δήμων, κατά λόγο τοπικής αρμοδιότητας.

2. Μέσα σε έναν (1) μήνα από την έναρξη ισχύος του παρόντος, οι καταργούμενοι, σύμφωνα με το παρόν Μέρος, δήμοι διορίζουν ορκωτό ελεγκτή - λογιστή, για την απογραφή και αποτίμηση των πάσης φύσεως περιουσιακών στοιχείων του δήμου, συμπεριλαμβανομένων των χρηματικών διαθεσίμων αυτού. Η αμοιβή του ορκωτού

βαρύνει τον προϋπολογισμό του καταργούμενου δήμου. Το έργο της απογραφής και αποτίμησης ολοκληρώνεται την 31η Ιουλίου 2019 και η σχετική έκθεση του ορκωτού ελεγκτή - λογιστή, συνοδευόμενη από τα σχετικά παραστατικά, διαβιβάζεται αμελλητί στην Επιτροπή της παραγράφου 3. Για τυχόν πράξεις που διενεργηθούν από την ημερομηνία αυτή μέχρι και τη 14η Αυγούστου 2019 συντάσσεται από τον ορκωτό ελεγκτή - λογιστή συμπληρωματική έκθεση, η οποία, συνοδευόμενη από τα σχετικά παραστατικά διαβιβάζεται στην Επιτροπή της παραγράφου 3, προκειμένου τα σχετικά στοιχεία να συνυπολογισθούν στην πρόταση κατανομής των περιουσιακών στοιχείων του καταργούμενου δήμου. Από την 16η Αυγούστου και μέχρι την 31η Αυγούστου 2019, δεν πραγματοποιείται καμία πράξη που να αφορά πληρωμή ή είσπραξη οποιουδήποτε ποσού, πλην πράξεων που αφορούν στην μισθοδοσία προσωπικού και κάλυψης ασφαλιστικών εισφορών. Τα σχετικά παραστατικά στοιχεία που συνοδεύουν τις ανωτέρω πράξεις διαβιβάζονται στο δημοτικό συμβούλιο του καταργούμενου δήμου, προκειμένου να συνοπολογισθούν στην απόφαση κατανομής της περιουσίας αυτού.

3. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, συγκροτείται σε καθέναν από τους καταργούμενους δήμους, Επιτροπή Κατανομής Περιουσίας Καταργούμενου Δήμου. Η Επιτροπή αποτελείται από τον Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ως πρόεδρο, τον αντιδήμαρχο του καταργούμενου δήμου που είναι αρμόδιος επί των οικονομικών του δήμου, τον προϊστάμενο της οικονομικής υπηρεσίας του δήμου, έναν πολιτικό μηχανικό και έναν δικηγόρο του καταργούμενου δήμου και από δύο δημοτικούς συμβούλους, έναν από την πλειοψηφία και έναν από τη μειοψηφία, οι οποίοι έχουν εκλεγεί σε δημοτική ενότητα καθενός από τους συνιστώμενους δήμους. Σε περίπτωση που προκύπτει άρτιος αριθμός, στην Επιτροπή συμμετέχει και ένας ακόμη αντιδήμαρχος, που ορίζεται από τον δήμαρχο του καταργούμενου δήμου. Ο ορισμός των δημοτικών συμβούλων του δεύτερου εδαφίου, γίνεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου.

4. Έργο της Επιτροπής Κατανομής Περιουσίας του Κα-ταργούμενου δήμου είναι η υποβολή πρότασης προς το δημοτικό συμβούλιο του καταργούμενου δήμου, σχετικά με: α) την κατανομή των πάσης φύσεως στοιχείων ενεργητικού και παθητικού της περιουσίας του καταργούμενου δήμου στους αντίστοιχους συνιστώμενους νεοσυσταθέντες δήμους, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου και την έκθεση απογραφής και αποτίμησης του ορκωτού ελεγκτή - λογιστή της παραγράφου 2, β) τον προσδιορισμό των δήμων, οι οποίοι θα συνεχίσουν κατά λόγο διαδοχής τις εκκρεμείς δίκες του καταργούμενου δήμου, σύμφωνα με την παράγραφο 8 και γ) τον καθορισμό του ποσού από τα χρηματικά διαθέσιμα, κατά την 31η Αυγούστου 2019, του καταργούμενου δήμου, που θα αποδοθεί σε κάθε συνιστώμενο δήμο. Σε καθέναν από τους συνιστώμενους δήμους, αποδίδεται το μέρος των διαθεσίμων που αποτελείται από τα ποσά που προέρχονται από ειδικευμένα και προσδιορισίμα έσοδα και αφορούν στη χωρική του αρμοδιότητα και από το ποσό που αναλογεί σε αυτόν, από το εναπομείναν μέρος των διαθεσίμων, με μοναδικό κριτήριο το μέγεθος του πληθυσμού του.

5. Η Επιτροπή συνεδριάζει σε χώρο που επιλέγει ο Συντονιστής της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Οι αποφάσεις της Επιτροπής λαμβάνονται κατά πλειοψηφία, ενώ σε περίπτωση ισοψηφίας επικρατεί η ψήφος του προέδρου. Η πρόταση της παραγράφου 4 υποβάλλεται από την Επιτροπή Κατανομής Περιουσίας στον πρόεδρο του δημοτικού συμβουλίου του καταργούμενου δήμου, μέχρι την 14η Αυγούστου 2019. Ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου εισάγει αμελλητί την πρόταση της Επιτροπής στο δημοτικό συμβούλιο, προς έγκριση. Το δημοτικό συμβούλιο εγκρίνει την πρόταση της Επιτροπής και εκδίδει απόφαση κατανομής της περιουσίας του καταργούμενου δήμου μέχρι την 31η Αυγούστου 2019, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

6. Η απόφαση του δημοτικού συμβουλίου περί κατανομής της περιουσίας του καταργούμενου δήμου περιγράφει τα ακίνητα που αποκτώνται κατά κυριότητα και κάθε εμπράγματο δικαίωμα επί των ακινήτων των συνιστώμενων δήμων, καθώς και σχετικό

απόσπασμα της έκθεσης του ορκωτού ελεγκτή - λογιστή της παραγράφου 2, καταχωρίζονται ατελώς στα οικεία βιβλία του αρμόδιου υποθηκοφυλακείου ή κτηματολογικού γραφείου.

7. Οι αποφάσεις των δημοτικών συμβουλίων των δήμων που καταργούνται, οι οποίες αφορούν στην εκποίηση, αγορά και ανταλλαγή ακινήτων, συνομολόγηση δανείων, σύσταση ή κατάργηση νομικών προσώπων, αναδοχή οφειλών, διαγραφή χρεών, καθώς και σε δικαστικό ή εξωδικαστικό συμβιβασμό ή κατάργηση δίκης, λαμβάνονται με ειδική πλειοψηφία των 2/3 του συνολικού αριθμού των μελών τους.

8. Από την κατάργηση των δήμων, σύμφωνα με το παρόν Μέρος, οι εκκρεμείς δίκες αυτών συνεχίζονται, χωρίς να επέρχεται βίαιη διακοπή και χωρίς να απαιτείται ειδική διαδικαστική πράξη για καθεμία από αυτές, από το δήμο στα διοικητικά όρια του οποίου βρίσκεται η έδρα του αντίστοιχου καταργούμενου δήμου. Κατ' εξαίρεση: α) δίκες που αφορούν αξιώσεις, εμπράγματα ή ενοχικές επί ακινήτων του καταργούμενου δήμου, συνεχίζονται από το δήμο στα διοικητικά όρια του οποίου βρίσκονται τα ακίνητα αυτά και β) δίκες που αφορούν το πάσης φύσεως προσωπικό του καταργούμενου δήμου, συνεχίζονται από τον δήμο, στον Μεταβατικό ή οριστικό Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας του οποίου εντάσσονται οι αντίστοιχοι υπάλληλοι. Σε κάθε περίπτωση ειδικής διαδοχής, ο συνιστώμενος δήμος που είναι ειδικός διάδοχος, μπορεί να ασκήσει παρέμβαση, εφαρμοζομένων των άρθρων 225 και 325 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

9. Αμέσως μετά την εγκατάσταση των αιρετών οργάνων των συνιστώμενων δήμων, που θα αναδειχθούν από τις εκλογές του Μαΐου 2019, η οικονομική επιτροπή συντάσσει το σχέδιο του προϋπολογισμού του οικείου δήμου και το υποβάλλει προς ψήφιση στο δημοτικό συμβούλιο. Για την ψήφιση του προϋπολογισμού αυτού, πρέπει να έχει ληφθεί από το οικείο δημοτικό συμβούλιο απόφαση τεχνικού προγράμματος και δεν απαιτείται γνωμοδότηση άλλου μονομελούς ή συλλογικού οργάνου του δήμου, καθώς και του Παρατηρητηρίου Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ. Κατά την κατάρτιση και ψήφιση των προϋπολογισμών των δύο πρώτων οικονομικών ετών, από τη σύσταση των νέων δήμων, παρέχεται η δυνατότητα μη ισοσκελίσης των εσόδων και δαπανών των ανταποδοτικών τους υπηρεσιών, καθώς και η κάλυψη των δαπανών αυτών από κάθε είδους ανειδίκευτα έσοδά τους. Για το ίδιο χρονικό διάστημα, η μέθοδος υπολογισμού των Ομάδων Εσόδων I, II και III που περιγράφεται στη σχετική, ισχύουσα κάθε φορά, κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών περί παροχής οδηγίων κατάρτισης του προϋπολογισμού των δήμων, εφαρμόζεται μόνον εφόσον τα κατά περίπτωση οικονομικά στοιχεία είναι διαθέσιμα και επαρκή.

10. Η μισθοδοσία και οι κάθε είδους απολαβές ή αντιμισθίες του πάσης φύσεως προσωπικού και των αιρετών όλων των συνιστώμενων δήμων, για διάστημα που δεν υπερβαίνει τους δύο (2) μήνες από την έναρξη λειτουργίας αυτών, καταβάλλονται από τον εκκαθαριστή μισθοδοσίας του καταργούμενου δήμου και, αντίστοιχα, από την οικονομική υπηρεσία του νέου δήμου στον οποίον αυτός θα παρέχει τις υπηρεσίες του.

11. Πράξεις και έργα που έχουν ενταχθεί ή και προτάσεις που θα υποβληθούν έως την 31η Αυγούστου 2019 για χρηματοδότηση από το συγχρηματοδοτούμενο ή το εθνικό σκέλος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων με δικαιούχους τους καταργούμενους δήμους συνεχίζουν να εκτελούνται, μετά την 1η Σεπτεμβρίου 2019, από τους Δήμους Κεντρικής Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων, Αργοστολίου, Σερβίων, Μυτιλήνης και Ανατολικής Σάμου αντίστοιχα. Οι ανωτέρω δήμοι είναι, αντίστοιχα, η Προϊστάμενη Αρχή, η Διευθύνουσα Υπηρεσία και οι Δικαιούχοι των ανωτέρω έργων, μελετών και προμηθειών, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Οι πράξεις και τα έργα αυτά μετά την ολοκλήρωσή τους αποδίδονται στους αντίστοιχους συνιστώμενους δήμους, με ανάλογη εφαρμογή της παραγράφου 1.

12. Μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2019, οι προγραμματικές συμβάσεις μεταξύ συνιστώμενων δήμων που προήλθαν από την κατάργηση του αντίστοιχου δήμου, μπορούν να συνάπτονται

κατά παρέκκλιση των προϋποθέσεων του άρθρου 100 του ν. 3852/2010 και δεν υπόκειται σε προσυμβατικό έλεγχο.

13. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, μπορούν να ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα σχετικά με το αναγκαίο περιεχόμενο της έκθεσης του ορκωτού ελεγκτή - εκτιμητή της παραγράφου 2, τη συγκρότηση και λειτουργία της Επιτροπής της παραγράφου 3 και το αναγκαίο περιεχόμενο της εισήγησής της, με τη διαδικασία καταβολής της μισθοδοσίας του προσωπικού και των αιρετών των συνιστώμενων δήμων, κατά τους δύο πρώτους μήνες από την έναρξη λειτουργίας αυτών, καθώς με τη διαδικασία κατάρτισης των προϋπολογισμών των συνιστώμενων δήμων, κατά τα δύο πρώτα οικονομικά έτη από την έναρξη λειτουργίας αυτών.

Άρθρο 158

Επιτροπή Επανεξέτασης της Διοικητικής Διαίρεσης των Ο.Τ.Α. α βαθμού

1. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, συνιστάται Επιτροπή Επανεξέτασης της Διοικητικής Διαίρεσης (Ε.Ε.Δ.Δ.) των Ο.Τ.Α. α` βαθμού, η οποία αποτελεί γνωμοδοτικό όργανο προς τον Υπουργό Εσωτερικών, με έργο: α) τον εντοπισμό και την καταγραφή περιπτώσεων, όπου η διοικητική διαίρεση των Ο.Τ.Α. α` βαθμού, όπως έχει διαμορφωθεί με βάση το άρθρο 1 του ν. 3852/2010 δεν ανταποκρίνεται στην αποτελεσματική εξυπηρέτηση των αναγκών των τοπικών κοινωνιών και δεν διασφαλίζει επαρκές επίπεδο πρόσβασης των πολιτών στις παρεχόμενες υπηρεσίες, σύμφωνα και με σχετικές αναφορές κοινωνικών φορέων των αντίστοιχων περιοχών ή και των ίδιων των Ο.Τ.Α. α` βαθμού και β) την υποβολή εισήγησης στον Υπουργό Εσωτερικών για τον ανακαθορισμό της διοικητικής διαίρεσης των Ο.Τ.Α. α` βαθμού, ως προς τις περιπτώσεις του προηγούμενου εδαφίου.

2. Μέλη της Ε.Ε.Δ.Δ. Ο.Τ.Α. α` βαθμού είναι:

- α) ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Εσωτερικών ως Πρόεδρος,
- β) ο Προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης Αποκέντρωσης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών,
- γ) ο Προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Αναπτυξιακής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών,
- δ) ένας (1) εκπρόσωπος από κάθε κόμμα με κοινοβουλευτική εκπροσώπηση,
- ε) πέντε (5) εκπρόσωποι της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ),
- στ) ένας (1) εκπρόσωπος του Ινστιτούτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΙΤΑ),
- ζ) ένας (1) εκπρόσωπος της Ελληνικής Εταιρείας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ Α.Ε.) και
- η) τρεις (3) εμπειρογνώμονες εγνωσμένου κύρους που διαθέτουν εξειδίκευση στα θέματα της τοπικής αυτοδιοίκησης και της περιφερειακής ανάπτυξης που ορίζονται από τον Υπουργό Εσωτερικών.

Τα μέλη της Ε.Ε.Δ.Δ. Ο.Τ.Α. α` βαθμού των περιπτώσεων β` έως η` διορίζονται με τους αναπληρωτές τους, ύστερα από υπόδειξη των κατά περίπτωση αρμόδιων υπηρεσιών ή φορέων. Τον Πρόεδρο αναπληρώνει ο Προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης Αποκέντρωσης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών.

3. Το έργο της Ε.Ε.Δ.Δ. Ο.Τ.Α. α` βαθμού ολοκληρώνεται εντός χρονικής διάρκειας δύο (2) ετών. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μπορεί να παρατείνεται ο χρόνος διάρκειας του έργου. Η Ε.Ε.Δ.Δ. Ο.Τ.Α. α` βαθμού υποστηρίζεται διοικητικά από υπαλλήλους οργανικής μονάδας της Γενικής Διεύθυνσης Αποκέντρωσης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών, οι οποίοι ορίζονται στην απόφαση συγκρότησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ Β΄ ΒΑΘΜΟΥ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

1. Ν. 3852/2010

Άρθρο 3

Σύσταση και συγκρότηση περιφερειών²

1. Οι περιφέρειες είναι αυτοδιοικούμενα κατά τόπο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και αποτελούν το δεύτερο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης.
2. Οι περιφέρειες σχεδιάζουν, προγραμματίζουν και υλοποιούν πολιτικές σε περιφερειακό επίπεδο στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, σύμφωνα με τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής της χώρας, λαμβάνοντας υπόψη και τις εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές.
3. Συνιστώνται οι εξής περιφέρειες:
  - α. Η περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης η οποία περιλαμβάνει τους Νομούς Δράμας, Έβρου, Καβάλας, Ξάνθης και Ροδόπης. Έδρα της περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης είναι η Κομοτηνή. Κάθε νομός αποτελεί και περιφερειακή ενότητα και κάθε πρωτεύουσα νομού είναι έδρα της αντίστοιχης περιφερειακής ενότητας.
Ειδικά ο δήμος Θάσου αποτελεί ξεχωριστή περιφερειακή ενότητα.
  - β. Η περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας η οποία περιλαμβάνει τους Νομούς Ημαθίας, Θεσσαλονίκης, Κιλκίς, Πιερίας, Πέλλας, Σερρών και Χαλκιδικής. Έδρα της περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας είναι η Θεσσαλονίκη. Κάθε νομός αποτελεί και περιφερειακή ενότητα και κάθε πρωτεύουσα νομού είναι έδρα της αντίστοιχης περιφερειακής ενότητας.
  - γ. Η περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας η οποία περιλαμβάνει τους Νομούς Γρεβενών, Καστοριάς, Κοζάνης και Φλώρινας. Έδρα της περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας είναι η Κοζάνη. Κάθε νομός αποτελεί και περιφερειακή ενότητα και κάθε πρωτεύουσα νομού είναι έδρα της αντίστοιχης περιφερειακής ενότητας.
  - δ. Η περιφέρεια Ηπείρου η οποία περιλαμβάνει τους Νομούς Άρτας, Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων, και Πρεβέζης. Έδρα της περιφέρειας Ηπείρου είναι τα Ιωάννινα. Κάθε νομός αποτελεί και περιφερειακή ενότητα και κάθε πρωτεύουσα νομού είναι έδρα της αντίστοιχης περιφερειακής ενότητας.
  - ε. Η περιφέρεια Θεσσαλίας η οποία περιλαμβάνει τους Νομούς Καρδίτσας, Λάρισας, Μαγνησίας και Τρικάλων. Έδρα της περιφέρειας Θεσσαλίας είναι η Λάρισα. Κάθε νομός αποτελεί και περιφερειακή ενότητα και κάθε πρωτεύουσα νομού είναι έδρα της αντίστοιχης περιφερειακής ενότητας.
Ειδικά οι δήμοι Αλονήσου, Σκιάθου και Σκοπέλου αποτελούν την περιφερειακή ενότητα Σποράδων
  - στ. Η περιφέρεια Ιονίων Νήσων η οποία περιλαμβάνει τους Νομούς Ζακύνθου, Κέρκυρας, Κεφαλληνίας και Λευκάδας. Έδρα της περιφέρειας Ιονίων νήσων είναι η Κέρκυρα. Κάθε νομός αποτελεί και περιφερειακή ενότητα και κάθε πρωτεύουσα νομού είναι έδρα της αντίστοιχης περιφερειακής ενότητας. Ειδικά ο δήμος Ιθάκης αποτελεί αυτοτελή περιφερειακή ενότητα.
  - ζ. Η περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας η οποία περιλαμβάνει τους Νομούς Αιτωλοακαρνανίας, Αχαΐας και Ηλείας. Έδρα της περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας είναι η Πάτρα. Κάθε νομός αποτελεί και περιφερειακή ενότητα και κάθε πρωτεύουσα νομού είναι έδρα της αντίστοιχης περιφερειακής ενότητας.
  - η. Η περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας η οποία περιλαμβάνει τους Νομούς Βοιωτίας, Ευβοίας, Ευρυτανίας, Φθιώτιδος και Φωκίδος. Έδρα της περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας είναι η Λαμία. Κάθε νομός αποτελεί και περιφερειακή ενότητα και κάθε πρωτεύουσα νομού είναι έδρα της αντίστοιχης περιφερειακής ενότητας.

² βλ. και υπ' αριθ. 28549/2019 ΥΑ (ΦΕΚ Β 1327/17.4.2019) «Πρωτοβάθμιοι και Δευτεροβάθμιοι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Χώρας, σύμφωνα με το ν. 3852/2010, όπως ισχύει».

θ. Η περιφέρεια Αττικής, η οποία περιλαμβάνει το Νομό Αττικής. Έδρα της περιφέρειας Αττικής είναι η Αθήνα.

Η περιφερειακή ενότητα Κεντρικού Τομέα Αθηνών περιλαμβάνει τους δήμους Αθηναίων, Φιλαδέλφειας – Χαλκηδόνας, Γαλατσίου, Ζωγράφου, Καισαριανής, Βύρωνος, Ηλιούπολης και Δάφνης – Υμηττού.

Η περιφερειακή ενότητα Νοτίου Τομέα Αθηνών περιλαμβάνει τους δήμους Γλυφάδας, Ελληνικού – Αργυρούπολης, Αλίμου, Νέας Σμύρνης, Μοσχάτου – Ταύρου, Καλλιθέας, Παλαιού Φαλήρου και Αγίου Δημητρίου.

Η περιφερειακή ενότητα Βορείου Τομέα Αθηνών περιλαμβάνει τους δήμους Πεντέλης, Κηφισιάς, Μεταμορφώσεως, Πεύκης – Λυκόβρυσης, Αμαρουσίου, Ψυχικού – Φιλοθέης, Χολαργού – Παπάγου, Νέας Ιωνίας, Βριλησίων, Αγ. Παρασκευής, Χαλανδρίου και ο δήμος Ηρακλείου

Η περιφερειακή ενότητα Δυτικού Τομέα Αθηνών περιλαμβάνει τους δήμους Αιγάλεω, Περιστερίου, Πετρούπολης, Χαϊδαρίου, Αγίας Βαρβάρας, Ιλίου και Αγ. Αναργύρων – Καματερού.

Η περιφερειακή ενότητα Πειραιώς περιλαμβάνει τους δήμους Πειραιώς, Κορυδαλλού, Νίκαιας – Αγίου Ιωάννη Ρέντη, Κερατσινίου – Δραπετσώνας και Περάματος.

Η περιφερειακή ενότητα Νήσων περιλαμβάνει τους δήμους Αίγινας, Τροιζηνίας, Κυθήρων, Αγκιστρίου, Σαλαμίνας, Σπετσών, Ύδρας και Πόρου.

Η περιφερειακή ενότητα Δυτικής Αττικής περιλαμβάνει τους δήμους της νομαρχίας Δυτικής Αττικής. Η περιφερειακή ενότητα Ανατολικής Αττικής περιλαμβάνει τους δήμους της νομαρχίας Ανατολικής Αττικής.

ι. Η περιφέρεια Πελοποννήσου, η οποία περιλαμβάνει τους Νομούς Αργολίδος, Αρκαδίας, Κορινθίας, Λακωνίας και Μεσσηνίας. Έδρα της περιφέρειας Πελοποννήσου είναι η Τρίπολη. Κάθε νομός αποτελεί και περιφερειακή ενότητα και κάθε πρωτεύουσα νομού είναι έδρα της αντίστοιχης περιφερειακής ενότητας.

ια. Η περιφέρεια Βορείου Αιγαίου η οποία περιλαμβάνει τους Νομούς Λέσβου, Σάμου και Χίου. Έδρα της περιφέρειας Βορείου Αιγαίου είναι η Μυτιλήνη. Συγκροτείται η περιφερειακή ενότητα Λέσβου που περιλαμβάνει το δήμο Λέσβου. Συγκροτείται η περιφερειακή ενότητα Λήμνου που περιλαμβάνει το δήμο Λήμνου και το δήμο Αγίου Ευστρατίου. Συγκροτείται η περιφερειακή ενότητα Χίου με έδρα τη Χίο που περιλαμβάνει το δήμο Χίου, το Δήμο Ηρωικής Νήσου Ψαρών και το δήμο Οινουσσών. Συγκροτούνται η περιφερειακή ενότητα Σάμου που περιλαμβάνει το δήμο Σάμου και η περιφερειακή ενότητα Ικαρίας που περιλαμβάνει τους δήμους Ικαρίας και Φούρνων.

ιβ. Η περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου η οποία περιλαμβάνει τους Νομούς Κυκλάδων και Δωδεκανήσου. Έδρα της περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου είναι η Ερμούπολη. Συγκροτείται η περιφερειακή ενότητα Κω που περιλαμβάνει το δήμο Κω και το δήμο Νισύρου. Συγκροτείται η Περιφερειακή Ενότητα Καρπάθου -Ηρωικής νήσου Κάσου που περιλαμβάνει τον Δήμο Καρπάθου και τον Δήμο Ηρωικής Νήσου Κάσου. Συγκροτείται η περιφερειακή ενότητα Καλύμνου που περιλαμβάνει το δήμο Καλυμνίων, το δήμο Αστυπάλαιας, το δήμο Λειψών, το δήμο Λέρου, το δήμο Πάτμου και το δήμο Αγαθονήσιου. Συγκροτείται η περιφερειακή ενότητα Ρόδου που περιλαμβάνει το δήμο Ρόδου, το δήμο Σύμης, το δήμο Χάλκης, το δήμο Μεγίστης και το δήμο Τήλου. Συγκροτείται η περιφερειακή ενότητα Σύρου που περιλαμβάνει το δήμο Σύρου – Ερμούπολης. Συγκροτείται η περιφερειακή ενότητα Κέας – Κύθνου, που περιλαμβάνει το δήμο Κέας και το δήμο Κύθνου. Συγκροτείται η περιφερειακή ενότητα Μήλου που περιλαμβάνει το δήμο Μήλου, το δήμο Κιμώλου, το δήμο Σέριφου και το δήμο Σίφνου. Συγκροτείται η περιφερειακή ενότητα Πάρου που περιλαμβάνει το δήμο Πάρου και το δήμο Αντιπάρου. Συγκροτείται η περιφερειακή ενότητα Νάξου που περιλαμβάνει το δήμο Νάξου και μικρών Κυκλάδων και το δήμο Αμοργού. Συγκροτείται η περιφερειακή ενότητα Τήνου που περιλαμβάνει το δήμο Τήνου. Συγκροτείται η περιφερειακή ενότητα Μυκόνου που περιλαμβάνει το δήμο Μυκόνου.

Συγκροτείται η περιφερειακή ενότητα που περιλαμβάνει το δήμο Άνδρου. Συγκροτείται η περιφερειακή ενότητα Θήρας που περιλαμβάνει το δήμο Θήρας, το δήμο Ιητών, το δήμο Σίκινου, το δήμο Φολέγανδρου και το δήμο Ανάφης.

ιγ. Η περιφέρεια Κρήτης η οποία περιλαμβάνει τους Νομούς Ηρακλείου, Λασιθίου, Ρεθύμνου και Χανίων. Έδρα της περιφέρειας Κρήτης είναι το Ηράκλειο. Κάθε νομός αποτελεί και περιφερειακή ενότητα και κάθε πρωτεύουσα νομού είναι έδρα της αντίστοιχης περιφερειακής ενότητας.

Άρθρο 205

Αρμοδιότητες νησιωτικών περιφερειών

1. Οι περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου, Βορείου Αιγαίου και Ιονίου είναι αρμόδιες και για το σχεδιασμό, την έγκριση και την παρακολούθηση των σχεδίων των ενδοπεριφερειακών συγκοινωνιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

1. Ν. 3852/2010

Άρθρο 283

Τελικές Ρυθμίσεις

1. Οι δήμοι που συνιστώνται με το άρθρο 1 υπεισέρχονται αυτοδικαίως από την έναρξη λειτουργίας τους και χωρίς άλλη διατύπωση σε όλα τα ενοχικά και εμπράγματα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των δήμων και κοινοτήτων που συνενώνονται, στα οποία περιλαμβάνονται και τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από διεθνείς συνεργασίες. Οι εκκρεμείς δίκες, στις οποίες διάδικο μέρος είναι ΟΤΑ πρώτου βαθμού που συνενώνεται, συνεχίζονται από το νέο δήμο αυτοδικαίως, χωρίς να απαιτείται ειδική διαδικαστική πράξη συνέχισης για καθεμία από αυτές.

2. Από την έναρξη λειτουργίας των περιφερειών καταργούνται οι ενιαίες νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και τα νομαρχιακά διαμερίσματα.

Οι περιφέρειες υπεισέρχονται, αυτοδικαίως, μετά την έναρξη ασκήσεως των αρμοδιοτήτων τους, σε όλα τα δικαιώματα, περιλαμβανομένων και των εμπραγμάτων, καθώς και στις υποχρεώσεις, των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.

Οι εκκρεμείς δίκες των πρώην Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, εκτός από αυτές που αφορούν πράξεις ή παραλείψεις των πολεοδομικών γραφείων που συνεχίζονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες για τα θέματα αυτά, συνεχίζονται, αυτοδικαίως, από τις ιδρυόμενες περιφέρειες, χωρίς να διακόπτονται και χωρίς να απαιτείται ειδική διαδικαστική πράξη συνέχισης για την καθεμία από αυτές.

Οι δήμοι και οι περιφέρειες υπεισέρχονται αυτοδικαίως σε πάσης φύσεως υποχρεώσεις και δικαιώματα, εξαιρουμένων των εμπραγμάτων, που βάσει διατάξεων νόμων και κανονιστικών πράξεων συνδέονται με αρμοδιότητες που μεταφέρονται σε αυτούς. Όταν οι υποχρεώσεις, που προέρχονται από τη μεταφορά αρμοδιοτήτων, αφορούν στην πληρωμή δαπανών, οι δήμοι και οι περιφέρειες είναι υπόχρεοι για την καταβολή τους στην περίπτωση που δεν έχει εκδοθεί το προβλεπόμενο από τον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων σχετικό παραστατικό από τους δικαιούχους ή δεν έχει εκδοθεί τελεσίδικη δικαστική απόφαση μέχρι 31.12.2010 για τους δήμους ή 30.6.2011 για τις περιφέρειες.

Ομοίως οι δήμοι και οι περιφέρειες είναι δικαιούχοι απαιτήσεων που συνδέονται με τις μεταφερόμενες αρμοδιότητες, για τις οποίες δεν έχουν αποσταλεί οι χρηματικοί κατάλογοι προς ταμειακή βεβαίωση μέχρι τις ανωτέρω προθεσμίες. Στις περιπτώσεις αυτές, οι σχετικές εκκρεμείς δίκες της πρώην Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ή της πρώην κρατικής περιφέρειας συνεχίζονται, αυτοδικαίως, από το δήμο ή την περιφέρεια που αφορά το αντικείμενο της δίκης, χωρίς να διακόπτονται και χωρίς να απαιτείται ειδική διαδικαστική πράξη συνέχισής τους.

Οι δήμοι και οι περιφέρειες από την έναρξη άσκησης των μεταφερόμενων σε αυτούς αρμοδιοτήτων υπεισέρχονται αυτοδικαίως στις συμβάσεις μίσθωσης ακινήτων που είχαν συναφθεί για τη στέγαση των υπηρεσιών που συνδέονται με τις αρμοδιότητες αυτές, εφόσον οι οικείες υπηρεσίες εξακολουθούν να στεγάζονται στα μισθωμένα ακίνητα.

Σε περίπτωση που στο ακίνητο στεγάζονται από κοινού και υπηρεσίες άλλων φορέων, η υπεισέλωση πραγματοποιείται κατ' αναλογία των χρησιμοποιούμενων ανά φορέα τετραγωνικών μέτρων. Ομοίως, αναλογικά επιμερίζονται και οι λοιπές λειτουργικές δαπάνες. [...]

4. Από την έναρξη λειτουργίας των αποκεντρωμένων διοικήσεων καταργούνται οι περιφέρειες που έχουν ιδρυθεί με τον ν. 2503/1997 και υπεισέρχονται αυτοδικαίως από την έναρξη λειτουργίας τους και χωρίς άλλη διατύπωση σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των καταργούμενων περιφερειών συμπεριλαμβανομένων και των διεθνών τους συνεργασιών κατά το λόγο συμμετοχής τους σε αυτές. Οι εκκρεμείς δίκες, συνεχίζονται αυτοδικαίως από τις νέες αποκεντρωμένες διοικήσεις, χωρίς να απαιτείται ειδική διαδικαστική πράξη συνέχισης για καθεμία από αυτές.

Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών συνιστάται στην Τράπεζα της Ελλάδος λογαριασμός του Ελληνικού Δημοσίου, στον οποίο περιέχονται τα αδιάθετα μέχρι 30.6.2011 χρηματικά ποσά με τους τυχόν τόκους που προέρχονται από τους πόρους κάθε πηγής των συσταθέντων δυνάμει του άρθρου 53 του ν. 2218/1994 (Α'90) Περιφερειακών Ταμείων Ανάπτυξης, καθώς και από τις μεταβιβαζόμενες σε αυτά κάθε φορά πιστώσεις προς διαχείριση στο πλαίσιο υλοποίησης των σκοπών και αρμοδιοτήτων τους και συγκεκριμένα σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 53 και της παρ. 1 του άρθρου 55 του ν. 2218/1994, του άρθρου 8 του ν. 3208/2003 (Α' 303) και της παρ. 3 του άρθρου 9 του ν. 2647/1998 (Α' 237), όπως ισχύουν. Στα ποσά του προηγούμενου εδαφίου δεν συμπεριλαμβάνονται οι δαπάνες για τα λειτουργικά έξοδα των Περιφερειακών Ταμείων Ανάπτυξης που καλύπτονται από αυτά μέχρι 30.6.2011. Οι διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 3697/2008 (Α' 154) δεν εφαρμόζονται στον ως άνω λογαριασμό. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών κατανέμονται τα ποσά που περιέχονται στο λογαριασμό του προηγούμενου εδαφίου στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις και τους ΟΤΑ α' και β' βαθμού, πλην των ποσών που διαχειρίζονται τα Περιφερειακά Ταμεία Ανάπτυξης δυνάμει του άρθρου 8 του ν. 3208/2003, τα οποία κατανέμονται στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Τα χρηματικά ποσά των πιστώσεων του άρθρου 8 του ν. 3208/2003, τα έσοδα της παρ. 3 του άρθρου 9 του ν. 2647/1998 όπως ισχύει, καθώς και έσοδα από κάθε άλλη πηγή που θα περιέλθουν στο λογαριασμό αυτό μετά την 1.7.2011 διατίθενται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών καθορίζεται ο τρόπος λειτουργίας του λογαριασμού και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

5. Με προεδρικό διάταγμα το οποίο εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ύστερα από σύμφωνη γνώμη των συμβουλίων των οικείων δημοτικών κοινοτήτων και γνώμη του δημοτικού συμβουλίου μπορεί να ανακαθορίζεται ο αριθμός και τα όρια των δημοτικών κοινοτήτων στους δήμους με πληθυσμό μεγαλύτερο των 100.000 κατοίκων. Επίσης, με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του ίδιου Υπουργού, ύστερα από σύμφωνη γνώμη των οικείων συμβουλίων δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων ή εκπροσώπου τοπικής κοινότητας και γνώμη του δημοτικού συμβουλίου μπορεί να συγχωνεύονται δημοτικές ή τοπικές κοινότητες ή να εντάσσονται σε άλλον όμορο δήμο ύστερα και από σύμφωνη γνώμη του συμβουλίου του δήμου στον οποίον εντάσσονται υπαγόμενες, σε κάθε περίπτωση, σε ήδη υπάρχουσα δημοτική ενότητα του δήμου αυτού

6. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και γνώμη του οικείου δημοτικού συμβουλίου, μπορεί οικισμός που έχει απογραφεί ως αυτοτελής να αποτελέσει τοπική ή δημοτική κοινότητα.

[...]

11. Όλοι οι πρωτοβάθμιοι και δευτεροβάθμιοι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, όπως αυτοί προκύπτουν από τις συνενώσεις του άρθρου 1, καθώς και εκείνοι στους οποίους δεν επέρχεται καμία μεταβολή περιλαμβάνονται σε απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Στην απόφαση αυτή αναγράφεται ο συνολικός πληθυσμός καθενός ΟΤΑ και αναλυτικά ο πληθυσμός των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων, καθώς και ο πληθυσμός των περιφερειακών ενότητων.

Με την ίδια απόφαση κατανέμεται αναλογικά στις δημοτικές κοινότητες του άρθρου 2 παρ. 4 του παρόντος νόμου, τυχόν πληθυσμός, ο οποίος περιλαμβάνεται στην Απόφαση της παρ. 13 του παρόντος άρθρου, ο οποίος δεν είναι δυνατόν να κατανεμηθεί στις δημοτικές κοινότητες, λόγω ελλειπών στοιχείων τόπου εγκατάστασης

12. Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος και του ν. 3463/2006, όπου γίνεται αναφορά στον πληθυσμό, περιλαμβανομένης και της έκδοσης σχετικών κανονιστικών πράξεων, νοείται ο μόνιμος πληθυσμός, όπως εμφανίζεται στους επίσημους πίνακες των αποτελεσμάτων της τελευταίας απογραφής πληθυσμού, που έχουν κυρωθεί και δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Το προηγούμενο εδάφιο ισχύει για τις εκλογές για την ανάδειξη δημοτικών αρχών της παραγράφου 4 του άρθρου 9 και περιφερειακών αρχών, της παραγράφου 6 του άρθρου 114. Κατά τα λοιπά, η ισχύς του πρώτου εδαφίου αρχίζει από την πρώτη, μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος, αυτοδιοικητική περίοδο.

Τα αποτελέσματα απογραφής πληθυσμού, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, κατά τη διάρκεια της δημοτικής και περιφερειακής περιόδου, επέρχονται από την έναρξη της νέας δημοτικής και περιφερειακής περιόδου. Για την εφαρμογή των διατάξεων του Μέρους Η' (Οικονομικά), καθώς και για τον υπολογισμό της αντιμισθίας των αιρετών βάσει του άρθρου 92 του παρόντος τα αποτελέσματα της απογραφής πληθυσμού επέρχονται κατά το επόμενο οικονομικό έτος από τη δημοσίευσή τους. Οι εκλογές για την ανάδειξη των δημοτικών και περιφερειακών αρχών διεξάγονται με βάση τα αποτελέσματα της εν λόγω απογραφής

13. Με απόφαση του Προέδρου της ΕΛΣΤΑΤ κυρώνονται και δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως τα αποτελέσματα του μόνιμου πληθυσμού της απογραφής του έτους 2011 για τις κοινότητες της παραγράφου 4 του άρθρου 2.

[...]

17. Διατάξεις νόμων και κανονιστικού χαρακτήρα πράξεις, οι οποίες αναφέρονται στην εδαφική περιφέρεια των συνενούμενων ΟΤΑ εξακολουθούν να ισχύουν.

18. Οι διατάξεις του παρόντος δεν θίγουν τη λειτουργία δημόσιων υπηρεσιών και υπηρεσιών νομικών προσώπων, που εδρεύουν σε συνενούμενους δήμους και δεν στερούν τους δημότες εξυπηρητήσεων που παρείχοντο από τον καταργούμενο δήμο.

[...]

22. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμιών του άρθρου 7 του ΚΔΚ, μπορεί να ορίζεται οικισμός ως ιστορική έδρα δήμου, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Για την έκδοση της απόφασης αυτής απαιτείται σχετικό αίτημα από το οικείο δημοτικό συμβούλιο ή αίτημα από το συμβούλιο της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας και γνώμη του οικείου δημοτικού συμβουλίου.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ ΕΚΛΟΓΕΣ - ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΕΚΛΟΓΕΣ Α' ΒΑΘΜΟΥ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

1. Ν. 3463/2006

Άρθρο 23

Διάρκεια δημοτικής και κοινοτικής περιόδου

1. Ο δήμαρχος, ο πρόεδρος της Κοινότητας και οι δημοτικοί και κοινοτικοί σύμβουλοι, οι σύμβουλοι του δημοτικού διαμερίσματος, οι τοπικοί σύμβουλοι και οι πάρεδροι εκλέγονται κάθε τέσσερα (4) χρόνια.
2. Η εκλογή γίνεται κάθε τέταρτο έτος, τη δεύτερη Κυριακή του μηνός Νοεμβρίου του έτους αυτού.
3. Η εγκατάσταση των αρχών που έχουν εκλεγεί γίνεται την 1η Ιανουαρίου του επόμενου έτους και η θητεία τους λήγει την 31η Δεκεμβρίου του τέταρτου έτους.
4. Αν σε ένα Δήμο ή σε μια Κοινότητα δεν επικυρώθηκε τελεσίδικα η εκλογή έως την ημέρα της εγκατάστασης των δημοτικών και κοινοτικών αρχών, η εγκατάσταση των αρχών αυτών γίνεται μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την επικύρωση και σε ημέρα που ορίζει ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας. Η θητεία των παλαιών αρχών παρατείνεται, ώσπου να εγκατασταθούν οι νέες.
5. Η εκλογή των αρχών των Δήμων που αναγνωρίζονται έως το τέλος του μηνός Αυγούστου εντός των τριών πρώτων ετών της δημοτικής περιόδου γίνεται τη δεύτερη Κυριακή του μηνός Νοεμβρίου του έτους, κατά το οποίο έγινε η αναγνώριση. Η εγκατάστασή τους γίνεται την 1η Ιανουαρίου του επόμενου έτους.
Στους Δήμους που αναγνωρίζονται από την 1η Σεπτεμβρίου έως την 31η Δεκεμβρίου κάθε έτους της δημοτικής περιόδου, εκτός από το τρίτο έτος, η εκλογή των αρχών γίνεται τη δεύτερη Κυριακή του μηνός Νοεμβρίου του επόμενου έτους μετά την αναγνώριση και η εγκατάστασή τους την 1η Ιανουαρίου του μεθεπόμενου έτους μετά την αναγνώριση.
6. Αν η αναγνώριση ενός νέου Δήμου έγινε μετά τον Αύγουστο του τρίτου έτους της δημοτικής περιόδου και έως το τέλος του Αυγούστου του τέταρτου έτους της περιόδου αυτής, τα αποτελέσματα των μεταβολών αρχίζουν από τις αμέσως επόμενες γενικές δημοτικές εκλογές.

Άρθρο 24

Κανόνες διεξαγωγής των εκλογών

Για την οριοθέτηση των εκλογικών δαπανών, τη δημοσιότητα και τον έλεγχο των οικονομικών των συνδυασμών και των υποψηφίων κατά τις δημοτικές εκλογές, για την προεκλογική προβολή των δημοτικών συνδυασμών, των υποψηφίων δημάρχων και δημοτικών συμβούλων, για τις απαγορεύσεις κατά τη διάρκεια του εκλογικού αγώνα, για τη δημοσιότητα των οικονομικών των αντίστοιχων συνδυασμών και υποψηφίων, για τον έλεγχο των οικονομικών και των εκλογικών παραβάσεων τούτων, για τις αντίστοιχες διοικητικές κυρώσεις, για τη διενέργεια των δημοσκοπήσεων και για όλα τα συναφή θέματα εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 1 έως και 22 του ν. 3202/2003 (ΦΕΚ 284 Α'), όπως κάθε φορά ισχύει.

Άρθρο 25

Εκλογικό δικαίωμα

1. Δικαίωμα να εκλέγουν τις δημοτικές ή κοινοτικές αρχές έχουν όλοι οι δημότες του Δήμου ή της Κοινότητας. Δικαίωμα να εκλέγουν τις δημοτικές ή κοινοτικές αρχές έχουν επίσης οι πολίτες των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Για το όριο ηλικίας εφαρμόζονται οι διατάξεις της νομοθεσίας περί εκλογής βουλευτών, όπως κάθε φορά ισχύουν. Η 1η Ιανουαρίου κάθε έτους θεωρείται ημερομηνία γεννήσεως εκείνων που έχουν γεννηθεί το έτος αυτό.

2. Οι στερήσεις του εκλογικού δικαιώματος που προβλέπει η νομοθεσία περί εκλογής βουλευτών ισχύουν και για την εκλογή των δημοτικών και κοινοτικών αρχών.

Άρθρο 26

Άσκηση του εκλογικού δικαιώματος

1. Το εκλογικό δικαίωμα ασκούν μόνο όσοι είναι γραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους και στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους του Δήμου ή της Κοινότητας, κατά τις ειδικότερες διατάξεις της νομοθεσίας. Δικαίωμα συμμετοχής στην ψηφοφορία για την εκλογή των μελών των δημοτικών διαμερισμάτων, των μελών των τοπικών συμβουλίων, καθώς και των παρέδρων έχουν οι εκλογείς που είναι γραμμένοι στους αντίστοιχους εκλογικούς καταλόγους.

2. Η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος είναι υποχρεωτική. Η υποχρέωση αυτή δεν συντρέχει για τους κατοίκους του εξωτερικού, για όσους έχουν υπερβεί το 70ό έτος της ηλικίας τους, καθώς και για όσους διαμένουν την ημέρα της ψηφοφορίας σε απόσταση μεγαλύτερη από 200 χιλιόμετρα από το εκλογικό τμήμα όπου ψηφίζουν.

3. Στους δικαστικούς, στους δημόσιους πολιτικούς υπαλλήλους, στους στρατιωτικούς που υπηρετούν με οποιαδήποτε ιδιότητα στις ένοπλες δυνάμεις ή στην ελληνική αστυνομία ή στο λιμενικό σώμα, καθώς και στους υπαλλήλους Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, τραπεζών, δημόσιων οργανισμών και επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας, που την ημέρα της ψηφοφορίας δεν διαμένουν στο Δήμο ή στην Κοινότητα όπου ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα, χορηγείται, εφόσον δεν παρεμποδίζεται η ομαλή λειτουργία των υπηρεσιών, ειδική άδεια για να μεταβούν στο Δήμο ή στην Κοινότητα όπου δικαιούνται να ψηφίσουν.

Τα ανωτέρω εφαρμόζονται αναλόγως και για το προσωπικό των επιχειρήσεων του ιδιωτικού τομέα, ύστερα από σχετική απόφαση του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας.

Άρθρο 27

Εκλογικοί κατάλογοι

1. Οι εκλογικοί κατάλογοι, που ισχύουν για τις βουλευτικές εκλογές, ισχύουν και για τις εκλογές των δημοτικών και κοινοτικών αρχών, των συμβουλίων των δημοτικών διαμερισμάτων, των τοπικών συμβουλίων και των παρέδρων με παράλληλη τήρηση των διατάξεων για την άσκηση του δικαιώματος του εκλέγειν από πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Κατά τις πρώτες εκλογές προς ανάδειξη των αρχών νέων Ο.Τ.Α. οι εκλογικοί τους κατάλογοι συντάσσονται κατ' ανάλογη εφαρμογή της παρ. 2 του άρθρου 26 του π.δ. 351/2003 (ΦΕΚ 316 Α'), όπως αυτό ισχύει.

Άρθρο 28

Προσόντα εκλογιμότητας

1. Δήμαρχος, πρόεδρος Κοινότητας, δημοτικός ή κοινοτικός σύμβουλος, σύμβουλος δημοτικού διαμερίσματος, τοπικός σύμβουλος ή πάρεδρος μπορεί να εκλεγεί ο δημότης που έχει την ικανότητα να εκλέγει και έχει συμπληρώσει το 21ο έτος της ηλικίας του κατά την ημέρα της διενέργειας των εκλογών.

2. Δημοτικός ή κοινοτικός σύμβουλος, σύμβουλος δημοτικού διαμερίσματος, τοπικός σύμβουλος ή πάρεδρος μπορεί να εκλεγεί ο πολίτης κράτους-μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφόσον έχει συμπληρώσει το 21ο έτος της ηλικίας του, σύμφωνα με τις ειδικότερες διατάξεις της σχετικής νομοθεσίας.

Άρθρο 29

Κωλύματα και ασυμβίβαστα

1. Δεν μπορούν να εκλεγούν ή να είναι δήμαρχοι, πρόεδροι Κοινοτήτων, δημοτικοί ή κοινοτικοί σύμβουλοι, σύμβουλοι δημοτικού διαμερίσματος ή τοπικοί σύμβουλοι και πάρεδροι:

α) Δικαστικοί λειτουργοί, αξιωματικοί των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας και θρησκευτικοί λειτουργοί των γνωστών θρησκειών.

β) Γενικοί Γραμματείς Δήμων και υπάλληλοι Δήμων ή Κοινοτήτων στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όπου υπηρετούν, με οποιαδήποτε σχέση εργασίας, καθώς και υπάλληλοι των δημοτικών ή κοινοτικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή ιδρυμάτων που έχουν συστήσει ή στα οποία συμμετέχουν οι ίδιοι Δήμοι ή Κοινότητες, όπου υπηρετούν με οποιαδήποτε σχέση εργασίας.

γ) Υπάλληλοι των Δήμων ή Κοινοτήτων, με οποιαδήποτε σχέση εργασίας και αν υπηρετούν, που συνενώνονται σε ένα Δήμο, στο νέο Δήμο που προκύπτει από τη συνένωση.

δ) Δημόσιοι υπάλληλοι και υπάλληλοι των φορέων του δημόσιου τομέα, όπως αυτός είναι οριοθετημένος κατά το χρόνο διενέργειας των εκλογών, στους Δήμους ή τις Κοινότητες, στα διοικητικά όρια των οποίων άσκησαν καθήκοντα προϊσταμένου οργανικής μονάδας επιπέδου Γενικής Διεύθυνσης ή Διεύθυνσης, ένα έτος πριν από τη διενέργεια των δημοτικών και κοινοτικών εκλογών.

2. Κώλυμα εκλογιμότητας συντρέχει για όσους έχουν εκπέσει από το αιρετό αξίωμά τους, κατόπιν αμετάκλητης καταδίκης, σύμφωνα με το άρθρο 146, για κακουργήματα, καθώς και για τα αδικήματα της παραχάραξης, της κιβδηλείας, της πλαστογραφίας, της δωροδοκίας, της εκβίασης, της κλοπής, της υπεξαίρεσης, της απιστίας, της απάτης, της καταπίεσης, της αιμομιξίας, της μαστροπείας, της σωματεμπορίας, της παράνομης διακίνησης αλλοδαπών, της νομοθεσίας για την καταπολέμηση των ναρκωτικών, καθώς και της λαθρεμπορίας. Το κώλυμα αυτό ισχύει για την επόμενη της έκπτωσης δημοτική ή κοινοτική περίοδο.

3. Δεν μπορούν να εκλεγούν ή να είναι Δήμαρχοι, πρόεδροι Κοινοτήτων, δημοτικοί ή κοινοτικοί σύμβουλοι, σύμβουλοι δημοτικού διαμερίσματος, τοπικοί σύμβουλοι ή πάρεδροι:

α. Όποιοι συνδέονται με το Δήμο ή την Κοινότητα ή τα νομικά τους πρόσωπα, εξαιρουμένων των συνδέσμων, με συμβάσεις προμήθειας, εκτέλεσης δημοτικού ή κοινοτικού έργου, παροχής υπηρεσιών, παραχώρησης δικαιώματος εκμετάλλευσης δημοτικού έργου ή δημοτικής υπηρεσίας, ύψους άνω των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ συνολικά ετησίως.

β. Μέλη διοικητικών συμβουλίων, διαχειριστές, μέτοχοι και εταίροι κεφαλαιουχικών εταιρειών, που έχουν συμβληθεί με το Δήμο ή την Κοινότητα, εφόσον το ποσοστό συμμετοχής τους στις εταιρείες υπερβαίνει το πέντε τοις εκατό (5%) του συνολικού κεφαλαίου της εταιρίας, εταίροι προσωπικών εταιριών, καθώς και κοινοπρακτούντα πρόσωπα, με τη συνδρομή των προϋποθέσεων της προηγούμενης περίπτωσης.

Αν Δήμος ή Κοινότητα συμμετέχει με οποιονδήποτε τρόπο στην επιχείρηση που συμβάλλεται, δεν υπάρχει ασυμβίβαστο για τους αντιπροσώπους του Δήμου ή της Κοινότητας που μετέχουν στη διοίκηση δημόσιων επιχειρήσεων, καθώς και δημοτικών ή κοινοτικών επιχειρήσεων.

4. Η ιδιότητα και το αξίωμα του δημάρχου, του προέδρου Κοινοτήτων, του προέδρου του συμβουλίου δημοτικού διαμερίσματος, του προέδρου του τοπικού συμβουλίου, του παρέδρου ή οποιουδήποτε άλλου αιρετού αξιώματος σε όργανα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού δεν αποτελεί λόγο ασυμβίβαστου ή αναστολής άσκησης του λειτουργήματός τους για τους:

α) Δικηγόρους και συμβολαιογράφους.

β) Μέλη Δ.Ε.Π. Πανεπιστημίων και Ε.Π. Τ.Ε.Ι., περιλαμβανομένου και του ειδικού διδακτικού και επιστημονικού προσωπικού.

5. Δεν αποτελεί ασυμβίβαστο η σύναψη σύμβασης αγοράς δημοτικών ή κοινοτικών ακινήτων, εφόσον η εκποίηση έχει γίνει ύστερα από πλειοδοτική δημοπρασία.
6. Δεν αποτελούν κώλυμα ή ασυμβίβαστο η ιδιότητα μέλους της διοίκησης και η ιδιότητα του υπαλλήλου δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών κοινής ωφέλειας, που συνδέονται με το Δήμο ή την Κοινότητα με σύμβαση που είναι σχετική με το αντικείμενο της δραστηριότητάς τους.
7. Το κώλυμα που προβλέπεται στις περιπτώσεις α' έως και γ' της παραγράφου 1 παύει να υπάρχει, αν τα πρόσωπα στα οποία συντρέχει παραιτηθούν από τη θέση τους πριν από την ημέρα της ανακηρύξεως των υποψηφίων. Η παραίτηση επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή στον ειρηνοδίκη ή στον πρόεδρο πρωτοδικών, ο οποίος την υποβάλλει αμέσως στην αρχή που είναι αρμόδια να την αποδεχθεί. Η παραίτηση θεωρείται ότι έχει γίνει δεκτή από την επίδοσή της και δεν μπορεί να ανακληθεί. Ειδικές διατάξεις που απαγορεύουν την υποβολή ή την αποδοχή της παραίτησης των προσώπων που προβλέπει η παράγραφος 1 ή που περιορίζουν το δικαίωμά τους να παραιτηθούν ή την αρμοδιότητα της αρχής να αποδεχθεί την παραίτησή τους δεν θίγονται από τις διατάξεις αυτής της παραγράφου. Τα πρόσωπα της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 πρέπει επιπροσθέτως να μην έχουν υπηρετήσει στο Δήμο ή στην Κοινότητα που θα υποβάλουν υποψηφιότητα δύο (2) μήνες πριν τις εκλογές. Το πρώτο εδάφιο αυτής της παραγράφου δεν ισχύει για τους θρησκευτικούς λειτουργούς.
8. Δημόσιοι υπάλληλοι και υπάλληλοι νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, εάν εκλεγούν δήμαρχοι, πρόεδροι Κοινοτήτων, δημοτικοί ή κοινοτικοί σύμβουλοι δεν μπορούν να ασκούν καθήκοντα προϊσταμένου οργανικής μονάδας επιπέδου Γενικής Διεύθυνσης ή Διεύθυνσης σε υπηρεσία που εδρεύει στο Δήμο ή στην Κοινότητα, στην οποία εξελέγησαν.
9. Δήμαρχοι, πρόεδροι Κοινοτήτων, δημοτικοί ή κοινοτικοί σύμβουλοι, σύμβουλοι δημοτικών διαμερισμάτων, τοπικοί σύμβουλοι και πάρεδροι που αποδέχονται οποιοδήποτε από τα καθήκοντα ή τα έργα που συνιστούν ασυμβίβαστο ή αποκτούν δημοτικότητα σε άλλο Δήμο ή σε άλλη Κοινότητα εκπίπτουν αυτοδικαίως από το αξίωμά τους. Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας με πράξη του διαπιστώνει την ύπαρξη του ασυμβίβαστου και την έκπτωση από το αξίωμα.
10. Υποψηφιότητα και στους δύο βαθμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεν επιτρέπεται.
11. Σύμπτωση στο ίδιο πρόσωπο της ιδιότητας αιρετού οργάνου του πρώτου βαθμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης και του δεύτερου βαθμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης αποκλείεται.

Άρθρο 30

Ασυμβίβαστο εξαιτίας οφειλών

1. Δεν μπορούν να είναι δήμαρχοι, δημοτικοί σύμβουλοι, σύμβουλοι δημοτικού διαμερίσματος και τοπικοί σύμβουλοι όποιοι είναι, από οποιαδήποτε αιτία, οφειλέτες του Δήμου, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου του ίδιου Δήμου, καθώς και της δημοτικής επιχείρησης ύδρευσης και αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.) και των δημοτικών κοινωφελών επιχειρήσεων του Δήμου αυτού.
Δεν μπορούν να είναι πρόεδροι Κοινοτήτων, κοινοτικοί σύμβουλοι ή πάρεδροι πρόσωπα που είναι οφειλέτες της Κοινότητας.
2. Αν ένας οφειλέτης του Δήμου, των νομικών προσώπων της προηγούμενης παραγράφου ή της Κοινότητας, εκλεγεί δήμαρχος, πρόεδρος Κοινότητας, δημοτικός ή κοινοτικός σύμβουλος, σύμβουλος δημοτικού διαμερίσματος, τοπικός σύμβουλος ή πάρεδρος, οφείλει να εξοφλήσει την οφειλή του έως την ημέρα της εγκατάστασης των δημοτικών και κοινοτικών αρχών.
Αν τα προαναφερόμενα πρόσωπα γίνουν οφειλέτες του Δήμου, των ανωτέρω νομικών προσώπων ή της Κοινότητας μετά την εκλογή τους, οφείλουν να εξοφλήσουν την οφειλή τους μέσα σε προθεσμία δύο (2) μηνών, αφότου κατέστη οριστική η βεβαίωση της οφειλής και έλαβαν γνώση αυτής ή σε περίπτωση άσκησης ενδίκων βοηθημάτων, αφότου εκδόθηκε τελεσίδικη δικαστική απόφαση. Αν η εξόφληση δεν γίνει κατά τη διάρκεια της προθεσμίας

αυτής, πλην της περίπτωσης διακανονισμού της οφειλής, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, εκπίπτουν αυτοδικαίως από το αξίωμά τους. Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας με πράξη του διαπιστώνει την ύπαρξη του ασυμβίβαστου της προηγούμενης παραγράφου και την έκπτωση από το αξίωμα.

Άρθρο 31

Επαγγελματική δραστηριότητα του δημάρχου

Ο δήμαρχος μπορεί να ασκεί την επαγγελματική του δραστηριότητα, εφόσον δεν παρακωλύεται η πλήρης εκτέλεση των δημαρχιακών του καθηκόντων.

Άρθρο 32

Αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής και έφοροι των αντιπροσώπων

1. Έφορος των αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής είναι ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται ο Δήμος ή η Κοινότητα. Αυτός διορίζει σε κάθε εκλογικό τμήμα της περιφέρειας του πρωτοδικείου τον αντιπρόσωπο της δικαστικής αρχής δέκα (10) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ψηφοφορία.

2. Αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής διορίζονται:

α) Οι πρωτοδίκες και αντεισαγγελεείς πρωτοδικών, καθώς και οι αντίστοιχοι πάρεδροι.

β) Οι εισηγητές και οι δόκιμοι εισηγητές του Συμβουλίου της Επικρατείας.

γ) Οι πρωτοδίκες και οι πάρεδροι των διοικητικών πρωτοδικείων.

δ) Οι εισηγητές και οι δόκιμοι εισηγητές του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

ε) Οι ειρηνοδίκες και οι πταισματοδίκες.

στ) Οι σπουδαστές της Εθνικής Σχολής Δικαστών.

ζ) Οι Δικαστικοί Αντιπρόσωποι του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

η) Οι δικηγόροι.

θ) Οι ασκούμενοι δικηγόροι και οι υπάλληλοι με βαθμό Α' και Β' της γραμματείας του Συμβουλίου της Επικρατείας και όλων των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων και των εισαγγελιών αυτών, των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και της Γενικής Επιτροπείας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, καθώς και των έμμισθων υποθηκοφυλακείων.

ι) Οι συμβολαιογράφοι.

ια) Οι έμμισθοι και άμισθοι υποθηκοφύλακες.

ιβ) Οι Επιμελητές Ανηλίκων με βαθμό Α' και Β' των Δικαστηρίων Ανηλίκων της Χώρας και οι υπάλληλοι με βαθμό Α' και Β' της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

3. Αντιπρόσωπος της δικαστικής αρχής δεν μπορεί να διοριστεί όποιος έχει υπερβεί το 67ο έτος της ηλικίας του.

4. Σε περιπτώσεις εξαιρετικής ανάγκης ο διορισμός αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής μπορεί να γίνει και έως την πέμπτη ημέρα πριν από την ψηφοφορία.

5. Αν τα πρόσωπα που ορίζονται στις παραγράφους 2 και 4 του παρόντος δεν επαρκούν, ο έφορος ζητά από τον πρόεδρο πρωτοδικείου του κράτους, κατά προτίμηση του πλησιέστερου, να διορίσει ως αντιπρόσωπους δικηγόρους και συμβολαιογράφους που υπηρετούν στην περιφέρεια του πρωτοδικείου.

Αν τα πρόσωπα που ορίζονται για να διορισθούν ως αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής, σύμφωνα με τα ανωτέρω δεν επαρκούν, ο έφορος των αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής μπορεί να διορίσει για συμπλήρωση του απαιτούμενου αριθμού, μόνιμους δημόσιους πολιτικούς υπαλλήλους ή μόνιμους υπαλλήλους της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, που είναι πτυχιούχοι Νομικής με βαθμό τουλάχιστον Β' ή πτυχιούχοι άλλων σχολών, και οι οποίοι κατέχουν θέση προϊσταμένου, τουλάχιστον τμήματος, αρκεί να μην υπηρετούν σε υπηρεσία εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου ή της Κοινότητας, σε εκλογικό τμήμα του οποίου διορίζονται.

6. Για την εφαρμογή των ανωτέρω οι Γενικοί Γραμματείς Περιφερειών αποστέλλουν στους εφόρους των αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής, προέδρους των Πρωτοδικείων,

ονομαστικές καταστάσεις όλων των μόνιμων δημοσίων πολιτικών υπαλλήλων της περιφέρειάς τους, των μονίμων υπαλλήλων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, που μπορούν, σύμφωνα με τα ανωτέρω, να διοριστούν αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής. Για όσους υπηρετούν σε υπηρεσίες υπουργείων, κεντρικές ή περιφερειακές, οι καταστάσεις συντάσσονται από την αρμόδια κεντρική υπηρεσία κάθε υπουργείου και αποστέλλονται στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης (Διεύθυνση Εκλογών). Οι καταστάσεις αυτές πρέπει να έχουν περιέλθει στους αποδέκτες οπωσδήποτε δεκαπέντε (15) ημέρες πριν από τη διενέργεια της ψηφοφορίας.

7. Οι δικηγόροι που είναι βουλευτές, καθώς και αυτοί που έχουν ανακηρυχθεί υποψήφιοι, δεν διορίζονται αντιπρόσωποι.

8. Οι αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής δεν ψηφίζουν, αν δεν είναι γραμμένοι στον εκλογικό κατάλογο του Δήμου ή της Κοινότητας όπου ασκούν τα καθήκοντά τους.

9. Τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη των εφορευτικών επιτροπών κληρώνονται σύμφωνα με τις ρυθμίσεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών, δεκαπέντε (15) ημέρες πριν από τη διενέργεια της ψηφοφορίας. Σε περίπτωση ματαίωσης κατά το άρθρο 48 ή επανάληψης της ψηφοφορίας κατά το άρθρο 59 οι εκλογές διεξάγονται με τα ίδια μέλη των εφορευτικών επιτροπών.

Άρθρο 33

Αποζημίωση των αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής

Η ημερήσια αποζημίωση, οι ημέρες για τις οποίες παρέχεται και τα οδοιπορικά έξοδα των αντιπροσώπων ορίζονται και καταβάλλονται σύμφωνα με τις σχετικές ρυθμίσεις για τις βουλευτικές εκλογές.

Άρθρο 34

Υποψηφιότητες

1. Η εκλογή του δημάρχου, του προέδρου της Κοινότητας, των δημοτικών και κοινοτικών συμβούλων, των συμβούλων του δημοτικού διαμερίσματος, των τοπικών συμβούλων και του παρέρου, γίνεται κατά συνδυασμούς. Υποψηφιότητες εκτός συνδυασμών αποκλείονται.

2. Κάθε συνδυασμός περιλαμβάνει:

α. Έναν υποψήφιο δήμαρχο ή πρόεδρο Κοινότητας.

β. Υποψήφιους δημοτικούς ή κοινοτικούς συμβούλους.

Ο αριθμός των υποψήφιων δημοτικών ή κοινοτικών συμβούλων πρέπει να είναι τουλάχιστον ίσος με τον αριθμό των μελών που προβλέπεται στην παρ. 2 του άρθρου 19 για τους Δήμους και του άρθρου 20 για τις Κοινότητες, μπορεί δε να αυξηθεί έως το πενήντα τοις εκατό (50%) του αριθμού αυτού. Η ίδια αύξηση μπορεί να γίνει και στον αριθμό των υποψήφιων συμβούλων των δημοτικών διαμερισμάτων. Τυχόν δεκαδικός αριθμός στρογγυλοποιείται στην επόμενη ακέραιη μονάδα, εφόσον το κλάσμα είναι ίσο με μισό της μονάδας και άνω.

γ. Σε κάθε συνδυασμό υποψήφιων δημοτικών συμβούλων μπορεί να περιλαμβάνονται μέχρι δύο (2) υποψήφιοι, οι οποίοι διετέλεσαν αιρετοί, για δύο περιόδους, στο αξίωμα του Δημάρχου ή για μία περίοδο στο αξίωμα του Δημάρχου και δύο περιόδους σε εκείνο του Προέδρου Κοινότητας, σε οποιονδήποτε Δήμο ή Κοινότητα του ίδιου νομού. Για τους ανωτέρω υποψηφίους δεν απαιτείται σταυρός προτίμησης. Αν σημειωθεί, δεν συνεπάγεται ακυρότητα του ψηφοδελτίου

δ. Υποψήφιους συμβούλους του δημοτικού διαμερίσματος. Ο αριθμός των υποψήφιων συμβούλων του κάθε δημοτικού διαμερίσματος είναι ίσος τουλάχιστον με τον αριθμό των μελών του συμβουλίου του δημοτικού διαμερίσματος, με δυνατότητα προσαύξησης, σύμφωνα με την περίπτωση β' αυτής της παραγράφου.

ε. Υποψήφιους τοπικούς συμβούλους. Ο αριθμός των υποψήφιων συμβούλων για κάθε τοπικό συμβούλιο, είναι επτά (7) για τα επταμελή, πέντε (5) για τα πενταμελή και τρεις (3) για τα τριμελή και μπορεί να αυξηθεί έως εννέα (9), επτά (7) και τέσσερα (4), αντιστοίχως.

στ. Υποψήφιους παρέδρους. Ο αριθμός των υποψήφιων παρέδρων για κάθε τοπικό διαμέρισμα Κοινότητας ορίζεται μέχρι δύο (2).

3. Ο αριθμός των υποψήφιων δημοτικών ή κοινοτικών συμβούλων, συμβούλων δημοτικού διαμερίσματος και τοπικών συμβούλων από κάθε φύλο πρέπει να ανέρχεται σε ποσοστό ίσο τουλάχιστον με το ένα τρίτο ($1/3$) του αριθμού των υποψήφιων συμβούλων. Το ποσοστό αυτό υπολογίζεται διακεκριμένα για τα δημοτικά συμβούλια και για τα συμβούλια των δημοτικών διαμερισμάτων, με βάση τον αριθμό των συμβούλων, όπως αυτός προβλέπεται στα άρθρα 19 παρ. 2 και 21 παρ. 2. Ομοίως υπολογίζεται και για τα κοινοτικά συμβούλια, σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ. 2. Ειδικά για τους υποψήφιους τοπικούς συμβούλους το ποσοστό του ενός τρίτου ($1/3$) υπολογίζεται επί του συνολικού αριθμού των υποψήφιων της κατηγορίας αυτής που περιλαμβάνονται σε κάθε συνδυασμό. Ο συνολικός αριθμός των υποψήφιων των συνδυασμών, που αντιστοιχεί στο ένα τρίτο ($1/3$), όπως αυτό έχει υπολογιστεί κατά τα ανωτέρω εδάφια, αρκεί να υφίσταται για το σύνολο των υποψηφίων κάθε συνδυασμού, χωρίς να είναι αναγκαίο να επιμερίζεται ισομερώς σε καθεμία από τις ανωτέρω κατηγορίες υποψήφιων. Τυχόν δεκαδικός αριθμός στρογγυλοποιείται στην επόμενη ακέραιη μονάδα, εφόσον το κλάσμα είναι ίσο με μισό της μονάδας και άνω.

4. Υποψηφιότητα από το ίδιο πρόσωπο και για την εκλογή του ως δημάρχου ή προέδρου Κοινότητας, ως μέλους δημοτικού συμβουλίου, ως μέλους άλλου τοπικού συμβουλίου και ως παρέδρου δεν επιτρέπεται.

5. Κανείς δεν μπορεί να μετέχει σε περισσότερους από έναν συνδυασμούς.

Άρθρο 35

Κατάρτιση συνδυασμών

1. α) Ο συνδυασμός καταρτίζεται με γραπτή δήλωση, που υπογράφουν όλοι οι υποψήφιοι που τον αποτελούν. Στη δήλωση του συνδυασμού, στην οποία πρέπει να αναγράφεται ρητά και το πατρώνυμο των υποψηφίων, η σειρά των υποψηφίων καθορίζεται με τον εξής τρόπο:
α1. Πρώτο γράφεται το επώνυμο και το όνομα του υποψήφιου δημάρχου ή προέδρου της Κοινότητας.

α2. Ακολουθούν τα ονοματεπώνυμα των υποψηφίων της περίπτωσης γ' της παρ. 2 του προηγούμενου άρθρου με την παράπλευρη σημείωση («χωρίς σταυρό προτίμησης») και έπονται με αλφαβητική σειρά, τα επώνυμα και ονόματα των λοιπών υποψήφιων δημοτικών ή κοινοτικών συμβούλων του συνδυασμού.

α3. Μετά τα επώνυμα και τα ονόματα του υποψήφιου δημάρχου και των υποψήφιων δημοτικών συμβούλων, αναγράφεται με αλφαβητική σειρά το επώνυμο και το όνομα των υποψήφιων μελών του συμβουλίου του πρώτου δημοτικού διαμερίσματος. Κατά τον ίδιο τρόπο αναγράφονται στη συνέχεια τα επώνυμα και ονόματα των υποψήφιων μελών του συμβουλίου, καθενός από τα λοιπά δημοτικά διαμερίσματα (δεύτερου, τρίτου κ.λπ.).

α4. Μετά τα επώνυμα και τα ονόματα του υποψήφιου δημάρχου και των υποψήφιων δημοτικών συμβούλων και κάτω από την ονομασία του τοπικού συμβουλίου, αναγράφεται με αλφαβητική σειρά το επώνυμο και το όνομα των υποψήφιων μελών του κάθε τοπικού συμβουλίου. Τα τοπικά συμβούλια αναγράφονται επίσης με την αλφαβητική σειρά της ονομασίας τους.

α5. Μετά τα επώνυμα και τα ονόματα του υποψήφιου προέδρου της Κοινότητας και των υποψήφιων κοινοτικών συμβούλων και κάτω από την ονομασία του τοπικού διαμερίσματος αναγράφονται με αλφαβητική σειρά τα επώνυμα και τα ονόματα των υποψήφιων παρέδρων.

Η δήλωση του συνδυασμού είναι νόμιμη:

i) Αν περιλαμβάνονται σε αυτήν υποψήφιοι τουλάχιστον για το τριάντα τοις εκατό (30%) του συνόλου των επταμελών και πενταμελών τοπικών συμβουλίων του Δήμου και το τριάντα τοις εκατό (30%) του συνόλου των τριμελών. Το τυχόν κλάσμα που προκύπτει παραλείπεται.

ii) Αν οι υποψήφιοι τοπικοί σύμβουλοι δεν είναι λιγότεροι από τέσσερις (4) για τα επταμελή και από τρεις (3) για τα πενταμελή και τριμελή τοπικά συμβούλια.

iii) Αν δεν περιλαμβάνονται σε αυτήν υποψήφιοι πρόεδροι για όλα τα τοπικά διαμερίσματα. Η μη ύπαρξη υποψήφιων συμβούλων για τα δημοτικά διαμερίσματα δεν επηρεάζει τη νομιμότητα της δήλωσης του οικείου συνδυασμού.

γ) Δίπλα ή κάτω από το όνομα του υποψήφιου δημάρχου ή του υποψήφιου προέδρου της Κοινότητας γράφονται οι αντίστοιχες ενδείξεις. Αν λείπουν οι ενδείξεις αυτές στους συνδυασμούς των Δήμων όποιος είναι γραμμένος πρώτος θεωρείται «υποψήφιος δήμαρχος» και στους συνδυασμούς των Κοινοτήτων, όποιος είναι γραμμένος πρώτος θεωρείται «υποψήφιος πρόεδρος της Κοινότητας».

2. Η δήλωση μπορεί να υποβληθεί και από έναν από τους υποψήφιους που περιλαμβάνονται σε αυτήν ή από τρεις (3) τουλάχιστον εκλογείς που είναι γραμμένοι στον εκλογικό κατάλογο του Δήμου ή της Κοινότητας. Στις περιπτώσεις αυτές απαιτείται γραπτή αποδοχή κάθε προσώπου που προτείνεται με τη δήλωση.

3. Στη δήλωση επισυνάπτεται για κάθε υποψήφιο του συνδυασμού:

α) Πιστοποιητικό εγγραφής στο δημοτολόγιο του Δήμου ή της Κοινότητας, όπου είναι υποψήφιος.

β) Υπεύθυνη δήλωση του υποψήφιου ότι δεν έχει στερηθεί κανένα πολιτικό του δικαίωμα ή ότι έληξε η πρόσκαιρη αποστέρηση των δικαιωμάτων αυτών ή θα έχει λήξει την ημέρα της εκλογής, καθώς και ότι δεν συντρέχουν τα κωλύματα εκλογιμότητας του άρθρου 29.

γ) Αποδεικτικό είσπραξης Δ.Ο.Υ., από το οποίο προκύπτει ότι κάθε υποψήφιος δήμαρχος, δημοτικός σύμβουλος και σύμβουλος δημοτικού διαμερίσματος, πρόεδρος Κοινότητας και κοινοτικός σύμβουλος έχει καταθέσει υπέρ του Δημοσίου, αντίστοιχα, το ποσό των εκατό ευρώ (100 €), πενήντα ευρώ (50 €), πενήντα ευρώ (50 €) και τριάντα ευρώ (30 €). Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών μπορεί να γίνει αναπροσαρμογή των ποσών αυτών. Αντίστοιχο αποδεικτικό Δ.Ο.Υ. δεν απαιτείται προκειμένου για Κοινότητες που έχουν πληθυσμό έως χίλιους (1.000) κατοίκους, καθώς και σε περίπτωση υποψηφιότητας για το αξίωμα του μέλους του τοπικού συμβουλίου και του παρέδρου.

δ) Υπεύθυνη δήλωση του υποψήφιου συμβούλου του δημοτικού διαμερίσματος ότι είναι κάτοικος της περιφέρειας του δημοτικού διαμερίσματος για το οποίο είναι υποψήφιος.

4. Η δήλωση επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή, ύστερα από παραγγελία των προσώπων που την υποβάλλουν ή ενός εκλογέα δημότη ή παραδίδεται με απόδειξη στον πρόεδρο του πρωτοδικείου, αν πρόκειται για Δήμο και στον ειρηνοδίκη, αν πρόκειται για Κοινότητα, είκοσι (20) τουλάχιστον ημέρες, πριν από την ψηφοφορία.

Έως τη λήξη αυτής της προθεσμίας, επιτρέπεται μόνο να συμπληρωθεί ο συνδυασμός έως τον επιτρεπόμενο αριθμό των υποψήφιων συμβούλων με συμπληρωματική δήλωση του υποψήφιου δημάρχου ή προέδρου Κοινότητας. Στη δήλωση αυτή επισυνάπτονται τα στοιχεία

που προβλέπει η προηγούμενη παράγραφος, καθώς και γραπτή αποδοχή του προσώπου, που προτείνεται. Μετά τη λήξη της εικοσαήμερης προθεσμίας, που απαιτείται για την επίδοση ή την παράδοση στο αρμόδιο δικαστήριο, καμία μεταβολή της δηλώσεως δεν επιτρέπεται, εκτός από την αντικατάσταση προσώπων που πέθαναν, σύμφωνα με το άρθρο 38.

5. Στη δήλωση μπορεί να ορίζεται όνομα και έμβλημα του συνδυασμού. Απαγορεύεται να ορίζεται ή να χρησιμοποιείται ως όνομα ή ως έμβλημα σύμβολο θρησκευτικής λατρείας, η σημαία ή άλλο παρόμοιο σύμβολο κράτους ή σημείο ιδιαίτερης ευλάβειας, στέμμα, όνομα ή έμβλημα πολιτικής οργανώσεως, φωτογραφία προσώπου, που περιλαμβάνεται στο συνδυασμό, έμβλημα κράτους, που ίσχυε παλαιότερα ή ισχύει ακόμη, καθώς και συμβόλων ή εμβλημάτων του δικτατορικού καθεστώτος της 21ης Απριλίου 1967 ή φωτογραφιών προσώπων που έχουν καταδικαστεί για τη συμμετοχή τους σε αυτό. Αν γίνουν περισσότερες δηλώσεις με το ίδιο όνομα ή έμβλημα, δικαίωμα χρήσης έχει όποιος το έχει δηλώσει πρώτος. Αν γίνει παράβαση των διατάξεων αυτής της παραγράφου και η παράβαση βεβαιωθεί από το αρμόδιο δικαστήριο, η δήλωση είναι απαράδεκτη.

6. Αν δεν έχει τηρηθεί κάποια από τις διατυπώσεις ή δεν υπάρχει κάποια από τις προϋποθέσεις ή κάποιο από τα στοιχεία που προβλέπουν οι παράγραφοι 1, 2 και 3 και αυτό βεβαιωθεί από το δικαστήριο η δήλωση είναι απαράδεκτη. Ειδικότερα, αν έχει συνταχθεί η δήλωση του συνδυασμού που προβλέπει η παράγραφος 1, με διαφορετικό τρόπο, δεν είναι απαράδεκτη, εφόσον περιλαμβάνει ρητή δήλωση που ορίζει τον υποψήφιο δήμαρχο ή πρόεδρο Κοινότητας, καθώς και τους υποψήφιους συμβούλους χωρίς σταυρό προτίμησης. Απαράδεκτη είναι και η εκπρόθεσμη δήλωση, καθώς και η δήλωση που περιλαμβάνει λιγότερους υποψήφιους από τα ελάχιστα όρια των παραγράφων 2 περιπτώσεις α', β' και δ' και 3 του άρθρου 34.

Άρθρο 36

Κατάργηση Κοινότητας και Τοπικού Διαμερίσματος σε περίπτωση που δεν υποβάλλεται δήλωση συνδυασμού

Αν σε μία Κοινότητα ματαιωθεί η εκλογή συμβούλων, επειδή δεν έχει υποβληθεί δήλωση συνδυασμού υποψηφίων, ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας εκδίδει αμέσως πρόγραμμα για την επανάληψη της εκλογής. Αν και κατά τη νέα εκλογή δεν δηλωθεί συνδυασμός υποψηφίων, η Κοινότητα ενώνεται με το Δήμο ή την Κοινότητα που εδρεύει πλησιέστερα προς την έδρα της, με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η ανωτέρω ρύθμιση ισχύει, χωρίς τη διαδικασία επανάληψης και για τα τοπικά διαμερίσματα, αν δεν δηλωθεί συνδυασμός για τα τοπικά συμβούλια ή τον πάρεδρο. Στην περίπτωση αυτή το τοπικό διαμέρισμα καταργείται.

Άρθρο 37

Ανακήρυξη και κοινοποίηση συνδυασμών

1. Τη δεκάτη πέμπτη ημέρα πριν από την ψηφοφορία το πρωτοδικείο, αν πρόκειται για Δήμο και το ειρηνοδικείο αν πρόκειται για Κοινότητα, ανακηρύσσει σε δημόσια συνεδρίαση τους συνδυασμούς που έχουν δηλωθεί νόμιμα.
2. Ο πρόεδρος του πρωτοδικείου και ο ειρηνοδίκης κοινοποιούν αμέσως στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας τις σχετικές αποφάσεις.
3. Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας κυρώνει και στέλνει αμέσως σε κάθε Δήμο ή Κοινότητα πίνακα των συνδυασμών που έχουν ανακηρυχθεί.
4. Μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την ανακήρυξη της παραγράφου 1 μπορεί να ασκηθεί ένσταση για παράβαση του νόμου κατά την ανακήρυξη των συνδυασμών ή για έλλειψη νομίμων προσόντων ή για ύπαρξη κωλυμάτων των υποψηφίων.

Άρθρο 38

Αντικατάσταση υποψηφίων που παραιτήθηκαν ή πέθαναν

1. Ο υποψήφιος δήμαρχος ή πρόεδρος Κοινότητας μπορεί να παραιτηθεί από την υποψηφιότητά του. Η παραίτηση γίνεται με γραπτή δήλωσή του που επιδίδεται με

δικαστικό επιμελητή ή παραδίδεται με απόδειξη στον πρόεδρο του πρωτοδικείου ή στον ειρηνοδίκη την όγδοη ημέρα, το αργότερο, πριν τη διεξαγωγή της ψηφοφορίας.

2. Σε περίπτωση παραίτησης ή θανάτου του υποψήφιου δημάρχου ή προέδρου Κοινότητας, τη θέση του στο συνδυασμό καταλαμβάνει είτε νέος υποψήφιος είτε ένας από τους υποψήφιους δημοτικούς ή κοινοτικούς συμβούλους του συνδυασμού, ύστερα από δήλωση της πλειοψηφίας των υποψηφίων. Στη δήλωση επισυνάπτονται τα στοιχεία που ορίζονται στην παρ. 3 του άρθρου 35, καθώς και η γραπτή αποδοχή του προσώπου που προτείνεται. Το αρμόδιο δικαστήριο ανακηρύσσει αμέσως τον αντικαταστάτη υποψήφιο.

Αν δεν έγινε αντικατάσταση, τη θέση του δημάρχου ή προέδρου Κοινότητας παίρνει όποιος δημοτικός ή κοινοτικός σύμβουλος του συνδυασμού λάβει τις περισσότερες ψήφους προτίμησης.

3. Σε περίπτωση παραίτησης ή ανακήρυξης του ως υποψήφιου δημάρχου σε αντικατάσταση παραιτηθέντος ή θανόντος κατά την προηγούμενη παράγραφο ή θανάτου υποψήφιου δημοτικού ή κοινοτικού συμβούλου, υποψήφιου συμβούλου του δημοτικού διαμερίσματος ή υποψήφιου τοπικού συμβούλου ή υποψήφιου παρέδρου, τη θέση του μπορεί να καταλάβει νέος υποψήφιος, ύστερα από δήλωση του υποψήφιου δημάρχου ή προέδρου Κοινότητας ακόμη και αν έχει περάσει η προθεσμία της παρ. 4 του άρθρου 35. Στη δήλωση επισυνάπτονται τα στοιχεία που ορίζει το άρθρο 35, καθώς και η γραπτή αποδοχή του προσώπου που προτείνεται. Για την παραίτηση εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της παραγράφου 1. Το αρμόδιο δικαστήριο ανακηρύσσει αμέσως τον αντικαταστάτη υποψήφιο.

4. Συνδυασμός, που περιέχει αριθμό υποψηφίων δημοτικών ή κοινοτικών συμβούλων ή συμβούλων δημοτικού διαμερίσματος ή τοπικών συμβούλων ή παρέδρων μικρότερο από το ελάχιστο όριο της παρ. 2 του άρθρου 34, εξαιτίας παραίτησης ή θανάτου υποψηφίων του, για τους οποίους δεν δηλώθηκε αντικατάσταση, θεωρείται νόμιμος και μετέχει στην εκλογή.

Άρθρο 39

Δικαιώματα συνδυασμών

1. Κάθε συνδυασμός έχει δικαίωμα να διορίσει έναν αντιπρόσωπο και έναν αναπληρωτή του σε κάθε εκλογικό τμήμα, με γραπτή δήλωση του υποψήφιου δημάρχου ή προέδρου Κοινότητας.

2. Επίσης κάθε συνδυασμός έχει δικαίωμα να διορίζει πληρεξούσιο με συμβολαιογραφική δήλωση του υποψήφιου δημάρχου ή προέδρου Κοινότητας. Ο πληρεξούσιος ενεργεί για λογαριασμό του συνδυασμού οτιδήποτε μπορεί να ενεργήσει, σύμφωνα με το νόμο, ο υποψήφιος δήμαρχος ή πρόεδρος Κοινότητας, κατά τη διεξαγωγή της εκλογής.

3. Σε περίπτωση που ο υποψήφιος δήμαρχος ή πρόεδρος Κοινότητας έχει αποβιώσει ή παραιτηθεί, ο διορισμός των αντιπροσώπων και του πληρεξουσίου γίνεται με δήλωση της πλειοψηφίας των υποψηφίων του οικείου συνδυασμού.

4. Οι υποψήφιοι, οι αντιπρόσωποι των συνδυασμών και οι αναπληρωτές τους έχουν δικαίωμα να είναι παρόντες κατά τη διάρκεια όλης της διαδικασίας της εκλογής, ώσπου να σφραγιστούν οι σάκοι και να υποβάλουν κάθε είδους παρατηρήσεις και ενστάσεις.

5. Δεν μπορούν να διοριστούν αντιπρόσωποι, αναπληρωτές ή πληρεξούσιοι συνδυασμών ο δήμαρχος, ο πρόεδρος της Κοινότητας, οι δημοτικοί ή κοινοτικοί σύμβουλοι, οι σύμβουλοι του δημοτικού διαμερίσματος, οι τοπικοί σύμβουλοι και οι πάρεδροι, όποιοι δεν έχουν το δικαίωμα να εκλέγουν και όλοι όσοι δεν μπορούν να εκλεγούν σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 29, εκτός αν παραιτηθούν από τη θέση τους πριν από την ημέρα της ανακήρυξης των συνδυασμών. Για την παραίτηση και την αποδοχή της εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 29.

Άρθρο 40

Πρόγραμμα της εκλογής

1. Ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της Κοινότητας εκδίδει και δημοσιεύει, με τοιχοκόλληση, σε όλες τις συνοικίες της πόλεως, σε όλα τα χωριά και τους οικισμούς του Δήμου ή της Κοινότητας τρεις (3) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ψηφοφορία, πρόγραμμα που αναφέρει ακριβώς την ημέρα της ψηφοφορίας, τις ώρες που αρχίζει και τελειώνει, τον τόπο και το κατάστημα της ψηφοφορίας, τις έδρες για τις οποίες γίνεται η εκλογή και τους συνδυασμούς μαζί με τα ονόματα των υποψηφίων, που συγκροτούν κάθε συνδυασμό, όπως είναι γραμμένα στον πίνακα που έχει στείλει ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας.
2. Το πρόγραμμα της πρώτης εκλογής σε νέο Δήμο ή Κοινότητα εκδίδεται και δημοσιεύεται από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας.

Άρθρο 41

Υπολογισμός προθεσμιών

1. Στις προθεσμίες που ορίζονται κατά τη διαδικασία εκλογής των δημοτικών και κοινοτικών αρχών, δεν υπολογίζεται η ημέρα της ψηφοφορίας.
2. Η προθεσμία λήγει, μόλις παρέλθει και η τελευταία ημέρα της, έστω και αν είναι ημέρα αργίας.

Άρθρο 42

Μορφή των ψηφοδελτίων

1. Τα ψηφοδέλτια κατασκευάζονται από λευκό χαρτί.
2. Τα ψηφοδέλτια, για όλη την επικράτεια, έχουν σχήμα ορθογώνιο. Οι διαστάσεις των ψηφοδελτίων ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
3. Η εκτύπωση των εντύπων ψηφοδελτίων πρέπει να είναι με μαύρη απόχρωση.

Άρθρο 43

Εκτύπωση και διανομή των ψηφοδελτίων

1. Οι συνδυασμοί οφείλουν να τυπώσουν τα ψηφοδέλτια και να παραδώσουν, με απόδειξη, στον δήμαρχο ή στον πρόεδρο της Κοινότητας, οκτώ (8) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ψηφοφορία, ψηφοδέλτια σε αριθμό επαρκή για τις ανάγκες των εκλογικών τμημάτων της περιφέρειάς τους.
2. Ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της Κοινότητας οφείλει να εφοδιάσει κάθε εκλογικό τμήμα της περιφέρειάς του με ψηφοδέλτια, κατά είκοσι τοις εκατό (20%), τουλάχιστον, περισσότερα από τους εκλογείς του τμήματος.

Άρθρο 44

Περιεχόμενο των ψηφοδελτίων

1. Στο επάνω μέρος όλων των ψηφοδελτίων σημειώνονται το έμβλημα και το όνομα του συνδυασμού, που έχουν τυχόν δηλωθεί και κάτω από αυτά τα ονόματα των υποψηφίων κατά το άρθρο 35.
  - α. Για κάθε δημοτικό διαμέρισμα εκτυπώνεται ιδιαίτερο ψηφοδέλτιο, στο οποίο περιλαμβάνονται το επώνυμο και το όνομα του υποψήφιου δημάρχου και των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων. Ακολουθεί η ονομασία του δημοτικού διαμερίσματος και στη συνέχεια αναγράφονται τα ονόματα των υποψηφίων συμβούλων αυτού.
  - β. Για κάθε τοπικό διαμέρισμα Δήμου ή Κοινότητας εκτυπώνεται, επίσης, ιδιαίτερο ψηφοδέλτιο, στο οποίο περιλαμβάνονται το επώνυμο, το όνομα του υποψήφιου δημάρχου ή προέδρου της Κοινότητας και υποψηφίων δημοτικών ή κοινοτικών συμβούλων. Ακολουθεί η ονομασία του τοπικού συμβουλίου ή του τοπικού διαμερίσματος Κοινότητας

και στη συνέχεια αναγράφονται τα ονόματα των υποψήφιων τοπικών συμβούλων ή παρέδρων, αντιστοίχως.

2. Εγγραφές και διαγραφές δεν επιτρέπονται, και αν γίνουν, έχουν ως αποτέλεσμα την ακυρότητα του ψηφοδέλτιου.

3. Η προτίμηση του εκλογέα εκφράζεται με σταυρό που σημειώνεται με στυλογράφο μαύρης ή κυανής απόχρωσης δίπλα στο ονοματεπώνυμο κάθε υποψηφίου, με εξαίρεση τους τυχόν υποψηφίους της περίπτωσης γ' της παρ. 2 του άρθρου 34 για τους οποίους και δεν απαιτείται σταυρός προτίμησης. Τυχόν θέση σταυρού σε αυτούς δεν επάγεται ακυρότητα.

4. Σταυρός προτίμησης που σημειώνεται με διαφορετικό τρόπο θεωρείται ότι δεν είναι γραμμένος και η εγκυρότητα του ψηφοδέλτιου ελέγχεται, σύμφωνα με τη διάταξη της περιπτώσεως γ' της παρ. 1 του άρθρου 45.

5. Ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του προς έναν υποψήφιο κοινοτικό σύμβουλο, σημειώνοντας σταυρό δίπλα στο όνομά του στο ψηφοδέλτιο του συνδυασμού. Στους Δήμους ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του υπέρ ενός ή υπέρ δύο υποψηφίων δημοτικών συμβούλων, πλην των Δήμων Αθηναίων, Θεσσαλονίκης και Πειραιώς, στους οποίους ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του υπέρ ενός, υπέρ δύο ή υπέρ τριών υποψηφίων. Ψηφοδέλτιο συνδυασμού με περισσότερους σταυρούς προτίμησης από τους ανωτέρω κατά περίπτωση οριζόμενους είναι έγκυρο, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη κανένας σταυρός προτίμησης.

6. Ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του υπέρ ενός ή υπέρ δύο υποψηφίων συμβούλων δημοτικού διαμερίσματος με εξαίρεση τα δημοτικά διαμερίσματα των Δήμων Αθηναίων, Θεσσαλονίκης και Πειραιώς στους οποίους ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του υπέρ ενός, υπέρ δύο ή υπέρ τριών υποψηφίων. Ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του προς έναν μόνο υποψήφιο τοπικού διαμερίσματος και πάρεδρο. Η προτίμηση αποτυπώνεται με τη σημείωση σταυρού παραπλεύρως των ονομάτων των υποψηφίων στο ψηφοδέλτιο του οικείου συνδυασμού.

7. Για τον υποψήφιο δήμαρχο και τον υποψήφιο πρόεδρο της Κοινότητας δεν χρειάζεται σταυρός προτίμησης και αν σημειωθεί, δεν συνεπάγεται ακυρότητα του ψηφοδέλτιου.

Άρθρο 45

Άκυρα ψηφοδέλτια

1. Εκτός από την περίπτωση ακυρότητας κατά την παράγραφο 2 του προηγούμενου άρθρου, το ψηφοδέλτιο είναι άκυρο μόνον στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) Αν έχει σχήμα ή διαστάσεις που διαφέρουν κατά τρόπο εμφανή από αυτά που ορίζει η απόφαση που προβλέπεται από την παρ. 2 του άρθρου 42.

β) Αν έχει τυπωθεί σε χαρτί ή με μελάνι που το χρώμα του διαφέρει κατά τρόπο εμφανή από αυτό που ορίζεται στις παραγράφους 1 και 3 του άρθρου 42.

γ) Αν έχουν σημειωθεί σε οποιαδήποτε πλευρά του λέξεις, φράσεις, υπογραμμίσεις, στίγματα ή άλλα σημεία, εφόσον αποτελούν διακριτικά γνωρίσματα που παραβιάζουν με τρόπο προφανή το απόρρητο της ψηφοφορίας.

δ) Αν βρεθεί στο φάκελο με ένα ή περισσότερα άλλα έγκυρα ή άκυρα ψηφοδέλτια του ίδιου ή διαφορετικού συνδυασμού ή με λευκά και

ε) Αν βρεθεί μέσα σε φάκελο που δεν είναι σύμφωνος με τις ρυθμίσεις του επόμενου άρθρου.

Άρθρο 46

Εκλογικοί φάκελοι

1. Οι φάκελοι, μέσα στους οποίους κλείνονται τα ψηφοδέλτια, κατασκευάζονται για όλη την επικράτεια με φροντίδα του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, από χαρτί αδιαφανές σε λευκή απόχρωση και έχουν στην εμπρός πλευρά

έντυπο γνώρισμα. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι διαστάσεις των φακέλων και το έντυπο γνώρισμά τους.

2. Το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης φροντίζει να αποστέλλεται, εγκαίρως, στους Γενικούς Γραμματείς των Περιφερειών επαρκής αριθμός φακέλων. Οι Γενικοί Γραμματείς των Περιφερειών φροντίζουν να διαβιβάζονται, εγκαίρως, οι φάκελοι αυτοί στις δημοτικές και κοινοτικές αρχές, που εφοδιάζουν τις εφορευτικές επιτροπές κάθε εκλογικού τμήματος της χωρικής αρμοδιότητάς τους.

3. Αν δεν υπάρχουν οι ανωτέρω φάκελοι, η εφορευτική επιτροπή πιστοποιεί την έλλειψη και προμηθεύεται άλλους φακέλους, ομοιόμορφους.

4. Εκτός από το έντυπο γνώρισμα, τίποτε άλλο δεν αναγράφεται πάνω στο φάκελο. Αν σημειωθούν πάνω στο φάκελο στίγματα, σημεία ή λέξεις, μπορούν να θεωρηθούν διακριτικά γνωρίσματα που παραβιάζουν με τρόπο προφανή το απόρρητο της ψηφοφορίας.

Άρθρο 47

Έναρξη και λήξη της ψηφοφορίας

Η ψηφοφορία αρχίζει την 07.00' και λήγει την 19.00' ώρα της ίδιας ημέρας.

Άρθρο 48

Ματαίωση της ψηφοφορίας

Αν κατά την ημέρα της διενέργειας των δημοτικών και κοινοτικών εκλογών, σε έναν Δήμο ή σε μία Κοινότητα ή σε ένα ή περισσότερα εκλογικά τμήματά τους, δεν διεξήχθη η ψηφοφορία, αυτή γίνεται την επόμενη Τετάρτη.

Άρθρο 49

Εφαρμογή των διατάξεων της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών

1. Οι διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών εφαρμόζονται αναλόγως και κατά τη διενέργεια των δημοτικών και κοινοτικών εκλογών για όσα θέματα δεν υφίσταται ειδική πρόβλεψη στις ρυθμίσεις του παρόντος.

2. Όπου στις διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών αναφέρεται ο Νομάρχης, προκειμένου για τις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές νοείται ο Γενικός Γραμματέας της οικείας Περιφέρειας.

Άρθρο 50

Επιτυχών - Επιλαχόντες συνδυασμοί – Εκλογή Δημάρχου, Προέδρου Κοινότητας και Προέδρου Τοπικού Συμβουλίου

1. Στις εκλογές των δημάρχων και δημοτικών συμβούλων θεωρείται επιτυχών συνδυασμός αυτός που πλειοψήφησε με ποσοστό τουλάχιστον σαράντα δύο τοις εκατό (42%) του συνόλου των έγκυρων ψηφοδελτίων και επιλαχόντες, όσοι συνδυασμοί έλαβαν έστω και μία έδρα, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 51, 57, και 59.

Στις Κοινότητες θεωρείται επιτυχών ο συνδυασμός που συγκέντρωσε έστω και τη σχετική πλειοψηφία και επιλαχόντες όσοι συνδυασμοί έλαβαν έστω και μια έδρα, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 51, 57 και 59.

2. Δήμαρχος ή πρόεδρος της Κοινότητας εκλέγεται ο επικεφαλής του επιτυχόντος συνδυασμού.

3. Πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου του τοπικού διαμερίσματος είναι ο υποψήφιος σύμβουλος του πλειοψηφήσαντος στο τοπικό διαμέρισμα συνδυασμού, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 128.

4. Πάρεδροι στα τοπικά διαμερίσματα των Κοινοτήτων εκλέγονται οι υποψήφιοι του επιτυχόντος συνδυασμού. Αν ο επιτυχών συνδυασμός δεν έχει υποψηφίους, πάρεδρος

εκλέγεται ο υποψήφιος που πλειοψήφησε έναντι του αμέσως επόμενου, από πλευράς εκλογικής δύναμης, συνδυασμού.

Άρθρο 51

Κατανομή των εδρών των δημοτικών και κοινοτικών συμβούλων

1. Από το σύνολο των εδρών των δημοτικών ή κοινοτικών συμβούλων, τα τρία πέμπτα (3/5) ανήκουν στον επιτυχόντα συνδυασμό και τα δύο πέμπτα (2/5) στους επιλαχόντες, ανάλογα με τον αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων, που έλαβε καθένας από αυτούς, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 4.

2. Αν ο πρώτος συνδυασμός, σε όλους γενικά τους Δήμους, ανεξάρτητα από τον πληθυσμό τους, καθώς και στις Κοινότητες, συγκεντρώνει ποσοστό έγκυρων ψηφοδελτίων πάνω από εξήντα τοις εκατό (60%), τότε η κατανομή όλων των εδρών γίνεται αναλογικά μεταξύ όλων των συνδυασμών που συμμετέχουν στις εκλογές, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 5.

3. Αν κατά τον υπολογισμό των τριών πέμπτων (3/5) και των δύο πέμπτων (2/5) του αριθμού των εδρών προκύπτει κλάσμα μικρότερο του ημίσεως της μονάδας, δεν υπολογίζεται, ενώ, στην περίπτωση που προκύπτει κλάσμα μεγαλύτερο του ημίσεως, στρογγυλοποιείται στην επόμενη μονάδα.

Οι έδρες που αναλογούν στα τρία πέμπτα (3/5) και στα δύο πέμπτα (2/5) των δημοτικών συμβούλων έχουν, αντίστοιχα, ως εξής:

Στα 13μελή συμβούλια 8 και 5.

Στα 17μελή συμβούλια 10 και 7.

Στα 21μελή συμβούλια 13 και 8.

Στα 27μελή συμβούλια 16 και 11.

Στα 33μελή συμβούλια 20 και 13.

Στα 37μελή συμβούλια 22 και 15.

Στα 41μελή συμβούλια 25 και 16.

Στα 45μελή συμβούλια 27 και 18.

Οι έδρες των κοινοτικών συμβούλων έχουν αντίστοιχα ως εξής:

Στα 9μελή συμβούλια 6 και 3

Στα 11μελή συμβούλια 7 και 4.

4. Η αναλογική κατανομή των εδρών στην περίπτωση της παραγράφου 1 γίνεται με τον ακόλουθο τρόπο:

Το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβαν σε όλα τα εκλογικά τμήματα, σε κάθε Δήμο ή Κοινότητα, όλοι μαζί οι συνδυασμοί, που συμμετείχαν στις εκλογές, εκτός από τον επιτυχόντα, διαιρείται με τον αριθμό των εδρών που αντιστοιχεί στα δυο πέμπτα (2/5), αυξημένο κατά μία μονάδα. Το πηλίκο που προκύπτει, παραλειπόμενου του κλάσματος, αποτελεί το εκλογικό μέτρο.

Ο αριθμός των έγκυρων ψηφοδελτίων κάθε συνδυασμού διαιρείται στη συνέχεια με το εκλογικό μέτρο και κάθε συνδυασμός καταλαμβάνει τόσες έδρες όσο το ακέραιο πηλίκο αυτής της διαίρεσης.

Εάν οι έδρες που καταλαμβάνουν οι διάφοροι επιλαχόντες συνδυασμοί με την προηγούμενη διαδικασία είναι λιγότερες από τις προς διάθεση έδρες, οι έδρες που απομένουν διανέμονται ανά μία μεταξύ των επιλαχόντων συνδυασμών που έχουν καταλάβει τουλάχιστον μία έδρα, κατά σειρά, ανάλογα με τα αξιοσημείωτα υπόλοιπα που έχουν. Αν οι συνδυασμοί αυτοί έχουν ίσο αριθμό αξιοσημείωτων υπολοίπων γίνεται κλήρωση. Αν και μετά τη διανομή εδρών με βάση τα αξιοσημείωτα υπόλοιπα, παραμένουν αδιάθετες έδρες, αυτές κατανέμονται ανά μία κατά σειρά, ανάλογα με το συνολικό αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβε κάθε επιλαχών συνδυασμός. Αν έχει απομείνει προς διάθεση μία μόνο έδρα, την έδρα αυτή καταλαμβάνει ο επιλαχών

συνδυασμός που έχει καταλάβει τουλάχιστον μία έδρα και παρουσιάζει το μεγαλύτερο αχρησιμοποίητο υπόλοιπο.

Αν οι έδρες που καταλαμβάνουν οι συνδυασμοί με το εκλογικό μέτρο είναι περισσότερες από τις προς διάθεση έδρες, η πλεονάζουσα έδρα δεν δίδεται στο συνδυασμό που έχει το μικρότερο σχετικώς υπόλοιπο έγκυρων ψηφοδελτίων. Σε περίπτωση ίσου αριθμού έγκυρων ψηφοδελτίων δύο ή και περισσότερων συνδυασμών, ενεργείται μεταξύ αυτών κλήρωση από το αρμόδιο πρωτοδικείο ή ειρηνοδικείο.

5. Η αναλογική κατανομή των εδρών στην περίπτωση της παραγράφου 2 γίνεται με τον ακόλουθο τρόπο:

Το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβαν σε όλα τα εκλογικά τμήματα σε κάθε Δήμο ή Κοινότητα, όλοι μαζί οι συνδυασμοί που συμμετείχαν στις εκλογές, διαιρείται με τον αριθμό των εδρών που αντιστοιχούν σε κάθε δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο, αυξημένο κατά μία μονάδα. Το πηλίκο που προκύπτει, παραλειπομένου του κλάσματος, αποτελεί το εκλογικό μέτρο.

Ο αριθμός των έγκυρων ψηφοδελτίων κάθε συνδυασμού διαιρείται στη συνέχεια με το εκλογικό μέτρο και κάθε συνδυασμός καταλαμβάνει τόσες έδρες όσο και το ακέραιο πηλίκο αυτής της διαίρεσης.

Στην περίπτωση αυτή ο επιτυχών συνδυασμός μπορεί να λάβει αριθμό εδρών που ξεπερνά το ποσοστό των τριών πέμπτων (3/5). Συνδυασμός που δεν συγκεντρώνει το εκλογικό μέτρο δεν παίρνει έδρα. Εάν οι έδρες που καταλαμβάνουν οι συνδυασμοί που συμμετέχουν στην κατανομή με την προηγούμενη διαδικασία είναι λιγότερες από τις προς διάθεση έδρες, οι έδρες που απομένουν διανέμονται ανά μία μεταξύ όλων αυτών των συνδυασμών ανάλογα με τα αχρησιμοποίητα υπόλοιπα που έχουν.

Αν οι συνδυασμοί αυτοί ή μερικοί από αυτούς έχουν ίσο αριθμό αχρησιμοποίητων υπολοίπων, γίνεται κλήρωση. Αν και μετά τη διανομή των εδρών με βάση τα αχρησιμοποίητα υπόλοιπα παραμένουν αδιάθετες έδρες, αυτές κατανέμονται ανά μία, ανάλογα με το συνολικό αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβε κάθε συνδυασμός. Αν οι έδρες που καταλαμβάνουν οι συνδυασμοί με το εκλογικό μέτρο είναι περισσότερες από τις προς διάθεση έδρες, η πλεονάζουσα έδρα αφαιρείται από το συνδυασμό που έχει το μικρότερο σχετικώς υπόλοιπο έγκυρων ψηφοδελτίων. Σε περίπτωση ίσου αριθμού έγκυρων ψηφοδελτίων δύο ή και περισσότερων συνδυασμών, ενεργείται μεταξύ αυτών κλήρωση από το αρμόδιο πρωτοδικείο ή ειρηνοδικείο.

6. Σε περίπτωση που έχει ανακηρυχθεί ένας μόνο συνδυασμός υποψηφίων, ο δήμαρχος, ο πρόεδρος Κοινότητας και οι δημοτικοί ή κοινοτικοί σύμβουλοι εκλέγονται από το μοναδικό αυτό συνδυασμό. Οι πρώτοι κατά σειρά, σε ψήφους προτιμήσεως, μέχρι να συμπληρωθεί ο αριθμός των εδρών του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, εκλέγονται τακτικοί σύμβουλοι και οι υπόλοιποι αναπληρωματικοί.

Άρθρο 52

Κατανομή εδρών των συμβούλων του δημοτικού διαμερίσματος

1. Για την εκλογή των συμβούλων των δημοτικών διαμερισμάτων εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των άρθρων 50, 51, 55, 57, 58, 59 και 60.
2. Ο συνδυασμός του επιτυχόντος δημάρχου στις δημοτικές εκλογές λαμβάνει τα τρία πέμπτα (3/5) του συνόλου των εδρών των συμβούλων σε κάθε δημοτικό διαμέρισμα και τα δύο πέμπτα (2/5) οι επιλαχόντες συνδυασμοί, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 51, 57 και 59.
3. Για την κατανομή των εδρών των συμβούλων των δημοτικών διαμερισμάτων σε κάθε διαμέρισμα λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβε κάθε συνδυασμός υποψήφιου δημάρχου σε όλα τα εκλογικά τμήματα του Δήμου.

Άρθρο 53

Κατανομή εδρών των τοπικών συμβούλων

1. Στις εκλογές των τοπικών συμβουλίων, σε κάθε τοπικό διαμέρισμα η κατανομή των εδρών γίνεται αναλογικά, μεταξύ όλων των συνδυασμών που συμμετέχουν στις εκλογές και έχουν υποψηφίους για το τοπικό συμβούλιο του τοπικού διαμερίσματος, με τον ακόλουθο τρόπο: Το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβαν σε όλο το τοπικό διαμέρισμα όλοι μαζί οι συνδυασμοί που συμμετείχαν στις εκλογές και είχαν υποψήφιους για το τοπικό συμβούλιο του τοπικού διαμερίσματος, διαιρείται με τον αριθμό των εδρών του τοπικού συμβουλίου, αυξημένο κατά μια μονάδα. Το πηλίκο που προκύπτει παραλειπομένου του κλάσματος αποτελεί το εκλογικό μέτρο.

Ο αριθμός των έγκυρων ψηφοδελτίων κάθε συνδυασμού διαιρείται στη συνέχεια με το εκλογικό μέτρο και κάθε συνδυασμός καταλαμβάνει τόσες έδρες, όσο και το ακέραιο πηλίκο αυτής της διαίρεσης.

Συνδυασμός που δεν συγκεντρώνει το εκλογικό μέτρο δεν παίρνει έδρα. Εάν οι έδρες που καταλαμβάνουν οι συνδυασμοί που συμμετέχουν στην κατανομή με την προηγούμενη διαδικασία είναι λιγότερες από τις προς διάθεση έδρες, οι έδρες που απομένουν διανέμονται ανά μια μεταξύ όλων αυτών των συνδυασμών, ανάλογα με τα αχρησιμοποίητα υπόλοιπα που έχουν.

Αν οι συνδυασμοί αυτοί ή μερικοί από αυτούς έχουν ίσο αριθμό αχρησιμοποίητων υπολοίπων γίνεται κλήρωση. Αν και μετά τη διανομή των εδρών με βάση τα αχρησιμοποίητα υπόλοιπα παραμένουν αδιάθετες έδρες, αυτές κατανέμονται ανά μία, ανάλογα με το συνολικό αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβε κάθε συνδυασμός. Αν οι έδρες που καταλαμβάνουν οι συνδυασμοί με το εκλογικό μέτρο είναι περισσότερες από τις προς διάθεση έδρες, η πλεονάζουσα έδρα αφαιρείται από το συνδυασμό που έχει το μικρότερο σχετικώς υπόλοιπο έγκυρων ψηφοδελτίων. Σε περίπτωση ίσου αριθμού έγκυρων ψηφοδελτίων δύο ή και περισσότερων συνδυασμών, ενεργείται μεταξύ αυτών κλήρωση από το αρμόδιο πρωτοδικείο.

2. Σε περίπτωση που έχει ανακηρυχθεί ένας μόνο συνδυασμός για το τοπικό συμβούλιο, ο πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου και οι τοπικοί σύμβουλοι εκλέγονται από το μοναδικό αυτό συνδυασμό. Οι πρώτοι κατά σειρά σε ψήφους προτιμήσεως, μέχρι να συμπληρωθεί ο αριθμός των εδρών του τοπικού συμβουλίου, εκλέγονται τακτικοί σύμβουλοι και οι υπόλοιποι αναπληρωματικοί.

3. Αν έχουν ανακηρυχθεί δύο μόνο συνδυασμοί για το τοπικό συμβούλιο τοπικού διαμερίσματος και ισοψηφήσουν, το πρωτοδικείο ενεργεί κλήρωση για ανάδειξη του πλειοψηφούντος συνδυασμού. Οι έδρες των τοπικών συμβούλων στην περίπτωση αυτή κατανέμονται στον πλειοψηφούντα και στον επιλαχόντα συνδυασμό, αντίστοιχα, ως εξής: στα επταμελή τέσσερις και τρεις (4 και 3), στα πενταμελή τρεις και δύο (3 και 2) και στα τριμελή δύο και μία (2 και 1).

4. Αν ισοψηφήσουν περισσότεροι από δύο συνδυασμοί το πρωτοδικείο ενεργεί κλήρωση. Ο πρώτος συνδυασμός στα επταμελή τοπικά συμβούλια εκλέγει τον πρόεδρο του τοπικού συμβουλίου και δύο ακόμη τοπικούς συμβούλους, ο δεύτερος συνδυασμός εκλέγει δύο τοπικούς συμβούλους και ο τρίτος συνδυασμός εκλέγει δύο τοπικούς συμβούλους.

Στα πενταμελή εκλέγουν αντίστοιχα τον πρόεδρο και έναν τοπικό σύμβουλο, δύο τοπικούς συμβούλους και έναν τοπικό σύμβουλο.

Στα τριμελή ο πρώτος συνδυασμός εκλέγει τον πρόεδρο και οι άλλοι δύο συνδυασμοί από έναν τοπικό σύμβουλο.

Αν υποψήφιοι του ίδιου συνδυασμού ισοψηφήσουν, το πρωτοδικείο ενεργεί κλήρωση.

Άρθρο 54

Τακτικοί και αναπληρωματικοί δημοτικοί και κοινοτικοί σύμβουλοι – Ισοψηφία

1. Τακτικοί δημοτικοί και κοινοτικοί σύμβουλοι εκλέγονται, από τους υποψηφίους καθενός από τους συνδυασμούς του άρθρου 50, κατά σειρά, οι τυχόν υποψήφιοι της περίπτωσης γ' της παρ. 2 του άρθρου 34 και έπονται αυτοί που έλαβαν τις περισσότερες ψήφους προτίμησης, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 60.

Οι υποψήφιοι δήμαρχοι ή πρόεδροι Κοινοτήτων των επιλαχόντων συνδυασμών θεωρούνται πρώτοι επιτυχόντες σύμβουλοι των συνδυασμών τους.

2. Οι λοιποί υποψήφιοι του επιτυχόντος και των επιλαχόντων συνδυασμών είναι αναπληρωματικοί των τακτικών συμβούλων τους, με τη σειρά των ψήφων προτίμησης.

3. Αν οι υποψήφιοι του ίδιου συνδυασμού ισοψηφήσουν, το πρωτοδικείο ή το ειρηνοδικείο ενεργεί κλήρωση.

Άρθρο 55

Τακτικοί και αναπληρωματικοί σύμβουλοι του δημοτικού διαμερίσματος - Ισοψηφία

1. Τακτικοί σύμβουλοι των δημοτικών διαμερισμάτων εκλέγονται από τους υποψηφίους καθενός από τους συνδυασμούς των υποψήφιων δημάρχων, κατά σειρά, αυτοί που έλαβαν τις περισσότερες ψήφους προτίμησης.

2. Οι λοιποί υποψήφιοι των συνδυασμών είναι αναπληρωματικοί των τακτικών συμβούλων του συμβουλίου του δημοτικού διαμερίσματος με τη σειρά των ψήφων προτίμησης.

3. Αν οι υποψήφιοι του ίδιου συνδυασμού ισοψηφήσουν, το πρωτοδικείο ενεργεί κλήρωση.

Άρθρο 56

Τακτικοί και αναπληρωματικοί τοπικοί σύμβουλοι - Ισοψηφία

1. Τακτικοί σύμβουλοι του τοπικού συμβουλίου εκλέγονται από τους υποψηφίους κάθε συνδυασμού, κατά σειρά, αυτοί που έλαβαν τις περισσότερες ψήφους προτίμησης.

2. Οι λοιποί υποψήφιοι των συνδυασμών είναι αναπληρωματικοί των τακτικών συμβούλων του τοπικού συμβουλίου και του παρέδρου με τη σειρά των ψήφων προτίμησης.

3. Αν οι υποψήφιοι του ίδιου συνδυασμού, περιλαμβανομένων και των παρέδρων, ισοψηφήσουν, το πρωτοδικείο ενεργεί κλήρωση.

Άρθρο 57

Περιπτώσεις ισοψηφίας συνδυασμών

1. Αν έχουν ανακηρυχθεί δύο μόνο συνδυασμοί και ισοψηφήσουν, το πρωτοδικείο ή το ειρηνοδικείο ενεργεί κλήρωση για ανάδειξη του επιτυχόντος συνδυασμού. Οι έδρες των συμβούλων στην περίπτωση αυτή κατανέμονται κατά τα τρία πέμπτα (3/5) στον επιτυχόντα συνδυασμό και κατά τα δυο πέμπτα (2/5) στον επιλαχόντα συνδυασμό.

2. Αν ισοψηφήσουν δύο ή περισσότεροι συνδυασμοί σε Κοινότητες, την κλήρωση ενεργεί το ειρηνοδικείο. Οι έδρες των συμβούλων στην περίπτωση αυτή κατανέμονται κατά τα τρία πέμπτα (3/5) στον επιτυχόντα συνδυασμό και τα δύο πέμπτα (2/5) αναλογικά στους επιλαχόντες συνδυασμούς με τον τρόπο που ορίζεται στην παρ. 4 του άρθρου 51.

3. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 51 και του άρθρου 54.

Άρθρο 58

Εξαγωγή και δημοσίευση των αποτελεσμάτων της εκλογής

1. Σε Κοινότητες όπου υπάρχει μόνο ένα εκλογικό τμήμα, η εφορευτική επιτροπή εξάγει το αποτέλεσμα της εκλογής και το δημοσιεύει αμέσως, με τοιχοκόλληση στο κοινοτικό κατάστημα.

2. Σε Δήμους και Κοινότητες όπου υπάρχουν περισσότερα από ένα, αλλά όχι περισσότερα από πέντε, εκλογικά τμήματα, οι εφορευτικές επιτροπές συνεδριάζουν μετά το τέλος της

διαλογής στην έδρα του Δήμου ή της Κοινότητας και, σύμφωνα με τα πρακτικά της ψηφοφορίας των τμημάτων, εξάγουν το γενικό αποτέλεσμα, που δημοσιεύεται αμέσως, με τοιχοκόλληση, στο δημοτικό ή κοινοτικό κατάστημα.

3. Στους Δήμους και στις Κοινότητες όπου υπάρχουν περισσότερα από πέντε εκλογικά τμήματα οι αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής στέλνουν με ασφαλή τρόπο τα εκλογικά στοιχεία στον πρόεδρο του πρωτοδικείου, αν πρόκειται για Δήμο και στον ειρηνοδίκη, αν πρόκειται για Κοινότητα. Αφού συγκεντρωθούν τα στοιχεία όλων των εκλογικών τμημάτων του Δήμου ή της Κοινότητας, ο πρόεδρος του πρωτοδικείου ή ο ειρηνοδίκης εξάγει το γενικό αποτέλεσμα, το οποίο δημοσιεύει αμέσως με τοιχοκόλληση στο δημοτικό ή κοινοτικό κατάστημα της έδρας του δικαστηρίου.

4. Η τοιχοκόλληση και η δημοσίευση των προηγούμενων παραγράφων περιλαμβάνει πίνακα των αποτελεσμάτων της ψηφοφορίας, ο οποίος καταρτίζεται από το όργανο που είναι αρμόδιο για τη δημοσίευση των αποτελεσμάτων της ψηφοφορίας. Ο πίνακας αυτός περιέχει: α) τον αριθμό των γραμμένων εκλογέων, β) το συνολικό αριθμό ψηφισάντων, γ) τον αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων, δ) τον αριθμό των άκυρων ψηφοδελτίων, ε) τον αριθμό των λευκών ψηφοδελτίων και στ) την εκλογική δύναμη κάθε συνδυασμού, δηλαδή το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων τα οποία έλαβε κάθε συνδυασμός.

5. Οι εφορευτικές επιτροπές και ο πρόεδρος του πρωτοδικείου ή ο ειρηνοδίκης γνωστοποιούν αμέσως το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας.

Άρθρο 59

Επανάληψη της ψηφοφορίας

1. Στους Δήμους, αν κανένας συνδυασμός δεν συγκεντρώσει το ποσοστό, που απαιτεί το άρθρο 50 παρ. 1, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή μόνο ανάμεσα στους υποψήφιους δημάρχους των δύο συνδυασμών που έλαβαν τις περισσότερες ψήφους. Επίσης η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή και στην περίπτωση που δύο από τους ανακηρυχθέντες συνδυασμούς ισοψηφήσουν συγκεντρώνοντας ο καθένας ποσοστό τουλάχιστον σαράντα δύο τοις εκατό (42%). Επιτυχόν θεωρείται ο υποψήφιος δήμαρχος και ο συνδυασμός του που συγκέντρωσε στην επαναληπτική ψηφοφορία την απόλυτη πλειοψηφία ολόκληρου του αριθμού των έγκυρων ψηφοδελτίων. Αν στην επαναληπτική ψηφοφορία οι δύο αυτοί συνδυασμοί ισοψηφήσουν, το πρωτοδικείο ενεργεί κλήρωση για την ανάδειξη του επιτυχόντος συνδυασμού.

2. Οι έδρες των δημοτικών συμβουλίων διανέμονται, σε περίπτωση επαναληπτικής ψηφοφορίας, στους συνδυασμούς που συμμετέχουν στις εκλογές, σε δύο φάσεις, που ονομάζονται κατανομές.

Στην πρώτη (Α) κατανομή διανέμονται οι μισές έδρες του δημοτικού συμβουλίου. Το κλάσμα που προκύπτει στρογγυλοποιείται στην αμέσως μεγαλύτερη μονάδα. Στη δεύτερη (Β) κατανομή διανέμονται οι υπόλοιπες. Με βάση τον αριθμό των εδρών των δημοτικών συμβουλίων οι έδρες που αναλογούν σε καθεμία από τις δύο αυτές κατανομές έχουν ως εξής: για τα 13μελή συμβούλια 7 και 6 αντίστοιχα για τα 17μελή συμβούλια 9 και 8 αντίστοιχα για τα 21μελή συμβούλια 11 και 10 αντίστοιχα για τα 27μελή συμβούλια 14 και 13 αντίστοιχα για τα 33μελή συμβούλια 17 και 16 αντίστοιχα για τα 37μελή συμβούλια 19 και 18 αντίστοιχα για τα 41μελή συμβούλια 21 και 20 αντίστοιχα για τα 45μελή συμβούλια 23 και 22 αντίστοιχα.

3. Οι έδρες της Α' κατανομής διανέμονται αναλογικά στους συνδυασμούς που συμμετέχουν στις εκλογές με την ακόλουθη διαδικασία: Το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβαν σε όλα τα εκλογικά τμήματα, σε κάθε Δήμο, όλοι μαζί οι συνδυασμοί που συμμετείχαν στις εκλογές στην αρχική ψηφοφορία, διαιρείται με τον αριθμό των εδρών της Α' κατανομής αυξημένο κατά μία μονάδα. Το πηλίκο που προκύπτει, παραλειπόμενου του κλάσματος, αποτελεί το εκλογικό μέτρο της Α' κατανομής. Ο αριθμός των έγκυρων

ψηφοδελτίων κάθε συνδυασμού διαιρείται στη συνέχεια με το εκλογικό μέτρο και κάθε συνδυασμός καταλαμβάνει τόσες έδρες όσο είναι το ακέραιο πηλίκο αυτής της διαίρεσης. Εάν οι έδρες που καταλαμβάνουν οι διάφοροι συνδυασμοί με την προηγούμενη διαδικασία είναι λιγότερες από τις προς διάθεση έδρες της Α' κατανομής, οι έδρες που απομένουν διανέμονται ανά μία μεταξύ των συνδυασμών που έχουν καταλάβει τουλάχιστον μία έδρα, κατά σειρά, ανάλογα με τα αχρησιμοποίητα υπόλοιπα που έχουν. Αν οι συνδυασμοί αυτοί έχουν ίσο αριθμό αχρησιμοποίητων υπολοίπων, γίνεται κλήρωση. Αν και μετά τη διανομή εδρών με βάση τα αχρησιμοποίητα υπόλοιπα παραμένουν αδιάθετες έδρες, αυτές κατανέμονται ανά μία κατά σειρά, ανάλογα με το συνολικό αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβε κάθε συνδυασμός. Αν έχει απομείνει προς διάθεση μία μόνο έδρα, την έδρα αυτή καταλαμβάνει ο συνδυασμός που έχει καταλάβει τουλάχιστον μία έδρα και παρουσιάζει το μεγαλύτερο αχρησιμοποίητο υπόλοιπο.

4. Για τη διανομή των εδρών της Β' κατανομής, υπολογίζεται, αρχικά, πόσες από τις έδρες αυτές πρέπει να προσκυρωθούν στον επιτυχόντα συνδυασμό, έτσι ώστε να συγκεντρώσει συνολικά, συνυπολογιζομένων και των εδρών που του απονεμήθηκαν από την Α' κατανομή, τα τρία πέμπτα (3/5) του όλου αριθμού των εδρών. Οι έδρες της Β' κατανομής που θα απομείνουν προς διάθεση, μετά την παραχώρηση των εδρών στον επιτυχόντα συνδυασμό, παραχωρούνται στο δεύτερο συνδυασμό που πήρε μέρος στην επαναληπτική ψηφοφορία.

Στην περίπτωση όπου λόγω του μικρού αριθμού εδρών που τους έχουν απονεμηθεί από την Α' κατανομή ο επιτυχών συνδυασμός δεν μπορεί να συμπληρώσει τον αριθμό των τριών πέμπτων (3/5) του συνόλου των εδρών, προσκυρώνονται σε αυτόν όλες οι έδρες της Β' κατανομής και δεν γίνεται καμία μεταβολή στην απονομή των εδρών της Α' κατανομής, ανάμεσα στους υπόλοιπους συνδυασμούς.

5. Σε περίπτωση ισοψηφίας στην πρώτη θέση κατά την αρχική ψηφοφορία δύο ή περισσότερων συνδυασμών, στην επαναληπτική ψηφοφορία μετέχουν οι υποψήφιοι δήμαρχοι όλων των συνδυασμών που ισοψήφησαν.

6. Σε περίπτωση ισοψηφίας στη δεύτερη θέση, κατά την αρχική ψηφοφορία δύο ή περισσότερων συνδυασμών, στην επαναληπτική ψηφοφορία μετέχουν ο υποψήφιος δήμαρχος του πρώτου σε αριθμό έγκυρων ψηφοδελτίων συνδυασμού και οι υποψήφιοι δήμαρχοι των συνδυασμών που ισοψήφησαν στη δεύτερη θέση.

7. Στις περιπτώσεις των παραγράφων 5 και 6 επιτυχών θεωρείται ο υποψήφιος δήμαρχος και ο συνδυασμός του, που έλαβε στην επαναληπτική ψηφοφορία τη σχετική πλειοψηφία. Αν στην ψηφοφορία αυτήν ισοψηφήσουν δύο υποψήφιοι δήμαρχοι, το πρωτοδικείο ενεργεί κλήρωση για την ανάδειξη του επιτυχόντος δημάρχου και του συνδυασμού του. Αν ισοψηφήσουν περισσότεροι από δύο συνδυασμοί, το πρωτοδικείο ενεργεί κλήρωση για την ανάδειξη του επιτυχόντος δημάρχου και του συνδυασμού του και εκείνου που θα συμμετάσχει στη δεύτερη κατανομή κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 4.

8. Αν κανείς από τους συνδυασμούς που συμμετέχουν στις εκλογές στην αρχική ψηφοφορία δεν συγκεντρώσει το εκλογικό μέτρο ή αν μόνο ένας συνδυασμός το έχει συγκεντρώσει, τότε στην Α' κατανομή συμμετέχουν οπωσδήποτε οι δύο συνδυασμοί που έχουν λάβει το μεγαλύτερο αριθμό έγκυρων ψηφοδελτίων. Οι υποψήφιοι δήμαρχοι αυτών των δύο συνδυασμών συμμετέχουν και στην επαναληπτική ψηφοφορία.

9. Οι τακτικοί και αναπληρωματικοί σύμβουλοι εκλέγονται με βάση την πρώτη ψηφοφορία σύμφωνα με τους σταυρούς προτιμήςεως που έλαβε καθένας στην ψηφοφορία αυτή, όπως ορίζεται στις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 51 και του άρθρου 54.

Άρθρο 60

Παραίτηση ή θάνατος υποψήφιου Δημάρχου σε περίπτωση επαναληπτικής ψηφοφορίας

1. Κατά την επανάληψη της ψηφοφορίας ο υποψήφιος δήμαρχος μπορεί να παραιτηθεί από την υποψηφιότητά του. Η παραίτηση γίνεται με γραπτή δήλωσή του που επιδίδεται με

δικαστικό επιμελητή ή παραδίδεται με απόδειξη στον πρόεδρο του πρωτοδικείου ή στον ειρηνοδίκη την τρίτη ημέρα, το αργότερο, πριν από την επαναληπτική ψηφοφορία.

2. Αν ένας υποψήφιος δήμαρχος παραιτηθεί ή πεθάνει, η πλειοψηφία των υποψηφίων του συνδυασμού του δηλώνει άλλο δήμαρχο.

3. Αν εκείνος που έχει δηλωθεί ως υποψήφιος δήμαρχος είναι υποψήφιος σύμβουλος του συνδυασμού, η θέση του ως συμβούλου μένει κενή.

4. Η δήλωση για το νέο υποψήφιο δήμαρχο επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή ή παραδίδεται με απόδειξη στον πρόεδρο του πρωτοδικείου ή στον ειρηνοδίκη το αργότερο τη δεύτερη ημέρα πριν από την ψηφοφορία. Το αρμόδιο δικαστήριο ανακηρύσσει το νέο υποψήφιο σε δημόσια συνεδρίαση ακόμη και την παραμονή της ψηφοφορίας.

5. Αν δεν υποβληθεί δήλωση, δεν ανακηρύσσεται κανένας υποψήφιος και εκλέγεται δήμαρχος ο σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που θα λάβει τις περισσότερες ψήφους προτιμήσεως.

6. Η επαναληπτική ψηφοφορία γίνεται από τις ίδιες εφορευτικές επιτροπές και τους ίδιους δικαστικούς αντιπροσώπους.

Άρθρο 61

Έκθεση πρακτικών και άσκηση ενστάσεων

1. Αμέσως μετά τη δημοσίευση του αποτελέσματος της εκλογής, ο πρόεδρος της εφορευτικής επιτροπής ή άλλο μέλος της παραδίδει τα πρακτικά της, τα λοιπά εκλογικά έγγραφα, τα δέματα των ψηφοδελτίων ταξινομημένα κατά συνδυασμούς και με τη σειρά που είναι αριθμημένα, καθώς και τους φακέλους στον πρόεδρο πρωτοδικών, αν πρόκειται για Δήμο ή στον ειρηνοδίκη αν πρόκειται για Κοινότητα.

2. Ο πρόεδρος πρωτοδικών ή ο ειρηνοδίκης, εκθέτει τα πρακτικά της εκλογής μαζί με τον πίνακα των αποτελεσμάτων της στο κατάστημα του πρωτοδικείου ή του ειρηνοδικείου επί πέντε (5) ημέρες και συντάσσει για την έκθεση αυτή πρακτικό, που τοιχοκολλάται επίσης έξω από το δικαστικό κατάστημα. Στο διάστημα αυτό οι εκλογείς μπορούν να λάβουν γνώση των εγγράφων αυτών, καθώς και των λοιπών στοιχείων της εκλογής, προκειμένου να ασκήσουν ενστάσεις κατά του κύρους της.

3. Οι εφορευτικές επιτροπές, μόλις δημοσιευθεί το αποτέλεσμα της εκλογής, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 58, γνωστοποιούν με ανακοίνωσή τους, που δημοσιεύεται στο δημοτικό ή κοινοτικό κατάστημα και στα δημοσιότερα μέρη του Δήμου ή της Κοινότητας, ότι τα πρακτικά της εκλογής μαζί με τον πίνακα των αποτελεσμάτων της και με τα λοιπά στοιχεία θα εκτεθούν σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου. Στην περίπτωση της παρ. 3 του άρθρου 58, η έκθεση των πρακτικών γνωστοποιείται με ανακοίνωση, που εκδίδει ο πρόεδρος του πρωτοδικείου ή ο ειρηνοδίκης, η οποία τοιχοκολλάται στο δημοτικό ή κοινοτικό κατάστημα και στα δημοσιότερα μέρη του Δήμου ή της Κοινότητας, καθώς και στο κατάστημα του δικαστηρίου.

Άρθρο 62

Επικύρωση της εκλογής

1. Αν δεν υποβληθούν ενστάσεις, το πολυμελές πρωτοδικείο ή το ειρηνοδικείο επικυρώνει με απόφασή του το αποτέλεσμα της εκλογής και ανακηρύσσει τον επιτυχόντα και τους επιλαχόντες συνδυασμούς, τον δήμαρχο ή τον πρόεδρο της Κοινότητας, τους τακτικούς και αναπληρωματικούς δημοτικούς ή κοινοτικούς συμβούλους κάθε συνδυασμού, τους τακτικούς και αναπληρωματικούς συμβούλους των δημοτικών διαμερισμάτων, των τοπικών συμβουλίων, καθώς και τους παρέδρους με τους αναπληρωματικούς τους.

Οι δημοτικοί ή κοινοτικοί σύμβουλοι, οι σύμβουλοι των δημοτικών διαμερισμάτων ή των τοπικών συμβουλίων και οι παρέδροι κατατάσσονται με τη σειρά της εκλογής τους, σύμφωνα με τον αριθμό των σταυρών προτιμήσεως που έχουν λάβει, και αν δεν υπάρχουν σταυροί, με αλφαβητική σειρά.

2. Ο πρόεδρος του πρωτοδικείου ή ο ειρηνοδίκης εκθέτει την απόφαση στο κατάστημα του δικαστηρίου επί τρεις (3) συνεχείς ημέρες και στέλνει αντίγραφο της στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας.

Όμοιο αντίγραφο της αποφάσεως στέλνει ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας σε κάθε Δήμο και Κοινότητα της περιφέρειάς του.

Άρθρο 63

Δικαίωμα ένστασης

Ένσταση μπορεί να ασκήσει:

- α) κάθε εκλογέας εγγεγραμμένος στους εκλογικούς καταλόγους του Δήμου ή της Κοινότητας, καθώς και
- β) όποιος υπήρξε υποψήφιος κατά τις εκλογές στον οικείο Δήμο ή Κοινότητα.

Άρθρο 64

Άσκηση ένστασης - Αρμόδιο δικαστήριο

1. Η ένσταση ασκείται με δικόγραφο, το οποίο κατατίθεται μαζί με τρία αντίγραφα στην αρχή που εξέδωσε την προσβαλλόμενη πράξη.

Η προθεσμία για την άσκηση της ένστασης ή η άσκησή της δεν αναστέλλει την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης.

2. Το δικόγραφο της ένστασης απαιτείται να περιέχει τα στοιχεία που προβλέπονται στο άρθρο 251 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, ΦΕΚ 97 Α΄).

3. Οι ενστάσεις εκδικάζονται σε πρώτο και τελευταίο βαθμό από το Τριμελές Διοικητικό Πρωτοδικείο, στην περιφέρεια του οποίου έχει την έδρα του ο οικείος Δήμος ή η Κοινότητα.

4. Η διαβίβαση της ένστασης στο αρμόδιο για την εκδίκασή της δικαστήριο γίνεται σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στο άρθρο 252 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.

Άρθρο 65

Περιεχόμενο της ένστασης

1. Η ένσταση στρέφεται κατά της πράξης, με την οποία ανακηρύσσονται οι συνδυασμοί των υποψηφίων ή κατά της κατ' άρθρο 58 πράξης, με την οποία εξάγεται το αποτέλεσμα της εκλογής ή κατά της κατ' άρθρο 62 απόφασης, με την οποία ανακηρύσσονται οι επιτυχόντες και οι επιλαχόντες συνδυασμοί που εκλέγονται ως τακτικοί ή αναπληρωματικοί.

2. Λόγους ένστασης μπορούν να θεμελιώσουν:

α) οι παραβάσεις του νόμου κατά τη διεξαγωγή της εκλογής ή κατά την εξαγωγή του εκλογικού αποτελέσματος ή κατά την ανακήρυξη των υποψηφίων συνδυασμών ή κατά την ανακήρυξη των επιτυχόντων και επιλαχόντων συνδυασμών και των προσώπων που ανήκουν σε αυτούς ή

β) η έλλειψη νόμιμων προσόντων ή η συνδρομή νόμιμων κωλυμάτων σε πρόσωπα που έχουν εκλεγεί ή που είναι υποψήφια προς τούτο ή

γ) η ακυρότητα ή η εσφαλμένη αρίθμηση των ψηφοδελτίων.

Άρθρο 66

Προθεσμία για την άσκηση ενστάσεων

1. Η ένσταση ασκείται μέσα σε προθεσμία πέντε (5) ημερών από:

α) τη λήξη του χρόνου έκθεσης των πρακτικών της εκλογής και του πίνακα των αποτελεσμάτων, κατ' άρθρο 61 του παρόντος ή

β) την ανακήρυξη σε δημόσια συνεδρίαση των συνδυασμών των υποψηφίων σύμφωνα με το άρθρο 37 του παρόντος ή

γ) τη λήξη του χρόνου έκθεσης της πράξης με την οποία ανακηρύσσονται οι επιτυχόντες και οι επιλαχόντες συνδυασμοί, καθώς και οι υποψήφιοι κάθε συνδυασμού που εκλέγονται ως τακτικοί ή αναπληρωματικοί, κατά το άρθρο 62 του παρόντος.

2. Οι προθεσμίες της προηγούμενης παραγράφου δεν παρεκτείνονται σε καμία περίπτωση.
3. Στις περιπτώσεις α' και γ' της παραγράφου 1, η ένσταση δεν μπορεί να ασκηθεί, αν έχουν περάσει δεκαπέντε (15) ή είκοσι (20) ημέρες, αντιστοίχως, από τη διενέργεια των εκλογών.

Άρθρο 67

Διαδικασία εκδίκασης των ενστάσεων

1. Για τα θέματα της προδικασίας, της κύριας διαδικασίας, της παρέμβασης, της αντένστασης, της αποδεικτικής διαδικασίας, του παρεμπόπτοντος ελέγχου, της απόφασης του δικαστηρίου, καθώς και της γνωστοποίησής της εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 253 έως και 260 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, όπως κάθε φορά ισχύει, ο οποίος και εφαρμόζεται για κάθε σχετικό θέμα, που δεν ρυθμίζεται, ειδικώς, από τις διατάξεις του παρόντος.
2. Ο κατά το άρθρο 258 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας παρεμπόπτον έλεγχος της εγγραφής, μετεγγραφής ή διαγραφής εκλογέα στους ή από τους εκλογικούς καταλόγους του οικείου Δήμου ή Κοινότητας, χωρεί κατά των πράξεων αυτών μόνο αν αυτές έγιναν κατά τη σύνταξη ή αναθεώρηση των εκλογικών καταλόγων κατά τη διάρκεια του έτους, που προηγείται της ημερομηνίας διενέργειας των δημοτικών ή κοινοτικών εκλογών.
3. Αίτηση αναθεώρησης, τριτανακοπή και αίτηση ερμηνείας ή διόρθωσης ασκούνται κατά τις προβλέψεις του άρθρου 261 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.

Άρθρο 68

Αναίρεση

1. Κατά των αποφάσεων που εκδόθηκαν από τα τριμελή διοικητικά πρωτοδικεία χωρεί, μόνο, αίτηση αναίρεσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από την παρέλευση του πενήτηρου που ορίζεται στο άρθρο 260 παρ.1 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.
2. Για την ασκηθείσα αναίρεση δεν χορηγείται αναστολή εκτέλεσης της προσβληθείσας αποφάσεως.
3. Η απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας εκδίδεται εντός δύο (2) μηνών, το βραδύτερο, από την άσκηση της αναίρεσης.
4. Αν η τελεσίδικη απόφαση βάσει της οποίας έγινε η εγκατάσταση των αρχών Δήμου ή Κοινότητας ανααιρεθεί και κριθεί κατ' ουσίαν η διαφορά από το αρμόδιο διοικητικό δικαστήριο, εκείνοι που ανακηρύσσονται ως επιτυχόντες μετά την ανααιρετική απόφαση θεωρούνται ότι εγκαταστάθηκαν αναδρομικά, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 23. Η αναδρομική αυτή εγκατάσταση δεν θίγει το κύρος των πράξεων που εκδόθηκαν ή δημοσιεύτηκαν από τις αρχές των οποίων η εκλογή ακυρώθηκε από το αρμόδιο διοικητικό δικαστήριο.

Αν το Συμβούλιο της Επικρατείας αναιρέσει την τελεσίδικη απόφαση, βάσει της οποίας έγινε η εγκατάσταση των δημοτικών και κοινοτικών αρχών, και αναπέμψει τη διαφορά για νέα κατ' ουσίαν κρίση στο δικαστήριο που εξέδωσε την ανααιρεθείσα απόφαση, η εγκατάσταση των αρχών που έγινε βάσει της απόφασης αυτής δεν θίγεται μέχρι την έκδοση αμετάκλητης απόφασης για την εκλογική αυτή διαφορά. Το πρώτο και το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου αυτής εφαρμόζονται αναλόγως.

Άρθρο 69

Επανάληψη της εκλογής σε περίπτωση ακυρώσεως

1. Αν ακυρωθεί η εκλογή για παράβαση νόμου ή για οποιαδήποτε πλημμέλεια, επαναλαμβάνεται η ψηφοφορία ανάμεσα στους ίδιους υποψηφίους, που είχαν ανακηρυχθεί νόμιμα.

2. Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας εκδίδει χωρίς καθυστέρηση πρόγραμμα, με το οποίο καλεί τους δημότες εκλογείς για την επανάληψη της εκλογής για τον υπολειπόμενο χρόνο της δημοτικής ή κοινοτικής περιόδου. Το πρόγραμμα δημοσιεύεται με τοιχοκόλληση, δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημέρα που έχει οριστεί για την ψηφοφορία.

Άρθρο 70

Ορκωμοσία των δημοτικών και κοινοτικών αρχών

1. Μετά την τελεσίδικη επικύρωση της εκλογής και ανακήρυξη του επιτυχόντος και των επιλαχόντων συνδυασμών ο δήμαρχος, ο πρόεδρος της Κοινότητας, οι δημοτικοί και κοινοτικοί σύμβουλοι, οι σύμβουλοι του δημοτικού διαμερίσματος, οι τοπικοί σύμβουλοι και οι πάρεδροι πριν από την ημέρα εγκατάστασης και ανάληψης των καθηκόντων τους δίνουν τον ακόλουθο όρκο: «Ορκίζομαι να είμαι πιστός στην πατρίδα, να υπακούω στο Σύνταγμα και στους νόμους και να εκπληρώνω τίμια και ευσυνείδητα τα καθήκοντά μου.»

2. Η ορκωμοσία γίνεται στο κατάστημα του Δήμου ή της Κοινότητας σε δημόσια συνεδρίαση, της οποίας ο ακριβής χρόνος (χρονολογία και ώρα) ορίζεται από τον εκλεγέντα δήμαρχο ή πρόεδρο της Κοινότητας.

3. Για την ορκωμοσία συντάσσεται πρακτικό, το οποίο υπογράφεται από τον δήμαρχο ή πρόεδρο της Κοινότητας και όλους τους συμβούλους που ορκίστηκαν.

Το πρακτικό αυτό συντάσσεται σε δύο (2) αντίτυπα, από τα οποία το ένα παραμένει στο Δήμο ή στην Κοινότητα και το άλλο αποστέλλεται στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας. Τα προαναφερόμενα πρόσωπα αναλαμβάνουν τα καθήκοντά τους από την ημέρα της εγκατάστασης.

4. Σε όσες περιπτώσεις η ορκωμοσία δεν πραγματοποιήθηκε, για λόγους αντικειμενικής αδυναμίας, ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της Κοινότητας καλεί τον επιτυχόντα προς ορκωμοσία εντός πέντε (5) ημερών, αφότου του γνωστοποιήθηκε η άρση των λόγων.

Άρθρο 71

Αποποίηση εκλογής

1. Αν ένας δήμαρχος ή πρόεδρος Κοινότητας αποποιηθεί την εκλογή του, οφείλει να το δηλώσει με έγγραφο στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας έως την παραμονή εγκαταστάσεως των δημοτικών και κοινοτικών αρχών.

2. Αν ένας δημοτικός ή κοινοτικός σύμβουλος ή σύμβουλος δημοτικού διαμερίσματος ή τοπικός σύμβουλος ή πάρεδρος αποποιηθεί την εκλογή του, οφείλει να το δηλώσει με έγγραφο στον οικείο δήμαρχο ή πρόεδρο Κοινότητας, αντίστοιχα, έως την παραμονή εγκαταστάσεως των δημοτικών και κοινοτικών αρχών.

3. Όποιος δεν αποποιηθεί την εκλογή του τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες πριν από την έναρξη της δημοτικής ή κοινοτικής περιόδου, θεωρείται ότι την έχει αποδεχθεί.

4. Όποιος δεν αποποιηθεί την εκλογή του και δεν δώσει τον όρκο του προηγούμενου άρθρου μέσα στην προθεσμία των παραγράφων 1 και 2 εκπίπτει αυτοδικαίως από το αξίωμα.

Άρθρο 72

Παραίτηση αιρετών οργάνων

1. Η παραίτηση του δημάρχου και του προέδρου Κοινότητας υποβάλλεται εγγράφως στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας και γίνεται οριστική, αφότου ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας την αποδεχθεί. Αν ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας δεν την αποδεχθεί εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριάντα (30) ημερών, η παραίτηση θεωρείται ότι έγινε αποδεκτή.

Ο Δήμαρχος που παραιτείται μπορεί, εφόσον το επιθυμεί, να καταλάβει θέση δημοτικού συμβούλου και, στην περίπτωση αυτή, θεωρείται ότι είναι ο πρώτος σε σταυρούς

προτίμησης δημοτικός σύμβουλος. Τη βούληση του αυτή γνωστοποιεί εγγράφως στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, συνοποβάλλοντας τη δήλωση παραίτησης του από το αξίωμα. Η θέση του δημοτικού συμβούλου καταλαμβάνεται από την ημερομηνία που γίνεται αποδεκτή η παραίτηση του από το αξίωμα του Δημάρχου

Αν πρόεδρος Κοινότητας παραιτηθεί από το αξίωμά του, παραμένει κοινοτικός σύμβουλος.

2. Η παραίτηση των δημοτικών και κοινοτικών συμβούλων, των συμβούλων των δημοτικών διαμερισμάτων, των τοπικών συμβούλων και των παρέδρων υποβάλλεται εγγράφως στον οικείο δήμαρχο ή πρόεδρο Κοινότητας

και γίνεται οριστική, αφότου ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος Κοινότητας την αποδεχθεί ή μετά την παρέλευση μηνός από την κατάθεση της σχετικής δήλωσης στο οικείο πρωτόκολλο.

Αν ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος Κοινότητας δεν την αποδέχεται, η παραίτηση γίνεται οριστική, αφότου υποβληθεί και πάλι με επίδοση, η οποία γίνεται με δικαστικό επιμελητή.

3. Σε κάθε άλλη περίπτωση η παραίτηση των αιρετών οργάνων των Δήμων και Κοινοτήτων από τις θέσεις που κατέχουν, ως εκ της ιδιότητάς τους, υποβάλλεται γραπτώς στα όργανα, τα οποία τα εξέλεξαν ή τα διόρισαν.

Η εκλογή ή ο ορισμός αντικαταστατών τους γίνεται για το υπόλοιπο χρονικό διάστημα της περιόδου, κατά την οποία ασκούσαν καθήκοντα οι παραιτηθέντες.

Η παραίτηση θεωρείται ότι έγινε αποδεκτή μετά την παρέλευση μηνός από την κατάθεση της σχετικής αίτησης στο πρωτόκολλο της οικείας υπηρεσίας.

Ειδικές διατάξεις που ρυθμίζουν διαφορετικά τον τρόπο υποβολής και αποδοχής παραιτήσεων, καθώς και αντικατάστασης των παραιτουμένων, εξακολουθούν να ισχύουν.

Άρθρο 73

Αναπλήρωση συμβούλων

1. Τις έδρες δημοτικών και κοινοτικών συμβούλων, των συμβούλων των δημοτικών διαμερισμάτων, των τοπικών συμβούλων και των παρέδρων που για οποιονδήποτε λόγο μένουν κενές, καταλαμβάνουν οι αναπληρωματικοί του ίδιου συνδυασμού.

Ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος Κοινότητας καλεί αμέσως τους αναπληρωματικούς συμβούλους ή παρέδρους, με τη σειρά της εκλογής τους, και αυτοί οφείλουν να παρουσιαστούν για ορκωμοσία μέσα σε πέντε (5) ημέρες αφότου τους επιδόθηκε η πρόσκληση. Η ορκωμοσία γίνεται ενώπιον του δημάρχου ή του προέδρου της Κοινότητας αναλόγως. Αν δεν παρουσιαστούν μέσα στην προθεσμία αυτή, αποβάλλουν αυτοδικαίως την ιδιότητα του αναπληρωματικού.

Αν εξαντληθεί ο αριθμός των αναπληρωματικών του συνδυασμού αυτού, καλούνται να καταλάβουν τις θέσεις που έμειναν κενές, για οποιονδήποτε λόγο, αναπληρωματικοί από άλλους συνδυασμούς, με τη σειρά της εκλογικής δύναμης των συνδυασμών και με τη σειρά που έχουν ανακηρυχθεί οι αναπληρωματικοί του κάθε συνδυασμού.

Στην περίπτωση θέσης σε αργία μελών δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων, συμβουλίων δημοτικών διαμερισμάτων, τοπικών συμβουλίων και παρέδρων, εάν ο αριθμός των μελών που απομένουν είναι μικρότερος από τον αριθμό των μελών που απαιτείται για την απαρτία, ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος Κοινότητας για το μέχρι λήξης της αργίας χρόνο, καλεί αναπληρωματικούς συμβούλους από το συνδυασμό στον οποίο ανήκουν αυτοί που έχουν τεθεί σε αργία, με τη σειρά της εκλογής τους.

2. Αν μείνουν κενές έδρες συμβούλων των συνδυασμών και δεν υπάρχουν αναπληρωματικοί κανενός συνδυασμού, ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας προκηρύσσει, σε δύο (2) μήνες το αργότερο, την εκλογή τόσων συμβούλων όσες είναι οι κενές έδρες και ισάριθμων αναπληρωματικών.

3. Στην αναπληρωματική εκλογή εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του παρόντος Κώδικα που αφορούν την υποβολή υποψηφιότητας και την κατάρτιση συνδυασμών. Οι κενές θέσεις κατανέμονται ανάμεσα στους συνδυασμούς που συγκέντρωσαν ποσοστό δέκα

τοισ εκατό (10%) τουλάχιστον του συνόλου των εγκύρων ψηφοδελτίων, αναλόγως με την εκλογική δύναμη του καθενός από αυτούς.

4. Στο τελευταίο όμως έτος της δημοτικής ή κοινοτικής περιόδου γίνεται εκλογή, μόνον αν οι σύμβουλοι που έχουν απομείνει δεν αρκούν για την ύπαρξη απαρτίας.

5. Τα δημοτικά και κοινοτικά συμβούλια λειτουργούν νόμιμα, έστω και με ελλιπή σύνθεση, που δεν μπορεί πάντως να είναι κατώτερη από τον αριθμό των μελών που απαιτείται για την απαρτία σε όλες τις περιπτώσεις που μέλη δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου αποποιηθούν την εκλογή τους, παραιτηθούν, αποβιώσουν, εκπέσουν ή τεθούν σε αργία ή αν οι έδρες μείνουν κενές για οποιονδήποτε άλλο λόγο και μέχρι οι κενές θέσεις να συμπληρωθούν με αναπλήρωση ή με εκλογές ή με τη λήξη του χρόνου της αργίας.

6. Για τη λήψη αποφάσεων των δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων η απαρτία και οι απαραίτητες πλειοψηφίες υπολογίζονται με βάση τον αριθμό των δημοτικών ή κοινοτικών συμβούλων που έχουν ορκισθεί και εγκατασταθεί, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 70 και 23.

7. Όταν το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο δεν μπορεί να λειτουργήσει νόμιμα, επειδή υπάρχει έλλειψη μελών του, αναστέλλονται κάθε είδους προθεσμίες, των οποίων η τήρηση εξαρτάται από απόφαση του συμβουλίου, μέχρι να καταστεί δυνατή η νόμιμη λειτουργία του.

Άρθρο 74

Εκλογή εξαιτίας διάλυσης συμβουλίων

1. Αν ένα δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο διαλυθεί σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 147, ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας προκηρύσσει εκλογές ένα (1) μήνα το αργότερο από τη διάλυση. Κατά την εκλογή αυτή εκλέγονται και αναπληρωματικοί.

2. Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας αναθέτει στον γραμματέα της Κοινότητας ή σε δημόσιο υπάλληλο τα καθήκοντα του προέδρου της Κοινότητας, τα σχετικά με τη διεξαγωγή της εκλογής, καθώς και τη διεξαγωγή των επειγουσών υπηρεσιακών υποθέσεων.

2. Ν. 3852/2010

Άρθρο 9

Διάρκεια δημοτικής περιόδου

1. Ο δήμαρχος και οι δημοτικοί σύμβουλοι, οι σύμβουλοι κοινοτήτων με μόνιμο πληθυσμό άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων και οι πρόεδροι των κοινοτήτων με μόνιμο πληθυσμό έως τριακοσίων (300) κατοίκων, εκλέγονται κάθε τέσσερα (4) χρόνια με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία.

2. Η εκλογή στα ανωτέρω αξιώματα γίνεται τη δεύτερη Κυριακή του μηνός Οκτωβρίου, κάθε τέταρτο έτος.

Σε περίπτωση που δεν έχει αναδειχθεί επιτυχών συνδυασμός, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 33 (Α' γύρος), η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή, στα ίδια εκλογικά τμήματα, με τις ίδιες εφορευτικές επιτροπές, τους ίδιους αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής και τους ίδιους εφόρους αντιπροσώπων (Β' γύρος).

Με την επιφύλαξη ειδικότερων ρυθμίσεων, η προεκλογική περίοδος αρχίζει δύο (2) μήνες πριν την ημερομηνία των εκλογών.

3. Η εγκατάσταση των αρχών της παραγράφου 1 γίνεται την 1η Ιανουαρίου του επόμενου έτους από τη διεξαγωγή των εκλογών και η θητεία τους λήγει την 31η Δεκεμβρίου του τέταρτου έτους.

4. Για την πρώτη εφαρμογή του παρόντος:

α) Ο πρώτος γύρος της εκλογικής διαδικασίας στα αξιώματα της παραγράφου 1 θα διεξαχθεί την Κυριακή κατά την οποία διενεργείται η ψηφοφορία για την εκλογή των αντιπροσώπων της Ελλάδας στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο του έτους 2019.

β) Σε περίπτωση που δεν έχει αναδειχθεί επιτυχών συνδυασμός, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 33, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή στα ίδια εκλογικά

τμήματα, με τις ίδιες εφορευτικές επιτροπές, τους ίδιους αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής και τους ίδιους εφόρους αντιπροσώπων. Με την επιφύλαξη ειδικότερων ρυθμίσεων, η προεκλογική περίοδος αρχίζει δύο (2) μήνες πριν την ημερομηνία των εκλογών.

γ) Η εγκατάσταση των νέων αρχών θα γίνει την 1η Σεπτεμβρίου 2019 και η θητεία τους λήγει την 31η Δεκεμβρίου 2023 και λογίζεται πλήρης για όλες τις συνέπειες.

δ) Η εκλογή Προεδρείου Συμβουλίων και Επιτροπών διενεργείται κατά τους μήνες Σεπτέμβριο και Νοέμβριο, κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 64. Η εκλογή Προέδρου κοινότητας με μόνιμο πληθυσμό άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων διενεργείται κατά το μήνα Σεπτέμβριο, σύμφωνα με το άρθρο 79.

Άρθρο 10

Εκλογικό δικαίωμα

1. Δικαίωμα να εκλέγουν τις δημοτικές και κοινοτικές αρχές έχουν όλοι οι δημότες του δήμου. Οι δημότες εκλογείς, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους των δήμων που συνενώνονται σε νέο δήμο, έχουν δικαίωμα να εκλέγουν τις αρχές του νέου δήμου που προκύπτει από τη συνένωση. Οι δημότες των δήμων και κοινοτήτων που συνενώνονται σύμφωνα με το άρθρο 1 του παρόντος καθίστανται αυτοδικαίως δημότες του νέου δήμου.
2. Δικαίωμα να εκλέγουν τις δημοτικές και κοινοτικές αρχές έχουν επίσης οι πολίτες των κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους.
3. Ως προς το όριο ηλικίας για την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος εφαρμόζονται οι διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών, όπως κάθε φορά ισχύουν. Η πρώτη (1η) Ιανουαρίου κάθε έτους θεωρείται ημερομηνία γέννησης εκείνων που έχουν γεννηθεί κατά το έτος αυτό.
4. Οι περιπτώσεις στέρησης του εκλογικού δικαιώματος που προβλέπει η νομοθεσία για την εκλογή βουλευτών ισχύουν και για την εκλογή των δημοτικών αρχών.
5. Προκειμένου να γίνει μεταδημότευση για τις δημοτικές εκλογές, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 16 του Κ.Δ.Κ., όπως ισχύουν, για την υποβολή υποψηφιότητας στους νέους δήμους που προκύπτουν από συνένωση δήμων και κοινοτήτων, η εγγραφή γίνεται στα δημοτολόγια του δήμου που ορίζεται ως έδρα του νέου δήμου. Το δικαίωμα αυτό μπορεί να ασκηθεί από την πρώτη (1η) Αυγούστου του έτους διενέργειας των εκλογών μέχρι την προηγούμενη ημέρα της επίδοσης ή της παράδοσης στον πρόεδρο του αρμόδιου πρωτοδικείου της δήλωσης κατάρτισης των συνδυασμών.

Άρθρο 11

Άσκηση του εκλογικού δικαιώματος

1. Το εκλογικό δικαίωμα ασκούν μόνον όσοι είναι εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους και στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους του δήμου, κατά τις ειδικότερες διατάξεις της νομοθεσίας.
Δικαίωμα συμμετοχής στην ψηφοφορία για την εκλογή των μελών των συμβουλίων των κοινοτήτων με μόνιμο πληθυσμό άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων και των προέδρων των κοινοτήτων με μόνιμο πληθυσμό έως τριακοσίων (300) κατοίκων έχουν οι εκλογείς που είναι εγγεγραμμένοι στους αντίστοιχους εκλογικούς καταλόγους.
2. Η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος είναι υποχρεωτική. Κατ' εξαίρεση η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος δεν είναι υποχρεωτική για τους κατοίκους του εξωτερικού, για όσους έχουν υπερβεί το 70ό έτος της ηλικίας τους, καθώς και για όσους βρίσκονται την ημέρα της ψηφοφορίας σε απόσταση μεγαλύτερη από 200 χιλιόμετρα από το εκλογικό τμήμα όπου ψηφίζουν.
3. Στους δικαστικούς λειτουργούς και υπαλλήλους, στους δημόσιους πολιτικούς υπαλλήλους, στους στρατιωτικούς που υπηρετούν με οποιαδήποτε ιδιότητα στις ένοπλες

δυνάμεις ή στην ελληνική αστυνομία ή στο λιμενικό σώμα, καθώς και στους υπαλλήλους οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, τραπεζών, δημόσιων οργανισμών και επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας, οι οποίοι την ημέρα της ψηφοφορίας δεν διαμένουν στο δήμο όπου ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα, χορηγείται, εφόσον δεν παρεμποδίζεται η ομαλή λειτουργία των υπηρεσιών, ειδική άδεια για να μεταβούν στο δήμο όπου δικαιούνται να ψηφίσουν.

Τα ανωτέρω εφαρμόζονται αναλόγως και για το προσωπικό των επιχειρήσεων του ιδιωτικού τομέα, ύστερα από σχετική απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.

Άρθρο 12

Εκλογικοί κατάλογοι

Οι εκλογικοί κατάλογοι που ισχύουν για τις βουλευτικές εκλογές ισχύουν και για τις εκλογές των δημοτικών αρχών, των συμβουλίων των κοινοτήτων με μόνιμο πληθυσμό άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων και των προέδρων των κοινοτήτων με μόνιμο πληθυσμό έως τριακοσίων (300) κατοίκων. Ισχύουν επίσης, οι ειδικοί εκλογικοί κατάλογοι των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 133/1997.

Άρθρο 13

Προσόντα εκλογιμότητας για την ανάδειξη των δημοτικών αρχών

1. Δήμαρχος μπορεί να εκλεγεί:

- α) ο δημότης που έχει την ικανότητα να εκλέγει και έχει συμπληρώσει το 21ο έτος της ηλικίας του κατά την ημέρα διενέργειας των εκλογών και
- β) ο πολίτης κράτους-μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφόσον έχει συμπληρώσει το 21ο έτος της ηλικίας του κατά την ημέρα των εκλογών και έχει την ικανότητα να εκλέγει, σύμφωνα και με τις ειδικότερες διατάξεις της σχετικής νομοθεσίας.

2. Δημοτικός σύμβουλος, σύμβουλος κοινότητας με μόνιμο πληθυσμό άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων ή πρόεδρος κοινότητας με μόνιμο πληθυσμό έως τριακοσίων (300) κατοίκων μπορεί να εκλεγεί:

- α) ο δημότης που έχει την ικανότητα να εκλέγει και έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του κατά την ημέρα των εκλογών και
- β) ο πολίτης κράτους-μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφόσον έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του κατά την ημέρα των εκλογών και έχει την ικανότητα να εκλέγει, σύμφωνα και με τις ειδικότερες διατάξεις της σχετικής νομοθεσίας.

Άρθρο 14

Κωλύματα εκλογιμότητας και ασυμβίβαστα

1. Δεν μπορούν να εκλεγούν ή να είναι δήμαρχοι, δημοτικοί σύμβουλοι, σύμβουλοι κοινότητας με μόνιμο πληθυσμό άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων ή πρόεδροι κοινότητας με μόνιμο πληθυσμό έως τριακοσίων (300) κατοίκων:

- α) Δικαστικοί λειτουργοί, αξιωματικοί των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας, θρησκευτικοί λειτουργοί των γνωστών θρησκειών, καθώς και τα μέλη των Ανεξαρτήτων Αρχών του άρθρου 101Α του Συντάγματος ή Αρχών που χαρακτηρίζονται με νόμο ως ανεξάρτητες ή ρυθμιστικές, αν για τα μέλη αυτά προβλέπεται από το νόμο η πλήρης και αποκλειστική τους απασχόληση ή η αναστολή άσκησης εκ μέρους τους οποιουδήποτε άλλου δημόσιου λειτουργήματος ή καθηκόντων, αμειβόμενων ή μη, σε οποιαδήποτε θέση του δημόσιου τομέα, κατά τη διάρκεια της θητείας τους στην Ανεξάρτητη Αρχή. Κατ' εξαίρεση, δικαστικοί λειτουργοί και αξιωματικοί των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας, εφόσον δεν υπηρέτησαν εντός των ορίων του δήμου στον οποίο επιθυμούν να θέσουν υποψηφιότητα κατά τους τελευταίους είκοσι τέσσερις (24) μήνες πριν από τη διεξαγωγή των αυτοδιοικητικών εκλογών, μπορούν να είναι υποψήφιοι υπό την προϋπόθεση να παραιτηθούν από τη θέση τους σύμφωνα με τη

διαδικασία του άρθρου 30 του π.δ. 26/2012, πριν από την ημερομηνία ανακήρυξης των υποψηφίων. Ειδικές διατάξεις που απαγορεύουν την υποβολή ή την αποδοχή της παραίτησης των προσώπων αυτών ή που περιορίζουν το δικαίωμά τους να παραιτηθούν ή την αρμοδιότητα της αρχής να αποδεχθεί την παραίτησή τους εξακολουθούν να ισχύουν.

β) Ο Δημοτικός και Περιφερειακός Διαμεσολαβητής, εφόσον η χωρική του αρμοδιότητα αφορά ή καταλαμβάνει το δήμο για τον οποίο θέτει υποψηφιότητα, για τέσσερα (4) έτη από τη λήξη της θητείας του με οποιονδήποτε τρόπο.

γ) Ο Επόπτης Ο.Τ.Α., στο σύνολο των δήμων στους οποίους εκτείνεται η αρμοδιότητά του, για τέσσερα (4) έτη από τη λήξη της θητείας του με οποιονδήποτε τρόπο.

δ) Διοικητές, Υποδιοικητές, Πρόεδροι Διοικητικών Συμβουλίων, διευθύνοντες ή εντεταλμένοι σύμβουλοι των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, των κρατικών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, των δημόσιων επιχειρήσεων και των επιχειρήσεων τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος, καθώς και των πάσης φύσεως νομικών προσώπων των δήμων, οι οποίοι δεν είναι αιρετοί της τοπικής αυτοδιοίκησης ή δεν έχουν εκλεγεί στα ανωτέρω αξιώματα ή δεν έχουν οριστεί στις θέσεις αυτές λόγω ιδιότητας (ex officio), σύμφωνα με τη νομοθεσία που διέπει τα νομικά αυτά πρόσωπα, στους δήμους στα διοικητικά όρια των οποίων εκτεινόταν η χωρική αρμοδιότητα των νομικών προσώπων, μέσα στο δεκαοκτάμηνο πριν από τη διενέργεια των δημοτικών εκλογών.

Ειδικά για τις πρώτες εκλογές που θα διεξαχθούν μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4555/2018, τα ανωτέρω πρόσωπα μπορούν να θέσουν υποψηφιότητα στους άλλους δήμους της χωρικής αρμοδιότητας του νομικού προσώπου, πλην του δήμου της έδρας του, εφόσον παραιτηθούν από τη θέση τους, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 30 του π.δ. 26/2012, πριν από την ανακήρυξη των υποψηφίων. Αν τα ανωτέρω πρόσωπα θέτουν υποψηφιότητα στο δήμο της έδρας του νομικού προσώπου, ισχύουν τα οριζόμενα στο πρώτο εδάφιο.

ε) Υπάλληλοι με σχέση εργασίας δημοσίου δικαίου και ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου του Δημοσίου, των δήμων, των Περιφερειών και των νομικών προσώπων που είναι ενταγμένα στο Μητρώο Φορέων της Γενικής Κυβέρνησης του δημοσίου τομέα, όπως αυτό ισχύει δώδεκα (12) μήνες πριν από τη διενέργεια των εκλογών, οι οποίοι, μέσα στο δωδεκάμηνο πριν από την διενέργεια των αυτοδιοικητικών εκλογών, άσκησαν καθήκοντα Προϊσταμένου οργανικής μονάδας επιπέδου γενικής διεύθυνσης ή διεύθυνσης, στους δήμους στα διοικητικά όρια των οποίων εκτεινόταν η αρμοδιότητα των οργανικών τους μονάδων. Στη ρύθμιση του προηγούμενου εδαφίου δεν υπάγονται οι διευθυντές σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και οι διευθυντές τμημάτων, μονάδων, κλινικών και εργαστηρίων ιατρικής υπηρεσίας του Ε.Σ.Υ., ενώ εμπíπτουν οι Περιφερειακοί Διευθυντές Εκπαίδευσης και οι Προϊστάμενοι Διευθύνσεων Εκπαίδευσης, καθώς και οι Διευθυντές ιατροί που προΐστανται της Ιατρικής Υπηρεσίας και των Κέντρων Υγείας, καθώς και ο υπεύθυνος συντονιστής επιστημονικής λειτουργίας Κέντρου Υγείας.

στ) Όποιοι συνδέονται με τον οικείο δήμο, τα νομικά του πρόσωπα ή τα νομικά πρόσωπα στα οποία αυτός συμμετέχει, με σύμβαση προμήθειας, εκτέλεσης έργου, παροχής υπηρεσιών, παραχώρησης δικαιώματος εκμετάλλευσης έργου ή υπηρεσίας με αντικείμενο αξίας πάνω από πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ ετησίως. Δεν αποτελεί κώλυμα ή ασυμβίβαστο η ιδιότητα του μέλους της διοίκησης ή του υπαλλήλου δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών κοινής ωφέλειας, που συνδέονται με τον οικείο δήμο, τα νομικά του πρόσωπα ή τα νομικά πρόσωπα στα οποία αυτός συμμετέχει, με σύμβαση που είναι σχετική με το αντικείμενο της δραστηριότητάς τους. Δεν αποτελεί ασυμβίβαστο η σύναψη σύμβασης αγοράς, εκποίησης ή εκμίσθωσης δημοτικών ακινήτων, εφόσον η σχετική σύμβαση έχει συναφθεί ύστερα από πλειοδοτική δημοπρασία.

ζ) Γενικοί διευθυντές, διευθύνοντες σύμβουλοι, πρόεδροι και μέλη διοικητικών συμβουλίων, διαχειριστές, μέτοχοι και εταίροι κεφαλαιουχικών εταιρειών, που έχουν συμβληθεί με τον οικείο δήμο, τα νομικά του πρόσωπα ή τα νομικά πρόσωπα στα οποία αυτός συμμετέχει, εφόσον το ποσοστό συμμετοχής τους στις εταιρείες υπερβαίνει το πέντε τοις εκατό (5%) του συνολικού κεφαλαίου της εταιρείας, καθώς και εταίροι προσωπικών εταιρειών και κοινοπρακτούντα πρόσωπα, που έχουν συμβληθεί με τον οικείο δήμο, τα νομικά του πρόσωπα ή τα νομικά πρόσωπα στα οποία αυτός συμμετέχει, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της περίπτωσης στ'. Αν ο οικείος δήμος συμμετέχει με οποιονδήποτε τρόπο στην επιχείρηση με την οποία συμβάλλεται ο ίδιος, τα νομικά του πρόσωπα ή τα νομικά πρόσωπα στα οποία μετέχει, δεν υπάρχει ασυμβίβαστο για τους αιρετούς του δήμου που μετέχουν στη διοίκηση της επιχείρησης αυτής.

2. Επιπλέον των οριζόμενων στην παράγραφο 1, δεν μπορούν να εκλεγούν ή να είναι δήμαρχοι, δημοτικοί σύμβουλοι ή πρόεδροι ή σύμβουλοι κοινότητας:

α) Γενικοί γραμματείς δήμων και δικηγόροι με έμμισθη εντολή των δήμων, στους δήμους στους οποίους υπηρέτησαν κατά την προηγούμενη των εκλογών αυτοδιοικητική περίοδο.

β) Με την επιφύλαξη της περίπτωσης ε' της παραγράφου 1, υπάλληλοι με σχέση εργασίας δημοσίου δικαίου και ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου στον ίδιο δήμο και τα πάσης φύσεως νομικά πρόσωπα τα οποία έχει συστήσει ή στα οποία μετέχει ο δήμος.

Το κώλυμα αίρεται εφόσον οι υπάλληλοι αυτοί παραιτηθούν από τη θέση τους, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 30 του π.δ. 26/2012, πριν την ανακήρυξη των υποψηφίων. Στην περίπτωση αυτή, οι εν λόγω υπάλληλοι μπορούν να επανέλθουν στην υπηρεσία, κατά τις διατάξεις του άρθρου 32 του ν. 4257/2014.

3. Κώλυμα εκλογιμότητας συντρέχει για όσους έχουν εκπέσει από οποιοδήποτε αιρετό αξίωμά τους, ύστερα από αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περίπτωση γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 236, καθώς και για όσους για όσους έχουν εκπέσει από το αιρετό αξίωμά τους, ύστερα από πειθαρχικό παράπτωμα, σύμφωνα με το άρθρο 233.

Τα κωλύματα της παρούσας παραγράφου ισχύουν για την επόμενη της έκπτωσης αυτοδιοικητική περίοδο.

4. Δήμαρχοι, δημοτικοί σύμβουλοι, σύμβουλοι ή πρόεδροι κοινοτήτων που αποδέχονται οποιοδήποτε από τα καθήκοντα ή τα έργα που συνιστούν ασυμβίβαστο ή δεν εξόφλησαν την οφειλή τους σύμφωνα με το άρθρο 15 ή αποκτούν δημοτικότητα σε άλλο δήμο, εκπίπτουν από το αξίωμά τους. Το κατά τόπο αρμόδιο Διοικητικό Πρωτοδικείο με απόφαση του διαπιστώνει την ύπαρξη του ασυμβιβάστου και την έκπτωση από το αξίωμα, εφόσον υποβληθεί σχετική ένσταση από τα αναφερόμενα στο άρθρο 45, πρόσωπα. Κατά της απόφασης με την οποία διαπιστώνεται το ασυμβίβαστο χωρεί αίτηση αναίρεσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 50.

5. Υποψηφιότητα και στους δύο βαθμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ή για περισσότερα του ενός αυτοδιοικητικά αξιώματα στον ίδιο ή σε άλλο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης δεν επιτρέπεται. Υποψήφιος ο οποίος θέτει υποψηφιότητα κατά παράβαση του προηγούμενου εδαφίου, δεν ανακηρύσσεται σε καμία από τις θέσεις για τις οποίες έχει θέσει υποψηφιότητα. Εφόσον, παρά τα ανωτέρω, ανακηρυχθεί, η υποψηφιότητά του, ακυρώνεται για όλες τις θέσεις με την έκδοση δικαστικής απόφασης, ύστερα από σχετική ένσταση, σύμφωνα με τα άρθρα 45 και επόμενα.

6. Δεν επιτρέπεται η σύμπτωση στο ίδιο πρόσωπο της ιδιότητας αιρετού και στους δύο βαθμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ή δύο άμεσα αιρετών αυτοδιοικητικών αξιωμάτων. Στην περίπτωση αυτή, επέρχεται αυτοδίκαιη έκπτωση και από τα δύο αξιώματα, με διαπιστωτική πράξη του οικείου Επόπτη Ο.Τ.Α..

7. Για την πρώτη εφαρμογή του παρόντος, το κώλυμα που προβλέπεται στην περίπτωση α' της παραγράφου 1 για τα μέλη των Ανεξάρτητων Αρχών, καθώς και στην περίπτωση α' της

παραγράφου 2 παύει να υπάρχει, αν τα πρόσωπα στα οποία συντρέχει αυτό παραιτηθούν από τη θέση τους, πριν από την ημέρα της ανακήρυξης των υποψηφίων.

Οι δικηγόροι με έμμισθη εντολή των δήμων, στην περίπτωση παραίτησής τους, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, μπορούν να επανέλθουν στην υπηρεσία, με ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 32 του ν. 4257/2014 (Α' 93).

8. Όσοι ασκούν καθήκοντα Συμπαραστάτη του δημότη και της επιχείρησης ή Περιφερειακού Συμπαραστάτη του πολίτη και της επιχείρησης, μπορούν να είναι υποψήφιοι δήμαρχοι, δημοτικοί σύμβουλοι, σύμβουλοι ή Πρόεδροι κοινότητας, ακόμα και αν η κατά τόπον αρμοδιότητά τους αφορά ή καταλαμβάνει το δήμο για τον οποίο θέτουν υποψηφιότητα, εφόσον παραιτηθούν από τη θέση τους πριν από την ημέρα ανακήρυξης των υποψηφίων.

9. Για την πρώτη εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4555/2018, το κώλυμα που προβλέπεται στην περίπτωση δ' της παραγράφου 1, ειδικά ως προς τους Προέδρους Διοικητικών Συμβουλίων, τους διευθύνοντες και εντεταλμένους συμβούλους των πάσης φύσεως νομικών προσώπων των δήμων στους οποίους υποβάλλουν υποψηφιότητα, καθώς και το κώλυμα της περίπτωσης ε' της παραγράφου 1, ειδικά ως προς τους υπαλλήλους των δήμων και των νομικών προσώπων αυτών που είναι ενταγμένα στο Μητρώο φορέων Γενικής Κυβέρνησης, και ως προς τους Περιφερειακούς Διευθυντές Εκπαίδευσης, τους Προϊσταμένους Διευθύνσεων Εκπαίδευσης, τους Διευθυντές ιατρούς που προΐστανται της Ιατρικής Υπηρεσίας και των Κέντρων Υγείας, καθώς και τους υπεύθυνους συντονιστές επιστημονικής λειτουργίας Κέντρων Υγείας παύει να υπάρχει, αν τα πρόσωπα στα οποία συντρέχει το κώλυμα παραιτηθούν από τη θέση τους, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 30 του π.δ. 26/2012, πριν από την ημέρα της ανακήρυξης των υποψηφίων.

Άρθρο 15

Ασυμβίβαστο εξαιτίας οφειλών

1. Δεν μπορούν να είναι δήμαρχοι, δημοτικοί σύμβουλοι, σύμβουλοι ή πρόεδροι κοινότητας εκείνοι που είναι, από οποιαδήποτε αιτία, οφειλέτες του οικείου δήμου, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου αυτού, των κοινωφελών επιχειρήσεων του καθώς και της δημοτικής επιχείρησης ύδρευσης και αποχέτευσης του (Δ.Ε.Υ.Α.), εφόσον η συνολική οφειλή τους υπερβαίνει το ποσό των πεντακοσίων (500) ευρώ.
2. Αν οφειλέτης του δήμου ή των νομικών προσώπων της παραγράφου 1 εκλεγεί δήμαρχος, δημοτικός σύμβουλος ή σύμβουλος κοινότητας, οφείλει να εξοφλήσει την οφειλή του, εφόσον αυτή υπερβαίνει το ποσό των πεντακοσίων (500) ευρώ, έως την ημέρα εγκατάστασης των νέων δημοτικών αρχών.
3. Αν τα προαναφερόμενα πρόσωπα γίνουν οφειλέτες του δήμου ή των ανωτέρω νομικών προσώπων μετά την εκλογή τους, οφείλουν να εξοφλήσουν την οφειλή τους μέσα σε προθεσμία δύο (2) μηνών, αφότου κατέστη οριστική η βεβαίωση της οφειλής και έλαβαν γνώση αυτής ή σε περίπτωση άσκησης ενδίκων βοηθημάτων, αφότου εκδόθηκε τελεσίδικη δικαστική απόφαση. Αν η εξόφληση των οφειλών του άρθρου αυτού δεν γίνει μέσα στην ανωτέρω προθεσμία, εκτός από την περίπτωση διακανονισμού της οφειλής, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, εκπίπτουν από το αξίωμά τους.

Άρθρο 17

Αντιπρόσωποι της Δικαστικής Αρχής και έφοροι των αντιπροσώπων

1. Για το διορισμό των εφόρων και των αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 68 του π.δ. 26/2012 (Α' 57).
2. Οι δικηγόροι που είναι βουλευτές, αυτοί που έχουν ανακηρυχθεί υποψήφιοι, καθώς και τα πρόσωπα της παρ. 4 του άρθρου 68 του π.δ. 26/2012 δεν διορίζονται αντιπρόσωποι.
3. Οι αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής και οι έφοροι αυτών ψηφίζουν στις δημοτικές εκλογές, μόνον αν είναι γραμμένοι στον εκλογικό κατάλογο δήμου της οικείας περιφέρειας,

όπου ασκούν τα καθήκοντά τους αυτά. Αν δεν είναι εγγεγραμμένοι στον εκλογικό κατάλογο του δήμου, στον οποίο ανήκει το εκλογικό τμήμα, στο οποίο ασκούν τα καθήκοντά τους και είναι εγγεγραμμένοι στον εκλογικό κατάλογο άλλου δήμου, υπογράφουν υπεύθυνη δήλωση στην οποία αναφέρεται ο δήμος στους εκλογικούς καταλόγους του οποίου είναι εγγεγραμμένοι και ψηφίζουν. Οι αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής και οι έφοροι αυτών ψηφίζουν στις εκλογές για την ανάδειξη συμβούλων ή προέδρων κοινότητας, μόνο εφόσον είναι εγγεγραμμένοι στον εκλογικό κατάλογο του οικείου δήμου.

4. Τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη των εφορευτικών επιτροπών κληρώνονται, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών. Αν η ψηφοφορία ματαιωθεί, σύμφωνα με το άρθρο 48 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων ή επαναληφθεί η ψηφοφορία, σύμφωνα με το άρθρο 33 του παρόντος, οι εκλογές διεξάγονται με τα ίδια μέλη των εφορευτικών επιτροπών.

5. Η ημερήσια αποζημίωση, οι ημέρες για τις οποίες παρέχεται και τα οδοιπορικά έξοδα των αντιπροσώπων ορίζονται και καταβάλλονται σύμφωνα με τα άρθρα 108 και 131 του π.δ. 26/2012, όπως ισχύουν.

Άρθρο 18

Υποψηφιότητες - Κατάρτιση συνδυασμών

1. Η εκλογή του δημάρχου και των δημοτικών συμβούλων γίνεται κατά συνδυασμούς. Υποψηφιότητες εκτός συνδυασμών αποκλείονται.

Κάθε συνδυασμός περιλαμβάνει:

α) Τον υποψήφιο δήμαρχο και

β) Τους υποψήφιους δημοτικούς συμβούλους ανά εκλογική περιφέρεια, σύμφωνα με τις παραγράφους 2 έως και 10.

2. Κανείς δεν επιτρέπεται να συμμετέχει σε περισσότερους συνδυασμούς.

3. Υποψηφιότητα από το ίδιο πρόσωπο για την εκλογή του και ως δημάρχου και ως μέλους δημοτικού συμβουλίου ή μέλους συμβουλίου κοινότητας ή προέδρου κοινότητας δεν επιτρέπεται.

4. Ο συνδυασμός καταρτίζεται με γραπτή δήλωση που υπογράφει ο επικεφαλής του.

Στη δήλωση του συνδυασμού αναγράφονται κατά σειρά:

α) Το όνομα, καθώς και το έμβλημα του συνδυασμού, εφόσον αυτό υπάρχει.

β) Το επώνυμο, το κύριο όνομα και το πατρώνυμο του υποψήφιου δημάρχου, με την αντίστοιχη ένδειξη, η οποία τίθεται είτε δίπλα είτε κάτω από το όνομα του υποψήφιου δημάρχου. Αν δεν αναγραφεί ένδειξη, ο πρώτος υποψήφιος του συνδυασμού θεωρείται υποψήφιος δήμαρχος.

γ) Ακολουθεί η ονομασία της εκλογικής περιφέρειας και αναγράφεται με αλφαβητική σειρά το επώνυμο, το όνομα και το πατρώνυμο των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων αυτής. Οι εκλογικές περιφέρειες αναγράφονται με την αλφαβητική σειρά της ονομασίας τους. Ο αριθμός των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων πρέπει να είναι ίσος τουλάχιστον με τον αριθμό των εδρών κάθε εκλογικής περιφέρειας με δυνατότητα προσαύξησης έως και πενήντα τοις εκατό (50%). Δεκαδικός αριθμός στρογγυλοποιείται στην επόμενη ακέραιη μονάδα, εφόσον το κλάσμα είναι ίσο με μισό της μονάδας και άνω. Ο αριθμός των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων από κάθε φύλο ανέρχεται σε ποσοστό σαράντα τοις εκατό (40%), τουλάχιστον, του συνολικού αριθμού των υποψηφίων του οικείου συνδυασμού. Δεκαδικός αριθμός στρογγυλοποιείται στην επόμενη ακέραιη μονάδα, εφόσον το κλάσμα είναι ίσο με μισό της μονάδας και άνω.

5. Στη δήλωση επισυνάπτονται για κάθε υποψήφιο του συνδυασμού:

α) Πιστοποιητικό γέννησης, στο οποίο να βεβαιώνεται η εγγραφή του υποψήφιου στο δημοτολόγιο του Δήμου, όπου θέτει υποψηφιότητα ή πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης του Δήμου, στον οποίο είναι υποψήφιος, στο οποίο να αναγράφεται ο υποψήφιος με την επισήμανση ότι είναι δημότης του Δήμου αυτού (κανονική εγγραφή).

β) Υπεύθυνη δήλωση του υποψήφιου ότι αποδέχεται την υποψηφιότητα για το συγκεκριμένο αξίωμα και στη συγκεκριμένη εκλογική περιφέρεια και ότι δεν έχει στερηθεί κανένα πολιτικό του δικαίωμα ή ότι έληξε η πρόσκαιρη αποστέρηση των δικαιωμάτων αυτών ή θα έχει λήξει την ημέρα της εκλογής, καθώς και ότι δεν συντρέχουν τα κωλύματα εκλογιμότητας του άρθρου 14 του παρόντος. Στην υπεύθυνη δήλωση δεν απαιτείται η θεώρηση του γνησίου της υπογραφής του δηλούντος.

γ) Αποδεικτικό είσπραξης Δ.Ο.Υ. ή παράβολο ή ηλεκτρονικό παράβολο από το οποίο προκύπτει ότι ο υποψήφιος δήμαρχος και κάθε υποψήφιος δημοτικός σύμβουλος, έχει καταθέσει υπέρ του δημοσίου ποσό των διακοσίων (200) και πενήντα (50) ευρώ αντίστοιχα. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών μπορεί να αναπροσαρμόζονται τα ποσά αυτά.

6. Επιτρέπεται να χρησιμοποιηθεί πέραν του κυρίου ονόματος του υποψηφίου ή του επωνύμου και υποκοριστικό ή ψευδώνυμο, καλλιτεχνικό ή άλλο, αυτού, εφόσον με αυτό είναι ευρύτερα γνωστός. Στην περίπτωση αυτή το υποκοριστικό ακολουθεί το κύριο όνομα ή το επώνυμο και τίθεται σε παρένθεση. Δεν επιτρέπεται να τίθεται άλλο στοιχείο πέραν του υποκοριστικού ή ψευδωνύμου, όπως κάθε είδους επαγγελματική, πολιτική ή άλλη ιδιότητα. Στην περίπτωση αυτή, η αναγραφή θεωρείται μη γενόμενη και ο υποψήφιος ανακηρύσσεται από το δικαστήριο μόνο με τα ονοματεπωνυμικά του στοιχεία. Κάθε υποψήφιος, εφόσον είναι έγγαμος ή έγγαμη ή έχει συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, μπορεί να προσθέσει, ανεξαρτήτως σειράς, και το επώνυμο του συζύγου ή συμβιούντος. Γυναίκες που είναι εγγεγραμμένες στην οικογενειακή τους μερίδα με το επώνυμο του συζύγου τους, μπορούν να χρησιμοποιήσουν ως πρώτο επώνυμο είτε το πατρικό είτε του συζύγου είτε μόνο ένα από αυτά. Αν γίνει χρήση μόνο του συζυγικού επωνύμου, αντί του πατρωνύμου τίθεται το όνομα του συζύγου, με την ένδειξη «σύζυγος» ή, συντετμημένα, «συζ.».

7. Στη δήλωση ορίζεται όνομα και, δυναμικά, έμβλημα συνδυασμού. Απαγορεύεται να ορίζεται ή να χρησιμοποιείται ως όνομα ή ως έμβλημα του συνδυασμού σύμβολο θρησκευτικής λατρείας ή σημαία ή άλλο παρόμοιο σύμβολο κράτους ή σημείο ιδιαίτερης ευλάβειας, στέμμα, όνομα ή έμβλημα πολιτικής οργάνωσης, φωτογραφία οποιουδήποτε προσώπου, έμβλημα κράτους, που ίσχυε παλαιότερα ή ισχύει ακόμη, καθώς και σύμβολα ή εμβλήματα του δικτατορικού καθεστώτος της 21ης Απριλίου 1967 ή σύμβολα ή εμβλήματα με ρατσιστικό ή ξενοφοβικό περιεχόμενο, σύμφωνα με το άρθρο 1 του ν. 927/1979 (Α' 139). Αν γίνουν περισσότερες δηλώσεις με το ίδιο όνομα ή έμβλημα από υποψήφιους συνδυασμούς για την ανάδειξη δημοτικών αρχών του ίδιου δήμου, δικαίωμα χρήσης έχει όποιος το έχει δηλώσει πρώτος. Αν γίνει παράβαση των διατάξεων του δεύτερου εδαφίου αυτής της παραγράφου και η παράβαση βεβαιωθεί από το αρμόδιο δικαστήριο, εφόσον η παράβαση αφορά το έμβλημα του συνδυασμού, αυτός ανακηρύσσεται μόνο με το όνομά του και χωρίς έμβλημα, ενώ εφόσον αφορά το όνομα του συνδυασμού, η δήλωση είναι απαράδεκτη.

8. Αν με τη δήλωση του συνδυασμού δεν προσκομίζονται τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 5 δικαιολογητικά για κάποιον υποψήφιο, ο υποψήφιος αυτός δεν ανακηρύσσεται. Αντίθετα, απλά σφάλματα στην αναγραφή των ονοματεπωνυμικών στοιχείων υποψηφίου, μπορούν να διορθώνονται αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο, εφ' όσον τα ορθά στοιχεία του προκύπτουν χωρίς αμφιβολία από τα λοιπά προσκομιζόμενα δικαιολογητικά.

9. Αν η δήλωση του συνδυασμού δεν περιλαμβάνει τα ελάχιστα στοιχεία της παραγράφου 4 του παρόντος ή δεν περιλαμβάνει έγκυρο όνομα συνδυασμού, σύμφωνα με την παράγραφο 7 ή υποβάλλεται εκπρόθεσμα ή περιλαμβάνει, εξ αρχής ή κατόπιν εφαρμογής του πρώτου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου, λιγότερους υποψήφιους από τα ελάχιστα όρια της περίπτωσης γ' της παραγράφου 4 ή δεν περιλαμβάνει υποψηφίους για το σύνολο των εκλογικών περιφερειών ή δεν πληροί την ποσόστωση φύλου της παραγράφου 4 και αυτό βεβαιωθεί από το δικαστήριο, η δήλωση είναι απαράδεκτη.

10. Η δήλωση του συνδυασμού επιδίδεται από τον υποψήφιο δήμαρχο ή με δικαστικό επιμελητή, ύστερα από παραγγελία του υποψήφιου δημάρχου, στον πρόεδρο του πολυμελούς πρωτοδικείου το αργότερο είκοσι (20) ημέρες πριν από την ημέρα της ψηφοφορίας.

Έως τη λήξη της παραπάνω προθεσμίας, επιτρέπεται μόνο να συμπληρωθεί ο συνδυασμός έως τον επιτρεπόμενο αριθμό των υποψηφίων συμβούλων με συμπληρωματική δήλωση του υποψήφιου δημάρχου. Μετά τη λήξη της ανωτέρω προθεσμίας καμιά μεταβολή της δήλωσης δεν επιτρέπεται, εκτός από την αντικατάσταση προσώπων που παραιτήθηκαν ή απεβίωσαν, σύμφωνα με το άρθρο 21. Στις ανωτέρω δηλώσεις επισυνάπτονται τα στοιχεία που προβλέπει η παράγραφος 5.

Άρθρο 18Α

Εκλογές κοινοτήτων άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων - Υποψηφιότητες, κατάρτιση συνδυασμών

1. Η εκλογή των συμβούλων των κοινοτήτων με μόνιμο πληθυσμό άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων γίνεται με χωριστή κάλη και κατά συνδυασμούς. Υποψηφιότητες εκτός συνδυασμών αποκλείονται.

2. Κάθε συνδυασμός περιλαμβάνει τους υποψηφίους συμβούλους της κοινότητας, σύμφωνα με τις παραγράφους 3 έως και 9.

3. Κανείς δεν επιτρέπεται να συμμετέχει σε περισσότερους συνδυασμούς ή να θέτει υποψηφιότητα σε περισσότερες της μίας κοινότητες ή για περισσότερα του ενός αυτοδιοικητικά αξιώματα.

4. Ο συνδυασμός καταρτίζεται με γραπτή δήλωση που υπογράφουν όλοι οι υποψήφιοι του συνδυασμού.

Στη δήλωση του συνδυασμού αναγράφονται κατά σειρά:

α) Το όνομα και, αν υπάρχει, το έμβλημα του συνδυασμού.

β) Με αλφαβητική σειρά, το επώνυμο, το όνομα και το πατρώνυμο των υποψηφίων συμβούλων κοινότητας του συνδυασμού. Για τον τρόπο αναγραφής των ονοματεπωνυμικών στοιχείων των υποψηφίων εφαρμόζεται η παράγραφος 6 του άρθρου 18.

5. Ο αριθμός των υποψηφίων συμβούλων πρέπει να είναι ίσος τουλάχιστον με τον αριθμό των εδρών του συμβουλίου της οικείας κοινότητας με δυνατότητα προσαύξησης έως και πενήντα τοις εκατό (50%). Δεκαδικός αριθμός στρογγυλοποιείται στην επόμενη ακέραιη μονάδα, εφόσον το κλάσμα είναι ίσο με μισό της μονάδας και άνω. Ο αριθμός των υποψηφίων συμβούλων από κάθε φύλο ανέρχεται σε ποσοστό σαράντα τοις εκατό (40%), τουλάχιστον, του συνολικού αριθμού των υποψηφίων συμβούλων του οικείου συνδυασμού.

6. Στη δήλωση επισυνάπτονται για κάθε υποψήφιο του συνδυασμού:

α) Πιστοποιητικό γέννησης, στο οποίο να βεβαιώνεται η εγγραφή του υποψήφιου στο δημοτολόγιο του Δήμου, όπου θέτει υποψηφιότητα ή πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης του Δήμου, στον οποίο είναι υποψήφιος, στο οποίο να αναγράφεται ο υποψήφιος με την επισήμανση ότι είναι δημότης του Δήμου αυτού (κανονική εγγραφή).

β) Υπεύθυνη δήλωση του υποψήφιου ότι αποδέχεται την υποψηφιότητα για το συγκεκριμένο αξίωμα και ότι δεν έχει στερηθεί τα πολιτικά του δικαιώματα ή ότι έληξε η πρόσκαιρη αποστέρηση των δικαιωμάτων αυτών ή θα έχει λήξει την ημέρα της εκλογής, καθώς και ότι δεν συντρέχουν τα κωλύματα εκλογιμότητας του άρθρου 14. Στην υπεύθυνη δήλωση δεν απαιτείται η θεώρηση του γνησίου της υπογραφής του δηλούντος.

γ) Αποδεικτικό είσπραξης Δ.Ο.Υ., ή παράβολο ή ηλεκτρονικό παράβολο από το οποίο προκύπτει ότι κάθε υποψήφιος σύμβουλος κοινότητας έχει καταθέσει υπέρ του δημοσίου, αντίστοιχα, το ποσό των δέκα (10) ευρώ. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών μπορεί να γίνεται αναπροσαρμογή του ποσού αυτού.

7. Ως προς το όνομα και το έμβλημα του συνδυασμού ισχύουν οι περιορισμοί και οι κανόνες των παραγράφων 6 και 7 του άρθρου 18. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται να κατατεθούν συνδυασμοί με το ίδιο όνομα και έμβλημα σε περισσότερες της μίας κοινότητες του ίδιου δήμου, εφόσον αυτό ταυτίζεται με το όνομα και το έμβλημα συνδυασμού υποψηφίου δημάρχου και δημοτικών συμβούλων του ίδιου δήμου. Στην περίπτωση αυτή, η δήλωση της παραγράφου 4 υποβάλλεται υποχρεωτικά, για όλους τους συνδυασμούς του προηγούμενου εδαφίου, από τον υποψήφιο δήμαρχο επικεφαλής του συνδυασμού. Η ακύρωση του συνδυασμού σε μία ή περισσότερες κοινότητες δεν επιφέρει ακυρότητα ολόκληρου του συνδυασμού.

8. Η δήλωση του συνδυασμού επιδίδεται από υποψήφιο σύμβουλο της κοινότητας, τον οποίον εξουσιοδοτούν οι λοιποί υποψήφιοι του συνδυασμού, ή με δικαστικό επιμελητή, ύστερα από παραγγελία υποψηφίου συμβούλου της κοινότητας, τον οποίον εξουσιοδοτούν οι λοιποί υποψήφιοι του συνδυασμού, στον Πρόεδρο του πολυμελούς Πρωτοδικείου, είκοσι (20), το αργότερο, ημέρες πριν από την ημέρα της ψηφοφορίας.

Έως τη λήξη της παραπάνω προθεσμίας, επιτρέπεται μόνο να συμπληρωθεί ο συνδυασμός έως τον επιτρεπόμενο αριθμό των υποψηφίων συμβούλων με συμπληρωματική δήλωση οποιουδήποτε υποψηφίου. Στη δήλωση επισυνάπτονται τα στοιχεία που προβλέπονται στην παράγραφο 6.

9. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται αναλόγως οι παράγραφοι 8 και 9 του άρθρου 18.

Άρθρο 18B

Εκλογές κοινοτήτων έως τριακοσίων (300) κατοίκων - Υποψηφιότητες σε ενιαίο ψηφοδέλτιο

1. Η εκλογή προέδρων των κοινοτήτων με μόνιμο πληθυσμό έως τριακοσίων (300) κατοίκων γίνεται με χωριστή κάλη και με ενιαίο ψηφοδέλτιο, όλων των μεμονωμένων υποψηφίων. Οι υποψηφιότητες κατατίθενται με γραπτή δήλωση κάθε υποψηφίου, στην οποία αναγράφεται η κοινότητα για την οποία κατατίθεται υποψηφιότητα και το επώνυμο, το όνομα και το πατρώνυμο του υποψηφίου. Τα ονόματα των υποψηφίων στο ψηφοδέλτιο τίθενται με αλφαβητική σειρά. Για τον τρόπο αναγραφής των ονοματεπωνυμικών στοιχείων των υποψηφίων εφαρμόζεται η παράγραφος 6 του άρθρου 18.

2. Στη δήλωση επισυνάπτονται:

α) Πιστοποιητικό γέννησης, στο οποίο να βεβαιώνεται η εγγραφή του υποψηφίου στο δημοτολόγιο του Δήμου, όπου θέτει υποψηφιότητα ή πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης του Δήμου, στον οποίο είναι υποψήφιος, στο οποίο να αναγράφεται ο υποψήφιος με την επισήμανση ότι είναι δημότης του Δήμου αυτού (κανονική εγγραφή β) Υπεύθυνη δήλωση του υποψηφίου ότι δεν έχει στερηθεί τα πολιτικά του δικαιώματα ή ότι έληξε η πρόσκαιρη αποστέρηση των δικαιωμάτων αυτών ή θα έχει λήξει την ημέρα της εκλογής, καθώς και ότι δεν συντρέχουν τα κωλύματα εκλογιμότητας του άρθρου 14. Στην υπεύθυνη δήλωση δεν απαιτείται η θεώρηση του γνησίου της υπογραφής του δηλούντος. γ) Αποδεικτικό είσπραξης Δ.Ο.Υ., ή παράβολο ή ηλεκτρονικό παράβολο από το οποίο προκύπτει ότι κάθε υποψήφιος έχει καταθέσει υπέρ του δημοσίου, αντίστοιχα, το ποσό των δέκα (10) ευρώ. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών μπορεί να γίνεται αναπροσαρμογή του ποσού αυτού.

3. Αν με τη δήλωση υποψηφιότητας δεν προσκομίζονται τα προβλεπόμενα στην προηγούμενη παράγραφο δικαιολογητικά ή η δήλωση υποψηφιότητας δεν περιλαμβάνει τα ελάχιστα στοιχεία της παραγράφου 1 ή υποβάλλεται εκπρόθεσμα και αυτό βεβαιωθεί από το δικαστήριο, η δήλωση είναι απαράδεκτη και ο υποψήφιος αυτός δεν ανακηρύσσεται. Αντίθετα, απλά σφάλματα στην αναγραφή των ονοματεπωνυμικών στοιχείων υποψηφίου, μπορούν να διορθώνονται αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο, εφόσον τα ορθά στοιχεία του προκύπτουν χωρίς αμφιβολία από τα λοιπά προσκομιζόμενα δικαιολογητικά.

4. Η δήλωση υποψηφιότητας επιδίδεται από τον υποψήφιο ή με δικαστικό επιμελητή, ύστερα από παραγγελία του υποψηφίου, στον πρόεδρο του πολυμελούς πρωτοδικείου το αργότερο είκοσι (20) ημέρες πριν από την ημέρα της ψηφοφορίας.
5. Κανείς δεν επιτρέπεται να θέτει υποψηφιότητα σε περισσότερες της μίας κοινότητες ή για περισσότερα του ενός αυτοδιοικητικά αξιώματα.

Άρθρο 18Γ

Ένωση κοινότητας με όμορη, σε περίπτωση μη υποβολής δήλωσης συνδυασμού ή μεμονωμένων υποψηφιοτήτων σε ενιαίο ψηφοδέλτιο

1. Αν σε μία κοινότητα ματαιωθεί η εκλογή συμβούλων, επειδή δεν έχει υποβληθεί δήλωση συνδυασμού υποψηφίων ή, σε κοινότητα έως και τριακοσίων (300) κατοίκων, δήλωση υποψηφιότητας μεμονωμένων υποψηφίων, ο δήμαρχος εκδίδει αμελλητί πρόγραμμα για την επανάληψη της εκλογής.
2. Αν και κατά τη νέα εκλογή δεν δηλωθεί συνδυασμός υποψηφίων ή μεμονωμένες υποψηφιότητες, η κοινότητα αυτή ενώνεται με όμορη αυτής κοινότητα του ίδιου δήμου. Η ένωση γίνεται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών και γνώμη του οικείου δημοτικού συμβουλίου.

Άρθρο 20

Ανακήρυξη και κοινοποίηση συνδυασμών ή μεμονωμένων υποψηφίων ενιαίου ψηφοδελτίου

1. Τη δέκατη πέμπτη (15η) ημέρα πριν από την ψηφοφορία το πρωτοδικείο ανακηρύσσει σε δημόσια συνεδρίαση τους συνδυασμούς, καθώς και τους υποψηφίους ενιαίου ψηφοδελτίου κοινοτήτων έως και τριακοσίων (300) κατοίκων, που έχουν δηλωθεί νόμιμα.
2. Ο πρόεδρος του πρωτοδικείου κοινοποιεί αμέσως στον περιφερειάρχη τις σχετικές αποφάσεις.
3. Ο περιφερειάρχης θεωρεί και αποστέλλει αμέσως σε κάθε δήμο πίνακα των συνδυασμών και υποψηφίων που έχουν ανακηρυχθεί.

Άρθρο 21

Αντικατάσταση υποψηφίων που παραιτήθηκαν ή απεβίωσαν

1. Ο υποψήφιος δήμαρχος μπορεί να παραιτηθεί από την υποψηφιότητά του. Η παραίτηση γίνεται με γραπτή δήλωσή του, η οποία επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή ή παραδίδεται με απόδειξη στον πρόεδρο του πρωτοδικείου την όγδοη (8η) ημέρα, το αργότερο, πριν από τη διεξαγωγή της ψηφοφορίας.
2. Σε περίπτωση παραίτησης ή θανάτου του υποψήφιου δημάρχου, τη θέση του στο συνδυασμό καταλαμβάνει είτε νέος υποψήφιος είτε ένας από τους υποψηφίους συμβούλους του συνδυασμού, ύστερα από δήλωση της πλειοψηφίας των υποψηφίων που επιδίδεται με απόδειξη στον Πρόεδρο του πρωτοδικείου, δύο (2) ημέρες το αργότερο πριν από τη διεξαγωγή της ψηφοφορίας. Στη δήλωση επισυνάπτονται τα στοιχεία που ορίζονται στην παράγραφο 5 του άρθρου 18. Το αρμόδιο δικαστήριο ανακηρύσσει τον υποψήφιο που αντικαθιστά εκείνον που παραιτήθηκε ή απεβίωσε μέχρι και την παραμονή της διενέργειας των εκλογών. Αν δεν έγινε αντικατάσταση, τη θέση του δημάρχου καταλαμβάνει ο δημοτικός σύμβουλος του συνδυασμού που θα λάβει τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης στο δήμο.
3. Σε περίπτωση θανάτου ή παραίτησης υποψήφιου δημοτικού συμβούλου ή υποψήφιου συμβούλου κοινότητας, αυτός δεν αναπληρώνεται, εκτός και αν ο θάνατος ή η παραίτηση λάβει χώρα πριν από την πάροδο της προθεσμίας κατάθεσης της δήλωσης συνδυασμού, σύμφωνα με τα άρθρα 18 και 18Α, οπότε εφαρμόζονται οι διατάξεις περί συμπληρωματικής δήλωσης.

4. Θεωρείται νόμιμος συνδυασμός, που περιέχει αριθμό υποψηφίων δημοτικών συμβούλων ή συμβούλων κοινότητας μικρότερο από το ελάχιστο όριο που ορίζουν οι σχετικές διατάξεις, περιλαμβανομένων και των ποσοστών από κάθε φύλο, εξαιτίας παραίτησης ή θανάτου υποψηφίων του, μετά το πέρας της προθεσμίας κατάθεσης της δήλωσης συνδυασμού.

Άρθρο 22

Δικαιώματα συνδυασμών και υποψηφίων

1. Κάθε συνδυασμός και κάθε υποψήφιος έχει δικαίωμα να διορίσει έναν αντιπρόσωπο και έως δύο αναπληρωτές του σε κάθε εκλογικό τμήμα, με γραπτή δήλωση του υποψηφίου δημάρχου. Με την ίδια δήλωση μπορεί να ορισθεί και γενικός αντιπρόσωπος και έως δύο αναπληρωτές του για συγκεκριμένο αριθμό εκλογικών τμημάτων.
2. Επίσης, κάθε συνδυασμός έχει δικαίωμα να διορίζει πληρεξούσιο με συμβολαιογραφική δήλωση του υποψηφίου δημάρχου. Ο πληρεξούσιος ενεργεί για λογαριασμό του συνδυασμού οτιδήποτε μπορεί να ενεργήσει, σύμφωνα με τη νομοθεσία για την εκλογή βουλευτών, ο υποψήφιος δήμαρχος, κατά τη διεξαγωγή της εκλογής.
3. Σε περίπτωση που ο υποψήφιος δήμαρχος έχει αποβιώσει ή παραιτηθεί, χωρίς να έχει αντικατασταθεί, ο διορισμός των αντιπροσώπων και του πληρεξουσίου γίνεται με δήλωση της πλειοψηφίας των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων του οικείου συνδυασμού που έχουν ανακηρυχθεί.
4. Οι υποψήφιοι, οι γενικοί αντιπρόσωποι, οι αντιπρόσωποι των συνδυασμών και οι αναπληρωτές τους έχουν δικαίωμα να είναι παρόντες κατά τη διάρκεια όλης της διαδικασίας της εκλογής, ώσπου να σφραγιστούν οι σάκοι και να υποβάλλουν κάθε είδους παρατηρήσεις και ενστάσεις.
5. Δεν μπορούν να διοριστούν γενικοί αντιπρόσωποι ή αντιπρόσωποι, αναπληρωτές τους ή πληρεξούσιοι συνδυασμών οι εν ενεργεία δήμαρχοι, αντιδήμαρχοι, καθώς και όποιοι δεν έχουν το δικαίωμα να εκλέγουν και όλοι όσοι δεν μπορούν να εκλεγούν.

Άρθρο 23

Πρόγραμμα της εκλογής

1. Ο δήμαρχος εκδίδει και δημοσιεύει, με τοιχοκόλληση, σε όλες τις συνοικίες, σε όλα τα χωριά και τους οικισμούς του δήμου και αναρτά στην ιστοσελίδα του δήμου, τρεις (3) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ψηφοφορία, πρόγραμμα που αναφέρει ακριβώς την ημέρα της ψηφοφορίας, τις ώρες που αρχίζει και τελειώνει, τον τόπο και το κατάστημα της ψηφοφορίας, τις έδρες για τις οποίες γίνεται η εκλογή και τους συνδυασμούς μαζί με τα ονόματα των υποψηφίων, που συγκροτούν κάθε συνδυασμό ή τα ενιαία ψηφοδέλτια μεμονωμένων υποψηφιοτήτων κοινοτήτων με μόνιμο πληθυσμό έως τριακοσίων (300) κατοίκων, όπως έχουν ανακηρυχθεί από το οικείο δικαστήριο.
2. Το πρόγραμμα της πρώτης εκλογής σε νέο δήμο εκδίδεται και δημοσιεύεται από τον περιφερειάρχη.

Άρθρο 24

Μορφή των ψηφοδελτίων

1. Τα ψηφοδέλτια κατασκευάζονται από λευκό χαρτί.
2. Τα ψηφοδέλτια, για όλη την Επικράτεια, έχουν σχήμα ορθογώνιο. Οι διαστάσεις των ψηφοδελτίων και ειδικότερα θέματα που αφορούν τη μορφή τους κατά την παράγραφο 2 του άρθρου 26 του παρόντος, ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
3. Η εκτύπωση των εντύπων ψηφοδελτίων πρέπει να είναι με μαύρη απόχρωση.

Άρθρο 24Α

Εκτύπωση και διανομή των ψηφοδελτίων

1. Τα ψηφοδέλτια των συνδυασμών υποψηφίων δημοτικών συμβούλων και τα ψηφοδέλτια των συνδυασμών υποψηφίων συμβούλων κοινότητας άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων εκτυπώνονται με μέριμνα του οικείου συνδυασμού. Οι συνδυασμοί οφείλουν να τυπώσουν τα ψηφοδέλτια και να παραδώσουν, με απόδειξη, στο δήμαρχο του οικείου δήμου για τις δημοτικές εκλογές και τις εκλογές των κοινοτήτων άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων, οκτώ (8) τουλάχιστον μέρες πριν από την ψηφοφορία, ψηφοδέλτια σε αριθμό επαρκή για τις ανάγκες των εκλογικών τμημάτων του οικείου δήμου, ο οποίος δεν μπορεί να είναι μικρότερος από τον αριθμό των αντίστοιχων εκλογέων, προσαυξημένος κατά είκοσι τοις εκατό (20%). Σε περίπτωση επαναληπτικών εκλογών τα ψηφοδέλτια παραδίδονται τρεις (3) ημέρες πριν από την ημέρα της ψηφοφορίας.
2. Τα ψηφοδέλτια για τις εκλογές των κοινοτήτων έως και τριακοσίων (300) κατοίκων, καταρτίζονται και εκτυπώνονται με ευθύνη του οικείου δημάρχου και με πιστώσεις του δήμου.
3. Ο οικείος δήμαρχος οφείλει να εφοδιάσει τις εφορευτικές επιτροπές των εκλογικών τμημάτων της περιφέρειάς του με ψηφοδέλτια κάθε συνδυασμού και με ενιαία ψηφοδέλτια μεμονωμένων υποψηφίων για τις κοινότητες έως τριακοσίων (300) κατοίκων, σε επαρκή αριθμό.

Άρθρο 25

Εκλογικές περιφέρειες

Ως περιφέρεια για την εκλογή των μελών των δημοτικών συμβουλίων ορίζεται η περιφέρεια:

- α) του δήμου, ο οποίος δεν προήλθε από συνένωση πρώην Ο.Τ.Α. κατά το άρθρο 1 του παρόντος,
- β) του συνεννοούμενου δήμου ή κοινότητας, δηλαδή της δημοτικής ενότητας κατά τις διατάξεις του άρθρου 1 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 26

Περιεχόμενο των ψηφοδελτίων για τις δημοτικές εκλογές και τις εκλογές των κοινοτήτων

1. Στο επάνω μέρος του ψηφοδελτίου σημειώνονται το όνομα και το τυχόν έμβλημα του συνδυασμού, όπως αναγράφονται στην απόφαση ανακήρυξης.
2. Για τις δημοτικές εκλογές:
  - α) Σε δήμους που αποτελούν ενιαία εκλογική περιφέρεια, στο ψηφοδέλτιο μετά την ονομασία του συνδυασμού αναγράφονται, κατά σειρά, όπως αναφέρονται στην απόφαση ανακήρυξης:
    - αα. το επώνυμο, το κύριο όνομα και το πατρώνυμο του υποψήφιου δημάρχου, με την αντίστοιχη ένδειξη, η οποία τίθεται είτε δίπλα είτε κάτω από το όνομα του υποψήφιου δημάρχου.
    - ββ. το επώνυμο, το κύριο όνομα και το πατρώνυμο των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων, με αλφαβητική σειρά.
  - β) Σε δήμους που αποτελούνται από περισσότερες εκλογικές περιφέρειες, στο ψηφοδέλτιο, μετά την ονομασία του συνδυασμού, αναγράφονται κατά σειρά, όπως αναφέρονται στην απόφαση ανακήρυξης:
    - αα. το επώνυμο, το κύριο όνομα και το πατρώνυμο του υποψήφιου δημάρχου, με την αντίστοιχη ένδειξη, η οποία τίθεται είτε δίπλα είτε κάτω από το όνομα του υποψήφιου δημάρχου.
    - ββ. το επώνυμο, το κύριο όνομα και το πατρώνυμο των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων της αντίστοιχης εκλογικής περιφέρειας, με αλφαβητική σειρά,

γγ. το επώνυμο, το κύριο όνομα και το πατρώνυμο των υποψηφίων, με αλφαβητική σειρά, όλων των υπόλοιπων εκλογικών περιφερειών και, εντός παρενθέσεως, η εκλογική περιφέρεια στην οποία είναι υποψήφιοι.

3. Για τις εκλογές των κοινοτήτων άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων, στο ψηφοδέλτιο, μετά την ονομασία της κοινότητας και το όνομα ή τυχόν έμβλημα του συνδυασμού, αναγράφονται, όπως αναφέρονται στην απόφαση ανακήρυξης και κατ' αλφαβητική σειρά, το επώνυμο, το κύριο όνομα και το πατρώνυμο των υποψηφίων συμβούλων της κοινότητας.

4. Το ενιαίο ψηφοδέλτιο κάθε κοινότητας έως και τριακοσίων (300) κατοίκων φέρει τον τίτλο «Υποψήφιοι Πρόεδροι της Κοινότητας ... του Δήμου...», όπου τίθεται το όνομα της οικείας κοινότητας και του οικείου δήμου και ακολουθούν με αλφαβητική σειρά τα ονόματα των υποψηφίων της κοινότητας αυτής που έχουν ανακηρυχθεί από το αρμόδιο δικαστήριο, το οποίο και γνωστοποιεί αμελλητί στον οικείο Δήμαρχο τους ανακηρυχθέντες υποψηφίους.

5. Σε όσες περιπτώσεις επαναληφθεί η ψηφοφορία για την εκλογή των δημοτικών αρχών, σύμφωνα με το άρθρο 33, χρησιμοποιούνται τα ίδια ψηφοδέλτια.

Άρθρο 27

Σταυροί προτίμησης για την εκλογή δημοτικών αρχών

1. Ο εκλογέας εκφράζει την προτίμηση του σε υποψήφιο συνδυασμού, σημειώνοντας στο ψηφοδέλτιο σταυρό παραπλευρώς του ονόματός του.

2. Για την εκλογή δημοτικών συμβούλων, σε δήμους που αποτελούν ενιαία εκλογική περιφέρεια, ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του υπέρ ενός ή δύο ή τριών υποψηφίων. Για την εκλογή δημοτικών συμβούλων σε δήμους που αποτελούνται από περισσότερες εκλογικές περιφέρειες, ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του υπέρ ενός ή δύο ή τριών υποψηφίων της εκλογικής περιφέρειας στους εκλογικούς καταλόγους της οποίας είναι γραμμένος και υπέρ ενός υποψηφίου σε μία από τις άλλες εκλογικές περιφέρειες του οικείου δήμου. Στις μονοεδρικές, διεδρικές και τριεδρικές εκλογικές περιφέρειες ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του μόνον υπέρ ενός υποψηφίου της εκλογικής περιφέρειας στους εκλογικούς καταλόγους της οποίας είναι γραμμένος και υπέρ ενός υποψηφίου σε μία από τις άλλες εκλογικές περιφέρειες του οικείου δήμου.

3. Για την εκλογή συμβουλίων κοινότητας άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων, ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του υπέρ δύο (2) υποψηφίων συμβούλων κοινότητας

4. Για την εκλογή προέδρων κοινότητας έως τριακοσίων (300) κατοίκων, ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του υπέρ ενός (1) υποψηφίου.

5. Ψηφοδέλτιο που φέρει περισσότερους από τους επιτρεπόμενους σταυρούς προτίμησης, είναι έγκυρο και προσμετράται υπέρ του συνδυασμού, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη κανένας σταυρός προτίμησης. Εξαιρούνται τα ενιαία ψηφοδέλτια υποψηφίων προέδρων συμβουλίων κοινότητας έως τριακοσίων (300) κατοίκων, όπου, ψηφοδέλτιο το οποίο δεν φέρει κανέναν σταυρό ή φέρει περισσότερους του ενός (1) σταυρούς, θεωρείται άκυρο.

6. Ο σταυρός προτίμησης σημειώνεται με στυλογράφο μαύρης ή κυανής απόχρωσης.

7. Για τον υποψήφιο δήμαρχο, δεν απαιτείται σταυρός προτίμησης και, αν σημειωθεί, δεν συνεπάγεται ακυρότητα του ψηφοδελτίου

8. Σε όσες περιπτώσεις επαναληφθεί η ψηφοφορία για την εκλογή των δημοτικών αρχών, σύμφωνα με το άρθρο 33, δεν απαιτείται σταυρός προτίμησης και αν σημειωθεί δεν συνεπάγεται ακυρότητα του ψηφοδελτίου.

Άρθρο 28 **Άκυρα ψηφοδέλτια**

1. Το ψηφοδέλτιο είναι άκυρο όταν:

- α) έχει σημειωθεί σταυρός προτίμησης με χρώμα διαφορετικό από τα οριζόμενα στην παράγραφο 6 του άρθρου 27,
- β) έχει σχήμα, διαστάσεις ή μορφή που διαφέρουν, κατά τρόπο εμφανή, από αυτά που ορίζει η υπουργική απόφαση της παραγράφου 2 του άρθρου 24,
- γ) έχει τυπωθεί σε χαρτί ή με μελάνι που το χρώμα του διαφέρει, κατά τρόπο εμφανή, από αυτό που ορίζεται στο άρθρο 24,
- δ) έχουν σημειωθεί σε οποιαδήποτε πλευρά του λέξεις, φράσεις, υπογραμμίσεις, στίγματα ή άλλα σημεία, εφόσον κριθεί ότι τα παραπάνω αποτελούν διακριτικά γνωρίσματα, που παραβιάζουν με τρόπο προφανή το απόρρητο της ψηφοφορίας.

2. Το ψηφοδέλτιο είναι επίσης αυτοδικαίως άκυρο και στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- α) Αν βρεθεί στο φάκελο με ένα ή περισσότερα άλλα έγκυρα ή άκυρα ψηφοδέλτια, του ίδιου ή διαφορετικού συνδυασμού ή με λευκά.
- β) Αν βρεθεί μέσα σε φάκελο, που δεν είναι σύμφωνος με τις ρυθμίσεις του άρθρου 46 του Κ.Δ.Κ..
- γ) Αν φέρει εγγραφές και διαγραφές, εκτός της περίπτωσης στην οποία κατά τις διατάξεις της εκλογικής νομοθεσίας (π.δ. 26/2012) και σύμφωνα με τις εκεί προβλεπόμενες προϋποθέσεις επιτρέπεται η χρήση λευκών ψηφοδελτίων λόγω μη επάρκειας των εντύπων.

Άρθρο 29

Εφαρμογή των διατάξεων της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών

- 1. Οι διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών εφαρμόζονται αναλόγως και κατά τη διενέργεια των δημοτικών εκλογών για όσα θέματα δεν υφίσταται ειδική πρόβλεψη στις ρυθμίσεις του παρόντος νόμου και του Κ.Δ.Κ..
- 2. Κατά την ψηφοφορία για τις δημοτικές εκλογές και για την εκλογή συμβούλων ή προέδρων κοινότητας, χρησιμοποιούνται διαφορετικές κάλπες, που φέρουν κατάλληλο διακριτικό γνώρισμα. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών καθορίζονται το διακριτικό γνώρισμα, το μέγεθος, το σχήμα της κάλπης που χρησιμοποιείται στις δημοτικές εκλογές και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα.

Άρθρο 30

Αριθμός συμβούλων κάθε εκλογικής περιφέρειας

- Ο αριθμός των δημοτικών συμβούλων κάθε εκλογικής περιφέρειας για την περίπτωση β' του άρθρου 25 ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών με βάση το μόνιμο πληθυσμό, όπως εμφανίζεται στους επίσημους πίνακες των αποτελεσμάτων της τελευταίας απογραφής πληθυσμού, που έχουν κυρωθεί και δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
- 2. Μέτρο για τον υπολογισμό του αριθμού των δημοτικών συμβούλων κάθε εκλογικής περιφέρειας αποτελεί το ακέραιο πηλίκο της διαίρεσης του συνολικού πληθυσμού όλου του δήμου, όπως προκύπτει από την τελευταία γενική απογραφή πληθυσμού δια του συνολικού αριθμού των μελών του δημοτικού συμβουλίου κάθε δήμου.
  - 3. Από το πηλίκο της διαίρεσης του πληθυσμού της εκλογικής περιφέρειας δια του εκλογικού μέτρου προκύπτει ο αριθμός των δημοτικών της συμβούλων.
  - 4. Οι θέσεις των δημοτικών συμβούλων στο δημοτικό συμβούλιο που παραμένουν αδιάθετες προστίθενται ανά μία στις εκλογικές περιφέρειες με τα μεγαλύτερα, κατά σειρά, υπόλοιπα και ώσπου να συμπληρωθεί ο συνολικός αριθμός τους, όπως ορίζεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 7 του παρόντος.
- Στην περίπτωση ύπαρξης αριθμού εκλογικών περιφερειών με ίσο αριθμό υπολοίπων, διατίθενται σε αυτές από μια έδρα, η οποία αφαιρείται από κάθε εκλογική περιφέρεια του

δήμου με το μεγαλύτερο αριθμό εδρών και κατά φθίνουσα σειρά. Σε περίπτωση εκλογικών περιφερειών με ίδιο αριθμό εδρών, συμπεριλαμβανομένων όσων έχουν ήδη αφαιρεθεί με τις διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου, η έδρα αφαιρείται από εκείνη με το μικρότερο πληθυσμό

5. Εάν από την παραπάνω διαδικασία προκύψουν εκλογικές περιφέρειες χωρίς έδρα, τότε διατίθεται σε αυτή μία (1) έδρα με την αφαίρεση μίας από κάθε εκλογική περιφέρεια του δήμου με το μεγαλύτερο αριθμό εδρών και κατά φθίνουσα σειρά. Σε περίπτωση εκλογικών περιφερειών με ίδιο αριθμό εδρών, συμπεριλαμβανομένων όσων έχουν ήδη αφαιρεθεί με τις διατάξεις αυτού του εδαφίου, η έδρα αφαιρείται από εκείνη με το μικρότερο πληθυσμό.

Άρθρο 31

Επιτυχών συνδυασμός δημάρχου-λοιποί συνδυασμοί του Δημοτικού Συμβουλίου-Εκλογή δημάρχου

1. Στις εκλογές των δημάρχων και των Δημοτικών Συμβούλων, θεωρείται επιτυχών συνδυασμός αυτός που πλειοψήφησε με ποσοστό μεγαλύτερο του πενήντα τοις εκατό (50% + 1 ψήφο) του συνόλου των έγκυρων ψηφοδελτίων και λοιποί συνδυασμοί του Δημοτικού Συμβουλίου αυτοί που έλαβαν έστω και μία έδρα, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 32.
2. Δήμαρχος εκλέγεται ο επικεφαλής του επιτυχόντος συνδυασμού ή αυτός που αναδείχτηκε νικητής στον Β' γύρο.

Άρθρο 32

Εκλογικό σύστημα - Κατανομή των εδρών του δημοτικού συμβουλίου

1. Το σύνολο των εδρών του δημοτικού συμβουλίου κατανέμεται στους συνδυασμούς που έλαβαν μέρος στις εκλογές, ανάλογα με τον αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβαν στον Α' γύρο.

2. Η αναλογική κατανομή των εδρών γίνεται ως εξής: Το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβαν, σε όλα τα εκλογικά τμήματα δήμου, αθροιστικά όλοι οι συνδυασμοί που συμμετείχαν στις εκλογές διαιρείται με τον αριθμό των εδρών που αντιστοιχούν σε κάθε δημοτικό συμβούλιο και το πηλίκο αυξημένο κατά μία μονάδα, παραλειπομένου του κλάσματος, αποτελεί το εκλογικό μέτρο. Ο αριθμός των έγκυρων ψηφοδελτίων κάθε συνδυασμού διαιρείται στη συνέχεια με το εκλογικό μέτρο και καθένας τους καταλαμβάνει τόσες έδρες όσο και το ακέραιο πηλίκο της διαίρεσης.

Αν οι έδρες που καταλαμβάνουν οι συνδυασμοί που συμμετέχουν στην κατανομή με την προηγούμενη διαδικασία είναι λιγότερες από τις προς διάθεση, όσες απομένουν κατανέμονται ανά μία μεταξύ όλων των συνδυασμών, είτε έλαβαν έδρα κατά το προηγούμενο εδάφιο είτε όχι, ανάλογα με τα αχρησιμοποίητα υπόλοιπά τους.

Αν οι συνδυασμοί αυτοί ή μερικοί από αυτούς έχουν ίσο αριθμό αχρησιμοποίητων υπολοίπων, διεξάγεται κλήρωση από το αρμόδιο δικαστήριο.

Αν μετά την κατανομή των εδρών με βάση τα αχρησιμοποίητα υπόλοιπα παραμένουν αδιάθετες έδρες, κατανέμονται ανά μία, ανάλογα με το συνολικό αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων του συνδυασμού.

Αν οι έδρες που καταλαμβάνουν οι συνδυασμοί με το εκλογικό μέτρο είναι περισσότερες από τις προς διάθεση έδρες, οι πλεονάζουσες έδρες αφαιρούνται, ξεκινώντας από το συνδυασμό που έχει το μικρότερο σχετικώς υπόλοιπο έγκυρων ψηφοδελτίων.

Σε περίπτωση ίσου αριθμού έγκυρων ψηφοδελτίων δύο ή και περισσότερων συνδυασμών, διενεργείται μεταξύ τους κλήρωση από το αρμόδιο δικαστήριο.

3. Αν έχει ανακηρυχθεί ένας μόνο συνδυασμός υποψηφίων, ο δήμαρχος εκλέγεται από το μοναδικό συνδυασμό. Οι πρώτοι κατά σειρά σε σταυρούς προτίμησης, και εωστού συμπληρωθεί ο αριθμός των εδρών του δημοτικού συμβουλίου, εκλέγονται τακτικοί και οι υπόλοιποι αναπληρωματικοί σύμβουλοι.

Άρθρο 33**Επανάληψη της ψηφοφορίας για την εκλογή δημοτικών αρχών**

1. Αν κανένας συνδυασμός δεν συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των έγκυρων ψηφοδελτίων, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή (Β' Γύρος), ανάμεσα μόνο στους υποψήφιους δημάρχους των δύο συνδυασμών που έλαβαν τις περισσότερες ψήφους. Δήμαρχος εκλέγεται ο υποψήφιος του συνδυασμού που συγκέντρωσε στην επαναληπτική ψηφοφορία την απόλυτη πλειοψηφία ολόκληρου του αριθμού των έγκυρων ψηφοδελτίων.

Αν στην επαναληπτική ψηφοφορία οι δύο συνδυασμοί ισοψηφήσουν, το αρμόδιο Πρωτοδικείο διενεργεί κλήρωση για την ανάδειξη του δημάρχου.

2. Σε περίπτωση ισοψηφίας στην πρώτη θέση κατά την αρχική ψηφοφορία (Α' γύρος) δύο ή περισσότερων συνδυασμών, στην επαναληπτική ψηφοφορία μετέχουν οι υποψήφιοι δήμαρχοι όλων των συνδυασμών που ισοψήφησαν στην πρώτη θέση. Η παράγραφος αυτή εφαρμόζεται και αν στην αρχική ψηφοφορία (Α' γύρος) μετείχαν μόνο δύο συνδυασμοί που ισοψήφισαν.

3. Σε περίπτωση ισοψηφίας στη δεύτερη θέση κατά την αρχική ψηφοφορία δύο ή περισσότερων συνδυασμών, στην επαναληπτική μετέχουν ο υποψήφιος δήμαρχος του πρώτου σε αριθμό έγκυρων ψηφοδελτίων συνδυασμού και οι υποψήφιοι δήμαρχοι των συνδυασμών που ισοψήφησαν στη δεύτερη θέση.

4. Στις περιπτώσεις των παραγράφων 2 και 3, δήμαρχος εκλέγεται ο υποψήφιος του συνδυασμού που έλαβε στην επαναληπτική ψηφοφορία τη σχετική πλειοψηφία. Αν στην ψηφοφορία αυτή ισοψηφήσουν δύο (2) υποψήφιοι δήμαρχοι, το αρμόδιο δικαστήριο διενεργεί κλήρωση για την ανάδειξη του δημάρχου.

5. Όλοι οι τακτικοί και αναπληρωματικοί σύμβουλοι εκλέγονται με βάση την πρώτη ψηφοφορία (Α' γύρος), σύμφωνα με τους σταυρούς προτίμησης που έλαβε καθένας στην ψηφοφορία αυτή, όπως ορίζεται στα επόμενα άρθρα.

6. Η επαναληπτική ψηφοφορία (Β' γύρος) γίνεται στα ίδια εκλογικά τμήματα, με τις ίδιες εφορευτικές επιτροπές, τους ίδιους δικαστικούς αντιπροσώπους και τους ίδιους εφόρους αντιπροσώπων.

Άρθρο 34**Κατανομή των εδρών του δημοτικού συμβουλίου ανά εκλογική περιφέρεια**

Οι έδρες του δημοτικού συμβουλίου που δικαιούται να καταλάβει κάθε συνδυασμός, σύμφωνα με το άρθρο 32, στους δήμους που έχουν περισσότερες από μία εκλογικές περιφέρειες, κατανέμονται ανά εκλογική περιφέρεια ως εξής:

1. Η κατανομή ξεκινά από τις τυχόν μονοεδρικές εκλογικές περιφέρειες του δήμου. Η έδρα κάθε μονοεδρικής εκλογικής περιφέρειας αποδίδεται στον συνδυασμό που έλαβε τις περισσότερες έγκυρες ψήφους στη συγκεκριμένη εκλογική περιφέρεια, εφόσον αυτός δικαιούται να καταλάβει έδρα σύμφωνα με το άρθρο 32.

Σε περίπτωση ισοψηφίας μεταξύ δύο ή περισσότερων συνδυασμών, την έδρα δικαιούται ο μικρότερος σε εκλογική δύναμη συνδυασμός σε όλο τον δήμο.

2. Αν, κατά τη διαδικασία της παραγράφου 1, κάποιος συνδυασμός λάβει περισσότερες έδρες από αυτές που δικαιούται σύμφωνα με το άρθρο 32, αυτές του αφαιρούνται ανά μία ξεκινώντας από τη μονοεδρική εκλογική περιφέρεια στις οποίες ο συνδυασμός έλαβε τις λιγότερες ψήφους.

3. Έδρες μονοεδρικών εκλογικών περιφερειών, οι οποίες μετά την εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου παραμένουν αδιάθετες, απονέμονται στον δεύτερο σε εκλογική δύναμη συνδυασμό στη συγκεκριμένη εκλογική περιφέρεια. Αν κάποιος από τους συνδυασμούς λαμβάνει, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, περισσότερες έδρες από αυτές που δικαιούται σύμφωνα με το άρθρο 32, εφαρμόζεται η παράγραφος 2.

4. Η διαδικασία των παραγράφων 2 και 3 εφαρμόζεται, εφόσον απαιτηθεί, και με τους επόμενους κατά σειρά εκλογικής δύναμης στην οικεία εκλογική περιφέρεια συνδυασμούς, μέχρι να κατανεμηθούν όλες οι έδρες των μονοεδρικών περιφερειών.
5. Στη συνέχεια υπολογίζεται το εκλογικό μέτρο για κάθε συνδυασμό, ως το πηλίκο των έγκυρων ψηφοδελτίων του συνδυασμού στο σύνολο του δήμου προς τις έδρες που δικαιούται να καταλάβει, σύμφωνα με το άρθρο 32. Το πηλίκο, μετά την παράλειψη του κλάσματος, προσαυξάνεται κατά μία μονάδα. Ο αριθμός των έγκυρων ψηφοδελτίων κάθε συνδυασμού διαιρείται σε κάθε εκλογική περιφέρεια με το εκλογικό του μέτρο και ο συνδυασμός καταλαμβάνει τόσες έδρες όσο είναι το ακέραιο πηλίκο της διαίρεσης. Αρχίζοντας από το μικρότερο σε εκλογική δύναμη συνδυασμό στο σύνολο του δήμου, και συνεχίζοντας κατ' αύξουσα σειρά εκλογικής δύναμης, αποδίδονται από κάθε εκλογική περιφέρεια όλες οι διαθέσιμες έδρες που δικαιούται ο συνδυασμός, και ο αριθμός τους αφαιρείται από τις διαθέσιμες της περιφέρειας. Αν δεν υπάρχει επαρκής αριθμός, στο συνδυασμό κατακυρώνονται μόνον οι διαθέσιμες έδρες
6. Αν, μετά και τη διαδικασία της παραγράφου 5, κάποιος συνδυασμός έχει λάβει συνολικά περισσότερες έδρες από αυτές που δικαιούται σύμφωνα με το άρθρο 32, αυτές του αφαιρούνται ανά μία ξεκινώντας από την εκλογική περιφέρεια, εξαιρουμένων των μονοεδρικών, στην οποία ο συνδυασμός έλαβε τις λιγότερες ψήφους.
7. Αν, μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας των παραγράφων 1 έως και 6, υπάρχουν αδιάθετες έδρες και συνδυασμοί που δικαιούνται να καταλάβουν έδρα σύμφωνα με το άρθρο 32, ξεκινώντας από τον μικρότερο σε εκλογική δύναμη στο σύνολο του δήμου συνδυασμό που δικαιούται να καταλάβει έδρα, διατίθενται οι διαθέσιμες έδρες ανά μία από κάθε εκλογική περιφέρεια, όπου αυτός διατηρεί το μεγαλύτερο, κατά φθίνουσα σειρά, αδιάθετο υπόλοιπο ψηφοδελτίων. Η διαδικασία της παρούσας παραγράφου επαναλαμβάνεται για όλους τους συνδυασμούς που δικαιούνται να καταλάβουν έδρα, κατ' αύξουσα σειρά εκλογικής δύναμης.
8. Αν, με την ολοκλήρωση της διαδικασίας και της παραγράφου 7, υπάρχουν εκλογικές περιφέρειες με αδιάθετες έδρες και συνδυασμοί που δικαιούνται να καταλάβουν έδρα , σύμφωνα με το άρθρο 32, ξεκινώντας από τη μεγαλύτερη σε αριθμό εδρών εκλογική περιφέρεια και, επί όμοιων, από εκείνη που έχει τις περισσότερες έγκυρες ψήφους και συνεχίζοντας με φθίνουσα σειρά, απονέμεται ανά μία αδιάθετη έδρα στο συνδυασμό που εξακολουθεί να δικαιούται έδρα και έχει λάβει τις περισσότερες έγκυρες ψήφους συνολικά στην οικεία εκλογική περιφέρεια. Η διαδικασία της παρούσας επαναλαμβάνεται όσες φορές χρειαστεί, μέχρι να εξαντληθούν οι διαθέσιμες έδρες ή οι συνδυασμοί που δικαιούνται να καταλάβουν έδρα , σύμφωνα με το άρθρο 32. Έδρες που, μετά την εξάντληση των συνδυασμών οι οποίοι δικαιούνται να καταλάβουν έδρα, παραμένουν αδιάθετες, δεν διατίθενται, αλλά παραμένουν κενές
9. Οι έδρες που κατανέμονται σε κάθε στάδιο, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως και 8, αφαιρούνται από τις διαθέσιμες της εκλογικής περιφέρειας.

Άρθρο 35

Παραίτηση ή θάνατος υποψήφιου δημάρχου σε περίπτωση επαναληπτικής ψηφοφορίας

1. Πριν από την επαναληπτική ψηφοφορία ο υποψήφιος δήμαρχος μπορεί να παραιτηθεί από την υποψηφιότητά του. Η παραίτηση γίνεται με γραπτή δήλωσή του που επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή ή παραδίδεται με απόδειξη στον πρόεδρο του πρωτοδικείου την τρίτη ημέρα, το αργότερο, πριν από την επαναληπτική ψηφοφορία.
2. Αν ένας υποψήφιος δήμαρχος παραιτηθεί ή αποβιώσει, η πλειοψηφία των υποψηφίων του συνδυασμού του επιλέγει άλλον υποψήφιο δήμαρχο.
3. Αν εκείνος που έχει επιλεγεί ως υποψήφιος δήμαρχος είναι υποψήφιος σύμβουλος του συνδυασμού, τότε αφαιρείται από τη σειρά κατάταξης των υποψηφίων συμβούλων του

συνδυασμού βάσει των σταυρών που έλαβαν και εφαρμόζεται, εφόσον δεν εκλεγεί δήμαρχος, το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 38.

4. Η δήλωση της επιλογής για το νέο υποψήφιο δήμαρχο επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή ή παραδίδεται με απόδειξη στον πρόεδρο του πρωτοδικείου το αργότερο τη δεύτερη ημέρα πριν από την ψηφοφορία.

Το αρμόδιο δικαστήριο ανακηρύσσει το νέο υποψήφιο δήμαρχο σε δημόσια συνεδρίαση ακόμη και την παραμονή της ψηφοφορίας.

5. Αν δεν υποβληθεί δήλωση επιλογής, δεν ανακηρύσσεται κανένας υποψήφιος δήμαρχος. Στην περίπτωση αυτή, δήμαρχος εκλέγεται ο πρώτος σε σταυρούς προτίμησης σύμβουλος του συνδυασμού από τον οποίο εκλέγεται δήμαρχος.

2. Οι διατάξεις του Κεφαλαίου Γ΄ ισχύουν από την πρώτη, μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος, δημοτική περίοδο.

3. Οι διατάξεις των άρθρων 6 έως και 39 του παρόντος νόμου ισχύουν και για τις εκλογές για την ανάδειξη δημοτικών αρχών της παρ. 4 του άρθρου 9 του ν. 3852/2010.

Άρθρο 37

Κατανομή εδρών συμβούλων της κοινότητας άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων

1. Στις εκλογές των συμβουλίων κοινότητας με μόνιμο πληθυσμό άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων, η κατανομή των εδρών γίνεται αναλογικά, μεταξύ όλων των συνδυασμών που συμμετείχαν στις εκλογές για το συμβούλιο της κοινότητας, με τον ακόλουθο τρόπο:

Το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβαν στην κοινότητα όλοι μαζί οι συνδυασμοί που συμμετείχαν στις εκλογές διαιρείται με τον αριθμό των εδρών του συμβουλίου κοινότητας. Το πηλίκο που προκύπτει αυξημένο κατά μία μονάδα, παραλειπομένου του κλάσματος, αποτελεί το εκλογικό μέτρο.

Ο αριθμός των έγκυρων ψηφοδελτίων κάθε συνδυασμού διαιρείται στη συνέχεια με το εκλογικό μέτρο και κάθε συνδυασμός καταλαμβάνει τόσες έδρες, όσο και το ακέραιο πηλίκο αυτής της διαίρεσης.

Αν οι έδρες που καταλαμβάνουν οι συνδυασμοί που συμμετέχουν στην κατανομή με την προηγούμενη διαδικασία είναι λιγότερες από τις προς διάθεση έδρες, οι έδρες που απομένουν διανέμονται ανά μία μεταξύ όλων των συνδυασμών, είτε έλαβαν έδρα κατά το προηγούμενο εδάφιο είτε όχι, ανάλογα με τα αχρησιμοποίητα υπόλοιπα που έχουν.

Αν οι συνδυασμοί αυτοί ή μερικοί από αυτούς έχουν ίσο αριθμό αχρησιμοποίητων υπολοίπων, γίνεται κλήρωση.

Αν και μετά τη διανομή των εδρών με βάση τα αχρησιμοποίητα υπόλοιπα παραμένουν αδιάθετες έδρες, αυτές κατανέμονται ανά μία, ανάλογα με το συνολικό αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβε κάθε συνδυασμός. Αν οι έδρες που καταλαμβάνουν οι συνδυασμοί με το εκλογικό μέτρο είναι περισσότερες από τις προς διάθεση έδρες, η πλεονάζουσα έδρα αφαιρείται από το συνδυασμό που έχει το μικρότερο σχετικώς υπόλοιπο έγκυρων ψηφοδελτίων. Σε περίπτωση ίσου αριθμού έγκυρων ψηφοδελτίων δύο ή και περισσότερων συνδυασμών, ενεργείται μεταξύ αυτών κλήρωση από το αρμόδιο πρωτοδικείο.

2. Αν έχει ανακηρυχθεί ένας μόνο συνδυασμός για το συμβούλιο της κοινότητας, οι σύμβουλοι της κοινότητας εκλέγονται από το μοναδικό αυτό συνδυασμό. Οι πρώτοι κατά σειρά σε σταυρούς προτίμησης, μέχρι να συμπληρωθεί ο αριθμός των εδρών του συμβουλίου της κοινότητας εκλέγονται τακτικοί σύμβουλοι και οι υπόλοιποι αναπληρωματικοί.

3. Αν υποψήφιοι του ίδιου συνδυασμού ισοψηφήσουν, το πρωτοδικείο ενεργεί κλήρωση.

Άρθρο 37Α

Εκλογή προέδρου κοινότητας κάτω των τριακοσίων (300) κατοίκων

Στις κοινότητες έως και τριακοσίων (300) κατοίκων, όπου η εκλογή του προέδρου του συμβουλίου διενεργείται με ενιαίο ψηφοδέλτιο κατά το άρθρο 18B, πρόεδρος της κοινότητας εκλέγεται εκείνος που θα συγκεντρώσει τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης. Οι υπόλοιποι, κατά τη σειρά των σταυρών που έλαβαν, λογίζονται ως αναπληρωματικοί. Σε περίπτωση ισοψηφίας, το πρωτοδικείο διενεργεί κλήρωση.

Άρθρο 38

Τακτικοί και αναπληρωματικοί δημοτικοί σύμβουλοι - Ισοψηφία

1. Τακτικοί δημοτικοί σύμβουλοι εκλέγονται, από τους υποψηφίους καθενός από τους συνδυασμούς του άρθρου 31, ανά εκλογική περιφέρεια, κατά σειρά, αυτοί που έλαβαν τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης στο σύνολο του δήμου. Οι υποψήφιοι δήμαρχοι των λοιπών συνδυασμών θεωρούνται πρώτοι επιτυγχόντες σύμβουλοι των συνδυασμών τους. Σε περίπτωση που ο συνδυασμός καταλαμβάνει έδρες σε περισσότερες εκλογικές περιφέρειες ο υποψήφιος δήμαρχος λαμβάνει την έδρα της εκλογικής περιφέρειας, όπου ο συνδυασμός έλαβε τις περισσότερες έδρες. Σε περίπτωση ίσου αριθμού εδρών σε περισσότερες περιφέρειες, τότε λαμβάνει την έδρα αυτής στην οποία ο συνδυασμός έλαβε τις περισσότερες ψήφους. Σε περίπτωση όπου σε περισσότερες περιφέρειες ο συνδυασμός έλαβε ίσο αριθμό ψήφων, διενεργείται κλήρωση.
2. Οι λοιποί υποψήφιοι του συνδυασμού του εκλεγέντος δημάρχου και των λοιπών συνδυασμών είναι αναπληρωματικοί των τακτικών συμβούλων της εκλογικής τους περιφέρειας με τη σειρά των σταυρών προτίμησης
3. Εάν οι υποψήφιοι του ίδιου συνδυασμού ισοψηφήσουν, το αρμόδιο πρωτοδικείο διενεργεί κλήρωση.

Άρθρο 40

Τακτικοί και αναπληρωματικοί σύμβουλοι κοινότητας άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων-Ισοψηφία

1. Τακτικοί σύμβουλοι του συμβουλίου κοινότητας με μόνιμο πληθυσμό άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων εκλέγονται, από τους υποψηφίους καθενός από τους συνδυασμούς, κατά σειρά, αυτοί που έλαβαν τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης.
2. Οι λοιποί υποψήφιοι των συνδυασμών είναι αναπληρωματικοί των τακτικών συμβούλων του συμβουλίου της κοινότητας, με τη σειρά των σταυρών προτίμησης.
3. Αν οι υποψήφιοι του ίδιου συνδυασμού ισοψηφήσουν, το πρωτοδικείο διενεργεί κλήρωση.
4. Σε περίπτωση που συνδυασμός πλειοψήφησε στην κοινότητα με ποσοστό μεγαλύτερο του πενήντα τοις εκατό (50% + 1 ψήφος), ο πρώτος σε σταυρούς υποψήφιος σύμβουλος του αναδεικνύεται Πρόεδρος του Συμβουλίου της εν λόγω κοινότητας, χωρίς να εφαρμόζεται στην περίπτωση αυτή το άρθρο 79, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 80 του ν. 4555/2018.

Άρθρο 42

Εξαγωγή και δημοσίευση των αποτελεσμάτων της εκλογής

1. Σε δήμους όπου υπάρχουν από ένα έως πέντε εκλογικά τμήματα οι εφορευτικές επιτροπές συνεδριάζουν μετά το τέλος της διαλογής στην έδρα του δήμου και εξαγουν το γενικό αποτέλεσμα, σύμφωνα με τα πρακτικά της ψηφοφορίας των τμημάτων, το οποίο δημοσιεύεται αμέσως, με τοιχοκόλληση, στο δημοτικό κατάστημα.
2. Στους δήμους όπου υπάρχουν περισσότερα από πέντε εκλογικά τμήματα οι αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής αποστέλλουν με ασφαλή τρόπο τα εκλογικά στοιχεία

στον πρόεδρο του αρμόδιου πρωτοδικείου. Μετά τη συγκέντρωση των στοιχείων όλων των εκλογικών τμημάτων του δήμου, ο πρόεδρος του πρωτοδικείου εξάγει το γενικό αποτέλεσμα, το οποίο δημοσιεύει αμέσως με τοιχοκόλληση στο δημοτικό κατάστημα της έδρας του δικαστηρίου.

3. Η τοιχοκόλληση και η δημοσίευση των προηγούμενων παραγράφων περιλαμβάνει πίνακα των αποτελεσμάτων της ψηφοφορίας, ο οποίος καταρτίζεται από το όργανο που είναι αρμόδιο για τη δημοσίευση των αποτελεσμάτων της ψηφοφορίας. Ο πίνακας αυτός περιέχει: α) τον αριθμό των εγγεγραμμένων εκλογέων, β) το συνολικό αριθμό ψηφισάντων, γ) τον αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων, δ) τον αριθμό των άκυρων ψηφοδελτίων, ε) τον αριθμό των λευκών ψηφοδελτίων και στ) την εκλογική δύναμη κάθε συνδυασμού, δηλαδή το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων τα οποία έλαβε κάθε συνδυασμός.

Στον πίνακα προτάσσονται οι συνδυασμοί, σύμφωνα με τη σειρά της εκλογικής τους δύναμης. Κάτω από τον πίνακα συντάσσεται πράξη, στην οποία αναγράφονται ολογράφως τα πιο πάνω στοιχεία για κάθε περίπτωση και υπογράφεται από τον πρόεδρο. Κατά την κατάρτιση του πίνακα μπορεί να παρίσταται ένας αντιπρόσωπος από κάθε συνδυασμό.

4. Οι εφορευτικές επιτροπές και ο πρόεδρος του πρωτοδικείου γνωστοποιούν αμέσως το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας στον περιφερειάρχη.

Άρθρο 43

Έκθεση πρακτικών

1. Αμέσως μετά τη δημοσίευση του αποτελέσματος της εκλογής, ο πρόεδρος της εφορευτικής επιτροπής ή άλλο μέλος της παραδίδει τα πρακτικά της, τα λοιπά εκλογικά έγγραφα, τα δέματα των ψηφοδελτίων ταξινομημένα κατά συνδυασμούς και με τη σειρά που είναι αριθμημένα, καθώς και τους φακέλους στον πρόεδρο πρωτοδικών.

2. Ο πρόεδρος πρωτοδικών, εκθέτει τα πρακτικά της εκλογής μαζί με τον πίνακα των αποτελεσμάτων της στο κατάστημα του πρωτοδικείου επί πέντε (5) ημέρες και συντάσσει για την έκθεση αυτή πρακτικό, που τοιχοκολλάται επίσης έξω από το δικαστικό κατάστημα.

3. Οι εφορευτικές επιτροπές, μόλις δημοσιευθεί το αποτέλεσμα της εκλογής, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 42 γνωστοποιούν με ανακοίνωσή τους, που δημοσιεύεται στο δημοτικό κατάστημα του δήμου, ότι τα πρακτικά της εκλογής μαζί με τον πίνακα των αποτελεσμάτων της και με τα λοιπά στοιχεία θα εκτεθούν σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου. Στην περίπτωση της παραγράφου 2 του άρθρου 42, η έκθεση των πρακτικών γνωστοποιείται με ανακοίνωση, που εκδίδει ο πρόεδρος του πρωτοδικείου, η οποία τοιχοκολλάται στο δημοτικό κατάστημα του δήμου, καθώς και στο κατάστημα του δικαστηρίου.

Άρθρο 44

Επικύρωση της εκλογής

1. Το πολυμελές πρωτοδικείο μετά από τη λήξη του πενθημέρου της παραγράφου 2 του άρθρου 43 ανακηρύσσει με χωριστή πράξη:

α) τον επιτυχόντα ή το συνδυασμό του δημάρχου και τους λοιπούς συνδυασμούς του δημοτικού συμβουλίου, το δήμαρχο, τους τακτικούς και αναπληρωματικούς δημοτικούς συμβούλους κάθε συνδυασμού, τους τακτικούς και αναπληρωματικούς συμβούλους των κοινοτήτων κάθε συνδυασμού, τους προέδρους των κοινοτήτων έως τριακοσίων (300) κατοίκων με τους αναπληρωματικούς τους

β) τους τακτικούς και αναπληρωματικούς συμβούλους της κάθε εκλογικής περιφέρειας κάθε συνδυασμού, και

γ) τους τακτικούς συμβούλους κάθε συνδυασμού, σύμφωνα με τον αριθμό των σταυρών προτίμησης που έχουν λάβει στο σύνολο της εδαφικής περιφέρειας του δήμου.

Οι σύμβουλοι των κοινοτήτων κατατάσσονται με τη σειρά της εκλογής τους, σύμφωνα με τον αριθμό των σταυρών προτίμησης που έχουν λάβει και, αν δεν υπάρχουν σταυροί, με αλφαβητική σειρά. Σε περίπτωση ισοψηφίας διενεργείται κλήρωση.

2. Ο πρόεδρος του πρωτοδικείου εκθέτει τις αποφάσεις στο κατάστημα του δικαστηρίου επί τρεις (3) συνεχείς ημέρες και αποστέλλει αντίγραφό τους στον περιφερειάρχη και στο Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Αντίγραφο των αποφάσεων αποστέλλει ο αρμόδιος Συντονιστής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης σε κάθε δήμο που ανήκει στη χωρική αρμοδιότητα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Άρθρο 45 **Δικαίωμα ένστασης**

Ένσταση μπορεί να ασκήσει:

α) κάθε εκλογέας εγγεγραμμένος στους εκλογικούς καταλόγους του δήμου, καθώς και β) ο υποψήφιος κατά τις εκλογές στον οικείο δήμο.

Άρθρο 46 **Άσκηση ένστασης - Αρμόδιο δικαστήριο**

1. Η ένσταση ασκείται με δικόγραφο, το οποίο κατατίθεται μαζί με τρία αντίγραφα στην αρχή που εξέδωσε την προσβαλλόμενη πράξη.

Η προθεσμία για την άσκηση της ένστασης ή η άσκησή της δεν αναστέλλει την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης.

2. Το δικόγραφο της ένστασης απαιτείται να περιέχει τα στοιχεία που προβλέπονται στο άρθρο 251 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, ΦΕΚ 97 Α΄).

3. Οι ενστάσεις εκδικάζονται σε πρώτο και τελευταίο βαθμό από το τριμελές διοικητικό πρωτοδικείο, στην περιφέρεια του οποίου έχει την έδρα του ο οικείος δήμος. 4. Η διαβίβαση της ένστασης στο αρμόδιο για την εκδίκασή της δικαστήριο γίνεται σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στο άρθρο 252 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.

Άρθρο 47 **Περιεχόμενο της ένστασης**

1. Η ένσταση στρέφεται κατά της απόφασης με την οποία ανακηρύσσονται ο επιτυχών συνδυασμός ή ο συνδυασμός του δημάρχου και οι λοιποί συνδυασμοί του δημοτικού συμβουλίου, καθώς και οι υποψήφιοι κάθε συνδυασμού που εκλέγονται ως τακτικοί ή αναπληρωματικοί, βάσει του σχετικού πίνακα των αποτελεσμάτων ο οποίος ενσωματώνεται σε αυτή. Στη δίκη που ανοίγεται με την άσκηση της ένστασης αυτής δεν νομιμοποιείται παθητικώς ο Δήμος

2. Λόγους ένστασης μπορούν να θεμελιώσουν:

α) η έλλειψη νόμιμων προσόντων και η συνδρομή κωλυμάτων σε υποψηφίους που έχουν εκλεγεί ως τακτικά ή αναπληρωματικά μέλη,

β) η παράβαση του νόμου κατά τη διεξαγωγή της εκλογής ή κατά την εξαγωγή του εκλογικού αποτελέσματος ή κατά την ανακήρυξη των υποψήφιων συνδυασμών ή κατά την ανακήρυξη του επιτυχόντος συνδυασμού ή του συνδυασμού του δημάρχου και των λοιπών συνδυασμών του δημοτικού συμβουλίου και των προσώπων που ανήκουν σε αυτούς,

γ) η ακυρότητα ή η εσφαλμένη αρίθμηση των ψηφοδελτίων.

Άρθρο 48 **Προθεσμία για την άσκηση ένστασης**

1. Η ένσταση ασκείται μέσα σε προθεσμία επτά (7) ημερών από τη λήξη του χρόνου έκθεσης της πράξης, με την οποία ανακηρύσσονται ο επιτυχών συνδυασμός ή ο συνδυασμός του δημάρχου και οι λοιποί συνδυασμοί του δημοτικού συμβουλίου, καθώς

και οι υποψήφιοι κάθε συνδυασμού που εκλέγονται ως τακτικοί ή αναπληρωματικοί, σύμφωνα με το άρθρο 44.

2. Η προθεσμία της προηγούμενης παραγράφου δεν παρεκτείνεται σε καμία περίπτωση.

Άρθρο 49

Διαδικασία εκδίκασης της ένστασης

1. Για τα θέματα της προδικασίας, της κύριας διαδικασίας, της παρέμβασης, της αντένστασης, της αποδεικτικής διαδικασίας, του παρεμπόπτοντος ελέγχου, της απόφασης του δικαστηρίου, καθώς και της γνωστοποίησής της εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 253 έως και 260 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, όπως κάθε φορά ισχύει, ο οποίος και εφαρμόζεται για κάθε σχετικό θέμα, που δεν ρυθμίζεται, ειδικώς, από τις διατάξεις του παρόντος. Κάθε άλλη διάταξη που ρυθμίζει τα ίδια θέματα διαφορετικά καταργείται.

2. Ο κατά το άρθρο 258 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας παρεμπόπτων έλεγχος της εγγραφής, μετεγγραφής ή διαγραφής εκλογέα στους ή από τους εκλογικούς καταλόγους του οικείου δήμου, χωρεί κατά των πράξεων αυτών μόνον αν αυτές έγιναν κατά τη σύνταξη ή αναθεώρηση των εκλογικών καταλόγων κατά τη διάρκεια του έτους, που προηγείται της ημερομηνίας διενέργειας των δημοτικών εκλογών.

3. Αίτηση αναθεώρησης, τριτανακοπή και αίτηση ερμηνείας ή διόρθωσης ασκούνται κατά τις διατάξεις του άρθρου 261 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.

Άρθρο 50

Αίτηση αναίρεσης

1. Κατά των αποφάσεων που εκδόθηκαν από τα τριμελή διοικητικά πρωτοδικεία χωρεί αίτηση αναίρεσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από την παρέλευση του πενθημέρου που ορίζεται στο άρθρο 260 παράγραφος 1 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.

2. Όταν ασκείται αίτηση αναίρεσεως δεν χορηγείται αναστολή εκτέλεσης της ανααιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

3. Η απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας εκδίδεται εντός δύο (2) μηνών, το βραδύτερο, από την περιέλευση της αιτήσεως αναίρεσεως σε αυτό.

4. Αν η τελεσίδικη απόφαση, βάσει της οποίας μεταβλήθηκε με οποιονδήποτε τρόπο η αρχική εγκατάσταση των δημοτικών αρχών, ανααιρεθεί και κριθεί κατ' ουσίαν η διαφορά από το αρμόδιο διοικητικό δικαστήριο, εκείνοι που ανακηρύσσονται ως επιτυχόντες μετά την απόφαση θεωρούνται ότι εγκαταστάθηκαν αναδρομικά, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 9 του παρόντος. Η αναδρομική αυτή εγκατάσταση δεν θίγει το κύρος των πράξεων που εκδόθηκαν ή δημοσιεύθηκαν από τις αρχές των οποίων η εκλογή ακυρώθηκε από το αρμόδιο διοικητικό δικαστήριο.

Άρθρο 51

Επανάληψη της εκλογής σε περίπτωση ακύρωσης

1. Αν ακυρωθεί η εκλογή για παράβαση νόμου ή για οποιαδήποτε πλημμέλεια, επαναλαμβάνεται η ψηφοφορία ανάμεσα στους ίδιους υποψηφίους, που είχαν ανακηρυχθεί νόμιμα.

Στην περίπτωση αυτή, έφορος των αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής είναι ο Πρόεδρος του οικείου Πρωτοδικείου. Αυτός διορίζει σε κάθε εκλογικό τμήμα της περιφέρειας του πρωτοδικείου τον αντιπρόσωπο της δικαστικής αρχής δέκα (10) τουλάχιστον ημέρες πριν την ψηφοφορία. Οι διατάξεις των παραγράφων 3, 4, 5, 7, 9, 10, 12 και 13 του άρθρου 68 του π.δ. 26/2012, όπως ισχύουν, εφαρμόζονται αναλόγως. Αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής διορίζονται εκείνοι που υπηρετούν στην περιφέρεια του οικείου Πρωτοδικείου, κατά προτεραιότητα δε εκείνοι που αναφέρονται στην παράγραφο 10 του άρθρου 68 του π.δ. 26/2012. Εάν τα πρόσωπα αυτά δεν επαρκούν, ο έφορος διορίζει αντιπροσώπους της

δικαστικής αρχής και πρόσωπα εκτός της περιφέρειας του Πρωτοδικείου. Για τη διενέργεια των διορισμών, ο έφορος μπορεί να ζητήσει από την εισαγγελία του Αρείου Πάγου να του διαβιβάσει από τα συγκεντρωθέντα για την ακυρωθείσα εκλογή στοιχεία που προβλέπονται στις περιπτώσεις β' έως στ' της παραγράφου 6 του άρθρου 68 του π.δ. 26/2013, όσα κρίνει ο ίδιος αναγκαία. Μπορεί επίσης να ζητήσει να του αποσταλούν από τις αρχές που αναφέρονται στις ανωτέρω περιπτώσεις επικαιροποιημένα τα ανωτέρω στοιχεία. Σε κάθε περίπτωση τα στοιχεία αποστέλλονται σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, κατάλληλη για ηλεκτρονική επεξεργασία, εντός δέκα ημερών από τη λήψη του σχετικού αιτήματος.

2. Ο δήμαρχος εκδίδει χωρίς καθυστέρηση πρόγραμμα, με το οποίο καλεί τους δημότες εκλογείς για την επανάληψη της εκλογής για τον υπολειπόμενο χρόνο της δημοτικής περιόδου. Το πρόγραμμα δημοσιεύεται με τοιχοκόλληση δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημέρα που έχει οριστεί για την ψηφοφορία και αναρτάται στην ιστοσελίδα του δήμου.

Άρθρο 52

Ορκωμοσία των δημοτικών αρχών

1. Μετά την ανακήρυξη του επιτυχόντος και των επιλαχόντων συνδυασμών ο δήμαρχος, οι δημοτικοί σύμβουλοι, οι σύμβουλοι κοινότητας και οι πρόεδροι των κοινοτήτων πριν από την ημέρα εγκατάστασης και ανάληψης των καθηκόντων τους δίνουν τον ακόλουθο όρκο:

«Ορκίζομαι να είμαι πιστός στην πατρίδα, να υπακούω στο Σύνταγμα και στους νόμους και να εκπληρώνω τίμια και ευσυνείδητα τα καθήκοντά μου».

2. Η ορκωμοσία γίνεται στο κατάστημα του δήμου σε δημόσια συνεδρίαση, της οποίας ο ακριβής χρόνος (ημερομηνία και ώρα) ορίζεται από τον εκλεγέντα δήμαρχο.

3. Για την ορκωμοσία συντάσσεται πρακτικό, το οποίο υπογράφεται από το δήμαρχο, τους συμβούλους και τους τοπικούς εκπροσώπους που ορκίστηκαν.

Το πρακτικό αυτό συντάσσεται σε δύο (2) αντίτυπα, από τα οποία το ένα αντίτυπο παραμένει στο δήμο και το άλλο αποστέλλεται στον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Τα προαναφερόμενα πρόσωπα αναλαμβάνουν τα καθήκοντά τους από την ημέρα της εγκατάστασης.

4. Σε όσες περιπτώσεις η ορκωμοσία δεν πραγματοποιήθηκε για λόγους αντικειμενικής αδυναμίας, ο δήμαρχος καλεί τον επιτυχόντα προς ορκωμοσία εντός πέντε (5) ημερών, αφότου του γνωστοποιήθηκε η άρση των λόγων.

5. Αν γίνει δεκτή η ένσταση που ασκήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 47 και ακυρωθεί από το αρμόδιο δικαστήριο η απόφαση του άρθρου 44, η διαδικασία των προηγούμενων παραγράφων επαναλαμβάνεται με πρωτοβουλία του δημάρχου που εκλέγεται με βάση τη δικαστική απόφαση.

Άρθρο 53

Αποποίηση εκλογής

1. Αιρετός ο οποίος δεν αποποιείται την εκλογή του τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες πριν από την έναρξη της δημοτικής περιόδου, θεωρείται ότι την έχει αποδεχθεί.

2. Αιρετός ο οποίος δεν αποποιείται την εκλογή του και δεν δίδει τον όρκο του προηγούμενου άρθρου μέσα στην ανωτέρω προθεσμία, εκπίπτει αυτοδικαίως. Η σχετική διαπιστωτική πράξη εκδίδεται από τον Ελεγκτή Νομιμότητας.

Άρθρο 54

Παραίτηση αιρετών

1. Η παραίτηση του δημάρχου υποβάλλεται εγγράφως στον Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και γίνεται οριστική την επομένη της κατάθεσης της σχετικής δήλωσης στο πρωτόκολλο.

2. Η παραίτηση των δημοτικών συμβούλων, των συμβούλων κοινοτήτων και των προέδρων κοινοτήτων υποβάλλεται εγγράφως στον οικείο δήμαρχο. Η παραίτηση γίνεται οριστική την επομένη της κατάθεσης της σχετικής δήλωσης στο πρωτόκολλο.

3. Σε κάθε άλλη περίπτωση, η παραίτηση των αιρετών των δήμων από τις θέσεις που κατέχουν, λόγω της ιδιότητάς τους, υποβάλλεται γραπτώς στα όργανα, τα οποία τους εξέλεξαν ή τους διόρισαν και γίνεται οριστική την επομένη της κατάθεσής της στο πρωτόκολλο της οικείας υπηρεσίας.

4. Η εκλογή ή ο ορισμός αντικαταστατών τους γίνεται για το υπόλοιπο χρονικό διάστημα της περιόδου, κατά την οποία οι παραιτηθέντες ασκούσαν καθήκοντα. Ειδικές διατάξεις που ρυθμίζουν διαφορετικά τον τρόπο υποβολής ή αποδοχής παραίτησης, καθώς και αντικατάστασης των παραιτουμένων εξακολουθούν να ισχύουν.

Άρθρο 55

Αντικατάσταση και αναπλήρωση μελών

1. Τις έδρες των δημοτικών συμβούλων και των συμβούλων των κοινοτήτων άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων, που, για οποιονδήποτε λόγο, μένουν κενές, καταλαμβάνουν οι αναπληρωματικοί του ίδιου συνδυασμού της ίδιας εκλογικής περιφέρειας.

2. Τη θέση άμεσα εκλεγόμενου προέδρου κοινότητας έως και τριακοσίων (300) κατοίκων, που, για οποιονδήποτε λόγο, μένει κενή, καταλαμβάνει, ο επόμενος, κατά σειρά σταυρών προτίμησης, υποψήφιος πρόεδρος της κοινότητας.

3. Ο δήμαρχος καλεί αμέσως τους αναπληρωματικούς, με τη σειρά της εκλογής τους, και αυτοί οφείλουν να παρουσιαστούν για ορκωμοσία μέσα σε πέντε (5) ημέρες αφότου τους επιδόθηκε η πρόσκληση. Η ορκωμοσία γίνεται ενώπιον του δημάρχου. Αν δεν εμφανισθούν στην προθεσμία αυτή, αποβάλλουν αυτοδικαίως την ιδιότητα του αναπληρωματικού.

4. Αν εξαντληθεί ο αριθμός των αναπληρωματικών: α) δημοτικών συμβούλων του συνδυασμού αυτού,

στην ίδια εκλογική περιφέρεια, ή

β) συμβούλων των κοινοτήτων του συνδυασμού αυτού στην ίδια κοινότητα, καλούνται, αντίστοιχα να καταλάβουν τις θέσεις που έμειναν κενές, για οποιονδήποτε λόγο,

αα) αναπληρωματικοί δημοτικοί σύμβουλοι από άλλους επιλαχόντες συνδυασμούς της ίδιας εκλογικής περιφέρειας, με τη σειρά της εκλογικής τους δύναμης και με τη σειρά που έχουν ανακηρυχθεί ή

ββ) αναπληρωματικοί σύμβουλοι κοινότητας από άλλους επιλαχόντες συνδυασμούς, με τη σειρά της εκλογικής τους δύναμης και με τη σειρά που έχουν ανακηρυχθεί στην ίδια κοινότητα.

5. Στην περίπτωση θέσης σε αργία μελών δημοτικών ή συμβουλίων κοινοτήτων, εάν ο αριθμός των μελών που απομένουν είναι μικρότερος από τον αριθμό των μελών που απαιτείται για την απαρτία, ο δήμαρχος, για τον μέχρι τη λήξη της αργίας χρόνο, καλεί αναπληρωματικούς συμβούλους της ίδιας εκλογικής περιφέρειας ή της ίδιας κοινότητας από το συνδυασμό στον οποίο ανήκουν αυτοί που έχουν τεθεί σε αργία με τη σειρά της εκλογής τους. Σε περίπτωση θέσης σε αργία προέδρων συμβουλίων κοινοτήτων, ο δήμαρχος για το μέχρι λήξης της αργίας χρόνο καλεί τους αναπληρωματικούς τους.

6. Αν μείνουν κενές έδρες δημοτικών συμβούλων των συνδυασμών και δεν υπάρχουν αναπληρωματικοί κανενός συνδυασμού, ο Περιφερειάρχης προκηρύσσει, σε δύο (2) μήνες το αργότερο, την εκλογή τόσων συμβούλων όσες είναι οι κενές έδρες και ισάριθμων αναπληρωματικών.

7. Στην αναπληρωματική εκλογή εφαρμόζονται αναλόγως οι σχετικές διατάξεις του παρόντος νόμου που αφορούν την υποβολή υποψηφιότητας και την κατάρτιση συνδυασμών για τις δημοτικές εκλογές. Οι κενές θέσεις κατανέμονται ανάμεσα στους συνδυασμούς, αναλόγως με την εκλογική δύναμη του καθενός από αυτούς.

8. Στο τελευταίο, όμως, έτος της δημοτικής περιόδου γίνεται εκλογή, μόνον αν οι σύμβουλοι που έχουν απομείνει δεν αρκούν για την ύπαρξη απαρτίας.

9. Τα δημοτικά συμβούλια και τα συμβούλια κοινοτήτων λειτουργούν νόμιμα, έστω και με ελλιπή σύνθεση που δεν μπορεί πάντως να είναι κατώτερη από τον αριθμό των μελών που απαιτείται για την απαρτία, αν μέλη δημοτικού συμβουλίου ή συμβουλίου κοινότητας αποποιηθούν την εκλογή τους, παραιτηθούν, αποβιώσουν, εκπέσουν ή τεθούν σε αργία ή αν οι έδρες μείνουν κενές για οποιονδήποτε άλλο λόγο και μέχρι οι κενές θέσεις να συμπληρωθούν με αναπλήρωση ή με εκλογές ή με τη λήξη του χρόνου της αργίας.

10. Για τη λήψη αποφάσεων των δημοτικών συμβουλίων και συμβουλίων κοινότητας, η απαρτία και οι απαραίτητες πλειοψηφίες υπολογίζονται με βάση τον αριθμό των δημοτικών συμβούλων που έχουν ορκισθεί και εγκατασταθεί, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 52 και 9.

11. Όταν το δημοτικό συμβούλιο ή το συμβούλιο κοινότητας δεν μπορεί να λειτουργήσει νόμιμα, επειδή υπάρχει έλλειψη μελών του, αναστέλλονται κάθε είδους προθεσμίες, των οποίων η τήρηση εξαρτάται από απόφαση του συμβουλίου, μέχρι να καταστεί δυνατή η νόμιμη λειτουργία του.

Άρθρο 56

Εκλογή εξαιτίας διάλυσης συμβουλίων

1. Αν ένα δημοτικό συμβούλιο διαλυθεί σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 237, ο Συντονιστής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης προκηρύσσει εκλογές, ένα (1) μήνα το αργότερο από τη διάλυση. Κατά την εκλογή αυτή εκλέγονται και αναπληρωματικοί.

2. Η διάλυση δημοτικού συμβουλίου σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, επιφέρει διάλυση και των οικείων συμβουλίων κοινότητας, καθώς και παύση των προέδρων των οικείων κοινοτήτων. Όταν προκηρυχθεί η εκλογή νέου δημοτικού συμβουλίου, τότε, κατά την εκλογή αυτή, εκλέγονται και τα μέλη των συμβουλίων των κοινοτήτων και οι πρόεδροι των κοινοτήτων έως τριακοσίων (300) κατοίκων.

3. Ο Συντονιστής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης αναλαμβάνει τα σχετικά με τη διεξαγωγή της εκλογής και δύναται να αναθέτει σε υψηλόβαθμο δημόσιο υπάλληλο τα καθήκοντα του δημάρχου που σχετίζονται με τη διεκπεραίωση των επείγουσών υπηρεσιακών υποθέσεων.

4. Η διαδικασία της παραγράφου 1 ακολουθείται και στην περίπτωση διάλυσης συμβουλίου κοινότητας. Στην περίπτωση αυτή, μέχρι τη νέα εκλογή, οι αρμοδιότητες του συμβουλίου ασκούνται από το δημοτικό συμβούλιο και οι αρμοδιότητες του προέδρου του συμβουλίου ασκούνται από τον δήμαρχο.

3. Ν. 3584/2007

Άρθρο 10

Οργανισμοί Εσωτερικής Υπηρεσίας - Συγκρότηση υπηρεσιών

[...]

5. Τροποποίηση των Οργανισμών Εσωτερικής Υπηρεσίας των Ο.Τ.Α. γίνεται με την ανωτέρω διαδικασία. Δεν επιτρέπεται η τροποποίηση των Οργανισμών κατά το τελευταίο εξάμηνο της Δημοτικής ή Κοινοτικής περιόδου, με εξαίρεση την περίπτωση ανάθεσης ή μεταβίβασης νέων αρμοδιοτήτων και σε συμμόρφωση με τελεσίδικη δικαστική απόφαση. [...]

4. Ν. 4244/2014

Άρθρο 4

Άνευ τίτλου

[...]

2. Οι διατάξεις των άρθρων 10 παρ. 2, 12 και 13 παρ. 2 του ν. 3852/2010, δεν εφαρμόζονται κατά το μέρος που αφορούν στους ομογενείς και νομίμως διαμένοντες αλλοδαπούς υπηκόους τρίτων χωρών.

5. Ν. 4312/2014

Άρθρο 13

Άνευ τίτλου

Για τους εκλεγέντες Δημάρχους «ορεινών Δήμων», όπως αυτοί αναφέρονται ονομαστικά στο ν. 3852/2010 (Α`87), δεν αναστέλλεται η επαγγελματική τους δραστηριότητα αν ο πληθυσμός του Δήμου είναι κάτω των 10.000 κατοίκων, έστω και αν η επαγγελματική δραστηριότητα θεωρείται ασυμβίβαστη με την ιδιότητα του Δημάρχου, και κάθε αντίθετη διάταξη περί αυτού καταργείται.

6. Ν. 4447/2014

Άρθρο 42

Άνευ τίτλου

Διαγράφονται από χρηματικούς καταλόγους βεβαιώσεις που αφορούν πρόστιμα που αναφέρονται στη δημοσιοποίηση των στοιχείων στην Κεντρική Βάση Δεδομένων των άρθρων 9, 10 και 11 του ν. 3870/2010, συνυπολογιζομένων των προϋποθέσεων του άρθρου 22 του ν. 4147/2013, όπως έχει τροποποιηθεί και συμπληρωθεί με το άρθρο 72 του ν. 4257/2014.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΕΚΛΟΓΕΣ Β΄ ΒΑΘΜΟΥ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**1. Ν. 3852/2010****Άρθρο 114****Διάρκεια περιφερειακής περιόδου**

1. Ο περιφερειάρχης και οι περιφερειακοί σύμβουλοι εκλέγονται κάθε τέσσερα (4) έτη, με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία.
2. Η εκλογή στα ανωτέρω αξιώματα γίνεται τη δεύτερη Κυριακή του μηνός Οκτωβρίου, κάθε τέταρτο έτος.
3. Αν δεν έχει αναδειχθεί επιτυχών συνδυασμός, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 139 (Α΄ γύρος), η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή, στα ίδια εκλογικά τμήματα, με τις ίδιες εφορευτικές επιτροπές, τους ίδιους αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής και τους ίδιους εφόρους αντιπροσώπων (Β΄ γύρος).
4. Με την επιφύλαξη ειδικότερων ρυθμίσεων, η προεκλογική περίοδος αρχίζει δύο (2) μήνες πριν την ημερομηνία των εκλογών.
5. Η εγκατάσταση των αρχών της παραγράφου 1 γίνεται την 1η Ιανουαρίου του επόμενου έτους από τη διεξαγωγή των εκλογών και η θητεία τους λήγει στις 31 Δεκεμβρίου του τέταρτου έτους.
6. Για την πρώτη εφαρμογή του παρόντος:
  - α) Ο πρώτος γύρος της εκλογικής διαδικασίας στα αξιώματα της παραγράφου 1 θα διεξαχθεί την Κυριακή κατά την οποία διενεργείται η ψηφοφορία για την εκλογή των αντιπροσώπων της Ελλάδας στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο του έτους 2019 ταυτόχρονα με τις δημοτικές εκλογές σε ολόκληρη την επικράτεια. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, οι ανωτέρω εκλογικές διαδικασίες μπορεί να διεξάγονται στα ίδια εκλογικά τμήματα, με τις ίδιες εφορευτικές επιτροπές, τους ίδιους αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής, καθώς και τους ίδιους εφόρους αντιπροσώπων. Η ψηφοφορία διενεργείται σε διαφορετικές κάλπες.
  - β) Σε περίπτωση που δεν έχει αναδειχθεί επιτυχών συνδυασμός, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 139, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή στα ίδια εκλογικά τμήματα, με τις ίδιες εφορευτικές επιτροπές, τους ίδιους αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής και τους ίδιους εφόρους αντιπροσώπων. Με την επιφύλαξη ειδικότερων ρυθμίσεων, η προεκλογική περίοδος αρχίζει δύο (2) μήνες πριν την ημερομηνία των εκλογών.
  - γ) Η εγκατάσταση των νέων αρχών θα γίνει την 1η Σεπτεμβρίου 2019 και η θητεία τους λήγει την 31η Δεκεμβρίου 2023 και λογίζεται πλήρης για όλες τις συνέπειες.
  - δ) Η εκλογή Προεδρείου Συμβουλίων και Επιτροπών διενεργείται κατά τους μήνες Σεπτέμβριο και Νοέμβριο, κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 165.

Άρθρο 116**Εκλογικό δικαίωμα - Εκλογείς - Εκλόγιμοι**

1. Δικαίωμα να εκλέγουν τις περιφερειακές αρχές έχουν όλοι οι δημότες εκλογείς των δήμων της οικείας περιφέρειας, καθώς και οι πολίτες των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους των δήμων αυτών. Οι διατάξεις του π.δ. 133/1997 (Α΄ 121) για τη συμμετοχή των πολιτών των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην εκλογή των δημοτικών αρχών, εφαρμόζονται αναλόγως, με την επιφύλαξη ειδικότερων ρυθμίσεων του παρόντος νόμου, και για την εκλογή των περιφερειακών αρχών.
2. Ως προς το όριο ηλικίας για την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος εφαρμόζονται οι διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών. Η πρώτη (1η) Ιανουαρίου κάθε έτους θεωρείται ημερομηνία γέννησης εκείνων που έχουν γεννηθεί κατά το έτος αυτό.
3. Περιφερειάρχης μπορεί να εκλεγεί δημότης δήμου της οικείας περιφέρειας, που έχει την ικανότητα του εκλέγειν και έχει συμπληρώσει το 21ο έτος της ηλικίας του, κατά την ημέρα των εκλογών.

4. Μέλος του περιφερειακού συμβουλίου μπορεί να εκλεγεί:

α) ο δημότης δήμου της οικείας περιφέρειας, που έχει την ικανότητα του εκλέγειν και έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του, κατά την ημέρα των εκλογών και

β) ο πολίτης κράτους-μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφόσον έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του κατά την ημέρα των εκλογών και έχει την ικανότητα να εκλέγει, σύμφωνα και με τις ειδικότερες διατάξεις της σχετικής νομοθεσίας.

5. Οι περιπτώσεις στέρησης του εκλογικού δικαιώματος που προβλέπει η νομοθεσία για την εκλογή βουλευτών ισχύουν και για την εκλογή των περιφερειακών αρχών.

6. Ειδικά για την υποβολή υποψηφιότητας, επιτρέπεται η μεταδημότευση σε δήμο της οικείας περιφέρειας, χωρίς τη συνδρομή της προϋπόθεσης της διετούς κατοικίας, της παραγράφου 7 του άρθρου 15 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων. Το δικαίωμα αυτό μπορεί να ασκηθεί από την πρώτη (1η) Αυγούστου του έτους διενέργειας των εκλογών, μέχρι την προηγούμενη μέρα της κατάθεσης στο αρμόδιο δικαστήριο της δήλωσης κατάρτισης των συνδυασμών. Η απόφαση μεταδημότευσης εκδίδεται υποχρεωτικά μέσα στην ίδια προθεσμία και είναι αμέσως εκτελεστή. Η απόφαση μεταδημότευσης παύει να ισχύει μετά την παρέλευση τριών (3) μηνών από την ανακήρυξη των συνδυασμών, εφόσον αυτός που μεταδημότευσε δεν ανακηρυχθεί υποψήφιος.

7. Η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος είναι υποχρεωτική. Κατ' εξαίρεση η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος δεν είναι υποχρεωτική για τους κατοίκους του εξωτερικού, για όσους έχουν υπερβεί το 70ό έτος της ηλικίας τους, καθώς και για όσους βρίσκονται την ημέρα της ψηφοφορίας σε απόσταση μεγαλύτερη από 200 χιλιόμετρα από το εκλογικό τμήμα όπου ψηφίζουν.

8. Στους δικαστικούς λειτουργούς και υπαλλήλους, στους δημόσιους πολιτικούς υπαλλήλους, στους στρατιωτικούς που υπηρετούν με οποιαδήποτε ιδιότητα στις ένοπλες δυνάμεις ή στην ελληνική αστυνομία ή στο λιμενικό σώμα ή στο πυροσβεστικό σώμα, καθώς και τους υπαλλήλους οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, τραπεζών, δημόσιων οργανισμών και επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας, οι οποίοι την ημέρα της ψηφοφορίας δεν διαμένουν στο δήμο όπου ασκούν το εκλογικό τους δικαίωμα, χορηγείται, εφόσον δεν παρεμποδίζεται η ομαλή λειτουργία των υπηρεσιών, ειδική άδεια για να μεταβούν στο δήμο όπου δικαιούνται να ψηφίσουν. Τα ανωτέρω εφαρμόζονται αναλόγως και για το προσωπικό των επιχειρήσεων του ιδιωτικού τομέα, ύστερα από σχετική απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.

Άρθρο 116Α Εκλογικοί κατάλογοι

Οι εκλογικοί κατάλογοι που ισχύουν για τις βουλευτικές εκλογές ισχύουν και για τις εκλογές των περιφερειακών αρχών. Ισχύουν επίσης, οι ειδικοί εκλογικοί κατάλογοι των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αναλόγως προς τις διατάξεις του π.δ. 133/1997, όπως ισχύουν.

Άρθρο 117 Κωλύματα εκλογιμότητας και ασυμβίβαστα

1. Δεν μπορούν να εκλεγούν ή να είναι περιφερειάρχες ή περιφερειακοί σύμβουλοι:

α) Δικαστικοί λειτουργοί, αξιωματικοί των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας και θρησκευτικοί λειτουργοί των γνωστών θρησκειών, καθώς και τα μέλη Ανεξαρτήτων Αρχών του άρθρου 101Α του Συντάγματος ή Αρχών που χαρακτηρίζονται με νόμο ως ανεξάρτητες ή ρυθμιστικές, αν για τα μέλη αυτά προβλέπεται από το νόμο η πλήρης και αποκλειστική τους απασχόληση ή η αναστολή άσκησης εκ μέρους τους οποιουδήποτε άλλου δημόσιου λειτουργήματος ή καθηκόντων, αμειβόμενων ή μη, σε οποιαδήποτε θέση του δημόσιου τομέα, κατά τη διάρκεια της θητείας τους στην Ανεξάρτητη Αρχή. Κατ' εξαίρεση, δικαστικοί λειτουργοί και αξιωματικοί των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας, εφόσον δεν υπηρέτησαν εντός των ορίων της περιφέρειας στην οποία

επιθυμούν να θέσουν υποψηφιότητα κατά τους τελευταίους είκοσι τέσσερις (24) μήνες πριν από τη διεξαγωγή των αυτοδιοικητικών εκλογών, μπορούν να είναι υποψήφιοι υπό την προϋπόθεση να παραιτηθούν από τη θέση τους σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 30 του π.δ. 26/2012, πριν την ανακήρυξη των υποψηφίων. Ειδικές διατάξεις που απαγορεύουν την υποβολή ή την αποδοχή της παραίτησης των προσώπων αυτών ή που περιορίζουν το δικαίωμά τους να παραιτηθούν ή την αρμοδιότητα της αρχής να αποδεχθεί την παραίτησή τους εξακολουθούν να ισχύουν.

β) Ο Δημοτικός και Περιφερειακός Διαμεσολαβητής, εφόσον η χωρική του αρμοδιότητα αφορά ή καταλαμβάνει την περιφέρεια για την οποία θέτει υποψηφιότητα, για τέσσερα (4) έτη από τη λήξη της θητείας του με οποιονδήποτε τρόπο.

γ) Ο Επόπτης Ο.Τ.Α., στο σύνολο των περιφερειών στις οποίες εκτείνεται η αρμοδιότητά του, για τέσσερα (4) έτη από τη λήξη της θητείας του με οποιονδήποτε τρόπο.

δ) Διοικητές, υποδιοικητές, πρόεδροι διοικητικών συμβουλίων, διευθύνοντες ή εντεταλμένοι σύμβουλοι των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, των κρατικών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, των δημοσίων επιχειρήσεων και των επιχειρήσεων τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος, καθώς και των πάσης φύσεως νομικών προσώπων της περιφέρειας, οι οποίοι δεν είναι αιρετοί της τοπικής αυτοδιοίκησης ή δεν έχουν εκλεγεί στα ανωτέρω αξιώματα, στις περιφέρειες στα διοικητικά όρια των οποίων εκτεινόταν η αρμοδιότητά τους, μέσα στο δεκαοκτάμηνο πριν από τη διενέργεια των δημοτικών εκλογών.

ε) Υπάλληλοι με σχέση εργασίας δημοσίου δικαίου και ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου του Δημοσίου, των δήμων, των περιφερειών και των νομικών προσώπων, τα οποία είναι ενταγμένα στο Μητρώο Φορέων της Γενικής Κυβέρνησης του δημόσιου τομέα, όπως αυτό ισχύει δώδεκα (12) μήνες πριν από τη διενέργεια των εκλογών, οι οποίοι, μέσα στο δωδεκάμηνο πριν από την διενέργεια των αυτοδιοικητικών εκλογών, άσκησαν καθήκοντα Προϊσταμένου οργανικής μονάδας επιπέδου γενικής διεύθυνσης ή διεύθυνσης, στις περιφερειακές ενότητες, στα διοικητικά όρια των οποίων εκτεινόταν η αρμοδιότητα των οργανικών τους μονάδων. Στη ρύθμιση του προηγούμενου εδαφίου δεν υπάγονται οι διευθυντές σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και οι διευθυντές τμημάτων, μονάδων, κλινικών και εργαστηρίων ιατρικής υπηρεσίας του Ε.Σ.Υ., ενώ εμπίπτουν οι Περιφερειακοί Διευθυντές Εκπαίδευσης και οι Προϊστάμενοι Διευθύνσεων Εκπαίδευσης, καθώς και οι Διευθυντές ιατροί που προΐστανται της Ιατρικής Υπηρεσίας και των Κέντρων Υγείας, καθώς και ο υπεύθυνος συντονιστής επιστημονικής λειτουργίας Κέντρου Υγείας.

στ) Όποιοι συνδέονται με την οικεία περιφέρεια, τα νομικά της πρόσωπα ή τα νομικά πρόσωπα στα οποία αυτή συμμετέχει, με σύμβαση προμήθειας, εκτέλεσης έργου, παροχής υπηρεσιών, παραχώρησης δικαιώματος εκμετάλλευσης έργου ή υπηρεσίας με αντικείμενο αξίας πάνω από πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ ετησίως. Δεν αποτελεί κώλυμα ή ασυμβίβαστο η ιδιότητα του μέλους της διοίκησης ή του υπαλλήλου δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών κοινής ωφέλειας, που συνδέονται με την οικεία περιφέρεια, τα νομικά της πρόσωπα ή τα νομικά πρόσωπα στα οποία αυτή συμμετέχει, με σύμβαση που είναι σχετική με το αντικείμενο της δραστηριότητάς τους. Δεν αποτελεί ασυμβίβαστο η σύναψη σύμβασης αγοράς, εκποίησης ή εκμίσθωσης ακινήτων της περιφέρειας, εφόσον η σχετική σύμβαση έχει συναφθεί ύστερα από πλειοδοτική δημοπρασία.

ζ) Γενικοί διευθυντές, διευθύνοντες σύμβουλοι, πρόεδροι και μέλη διοικητικών συμβουλίων, διαχειριστές, μέτοχοι και εταίροι κεφαλαιουχικών εταιρειών, που έχουν συμβληθεί με την οικεία περιφέρεια, τα νομικά της πρόσωπα ή τα νομικά πρόσωπα στα οποία αυτή συμμετέχει, εφόσον το ποσοστό συμμετοχής τους στις εταιρείες υπερβαίνει το πέντε τοις εκατό (5%) του συνολικού κεφαλαίου της εταιρείας, καθώς και εταίροι προσωπικών εταιρειών και κοινοπρακτούντα πρόσωπα, που έχουν συμβληθεί με την οικεία περιφέρεια, τα νομικά της πρόσωπα ή τα νομικά πρόσωπα στα οποία αυτή συμμετέχει,

εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της περίπτωσης στ' . Αν η οικεία περιφέρεια συμμετέχει με οποιονδήποτε τρόπο στην επιχείρηση με την οποία συμβάλλεται η ίδια, τα νομικά της πρόσωπα ή τα νομικά πρόσωπα στα οποία μετέχει, δεν υπάρχει ασυμβίβαστο για τους αιρετούς της περιφέρειας που μετέχουν στη διοίκηση της επιχείρησης αυτής.

2. Επιπλέον των οριζόμενων στην προηγούμενη παράγραφο, δεν μπορούν να εκλεγούν ή να είναι περιφερειάρχες ή περιφερειακοί σύμβουλοι:

α) Εκτελεστικοί γραμματείς περιφερειών και δικηγόροι με έμμισθη εντολή των περιφερειών, στις περιφέρειες στις οποίες υπηρέτησαν κατά την προηγούμενη των εκλογών αυτοδιοικητική περίοδο.

β) Με την επιφύλαξη της περίπτωσης ε' της παραγράφου 1, υπάλληλοι με σχέση εργασίας δημοσίου δικαίου και ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου στην ίδια περιφέρεια και τα πάσης φύσεως νομικά πρόσωπα τα οποία έχει συστήσει ή στα οποία μετέχει η περιφέρεια. Το κώλυμα αίρεται εφόσον οι υπάλληλοι αυτοί παραιτηθούν από τη θέση τους, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 30 του π.δ. 26/2012, πριν την ανακήρυξη των υποψηφίων. Στην περίπτωση αυτή, οι υπάλληλοι μπορούν να επανέλθουν στην υπηρεσία, κατά τις διατάξεις του άρθρου 32 του ν. 4257/2014.

3. Κώλυμα εκλογιμότητας συντρέχει για όσους έχουν εκπέσει από οποιοδήποτε αιρετό αξίωμά τους, ύστερα από αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση, σύμφωνα με το εδάφιο γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 236, καθώς και για όσους έχουν εκπέσει από το αιρετό αξίωμά τους, σύμφωνα με το άρθρο 233, ύστερα από διάπραξη ενός από τα πειθαρχικά παραπτώματα του άρθρου αυτού.

Τα κωλύματα της παρούσας παραγράφου ισχύουν για την επόμενη της έκπτωσης αυτοδιοικητική περίοδο.

4. Περιφερειάρχες ή περιφερειακοί σύμβουλοι που αποδέχονται οποιοδήποτε από τα καθήκοντα ή τα έργα που συνιστούν ασυμβίβαστο ή δεν εξόφλησαν την οφειλή τους σύμφωνα με το άρθρο 118 ή αποκτούν δημοτικότητα σε δήμο εκτός των ορίων της οικείας περιφέρειας, εκπίπτουν από το αξίωμά τους. Το κατά τόπον αρμόδιο Διοικητικό Εφετείο με απόφαση του διαπιστώνει την ύπαρξη του ασυμβίβαστου και την έκπτωση από το αξίωμα, εφόσον υποβληθεί σχετική ένσταση από τα αναφερόμενα στο άρθρο 147, πρόσωπα. Κατά της απόφασης με την οποία διαπιστώνεται το ασυμβίβαστο χωρεί αίτηση αναίρεσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 152.

5. Για την πρώτη εφαρμογή του παρόντος, τα κωλύματα που προβλέπονται στην περίπτωση α' της παραγράφου 1, ως προς τα μέλη των Ανεξάρτητων Αρχών, στην περίπτωση δ' της παραγράφου 1, ως προς τα πρόσωπα που υπάγονται σ' αυτήν και θέτουν υποψηφιότητα σε περιφέρειες άλλες από εκείνες της έδρας των νομικών προσώπων στα οποία είναι Διοικητές, Υποδιοικητές, Πρόεδροι Διοικητικών Συμβουλίων, Διευθύνοντες ή Εντεταλμένοι σύμβουλοι, καθώς και στην περίπτωση α' της παραγράφου 2 παύουν να υπάρχουν, αν τα πρόσωπα στα οποία συντρέχουν αυτά παραιτηθούν από τη θέση τους, πριν από την ημέρα της ανακήρυξης των υποψηφίων. Οι δικηγόροι με έμμισθη εντολή των περιφερειών που παραιτούνται προκειμένου να συμμετάσχουν στις περιφερειακές εκλογές, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, επανέρχονται αυτοδικαίως στην ενεργό υπηρεσία, αν δεν εκλεγούν ή, σε περίπτωση εκλογής τους, εφόσον λήξει, για οποιονδήποτε λόγο, η θητεία τους. Η ισχύς των διατάξεων της περίπτωσης β' της παραγράφου 2, καθώς και του τελευταίου εδαφίου της περίπτωσης ε' της παραγράφου 1, ως προς τους Περιφερειακούς Διευθυντές Εκπαίδευσης, τους Προϊσταμένους Διευθύνσεων Εκπαίδευσης, τους Διευθυντές ιατρούς που προΐστανται της Ιατρικής Υπηρεσίας και των Κέντρων Υγείας, καθώς και ως προς τους υπεύθυνους συντονιστές επιστημονικής λειτουργίας Κέντρων Υγείας, αρχίζει από τις εκλογές για την ανάδειξη περιφερειακών αρχών που θα ακολουθήσουν τις πρώτες, μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος, εκλογές.

6. Όσοι ασκούν καθήκοντα Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης ή Περιφερειακού Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης μπορούν να είναι

υποψήφιοι Περιφερειάρχες ή Περιφερειακοί Σύμβουλοι, στις περιφέρειες όπου υπηρετούν, στις αυτοδιοικητικές εκλογές της παραγράφου 6 του άρθρου 114, εφόσον παραιτηθούν από τη θέση τους πριν από την ημέρα ανακήρυξης των υποψηφίων.

Άρθρο 118

Ασυμβίβαστο εξαιτίας οφειλών

1. Δεν μπορούν να είναι περιφερειάρχες, αντιπεριφερειάρχες ή περιφερειακοί σύμβουλοι, όποιοι είναι, από οποιαδήποτε αιτία, οφειλέτες των περιφερειών, καθώς και των νομικών της προσώπων δημοσίου δικαίου.
2. Αν οφειλέτης της περιφέρειας και των νομικών τους προσώπων εκλεγεί περιφερειάρχης ή περιφερειακός σύμβουλος, οφείλει να εξοφλήσει την οφειλή του, έως την ημέρα της εγκατάστασης των περιφερειακών αρχών.
3. Αν τα προαναφερόμενα πρόσωπα γίνουν οφειλέτες της περιφέρειας ή των νομικών τους προσώπων μετά την εκλογή τους, οφείλουν να εξοφλήσουν την οφειλή τους μέσα σε προθεσμία δύο (2) μηνών, αφότου κατέστη οριστική η βεβαίωση της οφειλής και έλαβαν γνώση αυτής ή σε περίπτωση άσκησης ενδίκων βοηθημάτων, αφότου εκδόθηκε τελεσίδικη δικαστική απόφαση. Αν η εξόφληση των οφειλών του άρθρου αυτού δεν γίνει κατά τη διάρκεια των ανωτέρω προθεσμιών, εκτός από την περίπτωση διακανονισμού της οφειλής, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, εκπίπτουν από το αξίωμά τους. Το Διοικητικό Εφετείο, στην περιφέρεια του οποίου υπάγεται ο οικείος δήμος, κατόπιν ενστάσεως, με απόφασή του διαπιστώνει την ύπαρξη του ασυμβίβαστου και την έκπτωση από το αξίωμα. Κατά της απόφασης με την οποία διαπιστώνεται το ασυμβίβαστο χωρεί αίτηση αναίρεσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 152 του παρόντος.
4. Για τις περιφερειακές εκλογές του Νοεμβρίου του έτους 2010 και τις τυχόν επαναληπτικές αυτών, και μόνο, το ασυμβίβαστο των ανωτέρω παραγράφων ισχύει για οφειλές προς τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και τα Νομαρχιακά Διαμερίσματα, καθώς και προς τα νομικά τους πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

Άρθρο 119

Επαγγελματική δραστηριότητα του Περιφερειάρχη

1. Κατά τη διάρκεια της θητείας του αναστέλλεται η άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας του Περιφερειάρχη.
2. Ο χρόνος αναστολής άσκησης της επαγγελματικής δραστηριότητας θεωρείται πραγματικός χρόνος για τα ασφαλιστικά δικαιώματα. Κατά τη διάρκεια της αναστολής, το σύνολο των εισφορών στον οικείο ασφαλιστικό φορέα καταβάλλεται από την περιφέρεια και βαρύνει τον προϋπολογισμό αυτής. Με την απόφαση της παραγράφου 9 του άρθρου 182 του παρόντος καθορίζεται η διαδικασία καταβολής των εισφορών.

Άρθρο 120

Υποψηφιότητες - κατάρτιση συνδυασμών στις περιφερειακές εκλογές

1. Η εκλογή του περιφερειάρχη και των περιφερειακών συμβούλων γίνεται κατά συνδυασμούς. Υποψηφιότητες εκτός συνδυασμών αποκλείονται.
2. Κάθε συνδυασμός περιλαμβάνει:
  - α) Έναν υποψήφιο περιφερειάρχη.
  - β) Υποψήφιους περιφερειακούς συμβούλους ανά εκλογική περιφέρεια σύμφωνα με τις παραγράφους 3 έως και 9.
3. Κανείς δεν επιτρέπεται να συμμετέχει σε περισσότερους συνδυασμούς.
4. Υποψηφιότητα από το ίδιο πρόσωπο για την εκλογή του και ως περιφερειάρχη και ως μέλους περιφερειακού συμβουλίου δεν επιτρέπεται.
5. Ο συνδυασμός καταρτίζεται με γραπτή δήλωση που υπογράφει ο επικεφαλής του. Στη δήλωση του συνδυασμού αναγράφονται κατά σειρά:

- α) Το όνομα και, αν υπάρχει, το έμβλημα του συνδυασμού.
- β) Το επώνυμο, το κύριο όνομα και το πατρώνυμο του υποψήφιου περιφερειάρχη, με την αντίστοιχη ένδειξη, η οποία τίθεται είτε δίπλα είτε κάτω από το όνομα του υποψήφιου περιφερειάρχη. Εάν δεν αναγραφεί ένδειξη, ο πρώτος υποψήφιος του συνδυασμού θεωρείται υποψήφιος περιφερειάρχης.
- γ) Ακολουθεί η ονομασία της εκλογικής Περιφέρειας και αναγράφεται, με αλφαβητική σειρά, το επώνυμο, το όνομα και το πατρώνυμο των υποψηφίων περιφερειακών συμβούλων της. Για τον τρόπο αναγραφής των ονοματεπωνυμικών στοιχείων των υποψηφίων εφαρμόζεται η παράγραφος 6 του άρθρου 18. Οι εκλογικές Περιφέρειες αναγράφονται επίσης με την αλφαβητική σειρά της ονομασίας τους. Ο αριθμός των υποψηφίων περιφερειακών συμβούλων πρέπει να είναι ίσος, τουλάχιστον, με τον αριθμό των εδρών κάθε εκλογικής περιφέρειας με δυνατότητα προσαύξησης έως και πενήντα τοις εκατό (50%). Δεκαδικός αριθμός στρογγυλοποιείται στην επόμενη ακέραιη μονάδα, εφόσον το κλάσμα είναι ίσο με μισό της μονάδας και άνω. Ο αριθμός των υποψηφίων περιφερειακών συμβούλων από κάθε φύλο ανέρχεται σε ποσοστό σαράντα τοις εκατό (40%), τουλάχιστον, του συνολικού αριθμού των υποψηφίων του οικείου συνδυασμού.
6. Στη δήλωση επισυνάπτονται για κάθε υποψήφιο του συνδυασμού:
- α) Πιστοποιητικό γέννησης, το οποίο αποδεικνύει την εγγραφή του υποψήφιου στο δημοτολόγιο δήμου της Περιφέρειας όπου είναι υποψήφιος ή πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης δήμου της Περιφέρειας στην οποία είναι υποψήφιος, το οποίο αποδεικνύει ότι είναι δημότης του δήμου αυτού (κανονική εγγραφή).
- β) Υπεύθυνη δήλωση του υποψήφιου ότι αποδέχεται την υποψηφιότητα για το συγκεκριμένο αξίωμα και στη συγκεκριμένη εκλογική περιφέρεια και ότι δεν έχει στερηθεί τα πολιτικά του δικαιώματα ή ότι έληξε η πρόσκαιρη αποστέρηση των δικαιωμάτων αυτών ή θα έχει λήξει την ημέρα της εκλογής, καθώς και ότι δεν συντρέχουν τα κωλύματα εκλογιμότητας του άρθρου 117. Στην υπεύθυνη δήλωση δεν απαιτείται η θεώρηση του γνησίου της υπογραφής του δηλούντος.
- γ) Αποδεικτικό είσπραξης Δ.Ο.Υ. ή παράβολο ή ηλεκτρονικό παράβολο, από το οποίο προκύπτει ότι ο υποψήφιος περιφερειάρχης και κάθε υποψήφιος περιφερειακός σύμβουλος, έχει καταθέσει υπέρ του Δημοσίου το ποσό των διακοσίων (200) ή των πενήντα (50) ευρώ, αντίστοιχα. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών μπορεί να αναπροσαρμόζονται τα ποσά αυτά.
7. Η δήλωση του συνδυασμού επιδίδεται από τον υποψήφιο Περιφερειάρχη ή με δικαστικό επιμελητή, ύστερα από παραγγελία του υποψήφιου Περιφερειάρχη, στον Πρόεδρο του Πολυμελούς Πρωτοδικείου της έδρας της Περιφέρειας και στο Πρωτοδικείο Αθηνών στην Περιφέρεια Αττικής το αργότερο είκοσι (20) ημέρες πριν από την ημέρα της ψηφοφορίας. Έως τη λήξη της παραπάνω προθεσμίας, επιτρέπεται μόνο να συμπληρωθεί ο συνδυασμός έως τον επιτρεπόμενο αριθμό των υποψηφίων συμβούλων με συμπληρωματική δήλωση του υποψηφίου Περιφερειάρχη. Μετά τη λήξη της ανωτέρω προθεσμίας καμιά μεταβολή της δήλωσης δεν επιτρέπεται, εκτός από την αντικατάσταση προσώπων που παραιτήθηκαν ή απεβίωσαν, σύμφωνα με το άρθρο 123. Στις ανωτέρω δηλώσεις επισυνάπτονται τα στοιχεία που προβλέπει η παράγραφος 6.
8. Το πολυμελές πρωτοδικείο της έδρας της περιφέρειας και το Πρωτοδικείο Αθηνών στην Περιφέρεια Αττικής είναι αρμόδια και για τις ενέργειες που ορίζονται στα άρθρα 122, 123, 138, 141, 142, 143, 144, 145 και 146.
9. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι παράγραφοι 6 έως και 9 του άρθρου 18.

Άρθρο 122

Ανακήρυξη και κοινοποίηση συνδυασμών

1. Τη δέκατη πέμπτη ημέρα πριν από την ψηφοφορία το αρμόδιο πρωτοδικείο ανακηρύσσει σε δημόσια συνεδρίαση τους συνδυασμούς που έχουν δηλωθεί νόμιμα.

2. Ο πρόεδρος του πρωτοδικείου κοινοποιεί αμέσως τις σχετικές αποφάσεις στον περιφερειάρχη.
3. Ο περιφερειάρχης θεωρεί και αποστέλλει αμέσως σε κάθε δήμο πίνακα των συνδυασμών, που έχουν ανακηρυχθεί.

Άρθρο 123

Αντικατάσταση υποψηφίων πριν από την εκλογή

1. Ο υποψήφιος περιφερειάρχης ή περιφερειακός σύμβουλος μπορεί να παραιτηθεί από την υποψηφιότητά του. Η παραίτηση γίνεται με γραπτή δήλωσή του, η οποία επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή ή παραδίδεται με απόδειξη στον πρόεδρο του πρωτοδικείου την όγδοη ημέρα, το αργότερο, πριν από τη διεξαγωγή της ψηφοφορίας.
2. Σε περίπτωση παραίτησης ή θανάτου υποψηφίου περιφερειάρχη, τη θέση του στο συνδυασμό μπορεί να καταλάβει είτε νέος υποψήφιος είτε ένας από τους υποψηφίους συμβούλους του συνδυασμού, ύστερα από δήλωση της πλειοψηφίας των υποψηφίων που επιδίδεται με απόδειξη στον Πρόεδρο του Πρωτοδικείου, δύο (2) ημέρες το αργότερο πριν από τη διεξαγωγή της ψηφοφορίας. Στη δήλωση επισυνάπτονται τα στοιχεία που ορίζονται στην παράγραφο 6 του άρθρου 120, καθώς και η γραπτή αποδοχή του προσώπου που προτείνεται. Το αρμόδιο δικαστήριο ανακηρύσσει αμέσως τον νέο υποψήφιο. Τη θέση υποψηφίου Περιφερειάρχη, σε περίπτωση μη αντικατάστασης του, καταλαμβάνει όποιος σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού λάβει τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης.
3. Υποψήφιος σύμβουλος που παραιτήθηκε ή απεβίωσε επιτρέπεται να αντικατασταθεί με δήλωση του υποψηφίου Περιφερειάρχη ακόμη και αν έχει περάσει η προθεσμία της παραγράφου 7 του άρθρου 120. Στη δήλωση επισυνάπτονται τα στοιχεία που ορίζουν οι παράγραφοι 5 και 6 του άρθρου 120, καθώς και η γραπτή αποδοχή του προσώπου που προτείνεται. Το αρμόδιο δικαστήριο ανακηρύσσει αμέσως τον νέο υποψήφιο.
4. Συνδυασμός που περιέχει αριθμό υποψηφίων συμβούλων μικρότερο από το ελάχιστο όριο, περιλαμβανομένου και του ποσοστού από κάθε φύλο, εξαιτίας παραίτησης ή θανάτου υποψηφίων του, μετέχει νόμιμα στην εκλογή.

Άρθρο 124

Δικαιώματα συνδυασμών και υποψηφίων

1. Κάθε συνδυασμός έχει δικαίωμα να ορίσει έναν αντιπρόσωπο και δύο αναπληρωτές του σε κάθε εκλογικό τμήμα, με γραπτή δήλωση του υποψηφίου περιφερειάρχη.
2. Κάθε συνδυασμός έχει δικαίωμα να διορίζει πληρεξούσιο με συμβολαιογραφική δήλωση του υποψηφίου περιφερειάρχη. Ο πληρεξούσιος ενεργεί για λογαριασμό του συνδυασμού ο,τιδήποτε μπορεί, σύμφωνα με το νόμο, να ενεργήσει ο υποψήφιος περιφερειάρχης, κατά τη διεξαγωγή της εκλογής.
3. Αν υποψήφιος περιφερειάρχης παραιτηθεί ή αποβιώσει και δεν αντικατασταθεί, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 123, ο διορισμός των αντιπροσώπων και του πληρεξουσίου γίνεται με δήλωση της πλειοψηφίας των υποψηφίων του οικείου συνδυασμού.
4. Οι υποψήφιοι, οι αντιπρόσωποι των συνδυασμών και οι αναπληρωτές τους έχουν δικαίωμα να είναι παρόντες κατά τη διάρκεια όλης της διαδικασίας της εκλογής και να υποβάλουν κάθε είδους παρατηρήσεις και ενστάσεις.
5. Δεν μπορούν να διοριστούν ως αντιπρόσωποι, αναπληρωτές ή πληρεξούσιοι συνδυασμών, περιφερειάρχες, αντιπεριφερειάρχες περιφερειακής ενότητας, μέλη περιφερειακού συμβουλίου, όποιοι δεν έχουν το δικαίωμα να εκλέγουν και όλοι όσοι δεν μπορούν να εκλεγούν, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 117, εκτός αν παραιτηθούν από τη θέση τους πριν από την ημέρα της ανακήρυξης των συνδυασμών. Για την παραίτηση και την αποδοχή της εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 7 του άρθρου 117 του παρόντος.

6. Για τις εκλογές του Νοεμβρίου του 2010 δεν μπορούν να διοριστούν αντιπρόσωποι, αναπληρωτές ή πληρεξούσιοι συνδυασμών οι νομάρχες και οι νομαρχιακοί σύμβουλοι των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων ή Νομαρχιακών Διαμερισμάτων που καταργήθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 3 του παρόντος.

Άρθρο 125

Πρόγραμμα της εκλογής

Ο Δ εκδίδει και δημοσιεύει, με τοιχοκόλληση, σε όλες τις συνοικίες, σε όλα τα χωριά και τους οικισμούς του δήμου και αναρτά στην ιστοσελίδα του δήμου τρεις (3) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ψηφοφορία, πρόγραμμα που αναφέρει ακριβώς την ημέρα της ψηφοφορίας, τις ώρες που αρχίζει και περατώνεται, τον τόπο και το κατάστημα της ψηφοφορίας, τις έδρες για τις οποίες γίνεται η εκλογή και τους συνδυασμούς μαζί με τα ονόματα των υποψηφίων, που συγκροτούν κάθε συνδυασμό, όπως είναι γραμμένα στον πίνακα που έχει διαβιβάσει ο Περιφερειάρχης.

Άρθρο 126

Υπολογισμός προθεσμιών

1. Στις προθεσμίες που ορίζονται κατά τη διαδικασία εκλογής των περιφερειακών αρχών, δεν υπολογίζεται η ημέρα της ψηφοφορίας.
2. Η προθεσμία λήγει μόλις παρέλθει και η τελευταία ημέρα της, έστω και αν είναι ημέρα αργίας.

Άρθρο 127

Μορφή των ψηφοδελτίων

1. Τα ψηφοδέλτια κατασκευάζονται από λευκό χαρτί.
2. Τα ψηφοδέλτια για όλη την επικράτεια έχουν σχήμα ορθογώνιο. Οι διαστάσεις των ψηφοδελτίων ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
3. Η εκτύπωση των εντύπων ψηφοδελτίων πρέπει να είναι με μαύρη απόχρωση.

Άρθρο 128

Εκτύπωση και διανομή ψηφοδελτίων

1. Οι συνδυασμοί οφείλουν να τυπώσουν τα ψηφοδέλτια και να τα παραδώσουν, με απόδειξη, στον οικείο δήμαρχο, οκτώ (8) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ψηφοφορία, σε αριθμό επαρκή για τις ανάγκες των εκλογικών τμημάτων της περιφέρειας του δήμου.
2. Ο οικείος δήμαρχος οφείλει να εφοδιάσει τις εφορευτικές επιτροπές των εκλογικών τμημάτων της περιφέρειάς του με ψηφοδέλτια κάθε συνδυασμού, κατά είκοσι τοις εκατό (20%), τουλάχιστον, περισσότερα από τους εκλογείς του τμήματος.

Άρθρο 129

Περιεχόμενο των ψηφοδελτίων για τις περιφερειακές εκλογές

1. Σε κάθε εκλογική περιφέρεια, ο συνδυασμός εκτυπώνει ιδιαίτερο ψηφοδέλτιο, στο επάνω μέρος του οποίου σημειώνεται το όνομα και, εφόσον υπάρχει, το έμβλημα του συνδυασμού και ακολουθεί το επώνυμο, το όνομα και το πατρώνυμο του υποψήφιου Περιφερειάρχη με την αντίστοιχη ένδειξη, η οποία τίθεται είτε δίπλα είτε κάτω από το όνομα του υποψηφίου και τίθενται με αλφαβητική σειρά οι υποψήφιοι Περιφερειακοί Σύμβουλοι της αντίστοιχης εκλογικής περιφέρειας.
2. Σε όσες περιπτώσεις επαναληφθεί η ψηφοφορία για την εκλογή των περιφερειακών αρχών, σύμφωνα με το άρθρο 139, χρησιμοποιούνται τα ίδια ψηφοδέλτια.

Άρθρο 129Α**Σταυροί προτίμησης για την εκλογή περιφερειακών αρχών**

1. Η προτίμηση του εκλογέα εκφράζεται με σταυρό, που σημειώνεται με στυλογράφο μαύρης ή κυανής απόχρωσης δίπλα στο ονοματεπώνυμο κάθε υποψηφίου.
2. Σταυρός προτίμησης που σημειώνεται με διαφορετικό τρόπο, θεωρείται ότι δεν είναι σημειωμένος και η εγκυρότητα του ψηφοδέλιου ερευνάται, σύμφωνα με το άρθρο 130.
3. Ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του υπέρ:
  - α) ενός (1) υποψηφίου σε εκλογικές περιφέρειες που εκλέγουν έως τρεις (3) περιφερειακούς συμβούλους,
  - β) ενός (1) ή δύο (2) υποψηφίων σε εκλογικές περιφέρειες που εκλέγουν από τέσσερις (4) έως επτά (7) περιφερειακούς συμβούλους,
  - γ) ενός (1) ή δύο (2) ή τριών (3) υποψηφίων σε εκλογικές περιφέρειες που εκλέγουν από οκτώ (8) έως και δώδεκα (12) περιφερειακούς συμβούλους και
  - δ) ενός (1) ή δύο (2) ή τριών (3) ή τεσσάρων (4) υποψηφίων σε εκλογικές περιφέρειες που εκλέγουν περισσότερους από δώδεκα (12) περιφερειακούς συμβούλους.
4. Ψηφοδέλτιο συνδυασμού με περισσότερους σταυρούς προτίμησης από τους ανωτέρω κατά περίπτωση οριζόμενους είναι έγκυρο, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη κανένας σταυρός προτίμησης.
5. Για τον υποψήφιο περιφερειάρχη δεν χρειάζεται σταυρός προτίμησης. Αν σημειωθεί, δεν συνεπάγεται ακυρότητα του ψηφοδέλιου.
6. Σε όσες περιπτώσεις επαναληφθεί η ψηφοφορία για την εκλογή των περιφερειακών αρχών, σύμφωνα με το άρθρο 139, δεν απαιτείται σταυρός προτίμησης και, αν σημειωθεί, δεν συνεπάγεται ακυρότητα του ψηφοδέλιου.

Άρθρο 130**Άκυρα ψηφοδέλτια**

1. Το ψηφοδέλτιο είναι άκυρο αν:
  - α) έχει σημειωθεί σταυρός προτίμησης με χρώμα διαφορετικό από εκείνα που ορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 129Α,
  - β) έχει σχήμα, διαστάσεις ή μορφή που διαφέρουν, κατά τρόπο εμφανή, από αυτά που ορίζει η παράγραφος 2 του άρθρου 127 και η υπουργική απόφαση που προβλέπεται στην ίδια παράγραφο,
  - γ) έχει τυπωθεί σε χαρτί ή με μελάνι που το χρώμα του διαφέρει, κατά τρόπο εμφανή, από αυτό που ορίζεται στις παραγράφους 1 και 3 του άρθρου 127,
  - δ) έχουν σημειωθεί σε οποιαδήποτε πλευρά του λέξεις, φράσεις, υπογραμμίσεις, στίγματα ή άλλα σημεία, εφόσον κριθεί ότι τα παραπάνω αποτελούν διακριτικά γνωρίσματα, που παραβιάζουν με τρόπο προφανή το απόρρητο της ψηφοφορίας.
2. Το ψηφοδέλτιο είναι επίσης αυτοδικαίως άκυρο και στις εξής περιπτώσεις:
  - α) Αν βρεθεί στο φάκελο με ένα ή περισσότερα άλλα έγκυρα ή άκυρα ψηφοδέλτια, του ίδιου ή διαφορετικού συνδυασμού ή με λευκά.
  - β) Αν βρεθεί μέσα σε φάκελο, που δεν είναι σύμφωνος με τις ρυθμίσεις του άρθρου 131.
  - γ) Αν φέρει εγγραφές και διαγραφές, εκτός της περίπτωσης στην οποία κατά τις διατάξεις της εκλογικής νομοθεσίας (π.δ. 26/2012) και σύμφωνα με τις εκεί προβλεπόμενες προϋποθέσεις επιτρέπεται η χρήση λευκών ψηφοδελτίων λόγω μη επάρκειας των εντύπων.

Άρθρο 131**Εκλογικοί φάκελοι**

1. Οι φάκελοι, στους οποίους εσωκλείονται τα ψηφοδέλτια, κατασκευάζονται για όλη την επικράτεια με φροντίδα του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης από χαρτί αδιαφανές και έχουν στην εμπρός πλευρά έντυπο γνώρισμα. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, που

δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι διαστάσεις των φακέλων, το έντυπο γνώρισμά τους και η απόχρωσή τους.

2. Το Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης φροντίζει να αποστέλλεται, εγκαίρως, στους περιφερειάρχες επαρκής αριθμός φακέλων. Οι περιφερειάρχες φροντίζουν να διαβιβάζονται, εγκαίρως, οι φάκελοι αυτοί στις δημοτικές αρχές, που εφοδιάζουν τις εφορευτικές επιτροπές κάθε εκλογικού τμήματος της χωρικής αρμοδιότητάς τους.

3. Αν δεν υπάρχουν οι ανωτέρω φάκελοι, η εφορευτική επιτροπή πιστοποιεί την έλλειψη και προμηθεύεται άλλους ομοιόμορφους φακέλους.

4. Εκτός από το έντυπο γνώρισμα, τίποτε άλλο δεν αναγράφεται πάνω στο φάκελο. Αν σημειωθούν πάνω στο φάκελο στίγματα, σημεία ή λέξεις, μπορούν να θεωρηθούν διακριτικά γνωρίσματα, που παραβιάζουν με τρόπο προφανή το απόρρητο της ψηφοφορίας.

Άρθρο 132

Έναρξη και λήξη της ψηφοφορίας

Η ψηφοφορία αρχίζει την 07.00' και λήγει την 19.00' ώρα της ίδιας ημέρας.

Άρθρο 133

Ματαίωση της ψηφοφορίας

Αν κατά την ημέρα διενέργειας των περιφερειακών εκλογών σε ένα ή περισσότερα εκλογικά τμήματα δεν διεξήχθη ψηφοφορία, αυτή διεξάγεται την επόμενη Τετάρτη.

Άρθρο 134

Εφαρμογή των διατάξεων της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών

1. Οι διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών εφαρμόζονται αναλόγως και κατά τη διενέργεια των περιφερειακών εκλογών, για όσα θέματα δεν υφίσταται ειδική πρόβλεψη στις ρυθμίσεις του παρόντος.

2. Οι αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής και οι έφοροι αυτών ψηφίζουν στις περιφερειακές εκλογές, μόνο αν είναι γραμμένοι στον εκλογικό κατάλογο δήμου της οικείας περιφέρειας, όπου ασκούν τα καθήκοντά τους αυτά. Αν δεν είναι γραμμένοι στον εκλογικό κατάλογο του δήμου που ανήκει το εκλογικό τμήμα, στο οποίο ασκούν τα καθήκοντά τους και είναι γραμμένοι στον εκλογικό κατάλογο άλλου δήμου της οικείας περιφέρειας, τότε υπογράφουν υπεύθυνη δήλωση στην οποία αναφέρεται ο δήμος στους εκλογικούς καταλόγους του οποίου είναι γραμμένοι και ψηφίζουν.

3. Κατά την ψηφοφορία χρησιμοποιούνται ιδιαίτερες κάλπες που φέρουν κατάλληλο διακριτικό γνώρισμα. Το διακριτικό αυτό γνώρισμα και κάθε άλλη λεπτομέρεια που αφορά το μέγεθος, το σχήμα κ.λπ. των καλπών, καθώς και θέματα που ανακύπτουν από την ταυτόχρονη διενέργεια των εκλογών των δημοτικών αρχών και των αρχών της περιφέρειας και οι αναγκαίες λεπτομέρειες, καθορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

4. Όπου στις διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών αναφέρεται ο νομάρχης, προκειμένου για τις περιφερειακές εκλογές νοείται ο περιφερειάρχης.

5. Για τις περιφερειακές εκλογές του έτους 2010 όπου αναφέρεται στις διατάξεις του παρόντος νόμου ο περιφερειάρχης νοείται ο νομάρχης στη διοικητική περιφέρεια του οποίου ανήκει ο συγκεκριμένος δήμος και όπου αναφέρεται ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης νοείται ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας στη διοικητική περιφέρεια του οποίου ανήκει, ο συγκεκριμένος δήμος.

Άρθρο 135

Εκλογικές περιφέρειες

Κάθε περιφερειακή ενότητα κατά την έννοια του άρθρου 3 του παρόντος συνιστά αντίστοιχη εκλογική περιφέρεια.

Άρθρο 136

Αριθμός συμβούλων κάθε εκλογικής περιφέρειας

1. Ο αριθμός των περιφερειακών συμβούλων κάθε εκλογικής περιφέρειας ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης με βάση τον πληθυσμό της, όπως προκύπτει από την τελευταία απογραφή και σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στις επόμενες παραγράφους.
2. Μέτρο για τον υπολογισμό του αριθμού των περιφερειακών συμβούλων κάθε εκλογικής περιφέρειας αποτελεί το ακέραιο ηλίκο της διαίρεσης του συνολικού αριθμού των κατοίκων όλης της περιφέρειας δια του συνολικού αριθμού των μελών του περιφερειακού συμβουλίου.
3. Από το ηλίκο της διαίρεσης του αριθμού των κατοίκων κάθε εκλογικής περιφέρειας δια του εκλογικού μέτρου προκύπτει ο αριθμός των περιφερειακών της συμβούλων.
4. Οι θέσεις στο περιφερειακό συμβούλιο που παραμένουν αδιάθετες προστίθενται ανά μία στις εκλογικές περιφέρειες με τα μεγαλύτερα, κατά σειρά, υπόλοιπα και ώσπου να συμπληρωθεί ο συνολικός αριθμός τους, όπως ορίζεται στην παράγραφο 3 του άρθρου 113 του παρόντος.
5. Εάν από την παραπάνω διαδικασία προκύψουν εκλογικές περιφέρειες με αριθμό εδρών μικρότερο των τριών (3), οι ελλείπουσες συμπληρώνονται με την αφαίρεση μίας από κάθε εκλογική περιφέρεια με το μεγαλύτερο αριθμό εδρών και κατά αύξουσα σειρά. Σε περίπτωση εκλογικών περιφερειών με τον ίδιο αριθμό εδρών, στις οποίες περιλαμβάνονται όσες έχουν ήδη αφαιρεθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας παραγράφου, η έδρα αφαιρείται από εκείνη με το μικρότερο πληθυσμό. Η παρούσα παράγραφος δεν εφαρμόζεται για τις περιφέρειες Βορείου και Νοτίου Αιγαίου, Ιονίων Νήσων, Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, Θεσσαλίας και Αττικής.

Άρθρο 137

Επιτυχών συνδυασμός - Επιλαχόντες συνδυασμοί - Εκλογή περιφερειάρχη

1. Στις εκλογές των περιφερειάρχων και περιφερειακών συμβούλων θεωρείται επιτυχών συνδυασμός αυτός που πλειοψήφησε με ποσοστό τουλάχιστον μεγαλύτερο του πενήντα τοις εκατό (50% +1 ψήφο) του συνόλου των έγκυρων ψηφοδελτίων και επιλαχόντες συνδυασμοί, όσοι συνδυασμοί έλαβαν έστω και μία έδρα, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 138, 139 και 143 του παρόντος.
2. Περιφερειάρχης εκλέγεται ο επικεφαλής του επιτυχόντος συνδυασμού.

Άρθρο 138

Εκλογικό σύστημα - Κατανομή των εδρών του περιφερειακού συμβουλίου

1. Το σύνολο των εδρών του περιφερειακού συμβουλίου κατανέμονται στους συνδυασμούς που μετείχαν στις εκλογές, ανάλογα με τον αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβαν.
2. Η αναλογική κατανομή των εδρών γίνεται ως εξής: Το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβαν στο σύνολο της περιφέρειας όλοι μαζί οι συνδυασμοί που συμμετείχαν στις εκλογές διαιρείται με τον αριθμό των εδρών που αντιστοιχούν σε κάθε περιφερειακό συμβούλιο και το ηλίκο αυξημένο κατά μία μονάδα, παραλειπομένου του κλάσματος, αποτελεί το εκλογικό μέτρο. Ο αριθμός των έγκυρων ψηφοδελτίων κάθε συνδυασμού διαιρείται στη συνέχεια με το εκλογικό μέτρο και καθένας τους καταλαμβάνει τόσες έδρες όσο και το ακέραιο ηλίκο της διαίρεσης.

Αν οι έδρες που καταλαμβάνουν οι συνδυασμοί που συμμετέχουν στην κατανομή με την προηγούμενη διαδικασία είναι λιγότερες από τις προς διάθεση, όσες απομένουν κατανέμονται ανά μία μεταξύ όλων των συνδυασμών, ανεξαρτήτως εάν έλαβαν ή όχι έδρα κατά τη διαδικασία των προηγούμενων εδαφίων, ανάλογα με τα αχρησιμοποίητα υπόλοιπά τους.

Αν οι συνδυασμοί αυτοί ή μερικοί από αυτούς έχουν ίσο αριθμό αχρησιμοποίητων υπολοίπων, γίνεται κλήρωση.

Αν μετά την κατανομή των εδρών με βάση τα αχρησιμοποίητα υπόλοιπα παραμένουν αδιάθετες έδρες, αυτές κατανέμονται ανά μία, σε όλους τους συνδυασμούς, ανάλογα με το συνολικό αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων του συνδυασμού.

Σε περίπτωση ίσου αριθμού έγκυρων ψηφοδελτίων δύο ή και περισσότερων συνδυασμών, ενεργείται μεταξύ τους κλήρωση από το αρμόδιο δικαστήριο.

3. Αν έχει ανακηρυχθεί ένας μόνο συνδυασμός υποψηφίων, ο περιφερειάρχης εκλέγεται από το μοναδικό συνδυασμό. Οι πρώτοι κατά σειρά σε σταυρούς προτίμησης, και εωσότου συμπληρωθεί ο αριθμός των εδρών του περιφερειακού συμβουλίου, εκλέγονται τακτικοί και οι υπόλοιποι αναπληρωματικοί σύμβουλοι.

Άρθρο 139

Επανάληψη της ψηφοφορίας

1. Αν κανένας συνδυασμός δεν συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των έγκυρων ψηφοδελτίων, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή (Β' γύρος) ανάμεσα μόνο στους υποψήφιους περιφερειάρχες των δύο συνδυασμών που έλαβαν τις περισσότερες ψήφους.

Επιτυχών θεωρείται ο υποψήφιος περιφερειάρχης και ο συνδυασμός του που συγκέντρωσε στην επαναληπτική ψηφοφορία (Β' γύρο) την απόλυτη πλειοψηφία ολόκληρου του αριθμού των έγκυρων ψηφοδελτίων.

Αν στην επαναληπτική ψηφοφορία (Β' γύρο) οι δύο συνδυασμοί ισοψηφήσουν, το οικείο πρωτοδικείο ενεργεί κλήρωση για την ανάδειξη του επιτυχόντος συνδυασμού.

2. Σε περίπτωση ισοψηφίας στην πρώτη θέση κατά την πρώτη ψηφοφορία (Α' γύρο), δύο ή περισσότερων συνδυασμών, στην επαναληπτική ψηφοφορία (Β' γύρο) μετέχουν μόνο οι υποψήφιοι περιφερειάρχες όλων των συνδυασμών που ισοψήφησαν στην πρώτη θέση. Η παράγραφος αυτή εφαρμόζεται και αν στην αρχική ψηφοφορία (Α' γύρος) μετείχαν μόνο δύο συνδυασμοί που ισοψήφισαν.

3. Σε περίπτωση ισοψηφίας στη δεύτερη θέση, κατά την αρχική ψηφοφορία (Α' γύρο) δύο ή περισσότερων συνδυασμών, στην επαναληπτική μετέχουν ο υποψήφιος περιφερειάρχης του πρώτου σε αριθμό έγκυρων ψηφοδελτίων συνδυασμού και οι υποψήφιοι περιφερειάρχες των συνδυασμών που ισοψήφησαν στη δεύτερη θέση.

4. Στις περιπτώσεις των παραγράφων 2 και 3, επιτυχών θεωρείται ο υποψήφιος περιφερειάρχης και ο συνδυασμός του που έλαβε στην επαναληπτική ψηφοφορία τη σχετική πλειοψηφία.

Αν στην ψηφοφορία αυτή (Β' γύρο) ισοψηφήσουν δύο ή περισσότεροι υποψήφιοι περιφερειάρχες στην πρώτη θέση, το Πρωτοδικείο διενεργεί κλήρωση για την ανάδειξη του επιτυχόντος περιφερειάρχη και του συνδυασμού του.

5. Οι τακτικοί και αναπληρωματικοί σύμβουλοι εκλέγονται με βάση την πρώτη ψηφοφορία (Α' γύρο) σύμφωνα με τους σταυρούς προτίμησης που έλαβε καθένας στην ψηφοφορία αυτή.

6. Η επαναληπτική ψηφοφορία (Β' γύρος) γίνεται στα ίδια εκλογικά τμήματα, με τις ίδιες εφορευτικές επιτροπές, τους ίδιους δικαστικούς αντιπροσώπους και τους ίδιους εφόρους αντιπροσώπων.

Άρθρο 140**Κατανομή των εδρών του περιφερειακού συμβουλίου ανά εκλογική περιφέρεια**

Οι έδρες του περιφερειακού συμβουλίου που δικαιούται να καταλάβει κάθε συνδυασμός, σύμφωνα με το άρθρο 138, κατανέμονται ανά εκλογική περιφέρεια ως εξής:

1. Η κατανομή ξεκινά από τις τυχόν μονοεδρικές εκλογικές περιφέρειες της περιφέρειας. Η έδρα κάθε μονοεδρικής εκλογικής περιφέρειας αποδίδεται στον συνδυασμό που έλαβε τις περισσότερες έγκυρες ψήφους στη συγκεκριμένη εκλογική περιφέρεια, εφόσον αυτός δικαιούται να καταλάβει έδρα σύμφωνα με το άρθρο 138.

Σε περίπτωση ισοψηφίας μεταξύ δύο ή περισσότερων συνδυασμών, την έδρα τη δικαιούται ο μικρότερος σε εκλογική δύναμη συνδυασμός σε όλη την Περιφέρεια.

2. Αν κατά τη διαδικασία της παραγράφου 1 κάποιος συνδυασμός λάβει περισσότερες έδρες από αυτές που δικαιούται σύμφωνα με το άρθρο 138, αυτές του αφαιρούνται ανά μία ξεκινώντας από τη μονοεδρική εκλογική περιφέρεια στις οποίες ο συνδυασμός έλαβε τις λιγότερες ψήφους.

3. Έδρες μονοεδρικών εκλογικών περιφερειών, οι οποίες μετά την εφαρμογή της παραγράφου 2 παραμένουν αδιάθετες, απονέμονται στον δεύτερο σε εκλογική δύναμη συνδυασμό στη συγκεκριμένη εκλογική περιφέρεια.

Αν κάποιος από τους συνδυασμούς λαμβάνει, βάσει του προηγούμενου εδαφίου, περισσότερες έδρες από αυτές που δικαιούται σύμφωνα με το άρθρο 138, εφαρμόζεται η παράγραφος 2.

4. Η διαδικασία των παραγράφων 2 και 3 εφαρμόζεται, εφ' όσον απαιτηθεί, και με τους επόμενους κατά σειρά εκλογικής δύναμης στην οικεία εκλογική περιφέρεια συνδυασμούς, μέχρι να κατανεμηθούν όλες οι έδρες των μονοεδρικών περιφερειών.

5. Στη συνέχεια, υπολογίζεται το εκλογικό μέτρο για κάθε συνδυασμό, ως το πηλίκο των έγκυρων ψηφοδελτίων του συνδυασμού στο σύνολο της περιφέρειας προς τις έδρες που δικαιούται να καταλάβει, σύμφωνα με το άρθρο 138. Το πηλίκο, μετά την παράλειψη του κλάσματος, προσαυξάνεται κατά μία μονάδα. Ο αριθμός των έγκυρων ψηφοδελτίων κάθε συνδυασμού διαιρείται σε κάθε εκλογική περιφέρεια με το εκλογικό του μέτρο και ο συνδυασμός καταλαμβάνει τόσες έδρες όσο είναι το ακέραιο πηλίκο της διαίρεσης. Αρχίζοντας από το μικρότερο σε εκλογική δύναμη συνδυασμό στο σύνολο της περιφέρειας, και συνεχίζοντας κατ' αύξουσα σειρά εκλογικής δύναμης, στο συνδυασμό αποδίδονται από κάθε εκλογική περιφέρεια όλες οι διαθέσιμες έδρες που δικαιούται, και ο αριθμός τους αφαιρείται από τις διαθέσιμες της περιφέρειας. Αν δεν υπάρχει επαρκής αριθμός, στο συνδυασμό κατακυρώνονται μόνο οι διαθέσιμες έδρες.

6. Αν, μετά και τη διαδικασία της παραγράφου 5, κάποιος συνδυασμός έχει λάβει συνολικά περισσότερες έδρες από αυτές που δικαιούται σύμφωνα με το άρθρο 138, αυτές του αφαιρούνται ανά μία ξεκινώντας από την εκλογική περιφέρεια, εξαιρουμένων των μονοεδρικών, στην οποία ο συνδυασμός έλαβε τις λιγότερες ψήφους.

7. Αν, μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας των παραγράφων 1 έως και 6 υπάρχουν αδιάθετες έδρες και συνδυασμοί που δικαιούνται να καταλάβουν έδρα σύμφωνα με το άρθρο 138, ξεκινώντας από τον μικρότερο σε εκλογική δύναμη στο σύνολο της περιφέρειας συνδυασμό που δικαιούται να καταλάβει έδρα, διατίθενται οι διαθέσιμες έδρες ανά μία από κάθε εκλογική περιφέρεια, όπου αυτός διατηρεί το μεγαλύτερο, κατά φθίνουσα σειρά, αδιάθετο υπόλοιπο ψηφοδελτίων. Η διαδικασία της παρούσας παραγράφου επαναλαμβάνεται για όλους τους συνδυασμούς που δικαιούνται να καταλάβουν έδρα, κατ' αύξουσα σειρά εκλογικής δύναμης.

8. Αν, με την ολοκλήρωση της διαδικασίας και της παραγράφου 7, υπάρχουν εκλογικές περιφέρειες με αδιάθετες έδρες και συνδυασμοί που δικαιούνται να καταλάβουν έδρα, σύμφωνα με το άρθρο 138, ξεκινώντας από τη μεγαλύτερη σε αριθμό εδρών εκλογική περιφέρεια και επί όμοιων από εκείνη που έχει συνολικά τις περισσότερες έγκυρες ψήφους και συνεχίζοντας με φθίνουσα σειρά, απονέμεται ανά μία αδιάθετη έδρα στο συνδυασμό

που εξακολουθεί να δικαιούται έδρα και έχει λάβει τις περισσότερες έγκυρες ψήφους συνολικά στην εκλογική περιφέρεια. Η διαδικασία της παρούσας παραγράφου επαναλαμβάνεται όσες φορές χρειαστεί, μέχρι να εξαντληθούν οι διαθέσιμες έδρες ή οι συνδυασμοί που δικαιούνται να καταλάβουν έδρα, σύμφωνα με το άρθρο 138. Έδρες που, μετά την εξάντληση των συνδυασμών οι οποίοι δικαιούνται να καταλάβουν έδρα, παραμένουν αδιάθετες, δεν διατίθενται, αλλά παραμένουν κενές

9. Οι έδρες που κατανέμονται σε κάθε στάδιο, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως και 8, αφαιρούνται από τις διαθέσιμες της εκλογικής περιφέρειας.

Άρθρο 141

Παραίτηση ή θάνατος υποψήφιου περιφερειάρχη σε περίπτωση επαναληπτικής ψηφοφορίας

1. Πριν από την επαναληπτική ψηφοφορία ο υποψήφιος περιφερειάρχης μπορεί να παραιτηθεί από την υποψηφιότητά του. Η παραίτηση γίνεται με γραπτή δήλωσή του που επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή ή παραδίδεται με απόδειξη στον πρόεδρο του πρωτοδικείου την τρίτη ημέρα, το αργότερο, πριν από την επαναληπτική ψηφοφορία.

2. Αν ένας υποψήφιος περιφερειάρχης παραιτηθεί ή αποβιώσει, τότε η πλειοψηφία των υποψηφίων του συνδυασμού του επιλέγει άλλον υποψήφιο περιφερειάρχη.

3. Αν εκείνος που έχει επιλεγεί ως υποψήφιος περιφερειάρχης είναι υποψήφιος σύμβουλος του συνδυασμού, τότε αφαιρείται από τη σειρά κατάταξης των υποψηφίων συμβούλων του συνδυασμού βάσει των σταυρών που έλαβαν και εφαρμόζεται, εφόσον δεν εκλεγεί περιφερειάρχης, το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 142.

4. Η δήλωση της επιλογής του νέου υποψήφιου περιφερειάρχη επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή ή παραδίδεται με απόδειξη στον πρόεδρο του πρωτοδικείου το αργότερο τη δεύτερη ημέρα πριν από την ψηφοφορία.

Το αρμόδιο δικαστήριο ανακηρύσσει το νέο υποψήφιο σε δημόσια συνεδρίαση ακόμη και την παραμονή της ψηφοφορίας.

5. Αν δεν υποβληθεί δήλωση επιλογής, δεν ανακηρύσσεται κανένας υποψήφιος και εκλέγεται περιφερειάρχης ο σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που έχει λάβει κατά την πρώτη εκλογή τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης.

2. Οι διατάξεις των άρθρων 46 έως και 61 ισχύουν και για τις εκλογές για την ανάδειξη περιφερειακών αρχών της παρ. 6 του άρθρου 114 του ν. 3852/2010.

Άρθρο 142

Τακτικοί και αναπληρωματικοί περιφερειακοί σύμβουλοι - Ισοψηφία

1. Τακτικοί περιφερειακοί σύμβουλοι εκλέγονται, από τους υποψηφίους καθενός από τους συνδυασμούς του άρθρου 137, κατά σειρά, αυτοί που έλαβαν τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 141 του παρόντος.

2. Οι υποψήφιοι περιφερειάρχες των επιλαχόντων συνδυασμών θεωρούνται πρώτοι επιτυχόντες σύμβουλοι των συνδυασμών τους. Αν ο συνδυασμός καταλαμβάνει έδρες σε περισσότερες εκλογικές περιφέρειες, ο υποψήφιος περιφερειάρχης λαμβάνει την έδρα της εκλογικής περιφέρειας, όπου ο συνδυασμός έλαβε τις περισσότερες έδρες. Σε περίπτωση ίσου αριθμού εδρών σε περισσότερες περιφέρειες, τότε λαμβάνει την έδρα αυτής στην οποία ο συνδυασμός έλαβε τις περισσότερες ψήφους. Σε περίπτωση όπου σε περισσότερες περιφέρειες ο συνδυασμός έλαβε ίσο αριθμό ψήφων, διενεργείται κλήρωση.

4. Οι λοιποί υποψήφιοι του επιτυχόντος και των επιλαχόντων συνδυασμών είναι αναπληρωματικοί των τακτικών συμβούλων της εκλογικής τους περιφέρειας, με τη σειρά των σταυρών προτίμησης.

5. Εάν οι υποψήφιοι του ίδιου συνδυασμού ισοψηφήσουν το αρμόδιο πρωτοδικείο διενεργεί κλήρωση.

Άρθρο 144

Εξαγωγή και δημοσίευση των αποτελεσμάτων της εκλογής

1. Οι αντιπρόσωποι της δικαστικής αρχής στέλνουν με ασφαλή τρόπο τα εκλογικά στοιχεία στον πρόεδρο του πρωτοδικείου και στην περιφέρεια. Αφού συγκεντρωθούν τα στοιχεία όλων των εκλογικών τμημάτων της περιφέρειας, ο πρόεδρος του πρωτοδικείου εξάγει το γενικό αποτέλεσμα, το οποίο δημοσιεύει αμέσως με τοιχοκόλληση στο πρωτοδικείο και γνωστοποιεί στον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και το Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

2. Ο πίνακας των αποτελεσμάτων της ψηφοφορίας, ο οποίος καταρτίζεται από τον πρόεδρο του πρωτοδικείου, περιέχει:

α) τον αριθμό των εγγεγραμμένων εκλογέων,

β) το συνολικό αριθμό ψηφισάντων,

γ) τον αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων,

δ) τον αριθμό των άκυρων ψηφοδελτίων,

ε) τον αριθμό των λευκών ψηφοδελτίων και

στ) την εκλογική δύναμη κάθε συνδυασμού, δηλαδή το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων τα οποία έλαβε κάθε συνδυασμός.

Στον πίνακα προτάσσονται οι συνδυασμοί, σύμφωνα με τη σειρά της εκλογικής τους δύναμης. Κάτω από τον πίνακα συντάσσεται πράξη, στην οποία αναγράφονται ολογράφως τα πιο πάνω στοιχεία για κάθε περίπτωση και υπογράφεται από τον πρόεδρο. Κατά την κατάρτιση του πίνακα μπορεί να παρίσταται ένας αντιπρόσωπος από κάθε συνδυασμό.

3. Οι εφορευτικές επιτροπές και ο πρόεδρος του πρωτοδικείου γνωστοποιούν αμέσως το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας στον περιφερειάρχη.

Άρθρο 145

Έκθεση πρακτικών

Ο πρόεδρος του Πρωτοδικείου εκθέτει τα πρακτικά της εκλογής και τον πίνακα των αποτελεσμάτων στο κατάστημα του πρωτοδικείου επί πέντε (5) ημέρες και συντάσσει για την έκθεση αυτή πρακτικό, που τοιχοκολλείται επίσης έξω από το δικαστικό κατάστημα.

Άρθρο 146

Επικύρωση εκλογής

1. α. Το πολυμελές πρωτοδικείο μετά τη λήξη του πενθημέρου του προηγούμενου άρθρου ανακηρύσσει, με απόφασή του, τον επιτυχόντα και τους επιλαχόντες συνδυασμούς, τον περιφερειάρχη, και τους τακτικούς και αναπληρωματικούς περιφερειακούς συμβούλους κάθε συνδυασμού που εκλέγονται. Αν ο υποψήφιος περιφερειάρχης του επιτυχόντος συνδυασμού απεβίωσε ή παραιτήθηκε πριν από την εκλογή και δεν έγινε αντικατάστασή του σύμφωνα με το άρθρο 141 παράγραφος 4, περιφερειάρχης ανακηρύσσεται ο πλειοψηφής σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού.

β. Με την ανωτέρω απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου ανακηρύσσονται οι τακτικοί και αναπληρωματικοί σύμβουλοι της κάθε εκλογικής περιφέρειας κάθε συνδυασμού, σύμφωνα με τον αριθμό των σταυρών προτίμησης που έχουν λάβει. Σε περίπτωση ισοψηφίας διενεργείται κλήρωση.

γ. Στην ίδια απόφαση ανακηρύσσονται οι τακτικοί σύμβουλοι μόνο κάθε συνδυασμού σύμφωνα με τον αριθμό των σταυρών προτίμησης που έχουν λάβει.

2. Ο πρόεδρος του πρωτοδικείου αναρτά αντίγραφο των πράξεων στο κατάστημα του δικαστηρίου επί τρεις (3) συνεχείς ημέρες και αποστέλλει αντίγραφο τους στον περιφερειάρχη και στον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Άρθρο 147

Δικαίωμα ένστασης

Ένσταση μπορεί να ασκήσει:

- α) κάθε εκλογέας εγγεγραμμένος στους εκλογικούς καταλόγους της οικείας περιφέρειας, καθώς και
- β) όποιος υπήρξε υποψήφιος κατά τις εκλογές στην οικεία περιφέρεια.

Άρθρο 148

Άσκηση - Αρμόδιο δικαστήριο

1. Η ένσταση ασκείται με δικόγραφο, το οποίο κατατίθεται, μαζί με τρία αντίγραφα, στο πρωτοδικείο που εξέδωσε την προσβαλλόμενη πράξη.
Η προθεσμία για την άσκηση της ένστασης ή η άσκησή της δεν αναστέλλει την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης.
2. Το δικόγραφο της ένστασης απαιτείται να περιέχει τα στοιχεία που προβλέπονται στο άρθρο 251 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, ΦΕΚ 97 Α'), όπως εκάστοτε ισχύει.
3. Οι ενστάσεις εκδικάζονται σε πρώτο και τελευταίο βαθμό από το Διοικητικό Εφετείο, στο οποίο υπάγεται η έδρα της οικείας περιφέρειας.
4. Η διαβίβαση της ένστασης στο αρμόδιο για την εκδίκασή της δικαστήριο γίνεται σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στο άρθρο 252 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.

Άρθρο 149

Περιεχόμενο της ένστασης

1. Η ένσταση στρέφεται κατά της απόφασης με την οποία ανακηρύσσονται οι επιτυχόντες και οι επιλαχόντες συνδυασμοί και οι υποψήφιοι κάθε συνδυασμού που εκλέγονται ως τακτικοί ή αναπληρωματικοί, βάσει του σχετικού πίνακα των αποτελεσμάτων ο οποίος ενσωματώνεται σε αυτή.
2. Λόγους ένστασης μπορούν να θεμελιώσουν:
  - α) η έλλειψη νόμιμων προσόντων και η συνδρομή κωλυμάτων σε υποψηφίους που έχουν εκλεγεί, ως τακτικά ή αναπληρωματικά μέλη,
  - β) η παράβαση νόμου κατά τη διεξαγωγή της εκλογής ή κατά την εξαγωγή του εκλογικού αποτελέσματος ή κατά την ανακήρυξη των υποψηφίων συνδυασμών ή κατά την ανακήρυξη των επιτυχόντων και επιλαχόντων συνδυασμών και των προσώπων που ανήκουν σε αυτούς,
  - γ) η ακυρότητα ή η εσφαλμένη αρίθμηση των ψηφοδελτίων.

Άρθρο 150

Προθεσμία για την άσκηση ένστασης

1. Η ένσταση ασκείται μέσα σε προθεσμία επτά (7) ημερών από τη λήξη του χρόνου έκθεσης της πράξης με την οποία ανακηρύσσονται οι επιτυχόντες και οι επιλαχόντες συνδυασμοί, καθώς και οι υποψήφιοι κάθε συνδυασμού που εκλέγονται ως τακτικοί ή αναπληρωματικοί, σύμφωνα με το άρθρο 146 του παρόντος.
2. Η προθεσμία της προηγούμενης παραγράφου δεν παρεκτείνεται σε καμία περίπτωση.

Άρθρο 151

Διαδικασία εκδίκασης της ένστασης

1. Για τα θέματα της προδικασίας, της κύριας διαδικασίας, της παρέμβασης, της αντένστασης, της αποδεικτικής διαδικασίας, του παρεμπόπτοντος ελέγχου, της απόφασης του δικαστηρίου, καθώς και της γνωστοποίησής της εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 253 έως και 260 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, όπως κάθε φορά ισχύει, ο οποίος και

εφαρμόζεται για κάθε σχετικό θέμα, που δεν ρυθμίζεται, ειδικώς, από τις διατάξεις του παρόντος. Κάθε άλλη διάταξη που ρυθμίζει τα ίδια θέματα διαφορετικά, καταργείται.

2. Ο κατά το άρθρο 258 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας παρεμπίπτων έλεγχος της εγγραφής, μετεγγραφής ή διαγραφής εκλογέα στους ή από τους εκλογικούς καταλόγους του οικείου δήμου, χωρεί κατά των πράξεων αυτών μόνο αν αυτές έγιναν κατά τη σύνταξη ή αναθεώρηση των εκλογικών καταλόγων κατά τη διάρκεια του έτους, που προηγείται της ημερομηνίας διενέργειας των περιφερειακών εκλογών.

3. Αίτηση αναθεώρησης, τριτανακοπή και αίτηση ερμηνείας ή διόρθωσης ασκούνται κατά τις διατάξεις του άρθρου 261 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.

Άρθρο 152

Αίτηση αναιρέσεως

1. Κατά των αποφάσεων που εκδόθηκαν από τα διοικητικά εφετεία χωρεί αίτηση αναιρέσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από την παρέλευση του πενήτηρου που ορίζεται στο άρθρο 260 παράγραφος 1 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.

2. Όταν ασκείται αίτηση αναιρέσεως δεν χορηγείται αναστολή εκτέλεσης της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

3. Η απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας εκδίδεται εντός δύο (2) μηνών, το βραδύτερο, από την παρέλευση της αιτήσεως αναιρέσεως σε αυτό.

4. Αν η τελεσίδικη απόφαση, βάσει της οποίας μεταβλήθηκε με οποιονδήποτε τρόπο η αρχική εγκατάσταση των περιφερειακών αρχών, αναιρεθεί και κριθεί κατ' ου-σίαν η διαφορά από το αρμόδιο διοικητικό δικαστήριο, εκείνοι που ανακηρύσσονται ως επιτυχόντες μετά την απόφαση θεωρούνται ότι εγκαταστάθηκαν αναδρομικά, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 114. Η αναδρομική αυτή εγκατάσταση δεν θίγει το κύρος των πράξεων που εκδόθηκαν ή δημοσιεύτηκαν από τις αρχές των οποίων η εκλογή ακυρώθηκε από το αρμόδιο διοικητικό δικαστήριο.

Άρθρο 153

Επανάληψη της εκλογής σε περίπτωση ακύρωσης

1. Αν ακυρωθεί η εκλογή για παράβαση νόμου ή για οποιαδήποτε πλημμέλεια, επαναλαμβάνεται η ψηφοφορία ανάμεσα στους ίδιους υποψηφίους, που είχαν ανακηρυχθεί νόμιμα.

Τα εδάφια δεύτερο έως και ένατο της παρ. 1 του άρθρου 51 εφαρμόζονται αναλόγως.

2. Ο δήμαρχος εκδίδει χωρίς καθυστέρηση πρόγραμμα, με το οποίο καλεί τους δημότες εκλογείς για την επανάληψη της εκλογής για τον υπολειπόμενο χρόνο της περιόδου. Το πρόγραμμα δημοσιεύεται με τοιχοκόλληση δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημέρα που έχει οριστεί για την ψηφοφορία και αναρτάται στην ιστοσελίδα του δήμου και της περιφέρειας.

Άρθρο 154

Ορκωμοσία των περιφερειακών αρχών

1. Μετά την επικύρωση της εκλογής και ανακήρυξη του επιτυχόντος και των επιλαχόντων συνδυασμών και πριν από την ημέρα εγκατάστασης και ανάληψης των καθηκόντων τους, ο περιφερειάρχης, και οι περιφερειακοί σύμβουλοι δίνουν τον ακόλουθο όρκο:

«Ορκίζομαι να είμαι πιστός στην πατρίδα, να υπακούω στο Σύνταγμα και στους νόμους και να εκπληρώνω τίμια και ευσυνείδητα τα καθήκοντά μου.»

2. Η ορκωμοσία γίνεται στο κατάστημα της περιφέρειας σε δημόσια συνεδρίαση, που ορίζεται από τον νεοεκλεγέντα περιφερειάρχη.

3. Για την ορκωμοσία συντάσσεται πρακτικό, το οποίο υπογράφεται από τον περιφερειάρχη και όλους τους συμβούλους που ορκίστηκαν.

Το πρακτικό αυτό συντάσσεται σε δύο αντίτυπα, από τα οποία το ένα αντίτυπο παραμένει στην περιφέρεια και το άλλο αποστέλλεται στον οικείο Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Τα προαναφερόμενα πρόσωπα αναλαμβάνουν τα καθήκοντά τους από την ημέρα της εγκατάστασης.

4. Σε όσες περιπτώσεις η ορκωμοσία δεν πραγματοποιήθηκε για λόγους αντικειμενικής αδυναμίας, ο περιφερειάρχης καλεί τον επιτυχόντα προς ορκωμοσία εντός πέντε (5) ημερών, αφότου του γνωστοποιήθηκε η άρση των λόγων.

5. Αν γίνει δεκτή η ένσταση που ασκήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 149 και ακυρωθεί από το αρμόδιο δικαστήριο η απόφαση του άρθρου 146, η διαδικασία των προηγούμενων παραγράφων επαναλαμβάνεται με πρωτοβουλία του περιφερειάρχη που εκλέγεται με βάση τη δικαστική αυτή απόφαση.

Άρθρο 155

Αποποίηση εκλογής

1. Ο ανακηρυχθείς περιφερειάρχης ή περιφερειακός σύμβουλος που δεν αποποιείται την εκλογή του με γραπτή δήλωσή του προς τον Γενικό Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης έως την παραμονή εγκατάστασής τους θεωρείται ότι την έχει αποδεχθεί.

2. Ο μη προσερχόμενος να δώσει όρκο, εκπίπτει αυτοδικαίως από το αξίωμά του. Η σχετική διαπιστωτική πράξη εκδίδεται από τον Ελεγκτή Νομιμότητας.

Άρθρο 156

Παραίτηση αιρετών

1. Η παραίτηση του περιφερειάρχη υποβάλλεται εγγράφως στον Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και γίνεται οριστική την επομένη της κατάθεσης της σχετικής δήλωσης στο πρωτόκολλο.

2. Η παραίτηση των περιφερειακών συμβούλων υποβάλλεται εγγράφως στον οικείο περιφερειάρχη. Η παραίτηση γίνεται οριστική την επομένη της κατάθεσης της σχετικής δήλωσης στο πρωτόκολλο.

3. Σε κάθε άλλη περίπτωση η παραίτηση των αιρετών των περιφερειών από τις θέσεις που κατέχουν, λόγω της ιδιότητάς τους, υποβάλλεται γραπτώς στα όργανα, τα οποία τους εξέλεξαν ή τους διόρισαν. Η παραίτηση γίνεται οριστική την επομένη της κατάθεσής της στο πρωτόκολλο της οικείας υπηρεσίας.

4. Η εκλογή ή ο ορισμός αντικαταστατών τους γίνεται για το υπόλοιπο χρονικό διάστημα της περιόδου, κατά την οποία οι παραιτηθέντες ασκούσαν καθήκοντα.

Ειδικές διατάξεις που ρυθμίζουν διαφορετικά τον τρόπο υποβολής ή αποδοχής παραίτησης, καθώς και αντικατάστασης των παραιτουμένων εξακολουθούν να ισχύουν.

Άρθρο 157

Αντικατάσταση και αναπλήρωση συμβούλων

1. Τις θέσεις περιφερειακών συμβούλων που για οποιονδήποτε λόγο μένουν κενές, καταλαμβάνουν οι αναπληρωματικοί του ίδιου συνδυασμού.

Ο περιφερειάρχης καλεί αμέσως τους αναπληρωματικούς συμβούλους, με τη σειρά της εκλογής τους. Αυτοί οφείλουν να παρουσιαστούν για ορκωμοσία μέσα σε πέντε (5) μέρες από την επίδοση της πρόσκλησης. Η ορκωμοσία γίνεται ενώπιον του περιφερειάρχη. Αν δεν παρουσιαστούν μέσα στην προθεσμία αυτή, αποβάλλουν, αυτοδικαίως, την ιδιότητα του αναπληρωματικού.

2. Αν εξαντληθεί ο αριθμός των αναπληρωματικών του συνδυασμού αυτού, καλούνται να καταλάβουν τις θέσεις, που έμειναν κενές, για οποιονδήποτε λόγο, αναπληρωματικοί από άλλους συνδυασμούς, με τη σειρά της εκλογικής δύναμης των συνδυασμών και με τη σειρά που έχουν ανακηρυχθεί οι αναπληρωματικοί του κάθε συνδυασμού.

3. Στην περίπτωση θέσης σε αργία μελών περιφερειακών συμβουλίων, εάν ο αριθμός των μελών που απομένουν είναι μικρότερος από τον αριθμό των μελών που απαιτείται για την απαρτία, ο περιφερειάρχης για το μέχρι λήξης της αργίας χρόνο, καλεί αναπληρωματικούς συμβούλους από το συνδυασμό στον οποίο ανήκουν αυτοί που έχουν τεθεί σε αργία, με τη σειρά της εκλογής τους.
4. Αν δεν υπάρχουν αναπληρωματικοί κανενός συνδυασμού, που να συμπληρώσουν κενές θέσεις συμβούλων, ο Γενικός Γραμματέας της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης προκηρύσσει, σε δύο (2) μήνες το αργότερο, την εκλογή τόσων συμβούλων όσες είναι οι κενές θέσεις και ισάριθμων αναπληρωματικών.
5. Στην αναπληρωματική εκλογή εφαρμόζονται, αναλόγως, οι διατάξεις του παρόντος, που αφορούν την υποβολή υποψηφιότητας και την κατάρτιση συνδυασμών. Οι κενές θέσεις κατανέμονται ανάμεσα στους συνδυασμούς που συγκέντρωσαν ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) τουλάχιστον του συνόλου των έγκυρων ψηφοδελτίων, αναλόγως με την εκλογική δύναμη του καθενός από αυτούς.
6. Στο τελευταίο έτος της περιφερειακής περιόδου, εκλογή γίνεται μόνο αν οι σύμβουλοι που έχουν απομείνει δεν αρκούν για την ύπαρξη απαρτίας.
7. Τα περιφερειακά συμβούλια λειτουργούν νόμιμα, έστω και με ελλιπή σύνθεση, που δεν μπορεί πάντως να είναι κατώτερη από τον αριθμό των μελών που απαιτείται για την απαρτία, σε όλες τις περιπτώσεις, που μέλη περιφερειακού συμβουλίου αποποιηθούν την εκλογή τους, παραιτηθούν, αποβιώσουν, εκπέσουν ή τεθούν σε αργία ή αν οι έδρες μείνουν κενές για οποιονδήποτε άλλο λόγο και μέχρι οι κενές θέσεις να συμπληρωθούν.
8. Η απαρτία και οι πλειοψηφίες υπολογίζονται με βάση τον αριθμό των περιφερειακών συμβούλων, που έχουν ορκισθεί και εγκατασταθεί, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 154 και 113 του παρόντος.
9. Όταν το περιφερειακό συμβούλιο δεν μπορεί να λειτουργήσει νόμιμα, επειδή υπάρχει έλλειψη μελών του, αναστέλλονται κάθε είδους προθεσμίες, των οποίων η τήρηση εξαρτάται από απόφαση του συμβουλίου, μέχρι να καταστεί δυνατή η νόμιμη λειτουργία του.

Άρθρο 158

Εκλογή εξαιτίας διάλυσης συμβουλίων

1. Αν ένα περιφερειακό συμβούλιο διαλυθεί σύμφωνα με το άρθρο 237, ο Γενικός Γραμματέας της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης προκηρύσσει εκλογές ένα (1) μήνα το αργότερο από τη διάλυση. Κατά την εκλογή αυτή εκλέγονται και αναπληρωματικοί.
2. Ο Συντονιστής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης αναλαμβάνει τα σχετικά με τη διεξαγωγή της εκλογής και δύναται να αναθέτει σε υψηλόβαθμο δημόσιο υπάλληλο τα καθήκοντα του περιφερειάρχη που σχετίζονται με τη διεκπεραίωση των επείγουσών υπηρεσιακών υποθέσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ Α΄ ΚΑΙ Β΄ ΒΑΘΜΟΥ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

1. Ν. 3202/2003

Άρθρο 21

Δημοσκοπήσεις

α. Οποιαδήποτε δημοσκόπηση, η οποία αναφέρεται σε συνδυασμούς και υποψηφίους, ανεξαρτήτως του χρόνου διενέργειάς της, προκειμένου να δημοσιευθεί στον τύπο και να ανακοινωθεί από τα ραδιοτηλεοπτικά μέσα, πρέπει να πληροί τις εξής προϋποθέσεις:

- i. να αναφέρει, ρητώς, την εταιρεία που την πραγματοποίησε,
- ii. να μνημονεύει εκείνον που παράγγειλε τη διενέργειά της,
- iii. να διαλαμβάνει την ποσόστωση των πληθυσμιακών κατηγοριών με βάση τις οποίες έχει διεξαχθεί και
- iv. να περιέχει, πλήρως, τα ερωτήματα που απευθύνθηκαν σε όσους έλαβαν μέρος σε αυτήν.

β. Η δημοσίευση και η ανακοίνωση, κατά παράβαση των προηγούμενων προϋποθέσεων ή κατά παράβαση της επόμενης περίπτωσης γ΄, επισύρει τις κυρώσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 20 του παρόντος νόμου.

γ. Μία (1) ημέρα πριν από τη διενέργεια των δημοτικών και περιφερειακών εκλογών και των τυχόν επαναληπτικών δημοτικών και περιφερειακών εκλογών και έως τη 19η ώρα της ημέρας της ψηφοφορίας, απαγορεύεται η δημοσιοποίηση δημοσκοπήσεων για την πρόθεση ψήφου των εκλογέων και η καθ' οιονδήποτε τρόπο μετά-δοση αποτελεσμάτων των δημοσκοπήσεων, καθώς και η καθ' οιονδήποτε τρόπο μετάδοση και αναμετάδοσή τους από τα μέσα ενημέρωσης, με οποιονδήποτε τρόπο και αν διανέμονται ή εκπέμπουν.

Με την επιφύλαξη του προηγούμενου εδαφίου, μία (1) ημέρα πριν από τη διενέργεια των δημοτικών και περιφερειακών εκλογών και των τυχόν επαναληπτικών δημοτικών και περιφερειακών εκλογών και μέχρι τη 19η ώρα της ημέρας της ψηφοφορίας, απαγορεύεται στους δημόσιους και ιδιωτικούς ραδιοφωνικούς και τη-λεοπτικούς σταθμούς ελεύθερης λήψης, στους φορείς παροχής συνδρομητικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών, σε κάθε είδους εφημερίδα και περιοδικό, καθώς και στους συνδυασμούς και στους υποψηφίους, η καθ' οιονδήποτε τρόπο δημοσιοποίηση ή μετάδοση ή αναμετάδοση οποιασδήποτε έρευνας γνώμης, με οποιονδήποτε τρόπο και αν διενεργείται, σχετικά με τις πολιτικές τάσεις, απόψεις και προτιμήσεις της κοινής γνώμης, για συνδυασμούς, πολιτικές θέσεις και πρόσω-πα ή άλλα οικονομικά και κοινωνικά ζητήματα.

δ. Επιτρέπεται η διενέργεια δημοσκοπήσεων (EXIT POLLS) κατά την ημέρα της ψηφοφορίας. Τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής απαγορεύονται να δημοσιοποιούνται ή να μεταδίδονται καθ' οιονδήποτε τρόπο πριν από την 19:00 ώρα της ημέρας αυτής.

2. Ν. 3870/2010

Άρθρο 1

Έσοδα και δαπάνες περιφερειακών και δημοτικών συνδυασμών

1. Έσοδα περιφερειακών και δημοτικών συνδυασμών είναι, για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου, τα ποσά που προέρχονται από εισφορές φυσικών προσώπων και πολιτικών κομμάτων ή/και συνασπισμών κομμάτων.

2. Δαπάνες περιφερειακών και δημοτικών συνδυασμών είναι, για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου, τα ποσά που δαπανούν για την προετοιμασία και διεξαγωγή του προεκλογικού αγώνα, όπως αυτά προκύπτουν από τα αντίστοιχα παραστατικά, καθώς και η αξία των παροχών και διευκολύνσεων προς συνδυασμούς, που αποτιμώνται σε χρήμα.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. και της Ε.Ν.Α.Ε. που παρέχεται μέσα σε

δέκα (10) ημέρες, αφότου ζητηθεί, καθορίζονται οι κατηγορίες των παροχών και διευκολύνσεων, οι οποίες συνυπολογίζονται στις εκλογικές δαπάνες, τα αρμόδια όργανα και η διαδικασία αποτίμησής τους σε χρήμα.

4. Τα έσοδα και οι δαπάνες των περιφερειακών και δημοτικών συνδυασμών διακινούνται, μέσω ειδικών λογαριασμών, που τηρούνται σε τράπεζες, εγκατεστημένες στην Ελλάδα. Η διακίνηση των εσόδων αφορά το σύνολο των αντίστοιχων ποσών, υπό την επιφύλαξη της επόμενης παραγράφου των δε δαπανών το 95% αυτών.

Ο σχετικός λογαριασμός τηρείται στο όνομα του υποψηφίου περιφερειάρχη ή δημάρχου ή του οριζόμενου διαχειριστή, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 8 του παρόντος άρθρου.

Κατάθεση στους ανωτέρω λογαριασμούς επιτρέπεται, εφόσον υπάρξει ρητή συναίνεση των προσώπων στο όνομα των οποίων τηρούνται. Οι καταθέσεις πρέπει να περιλαμβάνουν, με ευθύνη της τράπεζας, το ονοματεπώνυμο, το πατρώνυμο, τη διεύθυνση κατοικίας, τον Αριθμό Δελτίου Ταυτότητας (Α.Δ.Τ.) ή τον αριθμό διαβατηρίου και τον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.) του καταθέτη.

Το ύψος του λογαριασμού δεν μπορεί να υπερβεί το επιτρεπόμενο ανώτατο όριο εκλογικών δαπανών των συνδυασμών, σύμφωνα με την ειδικότερη πρόβλεψη του άρθρου 7.

5. Οι συνδυασμοί μπορεί να διαθέτουν διπλότυπα εισιτήρια εκδηλώσεων. Κάθε διπλότυπο εισιτήριο αριθμείται και θεωρείται από τη Δ.Ο.Υ. της έδρας της περιφέρειας ή του οικείου δήμου, στο στέλεχος δε αυτού αναγράφονται το ονοματεπώνυμο, το πατρώνυμο, ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.) και ο Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας (Α.Δ.Τ.) ή ο αριθμός διαβατηρίου του προσώπου στο οποίο διατίθεται.

Η διάθεση γίνεται υπό τον περιορισμό της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του παρόντος και σε κάθε περίπτωση η συνολική είσπραξη δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα τρίτο (1/3) του ανώτατου επιτρεπτού ορίου εκλογικών δαπανών για το συνδυασμό.

6. Προεκλογική περίοδος για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου είναι το δίμηνο χρονικό διάστημα, που προηγείται της ημερομηνίας διεξαγωγής των εκλογών. Ειδικά κατά την πρώτη εφαρμογή της παρούσας, η προεκλογική περίοδος αρχίζει από τη δημοσίευση του νόμου αυτού.

Άρθρο 2

Έσοδα και δαπάνες των υποψηφίων

1. Έσοδα των υποψηφίων αντιπεριφερειάρχων, περιφερειακών και δημοτικών συμβούλων, για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου, είναι οι εισφορές φυσικών προσώπων που καταβάλλονται σε αυτούς, κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου για τις αντίστοιχες ανάγκες.

2. Δαπάνες των υποψηφίων αντιπεριφερειάρχων, περιφερειακών και δημοτικών συμβούλων, για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου είναι τα ποσά που διαθέτουν οι υποψήφιοι κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου, για την αντιμετώπιση των αναγκών της. Στις δαπάνες αυτές περιλαμβάνονται, ιδίως, κάθε ποσό που καταβάλλεται για την αγορά, έκδοση, κυκλοφορία και διακίνηση εντύπων, για την ηλεκτρονική επικοινωνία, την παροχή σχετικών υπηρεσιών, από τρίτους, καθώς και η αξία των αποτιμώμενων σε χρήμα παροχών και διευκολύνσεων προς τους υποψηφίους.

3. Τα έσοδα και οι δαπάνες των υποψηφίων των προηγούμενων παραγράφων διακινούνται, μέσω ειδικών τραπεζικών λογαριασμών, κατ' ανάλογη εφαρμογή της παραγράφου 4 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου, με εξαίρεση την επιφύλαξη της παραγράφου 5 του παρόντος άρθρου.

4. Ο καθορισμός των αποτιμώμενων σε χρήμα παροχών και διευκολύνσεων των αρμόδιων οργάνων και της διαδικασίας αποτίμησής τους γίνεται σύμφωνα με την κοινή υπουργική απόφαση του άρθρου 1 παράγραφος 3 του παρόντος.

5. Η παράγραφος 5 του προηγούμενου άρθρου εφαρμόζεται αναλόγως και για τους υποψηφίους του παρόντος, υπό τον περιορισμό της παραγράφου 2 του άρθρου 4 και σε κάθε περίπτωση η συνολική είσπραξη δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα πέμπτο (1/5) του ανώτατου επιτρεπτού ορίου εκλογικών δαπανών για τους υποψηφίους.

Άρθρο 3

Απαγορεύσεις στη χρηματοδότηση συνδυασμών και υποψηφίων

1. Απαγορεύονται η χρηματοδότηση και κάθε είδους παροχές προς τους περιφερειακούς και δημοτικούς συνδυασμούς, καθώς και προς τους υποψήφιους αντιπεριφερειάρχες, περιφερειακούς και δημοτικούς συμβούλους από:

α. Φυσικά πρόσωπα, τα οποία είναι οφειλέτες των οικείων νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων ή δήμων, για ποσό ανώτερο των χιλίων (1.000) ευρώ.

Για το σκοπό αυτόν, οι ανωτέρω οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης υποχρεούνται να παραδώσουν στους επικεφαλής των αντίστοιχων συνδυασμών καταστάσεις οφειλετών για ποσά ανώτερα των χιλίων (1.000) ευρώ. Η παράδοση των καταστάσεων γίνεται εντός δέκα (10) ημερών, αφότου υποβληθεί το σχετικό αίτημα και υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του ν. 3471/2006 (ΦΕΚ 133 Α').

β. Φυσικά πρόσωπα, τα οποία είναι ιδιοκτήτες ή εκδότες ημερήσιων ή περιοδικών εντύπων πανελληνίας ή τοπικής κυκλοφορίας ή είναι ιδιοκτήτες ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών, εν γένει, σταθμών ή ιδιοκτήτες διαδικτυακών και τηλεπικοινωνιακών φορέων, καθώς και από συζύγους και κατιόντες αυτών.

γ. Φυσικά πρόσωπα που είναι υπάλληλοι των οικείων Ο.Τ.Α. ή των αντίστοιχων νομικών προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου αυτών.

δ. Νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου.

2. Δεν είναι δυνατή η λήψη τραπεζικών δανείων με σκοπό τη χρηματοδότηση συνδυασμών και υποψηφίων. Στους λήπτες, οι οποίοι παραβιάζουν την απαγόρευση του προηγούμενου εδαφίου επιβάλλεται πρόστιμο από τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ μέχρι εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ.

3. Σε περίπτωση χρηματοδότησης ή άλλων παροχών, κατά παράβαση της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού, εκείνος που χρηματοδότησε ή προέβη στην παροχή τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός (1) έτους και χρηματική ποινή από τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ μέχρι εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ. Με τις ίδιες ποινές τιμωρούνται και οι υπεύθυνοι, κατά το άρθρο 8 του παρόντος νόμου, διαχειριστές των περιφερειακών και δημοτικών συνδυασμών ή οι υποψήφιοι περιφερειάρχες και δήμαρχοι, καθώς και οι υποψήφιοι αντιπεριφερειάρχες, περιφερειακοί και δημοτικοί σύμβουλοι, εφόσον, μέχρι την παραμονή των εκλογών, δεν πρόβαλαν γραπτή αντίρρηση και αποδέχτηκαν την κατάθεση.

Άρθρο 4

Όρια χρηματοδότησης

1. Η χρηματοδότηση συνδυασμών, από το ίδιο πρόσωπο, κατά την προεκλογική περίοδο, δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το ποσό των δύο χιλιάδων (2.000) ευρώ.

2. Η χρηματοδότηση υποψηφίων αντιπεριφερειάρχων και περιφερειακών και δημοτικών συμβούλων, κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου, από το ίδιο πρόσωπο, δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το ποσό των πεντακοσίων (500) ευρώ.

[Αρχή Τροποποίησης]«3. Σε περίπτωση χρηματοδότησης κατά παράβαση των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος, ο χρηματοδότης τιμωρείται με πρόστιμο που ορίζεται στο δεκαπλάσιο του υπερβάλλοντος των ορίων που τίθενται με τις παραγράφους αυτές.

4. Το πρόστιμο της ως άνω παραγράφου καταβάλουν και οι υπεύθυνοι διαχειριστές των συνδυασμών, κατά το άρθρο 8 του παρόντος νόμου, καθώς και οι επικεφαλής των συνδυασμών και οι υποψήφιοι, οι οποίοι, καίτοι εγνώριζαν, δεν εναντιώθηκαν, με γραπτή δήλωσή τους για τη χρηματοδότηση.

Άρθρο 5

Απαγορεύσεις για τους συνδυασμούς κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου

1. Η δημιουργία εκλογικών κέντρων, από τους οικείους συνδυασμούς, κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου, για μεν τις δημοτικές εκλογές δεν είναι επιτρεπτή πέραν του ενός, για κάθε εκλογική περιφέρεια, για δε τις περιφερειακές εκλογές, πέραν, επίσης, του ενός, για κάθε εκλογική περιφέρεια.

Για την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου ο ανωτέρω περιορισμός ισχύει για κάθε νομό.

Για τους δήμους με πληθυσμό άνω των 100.000 κατοίκων ο ανωτέρω περιορισμός ισχύει για κάθε δημοτική κοινότητα του άρθρου 2 παρ. 4 του ν. 3852/2010.

2. Κατά τη διάρκεια της ανωτέρω περιόδου απαγορεύεται στους συνδυασμούς η ανάρτηση ή επικόλληση αεροπανό, πανό, αφισών γιγαντοαφισών και κάθε άλλου είδους υλικού προβολής. Είναι επιτρεπτή, μόνον, η τοποθέτηση αφισών, εντός των χώρων, που ορίζονται στο άρθρο 9 παρ. 3 του ν. 3023/2002 (ΦΕΚ 146 Α'), οι ρυθμίσεις του οποίου εφαρμόζονται και για τις περιφερειακές και δημοτικές εκλογές.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Προστασίας του Πολίτη καθορίζονται οι ώρες λειτουργίας και η κλίμακα έντασης των μεγαφωνικών εγκαταστάσεων των εκλογικών κέντρων των συνδυασμών, καθώς και κάθε άλλο σχετικό ζήτημα. Τις ώρες της κοινής ησυχίας απαγορεύεται η χρήση των παραπάνω εγκαταστάσεων. Επίσης, απαγορεύεται η χρήση τους, εφόσον γειτνιάζουν με νοσηλευτικά ιδρύματα, οίκους ευγηρίας και σχολεία.

4. Κατά την ημέρα διενέργειας των περιφερειακών και δημοτικών εκλογών, καθώς και την παραμονή αυτής, απαγορεύονται οι συγκεντρώσεις και οποιαδήποτε άλλη προεκλογική δραστηριότητα, όπως η πραγματοποίηση ομιλιών και η διανομή έντυπου υλικού.

5. Απαγορεύεται η διακίνηση κάθε μορφής ένθετων φυλλαδίων, μέσω του τύπου, καθώς και η διανομή τους από καταστήματα δημόσιων υπηρεσιών και υπηρεσιών του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

6. Δεν είναι επιτρεπτή η προώθηση προεκλογικού υλικού με χρήση του συστήματος διακίνησης της αλληλογραφίας του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ., των Ν.Π.Ι.Δ. του δημόσιου τομέα του ν. 1256/1982 (ΦΕΚ 65 Α'), όπως ισχύει, των Ν.Π.Δ.Δ. των Ο.Τ.Α. και των επιχειρήσεων τους.

7. Η παραβίαση των απαγορεύσεων των προηγούμενων παραγράφων επισύρει τις διοικητικές κυρώσεις του άρθρου 14 παράγραφος 1 περίπτωση γ'.

Άρθρο 6

Απαγορεύσεις στους υποψηφίους κατά την προεκλογική περίοδο

1. Κατά την προεκλογική περίοδο απαγορεύεται στους υποψηφίους αντιπεριφερειάρχες, περιφερειακούς και δημοτικούς συμβούλους:

α. Η λειτουργία εκλογικών κέντρων, εντευκτηρίων και εκλογικών γραφείων από τους ίδιους ή από τρίτους χάριν αυτών.

Η παραχώρηση της χρήσης ή η μίσθωση υπαίθριων ή στεγαζόμενων χώρων, από και προς τρίτους, για τη λειτουργία εκλογικών κέντρων, εκλογικών γραφείων και εντευκτηρίων, κάθε μορφής, για την προβολή υποψηφιότητας, συνιστά ποινικό αδίκημα για τους κύριους των ακινήτων, τους εκμισθωτές και τους μισθωτές τούτων, το οποίο τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους.

β.ί. Η ανάρτηση ή επικόλληση σε εξωτερικούς, δημόσιους ή ιδιωτικούς χώρους, καθώς και σε κάθε μορφής αυτοκινούμενα μέσα, αεροπανό, πανό, αφισών, γιγαντοαφισών, φωτογραφιών και κάθε άλλου είδους υλικού προβολής, η εγκατάσταση πρόσκαιρων κατασκευών οποιασδήποτε μορφής για την προβολή τους, καθώς και η χρήση χρωστικών ουσιών και η αναγραφή συνθημάτων σε οποιονδήποτε εξωτερικό χώρο.

Ν. Οι δήμαρχοι υποχρεούνται για την άμεση καθαίρεση των αεροπανό, πανό, καθώς και των γιγαντοαφισών και αφισών, την αποκόλληση των φωτογραφιών και λοιπού έντυπου

υλικού, την αποσυναρμολόγηση των πρόσκαιρων κατασκευών και τον καθαρισμό από χρωστικές ουσίες των εξωτερικών χώρων. Παράβαση της ανωτέρω υποχρέωσης, από τους δημάρχους, επισύρει την κύρωση του άρθρου 16 παράγραφος 3 του παρόντος.

γ. Οι απαγορεύσεις των παραγράφων 5 και 6 του προηγούμενου άρθρου ισχύουν, κατά την προεκλογική περίοδο και για τους υποψήφιους αντιπεριφερειάρχες, καθώς και για τους περιφερειακούς και δημοτικούς συμβούλους.

2. α. Απαγορεύεται στους επικεφαλής των συνδυασμών, αντιπεριφερειάρχες, υποψηφίους περιφερειακούς και δημοτικούς συμβούλους να παρουσιάζουν αμέσως ή εμμέσως κάθε είδους εκπομπές, κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου, οι οποίες μεταδίδονται από δημόσιους και ιδιωτικούς ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς σταθμούς, ελεύθερης λήψης, καθώς και από διαδικτυακούς τόπους και ιστοσελίδες εξαιρουμένων των προσωπικών ιστοσελίδων των υποψηφίων και των ιστοσελίδων των συνδυασμών.

β. Οι εμφανίσεις των επικεφαλής των συνδυασμών, των αντιπεριφερειάρχων, καθώς και των υποψηφίων περιφερειακών και δημοτικών συμβούλων, σε πάσης φύσεως εκπομπές δημόσιων ή ιδιωτικών ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών σταθμών ελεύθερης λήψης, φορείς παροχής κάθε μορφής συνδρομητικών τηλεοπτικών υπηρεσιών, καθώς και σε διαδικτυακούς τόπους και ιστοσελίδες, υπό οποιαδήποτε μορφή κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου επιτρέπεται, ως εξής:

ί. Σε κάθε ραδιοφωνικό ή τηλεοπτικό σταθμό εθνικής εμβέλειας επιτρέπεται η εμφάνιση δύο (2) φορές.

ύ. Σε κάθε ραδιοφωνικό ή τηλεοπτικό σταθμό τοπικής ή περιφερειακής εμβέλειας, επιτρέπεται η εμφάνιση μία (1) φορά.

ιύ. Σε διαδικτυακούς τόπους και ιστοσελίδες επιτρέπεται μία (1) εμφάνιση.

ίν. Ως εμφανίσεις, κατά την έννοια της παρούσας παραγράφου, θεωρούνται οι προσωπικές συνεντεύξεις των ανωτέρω υποψηφίων, η συμμετοχή τους σε οργανωμένες συζητήσεις, περιλαμβανομένων και εκείνων που εντάσσονται στα δελτία ειδήσεων, καθώς και η κάλυψη, κατόπιν αιτήματος τους της προεκλογικής τους δραστηριότητας.

ν. Οι επικεφαλής των συνδυασμών, καθώς και οι αντιπεριφερειάρχες είναι δυνατόν να μετέχουν σε οργανωμένες συζητήσεις, χωρίς περιορισμό αριθμού εμφανίσεων, μέχρι την ανακήρυξη των υποψηφίων και υπό την προϋπόθεση ότι έχουν κληθεί να συμμετάσχουν, τουλάχιστον, τρεις ακόμη συνυποψήφιοι τους. Μετά την ανακήρυξη των συνδυασμών στις ανωτέρω συζητήσεις απαιτείται η πρόσκληση για συμμετοχή των δύο τρίτων (2/3) τουλάχιστον των ανακηρυχθέντων. Σε περίπτωση επαναληπτικής εκλογής καλούνται υποχρεωτικά οι επικεφαλής των συνδυασμών που συμμετέχουν.

νί. Εμφανίσεις υποψηφίων που είναι αιρετά μονοπρόσωπα όργανα της αυτοδιοίκησης δεν υπόκεινται στους ανωτέρω περιορισμούς, εφόσον οφείλονται σε έκτακτα και απρόβλεπτα γεγονότα, που σχετίζονται με την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους στον οικείο Ο.Τ.Α..

3. Εμφανίσεις στους φορείς της προηγούμενης παραγράφου, οι οποίες πραγματοποιούνται, έναντι οικονομικού ανταλλάγματος, για μεν τους ανωτέρω υποψηφίους συνεπάγονται έκπτωση από το αιρετό αξίωμα, για δε τους ιδιοκτήτες ή νόμιμους εκπροσώπους των οικείων φορέων συνιστούν ποινικό αδίκημα, το οποίο επισύρει ποινή φυλάκισης, τουλάχιστον ενός έτους.

4. α. Εις βάρος των υποψηφίων που παραβιάζουν τους περιορισμούς της παραγράφου 2 του παρόντος επιβάλλεται πρόστιμο από πενήντα χιλιάδες (50.000) έως εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ.

β. Στους νόμιμους εκπροσώπους των ραδιοτηλεοπτικών φορέων, καθώς και στους υπεύθυνους για τη λειτουργία διαδικτυακών τόπων και ιστοσελίδων που παραβιάζουν τις διατάξεις του άρθρου αυτού επιβάλλονται οι κυρώσεις του άρθρου 16 παράγραφος 2.

5. Προεκλογική περίοδος, για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου είναι το χρονικό διάστημα των τριάντα (30) ημερών, που προηγείται της ψηφοφορίας του Α' γύρου των αυτοδιοικητικών εκλογών.

Άρθρο 7

Ανώτατο όριο των εκλογικών δαπανών των συνδυασμών και των υποψηφίων

1α. Το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο των εκλογικών δαπανών των συνδυασμών, κατά τις περιφερειακές εκλογές, δεν μπορεί να υπερβαίνει το άθροισμα των δαπανών για το σύνολο των υποψηφίων, όπως τούτο υπολογίζεται σύμφωνα με τη ρύθμιση της επόμενης περίπτωσης.

β. Το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο εκλογικών δαπανών για κάθε υποψήφιο στις περιφερειακές εκλογές, στις οποίες συνυπολογίζεται και η αξία των αποτιμώμενων παροχών και διευκολύνσεων, καθορίζεται ανάλογα με τον πληθυσμό της εκλογικής περιφέρειας, στην οποία ανακηρύσσεται υποψήφιος. Για τον καθορισμό του, πολλαπλασιάζεται το ποσό των χιλίων (1.000) ευρώ επί συντελεστή, ο οποίος εκφράζεται σε μονάδες, ανάλογα με τον πληθυσμό της εκλογικής περιφέρειας, ως εξής:

ί. Σε εκλογικές περιφέρειες με πληθυσμό έως εκατό χιλιάδες (100.000) κατοίκους, ο συντελεστής ορίζεται σε δύομιση (2,5) μονάδες.

ii. Σε εκλογικές περιφέρειες με πληθυσμό έως εκατόν πενήντα χιλιάδες (150.000) κατοίκους, ο ανωτέρω συντελεστής ορίζεται σε τρεις (3) μονάδες.

iii. Σε εκλογικές περιφέρειες με πληθυσμό έως διακόσιες χιλιάδες (200.000) κατοίκους, ο συντελεστής ορίζεται σε τρισημίση (3,5) μονάδες.

iv. Σε εκλογικές περιφέρειες με πληθυσμό μεγαλύτερο των διακοσίων χιλιάδων (200.000) κατοίκων, ο συντελεστής αυξάνεται κατά μία (1) μονάδα, ανά εκατό χιλιάδες (100.000) κατοίκους.

2α. Το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο των εκλογικών δαπανών των συνδυασμών, κατά τις δημοτικές εκλογές, σε δήμους με εκλογικές περιφέρειες από μία (1) έως τρεις (3), ισοδυναμεί με το άθροισμα των δαπανών των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων.

Σε δήμους με εκλογικές περιφέρειες από τέσσερις (4) έως έξι (6), καθώς και για τους δήμους με πληθυσμό άνω των 100.000 κατοίκων, ισοδυναμεί με το άθροισμα των δαπανών των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων, προσαυξημένο κατά είκοσι τοις εκατό (20%).

Σε δήμους με εκλογικές περιφέρειες από επτά (7) έως δέκα (10) ισοδυναμεί με το άθροισμα των δαπανών των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων, προσαυξημένο κατά πενήντα τοις εκατό (50%).

Σε δήμους με εκλογικές περιφέρειες άνω των δέκα (10) ισοδυναμεί με το άθροισμα των δαπανών των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων, προσαυξημένο κατά εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75 %).

β. Το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο εκλογικών δαπανών για κάθε υποψήφιο δημοτικό σύμβουλο, στο οποίο συνυπολογίζεται και η αξία των αποτιμώμενων παροχών και διευκολύνσεων, καθορίζεται ανάλογα με τον πληθυσμό της εκλογικής περιφέρειας, στην οποία ανακηρύσσεται υποψήφιος. Για τον καθορισμό του, πολλαπλασιάζεται το ποσό των χιλίων (1.000) ευρώ επί συντελεστή, ο οποίος εκφράζεται σε μονάδες, ανάλογα με τον πληθυσμό της εκλογικής περιφέρειας, ως εξής:

i). Σε εκλογικές περιφέρειες με πληθυσμό έως τριάντα χιλιάδες (30.000) κατοίκους ορίζεται σε μιάμιση (1,5) μονάδα.

ii) Σε εκλογικές περιφέρειες με πληθυσμό έως εξήντα χιλιάδες (60.000) κατοίκους ορίζεται σε δύο (2) μονάδες.

iii) Σε εκλογικές περιφέρειες με πληθυσμό έως εκατό χιλιάδες (100.000) κατοίκους ορίζεται σε δύομιση (2,5) μονάδες.

iv) Σε εκλογικές περιφέρειες με πληθυσμό έως εκατόν πενήντα χιλιάδες (150.000) κατοίκους ορίζεται σε τρεις (3) μονάδες.

v) Σε εκλογικές περιφέρειες με πληθυσμό έως διακόσιους χιλιάδες (200.000) κατοίκους ορίζεται σε τρισημίση (3,5) μονάδες.

vi) Σε εκλογικές ενότητες με πληθυσμό άνω των διακοσίων χιλιάδων (200.000) κατοίκων, ο συντελεστής αυξάνεται κατά μία (1) μονάδα για κάθε εκατό χιλιάδες (100.000) κατοίκους.

3. Το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο εκλογικών δαπανών για κάθε υποψήφιο περιφερειάρχη, αντιπεριφερειάρχη και δήμαρχο συμπεριλαμβάνεται στο αντίστοιχο ανώτατο όριο, που προβλέπεται για τον οικείο συνδυασμό.
4. Το ανώτατο όριο επιτρεπόμενων εκλογικών δαπανών, που προκύπτει με βάση τους υπολογισμούς των προηγούμενων παραγράφων, προσδιορίζεται για κάθε εκλογική περιφέρεια περιφέρειας και δήμου, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, η οποία εκδίδεται μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την έναρξη της προεκλογικής περιόδου και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Κατά την πρώτη εφαρμογή του παρόντος, η ανωτέρω απόφαση εκδίδεται μέσα σε πέντε (5) ημέρες από τη δημοσίευσή του.
5. Οι συντελεστές της παραγράφου 2 μπορεί να αναπροσαρμόζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και της Ένωσης Περιφερειών και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
6. Η δαπάνη για τη διαφημιστική προβολή σε ραδιοτηλεοπτικά μέσα και διαδικτυακούς τόπους των συνδυασμών και των υποψηφίων υπολογίζεται με βάση τους εγκεκριμένους, κατά την κείμενη νομοθεσία, τιμοκαταλόγους που ισχύουν κατά τη δημοσίευσή του παρόντος.
7. Σε περίπτωση επαναληπτικής εκλογής το ανώτατο επιτρεπτό όριο των εκλογικών δαπανών για τους συνδυασμούς που μετέχουν σε αυτή προσαυξάνεται κατά ποσοστό 10%.

Άρθρο 8

Διαχείριση οικονομικών των συνδυασμών και των υποψηφίων

1. Η διαχείριση των οικονομικών των συνδυασμών γίνεται από συγκεκριμένο πρόσωπο, που ορίζεται από τον επικεφαλής του συνδυασμού και γνωστοποιείται στην Επιτροπή Ελέγχου Δαπανών και Εκλογικών Παραβάσεων του άρθρου 12 του παρόντος νόμου.
Σε Ο.Τ.Α. με πληθυσμό πάνω από δέκα χιλιάδες (10.000) κατοίκους, ο επικεφαλής κάθε συνδυασμού υποχρεούται να ορίσει συγκεκριμένο φυσικό πρόσωπο, ως διαχειριστή των οικονομικών του συνδυασμού και να γνωστοποιήσει την ταυτότητα του στην Επιτροπή Ελέγχου Δαπανών και Εκλογικών Παραβάσεων του άρθρου 12.
Σε Ο.Τ.Α. με πληθυσμό μέχρι δέκα χιλιάδες (10.000) κατοίκους ο ορισμός διαχειριστή είναι προαιρετικός και ο επικεφαλής του συνδυασμού, εφόσον δεν ορίσει διαχειριστή, είναι προσωπικά υπεύθυνος για τη διαχείριση.
Η εξουσία του διαχειριστή παύει μετά την καθ' οιονδήποτε τρόπο περάτωση της διαχείρισης των οικονομικών του συνδυασμού, στην οποία περιλαμβάνεται και το κλείσιμο του σχετικού τραπεζικού λογαριασμού.
2. Οι υποψήφιοι είναι οι ίδιοι υπεύθυνοι για τη διαχείριση των οικονομικών τους.
3. Στους συνδυασμούς χορηγείται ειδικός αυτοτελής Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.) στο όνομα του συνδυασμού και ισχύει για όλη τη διάρκεια της περιφερειακής και δημοτικής περιόδου. Για τη χορήγηση του Α.Φ.Μ. υποβάλλεται στην οικεία Δ.Ο.Υ. γραπτή δήλωση, στην οποία αναγράφεται η επωνυμία του συνδυασμού και το όνομα του επικεφαλής του.

Άρθρο 9

Βιβλία εσόδων και εξόδων

1. Οι συνδυασμοί τηρούν ειδικό βιβλίο, στο οποίο καταχωρούνται, υποχρεωτικά, όλα τα έσοδα και οι δαπάνες τους κατά την προεκλογική περίοδο.
Το βιβλίο εσόδων - εξόδων θεωρείται, κατά την έναρξη της προεκλογικής περιόδου, από την αρμόδια Α'Δ.Ο.Υ. της έδρας της περιφέρειας, προκειμένου για τις περιφερειακές εκλογές και από την Α Δ.Ο.Υ. της έδρας του οικείου δήμου, για τις δημοτικές εκλογές.

2. Στο βιβλίο καταχωρίζονται το ονοματεπώνυμο, το πατρώνυμο, ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.) και του Δελτίου Ταυτότητας (Α.Δ.Τ.) ή διαβατηρίου όσων εισφέρουν στο συνδυασμό οποιοδήποτε ποσό.

Επίσης καταχωρίζονται το όνομα και ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.) του πολιτικού κόμματος ή/ και του συνασπισμού κομμάτων που συνεισφέρει στον συνδυασμό οποιοδήποτε ποσό.

Στο ίδιο βιβλίο καταχωρίζονται τα στοιχεία των προσώπων στα οποία καταβάλλεται οποιοδήποτε ποσό, από το συνδυασμό, ανεξαρτήτως του είδους της δαπάνης.

3. Για κάθε έσοδο και δαπάνη μνημονεύονται τα αντίστοιχα παραστατικά.

4. Αντίγραφο του ανωτέρω βιβλίου κατατίθεται μέσα σε τριάντα (30) ημέρες, από την ημέρα ανακήρυξης των επιτυχόντων συνδυασμών, στην Επιτροπή Ελέγχου Δαπανών και Εκλογικών Παραβάσεων του άρθρου 12.

5. Οι συνδυασμοί θεωρούνται ως πρόσωπα της παραγράφου 3 του άρθρου 2 του Κ.Β.Σ. και έχουν τις υποχρεώσεις που ορίζονται από τις διατάξεις του Κώδικα αυτού, για τα αντίστοιχα πρόσωπα.

Στην περίπτωση υποχρέωσης τήρησης βιβλίου εσόδων - εξόδων, σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη, παρέλκει η τήρηση αυτού, εφόσον το βιβλίο της παραγράφου 1 τηρείται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Β.Σ. και έχει θεωρηθεί και από την αρμόδια Δ.Ο.Υ..

Άρθρο 10

Δημοσιοποίηση εσόδων και δαπανών στην Κεντρική Βάση Δεδομένων του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

1. α. Για τη διασφάλιση της διαφάνειας των εσόδων και των δαπανών των συνδυασμών και των υποψηφίων για τις περιφερειακές εκλογές, καθώς και των συνδυασμών και των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων για τις εκλογές σε δήμους με πληθυσμό μεγαλύτερο των δέκα χιλιάδων (10.000) κατοίκων, εγκαθίσταται και λειτουργεί, με ευθύνη του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Κεντρική Βάση Δεδομένων, για τον ανωτέρω σκοπό.

β. Οι συνδυασμοί υποχρεούνται να ζητήσουν, δια των επικεφαλής τους ή δια του διαχειριστή των οικονομικών τους, έως την έναρξη της προεκλογικής περιόδου, και σε κάθε περίπτωση μέχρι την ανακήρυξη, την παροχή σχετικού κωδικού πρόσβασης.

2. Μετά τη χορήγηση του ανωτέρω κωδικού, υποχρεούνται να αναρτούν το σύνολο των εσόδων και των δαπανών, που πραγματοποιούν, από την έναρξη της προεκλογικής περιόδου με ρητή αναφορά της οικείας κατηγορίας τούτων και επίκληση των αντίστοιχων παραστατικών στοιχείων. Στην ίδια υποχρέωση υπόκεινται οι συνδυασμοί και για τα έσοδα και τις δαπάνες των αντιπεριφερειάρχων και των υποψηφίων περιφερειακών και δημοτικών συμβούλων τους. Η ενημέρωση της Κεντρικής Βάσης Δεδομένων γίνεται τόσο για τους συνδυασμούς όσο και για τους υποψηφίους τους.

3. Κατά την πρώτη εφαρμογή του παρόντος το αίτημα για την παροχή του ανωτέρω κωδικού υποβάλλεται δύο (2) μήνες, πριν από την ημερομηνία διεξαγωγής των περιφερειακών και δημοτικών εκλογών και σε κάθε περίπτωση μέχρι την ημερομηνία ανακήρυξης. Μετά τη λήψη του η ανάρτηση των εσόδων και των δαπανών της προηγούμενης παραγράφου περιλαμβάνει σωρευτικά και το χρονικό διάστημα που έχει διανυθεί.

4. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης καθορίζονται τεχνικά και διαδικαστικά ζητήματα, σχετικά με την οργάνωση και λειτουργία της Κεντρικής Βάσης Δεδομένων, την παροχή πρόσβασης σε αυτή των συνδυασμών, τον τρόπο και το χρόνο ενημέρωσης της Βάσης για τα αναρτώμενα έσοδα και τις δαπάνες των συνδυασμών και των υποψηφίων, τη διασφάλιση τήρησης των προσωπικών δεδομένων, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

5. α. Η μη τήρηση της ανωτέρω διαδικασίας δημοσιοποίησης των εσόδων και δαπανών των συνδυασμών και των υποψηφίων, στην Κεντρική Βάση Δεδομένων, καθώς και η απόκρυψη ή η αναληθής παράθεση δημοσιοποιούμενων στοιχείων, συνεπάγεται έκπτωση του επικεφαλής του συνδυασμού και των υποψηφίων, εάν το πραγματικό ύψος δαπανών υπερβαίνει κατά το ένα τρίτο (1/3) το ανώτατο επιτρεπτό όριο.

β. Εάν δεν υφίσταται υπέρβαση του πιο πάνω ποσοστού ή η παράβαση αναφέρεται σε απόκρυψη ή αναληθή παράθεση εσόδων επιβάλλεται πρόστιμο εις βάρος του επικεφαλής του συνδυασμού ή του διαχειριστή των οικονομικών του συνδυασμού, εφόσον αποδειχθεί γνώση τούτων, καθώς και των υποψηφίων, ισόποσο προς το ύψος της υπέρβασης, της απόκρυψης ή της αναληθούς παράθεσης.

6. Τα δημοσιοποιούμενα στοιχεία της παραγράφου 2 αναρτώνται, επίσης, με φροντίδα των συνδυασμών, στις ιστοσελίδες των οικείων οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης.

7. Εφόσον οι συνδυασμοί εντός της νόμιμης προθεσμίας από την πραγματοποίηση των εκλογικών δαπανών ή των εσόδων, όπως αυτή προβλέπεται στην απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που εκδίδεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 4 του παρόντος, εισήγαγαν τις αντίστοιχες εγγραφές στην Κεντρική Βάση Δεδομένων πλην όμως αυτές, άνευ υπαιτιότητας του διαχειριστή ή άλλου εξουσιοδοτημένου χρήστη, δεν αναρτήθηκαν στην Κεντρική Βάση Δεδομένων, δεν επιβάλλονται σε βάρος του επικεφαλής του συνδυασμού ή του διαχειριστή των οικονομικών οι κυρώσεις του άρθρου 10 παράγραφος 5α ή 5β.

Άρθρο 11

Καταστάσεις εκλογικών εσόδων και δαπανών συνδυασμών και υποψηφίων

1. α. Οι επικεφαλής υποψήφιοι περιφερειάρχες και δήμαρχοι για τους αντίστοιχους συνδυασμούς, καθώς και οι αντιπεριφερειάρχες, περιφερειακοί και δημοτικοί σύμβουλοι, που εξελέγησαν υποχρεούνται να καταρτίσουν αναλυτική κατάσταση, στην οποία περιέχονται, κατά κατηγορίες, τα εκλογικά τους έσοδα, με επώνυμη αναφορά όσων κατέβαλαν οποιοδήποτε ποσό, καθώς και οι εκλογικές τους δαπάνες. Στην ίδια κατάσταση μνημονεύονται τα αντίστοιχα παραστατικά. Συντάσσεται, επίσης, και συγκεντρωτική κατάσταση των εκλογικών τους εσόδων και δαπανών.

β. Την ίδια υποχρέωση υπέχουν οι πρώτοι πέντε αναπληρωματικοί των αντίστοιχων συνδυασμών.

γ. Αν αναδειχθεί αναπληρωματικός στο αξίωμα του περιφερειακού ή δημοτικού συμβούλου, καθ' υπέρβαση του αριθμού της προηγούμενης περίπτωσης, ο αναδεικνυόμενος υποχρεούται να υποβάλει την αναλυτική κατάσταση της περίπτωσης α' του παρόντος στην Επιτροπή του άρθρου 12, μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την ορκωμοσία του.

δ. Συνδυασμοί και υποψήφιοι, οι οποίοι δεν περιλαμβάνονται στις προηγούμενες περιπτώσεις και εις βάρος των οποίων έχει υποβληθεί έγγραφη και επώνυμη καταγγελία στην Επιτροπή Ελέγχου Δαπανών και Εκλογικών Παραβάσεων του άρθρου 12, για υπέρβαση του ανώτατου ορίου εκλογικών δαπανών, υποχρεούνται να υποβάλουν την αναλυτική κατάσταση της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

Για το σκοπό αυτόν καλούνται, εγγράφως, από την Επιτροπή Ελέγχου Δαπανών και Εκλογικών Παραβάσεων. Η υποβολή της αναλυτικής κατάστασης και των παραστατικών πραγματοποιείται, από τους συνδυασμούς ή τους υποψηφίους, μέσα σε ένα (1) μήνα, από την κοινοποίηση σε αυτούς, της ανωτέρω πρόσκλησης.

2. Η αναλυτική κατάσταση των εκλογικών εσόδων, δαπανών και τα παραστατικά τους, για τους υπόχρεους της παραγράφου 1 του παρόντος, υποβάλλονται, μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την ανακήρυξη των επιτυχόντων συνδυασμών και των υποψηφίων, στην Επιτροπή Ελέγχου Δαπανών και Εκλογικών Παραβάσεων του άρθρου 12.

3. Ο ειδικότερος τρόπος σύνταξης της αναλυτικής κατάστασης, το χρονικό διάστημα τήρησης της και κάθε άλλο ζήτημα σχετικό με την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου

αυτού, ρυθμίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 12

Επιτροπή Ελέγχου Δαπανών και Εκλογικών Παραβάσεων

1. Ο έλεγχος των οικονομικών των συνδυασμών και των υποψήφιων αντιπεριφερειάρχων, περιφερειακών και δημοτικών συμβούλων, των υποχρεώσεων που απορρέουν από τον παρόντα νόμο, καθώς και του ελέγχου των εκλογικών παραβάσεων, για τις οποίες προβλέπονται κυρώσεις, κατά τις διατάξεις του νόμου αυτού, ανατίθεται σε Επιτροπή, που συνιστάται στην έδρα της Περιφέρειας και η οποία λειτουργεί ως ειδικό, δικαιοδοτικό και ελεγκτικό όργανο, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις των επόμενων παραγράφων και υπό τις εγγυήσεις των διατάξεων του 3471/2006.

2. α. Η Επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του οικείου Γενικού Γραμματέα, τέσσερις (4) μήνες πριν από την ημερομηνία διεξαγωγής των εκλογών. Αποτελείται από τον Πρόεδρο του Διοικητικού Εφετείου της έδρας της Περιφέρειας και σε περίπτωση ύπαρξης περισσοτέρων από τον αρχαιότερο, ως Πρόεδρο, με αναπληρωτή του τον αρχαιότερο Εφέτη του Δικαστηρίου, ο οποίος ορίζεται από τον Πρόεδρο, από ένα μέλος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, ο οποίος ορίζεται με τον αναπληρωτή του από τον Πρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, από τον Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου στην έδρα της Περιφέρειας, ο οποίος υποδεικνύει και τον αναπληρωτή του και από τον Προϊστάμενο της Περιφερειακής Διεύθυνσης του Σ.Δ.Ο.Ε. στην έδρα της Περιφέρειας, ο οποίος υποδεικνύει και τον αναπληρωτή του.

Στην Επιτροπή μετέχει, κατ' αντιστοιχία των θεμάτων που αναφέρονται σε περιφερειακές και δημοτικές εκλογές, ένας εκπρόσωπος της Ε.Ν.Α.Ε. και της Τ.Ε.Δ.Κ. του νομού της έδρας της Περιφέρειας, οι οποίοι δεν υπήρξαν υποψήφιοι και οι οποίοι υποδεικνύονται, μαζί με τους αναπληρωτές τους, από τα όργανα αυτά. Εάν δεν υποδειχθούν αντιπρόσωποι από την Ε.Ν.Α.Ε. ή τις Τ.Ε.Δ.Κ., εντός του χρόνου που ορίζεται από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, η Επιτροπή συνεδριάζει νομίμως με τα υπόλοιπα μέλη της. Εάν στην έδρα της Περιφέρειας δεν λειτουργεί Περιφερειακή Διεύθυνση Σ.Δ.Ο.Ε., αντ' αυτού μετέχει ο Προϊστάμενος της Α' Δ.Ο.Υ. της έδρας της Περιφέρειας, ο οποίος υποδεικνύει και τον αναπληρωτή του.

β. Η θητεία των μελών της Επιτροπής λήγει με την ολοκλήρωση του έργου της, η οποία διαπιστώνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας.

3. α. Η Επιτροπή συγκαλείται με απόφαση του Προέδρου της, προκειμένου να ελέγξει καταγγελίες, οι οποίες αφορούν την τήρηση των υποχρεώσεων των συνδυασμών και των υποψηφίων που απορρέουν, από τις διατάξεις του παρόντος και των κανονιστικών πράξεων που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση τους.

Οι καταγγελίες επί των οποίων επιλαμβάνεται πρέπει να είναι έγγραφες και επώνυμες και να έχουν κατατεθεί μέχρι το πέρας της διεξαγωγής της ψηφοφορίας.

β. Εάν κριθεί, ότι η καταγγελία είναι ορισμένη, η Επιτροπή καλεί τον επικεφαλής του συνδυασμού ή τον υποψήφιο, κατά του οποίου στρέφεται, προς ακρόαση, μπορεί δε να συλλέγει και αυτεπαγγέλτως το αναγκαίο αποδεικτικό υλικό. Η συζήτηση της καταγγελίας, στην οποία καλείται προς παράσταση και ο καταγγέλων, καθώς και η ακρόαση του επικεφαλής του συνδυασμού ή του υποψηφίου γίνεται κατά τη διάρκεια δημόσιας συνεδρίασης της Επιτροπής. Με τον επικεφαλής του συνδυασμού ή τον υποψήφιο μπορεί να συμπαρίσταται και δικηγόρος, είναι δυνατή, δε, η κατάθεση και γραπτού υπομνήματος. Σε δημόσια, επίσης, συνεδρίαση η Επιτροπή εκδίδει αιτιολογημένη απόφαση, τόσο για την περίπτωση απόρριψης της καταγγελίας, όσο και για την επιβολή των προβλεπόμενων από τις διατάξεις του παρόντος νόμου διοικητικών κυρώσεων, καθώς και για την άμεση αφαίρεση και καταστροφή ή απάλειψη του σχετικού προεκλογικού υλικού. Για τις ανωτέρω διοικητικές κυρώσεις εφαρμόζεται η διαδικασία του επόμενου άρθρου. Για την άμεση

αφαίρεση και καταστροφή ή απάλειψη του σχετικού προεκλογικού υλικού μπορεί να ζητεί τη συνδρομή των οργάνων της Δημοτικής Αστυνομίας ή της αρμόδιας υπηρεσίας του οικείου δήμου, τα οποία υποχρεούνται στην παροχή της.

γ. Εκπρόσωπος συνδυασμού μπορεί να καταγγείλει, εγγράφως, στην Επιτροπή οποιαδήποτε ενέργεια τρίτου, η οποία αποσκοπεί στη θεμελίωση παράβασης των κάθε μορφής υποχρεώσεων, που απορρέουν από τις διατάξεις του παρόντος νόμου και τις κατ' εξουσιοδότηση του εκδοθείσες αποφάσεις. Η Επιτροπή, σε δημόσια συνεδρίαση, εξετάζει την καταγγελία, μέσα σε είκοσι τέσσερις (24) ώρες από την κατάθεση της και αποφαίνεται κατά τη διαδικασία της προηγούμενης περίπτωσης.

δ. Κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου δεν είναι επιτρεπτή η δημοσιοποίηση δια του τύπου και η παρουσίαση δια των ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σταθμών, καθώς και από διαδικτυακούς και τηλεπικοινωνιακούς φορείς, του περιεχομένου των καταγγελιών της παρούσας παραγράφου.

ε. Η Επιτροπή συγκαλείται, επίσης, για τον έλεγχο των οικονομικών των συνδυασμών και των υποψηφίων με απόφαση του Προέδρου της, μετά την ανακήρυξη των επιτυχόντων συνδυασμών και των υποψηφίων. Για το σκοπό αυτόν εξετάζει τα οικεία βιβλία και παραστατικά. Μπορεί, επίσης, να ζητεί, από την Κεντρική Βάση Δεδομένων του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, τα στοιχεία που έχουν δημοσιοποιηθεί, σύμφωνα με το άρθρο 10. Εάν διαπιστωθεί παράβαση, καλείται ο διαχειριστής του συνδυασμού ή εάν δεν υπάρχει διαχειριστής, ο επικεφαλής του συνδυασμού ή ο υποψήφιος προς ακρόαση, σε δημόσια συνεδρίαση, κατ' ανάλογη εφαρμογή των ρυθμίσεων της περίπτωσης β' της παρούσας. Η απόφαση της Επιτροπής απαγγέλλεται σε δημόσια συνεδρίαση, είναι ειδικά αιτιολογημένη και κοινοποιείται με δικαστικό επιμελητή στους ελεγχόμενους. Οι αποφάσεις της, επίσης, αναρτώνται στην ιστοσελίδα της οικείας Περιφέρειας, με αναφορά και της τυχόν υπάρχουσας μειοψηφίας.

Η Επιτροπή περατώνει τον έλεγχο των οικονομικών των συνδυασμών μέσα σε πέντε (5) μήνες και των υποψηφίων μέσα σε δέκα (10) μήνες, από την περιέλευση σε αυτήν των σχετικών στοιχείων.

στ. Όποιος παρακωλύει με οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο το έργο της Επιτροπής και, ιδίως, αρνείται την παροχή στοιχείων, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον έξι (6) μηνών.

4. Για το έργο της, η Επιτροπή επικουρείται από πέντε (5) υπαλλήλους της Περιφέρειας, οι οποίοι αποσπώνται σε αυτήν με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, για δωδεκάμηνο χρονικό διάστημα, για τη γραμματειακή υποστήριξη και υποβοήθηση του έργου της. Η απόσπαση αρχίζει τέσσερις (4) μήνες πριν από την ημερομηνία διεξαγωγής των εκλογών. Για το ίδιο χρονικό διάστημα με απόφαση του Προϊσταμένου της Περιφερειακής Διεύθυνσης του Σ.Δ.Ο.Ε. στην έδρα της Περιφέρειας ή του Προϊσταμένου της Α'Δ.Ο.Υ. της έδρας της Περιφέρειας, ανατίθεται παράλληλη άσκηση καθηκόντων σε τρεις (3) υπαλλήλους αντιστοίχως, προς υποβοήθηση του ελεγκτικού έργου της Επιτροπής. Οι υπάλληλοι, που αποσπώνται και διατίθενται για παράλληλη άσκηση καθηκόντων, λαμβάνουν τις αποδοχές, τις πρόσθετες αμοιβές και τα πάσης φύσεως επιδόματα της οργανικής τους θέσης.

5.α. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών, καθορίζεται η μηνιαία αποζημίωση των μελών της Επιτροπής, καθώς και των υπαλλήλων που αποσπώνται και διατίθενται σε αυτήν.

β. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης μπορεί να ρυθμίζεται κάθε ειδικότερο ζήτημα σχετικό με την οργάνωση και τη λειτουργία της Επιτροπής.

6. Κατά την πρώτη εφαρμογή του παρόντος η Επιτροπή συγκροτείται εντός δέκα (10) ημερών από τη δημοσίευσή του.

Όπου στις διατάξεις του παρόντος αναφέρεται «Περιφέρεια», «Ε.Ν.Α.Ε.» και «Τ.Ε.Δ.Κ.» μετά την 1.1.2011 νοείται «Αποκεντρωμένη Διοίκηση» και μετά τη σύσταση τους «Ένωση Περιφερειών» και «Περιφερειακή Ένωση Δήμων», αντιστοίχως.

Άρθρο 13

Επιβολή κυρώσεων

1. Αρμόδιο όργανο για την επιβολή των διοικητικών κυρώσεων, οι οποίες προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος, καθώς και για τη διαβίβαση των σχετικών αποφάσεων προς εκτέλεση, είναι η Επιτροπή Ελέγχου Δαπανών και Εκλογικών Παραβάσεων του προηγούμενου άρθρου.
2. Η απόφαση της Επιτροπής, για την επιβολή προστίμων, διαβιβάζεται στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. και αποτελεί νόμιμο τίτλο προς βεβαίωση του εισπρακτέου ποσού, κατά τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων.
3. Η απόφαση της Επιτροπής, με την οποία κηρύσσεται έκπτωτο αιρετό όργανο της τοπικής αυτοδιοίκησης, αποστέλλεται στον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ο οποίος υποχρεούται να εκδώσει σχετική διαπιστωτική πράξη, μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την περιέλευση, σε αυτόν, της ανωτέρω απόφασης.
4. Εάν κατά την άσκηση των καθηκόντων της η Επιτροπή διαπιστώσει ότι έχουν διαπραχθεί ποινικά αδικήματα, υποχρεούται να τα αναφέρει στον αρμόδιο Εισαγγελέα.
5. α. Κατά των αποφάσεων της παραγράφου 2 του παρόντος δεν χωρεί προσφυγή ενώπιον του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.
β. Οι πράξεις της παραγράφου 3 προσβάλλονται, μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την κοινοποίησή τους, με προσφυγή ουσίας, ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας. Η προθεσμία και η άσκηση της προσφυγής αναστέλλουν την εκτέλεση τους.

Άρθρο 14

Κυρώσεις σε βάρος συνδυασμών και υποψηφίων

1. Εκτός των διοικητικών κυρώσεων που προβλέπονται στις διατάξεις του παρόντος, υπόκεινται σε διοικητικές κυρώσεις και οι ακόλουθες παραβάσεις των συνδυασμών και των υποψηφίων:
  - α. Η ελλιπής ή αντικανονική τήρηση και ενημέρωση του βιβλίου εσόδων -εξόδων των συνδυασμών τιμωρείται με πρόστιμο ύψους από το ήμισυ μέχρι το διπλάσιο του ανώτατου επιτρεπόμενου ορίου εκλογικών δαπανών του συνδυασμού.
  - β. Οι συνδυασμοί που παραβιάζουν τις παραγράφους 4 και 5 του άρθρου 1, καθώς και οι υποψήφιοι που παραβιάζουν τις παραγράφους 3 και 5 του άρθρου 2 τιμωρούνται με πρόστιμο από πενήντα χιλιάδες (50.000) μέχρι εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ.
  - γ. Για κάθε παράβαση των παραγράφων 1, 2, 4, 5 και 6 του άρθρου 5 επιβάλλεται πρόστιμο εις βάρος του συνδυασμού από πενήντα χιλιάδες (50.000) μέχρι εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ.
  - δ. Η μη εμπρόθεσμη υποβολή, η ελλιπής ή η αντικανονική σύνταξη των βιβλίων εσόδων -εξόδων και της αναλυτικής κατάστασης εκλογικών εσόδων και δαπανών, που προβλέπονται από τις παραγράφους 1 και 2 των άρθρων 9 και 11, επισύρει εις βάρος του συνδυασμού πρόστιμο από είκοσι χιλιάδες (20.000) μέχρι τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ.
  - ε. Η μη εμπρόθεσμη ή ελλιπής ή αντικανονική τήρηση των αναλυτικών καταστάσεων, εσόδων και δαπανών, από τους υποψηφίους, επισύρει εις βάρος τους πρόστιμο από δέκα χιλιάδες (10.000) μέχρι τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ.
2. Σε περίπτωση επιβολής προστίμου εις βάρος συνδυασμών, υποχρέωση καταβολής τούτου έχει ο επικεφαλής του υποψήφιος περιφερειάρχης ή δήμαρχος.

Άρθρο 15

Έκπτωση από τα αιρετά αξιώματα

1. Απαγγέλλεται έκπτωση από τα αξιώματα του περιφερειάρχη και του δημάρχου, όταν οι αντίστοιχοι συνδυασμοί των οποίων είναι επικεφαλής υπερβούν, κατά το ένα τρίτο, το ανώτατο επιτρεπτό όριο εκλογικών δαπανών τους, καθώς και όταν δεν υποβληθούν στην Επιτροπή του άρθρου 12 του παρόντος τα βιβλία εσόδων-εξόδων και οι σχετικές αναλυτικές καταστάσεις των οικείων συνδυασμών.
2. Απαγγέλλεται έκπτωση από τα αξιώματα του αντιπεριφερειάρχη, του περιφερειακού και δημοτικού συμβούλου, για όσους υποψηφίους έχουν υπερβεί, κατά το ένα τρίτο το ανώτατο επιτρεπτό όριο των εκλογικών δαπανών τους, για όσους προέλθουν στην παροχή οικονομικού ανταλλάγματος, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 6, καθώς και για όσους αρνηθούν την υποβολή των αναλυτικών καταστάσεων, εσόδων και δαπανών στην Επιτροπή του άρθρου 12.
3. Απαγγέλλεται έκπτωση εις βάρος των επικεφαλής των συνδυασμών και των υποψηφίων σε περίπτωση συνδρομής των προϋποθέσεων της παραγράφου 5 περίπτωση α' του άρθρου 10.
4. Για την επιβολή της ποινής της έκπτωσης τηρείται η διαδικασία της παραγράφου 3 του άρθρου 13 και είναι δυνατή η άσκηση προσφυγής σύμφωνα με την παράγραφο 5 περίπτωση β' του ίδιου άρθρου.

Άρθρο 16

Διοικητικές και ποινικές κυρώσεις εις βάρος τρίτων

1. Η παραβίαση από τρίτους των περιπτώσεων α' και βί της παρ.1 του άρθρου 6, καθώς και της περίπτωσης βί της ίδιας παραγράφου του αυτού άρθρου, από τους υποψηφίους συνιστά ποινικό αδίκημα, το οποίο τιμωρείται με ποινή φυλάκισης μέχρι έξι (6) μηνών.
2. α. Στους ιδιοκτήτες ή στους νόμιμους εκπροσώπους των ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σταθμών ελεύθερης λήψης, φορέων συνδρομητικών, ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών, υπεύθυνους λειτουργίας διαδικτυακών τόπων και ιστοσελίδων, στους φορείς τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών, καθώς και στους ιδιοκτήτες ή νόμιμους εκπροσώπους εντύπων μέσων ενημέρωσης, κάθε κατηγορίας, που παραβιάζουν, κατά περίπτωση, τις απαγορεύσεις της παραγράφου 5 του άρθρου 5, της παραγράφου 2 του άρθρου 6 και της παραγράφου 3 περίπτωση δ' του άρθρου 12, επιβάλλεται πρόστιμο από πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ μέχρι εκατόν πενήντα χιλιάδες (150.000) ευρώ.
βί. Στους ιδιοκτήτες ή στους νόμιμους εκπροσώπους των ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σταθμών ελεύθερης λήψης, καθώς και φορέων συνδρομητικών, ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών, το πρόστιμο επιβάλλεται με απόφαση του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, ύστερα από γνώμη της Επιτροπής του άρθρου 12. Κάθε παράβαση είναι αυτοτελής και επισύρει την αυτοτελή, αντίστοιχα, επιβολή του ανωτέρω προστίμου.
Στους ιδιοκτήτες ή νόμιμους εκπροσώπους των εντύπων μέσων, κάθε κατηγορίας, καθώς και των διαδικτυακών και τηλεπικοινωνιακών φορέων, το πρόστιμο επιβάλλεται κατόπιν απόφασης της ανωτέρω Επιτροπής.
ιι Το πρόστιμο εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων, δια της αρμόδιας Δ.Ο.Υ..
3. Η μη τήρηση από τους δημάρχους των υποχρεώσεων που απορρέουν από την περίπτωση βii της παραγράφου 1 του άρθρου 6, συνιστά ποινικό αδίκημα, που τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον έξι (6) μηνών.

Άρθρο 17

Ρύθμιση προσλήψεων και υπηρεσιακών μεταβολών.

Οι διατάξεις του άρθρου 28 του ν. 2190/1994 (Α' 28) ισχύουν για το χρονικό διάστημα του ενός μηνός που προηγείται της ημερομηνίας διεξαγωγής των περιφερειακών και δημοτικών εκλογών και μέχρι την εγκατάσταση των αιρετών οργάνων.

Εξαιρούνται των περιορισμών του παρόντος:

α) οι διορισμοί και οι προσλήψεις μόνιμου και ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου προσωπικού στους Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού και τα νομικά πρόσωπα αυτών, εφόσον οι προκηρύξεις για την πλήρωση των αντίστοιχων θέσεων δημοσιεύτηκαν από το Α.Σ.Ε.Π. πριν από την έναρξη της προεκλογικής περιόδου των δημοτικών και περιφερειακών εκλογών,

β) οι διορισμοί, οι προσλήψεις και κάθε υπηρεσιακή μεταβολή για την πλήρωση των θέσεων που περιλαμβάνονται στην Προκήρυξη 3Κ/2018 ΑΣΕΠ (τ. Α.Σ.Ε.Π. 4/ 2018),

γ) η διαδικασία μετάταξης του άρθρου 278 του ν. 4555/2018, όπως το άρθρο αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 16 παρ. 1 του ν. 4571/2018 (Α' 186), καθώς και η διαδικασία μετάταξης της παρ. 7 του άρθρου 15 του ν. 4257/2014,

δ) οι προσλήψεις προσωπικού ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου και η σύναψη συμβάσεων μίσθωσης έργου, καθώς και οι προπαρασκευαστικές αυτών ενέργειες, από τους Ο.Τ.Α. και τα νομικά πρόσωπα αυτών, προκειμένου για τις ειδικότητες των ναυαγοσωστών, των υδρονομέων άρδευσης, των χειριστών μηχανημάτων, των εργαζομένων στους τομείς της πυρασφάλειας, των παιδικών σταθμών, της καθαριότητας, των Κέντρων Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων (Κ.Α.Π.Η.), των αμειβομένων μέσω προγραμμάτων ΕΣΠΑ, των εργαζομένων στις παιδικές κατασκηνώσεις, του έκτακτου προσωπικού με αντίτιμο και λοιπές καταβολές και των απασχολούμενων στα προγράμματα δακοκτονίας,

ε) η κάλυψη οργανικών θέσεων των Ο.Τ.Α. με βάση τις διατάξεις του άρθρου 82 του ν. 4483/2017 (Α' 107),

στ) οι προσλήψεις που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο των προγραμμάτων κοινωφελούς χαρακτήρα της υποπαραγράφου ΙΔ.1 της παρ. ΙΔ του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 (Α' 107).

ζ) Η διαδικασία μετατάξεων του άρθρου 87, υπαλλήλων ειδικότητας σχολικών φυλάκων, οι οποίοι, μετά τη θέση τους σε διαθεσιμότητα, σύμφωνα με το άρθρο 80 του ν. 4172/2013 (Α' 167), μεταφέρθηκαν σε θέσεις ΥΕ Βοηθητικού Υγειονομικού Προσωπικού σε νοσοκομεία της Χώρας

2. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μπορεί να διατίθεται από τους πόρους του άρθρου 259 του ν. 3852/2010 (Α' 87) ποσό για την καταβολή της μισθοδοσίας του ανωτέρω προσωπικού, για το χρονικό διάστημα από 1.1.2014 έως τη συμβασιοποίηση με την Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε. στο πλαίσιο των ανωτέρω πράξεων.

Άρθρο 18

Ειδικές ρυθμίσεις

1 .α.ί. Το προσωπικό, που έχει καταταγεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 3320/2005 (ΦΕΚ 48 Α ') σε οργανικές θέσεις καθαριστριών και καθαριστών με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου και απασχολείται στον καθαρισμό σχολικών μονάδων της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, μεταφέρεται από 1.1.2011, με την ίδια σχέση εργασίας, σε προσωποπαγείς θέσεις στους αντίστοιχους δήμους, όπως αυτοί συνιστώνται με το άρθρο 1, που ανήκουν οι μονάδες αυτές, για την άσκηση της αρμοδιότητας καθαρισμού των οικείων σχολικών μονάδων της χωρικής τους αρμοδιότητας, σύμφωνα και με τη ρύθμιση του άρθρου 75 παρ. 1 περ. ε1 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων.

Το ανωτέρω προσωπικό, κατά το χρονικό διάστημα που δεν λειτουργούν οι σχολικές μονάδες, απασχολείται για τον καθαρισμό υπηρεσιών του οικείου Δήμου, καθώς και Ν.Π.Δ.Δ. αυτού.

ii. Για τη μεταφορά εκδίδεται μέχρι 31.12.2010 σχετική απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

iii. Το ανωτέρω προσωπικό εξακολουθεί να διέπεται από το ασφαλιστικό και συνταξιοδοτικό καθεστώς, στο οποίο υπαγόταν πριν από τη μεταφορά του στους δήμους, τυχόν δε επιπλέον αποδοχές με τα πάσης φύσεως επιδόματα διατηρούνται ως προσωπική διαφορά.

β. Για την κάλυψη του κόστους μισθοδοσίας του εν λόγω προσωπικού, το ποσοστό των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (Κ.Α.Π.) των Δήμων της παραγράφου 1, περίπτωση α' του άρθρου 259 του ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87 Α') που εγγράφεται στον τακτικό προϋπολογισμό αυξάνεται από 1.1.2011 σε 21,3 %. Ειδικά για το έτος 2011, η αναλογούσα αύξηση των Κ.Α.Π. των Δήμων διενεργείται με μεταφορά των αντίστοιχων πιστώσεων από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.»

[Αρχή Τροποποίησης] «γ.αα. Για τα διδακτικά έτη 2018-2019 και 2019-2020, οι συμβάσεις μίσθωσης έργου της παρ. 5 του άρθρου 113 του ν. 1892/1990 (Α' 101) καταρτίζονται ενιαία, με διάρκεια δύο (2) διδακτικών ετών.

ββ. Από την έναρξη του διδακτικού έτους 2020-2021, αν οι ανάγκες των δήμων για τον καθαρισμό των σχολικών μονάδων δεν καλύπτονται από το υπάρχον προσωπικό, μπορούν να καλύπτονται με συμβάσεις που καταρτίζονται από τους οικείους δήμους, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

γγ. Για το κόστος της απασχόλησης με συμβάσεις του προσωπικού της υποπερίπτωσης ββ', από το διδακτικό έτος 2020-2021 και εφεξής, εγγράφεται ειδική πίστωση στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών, η οποία κατανέμεται με απόφαση του Υπουργού κατ' αναλογία στους οικείους δήμους.

2. Στις ρυθμίσεις της παρ. 2 του άρθρου 29 του ν. 3838/2010 (ΦΕΚ 49 Α'), που προβλέπουν τη δυνατότητα μεταφοράς προσωπικού, με σχέση εργασίας αορίστου χρόνου κοινωφελούς επιχείρησης που έχει πτωχεύσει, υπάγεται και το προσωπικό με σχέση εργασίας ορισμένου χρόνου, εφόσον απασχολείται με την υλοποίηση κοινοτικών προγραμμάτων που συνεχίζονται από νέα κοινωφελή επιχείρηση του ίδιου Ο.Τ.Α..

3. Στην περίπτωση β' της παραγράφου 2 του άρθρου 37 του ν. 3801/2009 (ΦΕΚ 163 Α'), όπου αναφέρονται «άποροι δημότες» νοούνται «άποροι κάτοικοι».

4. Η διαδικασία εκλογής των αιρετών εκπροσώπων στα υπηρεσιακά συμβούλια του προσωπικού των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού αναστέλλεται μέχρι 1.7.2011. Μέχρι τη συγκρότηση των υπηρεσιακών συμβουλίων του προσωπικού των Δήμων παρατείνεται η λειτουργία των υφισταμένων. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης καθορίζεται ο χρόνος εκλογής των αιρετών μελών των υπηρεσιακών συμβουλίων.

5. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου μπορεί να επιβάλλεται ανταποδοτικό τέλος απαλλοτρίωσης, αποκλειστικά για τη δημιουργία κοινόχρηστων χώρων και την ικανοποίηση κοινωφελών χρήσεων και σκοπών. Το ύψος του τέλους, οι υπόχρεοι στην καταβολή του και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια ορίζονται με την ίδια απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Τα έσοδα του ανωτέρω τέλους διατίθενται αποκλειστικά για την κάλυψη δαπανών προς αποζημίωση των ιδιοκτητών των απαλλοτριούμενων ακινήτων.

6. α. Η παρ. 8 του άρθρου 1Α του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας, όπως τροποποιήθηκε με το ν. 3838/2010, αντικαθίσταται ως εξής:

«8. Για την υποβολή των προβλεπόμενων στο παρόν άρθρο δηλώσεων και αιτήσεων εγγραφής σε δημοτολόγιο καταβάλλεται ποσό ύψους εκατό (100) ευρώ, που εισπράττεται από τον οικείο δήμο και διατίθεται αποκλειστικά για τη λειτουργία των υπηρεσιών που είναι αρμόδιες για τη διεκπεραίωση των δηλώσεων και αιτήσεων και τη διενέργεια των

σχετικών εγγραφών. Από την αρμόδια υπηρεσία του δήμου εκδίδεται το προβλεπόμενο από την κείμενη νομοθεσία αποδεικτικό είσπραξης, το οποίο ο ενδιαφερόμενος καταθέτει ως δικαιολογητικό που συνοδεύει την αίτηση και δήλωση του.»

β. Η υποπερίπτωση αβ ' της περίπτωσης ε ' της παρ. 1 του άρθρου 5 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας, όπως τροποποιήθηκε με το ν. 3838/2010, αντικαθίσταται ως εξής:

αβ) βεβαίωση ή άλλον τίτλο διαμονής που χορηγείται σε πολίτες κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή των χωρών ΕΖΕΣ, με βάση τις διατάξεις του π.δ. 106/2007 (ΦΕΚ 135 Α').

γ. Η παρ.1 του άρθρου 28 του ν. 3838/2010 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Ποσοστό 15% επί των εισπραττόμενων εσόδων από τα παράβολα της αίτησης πολιτογράφησης μεταφέρεται σε λογαριασμό που τηρείται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων με τίτλο «Έσοδα από παράβολα αιτήσεων πολιτογράφησης υπέρ Ο.Τ.Α. α' βαθμού». Το προϊόν του λογαριασμού αυτού κατανέμεται στους Ο.Τ.Α. α' βαθμού με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Το ποσό αυτό, καθώς επίσης και το ποσό που εισπράττεται από τον οικείο δήμο για την κτήση της Ελληνικής Ιθαγένειας από τέκνα αλλοδαπών σύμφωνα με το άρθρο 1Α του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας, όπως τροποποιείται με τον παρόντα νόμο, διατίθεται από αυτόν για την κάλυψη των αναγκών των υπηρεσιών του που χειρίζονται θέματα εφαρμογής του παρόντος νόμου. Με απόφαση του ίδιου Υπουργού, μετά από γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., καθορίζεται και η σχετική διαδικασία.»

7. α. Η περίπτωση η της παρ. 3 του άρθρου 14 του ν. 3838/2010 αντικαθίσταται ως εξής:

«η. έχουν τίτλο διαμονής ως ομογενείς και έχουν συμπληρώσει από τη χορήγηση του πενταετή συνεχή και νόμιμη διαμονή στη Χώρα».

γ. Η περίπτωση γ' της παρ. 4 του άρθρου 17 του ν. 3838/2010 αντικαθίσταται ως εξής:

«γ. επικυρωμένο αντίγραφο του κατά περίπτωση υφιστάμενου τίτλου διαμονής σε ισχύ».

8. α. Οι υπάλληλοι, οι οποίοι ανήκουν στις κατωτέρω κατηγορίες και διορίστηκαν ή μετατάχθηκαν στις Περιφέρειες του Κράτους για την κάλυψη των αναγκών των Διευθύνσεων Αστικής Κατάστασης και Αλλοδαπών και Μετανάστευσης, υποχρεούνται να παρέχουν τις υπηρεσίες τους τουλάχιστον για μια πενταετία αποκλειστικά στις Διευθύνσεις αυτές:

ι) οι απόφοιτοι του Τμήματος Μεταναστευτικής Πολιτικής της Εθνικής Σχολής Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς και οι απόφοιτοι της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης με εξειδίκευση σε θέματα μετανάστευσης και ιθαγένειας,

ιι) οι υπάλληλοι που διορίστηκαν ή μετατάχθηκαν στις οργανικές θέσεις που συστάθηκαν με το άρθρο 76 παρ.13 του ν. 2910/2001 (ΦΕΚ 91 Α'),

ιιι) οι υπάλληλοι που μετατάχθηκαν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 89 παρ. 2 του ν. 3386/2005 (ΦΕΚ 212 Α'), όπως ισχύει,

ιιιι) οι υπάλληλοι, οι οποίοι, κατόπιν λύσης της σύμβασης, δυνάμει της οποίας παρείχαν εργασία στις Υπηρεσίες Αστικής Κατάστασης και Αλλοδαπών και Μετανάστευσης, μονιμοποιήθηκαν ύστερα από την έκδοση σχετικής τελεσίδικης δικαστικής απόφασης και

ν) οι συμβασιούχοι με σχέση εργασίας αορίστου χρόνου που απασχολούνται με βάση τις διατάξεις του άρθρου 11 του π.δ. 164/2004.

β. Μόνιμοι και με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου υπάλληλοι των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων, οι οποίοι έχουν υπηρετήσει, ανεξαρτήτως σχέσης εργασίας, για ένα τουλάχιστον έτος σε οργανικές μονάδες αυτών, με αντικείμενο την εφαρμογή της νομοθεσίας περί αλλοδαπών ή απόδοσης της ελληνικής ιθαγένειας, καθώς και θεμάτων αστικής και δημοτικής κατάστασης, μπορούν να μεταταχθούν ή να μεταφερθούν με την ίδια σχέση εργασίας στις Διευθύνσεις Αστικής Κατάστασης και Αλλοδαπών και Μετανάστευσης ή στις Διευθύνσεις Ιθαγένειας των κρατικών περιφερειών. Η μετάταξη ή η μεταφορά διενεργείται ύστερα από αίτηση των ενδιαφερομένων, στην οποία επισυνάπτεται βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας της οικείας νομαρχιακής αυτοδιοίκησης

για τη συνδρομή των προϋποθέσεων απασχόλησης τους στα αναφερόμενα αντικείμενα. Η μετάταξη γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και του Υπουργού Οικονομικών σε κενές οργανικές θέσεις και σε περίπτωση που δεν υφίστανται σε προσωποπαγείς θέσεις, με παράλληλη κατάργηση της θέσης την οποία κατείχε ο υπάλληλος στην υπηρεσία από την οποία μετατάσσεται. Η αίτηση υποβάλλεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δύο (2) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος προς τον Υπουργό Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Οι μετατασσόμενοι ή μεταφερόμενοι με βάση τις διατάξεις της παρούσας παραγράφου υποχρεούνται να παρέχουν τις υπηρεσίες τους τουλάχιστον για μια πενταετία στις υπηρεσίες, στις οποίες μετατάσσονται ή μεταφέρονται.

9. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 10 του ν. 3833/2010 (ΦΕΚ 40 Α'), όπως αντικαταστάθηκε από την παράγραφο 18 του άρθρου 47 του ν. 3848/2010 (ΦΕΚ 71 Α), αντικαθίσταται ως εξής:

«Ομοίως εξαιρείται το προσωπικό που προβλέπεται στις περιπτώσεις β' έως και ια', ιγ' έως και ιη' και στην περίπτωση κ' της παραγράφου 1 του άρθρου 4 της ΠΥΣ 33/2006.»

[...]

11. Θεωρούνται νόμιμες οι δαπάνες μίσθωσης ακινήτων προς δημιουργία χώρων στάθμευσης τροχοφόρων από τους Ο.Τ.Α., καθώς και εκείνες που αφορούν μισθώματα που καταβλήθηκαν για τη στέγαση της πυροσβεστικής υπηρεσίας. Μέχρι την έναρξη εφαρμογής του ειδικού προγράμματος εξυγίανσης του άρθρου 262 του ν. 3852/2010, δεν υπάγονται στους περιορισμούς της παραγράφου 1 του άρθρου 264 του ίδιου νόμου τα δάνεια που συνομολογούνται από δήμους, με αποκλειστικό σκοπό την εξυπηρέτηση οφειλών, εν γένει, από ήδη συνομολογηθέντα και ληφθέντα δάνεια.

Άρθρο 19

Καταργούμενες διατάξεις

Από τη δημοσίευση του παρόντος καταργούνται οι διατάξεις των άρθρων 1 έως και 20 του ν. 3202/2003 (ΦΕΚ 284 Α'), καθώς και κάθε γενική ή ειδική διάταξη αντίθετη προς τις ρυθμίσεις του παρόντος.

Άρθρο 21

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3. Ν. 4147/2013

Άρθρο 22

Τροποποίηση άρθρου 4 του ν. 3870/2010

[...]

5. Οι αποφάσεις που έχουν εκδοθεί από τις Επιτροπές Ελέγχου Δαπανών και Εκλογικών Παραβάσεων του άρθρου 12 του ν. 3870/2010 και αφορούν την επιβολή προστίμων αναπροσαρμόζονται, τροποποιούνται ή ανακαλούνται, σύμφωνα με τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων, ύστερα από ένσταση του επικεφαλής του συνδυασμού ή του διαχειριστή των οικονομικών του συνδυασμού ή του υποψηφίου, η οποία ασκείται ενώπιον της επιτροπής μέσα σε προθεσμία εξήντα ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης. Η ισχύς της διατάξεως αρχίζει από της δημοσίευσής του ν. 3870/2010.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ

1. Ν. 4555/2018

Άρθρο 133

Αντικείμενο του δημοτικού και περιφερειακού δημοψηφίσματος

1. Δημοτικό ή περιφερειακό δημοψήφισμα μπορεί να προκηρυσσεται για κάθε θέμα, εκτός από ζητήματα σχετικά με την εθνική ασφάλεια, την εξωτερική πολιτική, τη μεταναστευτική πολιτική, την ερμηνεία και εφαρμογή διεθνών συνθηκών, ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα, την ελευθερία της θρησκευτικής συνείδησης και λατρείας ή τη θεσμική οργάνωση όλων των γνωστών θρησκειών. Επίσης δημοψήφισμα δεν προκηρυσσεται για θέματα δημοσιονομικής διαχείρισης του οικείου Ο.Τ.Α., επιβολής τελών, ανακαθορισμού του αριθμού και των ορίων των δήμων, των κοινοτήτων, των περιφερειών και των περιφερειακών ενότητων της χώρας.

2. Ο χαρακτήρας του δημοψηφίσματος ως αποφασιστικού ή συμβουλευτικού καθορίζεται στην απόφαση προκήρυξής του. Όταν το αντικείμενο του δημοψηφίσματος δεν ανάγεται στην αποφασιστική αρμοδιότητα του οικείου δήμου ή της οικείας περιφέρειας, έχει υποχρεωτικά συμβουλευτικό χαρακτήρα.

Άρθρο 134

Πρωτοβουλία για τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος

1. Δημοτικό ή περιφερειακό δημοψήφισμα διεξάγεται:

α) μετά από απόφαση του οικείου δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου, που λαμβάνεται με την πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) του συνόλου των μελών του ή

β) μετά από αίτηση εγγεγραμμένων εκλογέων του οικείου δήμου ή περιφέρειας, ο αριθμός των οποίων δεν μπορεί να είναι μικρότερος του δέκα τοις εκατό (10%) του συνολικού αριθμού των εγγεγραμμένων εκλογέων.

2. Όταν η πρωτοβουλία για τη διεξαγωγή του δημοψηφίσματος ανήκει στους εκλογείς του οικείου δήμου ή της οικείας περιφέρειας, σύμφωνα με την περίπτωση β' της προηγούμενης παραγράφου, το αίτημα των ενδιαφερομένων υποβάλλεται στον πρόεδρο του δημοτικού ή του περιφερειακού συμβουλίου, αντίστοιχα, ο οποίος οφείλει να εισαγάγει το θέμα προς συζήτηση και ψήφιση στο οικείο συμβούλιο μέσα σε ένα (1) μήνα από την υποβολή του. Στην περίπτωση αυτή και εφόσον συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις, το συμβούλιο εγκρίνει, με απλή πλειοψηφία, την προκήρυξη του δημοψηφίσματος και αποφασίζει για τα θέματα των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 136.

3. Η μη εισαγωγή προς συζήτηση και ψήφιση του αιτήματος δημοψηφίσματος από τον πρόεδρο του οικείου δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου συνιστά σοβαρό πειθαρχικό αδίκημα.

Άρθρο 135

Περιορισμοί στη διεξαγωγή δημοτικού και περιφερειακού δημοψηφίσματος

1. Δεν επιτρέπεται να διεξαχθεί δημοψήφισμα κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου για την ανάδειξη των μελών του εθνικού ή του ευρωπαϊκού κοινοβουλίου, για την ανάδειξη των αυτοδιοικητικών αρχών ή για τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος σε εθνικό επίπεδο. Δημοψήφισμα δεν επιτρέπεται, επίσης, να διεξαχθεί κατά το ημερολογιακό έτος της διενέργειας των εκλογών για την ανάδειξη των αυτοδιοικητικών αρχών.

2. Δεν μπορεί να διεξαχθεί δημοψήφισμα πριν περάσει ένα (1) έτος από την διεξαγωγή του προηγούμενου.

Άρθρο 136

Διαδικασία προκήρυξης του δημοτικού ή περιφερειακού δημοψηφίσματος - Ερώτημα

1. Το δημοψήφισμα προκηρυσσεται με την απόφαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου του άρθρου 134. Με την απόφαση αυτή προσδιορίζεται επίσης το ερώτημα ή

τα ερωτήματα που πρόκειται να τεθούν σε ψηφοφορία και οι εναλλακτικές απαντήσεις που θα τεθούν υπόψη των εκλογέων, η ημερομηνία διεξαγωγής της ψηφοφορίας, ο χαρακτήρας του προκηρυσσόμενου δημοψηφίσματος ως αποφασιστικού ή συμβουλευτικού, το ύψος της προκαλούμενης δαπάνης, η οποία βαρύνει το δήμο ή την περιφέρεια που προκηρύσσει το δημοψήφισμα, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα.

2. Στην περίπτωση δημοψηφίσματος που προκηρύσσεται ύστερα από αίτηση των εκλογέων, σύμφωνα με την περίπτωση β' της παραγράφου 1 του άρθρου 134 και μόνον εφόσον το αίτημα που αρχικώς έχει υποβληθεί είναι διατυπωμένο κατά τρόπο ασαφή ή πρόδηλα μεροληπτικό, το οικείο συμβούλιο, με απόφασή του, που λαμβάνεται με πλειοψηφία των δύο τρίτων 2/3 των μελών του, μπορεί να αναδιατυπώνει το ερώτημα, κατά τρόπο ώστε αυτό να μην αφίσταται, πάντως, από το νόημα και το σκοπό του αρχικώς υποβληθέντος αιτήματος. Επίσης, το οικείο συμβούλιο μπορεί, με απόφαση που λαμβάνεται με πλειοψηφία των δύο τρίτων 2/3 των μελών του, να προκηρύσσει την ταυτόχρονη διεξαγωγή δημοψηφίσματος και για άλλα θέματα.

3. Το ερώτημα ή τα ερωτήματα στα οποία θα κληθούν να απαντήσουν οι εκλογείς πρέπει να είναι κατά το δυνατόν πλήρη, σύντομα και σαφή. Η προτίμηση του εκλογικού σώματος εκφράζεται επί δύο εκ των προτέρων καθορισμένων απαντήσεων, είτε με τη χρήση των όρων «ΝΑΙ» ή «ΟΧΙ» και άλλων συναφών, είτε με την επιλογή μεταξύ δύο προτεινόμενων λύσεων ή επιλογών.

4. Η απόφαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου για την προκήρυξη δημοψηφίσματος δημοσιεύεται μέσα σε τρεις (3) ημέρες από τη λήψη της, με ευθύνη του προέδρου του, στο δημοτικό ή περιφερειακό κατάστημα, καθώς και σε μία τουλάχιστον έντυπη, ημερήσια ή εβδομαδιαία τοπική εφημερίδα και στην ιστοσελίδα του δήμου ή της περιφέρειας. Επιπλέον, το δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο, αντίστοιχα, λαμβάνει μέτρα για την όσο το δυνατόν ευρύτερη δημοσιοποίηση της απόφασης, μέσω των τοπικών μέσων μαζικής ενημέρωσης ή οποιουδήποτε άλλου πρόσφορου μέσου.

5. Η απόφαση για την προκήρυξη δημοτικού ή περιφερειακού δημοψηφίσματος κοινοποιείται στον Υπουργό Εσωτερικών, καθώς και στον καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργό.

Άρθρο 137

Υποχρεωτικός έλεγχος νομιμότητας απόφασης περί διενέργειας δημοτικού ή περιφερειακού δημοψηφίσματος

1. Η απόφαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου για τη διενέργεια του δημοψηφίσματος, σύμφωνα με το άρθρο 134 του παρόντος, συνοδευόμενη από τα έγγραφα στοιχεία που είναι αναγκαία για τη νόμιμη έκδοσή της, αποστέλλονται υποχρεωτικά για έλεγχο στον Επόπτη Ο.Τ.Α. μέσα σε τρεις (3) ημέρες από την επομένη της συνεδρίασης του αρμόδιου συλλογικού οργάνου.

2. Ο Επόπτης Ο.Τ.Α. ελέγχει την νομιμότητα της απόφασης και εκδίδει υποχρεωτικά ειδική πράξη με την οποία επικυρώνεται ή ακυρώνεται η σχετική απόφαση, μέσα σε προθεσμία επτά (7) ημερών από την περιέλευσή της σε αυτόν.

3. Οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον μπορεί να προσβάλλει την απόφαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου ενώπιον του Επόπτη Ο.Τ.Α. για λόγους νομιμότητας μέσα σε προθεσμία τριών (3) ημερών από τη δημοσίευση της απόφασης ή την ανάρτησή της στο διαδίκτυο.

4. Ο Επόπτης Ο.Τ.Α. αποφαινεται υποχρεωτικά επί της προσφυγής μέσα σε αποκλειστική προθεσμία επτά (7) ημερών από την υποβολή της.

5. Η απόφαση του Επόπτη Ο.Τ.Α. προσβάλλεται μόνο στα αρμόδια δικαστήρια.

Άρθρο 138

Ψηφοφορία - Δικαίωμα εκλέγειν

1. Το δημοψήφισμα διενεργείται με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία.
2. Η ψηφοφορία διεξάγεται μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από τη δημοσίευση της απόφασης με την οποία προκηρύσσεται το δημοψήφισμα.
3. Η ψηφοφορία διεξάγεται πάντοτε ημέρα Κυριακή και διαρκεί από τις 7.00 π.μ. έως τις 19.00 μ.μ. της ίδιας ημέρας.
4. Δικαίωμα ψήφου στο δημοτικό ή περιφερειακό δημοψήφισμα έχουν όσοι έχουν δικαίωμα ψήφου στις εκλογές για την ανάδειξη των δημοτικών ή περιφερειακών αρχών, αντίστοιχα.

Άρθρο 139

Δημόσιος διάλογος

1. Στο δημόσιο διάλογο, επί του ερωτήματος ή των ερωτημάτων που τίθενται στην ψηφοφορία μπορούν να συμμετέχουν πολιτικά κόμματα, δημοτικές και περιφερειακές παρατάξεις, συνδυασμοί που έλαβαν μέρος στις τελευταίες δημοτικές και περιφερειακές εκλογές ανεξαρτήτως της εκπροσώπησής τους στο δημοτικό συμβούλιο, τοπικές και περιφερειακές ενώσεις προσώπων, τοπικές και περιφερειακές επιστημονικές ενώσεις, επαγγελματικές ή συνδικαλιστικές οργανώσεις και κάθε άλλος φορέας της κοινωνίας των πολιτών.
2. Οι φορείς της παραγράφου 1, αλλά και εκλογείς, μπορούν να συγκροτούν Επιτροπές Πρωτοβουλίας για την υποστήριξη και προβολή κάποιας από τις εναλλακτικές απαντήσεις στο ερώτημα του δημοψηφίσματος. Η συγκρότηση Επιτροπής Πρωτοβουλίας, καθώς και το φυσικό πρόσωπο που αποτελεί το νόμιμο εκπρόσωπο αυτής, γνωστοποιούνται στον πρόεδρο του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου, αντίστοιχα.
3. Το δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο οφείλει να λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για την επαρκή και πολύπλευρη ενημέρωση των πολιτών γύρω από το θέμα επί του οποίου καλούνται να αποφασίσουν.
4. Για την οργάνωση και προαγωγή του δημόσιου διαλόγου, το δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο μπορεί να συγκροτεί ειδική επιτροπή με τη συμμετοχή αιρετών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, υπαλλήλων του οικείου Ο.Τ.Α. και προσωπικοτήτων εγνωσμένου τοπικού κύρους. Η Επιτροπή αυτή μπορεί να διοργανώνει εκδηλώσεις και συζητήσεις, να εκδίδει πληροφοριακό υλικό και να λαμβάνει όλα τα μέτρα που ενθαρρύνουν το δημόσιο διάλογο για το θέμα του δημοψηφίσματος, με τρόπο που να διασφαλίζει την ισότιμη και πλουραλιστική προβολή και έκφραση των διαφορετικών απόψεων.

Άρθρο 140

Προεκλογική περίοδος - Χρηματοδότηση και δαπάνες των μετεχόντων στο δημοψήφισμα

1. Ως προεκλογική περίοδος, για το δημοτικό ή περιφερειακό δημοψήφισμα, ορίζεται η περίοδος από την επομένη της προκήρυξης έως την ημέρα διεξαγωγής του δημοψηφίσματος.
2. Τα έσοδα και οι δαπάνες όσων μετέχουν στο δημόσιο διάλογο για το δημοψήφισμα κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου θεωρούνται εκλογικές.
3. Στους συμμετέχοντες στο δημοψήφισμα, κατά το άρθρο 139 παράγραφοι 1 και 2, δεν διατίθεται κρατική χρηματοδότηση.
4. Απαγορεύεται η χρηματοδότηση και κάθε άλλου είδους παροχές ή διευκολύνσεις προς τους συμμετέχοντες στο δημοψήφισμα από:
  - α) Φυσικά πρόσωπα που δεν έχουν την ελληνική ιθαγένεια.
  - β) Φυσικά ή νομικά πρόσωπα που είναι ιδιοκτήτες ή εκδότες ημερήσιων ή περιοδικών εντύπων πανελληνίας ή τοπικής κυκλοφορίας ή ιδιοκτήτες ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών, εν γένει, σταθμών.

γ) Νομικά πρόσωπα δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου, και

δ) οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης του πρώτου και του δεύτερου βαθμού.

5. Η χρηματοδότηση από το ίδιο φυσικό πρόσωπο δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το ποσό των εκατό (100) ευρώ.

6. Όποιος από τους συμμετέχοντες στις Επιτροπές Πρωτοβουλίας ή στη διενέργεια του δημοψηφίσματος λαμβάνει χρηματοδότηση κατά παράβαση της παραγράφου 4, τιμωρείται με πρόστιμο έως δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ, με απόφαση της Επιτροπής του άρθρου 143. Όποιος χρηματοδοτεί συμμετέχοντες στις Επιτροπές Πρωτοβουλίας ή στη διενέργεια του δημοψηφίσματος κατά παράβαση της παραγράφου 4, τιμωρείται με φυλάκιση έως δύο (2) έτη και πρόστιμο τουλάχιστον πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ, το οποίο επιβάλλεται με απόφαση της Επιτροπής του άρθρου 143.

7. Όποιος από τους συμμετέχοντες στις Επιτροπές Πρωτοβουλίας ή στη διενέργεια δημοψηφίσματος λαμβάνει χρηματοδότηση κατά παράβαση της παραγράφου 5, τιμωρείται με πρόστιμο στο εκατονταπλάσιο της υπέρβασης, με απόφαση της Επιτροπής του άρθρου 143.

Όποιος χρηματοδοτεί συμμετέχοντες στις Επιτροπές Πρωτοβουλίας ή στη διενέργεια δημοψηφίσματος κατά παράβαση της παραγράφου 5, τιμωρείται με φυλάκιση έως ένα (1) έτος και πρόστιμο τουλάχιστον χιλίων (1.000) ευρώ, το οποίο επιβάλλεται με απόφαση της Επιτροπής του άρθρου 143.

8. Για τη συμμετοχή στη διενέργεια δημοτικού ή περιφερειακού δημοψηφίσματος, επιβάλλεται κοινό όριο δαπανών, το οποίο για κάθε Επιτροπή Πρωτοβουλίας, πολιτικό κόμμα, δημοτική ή περιφερειακή παράταξη ή άλλο φορέα είναι ίσο με το τριάντα τοις εκατό (30%) του ορίου δαπανών που ίσχυσε κατά τις τελευταίες πριν τη διεξαγωγή του δημοψηφίσματος δημοτικές ή περιφερειακές εκλογές, για το συνδυασμό με τους περισσότερους υποψηφίους συμβούλους.

9. Η υπέρβαση του ορίου δαπανών τιμωρείται με πρόστιμο που ανέρχεται στο πενταπλάσιο του ποσού της υπέρβασης, με απόφαση της Επιτροπής του άρθρου 143.

10. Όταν παραβάσεις που προβλέπονται στις προηγούμενες παραγράφους διαπράττονται από τις Επιτροπές Πρωτοβουλίας οι προβλεπόμενες ποινές και πρόστιμα βαρύνουν αυτόν που έχει οριστεί ως νόμιμος εκπρόσωπός τους.

Άρθρο 141

Κανόνες οικονομικής διαχείρισης και διαφάνειας εκλογικών δαπανών

1. Η οικονομική διαχείριση κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου γίνεται σύμφωνα με το άρθρο 9 του ν. 3870/2010 (Α' 138).

2. Οι Επιτροπές Πρωτοβουλίας, οι ενώσεις προσώπων, οι επιστημονικές, οι επαγγελματικές ή οι συνδικαλιστικές οργανώσεις και κάθε άλλη οργάνωση της κοινωνίας των πολιτών, που συμμετέχουν στη διενέργεια δημοψηφίσματος υποχρεούνται να συντάξουν ειδική έκθεση εσόδων και δαπανών, η οποία αποστέλλεται στον Επόπτη του οικείου Ο.Τ.Α. και στον πρόεδρο του οικείου δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου, μέσα σε ένα (1) μήνα από τη διεξαγωγή του δημοψηφίσματος και αναρτάται με ευθύνη του τελευταίου στην ιστοσελίδα του δήμου ή της περιφέρειας.

Άρθρο 142

Δημόσια προβολή - Απαγορεύσεις κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου - Δημοσκοπήσεις

1. Κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου, οι δημόσιοι και οι ιδιωτικοί ραδιοφωνικοί σταθμοί, οι τηλεοπτικοί σταθμοί ελεύθερης λήψης, καθώς επίσης οι φορείς παροχής συνδρομητικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών κάθε μορφής, τοπικής ή εθνικής εμβέλειας, τα ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης και οι ιστοσελίδες υποχρεούνται να διασφαλίζουν τη

σφαιρική, πολύπλευρη και αντικειμενική ενημέρωση σχετικά με το ερώτημα ή τα ερωτήματα του δημοψηφίσματος.

2. Για τις απαγορεύσεις που αφορούν τους μετέχοντες στο δημοψήφισμα, σύμφωνα με το άρθρο 139 παράγραφοι 1 και 2, ισχύει αναλόγως το άρθρο 46 του π.δ. 26/2012 (Α' 57).

3. Για τη δημοσιοποίηση δημοσκοπήσεων, ισχύει αναλόγως το άρθρο 49 του π.δ. 26/2012 (Α' 57).

Άρθρο 143

Επιτροπή Ελέγχου Δαπανών και Εκλογικών Παραβάσεων

1. Για τον έλεγχο των δαπανών και εκλογικών παραβάσεων των συμμετεχόντων σύμφωνα με τα προηγούμενα άρθρα, συγκροτείται η Επιτροπή που προβλέπεται στο άρθρο 12 του ν. 3870/2010 (Α' 138), με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, η οποία εκδίδεται μέσα σε τρεις (3) ημέρες από την προκήρυξη του δημοψηφίσματος.

2. Για την επιβολή κυρώσεων από την Επιτροπή της παραγράφου 1, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 13 του ν. 3870/2010 (Α' 138).

Άρθρο 144

Αντιπρόσωποι και έφοροι δικαστικής αρχής - Εφορευτικές επιτροπές

1. Για τον ορισμό των αντιπροσώπων και των εφόρων της δικαστικής αρχής και των εφορευτικών επιτροπών, τα καθήκοντα και τις εξουσίες αυτών και κάθε σχετικό θέμα αρμόδια είναι, για την περίπτωση των δημοτικών δημοψηφισμάτων, το πρωτοδικείο στο οποίο ανήκει ο δήμος και για την περίπτωση των περιφερειακών δημοψηφισμάτων, το πρωτοδικείο της έδρας της Περιφέρειας. 2. Η αμοιβή των αντιπροσώπων και των εφόρων της δικαστικής αρχής καταβάλλεται από τον προϋπολογισμό του οικείου δήμου ή της οικείας περιφέρειας. Το ποσό της αμοιβής των αντιπροσώπων και των εφόρων της δικαστικής αρχής, ο τρόπος και ο χρόνος καταβολής της και κάθε άλλο σχετικό θέμα καθορίζονται με απόφαση του δημάρχου ή περιφερειάρχη.

Άρθρο 145

Εκλογικά τμήματα - Καταστήματα ψηφοφορίας

Το δημοψήφισμα διεξάγεται στα ίδια εκλογικά τμήματα στα οποία διεξήχθησαν οι τελευταίες αυτοδιοικητικές εκλογές στον οικείο δήμο ή περιφέρεια.

Άρθρο 146

Ψηφοδέλτια

1. Τα ψηφοδέλτια έχουν ορθογώνιο σχήμα και κατασκευάζονται ομοιόμορφα από λευκό χαρτί με φροντίδα του οικείου δήμου ή περιφέρειας.

2. Πάνω στα ψηφοδέλτια αναγράφεται με σαφή και ευκρινή τρόπο κάθε ερώτημα κατά σειρά, ακολουθούμενο από τις εναλλακτικές διαθέσιμες απαντήσεις, όπως ακριβώς έχουν προσδιοριστεί στην απόφαση προκήρυξης του δημοψηφίσματος.

3. Οι φάκελοι, μέσα στους οποίους κλείνονται τα ψηφοδέλτια, είναι ομοιόμορφοι και κατασκευάζονται, με φροντίδα του δήμου ή της περιφέρειας από αδιαφανές χαρτί.

4. Τα ψηφοδέλτια και οι φάκελοι πρέπει να βρίσκονται στη διάθεση του οικείου δημάρχου ή αντιπεριφερειάρχη της περιφερειακής ενότητας της έδρας κάθε νομού ή, για την Περιφέρεια Αττικής, στον Περιφερειάρχη, σε αριθμό επαρκή για τις ανάγκες των εγγεγραμμένων εκλογέων, το αργότερο πέντε (5) ημέρες πριν από τη διεξαγωγή της ψηφοφορίας.

Άρθρο 147

Τρόπος ψηφοφορίας

1. Οι εκλογείς εκφράζουν την προτίμησή τους σε έντυπο ψηφοδέλτιο θέτοντας σταυρό μαύρης ή κυανής απόχρωσης παραπλεύρως μίας από τις διαθέσιμες προεπιλεγμένες απαντήσεις, που έχουν καθοριστεί με την απόφαση προκήρυξης του δημοψηφίσματος, για κάθε ερώτημα.
2. Ψηφοδέλτιο που δεν φέρει σταυρό παραπλεύρως μίας από τις διαθέσιμες απαντήσεις σύμφωνα με την παράγραφο 1 θεωρείται, ως προς το συγκεκριμένο ερώτημα, λευκό.
3. Στις λοιπές περιπτώσεις εφαρμόζονται αναλόγως τα άρθρα 73 και 76 του π.δ. 26/2012 (Α' 57).

Άρθρο 148

Διαλογή των ψήφων - Επικρατούσα απάντηση

1. Από τις προτιμήσεις των ψηφοφόρων σε κάθε ερώτημα επικρατεί εκείνη, η οποία συγκεντρώνει την απόλυτη πλειοψηφία των έγκυρων ψηφοδελτίων.
2. Τα λευκά δεν προσμετρώνται στα έγκυρα ψηφοδέλτια.
3. Κατά τα λοιπά για τη διαλογή των ψηφοδελτίων και την εξαγωγή του αποτελέσματος της ψηφοφορίας εφαρμόζονται αναλόγως τα άρθρα 89 έως 94 του π.δ. 26/2012 (Α' 57).

Άρθρο 149

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

1. Την επομένη της ψηφοφορίας αρχίζει από το αρμόδιο Πρωτοδικείο η συγκέντρωση και η εξαγωγή των αποτελεσμάτων της ψηφοφορίας.
2. Μόλις συγκεντρωθούν τα αποτελέσματα όλων των εφορευτικών επιτροπών, το αρμόδιο Πρωτοδικείο προβαίνει στη σύνταξη του πίνακα αποτελεσμάτων της επόμενης παραγράφου.
3. Στον πίνακα αποτελεσμάτων περιλαμβάνονται: α. ο αριθμός των εγγεγραμμένων ψηφοφόρων, β. ο αριθμός των ψηφοφόρων που ψήφισαν, γ. ο αριθμός των εγκύρων ψηφοδελτίων, δ. ο αριθμός των λευκών ψηφοδελτίων και ε. ο αριθμός των άκυρων ψηφοδελτίων στ. αριθμός των εγκύρων ψηφοδελτίων που συγκέντρωσαν οι απαντήσεις σε κάθε ερώτημα.
4. Ο πίνακας υπογράφεται από τον Πρόεδρο του Πρωτοδικείου.
5. Επικυρωμένο αντίγραφο του αποστέλλεται αμέσως στον περιφερειάρχη ή το δήμαρχο, αντίστοιχα, οι οποίοι μεριμνούν για τη δημοσίευση και τη δημοσιοποίησή του.
6. Έγκυρο θεωρείται το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος, εφόσον στην ψηφοφορία συμμετείχε το σαράντα τοις εκατό (40%) των εγγεγραμμένων στους εκλογικούς καταλόγους.
7. Το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος, που διεξάγεται σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις, δεσμεύει το οικείο συμβούλιο στο πλαίσιο της απόφασης που θα λάβει αυτό, ως προς το θέμα επί του οποίου έχει διεξαχθεί το δημοψήφισμα.

Άρθρο 150

Έλεγχος του κύρους του δημοψηφίσματος και του αποτελέσματος της ψηφοφορίας

1. Ο έλεγχος του κύρους του δημοψηφίσματος και του αποτελέσματος της ψηφοφορίας ανήκει στην αρμοδιότητα του Διοικητικού Εφετείου στο οποίο υπάγεται η έδρα του οικείου δήμου ή της οικείας περιφέρειας.
2. Η ένσταση κατά του κύρους του δημοψηφίσματος και του αποτελέσματος της ψηφοφορίας ασκείται με δικόγραφο, το οποίο κατατίθεται μαζί με τρία (3) αντίγραφα στο Πρωτοδικείο του άρθρου 149 παράγραφος 2, μέσα σε προθεσμία επτά (7) ημερών από τη λήξη του χρόνου δημοσίευσης της πράξης με την οποία ανακηρύσσεται το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας.

3. Το δικόγραφο της ένστασης απαιτείται να περιέχει τα στοιχεία που προβλέπονται στο άρθρο 251 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.
4. Η διαβίβαση της ένστασης στο αρμόδιο για την εκδίκασή της δικαστήριο γίνεται σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στο άρθρο 252 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.
5. Οι ενστάσεις κατά του κύρους του δημοψηφίσματος και του αποτελέσματος της ψηφοφορίας συζητούνται κατά προτίμηση και πάντως μέσα σε ένα (1) μήνα από τη διεξαγωγή της ψηφοφορίας. Η απόφαση του Διοικητικού Εφετείου εκδίδεται εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από τη διεξαγωγή της συζήτησης.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ ΠΡΩΤΟΣ ΒΑΘΜΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΠΡΩΤΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ

1. Ν. 3463/2006

Άρθρο 75

Αρμοδιότητες

Ι. Οι δημοτικές και οι κοινοτικές αρχές διευθύνουν και ρυθμίζουν όλες τις τοπικές υποθέσεις, σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της εγγύτητας, με στόχο την προστασία, την ανάπτυξη και τη συνεχή βελτίωση των συμφερόντων και της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας.

Οι αρμοδιότητες των Δήμων και Κοινοτήτων αφορούν, κυρίως, τους τομείς:

α) Ανάπτυξης, στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως:

1. Η προστασία, η αξιοποίηση και η εκμετάλλευση των τοπικών φυσικών πόρων και περιοχών, των ιαματικών πηγών και των ήπιων ή ανανεώσιμων μορφών ενέργειας, καθώς και η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση των σχετικών έργων και εγκαταστάσεων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
2. Η μελέτη, κατασκευή, συντήρηση, εκμετάλλευση και διαχείριση των δικτύων φυσικού αερίου, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
3. Ο εξηλεκτρισμός, η επέκταση ηλεκτρικών δικτύων και γενικότερα δικτύων ενέργειας, εντός των διοικητικών τους ορίων, για κοινωφελείς σκοπούς, καθώς και για την τόνωση της ανάπτυξης της τοπικής οικονομίας.
4. Η μελέτη, κατασκευή και εκμετάλλευση βιοτεχνικών κέντρων και κτιρίων στις ειδικές βιοτεχνικές και βιομηχανικές ζώνες που καθορίζονται στο πλαίσιο του πολεοδομικού και του χωροταξικού σχεδιασμού.
5. Η εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού της περιοχής τους.
6. Η εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων έρευνας και τεχνολογίας για την ανάπτυξη της περιοχής τους.
7. Ο σχεδιασμός, η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση υποδομών για τη στήριξη της τοπικής οικονομίας, όπως έργων οδοποιίας, συστημάτων άρδευσης, αντιπλημμυρικών και εγγειοβελτιωτικών έργων.
8. Η εκπόνηση, υλοποίηση και η συμμετοχή σε προγράμματα για την τουριστική ανάπτυξη των περιοχών τους και την προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού, καθώς και η δημιουργία θερέτρων και άλλων εγκαταστάσεων αναψυχής και διακοπών.
9. Η διοίκηση και εκμετάλλευση των χώρων της ζώνης λιμένα δικαιοδοσίας τους, καθώς και η κατασκευή και συντήρηση των αναγκαίων λιμενικών έργων.
10. Η ίδρυση, κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση δημοτικών και κοινοτικών αγορών.
11. Η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση αποθηκευτικών χώρων υγρών καυσίμων.
12. Η διαχείριση, η αξιοποίηση και η εκμετάλλευση της δημοτικής και κοινοτικής περιουσίας και η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση δημοτικών και κοινοτικών κτιρίων.
13. Η εκμετάλλευση δημοτικών και κοινοτικών δασών.
14. Η διαχείριση και εκμετάλλευση δημοτικών και κοινοτικών καλλιεργητικών εκτάσεων και βοσκοτόπων, καθώς και αποκαλυπτόμενων καλλιεργητικών εκτάσεων που τους παραχωρούνται από το Δημόσιο.

β) Περιβάλλοντος, στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως:

1. Η εκπόνηση τοπικών προγραμμάτων για την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού, αρχιτεκτονικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, στο πλαίσιο των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών.

2. Η προστασία και διαχείριση των υδάτινων πόρων, η προστασία του εδάφους και των εσωτερικών υδάτων από την αλιεία (λιμνοθάλασσες, λίμνες, ιχθυοτροφεία, ποταμοί) και η καταπολέμηση της ρύπανσης στην περιφέρειά τους.
3. Η ίδρυση και λειτουργία δημοτικών και κοινοτικών εργαστηρίων.
4. Η καθαριότητα όλων των κοινόχρηστων χώρων της εδαφικής τους περιφέρειας, η αποκομιδή και διαχείριση των αποβλήτων, καθώς και η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση συστημάτων αποχέτευσης και βιολογικού καθαρισμού και η λήψη προληπτικών και κατασταλτικών μέτρων για την προστασία των κοινόχρηστων χώρων και ιδιαίτερα των χώρων διάθεσης απορριμμάτων από εκδήλωση πυρκαγιάς, σύμφωνα με την κείμενη σχετική νομοθεσία.
5. Η παροχή συνδρομής στην αρμόδια πυροσβεστική υπηρεσία, με κάθε πρόσφορο μέσο που διαθέτουν, για την αντιμετώπιση πυρκαγιών, ιδίως σε περιοχές που έχουν δασικό χαρακτήρα.
6. Η ίδρυση και λειτουργία σφαγείων.
7. Η μελέτη, διαχείριση και εκτέλεση προγραμμάτων οικιστικής και πολεοδομικής ανάπτυξης.
8. Η λήψη μέτρων για την αποκατάσταση και ανάπλαση των περιοχών της περιφέρειάς τους, κυρίως σε περιοχές όπου αναπτύσσεται εκμετάλλευση ορυκτού πλούτου και εγκαθίστανται μονάδες επεξεργασίας αποβλήτων.
9. Η συμμετοχή τους σε θέματα πολεοδομίας, χωροταξίας και χρήσεων γης, όπως αυτή προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία.
10. Ο καθορισμός των χώρων για τη δημιουργία κοιμητηρίων και η παροχή γνώμης για τον καθορισμό χώρων αποτέφρωσης νεκρών.
11. Η έκδοση οικοδομικών αδειών, ο προέλεγχος για την έκδοσή τους, ο έλεγχος μελετών για οικοδομικές άδειες, συναφούς χαρακτήρα πολεοδομικές αρμοδιότητες, καθώς και ο έλεγχος και η επιβολή προστίμων για την κατασκευή αυθαιρέτων κτισμάτων, κατά την κείμενη νομοθεσία, υπό την επιφύλαξη της περίπτωσης 45 του άρθρου 280 του παρόντος.
12. Ο έλεγχος των αρχιτεκτονικών, των στατικών, των υδραυλικών και των ηλεκτρομηχανολογικών μελετών, της μελέτης θερμομόνωσης, της μελέτης παθητικής πυροπροστασίας και των σχετικών φορολογικών στοιχείων για την έκδοση ή αναθεώρηση οικοδομικών αδειών βιομηχανικών κτιρίων, κατά τις ρυθμίσεις των παραγράφων 1 έως και 3 του άρθρου 5 του π.δ. 78/2006 (ΦΕΚ 80 Α').
13. Ο έλεγχος εφαρμογής ρυμοτομικών σχεδίων στο έδαφος πριν την έγκριση των πινακίδων εφαρμογής.
14. Η σύνταξη διαγραμμάτων εφαρμογής και διαγραμμάτων διαμορφωμένης κατάστασης.
15. Ο έλεγχος τοπογραφικών διαγραμμάτων που προορίζονται για σύνταξη πράξεων τακτοποιήσεως και αναλογισμού ή πράξεων εφαρμογής.
16. Επίβλεψη τοπογραφικών μελετών και μελετών Πράξεων Εφαρμογής Σ.Π..
17. Η σύνταξη Πράξεων Εφαρμογής του άρθρου 12 του ν. 1337/1983 (Συνολική Π.Ε., Μεμονωμένη Π.Ε., Διορθωτική Π.Ε.), συμπεριλαμβανομένων και όλων των προβλεπόμενων διαδικασιών
18. Η παρακολούθηση του Προγράμματος Καθαρές Ακτές – Καθαρές Θάλασσες του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.
19. Η έκδοση απόφασης για τον καθορισμό μεμονωμένων κτιρίων ή των περιοχών, εντός των οποίων οι όψεις των κτιρίων πρέπει να αποπερατώνονται μέσα σε έξι (6) έτη από την έκδοση της οικοδομικής άδειας ή της ανωτέρω απόφασης, σύμφωνα με το άρθρο 22 παρ. 6 του ν. 1577/1985 (ΦΕΚ 210 Α').
20. Η προκαταρκτική πρόταση ανάπλασης ορισμένης περιοχής, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις των άρθρων 9 και 10 του ν. 2508/1997 (ΦΕΚ 124 Α').
21. Η γνωμοδότηση για παρέκκλιση από τους όρους δόμησης κατασκευής κτιρίων που προορίζονται για γεω-κτηνοτροφικές, γεωπτηνοτροφικές ή υδατοκαλλιεργητικές

εγκαταστάσεις, καθώς και εγκαταστάσεις αποθήκευσης λιπασμάτων, φαρμάκων, ιχθυοτροφών, γεωργικών και αλιευτικών εφοδίων, γεωργικών και αλιευτικών προϊόντων, στεγάστρων σφαγής ζώων και δεξαμενών από οποιοδήποτε υλικό.

22. Η εφαρμογή πολεοδομικών σχεδίων και συναφών εκτελεστών πράξεων, που δεν έχουν γενικότερο χαρακτήρα.

23. Ο έλεγχος εφαρμογής ρυμοτομικών σχεδίων στο έδαφος, κατ' άρθρο 115 Κ.Β.Π.Ν..

24. Η εφαρμογή εγκεκριμένων σχεδίων επί του εδάφους, κατά την πρόβλεψη της παρ. 1 του άρθρου 155 Κ.Β.Π.Ν..

25. Η διαχείριση στερεών αποβλήτων, σε επίπεδο προσωρινής αποθήκευσης, μεταφόρτωσης, επεξεργασίας, ανακύκλωσης και εν γένει αξιοποίησης, διάθεσης, λειτουργίας σχετικών εγκαταστάσεων, κατασκευής μονάδων επεξεργασίας και αξιοποίησης, καθώς και αποκατάστασης υφιστάμενων χώρων εναπόθεσης (Χ.Α.Δ.Α.). Η διαχείριση πραγματοποιείται, σύμφωνα με τον αντίστοιχο σχεδιασμό, που καταρτίζεται από την Περιφέρεια κατά την ειδικότερη ρύθμιση του άρθρου 186 παρ. ΣΤ' αριθμ. 29 του παρόντος νόμου.

26. Η μέριμνα, σύμφωνα με τις ισχύουσες πυροσβεστικές διατάξεις, για την τήρηση των υποχρεώσεων καθαρισμού, από τους ιδιοκτήτες, νομείς, και επικαρπωτές, των οικοπεδικών και λοιπών ακάλυπτων χώρων, που βρίσκονται εντός πόλεων, κωμοπόλεων και οικισμών και σε απόσταση μέχρι 100 μέτρων από τα όριά τους, καθώς και η υποχρέωση αυτεπάγγελτου καθαρισμού από τους δήμους, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης των υπόχρεων. Σε βάρος εκείνων που δεν συμμορφώνονται επιβάλλεται πρόστιμο πενήντα (50) λεπτών, ανά τετραγωνικό μέτρο του οικείου χώρου, το οποίο και αποτελεί έσοδο του οικείου δήμου, βεβαιούται εις βάρος τους η ισόποση σχετική δαπάνη του δήμου προς καθαρισμό και υποβάλλεται μήνυση για το αδίκημα του άρθρου 433 του Ποινικού Κώδικα.

27. Η διενέργεια δειγματοληπτικών ελέγχων, προκειμένου να διαπιστωθεί η ποιότητα των χαλύβων οπλισμού σκυροδέματος.

28. Η διενέργεια δειγματοληπτικών ελέγχων, προκειμένου να διαπιστωθεί η ποιότητα των προϊόντων τσιμέντου.

29. Η χορήγηση άδειας εγκατάστασης και λειτουργίας στεγνοκαθαριστηρίων, πλυντηρίων ρούχων, σιδηρωτηρίων ρούχων και ταπητοκαθαριστηρίων

30. Η σύνταξη των πράξεων αναλογισμού αποζημίωσης, τακτοποίησης, προσκύπρωσης κατά τις διατάξεις του ν.δ. 17-7-23 συμπεριλαμβανομένων και όλων των προβλεπομένων διαδικασιών”.

31. Η επιμέλεια μεταγραφής ή καταχώρισης των Πράξεων Εφαρμογής του άρθρου 12 του ν. 1337/1983 σε Υποθηκοφυλακείο ή Κτηματολόγιο.»

32. Η σύσταση επιτροπής του άρθρου 1 του π.δ. 5/86 (Α' 2) για τον προσδιορισμό της αξίας ακινήτων για την εισφορά σε χρήμα

γ) Ποιότητας Ζωής και Εύρυθμης Λειτουργίας των Πόλεων και των Οικισμών, στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως:

1. Η εξασφάλιση και διαρκής βελτίωση των τεχνικών και κοινωνικών υποδομών στις πόλεις και τα χωριά όπως η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση συστημάτων ύδρευσης, αφαλάτωσης, τηλεθέρμανσης, έργων ηλεκτροφωτισμού των κοινόχρηστων χώρων, η δημιουργία χώρων πρασίνου, χώρων αναψυχής, πλατειών και λοιπών υπαίθριων κοινόχρηστων χώρων.

2. Η συμμετοχή στο έργο της αστικής συγκοινωνίας και η διενέργεια μεταφοράς για τη μετακίνηση κατοίκων της περιοχής τους, καθώς και η μεταφορά για την εξυπηρέτηση και την αναψυχή αυτών, όπως ορίζεται στο άρθρο 83 και στη σχετική νομοθεσία.

3. Ο καθορισμός, η κατασκευή, συντήρηση και εκμετάλλευση υπόγειων και υπέργειων χώρων στάθμευσης, καθώς και ο έλεγχος της στάθμευσης των αυτοκινήτων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

4. Η ρύθμιση της κυκλοφορίας, ο καθορισμός πεζοδρόμων, μονοδρομήσεων και κατευθύνσεων της κυκλοφορίας, η απομάκρυνση εγκαταλελειμμένων οχημάτων και γενικότερα η λήψη μέτρων για την αποφυγή δυσμενών επιδράσεων στην ασφάλεια της κυκλοφορίας, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
5. Ο καθορισμός των χώρων και των όρων λειτουργίας των λαϊκών αγορών και των εμποροπανηγύρεων, για άσκηση υπαίθριων εμπορικών δραστηριοτήτων, που διενεργούνται στην περιφέρειά τους, κατά τη σχετική νομοθεσία, καθώς και των χώρων για την προσωρινή διαμονή μετακινούμενων πληθυσμιακών ομάδων.
6. Ο καθορισμός χώρων για την τοποθέτηση πλαισίων προβολής υπαίθριας διαφήμισης, καθώς και ο προσδιορισμός ειδικότερων προδιαγραφών κατασκευής και προϋποθέσεων τοποθέτησης διαφημιστικών πλαισίων, σύμφωνα με τις τοπικές ιδιαιτερότητες στο πλαίσιο της κείμενης νομοθεσίας.
7. Η προστασία του καταναλωτή με τη δημιουργία Γραφείων Ενημέρωσης του καταναλωτή σχετικά με θέματα που αφορούν τα δικαιώματά του, την ποιότητα των προσφερόμενων αγαθών και υπηρεσιών και τις επιπτώσεις τους στην υγεία και το περιβάλλον, σε συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές.
8. Ο προσδιορισμός ειδικότερων όρων και προϋποθέσεων της ίδρυσης και εγκατάστασης καταστημάτων, επιχειρήσεων και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων της δικαιοδοσίας τους που επηρεάζουν το φυσικό, πολιτιστικό και αρχιτεκτονικό περιβάλλον, καθώς και την αισθητική, φυσιογνωμία και τις εν γένει λειτουργίες της πόλης.
9. Ο προσδιορισμός των όρων και των ωρών λειτουργίας μουσικής σε καταστήματα, τα οποία λειτουργούν στην πόλη, στο πλαίσιο των υγειονομικών και κανονιστικών διατάξεων της διοίκησης.
10. Η μέριμνα και η λήψη μέτρων για την προστασία της δημόσιας υγείας, όπως ο υγειονομικός έλεγχος των δημοτικών και κοινοτικών δεξαμενών νερού, ο υγειονομικός έλεγχος των καταστημάτων και επιχειρήσεων που λειτουργούν στην περιφέρειά τους, ο έλεγχος της ηχορύπανσης, της κοινής ησυχίας και της εκπομπής ρύπων, θορύβων και άλλων επιβαρύνσεων του περιβάλλοντος από τροχοφόρα, η περισυλλογή και εν γένει η μέριμνα για τα αδέσποτα ζώα και η δημιουργία καταφυγίων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
11. Η μέριμνα και η λήψη μέτρων για την προστασία της ζωής και της περιουσίας των κατοίκων, όπως ο έλεγχος σήμανσης των εργασιών που εκτελούνται στις οδούς και της τήρησης των υποχρεώσεων αυτών που εκτελούν έργα και εναποθέτουν υλικά και εργαλεία στις οδούς του δημοτικού ή κοινοτικού δικτύου, η λήψη μέτρων και ο έλεγχος για την προστασία από επικίνδυνες οικοδομές, από έλλειψη μέτρων ασφάλειας και υγιεινής σε εργασίες που εκτελούνται και γενικότερα από δραστηριότητες που εγκυμονούν κινδύνους για τη ζωή και την περιουσία των κατοίκων.
12. Η μέριμνα και η λήψη μέτρων για την προστασία και αναβάθμιση της αισθητικής των πόλεων και των οικισμών.
13. Η μέριμνα και η λήψη μέτρων για την απρόσκοπτη πρόσβαση στους κοινόχρηστους χώρους.
14. Η ονομασία των οδών, πλατειών, η τοποθέτηση πινακίδων πληροφορίας και η αρίθμηση κτισμάτων.
15. Η μελέτη των έργων συντήρησης και βελτίωσης του οδικού δικτύου αρμοδιότητας δήμου.
16. Η εκπόνηση κυκλοφοριακών μελετών, καθώς και η μελέτη, εκτέλεση και επίβλεψη των εργασιών σήμανσης, σηματοδότησης και ηλεκτροφωτισμού του οδικού δικτύου του δήμου.
17. Ο καθορισμός των αστικών γραμμών λεωφορείων, της αφετηρίας, της διαδρομής, των στάσεων και του τέρματος των αντίστοιχων γραμμών, καθώς και ο καθορισμός των προδιαγραφών των στάσεων και των στεγάστρων αναμονής επιβατών αστικών και υπεραστικών γραμμών.
18. Ο καθορισμός κομίστρων αστικών φορέων παροχής συγκοινωνιακού έργου.

19. Η ρύθμιση κάθε θέματος, το οποίο αφορά στην εγκατάσταση, λειτουργία και στη συντήρηση ανελκυστήρων, καθώς και η χορήγηση των σχετικών τεχνικών επαγγελματικών αδειών, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του άρθρου 4 του π.δ. 78/2006 (ΦΕΚ 80 Α') και των σχετικών Κ.Υ.Α..
  20. Η χορήγηση έγκρισης δομικής κατασκευής κεραίας σταθμού στην ξηρά, σύμφωνα με το άρθρο 1 του ν. 2801/2000 (ΦΕΚ 46 Α') και το άρθρο 24 Α' παρ. 5 εδάφιο ε' του ν. 2072/1992 (ΦΕΚ 129 Α'), όπως ισχύει, καθώς και η επιβολή κυρώσεων στους παραβάτες.
  21. Η χορήγηση άδειας εγκατάστασης και άδειας λειτουργίας φωτοβόλων, σωλήνων, φωτεινών επιγραφών και ηλεκτροκίνητων ανυψωτικών μηχανημάτων, καθώς και ο έλεγχος της λειτουργίας αυτών.
  23. Ο καθορισμός των προδιαγραφών των στάσεων και των στεγάστρων αναμονής επιβατών των αστικών και υπεραστικών γραμμών.
  24. Η απαγόρευση της δημιουργίας θέσεων στάθμευσης σε συγκεκριμένους χώρους.
  25. Η παραλαβή των αποσυρόμενων δικύκλων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων, όπου δεν υπάρχουν υποκαταστήματα του Ο.Δ.Δ.Υ..
  26. Ο καθορισμός του εξωτερικού χρωματισμού των ΤΑΞΙ.
  27. Η ανάκληση άδειας κυκλοφορίας αστικού λεωφορείου, από τον κύκλο εργασίας, εντός του ίδιου ημερολογιακού έτους κατ' άρθρο 31 του ν. 2963/2001.
  28. Η περισυλλογή αδέσποτων σκύλων, καθώς και η ίδρυση ή βελτίωση εγκαταστάσεων καταφυγίων αδέσποτων σκύλων.
  29. Ο καθορισμός των ωρών έναρξης και λήξης της εργασίας των ναυτεργατών και των αρτεργατών.
  30. Η χορήγηση βιβλιαρίων υγείας στους εκδοροσφαγείς.
  31. Η χορήγηση των αδειών παραγωγών και η θεώρησή τους από τον οικείο δήμο, όπου ο παραγωγός κατοικεί. Η αρμοδιότητα αυτή δεν αφορά την έκδοση αδειών στους Νομούς Αττικής και Θεσσαλονίκης.
  32. Η συνδρομή στο έργο του Ε.Φ.Ε.Τ. και η διενέργεια ελέγχων ή άλλων πράξεων, που ζητούν τα εντεταλμένα όργανα του Ε.Φ.Ε.Τ. και σύμφωνα με τις οδηγίες τους.
  33. Η χορήγηση αδειών άσκησης επαγγέλματος τεχνιτών επισκευής και συντήρησης αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων.
  34. Η χορήγηση αδειών άσκησης επαγγέλματος οδικού μεταφορέα επιβατών και εμπορευμάτων.
  35. Η χορήγηση, ανανέωση, ανάκληση και αφαίρεση αδειών εκγυμναστών, καθώς και ίδρυσης και λειτουργίας σχολών υποψηφίων οδηγών αυτοκινήτων και μοτοσυκλετών.
  36. Η έκδοση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας συνεργείων επισκευής και συντήρησης αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων και λοιπών συναφών εγκαταστάσεων, καθώς και η διενέργεια επιθεωρήσεων και ηλεκτρολογικών ελέγχων.
  37. Η χορήγηση εξουσιοδοτήσεων σε συνεργεία συντήρησης και επισκευής αυτοκινήτων για διάθεση Κάρτας Ελέγχου Καυσαερίων (Κ.Ε.Κ.), καθώς και η παρακολούθηση και ο έλεγχος των Κέντρων Ελέγχου Καυσαερίων.
  38. Η χορήγηση εξουσιοδοτήσεων σε συνεργεία συντήρησης και επισκευής αυτοκινήτων για τοποθέτηση συστημάτων περιορισμού ταχυτήτων.
  39. Η θεώρηση των Καρτών Επιθεώρησης και Επισκευών των ενοικιαζόμενων οχημάτων
- «40. Η παροχή υπηρεσίας δωρεάν ασύρματης πρόσβασης των πολιτών στο διαδίκτυο μέσω του Δικτύου Σύζευξις II, δημοτικού δικτύου ή άλλου παρόχου
- δ) Απασχόλησης, στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως:
1. Η υλοποίηση ή η συμμετοχή σε ολοκληρωμένα τοπικά σχέδια και προγράμματα δράσης και πρωτοβουλίες για την εφαρμογή και ανάπτυξη πολιτικών προώθησης της απασχόλησης και της κοινωνικής ενσωμάτωσης διαφόρων κατηγοριών ανέργων, στο πλαίσιο των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών.

2. Προώθηση και ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και υπηρεσιών επαγγελματικής κατάρτισης, με την ίδρυση και λειτουργία Κέντρων Επαγγελματικού Προσανατολισμού και Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης προσαρμοσμένα στις τοπικές ανάγκες και ιδιαιτερότητες και κυρίως των πληθυσμών των ορεινών, αγροτικών και νησιωτικών περιοχών, στο πλαίσιο του εθνικού και ευρωπαϊκού σχεδιασμού.

3. Συμβολή στην απορρόφηση του εργατικού δυναμικού της περιοχής τους με την ανάπτυξη συμβουλευτικών δράσεων που παρέχονται δωρεάν προς τους ανέργους, με στόχο την υποστήριξη και την ενθάρρυνσή τους για την εξεύρεση απασχόλησης, καθώς και στην προώθηση ίσων ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας, με τη δημιουργία Δημοτικών και Κοινοτικών Γραφείων Ενημέρωσης για την Απασχόληση, σε συνεργασία με τους αρμόδιους δημόσιους φορείς και τις επιχειρήσεις της περιοχής τους.

ε) Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης, στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως:

1. Η εφαρμογή πολιτικών ή η συμμετοχή σε δράσεις που αποσκοπούν στην υποστήριξη και κοινωνική φροντίδα της βρεφικής και παιδικής ηλικίας και της τρίτης ηλικίας, με την ίδρυση και λειτουργία νομικών προσώπων και ιδρυμάτων όπως παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών, βρεφοκομείων, ορφανοτροφείων, κέντρων ανοικτής περιθαλψής και ημερήσιας φροντίδας, ψυχαγωγίας και αναψυχής ηλικιωμένων, γηροκομείων κ.λπ. και τη μελέτη και εφαρμογή σχετικών κοινωνικών προγραμμάτων.

2. Η εφαρμογή πολιτικών ή η συμμετοχή σε δράσεις και προγράμματα, που στοχεύουν στη μέριμνα, υποστήριξη και φροντίδα ευπαθών κοινωνικών ομάδων με την παροχή υπηρεσιών υγείας και την προαγωγή ψυχικής υγείας, όπως δημιουργία δημοτικών και κοινοτικών ιατρείων, κέντρων αγωγής υγείας, υποστήριξης και αποκατάστασης ατόμων με αναπηρία, κέντρων ψυχικής υγείας, συμβουλευτικής στήριξης των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας και βίας κατά συνοικούντων προσώπων και κέντρων πρόληψης κατά εξαρτησιογόνων ουσιών.

3. Η μέριμνα για τη στήριξη αστέγων και οικονομικά αδύνατων δημοτών, με την παραχώρηση δημοτικών και κοινοτικών οικοπέδων σε αυτούς ή με την παροχή χρηματικών βοηθημάτων, ειδών διαβίωσης και περίθαλψης σε κατοίκους που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα διαβίωσης κατά τις προβλέψεις αυτού του Κώδικα.

4. Η σχεδίαση, η οργάνωση, ο συντονισμός και η εφαρμογή προγραμμάτων και πρωτοβουλιών για την πρόληψη της παραβατικότητας στην περιφέρειά τους, με τη δημιουργία Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης Παραβατικότητας.

5. Ο σχεδιασμός και εφαρμογή προγραμμάτων ή συμμετοχή σε προγράμματα και δράσεις για την ένταξη αθίγγανων, παλιννοστούντων ομογενών, μεταναστών και προσφύγων στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ζωή της τοπικής κοινωνίας.

6. Η προώθηση και ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης με τη δημιουργία τοπικών δικτύων κοινωνικής αλληλεγγύης, εθελοντικών οργανώσεων και ομάδων εθελοντών που θα δραστηριοποιούνται για την επίτευξη των στόχων και την υποβοήθηση του έργου της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης του Δήμου και της Κοινότητας.

7. Η εφαρμογή προγραμμάτων εμβολιασμών και η διενέργειά τους.

8. Η τήρηση κανόνων υγιεινής των δημόσιων και ιδιωτικών σχολείων.

9. Η χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας ιδρυμάτων παιδικής πρόνοιας σε ιδιώτες, καθώς και σε συλλόγους ή σωματεία, που επιδιώκουν φιλανθρωπικούς σκοπούς.

10. Η άσκηση ελέγχου και εποπτείας στα ιδρύματα παιδικής προστασίας ιδιωτικού δικαίου (ιδιωτικοί παιδικοί σταθμοί) και η ευθύνη λειτουργίας των παιδικών εξοχών.

11. Η εποπτεία επί των φιλανθρωπικών σωματείων και ιδρυμάτων, καθώς και η έγκριση του προϋπολογισμού τους, η παρακολούθηση και ο έλεγχος των επιχορηγήσεων, που δίδονται σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου με κοινωφελείς σκοπούς.

12. Η οικονομική ενίσχυση αυτοστεγαζόμενων, η μίσθωση ακινήτων, η ρύθμιση διαφόρων θεμάτων κοινωνικής κατοικίας και η επιβολή κυρώσεων για παραβάσεις της οικείας νομοθεσίας.
13. Ο διορισμός μελών διοικητικών συμβουλίων, η εποπτεία και η ρύθμιση θεμάτων λειτουργίας ιδρυμάτων προστασίας και αγωγής οικογένειας του παιδιού (όπως Κέντρων Παιδικής Μέριμνας, Παιδικών Σταθμών, Παιδικών Εξοχών, παραρτημάτων ΠΙΚΠΑ και ΚΕΠΕΠ).
14. Ο ορισμός ιατρών προς εξέταση επαγγελματιών και εργαζομένων σε καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος για τη χορήγηση σε αυτούς βιβλιαρίων υγείας.
15. Η χορήγηση της Κάρτας Αναπηρίας, μετά από σχετική γνωμοδότηση της αρμόδιας Επιτροπής Πιστοποίησης Αναπηρίας.
16. Η έκδοση πιστοποιητικών οικονομικής αδυναμίας.
17. Η καταβολή επιδομάτων σε τυφλούς, κωφάλαλους, ανασφάλιστους παραπληγικούς, τετραπληγικούς και ακρωτηριασμένους, διανοητικά καθυστερημένους, ανίκανους προς εργασία, υποφέροντες από εγκεφαλική παράλυση (σπαστικούς), απροστάτευτους ανήλικους, υποφέροντες από αιμολυτική αναιμία και βαριά ανάπηρους, καθώς και σε λοιπά άτομα δικαιούμενα παροχής κοινωνικής προστασίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.δ. 57/1973 (ΦΕΚ 149 Α'), της σχετικής νομοθεσίας, καθώς και των οικείων κανονιστικών ρυθμίσεων.
18. Η δωρεάν παραχώρηση της χρήσης οικημάτων λόγω απορίας ή για άλλους σοβαρούς λόγους.
19. Η αναγνώριση δικαιούχων στεγαστικής συνδρομής.
20. Η υλοποίηση:
  - α) προγραμμάτων δημόσιας υγιεινής που οργανώνονται από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ή από άλλα Υπουργεία, το κόστος των οποίων βαρύνει απευθείας τον προϋπολογισμό του αντίστοιχου Υπουργείου,
  - β) εκτάκτων προγραμμάτων δημόσιας υγείας, τα οποία εκτελούνται με έκτακτη χρηματοδότηση,
  - γ) προγραμμάτων δημόσιας υγείας που χρηματοδοτούνται από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
21. Η έκδοση αποφάσεων παροχής κοινωνικής προστασίας.
22. Η χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας δημοτικών και ιδιωτικών παιδικών ή βρεφονηπιακών σταθμών.
23. Η χορήγηση αδειών διενέργειας λαχειοφόρων αγορών, εράνων και φιλανθρωπικών αγορών.
24. Η έκδοση τοπικών υγειονομικών διατάξεων και η λήψη μέτρων σε θέματα δημόσιας υγιεινής.
25. Η πληροφόρηση των δημοτών για θέματα δημόσιας υγείας.
26. Η χορήγηση άδειας λειτουργίας ιδιωτικών επιχειρήσεων περίθαλψης ηλικιωμένων ή ατόμων, που πάσχουν ανίατα από κινητική αναπηρία.
27. Η επιβολή κυρώσεων σε ιατρούς, οι οποίοι πωλούν φάρμακα χωρίς άδεια, καθώς και σε βάρος ιατρών και φαρμακοποιών για κατοχή ή πώληση δειγμάτων φαρμάκων.
28. Η οργάνωση αυτοτελώς ή σε συνεργασία με τις αντίστοιχες περιφερειακές υπηρεσίες ειδικών προγραμμάτων για την προστασία και προαγωγή της Δημόσιας Υγείας στην περιοχή αρμοδιότητάς τους, κατά τις ρυθμίσεις της παρ. 7 του άρθρου 14 του ν. 3172/2003 (ΦΕΚ 197 Α').
29. Η εφαρμογή προγραμμάτων για την καταπολέμηση λοιμωδών και παρασιτικών νοσημάτων ζώων.
30. Η επιβολή ή άρση υγειονομικών μέτρων, λόγω εμφάνισης βαριάς επιζωοτίας για την έκδοση πιστοποιητικών προς μεταφορά ζώων.
31. Ο ορισμός ελεγκτή γιατρού Ο.Γ.Α. για τα Ν.Π.Δ.Δ. του νομού.

32. Ο ορισμός μελών του Διοικητικού Συμβουλίου των Ταμείων Πρόνοιας και Προστασίας Πολυτέκνων, από το δήμο όπου εδρεύουν τα ταμεία.

33. Η εφαρμογή, οργάνωση και εποπτεία της τεχνητής σπερματέγχυσης και του συγχρονισμού του οίστρου των ζώων.

34. Η παροχή γνωμάτευσης από τον αρμόδιο κτηνίατρο για υγειονομική καταλληλότητα των ζώων όταν πρόκειται για πλανόδια έκθεση ζώων

35. Η σχεδίαση, η οργάνωση, ο συντονισμός και η εφαρμογή προγραμμάτων προώθησης της ισότητας των φύλων, σύμφωνα με τις πολιτικές της ΓΠΦ και το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων και πρωτοβουλιών για την προώθηση της ισότητας των φύλων εντός των διοικητικών τους ορίων, καθώς και την εφαρμογή του εργαλείου της «Ευρωπαϊκής Χάρτας για την Ισότητα των Φύλων στις Τοπικές Κοινωνίες», με την υλοποίηση των δεσμεύσεων που διατυπώνονται σε αυτή για την προώθηση της αρχής της ισότητας των φύλων.

στ) Παιδείας, πολιτισμού και αθλητισμού, στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως:

1. Η κατασκευή, διαχείριση και βελτίωση των υλικοτεχνικών υποδομών του εθνικού συστήματος της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας Παιδείας και ιδιαίτερα η συντήρηση, η καθαριότητα και η φύλαξη των σχολικών κτιρίων.

2. Η ίδρυση και λειτουργία βιβλιοθηκών.

3. Η ίδρυση και λειτουργία κέντρων δημιουργικής απασχόλησης παιδιών.

4. Η ίδρυση και λειτουργία πάρκων κυκλοφοριακής αγωγής.

5. Η εφαρμογή πολιτικών για την ανάδειξη και προστασία του τοπικού πολιτισμού, η προβολή των πολιτιστικών αγαθών και των σύγχρονων πολιτιστικών έργων που παράγονται σε τοπικό επίπεδο, με τη δημιουργία πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων, μουσείων, πινακοθηκών, κινηματογράφων και θεάτρων, φιλαρμονικών και σχολών διδασκαλίας μουσικής, σχολών χορού, ζωγραφικής, γλυπτικής κ.λπ., καθώς και η μελέτη και εφαρμογή πολιτιστικών προγραμμάτων.

6. Η προστασία μουσείων, μνημείων, σπηλαίων, καθώς και αρχαιολογικών και ιστορικών χώρων της περιοχής και των εγκαταστάσεων αυτών.

7. Η επισκευή, συντήρηση και αξιοποίηση παραδοσιακών και ιστορικών σχολικών κτιρίων και κτιρίων που παραχωρούνται από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς.

8. Η διοργάνωση συναυλιών, θεατρικών παραστάσεων και άλλων πολιτιστικών εκδηλώσεων ή η συμμετοχή τους σε αυτά.

9. Η προώθηση πολιτιστικών ανταλλαγών, σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

10. Η ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού.

11. Η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση αθλητικών εγκαταστάσεων, όπως δημοτικών και κοινοτικών γυμναστηρίων, αθλητικών κέντρων και δημοτικών και κοινοτικών χώρων άθλησης.

12. Η προώθηση και εφαρμογή προγραμμάτων ενίσχυσης μαζικού αθλητισμού και διοργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων.

13. Η εκτέλεση προγραμμάτων δια βίου μάθησης στο πλαίσιο του αντίστοιχου εθνικού και περιφερειακού σχεδιασμού, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

14. Η συγκρότηση επιτροπής καταλληλότητας και επιλογής οικοπέδου για την ανέγερση διδακτηρίου, καθώς και επιλογής οικοπέδου μετά κτιρίου κατάλληλου να χαρακτηριστεί ως διδακτήριο. Η εκτίμηση της αξίας του οικοπέδου γίνεται από την επιτροπή του άρθρου 186 του ν. 3463/2006.

Τα ανωτέρω ισχύουν και για μισθώσεις κτηρίων προς στέγαση σχολείων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης από τους Δήμους. Σχετικές αποφάσεις συγκρότησης της επιτροπής καταλληλότητας για μίσθωση σχολικών ακινήτων που εκδόθηκαν μετά την έναρξη ισχύος του ν. 3852/2010 μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος είτε από τον οικείο Περιφερειακό Διευθυντή Εκπαίδευσης είτε από τον Δήμαρχο, θεωρούνται νόμιμες.

15. Η απαλλοτρίωση οικοπέδων για τις ανάγκες της σχολικής στέγης, καθώς και η ανέγερση σχολικών κτιρίων.
  16. Η μίσθωση ακινήτων για τη στέγαση δημόσιων σχολικών μονάδων, η στέγαση και συστέγαση αυτών και σε περίπτωση συστέγασης ο καθορισμός της αποκλειστικής χρήσης ορισμένων χώρων του διδακτηρίου, από κάθε σχολική μονάδα, καθώς και της κοινής χρήσης των υπολοίπων χώρων και των ωρών λειτουργίας της κάθε συστεγαζόμενης σχολικής μονάδας.
  17. Η διάθεση διδακτηρίου για άλλες χρήσεις κοινής ωφέλειας ή για την πραγματοποίηση εκδηλώσεων, κοινού ενδιαφέροντος, σε συνεργασία με τη Σχολική Επιτροπή.
  18. Η σίτιση μαθητών μουσικών και καλλιτεχνικών σχολείων.
  19. Η εποπτεία και ο έλεγχος των συλλόγων γονέων και κηδεμόνων.
  20. Η έγκριση της εγκατάστασης, μεταφοράς ή επισκευής τηλεφωνικών συνδέσεων (κυρίων, δευτερευουσών, πρόσθετων και παράλληλων) στα σχολεία.
  21. Η οργάνωση συναυλιών ή άλλων πολιτιστικών εκδηλώσεων για τους μαθητές, κατόπιν έγκρισης της Σχολικής Επιτροπής.
  22. Ο διορισμός και η αντικατάσταση διοικητών των ιδρυμάτων, που χορηγούν υποτροφίες, εφόσον έχουν τοπική σημασία.
  23. Η έγκριση οποιασδήποτε μίσθωσης ιδιωτικού αυτοκινήτου δημόσιας χρήσης για μεταφορά προσώπων και υλικών προς κάλυψη σχολικών αναγκών.
  24. Ο καθορισμός κοινωφελούς χρήσης των σχολείων σε περίπτωση παύσης της λειτουργίας τους.
  25. Η κατανομή πιστώσεων στις Σχολικές Επιτροπές για την επισκευή και συντήρηση των σχολικών κτιρίων.
  26. Η επιβολή κυρώσεων, κατά τις ισχύουσες διατάξεις, στους γονείς και κηδεμόνες που δεν εγγράφουν τα παιδιά τους στο σχολείο και αμελούν για την τακτική φοίτησή τους.
  27. Η διακοπή μαθημάτων, λόγων έκτακτων συνθηκών ή επιδημικής νόσου, εντός των διοικητικών ορίων του οικείου δήμου.
  28. Η χορήγηση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας ιδιωτικών μουσικών ιδρυμάτων (ωδείων, μουσικών σχολών, χορωδιών, συμφωνικών ορχηστρών και συγκροτημάτων μουσικής δωματίου), σύμφωνα με τις διατάξεις του β.δ. 16/1966 (ΦΕΚ 7 Α').
  29. Η συμμετοχή εκπροσώπου του οικείου δήμου στην οργανωτική επιτροπή φεστιβάλ τοπικής εμβέλειας.
  30. Η επιχορήγηση φορέων που αναπτύσσουν πολιτιστικού χαρακτήρα δραστηριότητες στη χωρική αρμοδιότητα του δήμου, καθώς και όσων συμβάλλουν στην τουριστική ανάπτυξη και προβολή του, ύστερα από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου που λαμβάνεται με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) των μελών του.
  31. Η άσκηση εποπτείας επί των Εθνικών Αθλητικών Κέντρων, που καθορίζονται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Πολιτισμού και Τουρισμού. Με την απόφαση αυτή, η οποία εκδίδεται κατόπιν γνώμης της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, εντός έτους από τη δημοσίευση του παρόντος, προσδιορίζονται ειδικότερα τα Εθνικά Αθλητικά Κέντρα, κατ' αντιστοιχία προς τους οικείους δήμους, εξειδικεύονται τα θέματα που αναφέρονται στην εποπτεία, καθώς και κάθε σχετικό τεχνικό, λεπτομερειακό και διαδικαστικό ζήτημα.
- ζ) Πολιτικής Προστασίας, στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως:
1. Ο συντονισμός και η επίβλεψη του έργου της πολιτικής προστασίας για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των καταστροφών που συμβαίνουν στα διοικητικά τους όρια.
  2. Η διατύπωση εισήγησης για το σχεδιασμό πολιτικής προστασίας της περιοχής τους, στο πλαίσιο του ετήσιου εθνικού σχεδιασμού και η εφαρμογή των προγραμμάτων, μέτρων και δράσεων που αφορούν την περιοχή τους στο πλαίσιο του εθνικού και περιφερειακού σχεδιασμού.

3. Η διάθεση και ο συντονισμός δράσης του απαραίτητου δυναμικού και μέσων για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των καταστροφών της περιφέρειάς τους.

Η) Αγροτική Ανάπτυξη – Κτηνοτροφία – Αλιεία, στον οποίο περιλαμβάνονται οι ακόλουθες αρμοδιότητες :

1. Η σύσταση και λειτουργία Γραφείων Γεωργικής Ανάπτυξης (Γ.Γ.Α.).

2. Η μελέτη και εκτέλεση έργων τεχνικής υποδομής, τοπικής σημασίας, που αφορούν στη γεωργία, την κτηνοτροφία και την αλιεία και ιδίως αυτών που σχετίζονται με την αγροτική οδοποιία, την κατασκευή λιμνοδεξαμενών, τα έργα βελτίωσης βοσκοτόπων και τα εγχειοβελτιωτικά έργα.

4. Η διαχείριση βοσκοτόπων.

5. Η παροχή γνώμης για τον καθορισμό Βιομηχανικών και Επιχειρησιακών Περιοχών (Β.Ε.ΠΕ.) και για τη μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων, κατ' άρθρο 5 του ν. 2545/1997 (ΦΕΚ 254 Α').

6. Η έρευνα και μελέτη κάθε θέματος για την ανάπτυξη της γεωργίας, κτηνοτροφίας, και αλιείας, καθώς και τη διατήρηση του αγροτικού, κτηνοτροφικού και αλιευτικού πληθυσμού στις εστίες τους.

7. Η ανάπτυξη, προστασία, εκτίμηση και παρακολούθηση της φυτικής και ζωικής παραγωγής.

8. Η σύνδεση αγροτικής παραγωγής και τουριστικής ανάπτυξης.

9. Η προώθηση προγραμμάτων εγκατάστασης νέων αγροτών.

10. Η εκτίμηση και παρακολούθηση της γεωργικής και κτηνοτροφικής παραγωγής ως και των απολαμβανομένων υπό των παραγωγών τιμών γεωργικών προϊόντων.

11. Η παρακολούθηση της πορείας των αγορών των γεωργικών προϊόντων και η λήψη αντιπροσωπευτικών τιμών.

12. Η ενημέρωση του αγροτικού πληθυσμού για τις βελτιωμένες μεθόδους παραγωγής και οργάνωσης των εκμεταλλεύσεων για την αντιμετώπιση των τεχνικών, οικονομικών και διαρθρωτικών προβλημάτων στο πλαίσιο των προγραμμάτων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης.

13. Η συνεργασία με ιδρύματα έρευνας της αγροτικής, κτηνοτροφικής και αλιευτικής παραγωγής.

14. Η ευρύτερη διάδοση στον αγροτικό κόσμο, μέσω εκπαιδευτικών προγραμμάτων, γνώσεων για την εφαρμογή βελτιωμένων μεθόδων καλλιέργειας.

15. Η καλύτερη οργάνωση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων στο πλαίσιο σχεδίων βελτίωσης.

16. Η χορήγηση άδειας για τη λειτουργία κτηνιατρικού γραφείου για τα παραγωγικά ζώα, καθώς και ειδικής άδειας για αποθήκευση φαρμακευτικών προϊόντων.

17. Η εφαρμογή και ο έλεγχος του συστήματος αναγνώρισης και καταγραφής του ζωικού κεφαλαίου του δήμου (ενώτια για την ατομική αναγνώριση των ζώων, ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων, διαβατήρια ζώων, τήρηση ατομικών μητρώων).

18. Η χορήγηση αδειών λειτουργίας καταστημάτων διατήρησης, εμπορίας και διακίνησης ζώων.

19. Η παροχή γνωμάτευσης για υγειονομική καταλληλότητα των ζώων, όταν πρόκειται για πλανόδια έκθεση ζώων.

20. Η χορήγηση αδειών για την ίδρυση και λειτουργία κτηνοπτηνοτροφικών εγκαταστάσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3698/2008 (ΦΕΚ 198 Α').

21. Η χορήγηση αδειών, ανανέωσης, ανάκλησης και μεταβίβασης λειτουργίας καταστημάτων λιανικής πώλησης κτηνιατρικών και αγροτικών φαρμακευτικών προϊόντων.

22. Η χορήγηση των σχετικών αδειών για την καταλληλότητα των αυτοκινήτων που μεταφέρουν ζώα.

23. Η χορήγηση αδειών λειτουργίας και η εποπτεία των ιδιωτικών κτηνιατρείων, κλινικών ιατρείων.
25. Η άσκηση εποπτείας και ελέγχου στον τομέα της αλιείας στην περιοχή δικαιοδοσίας του δήμου.
26. Η εκμίσθωση δημοτικών εκτάσεων γης για βιομηχανικούς ή βιοτεχνικούς σκοπούς, κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, εγκαταστάσεις θερμοκηπίων και για μονάδες στους τομείς αλιείας.
27. Οι αποφάσεις καταστροφής, εκποίησης και έγκρισης του αποτελέσματος της σχετικής δημοπρασίας ή διάθεσης των δημευθέντων υλικών και μέσων αλιείας (άρθρο 7 παρ. 3 και 4 του ν.δ. 420/1970, ΦΕΚ 27 Α').
28. Η απόφαση εφαρμογής του προγράμματος ανάπτυξης των ιχθυοκαλλιεργειών με την έγκαιρη και επαρκή παραγωγή του αναγκαίου (γόνου) ιχθυδίων για τον εφοδιασμό με αυτόν των ενδιαφερόμενων ιδιωτών πεστροφοκαλλιεργητών (άρθρο 110 παρ. α' του π.δ. 433/1977).
29. Η συγκέντρωση και η τήρηση στοιχείων των υδατοκαλλιεργειών και της αλιείας στα εσωτερικά ύδατα.
30. Η κατάρτιση μελετών και η σύνταξη εκλαϊκευμένων εντύπων που αφορούν δραστηριότητες θαλάσσιας αλιείας, υδατοκαλλιεργειών και προστασίας των υδάτινων οικοσυστημάτων.
31. Η διοργάνωση ενημερωτικών συναντήσεων με αλιείς, υδατοκαλλιεργητές και γενικά εργαζόμενους σε επιχειρήσεις του αλιευτικού τομέα.
32. Η έγκριση για τη διενέργεια εμπλουτισμού λιμνών και ποταμών και ο καθορισμός της απαγορευτικής περιόδου αλιείας με κάθε μέσο και εργαλείο στις λίμνες.
33. Η χορήγηση άδειας σε αλιευτικά σκάφη για διενέργεια δοκιμαστικής αλιείας.
34. Η απόφαση καθορισμού των όρων χορήγησης ερασιτεχνικών αδειών αλιείας και η απόφαση για περιορισμό της αλιείας στη λίμνη Ταυρωπού (άρθρο 18 παράγραφοι 1 και 2 του ν.δ. 420/1970).
- 35(36). Η απόφαση διάθεσης σε δημόσιες υπηρεσίες ή σε ερευνητικά ιδρύματα ή σε νομικά πρόσωπα του δημόσιου τομέα των πλωτών μέσων, εργαλείων και λοιπού εξοπλισμού που δημεύτηκε, εφόσον δεν έχει πλειστηριασθεί (άρθρο 2 παρ. 3 του ν.1740/1987, ΦΕΚ 221 Α', όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 8 του ν. 2040/1992 (ΦΕΚ 70 Α')).
- 36(37). Η τήρηση στοιχείων των πάσης φύσεως αλιευτικών εκμεταλλεύσεων.
- 37(38). Η αντιμετώπιση θεμάτων και η εισήγηση μέτρων που αφορούν τη διακίνηση, μεταποίηση, τυποποίηση, συντήρηση και εμπορία των αλιευτικών προϊόντων σε συνεργασία με αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς.
- 36(39). Η επιβολή ειδικών ή πρόσθετων περιοριστικών μέτρων της αλιείας για ποτάμιους, λιμναίους, λιμνοθαλάσσιους και άλλους υδάτινους χώρους (άρθρο 10 του ν.δ. 420/1970, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 3 του ν.1740/1987 και το άρθρο 9 παρ. 1 του ν. 2040/1992).
- 39(40). Η έγκριση για διενέργεια αθλητικής αλιείας (π.δ. 373/1985 άρθρο 5 παρ. 2 ΦΕΚ 131 Α').
- 40(41). Η χορήγηση ερασιτεχνικής άδειας αλιείας (β.δ. 666/1966 άρθρα 1, 2, 3 (ΦΕΚ 160 Α') και π.δ. 373/1985).
- 41(42). Η άδεια χρήσης καταδυτικών συσκευών σε περιπτώσεις διεξαγωγής ερευνών (π.δ. 373/1985 άρθρο 3 παρ. 2).
- 42(43). Η έγκριση αντικατάστασης αλιευτικού σκάφους (β.δ. 666/1966, π.δ. 261/1991 άρθρο 1 παρ. 1α, 1β, 1γ και άρθρα 3 και 4, ΦΕΚ 98 Α').
- 43(44). Η χορήγηση επαγγελματικής άδειας αλιείας (β.δ. 666/1966, π.δ. 261/1991, άρθρο 1 παρ.1δ).
- 44(45). Η άδεια μεταβίβασης κυριότητας επαγγελματικής άδειας αλιείας σκάφους (π.δ. 261/1991 άρθρο 2).

- 45(46). Η άδεια αντικατάστασης μηχανής αλιευτικού σκάφους (π.δ. 261/1991 άρθρο 4).
- 46(47). Η επιβολή κυρώσεων σε όσους δεν παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την παραγωγή και αξία αλιευμάτων των επαγγελματικών αλιευτικών σκαφών (π.δ. 333/1990 άρθρο 2, ΦΕΚ 143 Α΄).
- 47(48). Η χορήγηση άδειας αλιείας γόνου ιχθύων και λοιπών υδροβίων οργανισμών (π.δ. 54/1978, ΦΕΚ 10 Α΄, π.δ. 398/1990 άρθρο 5 παρ. 2β, ΦΕΚ 159 Α΄).
- 48(49). Η σύμφωνη γνώμη για την εισαγωγή από το εξωτερικό ζώντων υδροβίων ζώων και φυτών ή φυκιών ή των αυγών τους για τεχνητή εκτροφή ή εμπλουτισμό υδάτων.
- 49(50). Η έγκριση της χορήγησης, από τις αρμόδιες αρχές, αδειών αλιείας στα επαγγελματικά ή ερασιτεχνικά σκάφη αλιείας ή σπογγαλιείας (π.δ. 915/1981 άρθρο 8 παρ. β΄, γγ΄, β.δ. 666/1966 άρθρα 2, 3, 4 παρ. 2 και 11, β.δ. 152/1969 άρθρο 1 παρ. 2, ΦΕΚ 43 Α΄).
- 50(51). Ο καθορισμός της διάρκειας, έναρξης και λήξης της απαγορευτικής περιόδου αλιείας στους ποταμούς χωρικής αρμοδιότητας του οικείου δήμου (π.δ. 235/1979 άρθρο 2 παρ.1 ΦΕΚ 65 Α΄).
- 51(52). Ο καθορισμός του αριθμού των με μηχανικό αλιευτικό συγκρότημα (γρι-γρι) αλιευόντων συγκροτημάτων στο ελληνικό τμήμα της Λίμνης Μεγάλη Πρέσπα και των προϋποθέσεων με τις οποίες θα διενεργείται η αλιεία (β.δ. 142/1971 άρθρο 2 παρ. Β1, ΦΕΚ 49 Α΄).
- 52(53). Ο καθορισμός της απαγορευτικής περιόδου αλιείας με κάθε μέσο και εργαλείο στις λίμνες χωρικής αρμοδιότητας του οικείου δήμου (β.δ. 142/1971 άρθρο 2 παρ. Β2).
- 53(54). Ο καθορισμός περιορισμών κατά τη διενέργεια αλιείας εντός των τεχνικών λιμνών για την προστασία των έργων που υπάρχουν σε αυτές (β.δ. 142/1971 άρθρο 2 περ. Γ3).
- 54(55). Η απαγόρευση ή έγκριση χρησιμοποίησης ορισμένων αλιευτικών εργαλείων στις λίμνες Μεγάλη Πρέσπα και Δοϊράνη (β.δ. 249/1972 άρθρο 1 παρ. 2).
- 55(56). Η έκτακτη αναστολή των αδειών αλιείας και σπογγαλιείας για ορισμένη περίοδο σε περιοχή χωρικής αρμοδιότητας του οικείου δήμου, όταν το επιβάλλει η προστασία της ιχθυοπαραγωγής και η ρύθμιση της αλιείας και σπογγαλιείας (β.δ. 666/1966 άρθρο 7, β.δ.152/1969 άρθρο 1 παρ. 2).
- 56(57). Η έκδοση χρηματικών ενταλμάτων για απόδοση εσόδων από την εκμετάλλευση ιχθυοτροφείων λιμνοθάλασσας Μεσολογίου - Αιτωλικού (άρθρο 65 παρ. 2 του ν.δ. 420/1970).
- 57(58). Η έγκριση για μετατροπή ή αντικατάσταση εργαλείων στη λιμνοθάλασσα Μεσολογίου - Αιτωλικού (β.δ. 435/1970, ΦΕΚ 142 Α΄).
- 58(59). Η πρόταση για εγγραφή πιστώσεων για απαλλοτρίωση υδάτινων και χερσαίων εκτάσεων (άρθρο 3 του ν.δ. 420/1970, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 3 παρ. 1 εδάφ. 3 του ν.1740/1987).
- 59(60). Η απόφαση για τον καθορισμό όρων χορήγησης ερασιτεχνικών αδειών σε κατοίκους άλλων περιοχών στις τεχνητές λίμνες Πολυφύτου και Μόρνου (άρθρο 5 παρ. 5 του ν. 972/1979, ΦΕΚ 224 Α΄).
- 60(61). Η απόφαση αξιοποίησης, ιχθυοτροφικά, των μη εκμεταλλεύσιμων τελμάτων ή άγονων εκτάσεων σε συνεργασία με τις υπηρεσίες (π.δ. 402/1988, άρθρο 18 παρ. Βii) άρθρο 1 του ν.δ. 420/1970).
- 61(62). Η απόφαση εξαιρέσεων υποχρέωσης προσκόμισης αλιευμάτων στις ιχθυόσκαλες (άρθρο 24 παρ. 1α του ν.δ. 420/1970).
- 62(63). Η σύσταση τριμελών συμβουλίων εκδίκασης αλιευτικών προσφυγών (άρθρο 9 παρ. 4 του ν. 2040/1992).
- 63(64). Η έγκριση και τροποποίηση καταστατικών αλιευτικών συνεταιρισμών και η παροχή σε αυτούς τεχνικών οδηγιών.
- 64(65). Η έγκριση για την τροποποίηση ή συμπλήρωση του είδους των εργαλείων με τα οποία και μόνο επιτρέπεται η αλιεία στις λίμνες (άρθρο 1 του β.δ. 249/1972, ΦΕΚ 58 Α΄).

65(66). Η χορήγηση ειδικής άδειας για αλιεία αθερίνας στη λίμνη Τριχωνίδα (άρθρο 1 του π.δ. 99/2003, ΦΕΚ 94 Α΄), καθώς και η έκδοση απόφασης για την κοπή των καλάμων στις λίμνες (άρθρο 2 παρ. 2 του β.δ. 249/1972, ΦΕΚ 58 Α΄).

66(67). Η κατασκευή και λειτουργία αλιευτικών καταφυγίων, υποδομών και εξοπλισμών σε λιμένες αλιευτικούς ή λιμένες που εξυπηρετούν αλιευτικά σκάφη.

67(68). Η παροχή γνώμης για κάθε τεχνική τροποποίηση ή διαρρύθμιση που αφορά ή θίγει τα κρηπιδώματα και τη χερσαία ζώνη των ιχθυοσκαλών (ν.δ. 420/1970, άρθρο 22 παρ. 3, π.δ. 422/1991 άρθρο 1 παρ. 3, ΦΕΚ 154 Α΄).

68(69). Η γνωμοδότηση για την παραχώρηση, μίσθωση και αναμίσθωση υδάτινων εκτάσεων για την ίδρυση, επέκταση και μετεγκατάσταση μονάδων υδατοκαλλιέργειας εντατικής ή ημιεντατικής μορφής των ιχθυοτρόφων υδάτων, καθώς και για τη χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας τους.

II. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες ασκούν, σε τοπικό επίπεδο, κρατικού χαρακτήρα αρμοδιότητες, οι οποίες τους έχουν ανατεθεί για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία.

Οι αρμοδιότητες αυτές είναι, ειδικότερα, οι ακόλουθες:

1. Η τήρηση του δημοτολογίου και του μητρώου αρρένων, η έκδοση των σχετικών πιστοποιητικών που απορρέουν από αυτό, καθώς και η τήρηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την κείμενη νομοθεσία για τη δημιουργία και τήρηση του Εθνικού Δημοτολογίου.

2. Η τήρηση των ληξιαρχικών βιβλίων, στα οποία καταχωρούνται τα ληξιαρχικά γεγονότα που συμβαίνουν στην περιφέρειά τους και η έκδοση αποσπασμάτων των ληξιαρχικών πράξεων.

3. Η τήρηση αρχείων επίσημων εγγράφων και η έκδοση αντιγράφων.

4. Η περιοδική ενημέρωση των δημοσίων υπηρεσιών για τις μεταβολές προσωπικής κατάστασης, που προκύπτουν από τα τηρούμενα στοιχεία.

5. Η τήρηση των υποχρεώσεων που προκύπτουν από την ισχύουσα εκλογική νομοθεσία.

6. Η τήρηση των υποχρεώσεων που προκύπτουν από την ισχύουσα νομοθεσία περί ιθαγένειας και αλλοδαπών και μετανάστευσης.

7. Η χορήγηση άδειας πολιτικού γάμου και η τέλεση των γάμων αυτών.

8. Η δημιουργία, συντήρηση και λειτουργία κοιμητηρίων και κέντρων αποτέφρωσης νεκρών.

9. Η χορήγηση βεβαίωσης μόνιμης κατοικίας.

10. Ο έλεγχος της τήρησης των διατάξεων που αφορούν τους χώρους προσωρινής εγκατάστασης μετακινούμενων πληθυσμιακών ομάδων.

11. Ο έλεγχος της τήρησης των διατάξεων που αφορούν τα ζώα συντροφιάς.

12. Ο έλεγχος τήρησης των διατάξεων που αφορούν το Γενικό Οικοδομικό Κανονισμό και τις οικοδομές που χαρακτηρίζονται επικίνδυνες.

13. Η χορήγηση, ανάκληση και αφαίρεση των αδειών ίδρυσης, λειτουργίας και εγκατάστασης των καταστημάτων και επιχειρήσεων, οι όροι λειτουργίας και εγκατάστασης των οποίων καθορίζονται από την κείμενη νομοθεσία και τους αντίστοιχους υγειονομικούς κανονισμούς και διατάξεις, καθώς και ο έλεγχος της τήρησης αυτών.

14. Η τήρηση των διατάξεων που αφορούν το ωράριο λειτουργίας των καταστημάτων.

15. Η χορήγηση, ανάκληση και αφαίρεση αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας κινηματογράφων, θεάτρων και παρεμφερών επιχειρήσεων και η διενέργεια των προβλεπόμενων επιθεωρήσεων.

16. Η χορήγηση, ανάκληση και αφαίρεση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας παιδοτόπων και διάφορων ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων, όπως λούνα πάρκ, τσίρκο, πίστες αυτοκινητιδίων, μουσικών συναυλιών και άλλων καλλιτεχνικών εκδηλώσεων, που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία, καθώς και ο έλεγχος τήρησης των σχετικών διατάξεών της.

Οι όροι, οι προϋποθέσεις και τα δικαιολογητικά για τη χορήγηση των αδειών ίδρυσης και λειτουργίας παιδότοπων, καθώς και κάθε άλλο σχετικό με τη λειτουργία τους θέμα καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομίας και Ανάπτυξης, Υγείας, Τουρισμού και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής

17. Η χορήγηση, ανάκληση και αφαίρεση αδειών τεχνικών ψυχαγωγικών παιγνίων και παροχής υπηρεσιών διαδικτύου, καθώς και ο έλεγχος τήρησης των σχετικών διατάξεων.

18. Η χορήγηση και ανάκληση άδειας λειτουργίας μουσικών οργάνων, καθώς και ο έλεγχος τήρησης των σχετικών διατάξεων.

19. Η χορήγηση και ανάκληση αδειών για την άσκηση υπαίθριου στάσιμου εμπορίου, η χορήγηση αδειών εμποροπανηγύρεων και υπαίθριων χριστουγεννιάτικων αγορών, σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 3377/2005 (ΦΕΚ 202 Α'), καθώς και ο έλεγχος της τήρησης των διατάξεων που αφορούν το υπαίθριο εμπόριο και τις λαϊκές αγορές.

20. Η χορήγηση άδειας κυκλοφορίας ζωήλατου οχήματος στην περιφέρειά τους.

21. Η αφαίρεση της άδειας από τις οικοδομές για μη εξόφληση ασφαλιστικών εισφορών στο Ι.Κ.Α..

22. Η χορήγηση και ανάκληση άδειας εγκατάστασης και χρήσης του οικήματος για την άσκηση δραστηριότητας από εκδιδόμενα πρόσωπα, καθώς και ο έλεγχος τήρησης των σχετικών διατάξεων.

23. Ο έλεγχος τήρησης της τουριστικής νομοθεσίας από τις επιχειρήσεις τουριστικού ενδιαφέροντος, κατά τις ειδικότερες προβλέψεις του νόμου.

24. Η χορήγηση αδειών διενέργειας διαφήμισης, τοποθέτησης πλαισίων υπαίθριας διαφήμισης, τοποθέτησης επιγραφών προσδιορισμού επαγγελματικής δραστηριότητας σε φυσικά και νομικά πρόσωπα, καθώς και η παραχώρηση χώρων για την προβολή δραστηριοτήτων σε νομικά πρόσωπα, που επιδιώκουν κοινωφελείς σκοπούς, όπως επίσης ο έλεγχος εφαρμογής των διατάξεων περί υπαίθριας διαφήμισης των προδιαγραφών των διαφημιστικών πλαισίων και επιγραφών, η αφαίρεση των παράνομων υπαίθριων διαφημίσεων και επιγραφών και η επιβολή των προβλεπόμενων προστίμων, με τις προϋποθέσεις και τους όρους που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία.

25. Η χορήγηση άδειας λειτουργίας καταστημάτων εκμίσθωσης μοτοποδηλάτων.

26. Η πρόσληψη και αλλαγή επωνύμου, καθώς και η πρόσληψη πατρωνύμου και μητρωνύμου από παιδιά, που γεννήθηκαν χωρίς γάμο των γονέων τους ή είναι αγνώστων γονέων.

27. Ο εξελληνισμός του ονοματεπωνύμου Ελλήνων του εξωτερικού, ομογενών αλλοδαπών, που αποκτούν την ελληνική ιθαγένεια και παλιννοστησάντων ομογενών, που έχουν την ελληνική ιθαγένεια.

28. Ο καθορισμός των χρονικών ορίων λειτουργίας καταστημάτων και επιχειρήσεων.

29. Η χορήγηση (από το δημοτικό συμβούλιο) αδειών ίδρυσης υπεραγορών λιανικού εμπορίου.

30. Η χορήγηση (με απόφαση δημοτικού συμβουλίου) άδειας άσκησης υπαίθριου πλανόδιου εμπορίου και ο καθορισμός του ανώτατου αριθμού των αδειών αυτών στο δήμο, καθώς και η συγκρότηση (με απόφαση δημάρχου) της Επιτροπής Υπαίθριου Πλανόδιου Εμπορίου.

31. Η έγκριση (με απόφαση δημοτικού συμβουλίου) της λειτουργίας Κυριακάτικων Αγορών, καθώς και η χορήγηση άδειας συμμετοχής στις αγορές αυτές.

32. Η έκδοση αποφάσεων για την ίδρυση, τη μετακίνηση, τη διάλυση και τον καθορισμό του τρόπου της εν γένει λειτουργίας Λαϊκών Αγορών, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία περιλαμβανομένης της χορήγησης επαγγελματικών και παραγωγικών αδειών, καθώς και κάθε άλλου συναφούς αντικειμένου, εκτός από την απόφαση τοποθέτησης των πωλητών στις Λαϊκές Αγορές, η οποία εκδίδεται από το περιφερειακό συμβούλιο, ανά περιφερειακή ενότητα. Οι ανωτέρω αρμοδιότητες δεν αφορούν τους δήμους των Νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης.

33. Η συγκρότηση Επιτροπών για τον έλεγχο των πωλητών, παραγωγών και επαγγελματιών των Λαϊκών Αγορών.

34. Η εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας για τη χορήγηση αδειών εκμετάλλευσης περιπτέρων και πώλησης προϊόντων καπνού, καθώς και παραχώρησης του δικαιώματος εκμετάλλευσης κυλικείου- καφενείου κατά τις διατάξεις του άρθρου 23 του ν.δ. 1044/1971, όπως ισχύει.

35. Η λήψη απόφασης σχετικά με τον καθορισμό των ωρών ανοίγματος, μεσημβρινής διακοπής και κλεισίματος των φαρμακαποθηκών.

36. Η παροχή άδειας σε πρόσωπο που διατηρεί κατάσταση πώλησης σκύλων ή γατών (μετά από έκθεση Κτηνιατρικής Αρχής), καθώς και σχετικής άδειας λειτουργίας του καταστήματος.

37. Η χορήγηση αδειών άσκησης επαγγέλματος κουρέα, κομμωτή, τεχνίτη περιποίησης χεριών και ποδιών, καθώς και η συγκρότηση σχετικής εξεταστικής επιτροπής και πειθαρχικού συμβουλίου.

38. Η χορήγηση άδειας λειτουργίας εκθέσεων βιβλίου κατ' άρθρο 17 του ν. 3377/2005, καθώς και ο σχετικός έλεγχος και η επιβολή κυρώσεων.

39. Η χορήγηση αδειών για την οργάνωση εκθέσεων (εκτός των διεθνών), η ρύθμιση θεμάτων λειτουργίας τους και η εποπτεία αυτών.

40. Η χορήγηση αδειών καταλληλότητας εκθεσιακών χώρων στεγασμένων μόνιμα ή προσωρινά ή υπαίθριων ή μικτών.

41. Η δημιουργία χώρων στάθμευσης τροχοφόρων και με δυνατότητα μίσθωσης ακινήτων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

42. Η δυνατότητα παραχώρησης χρήσης δημοτικών ακινήτων ή η καταβολή του μισθώματος προς κάλυψη στεγαστικών αναγκών της πυροσβεστικής υπηρεσίας.

Άρθρο 76

Άσκηση αρμοδιοτήτων

1. Οι δημοτικές και κοινοτικές αρχές ασκούν τις αρμοδιότητές τους, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις των νόμων, των κανονιστικών διατάξεων της διοίκησης και των κανονιστικών διατάξεων που θεσπίζουν οι ίδιες, σύμφωνα με το άρθρο 79. Κατά την άσκηση των ανωτέρω αρμοδιοτήτων θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη:

α. Τις εθνικές, περιφερειακές και ευρωπαϊκές πολιτικές που σχετίζονται με τις αρμοδιότητές τους.

β. Την ανάγκη συνεργασίας και συντονισμού με άλλες τοπικές ή δημόσιες αρχές και οργανισμούς, οι οποίοι έχουν την αρμοδιότητα να δρουν και να διαθέτουν πόρους στην περιφέρειά τους.

γ. Τους διαθέσιμους πόρους για την κάλυψη της αρμοδιότητας και την ανάγκη να διασφαλισθεί η επωφελής, η αποτελεσματική χρήση και η ισόρροπη κατανομή τους.

δ. Την ανάγκη να οργανώνουν τις παρεχόμενες υπηρεσίες με τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η επάρκεια, η ποιότητα και αποτελεσματικότητά τους, με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση των κατοίκων.

ε. Την ανάγκη για υψηλής ποιότητας περιβαλλοντική προστασία και προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και την ανάγκη προώθησης της βιώσιμης ανάπτυξης των περιοχών τους.

2. Οι αρμοδιότητες της παρ. 1 του άρθρου 75 μπορούν να ασκηθούν προς όφελος:

α. ολόκληρης ή τμήματος της εδαφικής τους περιφέρειας,

β. όλων ή μέρους των κατοίκων της περιφέρειάς τους.

γ. σε διαδημοτικό επίπεδο μέσω σχετικών συμβάσεων ή διαδημοτικής συνεργασίας, σύμφωνα με τις προβλέψεις του παρόντος.

3. α. Για τη διασφάλιση της απρόσκοπτης κοινωνικής διαβίωσης των κατοίκων των Δήμων και Κοινοτήτων και για την εύρυθμη λειτουργία των πόλεων και των οικισμών μπορεί να

συσταθεί, με τους Οργανισμούς Εσωτερικής Υπηρεσίας, Δημοτική Αστυνομία, η οποία λειτουργεί ως αυτοτελής υπηρεσία.

β. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Δημόσιας Τάξης, μετά από γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., καθορίζονται οι προϋποθέσεις σύστασης της Δημοτικής Αστυνομίας, οι αρμοδιότητές της, καθώς και ο χρόνος έναρξης άσκησης τους σε σχέση με την οργάνωσή της, ο τρόπος με τον οποίο ασκούνται, η διάρθρωση των υπηρεσιών της, τα προσόντα και οι θέσεις κατά κατηγορίες, βαθμούς και κλάδους του προσωπικού της, καθώς και το σύστημα πρόσληψης, εκπαίδευσης, επιμόρφωσης τούτου, περιλαμβανομένων των καθηκόντων, δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. - (βλ. άρθρο 271 παρ. 4 του παρόντος νόμου)

4. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών, ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων, είναι δυνατή η παροχή ειδικών κινήτρων και προβλέψεων ειδικών χρηματοδοτήσεων για την κάλυψη άσκησης αρμοδιοτήτων από ορεινούς ή νησιωτικούς Δήμους ή Κοινότητες ή από Δήμους ή Κοινότητες σε φθίνουσες και μειονεκτικές περιοχές, όπως αυτές καθορίζονται από τις κείμενες διατάξεις, ανάλογα εάν αυτές ασκούνται από τους ίδιους ή σε διαδημοτικό επίπεδο. Οι ενισχύσεις αυτές παρέχονται εντός των πλαισίων της υφιστάμενης εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας.

5. Όταν αιρετό όργανο Δήμου ή Κοινότητας απέχει παράνομα από την άσκηση της αρμοδιότητάς του, θέτοντας σε σοβαρό και προφανή κίνδυνο το δημόσιο συμφέρον, ο Γενικός Γραμματέας, με ειδικώς αιτιολογημένη απόφασή του, αναθέτει την άσκηση της, για τον απολύτως αναγκαίο χρόνο, σε αντίστοιχο όργανο της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Αν στην περίπτωση αυτή δεν ασκηθεί η ανατεθείσα αρμοδιότητα μέσα στον απαιτούμενο από τις περιστάσεις χρόνο, ο οποίος δεν μπορεί να υπερβαίνει τη μία εβδομάδα, τότε αυτή ασκείται από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας ή ανατίθεται από τον ίδιο σε άλλο όργανο της Διοίκησης.

6. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, είναι δυνατόν να κωδικοποιούνται οι διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας για την άσκηση κάθε αρμοδιότητας και να ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη διαδικασία και τον τρόπο άσκησης τους.

Άρθρο 77

Γνώμη των δημοτικών και κοινοτικών αρχών για ειδικά θέματα

1. Προκειμένου οι κρατικές αρχές να εκδώσουν οποιαδήποτε διοικητική κανονιστική πράξη, που αφορά την προστασία του περιβάλλοντος, τα ρυθμιστικά ή χωροταξικά σχέδια και τις αποφάσεις χωροθέτησης εγκαταστάσεων και λοιπών δραστηριοτήτων, οφείλουν να ζητούν τη γνώμη των δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων των Δήμων ή των Κοινοτήτων ή των διοικητικών συμβουλίων των Ενώσεων Δήμων και Κοινοτήτων, στην περιφέρεια των οποίων πρόκειται να ισχύσουν, κατά τις ακόλουθες διακρίσεις:

α) Για πράξεις που αφορούν την περιφέρεια έως δέκα (10) Δήμων και Κοινοτήτων απαιτείται η γνώμη όλων των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων.

β) Για πράξεις που αφορούν την περιφέρεια περισσότερων από δέκα (10) Δήμων και Κοινοτήτων του νομού, απαιτείται η γνώμη του διοικητικού συμβουλίου της Τοπικής Ενώσεως Δήμων και Κοινοτήτων.

γ) Για πράξεις που αφορούν την περιφέρεια Δήμων και Κοινοτήτων που υπάγονται σε περισσότερους νομούς, απαιτείται η γνώμη του διοικητικού συμβουλίου των τοπικών ενώσεων Δήμων και Κοινοτήτων.

δ) Για πράξεις που αφορούν την περιφέρεια ολόκληρης της Χώρας, απαιτείται η γνώμη του διοικητικού συμβουλίου της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας.

2. Όταν οι πράξεις που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο αφορούν τα πολεοδομικά σχέδια, για την έκδοσή τους απαιτείται η γνώμη μόνο των δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων των Δήμων ή των Κοινοτήτων, στη διοικητική περιφέρεια των οποίων πρόκειται να ισχύουν οι πράξεις αυτές.

3. Σε όλες τις περιπτώσεις των παραγράφων 1 και 2 η γνώμη πρέπει να παρέχεται στην αρμόδια αρχή μέσα σε δύο (2) μήνες, από τότε που ο Δήμος ή η Κοινότητα ή η ένωση έλαβε το σχετικό ερώτημα.

4. Η διαφοροποίηση από τη γνώμη των οργάνων, που προβλέπουν οι παράγραφοι 1 και 2, πρέπει να στηρίζεται σε ειδική αιτιολογία.

5. Στα όργανα που καταρτίζουν τα προγράμματα για την περιφερειακή ανάπτυξη, τη χωροταξία και την προστασία του περιβάλλοντος μετέχουν και εκπρόσωποι των Δήμων ή Κοινοτήτων ή των ενώσεων αυτών.

Κατά την κατάρτιση των προγραμμάτων αυτών λαμβάνονται υπόψη οι γνώμες των δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων ή των διοικητικών συμβουλίων των Ενώσεων των Δήμων και Κοινοτήτων της περιφέρειας, την οποία αφορούν τα προγράμματα, όπως ορίζει προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομίας και Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων.

Με το ίδιο διάταγμα καθορίζεται ο αριθμός των εκπροσώπων των Δήμων ή Κοινοτήτων ή των ενώσεων αυτών στα όργανα που καταρτίζουν τα προγράμματα και ο τρόπος με τον οποίο ορίζονται οι εκπρόσωποι αυτοί.

6. Δεν επιτρέπεται απαλλοτρίωση, διάθεση, δέσμευση ή οποιουδήποτε είδους επέμβαση ή περιορισμός στη διοίκηση, στη διαχείριση και στη διάθεση δημοτικών ή κοινοτικών κτημάτων, έργων, υπηρεσιών και υδάτων αρδεύσεως ή υδρεύσεως, χωρίς προηγούμενη γνώμη του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

Άρθρο 78

Προθεσμία για την απόφαση ή γνωμοδότηση από άλλες αρχές, οι οποίες απαιτούνται για την έκδοση πράξεων από Δήμους και Κοινότητες

Όπου, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, απαιτείται προηγούμενη απόφαση ή γνώμη οποιασδήποτε αρχής, για θέματα που αποφασίζουν οι Δήμοι, οι Κοινότητες και τα νομικά τους πρόσωπα δημοσίου δικαίου, η σχετική πράξη εκδίδεται το αργότερο μέσα σε ένα τρίμηνο, αφότου η αρμόδια αρχή παρέλαβε το σχετικό ερώτημα με τα προβλεπόμενα στοιχεία. Αν η προθεσμία αυτή περάσει χωρίς να έχει εκδοθεί η προαναφερόμενη πράξη, τότε τα αρμόδια δημοτικά ή κοινοτικά όργανα αποφασίζουν, χωρίς να απαιτείται η έκδοση ή η παροχή της.

Άρθρο 79

Κανονιστικές Αποφάσεις

1. Οι δημοτικές και κοινοτικές αρχές ρυθμίζουν θέματα της αρμοδιότητάς τους εκδίδοντας τοπικές κανονιστικές αποφάσεις, στο πλαίσιο της κείμενης νομοθεσίας, με τις οποίες:

α) Θέτουν κανόνες:

α1. Για την προστασία του φυσικού, αρχιτεκτονικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, των θαλασσών από πηγές ξηράς και των υπόγειων και επίγειων υδάτινων αποθεμάτων από τη ρύπανση.

α2. Για την προστασία της υγείας των κατοίκων από οχλούσες δραστηριότητες και ειδικότερα στις τουριστικές περιοχές κατά την τουριστική περίοδο.

α3. Για την τήρηση της καθαριότητας σε κοινόχρηστους και ιδιωτικούς υπαίθριους χώρους της εδαφικής τους περιφέρειας και γενικότερα για τη διασφάλιση και αναβάθμιση της

αισθητικής των πόλεων και των οικισμών, λαμβάνοντας υπόψη ιδιαίτερα τη διατήρηση και ανάδειξη των παραδοσιακών, ιστορικών και τουριστικών περιοχών.

α4. Για τη ρύθμιση της κυκλοφορίας, των μονοδρομήσεων και κατευθύνσεων της κυκλοφορίας, τον προσδιορισμό και τη λειτουργία των χώρων στάθμευσης των οχημάτων, καθώς και για την τοποθέτηση και λειτουργία μετρητών ή εγκαταστάσεων ρύθμισης της στάθμευσης οχημάτων σε κοινόχρηστους χώρους.

β) Καθορίζουν τον τρόπο εφαρμογής των αναγκών, κατά περίπτωση, μέτρων για την πρόληψη και αντιμετώπιση πυρκαγιών σε κοινόχρηστους χώρους και ιδιαίτερα στους χώρους διάθεσης των απορριμμάτων, λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές πυροσβεστικές διατάξεις.

γ) Προσδιορίζουν τους όρους και τις ώρες λειτουργίας μουσικής σε καταστήματα που λειτουργούν στην πόλη, λαμβάνοντας υπόψη τις χρήσεις γης, τις ιδιαίτερες τοπικές συνθήκες και την προστασία των κατοίκων από την ηχορύπανση.

δ) Καθορίζουν τους όρους και τις προϋποθέσεις:

δ1. Για τη χρήση και λειτουργία των δημοτικών και κοινοτικών αγορών, των εμποροπανηγύρεων, παραδοσιακού ή μη χαρακτήρα, των ζωοπανηγύρεων, των χριστουγεννιάτικων αγορών και γενικά των υπαίθριων εμπορικών δραστηριοτήτων.

δ2. Για τη χρήση των αλσών και των κήπων, των πλατειών, των παιδικών χαρών και των λοιπών κοινόχρηστων χώρων.

δ3. Για τη χρήση και λειτουργία των συστημάτων ύδρευσης, άρδευσης και αποχέτευσης.

δ4. Για τη λειτουργία των δημοτικών και κοινοτικών κατοικιών, των θερέτρων, των κατασκηνώσεων και τουριστικών εγκαταστάσεων.

ε) Καθορίζουν τους χώρους λειτουργίας των λαϊκών αγορών, τις θέσεις που επιτρέπεται η άσκηση υπαίθριου στάσιμου εμπορίου και τους κοινόχρηστους, δημοτικούς ή κοινοτικούς χώρους, που επιτρέπεται να τοποθετηθούν τα μέσα προβολής υπαίθριας διαφήμισης.

Μπορούν επίσης να καθορίζουν ειδικότερες προδιαγραφές και προϋποθέσεις κατασκευής και τοποθέτησης διαφημιστικών πλασιών και επιγραφών σε επαγγελματικούς χώρους, ανάλογα με τις τοπικές ιδιαιτερότητες, λαμβάνοντας υπόψη τη φυσιογνωμία και την αισθητική του χώρου.

στ) Προσδιορίζουν τους όρους και τις προϋποθέσεις

για την εγκατάσταση και λειτουργία καταστημάτων, επιχειρήσεων και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων, για τη χορήγηση της άδειας των οποίων είναι αρμόδιοι, λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές διατάξεις για την προστασία του περιβάλλοντος, του αιγιαλού και της παραλίας, της δασικής νομοθεσίας, της νομοθεσίας για την πυροπροστασία, για τους αρχαιολογικούς και ιστορικούς τόπους, τις διατάξεις του γενικού πολεοδομικού σχεδίου, του οικοδομικού κανονισμού και τους γενικούς όρους που προβλέπονται από τις σχετικές υγειονομικές διατάξεις.

Μπορούν, επίσης, πέραν των ανωτέρω, να προσδιορίζουν ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις για την ίδρυση και εγκατάσταση των ανωτέρω επιχειρήσεων και δραστηριοτήτων σε περιοχές, που επηρεάζουν το φυσικό, πολιτιστικό και αρχιτεκτονικό περιβάλλον, την αισθητική φυσιογνωμία και τις εν γένει λειτουργίες των πόλεων και των οικισμών, εκτός των περιοχών, για τις οποίες έχουν προσδιορισθεί ειδικότεροι όροι χρήσεων γης.

2. Οι αποφάσεις της ανωτέρω παραγράφου λαμβάνονται από τα δημοτικά ή κοινοτικά συμβούλια με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών τους, το συντομότερο δυνατό διάστημα από την έναρξη της δημοτικής ή κοινοτικής περιόδου.

Την έκδοση των τοπικών κανονιστικών αποφάσεων των Δήμων εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο η δημαρχιακή επιτροπή.

Εάν η κανονιστική διάταξη αφορά αποκλειστικά την περιφέρεια ενός τοπικού διαμερίσματος ή οικισμού, η δημαρχιακή επιτροπή διαμορφώνει την εισήγησή της, μετά από γνώμη του οικείου τοπικού συμβουλίου.

Για τη διαμόρφωση της εισήγησης, η δημορχιακή επιτροπή λαμβάνει υπόψη τις παρατηρήσεις και τις προτάσεις των αρμόδιων κοινωνικών και επαγγελματικών φορέων και ομάδων πολιτών της περιφέρειας του Δήμου, με τους οποίους έρχεται σε διαβούλευση, καθώς και τυχόν ειδικές μελέτες που έχουν εκπονηθεί για την αντιμετώπιση των ανωτέρω ζητημάτων.

3. Με τις κανονιστικές αποφάσεις της παραγράφου 1 μπορεί να καθορίζονται οι περιπτώσεις, για τις οποίες επιβάλλονται διοικητικά μέτρα και πρόστιμα, ορίζοντας το ύψος του προστίμου και τη διαδικασία επιβολής τους.

4. Οι τοπικές κανονιστικές αποφάσεις δημοσιεύονται υποχρεωτικά, κατά το πλήρες κείμενό τους, στο δημοτικό ή κοινοτικό κατάστημα του Δήμου ή της Κοινότητας, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται από το άρθρο 284 και περίληψη αυτών σε μια ημερήσια ή εβδομαδιαία τοπική εφημερίδα. Οι αποφάσεις αυτές παραμένουν συνεχώς εκτεθειμένες σε χώρο του δημοτικού ή κοινοτικού καταστήματος, που είναι προσιτός στο κοινό. Οι ίδιες αποφάσεις, με φροντίδα του προέδρου του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, μπορεί να καταχωρούνται στην ιστοσελίδα του Δήμου ή της Κοινότητας.

Επιπλέον, το δημοτικό και κοινοτικό συμβούλιο λαμβάνει μέτρα για την όσο το δυνατόν ευρύτερη δημοσιοποίηση των αποφάσεων αυτών, μέσω των τοπικών μέσων μαζικής ενημέρωσης, εκδίδοντας ειδικούς οδηγούς ενημέρωσης των κατοίκων και των οικείων επαγγελματικών τάξεων και χρησιμοποιεί, για τον ίδιο σκοπό, οποιοδήποτε άλλο πρόσφορο μέσο.

Άρθρο 80

Καταστήματα Υγειονομικού Ενδιαφέροντος

1. Καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος είναι εκείνα, στα οποία γίνεται παρασκευή ή/και διάθεση σε πελάτες (καθισμένους, όρθιους, περαστικούς) ή διανομή φαγητών ή γλυκισμάτων ή οποιουδήποτε άλλου παρασκευάσματος τροφίμων ή ποτών ή αποθήκευση ή συντήρηση ή εμπορία κάθε είδους τροφίμων ή ποτών, καθώς και τα καταστήματα προσφοράς υπηρεσιών, εξαιτίας των οποίων μπορεί να προκληθεί βλάβη στη δημόσια υγεία, όπως αναλυτικά αναφέρονται στις ισχύουσες υγειονομικές διατάξεις.

2. Για την ίδρυση και λειτουργία των ανωτέρω καταστημάτων απαιτείται άδεια, η οποία χορηγείται από τον δήμαρχο ή τον πρόεδρο της Κοινότητας. Πριν από τη χορήγηση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας χορηγείται προέγκριση ίδρυσης, η οποία εκδίδεται ύστερα από απόφαση της δημορχιακής επιτροπής ή του κοινοτικού συμβουλίου, μετά από προέλεγχο του σχετικού αιτήματος του ενδιαφερομένου.

Για τον προέλεγχο λαμβάνονται υπόψη ζητήματα που αφορούν τις χρήσεις γης, την προστασία του φυσικού, πολιτιστικού και αρχιτεκτονικού περιβάλλοντος, την προστασία του αιγιαλού και της παραλίας, των δασικών περιοχών, των αρχαιολογικών και ιστορικών τόπων, καθώς και την αισθητική, φυσιογνωμία και τις εν γένει λειτουργίες της πόλης, όπως αυτά ορίζονται από την ισχύουσα νομοθεσία και από τους ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις, που τίθενται στις τοπικές κανονιστικές διατάξεις των οικείων δημοτικών και κοινοτικών αρχών.

3. Η προέγκριση ίδρυσης συνίσταται στη δυνατότητα ίδρυσης από τον ενδιαφερόμενο συγκεκριμένου καταστήματος, χορηγείται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία ενός (1) μήνα από την κατάθεση της αίτησης και αποτελεί προϋπόθεση για τη χορήγηση άδειας έναρξης επιτηδεύματος από την αρμόδια Δ.Ο.Υ..

Για την ανωτέρω προέγκριση ο ενδιαφερόμενος καταθέτει αίτηση στον οικείο Δήμο ή Κοινότητα, στην οποία δηλώνει το είδος του καταστήματος και τις προσφερόμενες υπηρεσίες, την τοποθεσία στην οποία πρόκειται να λειτουργήσει, επισυνάπτοντας διάγραμμα της περιοχής στο οποίο σημειώνεται η ακριβής θέση του καταστήματος, καθώς και το προβλεπόμενο παράβολο

Μετά τη χορήγηση της προέγκρισης ίδρυσης, ο ενδιαφερόμενος οφείλει να προσκομίσει στον οικείο Δήμο ή Κοινότητα όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά που προβλέπονται από τις οικείες διατάξεις για το κατάστημα που επιθυμεί να λειτουργήσει, τα οποία θα του τα υποδείξει η αρμόδια υπηρεσία, προκειμένου να χορηγηθεί η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας. Η αρμόδια υπηρεσία του Δήμου ή της Κοινότητας οφείλει, ευθύς ως συμπληρωθεί ο φάκελος, να προβεί σε όλες τις απαιτούμενες ενέργειες προς όλες τις συναρμόδιες υπηρεσίες, για τον υγειονομικό έλεγχο, τον έλεγχο πυρόσβεσης κ.λπ., οι οποίες οφείλουν μέσα σε πενήντα (50) ημέρες να έχουν προβεί σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες.

Η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας εκδίδεται μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες αφότου ολοκληρωθεί η ανωτέρω διαδικασία και εφόσον πληρούνται όλες οι νόμιμες προϋποθέσεις. Σε αντίθετη περίπτωση, ανακαλείται η απόφαση προέγκρισης ίδρυσης.

Το κατάστημα λειτουργεί νόμιμα από το χρόνο χορήγησης της οριστικής άδειας ίδρυσης και λειτουργίας.

4. Εάν ο ενδιαφερόμενος, που αιτείται άδεια ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος, επιθυμεί και άδεια λειτουργίας μουσικής ή και άδεια χρήσης κοινόχρηστου χώρου, μπορεί να υποβάλει το σχετικό αίτημα με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά μαζί με τα δικαιολογητικά που υποχρεούται να προσκομίσει μετά τη χορήγηση της προέγκρισης ίδρυσης του καταστήματος, προκειμένου μαζί με την άδεια ίδρυσης και λειτουργίας του καταστήματος να εκδοθούν και οι ανωτέρω σχετικές άδειες.

Η άδεια λειτουργίας μουσικής στα ανωτέρω καταστήματα χορηγείται από τη δημορχιακή επιτροπή ή από τον πρόεδρο της Κοινότητας.

5. Δεν απαιτείται νέα άδεια ίδρυσης και λειτουργίας σε περίπτωση μεταβίβασης του καταστήματος σε νέο πρόσωπο, εφόσον δεν έχει γίνει μεταφορά, επέκταση, αλλαγή ή ουσιαστική τροποποίηση των υγειονομικών όρων λειτουργίας αυτού.

Στην περίπτωση αυτή η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας αντικαθίσταται υποχρεωτικά με νέα, η οποία εκδίδεται στο όνομα του προσώπου, που μεταβιβάστηκε το κατάστημα, χωρίς να ακολουθείται η διαδικασία, που προβλέπεται για τη χορήγηση της αρχικής άδειας.

Για την αντικατάστασή της, ο ενδιαφερόμενος, στον οποίο μεταβιβάστηκε το κατάστημα, υποβάλλει στον οικείο Δήμο ή Κοινότητα, πλέον των δικαιολογητικών που αναφέρονται στο πρόσωπό του, και υπεύθυνη δήλωση περί μη μεταφοράς, επέκτασης ή αλλαγής της χρήσης του καταστήματος.

Ο νέος κύριος του καταστήματος ευθύνεται από κοινού με τον παλιό για την τήρηση των διατάξεων που ισχύουν για τη λειτουργία του από το χρόνο που πραγματοποιείται η μεταβίβαση μέχρι την αντικατάσταση της άδειας.

6. Για την ανάκληση ή την οριστική αφαίρεση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας των καταστημάτων της παραγράφου 1, αρμόδιοι είναι η δημορχιακή επιτροπή ή το κοινοτικό συμβούλιο, οι οποίοι οφείλουν μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από τη συνδρομή των προϋποθέσεων να λάβουν τη σχετική απόφαση.

Κατ' εξαίρεση για την προσωρινή αφαίρεση της άδειας λειτουργίας ενός καταστήματος, όπως προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία, καθώς και για την παροχή της εντολής προς σφράγιση αυτών, αρμόδιος είναι ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος Κοινότητας, ο οποίος οφείλει εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τη συνδρομή των προϋποθέσεων να λάβει τη σχετική απόφαση. Το ίδιο όργανο, εντός της αυτής προθεσμίας, παρέχει την εντολή για τη σφράγιση των καταστημάτων που λειτουργούν χωρίς άδεια.

Παράβαση των διατάξεων αυτής της παραγράφου αποτελεί πειθαρχικό αδίκημα και παράβαση καθήκοντος και τιμωρείται κατά τις διατάξεις των άρθρων 142 και 143 του παρόντος και κατά το άρθρο 259 του Ποινικού Κώδικα.

7. Αρμόδιο όργανο για τη σφράγιση και την εκτέλεση των διοικητικών πράξεων, όλων των καταστημάτων και επιχειρήσεων δικαιοδοσίας του οικείου Δήμου ή Κοινότητας, είναι η

δημοτική αστυνομία ή το όργανο, που ορίζεται για το σκοπό αυτόν από το οικείο δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο και αποτελείται από υπαλλήλους ή και αιρετούς στην περίπτωση που δεν έχει συσταθεί δημοτική αστυνομία.

Το αρμόδιο όργανο, κατά την εκτέλεση των ανωτέρω πράξεων, δύναται, όπου κρίνει αναγκαίο, να ζητά τη συνδρομή της Ελληνικής Αστυνομίας, η οποία υποχρεούται να την παρέχει, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 159 και 161 του π.δ. 141/1991 (ΦΕΚ 58 Α').

7Α. Η αστυνομική αρχή του τόπου της έδρας των κέντρων διασκέδασης και των καταστημάτων του άρθρου 1 παρ. 1 του π.δ. 180/1979 (Α' 46), καθώς και των λοιπών καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, στα οποία σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά υγειονομικές διατάξεις προσφέρονται οινοπνευματώδη ποτά για άμεση εντός αυτών κατανάλωση, σφραγίζει υποχρεωτικά το κατάστημα για χρονικό διάστημα δέκα ημερών, αν βεβαιώνονται από αστυνομικούς συνολικά, εντός έτους, τρεις παραβάσεις των διατάξεων του άρθρου 2 παρ. 2 περίπτωση α' του π.δ. 180/1979, ως ισχύει. Αντίγραφο της απόφασης σφράγισης του καταστήματος και της σχετικής έκθεσης κοινοποιούνται αυθημερόν στον κατά τόπο αρμόδιο δήμο, ο οποίος οφείλει στο χρονικό αυτό διάστημα να εκδώσει την απόφαση αφαίρεσης της άδειας λειτουργίας του καταστήματος. Σε περίπτωση που αποφασισθεί από τον οικείο δήμο η αφαίρεση της άδειας λειτουργίας για διάστημα μεγαλύτερο των δέκα ημερών, η σφράγιση διατηρείται και για τον πέραν των δέκα ημερών χρόνο.

8. Κατ' εξαίρεση, για καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος που λειτουργούν εντός εγκαταστάσεων κύριων τουριστικών καταλυμάτων, καθώς και για εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής των παραγράφων 1 και 3, αντίστοιχα, του άρθρου 2 του ν. 2160/1993 (ΦΕΚ 118 Α'), όπως ισχύουν, περιλαμβανομένων και των κολυμβητικών δεξαμενών, αρμόδιο όργανο για τη χορήγηση των οικείων αδειών ίδρυσης και λειτουργίας είναι ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (Ε.Ο.Τ.).

Η χορήγηση γίνεται σύμφωνα με τις ισχύουσες υγειονομικές και λοιπές διατάξεις, που διέπουν τις αντίστοιχες άδειες.

Όπου στις ρυθμίσεις αυτού του άρθρου αναφέρεται «Δήμος ή Κοινότητα», «δήμαρχος ή πρόεδρος Κοινότητας», «δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο», νοείται ο Ε.Ο.Τ. και τα όργανα αυτού. Η άδεια λειτουργίας μουσικής των ανωτέρω καταστημάτων χορηγείται από τη δημαρχιακή επιτροπή του οικείου Δήμου ή από τον πρόεδρο της Κοινότητας.

9. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης μπορεί να καθορίζονται θέματα διαδικασίας έκδοσης και ανάκλησης των αδειών, μεταβίβασης και μετατροπής της άδειας, τρόπου σφράγισης των καταστημάτων, των γενικών υγειονομικών όρων που τα διέπουν, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

10. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Δημόσιας Τάξης, καθορίζονται όροι και προϋποθέσεις και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για τη λειτουργία των κέντρων διασκέδασης, μπαρ και λοιπών καταστημάτων που προσφέρουν οινοπνευματώδη ποτά.

11. Για τη έκδοση των αδειών του παρόντος, καθώς και του επόμενου άρθρου καταβάλλεται παράβολο υπέρ του οικείου Δήμου ή Κοινότητας, που καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών, ύστερα από γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., και η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 81

Εγκατάσταση και λειτουργία Θεάτρων - Κινηματογράφων και Ψυχαγωγικών Παιδειών

Για την εγκατάσταση και λειτουργία θεάτρων, κινηματογράφων και ψυχαγωγικών παιδειών (λούνα-παρκ, πίστες αυτοκινητιδίων, τσίρκο κ.λπ.) απαιτείται άδεια, η οποία χορηγείται από τον δήμαρχο ή τον πρόεδρο της Κοινότητας με τη διαδικασία που προβλέπουν οι

διατάξεις του προηγούμενου άρθρου και εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις των οικείων διατάξεων που διέπουν αυτά.

Άρθρο 82 **Ρύθμιση κυκλοφορίας**

1. Οι κανονιστικές αποφάσεις, που αφορούν τη ρύθμιση της κυκλοφορίας, τον καθορισμό πεζοδρόμων, μονοδρομήσεων και κατευθύνσεων της κυκλοφορίας, τον προσδιορισμό και τη λειτουργία των χώρων στάθμευσης οχημάτων σε κοινόχρηστους χώρους, εκδίδονται, μετά προηγούμενη κατάρτιση σχετικών μελετών, οι οποίες έχουν εκπονηθεί ή εγκριθεί από τις Τεχνικές Υπηρεσίες του οικείου Δήμου ή Κοινότητας ή από τις Τεχνικές Υπηρεσίες Δήμων και Κοινοτήτων των Περιφερειών.

Κατ' εξαίρεση εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 52 παρ. 1 του ν. 2696/1999 (ΦΕΚ 57 Α'), όπως ισχύει, εφόσον τα μέτρα της προηγούμενης παραγράφου αφορούν:

α) Το εθνικό ή επαρχιακό δίκτυο της Χώρας, τις παρακαμπτήριες οδούς αυτού και αυτές που το επηρεάζουν, καθώς και τα υπάρχοντα ή προγραμματιζόμενα συγκοινωνιακά έργα του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων στο αστικό ή υπεραστικό δίκτυο.

β) Το βασικό οδικό δίκτυο, όπως αυτό ορίζεται με τις διατάξεις του π.δ. 183/1986 (ΦΕΚ 70 Α') και τις σχετικές αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ή των οικείων Νομαρχών, των Δήμων και Κοινοτήτων:

β1. Του Νομού Αττικής, εκτός των Δήμων και των Κοινοτήτων των Επαρχιών Αιγίνης, Κυθήρων, Τροιζηνίας, Ύδρας και του υπολοίπου Επαρχίας Πειραιώς.

β2. Του πολεοδομικού συγκροτήματος Θεσσαλονίκης.

β3. Του πολεοδομικού συγκροτήματος Βόλου.

β4. Του πολεοδομικού συγκροτήματος Ηρακλείου και

β5. Των Δήμων Πατρέων και Λάρισας.

γ) Τις παρακαμπτήριες οδούς του βασικού δικτύου του προηγούμενου εδαφίου και τις οδούς που επηρεάζουν το ανωτέρω δίκτυο ή την κυκλοφορία στα όρια των Δήμων ή Κοινοτήτων.

2. Οι κανονιστικές αποφάσεις των δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων που αφορούν την κυκλοφορία κοινοποιούνται στις κατά τόπους Υπηρεσίες της Τροχαίας ή στις Αστυνομικές Υπηρεσίες που ασκούν καθήκοντα Τροχαίας, καθώς και στις αρμόδιες υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Δημόσιων Έργων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων.

3. Οι παραβάτες των κανονιστικών αποφάσεων των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων, που αφορούν θέματα κυκλοφορίας και στάθμευσης οχημάτων, τιμωρούνται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του ν. 2696/ 1999 (ΦΕΚ 57 Α').

4. Οι διατάξεις του άρθρου 10 και των παραγράφων 2 έως και 6 του άρθρου 52 του ν. 2696/1999 (ΦΕΚ 57 Α') δεν θίγονται από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 83 **Δημοτική Συγκοινωνία**

1. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες μπορούν να ασκούν συγκοινωνιακό έργο για την εξυπηρέτηση της μετακίνησης των κατοίκων της περιφέρειάς τους, εφόσον το έργο αυτό δεν εξυπηρετείται από υφιστάμενη γραμμή, όπως τούτο διαπιστώνεται από τον οικείο Νομάρχη.

Για την εκτέλεση του έργου αυτού επιτρέπεται, ύστερα από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η επιβολή κομίστρου, το οποίο έχει ανταποδοτικό χαρακτήρα και καλύπτει αποκλειστικώς λειτουργικές ανάγκες.

2. Μπορούν, επίσης, να διενεργούν μεταφορές για τη μετακίνηση: α) κατοίκων που ανήκουν σε κοινωνικές ομάδες, όπως ατόμων με αναπηρία, ηλικιωμένων και παιδιών,

στους οποίους παρέχουν υπηρεσίες, β) των εργαζομένων στους οικείους Δήμους και Κοινότητες και στα νομικά πρόσωπα αυτών και γ) μαθητών στον τόπο που λειτουργεί το σχολείο, εφόσον η μετακίνησή τους δεν είναι δυνατή με μεταφορικά μέσα δημόσιας χρήσης. Για θέματα που προκύπτουν όταν η μεταφορά αναφέρεται σε μαθητές διαφορετικών Δήμων ή Κοινοτήτων, αποφασίζει η οικεία Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

3. Η εκτέλεση του έργου του άρθρου αυτού μπορεί να γίνεται και εκτός των διοικητικών τους ορίων, πραγματοποιείται δε είτε με ιδιόκτητα μέσα είτε με τη χρήση των συνήθων αστικών ή υπεραστικών μέσων είτε με μίσθωση τουριστικών Δ.Χ. λεωφορείων. Η πραγματοποίηση μεταφοράς παιδιών σύμφωνα με την περίπτωση α' της προηγούμενης παραγράφου πραγματοποιείται με προδιαγραφές ασφαλείας που ισχύουν για τα αντίστοιχης κατηγορίας μεταφορικά μέσα.

Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις των άρθρων 7, 10, 19 και 20 του ν. 2963/2001 (ΦΕΚ 268 Α') και των σχετικών διατάξεων του ν.1566/1985 (ΦΕΚ 167 Α').

Σε κάθε περίπτωση, για την εκτέλεση του συγκοινωνιακού έργου του άρθρου αυτού, δεν απαιτείται προηγουμένως η έκδοση της απόφασης της παρ. 2 του άρθρου 1 της οικ.Β.54871/4060/2003 (Β' 1364) για το χαρακτηρισμό περιοχής ως αστικής, κατά τις οριζόμενες στην ίδια παράγραφο προϋποθέσεις.

Άρθρο 84

Τοπικά Συμβούλια Πρόληψης Παραβατικότητας

1. Τα Τοπικά Συμβούλια Πρόληψης της Παραβατικότητας αποτελούν συμβουλευτικά γνωμοδοτικά όργανα για την ανάπτυξη μιας εναλλακτικής και αποκεντρωμένης αντιπαραβατικής πολιτικής, προσαρμοσμένης στις ιδιαίτερες ανάγκες και απαιτήσεις των τοπικών κοινωνιών.

2. Συγκροτούνται και λειτουργούν με απόφαση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 16 του ν. 2713/1999 (ΦΕΚ 89 Α'), όπως ισχύει, σε Δήμους και Κοινότητες με πληθυσμό άνω των τριών χιλιάδων (3.000) κατοίκων. Αποτελούνται από πέντε (5) έως έντεκα (11) μέλη, τα οποία είναι επιστήμονες και λειτουργοί που διαθέτουν ειδικές γνώσεις και εμπειρία στον τομέα της παραβατικότητας, όπως δικαστικοί λειτουργοί, εγκληματολόγοι, κοινωνιολόγοι, ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί και αστυνομικοί.

Η συμμετοχή στα ανωτέρω συμβούλια είναι τιμητική και άμισθη.

3. Έργο των Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης Παραβατικότητας είναι η καταγραφή και η μελέτη της παραβατικής συμπεριφοράς σε τοπικό επίπεδο, η κατάρτιση σχετικών προγραμμάτων στην περιφέρεια του Δήμου ή της Κοινότητας που λειτουργούν, η διοργάνωση ημερίδων, σεμιναρίων και συναφών εκδηλώσεων ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης της κοινής γνώμης, καθώς και ο συντονισμός και η εφαρμογή πρωτοβουλιών από τους κοινωνικούς φορείς της περιοχής κατάλληλων να προλάβουν ή να περιορίσουν ορισμένες μορφές της μικρομεσαίας εγκληματικότητας και της εν γένει παραβατικής συμπεριφοράς, με στόχο την εμπέδωση της ασφάλειας των κατοίκων και δημιουργίας κλίματος εμπιστοσύνης.

Άρθρο 85

Δημοτικά και Κοινοτικά Γραφεία Ενημέρωσης για την Απασχόληση

Τα Δημοτικά και Κοινοτικά Γραφεία Ενημέρωσης για την Απασχόληση είναι συμβουλευτικά και γνωμοδοτικά όργανα που λειτουργούν στο πλαίσιο του Δήμου ή της Κοινότητας και έχουν ως αποστολή την ανάπτυξη συμβουλευτικών δράσεων που παρέχονται δωρεάν προς τους ανέργους, με στόχο την υποστήριξη και την ενθάρρυνσή τους για την εξεύρεση απασχόλησης. Συγκροτούνται και λειτουργούν με απόφαση του δημοτικού ή

κοινοτικού συμβουλίου και αποτελούνται από αιρετούς και κατοίκους του οικείου Δήμου ή Κοινότητας. Για την εκπλήρωση του σκοπού τους, συνεργάζονται και συντονίζουν τη δράση

τους με τα κατά τόπους γραφεία του Ο.Α.Ε.Δ., τα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης και άλλους αρμόδιους φορείς, καθώς και με τις επιχειρήσεις που λειτουργούν στην περιφέρεια του Δήμου ή της Κοινότητας.

Άρθρο 272

Διαχείριση βοσκοτόπων

Τις περιουσίες, που ανήκαν πριν από το νόμο ΔΝΖ' σε τέως Δήμους και προέρχονται από ιδιωτικές βοσκές, που η χρήση τους είχε αφηθεί από τους ιδιοκτήτες στην κοινή χρήση, διαχειρίζεται το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκονται, σύμφωνα με τις διατάξεις που ρυθμίζουν τη διαχείριση δημοτικής ή κοινοτικής περιουσίας. Ειδικότερα, στους Δήμους ή στις Κοινότητες, που οι κάτοικοί τους μετακινούνται ομαδικά έξω από τη διοικητική περιφέρειά τους και στον ίδιο τόπο, για διαχείριση ή παραθερισμό, τις ανωτέρω βοσκές διαχειρίζεται ο Δήμος ή η Κοινότητα, στην περιφέρεια του οποίου γίνεται η διαχείριση ή ο παραθερισμός, και όχι ο Δήμος ή η Κοινότητα, στην Περιφέρεια του οποίου βρίσκονται οι βοσκές.

Άρθρο 279

Βεβαίωση μόνιμης κατοικίας

Η ιδιότητα μόνιμου κατοίκου, όπου αυτή απαιτείται, βεβαιώνεται από τον Δήμαρχο ή τον Πρόεδρο της Κοινότητας. Η οικεία βεβαίωση χορηγείται εφόσον προκύπτει πραγματική εγκατάσταση στο Δήμο ή στην Κοινότητα, που αποδεικνύεται με την υποβολή από τον ενδιαφερόμενο απόδειξης λογαριασμού Δ.Ε.Κ.Ο. ή αντιγράφου εκκαθαριστικού της οικείας Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας (Δ.Ο.Υ.). Εάν, αιτιολογημένως, η ιδιότητα του μόνιμου κατοίκου δεν μπορεί να αποδειχθεί από τα ανωτέρω δικαιολογητικά, αποδεικνύεται από τον ενδιαφερόμενο με κάθε άλλο πρόσφορο αποδεικτικό μέσο. Η υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερόμενου δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως μοναδικό αποδεικτικό μέσο. Σε κάθε περίπτωση ο Δήμαρχος δύναται να αρνηθεί τη χορήγηση της βεβαίωσης με παράθεση ειδικής αιτιολογίας.

2. Ν. 3852/2010

Άρθρο 94

Πρόσθετες αρμοδιότητες δήμων

[...]

3. Α. α. Με προεδρικό διάταγμα το οποίο εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, μεταβιβάζονται στους δήμους αρμοδιότητες που ασκούνται από τις Δ.Υ.Π.Ε. περιλαμβανομένων και αρμοδιοτήτων των Μονάδων Πρωτοβάθμιας Υγείας (Μ.Π.Υ.), καθώς και αρμοδιότητες τοπικού χαρακτήρα του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

β. Στο ίδιο διάταγμα καθορίζονται οι σχετικές ρυθμίσεις και η μεταβατική περίοδος για την έναρξη άσκησης των αρμοδιοτήτων που μεταβιβάζονται, η οποία δεν μπορεί να υπερβεί τη διετία από τη δημοσίευση του παρόντος.

γ. Με το ανωτέρω διάταγμα ρυθμίζεται η απόδοση στους δήμους των ανάλογων οικονομικών πόρων, για την άσκηση των μεταβιβαζόμενων αρμοδιοτήτων, η κατάργηση υπηρεσιακών μονάδων των Δ.Υ.Π.Ε. και των αντίστοιχων οργανικών τους θέσεων, καθώς και οι ουσιαστικές και διαδικαστικές προϋποθέσεις μετάταξης του προσωπικού, που κατείχε, με οποιαδήποτε σχέση εργασίας, τις καταργηθείσες οργανικές θέσεις, κατ' ανάλογη εφαρμογή της διαδικασίας που προβλέπεται στο άρθρο 257 του παρόντος.

δ. Οικονομικές υποχρεώσεις σε σχέση με τις μεταβιβαζόμενες αρμοδιότητες των Δ.Υ.Π.Ε. οι οποίες έχουν αναληφθεί σε χρόνο προγενέστερο της έκδοσης του προεδρικού διατάγματος

των προηγούμενων εδαφίων, δεν μπορούν να βαρύνουν τους προϋπολογισμούς των δήμων.

[...]

Άρθρο 204

Αρμοδιότητες νησιωτικών δήμων

Στους δήμους των περιφερειών Νοτίου Αιγαίου, Βορείου Αιγαίου και Ιονίου μεταφέρονται, πλέον των αρμοδιοτήτων που προβλέπονται στο άρθρο 94, οι εξής αρμοδιότητες των καταργούμενων οικείων νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων:

A. Από τον τομέα Γεωργίας, Κτηνοτροφίας και Αλιείας:

1. Η προστασία της γεωργικής γης από άλλες χρήσεις και ιδιαίτερα αυτής με υψηλή παραγωγικότητα.
2. Η γνωμοδότηση για το ετήσιο πρόγραμμα δασοπονίας στα όρια του δήμου που καταρτίζουν οι οικείες δασικές υπηρεσίες.
3. Η εισήγηση για σύσταση, κατάργηση και συγχώνευση των Τοπικών Οργανισμών Εγγείων Βελτιώσεων.
4. Η τήρηση μητρώου αγροτών και αγροτικών εκμεταλλεύσεων, με βάση το μητρώο του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.
5. Η προώθηση της συγκρότησης ομάδων παραγωγών και η στήριξή τους για την αντιμετώπιση οικονομικών και διαρθρωτικών θεμάτων σύμφωνα με την ευρωπαϊκή και εθνική νομοθεσία.
6. Η αντιμετώπιση των τεχνικών, οικονομικών και διαρθρωτικών προβλημάτων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.
7. Ο καθορισμός ζωνών προστασίας και η καταστροφή σε αυτές των παρανόμων καλλιεργειών.
8. Η χορήγηση αδειών αναφύτευσης αμπελώνων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
9. Η παρακολούθηση και ο έλεγχος της διακίνησης οίνου.
10. Η μέριμνα για την παροχή του απαραίτητου άνοσου πολλαπλασιαστικού υλικού αμπέλου εγκατάστασης και εμβολιοληψίας.
11. Η μίσθωση, με δημοπρασία, των ιχθυοτρόφων υδάτων, εν γένει, ο καθορισμός της προστατευτικής ζώνης πέριξ του τοποθετούμενου αλιευτικού εργαλείου, σε θαλάσσιους παραλιακούς χώρους (άρθρο 38 παράγραφοι 1, 3 εδάφια 2 και 4 του ν.δ. 420/1970).
12. Η παρακολούθηση της εφαρμογής των όρων των συμβάσεων εκμίσθωσης υπό του δημοσίου, των ιχθυοτρόφων υδάτων (π.δ. 915/1981 άρθρο 8 παρ. 2ε (γγ), ΦΕΚ 232 Α', ν. 992/1979 άρθρο 38, ΦΕΚ 280 Α').
13. Η υποβολή αιτήματος προς παροχή γνώμης του Γενικού Επιτελείου Στρατού για τον καθορισμό των όρων των συμβάσεων εκμίσθωσης των εφαπτόμενων των συνόρων λιμνών ή ιχθυοτρόφων υδάτων (άρθρο 42 παρ. 1 του ν.δ. 420/1970).
14. Η απόφαση μονομερούς λύσης της σύμβασης μίσθωσης ιχθυοτροφείου σε περίπτωση εκτέλεσης έργων (άρθρα 43 και 59 του ν.δ. 420/1970).
15. Ο καθορισμός προστατευτικής ζώνης εκμισθούμενου ιχθυοτροφείου (άρθρο 44 παράγραφοι 1 και 2 του ν.δ. 420/1970).
16. Η απόφαση επιβολής ποινών και αποβολής ελεύθερων αλιέων από μίσθιο, συνεπεία, αλιευτικής παράβασης (άρθρο 44 παρ. 4 του ν.δ. 420/1970).
17. Η χορήγηση αδειών ίδρυσης συσκευαστηρίων νωπών αλιευμάτων και εργαστηρίων συσκευασίας και μεταποίησης κατεψυγμένων αλιευμάτων.
18. Η απόφαση αυξομείωσης των συμβατικών δόσεων μίσθωσης ιχθυοτροφείου σε ιδιώτες (άρθρο 46 παρ. 1 του ν.δ. 420/1970).
19. Η απόφαση μείωσης ή πλήρους απαλλαγής από το συμβατικό μίσθωμα, λόγω αδυναμίας αλιευτικής εκμετάλλευσης (άρθρο 47 παρ. 1 του ν.δ. 420/1970).
20. Η απόφαση για τη λύση μίσθωσης ιχθυοτροφείου (άρθρο 47 παρ. 2 του ν.δ. 420/1970).

21. Η απόφαση για την παράταση της μίσθωσης ιχθυοτροφείου (άρθρο 47 παρ. 3 του ν.δ. 420/1970).

22. Η απόφαση εκμίσθωσης ιχθυοτροφείου χωρίς δημοπρασία σε αλιευτικούς συνεταιρισμούς, η υπογραφή της σχετικής σύμβασης και ο καθορισμός του μισθώματος (άρθρα 50 παράγραφοι 1 και 3 και 51 του ν.δ. 420/1970).

23. Η γνωμοδότηση για την παραχώρηση, μίσθωση και αναμίσθωση υδάτινων εκτάσεων για την ίδρυση επέκταση και μετεγκατάσταση μονάδων υδατοκαλλιέργειας εντατικής ή ημιεντατικής μορφής των ιχθυοτρόφων υδάτων, καθώς και για τη χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας τους.

24. Η έγκριση περιβαλλοντικών όρων για εγκατάσταση μονάδων υδατοκαλλιέργειών (άρθρο 4 του ν.1650/ 1986, ΦΕΚ 160 Α΄).

25. Ο χαρακτηρισμός ως γεωργικών επιχειρήσεων βιοτεχνικών και βιομηχανικών εγκαταστάσεων που αφορούν υδατοκαλλιεργητικές εκμεταλλεύσεις.

26. Ο καθορισμός της χωρικής περιφέρειας κάθε ιχθυόσκαλας (ν.δ. 420/1970 άρθρο 22 παρ.1).

27. Η ίδρυση ιχθυοσκαλών και ο καθορισμός της έδρας αυτών.

28. Η παρακολούθηση της ρύπανσης και της μόλυνσης του υδάτινου περιβάλλοντος, η κατάρτιση μελετών και η εφαρμογή προγραμμάτων διαχείρισης και ανάπτυξης που έχουν σχέση με την αλιεία, τις υδατοκαλλιέργειες και την εν γένει αξιοποίηση των αλιευτικών πόρων.

B. Από τους τομείς Φυσικών Πόρων, Ενέργειας και Βιομηχανίας:

1. Η χορήγηση άδειας πωλητή πετρελαιοειδών προϊόντων για θέρμανση, για διανομή και εμφιάλωση υγραερίου, καθώς και η επιβολή κυρώσεων σε εταιρίες εμπορίας με εγκαταστάσεις αποθήκευσης και διακίνησης υγρών καυσίμων, υγραερίων, λιπαντικών και ασφάλτου, σε μονάδες εμφιάλωσης υγραερίου και στους πωλητές πετρελαίου θέρμανσης.

2. Η υλοποίηση των προγραμμάτων υποστήριξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και η παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης των αναπτυξιακών προγραμμάτων και σχεδίων αρμοδιότητας του οικείου Υπουργείου.

3. Η υλοποίηση προγραμμάτων αξιοποίησης των ήπιων μορφών ενέργειας.

4. Η χορήγηση αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας εφεδρικών σταθμών ηλεκτροπαραγωγής σε ιδιώτες.

5. Η τήρηση και η ενημέρωση του ηλεκτρονικού ειδικού μητρώου των επιχειρήσεων ναυπήγησης, μετατροπής, επισκευής και συντήρησης πλοίων, η εγγραφή στο ειδικό μητρώο και η διαγραφή από το μητρώο αυτό των ανωτέρω επιχειρήσεων, καθώς και η παρακολούθηση, ο έλεγχος και η επιβολή σε αυτές των προβλεπόμενων κυρώσεων.

6. Η ενημέρωση των επενδυτών σε θέματα ίδρυσης επιχειρήσεων, αναπτυξιακών προγραμμάτων, δικαιολογητικών και διαδικασιών προκειμένου να χορηγηθούν οι απαιτούμενες άδειες και οι επί μέρους εγκρίσεις.

7. Η συνεργασία με τους αρμόδιους συλλογικούς φορείς και τα επιμελητήρια για την εξέταση θεμάτων τα οποία αφορούν στην αδειοδότηση και στη λειτουργία των μεταποιητικών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών, στην υπαγωγή των ανωτέρω επιχειρηματικών μονάδων σε αναπτυξιακά προγράμματα και σχέδια και γενικά στη βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.

8. Ο έλεγχος της διαχείρισης υπόγειων και επιφανειακών αρδευτικών υδάτων.

9. Ο έλεγχος της εκτέλεσης εργασιών για την ανεύρεση υπόγειων υδάτων και έργων αξιοποίησης υδάτινων πόρων.

10. Η εξέταση αιτήσεων για τη χορήγηση αδειών χρήσης νερού και εκτέλεσης έργων αξιοποίησης υδάτινων πόρων.

Γ. Από τους τομείς Απασχόλησης, Εμπορίου και Τουρισμού:

1. Η εξαίρεση επιχειρήσεων, εκμεταλλεύσεων, υπηρεσιών ή εργασιών γενικά από τις διατάξεις περί ανάπαυσης την Κυριακή και τις λουιτές ημέρες αργίας. Η εξαίρεση από την εκ

περιτροπής Κυριακή αργία των εστιατορίων, ζαχαροπλαστείων, καφενείων, που λειτουργούν ως εξοχικά. Η χορήγηση αναπληρωματικής ανάπαυσης των μισθωτών σε άλλη ημέρα, εκτός από την Κυριακή. Η επέκταση της ανάπαυσης την Κυριακή και τις ημέρες αργίας.

2. Η έκδοση απόφασης, όταν λόγω ειδικών κλιματολογικών συνθηκών καθυστερεί η έναρξη της τυροκομικής περιόδου, με την οποία καθορίζεται η έναρξή της, ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες του δήμου, χωρίς αυτή να

είναι δυνατόν να υπερβεί το πεντάμηνο.

3. Η διατύπωση γνώμης για την ίδρυση Εμπορευματικού Κέντρου.

4. Ο έλεγχος τιμών, η επάρκεια και ομαλή λειτουργία της αγοράς, καθώς και ο έλεγχος της κανονικότητας των τιμών παρεχόμενων υπηρεσιών.

Δ. Από τους Τομείς Μεταφορών και Επικοινωνιών:

1. Ο καθορισμός των υπεραστικών γραμμών λεωφορείων, της αφετηρίας, της διαδρομής, των στάσεων και του τέρματος κάθε λεωφορειακής γραμμής Κ.Τ.Ε.Λ. εντός του νησιού, καθώς και ο καθορισμός των προδιαγραφών των στάσεων και των στεγάστρων αναμονής επιβατών αστικών και υπεραστικών γραμμών.

2. Ο καθορισμός του ελάχιστου αριθμού των υποχρεωτικών δρομολογίων κοινών, ταχέων και υπερταχέων του Κ.Τ.Ε.Λ. και η κατανομή αυτών ανά 24ωρο, μετά από εισήγηση του Κ.Τ.Ε.Λ., καθώς και ο καθορισμός του ύψους κομίστρου στα όρια ευθύνης κάθε Κ.Τ.Ε.Λ..

3. Ο καθορισμός κομίστρων υπεραστικών φορέων παροχής συγκοινωνιακού έργου, με βάση τις ρυθμίσεις της παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 2963/2001.

4. Η ανάκληση άδειας κυκλοφορίας υπεραστικού λεωφορείου από τον κύκλο εργασίας μέσα στο ίδιο ημερολογιακό έτος.

5. Η συγκρότηση του Πειθαρχικού Συμβουλίου επιβολής κυρώσεων σε φορείς παροχής συγκοινωνιακού έργου και σε ιδιοκτήτες λεωφορείων.

6. Ο καθορισμός του αριθμού των νέων επιβατηγών δημόσιας χρήσης αυτοκινήτων με ή χωρίς μετρητή, που είναι αναγκαίος για την αντιμετώπιση των σχετικών μεταφορικών αναγκών του δήμου.

7. Η ανάθεση της εκμετάλλευσης νέας υπεραστικής γραμμής στην περίπτωση που η μέση πληρότητα των πρώτων 6 μηνών λειτουργίας και εκμετάλλευσης της γραμμής από το Κ.Τ.Ε.Λ., στο οποίο έχει χορηγηθεί η άδεια, αποδεικνύεται ότι είναι κατώτερη του 20%, το Κ.Τ.Ε.Λ. αρνηθεί την εκμετάλλευση της γραμμής και υπό την προϋπόθεση ότι αυτό δεν έχει αρνηθεί την πρόταση για κάλυψη των απωλειών εσόδων σε ποσοστό 20%.

8. Η έκδοση απόφασης για την αλλαγή έδρας επιβατηγών οχημάτων δημόσιας χρήσης, σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 2 του ν. 3109/2003 (ΦΕΚ 38 Α').

Ε. Από τους Τομείς Έργων, Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιβάλλοντος:

1. Η κατασκευή, η συντήρηση και ανακαίνιση των οδών των οποίων η συντήρηση ανήκει κατά την ψήφιση του παρόντος στην αρμοδιότητα της κρατικής περιφέρειας και των αντίστοιχων νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων.

2. Η μελέτη των έργων συντήρησης και βελτίωσης των οδών των οποίων η συντήρηση ανήκει κατά την ψήφιση του παρόντος στην αρμοδιότητα της κρατικής περιφέρειας και των αντίστοιχων νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων.

3. Η ευθύνη τήρησης και παρακολούθησης της διαδικασίας κήρυξης αναγκαστικής απαλλοτρίωσης για εκτέλεση δημοσίων έργων.

ΣΤ. Η συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, καθώς και με το Ε.Κ.Α.Β. για την αρτιότερη οργάνωση της αερομεταφοράς ασθενών, περιλαμβανομένης και της δυνατότητας χρήσης ίδιου μέσου.

Ζ. Με προεδρικό διάταγμα, το οποίο εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών, είναι δυνατή η μεταβίβαση άσκησης κατηγορίας ή μεμονωμένων αρμοδιοτήτων των προηγούμενων παραγράφων σε δήμους νησιών που περιλαμβάνονται και σε άλλες περιφέρειες, πέραν των

αναφερομένων στο άρθρο αυτό, ύστερα από αίτημα του οικείου δημοτικού συμβουλίου και γνώμη του αντίστοιχου περιφερειακού. Με το ίδιο διάταγμα ρυθμίζεται η απόδοση των αντίστοιχων οικονομικών πόρων και καθορίζεται κάθε θέμα σχετικό με την άσκηση των ανωτέρω αρμοδιοτήτων.

Άρθρο 206

Τρόπος άσκησης αρμοδιοτήτων

[...]

3. Οι μεγαλύτεροι σε πληθυσμό δήμοι των περιφερειακών ενότητων των περιφερειών του άρθρου 204 υποχρεούνται να παρέχουν πλήρη διοικητική υποστήριξη στους λοιπούς δήμους της περιφερειακής ενότητας, που δεν διαθέτουν την αναγκαία υλικοτεχνική υποδομή και το απαραίτητο προσωπικό για την άσκηση των αρμοδιοτήτων που μεταβιβάζονται σε αυτούς με τον παρόντα νόμο. Αποφασιστικές ή γνωμοδοτικές αρμοδιότητες, οι οποίες παρέχονται από την κείμενη νομοθεσία στα μονομελή ή συλλογικά αιρετά όργανα ασκούνται από τον οικείο δήμο. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης καθορίζεται ο μεγαλύτερος σε πληθυσμό δήμος της περιφερειακής ενότητας, μετά από προηγούμενη εισήγηση του εξυπηρετούμενου δήμου, που παρέχεται εντός μηνός αφότου ζητηθεί και ρυθμίζεται κάθε ειδικό, τεχνικό και λεπτομερειακό ζήτημα, το οποίο σχετίζεται με την άσκηση των αρμοδιοτήτων και την παροχή διοικητικής υποστήριξης.

4. Οι δήμοι του άρθρου 204 που αποκτούν το απαραίτητο προσωπικό και την αναγκαία υλικοτεχνική υποδομή για την άσκηση των πρόσθετων αρμοδιοτήτων που μεταβιβάζονται σε αυτούς με τον παρόντα νόμο υποβάλλουν σχετικό αίτημα εξαιρέσής τους από την εφαρμογή της παραγράφου 3 προς τον οικείο Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Το σχετικό αίτημα υποβάλλεται μετά από απόφαση που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του οικείου δημοτικού συμβουλίου. Ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, εφόσον διαπιστώσει την τήρηση της ανωτέρω διαδικασίας και το αιτιολογημένο του αιτήματος, εκδίδει σχετική διαπιστωτική απόφαση.

Άρθρο 207

Νησιωτικές Δημοτικές Κοινότητες

1. Στη δημοτική κοινότητα που εκτείνεται στην εδαφική περιφέρεια ενός νησιού ο δήμαρχος ορίζει αντιδήμαρχο σύμβουλο της πλειοψηφίας, ο οποίος έχει εκλεγεί στην εκλογική περιφέρεια όπου ανήκει η νησιωτική δημοτική κοινότητα και σε περίπτωση που δεν υπάρχει στην πλησιέστερη εκλογική περιφέρεια. Ο αντιδήμαρχος της παρούσας παραγράφου είναι αρμόδιος:

- α) για την υλοποίηση των προγραμμάτων τοπικής ανάπτυξης που αναφέρονται στη νησιώτικη δημοτική κοινότητα,
- β) για την υλοποίηση προγραμμάτων απασχόλησης και τουριστικής προβολής της δημοτικής κοινότητας,
- γ) για την παρακολούθηση της εκπόνησης μελετών, της εκτέλεσης έργων και προμηθειών που αναφέρονται στη δημοτική κοινότητα.
- δ) Ασκεί κάθε άλλη αρμοδιότητα που μπορεί να του μεταβιβάζει με απόφασή του ο δήμαρχος.

2. Ο αντιδήμαρχος της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου καλείται υποχρεωτικά στις συνεδριάσεις του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας, αλλιώς η συνεδρίαση είναι άκυρη. Ο πρόεδρος της δημοτικής κοινότητας εγγράφει υποχρεωτικά στην ημερήσια διάταξη των συνεδριάσεων του συμβουλίου τα θέματα που προτείνει ο αντιδήμαρχος. Ο αντιδήμαρχος λαμβάνει μέρος στη συνεδρίαση με δικαίωμα λόγου.

3. Ο πρόεδρος της δημοτικής κοινότητας που εκτείνεται στην εδαφική περιφέρεια ενός νησιού ασκεί επιπλέον των οριζόμενων στο άρθρο 81 του παρόντος νόμου αρμοδιοτήτων και τις ακόλουθες:

α) Έχει την ευθύνη της λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών που είναι εγκατεστημένες στη δημοτική κοινότητα και των δημοτικών τεχνικών συνεργείων που λειτουργούν σε αυτή. β) Μεριμνά για την καλή κατάσταση και λειτουργία του εξοπλισμού που βρίσκεται στη δημοτική κοινότητα, καθώς και την εκτέλεση εργασιών συντήρησης δικτύων ύδρευσης, αποχέτευσης, οδοποιίας, καθώς και παροχής υπηρεσιών εξωραϊσμού, καθαριότητας και προστασίας περιβάλλοντος.

γ) Υπογράφει με εξουσιοδότηση του δημάρχου, βεβαιώσεις, πιστοποιητικά και λοιπά διοικητικά έγγραφα που εκδίδονται από τις δημοτικές υπηρεσίες που λειτουργούν στα όρια της δημοτικής κοινότητας.

δ) Ασκεί τις αρμοδιότητες της χορήγησης των αδειών καταστημάτων και επιχειρήσεων αρμοδιότητας του δήμου, στο πλαίσιο των αποφάσεων του συμβουλίου δημοτικής κοινότητας και της έκδοσης πιστοποιητικών προσωπικής και οικογενειακής κατάστασης των δημοτών και της έκδοσης βεβαιώσεων μόνιμης κατοικίας.

ε) Ασκεί κάθε άλλη αρμοδιότητα που μπορεί να του μεταβιβάζει με απόφασή του ο δήμαρχος, που αφορά τη δημοτική κοινότητα.

Άρθρο 209

Αρμοδιότητες ορεινών δήμων

1. Όπου στον παρόντα νόμο αναφέρονται οι ορεινοί-μειονεκτικοί δήμοι εννοούνται οι δήμοι στους οποίους περιλαμβάνονται ως δημοτικές ή τοπικές κοινότητες οι Ο.Τ.Α. που αναφέρονται στην Οδηγία 85/148/ΕΟΚ περί τροποποίησης της Οδηγίας 81/645/ΕΟΚ περί του κοινοτικού καταλόγου των μειονεκτικών γεωργικών περιοχών κατά την έννοια της Οδηγίας 75/268/ΕΟΚ συμπεριλαμβανομένων και των χαρακτηριζομένων ως ορεινών δήμων της παραγράφου 2 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου.

2. Οι ορεινοί-μειονεκτικοί δήμοι ασκούν επιπλέον είτε αυτοτελώς είτε σε συνεργασία με την οικεία περιφέρεια τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) Υλοποίηση προγραμμάτων αξιοποίησης των ήπιων μορφών ενέργειας.

β) Χορήγηση αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας εφεδρικών σταθμών ηλεκτροπαραγωγής σε ιδιώτες.

γ) Έλεγχος της διαχείρισης υπογείων και επιφανειακών αρδευτικών υδάτων.

δ) Έλεγχος της εκτέλεσης εργασιών για την ανεύρεση υπογείων υδάτων και έργων αξιοποίησης υδάτινων πόρων.

ε) Εξέταση αιτήσεων για τη χορήγηση αδειών χρήσης νερού και εκτέλεσης έργων αξιοποίησης υδάτινων πόρων.

στ) Γνωμοδότηση για το ετήσιο πρόγραμμα δασοπονίας στα όρια του δήμου που καταρτίζουν οι οικείες δασικές υπηρεσίες.

ζ) Προώθηση της συγκρότησης ομάδων παραγωγών και στήριξή τους για την αντιμετώπιση οικονομικών και διαρθρωτικών θεμάτων σύμφωνα με την ευρωπαϊκή και εθνική νομοθεσία.

η) Έκδοση απόφασης, όταν λόγω ειδικών κλιματολογικών συνθηκών καθυστερεί η έναρξη της τυροκομικής περιόδου με την οποία καθορίζεται η έναρξή της, ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες του δήμου, χωρίς αυτή να είναι δυνατόν να υπερβεί το πεντάμηνο.

3. Τα αντισταθμιστικά οφέλη από τη λειτουργία εγκαταστάσεων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας των οποίων οι άδειες ανήκαν στις καταργηθείσες νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και βρίσκονται στα όρια ορεινών ή νησιωτικών δήμων κατανέμονται αναλογικά μεταξύ των δήμων και των οικείων περιφερειών στις οποίες ανήκουν κατά νόμο οι άδειες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Ο τρόπος και η διαδικασία κατανομής ρυθμίζονται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

Άρθρο 283

Τελικές Ρυθμίσεις

1. Οι δήμοι που συνιστώνται με το άρθρο 1 υπεισέρχονται αυτοδικαίως από την έναρξη λειτουργίας τους και χωρίς άλλη διατύπωση σε όλα τα ενοχικά και εμπράγματα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των δήμων και κοινοτήτων που συνενώνονται, στα οποία περιλαμβάνονται και τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από διεθνείς συνεργασίες. Οι εκκρεμείς δίκες, στις οποίες διάδικο μέρος είναι ΟΤΑ πρώτου βαθμού που συνενώνεται, συνεχίζονται από το νέο δήμο αυτοδικαίως, χωρίς να απαιτείται ειδική διαδικαστική πράξη συνέχισης για καθεμία από αυτές.

2. {...}

Οι δήμοι και οι περιφέρειες υπεισέρχονται αυτοδικαίως σε πάσης φύσεως υποχρεώσεις και δικαιώματα, εξαιρουμένων των εμπραγμάτων, που βάσει διατάξεων νόμων και κανονιστικών πράξεων συνδέονται με αρμοδιότητες που μεταφέρονται σε αυτούς. Όταν οι υποχρεώσεις, που προέρχονται από τη μεταφορά αρμοδιοτήτων, αφορούν στην πληρωμή δαπανών, οι δήμοι και οι περιφέρειες είναι υπόχρεοι για την καταβολή τους στην περίπτωση που δεν έχει εκδοθεί το προβλεπόμενο από τον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων σχετικό παραστατικό από τους δικαιούχους ή δεν έχει εκδοθεί τελεσίδικη δικαστική απόφαση μέχρι 31.12.2010 για τους δήμους ή 30.6.2011 για τις περιφέρειες.

Ομοίως οι δήμοι και οι περιφέρειες είναι δικαιούχοι απαιτήσεων που συνδέονται με τις μεταφερόμενες αρμοδιότητες, για τις οποίες δεν έχουν αποσταλεί οι χρηματικοί κατάλογοι προς ταμειακή βεβαίωση μέχρι τις ανωτέρω προθεσμίες. Στις περιπτώσεις αυτές, οι σχετικές εκκρεμείς δίκες της πρώην Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ή της πρώην κρατικής περιφέρειας συνεχίζονται, αυτοδικαίως, από το δήμο ή την περιφέρεια που αφορά το αντικείμενο της δίκης, χωρίς να διακόπτονται και χωρίς να απαιτείται ειδική διαδικαστική πράξη συνέχισής τους.

Οι δήμοι και οι περιφέρειες από την έναρξη άσκησης των μεταφερόμενων σε αυτούς αρμοδιοτήτων υπεισέρχονται αυτοδικαίως στις συμβάσεις μίσθωσης ακινήτων που είχαν συναφθεί για τη στέγαση των υπηρεσιών που συνδέονται με τις αρμοδιότητες αυτές, εφόσον οι οικείες υπηρεσίες εξακολουθούν να στεγάζονται στα μισθωμένα ακίνητα.

Σε περίπτωση που στο ακίνητο στεγάζονται από κοινού και υπηρεσίες άλλων φορέων, η υπεισέλευση πραγματοποιείται κατ' αναλογία των χρησιμοποιούμενων ανά φορέα τετραγωνικών μέτρων. Ομοίως, αναλογικά επιμερίζονται και οι λοιπές λειτουργικές δαπάνες. {...}

20. Στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις συμβάσεων κατασκευής, παραχώρησης και εκμετάλλευσης λιμένα αναψυχής, που έχουν καταρτιστεί από νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, υπεισέρχονται οι δήμοι στη χωρική περιφέρεια των οποίων λειτουργούν οι οικείες εγκαταστάσεις.

3. Β.Δ. 24-9/20-10-58

Άρθρο 2

Χωρίς τίτλο

1. Εις όν δήμον ή κοινότητα υπάρχει ειδική δημοτική ή κοινοτική αγορά λιανικής ή χονδρικής πωλήσεως ενός ή πλειόνων ειδών διατροφής, αποφάσει του συμβουλίου, συγκεντρώνεται υποχρεωτικώς εις την αγοράν ταύτην πάντα τα εν τω δήμω ή κοινότητι λειτουργούντα καταστήματα τα χρησιμοποιούμενα δια την πώλησιν των ειδών, δι' ά ιδρύθη η αγορά.

2. Δια την εφαρμογήν της αποφάσεως του συμβουλίου η αστυνομική αρχή υποχρεούται να εκδώση τας αναγκαίας αστυνομικές διατάξεις και να επιμεληθή της εκτελέσεως αυτών.

3. Εν ανεπαρκεία χώρου της δημοτικής ή κοινοτικής αγοράς ή ένεκα ειδικών τοπικών λόγων ή συγκοινωνιακών συνθηκών, δύναται το συμβούλιον δι' αποφάσεώς του εγκρινομένης

υπό του νομάρχου να επιτρέψει την ίδρυση και λειτουργία καταστημάτων και εκτός της αγοράς.

4. Ο τρόπος χρήσεως των καταστημάτων και παραπηγμάτων της αγοράς ρυθμίζεται δι' αποφάσεως του συμβουλίου.

[...]

Άρθρο 3

Χωρίς τίτλο

1. Επιτρέπεται εις δήμον ή κοινότητα η ίδρυση καταστήματος σφαγείου, πληρούντος τας εν γένει απαιτήσεις του προορισμού αυτού και λειτουργούντος επί τη βάσει συγχρονισμένων συστημάτων του είδους του και σχεδίου εγκρινόμενων υπό του Υπουργού των Εσωτερικών μετά γνώμην της κτηνιατρικής υπηρεσίας του Υπουργείου Γεωργίας.

Το σφαγείον ιδρύεται εις χώρον εξασφαλίζοντα καλήν και υγιεινήν αποχέτευση και ευρισκόμενον εκτός του σχεδίου πόλεως εις επιβαλλομένην από των κατωκοιμένων περιοχών απόσταση.

2. Τα της λειτουργίας του σφαγείου διέπονται υπό κανονισμόν εγκρινόμενον υπό του συμβουλίου, μετά γνώμην της κτηνιατρικής υπηρεσίας του Νομού.

3. Δια την χρήση του σφαγείου το συμβούλιον επιβάλλει δια αποφάσεώς του δικαίωμα. Αι εκ της σφαγής απομένουσαι τρίχες, ο χνούς των μικρών ζώων, οι όνυχες, τα κέρατα, οι κόπρες των εντοσθίων και τα λοιπά λείψανα της σφαγής διατίθενται υπό του δήμου ή κοινότητος κατά τον υπό των συμβουλίων αυτών κρινόμενον προσφορότερον τρόπον.

4. Η υγιεινική επίβλεψις του σφαγείου ενεργείται υπό των κατά τόπους αστυνομικών αρχών επικουρούμενων υποχρεωτικώς παρά των υγιεινολόγων και των κτηνιάτρων κατά τα δια Βασ.Δ/τος ορισθεισόμενα.

Άρθρο 5

Άνευ τίτλου

2. Έκαστος δημότης δικαιούται όπως βόσκει εντός των δημοτικών ή κοινοτικών βοσκησίων τόπων:

α) Δωρεάν τέσσερα (4) μεγάλα και δέκα (10) μικρά ζώα (πρόβατα, αίγες).

β) Επί καταβολή ετησίου δικαιώματος προσδιοριζομένου κατά κεφαλήν ζώου δι' αποφάσεως του Συμβουλίου, δια τα κατεχόμενα πέραν του ανωτέρω αριθμού ζώα.

Δια τα θηλάζοντα μεγάλα ζώα μέχρι έξι μηνών και τα θηλάζοντα μικρά μέχρι τριών μηνών, δεν οφείλεται δικαίωμα βοσκής. Το δικαίωμα βοσκής οφείλεται εις το ακέραιον ασχέτως της χρονικής διάρκειας της χρήσεως της βοσκής, επιβάλλεται δε και εις περιπτώσεις υπάρξεως βελτιωμένου βοσκοτόπου. Κύριοι ή καθ' οιονδήποτε τρόπον κάτοχοι βοσκησίων τόπων συνολικώς μεγαλύτερων των πεντακοσίων (500) στρεμμάτων, δεν δικαιούνται χρήσεως των δημοτικών ή κοινοτικών βοσκησίων τόπων" (αντικ. της παρ. 2 από άρθρο 1 παρ. 1 Ν. 1080/80, ΦΕΚ-246 Α').

3. Έκαστος δημότης δικαιούται να :

Διατηρεί δια την φύλαξιν ανά 150 μικρών ζώων του έναν ετεροδημότην ποιμένα δικαιούμενον να βόσκει τα ανήκοντα αυτώ τεσσαράκοντα (40) μικρά και πέντε (5) μεγάλα ζώα επί ετησία καταβολή δικαιώματος διπλασίου του δια τους δημότας καθορισθέντος.

Προς φύλακα ποιμένας εξομοιούνται οι επίμορτοι καλλιεργηταί αγρών ανηκόντων εις δημότας δικαιουμένους να βόσκουν τα αυτά προς τους φύλακες ποιμένας ζώα επί καταβολή του δι' αυτούς καθορισθέντος δικαιώματος. Ο ετεροδημότης ποιμήν ο προσλαμβανόμενος υπό όρους εταιρίας υποχρεούται να καταβάλει δια τα ζώα αυτού το διπλάσιον του δια τα ζώα των δημοτών καθορισθέντος δικαιώματος.

Τα ζώα τούτου εν ουδεμία περιπτώσει δύνανται να είναι περισσότερα του ημίσεος του αριθμού των ζώων του μετ' αυτού συμβληθέντος δημότου. Η υφ' οιονδήποτε όρον

πρόσληψις ετεροδημότου ποιμένος επιτρέπεται μόνο κατόπιν προηγούμενης εγγράφου αδειάς του δημάρχου ή προέδρου κοινότητας.

4. Εάν το συμβούλιον παραλείψει να καθορίσει, το δικαίωμα, οι υπόχρεοι καταβάλλουν το κατά το προηγούμενον έτος καθορισθέν τοιούτον.

5. Οι καταστάντες δημόται συνεπεία αιτήσεως ή άλλως, έχουν δικαίωμα καρπώσεως των βοσκησίμων τόπων του δήμου ή της κοινότητας μετά τριετή, από της εγγραφής των, πραγματικήν και συνεχή εις τον δήμον ή κοινότητα εγκατάστασιν. Κατά την τριετία ταύτην έχουν το δικαίωμα χρήσεως, των βοσκησίμων τόπων επί τη καταβολή του διά τους δημότας οριζομένου εκάστοτε δικαιώματος βοσκής προσαυξημένου κατά είκοσι τοις εκατόν (20%).

6. Εις τας δημοπρασίας ενοικιάσεως των βοσκησίμων τόπων, περί των η παρ. 1 λαμβάνουν μέρος μόνον κατ' επάγγελμα κτηνοτρόφοι, επί ποινή ακυρότητος της δημοπρασίας.

7. Το δημοτικόν ή κοινοτικόν συμβούλιο δύναται δι' αποφάσεώς του, υποκειμένης εις την έγκρισιν του νομάρχου, να εκμισθοί βοσκησίμους, επί ερημονησίδων εκτάσεις, έστω και αν αύται δεν αποτελούν περίσσευμα.

8. Η έκτασις η οποία αντιστοιχεί εις τον αριθμόν των ζώων δημότου, εις τον οποίον παρέχεται το δικαίωμα βοσκής εντός της συνολικής βοσκησίμου εκτάσεως του δήμου ή της κοινότητας, συνυπολογίζεται κατά τον προσδιορισμόν της συνολικώς χρησιμοποιουμένης υπ' αυτού γεωργικής ή κτηνοτροφικής εκτάσεως. Δια κοινής αποφάσεως των Υπουργών Εσωτερικών και Γεωργίας καθορίζονται αι λεπτομέρειαι εφαρμογής της παρούσης παραγράφου.

Άρθρο 6

Άνευ τίτλου

1. Το συμβούλιον δι' αποφάσεώς του λαμβανομένης δύο τουλάχιστον μήνας προ της ενάρξεως του οικονομικού έτους.

Α'. ορίζει:

α) λεπτομερώς κατά θέσεις και έκτασιν τους βοσκησίμους τόπους, τον τρόπον της χρήσεως αυτών και τον αριθμόν των ζώων μεγάλων ή μικρών, των επιτρέπεται η βοσκή. Εν ανεπαρκεία των βοσκησίμων τόπων το συμβούλιον ορίζει κατά δημότην τον ανώτατον αριθμόν των μικρών και μεγάλων ζώων αυτού, των οποίων επιτρέπεται η βοσκή εν αυτοίς.

β) το τυχόν υπάρχον περίσσευμα βοσκησίμων τόπων κατ' έκτασιν, όρια και το είδος των δεκτών προς βοσκήν εις αυτό ζώων.

γ) Το ετήσιον δικαίωμα βοσκής των ζώων όπερ υποχρεούται να καταβάλη πας όστις νομίμως βόσκει τα ζώα του εις τας βοσκάς.

Β'. Βεβαιοί δια λεπτομερούς καταλόγου καταχωριζομένου εις την απόφασιν αυτού, τον ολικόν αριθμόν των μικρών και μεγάλων ζώων τα οποία δικαιούται έκαστος να εισάγει εις τας βοσκάς.

2. Εάν ο αριθμός των ζώων δημότου υπερβαίνει το κατά τας επιτοπίους συνθήκας όριον της μικράς κτηνοτροφίας, όπερ δεν δύναται να είναι δι' εκάστην κτηνοτροφικήν οικογένεια δημότου μεγαλύτερον των εκατόν πενήκοντα μικρών και των δέκα πέντε μεγάλων ζώων, το συμβούλιον υποχρεούται δια της ανωτέρω αποφάσεώς του να προσδιορίση δικαίωμα βοσκής ηυξημένον και ανάλογον προς την μισθωτικήν αξίαν της χορτονομής των βοσκησίμων τόπων. Εάν το συμβούλιο παραλείψει να ορίσει ηυξημένον δικαίωμα βοσκής τούτο ορίζεται επιβεβλημένον εις το διπλάσιο του ορισθέντος δια τους έχοντας κάτω των εκατόν πενήκοντα μικρών ή δέκα πέντε μεγάλων ζώων. Εν περιπτώσει ανεπαρκείας βοσκησίμων τόπων, το δικαίωμα βοσκής ορίζεται ηυξημένον και πάντως ουχί πέρα του τετραπλασίου του καθορισθέντος δια τα κατά τας διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του προηγούμενου άρθρου βόσκοντα ζώα των δημοτών και ετεροδημοτών.

Άρθρο 7 **Άνευ τίτλου**

1. Επί της αποφάσεως του συμβουλίου αποφαινεται ητιολογημένως ο νομάρχης εγκρίνων ή μεταρρυθμίζων ταύτην εντός δέκα πέντε ημερών εφ' ής περιήλθεν εις τη νομαρχία.
2. Η απόφασις του νομάρχου επικολλάται εις την θύραν των ναών του δήμου ή κοινότητος προς γνώσιν των ενδιαφερομένων και εγκατάστασιν αυτών εις τους προδιορισθέντας δι' ένα έκαστον βοσκησίμους τόπους.
3. Η εγκατάστασις του κτηνοτρόφου εις τας βοσκάς ενεργείται επί τη βάσει εγγράφου αδείας του δημάρχου ή προέδρου κοινότητος εις ήν αναγράφεται το ονοματεπώνυμον αυτού, η θέσις εις ήν θα εγκατασταθεί το ποιμνιον, και ο αριθμός του διπλοτύπου εισπράξεως του δικαιώματος βοσκής. Ο άνευ αδείας εγκατασταθείς θεωρείται ως αυθαιρέτων βόσκων το ποιμνίον του.
[...]
6. Κτηνοτρόφος δημότης ή ετεροδημότης, βόσκων αυθαιρέτως το ποιμνίον του εις τους βοσκησίμους τόπους, υποχρεούται εις καταβολήν βοσκής ουχι πλέον του διπλασίου, πάντως δε ανωτέρου του καθορισθέντος δια τα κανονικώς βόσκοντα ζώα δημοτών. Η διαπίστωσις της αυθαιρέτου βοσκής γίνεται υπό οργάνων του δήμου ή της κοινότητος ή της αγροφυλακής ή της δασικής υπηρεσίας ο δε καθορισμός του καταβλητέου δικαιώματος ενεργείται δι' αποφάσεως του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Ως αυθαιρέτως βοσκή δεν θεωρείται η βοσκή ζώνων οδηγουμένων εις θερινάς ή χειμερινάς βοσκάς, εφ' όσον η παραμονή αυτών εις την περιφέρεια δήμου ή κοινότητος δεν παρατείνεται πέραν των τεσσαράκοντα οκτώ (48) ωρών.

Άρθρο 9 **Άνευ τίτλου**

1. Προτάσσει της γεωργικής υπηρεσίας και αποφάσει του Νομάρχου επιτρέπεται όπως υποχρεωθούν οι διαθέτοντες βοσκοτόπους δήμοι ή κοινότητες, να διαθέτουν ποσοστό εκ των εισπράξεων του δικαιώματος βοσκής δια την βελτίωσιν αυτών.
2. Τα εις τας βελτιωθείσας βοσκάς εισαγόμενα μικρά ή μεγάλα ζώα υπόκεινται άπαντα, πέραν του υπό των κειμένων διατάξεων προβλεπομένου δικαιώματος βοσκής, και εις ειδικόν δικαίωμα χρήσεως βελτιωμένων βοσκοτόπων, καθοριζόμενον δι' αποφάσεως του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, εγκρινομένης υπό του Νομάρχου. Το ύψος του δικαιώματος τούτου προκύπτει εκ της διαιρέσεως των ετησίων δαπανών λειτουργίας και συντηρήσεως του βελτιωθέντος βοσκοτόπου, προσηυξημένον κατά 10% δια του αριθμού των ζώνων, τα οποία δύναται βάσει της βοσκοικανότητος να εισαχθούν εις αυτόν.
3. Ο χαρακτηρισμός του βοσκοτόπου ως βελτιωθέντος, το σύνολο των περιών η προηγουμένη παράγραφος ετησίων δαπανών ως και ο συνολικός αριθμός των κατ' είδος εισαγομένων ζώνων, επί σχέσει ενός μεγάλου προς εξ μικρά ζώα, της σχέσεως ταύτης δυναμένης να αυξομειούται μέχρι 35% προσδιορίζονται δι' ητιολογημένης πράξεως επιτροπής αποτελουμένης εκ του οικείου διευθυντού γεωργίας, του αγρονόμου και του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητος ή των νομίμων αναπληρωτών αυτών.
Η αυτή επιτροπή γνωματεύει και επί του κανονισμού λειτουργίας και εκμεταλλεύσεως του βοσκοτόπου, ως και περί του τρόπου και χρόνου εισαγωγής των ζώνων. Εις τα μέλη της επιτροπής δεν καταβάλλεται αμοιβή.
4. Το δημοτικόν ή κοινοτικόν συμβούλιον βάσει δηλώσεως των επιθυμούντων δημοτών να βοσκήσουν τα ζώα των εις βελτιωθέντα βοσκοτόπων, υποβαλλομένης κατά μήνα Σεπτέμβριον εκάστου έτους, του συνολικού αριθμού των εισαγομένων ζώνων και λαμβάνον υπ' όψιν την πράξιν της, κατά την προηγούμενην παράγραφον επιτροπής δια της αυτής, κατά άνω, αποφάσεώς του επεχούσης θέσιν αγρονομικής διατάξεως:
α) Καθορίζει τον δικαιούμενον προς εισαγωγήν αριθμόν κατ' είδος ζώνων κατά δημότην και εν περιπτώσει περισσεύματος της βοσκησίμου εκτάσεως κατανέμει τον αριθμό των επί

πλέον εισαγομένων κατ' είδος ζώων κατά δημότην, αναλόγως των κατεχομένων υπ' αυτού ζώων, εν σχέσει με τον αριθμό των ζώων τα οποία αναλογούν επί του περισσεύματος της βοσκής.

β) Καταρτίζει τον κανονισμό λειτουργίας και εκμεταλλεύσεως του βοσκοτόπου, ως και τον τρόπον και χρόνον εισαγωγής των παρ' εκάστου δικαιούχου προς βόσκησιν ζώων του, βάσει του οποίου ο οικείος δήμαρχος ή πρόεδρος της κοινότητας χορηγεί έγγραφον σχετικήν άδεια. Περίσσευμα μη καλυπτόμενον υπό των ζώων των δημοτών, είτε συνεπεία μη υποβολής δηλώσεων, είτε συνεπεία ελλείψεως ζώων των δημοτών, εκμισθούται εις κατ' επάγγελμα κτηνοτρόφους μέχρι του αριθμού των καλυπτόντων το περίσσευμα τούτο ζώων, δια δημοπρασίας με ελάχιστον όριον πρώτης προσφοράς κατ' είδος και κεφαλήν ζώου, το σύνολον του δικαιώματος βοσκής και του κατά τας διατάξεις του παρόντος καθορισθέντος δικαιώματος χρήσεως βελτιωθέντος βοσκοτόπου.

5. Των διατάξεων του παρόντος άρθρου εξαιρούνται τα θηλάζοντα ζώα μικρά μέχρι ηλικίας τριών μηνών και μεγάλα μέχρις ηλικίας έξι μηνών.

6. Πας εισάγων ευθαιρέτως ζώα εντός του βελτιωθέντος βοσκοτόπου υπόκειται, εκτός της ποινικής δίωξεως και εις πρόστιμον ίσον προς το πενταπλάσιον του ορισθέντος ειδικού δικαιώματος χρήσεως βελτιωθέντος βοσκοτόπου, προκειμένου περί δημότου και εις το δεκαπλάσιον του αυτού δικαιώματος περί ετεροδημότου. Εν υποτροπή το πρόστιμον τούτο διπλασιάζεται.

7. Τα έσοδα εκ του ειδικού δικαιώματος χρήσεως βελτιωμένου βοσκοτόπου, διατίθενται αποκλειστικώς δια την λειτουργίαν και συντήρησιν αυτού, το προίον δε του μισθώματος της δημοπρασίας του πλεονάζοντος βελτιωμένου βοσκοτόπου, μειωμένον κατά το σύνολον του ποσού όπερ αντιστοιχεί προς το δικαίωμα βοσκής περί ου το άρθρον 5, του από 24-9- 1958 Β.Δ./τος διατίθεται δια την αντιμετώπισιν των δαπανών λειτουργίας και συντήρησεως του βελτιωθέντος βοσκοτόπου ως και δια την εκτέλεσιν νέων έργων εν αυτή. Τυχόν περίσσευμα διατίθεται δια την κάλυψιν των πάσης φύσεως αναγκών του δήμου ή της κοινότητας.

Άρθρο 12

Δικαίωμα επί εμπορίας ποσίμων ιαματικών ή μη υδάτων

1. Η εμπορία των ποσίμων ή μη ιαματικών νερών, που διατίθενται είτε σε φυσική κατάσταση είτε με ανάμειξη με χημικές ή άλλες ουσίες ή χυμούς και με οποιαδήποτε ονομασία, κατάσταση και συσκευασία, επιτρέπεται μόνο έπειτα από άδεια, που χορηγείται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκονται τα νερά, ύστερα από έγκριση του ενδιαφερομένου. Στην απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται μετά προηγούμενη γνώμη του προϊσταμένου της υγειονομικής υπηρεσίας του νομού, για την καταλληλότητα του νερού, προσδιορίζεται και η χρονική διάρκεια της άδειας.

2. Όταν τα νερά που διατίθενται ανήκουν σε δήμους ή κοινότητες, στην ίδια απόφαση με την οποία χορηγείται η άδεια προσδιορίζεται η ελάχιστη ποσότητα νερού, για την οποία θα καταβάλλεται το ανάλογο δικαίωμα, ανεξάρτητα από τη λήψη ή μη της ποσότητας αυτής, ο χρόνος καταβολής του δικαιώματος και κάθε όρος που διασφαλίζει τα συμφέροντα του δήμου ή της κοινότητας και του καταναλωτικού κοινού. Όταν τα νερά που διατίθενται δεν ανήκουν σε δήμους ή κοινότητες, αρμόδιος να χορηγήσει την άδεια και να προσδιορίσει το δικαίωμα είναι ο δήμος ή η κοινότητα, στην περιφέρεια του οποίου γίνεται η υδροληψία.

3. Ο τυγχάνων της κατά την προηγούμενη παράγραφον αδειας υποχρεούται:

α) να τηρεί τους κατά τας κειμένας διατάξεις όρους τους διασφαλίζοντας τη γνησιότητα και υγιεινή κατάσταση των υδάτων,

β) Να καταβάλει υπέρ του Δήμου για τις ποσότητες νερού που εμφιαλώνονται δικαίωμα επί της συνολικής αξίας των αντίστοιχων πωλήσεων, όπως προκύπτουν από τα λογιστικά αρχεία (βιβλία και στοιχεία) της οντότητας και τα αποτελέσματα του ελέγχου από τη

φορολογική αρχή. Η αξία των προϊόντων που διατίθενται δωρεάν υπολογίζεται με τιμή αναφοράς τη μέση τιμή πώλησης αυτών. Το ύψος του δικαιώματος καθορίζεται με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, σε ποσοστό από τρία (3) τοις χιλίοις έως πέντε (5) τοις χιλίοις και από τρία (3) τοις χιλίοις έως και τρισήμιση (3,5) τοις χιλίοις, όταν γίνεται πρόσμιξη του νερού με χυμούς. Είναι δυνατός ο καθορισμός ποσοστού δικαιώματος εκτός των προαναφερθέντων ποσοστών με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν. 4368/2016 (Α' 21), η οποία εκδίδεται μετά από πρόταση του Δημοτικού Συμβουλίου, εφόσον μεταβληθούν σημαντικά, για οποιοδήποτε λόγο τα στοιχεία με τα οποία αρχικώς διαμορφώθηκαν. Όταν το νερό που διατίθεται ανήκει σε Δήμους, το ύψος του δικαιώματος καθορίζεται ελεύθερα με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου.

γ. Το αντιστοιχούν, σύμφωνα με τα ανωτέρω, ποσό του δικαιώματος καταβάλλεται από τον υπόχρεο στο οικείο δημοτικό ταμείο μέσα στο πρώτο δεκαήμερο του επόμενου μήνα από την έκδοση των παραστατικών πωλήσεων. Σε περίπτωση μη καταβολής ή ελλιπούς ή εκπρόθεσμης καταβολής του δικαιώματος επιβάλλεται σε βάρος του υπόχρεου, με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, το αναλογούν δικαίωμα, προσαυξημένο με ισόποσο πρόστιμο. Η δημοτική αρχή υποχρεούται να διεξάγει ελέγχους περί της κανονικής έκδοσης του σχετικού παραστατικού και της καταβολής του δικαιώματος.

4. Ο παραβαίνων τας διατάξεις των περιπτώσεων α' και γ' της προηγούμενης παραγράφου τιμωρείται δια ποινής φυλακίσεως μέχρι τριών μηνών ή χρηματικής ποινής μέχρις εκατόν χιλιάδων (100.000) δραχμών ή και δι' αμφοτέρων των ποινών τούτων. Επί τελεσιδικού καταδίκης του τυχόντος αδείας, το δημοτικόν ή κοινοτικόν συμβούλιον δικαιούται εις ανάκλησιν της αδείας.

5. Δι' οιαδήποτε παράβασιν των δια της κατά την παράγραφον 2 αποφάσεως οριζομένων όρων, βεβαιουμένην υπό των οργάνων του δήμου ή της κοινότητας, το συμβούλιον δι' ητιολογημένης αποφάσεώς του, ελεγχομένης υπό του νομάρχου, δύναται να προβαίη εις ανάκλησιν της αποφάσεώς του ταύτης.

6. Όστις, άνευ αδείας προβαίνει εις εμπορίαν των κατά την παράγραφον 1 υδάτων, τιμωρείται δια φυλακίσεως τουλάχιστον τριών μηνών και εν υποτροπή δια φυλακίσεως τουλάχιστον εξ μηνών, καταλογιζομένου δι' αποφάσεως του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου εις βάρος αυτού του αναλογούντος δικαιώματος επί της ληφθείσης ποσότητος ύδατος μετά ισοπόσου προστίμου.

7. Εις εξαιρετικάς περιπτώσεις εκτιμωμένας υπό του συμβουλίου και μετ' έγκρισιν του νομάρχου, δύναται να χορηγείται εις φυσικόν ή νομικόν πρόσωπον τη αιτήσει του και επί τη καταβολή του κατά την παράγραφο 3 δικαιώματος, άδεια μεταφοράς ποσίμου ύδατος αποκλειστικώς όμως διατιθεμένου δι' ύδρευσιν, υπό τον όρον ότι η διάθεσις τούτου, εις τους κατοίκους της κοινότητος θα γίνεται επί τη καταβολή τιμήματος οριζομένου υπό της αρμοδίας αγορανομικής αρχής και απ' ευθείας εκ του βυτίου, εφόσον τηρούνται οι απαραίτητοι όροι υγιεινής, κατά βεβαίωσιν της αρμοδίας υγειονομικής υπηρεσίας, ανανεουμένην ανά τριάκοντα ημέρας, μερίμνη του αδειούχου.

Άρθρο 13

Τέλος χρήσεως πεζοδρομίων, πλατειών και λοιπών κοινοχρήστων χώρων

1. Επιτρέπεται η, υπέρ δήμου ή κοινότητος, επιβολή τέλους εις βάρος των χρησιμοποιούντων διαρκώς ή προσκαιρώς πεζοδρόμια, οδούς, πλατείας και εν γένει κοινόχρηστους χώρους και το υπέδαφος αυτών. Ως κοινόχρηστος χώρος δια την εφαρμογήν των διατάξεων του παρόντος νοείται και το δάπεδον χώρων μεταξύ της θέσεως των προσόψεων των ισογείων των οικοδομών και των εγκεκριμένων οικοδομικών γραμμών (στοαί και το υπέδαφος αυτών ως και αποτμήσεις γωνιών οικοδομικών τετραγώνων), αποτελούντων των χώρων τούτων προεκτάσεις πεζοδρομίων και αφεθέντων εις κοινήν χρήσιν.

2. Τα τμήματα των κοινοχρήστων χώρων, των οποίων επιτρέπεται η παραχώρησης της χρήσεως, καθορίζονται δι' αποφάσεως του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Ειδικά δια τους κοινόχρηστους χώρους που παραχωρούνται για χρήση σε καφεενεία, ζαχαροπλαστεία, εστιατόρια και παρεμφερή καταστήματα, το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο μπορεί με την ίδια απόφασή του να ορίζει ότι τα σερβιριζόμενα από τα καταστήματα αυτά στους ανωτέρω χώρους είδη θα προσφέρονται σε τιμές καταστήματος κατώτερης κατηγορίας από εκείνη στην οποία ανήκουν.

Εις δήμους πληθυσμού άνω των 10.000 η απόφασις του συμβουλίου δημοσιεύεται άπαξ εις μίαν ή δύο εφημερίδας της πόλεως ή του νομού. Προκειμένου περί των λοιπών δήμων και των κοινοτήτων η απόφασις δημοσιεύεται δια τοιχοκολήσεως εις την είσοδον του δημοτικού ή κοινοτικού καταστήματος.

3. α. Το κατά την παράγραφο 1 τέλος ορίζεται ετήσιο δι' αποφάσεως του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου κατά τετραγωνικό μέτρο ανεξαρτήτως χρόνου χρήσεως και αναλόγως της περιοχής της πόλεως ή του χωριού εις την οποία κείται ο χρησιμοποιούμενος χώρος.

β. Ειδικά σε περιπτώσεις κατάληψης πεζοδρομίου ή οδού από αυτούς που εκτελούν οποιασδήποτε φύσεως τεχνικοοικοδομικές εργασίες, το τέλος ορίζεται μηνιαίο κατά ζώνες με απόφαση του συμβουλίου και κατά τετραγωνικό μέτρο. Για την πληρωμή αυτού του τέλους ευθύνονται από κοινού και εις ολόκληρο εκείνος που πήρε την άδεια οικοδομής καθώς και ο ιδιοκτήτης του ακινήτου.

γ. Επί πάσης άλλης περιπτώσεως, το τέλος ορίζεται δι' αποφάσεως του οικείου συμβουλίου. Σε κάθε περίπτωση το αναλογούν τέλος καταβάλλεται είτε μετρητοίς είτε δια ισόποσης εγγυητικής επιστολής, της οποίας ο τύπος θα καθορίζεται με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου στο οικείο δημοτικό ή κοινοτικό ταμείο προ της παράδοσης της άδειας χρήσης αναγραφομένου επ' αυτής του αριθμού του γραμματίου είσπραξης ή της εγγυητικής επιστολής. Στην περίπτωση κατάθεσης εγγυητικής επιστολής η είσπραξη του αναλογούντος τέλους γίνεται σε δόσεις, οι οποίες καθορίζονται με απόφαση του οικείου Δημοτικού Συμβουλίου μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους. Εάν διαπιστωθεί καθυστέρηση καταβολής των κατά τα ανωτέρω δόσεων ο δήμος ή η κοινότητα προβαίνει άμεσα στις ενέργειες κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής.

Η είσπραξις ενεργείται κατόπιν σχετικού σημειώματος του δικαιούχου δήμου ή κοινότητας. Με όμοια απόφαση του δημοτικού συμβουλίου μπορεί να προβλέπεται η καταβολή του αναλογούντος τέλους εντός του έτους σε ισόποσες δόσεις χωρίς να απαιτείται η κατάθεση εγγυητικής επιστολής, εφόσον καταβληθεί από τον υπόχρεο, προ της παράδοσης της άδειας μέρος του τέλους. Με την απόφαση του δημοτικού συμβουλίου καθορίζεται το ποσοστό του ετήσιου τέλους που πρέπει να καταβληθεί προ της χορήγησης της άδειας, το οποίο σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το τριάντα τοις εκατό (30%) της οφειλής και ο αριθμός των δόσεων για την εξόφληση του υπολειπόμενου ποσού.

Η άδεια χορηγείται υπό την αίρεση εξόφλησης όλων των δόσεων εντός των τασσόμενων προθεσμιών, αναγραφομένης επί αυτής του αριθμού του γραμματίου είσπραξης που αντιστοιχεί στο ποσό που καταβλήθηκε προ της χορήγησης της, του αριθμού των δόσεων που απομένουν προς εξόφληση και των προθεσμιών καταβολής τους. Η εκπρόθεσμη καταβολή ή μη καταβολή έστω και μίας εκ των δόσεων συνεπάγεται αυτοδίκαια και χωρίς να απαιτείται άλλη διατύπωση ανάκληση της άδειας και αυθαίρετη χρήση του κοινόχρηστου χώρου εκ μέρους του υπόχρεου. Τυχόν ήδη καταβληθείσες δόσεις δεν επιστρέφονται. Για την πιστοποίηση της καταβολής των δόσεων ως ανωτέρω, η άδεια θεωρείται από το δήμο, αναγραφομένων επί αυτής των αριθμών των σχετικών γραμματίων είσπραξης.

4. Η χρήσις των πλατειών διατίθεται εις τους εκμεταλλευομένους τα περί αυτών καφεενεία, ζαχαροπλαστεία, εστιατόρια, παρεμφερείς επιχειρήσεις και καταστήματα, κατά τα δι'

αποφάσεως της δημοτικής ή κοινοτικής αρχής ειδικότερον οριζόμενα. Επιτρέπεται η παραχώρησης της χρήσεως συνεχόμενου κοινοχρήστου χώρου, εφ' όσον δεν θίγονται δικαιώματα ετέρου δικαιουμένου της χρήσεως τούτου, εάν όμως οι δικαιούμενοι χρήσεως αυτού είναι πλείονες του ενός, η χρήσις του συνεχόμενου τούτου χώρου παραχωρείται αναλόγως των προσόψεων των καταστημάτων αυτών ή αναλόγως άλλων κριτηρίων (τοπικών, τουριστικών, κυκλοφοριακών, πρασίνου, κλπ.). Εν ουδεμιά περιπτώσει ο κατά χρήσιν παραχωρούμενος χώρος επιτρέπεται να επεκτείνεται και εις πεζοδρόμιον παρακειμένου καταστήματος ή κατοικίας, εί μη μόνον τη εγγράφω συγκαταθέσει του χρησιμοποιούντος ή κατέχοντος τα ακίνητα ταύτα.

5. Προκειμένου περί πλατειών ένθα προβάλλονται καταστήματα χρησιμοποιούμενα ως καφεενεία, εστιατόρια, ζαχαροπλαστεία ή παρεμφερείς επιχειρήσεις, εις έκαστον εκμεταλλευτήν τούτων παραχωρείται αναλόγως της προσόψεως του καταστήματος αυτού η χρήσις του εβδομήκοντα τοις εκατόν (70%) του αντιστοιχούντος εις την προβολήν του χώρου, το υπόλοιπον δε τριάκοντα τοις εκατόν (30%) του χώρου, διατίθεται υπό του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητος εις τους αυτούς εκμεταλλευτάς εφ' όσον κατά την κρίσιν αυτού δεν παρακωλύεται ουσιωδώς η ελευθέρα χρήσις αυτού. Εν περιπτώσει μη χρησιμοποιήσεως υπό δικαιουμένου του αναλογούντος αυτώ κοινοχρήστου χώρου της πλατείας, η χρήσις του χώρου τούτου δύναται να παραχωρηθή υπό του δήμου ή της κοινότητος εις εκμεταλλευτάς συνεχόμενων μετ' αυτού καταστημάτων, αναλόγως της προσόψεώς των.

6. Ο προτιθέμενος να χρησιμοποιήσει τους κοινόχρηστους χώρους ή το υπέδαφός τους, σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους, υποβάλλει πριν από τη χρήση σχετική αίτηση στον οικείο δήμο ή κοινότητα. Στην αίτηση αναγράφονται: (α) το ονοματεπώνυμο ή η επωνυμία του αιτούντος, το είδος και η διεύθυνση της ασκούμενης επιχείρησης και (β) η θέση, η έκταση και το είδος του αιτούμενου προς χρήση χώρου ως και η χρονική διάρκεια για την οποία αιτείται η παραχώρηση της χρήσεως αυτού.

Επιπλέον η αίτηση, εφόσον έχει υπάρξει ανάλογη προηγούμενη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, συνοδεύεται από εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης των όρων της άδειας χρήσεως ίσης προς το διακόσια τοις εκατό του αναλογούντος τέλους, η οποία μπορεί να εκπέσει ύστερα από διαπίστωση των αρμόδιων οργάνων ελέγχου κατ' ελάχιστον δύο φορές της παραβίασης των όρων που προβλέπονται. Δεν είναι αναγκαία η προσκόμιση εγγυητικής επιστολής, αν το τέλος του παραχωρούμενου χώρου είναι μικρότερο των χιλίων διακοσίων ευρώ.

Το ύψος και ο τύπος της εγγυητικής καθορίζεται με την ανωτέρω απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου και δεν επιτρέπεται να είναι μεγαλύτερο από το διακόσια τοις εκατό του αναλογούντος τέλους.

Προκειμένης χορηγήσεως της άδειας χρήσεως, η αστυνομική αρχή μέσα σε δεκαπέντε ημέρες από την παραλαβή του σχετικού ερωτήματος του δήμου ή της κοινότητος, γνωματεύει αν υφίστανται λόγοι ασφάλειας της κυκλοφορίας πεζών ή τροχοφόρων που επιβάλλουν τη μη χορήγηση της αιτουμένης αδειάς οπότε δεν χορηγείται αυτή. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία η άδεια χορηγείται και χωρίς τη γνωμάτευση της αστυνομικής αρχής.

7. Χορηγηθείσα άδεια χρήσεως των κατά τας προηγούμενας παραγράφους χώρων ανακαλείται υποχρεωτικώς υπό του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητος εντός δεκαημέρου από της εγγράφου ειδοποιήσεώς του υπό της αστυνομικής αρχής, ότι συντρέχουν λόγοι ασφαλείας της κυκλοφορίας πεζών ή οχημάτων ή ένεκα ληφθέντων μέτρων παρά δημοσίας, δημοτικής ή κοινοτικής αρχής. Η τοιαύτη ανάκλησις συνεπάγεται επιστροφήν μόνον του καταβληθέντος ποσού τέλους του αντιστοιχούντος εις την χρονικήν περίοδον δια την οποίαν ανεκλήθη η χορηγηθείσα άδεια, καθοριζόμενου δι' αποφάσεως του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

8. Για την αυθαίρετη χρήση κοινόχρηστων χώρων, των οποίων η παραχώρηση της χρήσης έχει επιτραπεί με την απόφαση της παραγράφου 2, επιβάλλεται σε βάρος του παραβάτη, με απόφαση του δημάρχου, το αναλογούν τέλος και ισόποσο πρόστιμο. Με όμοια απόφαση επιβάλλεται πρόστιμο σε βάρος εκείνου που προβαίνει σε αυθαίρετη χρήση χώρου του οποίου η παραχώρηση της χρήσης δεν έχει επιτραπεί, ίσο με το διπλάσιο του μεγαλύτερου κατά τετραγωνικό μέτρο ποσού που καθορίστηκε με την απόφαση της παραγράφου 3 για τους χώρους για τους οποίους έχει επιτραπεί η παραχώρηση για όμοια χρήση.

Η αυθαίρετη χρήση του κοινόχρηστου χώρου διαπιστώνεται από το Δήμο ή τις Αστυνομικές Αρχές μετά από διενέργεια αυτοψίας. Στην οικεία έκθεση περιγράφονται αναλυτικά η κατάσταση του χώρου, οι επεμβάσεις που έχουν γίνει σε αυτόν, το είδος της χρήσης, και τα αντικείμενα που έχουν τοποθετηθεί, επισυνάπτεται δε σχετικό σχεδιάγραμμα και, αν απαιτείται, φωτογραφίες, ή ηλεκτρονικό αρχείο τους.

Αντίγραφο της εκθέσεως παραδίδεται στον ενεργούντα την αυθαίρετη χρήση του χώρου αυτού ή θυροκολλείται στο κατάστημα σε κάθε άλλη περίπτωση. Παράλληλα, επιδίδεται στον παραβάτη εντολή να άρει την αυθαίρετη κατάληψη του κοινόχρηστου χώρου, αφαιρώντας τα κάθε είδους αντικείμενα που έχουν τοποθετηθεί σε αυτόν μέσα σε επτά (7) ημέρες από την επομένη της επιδόσεως.

Αν ο παραβάτης δεν συμμορφωθεί, τα εν λόγω αντικείμενα απομακρύνονται άμεσα από συνεργείο του Δήμου, ο οποίος μπορεί να ζητήσει, προς το σκοπό αυτό, την άμεση συνδρομή των Αστυνομικών Αρχών.

Τα αντικείμενα που αφαιρούνται καταγράφονται σε ειδική έκθεση, η οποία υπογράφεται από τον επικεφαλής του συνεργείου του Δήμου που τα απομακρύνει και δεν επιστρέφονται αν προηγουμένως δεν καταβληθεί ειδικό πρόστιμο για τα έξοδα μεταφοράς και αποθηκείσεως αυτών, το οποίο καθορίζεται με την απόφαση του δημοτικού συμβουλίου της παραγράφου 3. Αν το ανωτέρω ειδικό πρόστιμο δεν εξοφληθεί εντός τριών (3) μηνών από την ημερομηνία της αφαίρεσης, τα αφαιρεθέντα αντικείμενα κατάσχονται άμεσα και μπορεί να διατίθενται, να εκποιούνται ή να καταστρέφονται από το Δήμο, σύμφωνα με το άρθρο 199 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων.

Αν μετά την αφαίρεση των ανωτέρω αντικειμένων διαπιστωθεί δεύτερη παράβαση, αφαιρείται η άδεια χρήσης κοινόχρηστου χώρου για χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών. Αν το ανωτέρω χρονικό διάστημα δεν συμπληρώνεται εντός του ημερολογιακού έτους που αφορά η άδεια χρήσης κοινόχρηστου χώρου, δεν χορηγείται στον παραβάτη νέα αντίστοιχη άδεια στο επόμενο ημερολογιακό έτος μέχρι συμπληρώσεως του χρονικού διαστήματος αυτού.

9. Δεν υπόκεινται εις το τέλος του παρόντος άρθρου, οι χρησιμοποιούντες κοινοχρήστους χώρους δήμων και κοινοτήτων ή το υπέδαφος αυτών δυνάμει ειδικής διατάξεως νόμου ή συμβάσεως μετά του δημοσίου κυρωθείσης δια νόμου, εις εκτέλεσιν των οποίων γίνεται χρήσις των ως άνω δημοτικών και κοινοτικών χώρων, εφ' όσον υπό των διατάξεων τούτων προβλέπεται απαλλαγή εκ του τέλους τούτου.

10. Επί κοινοχρήστων χώρων μη ευρισκομένων προ καταστημάτων ή εις την προβολήν αυτών, η χρήσις αυτών επιτρέπεται εφ' όσον δεν αναιρείται εξ ολοκλήρου η ιδιότης του κοινοχρήστου, απαιτείται δε πάντοτε δια την εκμετάλλευσιν αυτών η διενέργεια δημοπρασίας, τηρουμένων των εκάστοτε διατάξεων περί όρων διενεργείας δημοπρασίας δι' εκμίσθωσιν δημοτικών ή κοινοτικών ακινήτων.

Με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου μπορεί να προβλέπεται ποιοι από τους ανωτέρω χώρους κατ' εξαίρεση παραχωρούνται και χωρίς διενέργεια δημοπρασίας για πρόσκαιρη χρήση που δεν υπερβαίνει τις δέκα (10) μέρες και αφορά αποκλειστικώς τη διεξαγωγή εκδηλώσεων κοινωνικής αλληλεγγύης ή δράσεων τουριστικής, πολιτιστικής, καλλιτεχνικής ή δημόσιας εμπορικής προβολής. Με όμοια απόφαση ορίζονται οι ειδικότεροι όροι και η διαδικασία για την παραχώρηση της χρήσης των εν λόγω κοινόχρηστων χώρων, καθώς και

το ύψος του τέλους, το οποίο εξαρτάται και από τον κοινωφελή ή μη χαρακτήρα της εκδήλωσης.

11. Ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας χορηγεί την άδεια χρήσεως κοινοχρήστου δημοτικού ή κοινοτικού χώρου, μη δυναμένη να εξικνεύεται πέραν του ημερολογιακού έτους δια τας περ. α' και γ' της παραγρ. 3 εις την οποίαν ορίζεται η τοποθεσία και η έκτασις του παραχωρουμένου κατά χρήσιν χώρου, το είδος και η διάρκεια της χρήσεως, ως και το τέλος, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά αναλόγως των διατάξεων της παραγράφου 3.

12. Η χορηγηθείσα άδεια χρήσεως κοινοχρήστου χώρου δύναται να ανανεούται τη αιτήσσει του ενδιαφερομένου υπό του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητας, μη απαιτουμένης εκ νέου γνώμης της αστυνομικής αρχής.

13. Υπό τας προϋποθέσεις της παρ. 6 του παρόντος άρθρου, άδεια του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητας απαιτείται και δια την χρήσιν κοινοχρήστων χώρων εν γένει παραστασίων, υπαιθρίων μικροπωλητών. [...] Η άδεια αυτή μπορεί να χορηγείται και μετά από διενέργεια δημοπρασίας σύμφωνα με τους όρους και τη διαδικασία της παρ. 10 του άρθρου αυτού.

[...]

15. [...] Η απομάκρυνσις των αυθαιρέτως τοποθετουμένων αντικειμένων ενεργείται υπό των υποχρέων προς τούτο, κατόπιν εντολής προς αυτούς της αστυνομικής αρχής και εν αρνήσει αυτών υπό οργάνων του δήμου ή της κοινότητας, τη συνδρομή της τελευταίας ταύτης.

Άρθρο 16

Άνευ τίτλου

[...]

2. Η διαφήμιση γίνεται με άδεια του δημάρχου ή προέδρου κοινότητας ύστερα από αίτηση του διαφημιζομένου που συνοδεύεται από σχέδιο διαφήμισης.

Άρθρο 19

Χρήσεως κτημάτων έργων ή υπηρεσιών

1. Εις τους ποιουμένους χρήσιν δημοτικών ή κοινοτικών κτημάτων, έργων ή υπηρεσιών ο δήμος ή η κοινότης δικαιούται να επιβάλη τέλη ή δικαιώματα, οριζόμενα δι' αποφάσεως του συμβουλίου.

[...]

4. Η εξόρυξις λίθων και η αμμοληψία εκ δημοτικού ή κοινοτικού λατομείου ή χώρου επιτρέπεται όπως ενεργήται άνευ δημοπρασίας τη αδεία του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητας επί τη καταβολή δικαιώματος, οριζομένου υπό του συμβουλίου.

5. Εις τους ποιουμένους παράνομον χρήσιν δημοτικού ή κοινοτικού κτήματος έργου ή υπηρεσίας, εκτός της υποχρεώσεως ήν υπέχει ο δήμος ή η κοινότης δια την ποινικήν αυτών δίωξιν, έχει το δικαίωμα να επιβάλη μέχρι του διπλασίου τα δια την γενομένην χρήσιν αναλογούντα τέλη ή δικαιώματα.

[...]

Άρθρο 20

Εισιτηρίων λεωφορείων αυτοκινήτων

1. Δια την κατασκευήν και επισκευήν δημοτικών ή κοινοτικών οδών χρησιμοποιουμένων παρά λεωφορείων αυτοκινήτων αστικής συγκοινωνίας επιτρέπεται η επιβολή τέλους δέκα τοις εκατό επί του αντιτίμου του εισιτηρίου. Το τέλος επιβάλλεται δι' αποφάσεως του συμβουλίου εγκρινομένης υπό των Υπουργών Οικονομικών, Συγκοινωνιών, Δημοσίων Έργων και Εσωτερικών οίτινες δύνανται να μεταρρυθμίσουν ταύτην.

2. Δια της αποφάσεως ορίζονται αι οδοί, αίτινες θα κατασκευατούν ή επισκευασθούν η χρονική διάρκεια εισπράξεως του τέλους και ο τρόπος βεβαιώσεως και εισπράξεως αυτού.

[...]

Άρθρο 21

Καθαριότητα

1. Διά τας υπό του δήμου, ή κοινότητος παρεχομένης υπηρεσίας καθαριότητας των οδών, πλατειών και κοινοχρήστων εν γένει χώρων, της περισυλλογής, και αποκομιδής και διαθέσεως των απορριμμάτων, ως και της κατασκευής και λειτουργίας κοινόχρηστων αφοδευτηρίων, επιβάλλεται τέλος οριζόμενον δι' αποφάσεως του συμβουλίου, υποκειμένης εις την έγκρισιν του νομάρχου.

[...]

Η επιβολή και βεβαίωσις του τέλους, προκειμένου μεν περί αυτοκινήτων κινουμένων εν τη περιφέρεια ενός δήμου ή κοινότητος ενεργείται υπό του δήμου ή της κοινότητος ταύτης, προκειμένου δε περί αυτοκινήτων κινουμένων εις τας περιφέρειας δύο ή πλειόνων δήμων ή κοινοτήτων αύτη ενεργείται υπό του πολυπληθεστέρου δήμου ή κοινότητος και κατανέμεται εις τους δικαιούχους δι' αποφάσεως του Υπουργού των Εσωτερικών.

3. Τα επί των ιδιωτικών επιβατικών και φορτηγών αυτοκινήτων, δικύκλων ή τρικύκλων τέλη βεβαιούνται και εισπράττονται παρά του δήμου ή κοινότητος ού κάτοικος τυγχάνει ο ιδιοκτήτης, προκειμένου δε περί επιβατικών δημοσίας χρήσεως παρά του δήμου ή κοινότητος ένθα εργάζονται ταύτα.

[...]

6. Προκειμένου περί οδών αποτελουσών οροθετικήν γραμμήν μεταξύ δήμων και κοινοτήτων, η καθαριότης και η αποκομιδή των απορριμμάτων των ακινήτων αμφοτέρων των οικοδομικών πλευρών αυτών, ως και ο φωτισμός ενεργούνται υπό του δι' αποφάσεως του Νομάρχου οριζόμενου δήμου ή κοινότητος, όστις δικαιούται να βεβαιοί και εισπράττη το τέλος καθαριότητος και φωτισμού. Εν τη αυτή περιπτώσει προκειμένου περί κατασκευής ή επισκευής της οδού ο Νομάρχης ορίζει δι' αποφάσεώς του τον υπόχρεον να εκτελέση τας εργασίας δήμον ή κοινότητα, καταμερίζων συγχρόνως και την δαπάνην ήτις βαρύνει έκαστον οργανισμόν τοπικής αυτοδιοικήσεως.

Άρθρο 22

Φωτισμός

1. Διά τας δαπάνας εγκαταστάσεων, συντηρήσεως και ηλεκτρικής ενεργείας προς φωτισμόν των κοινοχρήστων χώρων επιτρέπεται δι' αποφάσεως του συμβουλίου, υποκειμένης εις την έγκρισιν του νομάρχου, η επιβολή υπέρ του δήμου ή κοινότητος τέλους μη δυναμένου να υπερβή τα τριάκοντα τοις εκατόν του εκάστοτε επιβαλλομένου τέλους καθαριότητος.

Άρθρο 37

Ταγαρέλαια

1. Επιβάλλεται υπέρ δήμου ή κοινότητος φόρος επί του εν τη περιφέρεια αυτού παραγομένου ελαίου, συνιστάμενος εις την λήψιν των μετά την συλλογήν του ελαίου υπολειπομένων ταγαρελαίων, εφ' όσον ταύτα δεν παραλαμβάνονται παρά του παραγωγού των ελαίων.

2. Η βεβαίωσις του φόρου γίνεται εν τοις ελαιοτριβείοις.

3. Ο καθορισμός του τρόπου της συλλογής των ταγαρελαίων και της εκποιήσεως αυτών ρυθμίζεται δι' αποφάσεως του Συμβουλίου.

4. Εν περιπτώσει διαφωνίας μεταξύ δήμου ή κοινότητος και εργοστασιαρχών ως προς τον τρόπον της συλλογής των ταγαρελαίων, αποφαινεται οριστικώς ο Νομάρχης.

5. Ελαιοτριβεία μη διαθέτοντα ταγαρελαιοδεξαμενάς δεν επιτρέπεται να λειτουργούν. Η απαγόρευσις δεν ισχύει δια τα έχοντα διαχωριστήρας.

6. Εάν το εν τίνι Δήμω ή Κοινότητι παραγόμενον έλαιον προέρχεται εν όλω ή εν μέρει εξ ελαίων παραγωγής ομόρων Δήμων ή Κοινοτήτων, το ποσόν του φόρου, μετά την αφαίρεσιν

των δαπανών συλλογής αυτού, διανέμεται συμμετρως μεταξύ των δικαιούχων Δήμων και Κοινοτήτων αναλόγως της εκθλιβείσης εξ ενός εκάστου ποσότητας ελαιών, δι' αποφάσεως του Νομάρχου τη προτάσει των οικείων Δημοτικών ή Κοινοτικών Συμβουλίων.

Άρθρο 56

Προσωπική εργασία (Άρθρο 47 Β.Δ. 19/12/55)

1. Εις δήμον ή κοινότητα πληθυσμού κάτω των 25.000 επιτρέπεται ίνα δι' αποφάσεως του συμβουλίου επιβληθή παροχή προσωπικής εργασίας εις τους εν τη περιφέρειά του εγκατεστημένους κατοίκους (άρρενας και θήλεις) τους συμπληρώσαντας το 18ον έτος της ηλικίας των δια την εκτέλεσιν δημοτικών ή κοινοτικών έργων.

[...]

Άρθρο 59

Άνευ τίτλου (Άρθρο 50 Β.Δ. 19/12/55)

Τα της εκτελέσεως της προσωπικής εργασίας ορίζει το συμβούλιον δι' αποφάσεως εν η δέον να ορίζεται και ο χρόνος ενάρξεως ταύτης.

[...]

Άρθρο 61

Άνευ τίτλου (Άρθρο 52 Β.Δ. 19/12/55)

Ουδεμία προσωπική εργασία επιβάλλεται παρ'οιασδήποτε αρχής ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή επιτροπής εις βάρος των κατοίκων δήμου ή κοινότητος άνευ προηγουμένης συμφώνου αποφάσεως του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

4. Α.Ν. 314/1968

Άρθρο 1

Άνευ τίτλου

1. Η κατά τας διατάξεις της κειμένης νομοθεσίας έγκρισις, επέκτασις ή τροποποιήσις των σχεδίων πόλεων και κωμών, ως και ο καθορισμός των όρων δομήσεως, ενεργείται εφεξής δι'αποφάσεως του Νομάρχου μετά γνώμην του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, ως και του οικείου Τμήματος του Περιφερειακού Συμβουλίου Δημοσίων Έργων, του συσταθέντος δια της υπ'αριθ.Α.81177/67 κοινής αποφάσεως του Αντιπροέδρου της Κυβερνήσεως και των Υπουργών Οικονομικών, Εσωτερικών και Δημοσίων Έργων "περί διατηρήσεως Συμβουλίων και Επιτροπών αρμοδιότητος Υπουργείου Δημοσίων Έργων και λοιπών Συμβουλίων και Επιτροπών Ν.Π.Δ.Δ. αρμοδιότητος του αυτού Υπουργείου" (ΦΕΚ 586 Β'), δημοσιευομένης εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Δι'ομοίας αποφάσεως του Νομάρχου επιβάλλεται ή παρατείνεται και η κατά το άρθρ.8 του Ν.Δ/τος της 17.7.23 "περί σχεδίων πόλεων κλπ." απαγόρευσις των εργασιών δομήσεως ή υπό όρους εκτέλεσις αυτών.

2. Η προηγουμένη παράγραφος εφαρμόζεται:

α) επί οικισμών εχόντων πληθυσμόν μέχρι 5.000 κατοίκων και

β) επί οικισμών εχόντων πληθυσμόν άνω των 5.000 και μέχρις 20.000 κατοίκων, προκειμένου μόνον περί τροποποιήσεως εγκεκριμένου σχεδίου, άνευ μεταβολής των όρων δομήσεως και άνευ επεκτάσεως αυτού. Η έγκριση τροποποιήσεων σχεδίων πόλεων για οικισμούς με πληθυσμό πάνω από 20.000 κατοίκους καθώς και η τροποποίηση και ο καθορισμός όρων και περιορισμών δόμησης για οικισμούς με πληθυσμό πάνω από 5.000 κατοίκους, μπορεί να γίνει με όμοια απόφαση του νομάρχη στις περιπτώσεις και με τους όρους και προϋποθέσεις που ορίζονται με Π.Δ/γμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων. Με Π.Δ/γμα που εκδίδεται με τον ίδιο τρόπο μπορεί να εγκρίνονται εξαιρέσεις από τις περιπτώσεις της επόμενης παρ.3 του άρθρου αυτού. Όπου ο νομάρχης, σύμφωνα με τα παραπάνω, έχει αρμοδιότητα να εγκρίνει τροποποιήσεις σχεδίων ή τροποποιήσεις και καθορισμό όρων και περιορισμών

δόμησης ή και να επιβάλλει προκήπια έχει και την αρμοδιότητα να επιβάλλει ή να παρατείνει την αναστολή των οικοδομικών εργασιών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρ. 8 του Ν.Δ. από 17.7.23 (ΦΕΚ 228 Α'), όπως συμπληρώθηκε με το άρθρ.1 του Ν.551/77 (ΦΕΚ 68 Α').

3. Του παρόντος άρθρου εξαιρούνται:

α) η περιοχή τέως Διοικήσεως Πρωτεύουσας,

β) η περιοχή του τέως Δήμου Θεσσαλονίκης,

γ) η Παραλιακή Ζώνη Βουλιαγμένης-Σουνίου,

δ) αι λουτροπόλεις,

ε) οι αρχαιολογικοί χώροι και

στ) αι περιοχαί αίτινες ήθελον ορισθή δι'αποφάσεως του Υπουργού Δημοσίων Έργων δι'ειδικούς εκάστοτε λόγους, μνημονευομένους εν τη αποφάσει, (το άρθρ.1 αντικατεστάθη ως άνω δια του άρθρ.1 Ν.Δ.1018/71, ούτινος βλ. και άρθρ.3).

Άρθρο 4

Άνευ τίτλου

Δια κοινών αποφάσεων των Υπουργών Εσωτερικών και Δημοσίων Έργων, δημοσιευομένων εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, δύναται να εξαιρεθούν της ως άνω αρμοδιότητος του Νομάρχου περιπτώσεις περιοχών ιδιαιτέρου τουριστικού ενδιαφέροντος, εκ των κηρυχθεισών δια Β.Δ/τος ως τουριστικών περιοχών.

5. Ν. 339/1976

Άρθρο 1

Άνευ τίτλου

1.

[...]

β)

[...]

Το ανωτέρω τέλος μπορεί να επιβάλλεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου και στις παρακάτω κατηγορίες καταστημάτων:

α. τουριστικών ειδών, β. ειδών λαϊκής τέχνης, γ. ενθυμίων και δώρων, δ. ενοικιάσεως σκαφών αναψυχής τοπικού χαρακτήρα, θαλάσσιων ποδηλάτων, ιστιοσανίδων, ειδών χρησιμοποιούμενων στην παραλία, ε. ειδών που χρησιμοποιούνται στη θάλασσα από τους λουόμενους, στ. ειδών «σπορ», «σκι» και «ορειβασίας», ζ. σχολών εκμάθησης θαλάσσιων σπορ και εκμάθησης καταδύσεων, η. ενοικιάσεις αυτοκινήτων, μοτοποδηλάτων και ποδηλάτων.

Άρθρο 2

Άνευ τίτλου

1. Δικαιούχοι των κατά το προηγούμενον άρθρον τελών είναι οι δήμοι και αι κοινότητες:

α) Οίτινες έχουν ή ήθελον χαρακτηρισθή κατά τας κειμένας διατάξεις ως λουτροπόλεις ή οργανωμένοι αρχαιολογικοί τόποι ή τουριστικοί τόποι ή τόποι θερινής διαμονής. Προκειμένου περί δήμων και κοινοτήτων, οίτινες έχουν ή ήθελον χαρακτηρισθή κατά τας κειμένας διατάξεις ως τουριστικοί τόποι ή τόποι, θερινής διαμονής η επιβολή είναι δυνατή κατόπιν αποφάσεως του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, δι'ης θα βεβαιούται ότι συνεπεία της ηυξημένης εν τη περιφερεία του δήμου ή της κοινότητος τουριστικής κινήσεως προκαλούνται εις βάρος αυτού δαπάναι καθαριότητος και φωτισμού ή ανάγκη εκτελέσεως έργων προς αντιμετώπισιν των εκ της αιτίας, ταύτης δημιουργουμένων προβλημάτων. Η απόφασις αύτη χρήζει της εγκρίσεως του Νομάρχου [...]

6. Ν. 947/1979

Άρθρο 9

Κίνησης διαδικασίας χαρακτηρισμού

Η διαδικασία διά τον χαρακτηρισμόν περιοχής τίνος ως οικιστικής δύναται να κινηθή:

[...]

β) είτε κατόπιν προτάσεως του οικείου Δήμου ή Κοινότητας ή προτάσεως υποβαλλομένης υπό συνδέσμου Δήμων ή Κοινοτήτων [...]

Άρθρο 10

Αυτεπάγγελτος διαδικασία

[...]

3. Ο δήμος ή η κοινότης εκθέτει την ληφθείσα μελέτην εις χώρον προσιτόν εις το κοινόν κατά τας εργασίμους ώρας επί ένα μήνα από της περιελεύσεως της εις αυτόν ή αυτήν, του κοινού ειδοποιουμένου διά γενικής προσκλήσεως τοιχοκολλουμένης εις το δημοτικόν ή κοινοτικόν κατάστημα. Της μελέτης δύναται πας ενδιαφερόμενος να λάβη αντίτυπον αντί τιμήματος καλύπτοντος τας δαπάνας της εκτυπώσεως ή φωτοτυπήσεως αυτής, είτε παρά του δήμου ή της κοινότητος είτε και παρά της οικείας Νομαρχίας.

4. Κατά της μελέτης δύναται να διατυπωθούν υπό παντός ενδιαφερομένου ενστάσεις. Αι ενστάσεις υποβάλλονται εντός διμήνου από της κατά την παράγραφον 2 τελευταίας δημοσιεύσεως της περί της μελέτης ειδοποιήσεως εις διπλούν, του ενός αντιτύπου υποβαλλομένου εις την οικείαν Νομαρχίαν, του δε ετέρου εις τον οικείον δήμον ή κοινότητα, δύναται δε να αναφέρονται είτε εις τας διαπιστώσεις ή την αποτύπωσιν της υφιστάμενης καταστάσεως, είτε εις το περιεχόμενον και τον τρόπον διαγραφομένης οικιστικής αναπτύξεως ή αναμορφώσεως και τους όρους ταύτης. Η υποβολή της ενστάσεως δύναται να γίνη και διά συστημένης επιστολής παραδιδομένης προς αποστολήν εντός της αυτής ως άνω διμήνου προθεσμίας.

[...]

6. Μετά την πάροdon της προθεσμίας των ενστάσεων και εντός μηνός το βραδύτερον από ταύτης, αι εις την νομαρχίαν υποβληθείσαι ενστάσεις και τυχόν διαβιβασθείσαι απόψεις άλλων δημοσίων αρχών ή οργανισμών κοινής ωφελείας, διαβιβάζονται προς την συντάξασαν την μελέτη, ή κοινοποιήσασαν την υπό ιδιώτου συνταχθείσαν, υπηρεσίαν. Εντός της αυτής προθεσμίας αποστέλλει εις την αυτήν υπηρεσίαν και ο δήμος ή η κοινότης γνωμοδότησιν του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου επί της αποσταλείσης προς τον δήμον ή κοινότητα μελέτης και των τυχόν κατ'αυτής διατυπωθεισών ενστάσεων, ως και των τυχόν διαβιβασθεισών απόψεων κατ'αυτής διατυπωθεισών ενστάσεων, ως και των τυχόν διαβιβασθεισών απόψεων άλλων δημοσίων αρχών μετά δηλώσεως περί του αν αποδέχεται να αποτελέση τον άλλων δημοσίων αρχών μετά δηλώσεως περί του αν αποδέχεται να αποτελέση τον φορέα ή να μετάσχη εις τον φορέα αναπτύξεως ή αναμορφώσεως της περιοχής. Η ως άνω υπηρεσία υποβάλλει την μελέτην, μετά των ως άνω αποσταλέντων εις αυτήν στοιχείων, ως και ίδιας συντόμου ητιολογημένης εκθέσεως εις το Συμβούλιον Δημοσίων Εργων, προς κρίσιν.

7. Η μη διενέργεια υπό του δήμου ή κοινότητος των εν παραγράφω 3 οριζομένων, ως και η μη διαβίβασις της εν παραγράφω 6 γνωμοδοτήσεως εντός της κατά τα ανωτέρω προθεσμίας δεν παρακωλύει την πρόοdon της διαδικασίας.

Άρθρο 11

Πρότασις Δήμου ή Κοινότητος

1. Η πρότασις Δήμου ή Κοινότητος ή συνδέσμου Δήμων και Κοινοτήτων, περί χαρακτηρισμού περιοχής, περικλειομένης εις τα όρια αυτών, ως οικιστικής, ερειδομένη επί σχετικής συμφώνου γνωμοδοτήσεως του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και καθορίζουσα σαφώς τα όρια και την έκτασιν της εις ην η πρότασις αφορά περιοχής,

υποβάλλεται προς το Υπουργείο Δημοσίων Έργων. Εν τη προτάσει ταύτη εκτίθενται μετά σαφηνείας και οι λόγοι οι επιβάλλοντες ή δικαιολογούντες την δημιουργία της οικιστικής περιοχής και την επιλογήν της θέσεως αυτής. Ο Υπουργός Δημοσίων Έργων δύναται, αντί της απορρίψεως της προτάσεως, να αποφασίση την αναβολήν της εξετάσεως της εν όψει της τυχόν ανάγκης πολεοδομικού σχεδιασμού της μείζονος περιοχής εις ην ανήκει ο δήμος ή η κοινότης. Κατά τον τοιούτον σχεδιασμόν λαμβάνεται υπ'όψιν και η ως άνω πρότασις του δήμου ή της κοινότητος. Εν περιπτώσει απορρίψεως ή αναβολής εξετάσεως της προτάσεως ο δήμος ή η κοινότης δεν δύναται να επανέλθουν επί ταύτης ή να υποβάλουν νέαν πρότασιν προ της παρελεύσεως διετίας πλήν αν εκλείψουν οι λόγοι της αναβολής. Εάν ή πρότασις γίνη κατ'αρχήν δεκτή υπό του Υπουργού, ο δήμος ή η κοινότης προς ην κοινοποιείται η σχετική απόφασις προβαίνει εις την σύνταξιν και υποβολήν της κατά το άρθρον 8 μελέτης κατά τα κατωτέρω. Διά την κατ'αρχήν αποδοχήν της προτάσεως υπό του Υπουργού Δημοσίων Έργων απαιτείται όπως προηγουμένως τηρηθή η υπό των δύο πρώτων εδαφίων της παραγράφου 5 του άρθρου 10 προβλεπόμενη διαδικασία.

2. Η μελέτη, συντασσομένη, είτε υπό των τεχνικών υπηρεσιών του δήμου ή της κοινότητος, είτε παρά ιδιώτου μελετητού ή εταιρείας μετα σχετικήν απόφασιν του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, εκτίθεται επί ένα μήνα προς ενημέρωσιν του κοινού εις χώρον προσιτόν εις αυτό κατά τας εργασίμους ώρας, κοινοποιείται δε και προς τας ενδιαφερόμενης δημοσίας υπηρεσίας και οργανισμούς κοινής ωφελείας. Το κοινόν ειδοποιείται διά γενικής προσκλήσεως τοιχοκολλουμένης εις τα δημοσιώτερα μέρη της πόλεως και δημοσιευομένης εις μίαν τουλάχιστον ημερησίαν ή εβδομαδιαίαν τοπικήν εφημερίδα και εις μίαν ημερησίαν εφημερίδα των Αθηνών ή της Θεσσαλονίκης. Προκειμένου περί δήμων ή κοινοτήτων των νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης, η ειδοποίησις δημοσιεύεται εις δύο ημερησίας εφημερίδας των πόλεων Αθηνών ή Θεσσαλονίκης αντιστοίχως, ανακοινούνται δε και διά των μέσων μαζικής ενημερώσεως εις τρεις τουλάχιστον μεταδόσεις. Η ως άνω μηνιαία προθεσμία άρχεται από της τελευταίας δημοσιεύσεως.

3. Αι επί της μελέτης διατυπούμεναι ενστάσεις υποβάλλονται υπό των ενδιαφερόμενων εις τον οικείον Δήμον ή Κοινότητα εντός δύο μηνών από της ως είρηται τελευταίας δημοσιεύσεως. Εντος της αυτής ως άνω προθεσμίας διαβιβάζονται προς τον οικείον δήμον ή κοινότητα και αι τυχόν απόψεις πάσης άλλης δημοσίας αρχής ή οργανισμού δημοσίας ωφελείας. Μετά την πάροδον της ως είρηται προθεσμίας εισάγονται εις το δημοτικόν ή κοινοτικόν συμβούλιον εφ'όσον δε γίνουν εν όλω ή εν μέρει δεκταί, η μελέτη αναμορφούται και υποβάλλεται εις το δημοτικόν ή κοινοτικόν συμβούλιον προς διατύπωσιν της επ'αυτής συμφώνου γνωμοδοτήσεως του, μεθ'ο υποβάλλεται εις το Υπουργείον Δημοσίων Έργων.

Άρθρο 12

Αίτησις ιδιώτου ή νομικού προσώπου

Η αίτησις ιδιώτου ή νομικού προσώπου δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου περί χαρακτηρισμού περιοχής τινος ως οικιστικής υποβάλλεται εις το Υπουργείον Δημοσίων Έργων, συνοδευομένη υπό της, κατά το άρθρον 8 του παρόντος νόμου μελέτης και δηλώσεως των εν τη περιοχή ιδιοκτητών, οι οποίοι αποτελούν την πλειοψηφίαν του όλου αριθμού των ιδιοκτητών, οι οποίοι αποτελούν την πλειοψηφίαν του όλου αριθμού των ιδιοκτητών της περιοχής και των οποίων αι ιδιοκτησίαι καλύπτουν τα τρία τέταρτα τουλάχιστον της επιφανείας ταύτης, ότι συμφωνούν προς τον χαρακτηρισμόν της περιοχής ως οικιστικής και προς το περιεχόμενον της υποβαλλομένης μελέτης. Η μελέτη αύτη αποστέλλεται υπό της αρμοδίας υπηρεσίας εις την οικείαν νομαρχίαν, ως και εις τον οικείον δήμον ή κοινότητα προς γνωμοδότησιν, τηρουμένων περαιτέρω των εις τας παραγράφους 2 έως 6 του άρθρου 10 οριζομένων.

Άρθρο 42**Κτηματογράφησης της ζώνης αναδασμού.**

1. Άμα τη δημοσιεύσει του κατά το άρθρον 14 παρ.1 προεδρικού διατάγματος του προβλεπόντος ζώνην αστικού αναδασμού, ενεργείται κτηματογράφησης της όλης εκτάσεως της ζώνης, προς καθορισμόν των εν αυτή ιδιοκτησιών, της θέσεως και του εμβαδού εκάστης τούτων, καθώς και προς προσδιορισμόν των εν αυταίς οικοδομών ή άλλων μονίμων εγκαταστάσεων ή έργων.

2. Η κτηματογράφησης ενεργείται υπό του Υπουργείου Δημοσίων Έργων ή υπό ειδικού οργανισμού κτηματογραφήσεων, ή υπό του οικείου δήμου ή κοινότητας εφ' όσον το κατά το άρθρον 14 παρ. 1 προεδρικόν διάταγμα προεκλήθη τη πρωτοβουλία αυτών, περιλαμβάνει δε την σύνταξιν κτηματολογικού χάρτου, απεικονίζοντος τας επί μέρους ιδιοκτησίας και τας επ'αυτών οικοδομάς ή κατασκευάς, ως και κτηματολογικού πίνακος, εμφανίζοντος τους φερομένους ως ιδιοκτήτας των εν τω κτηματολογικώ χάρτη ιδιοκτησιών, το εμβαδόν εκάστης τούτων, τα κύρια προσδιοριστικά στοιχεία των επ'αυτών οικοδομών ή άλλων κατασκευών και παν άλλο χρήσιμον στοιχείον. Οι ιδιοκτήται των εν τη ζώνη αστικού αναδασμού ακινήτων υποχρεούνται όπως εντός εξαμήνου από της δημοσιεύσεως του κατά το άρθρον 14 παρ. 1 Προεδρικού Διατάγματος καταθέσουν εις την οικείαν υπηρεσίαν οικισμού ή τον αναλαβόντα την κτηματογράφησιν φορέα δήλωσιν ιδιοκτησίας προσκομίζοντες και κεκυρωμένα αντίγραφα των τίτλων ιδιοκτησίας των. Εν παραλείψει τούτων, ο κτηματολογικός πίναξ συντάσσεται επί τη βάσει παντός υφισταμένου νομίμου στοιχείου.

[...]

4. Ο καταρτισθείς κτηματολογικός χάρτης και ο πίναξ κοινοποιούνται εις τον δήμον ή την κοινότητα ως και εις τον οικείον αναγκαστικόν συνεταιρισμόν. Άμα τη κοινοποιήσει ταύτη συγκαλείται η γενική συνέλευσις του συνεταιρισμού ίνα λάβη γνώσιν τούτων. Το κτηματολογικόν διάγραμμα και ο πίναξ παραμένουν επί ένα μήνα εις τον οικείον δήμον ή κοινότητα προς ενημέρωσιν του κοινού. Περί τούτου τοιχοκολλάται ανακοίνωσις η οποία δημοσιεύεται εις μίαν τουλάχιστον ημερησίαν ή εβδομαδιαίαν τοπικήν εφημερίδα και εις μίαν ημερησίαν εφημερίδα των Αθηνών ή της Θεσσαλονίκης. Από της ημέρας της τελευταίας δημοσιεύσεως ή της τυχόν μεταγενεστέρας ταύτης τοιχοκολλησεως, άρχεται η ως άνω μηνιαία προθεσμία.

Άρθρο 61**Μεταβίβασις αρμοδιοτήτων εις Νομάρχας και Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοικήσεως**

[...]

3. Δια προεδρικών διαταγμάτων εκδιδομένων προτάσει των Υπουργών Εσωτερικών και Δημοσίων Έργων δύναται να μεταβιβάζονται εις συγκεκριμένον Δήμον ή Κοινότητα ή Ένωσιν Δήμων ή Κοινοτήτων ή Δήμων και Κοινοτήτων πάσαι ή ένιαι των κατά τας κειμένας διατάξεις αρμοδιοτήτων πολεοδομικών εφαρμογών εν γένει. Τα ανωτέρω διατάγματα εκδίδονται μετά πρότασιν του οικείου Δήμου ή Κοινότητος ή Ένώσεως αυτών εφ' όσον διαπιστωθή η παρ' αυτοίς οργάνωσις ή δυνατότης οργάνωσεως κατάλληλου τεχνικής υπηρεσίας. Εις τας περιπτώσεις μεταβιβάσεως κατά τα ανωτέρω της αρμοδιότητος βεβαιώσεως πολεοδομικών παραβάσεων, περιέρχονται εις τον οικείον Δήμον ή Κοινότητα ή Ένωσιν αυτών τα υπό της κειμένης νομοθεσίας προβλεπόμενα δια τας παραβάσεις ταύτης πρόστιμα. Δια των κατά την παρούσαν παράγραφον εκδιδομένων διαταγμάτων καθορίζονται τα όργανα του Δήμου ή της Κοινότητος ή Ένωσεως αυτών τα ασκούντα εις εκάστην συγκεκριμένην περίπτωσιν μεταβιβάσεως τας ανωτέρω επί μέρους αρμοδιότητας, τα της τεχνικής αστυνομείσεως των κατασκευών, τα της βεβαιώσεως των παραβάσεων και εισπράξεως των προστίμων, τα της προσαρμογής των σχετικών διαδικασιών τα των σχετικών μεταβιβαστικών ρυθμίσεων και πάσα αναγκαία λεπτομέρεια.

7. Ν. 998/1979

Άρθρο 5
Καθορισμός αρμοδιοτήτων

[...]

2. Η μέριμνα διά την ανάπτυξιν, βελτίωσιν, αναδάσωσιν και προστασίαν των πάρκων, αλσών και των εντός των πόλεων ή οικιστικών περιοχών δεντροστοιχιών ανήκει εις τους οικείους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοικήσεως ή τους επί τη βάσει σχετικής πολεοδομικής μελέτης αναλαμβάνοντας την δημιουργίαν αυτών οικιστικούς φορείς ή εις ίδια νομικά πρόσωπα, επί τη βάσει ειδικών διατάξεων.

[...]

Αι δασικαί υπηρεσίαι συνεργάζονται μετά των λοιπών δημοσίων υπηρεσιών και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοικήσεως ή άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, εφ' όσον πρόκειται περί λήψεως μέτρων προστασίας, η πραγματοποίησις των οποίων περιλαμβάνεται και εις την αρμοδιότητα των υπηρεσιών ή των νομικών τούτων προσώπων.

[...]

Άρθρο 17
Ανανέωσις και βελτίωσις δασών

1. Κατά την άσκησιν της δασοπονίας και την εν γένει διαχείρισιν των δημοσίων δασών, ως και κατά την εφαρμογήν της δασοπολιτικής επιτηρήσεως του Κράτους επί των ιδιωτικών δασών, λαμβάνεται υποχρεωτικώς πρόνοια ανανεώσεως και βελτιώσεως αυτών δι' αναγεννητικών και αναγωγικών υλοτομιών εν συνδυασμώ με ενδεικνυόμενας και επιτρεπομένας ενρηντώσεις ή επί μέρους αναδασώσεις, ώστε να εξασφαλίζεται, εν όψει και της φύσεως του εδάφους και του είδους της δασικής βλαστήσεως, η σπερμοφυής μορφή αυτών.

[...]

3. Αι κατά τας παρ.1 και 2 υποχρεώσεις βαρύνουν: α) Το Δημόσιον, ως προς τα δημόσια και μη υπό τρίτων διακατεχόμενα δάση και δασικάς εκτάσεις, β) τους ιδιοκτήτας, ως προς τα αναγνωρισμένα ιδιωτικά δάση και δασικάς εκτάσεις, γ) τους διακατόχους, ως προς τα διακατεχόμενα δάση και δασικάς εκτάσεις του Δημοσίου. Αι υποχρεώσεις αύται ισχύουν ανεξαρτήτως της εκτάσεως εκάστης ιδιοκτησίας.

4. Άπαντες οι ιδιοκτήται ιδιωτικών δασών και δασικών εκτάσεων (δήμοι, κοινότητες, φυσικά ή νομικά πρόσωπα) υποχρεούνται να διαθέτουν κατ' έτος μέχρι τα τριάκοντα επί τοις εκατόν των εκ της εκμεταλλεύσεως ή εκμισθώσεως αυτών καθαρών εσόδων διά την μερίμνη των ιδίων εκτέλεσιν δασικών έργων, διάνοιξιν οδών, φύτευσιν ή καλλιέργειαν ταχουαυζών ειδών, διενέργειαν αναδασώσεων, ως και βελτίωσιν ή επέκτασιν της δασικής βλαστήσεως επί της ιδιοκτησίας των. Η ως άνω διάταξις εφαρμόζεται αναλόγως και επί διακατεχομένων δασών ή δασικών εκτάσεων.

Οι μη συμμορφούμενοι εις την διά της παρούσης παραγράφου θεσπιζομένην υποχρέωσιν δεν θα τυγχάνουν επιδοτήσεως κατ' άρθρ.16 του παρόντος νόμου ουδέ των χορηγουμένων οικονομικών κινήτρων βάσει του Ν.Δ.131/74 και δεν θα δανειοδοτούνται υπό της Αγροτικής Τραπέζης της Ελλάδος. Η μη συμμόρφωσις του δασοκτήμονος βεβαιούται δι' αποφάσεως του Νομαρχιακού Συμβουλίου Δασών, εκδιδομένης κατόπιν ητιολογημένης εισηγήσεως του αρμοδίου Δασάρχου και εγκρινομένης υπό του Νομάρχου.

5. Τα οικεία νομαρχιακά Ταμεία Γεωργίας, Κτηνοτροφίας και Δασών δύνανται να παρέχουν πιστώσεις προς εκτέλεσιν δασικών έργων και έργων αναδασώσεως ή βελτιώσεως και αναπτύξεως ιδιωτικών δασών ή δασικών εκτάσεων, προς ανάπτυξιν της δασικής παραγωγής αυτών ή διατήρησιν του αισθητικού ή προστατευτικού χαρακτήρος αυτών. Αι πιστώσεις αύται διέπονται υπό των διατάξεων του Ν.Δ.131/74 περί παροχής οικονομικών ενισχύσεων εις την γεωργικήν κτηνοτροφικήν, δασικήν και αλιευτικήν παραγωγήν ως εκάστοτε ισχύουν.

Άρθρο 25

Επικίνδυνοι περιοχαί

1. Περιοχαί, αι οποίαι ως εκ της φύσεως και του είδους της εν αυταίς δασικής βλαστήσεως και των κρατουσών κλιματολογικών συνθηκών ή άλλων αιτίων, είναι ιδιαιτέρως εκτεθειμέναι και ευαίσθητοι εις πυρκαϊάς, κηρύσσονται επικίνδυνοι περιοχαί.

2. Ο ανωτέρω χαρακτηρισμός ενεργείται κατόπιν σχετικής εισηγήσεως των οικείων νομαρχών και της κεντρικής δασικής υπηρεσίας, ερειδομένης επί των κατά την προηγουμένην παράγραφον κριτηρίων κα της συχνότητος ή εκτάσεως των κατά το παρελθόν εκραγείσων πυρκαϊών, διά π.δ/τος, εκδιδομένου τη προτάσει των Υπουργών Γεωργίας και Δημοσίας Τάξεως.

3. Η έκδοσις του κατά την προηγουμένην παράγραφον δ/τος συνεπάγεται υποχρεωτικώς την λήψιν των κατωτέρω μέτρων:

[...]

ε) Την υπό της οικείας δασικής αρχής, εν συνεργασία μετά των, κατά τόπους δημοτικών ή κοινοτικών αρχών, κατάρτισιν πίνακος των από 1ης Μαΐου μέχρι 31ης Οκτωβρίου εκάστου έτους διαμενοντων επί δεκαπενθήμερον και άνω εντός των δασών και δασικών εκτάσεων προσώπων, τα οποία υποχρεούνται να δηλώσουν εγγράφως και υπευθύνως προς την δασικήν υπηρεσίαν τον τόπον της διαμονής των, κατά τα ειδικώτερον υπό των δασικών κανονισμών οριζόμενα.

Άρθρο 28

Αρμοδιότητες διά την καταστολήν πυρκαϊών

1. Αρμόδια όργανα διά την λήψιν των προσηκόντων μέτρων, την έκδοσιν των σχετικών διαταγών και την μέριμναν της ταχείας και ασφαλούς εκτελέσεώς των είναι:

[...]

γ)αι δημοτικά ή κοινοτικά αρχαί της περιοχής εις ην εξερράγη πυρκαϊά,

2. Αι υπό στοιχ. α έως και δ αρχαί και τα όργανα αυτών, ευθύς ως αντιληφθούν την έναρξιν πυρκαϊάς, ή ειδοποιηθούν περί τούτου, έχουν υποχρέωσιν αυτεπαγγέλτου και αμέσου κινητοποιήσεως και επεμβάσεως προς καταστολήν αυτής διά της ίδιας αυτών ενεργείας και διά των υπ' αυτών διατιθεμένων μέσων. Επίσης έχουν υποχρέωσιν αμέσου ενημερώσεως αλλήλων και του νομάρχου.

[...]

Άρθρο 29

Υποχρεώσεις αντιλαμβανομένων πυρκαϊών

1. Ο αντιλαμβανόμενος πυρκαϊάν εντός δάσους ή δασικής εκτάσεως, η πυρκαϊάν εκδηλουμένην πλησίον τούτων, αλλά δυναμένην να επεκταθή εντός αυτών, οφείλει να καταβάλη πάσαν δυνατήν προσπάθειαν προς κατάσβεσιν ταύτης, εφ'όσον δε ευρίσκεται εις αδυναμίαν να αντιμετωπίση την πυρκαϊάν μόνος, υποχρεούται να ειδοποιήση αμέσως τα πλησιέστερα προς τον τόπον της πυρκαϊάς άτομα, προς δε και την δασικήν ή την αστυνομικήν αρχήν, ή την πυροσβεστικήν υπηρεσίαν, ή τον δήμαρχον ή τον πρόεδρον της κοινότητος ή την τυχόν παρακειμένην στρατιωτικήν υπηρεσίαν. Την τελευταίαν ταύτην υποχρέωσιν ειδοποιήσεως μιας των ως άνω αρχών ή υπηρεσιών έχουν και τα κατά τα ανωτέρω το πρώτο ειδοποιούμενα άτομα.

2. Τα όργανα μιας των ως άνω αρχών και υπηρεσιών, λαμβάνοντα γνώσιν εξ ίδιας αντιλήψεως ή εκ της κατά την προηγουμένην παράγραφον ειδοποιήσεως περί της έναρξεως πυρκαϊάς, υποχρεούνται εις άμεσον ενημέρωσιν των αμέσων κατά τόπους προϊσταμένων των και ειδοποίησιν των λοιπών ως άνω αρχών και υπηρεσιών.

Άρθρο 30

Ενέργειαι προς κατάσβεσιν πυρκαϊάς

[...]

3. Τη αιτήσσει του δασάρχου ή του αναπληρούντος τούτον δασικού υπαλλήλου δύναται να κινητοποιηθούν και άλλαι μονάδες της πυροσβεστικής υπηρεσίας και της Χωροφυλακής κατόπιν διαταγής των κατά τόπους διοικήτων ή υποδιοικήτων.

Άρθρο 31

Επίταξις μέσων και προσωπικών υπηρεσιών

1. Οι δήμαρχοι, οι πρόεδροι Κοινοτήτων και οι κάτοικοι των δήμων και κοινοτήτων, στην περιφέρεια των οποίων εξερράγη πυρκαγιά, υποχρεούνται, αμέσως, με την καθ' οιονδήποτε τρόπο διαπίστωση ή αναγγελία εκδήλωσης πυρκαγιάς, να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους για την κατάσβεση αυτής σε συνεργασία με τις δασικές και λοιπές αρμόδιες για την κατάσβεση της πυρκαγιάς αρχές, όπως αυτές ορίζονται από το άρθρ. 28 του παρόντος. Την ίδια υποχρέωση έχουν και οι οδηγοί-χειριστές των οχημάτων της επόμενης παραγράφου. Οι αρνούμενοι με πρόθεση τη συνδρομή τους τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Τα της οργανώσεως της προσφοράς των υπηρεσιών αυτών ρυθμίζονται με προεδρικό δ/γμα ύστερα από πρόταση των Υπουργών Γεωργίας και Εσωτερικών.

Άρθρο 39

Εκμίσθωσις δημοσίων εκτάσεων προς αναδάσωσιν

[...]

5. Αι διατάξεις των προηγουμένων παραγράφων ισχύουν και διά την εκμίσθωσιν δημοτικών ή κοινοτικών δασικών εκτάσεων ή χορτολιβαδικών εδαφών. Η εκμίσθωσις ενεργείται πάντοτε κατόπιν δημοπρασίας κατά τας διατάξεις της δημοτικής και κοινοτικής νομοθεσίας, της σχετικής περί κατακυρώσεως αυτής αποφάσεως του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου υποκειμένης εις την έγκρισιν του νομάρχου.

6. Δημόσια χορτολιβαδικά εδάφη, τα οποία δεν εξυπηρετούν ή δεν προκρίνονται διά την εξυπηρέτησιν άλλων εκ δημοσίου συμφέροντος επιβαλλομένων σκοπών κατά τα εν άρθρ.74 παρ.1 οριζόμενα, κηρυσσόμενα αναδασωτέα δύναται να παραχωρούνται κατά κυριότητα εις δήμους ή κοινότητας προς δημιουργίαν πάρκων ή αλοών, ή δασών αναψυχής ή προστατευτικών δασών. Η παραχώρησις ενεργείται δι' αποφάσεως του Υπουργού Γεωργίας και τελεί πάντοτε υπό τον όρον της συντηρήσεως του πάρκου ή άλσους ή δάσους υπό του Δήμου ή Κοινότητος. Η φύτευσις δύναται να βαρύνη είτε το Δημόσιον είτε το Δήμον ή Κοινότητα είτε και αμφότερα τα μέρη, ως κατά περίπτωσιν ο Υπουργός Γεωργίας θέλει ορίσει. Εάν δεν τηρηθούν οι όροι της παραχωρήσεως αίρεται αυτοδικαίως η παραχώρησις και η κυριότης της εκτάσεως επανέρχεται εις το Δημόσιον.

Άρθρο 40

Διάθεσις εκτάσεων Ν.Π.Δ.Δ. προς αναδάσωσιν

1. Δήμοι και κοινότητες ή άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου δύναται να διαθέτουν κατά χρήσιν εις το Δημόσιον (Δασικήν Υπηρεσίαν) εκτάσεις ανηκούσας εις αυτά προς αναδάσωσιν και δασοπονικήν εκμετάλλευσιν μερίμνη και δαπάναις της δασικής υπηρεσίας, διατηρουμένης της επί των εκτάσεων τούτων κυριότητος των ως άνω νομικών προσώπων και μετά την αναδάσωσιν. Το χρονικόν διάστημα της διαθέσεως ορίζεται ελευθέρως υπό της συμβάσεως.

2. Η αναδάσωσις των κατά την προηγουμένην παράγραφον εκτάσεων κηρύσσεται μετά την υπό των αρμοδίων συλλογικών οργάνων των ως είρηται νομικών προσώπων λήψιν της αποφάσεως περί διαθέσεως της εκτάσεως, τα δε καθαρά έσοδα εκ της εκμεταλλεύσεως διανέμονται εξ ημισείας μεταξύ του δημοσίου και του νομικού προσώπου.

Μείζον ποσοστόν εκ των εσόδων τούτων δύναται να παραχωρηθή εις τους ως άνω ιδιοκτήτας κατόπιν αποφάσεως του Υπουργού Γεωργίας, μετά γνώμην του Συμβουλίου Δασικής Πολιτικής.

Εάν ιδιοκτῆται των ως άνω εκτάσεων είναι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοικήσεως, αποδίδεται εις αυτούς το σύνολον των εκ της εκμεταλλεύσεως καθαρών εσόδων.

[...]

4. Διά την δημιουργίαν πάρκων ή αλσών ή δασών αναψυχής εντός πόλεων ή οικιστικών περιοχών απαιτείται σχετική πρόβλεψις εις το οικείον προεδρικόν διάταγμα το καθορίζον το σχέδιον της πόλεως η τον τρόπον αναπτύξεως της οικιστικής περιοχής, η δε πραγματοποίησις της αναδασώσεως βαρύνει τον οικείον οργανισμόν τοπικής αυτοδιοικήσεως ή τον φορέα της οικιστικής αναπτύξεως. Εις περίπτωσιν αδρανείας τούτων η υπό του ρηθέντος προεδρικού διατάγματος προβλεπομένη δημιουργία πάρκου ή άλσους ή δάσους αναψυχής ενεργείται, κατόπιν αποφάσεως του οικείου νομάρχου δαπάναις των υποχρέων υπό της δασικής υπηρεσίας. Το αυτό ισχύει και εις περίπτωσιν αναδημιουργίας τούτων μετά τυχόν καταστροφήν εκ πυρκαϊάς. Αι δενδροστοιχίαι ή γραμμικαί φυτεΐαι ή άλλα δενδροφυτεύσεις εντός των πόλεων ή των οικιστικών περιοχών δημιουργούνται κατόπιν αποφάσεως του οικείου οργανισμού τοπικής αυτοδιοικήσεως ή του αρμοδίου οικιστικού φορέως.

Άρθρο 50

Κατασκηνώσεις

1. Για την εγκατάσταση και λειτουργία κατασκηνώσεων επιτρέπεται, με απόφαση του αρμοδίου Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής η επέμβαση σε δάση, δασικές εκτάσεις και δημόσιες εκτάσεις των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 5 του άρθρου 3 του παρόντος νόμου, εξαιρέσει των κατηγοριών α' και β' της παραγράφου 1 του άρθρου 4 και των κατηγοριών α' και στ' της παραγράφου 2 του ίδιου άρθρου του παρόντος νόμου, υπό τον όρο ότι θα παρέχεται από τον εκάστοτε δικαιούχο αδαπάνως φιλοξενία σε παιδιά άπορων ή πολύτεκνων οικογενειών που υποδεικνύονται και καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Υγείας και σε ποσοστό τουλάχιστον πέντε τοις εκατό (5%) της δυναμικότητας των εγκαταστάσεων αυτών. Δικαιούχοι της επέμβασης μπορεί να είναι το Δημόσιο, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, κοινωφελή ιδρύματα και σωματεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, καθώς και φυσικά πρόσωπα ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου.

Άρθρο 57

Λοιπές επεμβάσεις

1. Στις δημόσιες εκτάσεις των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 5 του άρθρου 3 του παρόντος νόμου και ελλείψει αυτών στις δασικές εκτάσεις των κατηγοριών γ' και ε' της παραγράφου 1 και των κατηγοριών β', γ', στ' και ζ' της παραγράφου 2 του άρθρου 4 του παρόντος νόμου, επιτρέπεται η επέμβαση για την κατασκευή: α) αθλητικών εγκαταστάσεων, β) εκπαιδευτικών κτηρίων με τις σύνοδες τους εγκαταστάσεις, γ) νοσοκομείων, θεραπευτηρίων και εγκαταστάσεων των Περιφερειακών Συστημάτων Υγείας και Πρόνοιας (Πε.Σ.Υ.Π.), δ) ιερών ναών και παντός είδους μονών, μετοχίων αυτών ή ησυχαστηρίων, ε) σωφρονιστικών καταστημάτων, στ) εγκαταστάσεων των Σωμάτων Ασφαλείας, ζ) χώρου αποθήκευσης και επεξεργασίας στερεών και υγρών αποβλήτων, η) υδροτριβείων παραδοσιακού τύπου, θ) βοτανικών κήπων. Ειδικότερα επιτρέπεται ελλείψει των ως άνω εκτάσεων η επέμβαση και σε δάση για την κατασκευή σωφρονιστικών καταστημάτων. Δικαιούχος των ανωτέρω επεμβάσεων είναι κατά περίπτωση ο εκάστοτε αρμόδιος φορέας ή το εκάστοτε αρμόδιο όργανο της κεντρικής ή αποκεντρωμένης διοίκησης ή ο οικείος Ο.Τ.Α. ή ΦΟΔΣΑ [...]

[...]

Άρθρο 59

Επιτρεπτές επεμβάσεις στα πάρκα και άλση

[...]

2. α. Η παραχώρηση της χρήσεως πάρκου ή άλσους επιτρέπεται μόνο σε Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, μετά από εισήγηση της αρμόδιας περιφερειακής δασικής υπηρεσίας, υπό τον όρο της μη μεταβολής του προορισμού ή της χρήσης της παραχωρούμενης έκτασης.

Επιτρέπονται έργα ή δραστηριότητες που είναι απολύτως αναγκαία για τη λειτουργία του πάρκου ή άλσους.

β. Οι παραχωρησιούχοι υποχρεούνται με ευθύνη και δαπάνες τους να συντηρούν και να βελτιώνουν τη βλάστηση, να διαχειρίζονται και να φυλάσσουν τις εκτάσεις η χρήση των οποίων τους έχει παραχωρηθεί, σύμφωνα με τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας. Οι εκτάσεις αυτές διατηρούν στο ακέραιο πάντοτε το δασικό τους χαρακτήρα.

γ. Αν δεν τηρούνται οι όροι της παραχώρησης η τελευταία ανακαλείται.

[...]

Άρθρο 66

Δενδροκομική εκμετάλλευση καστανοτεμαχίων

1. Σε καστανοτεμάχια που βρίσκονται μέσα σε δημόσια δάση και δασικές εκτάσεις ή σε δημοτικές ή διακατεχόμενες δασικού χαρακτήρα εκτάσεις, εξαιρουμένων των εκτάσεων της κατηγορίας β' της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του παρόντος νόμου, και στα οποία φύονται περισσότερα από πέντε (5) κατά στρέμμα εξημερωμένα ή μη καστανο-δένδρα μπορεί να παραχωρηθεί αντί τιμήματος χρήσης το δικαίωμα της δενδροκομικής εκμετάλλευσης αυτών σε μόνιμους κατοίκους του οικείου Ο.Τ.Α., κατά προτεραιότητα δε, σε κατ' επάγγελμα γεωργούς ή κτηνοτρόφους.

[...]

Άρθρο 73

Αποτερματισμός και οριοθέτησις δημοσίων δασών

1. Εφ' όσον εις περιοχήν τινά δεν υφίσταται κτηματολόγιον ή δεν έχει ενεργηθή κτηματογράφησις των δημοσίων και ιδιωτικών δασών και δασικών εκτάσεων, επιτρέπεται όπως το Δημόσιον προβαίνει εις τον αποτερματισμόν και οροθέτησιν των δημοσίων δασών και δασικών εκτάσεων, εν σχέσει προς ιδιωτικά δάση ή δασικάς εκτάσεις ή άλλα ιδιωτικά ακίνητα (εξωτερικός αποτερματισμός) ή προς ακίνητα ανήκοντα εις το Δημόσιον και μη έχοντα τον χαρακτήρα του δάσους ή δασικής εκτάσεως (εσωτερικός αποτερματισμός). Ο αποτερματισμός και η οροθέτησις ενεργούνται παρ' επιτροπής αποτελουμένης εκ του δασάρχου ενός εκπροσώπου του οικείου δήμου ή κοινότητος οριζομένου υπό του δημάρχου ή του προέδρου και ενός τεχνικού υπαλλήλου της νομαρχίας, οριζομένου μετά του αναπληρωτού του υπό του νομάρχου, επί παρουσία και των ιδιοκτητών ή συνιδιοκτητών των ομόρων δασών ή άλλων ακινήτων, ως και παντός άλλου ενδιαφερομένου, συντασσομένου σχετικού πρωτοκόλλου αποτερματισμού και οροθετήσεως.

Ομοίως επιτρέπεται η προσωρινή οροθέτησις των δημοσίων δασών και δασικών εκτάσεων εν σχέσει προς τα διαχειριζόμενα ως διακατεχόμενα δάση και δασικάς εκτάσεις, συντασσομένου παρά της επιτροπής πρωτοκόλλου προσωρινής οροθετήσεως. Η τοιαύτη οροθέτησις ουδαμώς επηρεάζει τα επί των τοιούτων εκτάσεων δικαιώματα κυριότητος του Δημοσίου.

8. Ν. 1068/1980**Άρθρο 26****Προγραμματισμός υπό Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης**

1. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες, εις την περιοχὴν των οποίων διέρχονται διαδημοτικοὶ αγωγοί, των οποίων η ευθύνη κατασκευῆς ανήκει εις τούτους, υποχρεούνται κατὰ την σύνταξιν του ετησίου προγράμματος ἔργων αποχετεύσεως να εγγράφουν πίστωσιν ἴσην τουλάχιστον προς το 15% του συνολικοῦ ὕψους του προγράμματος αυτού.
2. Η προτεραιότης κατασκευῆς των ανωτέρω αγωγῶν δέον να συμφωνήται και καθορίζεται υπό των οικείων συμβουλίων των Ο.Τ.Α. ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ταχυτέρας λειτουργικότητος των αγωγῶν.
3. Κατ' ἐξαίρεση επιτρέπεται στους Οργανισμούς Τοπικῆς Αυτοδιοίκησης και στη διευρυμένη Νομαρχιακὴ Αυτοδιοίκηση Αθηνῶν - Πειραιῶς, καθὼς και στις Ν.Α. Ανατολικῆς και Δυτικῆς Αττικῆς, να αναλαμβάνουν την κατασκευὴ ἔργων ως ἀκολουθῶς :
  - α. Στους ΟΤΑ ανατίθεται η κατασκευὴ του τοπικοῦ δικτύου διαμέτρου αγωγῶν μικρότερης ἢ ἴσης των 80 εκ. μέσα στις περιοχὲς ευθύνης τους, ο καθαρισμὸς των φρεατίων τῆς περιοχῆς ευθύνης τους πλην αυτῶν που βρίσκονται σε κεντρικὲς λεωφόρους και οδούς, καθὼς και ο καθαρισμὸς των εκβολῶν των συλλεκτῆρων πλην των ρεμάτων. Με ἀπόφαση του Υπουργοῦ Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Ἔργων που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, ὀρίζονται οι κεντρικὲς λεωφόροι και οδοί, των οποίων η ἀρμοδιότητα καθορισμοῦ των φρεατίων παραμένει στην ΕΥΔΑΠ.
  - β. Στις ανωτέρω Νομαρχιακὲς Αυτοδιοικήσεις και στη διευρυμένη Νομαρχιακὴ Αυτοδιοίκηση ανατίθεται η κατασκευὴ των συλλεκτῆρων ανεξαρτήτως διατομῆς και μορφῆς, πλην των ρεμάτων
4. Η διευρυμένη Νομαρχιακὴ Αυτοδιοίκηση, οι Νομαρχιακὲς Αυτοδιοικήσεις, οι Δήμοι και οι Κοινότητες τῆς Αττικῆς εκτελοῦν τα ἔργα του άρθρου αυτού με βάση μελέτες που εκπονήθηκαν δυνάμει συμβάσεως που ἀνέθεσαν οι ἴδιοι ἢ με βάση μελέτες ἐγκεκριμένες που τους παραδίδει η «Ε.ΥΔ.Α.Π. Α.Ε.» ἢ η Διεύθυνση Υδραυλικῶν Ἔργων Περιφέρειας Αττικῆς του Υπουργεί-ου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Ἔργων, εφόσον ἔχουν ἐξασφαλίσει τις ἀναγκαίαις πιστώσεις. Ὅλες οι ως ἀνω μελέτες και τα ἔργα ιεραρχοῦνται ἀπὸ την Κεντρικὴ Συντονιστικὴ Επιτροπὴ (Κ.Σ.Ε.) που λει-τουργεῖ στο πλαίσιο τῆς Γενικῆς Γραμματείας Δημόσιων Ἔργων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Ἔργων, σύμφωνα με τις διατάξεις τῆς παρ. 7 του άρθρου 27 του ν. 1068/1980, ὅπως ισχύει κάθε φορά. Ἐκδοση γνωμοδότησης τῆς Κ.Σ.Ε. ἀπαιτεῖται και για τις μελέτες διευθέτησης ρεμάτων, ὅταν εκπονοῦνται κατὰ τὴ διαδικασία τῆς ὀριοθέτησης υδατορεμάτων εἴτε ἀπὸ τον ἀρμόδιο φορέα εἴτε ἐγκρίνονται ἀπὸ τὴ Διεύθυνση Τεχνικῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς οικείας Νομαρχιακῆς Αυτοδιοί-κησης στις περιπτώσεις δ' και ε' τῆς υποπαρ. Ι τῆς παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 880/1979, ὅπως τροποποιήθηκε με την παρ.1 του άρθρου 5 του ν. 3010/2002.
5. Αν οι ΟΤΑ ἔχουν ἐξασφαλίσει τους ἀπαραίτητους πόρους, μπορεῖ με ἀπόφαση του Υπουργοῦ Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Ἔργων να τους ἀνατεθεῖ η σύνταξη μελετῶν δικτύων ἀκαθάρτων (πρωτευόντων, δευτερευόντων κλπ.), συλλεκτῆρων μεταφορᾶς λυμάτων και κέντρων ἐπεξεργασίας αυτῶν, καθὼς και η κατασκευὴ των ἀντίστοιχων ἔργων. Τα ἔργα αὐτὰ ἐντάσσονται στο γενικότερο σχεδιασμὸ τῆς ΕΥΔΑΠ που σχετίζεται με την ἐυρύτερη περιοχὴ" (προσθ. τῆς παρ. 5 ἀπὸ την παρ. 1 του άρθρου 9 του Ν. 2576/98, ΦΕΚ-25 Α').

9. Ν. 1080/1980

Άρθρο 6

Τέλος διαμονής παρεπιδημούντων

[...]

2. Το τέλος διαμονής παρεπιδημούντων, περί ου αι διατάξεις του άρθρου 1 του Ν. 339/76, ως αντικατεστάθησαν υπό των διατάξεων του άρθρου 3 του Ν. 658/77 δύναται να επιβάλλεται πλην των εν άρθρω 2 παρ. 1 του Ν. 339/76 αναφερομένων και υπό των λοιπών δήμων και κοινοτήτων της χώρας κατόπιν αποφάσεως του

[...]

8. Τα εξουσιοδοτημένα όργανα των δήμων και κοινοτήτων μπορούν όποτεδήποτε να κάνουν έλεγχο στους χώρους λειτουργίας των επιχειρήσεων, που υπάγονται στο τέλος αυτό, για την τήρηση των στοιχείων, που απαιτούνται από το νόμο για την είσπραξη του τέλους. Ο τρόπος και η διαδικασία ελέγχου καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης, Εσωτερικών και Οικονομικών.

[...]

Άρθρο 7

Τέλος επί των ακαθαρίστων εσόδων κέντρων διασκεδάσεως, εστιατορίων κλπ.

[...]

2. Το κατά την προηγούμενη παράγραφον τέλος δύναται από της κατά την παράγραφον 1 ημερομηνίας να επιβάλλεται πέρα των υπαγομένων εις το τέλος τούτο επιχειρήσεων, δι' αποφάσεως του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου των κατά την έναρξιν της ισχύος του παρόντος δικαιούχων του τέλους τούτου δήμων και κοινοτήτων άνευ συνδρομής προϋποθέσεως τίνος και επί των ακαθαρίστων εσόδων α) των οινομαγειρείων και καφεζυθοπωλείων γ' κατηγορίας και ανωτέρας, ταβερνών β' κατηγορίας και ανωτέρας, ζυθοπωλείων και μπαρ ανεξαρτήτως κατηγορίας και β) κέντρων πολυτελείας υπαγομένων εις τον φόρον του άρθρου 1 του Ν. Δ/τος 254/1973 «περί αναμορφώσεως της νομοθεσίας κέντρων διασκεδάσεως και κέντρων πολυτελείας», ως ισχύει τούτο [...]

3. Το κατά την παράγραφον 1 τέλος δύναται να επιβάλλεται εις τας εν αυτή και τη παρ. 2 αναφερομένας περιπτώσεις και υπό των λοιπών δήμων και κοινοτήτων δι'αποφάσεως του συμβουλίου των, άνευ συνδρομής προϋποθέσεως τίνος από 1.1.1981.

[...]

7. Δι' αποφάσεως του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου δύναται να επιβληθή τέλος επί των λουομένων εις φυσικά ιαματικά πηγάς, οριζόμενον από δέκα επί τοις εκατόν (10ο/ο) έως δέκα πέντε επί τοις εκατόν (15ο/ο) επί του αντιτίμου εκάστης λούσεως, το οποίον βαρύνει τον πελάτην, ως λούσεων νοουμένων και των εισπνοών ατομικών ή ομαδικών, ως και των ρινοπλύσεων. Η ισχύς της επιβαλλούσης το τέλος αποφάσεως, άρχεται μετά παρέλευσιν τριμήνου από της κοινοποιήσεώς της εις τους εκμεταλλευομένους τας ανωτέρω πηγάς.

[...]

Άρθρο 8

Τέλος επί οχημάτων υπέρ του Δήμου Βόλου

1. Επιτρέπεται η επιβολή υπέρ του Δήμου Βόλου, δι' αποφάσεως του συμβουλίου του, τέλους μέχρι δραχμών πεντακοσίων (500) εφ' εκάστου πάσης φύσεως οχήματος επιβιβαζομένου εις τον λιμένα Βόλου επί οχηματαγωγού πλοίου, προοριζομένου δια λιμένα της Μέσης Ανατολής. Εκ του τέλους τούτου ποσοστόν είκοσιν επί τοις εκατόν (20%) αποδίδεται εις τον Δήμον Νέας Ιωνίας Μαγνησίας.

[...]

3. Ο έλεγχος της κανονικής αποδόσεως του τέλους ενεργείται δι' οργάνων του Δήμου Βόλου.

[...]

Άρθρο 10

Φόρος επί ηλεκτροδοτούμενων χώρων, των χρησιμοποιούμενων ή προοριζομένων διακατοικιών ή δι' ασκήσιν επαγγέλματος

1. Επιτρέπεται όπως οι δήμοι και οι κοινότητες επιβάλλουν υπέρ αυτών, δι' αποφάσεως του συμβουλίου των, φόρον εφ' εκάστου εστεγασμένου ή μη χώρου οικιακού καταναλωτού ή καταναλωτού εμπορικής ή βιομηχανικής χρήσεως κειμένου εις την περιφέρειάν των, ανά μετρητή παροχής ηλεκτρικού ρεύματος της ΔΕΗ. Ο φόρος βαρύνει τον υπόχρεο σε πληρωμή του επ' ονόματι του εκδιδόμενου λογαριασμού καταναλισκόμενου ηλεκτρικού ρεύματος και συνεισπράττεται μετ' αυτού ενιαίως από τη Δ.Ε.Η., σε δόσεις ίσες προς τον αριθμό των εκδιδόμενων κάθε χρόνο λογαριασμών. Με την ίδια απόφαση ορίζεται και ο συντελεστής του φόρου σε ακέραιες μονάδες από έξι μέχρι δεκαέξι δραχμές κάθε έτος, κατά τετραγωνικό μέτρο φωτιζομένης επιφάνειας στεγασμένου χώρου, ανάλογα με την περιοχή στην οποία βρίσκεται. Προκειμένου περί μη εστεγασμένου χώρου ο συντελεστής του φόρου ορίζεται κατά τετραγωνικόν μέτρον φωτιζομένης επιφάνειας, εις το ήμισυ του δια τους εστεγασμένους χώρους ορισθέντος.

2. Η κατά την προηγούμενη παράγραφον απόφασις, λαμβανομένη μέχρι τέλους του μηνός Οκτωβρίου, κοινοποιείται εις την ΔΕΗ μέχρι και της 30ης Νοεμβρίου εκάστου έτους, οι δε οριζόμενοι δι' αυτής συντελεσταί φόρου, ισχύουν από της 1ης του μηνός Ιανουαρίου του επομένου έτους και μέχρι τροποποιήσεως ή καταργήσεως της αποφάσεως ταύτης. Οι ούτω καθοριζόμενοι συντελεσταί τροποποιούμενοι, δεν εφαρμόζονται κατά την διάρκειαν του οικονομικού έτους καθ' ο ελήφθη η σχετική απόφασις. Κατά την πρώτην εφαρμογήν του παρόντος η απόφασις αύτη δύναται να ληφθή μέχρι τέλους Νοεμβρίου 1980.

[...]

9. Δήμοι έχοντες ιδίαν ταμιακήν υπηρεσίαν ή υπηρεσίαν υδρεύσεως ή δημοτικήν επιχείρησιν υδρεύσεως ή δημοτικόν οργανισμόν υδρεύσεως δύνανται δι' ητιολογημένης αποφάσεως του δημοτικού συμβουλίου, εγκρινομένης υπό του Νομάρχου, να εξαιρεθούν της υποχρεωτικής συνεισπράξεως του φόρου υπό της ΔΕΗ. Αι αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου και του νομάρχου, κοινοποιούνται εις την ΔΕΗ μέχρι τέλους του μηνός Νοεμβρίου εκάστου έτους.

[...]

Άρθρο 30

Τομαί ή εκσκαφαί επί δημοτικών και κοινοτικών οδών

1. Η άδεια, που προβλέπεται από τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 47 του Ν. 2094/92 "Κύρωση του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας, για να γίνει τομή ή εκσκαφή οδοστρώματος, ερείσματος πεζόδρομου ή πεζοδρομίου δημοτικού ή κοινοτικού δρόμου για την κατασκευή έργου από επιχείρηση κοινής ωφέλειας, οργανισμό, νομικό ή φυσικό πρόσωπο, δίδεται από το δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητας μέσα σε προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την υποβολή της αίτησης μαζί με εγγυητική επιστολή αναγνωρισμένης τράπεζας που έχει εκδοθεί στο όνομα του ενδιαφερόμενου. Το ύψος του ποσού για το οποίο εκδίδεται η εγγυητική επιστολή ορίζεται από την τεχνική υπηρεσία του δήμου ή της κοινότητας.

Άρθρο 8
Άνευ τίτλου

[...]

2. Με απόφαση του αρμόδιου για την έγκριση του ρυμοτομικού σχεδίου οργάνου, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του οικείου δημοτικού συμβουλίου, μπορεί να υπάγονται στις διατάξεις περί εισφορών γης και χρήματος οι ιδιοκτησίες που βρίσκονται εντός των ορίων των οικισμών με πληθυσμό μέχρι δύο χιλιάδες (2.000) κατοίκους.

[...]

Άρθρο 12
Εφαρμογή πολεοδομικής μελέτης

[...]

5. Η πράξη εφαρμογής συντάσσεται με την ακόλουθη διαδικασία που προωθείται παράλληλα με τη διαδικασία του άρθρου 7 του νόμου αυτού για την έγκριση της πολεοδομικής μελέτης : α. Κατά τη σύνταξη του κτηματογραφικού διαγράμματος της πολεοδομικής μελέτης, οι κύριοι ή νομείς ακινήτων υποχρεούνται, κατόπιν προσκλήσεως, να υποβάλουν δήλωση ιδιοκτησίας στον οικείο Δήμο προσκομίζοντας συγχρόνως τίτλους κτήσεως, πιστοποιητικό μεταγραφής, ιδιοκτησίας, βαρών, διεκδικήσεων, κατασχέσεων και τοπογραφικό διάγραμμα. Η υποχρέωση αυτή υφίσταται μέχρι την κύρωση της πράξης εφαρμογής, η παράλειψη δε αυτής συνεπάγεται τα εξής:

α 1. Κάθε δικαιοπραξία εν ζωή είναι άκυρη, εάν δεν επισυνάπτεται σε αυτή πιστοποιητικό του οικείου Δήμου, με το οποίο θα βεβαιώνεται η υποβολή της δήλωσης ιδιοκτησίας. Η ακυρότητα αυτή αίρεται με την υποβολή εκ των υστέρων της σχετικής δήλωσης. Στην περίπτωση αυτή, εφόσον ο ιδιοκτήτης είχε προσκληθεί και αμέλησε να υποβάλει εγκαίρως δήλωση υποχρεούται σε καταβολή εφάπαξ προστίμου καθοριζομένου από τον οικείο Ο.Τ.Α..
β 1. Δεν χορηγείται άδεια οικοδομής στο ακίνητο χωρίς την υποβολή κυρωμένου αντιγράφου της δήλωσης ιδιοκτησίας και του ανωτέρω πιστοποιητικού.

[...]

7. α) Η πράξη εφαρμογής κυρώνεται με απόφαση του νομάρχη, αποτελεί ταυτόχρονα και πράξη βεβαίωσης για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων εισφοράς γης, όπως και κάθε μεταβολής που επέρχεται στα ακίνητα σύμφωνα με την παρ. 3, όπως αυτή συμπληρώθηκε με την παρ. 5α του Ν. 1512/1985 και μεταγράφεται στο οικείο υποθηκοφυλακείο.

[...]

β) αμέσως μετά την κύρωση και μεταγραφή των πράξεων εφαρμογής, ο οικείος ΟΤΑ, το Δημόσιο ή τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, καθώς και κάθε ενδιαφερόμενος, μπορούν να καταλάβουν τα νέα ακίνητα που διαμορφώθηκαν με την πράξη εφαρμογής και περιέρχονται σ' αυτούς με την προϋπόθεση ότι έχουν καταβληθεί οι αποζημιώσεις της προηγούμενης περιπτ. (α).

[...]

Τα ακίνητα αυτά καταλαμβάνονται από τον οικείο ΟΤΑ ο οποίος νομιμοποιείται να ασκήσει τα πιο πάνω δικαιώματα, φυλάσσονται από αυτόν και απαγορεύεται κάθε χρήση τους μέχρι την οριστική τους διάθεση για τους σκοπούς του άρθρου 8.

[...]

δ) Δένδρα, φυτείες, μανδρότοιχοι, συρματοπλέγματα, φρέατα και λοιπές εγκαταστάσεις και κατασκευές νομίμως υφιστάμενες σε ιδιοκτησίες που με την πράξη εφαρμογής μεταβάλλουν ιδιοκτήτη αποζημιώνονται από τον οικείο ΟΤΑ. Το ποσό της αποζημίωσης καθορίζεται από την επιτροπή του Π.Δ. 5/86 (ΦΕΚ 2 Α) όπως ισχύει κάθε φορά και καταβάλλεται στο δικαιούχο.

[...]

]10. Με απόφαση του Υπουργού Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος καθορίζονται οι σχετικές διαδικασίες και ο τρόπος σύνταξης της πράξεως εφαρμογής του κτηματογραφικού διαγράμματος και του πίνακα εφαρμογής και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια και εγκρίνονται οι σχετικές προδιαγραφές.

[...]

11. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων κανονίζονται όλα τα θέματα που αναφέρονται στον υπολογισμό της εισφοράς σε γη του Ν. 1337/83 ή της επιβάρυνσης για τη δημιουργία κοινόχρηστων χώρων κατά τις προϊσχύουσες διατάξεις στα κοινά όρια περιοχών με τα πιο πάνω διαφορετικά συστήματα υπολογισμού των υποχρεώσεων αυτών, και τα θέματα που αναφέρονται στον συνυπολογισμό στην εισφορά σε γη των επιβαρύνσεων των ιδιοκτησιών στις οποίες τυχόν έχουν υποβληθεί σύμφωνα με το ν. 653/1977 (ΦΕΚ Α' 214) για την διάνοιξη οδών εκτός σχεδίου. Με το ίδιο προεδρικό διάταγμα μπορεί να ορίζεται η υποκατάσταση των ΟΤΑ στα δικαιώματα ή υποχρεώσεις από πράξεις αναλογισμού ή την πράξη εφαρμογής, να κανονίζεται ο τρόπος συμμετοχής στη συνεισφορά σε γη τμημάτων καταλαμβανομένων από κοινόχρηστους χώρους ανάλογα με το αν κατεβλήθη γι' αυτά ή όχι η σχετική αποζημίωση και γενικά κάθε λεπτομέρεια που είναι αναγκαία για το συνδυασμό εφαρμογής των διαφόρων συστημάτων επιβαρύνσεων σε γη.

12. α. Τροποποιήσεις εγκεκριμένου με τον παρόντα νόμο ρυμοτομικού σχεδίου, οι οποίες διενεργούνται μετά τη μεταγραφή της πράξης εφαρμογής δεν συνεπάγονται άλλη επιβάρυνση των παρόδων ιδιοκτητών. Οι ρυμοτομούμενες ιδιοκτησίες αποκαθίστανται σε αδιάθετα οικόπεδα, που προέκυψαν από την κυρωθείσα πράξη εφαρμογής ή αποζημιώνονται από τον οικείο ΟΤΑ. Μετά την κατά τα ανωτέρω τροποποίηση του σχεδίου συντάσσεται πράξη εφαρμογής. Στην περίπτωση αυτή, εφόσον οι ιδιοκτήτες, των οποίων οι ιδιοκτησίες ρυμοτομούνται, οφείλουν σύμφωνα με την κυρωθείσα πριν από την τροποποίηση του σχεδίου πράξη εφαρμογής χρηματική εισφορά, επέρχεται συμψηφισμός σε όσο μέρος καλύπτεται από την οφειλόμενη αποζημίωση λόγω της νέας ρυμοτομίας.

[...]

Άρθρο 15

Αναστολή κατεδάφισης αυθαιρέτων

3. Με απόφαση του Υπουργού Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος, είναι δυνατό να εξαιρεθούν από την εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου αυτού περιοχές ή κτίσματα για λόγους ασφαλείας ή που αποβαίνουν σε βάρος του πολιτιστικού ή φυσικού περιβάλλοντος ή προκειμένου περί περιοχών σχεδίων πόλεων ή οικισμών προ του έτους 1923, που αποβαίνουν υπέρμετρα σε βάρος της πόλης ή του οικισμού ή στοιχείου της πόλης ή του οικισμού που έχει ιδιαίζουσα σημασία. Η απόφαση εκδίδεται μετά από γνώμη του οικείου Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου ή και χωρίς αυτή, αν περάσει άπρακτη η προθεσμία που τάσσει ο Υπουργός στο σχετικό έγγραφο παραπομπής της υπόθεσης. Η προθεσμία αυτή δεν μπορεί να είναι μικρότερη από τον ένα μήνα. Η παραπάνω αρμοδιότητα του Υπουργού μπορεί να μεταβιβάζεται κατά περιοχές στον οικείο Νομάρχη με Π.Δ./γμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος.

Άρθρο 16

Ένταξη αυθαιρέτων σε πολεοδομικά σχέδια

[...]

3. Η απόφαση για την εξαίρεση ή όχι από την κατεδάφιση εκδίδεται από το νομάρχη και με σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας πολεοδομικής υπηρεσίας. Με την παραπάνω απόφαση και με σύμφωνη γνώμη της ως άνω πολεοδομικής υπηρεσίας και μόνο για τα κτίρια, που εξαιρούνται από την κατεδάφιση, μπορεί να επιτρέπεται η αποπεράτωση του κτίσματος του οποίου έχει περατωθεί ο φέρων οργανισμός αν συντρέχουν κοινωνικοί λόγοι, και να

επιβάλλονται στους ιδιοκτήτες πρόσθετοι όροι, που να αποβλέπουν στην προστασία του περιβάλλοντος, τη στατική επάρκεια του κτίσματος ή και την αποφυγή αρχιτεκτονικής δυσαρμονίας. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων εξειδικεύονται οι κοινωνικοί λόγοι (στεγαστικές ανάγκες, οικονομική κατάσταση, αριθμός μελών οικογένειας κλπ.) και ρυθμίζονται ο τρόπος, οι προϋποθέσεις, η διαδικασία, τα δικαιολογητικά και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου.

[...]

5. Ειδικά τα αυθαίρετα κτίσματα ή κατασκευές που βρίσκονται εντός εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων ή εντός ορίων οικισμών πριν από το 1923, που έχουν ανεγερθεί μέχρι της 31.1.1983 και που δεν έχουν δηλωθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 15 του παρόντος νόμου, εάν δεν αντιβαίνουν στους όρους και περιορισμούς δόμησης της περιοχής που βρίσκονται, μπορεί να εξαιρούνται από την υποχρεωτική κατεδάφιση, επιφυλασσομένων των διατάξεων των παρ. 2 και 3 του άρθρου 15. Η εξαίρεση από την κατεδάφιση γίνεται με απόφαση του νομάρχη με τη διαδικασία και μετά από σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας πολεοδομικής υπηρεσίας. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος καθορίζονται ο τρόπος, η διαδικασία, τα δικαιολογητικά για την έκδοση της οικοδομικής άδειας για τα κτίσματα αυτά, η καταβολή ειδικής εισφοράς, το ύψος της οποίας μπορεί να είναι διαφορετικό από τα οριζόμενα στο άρθρο 18 του Ν. 1337/83, ο τρόπος καταβολής της και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.

[...]

Άρθρο 29

Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου

1. Με Π.Δ/τα που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος, ορίζονται οι πόλεις και οικισμοί γύρω από τα όρια των οποίων καθορίζεται Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου (Ζ.Ο.Ε.). Με τα Π.Δ/τα αυτά καθορίζεται και το πλάτος των Ζ.Ο.Ε. σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση οικισμού ή θέσης του ή προσδιορίζονται τα όρια της Ζ.Ο.Ε. σε χάρτη κατάλληλης κλίμακας που δημοσιεύεται με σμίκρυνση μαζί με Π.Δ/γμα. Το πλάτος της Ζ.Ο.Ε. υπολογίζεται από τα αντίστοιχα ακραία όρια του εγκεκριμένου σχεδίου πόλεως ή του οικισμού προ του 1923. Με τα παραπάνω Π.Δ/τα καθορίζονται κατά τη συγκεκριμένη περίπτωση οι όροι και περιορισμοί χρήσεως γης ή άλλοι όροι και περιορισμοί, που επιβάλλονται μέσα στις Ζ.Ο.Ε. και ιδιαίτερα το όριο εμβαδού κάτω από το οποίο δεν επιτρέπεται η κατάτμηση της γης. Τα Π.Δ/τα αυτά εκδίδονται μετά από γνώμη του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και του Νομαρχιακού Συμβουλίου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος ή του Συμβουλίου της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος για το νομό Αττικής. Το πλάτος της Ζ.Ο.Ε. μετά τον προσδιορισμό του μπορεί μόνο να αυξηθεί με Π.Δ/γμα που εκδίδεται με τον ίδιο τρόπο. Σε περίπτωση που επεκτείνεται το πολεοδομικό σχέδιο μέσα στη Ζ.Ο.Ε. ή και έξω απ' αυτή δύναται να επεκταθεί η Ζ.Ο.Ε. με π.δ/γμα που εκδίδεται με τον ίδιο ως άνω τρόπο.

2. Η προηγούμενη παράγραφος εφαρμόζεται ανάλογα και για τον καθορισμό Ζ.Ο.Ε. κατά μήκος ακτών ή την όχθη δημόσιων λιμνών ή ποταμών ή και σε άλλες θέσεις ή περιοχές ειδικής προστασίας.

[...]

Άρθρο 33

Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων

1. Με Π.Δ/τα που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος μπορεί να καθορίζονται κατά περιοχές της χώρας, μέγεθος οικισμών ή κατηγορίες αυτών οι περιπτώσεις κατά τις οποίες το γενικό πολεοδομικό σχέδιο και η πολεοδομική μελέτη εγκρίνονται με απόφαση του οικείου Νομάρχη.

11. Ν. 1512/1985**Άρθρο 4****Τήρηση κτηματογραφικών στοιχείων**

1. Οι διευθύνσεις πολεοδομίας ή τα τμήματα πολεοδομίας και πολεοδομικών εφαρμογών ή τα πολεοδομικά γραφεία είναι κατά περίπτωση αρμόδια να τηρούν τα κτηματογραφικά στοιχεία των περιοχών οι οποίες καθορίζονται εκάστοτε με απόφαση του υπουργού Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η τήρηση των κτηματογραφικών στοιχείων γίνεται από ειδικό για το σκοπό αυτόν γραφείο (γραφείο κτηματογράφησης), που αποτελεί οργανική μονάδα των παραπάνω υπηρεσιών. Με π.δ/γμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος, καθορίζονται για ολόκληρη τη Χώρα τα κτηματογραφικά στοιχεία των πιο πάνω περιοχών, το περιεχόμενο και ο τρόπος τήρησής τους, οι υποχρεώσεις των ιδιοκτητών για την παροχή των αναγκαίων πληροφοριών και στοιχείων, η διάρθρωση και η λειτουργία του ειδικού γραφείου κτηματογράφησης των παραπάνω πολεοδομικών υπηρεσιών και κάθε σχετική λεπτομέρεια.

2. Μετά την πάροδο ενός μήνα από τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της πράξης του οικείου νομάρχη) με την οποία διαπιστώνεται ότι ολοκληρώθηκε η συγκέντρωση των κτηματογραφικών στοιχείων ορισμένης περιοχής, απαγορεύεται με ποινή ακυρότητας η κατάρτιση συμβολαίων για τη σύσταση, μετάθεση, αλλοίωση ή κατάργηση εμπραγμάτων δικαιωμάτων σε ακίνητα της περιοχής που ορίζεται με αυτή την απόφαση, αν δεν προσκομιστεί στο συμβολαιογράφο απόσπασμα από τα κτηματογραφικά στοιχεία που τηρεί το γραφείο κτηματογράφησης της πολεοδομικής υπηρεσίας της περιοχής του ακινήτου. Το απόσπασμα αυτό επισυνάπτεται και μνημονεύεται υποχρεωτικά στο συμβόλαιο.

[...]

12. Ν. 1566/1985**Άρθρο 4****Χωρίς τίτλο**

[...]

14. Οι μαθητές μεταφέρονται δωρεάν από τις έδρες των συγχωνευόμενων σχολείων στις οριζόμενες έδρες λειτουργίας των τάξεων ή στις έδρες των κεντρικών δημοτικών σχολείων. Η μεταφορά των μαθητών γίνεται, ύστερα από απόφαση του νομάρχη, με τα συνήθη συγκοινωνιακά μέσα, ή και με μίσθωση ιδιωτικών μεταφορικών μέσων. Επίσης μπορεί να γίνεται με ιδιωτικά λεωφορεία με τη φροντίδα και ευθύνη του Εθνικού Ιδρύματος Νεότητας ή των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ).

[...]

Άρθρο 53**Συγκρότηση οργανώσεων**

[...]

13. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ιδρύεται σχολή γονέων, μετά από πρόταση του συλλόγου γονέων ή της ένωσης συλλόγων γονέων ή του ΟΤΑ ή της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Με όμοια απόφαση καθορίζονται οι προϋποθέσεις, καθώς και η διαδικασία οργάνωσης και λειτουργίας των σχολών αυτών.

13. Ν. 1577/1985**Άρθρο 4****Προστασία αρχιτεκτονικής και φυσικής κληρονομιάς**

1. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ή του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, ύστερα από αιτιολογική έκθεση της κατά περίπτωση αρμόδιας υπηρεσίας του, γνώμη του αρμόδιου Συμβουλίου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος ή του κατά περίπτωση αρμόδιου Συμβουλίου του αρμόδιου Υπουργείου και του Α.Π.Α.Σ. εάν ζητηθεί από τον Υπουργό και γνώμη του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, με σκοπό τη διατήρηση και ανάδειξη της ιδιαίτερης ιστορικής, πολεοδομικής, αρχιτεκτονικής, λαογραφικής, κοινωνικής και αισθητικής φυσιογνωμίας τους, μπορεί να χαρακτηρίζονται:

α) οικισμοί ή τμήματα πόλεων ή οικισμών ή αυτοτελή οικιστικά σύνολα εκτός αυτών, ως παραδοσιακά σύνολα,

β) χώροι, τόποι, τοπία ή ζώνες ιδιαίτερου κάλλους και φυσικοί σχηματισμοί που συνοδεύουν ή περιβάλλουν ακίνητα και στοιχεία αρχιτεκτονικής κληρονομιάς ως χώροι, τόποι ή ζώνες προστασίας των παραδοσιακών συνόλων, όπως και αυτοτελείς φυσικοί σχηματισμοί ανθρωπογενούς χαρακτήρα, εντός ή εκτός οικισμών, ως περιοχές που έχουν ανάγκη από ιδιαίτερη προστασία. και να θεσπίζονται ειδικοί όροι και περιορισμοί δόμησης και να καθορίζονται χρήσεις, κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις του νόμου αυτού και από κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 9 του π.δ. 437/1985 "Καθορισμός και ανακατανομή αρμοδιοτήτων των Υπουργείων" (ΦΕΚ 157 Α'). Αν η γνώμη του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου δεν περιέλθει στην αρμόδια υπηρεσία του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργείου σε διάστημα δύο (2) μηνών από τη λήψη του σχετικού εγγράφου από αυτόν, το διάταγμα εκδίδεται και χωρίς τη γνωμοδότηση αυτή.

Ο χαρακτηρισμός σύμφωνα με την περίπτωση β', εφόσον δεν θεσπίζονται ειδικοί όροι, μορφολογικοί περιορισμοί δόμησης και χρήσεις γης, μπορεί να γίνεται με απόφαση του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού ύστερα από αιτιολογική έκθεση της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

γ) Κατά την έννοια της περίπτωσης β' της διάταξης μπορεί να χαρακτηρίζονται φυσικοί σχηματισμοί ως τόποι ιδιαίτερου κάλλους ευρύτεροι χώροι τοπίων, ευρύτερες ζώνες και ολόκληρα νησιά.

Άρθρο 10**Πλάτος δρόμου - Αφτηρηρία μέτρησης υψών**

3. α. Τα ύψη για την εφαρμογή της παρ. 6α του άρθρου 9 μετρώνται από κάθε σημείο της ρυμοτομικής γραμμής στη στάθμη του οριστικά διαμορφωμένου πεζοδρομίου, όπως βεβαιώνεται από τον οικείο δήμο ή κοινότητα. Αν δεν υπάρχει οριστικά διαμορφωμένο πεζοδρόμιο, η στάθμη αυτή καθορίζεται από την εγκεκριμένη υψομετρική μελέτη της οδού. Αν δεν υπάρχει υψομετρική μελέτη της οδού ή η υπάρχουσα χρειάζεται τροποποίηση, ο οικείος δήμος ή η κοινότητα έχει υποχρέωση να καταρτίσει σχετική μελέτη κατά μήκος ενός τουλάχιστον οικοδομικού τετραγώνου. Σε περίπτωση αδυναμίας του δήμου ή της κοινότητας, η μελέτη συντάσσεται από ιδιώτη μηχανικό και εγκρίνεται από τον οικείο δήμο ή κοινότητα.

β. Αν ο δήμος ή η κοινότητα δεν εκδώσει τις παραπάνω βεβαιώσεις μέσα σε ένα μήνα από τη σχετική αίτηση, αυτές εκδίδονται από την αρμόδια πολεοδομική υπηρεσία ή από άλλη τεχνική υπηρεσία, την οποία ορίζει ο νομάρχης. Η παραπάνω υπηρεσία κοινοποιεί τα σχετικά έγγραφα στο δήμο ή την κοινότητα.

Άρθρο 13

Ενεργό οικοδομικό τετράγωνο

3. Η διαδικασία χαρακτηρισμού οικοδομικού τετραγώνου ως ενεργού κινείται με πρωτοβουλία της αρμόδιας πολεοδομικής υπηρεσίας ή του οικείου δήμου ή κοινότητας, ύστερα από γνώμη του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου ή του διαμερισματικού συμβουλίου, όπου υπάρχει, ή ύστερα από γνώμη της συνέλευσης των ιδιοκτητών του τετραγώνου για την οποία έχει ανάλογη εφαρμογή η παρ. 3 του άρθρου 12.

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων καθορίζεται η διαδικασία του χαρακτηρισμού και ρυθμίζεται κάθε σχετική λεπτομέρεια.

Άρθρο 20

Επιγραφές και διαφημίσεις

7. Φωτεινές ή μη επιγραφές και διαφημίσεις και τα πλαίσια ή στοιχεία αυτών που παραβιάζουν τις διατάξεις του παρόντος άρθρου θεωρούνται αυθαίρετες και εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις περί αυθαιρέτων κατασκευών από την αρμόδια πολεοδομική υπηρεσία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ή του Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτης βαθμίδας.

Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, καθορίζονται η διαδικασία διαπίστωσης και ο χαρακτηρισμός των ως άνω αυθαίρετων κατασκευών, ο τρόπος εκτίμησης της αξίας τους, οι κατηγορίες αυτών για την επιβολή του προστίμου και το ύψος αυτού, ο τρόπος αποξήλωσης των ως άνω κατασκευών και απομάκρυνσης αυτών και η τύχη των υλικών για τα οποία δεν δημιουργείται καμία ευθύνη των υπηρεσιών και των οργάνων τους, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια.

Υπόχρεοι για την καταβολή των προστίμων είναι οι κύριοι ή συγκύριοι του ακινήτου επί του οποίου τοποθετείται η επιγραφή ή διαφήμιση, η διαφημιστική εταιρία, οι κατασκευαστές και οι διαφημιζόμενοι που ευθύνονται ο καθένας για την καταβολή ολόκληρου του προστίμου.

Άρθρο 22

Οικοδομικές άδειες - Αυθαίρετες κατασκευές

6. Με απόφαση του οικείου νομάρχη, που εκδίδεται, σύμφωνα με τα κριτήρια της παρ. 5 ύστερα από γνώμη της Ε.Π.Α. Ε., του συμβουλίου χωροταξίας, οικισμού και περιβάλλοντος του νομού και γνώμη του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι περιοχές μέσα στις οποίες οι όψεις των κτιρίων πρέπει να αποπερατώνονται μέσα σε έξι (6) χρόνια από την ημερομηνία έκδοσης της παραπάνω απόφασης νομάρχη ή της αντίστοιχης οικοδομικής άδειας, εάν αυτή εκδοθεί μεταγενέστερα. Με όμοια απόφαση του οικείου νομάρχη καθορίζονται επίσης και τα μεμονωμένα κτίρια, που βρίσκονται εκτός των παραπάνω περιοχών, των οποίων οι όψεις πρέπει να αποπερατώνονται μέσα σε έξι (6) χρόνια.

Αν οι υπόχρεοι εντός της παραπάνω προθεσμίας των έξι (6) χρόνων δεν εκπληρώσουν την υποχρέωσή τους αυτή, μπορεί να εκτελεί τις σχετικές εργασίες το Δημόσιο ή ο οικείος δήμος ή κοινότητα, καταλογίζοντας τις σχετικές δαπάνες σε βάρος τους.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων καθορίζονται ο τρόπος και η διαδικασία επέμβασης του Δημοσίου ή του οικείου δήμου ή κοινότητας, ο τρόπος και η διαδικασία καταλογισμού και είσπραξης των δαπανών και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων της προηγούμενης και της παρούσας παραγράφου.

7. Στις περιπτώσεις που καθορίζονται με την απόφαση νομάρχη της προηγούμενης παραγράφου, καθώς και σε ειδικές περιπτώσεις που εκτελούνται έργα ανάπλασης κοινόχρηστων χώρων ή που βρίσκονται σε περιοχές ιδιαίτερης σημασίας, στις οποίες το

άμεσο ή το ευρύτερο περιβάλλον επηρεάζεται σημαντικά από την ύπαρξη ημιτελών κτιρίων ή κτιρίων που οι όψεις τους δεν έχουν συντηρηθεί ή που είναι εγκαταλελειμμένα, καθώς και για τις περιπτώσεις που για την ανάπλαση είναι αναγκαία η εκτέλεση εργασιών στο εσωτερικό κτιρίων, διατηρητέων ή μη, όπως επίσης και για τις περιπτώσεις που απαιτείται κατεδάφιση τμήματος υπαρχόντων κτιρίων, δύναται να επεμβαίνει το Δημόσιο ή ο οικείος δήμος ή κοινότητα και να εκτελεί τις απαιτούμενες εργασίες για την αποπεράτωση των όψεων των ημιτελών κτιρίων της ως άνω παραγράφου 5, σύμφωνα με την οικοδομική τους άδεια ή για την ανάπλαση και αποκατάσταση των όψεων των κτιρίων, που δεν έχουν συντηρηθεί ή για την αξιοποίηση και ανάπλαση των κτιρίων, που είναι εγκαταλελειμμένα, με βάση μελέτη που συνοδεύει την πρόταση της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ή του οικείου δήμου ή κοινότητας, που εκτελεί έργα ανάπλασης στην περιοχή.

Για την επέμβαση αυτή και την έγκριση του προϋπολογισμού της δαπάνης εκδίδεται απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ή του συμβουλίου του οικείου δήμου ή κοινότητας μετά γνώμη της αρμόδιας υπηρεσίας. Η απόφαση συνιστά και τίτλο για την εγγραφή υποθήκης επί του ακινήτου, υπέρ του καταβάλλοντος τη δαπάνη αποπεράτωσης ή αποκατάστασης ή ανάπλασης, προς εξασφάλιση της απαίτησης του.

Η αποπεράτωση ή η αποκατάσταση των όψεων ή η ανάπλαση του κτιρίου μπορεί να ανατίθεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ή του συμβουλίου του οικείου δήμου ή κοινότητας και σε επιχειρήσεις κοινής ωφελείας.

Μετά την ολοκλήρωση των εργασιών αποπεράτωσης των όψεων εκδίδεται πράξη καταλογισμού της δαπάνης εις βάρος του ιδιοκτήτη ή του δικαιούχου της οικοδομικής άδειας και η είσπραξη γίνεται κατ' εφαρμογή των διατάξεων του Κ.Ε.Δ.Ε..

Με την Κ.Υ.Α. της προηγούμενης παραγράφου 6 ρυθμίζονται οι διαδικασίες, τα αρμόδια κατά περίπτωση όργανα και κάθε σχετική ή συμπληρωματική λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου αυτής.

Άρθρο 24

Τακτοποίηση οικοπέδων

10. Το Δημόσιο και οι δήμοι ή οι κοινότητες, όταν επισπεύδουν την εφαρμογή του ρυμοτομικού σχεδίου, αποζημιώνουν και τα μη άρτια και μη οικοδομήσιμα τμήματα των ρυμοτομούμενων οικοπέδων που απομένουν μετά τη ρυμοτομία, εκτός αν οι ιδιοκτήτες δηλώσουν έως την πρώτη συζήτηση στο ακροατήριο για τον καθορισμό της προσωρινής τιμής μονάδας ότι δεν επιθυμούν την αποζημίωση. Στην περίπτωση αυτή, τα παραπάνω μη άρτια και μη οικοδομήσιμα οικόπεδα βαρύνονται με ενδεχόμενη αποζημίωση, λόγω παροδιότητας.

Άρθρο 29

Ειδικές περιπτώσεις

5. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων μετά από σύμφωνη γνώμη του οικείου δήμου ή κοινότητας, δύναται να επιτραπεί σε όλως εξαιρετικά περίπτωση, η κατασκευή εναέριας γέφυρας για τη σύνδεση των ειδικών κτιρίων που βρίσκονται σε έναντι οικοδομικά τετράγωνα. Με το ίδιο προεδρικό διάταγμα καθορίζονται οι διαστάσεις της εναέριας γέφυρας, η θέση της σε σχέση με τους κοινόχρηστους χώρους, τα υλικά κατασκευής, ο τρόπος στήριξης, η χρήση της, το ελάχιστο πλάτος του κοινόχρηστου χώρου πάνω από τον οποίο κατασκευάζεται η εναέρια γέφυρα και κάθε σχετική λεπτομέρεια.

10. Με απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων καθορίζονται οι περιπτώσεις δομικών εργασιών μικρής σημασίας σε περιοχές απομακρυσμένες ή δυσπρόσιτες από την έδρα της οικείας πολεοδομικής υπηρεσίας ή

οικισμοί παραμεθόριων περιοχών για τις οποίες δύναται η άδεια να εκδίδεται από τις δημοτικές ή κοινοτικές αρχές, με την εποπτεία της αρμόδιας πολεοδομικής υπηρεσίας. Με την ίδια απόφαση καθορίζεται η διαδικασία έκδοσης των αδειών και έλεγχος των οικοδομών. Με απόφαση του οικείου νομάρχη μετά από γνώμη του συμβουλίου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος του νομού καθορίζονται οι συγκεκριμένοι δήμοι ή κοινότητες για τις οποίες η κατά τα ανωτέρω άδεια εκδίδεται από τις δημοτικές ή κοινοτικές αρχές.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Γεωργίας και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, καθορίζονται οι περιπτώσεις δομικών εργασιών για γεωργοκτηνοτροφικές εγκαταστάσεις μικρής κλίμακας, όπως ποιμνιοστάσια αιγοπροβάτων, βουστάσια γαλακτοπαραγωγής και πάχυνσης μόσχων, βουστάσια βοοειδών ελεύθερης βοσκής, αποθήκες, υπόστεγα, βροχοδεξαμενές σε βοσκοτόπους, καθώς και στέγαστρα ζώων με οικίσκους διαμονής ποιμένων σε βοσκοτόπους, για τις οποίες οι αντίστοιχες οικοδομικές άδειες μπορεί να εκδίδονται με βάση εγκεκριμένους τύπους μελετών που παραχωρούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Γεωργίας, για κάθε συγκεκριμένη περίπτωση. Το τοπογραφικό σχέδιο του γηπέδου συντάσσεται και η επίβλεψη της κατασκευής γίνεται με δαπάνες του ενδιαφερομένου. Με την ίδια απόφαση ορίζονται οι συγκεκριμένοι δήμοι ή κοινότητες, στις οποίες έχουν εφαρμογή τα ανωτέρω, η μέγιστη επιφάνεια των δομικών έργων που μπορεί να πραγματοποιηθεί και κάθε σχετική λεπτομέρεια.

14. Ν. 1650/1986

Άρθρο 5

Περιεχόμενο και δημοσιότητα Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων

Άρθρο 19

Γνωμοδοτήσεις φορέων και δημόσια διαβούλευση περιβαλλοντικής αδειοδότησης

1. Ως γνωμοδοτούντες φορείς ορίζονται:

[...]

β) Η οικεία Περιφέρεια μέσω του Περιφερειακού Συμβουλίου, το οποίο λαμβάνει υπόψη απόψεις που διατυπώνονται από τα όργανα των άρθρων 73, 76 και 178 του ν. 3852/2010, το Δημοτικό Συμβούλιο του οικείου Δήμου, Συμβούλια Τοπικής ή Δημοτικής Κοινότητας του άρθρου 8 του ν. 3852/2010, το ενδιαφερόμενο κοινό και το κοινό.

[...]

4. Ως οικεία Περιφέρεια και Δήμος ορίζονται οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης εντός των διοικητικών ορίων των οποίων πρόκειται να υλοποιηθεί το έργο ή η δραστηριότητα. Εάν το έργο ή η δραστηριότητα πραγματοποιείται σε πάνω από μία περιφέρεια τότε με κοινή απόφαση των Γενικών Γραμματέων των εμπλεκόμενων Περιφερειών ορίζεται μια ως επισπεύδουσα της όλης διαδικασίας.

[...]

6. Η γνώμη των ανωτέρω γνωμοδοτούντων φορέων είναι αιτιολογημένη, διατυπώνεται εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών σε τυποποιημένο έντυπο γνωμοδότησης και αναρτάται στο ΗΠΜ μέσω του οποίου καθίσταται διαθέσιμη στο κοινό.

[...]

8. Ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας επιβαρύνεται με όλα τα έξοδα δημοσίευσης στον τύπο, αναπαραγωγής και διανομής φακέλων και διοργάνωσης ενημερωτικών εκδηλώσεων. Η οικεία Περιφέρεια και ο Δήμος, μετά την παραλαβή του φακέλου, το θέτουν αμελλητί στη διάθεση του κοινού και των φορέων εκπροσώπησής του, προκειμένου να διατυπώσουν τη γνώμη τους.

9. Με απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Εσωτερικών, που εκδίδεται εντός έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος, εξειδικεύονται περαιτέρω η διαδικασία γνωμοδοτήσεων και ο τρόπος ενημέρωσης και συμμετοχής του κοινού στη δημόσια διαβούλευση, κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής

αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων του παρόντος, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου. Ειδικότερα, με την εν λόγω απόφαση δύναται να καθορίζονται τα ακόλουθα:

- α) Οι φορείς που γνωμοδοτούν στα πλαίσια της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, ανά υποκατηγορία και είδος έργου ή δραστηριότητας και βάσει των ειδικότερων συνθηκών τους, καθώς και ανάλογα με την, κατά περίπτωση, υποχρέωση ή μη λήψης γνωμοδότησης.
- β) Το αντικείμενο της γνωμοδότησης ανά φορέα και η φύση της γνώμης που παρέχεται.
- γ) Ο τρόπος διαχείρισης των γνωμοδοτήσεων και σχολίων της διαβούλευσης του κοινού από την αρμόδια περιβαλλοντική αρχή.
- δ) Τα περιεχόμενα και οι ειδικότερες προδιαγραφές τυχών ανακοινώσεων στον τύπο, κατά τη διαδικασία διαβούλευσης.
- ε) Η διαδικασία και ο τρόπος συμμετοχής στη διαβούλευση κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή Συμβαλλόμενων Κρατών σε διεθνείς Συμβάσεις και Συνθήκες, εφόσον το έργο ή δραστηριότητα ενδέχεται να έχει σημαντικές επιπτώσεις διασυνοριακού χαρακτήρα.

Άρθρο 11

Μέτρα για την προστασία του εδάφους

[...]

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας ύστερα από εισήγηση του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας ύστερα από εισήγηση του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και γνώμη των ΟΤΑ καθορίζονται κατά περίπτωση οι χώροι όπου επιτρέπεται η τελική διάθεση τοξικών και επικίνδυνων αποβλήτων και ιλύος. Με απόφαση του οικείου νομάρχη, ύστερα από γνώμη των ΟΤΑ, καθορίζονται κατά περίπτωση οι χώροι που επιτρέπεται η τελική διάθεση στερεών αποβλήτων. Ειδικά, η διάθεση στερεών αποβλήτων από μεταλλευτικές ή λατομικές δραστηριότητες μέσα στους μεταλλευτικούς ή λατομικούς χώρους γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Άρθρο 14 Ν. 1650/86

Προστασία από το Θόρυβο

[...]

6. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού, ύστερα από εισήγηση της τοπικής αυτοδιοίκησης ή της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου ΠΕΧΩΔΕ, και γνώμη του Νομαρχιακού Συμβουλίου, είναι δυνατό να ορίζονται αντιθορυβικές ζώνες γύρω από υφιστάμενες ή νέες περιοχές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, γύρω ή κατά μήκος χώρων όπου κινούνται μέσα μεταφοράς, ιδίως δρόμων, λιμανιών, αεροδρομίων, γύρω από αρχαιολογικούς χώρους ή ιστορικούς χώρους και τοπία, γύρω από χώρους κατοικίας, ανάπαυσης, νοσηλείας, εκπαίδευσης και πολιτιστικών εκδηλώσεων.

Η παραπάνω απόφαση καθορίζει επίσης τα γεωγραφικά όρια της ζώνης, τα αντιθορυβικά μέτρα που πρέπει να ληφθούν ώστε να τηρούνται οι επιτρεπόμενοι φόρτοι θορύβου όπως καθορίζονται με τα προεδρικά διατάγματα της παρ. 1, τους υπόχρεους εφαρμογής των μέτρων, κριτήρια χωροθέτησης νέων εγκαταστάσεων ή δραστηριοτήτων, όρους και προϋποθέσεις περαιτέρω ανάπτυξης άλλων δραστηριοτήτων μέσα από την αντιθορυβική ζώνη και κάθε άλλη λεπτομέρεια που έχει σχέση με τον προορισμό της ζώνης.

Η απόφαση αυτή βασίζεται σε ειδική μελέτη της οποίας οι προδιαγραφές καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ. Η εκπόνηση της μελέτης γίνεται από το ΥΠΕΧΩΔΕ ή άλλο φορέα του δημοσίου τομέα ή από τον οικείο οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης.

Άρθρο 23 Ν. 1650/86**Ζώνες ειδικών περιβαλλοντικών ενισχύσεων**

1. Με π.δ./γμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Δημοσίων Έργων, είναι δυνατό να χαρακτηρίζονται ως ζώνες ειδικών περιβαλλοντικών ενισχύσεων περιοχές με φυσικούς αποδέκτες που παρουσιάζουν κρίσιμα περιβαλλοντικά προβλήματα και δεν πληρούν τις κατευθυντήριες ή και οριακές τιμές των παραμέτρων ποιότητας των άρθρων 7 παρ. 1 και 9 παρ. 1. Με το ίδιο π.δ./γμα γίνεται η οριοθέτηση των περιοχών αυτών και καθορίζονται οι ειδικοί περιορισμοί χρήσεων γης και συντονισμένο πρόγραμμα μέτρων για την προστασία του περιβάλλοντος και πέρα από τους ισχύοντες γενικούς περιορισμούς. Ο χαρακτηρισμός μιας περιοχής ως ζώνης ειδικών περιβαλλοντικών ενισχύσεων γίνεται με βάση ειδική μελέτη που εκπονείται είτε από τη νομαρχία είτε από τους οικείους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, είτε από τις υπηρεσίες του Υπουργείου ΠΕΧΩΔΕ είτε, τέλος, προκειμένου για την περιοχή των ρυθμιστικών σχεδίων Αθήνας και Θεσσαλονίκης, από τον Οργανισμό Αθήνας και τον Οργανισμό Θεσσαλονίκης αντίστοιχα. Η μελέτη αυτή τεκμηριώνει την κρισιμότητα του προβλήματος με μετρήσεις και στοιχεία συγκρίσιμα με εκείνα του εθνικού δικτύου παρακολούθησης της ποιότητας της ατμόσφαιρας ή των νερών και προτείνει τους ενδεικνυόμενους ειδικούς περιορισμούς και μέτρα για την αναβάθμιση του περιβάλλοντος της συγκεκριμένης περιοχής.

[...]

15. Ν. 1894/1990**Άρθρο 5****Σχολική περιουσία και λειτουργία σχολείων**

1. Η κινητή και ακίνητη περιουσία των εφορειών όλων των δημοσίων σχολείων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και τα σχολικά κτίρια, για τα οποία έχουν συνταχθεί πρωτόκολλα οριστικής παραλαβής, με τα οικόπεδα τους μεταβιβάζονται κατά κυριότητα στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης στην περιφέρεια στην οποία βρίσκονται τα αντίστοιχα ακίνητα. Τα αποπερατωμένα κατά την δημοσίευση του παρόντος δημόσια σχολεία, για τα οποία δεν έχουν συνταχθεί πρωτόκολλα οριστικής παραλαβής, με το οικόπεδο τους μεταβιβάζονται επίσης στους παραπάνω οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης. Για τη συντέλεση της μεταβίβασης της κινητής και ακίνητης περιουσίας καθενός σχολείου με το οικόπεδο του εκδίδεται απόφαση του αντίστοιχου νομάρχη. Οι αποφάσεις, που αφορούν ακίνητα, μεταγράφονται ατελώς στα βιβλία μεταγραφών του χωρικά αρμόδιου υποθηκοφυλακείου. Μεταβιβάσεις που έχουν γίνει ήδη κατ' εφαρμογήν της παρούσας παραγράφου, προ της αντικατάστασής της θεωρούνται ισχυρές. Οι εφορείες σχολείων που προβλέπονται από το αρθ. 40 του Νομ. 1566/1985, καταργούνται. Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου δεν εφαρμόζονται για τα μειονοτικά σχολεία της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης.
2. Η κυριότητα κάθε νεοπαραλαμβανόμενου σχολικού κτιρίου, με το οικόπεδο του, μεταβιβάζεται στον αντίστοιχο οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης από τον Οργανισμό Σχολικών Κτιρίων ή την αντίστοιχη νομαρχία, όπου ανήκαν, αντίστοιχα, το κτίριο και το οικόπεδο του κατά το στάδιο της κατασκευής του, με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του Οργανισμού Σχολικών Κτιρίων ή του αντίστοιχου νομάρχη η οποία μεταγράφεται ατελώς στα βιβλία μεταγραφών του κατά τόπον αρμόδιου υποθηκοφυλακείου.
3. Ο οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης στον οποίο περιέρχεται η κυριότητα της σχολικής περιουσίας κατά την παρ. 1 του παρόντος άρθρου καθίσταται καθολικός διάδοχος των καταργημένων σχολικών ταμείων του Νομ. 5019/1931 και των εφορειών σχολείων και στο όνομα του συνεχίζονται οι συναφείς εκκρεμείς δίκες.

4. Η σχολική περιουσία και οι πρόσοδοι της προορίζονται αποκλειστικά, για τη λειτουργία σχολικών μονάδων του εκπαιδευτικού συστήματος. Οι πρόσοδοι χρησιμοποιούνται και για την εξυπηρέτηση της σχολικής περιουσίας.

Η κινητή σχολική περιουσία μπορεί να ανακατανέμεται από τον αντίστοιχο οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης στις σχολικές μονάδες της περιοχής του.

Αν παύσει η λειτουργία σχολικών μονάδων, ο αντίστοιχος οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης με απόφαση του συμβουλίου του καθορίζει τον τρόπο χρήσης των διδακτηρίων και εκμετάλλευσης της σχολικής περιουσίας, τα ενδεχόμενα έσοδα της οποίας διατίθενται, για την επισκευή και συντήρηση του διδακτηρίου την εκτέλεση των όρων διαθηκών και κληροδοσιών, τη χρηματοδότηση της λειτουργίας και των μικροεπισκευών και τη συντήρηση διδακτηρίων άλλων σχολικών μονάδων του ίδιου οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης, ή και για τη χρηματοδότηση πολιτιστικών εκδηλώσεων. Η χρήση των διδακτηρίων αυτών και η εκμετάλλευση της περιουσίας τους κατά τον πιο πάνω τρόπο δεν πρέπει να αποκλείει την τυχόν επαναλειτουργία τους. Τα σχολικά κτίρια χρησιμοποιούνται για την πραγματοποίηση κάθε είδους εξετάσεων με αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. "Κατ' εξαίρεση ο Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης, στον οποίο περιέρχεται η κυριότητα της Σχολικής Περιουσίας κατά την παρ.1 του άρθρου 5 του ν. 1894/90, όπως αυτή αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 31 του ν. 2009/92 (ΦΕΚ- 18 Α'), δύναται με αιτιολογημένη απόφασή του και αφού συνεκτιμήσει τις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες της περιοχής, την επάρκεια σχολικών κτιρίων κλπ., να δωρίσει ολόκληρο το ακίνητο ή μέρος αυτού στον Οργανισμό Εργατικής Κατοικίας για την ανέγερση εργατικών κατοικιών, η οποία θα πραγματοποιείται σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις.

[...]

12. Η ευθύνη και η αρμοδιότητα για επισκευές μεγάλης κλίμακας στο φέροντα οργανισμό, στις στέγες και στις εγκαταστάσεις των σχολικών κτιρίων ανήκει στους αντίστοιχους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, και εφόσον αυτοί δηλώσουν ότι αδυνατούν ασκείται από τις οικείες νομαρχίες, οι οποίες επιχορηγούνται με τις σχετικές πιστώσεις. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής ισχύουν και για τα μισθωμένα διδακτήρια, με την προϋπόθεση ότι η επισκευή ή η συντήρηση θα έχει αποκλειστικό σκοπό τη βελτίωση της λειτουργίας των διαφόρων κτιριακών, υδραυλικών και ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων για την πρόληψη καταστάσεων επικίνδυνων για τη σωματική ακεραιότητα και την υγεία των μαθητών και των εργαζομένων μετά από πρόταση του διευθυντή του αντίστοιχου σχολείου. Η έγκριση της διάθεσης της απαιτούμενης πίστωσης για το σκοπό αυτόν γίνεται με απόφαση του οικείου οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ύστερα από εισήγηση της αρμόδιας τεχνικής υπηρεσίας.

[...]

Σε περίπτωση που παύσει η λειτουργία τέτοιων σχολείων ή μονάδων στην περιοχή καθενός συγκεκριμένου ακινήτου, η χρήση του ορίζεται κάθε φορά με εισήγηση του οικείου ο.τ.α. και απόφαση του οικείου νομάρχη.

[...]

17. Στα ακίνητα, που μεταβιβάζονται στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης κατά τις προηγούμενες παραγράφους του παρόντος άρθρου, μπορεί να ενεργούνται εργασίες επισκευών, συντηρήσεων και κάθε είδους προσθηκών από τον Οργανισμό Σχολικών Κτιρίων (ΟΣΚ) ή τις οικείες νομαρχίες.

16. Ν. 1966/1991

Άρθρο 11

Άνευ τίτλου

1. Η ίδρυση των σχολικών μονάδων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και η προαγωγή νηπιαγωγείων και δημοτικών σχολείων γίνονται με κοινές αποφάσεις των

Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Οικονομικών, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2. Η κατάργηση και συγχώνευση των σχολικών μονάδων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ο υποβιβασμός νηπιαγωγείων και δημοτικών σχολείων, με την επιφύλαξη της παρ. 13 του άρθ. 4 του Νόμ. 1566/ 1985, η συγχώνευση τομέων ή τμημάτων σε τεχνικά - επαγγελματικά λύκεια και κύκλων ή κλάδων σε ενιαία πολυκλαδικά λύκεια, καθώς επίσης η διαίρεση και η μεταφορά της έδρας των δημοτικών σχολείων γίνονται με αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3. Η ίδρυση νηπιαγωγείων σε παιδικά κέντρα και η προσθήκη νέων τμημάτων σ' αυτά γίνονται με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Οικονομικών, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

4. Η κατάργηση, συγχώνευση νηπιαγωγείων που λειτουργούν σε παιδικά κέντρα και η μείωση τμημάτων σ' αυτά γίνονται με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

5. Για τα θέματα των προηγούμενων παραγράφων γνωμοδοτεί το δημοτικό συμβούλιο. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι σχετικές διατάξεις του ν. 1566/1985.

[...]

17. Ν. 2082/1992

Άρθρο 12

Αρμοδιότητα - Εξαιρέσεις

[...]

2. Κατ' εξαίρεση, παιδικούς, βρεφονηπιακούς ή βρεφικούς σταθμούς μπορεί να ιδρύουν και λειτουργούν με δαπάνες τους:

α. Οι δήμοι και οι κοινότητες.

18. Ν. 2130/1993

Άρθρο 24

Τέλος Ακίνητης Περιουσίας

1. Από 1ης Ιανουαρίου 1993 επιβάλλεται υπέρ των δήμων και κοινοτήτων τέλος, το οποίο υπολογίζεται επί της αξίας της ακίνητης περιουσίας που βρίσκεται εντός της διοικητικής τους περιφέρειας κατά τις ακόλουθες διακρίσεις:

α) Στα πάσης φύσεως ακίνητα που βρίσκονται εντός εγκεκριμένου σχεδίου πόλεως ή εντός των ορίων οικισμών υφιστάμενων προ του έτους 1923 ή εντός ορίων οικισμών πληθυσμού κάτω των δύο χιλιάδων (2.000) κατοίκων.

β) Στα κάθε είδους κτίσματα που βρίσκονται εκτός του εγκεκριμένου σχεδίου πόλεως ή εκτός ορίων οικισμών υφιστάμενων προ του έτους 1923 ή εκτός ορίων οικισμών πληθυσμού κάτω των δύο χιλιάδων (2.000) κατοίκων.

Στην περίπτωση β' για τον υπολογισμό της αξίας λαμβάνεται υπόψη, από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο, η αξία των κτισμάτων και η αξία της διπλάσιας έκτασης από εκείνη που καταλαμβάνουν τα κτίσματα, εφ' όσον υφίσταται.

3. Για τις διαστάσεις, προδιαγραφές, τους λοιπούς όρους και τις προϋποθέσεις της τοποθέτησης διαφημίσεων σε χώρους και επιφάνειες (σταθμούς, στάσεις και οχήματα) των μέσων σταθερής τροχιάς στην Περιφέρεια Αττικής, αποφασίζει ο φορέας, στον οποίο ανήκει η εκμετάλλευση των χώρων αυτών.

Το άρθρο 2 του ν. 2946/2001 εφαρμόζεται και για τους χώρους αυτούς").

2. Ο συντελεστής του τέλους καθορίζεται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου από μηδέν εικοσιπέντε τοις χιλίοις (0,25%), μέχρι μηδέν τριάντα πέντε τοις χιλίοις (0,35%) και είναι ενιαίος για όλη τη διοικητική τους περιφέρεια.

Η απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου λαμβάνεται μέχρι 31 Οκτωβρίου του προηγούμενου έτους και ισχύει και για τα επόμενα έτη μέχρι να τροποποιηθεί. Ειδικά για το έτος 1993 η απόφαση αυτή λαμβάνεται μέχρι 31 Μαΐου.

3. Το τέλος βαρύνει τον κατά την 1η Ιανουαρίου κάθε έτους κύριο του ακινήτου και σε περίπτωση επικαρπίας ή νομής τον επικαρπωτή ή νομέα.

4. Για τον υπολογισμό του τέλους λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των ακινήτων της παρ. 1 του παρόντος άρθρου που ανήκουν στον αυτόν υπόχρεο και βρίσκονται μέσα στη διοικητική περιφέρεια του δήμου ή της κοινότητας κατά τις διακρίσεις των διατάξεων των παρ. 8 και 15 του παρόντος άρθρου.

Σε περίπτωση συνιδιοκτησίας το ποσό του τέλους υπολογίζεται κατά το λόγο της μερίδας κάθε συνιδιοκτήτη.

5. Ο ιδιοκτήτης ή επικαρπωτής ή νομέας ακινήτων οφείλει να υποβάλει για το έτος 1993, στο δήμο ή την κοινότητα που βρίσκονται τα ακίνητα, μέσα σε ένα μήνα από τη δημοσίευση της απόφασης για τον καθορισμό του συντελεστή του τέλους, δήλωση ακινήτων. Ο τύπος και το περιεχόμενο της δήλωσης καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ύστερα από γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. Ο δήμος ή η κοινότητα δημοσιεύει καθ' οιονδήποτε τρόπο πρόσκληση περί υποβολής της δήλωσης ταυτοχρόνως με τη δημοσίευση της ανωτέρω απόφασής του.

Τα έντυπα των δηλώσεων χορηγούνται δωρεάν στους υπόχρεους του τέλους από τους δήμους και τις κοινότητες.

Για τα επόμενα έτη δήλωση υποβάλλεται μόνο για τα ακίνητα εκείνα στα οποία έχει επέλθει μεταβολή στα στοιχεία της αρχικής δήλωσης και εντός διμήνου από της μεταβολής. [...]

8. Η βεβαίωση και είσπραξη του τέλους για τα ακίνητα, που έχουν μετρητή παροχής ηλεκτρικής ενέργειας της Δ.Ε.Η, γίνεται ως εξής:

Οι δήμοι και οι κοινότητες μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των δηλώσεων και ύστερα από έλεγχο αυτών καταρτίζουν κατάσταση στην οποία για κάθε υπόχρεο αναγράφονται τα πλήρη στοιχεία του, ο αριθμός του μετρητή που αντιστοιχεί σε κάθε ακίνητο και η αξία κάθε ακινήτου ανά μετρητή της Δ.Ε.Η. Στην κατάσταση αυτήν περιλαμβάνονται και τα ακίνητα για τα οποία δεν υποβλήθηκε δήλωση από τους υποχρέους, με βάση τα στοιχεία που τηρούνται σε κάθε δήμο ή κοινότητα, ή με αυτά που προκύπτουν ύστερα από έλεγχο για τον προσδιορισμό των ακινήτων που δεν δηλώθηκαν. Τα ανωτέρω στοιχεία δύναται να μεταβάλλονται για την προσαρμογή τους προς τα μηχανογραφικά δεδομένα της Δ.Ε.Η. με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών. Η κατάσταση αυτή μαζί με την απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, περί καθορισμού του συντελεστή του τέλους, αποστέλλονται εφάπαξ στη Δ.Ε.Η. μέχρι 30 Νοεμβρίου και ισχύουν μέχρι να τροποποιηθούν ή καταργηθούν. Ο οριζόμενος με την απόφαση συντελεστής ισχύει από την 1η Ιανουαρίου του επόμενου έτους και μέχρι να τροποποιηθεί ή καταργηθεί η απόφαση αυτή.

[...] Η βεβαίωση του τέλους συντελείται με την εγγραφή του υπόχρεου στις ανωτέρω καταστάσεις, χωρίς να απαιτείται η σύνταξη χρηματικού καταλόγου από το δήμο ή την κοινότητα.

[...]

12. Κάθε υπόχρεος που δεν υποβάλλει δήλωση μέσα στην προθεσμία της παρ. 5 του άρθρου αυτού υπόκειται σε χρηματικό πρόστιμο διπλάσιο του οφειλόμενου τέλους που αντιστοιχεί στο ακίνητο. Το πρόστιμο επιβάλλεται με απόφαση του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητας σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 73 του β.δ. από 24.9/220.10.58, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 19 του ν. 1080/1980.

Η απόφαση αυτή κοινοποιείται στη Δ.Ε.Η. για χρέωση του υπόχρεου με το συνολικό ποσό του τέλους και του προστίμου που αναφέρεται στην απόφαση, το οποίο αποδίδεται από τη Δ.Ε.Η. μαζί με τις λοιπές εισπράξεις. Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζεται και για τις περιπτώσεις ανακριβούς δήλωσης.

[...]

22. Οι δήμοι και οι κοινότητες ή οι σύνδεσμοι αυτών δύνανται με απόφαση του συμβουλίου τους, να συνιστούν γραφεία κτηματογράφησης για τις ανάγκες του Τ.Α.Π., σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 του ν. 1512/1985 και του π.δ. 49/16.3.1987. Η σύνθεση του προσωπικού οι αρμοδιότητες και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την οργάνωση και λειτουργία των γραφείων καθορίζεται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών και ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. και τη γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.

Με αποφάσεις των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων μπορεί να ανατίθενται οι εργασίες κτηματογράφησης περιοχής δήμου ή κοινότητας σε γραφείο κτηματογράφησης άλλου δήμου, κοινότητας ή συνδέσμου αυτών.

Το τέλος και το παράβολο της παρ.3 του άρθρου 100 του ν. 1892/1990 εισπράττεται υπέρ του οικείου Ο.Τ.Α., που ιδρύει το γραφείο κτηματογράφησης.

23. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 28:

Άδεια ίδρυσης καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος

1. Η αρμοδιότητα χορήγησης της άδειας ίδρυσης των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος που προβλέπεται από το άρθρο 10 του α.ν. 2520/1940 "Περί υγειονομικών διατάξεων", (ΦΕΚ 243 Α') και από την Α1β/8577/ 1983 Υγειονομική Διάταξη (ΦΕΚ 526 Β'), όπως ισχύει κάθε φορά, μεταβιβάζεται στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), στην εδαφική περιφέρεια των οποίων πρόκειται να ιδρυθούν, εφόσον καθένας από αυτούς αναλάβει την αρμοδιότητα αυτή, με απόφαση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, η οποία εγκρίνεται από το νομάρχη και δημοσιεύεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 285 του π.δ. 323/1989.

2. Στα καταστήματα της παραγράφου 1 υπάγονται τα κέντρα διασκέδασης, τα καταστήματα στα οποία προσφέρονται κυρίως οινοπνευματώδη ποτά για άμεση κατανάλωση εντός αυτών, (μπαρ και τα όμοια προς αυτά), τα καφενεία, τα αναψυκτήρια οι πιτσαρίες, τα σνακ μπαρ, FAST FOOD, καθώς και τα μικτά καταστήματα, αν σ' αυτά περιλαμβάνεται ένα από τα ανωτέρω καταστήματα.

3. Για τη χορήγηση άδειας ίδρυσης των καταστημάτων της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, εφαρμόζονται οι ισχύουσες, κάθε φορά υγειονομικές και άλλες διατάξεις, καθώς και οι διατάξεις που αναφέρονται στις χρήσεις γης, τους όρους δόμησης, την προστασία του φυσικού, πολιτιστικού και δομημένου περιβάλλοντος και τη δασική νομοθεσία.

4. Η άδεια ίδρυσης αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την έκδοση από την αστυνομική αρχή της άδειας λειτουργίας των καταστημάτων της παραγράφου 2 του παρόντος, και χορηγείται από το δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητας μετά από σύμφωνη γνώμη του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

5. Η χορηγηθείσα άδεια ίδρυσης ανακαλείται από το δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητας, ύστερα από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- α) αν εκδόθηκε από αναρμόδιο κατά τόπο όργανο,
- β) αν διαπιστωθεί ότι είναι ελαττωματική από της εκδόσεως,
- γ) αν ανακληθεί οριστικά η άδεια λειτουργία.

6. Η ανάκληση της άδειας ίδρυσης, επάγεται την αυτοδίκαιη ανάκληση της άδειας λειτουργίας του καταστήματος.

7. 'που στην κείμενη νομοθεσία, κατά το μέρος που αυτή αφορά την έκδοση αδειών ίδρυσης των καταστημάτων της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, αναφέρεται "αστυνομική αρχή", νοείται ο οικείος δήμαρχος ή πρόεδρος της κοινότητας.

8. Για τα κέντρα διασκεδάσεως δυναμικότητας άνω των διακοσίων καθισμάτων, χορηγείται αντί άδειας ίδρυσης, η προβλεπόμενη από την κείμενη νομοθεσία άδεια εγκατάστασης, το δε δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο λαμβάνει υπόψη, εκτός των αναφερομένων στην παράγραφο 3 του παρόντος, και τη γνώμη των συμβουλίων του άρθρου 2 του α.ν. 445/1937.

9. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Δημόσιας Τάξης καθορίζεται ο τύπος και το περιεχόμενο της άδειας ίδρυσης, τα δικαιολογητικά που υποβάλλονται στη δημοτική ή κοινοτική αρχή για την έκδοση της άδειας ίδρυσης, τα δικαιολογητικά που υποβάλλονται στην αστυνομική αρχή για την έκδοση της άδειας λειτουργίας, καθώς και κάθε άλλη σχετική με την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, λεπτομέρεια.

[...]

19. Ν. 2160/1993

Άρθρο 31:

Δημιουργία μαρίνων. Πρωτοβουλία - Διαδικασία – Εκμετάλλευση

[...]

3. Για την έγκριση χωροθέτησης και περιβαλλοντικών όρων των μαρίνων, πλην αυτών που ορίζονται στην περίπτωση β' της παραγράφου 1, ακολουθείται η εξής διαδικασία:

Η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Τουρισμού ελέγχει την πληρότητα των υποβαλλόμενων δικαιολογητικών και διαβιβάζει το φάκελο μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων, σε ένα μόνο αντίγραφο, στην αρμόδια περιβαλλοντική αρχή του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ανεξαρτήτως της περιβαλλοντικής κατάταξης της μαρίνας στην υποκατηγορία Α1 ή Α2 του ν. 4014/2011, προκειμένου να ακολουθηθεί περαιτέρω η διαδικασία των παραγράφων 2β' και 3 του άρθρου 3 του ν. 4014/2011, πλην των υποπεριπτώσεων σστ' και ζζ'. Επίσης, διαβιβάζει πλήρη σειρά δικαιολογητικών στον οικείο δήμο, προκειμένου να διατυπώσει απλή γνώμη για την ανάγκη δημιουργίας της νέας μαρίνας, μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από τη λήψη του σχετικού φακέλου. Αν ο δήμος δεν διατυπώσει γνώμη μέσα στην ανωτέρω προθεσμία, η διαδικασία για τη χωροθέτηση της νέας μαρίνας συνεχίζεται και χωρίς γνωμοδότηση του δήμου. Αν το αίτημα χωροθέτησης τουριστικού λιμένα υποβάλλεται από τον οικείο Δήμο δεν απαιτείται η τήρηση της διαδικασίας γνωμοδότησης του Δήμου.

20. Ν. 2323/1995

Άρθρο 10

Άνευ τίτλου

1. Για την ίδρυση καταστημάτων λιανικού εμπορίου απαιτείται άδεια, που χορηγείται με απόφαση του νομαρχιακού συμβουλίου της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, ύστερα από γνώμη της αντίστοιχης οικονομικής και κοινωνικής επιτροπής, του οικείου οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης, όταν η συνολική επιφάνεια του εμπορικού καταστήματος είναι:

α) πάνω από 1.500 τ.μ. στα νησιά Ρόδος και Κέρκυρα και στο νομό Χαλκιδικής ανεξάρτητα από την απόσταση του καταστήματος από δήμο ή κοινότητα και στην Κρήτη, εφόσον το κατάστημα βρίσκεται σε απόσταση μέχρι είκοσι (20) χιλιόμετρα από το πολεοδομικό κέντρο της πρωτεύουσας κάθε νομού,

β) πάνω από 500 τ.μ. στα νησιά Χίος, Κως, Λέσβος, Σάμος, Σύρος, Ζάκυνθος, Κεφαλλονιά και Λευκάδα,

γ) πάνω από 200 τ.μ. στα υπόλοιπα νησιά της χώρας,

δ) πάνω από 2.500 τ.μ. σε δήμους με πληθυσμό πάνω από εκατό χιλιάδες (100.000) κατοίκους, εφόσον το κατάστημα βρίσκεται σε απόσταση μέχρι είκοσι (20) χιλιόμετρα από το κέντρο των δήμων,

ε) πάνω από 1.500 τ.μ., σε δήμους με πληθυσμό από δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) μέχρι εκατό χιλιάδες (100.000) κατοίκους, εφόσον το κατάστημα βρίσκεται μέχρι είκοσι (20) χιλιόμετρα από το κέντρο των δήμων.

Το πληθυσμιακό όριο υπολογίζεται σύμφωνα με την τελευταία, κάθε φορά, απογραφή.

Δεν απαιτείται άδεια της παρούσας παραγράφου για την ίδρυση καταστημάτων, οποιασδήποτε επιφάνειας, στην περιφέρεια της Ν.Α. Αθηνών - Πειραιώς, με εξαίρεση τα νησιά της, της Νομαρχίας Ανατολικής Αττικής, της Νομαρχίας Δυτικής Αττικής και στα όρια του Δήμου Θεσσαλονίκης και Εχεδώρου.

[...]

21. Ν. 2647/1998

Άρθρο 3

Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων στους Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού

1. Οι ακόλουθες αρμοδιότητες που ασκούνται από υπηρεσίες του υπουργείου Δημόσιας Τάξης μεταβιβάζονται στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού.

1) Η εφαρμογή διατάξεων για την κοινή ησυχία, την καθαριότητα και αισθητική των πόλεων, ευκοσμία και ευταξία (Αστ. διατάξεις 6/1996, ΦΕΚ 1028 Β' και 3/1996, ΦΕΚ 15 Β', άρθρο 17 της Υγειονομικής Διάταξης Υ1β/2000/1995 και άρθρο 417 Π.Κ., ΦΕΚ 343 Β').

2) Ο έλεγχος της τήρησης των διατάξεων που αφορούν τη λειτουργία των καταστημάτων και επιχειρήσεων υγειονομικού ενδιαφέροντος, θεάτρων, κινηματογράφων, ψυχαγωγικών παιδιών, εκμίσθωσης μοτοποδηλάτων (α.ν. 2520/1940, ΦΕΚ 273 Α', ν. 2323/1995 ΦΕΚ 145 Α', π.δ.180/1979, ΦΕΚ 175 Α' όπως ισχύει, Υγειονομικές και Αστυνομικές Διατάξεις).

3) Ο έλεγχος στάθμευσης αυτοκινήτων (άρθρο 34 του ν. 2094/1992 Κ.Ο.Κ., ΦΕΚ 182 Α').

4) Ο έλεγχος σήμανσης των εργασιών που εκτελούνται στις οδούς (άρθρο 9 του ν. 2094/1992, ΦΕΚ 182 Α').

5) Η ρύθμιση κυκλοφορίας με υποδείξεις και σήματα τροχονόμων (άρθρο 3 του ν. 2094/1992, ΦΕΚ 182 Α').

6) Ο έλεγχος εκπομπών ρύπων, θορύβων κ.λπ. από οχήματα (άρθρο 15 παρ. 1 του ν. 2094/1992, ΦΕΚ 182 Α').

7) Ο έλεγχος τήρησης υποχρεώσεων αυτών που εκτελούν έργα και εναποθέτουν υλικά και εργαλεία στις οδούς, στο δημοτικό ή κοινοτικό δίκτυο (άρθρο 47 του ν. 2094/1992, ΦΕΚ 182 Α').

8) Η εφαρμογή Γενικού Οικοδομικού Κανονισμού και των διατάξεων για τις επικίνδυνες οικοδομές (ν.1577/1985, ΦΕΚ 210 Α', ν. 651/1977, ΦΕΚ 207 Α', ν.1647/1986, ΦΕΚ 141 Α' και π.δ. της 13.4.1929, ΦΕΚ 153 Α').

9) Η επίβλεψη εφαρμογής διακοπής εργασιών λόγω έλλειψης μέτρων ασφαλείας και υγιεινής (άρθρο 116 του π.δ.1073/1981, ΦΕΚ 260 Α').

10) Ο έλεγχος του ωραρίου λειτουργίας κέντρων διασκέδασης και συναφών καταστημάτων, καθώς και εμπορικών καταστημάτων (άρθρα 23, 24 και 46 του ν. 2224/1994, ΦΕΚ 112 Α', άρθρο 8 του ν. 2207/1994, ΦΕΚ 65 Α', άρθρο 14 παρ. 2 του ν. 2194/1994, ΦΕΚ 34 Α' και ΚΥΑ 1011/22/19-ιβ/1994, ΦΕΚ 724 Β', όπως τροποποιήθηκε με την ΚΥΑ 1011/22/19κθ/1995 ΦΕΚ 1055 Β').

11) Η αφαίρεση άδειας οικοδομής για ασφαλιστικές εισφορές (άρθρο 41 παρ. 2 Κανονισμού Ασφάλισης Ι.Κ.Α. 816/Β-65, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 3 ΑΥΚΥ Φ21/21/1473/1972, ΦΕΚ 324 Β').

12) Η επιθεώρηση αμαξωμάτων καντινών ως προς την εμφάνισή τους (απόφαση Υπουργού Εμπορίου ΚΙ 2113/1995, ΦΕΚ 7β6 Θ').

13) Ο έλεγχος επιχειρήσεων τουριστικού ενδιαφέροντος, σχετικά με την εφαρμογή της τουριστικής νομοθεσίας (βεβαίωση παραβάσεων, εκτέλεση διοικητικών κυρώσεων κ.λ.π.) (ν. 393/1976, ΦΕΚ 199 Α', ν. 2160/1993, ΦΕΚ 118 Α').

14) Η προστασία σπηλαίων (απόφαση ΥΠ.Π.Ε. 34593/1983, ΦΕΚ 3988 Β' σε συνδυασμό με ΚΥΑ ΓΝΟΣ/57263/1994, ΦΕΚ 894 Β').

15) Ο έλεγχος της τήρησης των διατάξεων που αφορούν την αλιεία στα εσωτερικά ύδατα (λιμνοθάλασσες, λίμνες, ιχθυοτροφεία, ποταμοί) (β.δ. 666/1966, ΦΕΚ 160 Α', ν.δ. 420/1970 ΦΕΚ 27 Α', ν. 2040/1992, ΦΕΚ 70 Α' και άρθρο 8 του ν. 2332/1995, ΦΕΚ 181 Α').

16) Η εφαρμογή των διατάξεων που αφορούν τους χώρους εγκατάστασης πλανόδιων νομάδων (Υγειονομική Διάταξη Α5/696/1983, ΦΕΚ 243 Β').

17) Ο έλεγχος της τήρησης των διατάξεων που αφορούν την κατάληψη κοινόχρηστων χώρων (άρθρο 13 του β.δ. 24-9/20.10.1958, ΦΕΚ 171 Α', όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 3 του ν.1080/1980, ΦΕΚ 246 Α', το άρθρο 54 παρ. 4 του ν. 1416/1984, ΦΕΚ 18 Α', το άρθρο 26 παρ. 4 του ν.1828/1989, ΦΕΚ 2 Α' και άρθρο 6 εδάφ. τρίτο του ν.1900/1990, ΦΕΚ 125 Α' σε συνδυασμό με το άρθρο 458 Π.Κ., όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 παρ.12 του ν. 2207/1994, ΦΕΚ 65 Α' σε συνδυασμό με άλλες διατάξεις που αναφέρονται στο υπαίθριο εμπόριο χωρίς άδεια επέκτασης καταστημάτων).

18) Ο έλεγχος της τήρησης των διατάξεων που αφορούν το υπαίθριο εμπόριο και τις λαϊκές αγορές (ν. 2323/1995 ΦΕΚ 145 Α', απόφαση του Υφυπουργού Εμπορίου Κ12113/1995 ΦΕΚ 786 Β' και απόφαση του Υπουργού Εμπορίου Α-2 6813/1995, ΦΕΚ 1085 Β').

19) Η έκδοση άδειας λειτουργίας καταστημάτων εκμίσθωσης μοτοποδηλάτων (Αστυνομική Διάταξη 1023/2/34 α/1/1994, ΦΕΚ 178 Β').

20) Η βεβαίωση μόνιμης κατοικίας για μεταδημότευση (άρθρο 32 του ν. 1516/1985 ΦΕΚ 20 Α' και άρθρο 18 του π.δ. 410/1995, ΦΕΚ 231 Α').

21) Η θεώρηση των τιμοκαταλόγων των δωματίων των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων και καταλυμάτων στις περιπτώσεις που αυτές λειτουργούν σε νομούς ή νησιά που δεν εδρεύουν υπηρεσίες του Ε.Ο.Τ. (άρθρο 14 της 503007/1976 απόφασης του Γ.Γ. Ε.Ο.Τ., η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 8 του ν.1652/1986, ΦΕΚ 167 Α' και η ΚΥΑ 1947/1994, ΦΕΚ 846 Β').

2. i. Από τη δημοσίευση του νόμου αυτού, η Δημοτική Αστυνομία εξακολουθεί να ασκεί τις αρμοδιότητες των περιπτώσεων 1,2,3,6,10,12, 13, 16, 26, 29, 31 και 33 της παραγράφου Α του άρθρου 2 του διατάγματος 23/2002.

ii. Οι υπόλοιπες αρμοδιότητες, που προβλέπονται στην ανωτέρω διάταξη, ασκούνται από τη Δημοτική Αστυνομία, στο σύνολό τους ή μεμονωμένα, ύστερα από προηγούμενη απόφαση του αρμόδιου Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η απόφαση αυτή εκδίδεται ύστερα από πρόταση του οικείου δημοτικού συμβουλίου και γνώμη του αστυνομικού διευθυντή του νομού.

iii. Ως την έκδοση της παραπάνω απόφασης οι αρμοδιότητες αυτές εξακολουθούν να ασκούνται από την Ελληνική Αστυνομία (ΕΛ.ΑΣ.).

iv. Στη Δημοτική Αστυνομία ανατίθεται η αρμοδιότητα επιβολής των διοικητικών μέτρων του άρθρου 103 του Ν. 2696/ 1999, για την παράνομη στάθμευση οχημάτων, καθώς και της εφαρμογής των διατάξεων που αναφέρονται στην κυκλοφορία οχημάτων στους πεζοδρόμους.

Οι ανωτέρω αρμοδιότητες εξακολουθούν να ασκούνται, παραλλήλως και κατά περίπτωση, από την Ελληνική Αστυνομία (ΕΛ.ΑΣ.) και το Λιμενικό Σώμα.

Άρθρο 4 **Λοιπές διατάξεις**

[...]

5. Η ιδιότητα μόνιμου κατοίκου, όπου αυτή απαιτείται, βεβαιώνεται από τον δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητας. Η οικεία βεβαίωση χορηγείται εφόσον προκύπτει πραγματική

εγκατάσταση στο δήμο ή στην κοινότητα, που αποδεικνύεται με την υποβολή από τον ενδιαφερόμενο απόδειξης λογαριασμού ΔΕΚΟ ή αντιγράφου εκκαθαριστικού της οικείας Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας (Δ.Ο.Υ.). Εάν, αιτιολογημένως, η ιδιότητα του μόνιμου κατοίκου δεν μπορεί να αποδειχθεί από τα ανωτέρω δικαιολογητικά, αυτή αποδεικνύεται από τον ενδιαφερόμενο με κάθε άλλο πρόσφορο αποδεικτικό μέσο. Η υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερόμενου δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως μοναδικό αποδεικτικό μέσο. Σε κάθε περίπτωση ο δήμαρχος μπορεί να αρνηθεί τη χορήγηση της βεβαίωσης με παράθεση ειδικής αιτιολογίας.

22. Ν. 2646/1998

Άρθρο 4

Υπηρεσίες δημόσιου τομέα

[...]

4. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης α' βαθμού στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους αναπτύσσουν και εφαρμόζουν ιδίως προγράμματα πρωτοβάθμιας κοινωνικής Φροντίδας.
[...]

Άρθρο 19

Βρεφονηπιακοί σταθμοί – κατασκηνώσεις

Η οργάνωση και η λειτουργία των κατασκηνώσεων του κρατικού προγράμματος που αποτελούσε αρμοδιότητα του Κοινωνικού Κέντρου Οικογένειας και Νεότητας (Κ.Κ.Ο.Ν) του β.δ. 289/1976 (Α' 89) και των παιδικών εξοχών του κρατικού προγράμματος που αποτελούσε αρμοδιότητα του Π.Ι.Κ.Π.Α., ανατίθεται στους οικείους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή σε νομικά πρόσωπα που εποπτεύονται από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

23. Ν. 2696/1999

Άρθρο 10

Εγκατάσταση μέσων σήμανσης και σηματοδότησης

1. Όποιος έχει τις κατά τον παρόντα Κώδικα αρμοδιότητες ή την εξουσία επί του πράγματος, επί του οποίου διεξάγεται δημόσια κυκλοφορία, υποχρεούνται να λαμβάνει κάθε μέτρο, ώστε από τη δημόσια κυκλοφορία να μη δημιουργείται κίνδυνος ή ζημία τρίτων προσώπων ή άλλων έννομων αγαθών.

2. Η κατακόρυφη και οριζόντια σήμανση των οδών εκτελείται μόνο κατόπιν σχετικής μελέτης. Αρμόδιοι φορείς για την εκπόνηση ή έγκριση μελετών εφαρμογής, που αφορούν την κατακόρυφη και οριζόντια σήμανση των οδών (πινακίδες και διαγραμμίσεις), και για την εγκατάσταση και συντήρηση της σήμανσης αυτής είναι είτε η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Έργων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων είτε οι υπηρεσίες της Περιφέρειας είτε οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης που τις συντηρούν, κατά περίπτωση.

Οι αρμόδιες υπηρεσίες των φορέων αυτών έχουν την υποχρέωση της υλοποίησης, σε εύλογο χρονικό διάστημα, και των σχετικών αστυνομικών αποφάσεων.

Η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Έργων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων ασκεί σε όλη τη χώρα την εποπτεία και παρέχει οδηγίες για θέματα κυκλοφοριακής σήμανσης.

Σε περίπτωση που τα αρμόδια όργανα της Γενικής γραμματείας Δημοσίων Έργων διαπιστώνουν την ελλιπή ή εσφαλμένη σήμανση ή πλημμελή συντήρηση μέσων σημάσεως από τις προς τούτο αρμόδιες υπηρεσίες, δύναται να τις καλούν προς εκτέλεση των αναγκαίων ενεργειών εγκατάστασης νέας, απομάκρυνσης ή αντικατάστασης εσφαλμένης σήμανσης, καθώς και συντήρησης μέσων σήμανσης, τάσσοντάς τους σχετική προθεσμία ενεργείας. Αν η προθεσμία παρέλθει άπρακτη, τα αρμόδια όργανα της Γενικής γραμματείας Δημοσίων Έργων δύναται να προβούν σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες καθ' υποκατάστασή

των. Η αποκατάσταση αυτή περιλαμβάνει κάθε πρόσφορη ενέργεια για την εγκατάσταση, απομάκρυνση, αντικατάσταση και συντήρηση των μέσων σήμανσης. Η σχετική δαπάνη βαρύνει τις ανωτέρω υπηρεσίες και εγγράφεται στον προϋπολογισμό τους ως υποχρεωτική δαπάνη, βάσει των σχετικών διατάξεων. Ο Υπουργός Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων μπορεί να ακυρώνει αποφάσεις των αρμόδιων υπηρεσιών, που αναφέρονται στα θέματα οδικής σήμανσης και οι οποίες δεν είναι σύμφωνες με τις τεχνικές προδιαγραφές και οδηγίες της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων.

3. Για την εγκατάσταση και λειτουργία των φωτεινών σηματοδοτών, οι οποίοι ρυθμίζουν την κυκλοφορία οχημάτων και πεζών, απαιτείται προηγούμενη εκπόνηση ή έγκριση της σχετικής μελέτης από την αρμόδια υπηρεσία της σχετικής μελέτης από την αρμόδια υπηρεσία της σχετικής μελέτης της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και δημοσίων Έργων ή από την αρμόδια Διεύθυνση Ελέγχου και Συντήρησης Έργων της Περιφέρειας ή άλλη αρμόδια κατά νόμο, υπηρεσία.

4. Επιτρέπεται ο διαχωρισμός των λωρίδων κυκλοφορίας με κατάλληλη διαμόρφωση και εγκατάσταση εξοπλισμού, ύστερα από έγκριση της αρμόδιας υπηρεσίας της Γενικής γραμματείας Δημοσίων Έργων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων ή από την αρμόδια Διεύθυνση Ελέγχου και Συντήρησης Έργων της Περιφέρειας ή άλλη αρμόδια κατά νόμο, υπηρεσία.

5. Για τη μελέτη, εγκατάσταση και συντήρηση των κάθε είδους σηματοδοτών, ηχητικών συσκευών ή κινητών φραγμάτων στις ισόπεδες σιδηροδρομικές διαβάσεις, αρμόδιες είναι οι υπηρεσίες του φορέα εκμετάλλευσης.

6. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και δημοσίων Έργων καθορίζονται οι τεχνικές προδιαγραφές, οι όροι και ο τρόπος της κατακόρυφης και οριζόντιας σήμανσης των οδών, της σηματοδότησής τους, της σήμανσης και σηματοδότησης των εκτελουμένων έργων, της δημιουργίας ειδικών διαμορφώσεων του οδοστρώματος, της τοποθέτησης κινητών εμποδίων και κάθε άλλης συναφής λεπτομέρεια.

7. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και δημοσίων Έργων μπορεί να τροποποιείται ή να συμπληρώνεται το σύστημα κατακόρυφης και οριζόντιας σήμανσης και το σύστημα σηματοδότησης που προβλέπονται από τον Κώδικα αυτόν.

8. Απαγορεύεται η τοποθέτηση πινακίδων σήμανσης ή η χάραξη διαγραμμίσεων, καθώς και η εγκατάσταση σηματοδοτών από άλλους, εκτός από τις παραπάνω καθοριζόμενες αρμόδιες υπηρεσίες. Επίσης απαγορεύεται η καταστροφή, παραποίηση, μετάθεση αλλοίωση και γενικά η με οποιονδήποτε τρόπο επενέργεια στις πινακίδες σήμανσης, στους σηματοδότες και το σύστημα στήριξή τους, στις διαγραμμίσεις πάνω στο οδόστρωμα, καθώς και στις συσκευές ρύθμισης ή μέτρησης της κυκλοφορίας. Οι διατάξεις του άρθρου

47 του Κώδικα αυτού, για τον καταλογισμό της σχετικής δαπάνης σε βάρος των παραβατών, εφαρμόζονται ανάλογα στις παραπάνω περιπτώσεις.

9. Απαγορεύεται η εγκατάσταση οποιασδήποτε πινακίδας, αφίσας, διαγράμμισης ή συσκευής, η οποία μπορεί να δημιουργήσει σύγχυση με πινακίδες σήμανσης ή με κυκλοφοριακή διαγράμμιση ή με άλλη συσκευή ρύθμισης της κυκλοφορίας ή να τις καταστήσει λιγότερο ορατές ή αποτελεσματικές ή να προκαλέσει θάμβωση στους χρήστες της οδού και γενικά να αποσπάσει την προσοχή τους κατά τρόπο που μπορεί να έχει δυσμενή επίδραση στην ασφάλεια της κυκλοφορίας. Οι πινακίδες, αφίσες, διαγραμμίσεις ή συσκευές, οι οποίες τοποθετούνται, κατά παράβαση της παρούσας παραγράφου, αφαιρούνται ή εξαλείφονται κατά τη διαδικασία που προβλέπεται από τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 18 του ν. 2130/1993.

Σε περίπτωση που τα αρμόδια όργανα της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων διαπιστώσουν την παράλειψη άσκησης των αρμοδιοτήτων της παρούσας παραγράφου, από τους προς τούτο υπόχρεους δήμους ή κοινότητες, δύνανται να τους καλούν προς

εκτέλεση των αναγκαίων ενεργειών αφαίρεσης ή εξάλειψης των αντικειμένων που έχουν τοποθετηθεί παράνομα, τάσσοντάς τους σχετική προθεσμία ενέργειας. Αν η προθεσμία παρέλθει άπρακτη, τα αρμόδια όργανα της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων δύνανται να προβούν σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες καθ' υποκατάσταση του δήμου ή της κοινότητας. Η υποκατάσταση αυτή περιλαμβάνει κάθε πρόσφορη ενέργεια για την αφαίρεση ή εξάλειψη των πινακίδων, αφισών, διαγραμμίσεων ή συσκευών που έχουν τοποθετηθεί παράνομα. Η σχετική δαπάνη βαρύνει τον δήμο ή την κοινότητα και εγγράφεται στον προϋπολογισμό τους ως υποχρεωτική δαπάνη, βάσει των διατάξεων του δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα. Σε κάθε περίπτωση η υπηρεσία που προβαίνει στην αφαίρεση ή εξάλειψη των πινακίδων, αφισών, διαγραμμίσεων ή συσκευών που έχουν τοποθετηθεί παράνομα, καθώς και ο δήμος ή η κοινότητα στον προϋπολογισμό των οποίων εγγράφεται υποχρεωτική δαπάνη για σχετικές ενέργειες που έγιναν καθ' υποκατάστασή τους, δύναται να καταλογίζει τη σχετική δαπάνη σε βάρος των παραβατών, η είσπραξη της οποίας γίνεται κατά τις διατάξεις για την είσπραξη των δημόσιων εσόδων.

10. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις των παραγράφων 8 και 9 τιμωρείται με: α) διοικητικό πρόστιμο δύο χιλιάδων (2.000) ευρώ και β) φυλάκιση μέχρι δώδεκα (12) μηνών, επιφυλασσομένης της εφαρμογής διατάξεων ειδικών ποινικών νόμων.

Άρθρο 11

Επιγραφές - Διαφημίσεις

[...]

8. Διαφημίσεις, επιγραφές, πινακίδες, αφίσες, διαγραμμίσεις ή συσκευές που τοποθετούνται κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου αυτού, αφαιρούνται ή εξαλείφονται ή, εφόσον είναι φωτεινές, τίθενται εκτός λειτουργίας, κατά τη διαδικασία που προβλέπεται από τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 18 του ν. 2130/1993. Σε περίπτωση που τα αρμόδια της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων ή της Περιφέρειας διαπιστώσουν την παράλειψη τήρησης των υποχρεώσεων του προηγούμενου εδαφίου από τους προς τούτο υπόχρεους, δύνανται να τους καλούν προς εκτέλεση των αναγκαίων ενεργειών, τάσσοντάς τους σχετική προθεσμία ενέργειας. Αν η προθεσμία παρέλθει άπρακτη, τα αρμόδια όργανα της Γενικής γραμματείας Δημοσίων Έργων ή της Περιφέρειας δύνανται να προβούν σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες καθ' υποκατάσταση των οργανισμών αυτοδιοίκησης. Η υποκατάσταση αυτή περιλαμβάνει κάθε πρόσφορη ενέργεια για την αφαίρεση, εξάλειψη ή θέση εκτός λειτουργίας των διαφημίσεων και επιγραφών από οποιονδήποτε χώρο της οδού, ανεξάρτητα από το φορέα που τη συντηρεί.

Η σχετική δαπάνη βαρύνει τους οργανισμούς αυτοδιοίκησης και εγγράφεται στον προϋπολογισμό τους ως υποχρεωτική δαπάνη, βάσει των σχετικών διατάξεων του Κώδικα. Σε κάθε περίπτωση η υπηρεσία που προβαίνει στην αφαίρεση, εξάλειψη ή θέση εκτός λειτουργίας παρανόμων επιγραφών ή διαφημίσεων, καθώς και οι οργανισμοί αυτοδιοίκησης, στον προϋπολογισμό των οποίων εγγράφεται υποχρεωτική δαπάνη για σχετικές ενέργειες που έγιναν καθ' υποκατάστασή τους, δύναται να καταλογίζει τη σχετική δαπάνη σε βάρος των διαφημιστών ή των διαφημιζόμενων, είσπραξη της οποίας γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων. Οι ανωτέρω υπηρεσίες δεν φέρουν καμία ευθύνη για τυχόν ζημιές κατά την αποξήλωση, καθώς και για τη φύλαξη και την απόδοση των σχετικών υλικών στους διαφημιστές ή τους διαφημιζόμενους.

[...]

Άρθρο 34 **Στάση και στάθμευση**

5.

[...]

Στις κατοικημένες περιοχές απαγορεύεται η στάθμευση φορτηγών αυτοκινήτων μεγίστου επιτρεπόμενου βάρους πάνω από 3,5 τόνους, λεωφορείων, μηχανημάτων έργων, αγροτικών μηχανημάτων, ρυμουλκούμενων, τροχόσπιτων και σκαφών, πέρα από 24 συνεχείς ώρες.

Η στάθμευση αυτών μπορεί να πραγματοποιείται σε κατάλληλους περιφραγμένους χώρους που ορίζονται από τους οικείους δήμους ή κοινότητες, οι οποίοι μεριμνούν και για τη φύλαξη τους, ενώ με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Μεταφορών και Επικοινωνιών, Δημόσιας Τάξης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής, στην οποία παραβλέπονται και οι δαπάνες φύλαξης, συντήρησης κ.λπ.

[...]

12. Απαγορεύεται η κατάληψη με οποιοδήποτε μέσο και για οποιονδήποτε λόγο μέρους ή ολοκλήρου του οδοστρώματος των εθνικών, επαρχιακών, και δημοτικών ή κοινοτικών οδών δια των οποίων διεξάγεται η κυκλοφορία μηχανοκίνητων και μη οχημάτων. Αυτοί που παραβαίνουν με πρόσθετη τη διάταξη του προηγούμενου εδαφίου τιμωρούνται με τις ποινές της παραγράφου 1 του άρθρου 292 του Ποινικού Κώδικα. Παράλληλα, και ανεξάρτητα, της κατά το προηγούμενο εδάφιο ποινής, με πράξη του οικείου νομάρχη, μετά προηγούμενη ακρόαση αυτού σε βάρος του οποίου λαμβάνεται το μέτρο, ανακαλείται για ένα (1) έτος και σε περίπτωση υποτροπής, οριστικά, αν πρόκειται για όχημα δημόσιας χρήσης, το δικαίωμα κυκλοφορίας αυτού ως δημόσιας χρήσης, διατασσόμενη συγχρόνως της αφαίρεσης των στοιχείων κυκλοφορίας του οχήματος.

13. Για τον καθορισμό στις κατοικημένες περιοχές των θέσεων στάσης, αφετηρίας ή στάθμευσης αστικών, υπεραστικών, ηλεκτροκίνητων λεωφορείων, τροχιοδρομικών οχημάτων ως και επιβατηγών αυτοκινήτων δημόσιας χρήσης (TAXI - ΑΓΟΡΑΙΩΝ), επιτρέπεται παρέκκλιση από τις διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου αυτού.

[...] Στις περιπτώσεις αυτές ο καθορισμός των θέσεων στάσης, αφετηρίας και στάθμευσης γίνεται, προκειμένου μεν για την περιοχή αρμοδιότητας του Ο.Α.Σ.Α., από αυτόν, ύστερα από ειδική μελέτη αυτού, προκειμένου δε για τις λοιπές περιοχές της χώρας από τον οικείο νομάρχη, ύστερα από ειδική μελέτη που καταρτίζεται από την αρμόδια υπηρεσία της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης για τον καθορισμό τέτοιων θέσεων και με την οποία πρέπει να εξασφαλίζεται η ομαλή, ασφαλής και απρόσκοπτη διεξαγωγή της κυκλοφορίας στις θέσεις αυτές.

Άρθρο 47 **Εργασίες και εναπόθεση υλικών στις οδούς**

[...] 3. α) Οποιαδήποτε τομή ή εκσκαφή οδοστρώματος, ερείσματος, πεζόδρομου ή πεζοδρομίου εθνικής, επαρχιακής, δημοτικής ή κοινοτικής οδού, η οποία είναι απαραίτητη για την κατασκευή έργου, που εκτελείται από επιχείρηση κοινής ωφέλειας, οργανισμό, νομικό ή φυσικό πρόσωπο, επιτρέπεται να γίνει μόνον ύστερα από άδεια της αρμόδιας για τη συντήρηση της οδού υπηρεσίας, η οποία θεωρείται πριν από την έναρξη των εργασιών από την αρμόδια Αστυνομική Αρχή. Στην άδεια αυτή ορίζεται ο χρόνος μέσα στον οποίο θα ενεργείται η πλήρης αποκατάσταση της φθοράς του οδοστρώματος από την επιχείρηση ή το πρόσωπο για λογαριασμό του οποίου εκτελείται το έργο. Οι αρμόδιες υπηρεσίες συντήρησης των οδών υποχρεούνται, μετά την παρέλευση της προθεσμίας η οποία ορίζεται στην άδεια, να αποκαθιστούν τις γενόμενες φθορές και να καταλογίζουν τη σχετική δαπάνη

σε βάρος του οργανισμού, της επιχείρησης ή του προσώπου που εκτελεί ή για λογαριασμό του οποίου εκτελείται το έργο, κατά τις διατάξεις για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων.

Άρθρο 48

Κατάληψη τμήματος οδού και πεζόδρομου

[...]

2. Κατ' εξαίρεση της διάταξης της προηγούμενης παραγράφου, μπορεί να επιτραπεί σε έκτακτες περιπτώσεις ή ζώνες μικρής κυκλοφορίας εντός κατοικημένων περιοχών, αν υπάρχει αρκετός χώρος γι' αυτό, η κατάληψη τμήματος οδού με προσωρινές εγκαταστάσεις ή εμπόδια ύστερα από άδεια των Δημοτικών ή Κοινοτικών Αρχών μετά γνώμη των αρμοδίων Αστυνομικών Αρχών.

Άρθρο 52

Μέτρα ρύθμισης οδικής κυκλοφορίας

1. Μέτρα που αφορούν στη ρύθμιση της κυκλοφορίας, όπως στον καθορισμό των μονόδρομων, ποδηλατοδρόμων και κατευθύνσεων της κυκλοφορίας, στην προτεραιότητα οδών, στην αλλαγή της διατομής του οδοστρώματος ή της οδού, στην εγκατάσταση και λειτουργία φωτεινής σηματοδότησης, στον προσδιορισμό και τη λειτουργία των χώρων στάθμευσης οχημάτων σε κοινόχρηστους χώρους και γενικά στον καθορισμό χώρων στάθμευσης και στην επιβολή περιορισμών ή απαγορεύσεων κυκλοφορίας ή στάθμευσης, λαμβάνονται με αποφάσεις του Περιφερειακού ή Δημοτικού Συμβουλίου στο οδικό δίκτυο αρμοδιότητάς τους, με βάση μελέτες που έχουν εκπονηθεί από ή για λογαριασμό των αρμοδίων Τεχνικών Υπηρεσιών τους. Οι αποφάσεις αυτές εγκρίνονται από τον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Κατ' εξαίρεση, τα μέτρα του πρώτου εδαφίου, που καθορίζονται στις μελέτες που έχουν εκπονηθεί ή εγκριθεί από τις Υπηρεσίες κυκλοφορίας του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύου ή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, λαμβάνονται με αποφάσεις των κατά τόπους αρμοδίων Περιφερειακών Αστυνομικών Διευθύνσεων ή Διευθύνσεων Τροχαίας, όταν αυτά αφορούν:

α) Τους αυτοκινητόδρομους, τις οδούς ταχείας κυκλοφορίας και το εθνικό οδικό δίκτυο της χώρας, τις παρακαμπτήριες οδούς αυτών και αυτές που τα επηρεάζουν.

β) Τα εκτελούμενα ή υπάρχοντα ή προγραμματιζόμενα συγκοινωνιακά έργα του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων στο αστικό και υπεραστικό δίκτυο.

γ) Το βασικό οδικό δίκτυο, όπως αυτό ορίζεται με αποφάσεις του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων:

- Των Δήμων της Περιφέρειας Αττικής εκτός των Δήμων της Περιφερειακής Ενότητας Νήσων.

- Του πολεοδομικού συγκροτήματος Θεσσαλονίκης ήτοι των Δήμων Θεσσαλονίκης, Κορδελιού- Ευόσμου, Παύλου Μελά, Αμπελοκήπων- Μενεμένης, Καλαμαριάς, Νεάπολης-Συκεών, πλην της δημοτικής ενότητας Πεύκων, Πυλαίας- Χορτιάτη, πλην της δημοτικής ενότητας Χορτιάτη, της δημοτικής ενότητας Θέρμης του Δήμου Θέρμης και της δημοτικής κοινότητας Καλοχωρίου του Δήμου Δέλτα.

- Του πολεοδομικού συγκροτήματος Βόλου, ήτοι των δημοτικών ενοτήτων Βόλου, Ν. Ιωνίας, Αισωνίας και Ιωλ-κού του Δήμου Βόλου.

- Του πολεοδομικού συγκροτήματος Ηρακλείου, ήτοι των δημοτικών ενοτήτων Ηρακλείου και Νέας Αλικαρνασσού του Δήμου Ηρακλείου και της δημοτικής Ενότητας Γαζίου του Δήμου Μαλεβιζίου.

- Του πολεοδομικού συγκροτήματος Πατρών, ήτοι των Δημοτικών Κοινοτήτων Ανατολικού, αρκτικού, Κεντρικού και Νότιου Τομέα Δήμου Πατρέων, της Δημοτικής Κοινότητας Ρίου (Αγίου Γεωργίου Ρίου), της Τοπικής Κοινότητας Ακταίου (Βερναδαίκων) και της Δημοτικής Κοινότητας Παραλίας.

- Του πολεοδομικού συγκροτήματος Λάρισας, ήτοι της δημοτικής Ενότητας Λαρισαίων.

δ) Τις παρακαμπτήριες οδούς του βασικού δικτύου της προηγούμενης περίπτωσης και στις οδούς που επηρεάζουν το ανωτέρω δίκτυο.

ε) Την κυκλοφορία στο οδικό δίκτυο επί των ορίων, μεταξύ ομώνων ΟΤΑ.

Οι παραπάνω κανονιστικές αποφάσεις γνωστοποιούνται άμεσα στις κατά τόπους Υπηρεσίες Τροχαίας ή στις Αστυνομικές Υπηρεσίες που ασκούν καθήκοντα Τροχαίας, καθώς και στις αρμόδιες υπηρεσίες κυκλοφορίας της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων.

Αν από τη λήψη των μέτρων της παρούσας παραγράφου επηρεάζονται οι υπηρεσίες οδικής μαζικής μεταφοράς, απαιτείται και η σύμφωνη γνώμη του Οργανισμού Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών (Ο.Α.Σ.Α.), για την περιοχή αρμοδιότητάς του ή των αρμοδίων Υπηρεσιών των Περιφερειών για λεωφορειακές διαδρομές ΚΤΕΛ ή των Δήμων για αστικές λεωφορειακές διαδρομές, για τις άλλες περιοχές της χώρας.

[...]

3. Με τις αποφάσεις των αρμόδιων οργάνων, και με την αυτή διαδικασία, μπορεί να καθορίζονται σε κατοικημένες περιοχές, πεζόδρομοι ή περιοχές μόνο για την κυκλοφορία πεζών ή ατόμων με αναπηρίες ή περιοχές ήπιας κυκλοφορίας. Όπου οι αποφάσεις αυτές επηρεάζουν τις υπηρεσίες οδικής μαζικής μεταφοράς, εφαρμόζεται και η διάταξη του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου. Στις μελέτες, βάσει των οποίων εκδίδονται οι σχετικές αποφάσεις, περιλαμβάνεται αναγκαιώς και ο κανονισμός λειτουργίας του πεζόδρομου.

4. α) Με βάση κυκλοφοριακές μελέτες, που έχουν εκπονηθεί ή εγκριθεί από κοινού από τις αρμόδιες Υπηρεσίες της οικείας περιφέρειας ή του οικείου δήμου και του Φορέα ή της Υπηρεσίας που είναι κατά περίπτωση αρμόδιος για τις Υπηρεσίες δημόσιας οδικής μαζικής μεταφοράς και με απόφαση του οικείου Δημάρχου, εξαιρουμένης της περιοχής αρμοδιότητας του Ο.Α.Σ.Α., μπορούν να καθορίζονται οδοί ή λωρίδες κυκλοφορίας, στις οποίες κυκλοφορούν μόνο μέσα δημόσιας οδικής μαζικής μεταφοράς προσώπων, συμπεριλαμβανομένων των τροχιοδρομικών οχημάτων.

[...]

5. Σε οδούς, στις οποίες για ειδικούς λόγους επιβάλλεται η αναγκαστική μείωση της ταχύτητας των οχημάτων ή ο περιορισμός της κυκλοφορίας τους, μπορεί να ορίζεται, με απόφαση του οικείου Δημοτικού Συμβουλίου, η δημιουργία ειδικών διαμορφώσεων του οδοστρώματος ή η τοποθέτηση κινητών εμποδίων. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων καθορίζονται οι κατηγορίες των οδών στις οποίες επιτρέπεται η δημιουργία των ως άνω διαμορφώσεων ή η τοποθέτηση κινητών εμποδίων, οι προϋποθέσεις δημιουργίας ή τοποθέτησής τους, οι προδιαγραφές και τα τεχνικά χαρακτηριστικά τους και η ειδική σήμανση που πρέπει να εφαρμόζεται, κατά περίπτωση. Εκείνος που παραβαίνει την παραπάνω υπουργική απόφαση τιμωρείται με φυλάκιση από έναν (1) έως έξι (6) μήνες και χρηματική ποινή από χίλια (1.000) έως δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ. Με τις ίδιες ποινικές κυρώσεις τιμωρείται και εκείνος που δημιουργεί ειδική διαμόρφωση ή τοποθετεί κινητά εμπόδια πριν από την έκδοση της υπουργικής απόφασης.

[...]

8.

[...] Με απόφαση των οικείων Περιφερειακών Συμβουλίων καθορίζεται ωράριο τροφοδοσίας των επιχειρήσεων, υπεραγορών και λοιπών καταστημάτων. Οι μεν παραβάτες των διατάξεων που θεσπίζονται βάσει των εξουσιοδοτήσεων του πρώτου εδαφίου της παραγράφου αυτής, τιμωρούνται με τις ειδικές διατάξεις του ν. 3446/2006 που αφορούν τα φορτηγά οχήματα, οι δε παραβάτες των διατάξεων που θεσπίζονται βάσει των εξουσιοδοτήσεων του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου αυτής τιμωρούνται με διοικητικό πρόστιμο τετρακοσίων (400) ευρώ.

Άρθρο 110 **Τελικές διατάξεις**

[...]

2. Οι διατάξεις του άρθρου 13 του β.δ. της 24-9/20.10.1958, όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 3 του ν. 1080/1980 και ισχύουν, δεν θίγονται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Η άδεια των δημοτικών ή κοινοτικών αρχών για την κατάληψη οδού ή πεζόδρομου χορηγείται με τις προϋποθέσεις του άρθρου 48 του παρόντος Κώδικα.

24. Ν. 2713/1999

Άρθρο 16

Άνευ τίτλου

1. Σε κάθε δήμο ή κοινότητα με πληθυσμό άνω των τριών χιλιάδων (3.000) κατοίκων συνιστάται Τοπικό Συμβούλιο Πρόληψης της Παραβατικότητας (ΤΟ.Σ.Π.ΠΑ.). Σε περιοχές με ιδιαίτερες ανάγκες είναι δυνατόν να συνιστώνται τέτοια συμβούλια και ανά δημοτικό διαμέρισμα. Τα γενικότερα θέματα που αφορούν τη συγκρότηση, οργάνωση και λειτουργία των Συμβουλίων και τη συνεργασία τους με τις αρμόδιες αρχές και φορείς, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια, καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης, ενώ η σύσταση και λειτουργία του κάθε Τοπικού Συμβουλίου Πρόληψης της Παραβατικότητας πραγματοποιείται με απόφαση του αρμόδιου Δημάρχου ή Προέδρου Κοινότητας, ύστερα από πρόταση του οικείου Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου

2. Το ανωτέρω Συμβούλιο αποτελείται από επιστήμονες και λειτουργούς που διαμένουν στην περιφέρεια του Δήμου ή της Κοινότητας και διαθέτουν ειδικές γνώσεις στον τομέα της εγκληματικότητας, όπως δικαστικούς λειτουργούς, εγκληματολόγους, ψυχολόγους, κοινωνιολόγους, αστυνομικούς, κοινωνικούς λειτουργούς και ιατρούς, καθώς και εκπροσώπους παραγωγικών τάξεων και κοινωνικών φορέων. Τα μέλη του Συμβουλίου δεν επιτρέπεται να είναι λιγότερα των πέντε (5) ή περισσότερα των έντεκα (11), ορίζονται για τρία (3) χρόνια και η θέση τους είναι τιμητική και άμισθη.

3. Έργο του ως άνω Συμβουλίου είναι η κατάρτιση προγράμματος πρόληψης της εγκληματικότητας στη δημοτική ή κοινοτική περιφέρεια αρμοδιότητάς του, η διατύπωση γνώμης επί σχετικών ερωτημάτων του Δημάρχου ή Προέδρου της Κοινότητας ή των τοπικών κοινωνικών και επιστημονικών φορέων, η συνεργασία με τα αντίστοιχα Συμβούλια όμορων Δήμων ή Κοινοτήτων, η διοργάνωση ημερίδων, σεμιναρίων και άλλων συναφών εκδηλώσεων για την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης, η συνεχής, μέσω των τοπικών μέσων μαζικής επικοινωνίας, ενημέρωση των κατοίκων, καθώς και η εκδήλωση κάθε άλλης σχετικής δραστηριότητας.

Με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης καθορίζονται τα θέματα λειτουργίας του εν λόγω Συμβουλίου, συνεργασίας αυτού με τις αρμόδιες αρχές και φορείς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

25. Ν. 2725/1999

Άρθρο 41Δ

Υποχρεώσεις αθλητικών φορέων - Μέτρα αστυνόμευσης αθλητικών εκδηλώσεων

15. Τα καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος που ευρίσκονται εντός αθλητικής εγκατάστασης, στην οποία πραγματοποιείται αθλητική εκδήλωση, απαγορεύεται να προσφέρουν οινοπνευματώδη ποτά τέσσερις (4) ώρες πριν και δύο (2) ώρες μετά τη διεξαγωγή της αθλητικής εκδήλωσης. Σε περίπτωση παραβίασης της πιο πάνω απαγόρευσης, επιβάλλεται διοικητικό πρόστιμο από τριάντα χιλιάδες (30.000) έως πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ με απόφαση του οικείου δημάρχου και αφαίρεση της άδειας λειτουργίας του καταστήματος από δύο (2) έως έξι (6) μήνες.

Άρθρο 56B**Άδεια λειτουργίας των αθλητικών εγκαταστάσεων**

1. Για τη λειτουργία οποιουδήποτε αγωνιστικού χώρου ή χώρου άθλησης όλων των εθνικών, ολυμπιακών, περιφερειακών, δημοτικών, κοινοτικών ή σωματειακών γυμναστηρίων όλων των κέντρων άθλησης ή χώρων αθλοπαιδιών και εν γένει των αθλητικών εγκαταστάσεων, πλην των υπαγομένων στις διατάξεις του άρθρου 32 του παρόντος νόμου και των περιπτώσεων ε για την ομάδα Z2, στ', ζ' και η' της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, απαιτείται άδεια για τη συνδρομή των αναγκαίων προϋποθέσεων ασφαλείας για αθλούμενους και θεατές. Η άδεια λειτουργίας χορηγείται στη διοίκηση της αθλητικής εγκατάστασης ή στο φορέα στον οποίο αυτή ανήκει με βάση την κατηγορία της εγκατάστασης και τον τρόπο αδειοδότησης που περιγράφεται παρακάτω. Από τις ολυμπιακές εγκαταστάσεις εξαιρούνται το Ολυμπιακό Αθλητικό Κέντρο Αθηνών, το Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας και το Εθνικό Στάδιο Καυτανζόγλειο Θεσσαλονίκης και το ΕΑΚΝ Άγιος Κοσμάς, για τα οποία θα εκδίδει την άδεια λειτουργίας ο Γενικός Γραμματέας Αθλητισμού με όρους που θα καθοριστούν με απόφαση του αρμόδιου για θέματα αθλητισμού Υπουργού. Μέχρι την έκδοση της ως άνω απόφασης, θα εφαρμόζονται οι διατάξεις της ΥΠΠΟΑ/ΓΔΥΑ/ΔΤΥ/ ΤΠΑΑΕ/305275/1048/131/22/26.11.2014 απόφασης του Υφυπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού (Β' 3319).

2. Η διαδικασία αδειοδότησης των αθλητικών εγκαταστάσεων, ανάλογα με την κατηγορία της αθλητικής εγκατάστασης, είναι η εξής:

α) Για τις ομάδες Α1 και Α2: Μετά από αίτηση του ιδιοκτήτη της αθλητικής εγκατάστασης και κατάθεση υπεύθυνης δήλωσης μηχανικού ή βεβαίωσης της τεχνικής υπηρεσίας του οικείου Δήμου ότι πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις αδειοδότησής της, χορηγείται η άδεια λειτουργίας με απόφαση Δημάρχου. Η άδεια ισχύει για πέντε (5) έτη, εφόσον πριν τη λήξη κάθε έτους κατατεθεί υπεύθυνη δήλωση του ιδιοκτήτη ότι δεν έχει γίνει καμία αλλαγή στην εγκατάσταση.

β) Για τις ομάδες Β1, Β2, Δ και Ε1: Μετά από αίτηση του ιδιοκτήτη της αθλητικής εγκατάστασης και κατάθεση υπεύθυνης δήλωσης μηχανικού ή βεβαίωσης της τεχνικής υπηρεσίας του οικείου Δήμου ότι πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις αδειοδότησής της, χορηγείται η άδεια λειτουργίας με απόφαση Δημάρχου. Η άδεια ισχύει για τρία (3) έτη, εφόσον πριν τη λήξη κάθε έτους κατατεθεί υπεύθυνη δήλωση του ιδιοκτήτη ότι δεν έχει γίνει καμία αλλαγή στην εγκατάσταση.

γ) Για την ομάδα Ε2: Μετά από αίτηση του ιδιοκτήτη της αθλητικής εγκατάστασης, η επιτροπή ελέγχου καταλληλότητας του επόμενου άρθρου ελέγχει την εγκατάσταση και ο αρμόδιος Περιφερειάρχης χορηγεί την άδεια λειτουργίας, εφόσον είναι θετική η εισήγηση της επιτροπής. Η άδεια ισχύει για τρία (3) έτη, εφόσον πριν τη λήξη κάθε έτους κατατεθεί υπεύθυνη δήλωση του ιδιοκτήτη ότι δεν έχει γίνει καμία αλλαγή στην εγκατάσταση.

δ) Για τις ομάδες Γ1, Γ2 και ΣΤ: Μετά από αίτηση του ιδιοκτήτη της αθλητικής εγκατάστασης, η επιτροπή ελέγχου καταλληλότητας του επόμενου άρθρου ελέγχει την εγκατάσταση και ο αρμόδιος Περιφερειάρχης χορηγεί την άδεια λειτουργίας, εφόσον είναι θετική η εισήγηση της επιτροπής. Η άδεια ισχύει για δύο (2) έτη, εφόσον πριν τη λήξη του πρώτου έτους κατατεθεί υπεύθυνη δήλωση του ιδιοκτήτη ότι δεν έχει γίνει καμία αλλαγή στην εγκατάσταση.

«ε) Για την ομάδα Ζ1: Την άδεια λειτουργίας χορηγεί ο αρμόδιος Περιφερειάρχης, εφόσον προσκομίζονται:

αα) βεβαίωση της οικείας ομοσπονδίας για την καταλληλότητα και την ασφάλεια του χώρου,

ββ) παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης από τον ιδιοκτήτη της έκτασης, εκτός των περιπτώσεων που γίνεται χρήση κοινών σε όλους πραγμάτων, όπως θαλάσσιος ή εναέριος χώρος,

γγ) σύμφωνη γνώμη για τη διενέργεια της δραστηριότητας από τον φορέα ή την υπηρεσία που διαχειρίζεται ή εποπτεύει τον χώρο, όπως λιμενική αρχή, αστυνομία, υπηρεσία πολιτικής αεροπορίας και δασαρχείο,

δδ) υπεύθυνη δήλωση του χρήστη της εγκατάστασης ότι τηρούνται οι προδιαγραφές και οι κανονισμοί ασφαλείας που αφορούν τη διαμόρφωση και τη λειτουργία του χώρου. Η άδεια ισχύει για δύο (2) έτη, εφόσον πριν από τη λήξη του πρώτου έτους κατατεθεί υπεύθυνη δήλωση του ιδιοκτήτη ή χρήστη της εγκατάστασης ότι δεν έχει γίνει καμία αλλαγή στην εγκατάσταση.

[...]

5. α) Η ανάκληση ή η τροποποίηση της άδειας λειτουργίας αθλητικής εγκατάστασης είναι οποτεδήποτε δυνατή με την ίδια διαδικασία που προβλέπεται για τη χορήγησή της, με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του Δημάρχου για τις ομάδες Α1, Α2, Β1, Β2, Δ και Ε1 ή του αρμόδιου Περιφερειάρχη για τις ομάδες Γ1, Γ2, Ε2, Ζ1 και ΣΤ. Εάν διαπιστωθεί ότι η αθλητική εγκατάσταση λειτουργεί χωρίς άδεια λειτουργίας, ο Δήμαρχος ή ο αρμόδιος Περιφερειάρχης διατάσσουν με απόφασή τους τη σφράγιση της μέχρι την εκπλήρωση όλων των προϋποθέσεων που απαιτούνται για τη χορήγηση άδειας λειτουργίας για τη συγκεκριμένη κατηγορία εγκατάστασης και την επιτυχή περάτωση της σχετικής διαδικασίας αδειοδότησης. Κατά της απόφασης του Δημάρχου ή του αρμόδιου Περιφερειάρχη για μη χορήγηση, τροποποίηση ή ανάκληση της άδειας λειτουργίας ασκείται αίτηση θεραπείας, εντός μηνός από την κοινοποίηση της απόφασης σε κάθε ενδιαφερόμενο. Οι κερκίδες ή τμήματα των αθλητικών εγκαταστάσεων που προορίζονται για τους θεατές σε περίπτωση ακαταλληλότητάς τους σφραγίζονται, με απόφαση Δημάρχου ή του αρμόδιου Περιφερειάρχη, μέχρι την αποκατάσταση των ατελειών ή ελλείψεων, η οποία διαπιστώνεται με νέο έλεγχο. Με ευθύνη του ιδιοκτήτη ή του υπεύθυνου της αθλητικής εγκατάστασης απαγορεύεται η πρόσβαση και παραμονή θεατών στους χώρους αυτούς.

β) Σε κάθε περίπτωση, η άδεια λειτουργίας ανακαλείται και η εγκατάσταση επανελέγχεται από την επιτροπή ελέγχου καταλληλότητας ή η καλή της κατάσταση επαναβεβαιώνεται με υπεύθυνη δήλωση μηχανικού ή βεβαίωση της τεχνικής υπηρεσίας του οικείου Δήμου, μετά από προγραμματισμένες (π.χ. προσθήκες ή άλλες σημαντικές μετατροπές της εγκατάστασης) ή έκτακτες μεταβολές (εκτεταμένες καταστροφές λόγω φυσικών φαινομένων, επεισοδίων βίας κ.λπ.). Η εν λόγω ανάκληση της άδειας γίνεται με τη διαδικασία που προβλέπεται στην περίπτωση α' της παρούσας παραγράφου.

[...]

Άρθρο 56Γ

Επιτροπή Ελέγχου Καταλληλότητας

1. Στην έδρα κάθε Περιφέρειας ή Περιφερειακής Ενότητας ή Δήμου συνιστάται Επιτροπή Ελέγχου Καταλληλότητας με τοπική αρμοδιότητα στα όρια της αντίστοιχης Περιφέρειας ή Περιφερειακής Ενότητας ή Δήμου, η οποία συγκροτείται με απόφαση του αρμόδιου Περιφερειάρχη και αποτελείται από:

α) έναν υπάλληλο της Περιφέρειας ή της Περιφερειακής Ενότητας ή του Δήμου κλάδου πανεπιστημιακής εκπαίδευσης μηχανικών και, κατά προτίμηση, με ειδικότητα πολιτικού μηχανικού ή ηλεκτρολόγου ή μηχανολόγου, ως Πρόεδρο.

β) έναν ιατρό που υπηρετεί σε οποιονδήποτε δημόσιο φορέα παροχής υπηρεσιών υγείας ή υπάλληλο κλάδου ΠΕ ιατρών της οικείας Περιφέρειας, κατά προτίμηση με αθλητιατρική εμπειρία.

γ) Έναν εκπρόσωπο της Αστυνομικής Αρχής ή, κατά περίπτωση, του Λιμενικού Σώματος.

δ) Έναν εκπρόσωπο της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας.

Για κάθε έλεγχο η Επιτροπή συμπληρώνεται από έναν εκπρόσωπο της διοίκησης της επιθεωρούμενης αθλητικής εγκατάστασης ή του φορέα στον οποίο αυτή ανήκει, έναν εκπρόσωπο της αθλητικής ομοσπονδίας του κατά περίπτωση αθλήματος και έναν

εκπρόσωπο της οικείας επαγγελματικής ένωσης, όταν στην αθλητική εγκατάσταση διεξάγονται και αγώνες επαγγελματικών πρωταθλημάτων. Στην περίπτωση αθλητικής εγκατάστασης πολλαπλής χρήσης, οι εκπρόσωποι των δύο τελευταίων φορέων προέρχονται από το άθλημα με τη μεγαλύτερη προσέλευση θεατών.

Σε περίπτωση μη συγκρότησης της ως άνω Επιτροπής από τον αρμόδιο Περιφερειάρχη, ο τελευταίος ελέγχεται πειθαρχικά.

Αν δεν είναι δυνατή η στελέχωση της Επιτροπής με υπάλληλο της Περιφέρειας ή της Περιφερειακής Ενότητας ή του Δήμου κλάδου πανεπιστημιακής εκπαίδευσης μηχανικών, καθώς και με ιατρό που υπηρετεί σε οποιονδήποτε δημόσιο φορέα παροχής υπηρεσιών υγείας ή υπάλληλο κλάδου ΠΕ ιατρών της οικείας Περιφέρειας, στην Επιτροπή μετέχει ιδιώτης μηχανικός και ιατρός.

Με απόφαση του αρμόδιου για θέματα αθλητισμού Υπουργού συγκροτείται η Επιτροπή Ελέγχου Καταλληλότητας των εξής αθλητικών εγκαταστάσεων: Ο.Α.Κ.Α., Σ.Ε.Φ., Ε.Σ. Καυτανζόγλειο και Ε.Α.Κ.Ν. Αγίου Κοσμά. Μέχρι την έκδοση της ως άνω απόφασης εξακολουθεί να ισχύει η ΥΠΠΟΑ/ΓΔΥΑ/ΔΤΥ/ΤΠΑ-ΑΕ/334735/2334/396/113/22.12.2014 απόφαση του Υφυπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού (Β' 3531).

2. Η Επιτροπή Ελέγχου Καταλληλότητας έχει τις εξής αρμοδιότητες:

α) Ελέγχει τις πάσης φύσεως αθλητικές εγκαταστάσεις, στις οποίες τελούνται προπονήσεις ή αθλητικές συναντήσεις των ομάδων Γ1, Γ2, Ε2 και ΣΤ, όσον αφορά στη διαπίστωση της συνδρομής των αναγκαίων προϋποθέσεων ασφαλείας αθλουμένων και θεατών. Ο έλεγχος μπορεί να διενεργείται οποτεδήποτε και εντός πέντε (5) ημερών από τη διενέργεια του ελέγχου η Επιτροπή υποβάλλει στον αρμόδιο Περιφερειάρχη έκθεση ελέγχου και γνώμη για τη χορήγηση, τη χορήγηση υπό όρους ή τη μη χορήγηση της άδειας λειτουργίας.

β) Ελέγχει τη δυνατότητα απρόσκοπτης προσέλευσης στην αθλητική εγκατάσταση και εκκένωσής της από τους θεατές και τη δυνατότητα προσπέλασης οχημάτων έκτακτης ανάγκης.

γ) Ελέγχει την ύπαρξη και λειτουργία του ελάχιστου απαραίτητου ιατρικού και υγειονομικού εξοπλισμού, την κατάσταση των κερκίδων μακροσκοπικά, την καταλληλότητα των περιφράξεων και των χώρων υγιεινής, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο που είναι κατά τη γνώμη της αναγκαίο για την ασφαλή διεξαγωγή των αθλητικών εκδηλώσεων.

δ) Αν η Επιτροπή διαπιστώσει τεχνικές ατέλειες ή άλλες ελλείψεις στην αθλητική εγκατάσταση, δίνει εύλογη προθεσμία στη διοίκησή της για την αποκατάστασή τους, ορίζοντας ταυτόχρονα νέα ημερομηνία επανελέγχου. Στην περίπτωση αυτή, ο αρμόδιος Περιφερειάρχης, μετά από εισήγηση της Επιτροπής μπορεί να χορηγεί μέχρι την ημερομηνία επανελέγχου άδεια λειτουργίας, εφόσον οι ελλείψεις δεν είναι τόσο σοβαρές, ώστε να τίθενται σε κίνδυνο ουσιώδη έννομα αγαθά των αθλητών και του κοινού. Εάν και κατά τον επανέλεγχο διαπιστωθούν ατέλειες ή ελλείψεις που αφορούν την καταλληλότητα των αγωνιστικών χώρων, των χώρων άθλησης και των λοιπών χώρων που προορίζονται για την εξυπηρέτηση των αθλητών, προπονητών και διαιτητών, η Επιτροπή εισηγείται αιτιολογημένα στον αρμόδιο Περιφερειάρχη τη μη χορήγηση ή την ανάκληση της άδειας λειτουργίας μέχρι την πλήρη αποκατάσταση των ατελειών ή των ελλείψεων, η οποία διαπιστώνεται με νέο έλεγχο. Εάν οι ατέλειες ή ελλείψεις αφορούν την καταλληλότητα των λοιπών χώρων της αθλητικής εγκατάστασης, ιδίως αυτών που προορίζονται για την πρόσβαση, παραμονή και αποχώρηση των θεατών, η Επιτροπή εισηγείται αιτιολογημένα στον αρμόδιο Περιφερειάρχη τη χορήγηση υπό όρους ή την τροποποίηση της άδειας λειτουργίας ή τη χορήγηση άδειας χωρίς την παρουσία θεατών, μέχρι την πλήρη αποκατάσταση των ατελειών ή των ελλείψεων, η οποία διαπιστώνεται με νέο έλεγχο.

3. Τα πρακτικά της Επιτροπής Ελέγχου Καταλληλότητας, τα αντίγραφα των εκθέσεων της και των σχετικών αποφάσεων του αρμόδιου Περιφερειάρχη τηρούνται στο αρχείο γυμναστηρίων και αθλητικών εγκαταστάσεων της Περιφέρειας και της Γενικής Γραμματείας

Αθλητισμού. Τα αντίγραφα των σχετικών αποφάσεων του Δημάρχου τηρούνται στο αρχείο του οικείου Δήμου και της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού.

[...]

26. Ν. 2734/1999

Άρθρο 3

Εγκατάσταση προσώπων εκδιδομένων με αμοιβή

1. Πρόσωπο, το οποίο κατέχει πιστοποιητικό άσκησης επαγγέλματος για να εκδίδεται με αμοιβή υποχρεούται να εφοδιασθεί με άδεια εγκατάστασης και χρήσης του οικήματος εντός του οποίου θα ασκεί την ανωτέρω δραστηριότητα, υπό την προϋπόθεση ότι έχει την προς τούτο έγγραφη συγκατάθεση του ιδιοκτήτη του εν λόγω οικήματος. Αν πρόκειται για διαμέρισμα πολυκατοικίας, απαιτείται συγκατάθεση όλων των συνιδιοκτητών και ενοίκων αυτής, εκτός αν ο κανονισμός της απαγορεύει την άσκηση την εν λόγω δραστηριότητας. Η ανωτέρω συγκατάθεση του ιδιοκτήτη και των συνιδιοκτητών και ενοίκων ισχύει μέχρι τη λήξη της άδειας εγκατάστασης και χρήσης, έστω και αν μεταβληθούν τα πρόσωπα αυτά, και δεν ανακαλείται. Απαγορεύεται η εκμίσθωση ή η παραχώρηση της χρήσης του οικήματος, για τον ανωτέρω σκοπό, σε πρόσωπο που δεν κατέχει το προαναφερόμενο πιστοποιητικό. Τα οικήματα, εντός των οποίων ασκείται η ως άνω δραστηριότητα, δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται ως κατοικία. Η άδεια είναι προσωπική, ισχύει για δύο (2) χρόνια και ανανεώνεται για ίσο χρόνο, με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις της αρχικής χορήγησης της. Κατά το χρόνο ισχύος της εν λόγω άδειας δεν επιτρέπεται η χορήγηση στο ίδιο πρόσωπο δεύτερης άδειας για τον ίδιο σκοπό.

2. Η ανωτέρω άδεια χορηγείται από τον οικείο δήμαρχο ή πρόεδρο κοινότητας, ύστερα από σύμφωνη γνώμη επιτροπής, η οποία συγκροτείται με απόφαση του νομάρχη και αποτελείται απόφαση τον εισαγγελέα πρωτοδικών του τόπου όπου βρίσκεται το ακίνητο, ως πρόεδρο, το διευθυντή της Διεύθυνσης Υγιεινής της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, ως εισηγητή, το διευθυντή της Αστυνομικής Διεύθυνσης ή Διεύθυνσης Ασφάλειας ή τους νόμιμους αναπληρωτές τους, καθώς επίσης και από ένα νομαρχιακό και ένα δημοτικό ή κοινοτικό, κατά περίπτωση, σύμβουλο, που ορίζονται με τους αναπληρωτές τους από το αντίστοιχο νομαρχιακό, δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο. Με την ίδια απόφαση ορίζεται και ένας υπάλληλος της Διεύθυνσης Υγιεινής της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, ως Γραμματέας της Επιτροπής. Στον πρόεδρο και τα μέλη της Επιτροπής καταβάλλεται αποζημίωση, το ύψος της οποίας καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας και Πρόνοιας.

3. Οι δήμοι και οι κοινότητες καθορίζουν, με απόφαση τους, τον αριθμό των εν λόγω αδειών που επιτρέπεται να χορηγούνται στην περιφέρειά τους, με βάση τις ιδιαίτερες τοπικές συνθήκες και ανάγκες, που σχετίζονται κυρίως με τον πληθυσμό τους και τη σύνθεση αυτού, την ύπαρξη στρατοπέδων, λιμανιών και βιομηχανικών μονάδων, καθώς και με την ανάπτυξη εμπορικών ή άλλων δραστηριοτήτων που επιβάλλουν απασχόληση ή διέλευση ατόμων από άλλες περιοχές. Κατά την πρώτη εφαρμογή του νόμου αυτού, η ανωτέρω απόφαση εκδίδεται μέσα σε τρεις (3) μήνες από την έναρξη ισχύος του. Επίσης, δύνανται να καθορίζουν περιοχές τους, εντός των οποίων δεν επιτρέπεται η χορήγηση τέτοιων αδειών.

4. Δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση εκδιδομένων με αμοιβή προσώπων σε διατηρητέα ή παραδοσιακά κτίρια, καθώς και σε χώρους που δεν είναι κύριας χρήσεως και δεν πληρούν τους όρους του Γενικού Οικοδομικού Κανονισμού. Επίσης, δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση σε κτίρια που απέχουν, σε ακτίνα λιγότερο από 200 μέτρα, από ναούς, σχολεία, νηπιαγωγεία, φροντιστήρια, παιδικούς σταθμούς, νοσηλευτικά ιδρύματα, κέντρα νεότητας, αθλητικά κέντρα, οικοτροφεία, ξενοδοχεία κατηγορίας τριών (3), τεσσάρων (4) και πέντε (5) αστέρων, βιβλιοθήκες και ευαγή ιδρύματα, καθώς και από πλατείες και παιδικές χαρές. Με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου μπορεί να αυξάνονται οι

προαναφερόμενες αποστάσεις και να καθορίζονται και άλλα κτίρια, στα οποία δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση εκδιδομένων με αμοιβή προσώπων, καθώς και οι αποστάσεις μεταξύ οικημάτων, στα οποία μπορούν τα εν λόγω πρόσωπα να εγκαθίστανται.

5. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Δημόσιας Τάξης, η οποία εκδίδεται εντός τριών (3) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος, καθορίζονται τα δικαιολογητικά και η διαδικασία έκδοσης της άδειας της παρ.1 του παρόντος άρθρου, τα στοιχεία που πρέπει να περιέχει η άδεια αυτή, καθώς και οι υποχρεώσεις των κατόχων τους. Με την ίδια απόφαση μπορεί να καθορίζονται και ειδικότερες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν τα οικήματα, στα οποία εγκαθίστανται τα εκδιδόμενα με αμοιβή πρόσωπα, καθώς και το ωράριο λειτουργίας, εντός του οποίου τα πρόσωπα αυτά θα ασκούν τη δραστηριότητα τους.

Άρθρο 4

Απαγόρευση επαγγελματικού ομαδικού εταιρισμού

[...]

4. Η πρόσληψη υπηρετικού προσωπικού από κατόχους αδειών εγκατάστασης και χρήσης απαγορεύεται χωρίς άδεια του αρμόδιου νομάρχη. Η άδεια χορηγείται σε άτομα ηλικίας άνω των πενήντα (50) ετών, εφόσον πληρούν και τις προϋποθέσεις των εδαφίων γ', δ' και ε' της παρ. 1 του άρθρου 1 και ισχύει για τρία χρόνια. Η διαδικασία έκδοσης, ανάκλησης και ανανέωσης της άδειας αυτής, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια καθορίζονται με την κοινή υπουργική απόφαση που προβλέπεται στην παρ. 4 του άρθρου 1. Η διάταξη της παρ. 5 του ίδιου άρθρου έχει εφαρμογή και για τα πρόσωπα αυτά, τα οποία υποχρεούνται, ανά βμηνο, σε ιατρική εξέταση. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 2.

27. Ν. 2819/2000

Άρθρο 26

Ρυθμίσεις θεμάτων τοπικής αυτοδιοίκησης

[...]

4. Για την άσκηση από τη Βουλή του κοινοβουλευτικού ελέγχου οι νομάρχες, οι δήμαρχοι και οι πρόεδροι των κοινοτήτων υποχρεούνται να παρέχουν άμεσα στους Υπουργούς όλα τα στοιχεία που ζητούνται από αυτούς και αφορούν θέματα των Ο.Τ.Α., καθώς και των νομικών τους προσώπων. Η μη παροχή ή η καθυστέρηση παροχής των στοιχείων συνιστά παράβαση υπηρεσιακού καθήκοντος, η οποία τιμωρείται ποινικώς και πειθαρχικώς σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

[...]

28. Ν. 2939/2001

Άρθρο 4Α

Ρυθμίσεις για τους Φορείς ΣΣΕΔ και ΑΣΕΔ

1. Οι φορείς ΣΣΕΔ έχουν ως αποκλειστικό σκοπό την οργάνωση και λειτουργία ΣΣΕΔ εγκεκριμένου από τον Ε.Ο.ΑΝ. Επιτρέπεται η λειτουργία περισσότερων του ενός φορέων ΣΣΕΔ για την εναλλακτική διαχείριση των αποβλήτων συσκευασίας ή για κάθε ρεύμα αποβλήτων άλλων προϊόντων.

2. Μέτοχοι ή εταίροι φορέα ΣΣΕΔ μπορούν να είναι αποκλειστικά:

α) οι παραγωγοί συσκευασίας ή οι παραγωγοί ή διαχειριστές άλλων προϊόντων ή τα νομικά πρόσωπα, τα οποία οργανώνονται αποκλειστικά από παραγωγούς συσκευασίας ή παραγωγούς ή διαχειριστές άλλων προϊόντων με σκοπό την οργάνωση φορέα ΣΣΕΔ και για τα οποία ισχύουν κατ' αντιστοιχία οι όροι και περιορισμοί των παραγράφων 3, 4, 5, 7 και 8 που ισχύουν για τους φορείς ΣΣΕΔ,

β) οι Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού και η ΚΕΔΕ σε συνεργασία με τους παραγωγούς ή διαχειριστές της περίπτωσης α΄. Οι μετοχές του φορέα ΣΣΕΔ που λειτουργεί υπό τον τύπο ανώνυμης εταιρείας είναι υποχρεωτικά ονομαστικές.

3. Η ιδιότητα του μετόχου ή εταίρου φορέα ΣΣΕΔ είναι ασυμβίβαστη με την ιδιότητα του μετόχου, του μέλους οργάνου διοίκησης ή στελέχους που κατέχει θέση ευθύνης και προΐσταται σε τμήμα, διεύθυνση ή γενική διεύθυνση επιχείρησης, η οποία εκτελεί εργασίες επεξεργασίας ή συλλογής και μεταφοράς αποβλήτων ή εν γένει εναλλακτική διαχείριση αποβλήτων συσκευασιών ή άλλων προϊόντων. Το ασυμβίβαστο του προηγούμενου εδαφίου δεν ισχύει:

α) για τους Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού και την ΚΕΔΕ, β) για τις περιπτώσεις μετόχου ή εταίρου φορέα ΣΣΕΔ, στις οποίες το μεγαλύτερο μέρος του κύκλου εργασιών της επιχείρησης αφορά δραστηριότητες που τον καθιστούν υπόχρεο παραγωγό.

Άρθρο 8

Όροι και προϋποθέσεις για την εναλλακτική διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων συσκευασιών

1. Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) Α΄ Βαθμού φέρουν την ευθύνη της εναλλακτικής διαχείρισης των δημοτικών αποβλήτων συσκευασίας, σύμφωνα με την παράγραφο 2.

2. Ειδικότερα, η οργάνωση της εναλλακτικής διαχείρισης των δημοτικών αποβλήτων συσκευασιών πραγματοποιείται από: α) τους ΟΤΑ Α΄ Βαθμού ή β) τους ΟΤΑ Α΄ Βαθμού σε συνεργασία με τους φορείς ΣΣΕΔ αποβλήτων συσκευασιών ή και τους φορείς κοινωνικής αλληλέγγυας οικονομίας του άρθρου 3 του ν. 4430/2016 (Α΄ 205), εφόσον αυτό προβλέπεται στα Τοπικά Σχέδια Διαχείρισης Αποβλήτων (ΤΣΔΑ) ή υπάρχει έγγραφη συμφωνία αυτών με τους ΟΤΑ Α΄ Βαθμού, οι οποίοι δραστηριοποιούνται στα διοικητικά όρια της περιφερειακής ενότητας ή των όμορων ΟΤΑ.

3. Για την οργάνωση της εναλλακτικής διαχείρισης των δημοτικών αποβλήτων συσκευασιών από ΟΤΑ Α΄ βαθμού, όταν πραγματοποιείται μόνο από τον οικείο ΟΤΑ, σύμφωνα με την περίπτωση α΄ της παραγράφου 2, ο ΟΤΑ υποβάλλει στον Ε.Ο.ΑΝ. αίτηση που συνοδεύεται από το σχέδιο εναλλακτικής διαχείρισης των αποβλήτων συσκευασιών για έγκριση. Το σχέδιο εναλλακτικής διαχείρισης αναφέρει και εξειδικεύει τη διαχείριση των αποβλήτων συσκευασιών με βάση και το οικείο ΤΣΔΑ και περιλαμβάνει φάκελο και στοιχεία ώστε κατ' ελάχιστο να: α) καθορίζεται το είδος των αποβλήτων συσκευασιών, οι στόχοι, το χρονοδιάγραμμα επίτευξής τους και η μέθοδος εναλλακτικής διαχείρισης που θα ακολουθηθεί. Ειδική πρόβλεψη απαιτείται για τα νησιά και τις απομακρυσμένες περιοχές. Οι στόχοι που υποχρεούται να επιτύχει ο ΟΤΑ προκύπτουν με αναγωγή στους στόχους που προβλέπονται από το άρθρο 10 και αφορούν στο σύνολο των αποβλήτων συσκευασιών, στις ποσότητες των δημοτικών αποβλήτων συσκευασίας του ΟΤΑ Α΄ βαθμού, β) προκύπτει ότι διασφαλίζεται η χωριστή συλλογή των επιμέρους αποβλήτων υλικών συσκευασίας, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 7 και γ) αποδεικνύεται ότι ο ΟΤΑ διαθέτει την απαιτούμενη τεχνική και οικονομική υποδομή για την εφαρμογή και τη βιώσιμη λειτουργία του.

Η απόφαση έγκρισης του Ε.Ο.ΑΝ. εκδίδεται μέσα σε τέσσερις (4) μήνες από την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης με το σχέδιο εναλλακτικής διαχείρισης και πλήρη φάκελο, εφόσον πληρούνται οι στόχοι, οι όροι και οι προϋποθέσεις του παρόντος νόμου, μετά την άπρακτη πάροδο της οποίας το αίτημα θεωρείται εγκεκριμένο. Στην περίπτωση αυτή, ο Ε.Ο.ΑΝ. μπορεί πάντως και μετά την πάροδο της ως άνω προθεσμίας να ζητήσει, εάν το περιεχόμενο του επιχειρησιακού σχεδίου αποκλίνει από τους στόχους της παραγράφου 1 του άρθρου 10 και της παραγράφου 1 του άρθρου 17 ή έρχεται σε αντίθεση με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, την τροποποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου και, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, να προβεί σε ανάκληση της έγκρισης. Αν η αίτηση

απορριφθεί, ο ΟΤΑ υποχρεούται να συνεργαστεί για την εναλλακτική διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων συσκευασιών άμεσα με φορέα ΣΣΕΔ απόβλητων συσκευασιών.

4. Στην περίπτωση α' της παραγράφου 2, οι ΟΤΑ, εφόσον οργανώνουν αυτοτελώς την εναλλακτική διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων συσκευασιών, υποχρεούνται να καταρτίζουν και να υποβάλουν στον Ε.Ο.ΑΝ., μέχρι τις 30 Απριλίου κάθε έτους, λεπτομερή έκθεση σχετικά με τον τρόπο εκπλήρωσης των υποχρεώσεών τους, καθώς και αναλυτικά οικονομικά και ποσοτικά στοιχεία για το προηγούμενο ημερολογιακό έτος. Επιπλέον, υποβάλλουν έκθεση για τον προγραμματισμό των ενεργειών τους για το επόμενο ημερολογιακό έτος, σύμφωνα με την παράγραφο 11 του άρθρου 4Α.

5. Για την οργάνωση της εναλλακτικής διαχείρισης των δημοτικών αποβλήτων συσκευασιών από τα ΣΣΕΔ καταρτίζονται εξαετείς συμβάσεις συνεργασίας μεταξύ: α) των φορέων ΣΣΕΔ και των ΟΤΑ Α' βαθμού, β) των φορέων ΣΣΕΔ και των φορέων κοινωνικής αλληλέγγυας οικονομίας του άρθρου 3 του ν. 4430/2016, εφόσον οι τελευταίοι προβλέπονται στα ΤΣΔΑ ή υπάρχει σχετική απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου. Με τη σύμβαση καθορίζονται ιδίως: αα) τα επιχειρησιακά σχέδια της εναλλακτικής διαχείρισης που περιλαμβάνουν ιδίως τις εργασίες διαχείρισης των αποβλήτων συσκευασιών, τις οποίες αναλαμβάνουν τα συμβαλλόμενα μέρη, τους ποσοτικούς στόχους, το χρονοδιάγραμμα επίτευξής τους και τις προδιαγραφές των ανακτώμενων υλικών, ββ) το πλαίσιο, οι όροι και τα κριτήρια υπολογισμού του ανταλλάγματος που καταβάλλεται από το φορέα ΣΣΕΔ στους ΟΤΑ Α' Βαθμού και στους φορείς κοινωνικής αλληλέγγυας οικονομίας. Το αντάλλαγμα συνίσταται στην παροχή εξοπλισμού ή και χρηματικού ανταλλάγματος. Το χρηματικό αντάλλαγμα πρέπει να ανταποκρίνεται στο πραγματικό κόστος της συνολικής διαχείρισης των δημοτικών αποβλήτων συσκευασιών, στο οποίο συνυπολογίζεται η μείωση των δαπανών των ΟΤΑ Α' Βαθμού λόγω της εναλλακτικής διαχείρισης των αποβλήτων συσκευασιών, γγ) τα μέτρα που λαμβάνονται και οι συνέπειες που επέρχονται στην περίπτωση αθέτησης των συμβατικών υποχρεώσεων των μερών.

6. Αν διαπιστώνεται αδυναμία συμφωνίας μεταξύ υπόχρεων φορέων διαχείρισης των δημοτικών αποβλήτων και διαχειριστών των συσκευασιών για τους όρους σύναψης της σύμβασης συνεργασίας, το θέμα παραπέμπεται με μέριμνα ενός των ενδιαφερόμενων μερών στο διοικητικό συμβούλιο του Ε.Ο.ΑΝ. για συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς. Τα μέρη δύνανται να αποδεχθούν τη συμβιβαστική λύση που προτείνεται για την επίλυση της διαφοράς. Η τήρηση της διαδικασίας αυτής αποτελεί υποχρεωτική προδικασία πριν την προσφυγή στα αρμόδια δικαστήρια.

7. Οι φορείς ΑΣΕΔ απόβλητων συσκευασιών μπορούν επίσης να οργανώνουν την εναλλακτική διαχείριση δημοτικών αποβλήτων συσκευασιών που αφορά τη δραστηριότητά τους.

8. Οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 7 εφαρμόζονται και για τις υποχρεώσεις των ΟΤΑ Α' βαθμού που προκύπτουν είτε από την οργάνωση της εναλλακτικής διαχείρισης των δημοτικών αποβλήτων συσκευασιών είτε από την εκτέλεση της σύμβασης συνεργασίας με φορέα ΣΣΕΔ. Οι ΟΤΑ Α' βαθμού λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για την ομαλή και αποδοτική λειτουργία της εναλλακτικής διαχείρισης. Τα μέτρα αυτά αναφέρονται κυρίως στην εφαρμογή συστημάτων επιστροφής και συλλογής των αποβλήτων συσκευασιών με υποχρεωτική τη συμμετοχή του καταναλωτή ή του τελικού χρήστη. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου του ΟΤΑ Α' Βαθμού που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να εξειδικεύονται τα μέτρα του προηγούμενου εδαφίου και να προβλέπεται η επιβολή προστίμου από είκοσι (20) έως πεντακόσια (500) ευρώ, ανάλογα με τη βαρύτητα και τη συχνότητα της παράβασης, σε βάρος του καταναλωτή ή του τελικού χρήστη που δεν συμμορφώνεται με τα μέτρα αυτά.

9. Με απόφαση του Δ.Σ. του Ε.Ο.ΑΝ., η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται το ειδικότερο περιεχόμενο της έκθεσης της παραγράφου 4, τα ελάχιστα μέτρα που λαμβάνονται για την ομαλή και αποδοτική λειτουργία της

εναλλακτικής διαχείρισης, σύμφωνα με την παράγραφο 5, και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

10. Δεν αποκλείεται η δραστηριότητα των ατόμων που ευκαιριακά ασχολούνται με τη συλλογή ανακυκλώσιμων χρησιμοποιημένων υλικών, των σχολείων, των προσκόπων και των οικολογικών οργανώσεων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, με την προϋπόθεση ότι δεν παρακωλύεται το έργο των εγκεκριμένων συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης. Οι ΟΤΑ α' βαθμού ενθαρρύνουν και δύνανται να συμμετέχουν σε πρωτοβουλίες σύνδεσης της ανακύκλωσης με δραστηριότητες ιδίως αθλητικές, πολιτιστικές και εκπαιδευτικές, όπως το οικολογικό εισιτήριο.

Άρθρο 12

Υποχρεώσεις διακινητών συσκευασίας και φορέων λειτουργίας χώρων συνάθροισης κοινού, μαζικής εστίασης και υπηρεσιών του Δημοσίου

3. Οι δημόσιες υπηρεσίες, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οι δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμοί, καθώς και οι ΟΤΑ, υποχρεούνται να διασφαλίζουν τη χωριστή συλλογή των επιμέρους υλικών συσκευασίας, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 7.

Άρθρο 17

Ειδικές διατάξεις οργάνωσης και λειτουργίας ΑΣΕΔ και ΣΣΕΔ αποβλήτων άλλων προϊόντων

2. Οι δημόσιες υπηρεσίες, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οι δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμοί, καθώς και οι ΟΤΑ οργανώνουν τη συλλογή των αποβλήτων των άλλων προϊόντων που προέρχονται από τη δραστηριότητά τους, σε συνεργασία με τα ΣΣΕΔ αποβλήτων άλλων προϊόντων, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά με την κοινή υπουργική απόφαση της παραγράφου 1.

29. Ν. 2946/2001

Άρθρο 3

Χώροι στους οποίους επιτρέπεται η υπαίθρια διαφήμιση

1. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού καθορίζουν, στα διοικητικά όριά τους, επαρκείς και πρόσφορους χώρους, στους οποίους και μόνον επιτρέπεται να τοποθετούνται ειδικά διαμορφωμένα πλαίσια για την προβολή των διαφημίσεων που αναφέρονται στην περίπτωση α' της παρ. 2 του άρθρου 1. Ο καθορισμός γίνεται με απόφαση του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου, η οποία εκδίδεται υποχρεωτικά τρεις τουλάχιστον μήνες πριν από τη λήξη του ημερολογιακού έτους και ισχύει για τα τρία επόμενα έτη. Αν η προθεσμία παρέλθει άπρακτη, τη σχετική απόφαση εκδίδει ο Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας μέχρι τη λήξη του ημερολογιακού έτους. Αν δεν καθοριστούν χώροι κατά τα οριζόμενα ανωτέρω, δεν επιτρέπεται η χρήση κοινόχρηστων, δημοτικών ή κοινοτικών χώρων για την προβολή υπαίθριων διαφημίσεων. Η μη έκδοση της απόφασης αυτής μέσα στην ανωτέρω προθεσμία συνιστά σοβαρή παράβαση των καθηκόντων τους, κατά την έννοια της παρ. 2 του άρθρου 184 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (Π.Δ. 410/1995, ΦΕΚ 231 Α').

2. Οι αποφάσεις της προηγούμενης παραγράφου εκδίδονται ύστερα από γνώμη της πρωτοβάθμιας Επιτροπής Πολεοδομικού και Αρχιτεκτονικού Ελέγχου (Ε.Π.Α.Ε.) της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, η οποία παρέχεται υποχρεωτικά μέσα στην προθεσμία του επόμενου εδαφίου, ύστερα από έγγραφη πρόσκληση του αρμόδιου Ο.Τ.Α., που απευθύνεται στην Ε.Π.Α.Ε. το αργότερο δύο μήνες πριν τη λήξη των προθεσμιών της προηγούμενης παραγράφου. Η Ε.Π.Α.Ε. εξετάζει τον περιβάλλοντα χώρο, κρίνει αν παραβιάζεται η αισθητική του με την προβολή υπαίθριας διαφήμισης και αποφαινεται το αργότερο ένα μήνα πριν από τη λήξη των προθεσμιών της προηγούμενης παραγράφου. Αν

η Ε.Π.Α.Ε. δεν παράσχει τη γνώμη της μέσα στην ανωτέρω προθεσμία, οι αποφάσεις της προηγούμενης παραγράφου εκδίδονται χωρίς τη γνώμη αυτή.

3. Το δικαίωμα παραχώρησης της χρήσης των χώρων που αναφέρονται στην παρ. 1 για υπαίθρια διαφήμιση, ανήκει στον Ο.Τ.Α. α' βαθμού, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για την εκμίσθωση ακινήτων των Δήμων και Κοινοτήτων.

Εφόσον η παραχώρηση της χρήσης γίνεται σε συνδυασμό με την ανάληψη εκ μέρους του μισθωτού της υποχρέωσης προμήθειας ειδών ή της παροχής υπηρεσιών προς το Δήμο ή την Κοινότητα, τότε εφαρμόζονται αντίστοιχα και οι διατάξεις των προεδρικών διαταγμάτων 370/1995 (ΦΕΚ 199 Α') και 346/1998 (ΦΕΚ 230 Α'), όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν, εάν η προέχουσα παροχή είναι η προμήθεια ειδών ή η παροχή υπηρεσιών.

Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζονται και για την παραχώρηση χώρων για την προβολή υπαίθριας διαφήμισης στους χώρους και τα οχήματα που αναφέρονται στην περ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 1, εάν ο φορέας που προβαίνει στην παραχώρηση υπάγεται στο πεδίο ρύθμισης των ανωτέρω διαταγμάτων.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών ρυθμίζεται κάθε θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.

[...]

[...]

8. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Πολιτισμού, ρυθμίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις τοποθέτησης, στους χώρους όπου επιτρέπεται η προβολή υπαίθριας διαφήμισης, ειδικά διαμορφωμένων πλαισίων για την προβολή τους, η μορφή, το μέγεθος και τα υλικά από τα οποία αποτελούνται αυτά, οι επιβαλλόμενες αποστάσεις από τη ρυμοτομική γραμμή και το κράσπεδο του πεζοδρομίου, οι επιβαλλόμενες αποστάσεις μεταξύ των πλαισίων, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για τη χρήση των χώρων και την τοποθέτηση των πλαισίων αυτών

Με όμοια απόφαση μπορεί να επιτρέπεται η τοποθέτηση κατασκευών στους ανωτέρω χώρους, άλλης μορφής και τεχνολογίας, για την προβολή διαφημιστικών μηνυμάτων και να καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις χρήσης τους. Με όμοια απόφαση μπορεί να παρέχεται εξουσιοδότηση στο οικείο Δημοτικό ή Κοινοτικό Συμβούλιο με απόφασή του, να καθορίζει ειδικότερες προδιαγραφές, καθώς και ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις σύμφωνα με τις τοπικές ιδιαιτερότητες.

Άρθρο 5

Άδεια για την υπαίθρια διαφήμιση και την τοποθέτηση πλαισίων διαφημίσεων

1. Για την υπαίθρια διαφήμιση, απαιτείται προηγούμενη άδεια η οποία χορηγείται με απόφαση του Δημάρχου ή του Προέδρου της Κοινότητας, ύστερα από αίτηση που συνοδεύεται από τα απαραίτητα στοιχεία για τον προσδιορισμό του τέλους και προηγούμενη καταβολή του τέλους διαφήμισης που προβλέπεται στο άρθρο 15 του β.δ. 24.9/20.10.1958 "Περί Κωδικοποίησης εις Ενιαίον Κείμενον Νόμου των ισχυουσών διατάξεων περί των προσόδων των Δήμων και Κοινοτήτων" (ΦΕΚ 171 Α'), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει. Άδεια η οποία χορηγείται με απόφαση του Δημάρχου ή Προέδρου της Κοινότητας απαιτείται επίσης για την τοποθέτηση πλαισίων από τον διαφημιστή ή τον διαφημιζόμενο. Για την έκδοσή της προηγείται έλεγχος των αρμόδιων οργάνων του Δήμου ή της Κοινότητας, τα οποία εξετάζουν αν τα πλαίσια πληρούν τις προδιαγραφές, οι οποίες ορίζονται στις κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 8 του άρθρου 3.

2. Για τη χορήγηση άδειας προβολής υπαίθριας διαφήμισης ή για την τοποθέτηση πλαισίων διαφημίσεων σε ιδιωτικό κτίριο ή οικόπεδο, απαιτείται επίσης και η προηγούμενη γνώμη του αρμόδιου Τοπικού Συμβουλίου Μνημείων του Υπουργείου Πολιτισμού, που εξετάζει αν περιορίζεται η θέα και προκαλείται υποβάθμιση μνημείων και αρχαιολογικών χώρων,

καθώς και γνώμη της πρωτοβάθμιας Ε.Π.Α.Ε., η οποία εξετάζει αν θίγεται η αισθητική της περιοχής, αν επιβαρύνεται στατικώς το κτίριο ή αν δημιουργείται τεχνικό πρόβλημα σε αυτό από τη διαφημιστική κατασκευή. Οι γνώμες του προηγούμενου εδαφίου παρέχονται μέσα σε προθεσμία ενός μηνός από την υποβολή της σχετικής αίτησης. Αν παρέλθει άπρακτη η ανωτέρω προθεσμία, η άδεια εκδίδεται χωρίς τις γνώμες αυτές. Η άδεια της παραγράφου αυτής ισχύει μέχρι τρία έτη και μπορεί να ανανεώνεται μία ή περισσότερες φορές, για ίσο χρονικό διάστημα, με την ίδια διαδικασία.

3. Για την προβολή υπαίθριας διαφήμισης και την τοποθέτηση πλαισίων διαφημίσεων στους χώρους και τα οχήματα που αναφέρονται στην περ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 1, απαιτείται προηγούμενη άδεια, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 1, η οποία ισχύει μέχρι τρία έτη και μπορεί να ανανεώνεται μία ή περισσότερες φορές, για ίσο χρονικό διάστημα, με την ίδια διαδικασία. Για διαφημίσεις και πλαίσια που τοποθετούνται ή προβάλλονται μέσα ή στην εξωτερική επιφάνεια των οχημάτων της ανωτέρω περίπτωσης, αρμόδιος Δήμος ή Κοινότητα για τη χορήγηση της άδειας είναι εκείνος στα διοικητικά όρια του οποίου εδρεύει η επιχείρηση που εκμεταλλεύεται τα οχήματα.

4. Για διαφημίσεις οι οποίες διενεργούνται από τον αέρα, αρμόδιος για τη χορήγηση της άδειας, Δήμος ή Κοινότητα, είναι εκείνος στα διοικητικά όρια του οποίου έχει την έδρα της η επιχείρηση του διαφημιζόμενου.

Άρθρο 7

Παραχώρηση χώρων για την προβολή δραστηριοτήτων σε νομικά πρόσωπα που επιδιώκουν κοινωφελείς σκοπούς

Με αποφάσεις του Δημοτικού ή του Κοινοτικού Συμβουλίου ή του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας, όσον αφορά χώρους της παρ. 4 του άρθρου 3, μπορεί να παραχωρείται η χρήση χώρων των παραγράφων 1 και 4 του άρθρου 3, χωρίς αντάλλαγμα, σε νομικά πρόσωπα που επιδιώκουν κοινωφελείς σκοπούς, για την προβολή δραστηριοτήτων και μηνυμάτων τους. Για την προβολή αυτή, δεν οφείλεται τέλος διαφήμισης.

Άρθρο 8

Διοικητικές κυρώσεις

[...]

2. Το πρόστιμο επιβάλλεται με απόφαση του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου, στα διοικητικά όρια του οποίου τελέστηκε η παράβαση, ή του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας σε περίπτωση που η παράβαση τελέστηκε κατά μήκος των εθνικών οδών, και επαρχιακών οδών και εντός των ζωνών απαγόρευσης που ορίζονται στα δύο πρώτα εδάφια της παρ. 1 του άρθρου 11 του Ν. 2696/1999, του σιδηροδρομικού δικτύου, των αυτοκινητοδρόμων, των οδών ταχείας κυκλοφορίας, καθώς και στους χώρους των σταθμών εξυπηρέτησης αυτοκινήτων (Σ.Ε.Α.). Το πρόστιμο εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων και αποδίδεται στον οικείο Ο.Τ.Α. α' βαθμού, ή, προκειμένου για το πρόστιμο που έχει επιβληθεί με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας, στην οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση.

3. Το ύψος του προστίμου ανέρχεται από πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) δραχμές μέχρι δέκα εκατομμύρια (10.000.000) δραχμές και επιβάλλεται αναλόγως με τις περιστάσεις.

[...]

Άρθρο 9

Αφαίρεση παράνομων υπαίθριων διαφημίσεων και επιγραφών

1. Η αφαίρεση των παράνομων διαφημιστικών πλαισίων και διαφημίσεων και των παράνομων επιγραφών γίνεται με την επιφύλαξη των όσων προβλέπονται στην παράγραφο 8, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας ή από υπάλληλο της Περιφέρειας που εξουσιοδοτείται από το Γενικό Γραμματέα για παράνομα πλαίσια, διαφημίσεις και

επιγραφές κατά μήκος των εθνικών και επαρχιακών οδών και εντός των ζωνών απαγόρευσης που ορίζονται στα δύο πρώτα εδάφια της παρ. 1 του άρθρου 11 του Ν. 2696/1999, κατά μήκος του σιδηροδρομικού δικτύου, των αυτοκινητοδρόμων, των οδών ταχείας κυκλοφορίας, καθώς και στους χώρους των σταθμών εξυπηρέτησης αυτοκινήτων (Σ.Ε.Α.) ή με απόφαση του Δημάρχου ή του Προέδρου της Κοινότητας σε κάθε άλλη περίπτωση.

Η απόφαση εκδίδεται αφού προηγουμένως γίνει διαπίστωση της παράβασης και συνταχθεί σχετική πράξη αυτοψίας από τα αρμόδια όργανα. Σε περίπτωση επανατοποθέτησης των αφαιρούμενων υπαίθριων διαφημίσεων ή επιγραφών ή των πλασιών τους, είτε με την ίδια είτε με άλλη μορφή, η αφαίρεσή τους γίνεται με βάση την αρχική πράξη και δεν απαιτείται η έκδοση νέας πράξης.

2. Μετά την κοινοποίηση της αποφάσεως της προηγούμενης παραγράφου, ο Δήμος, η Κοινότητα ή η Περιφέρεια, κατά περίπτωση, υποχρεούνται να αφαιρέσουν με συνεργεία τους τις παράνομες υπαίθριες διαφημίσεις ή επιγραφές ή και τα παράνομα πλαίσια και υποστηρίγματα των διαφημίσεων, ανεξάρτητα από το ιδιοκτησιακό καθεστώς του χώρου στον οποίο συντελέστηκε η παράβαση, ανεξάρτητα από την επιβολή προστίμου και χωρίς να δημιουργείται καμία ευθύνη των ανωτέρω και των οργάνων τους για την τύχη των αφαιρούμενων διαφημίσεων, κατασκευών και υλικών ή επιγραφών.

[...]

5. Οι δαπάνες αφαίρεσης, οι δαπάνες αποκαταστάσεως του χώρου και κάθε άλλη συναφής με την αφαίρεση δαπάνη, καταλογίζονται σε βάρος των υπαιτίων με απόφαση του Δημάρχου ή του Προέδρου της Κοινότητας ή του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας και εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε..

[...]

8. Πλαίσια και διαφημίσεις που τοποθετούνται σε δημοτικούς, κοινοτικούς ή κοινόχρηστους χώρους, που δεν καθορίστηκαν για την προβολή υπαίθριας διαφήμισης σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 3, ή στα οποία δεν αναγράφονται τα στοιχεία της παρ. 2 του άρθρου 4 θεωρούνται ρύποι και απομακρύνονται άμεσα, κατά τις σχετικές διατάξεις των οικείων κανονισμών καθαριότητας, με ευθύνη των Δήμων και Κοινοτήτων, ή του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας χωρίς να απαιτείται η έκδοση απόφασης κατά τα οριζόμενα στην παρ. 1 του παρόντος άρθρου.

30. Ν. 3010/2002

Άρθρο 5

Διαδικασία οριοθέτησης και ρυθμίσεις θεμάτων για τα υδατορέματα

[...]

2. Έργα αντιπλημμυρικής προστασίας σε υδατορέματα μπορεί να μελετώνται και να εκτελούνται από τους Ο.Τ.Α. Α' και Β' βαθμού ή να ανατίθενται από αυτούς σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, εφόσον τα συγκεκριμένα υδατορέματα βρίσκονται εξ ολοκλήρου εντός των διοικητικών τους ορίων και δεν αποτελούν κλάδο άλλου υδατορέματος, εκτός των διοικητικών τους ορίων. Σε περίπτωση που το υδατόρεμα εκτείνεται σε διοικητικά όρια περισσότερων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, τα ως άνω αντιπλημμυρικά έργα μπορούν να μελετώνται και να εκτελούνται από τις αρμόδιες Διευθύνσεις της οικείας Περιφέρειας.

Για την περιοχή της Περιφέρειας Αττικής στις περιπτώσεις που η αρμοδιότητα ανήκει στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, τα έργα αντιπλημμυρικής προστασίας μπορεί να μελετώνται και να εκτελούνται και από τις οικείες Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις ύστερα από απόφαση που εκδίδεται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9 παρ. 4 του Ν. 2576/1998 (ΦΕΚ 25 Α') και σύμφωνα με τους όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται στην απόφαση αυτή. Η έγκριση των μελετών αυτών γίνεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στην

προηγούμενη απόφασή του. Ο έλεγχος τήρησης των κειμένων διατάξεων για τα υδατορέματα στα διοικητικά όρια κάθε νομού ασκείται από τις αρμόδιες τεχνικές υπηρεσίες της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Διατάξεις που προβλέπουν αρμοδιότητα ελέγχου και άλλων οργάνων διατηρούνται σε ισχύ.

Με αποφάσεις του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί ο παραπάνω έλεγχος να ανατίθεται στους οικείους Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού, που μπορούν να ασκήσουν τα καθήκοντα αυτά.

Άρθρο 9 **Άνευ τίτλου**

1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του ν. 3920/2011 (Α΄ 33) για την εξυπηρέτηση των αναγκών των σταθμών: α) του Μετρό Αθήνας και του δικτύου αστικού σιδηροδρόμου και TRAM της Περιφέρειας Αττικής, καθώς και του ΜΕΤΡΟ Θεσσαλονίκης που κατασκευάστηκαν ή κατασκευάζονται από την ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ Α.Ε., β) των θυγατρικών εταιρειών της ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ Α.Ε. και γ) των λοιπών εταιρειών παροχής συγκοινωνιακού έργου (Ε.Π.Σ.Ε.) του ν. 3920/2011, μπορεί να καθορίζονται, με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Ο.Α.Σ.Α. και της Εκτελεστικής Επιτροπής του Οργανισμού Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθήνας (Ο.Ρ.Σ.Α.) για τα έργα της Περιφέρειας Αττικής ή του Σ.Α.Σ.Θ. και του Οργανισμού Ρυθμιστικού Σχεδίου Θεσσαλονίκης (Ο.Ρ.Θ.Ε.) για τα έργα της Περιφερειακής Ενότητας Θεσσαλονίκης της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, κατ' εξαίρεση από τις διατάξεις του ν. 1892/1990 (Α΄ 101) και από κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη, χώροι για την κατασκευή αμαξοστασίων του μετρό και σταθμών μετεπιβίβασης και χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων, καθώς και των αναγκαίων εγκαταστάσεων και προσβάσεων.

Στην περίπτωση τροποποίησης ρυμοτομικού σχεδίου, απαιτείται επιπλέον και γνώμη του οικείου δημοτικού συμβουλίου, η οποία παρέχεται μέσα σε προθεσμία ενός μηνός από την υποβολή σχετικής αίτησης στον οικείο Ο.Τ.Α., καθώς και γνώμη του Κεντρικού Συμβουλίου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος.

2. Οι Σταθμοί Μετεπιβίβασης (Σ.Μ.) και οι Χώροι Στάθμευσης (Χ.Σ.) κατασκευάζονται είτε σε ακίνητα που ανήκουν στην ιδιοκτησία των εταιρειών της προηγούμενης παραγράφου είτε σε ακίνητα που απαλλοτριώνονται με δαπάνη των εταιρειών αυτών για το σκοπό αυτόν, ο οποίος χαρακτηρίζεται ως δημόσιας ωφέλειας, είτε κάτω από πρασιές είτε κάτω από κοινόχρηστους χώρους, που προβλέπονται από τα εγκεκριμένα ρυμοτομικά σχέδια, καθώς και κάτω από χώρους που ανήκουν στο Δημόσιο ή σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.). Σε περίπτωση που οι χώροι αυτοί ανήκουν κατά πλήρη κυριότητα σε δήμο, απαιτείται για την κατασκευή σύμφωνη γνώμη του οικείου δημοτικού συμβουλίου, ενώ αν ανήκουν στο Δημόσιο ή λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου απαιτείται η σύμπραξη του Υπουργού Οικονομικών ή του εποπτεύοντος το νομικό πρόσωπο Υπουργού. Οι Σταθμοί Μετεπιβίβασης και οι Χώροι Στάθμευσης μπορούν επίσης να κατασκευάζονται σε ακίνητα που παραχωρούνται για το σκοπό αυτόν στις εταιρείες της προηγούμενης παραγράφου από το Δημόσιο, από φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης και λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται στη σχετική συμφωνία παραχώρησης. Οι ανωτέρω φορείς μπορούν, κατ' εξαίρεση οποιωνδήποτε γενικών ή ειδικών διατάξεων, να παραχωρούν τους ως άνω χώρους στις ως άνω εταιρείες για τους σκοπούς αυτούς. Στην περίπτωση που οι Σταθμοί Μετεπιβίβασης ή οι Χώροι Στάθμευσης κατασκευάζονται κάτω από πρασιές απαιτείται γνωμοδότηση των Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας. Στην περίπτωση που οι Σταθμοί Μετεπιβίβασης και οι Χώροι Στάθμευσης κατασκευάζονται κάτω από κοινόχρηστους χώρους, που προβλέπονται από τα εγκεκριμένα ρυμοτομικά σχέδια ή κάτω από χώρους που ανήκουν στο Δημόσιο ή Ν.Π.Δ.Δ., επιτρέπεται η

κατασκευή των εισόδων, εξόδων και των απαραίτητων υπέργειων εγκαταστάσεων στην επιφάνεια των χώρων αυτών.

[...]

Άρθρο 10

Άνευ τίτλου

Για την άμεση και μόνιμη στέγαση των πληγέντων από σεισμούς, πλημμύρες, πυρκαγιές, κατολισθήσεις και εν γένει θεομηνίες, μπορεί η Γενική Γραμματεία Δημόσιων Έργων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων να αναλάβει την κατασκευή οικιών συμβατικής κατασκευής ή προκατασκευασμένων, θεωρουμένων των έργων αυτών ως δημόσιων έργων.

Είναι δυνατή η εκχώρηση της κατασκευής των προαναφερόμενων τύπων κατοικιών στις Περιφέρειες και στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης α΄ και β΄ βαθμού, με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομίας και Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, εφαρμοζομένων και στην περίπτωση αυτήν των διατάξεων περί εκτελέσεως δημόσιων έργων. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται και οι φορείς χρηματοδότησης και εκτέλεσης του έργου, καθώς και οι προϋποθέσεις ειδικών κατηγοριών των πληγέντων για τους οποίους θα έχουν εφαρμογή οι διατάξεις αυτές.

31. Ν. 3013/2002

Άρθρο 3

Δυναμικό και μέσα Πολιτικής Προστασίας

1. Στο δυναμικό και στα μέσα Πολιτικής Προστασίας περιλαμβάνονται:

[...]

β. Το σύνολο των κρατικών υπηρεσιών, οι υπηρεσίες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας, που είναι υπεύθυνες σε επιχειρησιακό επίπεδο για τις επιμέρους δράσεις Πολιτικής Προστασίας και, κυρίως, για την ετοιμότητα και την αντιμετώπιση των καταστροφών [όπως Πυροσβεστικό Σώμα, Λιμενικό Σώμα-Ελληνική Ακτοφυλακή, ΕΛ.ΑΣ., Ε.Κ.Α.Β., Ένοπλες Δυνάμεις, Ο.Α.Σ.Π., υπηρεσίες της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, της Περιφέρειας, των Δήμων, της Δ.Ε.Η. Α.Ε. και των θυγατρικών της (Α.Δ.Μ.Η.Ε., Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε. κ.λπ.), του Ο.Τ.Ε. Α.Ε. και των θυγατρικών του, της Ε.ΥΔ.Α.Π. Α.Ε., της Δ.Ε.Π.Α. Α.Ε., της Δ.Ε.Σ.Φ.Α. Α.Ε., της Ε.Μ.Υ. κ.λπ.].

[...]

2. α. Σε περιπτώσεις γενικών καταστροφών, περιφερειακών και τοπικών μεγάλης έντασης ή καταστροφών εξειδικευμένου χαρακτήρα, καθώς και σε περίπτωση κατάστασης έκτακτης ανάγκης, εντάσσονται στις δυνάμεις της Πολιτικής Προστασίας, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας ή του εξουσιοδοτημένου Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή του εξουσιοδοτημένου Περιφερειάρχη, πολίτες με ειδικές γνώσεις και εμπειρία, καθώς και πάσης φύσεως μέσα που ανήκουν σε φυσικά και νομικά πρόσωπα με τους αντίστοιχους χειριστές τους, εφόσον τούτο κρίνεται αναγκαίο για την αντιμετώπιση των καταστροφών.

[...]

Άρθρο 10

Καθορισμός Αποκεντρωμένων Οργάνων Πολιτικής Προστασίας

Πέραν του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας, ο οποίος έχει την ευθύνη του συντονισμού και της επίβλεψης του έργου της πολιτικής προστασίας σε ολόκληρη την επικράτεια, αποκεντρωμένα όργανα σχεδιασμού και εφαρμογής μέτρων πολιτικής προστασίας είναι:

α. οι Γενικοί Γραμματείς των Περιφερειών,

β. οι Νομάρχες και

γ. οι Δήμαρχοι και οι Πρόεδροι των κοινοτήτων.

Άρθρο 13

Αρμοδιότητες Δημάρχων και Προέδρων Κοινοτήτων Σύσταση Γραφείων Πολιτικής

Προστασίας σε Ο.Τ.Α.

Συντονιστικό Τοπικό Όργανο

1. Οι Δήμαρχοι και οι Πρόεδροι Κοινοτήτων έχουν τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α. Συντονίζουν και επιβλέπουν το έργο της πολιτικής προστασίας για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των καταστροφών, εφόσον συμβαίνουν εντός των διοικητικών ορίων των αντίστοιχων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.).

β. Έχουν την ευθύνη εφαρμογής του ετήσιου εθνικού σχεδιασμού πολιτικής προστασίας, κατά το σκέλος που τα οικεία περιφερειακά προγράμματα, μέτρα και δράσεις έχουν τοπικό χαρακτήρα αναφορικά με τους αντίστοιχους Ο.Τ.Α..

γ. Διατυπώνουν εισήγηση για το σχεδιασμό πολιτικής προστασίας του Ο.Τ.Α., η οποία υποβάλλεται στο Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας για τη διαμόρφωση σχετικής πρότασης, στο πλαίσιο της πρόβλεψης του άρθρου 11 παρ. 1γ του παρόντος νόμου.

δ. Έχουν την ευθύνη της διάθεσης και του συντονισμού δράσης του απαραίτητου δυναμικού και μέσων για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των καταστροφών εντός των ορίων του οικείου Ο.Τ.Α..

2. α. Σε όλους τους δήμους, λειτουργεί, στο πλαίσιο της υπάρχουσας οργανικής διάρθρωσης, γραφείο πολιτικής προστασίας, οι αρμοδιότητες του οποίου συναρτώνται με την εξασφάλιση της αναγκαίας οργάνωσης και υποδομής προς λήψη μέτρων πολιτικής προστασίας.

3. α. Στην έδρα κάθε δήμου συνιστάται Συντονιστικό Τοπικό Όργανο.

β. Το ανωτέρω Όργανο αποτελείται από τους:

ι. Δήμαρχο ως Πρόεδρο.

ii. Δύο Δημοτικούς Συμβούλους, που ορίζονται με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, εκ των οποίων ο ένας προέρχεται από τη μειοψηφία.

iii. Ειδικευμένα στελέχη πολιτικής προστασίας της Περιφέρειας και του νομού.

iv. Εκπρόσωπο Στρατιωτικού Διοικητή της περιοχής, Διοικητή Αστυνομικού Τμήματος της έδρας του δήμου, Προϊστάμενο του Ειδικού Προσωπικού της Δημοτικής Αστυνομίας, εκπρόσωπο της Λιμενικής Αρχής, εφόσον έχει ως έδρα τον αντίστοιχο δήμο και διοικητή της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας της έδρας του δήμου ή εκπρόσωπο της αντίστοιχης της έδρας του νομού.

v. Προϊστάμενο τεχνικών υπηρεσιών του Ο.Τ.Α..

vi. Προϊστάμενο του οικείου δασαρχείου ή εκπρόσωπο της Διεύθυνσης Δασών της Περιφέρειας.

vii. Εκπροσώπους Εθελοντικών Οργανώσεων Πολιτικής Προστασίας.

γ. Στις συνεδριάσεις λαμβάνουν μέρος εκπρόσωποι κοινωνικών φορέων της έδρας του δήμου, καθώς και άλλοι εκπρόσωποι υπηρεσιών, μετά από πρόσκληση του Προέδρου.

δ. Κατά τη διάρκεια της εξέλιξης της καταστροφής, καθώς και του έργου αποκατάστασης των ζημιών, το πιο πάνω Όργανο λειτουργεί σε εικοσιτετράωρη βάση, με δυνατότητα συνέχισης της συνεδρίασης και με τους οριζόμενους, από τους μετέχοντες, αναπληρωτές τους.

32. Ν. 3106/2003

Άρθρο 8

Υπαγωγή των ΚΕ.Φ.Ο. και άλλων υπηρεσιών Κοινωνικής Φροντίδας στους Ο.Τ.Α.

1. Τα Κέντρα Φροντίδας Οικογένειας (ΚΕ.Φ.Ο.) του Ε.Ο.Κ.Φ., που έχουν συσταθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.Δ. 572/1970 (ΦΕΚ 125 Α'), από την έναρξη ισχύος του παρόντος

άρθρου υπάγονται στους δήμους και στις κοινότητες, στη διοικητική περιφέρεια των οποίων λειτουργούν. Με απόφαση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου ορίζεται αν τα ανωτέρω κέντρα θα λειτουργούν ως υπηρεσίες του δήμου ή της κοινότητας ή ως δημοτικά ή κοινοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου του άρθρου 203 του Π.Δ. 410/1995 (ΦΕΚ 231 Α'). Με την ίδια απόφαση τροποποιούνται ανάλογα, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν, οι οργανισμοί εσωτερικής υπηρεσίας του δήμου ή της κοινότητας ή συνιστώνται νομικά πρόσωπα, με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 203 του Π.Δ. 410/1995. Με όμοιες αποφάσεις των δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων μπορεί να συγχωνεύονται σε ένα δημοτικό ή κοινοτικό νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου περισσότερα από ένα ΚΕ.Φ.Ο. ή να εντάσσονται σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που λειτουργούν και υπάγονται στην εποπτεία τους. Εάν τα δημοτικά ή κοινοτικά συμβούλια μέσα σε προθεσμία τριών μηνών, από τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως των αποφάσεων που αναφέρονται στην παρ. 2 αυτού του άρθρου, δεν προβούν στην έκδοση των αποφάσεων που προβλέπονται στις διατάξεις των προηγούμενων εδαφίων, οι σχετικές αποφάσεις εκδίδονται με μόνη απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

[...]

Άρθρο 12

Ερανικά Συστήματα Μακράς Διάρκειας

[...]

2. Τα Ε.Σ.Μ.Δ. επιτρέπεται να οργανώνονται:

[...]

(4) Από οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Υγείας και Πρόνοιας μπορεί να χορηγούνται άδειες Ε.Σ.Μ.Δ. στους Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού, για άνοιγμα λογαριασμών σε τραπεζικά ιδρύματα που έχουν συσταθεί και λειτουργούν νομίμως εντός της Ελληνικής Επικράτειας, με αποκλειστικό σκοπό την αξιοποίηση των εσόδων που θα προκύψουν για την κάλυψη των τοπικών αναγκών που απορρέουν από τις συγκεκριμένες έκτακτες ανάγκες ή ειδικές καταστάσεις και οι οποίες προσδιορίζονται στην απόφαση αυτή.

[...]

33. Ν. 3481/2006

Άρθρο 7

Συντήρηση οδών

3. Με αποφάσεις των κατά τόπους αρμόδιων Γενικών Γραμματέων των Περιφερειών της Χώρας, οι οποίες λαμβάνουν υπόψη την απόφαση της παραγράφου 2 και εκδίδονται εντός έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος της και δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι οδοί που ανήκουν στην αρμοδιότητα συντήρησης των υπηρεσιών της οικείας Περιφέρειας και των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων. Αρμόδιοι προς συντήρηση όλων των υπόλοιπων δημόσιων οδών είναι οι δήμοι και οι κοινότητες, ο καθένας μέσα στα όρια της διοικητικής του περιφέρειας.

4. Για την εφαρμογή των παραγράφων 2 και 3, ως «συντήρηση» νοείται η αποκατάσταση των βλαβών του οδοστρώματος και των στοιχείων ασφαλείας της οδού (στηθαία, νησίδες ασφαλείας, σήμανση κ.ο.κ.), επιφυλασσομένων των διατάξεων που ισχύουν κάθε φορά για την αρμοδιότητα και τις ευθύνες των Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας. Την υπηρεσία που έχει κατά τα ανωτέρω την αρμοδιότητα συντήρησης των οδών βαρύνει η υποχρέωση και η δαπάνη ηλεκτροφωτισμού τους, σύμφωνα με τις ισχύουσες τεχνικές προδιαγραφές. Με τις διατάξεις του παρόντος δεν θίγονται οι αρμοδιότητες που αφορούν την καθαριότητα της επιφάνειας των οδών.

5. Οι αρμόδιες για τη συντήρηση των οδών υπηρεσίες υποχρεούνται να ελέγχουν, τουλάχιστον ανά δεκαπενθήμερο, τις οδούς της αρμοδιότητάς τους, για τη διαπίστωση βλαβών του οδοστρώματος και των λοιπών στοιχείων ασφαλείας της οδού και να καταγράφουν τα ευρήματα σε ειδικό βιβλίο, που τηρείται με ευθύνη του Προϊσταμένου τους. Τα όργανα της Ελληνικής Αστυνομίας υποχρεούνται να ειδοποιούν αμέσως και εγγράφως τις αρμόδιες για τη συντήρηση των οδών υπηρεσίες, για την ύπαρξη βλαβών του οδοστρώματος και των στοιχείων ασφαλείας των οδών που υποπίπτουν στην αντίληψή τους και εκθέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια των χρηστών της οδού. Κάθε ενδιαφερόμενος πολίτης μπορεί να προβαίνει επίσης σε γραπτή ειδοποίηση των αρμόδιων για τη συντήρηση υπηρεσιών, με οποιοδήποτε μέσο (όπως ιδίως τηλεομοιοτυπία, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, ταχυδρομική επιστολή), η οποία καταχωρίζεται από τις ως άνω υπηρεσίες στο τηρούμενο ειδικό βιβλίο.

6. Η αρμόδια προς συντήρηση της οδού υπηρεσία υποχρεούται να πραγματοποιήσει με όργανά της αυτοψία της βλάβης, μέσα σε δύο (2) εργάσιμες ημέρες αφότου λάβει με οποιοδήποτε τρόπο γνώση αυτής και να συντάξει συνοπτική έκθεση περί της έκτασης και του είδους της και της ύπαρξης ή μη ανάγκης άμεσης αντιμετώπισης. Εφόσον κατά την αυτοψία διαπιστωθεί επικινδυνότητα της βλάβης για την οδική ασφάλεια, λαμβάνονται άμεσα από τους διενεργούντες την αυτοψία τα απαραίτητα μέτρα για την προσωρινή της αποκατάσταση, εφόσον αυτή είναι δυνατή, άλλως για την οριοθέτηση και την κατάλληλη σήμανσή της, προς αποφυγή ατυχημάτων. Η αποκατάσταση των βλαβών που κρίνονται επικίνδυνες για την οδική ασφάλεια ολοκληρώνεται υποχρεωτικά εντός δέκα (10) ημερών από τη διενέργεια της αυτοψίας. Οι ενέργειες της παραγράφου αυτές καταγράφονται σε ειδικό Πρωτόκολλο Αντιμετώπισης Βλάβης, το οποίο συντάσσεται και υπογράφεται από τον υπάλληλο ή τους υπαλλήλους που ορίστηκαν υπεύθυνοι κατά τα ανωτέρω και θεωρείται από τον αρμόδιο προϊστάμενο της υπηρεσίας. Η μη τήρηση των υποχρεώσεων αυτής και της προηγούμενης παραγράφου με υπαιτιότητα των αρμόδιων οργάνων συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα.

7. Οι επιχειρήσεις και οι Οργανισμοί Κοινής Ωφέλειας, όπως ιδίως η Ε.ΥΔ.Α.Π. Α.Ε., η Δ.Ε.Η. Α.Ε., ο Ο.Τ.Ε. Α.Ε., η Δ.ΕΠ.Α. Α.Ε., οι δημοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης και αποχέτευσης και τα νομικά ή φυσικά εν γένει πρόσωπα που εκτελούν έργα επί των οδών, υποχρεούνται να αποκαθιστούν πλήρως τις τομές και παντοειδείς φθορές του οδοστρώματος και των λοιπών στοιχείων ασφαλείας των οδών, εντός της προθεσμίας που αναγράφεται στην άδεια που εκδίδει η αρμόδια για τη συντήρηση της οδού υπηρεσία κατά την παρ. 3 του άρθρου 47 του ν. 2696/1999 (Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας – ΦΕΚ 57 Α΄) και η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τις δέκα (10) ημέρες από του πέρατος των εργασιών, επί των τμημάτων των οδών τα οποία παραδίδονται στην κυκλοφορία. Αν δεν αποκατασταθούν οι βλάβες και τομές του οδοστρώματος ή δεν αποκατασταθούν εντέχνως και επαρκώς, κατά την κρίση του οικείου φορέα συντήρησης της οδού, ο φορέας αυτός υποχρεούται να αποκαταστήσει τη βλάβη εις βάρος και για λογαριασμό του προσώπου για λογαριασμό του οποίου εκτελείται το έργο και περαιτέρω να βεβαιώσει και εισπράξει τη σχετική δαπάνη κατά τις διατάξεις είσπραξης των δημοσίων εσόδων.

8. Οι διατάξεις του παρόντος δεν επηρεάζουν την κατάταξη και χαρακτηρισμό των οδών και τις συνέπειες που απορρέουν από την κατάταξη, κατά τις ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 8

Αντιπλημμυρική προστασία και ρυθμίσεις θεμάτων της «Ε.ΥΔ.Α.Π. Α.Ε.»

1. Η ευθύνη για τον καθαρισμό, συντήρηση και λειτουργία των φρεατίων υδροσυλλογής του δικτύου ομβρίων υδάτων και των συνδετηρίων αγωγών με τους αποδέκτες, που βρίσκεται μέσα στα όρια της περιοχής ευθύνης της Εταιρείας Ύδρευσης και Αποχέτευσης Πρωτεύουσας Α.Ε., όπως αυτή ορίζεται από τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, μεταφέρεται από την 1η Ιανουαρίου 2008 στους οικείους Δήμους και Κοινότητες της

Περιφέρειας Αττικής για την περιοχή αρμοδιότητάς τους, με εξαίρεση τις οδούς για τις οποίες η αρμοδιότητα συντήρησης ανήκει στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και στην Περιφέρεια Αττικής, όπως ορίζεται με τις αποφάσεις που θα εκδοθούν κατ' εξουσιοδότηση των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 7. Στους ανωτέρω Δήμους και Κοινότητες ανήκει επίσης η συντήρηση των καλυμμάτων των φρεατίων επίσκεψης των δικτύων ομβρίων, στο οδικό δίκτυο στο οποίο έχουν την ευθύνη συντήρησης. Από το οικονομικό έτος 2008 και εφεξής οι σχετικές πιστώσεις εγγράφονται στον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και κατανέμονται στους οικείους Ο.Τ.Α. με απόφαση του οικείου Υπουργού, κατ' αναλογία με τον αριθμό των φρεατίων υδροσυλλογής που υφίστανται σε καθένα εξ αυτών.

34. Ν. 3730/2008

Άρθρο 5

Φορείς προστασίας και ελέγχου για τη χρήση καπνού και αλκοόλ

[...]

Αρμόδιες αρχές για τον έλεγχο εφαρμογής του παρόντος, τη βεβαίωση των παραβάσεων και την επιβολή κυρώσεων είναι οι Διευθύνσεις Δημόσιας Υγείας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης β' βαθμού, η Δημοτική Αστυνομία, οι υπάλληλοι επιθεωρητές της Διεύθυνσης Επιθεώρησης Ε.Ο.Τ. του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού, οι επιθεωρητές εργασίας του Σώματος Επιθεωρητών Εργασίας (Σ.Ε.Π.Ε.) του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, ο Τομέας Ελέγχου Καπνού και Αλκοόλ του Σώματος Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας (Σ.Ε.Υ.Π.), οι ιατροί και οδοντίατροι Δημόσιας Υγείας του κλάδου ΕΣΥ και οι επόπτες δημόσιας υγείας της κεντρικής υπηρεσίας του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, καθώς και οι λιμενικές αρχές.

35. Ν. 3731/2008

Άρθρο 1

Αρμοδιότητες της Δημοτικής Αστυνομίας

1. Η Δημοτική Αστυνομία ασκεί στο πλαίσιο των διατάξεων των άρθρων 75 και 79 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, που κυρώθηκε με το ν. 3463/2006 (ΦΕΚ 114 Α), τις εξής αρμοδιότητες:
  - (1) Ελέγχει την τήρηση των διατάξεων που αφορούν την ύδρευση, την άρδευση και την αποχέτευση, όπως αυτές περιλαμβάνονται στην εκάστοτε κείμενη νομοθεσία, στις τοπικές κανονιστικές αποφάσεις που εκδίδουν οι δημοτικές και κοινοτικές αρχές και στις αποφάσεις των διοικητικών συμβουλίων των δημοτικών επιχειρήσεων ύδρευσης και αποχέτευσης.
  - (2) Ελέγχει την τήρηση των όρων που προβλέπονται στην κείμενη νομοθεσία και στις τοπικές κανονιστικές αποφάσεις που εκδίδουν οι δημοτικές και κοινοτικές αρχές, για τη χρήση των αλσών και των κήπων, των πλατειών, των παιδικών χαρών και των λοιπών κοινόχρηστων χώρων.
  - (3) Ελέγχει την τήρηση των όρων οι οποίοι προβλέπονται στην κείμενη νομοθεσία και στις τοπικές κανονιστικές αποφάσεις που εκδίδουν οι δημοτικές και κοινοτικές αρχές, για τη χρήση και λειτουργία των δημοτικών και κοινοτικών αγορών, των εμποροπανηγύρεων, των ζωο-πανηγύρεων, των χριστουγεννιάτικων αγορών και γενικά των υπαίθριων δραστηριοτήτων.
  - (4) Ελέγχει την τήρηση των διατάξεων που αφορούν στο υπαίθριο εμπόριο και στις λαϊκές αγορές.
  - (5) Ελέγχει την τήρηση των διατάξεων που αφορούν στην υπαίθρια διαφήμιση, καθώς και τον έλεγχο της τήρησης ειδικότερων προδιαγραφών κατασκευής και προϋποθέσεων τοποθέτησης διαφημιστικών πλασιών,

που τυχόν έχουν τεθεί με τοπικές κανονιστικές αποφάσεις, από τις δημοτικές και κοινοτικές αρχές.

(6) Ελέγχει την τήρηση της καθαριότητας σε κοινόχρηστους υπαίθριους χώρους της εδαφικής περιφέρειας του οικείου δήμου ή κοινότητας και γενικότερα την τήρηση των κανόνων που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία και τις τοπικές κανονιστικές αποφάσεις που εκδίδουν οι δημοτικές και κοινοτικές αρχές για την αναβάθμιση της αισθητικής των πόλεων και των οικισμών.

(7) Ελέγχει την τήρηση των μέτρων που επιβάλλονται για την πρόληψη πυρκαγιών σε κοινόχρηστους υπαίθριους χώρους.

(8) Ελέγχει την τήρηση των διατάξεων που αφορούν στην κυκλοφορία των πεζών, τη στάση και στάθμευση των οχημάτων, στην επιβολή των διοικητικών μέτρων του άρθρου 103 του ν. 2696/1999, όπως ισχύει, για την παράνομη στάθμευση οχημάτων, καθώς και την εφαρμογή των διατάξεων, που αναφέρονται στην κυκλοφορία τροχοφόρων στους πεζόδρομους, πλατείες, πεζοδρόμια και γενικά σε χώρους που δεν προορίζονται για τέτοια χρήση και στην εκπομπή θορύβων από αυτά. Οι αρμοδιότητες αυτές ασκούνται, παράλληλα και κατά περίπτωση, και από την Ελληνική Αστυνομία (ΕΛ.ΑΣ.) και το Λιμενικό Σώμα. Όταν κατά την άσκηση τους επιλαμβάνονται η Δημοτική Αστυνομία και η Ελληνική Αστυνομία ή το Λιμενικό Σώμα, ταυτόχρονα, το συντονισμό έχει η Ελληνική Αστυνομία ή το Λιμενικό Σώμα, κατά περίπτωση.

(9) Ελέγχει την τήρηση των διατάξεων, που αφορούν στη ρύθμιση της κυκλοφορίας με υποδείξεις και σήματα των τροχονόμων στο δημοτικό οδικό δίκτυο και στα τμήματα του εθνικού και επαρχιακού δικτύου που διέρχονται μέσα από κατοικημένες περιοχές. Η αρμοδιότητα αυτή εξακολουθεί να ασκείται, παράλληλα και κατά περίπτωση, από την Ελληνική Αστυνομία (ΕΛ.ΑΣ.) και το Λιμενικό Σώμα. Όταν κατά την άσκηση της επιλαμβάνονται η Δημοτική Αστυνομία και η Ελληνική Αστυνομία ή το Λιμενικό Σώμα, ταυτόχρονα, το συντονισμό έχει η Ελληνική Αστυνομία ή το Λιμενικό Σώμα κατά περίπτωση.

(10) Ελέγχει την τήρηση των διατάξεων, που αφορούν τα εγκαταλελειμμένα οχήματα.

(11) Ελέγχει την τήρηση των διατάξεων, που αφορούν στη σήμανση των εργασιών που εκτελούνται στις οδούς και στις υποχρεώσεις αυτών που εκτελούν έργα και εναποθέτουν υλικά και εργαλεία στο δημοτικό και κοινοτικό οδικό δίκτυο και ελέγχει για τη λήψη μέτρων ασφάλειας και υγιεινής σε εργασίες που εκτελούνται.

(12) Ελέγχει την τήρηση των διατάξεων που αφορούν στη λειτουργία παιδότοπων.

(13) Ελέγχει την τήρηση των διατάξεων που αφορούν στη λειτουργία καταστημάτων, επιχειρήσεων, θεάτρων, κινηματογράφων, ψυχαγωγικών και λοιπών δραστηριοτήτων, για τις οποίες αρμόδιος για τη χορήγηση, ανάκληση και αφαίρεση αδειών ίδρυσης, εγκατάστασης, λειτουργίας και ασκήσεως τους είναι ο οικείος Δήμος ή Κοινότητα, εκτός από τις περιπτώσεις εκείνες για τις οποίες έχουν ορισθεί άλλες αρχές αρμόδιες για το σχετικό έλεγχο.

(14) Ελέγχει την τήρηση των διατάξεων για την ηχορρύπανση, την κοινή ησυχία και τη λειτουργία μουσικής στα καταστήματα και στα δημόσια κέντρα.

(15) Εκτελεί τις διοικητικές κυρώσεις που αφορούν τη λειτουργία καταστημάτων και επιχειρήσεων, των οποίων την άδεια ίδρυσης και λειτουργίας χορηγούν οι δημοτικές και κοινοτικές αρχές.

(16) Ελέγχει την τήρηση διατάξεων που αφορούν τους οργανωμένους από τους Δήμους και Κοινότητες χώρους προσωρινής εγκατάστασης μετακινούμενων πληθυσμιακών ομάδων.

(17) Ελέγχει την εφαρμογή των μέτρων που λαμβάνονται από τις δημοτικές και τις κοινοτικές αρχές για δραστηριότητες και καταστάσεις που εγκυμονούν κινδύνους για τη ζωή και την περιουσία των κατοίκων και ειδικότερα από τις επικίνδυνες οικοδομές, καθώς και την εφαρμογή των κανονιστικών πράξεων που τίθενται από αυτές για την προστασία της υγείας των κατοίκων από τις οχλούσες δραστηριότητες που αναφέρονται σε αυτές.

(18) Ελέγχει την τήρηση των σχετικών διατάξεων, που αφορούν στο Γενικό Οικοδομικό Κανονισμό.

(19) Αφαιρεί την άδεια οικοδομής για οφειλόμενες ασφαλιστικές εισφορές στο Ι.Κ.Α.

(20) Ελέγχει την τήρηση των μέτρων για την προστασία των μουσείων, μνημείων, σπηλαίων, αρχαιολογικών και ιστορικών χώρων της περιοχής του Δήμου ή της Κοινότητας και των εγκαταστάσεων αυτών, που λαμβάνονται από τις οικείες δημοτικές και κοινοτικές αρχές.

(21) Συμμετέχει στην εφαρμογή των σχεδίων πολιτικής προστασίας.

(22) Ελέγχει επιχειρήσεις τουριστικού ενδιαφέροντος, σχετικά με την εφαρμογή της τουριστικής νομοθεσίας (βεβαίωση παραβάσεων, εκτέλεση διοικητικών κυρώσεων, θεώρηση τιμοκαταλόγων των δωματίων των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων και καταλυμάτων) στις περιπτώσεις που αυτές λειτουργούν σε νομούς ή νησιά όπου δεν εδρεύουν υπηρεσίες του ΕΟΤ.

(23) Ελέγχει την τήρηση των διατάξεων για το ωράριο λειτουργίας των κέντρων διασκέδασης και των συναφών καταστημάτων, καθώς και των εμπορικών καταστημάτων και των καταστημάτων τροφίμων.

(24) Ελέγχει την τήρηση των διατάξεων που αφορούν τα ζώα συντροφιάς.

(25) Ελέγχει την τήρηση των διατάξεων που αφορούν τις κάθε είδους κανονιστικές αποφάσεις που εκδίδουν οι δημοτικές αρχές, καθώς και την επιβολή των πάσης φύσεως διοικητικών μέτρων που προβλέπονται από αυτές.

(26) Προστατεύει τη δημοτική και κοινοτική περιουσία.

(27) Διενεργεί αυτοψία για την εξακρίβωση των προϋποθέσεων που απαιτούνται για την έκδοση διοικητικών πράξεων από τα όργανα του Δήμου ή της Κοινότητας και, ιδίως, διενεργεί αυτοψία και συντάσσει έκθεση για την έκδοση πρωτοκόλλου διοικητικής αποβολής και για τη χορήγηση βεβαίωσης μόνιμης κατοικίας.

(28) Επιδίδει τα πάσης φύσεως έγγραφα του οικείου Δήμου ή άλλων Δημοτικών Αρχών εντός των διοικητικών ορίων του οικείου Δήμου.

2. Η Ελληνική Αστυνομία παρέχει συνδρομή στο προσωπικό της Δημοτικής Αστυνομίας κατά την άσκηση του έργου της και, ειδικότερα, σε προγραμματισμένους ελέγχους της Δημοτικής Αστυνομίας ή σε καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης, όπου τούτο προβλέπεται.

3. α) Σε όσους Δήμους ή Κοινότητες έχει συσταθεί με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας Δημοτική Αστυνομία, η οποία στελεχώνεται με προσωπικό που υπερβαίνει τα πενήντα (50) άτομα, ασκούνται όλες οι αρμοδιότητες της παραγράφου 1.

β) Εφόσον η Δημοτική Αστυνομία στελεχώνεται με προσωπικό λιγότερο των πενήντα (50) ατόμων, ασκούνται υποχρεωτικά οι αρμοδιότητες των περιπτώσεων 1-8, 10, 11, 15, 16, 19, 21, 22 και 24-28 της παραγράφου 1 του παρόντος. Οι λοιπές αρμοδιότητες εξακολουθούν να ασκούνται από την ΕΛ.ΑΣ.

γ) Για την άσκηση των αρμοδιοτήτων αυτής της παραγράφου απαιτείται η έκδοση διαπιστωτικής πράξης του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

4. Οι αρμοδιότητες της παραγράφου 1 που δεν περιλαμβάνονται στην περίπτωση β' της παραγράφου 3 μπορούν να ασκηθούν, μεμονωμένα ή στο σύνολο τους, και από Δημοτική Αστυνομία που στελεχώνεται με λιγότερους από πενήντα (50) δημοτικούς αστυνομικούς. Για την άσκηση τους εκδίδεται απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μετά από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Μέχρι την έκδοση της ανωτέρω απόφασης οι αρμοδιότητες αυτές εξακολουθούν να ασκούνται από την ΕΛ.ΑΣ.

5. Δήμοι ή Κοινότητες που δεν έχουν συστήσει Υπηρεσία Δημοτικής Αστυνομίας μπορούν να συνάπτουν συμβάσεις διαδημοτικής συνεργασίας με όμορους Δήμους ή Κοινότητες που διαθέτουν τέτοια υπηρεσία, κατά τις διατάξεις του άρθρου 222 του ν. 3463/2006, με τις οποίες τους αναθέτουν την άσκηση αρμοδιοτήτων Δημοτικής Αστυνομίας στην περιφέρεια

τους. Με τις συμβάσεις αυτές προσδιορίζονται ειδικότερα οι αρμοδιότητες που θα ασκούνται.

6. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, μετά από γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., καθορίζεται ο τρόπος άσκησης των αρμοδιοτήτων της Δημοτικής Αστυνομίας, η διαδικασία ελέγχου και βεβαίωσης των παραβάσεων και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

36. Ν. 3879/2010

Άρθρο 4

Οργάνωση του συστήματος διοίκησης της δια βίου μάθησης

5. Η διαχείριση της εφαρμογής της δημόσιας πολιτικής, των κανόνων και του Εθνικού Προγράμματος Δια Βίου Μάθησης, σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, αποκεντρώνεται στις Περιφέρειες και τους Δήμους αντίστοιχα, κατά τις διατάξεις των επόμενων άρθρων.

Άρθρο 8

Η Δια Βίου Μάθηση στους Δήμους

1. Ο Δήμος καταρτίζει, στο πλαίσιο του τοπικού αναπτυξιακού προγράμματός του, το τοπικό πρόγραμμα δια βίου μάθησης, με βάση το Εθνικό Πρόγραμμα Δια Βίου Μάθησης που προβλέπεται στην παράγραφο 3 του άρθρου 4 και το αντίστοιχο περιφερειακό πρόγραμμα δια βίου μάθησης που προβλέπεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 7. Το τοπικό πρόγραμμα δια βίου μάθησης περιλαμβάνει, ιδίως, επενδύσεις, προγράμματα ή επί μέρους δράσεις γενικής εκπαίδευσης ενηλίκων και γενικότερα δράσεις εφαρμογής της δημόσιας πολιτικής δια βίου μάθησης σε τοπικό επίπεδο, όπως είναι:

- α) οι δραστηριότητες σύνδεσης των σχολικών μονάδων με την κοινωνία,
- β) οι δράσεις επιμόρφωσης ενηλίκων, ιδίως σε τομείς της δημόσιας υγείας, του πολιτισμού, του αθλητισμού, του περιβάλλοντος, της κοινωνικής ένταξης των μεταναστών και οι δράσεις επιμόρφωσης της νέας γενιάς και της τρίτης ηλικίας, καθώς και η δημιουργία σχολών γονέων και
- γ) οι δράσεις προώθησης της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας μέσω της σύνδεσης με την τοπική οικονομία.

2. Στο τοπικό πρόγραμμα δια βίου μάθησης, σε ιδιαίτερο κεφάλαιο, μπορεί να εντάσσονται και δράσεις συλλογικού χαρακτήρα, οι οποίες υποστηρίζονται οικονομικά, επιστημονικά ή διοικητικά από το Δήμο, των δημόσιων, των κοινωνικών και των ιδιωτικών φορέων που έχουν την έδρα τους ή ασκούν δραστηριότητες στην περιφέρεια του Δήμου και είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Φορέων του Δικτύου που προβλέπεται στην παράγραφο 3 του άρθρου 17.

3. Οι δράσεις του τοπικού προγράμματος δια βίου μάθησης μπορεί να χρηματοδοτούνται από τον τακτικό προϋπολογισμό και από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων απευθείας από το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, μέσω της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης ή μέσω της αντίστοιχης Περιφέρειας, από επιχορηγήσεις και από ίδιους πόρους του Δήμου.

4. Ο Δήμος εφαρμόζει το τοπικό πρόγραμμα δια βίου μάθησης και διαχειρίζεται την εφαρμογή των πολιτικών και των κανόνων που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 4 που αφορούν τη γενική εκπαίδευση ενηλίκων στην περιφέρεια του Δήμου. Στις αρμοδιότητές του περιλαμβάνονται ιδίως:

- α) η ίδρυση και λειτουργία Κέντρων Δια Βίου Μάθησης (Κ.Δ.Β.Μ.) που οργανώνονται στο πλαίσιο της υπηρεσιακής μονάδας που ασκεί αρμοδιότητες δια βίου μάθησης ή νομικού προσώπου του Δήμου και εφαρμόζουν το τοπικό πρόγραμμα δια βίου μάθησης,
- β) η λειτουργία και διαχείριση τοπικών δομών και η εφαρμογή προγραμμάτων της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης, στο πλαίσιο προγραμματικών συμβάσεων, κατά τις διατάξεις της περίπτωσης α' της παραγράφου 6 του άρθρου 21 και

γ) η εφαρμογή προγραμμάτων των Κ.Π.Ε. του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, στο πλαίσιο προγραμματικών συμβάσεων, κατά τις διατάξεις της περίπτωσης β' της ίδιας παραγράφου.

5. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, μπορεί να μεταβιβάζονται στους Δήμους αρμοδιότητες του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων και των φορέων διοίκησης της δια βίου μάθησης των περιπτώσεων δ', ε' και στ' της παραγράφου 2 του άρθρου 3, εφόσον εξυπηρετούν αναπτυξιακού και λειτουργικού χαρακτήρα τοπικές ανάγκες και δεν αφορούν θέματα άσκησης γενικής κρατικής πολιτικής. Με το ίδιο διάταγμα ρυθμίζεται και η απόδοση των αντίστοιχων οικονομικών πόρων για την άσκησή τους.

Άρθρο 23

Ρύθμιση θεμάτων λαϊκής επιμόρφωσης και επαγγελματικής κατάρτισης

1. Από 1.1.2011, η υπηρεσιακή μονάδα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης που ασκεί αρμοδιότητες λαϊκής επιμόρφωσης ή γενικής εκπαίδευσης ενηλίκων μεταφέρεται ως σύνολο αρμοδιοτήτων, θέσεων και προσωπικού στο Δήμο που αποτελεί την πρωτεύουσα του αντίστοιχου Νομού και εντάσσεται στην υπηρεσιακή μονάδα που ασκεί αρμοδιότητες σε θέματα δια βίου μάθησης. Αν δεν υπάρχει μονάδα με αρμοδιότητες σε θέματα δια βίου μάθησης, η παραπάνω μονάδα εντάσσεται σε άλλη συναφή υπηρεσιακή μονάδα του Δήμου, που ορίζεται με απόφαση του Δημάρχου. [...]

2. Σε περίπτωση που υπάρχει αποκεντρωμένη δομή της παραπάνω υπηρεσιακής μονάδας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης σε περιφερειακό Δήμο που δεν αποτελεί πρωτεύουσα του Νομού, η δομή αυτή μεταφέρεται στον περιφερειακό Δήμο με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων των παραγράφων 1, 5, 6, 7 και 9.

3. Οι αρμοδιότητες των Νομαρχιακών Επιτροπών Λαϊκής Επιμόρφωσης (Ν.Ε.Λ.Ε.) που αφορούν θέματα επαγγελματικής κατάρτισης μεταφέρονται στην Περιφερειακή Επιτροπή Επαγγελματικής Κατάρτισης που προβλέπεται στην περίπτωση α' της παραγράφου 3 του άρθρου 7 και οι αρμοδιότητες που αφορούν θέματα λαϊκής επιμόρφωσης ή γενικής εκπαίδευσης ενηλίκων μεταφέρονται στα συλλογικά όργανα που προβλέπονται στην παράγραφο 6 του άρθρου 21.

4. Τα πιστοποιημένα Κ.Ε.Κ. των Ν.Ε.Λ.Ε. των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων μετονομάζονται σε Κ.Ε.Κ. της αντίστοιχης περιφερειακής ενότητας, διατηρούν την υποδομή και τα μέσα και λειτουργούν με τους όρους και τις προϋποθέσεις που πιστοποιήθηκαν από το Ε.ΚΕ. ΠΙΣ. και διοικούνται από τον αρμόδιο αντιπεριφερειάρχη, στο πλαίσιο των προγραμματικών κατευθύνσεων του περιφερειακού συμβουλίου και των οδηγιών του περιφερειάρχη.

5. Από 1.1.2011 η περιουσία, η κυριότητα και κάθε άλλο εμπράγματο δικαίωμα επί των κινητών και ακινήτων των Ν.Ε.Λ.Ε., πλην των περιουσιακών στοιχείων των Κ.Ε.Κ. της προηγούμενης παραγράφου, περιέρχονται χωρίς την τήρηση οποιουδήποτε τύπου, πράξης ή συμβολαίου και χωρίς αντάλλαγμα, στο Δήμο, με την επιφύλαξη των κειμένων διατάξεων περί δωρεών, κληρονομιών και κληροδοσιών. Ο Δήμος έχει στο εξής την αποκλειστική χρήση και διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων αυτών και την ευθύνη για τη διαφύλαξη και τη διαχείριση του υπάρχοντος αρχείου της υπηρεσιακής μονάδας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης που μεταφέρεται σύμφωνα με την παράγραφο 1 και της Ν.Ε.Λ.Ε.. Έως 30.6.2011 το δημοτικό συμβούλιο υποχρεούται στη διενέργεια απογραφής όλων των κινητών και ακινήτων που κατά τις διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου περιέρχονται στην κυριότητα του Δήμου. Η έκθεση απογραφής εγκρίνεται με πράξη του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Απόσπασμα της εγκεκριμένης έκθεσης, που περιγράφει τα αποκτώμενα κατά κυριότητα από το Δήμο ακίνητα, καθώς και τα λοιπά

εμπράγματα δικαιώματα επί ακινήτων, με την περίληψη που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 9 του β.δ. 533/1963 (ΦΕΚ 147 Α'), καταχωρίζεται ατελώς στα οικεία βιβλία μεταγραφών του αρμόδιου υποθηκοφυλακείου. Ομοίως ατελώς πραγματοποιούνται οι απαιτούμενες κτηματολογικές εγγραφές.

[...]

8. Η υπηρεσιακή μονάδα του Δήμου, η οποία ασκεί αρμοδιότητες σε θέματα δια βίου μάθησης και στην οποία έχει μεταφερθεί η υπηρεσιακή μονάδα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης κατά τις διατάξεις της παραγράφου 1, ασκεί τις σχετικές αρμοδιότητες και παρέχει τις αντίστοιχες υπηρεσίες στη διοικητική περιφέρεια όλων των Δήμων του Νομού, έως ότου συσταθούν και λειτουργήσουν στους Δήμους αυτούς αντίστοιχες υπηρεσιακές μονάδες, κατά τρόπο που να διασφαλίζονται οι οργανωτικές προϋποθέσεις για την άσκηση των αρμοδιοτήτων που αφορούν τα θέματα του νόμου αυτού. Η συνδρομή των προϋποθέσεων αυτών διαπιστώνεται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.

[...]

37. Ν. 3955/2011

Άρθρο 11

Μεταφορά αρμοδιοτήτων στις Κτηνιατρικές Υπηρεσίες των Ο.Τ.Α.

1. Η άσκηση των αρμοδιοτήτων που αναφέρονται στο άρθρο 3 του π.δ. 79/2007 (Α' 95) και οι οποίες με την παράγραφο 2 του άρθρου 9 του ν. 3752/2009 (Α' 40) είχαν μεταφερθεί στον Ε.Φ.Ε.Τ. και αφορούν στην υγειονομική ασφάλεια της κτηνοτροφικής παραγωγής, ανατίθεται εφεξής στις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και στις Κτηνιατρικές Υπηρεσίες των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης του πρώτου και δεύτερου βαθμού του ν. 3852/2010 (Α' 87).

2. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων μέσα σε έξι μήνες από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, ρυθμίζονται λεπτομερειακά και τεχνικά θέματα που αφορούν την κατανομή και άσκηση των αρμοδιοτήτων της προηγούμενης παραγράφου.

38. Ν. 3982/2011

Άρθρο 56

Απόφαση οριοθέτησης των λοιπών κατηγοριών Επιχειρηματικών Πάρκων

1. Περιοχές άτυπων βιομηχανικών συγκεντρώσεων μπορεί να χαρακτηρίζονται ως περιοχές που χρήζουν περιβαλλοντικής εξυγίανσης με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Για το χαρακτηρισμό αυτό προηγείται υποβολή σχετικής μελέτης στην αρμόδια Υπηρεσία της ΓΓΒ του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, η οποία συντάσσεται είτε από τον οικείο Ο.Τ.Α. Α' και Β' βαθμού είτε από ιδιώτη που έχει έννομο συμφέρον είτε από τα αρμόδια για τις δραστηριότητες του παρόντος νόμου Επιμελητήρια είτε από το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος είτε από το Υπουργείο Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και τεκμηριώνει την αναγκαιότητα περιβαλλοντικής ή λειτουργικής εξυγίανσης της περιοχής και τα προτεινόμενα έργα και όρια.

39. Ν. 4025/2011

Άρθρο 46

Ένταξη στα προνοιακά προγράμματα οικονομικής ενίσχυσης Ατόμων με Αναπηρία

[...]

2. Από 1.10.2015 η διαδικασία ένταξης στα προγράμματα οικονομικής ενίσχυσης Ατόμων με Αναπηρία, όπως αυτή προβλέπεται από τις κείμενες διατάξεις, πραγματοποιείται από τη

δημοσίευση του παρόντος στο Φύλλο Εφημερίδος της Κυβερνήσεως μέσω των Δήμων και των ΚΕ.Π.Α., ως εξής:

α) Υποβάλλεται αίτηση του ενδιαφερομένου με τα απαιτούμενα κατά περίπτωση δικαιολογητικά στο Δήμο μόνιμης διαμονής του, άλλως σε περίπτωση που δεν υπάρχει μόνιμη διαμονή, αρμόδιος καθίσταται ο Δήμος που εδρεύει στην έδρα της οικείας περιφέρειας.

β) Μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την υποβολή της αίτησης ο Δήμος ενημερώνει τον αιτούντα εάν πληροί ή όχι τις προϋποθέσεις με βάση τα απαιτούμενα διοικητικά έγγραφα, όπως αυτά προβλέπονται από τη νομοθεσία που διέπει την αντίστοιχη παροχή ένταξής τους σε ένα ή περισσότερα από αυτά.

γ) Σε περίπτωση που ο αιτών είτε δεν ανταποκριθεί στην υποχρέωση συμπλήρωσης των ελλειπόντων στοιχείων κατά το α' εδάφιο της παραγράφου 2 του παρόντος είτε δεν πληροί τις προβλεπόμενες προϋποθέσεις ένταξής του σε πρόγραμμα οικονομικής ενίσχυσης εκδίδεται διοικητική πράξη απόρριψης του σχετικού αιτήματος από τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Κοινωνικής Πολιτικής του Δήμου μόνιμης κατοικίας ή του Δήμου που εδρεύει στην έδρα της οικείας περιφέρειας αντίστοιχα.

δ) Εφόσον κριθεί ότι ο αιτών πληροί τις σχετικές προϋποθέσεις παραπέμπεται στην αρμόδια Υγειονομική Επιτροπή με τυποποιημένο Ειδικό Σημείωμα (παραπεμπτικό), στο οποίο αναγράφονται αναλυτικά οι απαιτούμενες ανά παροχή ιατρικές προϋποθέσεις.

ε) Η διαδικασία υποβολής αιτήματος για την ένταξη στα προνοιακά προγράμματα οικονομικής ενίσχυσης Ατόμων με Αναπηρία ολοκληρώνεται με την υποβολή σχετικής αίτησης στα ΚΕ.Π.Α. βάσει του ανωτέρου ειδικού σημειώματος παραπομπής του β' εδαφίου της παραγράφου 2 του παρόντος και την εξέταση του αιτούντος από την οικεία Υγειονομική Επιτροπή. Η προνοιακή παροχή ή η οικονομική ενίσχυση χορηγείται από την ημερομηνία υποβολής της σχετικής αίτησης στο Δήμο.

[...]

3. Από 1.10.2015 η διαδικασία παράτασης των προνοιακών παροχών καθορίζεται ως εξής: α) Η καταβολή της οικονομικής ενίσχυσης στα Άτομα με Αναπηρία διακόπτεται αυτοδικαίως από την επομένη της ημερομηνίας λήξης της ισχύουσας γνωμάτευσης.

β) Η αρμόδια υπηρεσία χορήγησης των προνοιακών παροχών υποχρεούται τρεις (3) μήνες πριν από τη λήξη ισχύος της προηγούμενης γνωμάτευσης να ειδοποιεί εγγράφως τους δικαιούχους για επανυποβολή του αιτήματος χορήγησης των προνοιακών παροχών, κατά την ίδια ως άνω διαδικασία.

γ) Η έναρξη καταβολής της προνοιακής ενίσχυσης στην περίπτωση της παράτασης χορήγησης των προνοιακών παροχών εκκινεί από την επομένη της λήξης της προηγούμενης παροχής του επιδόματος μόνο στην περίπτωση που ο δικαιούχος υποβάλλει στην αρμόδια υπηρεσία τα απαιτούμενα δικαιολογητικά εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών από την ημερομηνία λήξης της προηγούμενης γνωμάτευσης, άλλως η καταβολή της παροχής άρχεται από της αιτήσεώς του στην αρμόδια υπηρεσία του Δήμου.

[...]

40. Ν. 4029/2011

Άρθρο 27

Ίδρυση Εθελοντικών Πυροσβεστικών Υπηρεσιών

[...]

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών και Προστασίας του Πολίτη μπορούν να ιδρύονται εθελοντικοί πυροσβεστικοί σταθμοί, σε Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), πρώτου βαθμού ύστερα από σχετική αίτηση τους προς το Αρχηγείο Πυροσβεστικού Σώματος.

[...]

3. Με απόφαση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη μπορούν να ιδρύονται σε Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού Εθελοντικά Πυροσβεστικά Κλιμάκια ύστερα από σχετική αίτηση τους προς το Αρχηγείο Πυροσβεστικού Σώματος.

Με την ίδια απόφαση μπορεί να ορίζεται ο εποχικός χαρακτήρας της λειτουργίας τους.

[...]

Άρθρο 29

Υποχρεώσεις Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης

1. Οι Ο.Τ.Α. στην περιοχή των οποίων ιδρύονται Εθελοντικές Πυροσβεστικές Υπηρεσίες υποχρεούνται:

α. Να συντηρούν τους απαραίτητους χώρους και τις κατάλληλες κτιριακές εγκαταστάσεις με τις απαραίτητες υποδομές, καθώς και τις αναγκαίες παροχές κοινής ωφελείας για τη στέγαση των Εθελοντικών Πυροσβεστικών Υπηρεσιών.

β. Να παραχωρούν στην Εθελοντική Πυροσβεστική Υπηρεσία πυροσβεστικά οχήματα και μηχανολογικό εξοπλισμό που έχουν στη διάθεση τους.

γ. Να συντηρούν και να επισκευάζουν τα πυροσβεστικά οχήματα και τον λοιπό εξοπλισμό. Σε περίπτωση βλάβης ή ανεπάρκειας του μηχανολογικού εξοπλισμού των Εθελοντικών Πυροσβεστικών Σταθμών και των Εθελοντικών Πυροσβεστικών Κλιμακίων, μπορούν να ενισχύονται από το Πυροσβεστικό Σώμα, μετά από πρόταση του Διοικητή της Επαγγελματικής Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, στην περιοχή της οποίας εδρεύουν. Κατά την έναρξη λειτουργίας των Εθελοντικών Πυροσβεστικών Υπηρεσιών, μπορεί να γίνει προσωρινή παραχώρηση του αναγκαίου μηχανολογικού εξοπλισμού από το Πυροσβεστικό Σώμα για χρονικό διάστημα έως και δώδεκα (12) μήνες, με την υποχρέωση του οικείου Ο.Τ.Α. να προμηθευτεί τον εξοπλισμό αυτόν στον ίδιο χρόνο. Η ανωτέρω παραχώρηση μπορεί να παρατείνεται και πέραν του δωδεκαμήνου, με απόφαση του Αρχηγού Πυροσβεστικού Σώματος.

δ. Να παρέχουν νερό στους Εθελοντικούς Πυροσβεστικούς Σταθμούς και Εθελοντικά Πυροσβεστικά Κλιμάκια, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις της παρ. 8 του άρθρου 2 του ν. 1590/1986 (Α' 49).

ε. Να λαμβάνουν κάθε αναγκαίο μέτρο για την εύρυθμη λειτουργία των παραπάνω Εθελοντικών Πυροσβεστικών Υπηρεσιών, σε συνεργασία με την Επαγγελματική Πυροσβεστική Υπηρεσία, στην περιοχή της οποίας εδρεύουν.

στ. Οι Ο.Τ.Α. αναλαμβάνουν την υποχρέωση να προβαίνουν σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την έκδοση άδειας κυκλοφορίας, χορήγησης πινακίδων και ασφάλισης των πυροσβεστικών οχημάτων που έχουν στην κατοχή τους και πρόκειται να διαθέσουν στην Εθελοντική Πυροσβεστική Υπηρεσία.

2. Επιπλέον οι Ο.Τ.Α. στα γεωγραφικά όρια των οποίων λειτουργούν Εθελοντικές Πυροσβεστικές Υπηρεσίες, έχουν υποχρέωση να εγγράφουν στον ετήσιο προϋπολογισμό τους τις αναγκαίες πιστώσεις για τον εξοπλισμό των οχημάτων και μηχανημάτων και γενικότερα για την αντιμετώπιση των λειτουργικών δαπανών, όπως τηλεφωνικές συνδέσεις, θέρμανση, ύδρευση, φωτισμός, εξοπλισμός γραφείου κ.λπ..

Με δαπάνη των οικείων Ο.Τ.Α. στην περιοχή των οποίων λειτουργούν Εθελοντικές Πυροσβεστικές Υπηρεσίες, ύστερα από έγκριση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, δύναται να παρέχεται στους εθελοντές πυροσβέστες στολή και ατομικός προστατευτικός εξοπλισμός ιδίων προδιαγραφών με εκείνες του μόνιμου πυροσβεστικού προσωπικού, υπό την προϋπόθεση ότι έχουν αποκτήσει την ιδιότητα του εθελοντή πυροσβέστη σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του παρόντος. Μετά από απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη και έγκριση του αρμόδιου Διοικητή Πυροσβεστικής Υπηρεσίας δύναται να εκτελούνται εργασίες συντήρησης και επισκευής οχημάτων εθελοντικών πυροσβεστικών υπηρεσιών του παρόντος, στα συνεργεία των οικείων Περιφερειών της

χώρας με υλικά και ανταλλακτικά που διατίθενται από αυτά και να παρέχονται καύσιμα στα οχήματά τους.

Άρθρο 30

Κτιριακές Εγκαταστάσεις, πυροσβεστικά οχήματα και εξοπλισμός

1. Με απόφαση του Αρχηγού του Πυροσβεστικού Σώματος καθορίζονται σε σχέση με τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο άρθρο 27 τα ακόλουθα:

- α. Οι ελάχιστοι απαιτούμενοι χώροι των κτιριακών εγκαταστάσεων και ο εξοπλισμός τους.
- β. Οι τεχνικές προδιαγραφές των πυροσβεστικών οχημάτων και του εξοπλισμού τους ως και του λοιπού μηχανολογικού, πυροσβεστικού και διασωστικού εξοπλισμού των Εθελοντικών Πυροσβεστικών Υπηρεσιών. Με βάση τις προδιαγραφές αυτές, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης και οι Ιερές Μονές προμηθεύονται τα απαιτούμενα πυροσβεστικά οχήματα και τον εξοπλισμό της Εθελοντικής Πυροσβεστικής Υπηρεσίας.

[...]

41. Ν. 4039/2012

Άρθρο 2

Αρμόδιες Αρχές

[...]

2. Αρμόδιες Αρχές Εφαρμογής και Ελέγχου των κανόνων προστασίας των ζώων και του συστήματος της σήμανσης και της καταγραφής των ζώων συντροφιάς και των ιδιοκτητών τους ορίζονται οι Διευθύνσεις Κτηνιατρικής της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειών, οι Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων της Χώρας και οι κτηνιατρικές υπηρεσίες των Δήμων και όπου αυτές δεν έχουν συσταθεί τα Γραφεία Γεωργικής Ανάπτυξης του οικείου Δήμου.

Άρθρο 3

Αρμοδιότητες

[...]

2. Για την εφαρμογή του παρόντος νόμου οι Αρμόδιες Αρχές Εφαρμογής και Ελέγχου του συστήματος της σήμανσης και της καταγραφής των ζώων συντροφιάς και των ιδιοκτητών τους, του άρθρου 2 παράγραφος 2, έχουν τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- α. Τη συνεργασία με το Φορέα Εκτέλεσης της σήμανσης και της καταγραφής των ζώων συντροφιάς για το συντονισμό των ενεργειών τους και την παροχή τεχνικών οδηγιών και κάθε είδους υποστήριξη για την πλήρη και ενιαία εφαρμογή της ηλεκτρονικής σήμανσης και καταγραφής των ζώων συντροφιάς.
- β. Τον έλεγχο και την εποπτεία του Φορέα Εκτέλεσης της σήμανσης και της καταγραφής των ζώων συντροφιάς.

[...]

Άρθρο 7

Διοργάνωση εκθέσεων με ζώα συντροφιάς

1. Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή η ένωση προσώπων, που διοργανώνει εκθέσεις με ζώα συντροφιάς, οφείλει να εφοδιάζεται με σχετική άδεια, η οποία εκδίδεται από την αρμόδια υπηρεσία Κτηνιατρικής του οικείου Δήμου και όπου αυτή δεν έχει συσταθεί από την υπηρεσία Κτηνιατρικής της οικείας Περιφερειακής Ενότητας.

[...]

Άρθρο 9

Περισυλλογή και διαχείριση αδέσποτων ζώων συντροφιάς

1. Οι Δήμοι υποχρεούνται να μεριμνούν για την περισυλλογή και τη διαχείριση των αδέσποτων ζώων συντροφιάς, σύμφωνα με το παρόν άρθρο. Η αρμοδιότητα αυτή μπορεί να ασκείται και από συνδέσμους Δήμων, καθώς και από φιλοζωικές ενώσεις και σωματεία, αφού προηγηθεί σχετική έγγραφη συμφωνία με τον αρμόδιο Δήμο, ο οποίος έχει τη συνολική εποπτεία των αδέσποτων ζώων συντροφιάς εντός των διοικητικών του ορίων. Οι κατά τα ως άνω φιλοζωικές ενώσεις και σωματεία που εγκρίνονται από τον αρμόδιο Δήμο οφείλουν να διαθέτουν υποδομή, συνιστάμενη στην ύπαρξη κατάλληλων σχετικών εγκαταστάσεων ή οχημάτων μεταφοράς ζώων και ανθρώπινο δυναμικό με εμπειρία στο χειρισμό των ζώων. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται το είδος και ο αριθμός των εγκαταστάσεων και των οχημάτων, καθώς και η εμπειρία του ανθρώπινου δυναμικού, που πρέπει να διαθέτουν οι φιλοζωικές ενώσεις και τα σωματεία, για την άσκηση των αρμοδιοτήτων αυτής της παραγράφου.

2. Για τον παραπάνω σκοπό κάθε Δήμος ή όμοροι ή συνεργαζόμενοι Δήμοι ιδρύουν και λειτουργούν δημοτικά ή διαδημοτικά κτηνιατρεία και καταφύγια αδέσποτων ζώων συντροφιάς επιτρεπόμενης της συνεργασίας με ενδιαφερόμενα φιλοζωικά σωματεία και ενώσεις ή και εθελοντές φιλόζωους σε ιδιόκτητους ή μισθωμένους ή παραχωρούμενους από το Δημόσιο, την Περιφέρεια ή από ιδιώτες χώρους. Στους Δήμους είναι δυνατόν να παρέχεται και οικονομική ενίσχυση από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς για τη δημιουργία και λειτουργία καταφυγίων. Τα καταφύγια αδέσποτων ζώων συντροφιάς αποτελούν χώρους προσωρινής παραμονής και περίθαλψης και η ίδρυση και λειτουργία τους διέπεται από τις ισχύουσες διατάξεις για τα ενδιαίτηματα ζώων του ν. 604/1977 και του π.δ. 463/1978. Ο έλεγχος τήρησης των όρων λειτουργίας τους ασκείται από την αρμόδια Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της Περιφέρειας, σύμφωνα με το άρθρο 12 του ν. 604/1977. Τα προβλεπόμενα από την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου διοικητικά πρόστιμα καθορίζονται από 1.000 έως 10.000 ευρώ. Υπό την εποπτεία των Δήμων, μπορούν να ιδρυθούν και να λειτουργούν καταφύγια ή και κτηνιατρεία αδέσποτων ζώων συντροφιάς και από φιλοζωικά σωματεία και ενώσεις, που διαθέτουν το κατάλληλο κτηνιατρικό προσωπικό, τουλάχιστον έναν κτηνίατρο ανά 50 ζώα, την τεχνική υποδομή, τις εγκαταστάσεις και τον αναγκαίο εξοπλισμό, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 604/1977 και του π.δ. 463/1978, όπως ισχύουν.

3. Για την περισυλλογή των αδέσποτων ζώων συντροφιάς, συγκροτούνται συνεργεία από άτομα κατάλληλα εκπαιδευμένα και έμπειρα στην αιχμαλωσία ζώων συντροφιάς. Τα συνεργεία αυτά ελέγχονται για το έργο τους, ως προς τις επιτρεπόμενες μεθόδους σύλληψης και αιχμαλωσίας των ζώων αυτών, από κτηνίατρο της αρμόδιας υπηρεσίας Κτηνιατρικής του Δήμου και, όπου αυτή δεν έχει συσταθεί, από κτηνίατρο του Τμήματος Κτηνιατρικής της Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της οικείας Περιφερειακής Ενότητας. Η εποπτεία και ο έλεγχος πραγματοποιείται βάσει ανάλυσης κινδύνου. Τη μέριμνα για την εκπαίδευση των ατόμων αυτών έχει ο οικείος Δήμος.

[...]

10. Για την επαναφορά στο φυσικό περιβάλλον των αδέσποτων ζώων συντροφιάς λαμβάνεται υπόψη η πυκνότητα του πληθυσμού των αδέσποτων ζώων στην περιοχή που επαναφέρονται. Την ευθύνη για την επίβλεψη και τη φροντίδα των επανεντασσόμενων αδέσποτων ζώων έχουν, από κοινού, οι Δήμοι, οι οποίοι μάλιστα δύνανται να δημιουργήσουν και σημεία παροχής τροφής και νερού για τα ζώα αυτά, καθώς και τα συνεργαζόμενα με αυτούς φιλοζωικά σωματεία και ενώσεις. Δεν απαγορεύεται η παροχή τροφής και νερού σε αδέσποτα ζώα συντροφιάς από φιλόζωους πολίτες, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι κανόνες καθαριότητας και υγιεινής. Δεν επιτρέπεται επαναφορά σε περιοχές με νοσοκομεία, σχολεία, αθλητικά κέντρα, αυτοκινητόδρομους ταχείας κυκλοφορίας, στους χώρους αποβίβασης και επιβίβασης ακτοπλοϊκών

συγκοινωνιών στα λιμάνια, στα αεροδρόμια, στους σιδηροδρομικούς σταθμούς, στους περιφραγμένους αρχαιολογικούς χώρους και στους περιφραγμένους χώρους του Οργανισμού Κεντρικών Αγορών και Αλιείας ΑΕ και της Κεντρικής Αγοράς Θεσσαλονίκης ΑΕ. Με απόφαση της πενταμελούς επιτροπής της παραγράφου 12 ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες προσδιορισμού της πυκνότητας του πληθυσμού των αδέσποτων ζώων στην περιοχή που αυτά επαναφέρονται, καθώς και η οριοθέτηση των περιοχών που δεν επιτρέπεται η επαναφορά τους.

[...]

Στους εθελοντές κτηνίατρους για την πραγματοποίηση των στείρωσεων, της σήμανσης και της καταγραφής των αδέσποτων ζώων συντροφιάς μπορεί να διατίθενται οι εγκαταστάσεις των γραφείων των αρμόδιων Υπηρεσιών Κτηνιατρικής της οικείας Περιφέρειας, Περιφερειακής Ενότητας ή του Δήμου ή άλλοι χώροι που ανήκουν στην οικεία Περιφέρεια ή Δήμο, εφόσον υπάρχουν διαθέσιμοι, υπό την εποπτεία των προαναφερθέντων αρμόδιων υπηρεσιών. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται οι προδιαγραφές των εγκαταστάσεων αυτών, ο εξοπλισμός τους, η χρονική διάρκεια διάθεσής τους, η διαδικασία διάθεσης και κάθε σχετικό θέμα. Για τον ίδιο σκοπό, επιτρέπεται να διατίθενται και οι χώροι τοπικών ιδιωτικών κτηνιατρείων.

Η στείρωση, σήμανση και καταγραφή των αδέσποτων ζώων συντροφιάς μπορεί να πραγματοποιείται και σε κινητές εγκαταστάσεις κατάλληλες για άσκηση κτηνιατρικών πράξεων, που διαθέτουν οι εθελοντές κτηνίατροι. Για τις κινητές εγκαταστάσεις παροχής κτηνιατρικών πράξεων χορηγείται άδεια λειτουργίας από την αρμόδια υπηρεσία Κτηνιατρικής της οικείας Περιφερειακής Ενότητας, όπου πρόκειται να δραστηριοποιηθούν, εφόσον πληρούνται οι απαιτήσεις που προβλέπονται στην απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων που εκδίδεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 13.

12. α) Σε κάθε Δήμο συγκροτείται με απόφαση του Δημάρχου πενταμελής επιτροπή παρακολούθησης του προγράμματος διαχείρισης αδέσποτων ζώων συντροφιάς, τα δύο μέλη της οποίας ορίζονται από τα φιλοζωικά σωματεία και τις ενώσεις που λειτουργούν νόμιμα και που εδρεύουν στο Δήμο ή στην οικεία Περιφερειακή Ενότητα. Στην επιτροπή μετέχουν:

αα) Ένας (1) κτηνίατρος, που ορίζεται από τον οικείο Δήμο και ο οποίος είναι, κατά προτίμηση, ο υπεύθυνος του προγράμματος διαχείρισης των αδέσποτων ζώων συντροφιάς και ελλείψει αυτού άλλος ιδιώτης κτηνίατρος.

ββ) Ένας (1) εκπαιδευτής σκύλων, ο οποίος είναι μέλος νομίμως αναγνωρισμένου επαγγελματικού σωματείου εκπαιδευτών σκύλων και ελλείψει αυτού εκπρόσωπος του οικείου Δήμου.

γγ) Ένας (1) εκπρόσωπος, που ορίζεται από τον οικείο Δήμο, με τον αναπληρωτή του.

Η επιτροπή αποφασίζει για την επικινδυνότητα ενός ζώου συντροφιάς, σύμφωνα με τον ορισμό της περίπτωσης στ' του άρθρου 1, όπως ισχύει και αντιμετωπίζει τα προβλήματα που προκύπτουν κατά τη διαχείριση των αδέσποτων ζώων. Οι Δήμοι, οι Περιφερειακές Ενότητες και οι Περιφέρειες δημιουργούν δίκτυο ενημέρωσης των πολιτών για τα ζώα που διατίθενται προς υιοθεσία.

β) Στην περίπτωση που υπάρχει διαφωνία για την επικινδυνότητα ενός αδέσποτου ζώου συντροφιάς ή για την αναγκαιότητα της πραγματοποίησης ευθανασίας σε αδέσποτο ζώο συντροφιάς, την οριστική απόφαση λαμβάνει ειδική επιστημονική επιτροπή που συγκροτείται σε κάθε Δήμο με απόφαση του Δημάρχου και αποτελείται από:

αα) έναν κτηνίατρο της κτηνιατρικής υπηρεσίας της οικείας Περιφερειακής Ενότητας με τον αναπληρωτή του,

ββ) έναν ιδιώτη κτηνίατρο που ασκεί νόμιμα το επάγγελμα στη Χώρα και δραστηριοποιείται στην περιοχή δικαιοδοσίας του Δήμου ή όμορου Δήμου με τον αναπληρωτή του,

γγ) έναν κτηνίατρο που ασκεί νόμιμα το επάγγελμα στη Χώρα και συνεργάζεται με το φιλοζωικό σωματείο που δραστηριοποιείται στην περιοχή δικαιοδοσίας του Δήμου ή όμορου Δήμου με τον αναπληρωτή του.

Σε περίπτωση επιθετικού ζώου ο Δήμος μπορεί να ζητήσει τη γνώμη εκπαιδευτή σκύλων, ο οποίος είναι μέλος νομίμως αναγνωρισμένου σωματείου εκπαιδευτών σκύλων.

13. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τις επιτρεπόμενες μεθόδους ευθανασίας, τους όρους λειτουργίας των κινητών εγκαταστάσεων πραγματοποίησης κτηνιατρικών πράξεων, σε αδέσποτα ζώα συντροφιάς, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

14. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται οι πρόσθετοι όροι και οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση από την αρμόδια Περιφέρεια σε Δήμους, σε Συνδέσμους Δήμων και υπό την εποπτεία των Δήμων, σε εγκεκριμένα φιλοζωικά σωματεία και ενώσεις, άδειας ίδρυσης και λειτουργίας καταφυγίων αδέσποτων ζώων συντροφιάς, οι όροι και οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν τα καταφύγια αδέσποτων ζώων συντροφιάς για τη λειτουργία τους και κάθε σχετικό θέμα.

15. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται ο δήμος και οι σύνδεσμοι δήμων, που επιχορηγούνται για τη δημιουργία και λειτουργία καταφυγίου αδέσποτων ζώων συντροφιάς και για την υλοποίηση των ενεργειών διαχείρισης των αδέσποτων ζώων συντροφιάς, το ύψος, η διαδικασία και οι προϋποθέσεις καταβολής της οικονομικής ενίσχυσης, η σύσταση και συγκρότηση συλλογικών οργάνων, η διενέργεια ελέγχων και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Με την ίδια απόφαση εξουσιοδοτείται ο οικείος Περιφερειάρχης για τον ορισμό των μελών των συλλογικών οργάνων που προβλέπονται σε αυτήν.

Άρθρο 11

Αποτροπή πρόσβασης αδέσποτων ζώων συντροφιάς σε απορρίμματα και περισυλλογή νεκρών ζώων

[...]

2. Οι υπηρεσίες, που σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις είναι αρμόδιες για την καθαριότητα των οδών του εθνικού, επαρχιακού και αστικού δικτύου, έχουν άμεση υποχρέωση να απομακρύνουν από τις οδούς και τα πεζοδρόμια τα νεκρά ζώα και να μεριμνούν για την αποτέφρωση ή την υγειονομική ταφή τους, σύμφωνα με τις εθνικές και κοινοτικές διατάξεις. Αποτεφρωτήρια ζώων συντροφιάς ιδρύονται και λειτουργούν και από Δήμους και Συνδέσμους Δήμων.

[...]

Άρθρο 14

Αρμόδια αρχή

Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή του άρθρου 12 είναι ο Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης, που εκδίδει την άδεια λειτουργίας της επιχείρησης ή πραγματοποίησης της εκδήλωσης κατά το άρθρο 81 του ν. 3463/2006.

Άρθρο 22

Τελικές και μεταβατικές διατάξεις

[...]

5. Εντός διετίας από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου δημιουργούνται και λειτουργούν σε κάθε Δήμο ή σε όμορους ή συνεργαζόμενους Δήμους καταφύγια αδέσποτων ζώων.

42. Ν. 4042/2012

**Άρθρο 36
(άρθρο 23 της Οδηγίας)**

Έκδοση αδειών

1. Κάθε οργανισμός ή επιχείρηση που προτίθεται να προβεί σε εκτέλεση εργασιών επεξεργασίας υποχρεούται πριν από την έναρξη εργασιών να λάβει:

[...]

β) Άδεια λειτουργίας, από την κατά περίπτωση αρμόδια αρχή, εφόσον η άδεια αυτή απαιτείται από την οικεία νομοθεσία, από τις κεντρικές υπηρεσίες των Υπουργείων (Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, Προστασίας του Πολίτη, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης κ.λπ.), τις αρμόδιες υπηρεσίες της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Περιφέρειας και των Δήμων, σύμφωνα με τις αρμοδιότητες των προαναφερόμενων υπηρεσιών, όπως αυτές έχουν καθοριστεί.

[...]

**Άρθρο 42
(άρθρο 26 της Οδηγίας)**

Καταχώριση - Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων

1. Καθιερώνεται ηλεκτρονικό μητρώο αποβλήτων (ΗΜΑ), για τη συστηματική συλλογή και επεξεργασία στοιχείων παραγωγής και διαχείρισης των αποβλήτων, καθώς και την καταχώριση κάθε οργανισμού ή επιχείρησης που παράγει ή πραγματοποιεί εργασίες επεξεργασίας αποβλήτων και εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Κεφαλαίου Α' του ν. 4014/2011 (Α' 209) ή συλλέγει και μεταφέρει απόβλητα σε επαγγελματική βάση και έχει υποχρέωση να διαθέτει άδεια συλλογής σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 36 του παρόντος. Υποχρέωση καταχώρισης στο ΗΜΑ έχουν και οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού.

Άρθρο 44Α

1. Τα Μικρά Πράσινα Σημεία χωροθετούνται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρούσα παράγραφο και διέπονται από τους κατωτέρω όρους και περιορισμούς:

α) Εγκαθίστανται με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου μετά από την περιβαλλοντική τους αδειοδότηση σύμφωνα με την υπουργική απόφαση οικ.37674/2016 (Β' 2471) Ομάδα 4η - Συστήματα περιβαλλοντικών υποδομών α/α 9β, σε οικόπεδα ή γήπεδα που ανήκουν στον οικείο δήμο ή που ενοικιάζονται από αυτόν ή που του παραχωρούνται για το σκοπό αυτόν, εντός ή εκτός σχεδίου πόλεως, εντός οριοθετημένων οικισμών ή οικισμών προϋφιστάμενων του 1923 ή σε γήπεδα του άρθρου 8Α του π.δ. 31/1985 (Δ' 270), όπως ισχύει. Απαγορεύεται η εγκατάστασή τους στις περιοχές των άρθρων 2 και 9 του από 6.3.1987 προεδρικού διατάγματος (Δ' 166) όπως ισχύει, καθώς και στις περιοχές που διέπονται από ειδικές προστατευτικές διατάξεις για το περιβάλλον, την πολιτιστική, αρχιτεκτονική και φυσική κληρονομιά.

[...]

2. Τα Μεγάλα Πράσινα Σημεία, χωροθετούνται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρούσα παράγραφο και διέπονται από τους κατωτέρω όρους και περιορισμούς:

α) Εγκαθίστανται με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου μετά από την περιβαλλοντική τους αδειοδότηση σύμφωνα με την υπουργική απόφαση οικ.37674/2016 (Β' 2471) Ομάδα 4η - Συστήματα περιβαλλοντικών υποδομών α/α 9β, σε οικόπεδα ή γήπεδα που ανήκουν στον οικείο δήμο ή που ενοικιάζονται από αυτόν ή που του παραχωρούνται για το σκοπό αυτόν, εντός ή εκτός σχεδίου πόλεως και σε γήπεδα του άρθρου 8Α του π.δ. 31/1985 (Δ' 270), όπως ισχύει. Στις εντός σχεδίου περιοχές επιτρέπεται η εγκατάστασή τους μόνο στις

περιοχές παραγωγικών δραστηριοτήτων, χονδρεμπορίου και ιδιαίτερων χρήσεων συμπεριλαμβανομένων των περιοχών των άρθρων 5, 6, και 7 του από 6.3.1987 προεδρικού διατάγματος (Δ' 166) οι οποίες βρίσκονται εκτός αστικού ιστού. Τα μεγάλα πράσινα σημεία απαγορεύεται να εγκατασταθούν σε περιοχές που διέπονται από ειδικές προστατευτικές διατάξεις για το περιβάλλον, την πολιτιστική, αρχιτεκτονική και φυσική κληρονομιά πλην των περιπτώσεων που διέπονται από ειδικές προστατευτικές διατάξεις που χαρακτηρίζονται από χαμηλό βαθμό προστασίας, όπως Ζωνών Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ) μετά από εισήγηση της αρμόδιας Υπηρεσίας και γνωμοδότηση του αρμόδιου Συμβουλίου.
[...]

3. Τα Κέντρα Ανακύκλωσης, Εκπαίδευσης Διαλογής Στην Πηγή (Κ.Α.Ε.Δι.Σ.Π.), εγκαθίστανται σύμφωνα με τα οριζόμενα για τα ΠΣ στις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος και διέπονται από τους ίδιους όρους και περιορισμούς. Επιπλέον αυτών, η έκταση που καταλαμβάνουν δεν μπορεί να είναι μικρότερη των 500 τ.μ. και εντός του χώρου δύναται να ανεγερθεί κατάλληλη αίθουσα για την εξυπηρέτηση του εκπαιδευτικού σκοπού της εγκατάστασης.

4. Οι γωνίες ανακύκλωσής της αποτελούν ελεύθερους -μονίμως προσβάσιμους χώρους από τους πολίτες, χωρίς περίφραξη ή οποιοσδήποτε κατασκευές. Η εγκατάστασή τους επιτρέπεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρούσα παράγραφο υπό την προϋπόθεση ότι δεν απαγορεύεται ρητώς από ειδικότερες διατάξεις, ενώ δεν χρήζει οικοδομικής ή περιβαλλοντικής αδειοδότησης με την επιφύλαξη των κατωτέρω οριζομένων:
[...]

δ) Με απόφαση του οικείου Δημοτικού Συμβουλίου εγκρίνεται η εγκατάσταση των γωνιών ανακύκλωσης μετά από τον προσδιορισμό σε τοπογραφικό διάγραμμα κατάλληλης κλίμακας, της θέσης, των ορίων, της διάταξης του εξοπλισμού και της απαραίτητης επίστρωσης του χώρου που καταλαμβάνουν.

ε) Στις περιπτώσεις εγκατάστασης γωνιών ανακύκλωσης σε ιδιωτικούς χώρους απαιτείται η έγγραφη σύμφωνη γνώμη του ιδιοκτήτη του χώρου, η οποία χορηγείται πριν την απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου της προηγούμενης περίπτωσης.
[...]

ι) Στις περιπτώσεις χώρων που βρίσκονται σε παραδοσιακά τμήματα πόλεων, σε παραδοσιακούς οικισμούς, σε ιστορικούς τόπους και γενικά σε περιοχές που υπάγονται σε προστατευτικό καθεστώς βάσει της κείμενης νομοθεσίας, είναι υποχρεωτική η γνωμοδότηση του αρμόδιου Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής του ν. 4030/2011 (Α' 249) και του εκάστοτε αρμοδίου φορέα ή οργάνου. Ο Δήμος οφείλει να προβεί σε έγγραφη ενημέρωση της οικείας Υπηρεσίας Δόμησης 48 ώρες πριν την έναρξη των εργασιών προσκομίζοντας τις τυχόν απαραίτητες γνωμοδοτήσεις.

5. Τα κινητά Πράσινα Σημεία λειτουργούν με απόφαση, του Δημοτικού Συμβουλίου βάσει προγράμματος το οποίο περιλαμβάνει τα καθορισμένα σημεία στους κοινόχρηστους χώρους όπου θα βρίσκεται το όχημα και το χρονοδιάγραμμα σε εβδομαδιαία βάση. Το πρόγραμμα κοινοποιείται ευρέως στους πολίτες.

6. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας και του εκάστοτε αρμόδιου Υπουργού, δύνανται να εξειδικεύονται τα ανωτέρω και να ρυθμίζεται κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή του παρόντος.

7. Με τα προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 1 του άρθρου 15 του ν. 1561/1985 (Α' 148) δύνανται να τροποποιούνται και να καταργούνται οι διατάξεις του παρόντος άρθρου σχετικά με τους όρους και τους περιορισμούς εγκατάστασης των πράσινων σημείων.

43. Ν. 4056/2012

Άρθρο 17

Διαχείριση ανεπιτηρήτων παραγωγικών ζώων (αιγοπρόβατα και βοοειδή)

[...]

2. Οι δήμοι της χώρας υποχρεούνται να μεριμνούν για την περισυλλογή, μεταφορά, φύλαξη, διατροφή και διατήρηση των ανεπιτηρήτων παραγωγικών ζώων, μέχρι την ολοκλήρωση των διαδικασιών για την καθ' οιονδήποτε τρόπο εκποίηση ή σφαγή ή επιστροφή τους στον ιδιοκτήτη τους.

3. Για τον παραπάνω σκοπό, οι δήμοι ιδρύουν και λειτουργούν κτηνοτροφική εκμετάλλευση, επιτρεπομένης της συνεργασίας με άλλα νομικά ή φυσικά πρόσωπα, σε ιδιόκτητους ή μισθωμένους ή παραχωρούμενους από το Δημόσιο ή την Περιφέρεια ή από ιδιώτες χώρους. Για να λειτουργήσει η προαναφερθείσα κτηνοτροφική εκμετάλλευση, χορηγείται στο δήμο κωδικός εκμετάλλευσης.

4. Για την περισυλλογή των ανεπιτηρήτων παραγωγικών ζώων συγκροτούνται συνεργεία από άτομα κατάλληλα εκπαιδευμένα και έμπειρα στο χειρισμό παραγωγικών ζώων.

[...]

7. Η εκποίηση των ζώων ή των προϊόντων που προέρχονται από αυτά γίνεται από το δήμο με διαδικασίες πλειστηριασμού. Ο δήμος δύναται να διαθέτει δωρεάν σε φορείς με φιλανθρωπική στόχευση τα προϊόντα που προέρχονται από το ζωικό κεφάλαιο της κτηνοτροφικής εκμετάλλευσης της παραγράφου 3.

8. Σε κάθε δήμο συγκροτείται, με απόφαση του δημάρχου, τριμελής επιτροπή παρακολούθησης του προγράμματος διαχείρισης ανεπιτηρήτων παραγωγικών ζώων, με υποχρεωτική συμμετοχή ενός τουλάχιστον κτηνιάτρου ή γεωπόνου του δήμου.

9. Στον ιδιοκτήτη ανεπιτηρήτου παραγωγικού ζώου, που ταυτοποιείται από τη σήμανση του ζώου, επιβάλλονται πρόστιμα, δηλαδή πενήντα (50) ευρώ ανά ζώο για αιγοπρόβατα και εκατόν πενήντα (150) ευρώ ανά ζώο για βοοειδή. Το πρόστιμο βεβαιώνεται από την τριμελή επιτροπή της παραγράφου 8, ενώ επιβάλλεται και εισπράττεται από την οικονομική υπηρεσία του δήμου.

[...]

44. Ν. 4067/2012

Άρθρο 4

Άδειες Δόμησης

2.

[...]

Η έγκριση εργασιών μικρής κλίμακας εκδίδεται από την αρμόδια υπηρεσία δόμησης, μετά από αίτηση του ιδιοκτήτη ή του έχοντος νόμιμο δικαίωμα, η οποία συνοδεύεται από τεχνική έκθεση μηχανικού. Με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζεται η διαδικασία έκδοσης της έγκρισης εργασιών μικρής κλίμακας και κάθε σχετικό θέμα.

4. Για τις ακόλουθες περιπτώσεις οι εργασίες εκτελούνται χωρίς άδεια δόμησης σύμφωνα με τους όρους που ορίζει η αρμόδια Υπηρεσία Δόμησης και ύστερα από δήλωση ανάληψης επίβλεψης από αρμόδιο μηχανικό, που γνωστοποιείται στο οικείο αστυνομικό τμήμα:

α) κατεδάφιση κατασκευών ή κτιρίων, που χαρακτηρίζονται επικινδύνως ετοιμόρροπα σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις περί επικινδύνων οικοδομών, με την επιφύλαξη της παραγράφου 8 του άρθρου 6 του παρόντος νόμου,

β) εφαρμογή των μέτρων ασφαλείας που καθορίζονται από την αρμόδια Υπηρεσία Δόμησης, σε κτίριο ή κατασκευές που έχουν χαρακτηριστεί επικίνδυνες, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις,

γ) κατεδάφιση ή αποκατάσταση κατασκευών που έχουν κριθεί οριστικά αυθαίρετες κατά τις ισχύουσες περί αυθαιρέτων διατάξεις.

Άρθρο 20

Κατασκευές σε δημόσιους κοινόχρηστους χώρους

1. Στους δημόσιους κοινόχρηστους χώρους του οικισμού επιτρέπονται κατασκευές για:

- α) τη διαμόρφωση του εδάφους, όπως κλίμακες, τοίχοι, διάδρομοι, κεκλιμένα επίπεδα, μηχανικά μέσα κάλυψης υψομετρικών διαφορών, καθώς και κατασκευές για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή/και εμποδιζόμενων ατόμων,
- β) τον εξωραϊσμό και την αισθητική τους αναβάθμιση, τον εξοπλισμό και την ασφάλειά τους και γενικά κατασκευές για την εξυπηρέτηση του προορισμού των χώρων αυτών,
- γ) λυόμενες και προσωρινές κατασκευές,
- δ) για τη λειτουργία και την εξυπηρέτηση των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς.

Οι παραπάνω κατασκευές υλοποιούνται από τον οικείο Δήμο, από άλλους δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς ή νομικά πρόσωπα ή ιδιώτες, ύστερα από απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου και άδεια της Υπηρεσίας Δόμησης.

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζονται οι κατηγορίες των κατασκευών ή εγκαταστάσεων για τις οποίες δεν απαιτείται Άδεια Δόμησης και η διαδικασία ελέγχου τους από άποψη ασφάλειας και αισθητικής.

2. Επιτρέπονται οι εγκαταστάσεις:

α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων) βάσει μελέτης της αρμόδιας αρχής, για τις οποίες δεν απαιτείται έκδοση άδειας. Οι επιχειρήσεις και οργανισμοί κοινής ωφέλειας υποχρεούνται να κοινοποιούν τα σχέδια στα οποία απεικονίζεται η κατασκευή των έργων στις οικείες Υπηρεσίες Δόμησης.

β) Η εγκατάσταση σταθμών μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης, θορύβου και μετεωρολογικών παραμέτρων με τον αναγκαίο εξοπλισμό από υπηρεσίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, των Περιφερειών και των Δήμων μετά από κοινοποίηση της μελέτης στις οικείες Υπηρεσίες Δόμησης.

Από τους ίδιους φορείς επιτρέπεται η εγκατάσταση των σταθμών αυτών χωρίς έκδοση άδειας στους ακάλυπτους χώρους οικοπέδων και δωματίων δημοσίων κτιρίων. Οι κατασκευές αυτές δεν προσμετρώνται στο συντελεστή δόμησης και στην κάλυψη.

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζονται τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, η χρονική διάρκεια και η διαδικασία εγκατάστασης των σταθμών αυτών.

γ) Υπέργειοι και υπόγειοι σταθμοί διανομής ή μέτρησης και ρύθμισης φυσικού αερίου.

δ) Η εγκατάσταση κεντρικών λεβήτων ή μονάδων Συμπαραγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Αποδοτικότητας (ΣΗΘΥΑ) για τηλεθέρμανση.

ε) Η εγκατάσταση σταθμών φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων.

3. Οι διατάξεις των παραγράφων 1β, 1γ, 2α, 2β του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και για τις εκτάσεις κοινόχρηστων χώρων όπως ορίζονται στο ν. 998/1979, όπως ισχύει, μετά από έγκριση δασικής υπηρεσίας.

4. Η κατασκευή σκαλοπατιών για την εξυπηρέτηση των κτιρίων έξω από τη ρυμοτομική γραμμή απαγορεύεται σε κάθε περίπτωση.

Κατ' εξαίρεση είναι δυνατή η κατασκευή τους ύστερα από άδεια του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου αν μετά την ανέγερση του κτιρίου έχει μεταβληθεί η υψομετρική στάθμη του δρόμου. Η κατασκευή αυτή πρέπει να εξασφαλίζει την ασφάλεια της κυκλοφορίας.

Εκτός της ρυμοτομικής γραμμής απαγορεύεται οποιασδήποτε μορφής κατασκευή, με την επιφύλαξη της τήρησης των διατάξεων ασφαλείας για την εγκατάσταση δικτύων κοινής ωφέλειας, μόνιμη ή κινητή για την εξυπηρέτηση του κτιρίου, όπως ράμπες, σκαλοπάτια, ζαρντινιέρες.

[...]

Άρθρο 31 **Ρύθμιση πολεοδομικών θεμάτων**

[...]

Για την έκδοση του παραπάνω προεδρικού διατάγματος, αρμόδιο συμβούλιο να γνωμοδοτεί είναι το Συμβούλιο Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων (ΣΥ. ΠΟ.Θ.Α.) της οικείας Περιφέρειας, μετά από εισήγηση της αρμόδιας Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού της Περιφέρειας. Εξαιρούνται οι περιπτώσεις στις οποίες εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 6 του παρόντος και οι περιπτώσεις οικοδομικών συνεταιρισμών και ιδιωτικών πολεοδομήσεων. Θέματα για τα οποία έχει γνωμοδοτήσει μέχρι την 9η Απριλίου 2012 το αρμόδιο Κεντρικό Συμβούλιο, εγκρίνονται με τη γνωμοδότηση του συμβουλίου αυτού. Ο κατά περίπτωση αρμόδιος Υπουργός δύναται να ζητήσει τη γνώμη του αρμοδίου Συμβουλίου του, με την επιφύλαξη εφαρμογής των διατάξεων της παρ. 6 του άρθρου 45 του ν. 4030/ 2011 (Α' 249).

Άρθρο 32 **Διαδικασία τροποποίησης εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων μετά από άρση ρυμοτομικής απαλλοτρίωσης ή δέσμευσης**

1. Μετά την παρέλευση δεκαπενταετίας από την έγκριση του ρυμοτομικού σχεδίου με το οποίο επιβλήθηκε για πρώτη φορά η ρυμοτομική απαλλοτρίωση ή δέσμευση του ακινήτου, ή την παρέλευση πενταετίας από την κύρωση της σχετικής πράξης εφαρμογής ή της πράξης αναλογισμού, επέρχεται αυτοδίκαια άρση της απαλλοτρίωσης, εφόσον αιτείται ο ιδιοκτήτης την τροποποίηση εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου, χωρίς να απαιτείται η έκδοση σχετικής διαπιστωτικής απόφασης. Ο ιδιοκτήτης του ακινήτου, εφόσον δεν έχει ασκηθεί αίτηση για το δικαστικό καθορισμό της αποζημίωσης ή έχει παρέλθει δεκαοκτάμηνο από τη δημοσίευση είτε της απόφασης προσωρινού καθορισμού της αποζημίωσης είτε της απόφασης οριστικού καθορισμού της αποζημίωσης ή δεν έχει καθορισθεί αποζημίωση εξωδίκως, αιτείται προς τον οικείο δήμο ή τον κατά περίπτωση αρμόδιο για την απαλλοτρίωση φορέα, την τροποποίηση του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου, προκειμένου το ακίνητο να καταστεί οικοδομήσιμο.

[...]

3. Η τροποποίηση εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων σε συμμόρφωση δικαστικής απόφασης για την άρση ρυμοτομικής απαλλοτρίωσης ή δέσμευσης γίνεται με υποβολή σχετικού αιτήματος στον οικείο δήμο ή την αρμόδια υπηρεσία από τον ιδιοκτήτη του ακινήτου στο οποίο ανακλήθηκε ή ήρθη η απαλλοτρίωση ή δέσμευση, εφόσον αιτείται ο ιδιοκτήτης την τροποποίηση εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου, χωρίς να απαιτείται η έκδοση σχετικής διαπιστωτικής απόφασης και συνοδεύεται υποχρεωτικά από τα στοιχεία α' και β' της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου και από τη δικαστική απόφαση του αρμόδιου δικαστηρίου.

[...]

8. Για την εφαρμογή της διαδικασίας της παραγράφου 1, ο ιδιοκτήτης ή η πλειοψηφία, κατ' ελάχιστον του εξήντα έξι τοις εκατό (66%), των συνιδιοκτητών του ακινήτου αιτούνται, προς τον οικείο δήμο ή τον κατά περίπτωση αρμόδιο για την απαλλοτρίωση φορέα, την τροποποίηση του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου, προκειμένου το ακίνητο να καταστεί οικοδομήσιμο. Ο οικείος δήμος ή ο κατά περίπτωση αρμόδιος για την απαλλοτρίωση φορέας οφείλει να γνωμοδοτήσει, εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριών (3) μηνών από την κατάθεση της αίτησης, για την εκ νέου επιβολή ή μη της ανακληθείσας ή αρθείσας ρυμοτομικής απαλλοτρίωσης ή δέσμευσης του χώρου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παραγράφους 4, 6 και 7.

9. Σε περίπτωση που εκδοθεί κατά την παράγραφο 8 θετική γνωμοδότηση για εκ νέου επιβολή της ρυμοτομικής απαλλοτρίωσης ή δέσμευσης κοινοχρήστου χώρου λόγω των προϋποθέσεων της παραγράφου 4, ο οικείος δήμος ή ο κατά περίπτωση αρμόδιος για την απαλλοτρίωση φορέας οφείλει να προχωρήσει, εντός αποκλειστικής προθεσμίας έξι (6) μηνών σε καθορισμό τιμής μονάδος με εξώδικο συμβιβασμό και σε εγγραφή του σχετικού ποσού αποζημίωσης σε ειδικό κωδικό στον προϋπολογισμό του οικείου δήμου ή του εκάστοτε αρμόδιου φορέα, με την οποία αποδεικνύεται η πρόθεση και οικονομική δυνατότητά του για την άμεση καταβολή της προσήκουσας αποζημίωσης στους δικαιούχους.

[...]

[...]

11. Σε κάθε περίπτωση έκδοσης θετικής γνωμοδότησης για εκ νέου επιβολή της ρυμοτομικής απαλλοτρίωσης ή δέσμευσης του χώρου, επί σχεδίου πόλεως που εγκρίθηκε με τις διατάξεις του ν.δ. 17.7/16.8.1923, και με αρμόδιο για την απαλλοτρίωση φορέα τον οικείο δήμο, ο δήμος προκαταβάλλει για λογαριασμό και εις βάρος των υπόχρεων παρόδων ιδιοκτητών τις δαπάνες που τους βαρύνουν για την απαλλοτρίωση.

[...]

13. Ο οικείος δήμος οφείλει να τηρήσει τις προβλεπόμενες διατάξεις, διατυπώσεις και διαδικασίες δημοσιοποίησης της προτεινόμενης τροποποίησης του σχεδίου στη θέση του ακινήτου, εντός αποκλειστικής προθεσμίας έξι (6) μηνών, μετά την άπρακτη παρέλευση της οποίας η διαδικασία έγκρισης της τροποποίησης συνεχίζεται χωρίς τη γνώμη του. Εντός αποκλειστικής προθεσμίας εννέα (9) μηνών από την έναρξη των διαδικασιών τροποποίησης του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου, με πράξη του οργάνου που είναι αρμόδιο για την τροποποίηση του σχεδίου ανακαλείται αυτοδίκαια η ρυμοτομική απαλλοτρίωση ή δέσμευση και τροποποιείται το σχέδιο καθιστώντας το χώρο οικοδομήσιμο, όπως αυτός διαμορφώνεται μετά την επιβολή της προβλεπόμενης εισφοράς σε γη για δημιουργία κοινόχρηστου χώρου.

[...]

Άρθρο 33

Χρηματοδότηση και ειδική εισφορά εφαρμογής ρυμοτομικών σχεδίων

1. Στις περιπτώσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 33, καθώς και στις περιπτώσεις στις οποίες έχουν παρέλθει τουλάχιστον δέκα (10) έτη από την έγκριση του ρυμοτομικού σχεδίου, με το οποίο καθορίστηκε το ακίνητο ως κοινόχρηστος χώρος, πλην οδών, εξαιρουμένων των τμημάτων τους που συνεχονται με πλατείες και χώρους πρασίνου, είναι δυνατόν με απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου να τηρούνται οι γενικές διατάξεις του ν. 2882/2001 (Κώδικας Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων) αντί των διατάξεων περί ρυμοτομικών απαλλοτριώσεων. Για την εξασφάλιση των προς απαλλοτρίωση ακινήτων για τη δημιουργία των παραπάνω κοινόχρηστων χώρων, καταβάλλεται με επίσηυση του οικείου δήμου το σύνολο της αποζημίωσης, όπως αυτή καθορίζεται είτε δικαστικά, είτε εξωδικαστικά, μέχρι ύψους που υπολογίζεται βάσει του συστήματος αντικειμενικών αξιών του Υπουργείου Οικονομικών.

2.

[...]

β. Με την έναρξη της διαδικασίας τροποποίησης του σχεδίου, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος, ο δήμος προβαίνει στη σύνταξη πίνακα απογραφής των περιλαμβανομένων ακινήτων στον οποίο αναγράφονται οι κύριοι ή νομείς τους με τις διευθύνσεις της κατοικίας τους, για τον προσδιορισμό και βεβαίωση της εισφοράς. [...]

γ. Η εισφορά εισπράττεται ως δημοτικό τέλος, με βάση τις επιφάνειες των ακινήτων που έχουν καταγραφεί για τον υπολογισμό του τέλους ακίνητης περιουσίας (ΤΑΠ) που χρησιμοποιούνται και για τη σύνταξη του παραπάνω πίνακα. Εφόσον έχει συνταχθεί κτηματολόγιο ή κτηματογράφηση, χρησιμοποιούνται τα σχετικά στοιχεία αυτών.

3. Μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την τελευταία δημοσίευση στον τύπο της, κατά την προηγούμενη παράγραφο, ανακοίνωσης, κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να ασκήσει ένσταση κατά της εγγραφής, επισυνάπτοντας και κάθε δικαιολογητικό που συσχετίζεται με τις αντιρρήσεις του κατά των εγγραφών στον πίνακα. Σε περίπτωση αμφισβήτησης της ιδιοκτησίας του κυρίου ή νομέα του ακινήτου, η ένσταση είναι απαράδεκτη, αν δεν κατονομάζει τον πραγματικό κύριο ή νομέα, εφόσον την ένσταση την προβάλλει αυτός που στην κατοχή του βρίσκεται το ακίνητο.

4. Για τις ενστάσεις αποφασίζει, εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από τη λήξη της προθεσμίας της παραγράφου 3, το δημοτικό συμβούλιο, το οποίο εγκρίνει τον οριστικό πίνακα απογραφής, ο οποίος τοιχοκολλά-ται και ανακοινώνεται όπως και ο αρχικός πίνακας και αποτελεί τον τίτλο βεβαίωσης της εισφοράς.

5. Η εισφορά βεβαιώνεται βάσει αντικειμενικών αξιών και εισπράττεται υπέρ του οικείου δήμου, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις για την είσπραξη των εσόδων των δήμων. [...]

[...]

9. α) Οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 8 του παρόντος εφαρμόζονται υποχρεωτικά σε σχέδια που εγκρίθηκαν με τις διατάξεις περί εισφορών των ιδιοκτησιών σε γη και χρήμα, για τα ακίνητα ή τα τμήματα των ακινήτων που είναι προς απαλλοτρίωση, μετά την κύρωση της πράξης εφαρμογής του πολεοδομικού σχεδίου και εφόσον τα ακίνητα αυτά δεν έχουν αποκατασταθεί.

β) Οι διατάξεις της παραγράφου 2 εφαρμόζονται υποχρεωτικά σε απαλλοτριώσεις για τη δημιουργία ή τη διάνοιξη κοινόχρηστων χώρων, πλην οδών εξαιρουμένων των τμημάτων τους που συνέχονται με πλατείες και χώρους πρασίνου, που έχουν κηρυχθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του από 17.7./16.8.1923 νομοθετικού διατάγματος και του ν. 5269/1931 και δεν έχουν συντελεστεί ή εκκρεμούν κατ' αυτών ενστάσεις ή προσφυγές ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων ή διοικητικών αρχών. Εκκρεμείς πράξεις αναλογισμού που έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του από 17.7./16.8.1923 νομοθετικού διατάγματος (Α' 228) και του ν. 5269/1931 (Α' 274) για τις απαλλοτριώσεις του προηγούμενου εδαφίου ανακαλούνται αυτοδίκαια.

[...]

45. Ν. 4071/2012

Άρθρο 2

Κοινωνικά Παντοπωλεία

1. Τα κοινωνικά παντοπωλεία είναι υπηρεσία παροχής ειδών πρώτης ανάγκης για τη σίτιση και την ένδυση απόρων κατοίκων. Τα παρεχόμενα είδη προέρχονται από δωρεές και χορηγίες και, εφόσον διαπιστώνεται ανεπάρκεια ειδών, είναι δυνατή η προμήθειά τους σύμφωνα με τις διατάξεις του Ενιαίου Κανονισμού Προμηθειών Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (υ.α. 11389/1993, Β' 185).

Στο πλαίσιο των παντοπωλείων οι Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού μπορούν να διοργανώνουν και συσσίτια για τη διανομή φαγητού σε απόρους και αστέγους. Μπορούν επίσης, να λαμβάνουν κάθε άλλο μέτρο υποστήριξης αστέγων και απόρων.

2. Τα κοινωνικά παντοπωλεία ιδρύονται με απόφαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του. Η λειτουργία τους εποπτεύεται από επιτροπή διαχείρισης στην οποία εκπροσωπούνται αναλογικά με τη δύναμή τους, οι δημοτικές ή περιφερειακές παρατάξεις και στην οποία συμμετέχει επιπλέον και προεδρεύει ο δήμαρχος ή ο περιφερειάρχης αντίστοιχα ή οι οριζόμενοι από αυτούς αντιδήμαρχοι ή αντιπεριφερειάρχες. Η επιτροπή διαχείρισης υποχρεούται να παρουσιάζει ανά εξάμηνο, στην οικονομική επιτροπή έκθεση πεπραγμένων και διαχειριστικό απολογισμό. Η οικονομική επιτροπή εγκρίνει με απόφασή της το

διαχειριστικό απολογισμό. Η απόφαση αναρτάται στην ιστοσελίδα του δήμου ή της περιφέρειας.

3. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών δύναται να ρυθμίζεται κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την οργάνωση και λειτουργία των κοινωνικών παντοπωλείων.

46. Ν. 4093/2012

ΣΤ.2. ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΚΤΙΡΙΩΝ ΤΩΝ Ο.Τ.Α. ΚΑΙ ΤΩΝ Ν.Π.Δ.Δ. ΑΥΤΩΝ ΕΝΑΝΤΙ ΑΝΤΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ.

1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος οι διατάξεις των άρθρων 2 και 3 του ν. 3919/2011 (Α' 32) εφαρμόζονται και για την παραχώρηση, έναντι ανταλλάγματος, του δικαιώματος χρήσης των περιπτέρων του ν. 1044/1971, καθώς και των κυλικείων, καφενείων και κουρείων εντός κτιρίων του δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των Ν.Π.Δ.Δ..

[...]

3. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου καθορίζονται οι θέσεις των περιπτέρων και αποτυπώνονται σε σχετικά τοπογραφικά διαγράμματα αρμόζουσας κλίμακας, στα οποία απεικονίζονται ευκρινώς και με βάση την τέχνη και την επιστήμη, το κουβούκλιο του περιπτέρου, ο περιβάλλον χώρος του και ο ευρύτερος κοινόχρηστος, περιβάλλον χώρος. Η ανωτέρω απόφαση εκδίδεται μετά από γνώμη της οικείας δημοτικής ή τοπικής κοινότητας και εισήγηση της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής, όπου αυτή υφίσταται. Με όμοια απόφαση, επιτρέπεται η μετατόπιση περιπτέρου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 20 του ν.δ. 1044/1971.

Για την έκδοση της ανωτέρω απόφασης απαιτείται γνώμη της οικείας αστυνομικής αρχής, η οποία εξετάζει την καταλληλότητα του χώρου από πλευράς ασφάλειας της κυκλοφορίας πεζών και των οχημάτων, μη επιτρεπόμενου του καθορισμού θέσεων περιπτέρων σε περίπτωση αρνητικής γνώμης. Η γνώμη παρέχεται εντός προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία παραλαβής του ερωτήματος του δήμου και παρερχομένης άπρακτης αυτής, τεκμαίρεται η θετική γνώμη αυτής ως προς την καταλληλότητα του χώρου από πλευράς ασφάλειας.

[...] 8. Τα οριζόμενα στις ανωτέρω παραγράφους εφαρμόζονται αναλόγως και από το Δημόσιο, τους Ο.Τ.Α. β' βαθμού και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου στους χώρους αρμοδιότητάς τους.

9. Η παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης των κυλικείων, καφενείων και κουρείων εντός κτιρίων που στεγάζονται υπηρεσίες του Δημοσίου, των Ο.Τ.Α. και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου προς εξυπηρέτηση του προσωπικού αυτών και των συναλλασσομένων με αυτούς γίνεται με δημοπρασία από τους στεγαζόμενους φορείς, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις περί δημοπρασιών προς εκμίσθωση ακινήτων τους, αποκλεισμένης της δυνατότητας απευθείας παραχώρησης αυτών. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται αναλόγως τα αναφερόμενα στις παραγράφους 3 έως και 7, περιλαμβανόμενης της σχετικής πρόβλεψης για τα άτομα με αναπηρία, τους πολύτεκνους και τους πολεμιστές Κύπρου.

[...]

12. Ο έλεγχος της εφαρμογής των διατάξεων που αφορούν στη νομοθεσία που διέπει την εν γένει λειτουργία των περιπτέρων ανατίθεται στην Ελληνική Αστυνομία και σε υπαλλήλους του δήμου, κατά τα ειδικώς οριζόμενα στο τρίτο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 81 του ν. 4172/2013 (Α' 167). Όσες επιτροπές έχουν συσταθεί κατ' εφαρμογή της υπ' αριθμ. κ.υ.α. Φ.454/10/159768 (Β' 1080), καταργούνται.

---

47. Ν. 4147/2013

Άρθρο πρώτο

Κύρωση της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Ρυθμίσεις κατεπειγόντων θεμάτων αρμοδιότητας των Υπουργείων Εσωτερικών, Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, της Γενικής Γραμματείας της Κυβέρνησης και του Υπουργού Επικρατείας

Άρθρο 1

[...]

1. Χρόνος έναρξης άσκησης από τους δήμους των αρμοδιοτήτων που μεταβιβάστηκαν σε αυτούς, στο πλαίσιο των οριζόμενων στην περίπτωση α` της παρ. 1 του άρθρου 95 του ν. 3852/2010 (Α` 87), για τις οποίες παρέχεται κατά τη δημοσίευση του παρόντος διοικητική υποστήριξη, ορίζεται η 1.1.2020. Μέχρι τότε συνεχίζουν να εφαρμόζονται οι ρυθμίσεις των παραγράφων 2, 3 και 4 του άρθρου 95 του ν. 3852/2010, κατά παρέκκλιση της προβλεπόμενης, στις εν λόγω παραγράφους, σχετικής προθεσμίας.

---

48. Ν. 4172/2013

Άρθρο 81

Κατάργηση θέσεων κλάδου Δημοτικής Αστυνομίας

[...]

4. Αρμοδιότητες που έχουν ανατεθεί με διατάξεις νόμων ή κανονιστικών πράξεων στη δημοτική αστυνομία ασκούνται από τις 23.9.2013 από την Ελληνική Αστυνομία (ΕΛ.ΑΣ.).

[...]

Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου μπορεί να καθορίζεται η παράλληλη άσκηση μίας ή περισσότερων εκ των ανωτέρω αρμοδιοτήτων από υπαλλήλους του δήμου, κατόπιν ορισμού αυτών με απόφαση του δημάρχου. Με την ίδια απόφασή του δημοτικού συμβουλίου δύναται να καθορίζεται επίσης ο αριθμός των αναγκαιών υπαλλήλων, η διάρκεια άσκησης της αρμοδιότητας, οι ώρες απασχόλησης των υπαλλήλων, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια αναφορικά με την άσκηση των αρμοδιοτήτων αυτών.

[...]

---

49. Ν. 4229/2014

Άρθρο 4

Άδεια εγκατάστασης και λειτουργίας χώρου και άδεια παράστασης

1. Η άδεια εγκατάστασης και λειτουργίας χώρου εκδίδεται από τον οικείο δήμο, μετά τη χορήγηση προέγκρισης, με την επιφύλαξη της παρέκκλισης του άρθρου 7 παράγραφος 2 του παρόντος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη ΔΙΑΔΠ/Φ.Α.2.1/31600/9.12.2013 κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Πολιτισμού και Αθλητισμού, Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Υγείας και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, (Β` 3106), κατόπιν αίτησης του ιδιοκτήτη ή του προσώπου στο όνομα του οποίου πρόκειται να εκδοθεί η άδεια. Η άδεια έχει αόριστη διάρκεια.

[...]

3. Με την επιφύλαξη του άρθρου 3 παράγραφος 3 η άδεια παράστασης εκδίδεται από τον οικείο δήμο, μετά από αίτηση του υπεύθυνου της παράστασης, με την οποία προσδιορίζεται το χρονικό διάστημα στο οποίο διενεργείται η αδειοδοτούμενη παράσταση, καθώς και το περίγραμμα του χώρου μέσα στον οποίο αυτή διενεργείται.

[...]

4. Με απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου καθορίζεται ο ετήσιος ανώτατος αριθμός παραστάσεων που μπορούν να δοθούν σε ένα χώρο με άδεια παράστασης. Ο αριθμός αυτός δεν μπορεί να υπερβαίνει τις σαράντα (40) παραστάσεις ετησίως.

Με απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου μπορεί να ορίζονται χώροι στους οποίους επιτρέπεται η διενέργεια παραστάσεων χωρίς να παραβλάπτονται ουσιωδώς οι υφιστάμενες χρήσεις γης της περιοχής.

Άρθρο 6

Κυρώσεις

Θέατρα που λειτουργούν χωρίς την προβλεπόμενη, από τις διατάξεις του παρόντος, άδεια εγκατάστασης και λειτουργίας, σφραγίζονται από την αδειοδοτούσα αρχή.

Απαγορεύεται η χορήγηση άδειας παράστασης για δύο (2) έτη, σε ιδιοκτήτες (σε περίπτωση ιδιοχρησίας) ή σε μισθωτές ακινήτων, οι οποίοι διενεργούν παραστάσεις χωρίς την προβλεπόμενη από τις διατάξεις του παρόντος άδεια παράστασης.

Σε περίπτωση υποτροπής επιβάλλεται με απόφαση του οικείου δημάρχου πρόστιμο τριακοσίων (300) ευρώ, ανά παράβαση, το οποίο αποτελεί έσοδο του δήμου.

50. Ν. 4238/2014

Άρθρο 27

Κινητές μονάδες Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας

2. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας, κατόπιν σχετικής εισήγησης της Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας του Υπουργείου Υγείας, δύναται να λειτουργούν Κινητές Μονάδες Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και από λοιπά Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α., Ν.Π.Ι.Δ. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, καθώς και από σωματεία και εταιρείες Αστικού Δικαίου.

51. Ν. 4325/2015

Άρθρο 19

Επανασύσταση Δημοτικής Αστυνομίας

[...]

3. α) Οι Υπηρεσίες Δημοτικής Αστυνομίας των δήμων ασκούν τις αρμοδιότητες που είχαν μεταβιβαστεί στην Ελληνική Αστυνομία, κατ' εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 4 του Ν.4172/2013 (Α' 167), σύμφωνα με τους Οργανισμούς Εσωτερικής Υπηρεσίας τους.

β) Με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου μπορεί να αποφασιστεί η μη επανασύσταση Υπηρεσίας Δημοτικής Αστυνομίας.

[...]

γ) Οι μονάδες από υπαλλήλους του δήμου που είχαν συσταθεί με αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου για την άσκηση αρμοδιοτήτων δυνάμει της παρ. 4 του άρθρου 81 του Ν.4172/2013, καταργούνται, διατηρούνται ή συγχωνεύονται με τις μονάδες που θα απαρτίζουν την Υπηρεσία Δημοτικής Αστυνομίας μετά από σχετική τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας του οικείου δήμου.

52. Ν. 4332/2015

Άρθρο 14

Άνευ τίτλου

[...]

10. Τα Ν.Π.Δ.Δ., οι Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, στα διοικητικά όρια των οποίων λειτουργούν Κέντρα Πρώτης Υποδοχής (ΚΕ.Π.Υ.), Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Κ.Υ.Τ.) και Ανοιχτές Δομές Προσωρινής Υποδοχής και Φιλοξενίας προσφύγων και μεταναστών ή διαθέτουν χώρους για την κάλυψη έκτακτων αναγκών στέγασης και προσωρινής φιλοξενίας προσφύγων και μεταναστών, καθώς και οι φορείς των Ο.Τ.Α. αυτών, δύνανται για την αντιμετώπιση έκτακτων και επειγουσών αναγκών, κατά παρέκκλιση κάθε αντίθετης διάταξης, να προβαίνουν σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες και να συνάπτουν με τρίτους συμβάσεις εκτέλεσης έργων, παροχής υπηρεσιών, προμήθειας αγαθών ή μισθώσεων κινητών και ακινήτων σε ό,τι αφορά την υποδοχή και φιλοξενία νεοεισερχόμενων πολιτών

τρίτων χωρών αποκλειστικά για την κάλυψη αναγκών προσωρινής στέγασης, τη λειτουργία των ανωτέρω εγκαταστάσεων, τη μεταφορά από τα σημεία άφιξης ή προσωρινής διαμονής προς ή από τις προσωρινές ή μόνιμες εγκαταστάσεις φιλοξενίας, οι οποίες βρίσκονται εντός και εκτός των γεωγραφικών τους ορίων, τη σίτιση, την άμεση ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, τα έξοδα ταφής, τη διαχείριση ανθρωπιστικής βοήθειας και κάθε προσφοράς σε χρήμα ή είδος, τη διαχείριση, μεταφορά, αποθήκευση και διανομή αυτής, μεταφορά ανηλίκων προσφύγων για εκπαιδευτικούς λόγους, καθώς και κάθε άλλη απολύτως αναγκαία για την εξυπηρέτηση των ανωτέρω σκοπών δαπάνη. Η ως άνω διάταξη ισχύει από 1.1.2018.

Για την αποθήκευση και διανομή των ανωτέρω ειδών πρώτης ανάγκης οι Περιφέρειες, δύνανται να συστήνουν Κέντρα αποθήκευσης και διανομής, σε συνεργασία και με άλλους δημόσιους φορείς, με απόφαση του Περιφερειάρχη ή με κοινή απόφαση με το αρμόδιο για τη διοίκηση του έτερου φορέα οργάνου, στην οποία θα καθορίζονται οι όροι λειτουργίας τους. Τα Κέντρα αυτά μπορούν να στελεχώνονται με υπαλλήλους των ανωτέρω φορέων.

Η διαδικασία σύναψης των συμβάσεων των προηγούμενων εδαφίων, καθώς και των αντίστοιχων συμβάσεων των Υπουργείων και των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων δύναται, για λόγους κατεπείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης, λαμβανομένων υπ' όψιν και λόγων δημόσιας τάξης, οι οποίοι ειδικώς αιτιολογούνται, να διενεργείται κατόπιν διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης διάταξης της εθνικής νομοθεσίας, με την επιφύλαξη εφαρμογής της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις δημόσιες συμβάσεις.

Μέχρι τις 31.10.2019 οι συμβάσεις αυτές θεωρούνται ότι καλύπτουν την προϋπόθεση των σχετικών διατάξεων περί συνδρομής έκτακτης και κατεπείγουσας ανάγκης, οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για τις αναθέτουσες αρχές, που δεν απορρέουν από δική τους ευθύνη, κατά παρέκκλιση της υποπερίπτωσης δδ', περίπτωση γ', παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4013/2011 (Α' 204).

Οι ανωτέρω δαπάνες, καταβάλλονται από τις πιστώσεις του προϋπολογισμού των ανωτέρω κατά περίπτωση αρμόδιων φορέων ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση του οικείου οργάνου. Με αποφάσεις των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Οικονομικών και Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, είναι δυνατή η κατανομή ποσών στους ανωτέρω φορείς, από πιστώσεις είτε του Τακτικού Προϋπολογισμού είτε του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, είτε από οποιαδήποτε άλλη πηγή χρηματοδότησης για την αντιμετώπιση της προσφυγικής κρίσης, προκειμένου να καλυφθούν αποκλειστικά και μόνο οι δαπάνες για τις δράσεις που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο της παραγράφου αυτής. Κατά την εφαρμογή της ανωτέρω διάταξης, δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 26 και 30 του ν. 4251/ 2014.

53. Ν. 4430/2016

Άρθρο 54

Κοινόχρηστοι χώροι οικισμών τέως ΟΕΚ

1. Όταν σε Οικοδομικά τετράγωνα (Ο.Τ.) οικισμών του τέως ΟΕΚ έχουν κατασκευαστεί νόμιμα παιδικές χαρές και οι χώροι στους οποίους βρίσκονται αυτές οι παιδικές χαρές δεν είναι δυνατόν να παραχωρηθούν κατά κυριότητα στους οικείους κάθε φορά δήμους, χωρίς να θίγεται η νομιμότητα της σύστασης των καθέτων ιδιοκτησιών στα ως άνω οικοδομικά τετράγωνα, η αρμοδιότητα για τη λειτουργία και τη συντήρηση των εν λόγω παιδικών χαρών ανατίθεται με το παρόν στους οικείους κάθε φορά δήμους.

2. Οι δημόσιοι και κοινόχρηστοι χώροι που περιβάλλουν ή περικλείονται στους οικισμούς του τ. ΟΕΚ/ΟΑΕΔ και που δεν ανήκουν στους οικείους κάθε φορά δήμους, παραχωρούνται αυτοδικαίως κατά κυριότητα στους ανωτέρω δήμους.

54. Ν. 4442/2016**Άρθρο 28**
Γνωστοποίηση λειτουργίας

[...]

5. Ο Δήμος στην περιφέρεια του οποίου πρόκειται να λειτουργήσει η συγκεκριμένη δραστηριότητα είναι η αρμόδια αρχή για την παρακολούθηση και διαχείριση της γνωστοποίησης και οφείλει να την κοινοποιήσει στις ελεγκτικές αρχές προκειμένου να λάβουν γνώση για την έναρξη λειτουργίας της δραστηριότητας στην αντίστοιχη εγκατάσταση.
6. Η χορήγηση της βεβαίωσης της παραγράφου 2 δεν αποτελεί προϋπόθεση για την χορήγηση άδειας έναρξης επιτηδεύματος από την αρμόδια Δ.Ο.Υ., ανεξαρτήτως της νομικής μορφής του καταστήματος.

Άρθρο 30**Απλούστευση ρυθμίσεων για την άδεια κοινόχρηστου χώρου**

1. Για τη χρήση κοινόχρηστου χώρου απαιτείται προηγούμενη άδεια, σύμφωνα με το Β.δ. 24.9/20.10/1958 (Α' 171).
2. Αν ο φορέας της δραστηριότητας αιτηθεί και λάβει την προβλεπόμενη άδεια χρήσης κοινόχρηστου χώρου μετά τη γνωστοποίηση ή η ήδη χορηγηθείσα άδεια τροποποιηθεί, προβαίνει σε μεταβολή των στοιχείων που έχουν γνωστοποιηθεί και δεν απαιτείται η έκδοση της πράξης πρόσθετου προσδιορισμού εξυπηρετούμενων ατόμων.
3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομίας και Ανάπτυξης, που εκδίδεται εντός τριών (3) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, καθορίζονται τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για τη χορήγηση από τους Δήμους της άδειας χρήσης κοινόχρηστου χώρου.
4. Η προβλεπόμενη στο προτελευταίο εδάφιο της παρ. 6 του άρθρου 13 του β.δ. 24.9/20.10/1958 προθεσμία ορίζεται σε πέντε (5) ημέρες.

Άρθρο 34**Κυρώσεις**

1. Αν ο υπόχρεος παραλείψει την υποβολή γνωστοποίησης ή γνωστοποιήσει αναληθή στοιχεία ή παραλείψει την υποβολή γνωστοποίησης των στοιχείων της οικονομικής δραστηριότητας σε περίπτωση επικείμενης μεταβολής, επιβάλλονται σε βάρος του φορέα της οικονομικής δραστηριότητας οι κυρώσεις του άρθρου 15, όπως αυτές εξειδικεύονται στην υπουργική απόφαση του άρθρου 38. Αρμόδιο όργανο για την επιβολή των κυρώσεων αυτών ορίζεται ο οικείος Δήμαρχος.
  2. Κατά των αποφάσεων επιβολής κυρώσεων χωρεί ειδική διοικητική προσφυγή, σύμφωνα με το άρθρο 227 του Ν. 3852/2010 (Α' 87).
- [...]
4. Όπου στην κείμενη νομοθεσία προβλέπεται η κύρωση της προσωρινής ή οριστικής αφαίρεσης άδειας λειτουργίας, νοείται εφεξής η προσωρινή ή οριστική διακοπή λειτουργίας για τα καταστήματα που υπόκεινται σε γνωστοποίηση, με σφράγιση αυτών από τα αρμόδια όργανα του Δήμου και με τη συνδρομή των Αστυνομικών Αρχών όπου απαιτείται. Όπου στην κείμενη νομοθεσία προβλέπεται η κύρωση της προσωρινής ή οριστικής αφαίρεσης της άδειας χρήσης μουσικής ή μουσικών οργάνων, νοείται εφεξής η διοικητική πράξη του αρμόδιου οργάνου που διατάσσει την προσωρινή ή οριστική διακοπή της χρήσης αυτής.

55. Ν. 4445/2016**Άρθρο 15****Κοινωνική υπηρεσία του Δήμου**

Στο πλαίσιο λειτουργίας του Εθνικού Μηχανισμού, η κοινωνική υπηρεσία κάθε Δήμου:

- α. συλλέγει και επεξεργάζεται στοιχεία και πληροφορίες, που σχετίζονται με τις πτυχές του κοινωνικού αποκλεισμού και της υλικής αποστέρησης (όπως εισόδημα- φτώχεια, απασχόληση- ανεργία, εκπαίδευση και κατάρτιση, στέγαση, υγεία και κοινωνική φροντίδα, τοπικό περιβάλλον) σε επίπεδο Δήμου,
- β. υποστηρίζει το έργο των χαρτογραφήσεων, ερευνών και μελετών του Τμήματος Τεκμηρίωσης και Πληροφοριακών Συστημάτων της Διεύθυνσης Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης,
- γ. διαβουλεύεται με την τοπική κοινωνία και εισηγείται προς το Δημοτικό Συμβούλιο και τα αρμόδια όργανα της Περιφέρειας τη χάραξη πολιτικών και τη λήψη μέτρων για την κοινωνική ένταξη,
- δ. λειτουργεί ως σημείο αναφοράς των φορέων υλοποίησης έργων για την κοινωνική ένταξη, οι οποίοι δραστηριοποιούνται στα όρια της διοικητικής αρμοδιότητας του Δήμου και στο πλαίσιο αυτό συντάσσει χάρτη χωρικών παρεμβάσεων, τον οποίο υποβάλλει στο Ε.ΓΠ.Σ. του Εθνικού Μηχανισμού,
- ε. προωθεί τη δικτύωση των φορέων υλοποίησης παρεμβάσεων και των κοινωνικών υπηρεσιών, που δρουν σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, για την υλοποίηση ολιστικών παρεμβάσεων,
- στ. μεριμνά για την εφαρμογή των οριζόντιων πολιτικών,
- ζ. υποβάλλει στοιχεία, δεδομένα και πληροφορίες, που άπτονται του κοινωνικού αποκλεισμού των ατόμων, του είδους της προνοιακής στήριξης και των κοινωνικών παροχών των ωφελούμενων, προς τη Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας της οικείας Περιφέρειας και στις αρμόδιες κεντρικές υπηρεσίες του Εθνικού Μηχανισμού.

Άρθρο 16**Κέντρα Κοινότητας**

1. Τα Κέντρα Κοινότητας, όπως καθορίζονται στις διατάξεις του άρθρου 4 του ν. 4368/2016 (Α' 21) και στην Δ23/ΟΙΚ.14435-1135/2016 κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Β' 854), αποτελούν δομές συμπληρωματικές των κοινωνικών υπηρεσιών των αντίστοιχων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' βαθμού και εποπτεύονται από αυτές.
2. Σκοπός της λειτουργίας των Κέντρων Κοινότητας στο πλαίσιο του Εθνικού Μηχανισμού είναι η περαιτέρω υποστήριξη των Δήμων στην εφαρμογή πολιτικών κοινωνικής προστασίας και καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού και η ανάπτυξη ενός τοπικού σημείου αναφοράς για την υποδοχή, εξυπηρέτηση και διασύνδεση των πολιτών με κοινωνικά προγράμματα και υπηρεσίες προνοιακού χαρακτήρα, που υλοποιούνται σε τοπικό, περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο.
3. Ως χώρος πρώτης υποδοχής, τα Κέντρα Κοινότητας συμβάλλουν στο έργο των κοινωνικών υπηρεσιών των Δήμων στο πλαίσιο του Εθνικού Μηχανισμού, επιτελώντας:
  - α. την υποδοχή, καταγραφή και εξυπηρέτηση των ωφελούμενων, μέσω πληροφοριακού συστήματος, το οποίο εξασφαλίζει τη συλλογή και επεξεργασία στοιχείων και δεδομένων,
  - β. τη σύσταση και διαχείριση αρχείου και ατομικών φακέλων των ωφελούμενων,
  - γ. τη διαβίβαση των στοιχείων στις αρμόδιες για θέματα κοινωνικής προστασίας υπηρεσίες των Δήμων και την απευθείας και άμεση ενημέρωση του Ε.ΓΠ.Σ. του Εθνικού Μηχανισμού.

Άρθρο 72

Επείγουσες διατάξεις για τη μεταφορά μαθητών - Πρόβλεψη δυνατότητας μεταφοράς προσφύγων - μεταναστών με επιβατικά οχήματα ιδιοκτησίας Ο.Τ.Α.

[...]

4. Επιτρέπεται η μεταφορά προσφύγων και μεταναστών με επιβατικά οχήματα ιδιοκτησίας των Ο.Τ.Α. Α' και Β' βαθμού, από και προς τις δομές φιλοξενίας ή όπου αλλού κριθεί αναγκαίο, μετά από απόφαση του οικείου Δημάρχου ή Περιφερειάρχη.

56. Ν. 4483/2017

Άρθρο 32

Παροχή κινήτρων σε εργαζομένους από Ο.Τ.Α. ορεινών και νησιωτικών περιοχών

1. Οι ορεινοί δήμοι του άρθρου 1 του ν. 3852/2010 (Α' 87), οι δήμοι με πληθυσμό έως 30.000 κατοίκους, των οποίων τουλάχιστον το πενήντα τοις εκατό (50%) των δημοτικών ή κοινοτικών ενοτήτων χαρακτηρίζονται ως ορεινές στο Μητρώο Δήμων, Κοινοτήτων και Οικισμών της ΕΛΣΤΑΤ, οι νησιωτικοί δήμοι με πληθυσμό μικρότερο των 18.000 κατοίκων, καθώς και τα Ν.Π.Δ.Δ. των δήμων αυτών, μπορούν να παρέχουν δωρεάν σίτιση και κατάλληλο κατάλυμα διαμονής στους ιατρούς και νοσηλευτές του Κέντρου Υγείας και των δημόσιων νοσοκομείων, το προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού Σώματος, της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, του Ε.Κ.Α.Β. και τους αναπληρωτές εκπαιδευτικούς. Ο υπολογισμός του πληθυσμού γίνεται σύμφωνα με τα στοιχεία πραγματικού πληθυσμού της τελευταίας απογραφής της ΕΛΣΤΑΤ.

2. Για τις ανωτέρω παροχές λαμβάνεται απόφαση από το οικείο Δημοτικό ή Διοικητικό Συμβούλιο, με την οποία εξειδικεύονται οι κατά περίπτωση παροχές και το χρονικό διάστημα ισχύος αυτών, κατόπιν βεβαίωσης της ύπαρξης ανάλογων πόρων από την οικονομική υπηρεσία του Ο.Τ.Α.

[...]

Άρθρο 159

Προσωρινή μετεγκατάσταση ειδικών κοινωνικών ομάδων

1. Με σκοπό τη διασφάλιση αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης επιτρέπεται η προσωρινή μετεγκατάσταση ειδικών κοινωνικών ομάδων, κατά την έννοια της παρ. 11 του άρθρου 13 του ν. 3212/2003 (Α' 308) και της παρ. 1 του άρθρου 34 του ν. 3448/2006 (Α' 57), που διαβιούν σε πρόχειρα ή παράτυπα καταλύματα, σε κατάλληλους οργανωμένους χώρους που διατίθενται αποκλειστικά για το σκοπό αυτόν από το Δημόσιο, τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) ή παραχωρούνται από ιδιώτες, κατόπιν κοινής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών, Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Υγείας, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Οικονομίας και Ανάπτυξης. Η κοινή υπουργική απόφαση του προηγούμενου εδαφίου εκδίδεται ύστερα από εισήγηση της Επιτροπής Προσωρινής Μετεγκατάστασης Ειδικών Κοινωνικών Ομάδων, κατόπιν αιτήματος προς αυτήν του Δήμου, στην εδαφική περιφέρεια του οποίου πρόκειται να λάβει χώρα η προσωρινή μετεγκατάσταση. Η Επιτροπή Προσωρινής Μετεγκατάστασης Ειδικών Κοινωνικών Ομάδων συνεπικουρείται από τεχνική ομάδα υποστήριξης που συστήνεται από τον κατά περίπτωση αρμόδιο Γενικό ή Ειδικό Γραμματέα στην αρμοδιότητα του οποίου ανήκει η ειδική κοινωνική ομάδα.

[...]

6. Ο οικείος Δήμος έχει την ευθύνη, με ίδια μέσα ή με ανάθεση κατά τις διατάξεις του ν. 4412/2016 (Α' 147), της:

α) εκπόνησης και υλοποίησης των μελετών υποδομών κοινής ωφέλειας,

β) επίβλεψης της τοποθέτησης των οικίσκων και σύνδεσής των με τα δίκτυα κοινής ωφέλειας και

γ) οργάνωσης και εποπτείας της λειτουργίας των χώρων προσωρινής μετεγκατάστασης, σύμφωνα με κανονισμό λειτουργίας που εκπονεί, μετά την έγκρισή του από τον κατά περίπτωση αρμόδιο Ειδικό ή Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

57. Ν. 4495/2017

Άρθρο 31

Αρμόδια όργανα χορήγησης πράξεων εκτέλεσης οικοδομικών εργασιών

1. Αρμόδια όργανα για τη χορήγηση των διοικητικών πράξεων, που σχετίζονται με την εκτέλεση οικοδομικών εργασιών, είναι οι Υπηρεσίες Δόμησης (Υ.ΔΟΜ.) των δήμων, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από ειδικές διατάξεις.

[...]

3. Προϋπόθεση για την έκδοση οικοδομικής άδειας από τη Διεύθυνση Αρχιτεκτονικής, Οικοδομικών Κανονισμών και Αδειοδοτήσεων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, όπου αυτό προβλέπεται από τις κείμενες διατάξεις, αποτελεί η διαβίβαση σε αυτήν ελεγμένου και θεωρημένου σχετικού τοπογραφικού από την οικεία Υ.ΔΟΜ.. Η ίδια διαδικασία ισχύει και στην περίπτωση χορήγησης προέγκρισης από την προαναφερθείσα Διεύθυνση.

Άρθρο 32

Έκδοση οικοδομικών αδειών σε εκκλησιαστικά ιδρύματα

15.

[...]

Η προέγκριση και η οικοδομική άδεια για ιδιωτικούς ιερούς ναούς και παρεκκλήσια εκδίδονται από τις αρμόδιες κατά τόπους Υπηρεσίες Δόμησης (Υ.ΔΟΜ.) των δήμων.

Άρθρο 65

Ηλεκτρονική πολεοδομική ταυτότητα δήμου

1. Δημιουργείται στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας ηλεκτρονική βάση με τίτλο «Ηλεκτρονική πολεοδομική ταυτότητα δήμου», στην οποία κάθε δήμος καταγράφει και ενημερώνει υποχρεωτικά ανά οικοδομικό τετράγωνο τα στοιχεία της χωρικής του ταυτότητας, καθώς και τους κοινόχρηστους ή αδόμητους χώρους, και ειδικότερα:

α) Το ισχύον πλαίσιο χωρικού σχεδιασμού του δήμου, όπως τις προβλέψεις της Εθνικής Χωρικής Πολιτικής και των Ειδικών και Περιφερειακών Χωροταξικών Πλαισίων, τα Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια (Γ.Π.Σ.), τα Σχέδια Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοιχτής Πόλης (Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π.), τα Τοπικά Χωρικά Σχέδια (Τ.Χ.Σ.), τα Ειδικά Χωρικά Σχέδια (Ε.Χ.Σ.), τις Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου (Ζ.Ο.Ε.), τις Περιοχές Ειδικά Ρυθμιζόμενης Πολεοδόμησης (Π.Ε.Ρ.ΠΟ.), τα Εγκεκριμένα Ρυμοτομικά Σχέδια (Ε.Ρ.Σ.), τις τροποποιήσεις και τις Πράξεις Εφαρμογής αυτών και τα εγκεκριμένα όρια οικισμών που υφίστανται πριν από την ισχύ του ν.δ. της 17.7.1923 (Α' 228) ή έχουν πληθυσμό κάτω των 2.000 κατοίκων. Επίσης καταγράφεται κάθε άλλη σχετική κανονιστική πράξη.

β) Το υπό εκπόνηση πλαίσιο χωρικού σχεδιασμού με λεπτομερή αναφορά των στοιχείων, της χρηματοδότησης, των χρονοδιαγραμμάτων, των σταδίων σύνταξης, της έγκρισης και εφαρμογής αυτών, της επισήμανσης πιθανών προβλημάτων και καθυστερήσεων, καθώς και τους λόγους αυτών.

γ) Τις πράξεις οριοθέτησης αιγιαλού και παραλίας.

δ) Τις πράξεις οριοθέτησης υδατορεμάτων.

ε) Τις προστατευόμενες περιβαλλοντικά περιοχές, όπως τους Τόπους Κοινοτικής Σημασίας (Τ.Κ.Σ.) του δικτύου «Natura 2000» του ν. 3937/2011 (Α' 60), καθώς και τις περιοχές προστασίας του ν. 1650/1986 (Α' 160).

στ) Τα διατηρητέα κτίρια του άρθρου 4 του ν. 1577/ 1985 (Α' 210).

ζ) Τους παραδοσιακούς οικισμούς ή παραδοσιακά τμήματα πόλης, τους ιστορικούς τόπους, τους ιστορικούς διατηρητέους οικισμούς, τις περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, καθώς και τους προστατευόμενους φυσικούς σχηματισμούς και τοπία.

η) Τα στοιχεία Μ.Σ.Δ. και, ειδικότερα, τα βαρυνόμενα και ωφελούμενα ακίνητα, τους Τίτλους Μ.Σ.Δ. και Ε.Π.Ι., τις Ζ.Υ.Σ., τις Π.Α.Ε.Σ. και κάθε άλλη σχετική πράξη.

θ) Τους αδόμητους ή κοινόχρηστους χώρους, όπως τους εγκεκριμένους σύμφωνα με τα ισχύοντα Ρυμοτομικά Σχέδια ή δεσμευμένους σύμφωνα με τα Γ.Π.Σ. και Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. Κοινόχρηστους Χώρους (Κ.Χ.), που τελούν υπό απαλλοτρίωση, καθώς και όσους τελούν σε καθεστώς άρσης απαλλοτρίωσης, και τα ακίνητα (οικόπεδα) από εισφορές γης που διαμορφώθηκαν με την πράξη εφαρμογής και δεν διατέθηκαν σύμφωνα με αυτήν, κατά την περίπτωση β' της παρ. 7 του άρθρου 12 του ν. 1337/ 1983.

ι) Οι υλοποιημένες και εκκρεμείς πράξεις αναλογισμού αποζημιώσεων λόγω ρυμοτομίας και οι συνταχθείσες μεμονωμένες πράξεις εφαρμογής.

2. Τα δεδομένα της παραγράφου 1, εξαιρουμένων των Τίτλων Μ.Σ.Δ. και Ε.Π.Ι., είναι προσβάσιμα σε κάθε ενδιαφερόμενο.

3. Το οικείο Τμήμα «Ελέγχου Δόμησης – Τοπικό Παρατηρητήριο» παρακολουθεί και επισημαίνει τα προβλήματα και τις καθυστερήσεις σύνταξης, έγκρισης και εφαρμογής του χωρικού σχεδιασμού και υποβάλλει προτάσεις για την επίλυση και επίσηυσή του.

Άρθρο 121

Αυθαίρετες κατασκευές μονάδων υδατοκαλλιέργειας και προσαρτημάτων δημόσιων ιχθυοτροφείων

1. Στις ρυθμίσεις του παρόντος υπάγονται αυθαίρετες κατασκευές απαραίτητες για τη λειτουργία νόμιμης μονάδας υδατοκαλλιέργειας, όπως ορίζονται στην παρ. 74 του άρθρου 2 και στο άρθρο 21 του ν. 4067/2012 (Α' 79), καθώς και εγκαταστάσεις οι οποίες αναφέρονται στην παρ. 2 του άρθρου 4 του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Υδατοκαλλιέργειες, το οποίο εγκρίθηκε με το άρθρο πρώτο της 31722/4.11.2011 απόφασης της Επιτροπής Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον τομέα του χωροταξικού σχεδιασμού και της αειφόρου ανάπτυξης (Β' 2505), σε χώρους αρμοδιότητας της Κτηματικής Υπηρεσίας, ύστερα από έγκριση του Τμήματος Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων και Αλιείας της Γενικής Διεύθυνσης Δασών και Αγροτικών Υποθέσεων της αρμόδιας Αποκεντρωμένης Διοίκησης και κατά παρέκκλιση των περιορισμών των περιπτώσεων ζ' και η' της παραγράφου 2 του άρθρου 89 του παρόντος.

[...]

3. Με ευθύνη κάθε δήμου, οι προσωρινές κατασκευές πρέπει να αντιμετωπίζονται ενιαία ως προς τα μορφολογικά στοιχεία τους, το μέγεθος τους, τα υλικά κατασκευής και την αρμονική ένταξή τους στο χώρο, με ευθύνη του κάθε δήμου. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η οποία κοινοποιείται στην αρμόδια λιμενική αρχή και την Κτηματική Υπηρεσία του Δημοσίου και, ύστερα από αίτηση, εγκρίνεται από το αρμόδιο Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής πρότυπη αρχιτεκτονική μελέτη, στην οποία περιγράφονται με σαφήνεια οι μορφολογικοί κανόνες, το είδος, το μέγεθος και τα χρησιμοποιούμενα υλικά. Η εγκριτική απόφαση μπορεί να περιλαμβάνει τμήμα ή σύνολο στο οποίο πρόκειται να εγκατασταθούν οι προσωρινές κατασκευές απαραίτητες για τη λειτουργία των μονάδων υδατοκαλλιέργειας, καθώς και να περιλαμβάνει όλες τις απαιτούμενες υποχρεώσεις για την ελεύθερη διέλευση του κοινού και την ελεύθερη χρήση εγκαταστάσεων κοινωφελούς χαρακτήρα.

4. Στις διατάξεις του παρόντος άρθρου υπάγονται και αυθαίρετες κατασκευές, εγκαταστάσεις και συνοδευτικά έργα που αφορούν τη λειτουργία μονάδας παραγωγής νερού ύδρευσης μέσω αφαλάτωσης, κατά παρέκκλιση των οριζόμενων στις διατάξεις των περιπτώσεων ζ' και η' της παραγράφου 2 του άρθρου 89 του παρόντος νόμου. Για την υπαγωγή τους υποβάλλονται πέραν των λοιπών δικαιολογητικών, το μισθωτήριο

συμβόλαιο, η άδεια λειτουργίας της μονάδας, η Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων ή Υπαγωγή σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις και η Άδεια Μηχανολογικής Εγκατάστασης.

Άρθρο 122

Αυθαίρετες κατασκευές σε παραμεθόριες περιοχές των περιφερειακών ενότητων Ξάνθης, Ροδόπης και Έβρου

1. Στις ρυθμίσεις του παρόντος υπάγονται αυθαίρετες κατασκευές στις παραμεθόριες περιοχές των περιφερειακών ενότητων Ξάνθης, Ροδόπης και Έβρου, κατά παρέκκλιση της περίπτωσης ιγ' της παρ. 2 του άρθρου 89. Σε κάθε περίπτωση, εξαιρετικά, η αναστολή των διατάξεων του παρόντος ισχύει μόνο για δύο (2) έτη από την ημερομηνία υπαγωγής. Αυθαίρετες κατασκευές της παρούσας, για τις οποίες εκκρεμούν βεβαιωθέντα πρόστιμα στις Δ.Ο.Υ. ή υποθέσεις και έχουν απομακρυνθεί ή κατεδαφιστεί, υπάγονται, αντίστοιχα, στις διατάξεις του παρόντος. Για την υπαγωγή, πέραν των απαιτούμενων δικαιολογητικών, υποβάλλονται:

α) έγγραφη βεβαίωση του αρμόδιου Ο.Τ.Α. σχετικά με τη συναίνεση για την υπαγωγή στις διατάξεις του παρόντος,

β) σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου φορέα διαχείρισης προστατευόμενης περιοχής.

2. Οι σχετικές κατασκευές αντιμετωπίζονται ενιαία ως προς τα μορφολογικά στοιχεία τους, το μέγεθος τους, τα υλικά κατασκευής και την αρμονική ένταξή τους στο χώρο, με ευθύνη του κάθε δήμου. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου και, ύστερα από αίτηση, εγκρίνεται από το αρμόδιο Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής πρότυπη αρχιτεκτονική μελέτη, στην οποία περιγράφονται με σαφήνεια οι μορφολογικοί κανόνες, το είδος, το μέγεθος και τα χρησιμοποιούμενα υλικά. Η εγκριτική απόφαση περιλαμβάνει τμήμα ή σύνολο εκτάσεως που πρόκειται να εγκατασταθούν οι προσωρινές κατασκευές, καθώς και όλες τις απαιτούμενες υποχρεώσεις για την ελεύθερη διέλευση του κοινού και την ελεύθερη χρήση εγκαταστάσεων κοινωφελούς χαρακτήρα.

[...]

Άρθρο 123

Αυθαίρετες κατασκευές κοινωφελών κτιρίων και συνοδών εγκαταστάσεων

Στις ρυθμίσεις του παρόντος υπάγονται αυθαίρετες κατασκευές κοινωφελών κτιρίων και συνοδών εγκαταστάσεων, κατά παρέκκλιση της περίπτωσης α' της παρ. 2 του άρθρου 89, με την προϋπόθεση ότι έχει κινηθεί, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η διαδικασία τροποποίησης του ρυμοτομικού σχεδίου της περιοχής. Αυθαίρετες κατασκευές της παραγράφου αυτής, για τις οποίες εκκρεμούν βεβαιωθέντα πρόστιμα στις Δ.Ο.Υ. ή υποθέσεις και έχουν απομακρυνθεί ή κατεδαφιστεί,

υπάγονται αντίστοιχα στις διατάξεις του παρόντος. Για την υπαγωγή, πέραν των απαιτούμενων δικαιολογητικών, υποβάλλονται:

α) έγγραφη βεβαίωση του αρμόδιου Ο.Τ.Α. σχετικά με τη συναίνεση για την υπαγωγή στις διατάξεις του παρόντος,

β) αντίγραφα στοιχείων και σχεδίων από τα οποία αποδεικνύεται η έναρξη της διαδικασίας τροποποίησης του ρυμοτομικού σχεδίου.

58. Ν. 4497/2017

Άρθρο 8

Αρμόδια αρχή έκδοσης και ανανέωσης των αδειών παραγωγών πωλητών

1. Αρμόδια αρχή έκδοσης και ανανέωσης των αδειών παραγωγών πωλητών είναι ο δήμος της μόνιμης κατοικίας του παραγωγού. Για την έκδοση και ανανέωση άδειας παραγωγού πωλητή λαϊκών αγορών σε παραγωγούς που έχουν τη μόνιμη κατοικία τους σε δήμο που γεωγραφικά ανήκει στην Περιφέρεια Αττικής και τη Μητροπολιτική Ενότητα Θεσσαλονίκης,

αρμόδια αρχή ορίζεται η Περιφέρεια Αττικής και η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας αντίστοιχα, οι οποίες είναι επίσης αρμόδιες και για την ανανέωση των αδειών που έχουν εκδοθεί από τους πρώην Οργανισμούς Λαϊκών Αγορών Αττικής και Θεσσαλονίκης αντίστοιχα.

2. Για τους αγροτικούς και γυναικείους συνεταιρισμούς, καθώς και τις ομάδες και τις οργανώσεις παραγωγών, αρμόδια αρχή έκδοσης και ανανέωσης των αδειών ορίζεται ο δήμος, στον οποίο έχουν την έδρα τους, πλην αυτών που εδρεύουν εντός των διοικητικών ορίων της Περιφέρειας Αττικής και της Μητροπολιτικής Ενότητας Θεσσαλονίκης, για τους οποίους αρμόδια είναι η Περιφέρεια Αττικής και η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, αντίστοιχα.

Άρθρο 18

Αρμόδια αρχή έκδοσης και θεώρησης των αδειών επαγγελματιών πωλητών

Αρμόδια αρχή έκδοσης και θεώρησης των αδειών επαγγελματιών πωλητών είναι ο δήμος μόνιμης κατοικίας του αδειούχου. Για τις επαγγελματικές άδειες πωλητών λαϊκών αγορών που έχουν εκδοθεί από τους πρώην Οργανισμούς Λαϊκών Αγορών Αττικής και Θεσσαλονίκης, αρμόδιες αρχές θεώρησης ορίζονται η Περιφέρεια Αττικής και η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας αντίστοιχα. Ειδικά, για τις νέες άδειες που εκδίδονται για τη στελέχωση των λαϊκών αγορών της Περιφέρειας Αττικής και της Μητροπολιτικής Ενότητας Θεσσαλονίκης, αρμόδιες είναι οι Περιφέρειες Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας αντίστοιχα. Για την έκδοση και τη θεώρηση της άδειας ο επαγγελματίας καταθέτει υπέρ της αρμόδιας αρχής παράβολο.

Άρθρο 20

Χορήγηση αδειών επαγγελματιών πωλητών υπαίθριου εμπορίου

2. Για την εκτίμηση της ανάγκης έκδοσης προκήρυξης για τη στελέχωση των λαϊκών αγορών, οι δήμοι της επικράτειας, πλην εκείνων που γεωγραφικά ανήκουν στην Περιφέρεια Αττικής και στη Μητροπολιτική Ενότητα Θεσσαλονίκης, γνωστοποιούν έως τις 30 Σεπτεμβρίου κάθε έτους στην Περιφέρεια τις κενές θέσεις, το είδος επαγγελματικών αδειών, τις ημέρες λειτουργίας των λαϊκών αγορών, στις οποίες υπάρχουν οι κενές θέσεις, καθώς και τον αριθμό των επαγγελματιών πωλητών που δραστηριοποιούνται λιγότερο από πέντε (5) ημέρες την εβδομάδα.

4. Η Περιφέρεια προκηρύσσει τόσες άδειες επαγγελματιών πωλητών λαϊκών αγορών, ώστε να εξασφαλίζεται ότι σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα ή σε δύο όμορες Περιφερειακές Ενότητες, ο αδειοδοτούμενος μπορεί να δραστηριοποιηθεί τουλάχιστον πέντε (5) ημέρες την εβδομάδα σε λαϊκές αγορές. Ο ανωτέρω περιορισμός για τις λαϊκές αγορές αρμοδιότητας των Περιφερειών Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας, εκτιμάται σε επίπεδο Περιφέρειας Αττικής και Μητροπολιτικής Ενότητας Θεσσαλονίκης, αντίστοιχα. Άλλα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό του αριθμού των προκηρυσσόμενων αδειών, είναι η ανάπτυξη του στεγασμένου και του υπαίθριου εμπορίου, ιδίως για τα ομοειδή προϊόντα, η πυκνότητα του πληθυσμού και η πραγματική ανάγκη για προμήθεια του καταναλωτικού κοινού με τα προϊόντα που αποτελούν το αντικείμενο πώλησης των προς διάθεση αδειών. Οι θέσεις, στις οποίες τοποθετούνται οι νέοι αδειούχοι, λογίζονται ως προσωρινές και υποχρεωτικά υπόκεινται στη διαδικασία βελτίωσης και απόδοσης θέσεων του άρθρου 35.

Άρθρο 23

Μεταβίβαση επαγγελματικών αδειών υπαίθριου εμπορίου

[...]

2. Για τις άδειες επαγγελματιών πωλητών λαϊκών αγορών που έχουν εκδοθεί από τους πρώην Οργανισμούς Λαϊκών Αγορών Αθηνών και Θεσσαλονίκης, αντίστοιχα, αρμόδια αρχή

για τη μεταβίβαση είναι η Περιφέρεια Αττικής και η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, αντίστοιχα και για τους λοιπούς αδειούχους επαγγελματίες πωλητές λαϊκών αγορών, ο δήμος μόνιμης κατοικίας τους. Για άδεια επαγγελματία πωλητή πλανοδίου εμπορίου, αρμόδια αρχή για τη μεταβίβαση είναι η οικεία Περιφέρεια και για άδεια επαγγελματία πωλητή στάσιμου εμπορίου, ο δήμος μόνιμης κατοικίας του αδειούχου. Δεν δικαιούται νέας άδειας ο πωλητής που μεταβιβάζει την άδειά του.

[...]

Άρθρο 29

Ίδρυση, μετακίνηση, επέκταση και κατάργηση λαϊκών αγορών

1. Το οικείο Περιφερειακό Συμβούλιο, ύστερα από πρόταση του οικείου δημοτικού συμβουλίου και γνωμοδότηση της οικείας Επιτροπής Λαϊκών Αγορών και της αρμόδιας αστυνομικής αρχής για τις κυκλοφοριακές επιπτώσεις, αποφασίζει για την ίδρυση και την κατάργηση λαϊκής αγοράς. Για τη μετακίνηση, την επέκταση, τη χωροθέτηση και την εν γένει λειτουργία των λαϊκών αγορών αποφασίζουν οι υπηρεσίες των φορέων λειτουργίας ύστερα από σύμφωνη γνώμη των επιτροπών του άρθρου 28. Για την επέκταση λαϊκών αγορών που λειτουργούν στην Περιφέρεια Αττικής και τη Μητροπολιτική Ενότητα Θεσσαλονίκης ζητείται και η γνώμη του οικείου δήμου. Αν αυτή δεν παρασχεθεί εντός τριάντα (30) ημερών, οι αρμόδιοι φορείς αποφασίζουν και χωρίς αυτή. Αν οι γνωμοδοτήσεις του πρώτου εδαφίου της παρούσας δεν παρασχεθούν εντός σαράντα πέντε (45) ημερών, η σχετική απόφαση εκδίδεται χωρίς αυτές. Την πρωτοβουλία ίδρυσης νέας λαϊκής αγοράς έχει είτε το Δημοτικό είτε το Περιφερειακό Συμβούλιο.

2. Η ανωτέρω απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου κοινοποιείται στην οικεία Περιφέρεια. Σε περίπτωση ίδρυσης νέας λαϊκής αγοράς συνοδεύεται από αίτημα για κάλυψη των νέων θέσεων, οι οποίες χορηγούνται με τη διαδικασία της πρόσκλησης για κάλυψη αυτών είτε για έκδοση νέων επαγγελματικών αδειών ανά κατηγορία προϊόντων για τη στελέχωση της αγοράς. Στη σχετική απόφαση οριοθετείται ο ακριβής χώρος λειτουργίας της, ο αριθμός των θέσεων αυτής για παραγωγούς και επαγγελματίες πωλητές και οι κατηγορίες των αδειών ανά αντικείμενο εκμετάλλευσης. Σε κάθε νέα λαϊκή αγορά η αναλογία των θέσεων παραγωγών προς επαγγελματίες πωλητές θα είναι 1 προς 1.

3. Εντός έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος όλοι οι φορείς λειτουργίας των λαϊκών αγορών συντάσσουν Κανονισμό Λειτουργίας και τοπογραφικό διάγραμμα για κάθε λαϊκή αγορά που λειτουργεί στα διοικητικά τους όρια, στο οποίο απεικονίζονται τα όρια που αυτή καταλαμβάνει, οι θέσεις που καλύπτουν οι παραγωγοί και επαγγελματίες με αρίθμηση και συνακόλουθα το αντικείμενο εκμετάλλευσης κάθε πάγκου και οι κενές θέσεις. Τα εν λόγω διαγράμματα, εκτός της υποχρέωσης της παραγράφου 1 του άρθρου 27, τα αποστέλλουν στις Γενικές Διευθύνσεις Ανάπτυξης των οικείων Περιφερειών.

Άρθρο 30

Ωράριο λειτουργίας λαϊκών αγορών – Αναλογία διατιθέμενων προϊόντων ανά είδος

1. Οι λαϊκές αγορές λειτουργούν από Δευτέρα έως Σαββάτο εκτός των επίσημων εθνικών ή τοπικών αργιών. Το ωράριο λειτουργίας καθορίζεται με αποφάσεις του φορέα λειτουργίας που δημοσιοποιούνται και αναρτώνται στο διαδικτυακό του τόπο. Σε περίπτωση που η ημέρα λειτουργίας μίας λαϊκής αγοράς είναι εθνική ή τοπική αργία, μπορεί να μεταφερθεί έκτακτα η ημέρα λειτουργίας της με τη σύμφωνη γνώμη της οικείας επιτροπής λαϊκών αγορών και του οικείου δήμου.

[...]

Άρθρο 32

Κατανομή και προσωρινή τοποθέτηση παραγωγών πωλητών σε λαϊκές αγορές

Ο παραγωγός, στον οποίο έχει χορηγηθεί η άδεια πωλητή λαϊκών αγορών, υποβάλλει αίτηση στην Περιφέρεια, στα διοικητικά όρια της οποίας βρίσκονται οι λαϊκές αγορές που επιθυμεί να δραστηριοποιηθεί και δηλώνει τις λαϊκές αγορές ανά ημέρα που επιθυμεί, καθώς και το χρονικό διάστημα δραστηριοποίησης εντός εκάστου έτους. Ο παραγωγός μπορεί να δηλώσει προτίμηση μέχρι και για τρεις (3) λαϊκές αγορές ανά ημέρα. Για λαϊκές αγορές πλην Περιφέρειας Αττικής και Μητροπολιτικής Ενότητας Θεσσαλονίκης, η αίτηση της παρούσας παραγράφου μπορεί να υποβληθεί και στο δήμο μόνιμης κατοικίας του παραγωγού, ταυτόχρονα με την υποβολή της αίτησης του άρθρου 9. Στην περίπτωση αυτή ο δήμος μόνιμης κατοικίας του παραγωγού υποχρεούται να διαβιβάσει την αίτηση στην Περιφέρεια ή στις Περιφέρειες που απευθύνεται ο παραγωγός. Η Περιφέρεια διαβιβάζει τις υποβληθείσες σε αυτήν αιτήσεις, στις οικείες Επιτροπές Λαϊκών Αγορών, υποχρεωτικά κάθε δεκαπέντε (15) ημέρες. Η Επιτροπή αποφασίζει και συντάσσει πρακτικό σε σχέση με τα αιτήματα αυτά με κριτήριο τη διαθεσιμότητα θέσεων στις συγκεκριμένες λαϊκές αγορές που ζητεί ο παραγωγός, συμπεριλαμβανομένου και του ποσοστού υπερκάλυψης 20% της παραγράφου 4. Αν υπάρχουν παραγωγοί πωλητές που διεκδικούν θέση στην ίδια λαϊκή αγορά και δεν μπορεί να ικανοποιηθούν όλα τα αιτήματα, τότε προκρίνεται αυτός που συγκεντρώνει τα περισσότερα μόρια, σύμφωνα με το σύστημα μοριοδότησης. Το πρακτικό της Επιτροπής διαβιβάζεται στους οικείους δήμους.

[...]

2. Το ύψος του ημερήσιου τέλους καθορίζεται: α. Για τις λαϊκές αγορές που λειτουργούν στην Περιφέρεια Αττικής και της Μητροπολιτικής Ενότητας Θεσσαλονίκης, με απόφαση του οικείου Περιφερειακού Συμβουλίου, ύστερα από πρόταση της οικείας Περιφερειακής Ένωσης Δήμων και της οικείας Επιτροπής Λαϊκών Αγορών.

β. Για τις λαϊκές αγορές που λειτουργούν στην υπόλοιπη χώρα, ύστερα από απόφαση του οικείου Περιφερειακού Συμβουλίου, κατόπιν πρότασης των φορέων λειτουργίας, των οικείων Επιτροπών Λαϊκών Αγορών και των Υπηρεσιών της Περιφέρειας που έχουν αρμοδιότητα επί των λαϊκών αγορών. Η ανωτέρω απόφαση μπορεί να καθορίζει διαφορετικό ύψος ημερήσιου τέλους για κάθε φορέα λειτουργίας (δήμο), πρέπει όμως να εξασφαλίζεται μία σχετική ομοιομορφία σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα. Για το λόγο αυτόν σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας το ύψος του μέγιστου εγκεκριμένου ημερήσιου τέλους δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει κατά 50% το αντίστοιχο ελάχιστο εγκεκριμένο τέλος.

Οι προτάσεις των περιπτώσεων α' και β' πρέπει να είναι επαρκώς αιτιολογημένες σε κοστολογική βάση και συσχετισμένες με την ανταποδοτική λειτουργία που επιτελείται από κάθε εμπλεκόμενο φορέα, όπως καθαριότητα, διαγράμμιση, συνθήκες ασφάλειας και υγιεινής, διοικητικό κόστος.

Κάθε άλλο θέμα σχετικό με τη διαδικασία καταβολής και είσπραξης ρυθμίζεται στον Κανονισμό Λειτουργίας της λαϊκής αγοράς.

[...]

7. Με απόφαση των Περιφερειακών Συμβουλίων Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας ή του οικείου Δημοτικού Συμβουλίου για τη λοιπή επικράτεια, ποσοστό έως 25% από το ημερήσιο τέλος που περιέρχεται στο φορέα λειτουργίας, μπορεί να προορίζεται για δαπάνες προωθητικών ενεργειών που αφορούν την προβολή και την ανάδειξη των λαϊκών αγορών μέσα από δράσεις που βασίζονται σε κοινωνικά κριτήρια και αφορούν στήριξη ευπαθών ομάδων του πληθυσμού.

[...]

Άρθρο 37**Αγορές των καταναλωτών**

1. Σκοπός των αγορών των καταναλωτών είναι η ανάπτυξη καταναλωτικής συνείδησης και αλληλέγγυων δράσεων μεταξύ των πολιτών, μέσω της ενεργούς συμμετοχής των πολιτών σε εθελοντικές δράσεις και μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς, καθώς επίσης και η δημιουργία ευνοϊκότερων όρων διαβίωσης των μικρών παραγωγών και μεταποιητών, μέσω της πρόσβασής τους σε αλληλέγγυες αγορές προϊόντων. Οι αγορές αυτές διοργανώνονται, μόνο με πρωτοβουλία των φορέων πολιτών-καταναλωτών, που αναφέρονται στην παράγραφο 2 και η λειτουργία τους εγκρίνεται με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου των δήμων, στα όρια των οποίων έχουν την έδρα τους οι εν λόγω φορείς. Πέραν της ονομασίας του τίτλου του παρόντος, οι αγορές αυτές μπορούν να χαρακτηρίζονται και με ονομασία της επιλογής των φορέων καταναλωτών – πολιτών, η οποία παραπέμπει ευθέως στους ανωτέρω σκοπούς των αγορών αυτών.

2. Για τη διενέργεια των αγορών του παρόντος, οι δήμοι εγκρίνουν τη διοργάνωση αγορών σε ενώσεις καταναλωτών του άρθρου 10 του ν. 2251/1994, σε συνεταιρισμούς καταναλωτών, καθώς και σε συλλογικούς φορείς πολιτών - καταναλωτών με νομική υπόσταση, στους σκοπούς των οποίων περιλαμβάνονται απαραίτητα:

[...]

5. Ο συλλογικός φορέας καταναλωτών – πολιτών υποβάλλει πρόταση στο δήμο, στον οποίο βρίσκεται η έδρα του, στην οποία περιλαμβάνει κατ' ελάχιστο το καταστατικό του, τα στοιχεία επικοινωνίας των νομίμων εκπροσώπων και των εξουσιοδοτημένων μελών του που αναλαμβάνουν τη διοργάνωση της αγοράς, τον κανονισμό λειτουργίας της αγοράς, καθώς και τις δράσεις τις οποίες σκοπεύει να αναλάβει στο πλαίσιο εξυπηρέτησης των καταστατικών του σκοπών. Ο κανονισμός λειτουργίας περιλαμβάνει, κατ' ελάχιστο τις κατηγορίες των πωλούμενων προϊόντων, το μέγιστο αριθμό πωλητών, καθώς και τα κριτήρια επιλογής-απόρριψης αυτών, ωράριο, καθαριότητας, αιτήσεις ενδιαφερομένων, υποβαλλόμενα δικαιολογητικά και τρόπο εξέτασης αυτών, πωλούμενα προϊόντα, χώρο λειτουργίας, στέρηση δικαιώματος συμμετοχής σε περίπτωση παράβασης του κανονισμού λειτουργίας. Με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου εγκρίνεται η διενέργεια της αγοράς, ο κανονισμός λειτουργίας αυτής, όπως έχει προταθεί από το φορέα ή με διορθώσεις-τροποποιήσεις-προσθήκες που κρίνονται αναγκαίες από τις Υπηρεσίες του και σε συμφωνία με το συλλογικό φορέα. Η απορριπτική απόφαση του δήμου αιτιολογείται ειδικά. Η απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του δήμου μαζί με τον κανονισμό λειτουργίας της αγοράς, τα στοιχεία επικοινωνίας του συλλογικού φορέα και το καταστατικό του.

[...]

7. Ο δήμος και ο διοργανωτής τουλάχιστον μία εβδομάδα πριν από τη διενέργεια της αγοράς, ανακοινώνουν την ημέρα και το χώρο που θα διενεργηθεί και αναρτά στην ιστοσελίδα του κατάσταση με τους πωλητές, τα προϊόντα προς διάθεση και τις τιμές αυτών. Η ημέρα λειτουργίας δεν επιτρέπεται να συμπίπτει με τη λειτουργία άλλης μορφής υπαίθριας αγοράς, ενώ μπορεί να είναι Κυριακή. Η σχετική κατάσταση είναι διαθέσιμη ανά πάσα στιγμή στα ελεγκτικά όργανα του παρόντος. Η εγγραφή στον εν λόγω κατάλογο υπέχει θέση άδειας για τη συμμετοχή των πωλητών στη συγκεκριμένη αγορά. Κατά τη διάρκεια προσέλευσης των πωλητών στις αγορές αυτές, τη λειτουργία της έως και την αποχώρηση αυτών, παρίστανται μέλη του συλλογικού φορέα, σε συγκεκριμένο σημείο, οι οποίοι ενημερώνουν το καταναλωτικό κοινό για τη σχετική αγορά, φροντίζουν για την τήρηση του κανονισμού λειτουργίας αυτής και επιδίδουν στα ελεγκτικά όργανα σφραγισμένη από το δήμο κατάσταση με τους συμμετέχοντες πωλητές, καθώς και τον κανονισμό λειτουργίας της αγοράς. Οι πωλητές υποχρεούνται να φέρουν και να επιδεικνύουν στα ελεγκτικά όργανα τα δικαιολογητικά που αναφέρονται στον εγκεκριμένο

κανονισμό λειτουργίας, καθώς και έγγραφο ταυτοποίησής τους. Ως προς τις κυρώσεις, εφαρμογή έχουν τα οριζόμενα στον παρόντα για τις λοιπές μορφές υπαίθριου εμπορίου.

8. Οι συμμετέχοντες πωλητές απαλλάσσονται από τα τέλη κατάληψης κοινόχρηστου χώρου. Ο δήμοι μπορούν να ορίζουν ημερήσιο ανταποδοτικό τέλος για τις υπηρεσίες που προσφέρουν για την εύρυθμη λειτουργία της αγοράς, το οποίο μπορεί να είναι και σε είδος για την εξυπηρέτηση των κοινωνικών δράσεών τους, όπως προμήθεια ειδών σε κοινωνικά παντοπωλεία, παιδικούς σταθμούς.

9. Με τους όρους και τις προϋποθέσεις του παρόντος, αγορές καταναλωτών μπορεί να διοργανώνονται και από την Περιφέρεια μέχρι τρεις (3) φορές το χρόνο σε χώρους ευθύνης της.

Άρθρο 38

Εμποροπανηγύρεις, Κυριακάτικες αγορές, Χριστουγεννιάτικες και Πασχαλινές αγορές, λοιπές οργανωμένες αγορές

1. Για τη λειτουργία των υπαίθριων αγορών του παρόντος λαμβάνεται απόφαση του οικείου Δημοτικού Συμβουλίου, σύμφωνα με το άρθρο 79 του ν. 3463/2006 (Α' 114), η οποία κοινοποιείται στην οικεία Περιφέρεια. Με την ίδια απόφαση εγκρίνεται και ο κανονισμός λειτουργίας των αγορών αυτών, στον οποίο εμπεριέχονται απαραίτητως ο χώρος διενέργειας της αγοράς, η χρονική διάρκεια της αγοράς, τα πωλούμενα είδη, ο τρόπος επιλογής και τοποθέτησης των πωλητών, τα καταβαλλόμενα τέλη και ο τρόπος είσπραξης αυτών, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την ομαλή και απρόσκοπτη λειτουργία της αγοράς.

[...]

2. Ειδικά, στις υπαίθριες κυριακάτικες αγορές πωλούνται πάσης φύσεως προϊόντα πλην νωπών διατροφικών. Επίσης, διατίθενται πρόχειρα γεύματα από καντίνες και φορητές εγκαταστάσεις έψησης. Οι αγορές αυτές ανάλογα με το αντικείμενο πώλησης διακρίνονται σε: (α) κυριακάτικες αγορές, στις οποίες επιτρέπεται η πώληση ειδών ένδυσης, υπόδησης, νεωτερισμών, λευκών ειδών, καλλιτεχνημάτων –χειροτεχνημάτων, δερμάτινων ειδών, βιομηχανικών ειδών, ειδών υαλοπωλείου, πλαστικών και εκκλησιαστικών ειδών, καλλωπιστικών φυτών, ειδών και υποβοηθητικών καλλιέργειας ανθοκομικής, όπως πήλινες-πλαστικές γλάστρες, χώμα, (β) κυριακάτικες αγορές παλαιοπωλών και συναφών επιτηδευματιών, αγορές συλλεκτών και (γ) κυριακάτικες αγορές βιβλίων, στις οποίες επιτρέπεται η πώληση βιβλίων. Επιτρέπεται η λειτουργία μίας (1) κυριακάτικης αγοράς, εντός των ορίων κάθε Περιφερειακής Ενότητας ή το πολύ (2) δύο, εφόσον η κάθε μία εξ αυτών αφορά διαφορετική κατηγορία προϊόντων. Η ίδρυση κυριακάτικης αγοράς πραγματοποιείται ύστερα από απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου, ύστερα από εισήγηση του οικείου δήμου και γνώμη του οικείου Επιμελητηρίου, στην οποία καθορίζονται και τα πωλούμενα είδη.

[...]

8. Στις περιπτώσεις που αποδεδειγμένα Πολιτιστικοί, Εξωραϊστικοί, Τοπικοί Σύλλογοι διοργανώνουν παραδοσιακά για δεκαπέντε (15) συναπτά έτη εκδηλώσεις επετειακού χαρακτήρα, γενικότερου κοινωνικού, πολιτιστικού ή εκπαιδευτικού περιεχομένου στα πλαίσια των οποίων διεξάγεται και οποιαδήποτε είδους υπαίθρια αγορά, μπορούν να αναλάβουν την ευθύνη διοργάνωσης της αγοράς αυτής σε δικό τους ιδιόκτητο ή μισθωμένο χώρο υπό τους όρους και προϋποθέσεις των παραγράφων 1 έως 7. Με απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου βεβαιώνεται ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις της παρούσας. Το Περιφερειακό Συμβούλιο εκδίδει την απόφασή του ύστερα από αίτηση του Συλλόγου. Η αίτηση αναφέρει το ΑΦΜ και τη Δ.Ο.Υ. του Συλλόγου και επισυνάπτονται το Καταστατικό του Συλλόγου, ο κανονισμός λειτουργίας της αγοράς, στον οποίο εμπεριέχονται απαραίτητως τα στοιχεία της παραγράφου 1 και κάθε αναγκαίο στοιχείο για τη διοργάνωση

της συγκεκριμένης εκδήλωσης. Η απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου ισχύει για πέντε έτη από την έκδοσή της και κοινοποιείται στην αρμόδια Δ.Ο.Υ..

9. Μετά την έκδοση απόφασης του Περιφερειακού Συμβουλίου της παραγράφου 8 ο Σύλλογος και ο οικείος δήμος υπογράφουν Έγγραφο Δεσμεύσεων, στο οποίο καθορίζονται με λεπτομέρεια οι όροι συνεργασίας και λειτουργίας της αγοράς σε σχέση ιδίως με την προσβασιμότητα, υγιεινή και ασφάλεια του καταναλωτικού κοινού και την καθαριότητα του χώρου. Στο ίδιο Σύμφωνο καθορίζονται τα τέλη υπέρ του δήμου, τα οποία για κάθε συμμετέχοντα πωλητή, δεν μπορεί να είναι μικρότερα από τα ημερήσια τέλη που απαιτεί ο δήμος για αντίστοιχες θέσεις στάσιμου εμπορίου. Το Σύμφωνο και ο κανονισμός λειτουργίας της αγοράς εγκρίνεται από το οικείο Δημοτικό Συμβούλιο.

10. Οι Σύλλογοι, τα Σωματεία, οι Ενώσεις ή οι Ομοσπονδίες Ρομά που έχουν αναγνωριστεί και λειτουργούν νόμιμα μπορούν, κατόπιν αιτήσεως τους, να συνδιοργανώνουν με τους δήμους της χώρας αγορές του παρόντος άρθρου, σε δικό τους ιδιόκτητο ή μισθωμένο χώρο, εφόσον στους καταστατικούς τους σκοπούς προβλέπεται τουλάχιστον ότι: α) είναι μη κερδοσκοπικοί και β) προάγουν την κοινωνική ένταξη των Ρομά ιδίως σε θέματα στέγης, εκπαίδευσης, υγείας και εργασίας. Στις αγορές αυτές συμμετέχουν πωλητές Ρομά υπό τους όρους και προϋποθέσεις των παραγράφων 1 και 3 έως 7 του παρόντος άρθρου. Οι αγορές αυτές λαμβάνουν χώρα αποκλειστικώς στο πλαίσιο εκδηλώσεων που αναδεικνύουν τον ιδιαίτερο κοινωνικό χαρακτήρα της κοινωνικής ομάδας των Ρομά, μέσα από πολιτιστικές εκδηλώσεις και δράσεις που συμβάλουν στην κοινωνική ένταξη των μελών της. Για τη λειτουργία των αγορών αυτών λαμβάνεται απόφαση του οικείου Δημοτικού Συμβουλίου, σύμφωνα με το άρθρο 79 του ν. 3463/2006, η οποία κοινοποιείται στην οικεία Περιφέρεια. Με την ίδια απόφαση εγκρίνεται ο κανονισμός λειτουργίας των αγορών αυτών, στον οποίο εμπεριέχονται τα στοιχεία της παραγράφου 1 του παρόντος, καθώς και οι πολιτιστικές δράσεις που πρόκειται να οργανώσει ο φορέας όπως αυτές περιγράφονται στην αίτησή του.

11. Την ευθύνη διοργάνωσης εμποροπανηγύρεων και υπαίθριων αγορών υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις των παραγράφων 1 έως 7 του παρόντος άρθρου μπορούν να αναλαμβάνουν και Ανώνυμες Εταιρείες Ο.Τ.Α. ή κάθε είδους Δημοτικές Επιχειρήσεις, οι οποίες περιλαμβάνουν στο σκοπό τους τέτοιες δυνατότητες.

Άρθρο 39

1. Για την άσκηση ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων, όπως ενδεικτικά, λούνα πάρκ, πίστες αυτοκινητιδίων, τσίρκο, μουσικές συναυλίες, επιδείξεις και άλλες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, που ασκούνται από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ως εμπορικές δραστηριότητες σε εξωτερικούς χώρους, απαιτείται αυτοτελής άδεια εγκατάστασης και λειτουργίας.

2. Αρμόδια αρχή για τη χορήγηση άδειας λειτουργίας υπαίθριων ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων είναι οι δήμοι της χώρας. Οι εν λόγω δραστηριότητες είναι διάφορες από το υπαίθριο εμπόριο και δεν υπάρχει περιορισμός στη δραστηριοποίηση των φυσικών ή νομικών προσώπων που έχουν τις απαραίτητες προϋποθέσεις.

[...]

Άρθρο 40

Άδεια κατάληψης κοινόχρηστου χώρου, τέλη, ελάχιστες αποστάσεις

1. Για την άσκηση κάθε υπαίθριας στάσιμης εμπορικής δραστηριότητας απαιτείται άδεια, η οποία δίδεται με τους όρους και τη διαδικασία του παρόντος.

7.

[...]

Για τη διάθεση των αδειών της περίπτωσης α' προηγείται δημόσια πρόσκληση του δήμου, στην οποία ανακοινώνονται οι θέσεις, ο αριθμός και λεπτομέρειες της διαδικασίας. Για τη συμμετοχή στη διαδικασία οι ενδιαφερόμενοι προσκομίζουν δελτίο ανεργίας σε ισχύ και

φωτοτυπία δελτίου αστυνομικής ταυτότητας ή διαβατηρίου. Για την επιλογή των υποψηφίων πωλητών χρησιμοποιείται ως κριτήριο το οικογενειακό εισόδημα, όπως εμφανίζεται στο εκκαθαριστικό σημείωμα της ΓΓΔΕ του τελευταίου οικονομικού έτους. Ο υποψήφιος με το χαμηλότερο οικογενειακό εισόδημα προηγείται. Σε περίπτωση ισοβαθμίας διενεργείται κλήρωση.

Για τις εγκρίσεις της περίπτωσης β' εκδίδεται από το δήμο, στον οποίο βρίσκεται το σημείο δραστηριοποίησης, βεβαίωση, με την οποία επιτρέπεται η αλλαγή του χώρου δραστηριοποίησης για τους επιλεγέντες. Οι άδειες χορηγούνται με κλήρωση που διενεργείται μεταξύ των ενδιαφερομένων, η διαδικασία της οποίας καθορίζεται με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου.

8. Κατ' εξαίρεση, με την αφορμή διοργάνωσης εκθέσεων, αθλητικών, ψυχαγωγικών, πολιτιστικών και καλλιτεχνικών εκδηλώσεων, ο οικείος δήμος μπορεί να χορηγεί σε κατόχους άδειας άσκησης υπαίθριου στίσιμου και πλανόδιου εμπορίου με αντικείμενο κινητή καντίνα και φορητή εγκατάσταση έψησης, άδεια κατάληψης χώρου για τη διάθεση τροφίμων και ποτών στο πλαίσιο της εκδήλωσης. Με απόφαση του δήμου καθορίζονται τα σημεία διάθεσης. Για την παροχή της σχετικής άδειας προηγείται δημόσια πρόσκληση του δήμου.
[...]

9. Για τη χορήγηση των αδειών των παραγράφων 7 και 8 λαμβάνεται απόφαση, σύμφωνα με το άρθρο 79 του ν. 3463/2006, στην οποία προβλέπονται ειδικά οι παραχωρούμενες θέσεις, οι χρόνοι για τους οποίους αυτές παραχωρούνται εντός του έτους, τα αναλογούντα τέλη και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την υποβολή αιτήσεων και τη διενέργεια της διαδικασίας επιλογής αν δεν είναι δυνατή η έγκριση όλων των υποβαλλόμενων αιτήσεων.

10. Με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, οι δήμοι της χώρας προκαθορίζουν τα σημεία όπου μπορεί να δραστηριοποιείται στάσιμα ένας παραγωγός, είτε εντός του αστικού ιστού είτε σε σημείο του ευρύτερου οδικού δικτύου, με βάση τους περιορισμούς που αναφέρονται στο παρόν άρθρο. Τα σημεία αυτά διατίθενται με βάση τα αιτήματα των παραγωγών. Αν η θέση αφορά σημείο σε χώρο παρακείμενο του οδικού δικτύου απαιτείται έγκριση της Τροχαίας, η οποία περιέχει και τις απαιτήσεις – προδιαγραφές του χώρου προκειμένου να καταστεί ασφαλής για τους διερχόμενους οδηγούς και καταναλωτές. Κάθε σημείο μπορεί να διατίθενται σε διαφορετικούς παραγωγούς ανάλογα με τις ημέρες δραστηριοποίησης και το χρονικό διάστημα του έτους για το οποίο ζητούν την άδεια οι τελευταίοι. Το οφειλόμενο τέλος κατάληψης κοινόχρηστου χώρου υπολογίζεται ανάλογα με τις μέρες κατάληψης εντός του έτους σύμφωνα με την άδεια και καταβάλλεται τμηματικά ανά μήνα και μέχρι το τέλος του προηγούμενου μήνα αυτού που αφορά.

11. Οι παραγωγοί μπορούν να ζητήσουν θέσεις στάσιμου εμπορίου, σε δήμους που υπάγονται στα διοικητικά όρια της Περιφερειακής Ενότητας ή των Περιφερειακών Ενοτήτων που βρίσκονται οι γεωργικές τους εκμεταλλεύσεις.

12. Οι κάτοχοι επαγγελματικών αδειών στάσιμου εμπορίου, πέραν των προβλεπόμενων στο άρθρο 17, μπορεί να αδειοδοτούνται για την πώληση πρόχειρων γευμάτων, όπως κουλούρια, λουκουμάδες, κάστανα, καλαμπόκια.

[...]

Άρθρο 41

Τοποθέτηση παραγωγών πωλητών σε θέσεις στάσιμου εμπορίου

1. Ο παραγωγός που έχει λάβει άδεια παραγωγού πωλητή υπαίθριου εμπορίου υποβάλλει αίτηση στο δήμο, στα όρια του οποίου, επιθυμεί να δραστηριοποιηθεί. Στην αίτηση πρέπει να δηλώνεται το χρονικό διάστημα δραστηριοποίησης κατ' έτος καθώς και οι ημέρες δραστηριοποίησης. Η αίτηση μπορεί να υποβληθεί και στο δήμο μόνιμης κατοικίας του παραγωγού, ταυτόχρονα με την υποβολή της αίτησης άδειας υπαίθριου εμπορίου του άρθρου 9. Στην περίπτωση αυτή ο δήμος μόνιμης κατοικίας του παραγωγού υποχρεούται

να διαβιβάσει την αίτηση στο δήμο που απευθύνεται ο παραγωγός. Ο δήμος, αφού εξετάσει τη διαθεσιμότητα των θέσεων, εκδίδει διαπιστωτική πράξη σύμφωνα με την οποία εγκρίνεται ή μη, μερικώς ή ολικώς, το αίτημα του τελευταίου. Σε περίπτωση μη έγκρισης του αιτήματος απαιτείται ειδική αιτιολόγηση. Εναλλακτικά ο δήμος μπορεί να διενεργεί μία ή περισσότερες φορές το χρόνο διαδικασία για την τοποθέτηση παραγωγών πωλητών σε προκαθορισμένες θέσεις στάσιμου εμπορίου.

[...]

Άρθρο 43

Τοποθέτηση επαγγελματιών πωλητών στάσιμου εμπορίου

Οι άδειες επαγγελματιών πωλητή στάσιμου εμπορίου καθορίζονται από τα Δημοτικά Συμβούλια των οικείων δήμων και προκηρύσσονται σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις των άρθρων 19 και 20.

[...]

Άρθρο 45

Διάθεση έργων τέχνης, καλλιτεχνημάτων, χειροτεχνημάτων, ειδών λαϊκής τέχνης

1. Τα φυσικά πρόσωπα, τα οποία δημιουργούν έργα τέχνης, καλλιτεχνήματα, χειροτεχνήματα και λοιπά έργα πρωτότυπης, αποκλειστικά δικής τους, καλλιτεχνικής δημιουργίας μπορούν να διαθέτουν τα έργα τους υπαιθρίως, εφόσον λάβουν διοικητική άδεια. Δικαιούχοι σχετικών αδειών είναι επίσης Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (Κ.ΑΛ.Ο.) για τη διάθεση αποκλειστικά έργων ίδιας παραγωγής των μελών τους. Αρμόδια αρχή έκδοσης της άδειας ορίζεται ο δήμος, στον οποίο ο ενδιαφερόμενος αιτείται τη δραστηριοποίησή του.

[...]

Άρθρο 49

Χορήγηση άδειας πλανόδιου εμπορίου σε επαγγελματίες πωλητές

1. Οι επαγγελματικές άδειες για την άσκηση πλανόδιου εμπορίου χορηγούνται σε φυσικά πρόσωπα ύστερα από συμμετοχή σε διαγωνισμό, ο οποίος διεξάγεται βάσει σχετικής προκήρυξης. Η προκήρυξη του προηγούμενου εδαφίου εκδίδεται από την οικεία Περιφέρεια, ύστερα από απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου, αναρτάται στο δικτυακό τόπο της Περιφέρειας, των Περιφερειακών Ενοτήτων και των δήμων της Περιφέρειας, εφόσον υπάρχουν, και δημοσιεύεται σε μία τοπική εφημερίδα κάθε Περιφερειακής Ενότητας.

2. Με την προκήρυξη της παραγράφου 1 καθορίζονται ο αριθμός των προς διάθεση επαγγελματικών αδειών, τα προς πώληση προϊόντα που αφορά η άδεια αυτή, οι έχοντες δικαίωμα συμμετοχής και η κατανομή στις Ομάδες του άρθρου 19, ο τόπος και η προθεσμία κατάθεσης των αιτήσεων, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη του ενός (1) μηνός, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά πέραν αυτών που αναφέρονται στον παρόντα και από τα οποία προκύπτει ότι ο αιτών είναι πρόσωπο που εμπίπτει στις ειδικές κατηγορίες, η αρμόδια επιτροπή εξέτασης και αξιολόγησης των υποβαλλόμενων αιτήσεων, σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 20 και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Τα Τμήματα Εμπορίου των Διευθύνσεων Ανάπτυξης κάθε Περιφερειακής Ενότητας δέχονται τις αιτήσεις των ενδιαφερομένων και τις διαβιβάζουν στη Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης της Περιφέρειας, προκειμένου να γίνει η αξιολόγηση.

3. Τα κριτήρια, σύμφωνα με τα οποία εκτιμά η Περιφέρεια την ανάγκη έκδοσης αδειών πλανόδιου εμπορίου, είναι ο αριθμός των ήδη χορηγηθεισών αδειών πλανόδιου εμπορίου, ιδίως για τα ομοειδή προϊόντα, η πυκνότητα του πληθυσμού και η πραγματική ανάγκη για προμήθεια του καταναλωτικού κοινού με τα προϊόντα που αποτελούν το αντικείμενο πώλησης των προς διάθεση αδειών.

4. Η Περιφέρεια καταρτίζει πίνακες αποκλεισμένων λόγω μη πληρότητας των δικαιολογητικών και πίνακες αιτούντων με πλήρη δικαιολογητικά. Οι αιτούντες που περιλαμβάνονται στους πίνακες αποκλεισμένων έχουν δικαίωμα ένστασης ενώπιον της επιτροπής εξέτασης και αξιολόγησης των αιτήσεων εντός δέκα πέντε (15) ημερών από την ανάρτησή τους στο διαδικτυακό τόπο της Περιφέρειας.

5. Μετά την εξέταση των ενστάσεων της παραγράφου 4, καταρτίζονται οι πίνακες επιλεγέντων και αναρτώνται στο διαδικτυακό τόπο της Περιφέρειας. Κατά των πινάκων επιλεγέντων χωρεί ένσταση ενώπιον του Περιφερειάρχη, εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την ανάρτηση του προηγούμενου εδαφίου.

6. Αρμόδια αρχή για τη χορήγηση των αδειών του παρόντος άρθρου στους δικαιούχους είναι ο δήμος, στον οποίο ο ενδιαφερόμενος έχει τη μόνιμη κατοικία του. Για το σκοπό αυτό η Περιφέρεια αποστέλλει τα αποτελέσματα του διαγωνισμού στους δήμους μόνιμης κατοικίας των αδειούχων.

Άρθρο 51

Φορείς ελέγχου

1. Αρμόδιες υπηρεσίες για τον έλεγχο εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος και των κατ' εξουσιοδότησή τους εκδιδόμενων υπουργικών αποφάσεων είναι:

[...]

β. οι υπηρεσίες των Περιφερειών εντός των διοικητικών ορίων της Περιφέρειάς τους,

γ. οι αρμόδιες υπηρεσίες των δήμων, εντός των διοικητικών ορίων του δήμου τους,

[...]

Άρθρο 54

Διαδικασία ελέγχων – διοικητική και δικαστική προστασία

1. Η υπηρεσία ελέγχου είναι υποχρεωμένη να εκδίδει και να εφοδιάζει τους υπαλλήλους των κλιμακίων με πράξη «ΕΝΤΟΛΗ ΕΛΕΓΧΟΥ» σύμφωνα με το υπόδειγμα του Παραρτήματος ΙΑ', στην οποία μνημονεύονται τα στοιχεία των ελεγκτών, ο χώρος άσκησης του ελέγχου και η ημερομηνία της εν λόγω εντολής.

[...]

3. Αν προβλέπεται ως κύρωση η προσωρινή ή οριστική ανάκληση άδειας, υποβάλλεται αναλυτική Έκθεση Ελέγχου από τους διενεργούντες τον έλεγχο ελεγκτές, προς τον άμεσα Προϊστάμενό τους, η οποία κοινοποιείται αμελλητί και στον πωλητή που τον αφορά με την επισήμανση ότι έχει δικαίωμα να υποβάλλει έγγραφο υπόμνημα με τις απόψεις του, σε προθεσμία πέντε (5) ημερών από την κοινοποίηση της εν λόγω Έκθεσης Ελέγχου. Για τους φορείς ελέγχου της περίπτωσης ζ' της παραγράφου 1 του άρθρου 51 ισχύουν όσα αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο. Η κύρωση επιβάλλεται από το ανώτερο ιεραρχικά όργανο του φορέα Ελέγχου, δηλαδή Γενικό Γραμματέα Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή, Περιφερειάρχη, Δήμαρχο κατά περίπτωση. Στις περιπτώσεις αυτές η απόφαση επιβολής της συγκεκριμένης κύρωσης κοινοποιείται αμελλητί στον αρμόδιο φορέα προκειμένου να ενημερώσει το Πληροφοριακό Σύστημα του άρθρου 58.

[...]

59. Ν. 4512/2018

Άρθρο 44

Δικαίωμα έρευνας και εκμετάλλευσης

3. Η παραχώρηση του δικαιώματος έρευνας σε εκτάσεις των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ γίνεται και αποδεικνύεται με απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου και του δικαιώματος εκμετάλλευσης των εκτάσεων αυτών με συμβολαιογραφική πράξη μίσθωσης σύμφωνα με το άρθρο 54.

[...]

8. Η διαχείριση της εκμετάλλευσης των λατομικών χώρων, των οποίων το Δημόσιο ή ο Δήμος είναι εξ αδιαιρέτου συνιδιοκτήτης σε ποσοστό που υπερβαίνει το 50%, ασκείται από το Δημόσιο ή το Δήμο, το οποίο αποδίδει σε καθέναν από τους λοιπούς συνιδιοκτήτες το μερίδιο από τα εισπραττόμενα μισθώματα, που τους αναλογεί, κατά το επί τοις εκατό ποσοστό της συνιδιοκτησίας του.

Στις περιπτώσεις αυτές, δεν απαιτείται σύμφωνη γνώμη της μειοψηφίας των ιδιωτών για την έρευνα λατομικών ορυκτών.

Άρθρο 46

Λατομικές Περιοχές εκμετάλλευσης αδρανών υλικών

4. Για τον καθορισμό των λατομικών περιοχών, ο οικείος Περιφερειάρχης διερευνά ανά πενταετία την επάρκεια των υλικών από τις ήδη καθορισμένες λατομικές περιοχές σε κάθε νομό της Περιφέρειας. Σε περίπτωση επάρκειας εκδίδει αιτιολογημένη διαπιστωτική πράξη. Στην αντίθετη περίπτωση, ο Περιφερειάρχης, ύστερα από αιτιολογημένη γνώμη του Περιφερειακού Συμβουλίου για τα ζητήματα που αναφέρονται στις παρ. 2 και 3, η οποία παρέχεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δύο (2) μηνών, υποβάλλει εισήγηση προς τον Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης για τον καθορισμό νέων λατομικών περιοχών. Ο Συντονιστής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης εκδίδει σχετική εγκριτική απόφαση, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

5. Οι λατομικές περιοχές για την εκμετάλλευση αδρανών υλικών καθορίζονται, ύστερα από σύμφωνη γνώμη της επιτροπής της παρ. 1 του άρθρου 47, με απόφαση του Περιφερειάρχη, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η επιτροπή εξετάζει τις προϋποθέσεις των παρ. 1, 2 και 3 και του άρθρου 47, καθώς και αν υπάρχουν οι απαγορευτικοί λόγοι του άρθρου 49 και διατυπώνει αιτιολογημένα τη γνώμη της. Η απόφαση καθορισμού λατομικών περιοχών εκμετάλλευσης αδρανών υλικών εκδίδεται μέσα σε πέντε (5) έτη από τη δημοσίευση της απόφασης της παρ. 4 του παρόντος άρθρου του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

6. Σύμφωνα με το άρθρο 15 του ν. 1515/1985 (Α' 18), που διατηρήθηκε σε ισχύ με το άρθρο 41 του ν. 4277/ 2014 (Α' 156), ειδικώς στην Περιφέρεια Αττικής, μπορεί με τις προϋποθέσεις των παρ. 2 και 3 και τη σύμφωνη γνώμη της παρ. 5 του παρόντος άρθρου, ύστερα από εισήγηση του αρμόδιου Περιφερειάρχη και γνώμη του Συμβουλίου του Μητροπολιτικού Σχεδιασμού, να καθορίζονται θέσεις συγκέντρωσης λατομικών επιχειρήσεων εκμετάλλευσης αδρανών υλικών με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Άρθρο 54

Εκμίσθωση δημοτικών λατομείων

1. Η εκμίσθωση λατομείων που ανήκουν στην κυριότητα των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. πραγματοποιείται από τον οικείο πρωτοβάθμιο Ο.Τ.Α, μετά από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, με απευθείας σύμβαση ή με πλειοδοτική δημοπρασία με ενσφράγιστες προσφορές.

[...]

Άρθρο 113

Ανακοίνωση λειτουργίας εμπορικών εκθέσεων

1. Προκειμένου να λειτουργήσουν εμπορικές εκθέσεις απαιτείται ανακοίνωση - γνωστοποίηση στον οικείο Δήμο ή στην περίπτωση διεθνών εκθέσεων, στην οικεία Περιφέρεια.

2. Η ανακοίνωση της λειτουργίας εμπορικών εκθέσεων υποβάλλεται από το διοργανωτή στο Δήμο ή στην περίπτωση διεθνών εμπορικών εκθέσεων, στην Περιφέρεια, στα όρια των οποίων πρόκειται να διεξαχθεί η εμπορική έκθεση.

4. Οι υπηρεσίες των Δήμων ή των Περιφερειών στις οποίες κατατίθεται η ανακοίνωση, αναζητούν υπηρεσιακώς εντός δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών αντίγραφο της άδειας καταλληλότητας των εγκαταστάσεων του εκθεσιακού χώρου ή του εκθεσιακού κέντρου στις οποίες θα λάβει χώρα η εμπορική έκθεση. Σε περίπτωση που δεν έχει εκδοθεί η ως άνω άδεια οφείλουν να ενημερώσουν τον διοργανωτή αμελλητί, με κάθε πρόσφορο μέσο, συμπεριλαμβανομένης και της επίδοσης διά του ταχυδρομείου, της τηλεομοιοτυπίας και του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, και με απόδειξη παραλαβής ότι η εμπορική έκθεση δεν μπορεί να διοργανωθεί στις συγκεκριμένες εγκαταστάσεις.

5. Η υπηρεσία, στην οποία κατατίθεται η υπεύθυνη δήλωση της περίπτωσης ε' της παρ. 3 ενεργεί δειγματοληπτικό έλεγχο, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 10 του ν. 3230/2004 (Α' 44).

Άρθρο 114

Διαδικασία χορήγησης άδειας καταλληλότητας εκθεσιακών κέντρων και χώρων

2. Η άδεια καταλληλότητας των εκθεσιακών κέντρων ή εκθεσιακών χώρων χορηγείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες των Δήμων ύστερα από αίτηση του κυρίου, νομέα ή κατόχου της εγκατάστασης που πρόκειται να χρησιμοποιηθεί ως χώρος για τη διοργάνωση εμπορικών εκθέσεων.

7. Η άδεια καταλληλότητας των εκθεσιακών κέντρων ή εκθεσιακών χώρων δύναται να ανανεώνεται για αντίστοιχο χρονικό διάστημα, αφού προσκομιστεί από κάθε ενδιαφερόμενο υπεύθυνη δήλωση του κυρίου, νομέα ή κατόχου ότι δεν έχουν μεταβληθεί ή παύσει να συντρέχουν οι όροι και προϋποθέσεις δυνάμει των οποίων χορηγήθηκε η αρχική άδεια και διενεργηθεί αυτοψία από την αρμόδια υπηρεσία του Δήμου. Η δήλωση υποβάλλεται το αργότερο δύο (2) μήνες πριν από την λήξη ισχύος της άδειας.

8. Σε περίπτωση που μεταβληθεί το πρόσωπο του κυρίου, νομέα ή κατόχου του εκθεσιακού κέντρου ή εκθεσιακού χώρου, η άδεια καταλληλότητας ισχύει μέχρι να συμπληρωθεί ο χρόνος ισχύος της, με την προϋπόθεση ότι η σχετική μεταβολή έχει γνωστοποιηθεί εγγράφως στην αρμόδια υπηρεσία του Δήμου και έχει σημειωθεί στην άδεια.

Άρθρο 115

Λοιπές ρυθμίσεις

2. Μεταβολή της ημερομηνίας ή του εκθεσιακού κέντρου ή εκθεσιακού χώρου διεξαγωγής της εμπορικής έκθεσης είναι δυνατή, υπό την προϋπόθεση ότι ο διοργανωτής υποβάλλει ανακοίνωση προς την αρμόδια Υπηρεσία του οικείου Δήμου ή Περιφέρειας κατά περίπτωση, τουλάχιστον επτά (7) ημερολογιακές ημέρες πριν από την προγραμματισμένη ημερομηνία έναρξης της εμπορικής έκθεσης. Όταν υποβάλλεται αίτημα μεταβολής του εκθεσιακού κέντρου ή χώρου διεξαγωγής της εμπορικής έκθεσης, στην ανακοίνωση επισυνάπτεται συμπληρωματικά η άδεια καταλληλότητας του νέου κέντρου ή χώρου.

3. Μεταβολή του είδους των εκθεμάτων ή του κλάδου που προβάλλεται στην εμπορική έκθεση είναι δυνατή, αν ο διοργανωτής υποβάλλει ανακοίνωση προς την αρμόδια Υπηρεσία του οικείου Δήμου ή Περιφέρειας κατά περίπτωση, τουλάχιστον τέσσερις (4) ημερολογιακές ημέρες πριν από την προγραμματισμένη ημερομηνία έναρξης της εμπορικής έκθεσης.

4. Αν για οποιοδήποτε λόγο, η προγραμματισμένη εμπορική έκθεση δεν διεξαχθεί, ο διοργανωτής έχει υποχρέωση να ενημερώσει άμεσα τον αρμόδιο Δήμο ή, στην περίπτωση διεθνών εκθέσεων, την αρμόδια Περιφέρεια.

6. Οι Δήμοι και οι Περιφέρειες δημοσιεύουν στο διαδικτυακό τους τόπο πληροφορίες σχετικά με τις λειτουργούσες εμπορικές εκθέσεις και όσες προγραμματίζεται να διεξαχθούν, τυχόν μεταβολές στις προγραμματισθείσες εκθέσεις, σύμφωνα με τις παρ. 2, 3 και 4, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τον τόπο διεξαγωγής, τον χαρακτήρα των εκθέσεων, το χρονικό διάστημα λειτουργίας τους, το είδος των εκθεμάτων και τα στοιχεία

των διοργανωτών. Οι ίδιες πληροφορίες κοινοποιούνται σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή στη Διεύθυνση Θεσμικών Ρυθμίσεων της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης.

Άρθρο 116

Κυρώσεις

1. Αν λειτουργεί εμπορική έκθεση χωρίς να έχει προηγηθεί η διαδικασία ανακοίνωσης-γνωστοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 113, επιβάλλεται, με απόφαση του οικείου Δημοτικού ή Περιφερειακού Συμβουλίου, σε βάρος του διοργανωτή της έκθεσης χρηματικό πρόστιμο ύψους δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ.
2. Στους διοργανωτές που χρησιμοποιούν τους όρους «έκθεση», «εμπορική έκθεση» και «διεθνής εμπορική έκθεση» κατά παράβαση της παρ. 6 του άρθρου 113 και των παραγράφων 9 και 10 του άρθρου 115, επιβάλλεται με απόφαση του οικείου Δημοτικού ή Περιφερειακού Συμβουλίου, χρηματικό πρόστιμο ύψους δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ.
3. Στους διοργανωτές που παραβιάζουν τις απαιτήσεις της παρ. 1 του άρθρου 115, επιβάλλεται με απόφαση του οικείου Δημοτικού ή Περιφερειακού Συμβουλίου, χρηματικό πρόστιμο ύψους δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ.
4. Αν διαπιστωθεί ότι ο κύριος, νομέας ή κάτοχος του εκθεσιακού κέντρου ή εκθεσιακού χώρου έχει περιλάβει στην αίτηση που υπέβαλε σύμφωνα με οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 114 ανακριβή στοιχεία ή δικαιολογητικά, προκειμένου να του χορηγηθεί ή ανανεωθεί από την αρμόδια υπηρεσία του οικείου Δήμου σχετική άδεια, τότε επιβάλλεται σε αυτόν με απόφαση του οικείου Δημοτικού Συμβουλίου, χρηματικό πρόστιμο ύψους είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ και η χορηγηθείσα άδεια ανακαλείται προσωρινά. Ο κύριος, νομέας ή κάτοχος του εκθεσιακού κέντρου ή εκθεσιακού χώρου, δύναται να διορθώσει τα ανακριβή στοιχεία ή δικαιολογητικά εντός ενενήντα (90) ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης του προηγούμενου εδαφίου, οπότε και αίρεται η ανάκληση. Μετά την παρέλευση της προθεσμίας του προηγούμενου εδαφίου, η χορηγηθείσα άδεια ανακαλείται οριστικά.
5. Ο έλεγχος για την τήρηση των διατάξεων των άρθρων 113 και 115 και η διαπίστωση των παραβάσεων γίνεται ως εξής:
  - α) για τις εμπορικές εκθέσεις, από τα όργανα του Δήμου, κατά λόγο αρμοδιότητας, στα όρια του οποίου λειτουργούν τα εκθεσιακά κέντρα ή οι εκθεσιακοί χώροι.
  - β) για τις διεθνείς εμπορικές εκθέσεις από τα όργανα της Περιφέρειας, κατά λόγο αρμοδιότητας, στα όρια της οποίας λειτουργούν τα εκθεσιακά κέντρα ή οι εκθεσιακοί χώροι.
6. Το συνολικό ποσό των επιβληθέντων διοικητικών προστίμων βεβαιώνεται και εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων υπέρ του Δήμου ή της Περιφέρειας, τα όργανα του οποίου επέβαλαν το πρόστιμο.

60. Ν. 4513/2018

Άρθρο 2

Μέλη Ενεργειακής Κοινότητας

1. Μέλη μιας Ε.Κοιν. μπορεί να είναι:

[...]

- γ) Ο.Τ.Α. α΄ βαθμού της ίδιας Περιφέρειας εντός της οποίας βρίσκεται η έδρα της Ε.Κοιν. ή επιχειρήσεις αυτών, κατ' εξαίρεση του άρθρου 107 του ν. 3852/2010 (Α΄ 87),

[...]

Άρθρο 4

Σκοπός - Αντικείμενο δραστηριότητας Ενεργειακής Κοινότητας

1. Η Ε.Κοιν. ασκεί υποχρεωτικά τουλάχιστον μία από τις κατωτέρω δραστηριότητες:

- α) Παραγωγή, αποθήκευση, ιδιοκατανάλωση ή πώληση ηλεκτρικής ή θερμικής ή ψυκτικής ενέργειας από σταθμούς Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. ή Υβριδικούς Σταθμούς εγκατεστημένους εντός της Περιφέρειας που βρίσκεται η έδρα της Ε.Κοιν. ή και εντός όμορης Περιφέρειας για Ε.Κοιν. με έδρα εντός της Περιφέρειας Αττικής,
- β) διαχείριση, όπως συλλογή, μεταφορά, επεξεργασία, αποθήκευση ή διάθεση, πρώτης ύλης για την παραγωγή ηλεκτρικής ή θερμικής ή ψυκτικής ενέργειας από βιομάζα ή βιορευστά ή βιοαέριο ή μέσω ενεργειακής αξιοποίησης του βιοαποικοδομήσιμου κλάσματος αστικών αποβλήτων,
- γ) προμήθεια για τα μέλη της ενεργειακών προϊόντων, συσκευών και εγκαταστάσεων, με στόχο τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης και της χρήσης συμβατικών καυσίμων, καθώς και τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας,
- δ) προμήθεια για τα μέλη της ηλεκτροκίνητων οχημάτων, υβριδικών ή μη, και εν γένει οχημάτων που χρησιμοποιούν εναλλακτικά καύσιμα,
- ε) διανομή ηλεκτρικής ενέργειας εντός της Περιφέρειας που βρίσκεται η έδρα της,
- στ) προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου προς τελικούς πελάτες, σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 4001/2011 (Α' 179), εντός της Περιφέρειας που βρίσκεται η έδρα της,
- ζ) παραγωγή, διανομή και προμήθεια θερμικής ή ψυκτικής ενέργειας εντός της Περιφέρειας που βρίσκεται η έδρα της,
- η) διαχείριση της ζήτησης για τη μείωση της τελικής χρήσης της ηλεκτρικής ενέργειας και εκπροσώπηση παραγωγών και καταναλωτών στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας,
- θ) ανάπτυξη δικτύου, διαχείριση και εκμετάλλευση υποδομών εναλλακτικών καυσίμων, σύμφωνα με το ν. 4439/2016 (Α' 222) ή διαχείριση μέσων βιώσιμων μεταφορών εντός της Περιφέρειας που βρίσκεται η έδρα της Ε.Κοιν.,
- ι) εγκατάσταση και λειτουργία μονάδων αφαλάτωσης νερού με χρήση Α.Π.Ε. εντός της Περιφέρειας που βρίσκεται η έδρα της Ε.Κοιν.,
- ια) παροχή ενεργειακών υπηρεσιών, σύμφωνα με το άρθρο 10 της Δ6/13280/7.6.2011 (Β' 1228) απόφασης της Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.
2. Η Ε.Κοιν. μπορεί να ασκεί οποιαδήποτε από τις κατωτέρω δραστηριότητες:
- α) Προσέλκυση κεφαλαίων για την πραγματοποίηση επενδύσεων αξιοποίησης των Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. ή παρεμβάσεων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης εντός της Περιφέρειας που βρίσκεται η έδρα της Ε.Κοιν.,
- β) σύνταξη μελετών αξιοποίησης των Α.Π.Ε. ή της Σ.Η.Θ.Υ.Α. ή υλοποίησης παρεμβάσεων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης ή παροχή στα μέλη της τεχνικής υποστήριξης στους ανωτέρω τομείς,
- γ) διαχείριση ή συμμετοχή σε προγράμματα χρηματοδοτούμενα από εθνικούς πόρους ή πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τους σκοπούς της,
- δ) παροχή συμβουλών για τη διαχείριση ή συμμετοχή των μελών της σε προγράμματα χρηματοδοτούμενα από εθνικούς πόρους ή πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τους σκοπούς της,
- ε) ενημέρωση, εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο για θέματα ενεργειακής αειφορίας,
- στ) δράσεις για την υποστήριξη ευάλωτων καταναλωτών και την αντιμετώπιση της ενεργειακής ένδειας πολιτών που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας, εντός της Περιφέρειας στην οποία βρίσκεται η έδρα της Ε.Κοιν., ανεξάρτητα αν είναι μέλη της Ε.Κοιν., όπως παροχή ή συμπληρωματική ενέργεια, ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών ή άλλες δράσεις που μειώνουν την κατανάλωση της ενέργειας στις κατοικίες των ανωτέρω.
- Το καταστατικό της Ε.Κοιν. δεν περιλαμβάνει άλλες δραστηριότητες εκτός αυτών που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2.

61. Ν. 4555/2018**Άρθρο 163****Καθ' ύλην αρμοδιότητα**

Ο Δημοτικός και ο Περιφερειακός Διαμεσολαβητής επιλαμβάνονται, ύστερα από υποβολή ενυπόγραφης αναφοράς από θιγόμενα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή και αυτεπαγγέλτως, υποθέσεων που αφορούν κακοδιοίκηση ή προβληματική εν γένει λειτουργία των υπηρεσιών του δήμου, της περιφέρειας, των νομικών τους προσώπων και των επιχειρήσεών τους και διαμεσολαβεί προκειμένου να επιλυθούν οι σχετικές διαφορές, προστατεύοντας τα δικαιώματα των διοικούμενων έναντι των εν λόγω υπηρεσιών.

Άρθρο 164**Επιμέρους αρμοδιότητες – Τρόπος επίλυσης υποθέσεων**

Ο Δημοτικός και Περιφερειακός Διαμεσολαβητής εκπληρώνει τους σκοπούς του άρθρου 152, εντός των ορίων της τοπικής και καθ' ύλην αρμοδιότητάς του, με τους εξής, κυρίως, τρόπους:

α) ενημέρωση, η οποία συνίσταται κυρίως σε:

αα) πληροφόρηση του κοινού, αλλά και ατομικά των πολιτών που απευθύνονται σε αυτόν, για τα δικαιώματά τους και τις υποχρεώσεις του οικείου Ο.Τ.Α. ή νομικού προσώπου αυτού, καθώς και για τις δυνατότητες προστασίας που έχουν, ββ) έκδοση σχετικού πληροφοριακού υλικού.

β) Διαμεσολάβηση, η οποία συνίσταται κυρίως σε: αα) παραλαβή καταγγελιών και αναφορών πολιτών και εξέτασή τους,

ββ) αλληλογραφία ή/και επιτόπιες επισκέψεις στις υπηρεσίες του οικείου Ο.Τ.Α. ή νομικού προσώπου αυτού και συνεργασία με τα αρμόδια αιρετά όργανα ή υπηρεσιακά στελέχη,

γγ) οργάνωση συναντήσεων διαμεσολάβησης μεταξύ των ενδιαφερόμενων πολιτών και των αρμόδιων αιρετών ή υπηρεσιακών στελεχών,

δδ) σύνταξη και κοινοποίηση έγγραφων αναφορών στον αρμόδιο Επόπτη Ο.Τ.Α. ή και στον Υπουργό Εσωτερικών.

γ) Δημοσιότητα, η οποία συνίσταται κυρίως σε:

αα) σύνταξη και δημοσίευση ετήσιας έκθεσης, η οποία παρουσιάζεται και συζητείται υποχρεωτικά σε ειδική δημόσια συνεδρίαση του οικείου Περιφερειακού Συμβουλίου ή των οικείων Δημοτικών Συμβουλίων, αντίστοιχα, εντός ενός (1) μηνός από την κοινοποίηση σε αυτά,

ββ) σύνταξη και δημοσίευση ειδικών εκθέσεων για συγκεκριμένα θέματα που, κατά την κρίση του Διαμεσολαβητή προκαλούν μεγαλύτερα προβλήματα και χρήζουν διακριτής αντιμετώπισης και ειδικών πορισμάτων, με προτάσεις για τη βελτίωση της λειτουργίας του Δήμου ή της Περιφέρειας και την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών. Οι ειδικές αυτές εκθέσεις και πορίσματα κοινοποιούνται στο οικείο Δημοτικό ή Περιφερειακό Συμβούλιο και εισάγονται υποχρεωτικά προς συζήτηση το αργότερο μέσα σε (1) μήνα από την παραλαβή τους, με ευθύνη του Προέδρου του.

Άρθρο 228**Αρμοδιότητες των δήμων επί Αστικών Στερεών Αποβλήτων**

1. Οι Ο.Τ.Α. α' βαθμού έχουν τις εξής αρμοδιότητες:

α. την εκπόνηση και υλοποίηση Τοπικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (ΤΣΔΑ) της παρ. γ' του άρθρου 2 της κοινής υπουργικής απόφασης οικ. 51373/4684/2015 (Β'2706) στα διοικητικά όρια του οικείου δήμου που αποτελεί τη βάση των συμβάσεων που συνάπτει ο δήμος με Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης και άλλους φορείς διαχείρισης αποβλήτων. Το ΤΣΔΑ πρέπει να είναι σύμφωνο με το οικείο ΠΕΣΔΑ,

β. την εκπόνηση προγραμμάτων πρόληψης-μείωσης παραγωγής αποβλήτων και προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση,

- γ. την οργάνωση και την εφαρμογή της διαλογής στην πηγή των αστικών αποβλήτων στα διοικητικά όριά τους σύμφωνα με τα οικεία ΤΣΔΑ και ΠΕΣΔΑ,
- δ. την οργάνωση και εφαρμογή χωριστής συλλογής για τέσσερα (4) τουλάχιστον διακριτά ρεύματα ανακυκλώσιμων αποβλήτων υλικών, ήτοι γυαλί, χαρτί, πλαστικά και μέταλλα από αστικά απόβλητα, οι ίδιοι ή σε συνεργασία με Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης, σε εφαρμογή των διατάξεων του ν. 2939/2001,
- ε. την οργάνωση και εφαρμογή χωριστής συλλογής βιοαποβλήτων που προέρχονται ιδίως από χώρους εστίασης, νοικοκυριά, μεγάλους παραγωγούς και πράσινα απόβλητα πάρκων και κήπων,
- στ. τη συλλογή και μεταφορά των υπολειπόμενων σύμμεικτων αστικών αποβλήτων και των προδιαλεγμένων ύστερα από Διαλογή στην Πηγή σε κατάλληλες υποδομές ανακύκλωσης, ανάκτησης ή διάθεσης και με την επιφύλαξη των προβλέψεων του οικείου ΠΕΣΔΑ,
- ζ. την εξάλειψη της ανεξέλεγκτης διάθεσης των ΑΣΑ και η αποκατάσταση των υφισταμένων ΧΑΔΑ,
- η. την ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση των δημοτών και των επιχειρήσεων που λειτουργούν στα διοικητικά τους όρια,
- θ. το σχεδιασμό και την υλοποίηση προγραμμάτων πρόληψης-μείωσης αποβλήτων και γενικότερα μέτρων για την προώθηση της ιεράρχησης εργασιών και δράσεων διαχείρισης αποβλήτων που στοχεύουν στην ελαχιστοποίηση της τελικής διάθεσης των ΑΣΑ,
- ι. με την επιφύλαξη του άρθρου 3, την προετοιμασία έργων και δράσεων του ΤΣΔΑ για την επεξεργασία των ΑΣΑ, που παράγονται στα διοικητικά τους όρια, και την υποβολή τους για χρηματοδότηση από επιχειρησιακά προγράμματα είτε ευρωπαϊκά προγράμματα με την ιδιότητα του τελικού δικαιούχου,
- ια. την προώθηση δράσεων και η υλοποίηση έργων που συμβάλλουν στην κυκλική οικονομία,
- ιβ. την καταχώρηση σε πληροφοριακό σύστημα με την ονομασία «Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Αποβλήτων» που αναπτύσσεται στη Γενική Γραμματεία Συντονισμού και Διαχείρισης Αποβλήτων του Υπουργείου Εσωτερικών, πάσης φύσεως στοιχείων που απαιτούνται για την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης των έργων διαχείρισης αποβλήτων και των ποιοτικών και ποσοτικών στόχων των ΠΕΣΔΑ. Λεπτομέρειες του παρόντος δύναται να καθορίζονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και κάθε άλλου αρμόδιου Υπουργού.
2. Οι Ο.Τ.Α. α΄ βαθμού μπορεί να προβαίνουν:
- α. στην κατασκευή και λειτουργία Πράσινων Σημείων του άρθρου 21 του ν. 4447/2016 και με την επιφύλαξη των προβλέψεων του οικείου ΠΕΣΔΑ,
- β. στην υλοποίηση και λειτουργία Κέντρων Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ) μέχρι και Β΄ κατηγορίας της 4ης ομάδας «Συστήματα Περιβαλλοντικών Υποδομών» της αριθμ. 37674/2016 απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας και με την επιφύλαξη των προβλέψεων του οικείου ΠΕΣΔΑ,
- γ. στην υλοποίηση και λειτουργία Σταθμών Μεταφόρτωσης Αποβλήτων ΣΜΑ μέχρι και Β΄ κατηγορίας της 4ης ομάδας «Συστήματα Περιβαλλοντικών Υποδομών» της αριθμ. 37674/2016 απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας και με την επιφύλαξη των προβλέψεων του οικείου ΠΕΣΔΑ,
- δ. στην κατασκευή και λειτουργία Μονάδων Επεξεργασίας Βιοαποβλήτων μέχρι και Β΄ κατηγορίας της 4ης ομάδας «Συστήματα Περιβαλλοντικών Υποδομών» της αριθμ. 37674/2016 απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας και με την επιφύλαξη των προβλέψεων του οικείου ΠΕΣΔΑ.

62. Ν. 4568/2018**Άρθρο 38****Αρμόδιες αρχές**

2. Οι Δήμοι και αντί των Δήμων, που υπάγονται σε αυτές, οι περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου, Βορείου Αιγαίου και Ιονίων Νήσων, είναι οι αρμόδιες τοπικές αρχές, σύμφωνα με την περίπτωση γ' του άρθρου 2 του Κανονισμού 1370/2007, και έχουν τις εξής αρμοδιότητες εντός της περιοχής ευθύνης τους:

α) Υποβάλλουν προτάσεις στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών σχετικά με: αα) Τον καθορισμό των αστικών γραμμών λεωφορείων, ββ) τον καθορισμό εντός των ορίων τους, ολοκληρωμένων δημόσιων επιβατικών μεταφορών, σύμφωνα με την περίπτωση ιγ' του άρθρου 2 του ανωτέρω Κανονισμού,

β) προτείνουν στον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών την ανάθεση παροχής δημόσιας υπηρεσίας αστικών επιβατικών μεταφορών χωρίς διαγωνισμό, όπου αυτό επιτρέπεται από τον εν λόγω Κανονισμό και τον παρόντα,

γ) συλλέγουν στοιχεία για τη λειτουργία των αστικών γραμμών, σύμφωνα με την τυποποίηση και τη συχνότητα που καθορίζεται από την Διεύθυνση Επιβατικών Μεταφορών,

δ) συλλέγουν στοιχεία για τη μεταφορά των μαθητών, σε συνεργασία με τις αρμόδιες για την υλοποίηση του έργου της μεταφοράς μαθητών περιφέρειες,

ε) εισηγούνται στην Διεύθυνση Επιβατικών Μεταφορών τροποποιήσεις στην λειτουργία των αστικών οδικών επιβατικών μεταφορών, καθώς και μέτρα για τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών.

3. Οι κατά τον παρόντα νόμο φορείς εκτέλεσης αστικού οδικού μεταφορικού έργου ενεργούν ως φορείς δημόσιας υπηρεσίας, κατά την έννοια της περίπτωσης δ' του άρθρου 2 του Κανονισμού 1370/2007.

Άρθρο 46**Παρακολούθηση της εκτέλεσης των συμβάσεων παραχώρησης**

2. Οι αρμόδιες υπηρεσίες του κατά τόπον αρμόδιου δήμου παρακολουθούν και ελέγχουν αν ο παραχωρησιούχος συμμορφώνεται με τις συμβατικές υποχρεώσεις του και με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, διαπιστώνουν παραβάσεις και διαβιβάζουν σχετικές αναφορές στην Επιτροπή Παρακολούθησης της παραγράφου 1.

63. Ν. 4582/2018**Άρθρο 68****Θέση στάθμευσης μπροστά ή πλησίον των ξενοδοχείων**

1. Με απόφαση, που εκδίδεται κατά περίπτωση είτε από το δημοτικό συμβούλιο και εγκρίνεται από τον Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης είτε από το περιφερειακό συμβούλιο, χορηγείται άδεια για τη δημιουργία εσοχής στο πεζοδρόμιο, διαφορετικά για την ειδική διαγράμμιση και σηματοδότηση τμήματος του δρόμου, εντός του οδικού δικτύου αρμοδιότητάς τους και συγκεκριμένα στο δρόμο που βρίσκεται έμπροσθεν της εισόδου κύριου ξενοδοχειακού καταλύματος, ύστερα από αίτηση που υποβάλλεται στην αρμόδια υπηρεσία από τον νόμιμο εκπρόσωπο του καταλύματος αυτού. Στην εσοχή του προηγούμενου εδαφίου ή στο διαγραμματισμένο τμήμα του δρόμου επιτρέπεται αποκλειστικά η στάση ειδικών τουριστικών λεωφορείων δημόσιας χρήσης, ταξί και επιβατηγών ιδιωτικής χρήσης αυτοκινήτων των πελατών του ξενοδοχειακού καταλύματος και μόνο για την επιβίβαση και την αποβίβασή τους, καθώς και τη φόρτωση και την εκφόρτωση των αποσκευών τους.

2. Η απόφαση της παραγράφου 1 εκδίδεται ύστερα από εισήγηση των τεχνικών υπηρεσιών του δήμου, μέσα σε εύλογη προθεσμία από την υποβολή της σχετικής αίτησης και όχι

πέραν των τριών (3) μηνών. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία, η εισήγηση τεκμαίρεται θετική.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

1. Ν. 3463/2006

Άρθρο 19

Δημοτικές αρχές

1. Ο Δήμος διοικείται από το δημοτικό συμβούλιο, τη δημαρχιακή επιτροπή και τον Δήμαρχο.
2. Το δημοτικό συμβούλιο αποτελείται από δεκατρία (13) μέλη σε Δήμους με πληθυσμό έως πέντε χιλιάδες (5.000) κατοίκους, δεκαεπτά (17) σε Δήμους με πληθυσμό από πέντε χιλιάδες έναν έως δέκα χιλιάδες (5.001-10.000) κατοίκους, είκοσι ένα (21) σε Δήμους με πληθυσμό από δέκα χιλιάδες έναν έως τριάντα χιλιάδες (10.001-30.000) κατοίκους, είκοσι επτά (27) σε Δήμους με πληθυσμό από τριάντα χιλιάδες έναν έως εξήντα χιλιάδες (30.001- 60.000) κατοίκους, τριάντα τρία (33) σε Δήμους με πληθυσμό από εξήντα χιλιάδες έναν έως εκατό χιλιάδες (60.001-100.000) κατοίκους, τριάντα επτά (37) σε Δήμους με πληθυσμό από εκατό χιλιάδες έναν έως εκατόν πενήντα χιλιάδες (100.001-150.000) κατοίκους, σαράντα ένα (41) σε Δήμους με πληθυσμό από εκατόν πενήντα χιλιάδες έναν έως πεντακόσιες χιλιάδες (150.001-500.000) κατοίκους και σαράντα πέντε (45) σε Δήμους με πληθυσμό πεντακοσίων χιλιάδων ενός κατοίκων (500.001) και άνω. Στον αριθμό των συμβούλων δεν περιλαμβάνεται ο δήμαρχος.

Άρθρο 20

Κοινοτικές αρχές

1. Η Κοινότητα διοικείται από το κοινοτικό συμβούλιο και τον πρόεδρο.
2. Το κοινοτικό συμβούλιο αποτελείται από εννέα (9) μέλη, σε Κοινότητες με πληθυσμό έως δύο χιλιάδες (2.000) κατοίκους και έντεκα (11) σε Κοινότητες με πληθυσμό από δύο χιλιάδες έναν (2.001) κατοίκους και άνω.
3. Στον αριθμό των ανωτέρω συμβούλων περιλαμβάνεται και ο πρόεδρος.

Άρθρο 21

Δημοτικά διαμερίσματα - Όργανα

1. Όργανα του δημοτικού διαμερίσματος είναι:
  - α) Το συμβούλιο του διαμερίσματος.
  - β) Ο πρόεδρος του συμβουλίου του διαμερίσματος.
2. Το συμβούλιο του διαμερίσματος αποτελείται από δεκαπέντε (15) μέλη, τα οποία εκλέγονται κάθε τέσσερα (4) χρόνια με άμεση καθολική και μυστική ψηφοφορία. Η εκλογή γίνεται την ίδια ημέρα που εκλέγεται το δημοτικό συμβούλιο και ο δήμαρχος, στα ίδια εκλογικά τμήματα με τις ίδιες εφορευτικές επιτροπές, τους ίδιους αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής και τους ίδιους εφόρους αντιπροσώπων.
3. Η εγκατάσταση των οργάνων κάθε δημοτικού διαμερίσματος γίνεται τον ίδιο χρόνο και με τον ίδιο τρόπο που γίνεται η εγκατάσταση των δημοτικών αρχών. Σε κάθε περίπτωση η θητεία του λήγει όταν λήξει η θητεία του δημοτικού συμβουλίου.

Άρθρο 22

Τοπικά διαμερίσματα - Όργανα

1. Όργανα του τοπικού διαμερίσματος του Δήμου είναι:
  - α) το τοπικό συμβούλιο, τα μέλη του οποίου εκλέγονται με άμεση καθολική και μυστική ψηφοφορία, και

β) ο πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου.

2. Το τοπικό συμβούλιο, το οποίο φέρει την ονομασία «Τοπικό Συμβούλιο.....» και στη συνέχεια το όνομα του Δήμου ή της Κοινότητας που καταργήθηκε με τη συνένωση ή του οικισμού που προσαρτήθηκε, είναι επταμελές, προκειμένου για τοπικά διαμερίσματα με πληθυσμό δύο χιλιάδων ενός (2.001) κατοίκων και άνω, πενταμελές, προκειμένου για τοπικά διαμερίσματα με πληθυσμό πεντακοσίων ενός (501) έως δύο χιλιάδων (2.000) κατοίκων και τριμελές, προκειμένου για τοπικά διαμερίσματα με πληθυσμό μέχρι πεντακόσιους (500) κατοίκους.

3. Στα τοπικά διαμερίσματα που είναι έδρες των Δήμων και έχουν πληθυσμό άνω των χιλίων (1.000) κατοίκων, δεν συνιστώνται τοπικά συμβούλια.

4. Όργανο κάθε τοπικού διαμερίσματος Κοινότητας, που έχει συσταθεί με το ν. 2539/1997, είναι ο πάρεδρος.

5. Στα τοπικά διαμερίσματα της έδρας της Κοινότητας δεν εκλέγεται πάρεδρος.

2. Ν. 3852/2010

Άρθρο 7

Δημοτικές αρχές

1. Ο δήμος διοικείται από το δημοτικό συμβούλιο, την οικονομική επιτροπή, την επιτροπή ποιότητας ζωής, την εκτελεστική επιτροπή και τον δήμαρχο.

2. Το δημοτικό συμβούλιο αποτελείται από δεκατρία (13) μέλη σε δήμους με πληθυσμό έως δύο χιλιάδες (2.000) κατοίκους, δεκαεπτά (17) σε δήμους με πληθυσμό από δύο χιλιάδες έναν έως πέντε χιλιάδες (2.001 – 5.000) κατοίκους, είκοσι ένα (21) σε δήμους με πληθυσμό από πέντε χιλιάδες έναν έως δέκα χιλιάδες (5.001-10.000) κατοίκους, είκοσι επτά (27) σε δήμους με πληθυσμό από δέκα χιλιάδες έναν έως τριάντα χιλιάδες (10.001- 30.000) κατοίκους, τριάντα τρία (33) σε δήμους με πληθυσμό από τριάντα χιλιάδες έναν έως εξήντα χιλιάδες (30.001-60.000) κατοίκους, σαράντα ένα (41) σε δήμους με πληθυσμό από εξήντα χιλιάδες έναν έως εκατό χιλιάδες (60.001-100.000) κατοίκους, σαράντα πέντε (45) σε δήμους με πληθυσμό από εκατό χιλιάδες έναν έως εκατόν πενήντα χιλιάδες (100.001-150.000) κατοίκους, σαράντα εννέα (49) σε δήμους με πληθυσμό από εκατόν πενήντα χιλιάδες έναν (50.001) και άνω κατοίκους.

3. Σε δήμους που συνιστώνται με τη διάταξη του άρθρου 2 του παρόντος στους οποίους οι συνενούμενοι δήμοι και κοινότητες υπερβαίνουν τους έξι (6), ο αριθμός των μελών του δημοτικού τους συμβουλίου είναι εκείνος που αντιστοιχεί στην επόμενη πληθυσμιακή κλίμακα, σε σχέση με το συνολικό τους πληθυσμό.

Άρθρο 8

Κοινότητες - Όργανα διοίκησης κοινοτήτων

1. Όργανα των κοινοτήτων με μόνιμο πληθυσμό άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων, με βάση τα στοιχεία μόνιμου πληθυσμού της τελευταίας απογραφής της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, είναι:

α) Το συμβούλιο της κοινότητας.

β) Ο πρόεδρος του συμβουλίου της κοινότητας.

2. Το συμβούλιο της κοινότητας αποτελείται από πέντε (5) μέλη σε κοινότητες με μόνιμο πληθυσμό από τριακόσιους έναν έως δύο χιλιάδες (301-2.000) κατοίκους, από επτά (7) μέλη σε κοινότητες με μόνιμο πληθυσμό από δύο χιλιάδες έναν έως δέκα χιλιάδες (2.001- 10.000) κατοίκους, από έντεκα (11) μέλη σε κοινότητες με μόνιμο πληθυσμό από δέκα χιλιάδες έναν έως πενήντα χιλιάδες (10.001-50.000) κατοίκους και από δεκαπέντε (15) μέλη σε κοινότητες με μόνιμο πληθυσμό από πενήντα χιλιάδες έναν (50.001) και άνω κατοίκους.

3. Όργανο των κοινοτήτων με μόνιμο πληθυσμό έως τριακοσίων (300) κατοίκους είναι ο πρόεδρος της κοινότητας.

2. Οι διατάξεις του Κεφαλαίου Γ΄ ισχύουν από την πρώτη, μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος, δημοτική περίοδο.
3. Οι διατάξεις των άρθρων 6 έως και 39 του παρόντος νόμου ισχύουν και για τις εκλογές για την ανάδειξη δημοτικών αρχών της παρ. 4 του άρθρου 9 του ν. 3852/2010”).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

1. Ν. 3463/2006

Άρθρο 84

Τοπικά Συμβούλια Πρόληψης Παραβατικότητας

1. Τα Τοπικά Συμβούλια Πρόληψης της Παραβατικότητας αποτελούν συμβουλευτικά γνωμοδοτικά όργανα για την ανάπτυξη μιας εναλλακτικής και αποκεντρωμένης αντιπαραβατικής πολιτικής, προσαρμοσμένης στις ιδιαίτερες ανάγκες και απαιτήσεις των τοπικών κοινωνιών.
2. Συγκροτούνται και λειτουργούν με απόφαση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 16 του ν. 2713/1999 (ΦΕΚ 89 Α΄), όπως ισχύει, σε Δήμους και Κοινότητες με πληθυσμό άνω των τριών χιλιάδων (3.000) κατοίκων. Αποτελούνται από πέντε (5) έως έντεκα (11) μέλη, τα οποία είναι επιστήμονες και λειτουργοί που διαθέτουν ειδικές γνώσεις και εμπειρία στον τομέα της παραβατικότητας, όπως δικαστικοί λειτουργοί, εγκληματολόγοι, κοινωνιολόγοι, ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί και αστυνομικοί.

Η συμμετοχή στα ανωτέρω συμβούλια είναι τιμητική και άμισθη.

3. Έργο των Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης Παραβατικότητας είναι η καταγραφή και η μελέτη της παραβατικής συμπεριφοράς σε τοπικό επίπεδο, η κατάρτιση σχετικών προγραμμάτων στην περιφέρεια του Δήμου ή της Κοινότητας που λειτουργούν, η διοργάνωση ημερίδων, σεμιναρίων και συναφών εκδηλώσεων ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης της κοινής γνώμης, καθώς και ο συντονισμός και η εφαρμογή πρωτοβουλιών από τους κοινωνικούς φορείς της περιοχής κατάλληλων να προλάβουν ή να περιορίσουν ορισμένες μορφές της μικρομεσαίας εγκληματικότητας και της εν γένει παραβατικής συμπεριφοράς, με στόχο την εμπέδωση της ασφάλειας των κατοίκων και δημιουργίας κλίματος εμπιστοσύνης.

Άρθρο 85

Δημοτικά και Κοινοτικά Γραφεία Ενημέρωσης για την Απασχόληση

Τα Δημοτικά και Κοινοτικά Γραφεία Ενημέρωσης για την Απασχόληση είναι συμβουλευτικά και γνωμοδοτικά όργανα που λειτουργούν στο πλαίσιο του Δήμου ή της Κοινότητας και έχουν ως αποστολή την ανάπτυξη συμβουλευτικών δράσεων που παρέχονται δωρεάν προς τους ανέργους, με στόχο την υποστήριξη και την ενθάρρυνσή τους για την εξεύρεση απασχόλησης. Συγκροτούνται και λειτουργούν με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και αποτελούνται από αιρετούς και κατοίκους του οικείου Δήμου ή Κοινότητας. Για την εκπλήρωση του σκοπού τους, συνεργάζονται και συντονίζουν τη δράση τους με τα κατά τόπους γραφεία του Ο.Α.Ε.Δ., τα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης και άλλους αρμόδιους φορείς, καθώς και με τις επιχειρήσεις που λειτουργούν στην περιφέρεια του Δήμου ή της Κοινότητας.

Άρθρο 86

Αρμοδιότητες του Δημάρχου

1. Ο δήμαρχος προασπίζει τα τοπικά συμφέροντα και ασκεί τα καθήκοντά του με γνώμονα τη διασφάλιση της ενότητας της τοπικής κοινωνίας. Ειδικότερα, ο δήμαρχος:
  - α) Εκπροσωπεί το Δήμο στα δικαστήρια και σε κάθε δημόσια αρχή.
  - β) Εκτελεί τις αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου και της δημορχιακής επιτροπής.

- γ) Είναι προϊστάμενος των υπηρεσιών του Δήμου και τις διευθύνει.
- δ) Είναι προϊστάμενος όλου του προσωπικού του Δήμου και εκδίδει τις πράξεις που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις για το διορισμό, τις κάθε είδους υπηρεσιακές μεταβολές και την άσκηση του πειθαρχικού ελέγχου.
- στ) Υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει ο Δήμος.
- ζ) Εκδίδει πιστοποιητικά προσωπικής και οικογενειακής κατάστασης των δημοτών.
- η) Εκδίδει τη βεβαίωση μόνιμης κατοικίας. Η βεβαίωση αυτή χορηγείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 279.
- θ) Απαντά, εγγράφως ή προφορικώς, στα ερωτήματα που του υποβάλλουν τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου μέσα σε έναν (1) μήνα.
2. Όταν δημιουργείται άμεσος και προφανής κίνδυνος ή απειλείται ζημία των δημοτικών συμφερόντων από την αναβολή, ο δήμαρχος μπορεί να λάβει μέτρα για θέματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα της δημαρχιακής επιτροπής. Στην περίπτωση αυτή οφείλει να υποβάλει προς έγκριση τη σχετική απόφασή του κατά την πρώτη συνεδρίαση της δημαρχιακής επιτροπής.
3. Σε περίπτωση που το δημοτικό συμβούλιο διαπιστώσει ότι τα συμφέροντα του δημάρχου συγκρούονται με τα συμφέροντα του Δήμου, τα καθήκοντα του δημάρχου ασκεί αντιδήμαρχος ή σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που ορίζεται από το δημοτικό συμβούλιο.
- Η παράβαση της υποχρέωσης αυτής συνιστά πειθαρχικό αδίκημα.
4. Ο δήμαρχος δεν ευθύνεται αστικά, ποινικά και πειθαρχικά για την εκτέλεση και μόνο των αποφάσεων του δημοτικού συμβουλίου και της δημαρχιακής επιτροπής, εφόσον αυτές δεν έχουν ακυρωθεί, ανακληθεί ή ανασταλεί.
5. Ο δήμαρχος δεν θεωρείται υπόλογος κατά την έννοια του άρθρου 25 του π.δ. 774/1980 (ΦΕΚ 189 Α'), όπως ισχύει, και σε βάρος του επιτρέπεται καταλογισμός μόνο για δόλο ή βαριά αμέλεια.
6. Οι ρυθμίσεις των παραγράφων 4 και 5 ισχύουν και για τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου, στα οποία έχει ανατεθεί η άσκηση αρμοδιοτήτων του δημάρχου.

Άρθρο 87

Αντιδήμαρχοι

1. Στους Δήμους τον δήμαρχο επικουρούν αντιδήμαρχοι.
- Σε Δήμους που έχουν πληθυσμό μέχρι δύο χιλιάδες (2.000) κατοίκους ορίζεται ένας αντιδήμαρχος, ενώ στους Δήμους με πληθυσμό πάνω από δύο χιλιάδες έναν (2.001) και έως δέκα χιλιάδες (10.000) κατοίκους ορίζονται έως δύο (2) αντιδήμαρχοι.
- Σε Δήμους που έχουν πληθυσμό πάνω από δέκα χιλιάδες έναν (10.001) και έως είκοσι χιλιάδες (20.000) κατοίκους και σε Δήμους που είναι πρωτεύουσες νομών και έχουν πληθυσμό μέχρι δέκα χιλιάδες (10.000) κατοίκους ορίζονται έως τρεις (3) αντιδήμαρχοι.
- Σε Δήμους που έχουν πληθυσμό από είκοσι χιλιάδες έναν (20.001) και έως σαράντα χιλιάδες (40.000) κατοίκους ορίζονται έως τέσσερις (4) αντιδήμαρχοι.
- Σε Δήμους που έχουν πληθυσμό από σαράντα χιλιάδες έναν (40.001) και έως εκατό χιλιάδες (100.000) κατοίκους ορίζονται έως πέντε (5) αντιδήμαρχοι.
- Στους μεγαλύτερους Δήμους ο αριθμός των αντιδημάρχων είναι ίσος με τον αριθμό των διαμερισμάτων και μπορεί να αυξηθεί κατά τρεις (3) με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου.
- Στους Δήμους που έχουν δέκα και πλέον τοπικά διαμερίσματα μπορεί να ορίζεται ένας (1) επιπλέον αντιδήμαρχος πέραν εκείνων που προβλέπονται στα προηγούμενα εδάφια.
- Σε Δήμους που έχουν χαρακτηρισθεί ως τουριστικοί και έχουν πληθυσμό μέχρι δύο χιλιάδες (2.000) κατοίκους μπορεί να ορίζεται ένας επιπλέον Αντιδήμαρχος κατά την τουριστική περίοδο. Η διάρκεια της τουριστικής περιόδου στο συγκεκριμένο Δήμο καθορίζεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας

2. Αντιδήμαρχοι είναι οι σύμβουλοι της πλειοψηφίας που ορίζει με απόφασή του ο δήμαρχος. Με την επιφύλαξη του τελευταίου εδαφίου αυτής της παραγράφου, η θητεία τους δεν μπορεί να είναι μικρότερη του ενός (1) έτους. Κατά τη διάρκεια της θητείας τους δεν μπορούν να εκλεγούν μέλη του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου. Ο δήμαρχος μπορεί με αιτιολογημένη απόφασή του να αντικαθιστά, οποτεδήποτε, τον αντιδήμαρχο.

3. Ο δήμαρχος, με απόφασή του που δημοσιεύεται σε μία τουλάχιστον ημερήσια εφημερίδα και, αν δεν υπάρχει ημερήσια, σε μια εβδομαδιαία της πρωτεύουσας του νομού, μπορεί να μεταβιβάζει συγκεκριμένες αρμοδιότητές του σε αντιδημάρχους.

Αν ο Αντιδήμαρχος απουσιάζει ή κωλύεται, τις αρμοδιότητές του ασκεί ο Δήμαρχος

Άρθρο 88

Εξουσιοδότηση υπογραφών

Ο δήμαρχος μπορεί, με απόφασή του, να αναθέτει την υπογραφή, με εντολή του, εγγράφων και πιστοποιητικών, πλην χρηματικών ενταλμάτων, σε δημοτικό σύμβουλο ή στον πρόεδρο του συμβουλίου δημοτικού διαμερίσματος ή στον πρόεδρο του τοπικού συμβουλίου ή στον πάρεδρο ή στον γενικό γραμματέα του Δήμου ή σε προϊστάμενο δημοτικής υπηρεσίας ή σε άλλο μόνιμο υπάλληλο του Δήμου.

Άρθρο 89

Αναπλήρωση του Δημάρχου

1. Όταν ο δήμαρχος απουσιάζει ή κωλύεται τα καθήκοντά του ασκεί ο αντιδήμαρχος που ορίζεται από αυτόν.

Με την απόφαση ορισμού αντιδημάρχων ορίζεται και ο αντιδήμαρχος που αναπληρώνει το δήμαρχο.

Όταν ο αντιδήμαρχος που έχει οριστεί απουσιάζει ή κωλύεται, τα καθήκοντά του ασκεί άλλος αντιδήμαρχος που ορίζεται από τον δήμαρχο και, αν δεν υπάρχει, σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που ορίζεται από τον δήμαρχο. Αν δεν ορισθεί σύμβουλος, καθήκοντα δημάρχου ασκεί ο σύμβουλος που έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους και σε περίπτωση ισοψηφίας διενεργείται κλήρωση.

2. Αν ο δήμαρχος έχει τεθεί σε αργία, τα καθήκοντά του ασκεί αντιδήμαρχος, ο οποίος ορίζεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Με την ίδια απόφαση ορίζεται, για την περίπτωση κωλύματος ή απουσίας του, αναπληρωτής ένας από τους αντιδημάρχους ή δημοτικούς συμβούλους του επιτυχόντος συνδυασμού. Αν το δημοτικό συμβούλιο δεν εκδώσει την ανωτέρω απόφαση μέσα σε προθεσμία πέντε (5) ημερών, αφότου ο δήμαρχος τέθηκε σε αργία, ή αν εκείνοι που ορίστηκαν αρνούνται να ασκήσουν τα καθήκοντα τους, τα καθήκοντα του δημάρχου ασκεί ο πρώτος σε σταυρούς προτίμησης σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού. Αν αυτός δεν τα ασκήσει, τα καθήκοντα του δημάρχου ασκεί ο δεύτερος κατά τη σειρά επιτυχίας του ίδιου συνδυασμού και, αν και αυτός δεν τα ασκήσει, τα ασκεί, πλέον, ένας από τους επόμενους του ίδιου συνδυασμού κατά τη σειρά επιτυχίας, μέχρι να εξαντληθεί ο αριθμός των συμβούλων του επιτυχόντος συνδυασμού.

Αν κανένας από τους συμβούλους του επιτυχόντος συνδυασμού δεν δέχεται να ασκήσει τα καθήκοντα του δημάρχου, τότε τα ασκεί ο πρώτος κατά τη σειρά επιτυχίας σύμβουλος του πρώτου επιλαχόντος συνδυασμού και, αν και αυτός δεν τα ασκήσει, τα ασκεί ο δεύτερος, ο τρίτος και οι επόμενοι μέχρι να εξαντληθούν οι σύμβουλοι του συνδυασμού αυτού. Αν κανένας από τους συμβούλους και αυτού του συνδυασμού δεν δεχθεί να ασκήσει τα καθήκοντα του δημάρχου, τότε τα ασκεί ο πρώτος κατά τη σειρά επιτυχίας σύμβουλος του επόμενου επιλαχόντος συνδυασμού και, αν αυτός δεν δεχθεί να τα ασκήσει, τα ασκεί ο αμέσως επόμενος κατά σειρά επιτυχίας σύμβουλος, μέχρι να εξαντληθεί ο αριθμός των συμβούλων του συνδυασμού. Το ίδιο επαναλαμβάνεται και με τους επόμενους συνδυασμούς μέχρι να εξαντληθεί ο αριθμός των συμβούλων καθενός από αυτούς.

Όπου κατά τα ανωτέρω υπάρχει περίπτωση ισοψηφίας, τα καθήκοντα του δημάρχου ασκεί εκείνος που είναι γραμμένος πρώτος κατά σειρά στην απόφαση του δικαστηρίου.

Ο σύμβουλος που αναλαμβάνει κατά τα ανωτέρω να ασκήσει τα καθήκοντα του δημάρχου υπογράφει, μόλις αναλάβει τα καθήκοντα αυτά, δήλωση ανάληψης των καθηκόντων δημάρχου, η οποία λαμβάνει αριθμό του γενικού πρωτοκόλλου της υπηρεσίας του Δήμου και κοινοποιείται αυθημερόν προς το δημοτικό συμβούλιο, το λογιστήριο του Δήμου και προς τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας.

3. Αν αυτός που έχει εκλεγεί δήμαρχος παραιτηθεί, εκπέσει, αποβιώσει ή η θέση του μείνει κενή, τα καθήκοντα του δημάρχου εκτελεί, ώσπου να εκλεγεί νέος δήμαρχος, ο σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους και σε περίπτωση ισοψηφίας εκείνος που είναι γραμμένος πρώτος κατά σειρά στην απόφαση του δικαστηρίου.

Αν δεν υπάρχουν σύμβουλοι του επιτυχόντος συνδυασμού, τακτικοί ή αναπληρωματικοί, τα καθήκοντα του δημάρχου εκτελεί ο σύμβουλος του πρώτου επιλαχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους και σε περίπτωση ισοψηφίας διενεργείται κλήρωση. Αν δεν υπάρχουν σύμβουλοι του πρώτου επιλαχόντος συνδυασμού, καλούνται να ασκήσουν τα καθήκοντα του δημάρχου σύμβουλοι από τους λοιπούς συνδυασμούς με τη σειρά της εκλογικής τους δύναμης και με τη σειρά που έχουν ανακηρυχθεί από το αρμόδιο δικαστήριο.

4. Αν δεν υπάρχουν σύμβουλοι ούτε των επιλαχόντων συνδυασμών ή έχει δηλωθεί μόνο ένας συνδυασμός, τα καθήκοντα του δημάρχου εκτελεί ένας υπάλληλος του Δήμου ή ένας δημόσιος υπάλληλος, που ορίζεται από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας. Ο υπάλληλος αυτός ασκεί τις αρμοδιότητες του δημάρχου μόνο για να διεκπεραιώνει τρέχουσες υπηρεσιακές υποθέσεις και να αντιμετωπίζει κατεπείγοντα θέματα. Στον υπάλληλο του Δήμου ή το δημόσιο υπάλληλο που ασκεί τα καθήκοντα του δημάρχου καταβάλλεται, πέραν των αποδοχών της οργανικής του θέσης, το ήμισυ των εξόδων παραστάσεως που προβλέπονται για τον οικείο δήμαρχο και για όσο χρόνο ασκεί τα καθήκοντα αυτά.

5. Σε όλες τις προαναφερόμενες περιπτώσεις ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας εκδίδει σχετική διαπιστωτική πράξη.

Άρθρο 90

Εκλογή νέου Δημάρχου

1. Αν η εκλογή του δημάρχου ακυρωθεί, επειδή αυτός που έχει εκλεγεί δεν είχε τα νόμιμα προσόντα, ή η θέση του δημάρχου μείνει κενή, επειδή αυτός που έχει εκλεγεί αποποιήθηκε την εκλογή ή παραιτήθηκε ή εξέπεσε ή απεβίωσε, δήμαρχος εκλέγεται ένας από τους δημοτικούς συμβούλους του επιτυχόντος συνδυασμού, σύμφωνα με τη διαδικασία των επόμενων παραγράφων.

2. Την πρώτη Κυριακή μετά την εγκατάσταση των δημοτικών αρχών και, σε κάθε άλλη περίπτωση, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών αφότου κενώθηκε η θέση, οι σύμβουλοι του επιτυχόντος συνδυασμού συνέρχονται στο δημοτικό κατάστημα, ύστερα από πρόσκληση του συμβούλου του συνδυασμού αυτού, που έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους προτιμήσεως και, σε περίπτωση ισοψηφίας, εκείνου που αναδεικνύεται μετά από κλήρωση και εκλέγουν με μυστική ψηφοφορία και με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των συμβούλων του συνδυασμού έναν από αυτούς δήμαρχο. Στη συνεδρίαση προεδρεύει εκείνος που απηύθυνε τη σχετική πρόσκληση. Η πρόσκληση επιδίδεται από οποιοδήποτε δημόσιο ή δημοτικό όργανο, ακόμη και την παραμονή της συνεδρίασης. Στη συνεδρίαση υφίσταται απαρτία, εφόσον τα μέλη που είναι παρόντα αποτελούν την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του επιτυχόντος συνδυασμού.

3. Αν ύστερα από δύο διαδοχικές ψηφοφορίες κανείς δεν συγκεντρώνει την πλειοψηφία που απαιτεί η προηγούμενη παράγραφος, γίνεται τρίτη ψηφοφορία, κατά την οποία

θεωρείται ότι εκλέγεται όποιος συγκεντρώσει τη σχετική πλειοψηφία. Όλες οι ψηφοφορίες γίνονται στην ίδια συνεδρίαση. Αν στην τρίτη ψηφοφορία δύο ή περισσότεροι έλαβαν ίσο αριθμό ψήφων, γίνεται κλήρωση ανάμεσά τους και θεωρείται ότι εκλέγεται εκείνος που κληρώθηκε. Για την εκλογή αυτή γίνεται λεπτομερής μνεία στα πρακτικά.

4. Αν δεν επιτευχθεί εκλογή για οποιονδήποτε λόγο ή η συνεδρίαση ματαιωθεί, επειδή δεν υπήρξε απαρτία, η διαδικασία επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή και εφαρμόζονται όσα ορίζονται στις παραγράφους 2 και 3. Αν και στη δεύτερη συνεδρίαση δεν επιτευχθεί εκλογή ή η συνεδρίαση ματαιωθεί, επειδή δεν υπήρξε απαρτία, θεωρείται ότι εκλέγεται απευθείας ο σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους προτίμησης και σε περίπτωση ισοψηφίας διενεργείται κλήρωση. Στο διάστημα που μεσολαβεί ανάμεσα στην εγκατάσταση των δημοτικών αρχών και στην οριστική εκλογή του δημάρχου, τα καθήκοντα του δημάρχου εκτελεί ο δημοτικός σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους προτιμώσεως και σε περίπτωση ισοψηφίας διενεργείται κλήρωση.

5. Η απόφαση για την εκλογή του δημάρχου υποβάλλεται μέσα σε προθεσμία δύο (2) ημερών στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, ο οποίος αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από προσφυγή δημότη ασκεί έλεγχο νομιμότητάς της και εκδίδει απόφαση δέκα (10) ημέρες το αργότερο, αφότου την έλαβε. Αν δεν έχει επιτευχθεί η εκλογή ή έχει ματαιωθεί η συνεδρίαση, επειδή δεν υπήρξε απαρτία, τα σχετικά πρακτικά υποβάλλονται στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας μέσα σε προθεσμία δύο (2) ημερών.

6. Αν ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας ακυρώσει την εκλογή του δημάρχου, οι σύμβουλοι συνέρχονται πάλι για να εκλέξουν δήμαρχο την πρώτη Κυριακή, δύο (2) ημέρες τουλάχιστον μετά την παραλαβή της ακυρωτικής απόφασης, οπότε τηρείται από την αρχή η σχετική διαδικασία.

7. Αν δεν υπάρχουν σύμβουλοι ούτε του επιλαχόντος συνδυασμού ή έχει δηλωθεί μόνο ένας συνδυασμός, τα καθήκοντα του δημάρχου εκτελεί υπάλληλος του Δήμου ή ένας δημόσιος υπάλληλος, που διορίζεται από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας. Αυτός ασκεί τις αρμοδιότητες του δημάρχου μόνο για να διεκπεραιώνει τρέχουσες υπηρεσιακές υποθέσεις και να αντιμετωπίζει κατεπείγοντα θέματα. Η παράγραφος 4 του άρθρου 89 εφαρμόζεται, αναλόγως, ως προς τις αποδοχές και τα έξοδα παράστασης.

8. Σε όλες τις προαναφερόμενες περιπτώσεις ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας εκδίδει σχετική διαπιστωτική πράξη.

Άρθρο 91

Υποχρεώσεις δημάρχου και αντιδημάρχου

1. Ο δήμαρχος και ο αντιδήμαρχος είναι υποχρεωμένοι να κατοικούν στο Δήμο, με εξαίρεση τους δημάρχους και προέδρους Κοινοτήτων των Νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης, οι οποίοι μπορούν να κατοικούν σε οποιονδήποτε Δήμο ή Κοινότητα των αντίστοιχων νομών.
2. Ο δήμαρχος και ο αντιδήμαρχος δεν επιτρέπεται να απουσιάσουν περισσότερο από τριάντα (30) ημέρες συνολικά κάθε χρόνο, χωρίς άδεια του δημοτικού συμβουλίου. Η απουσία αυτή μπορεί να παρατείνεται για εξαιρετικούς λόγους, έως τρεις (3) μήνες, με άδεια του συμβουλίου.

Άρθρο 92

Εκλογή Προεδρείου

1. Στον πρώτο και στον τρίτο χρόνο της δημοτικής περιόδου, την πρώτη Κυριακή του Ιανουαρίου, το δημοτικό συμβούλιο συνέρχεται, ύστερα από πρόσκληση του συμβούλου του επιτυχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους και, σε περίπτωση ισοψηφίας, εκείνου που είναι γραμμένος πρώτος κατά σειρά στην απόφαση του δικαστηρίου.

Στη συνεδρίαση αυτή, στην οποία προεδρεύει ο σύμβουλος που συγκάλεσε το συμβούλιο, το σώμα εκλέγει, χωριστά και με φανερή ψηφοφορία, τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο και το Γραμματέα του. Ο Πρόεδρος και ο Γραμματέας προτείνονται από τον πλειοψηφήσαντα συνδυασμό και ο Αντιπρόεδρος από το σύνολο της μειοψηφίας. Ο σύμβουλος που προεδρεύει αναθέτει τα καθήκοντα του ειδικού γραμματέα του συμβουλίου σε έναν από τους υπαλλήλους του Δήμου. Για την εκλογή του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου ακολουθείται η ακόλουθη διαδικασία:

Κατά τη συνεδρίαση που έχει οριστεί για την εκλογή του προεδρείου, ο πλειοψηφής συνδυασμός εκλέγει μεταξύ των μελών του τους υποψήφιους για τα αξιώματα του προέδρου και του γραμματέα του δημοτικού συμβουλίου. Υποψήφιοι για τα αξιώματα αυτά εκλέγονται όποιοι συγκεντρώσουν την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων του πλειοψηφής συνδυασμού. Εάν κανείς από τους ενδιαφερόμενους δεν συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία, τότε η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται. Εάν και κατά τη δεύτερη αυτή ψηφοφορία δεν συγκεντρωθεί η απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων του πλειοψηφής συνδυασμού ή υπάρξει ισοψηφία, τότε διενεργείται και τρίτη ψηφοφορία μεταξύ των δύο επικρατέστερων υποψήφιων. Κατά την τρίτη ψηφοφορία εκλέγεται όποιος συγκεντρώσει τη σχετική πλειοψηφία των παρόντων. Σε περίπτωση ισοψηφίας γίνεται κλήρωση. Την κλήρωση διενεργεί ο προεδρεύων σύμβουλος.

Στην ίδια συνεδρίαση γίνεται η εκλογή για την ανάδειξη του υποψηφίου για το αξίωμα του Αντιπροέδρου του δημοτικού συμβουλίου. Ο υποψήφιος για το αξίωμα αυτό αναδεικνύεται από το σύνολο της μειοψηφίας κατά τον ίδιο τρόπο και με την ίδια διαδικασία που ακολουθείται για την εκλογή του Προέδρου και του Γραμματέα.

Σε περίπτωση που η μειοψηφία δεν υποδείξει υποψήφιο Αντιπρόεδρο, αυτός υποδεικνύεται από την πλειοψηφία.

Μετά την εκλογή των υποψηφίων για τα αξιώματα του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου διενεργείται η εκλογή, από το σύνολο των συμβούλων, για την ανάδειξη του Προέδρου, του Αντιπροέδρου και του Γραμματέα του οργάνου. Για να εκλεγεί ο προταθείς πρέπει να συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών του δημοτικού συμβουλίου. Εάν κατά την πρώτη ψηφοφορία δεν συγκεντρωθεί η απόλυτη πλειοψηφία του προηγούμενου εδαφίου, διενεργείται δεύτερη ψηφοφορία. Εάν και κατά τη δεύτερη ψηφοφορία δεν συγκεντρωθεί η απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών, τότε διενεργείται και τρίτη ψηφοφορία κατά την οποία αρκεί η ύπαρξη πλειοψηφίας μεγαλύτερης ή

τουλάχιστον ίσης με το ένα τρίτο (1/3) των παρόντων μελών του δημοτικού συμβουλίου.

2. Αν, για οποιονδήποτε λόγο, το συμβούλιο δεν συγκληθεί όπως ορίζει η προηγούμενη παράγραφος, συνέρχεται χωρίς πρόσκληση την πρώτη Κυριακή του Ιανουαρίου στις 10 το πρωί. Αν ο σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που πλειοψήφησε απουσιάζει, τον αντικαθιστά ένας σύμβουλος του ίδιου συνδυασμού, κατά τη σειρά της επιτυχίας που προκύπτει από την απόφαση του δικαστηρίου.

3. Αν δεν επιτευχθεί εκλογή για οποιονδήποτε λόγο ή η συνεδρίαση ματαιωθεί, επειδή δεν σχηματίστηκε απαρτία, η συνεδρίαση επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή και εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της παραγράφου 1.

Αν και στη δεύτερη συνεδρίαση δεν επιτευχθεί εκλογή ή η συνεδρίαση ματαιωθεί, επειδή δεν σχηματίστηκε απαρτία, θεωρείται ότι εκλέγονται, ανάλογα με την περίπτωση, Πρόεδρος και γραμματέας, οι σύμβουλοι του επιτυχόντος συνδυασμού που έλαβαν κατά σειρά τις περισσότερες ψήφους προτίμησης, σύμφωνα με τη δικαστική απόφαση που τους ανακήρυξε, και Αντιπρόεδρος ο σύμβουλος του πρώτου επιλαχόντος συνδυασμού της μειοψηφίας που έλαβε τις περισσότερες ψήφους προτίμησης, σύμφωνα με την ίδια δικαστική απόφαση.

4. Τα πρακτικά της εκλογής διαβιβάζονται μέσα σε προθεσμία πέντε (5) ημερών από τη διενέργεια της εκλογής στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, ο οποίος αυτεπαγγέλτως ή

ύστερα από προσφυγή δημότη ενώπιόν του, η οποία ασκείται εντός αποκλειστικής προθεσμίας πέντε (5) ημερών, από τη διενέργεια της εκλογής, αποφάινεται, μέσα σε πέντε (5) ημέρες το αργότερο αφότου παρέλαβε τα πρακτικά, για τη νομιμότητα της εκλογής.

5. Αν ακυρωθεί οποιαδήποτε εκλογή για τα ανωτέρω αξιώματα, επαναλαμβάνεται την πρώτη Κυριακή, πέντε (5) ημέρες μετά την παραλαβή της ακυρωτικής απόφάσεως.

6. Η παραίτηση από το αξίωμα του Προέδρου, Αντιπροέδρου και του γραμματέα του δημοτικού συμβουλίου υποβάλλεται στο δημοτικό συμβούλιο και γίνεται οριστική, αφότου το δημοτικό συμβούλιο την αποδεχθεί. Για το σκοπό αυτόν το συμβούλιο προσκαλείται σε συνεδρίαση από τον σύμβουλο του επιτυχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους και, σε περίπτωση ισοψηφίας, από εκείνον που είναι γραμμένος πρώτος κατά σειρά στην απόφαση του δικαστηρίου και, αν αυτός κωλύεται για οποιονδήποτε λόγο, από τον αμέσως επόμενο στην απόφαση ανακήρυξης των συμβούλων. Στη συνεδρίαση αυτή προεδρεύει ο σύμβουλος που συγκάλυσε το συμβούλιο και, αν αυτός δεν παρίσταται, ο αμέσως επόμενος κατά την ανωτέρω σειρά.

Σε κάθε περίπτωση η παραίτηση θεωρείται ότι γίνεται αποδεκτή μετά την παρέλευση ενός (1) μήνα από την ημερομηνία κατάθεσης της σχετικής αίτησης στο γενικό πρωτόκολλο της υπηρεσίας. Ο παραιτούμενος παραμένει σύμβουλος και δεν μπορεί να επανεκλεγεί στο ίδιο αξίωμα μέσα στην ίδια διετία.

Στην ίδια συνεδρίαση το συμβούλιο, μετά την αποδοχή της παραίτησης, προβαίνει, κατά περίπτωση, στην εκλογή νέου Προέδρου, αντιπροέδρου ή γραμματέα κατά τον ίδιο τρόπο και την ίδια διαδικασία της παραγράφου 1.

Άρθρο 93

Αρμοδιότητες του δημοτικού συμβουλίου

1. Το δημοτικό συμβούλιο αποφασίζει για όλα τα θέματα που αφορούν το Δήμο, εκτός από εκείνα που ανήκουν στην αρμοδιότητα του δημάρχου ή της δημοκρατικής επιτροπής.
2. Το δημοτικό συμβούλιο εκφράζει τις θέσεις του σε θέματα τοπικού ενδιαφέροντος και γνωμοδοτεί όποτε δημόσιες αρχές ή αρμόδια όργανα ζητούν τη γνώμη του.
3. Καθορίζει τους φόρους, τα τέλη, τα δικαιώματα και τις εισφορές.
4. Το δημοτικό συμβούλιο έχει αποφασιστικές ή γνωμοδοτικές αρμοδιότητες σε θέματα ρυθμιστικών σχεδίων και προγραμμάτων προστασίας περιβάλλοντος, προγραμματισμού εφαρμογής ρυθμιστικών σχεδίων, οικιστικής οργάνωσης ανοικτών πόλεων, εφαρμογής Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (Γ.Π.Σ.), πολεοδομικών μελετών, ανάπλασης περιοχών, πολεοδομικών επεμβάσεων, χρηματοδότησης προγραμμάτων ανάπλασης, ανασυγκρότησης υποβαθμισμένων περιοχών, πολεοδομικής αναμόρφωσης προβληματικών περιοχών, αποζημίωσης ρυμοτομουμένων, πολεοδομικών ρυθμίσεων, εισφοράς σε γη ή σε χρήμα, περιοχών ειδικά ρυθμιζόμενης πολεοδόμησης (Π.Ε.Ρ.ΠΟ.), έγκρισης πολεοδομικών μελετών και καθορισμού χρήσεων γης, χωροθέτησης κοιμητηρίων, κατά τις προβλέψεις του ν. 2508/1997 (ΦΕΚ 124 Α'), όπως κάθε φορά ισχύει, και κέντρων αποτέφρωσης νεκρών.
5. Καταρτίζει με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του τον κανονισμό λειτουργίας του, με βάση τον πρότυπο κανονισμό της παραγράφου 8 του άρθρου 95.
6. Έναν (1) μήνα πριν από τη διενέργεια των εκλογών και μέχρι την εγκατάσταση των νέων δημοτικών αρχών, το δημοτικό συμβούλιο αποφασίζει μόνο για θέματα που αναφέρονται σε έκτακτες περιπτώσεις εξαιρετικά επείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης.

Άρθρο 94

Δημοτικές Παρατάξεις

1. Οι δημοτικοί σύμβουλοι έχουν απεριόριστο το δικαίωμα της γνώμης και της ψήφου κατά συνείδηση.

2. Τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου διακρίνονται σε δημοτικές παρατάξεις, ανάλογα με το συνδυασμό με τον οποίο έχουν εκλεγεί, εφόσον ο τελευταίος έχει εκλέξει τουλάχιστον έναν δημοτικό σύμβουλο.
3. Επικεφαλής της δημοτικής παράταξης είναι ο σύμβουλος που ήταν υποψήφιος δήμαρχος και, στην περίπτωση θανάτου, παραίτησης ή αδυναμίας του, ο σύμβουλος που εκλέγεται από την πλειοψηφία των δημοτικών συμβούλων που ανήκουν στην παράταξη.
4. Μέλος του δημοτικού συμβουλίου μπορεί με γραπτή δήλωσή του προς το Προεδρείο να ανεξαρτητοποιηθεί από τη δημοτική παράταξη, με την οποία έχει εκλεγεί.
5. Εάν η δημοτική παράταξη έχει τουλάχιστον τρία μέλη, με αιτιολογημένη απόφαση και με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) αυτών, είναι δυνατόν να διαγραφεί σύμβουλος, ο οποίος είναι μέλος της.
6. Το μέλος του δημοτικού συμβουλίου που ανεξαρτητοποιήθηκε από την παράταξη του δεν μπορεί να ενταχθεί σε άλλη παράταξη ή να ιδρύσει νέα, δεν μπορεί να εκλεγεί ή να εξακολουθήσει να είναι μέλος του προεδρείου ή της δημορχιακής επιτροπής, καθώς και να ορισθεί ή να παραμείνει Αντιδήμαρχος. Είναι δυνατή, όμως, η επανένταξη στην παράταξη από την οποία ανεξαρτητοποιήθηκε, εφόσον τούτο γίνει δεκτό από τα 2/3 των μελών, προκειμένου για παρατάξεις που έχουν τουλάχιστον τρία (3) μέλη και από όλα τα μέλη, προκειμένου για παρατάξεις με λιγότερα από τρία (3) μέλη
7. Για την αποδοτικότερη λειτουργία των δημοτικών παρατάξεων η δημοτική αρχή οφείλει να τους παραχωρεί γραφείο εντός του δημοτικού καταστήματος, με δυνατότητα γραμματειακής υποστήριξης, εφόσον οι ανάγκες της υπηρεσίας το επιτρέπουν

Άρθρο 95

Σύγκληση του Δημοτικού Συμβουλίου

1. Το δημοτικό συμβούλιο συνεδριάζει ύστερα από πρόσκληση του προέδρου τουλάχιστον μία φορά το μήνα.
2. Ο πρόεδρος καλεί επίσης το συμβούλιο σε συνεδρίαση με γραπτή πρόσκληση, στην οποία αναφέρονται τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, όποτε το ζητήσει ο δήμαρχος ή η δημορχιακή επιτροπή ή το ένα τρίτο (1/3) τουλάχιστον του συνολικού αριθμού των μελών του συμβουλίου ή το σύνολο των συμβούλων της μειοψηφίας. Στις δύο τελευταίες περιπτώσεις απαιτείται γραπτή αίτηση, στην οποία αναφέρονται τα θέματα που θα συζητηθούν. Στις ίδιες περιπτώσεις δεν μπορεί να επανυποβληθεί αίτημα για το ίδιο θέμα, πριν παρέλθει δίμηνο, αφότου εκδόθηκε απορριπτική απόφαση του συμβουλίου, εκτός εάν γίνεται επίκληση νεότερων στοιχείων.
Αν κατά τον υπολογισμό του ενός τρίτου (1/3) προκύπτει δεκαδικός αριθμός, τότε ο αριθμός αυτός στρογγυλοποιείται στην αμέσως μεγαλύτερη μονάδα εφόσον πρόκειται για υποδιαίρεση μεγαλύτερη του ημίσεως (0,5).
Αν το συμβούλιο δεν συγκληθεί το αργότερο έξι ημέρες μετά την υποβολή της αίτησης, συνέρχεται ύστερα από πρόσκληση εκείνων που υπέβαλαν την αίτηση και αποφασίζει για τα θέματα, για τα οποία είχε ζητηθεί η σύγκλησή του
Αν ο πρόεδρος παραλείψει αδικαιολόγητα δύο συνεχείς φορές να καλέσει το συμβούλιο, μπορεί με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας να τεθεί σε αργία και σε περίπτωση υποτροπής κηρύσσεται έκπτωτος, από το προεδρικό αξίωμα, με απόφαση του ίδιου οργάνου.
3. Η πρόσκληση δημοσιεύεται στο δημοτικό κατάστημα. Επιπλέον είναι δυνατόν να δημοσιεύεται και στην τυχόν υπάρχουσα ιστοσελίδα του Δήμου. Η πρόσκληση επιδίδεται ή γνωστοποιείται στους συμβούλους τρεις (3) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από την ημέρα που ορίζεται για τη συνεδρίαση.
Δημοτικός σύμβουλος, που δεν κατοικεί στη διοικητική περιφέρεια του Δήμου, οφείλει αμέσως μετά την εγκατάσταση των αρχών του Δήμου να δηλώσει στον πρόεδρο του δημοτικού συμβουλίου τη διεύθυνση κατοικίας του και να ορίσει με την ίδια δήλωση

αντίκλητο στην έδρα του Δήμου, στον οποίο επιδίδονται οι προσκλήσεις για τις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου, καθώς και να ορίσει με την ίδια δήλωση οποιοδήποτε, κατά την επιλογή του, πρόσφορο μέσο για τη γνωστοποίηση των ανωτέρω προσκλήσεων. Αν δεν ορίζεται αντίκλητος ή πρόσφορο μέσο για τη γνωστοποίηση, αρκεί η δημοσίευση της πρόσκλησης στο δημοτικό κατάστημα και στην ιστοσελίδα του Δήμου.

4. Σε κατεπείγουσες περιπτώσεις, η πρόσκληση αυτή μπορεί να επιδοθεί ή να γνωστοποιηθεί την ημέρα της συνεδρίασης. Στην πρόσκληση πρέπει να αναφέρεται ο λόγος για τον οποίο η συνεδρίαση έχει κατεπείγοντα χαρακτήρα. Πριν από τη συζήτηση το συμβούλιο αποφαινεται για το κατεπείγον των θεμάτων.

5. Στις συνεδριάσεις του συμβουλίου προσκαλείται ο δήμαρχος, αλλιώς η συνεδρίαση είναι άκυρη. Ο δήμαρχος μετέχει στις συζητήσεις του συμβουλίου χωρίς ψήφο. Έχει το δικαίωμα να εκφράζει τις απόψεις του κατά προτεραιότητα. Όταν ο δήμαρχος απουσιάζει ή κωλύεται, αναπληρώνεται νομίμως. Στην περίπτωση όμως αυτή ο αναπληρωτής δεν στερείται του δικαιώματος της ψήφου κατά τη λήψη αποφάσεων από το συμβούλιο.

6. Ο πρόεδρος καταρτίζει την ημερήσια διάταξη. Στην ημερήσια διάταξη αναγράφονται υποχρεωτικά και όλα τα θέματα που προτείνει ο δήμαρχος. Το δημοτικό συμβούλιο έχει δικαίωμα να αποφασίζει με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του ότι ένα θέμα το οποίο δεν είναι γραμμένο στην ημερήσια διάταξη είναι κατεπείγον, να το συζητήσει και να πάρει απόφαση γι' αυτό με την ίδια πλειοψηφία, πριν από την έναρξη της συζήτησης των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης.

7. Στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου προσκαλείται ο πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου, όταν στην ημερήσια διάταξη περιλαμβάνονται θέματα, που αφορούν το αντίστοιχο τοπικό διαμέρισμα. Ο πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου μετέχει στις συνεδριάσεις, με δικαίωμα ψήφου. Σε περίπτωση μη πρόσκλησης η σχετική απόφαση του δημοτικού συμβουλίου είναι άκυρη.

8. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, μετά από πρόταση της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας, μπορεί να εκδίδεται πρότυπος κανονισμός λειτουργίας του δημοτικού συμβουλίου, ο οποίος δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 96

Τόπος συνεδρίασης, απαρτία και λήψη αποφάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου

1. Οι συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου είναι δημόσιες και γίνονται στο δημοτικό κατάστημα με την προεδρία του προέδρου του δημοτικού συμβουλίου. Το δημοτικό συμβούλιο με πλειοψηφία των τεσσάρων πέμπτων (4/5) των μελών του και με αιτιολογημένη απόφαση, η οποία απαγγέλλεται σε δημόσια συνεδρίαση, μπορεί να συνεδριάζει κλεισμένων των θυρών. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, το δημοτικό συμβούλιο μπορεί με την πλειοψηφία του συνόλου των μελών του να αποφασίζει να συνεδριάζει μόνιμα ή κατά περίπτωση σε άλλο κατάλληλο οίκημα της έδρας, αν κρίνει ότι το δημοτικό κατάστημα είναι ακατάλληλο ή δεν επαρκεί για τη συγκεκριμένη περίπτωση. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, το δημοτικό συμβούλιο μπορεί να συνεδριάζει και σε τοπικά διαμερίσματα εκτός της έδρας του, εφόσον τούτο αποφασισθεί από τα δύο τρίτα (2/3) του συνόλου των μελών του.

2. Το συμβούλιο έχει απαρτία όταν είναι παρόν το ήμισυ πλέον ενός του αριθμού των μελών του.

3. Αν μετά από δύο συνεχείς προσκλήσεις το συμβούλιο δεν έχει απαρτία, συνεδριάζει ύστερα από τρίτη πρόσκληση και λαμβάνει αποφάσεις μόνο για τα θέματα που είχαν εγγραφεί στην αρχική ημερήσια διάταξη, εφόσον τα μέλη που είναι παρόντα αποτελούν το ένα τρίτο (1/3) τουλάχιστον του συνολικού αριθμού των μελών του. Στην τρίτη πρόσκληση γίνεται ειδική αναφορά των ανωτέρω.

4. Το συμβούλιο λαμβάνει τις αποφάσεις του με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων, αν δεν υπάρχει άλλη διάταξη που ορίζει διαφορετικά. Σε περίπτωση ισοψηφίας επικρατεί η ψήφος του προέδρου. Εάν κατά τον υπολογισμό της πλειοψηφίας προκύπτει δεκαδικός αριθμός άνω του ημίσεως της μονάδας, τότε αυτός στρογγυλοποιείται στην αμέσως μεγαλύτερη μονάδα.

5. Αν κάποιος μέλος του συμβουλίου αρνηθεί ψήφο ή δώσει λευκή ψήφο, λογίζεται ως παρόν κατά τη συνεδρίαση και τόσο η άρνηση όσο και η λευκή ψήφος λογίζονται ως αρνητικές ψήφοι.

6. Τα μέλη του συμβουλίου που ήταν παρόντα κατά την έναρξη της συνεδρίασης και με την παρουσία τους υπήρξε απαρτία και αν ακόμα αποχωρήσουν, μεταγενέστερα, θεωρούνται παρόντα μέχρι το τέλος της συνεδρίασης, ως προς την ύπαρξη απαρτίας. Η απαρτία αυτή θεωρείται ότι συντρέχει για όλα τα θέματα που περιλαμβάνονται στην ημερήσια διάταξη της συνεδρίασης. Στην περίπτωση αυτή για τη λήψη απόφασης για κάθε συγκεκριμένο θέμα η απαιτούμενη πλειοψηφία δεν υπολογίζεται επί των πραγματικά παρόντων μελών κατά τη ψηφοφορία, αλλά βάσει του αριθμού των μελών που απαιτούνται για την απαρτία.

Άρθρο 97

Πρακτικά συνεδρίασης

1. Στη συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου τηρούνται πρακτικά με ευθύνη του γραμματέα του δημοτικού συμβουλίου και δημοτικού υπαλλήλου. Τα πρακτικά καταρτίζονται με τη βοήθεια μαγνητοφωνικής συσκευής ή «βίντεο» ή με κάθε άλλο πρόσφορο ηλεκτρονικό μέσο. Ο δημοτικός υπάλληλος κρατεί παράλληλα και πρόχειρα συνοπτικά πρακτικά.

2. Τα απομαγνητοφωνημένα ή απομαγνητοσκοπημένα κείμενα μεταφέρονται σε φύλλα χαρτιού, τα οποία αριθμεί και μονογράφει ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου. Στο τέλος του έτους, τα πρακτικά αυτά βιβλιοδετούνται, με ευθύνη του προέδρου και του γραμματέα του δημοτικού συμβουλίου. Αν σε κάποια συνεδρίαση δεν είναι δυνατή η χρήση μαγνητοφωνικής συσκευής ή «βίντεο», τηρούνται πρόχειρα πρακτικά, τα οποία αντιγράφονται σε φύλλα χαρτιού, που έχουν τη μονογραφή του προέδρου του δημοτικού συμβουλίου. Τα φύλλα αυτά παίρνουν αρίθμηση που αποτελεί συνέχεια της αρίθμησης των απομαγνητοφωνημένων ή απομαγνητοσκοπημένων κειμένων και βιβλιοδετούνται μαζί με τα κείμενα αυτά.

Η μη τήρηση των πρακτικών, σύμφωνα με τα ανωτέρω, συνιστά πειθαρχικό αδίκημα για τον πρόεδρο και τον γραμματέα του δημοτικού συμβουλίου.

3. Τα πρακτικά, για τα οποία ορίζουν οι προηγούμενες παράγραφοι, υπογράφονται από όλα τα μέλη που μετέχουν στη συνεδρίαση.

Όταν ένας σύμβουλος αρνείται να υπογράψει, η άρνηση και η αιτία της αναφέρονται στα πρακτικά. Η μη υπογραφή των πρακτικών δεν επηρεάζει το κύρος της απόφασης.

4. Τα πρακτικά κάθε συνεδρίασης παίρνουν ιδιαίτερο αύξοντα αριθμό, με διακεκριμένη αρίθμηση κατ' έτος. Πρακτικό συντάσσεται και όταν η συνεδρίαση ματαιώνεται για οποιονδήποτε λόγο. Κάθε απόφαση του συμβουλίου παίρνει ιδιαίτερο αριθμό και στην αρχή κάθε χρόνου γίνεται νέα αρίθμηση και των αποφάσεων αυτών.

5. Οποιοσδήποτε δημοτικός σύμβουλος ζητήσει μπορεί να λάβει αντίγραφα των πρακτικών ή να λάβει πλήρη γνώση αυτών στην περίπτωση που είναι δυσχερής η έκδοση αντιγράφων.

6. Τρεις (3) ημέρες μετά τη συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου δημοσιεύεται πίνακας στον οποίο σημειώνονται τα θέματα που συζητήθηκαν, ο αριθμός των αποφάσεων και περίληψη του περιεχομένου τους. Ο πίνακας αυτός αναρτάται στο δημοτικό κατάστημα, εκτός αν άλλες διατάξεις προβλέπουν ειδικό τρόπο για τη δημοσίευση των αποφάσεων του δημοτικού συμβουλίου. Οι κανονιστικού περιεχομένου αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου δημοσιεύονται ολόκληρες στο δημοτικό κατάστημα και οι ατομικές διοικητικές

πράξεις τουλάχιστον σε περίληψη. Για τις δημοσιεύσεις συντάσσεται αποδεικτικό από δημοτικό υπάλληλο ή άλλο δημόσιο όργανο.

7. Όποιος έχει ειδικό έννομο συμφέρον μπορεί να ζητήσει, εγγράφως, κυρωμένα αντίγραφα συγκεκριμένων πρακτικών και αποφάσεων ή να λάβει πλήρη γνώση αυτών στην περίπτωση που είναι δυσχερής η έκδοση αντιγράφων.

8. Με φροντίδα του προέδρου του δημοτικού συμβουλίου μπορεί να καταχωρούνται στην ιστοσελίδα του Δήμου όλες οι αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου. Η μη δημοσίευση των αποφάσεων στην ιστοσελίδα δεν συνιστά λόγο ακυρότητας της απόφασης.

9. Οι εργασίες μαγνητοφώνησης, μαγνητοσκόπησης, απομαγνητοφώνησης, βιβλιοδεσίας και αναπαραγωγής των πρακτικών των συνεδριάσεων του δημοτικού συμβουλίου, της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής του δήμου μπορεί να ανατίθενται σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα με τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις περί ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων υπηρεσιών. Η παρούσα ισχύει από 1.1.2011.

Άρθρο 98

Υποχρεώσεις των δημοτικών συμβούλων

1. Οι δημοτικοί σύμβουλοι έχουν υποχρέωση να μετέχουν σε όλες τις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου και των επιτροπών, στις οποίες τους έχει εκλέξει το συμβούλιο, καθώς και να εκτελούν τα λοιπά καθήκοντά τους που προβλέπει ο νόμος.

Έχουν επίσης υποχρέωση, μέσα στο πλαίσιο των καθηκόντων τους, να εκτελούν με επιμέλεια κάθε εργασία που τους αναθέτει νόμιμα το συμβούλιο.

2. Ο δημοτικός σύμβουλος εκφράζει τη γνώμη του και ψηφίζει με απόλυτη ελευθερία, αποβλέποντας πάντοτε στην εξυπηρέτηση του συμφέροντος του συνόλου των δημοτών.

3. Αν ένας σύμβουλος απουσιάζει αδικαιολόγητα από τρεις (3) συνεχείς συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου, μπορεί να τεθεί σε αργία με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας και, σε περίπτωση υποτροπής, κηρύσσεται έκπτωτος. Ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου κινεί τη σχετική διαδικασία.

4. Αν ένας σύμβουλος δεν εκτελεί τις υποχρεώσεις του για διάστημα που υπερβαίνει τους τρεις (3) συνεχείς μήνες μέσα στο έτος, χωρίς την άδεια του συμβουλίου, ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας τον κηρύσσει έκπτωτο.

Άρθρο 99

Κώλυμα συμμετοχής στη συνεδρίαση

1. Δημοτικός σύμβουλος δεν μπορεί να μετάσχει στη συζήτηση ενός θέματος ή στην κατάρτιση αποφάσεως του δημοτικού συμβουλίου ή να συμμετέχει σε γνωμοδοτικά συλλογικά όργανα, τα οποία γνωμοδοτούν για θέμα που θα εισαχθεί στο δημοτικό συμβούλιο, εφόσον ο ίδιος ή συγγενής του έως το δεύτερο βαθμό εξ αίματος ή εξ αγχιστείας έχει υλικό ή ηθικό συμφέρον.

2. Απόφαση που έχει ληφθεί κατά παράβαση της διάταξης αυτής είναι άκυρη. Ο σύμβουλος που έλαβε μέρος στη συνεδρίαση διαπράττει σοβαρή παράβαση καθήκοντος και τιμωρείται με την ποινή της αργίας, σύμφωνα με τα άρθρα 142 και 143.

Άρθρο 100

Λειτουργία του Δημοτικού Συμβουλίου

1. Ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου διευθύνει τη συζήτηση και λαμβάνει κάθε κατάλληλο μέτρο για την ευταξία της συνεδρίασης. Μπορεί να ζητήσει και την αποβολή κάθε προσώπου που διαταράσσει τη συνεδρίαση.

2. Αν ο πρόεδρος απουσιάζει ή κωλύεται, τον αναπληρώνει ο αντιπρόεδρος. Αν απουσιάζει ή κωλύεται και ο αντιπρόεδρος, όποιος από τους παρόντες συμβούλους του επιτυχόντος συνδυασμού έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους και, σε περίπτωση ισοψηφίας,

όποιος είναι γραμμένος πρώτος στην απόφαση του δικαστηρίου, ασκεί τα καθήκοντα του προέδρου.

3. Το δημοτικό συμβούλιο και οι εκπρόσωποι των δημοτικών παρατάξεων μπορούν να ζητούν από τον δήμαρχο και τη δημορχιακή επιτροπή πληροφορίες και συγκεκριμένα στοιχεία, που είναι χρήσιμα για την άσκηση των καθηκόντων τους. Ο δήμαρχος οφείλει να παρέχει τις πληροφορίες εντός μηνός.

Το δημοτικό συμβούλιο, δια του προέδρου του, δύναται να καλεί στη συνεδρίαση δημοτικούς υπαλλήλους ή ιδιώτες για να του δώσουν πληροφορίες σχετικές με τα θέματα που συζητούνται. Η παρουσία των καλούμενων υπαλλήλων είναι υποχρεωτική και σε αυτούς καταβάλλεται, για την παράστασή τους, ενώπιον του δημοτικού συμβουλίου, αποζημίωση αντίστοιχη με εκείνη που λαμβάνουν τα μέλη συλλογικών οργάνων, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 17 του ν. 3205/2003 (ΦΕΚ 297 Α'), όπως ισχύει.

Άρθρο 101

Επιτροπές του Δημοτικού Συμβουλίου

1. Με τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του δημοτικού συμβουλίου μπορεί να προβλέπεται η σύσταση επιτροπών, στις οποίες συμμετέχουν όλες οι δημοτικές παρατάξεις. Τα μέλη των επιτροπών αυτών, οι οποίες μελετούν και εισηγούνται θέματα που συζητεί το συμβούλιο, προτείνονται από τις αντίστοιχες παρατάξεις.

Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου είναι δυνατή η καταβολή εξόδων κίνησης και ημερήσιας αποζημίωσης, σε ιδιώτες μέλη επιτροπών, που συγκροτούνται από το συμβούλιο, για μετακινήσεις στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, οι οποίες γίνονται για εκτέλεση υπηρεσίας, σχετικής με το έργο τους. Το ύψος της ημερήσιας αποζημίωσης για τις μετακινήσεις στο εσωτερικό καθορίζεται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Το ύψος της ημερήσιας αποζημίωσης και τα έξοδα κίνησης στο εξωτερικό καθορίζονται σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες σχετικές διατάξεις.

2. Θέματα που έχουν εγγραφεί στην ημερήσια διάταξη, ύστερα από πρόταση του δημάρχου, μπορούν να παραπεμφθούν σε επιτροπή μόνο με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, με την οποία καθορίζεται και προθεσμία για την υποβολή σχετικής μελέτης ή εισηγήσεως. Θέματα που εισάγει, προς συζήτηση η δημορχιακή επιτροπή, δεν παραπέμπονται σε επιτροπή.

Πλην των ανωτέρω θεμάτων, ο πρόεδρος δύναται να παραπέμψει σε επιτροπή οποιοδήποτε άλλο θέμα και πριν από την εγγραφή του στην ημερήσια διάταξη.

Άρθρο 102

Δημοτικό κατάστημα και βιβλία

1. Οι Δήμοι είναι υποχρεωμένοι να έχουν στην έδρα τους ιδιαίτερο κατάστημα για τη στέγαση και τη λειτουργία των υπηρεσιών τους.

2. Κάθε Δήμος τηρεί τα βιβλία που είναι αναγκαία για την άσκηση των αρμοδιοτήτων του. Τα βιβλία αυτά ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Με όμοια απόφαση μπορεί να ορίζεται ο τρόπος τήρησης των βιβλίων σε Δήμους που λειτουργεί σύστημα μηχανοργάνωσης.

Άρθρο 103

Δημορχιακή Επιτροπή – Αρμοδιότητες

1. Η δημορχιακή επιτροπή αποτελείται από τον δήμαρχο ή τον αντιδήμαρχο που έχει ορίσει ο δήμαρχος ως πρόεδρο και από τέσσερα (4) μέλη, αν το συμβούλιο έχει έως και δεκαεπτά (17) μέλη, έξι (6) μέλη, αν το συμβούλιο έχει έως και τριάντα τρία (33) μέλη, ή αν πρόκειται για Δήμο ο οποίος είναι πρωτεύουσα νομού και έχει πληθυσμό μέχρι δέκα χιλιάδες (10.000) κατοίκους και οκτώ (8) μέλη, αν το συμβούλιο έχει πάνω από τριάντα τρία (33) μέλη.

Στη δημοϋφιστική επιτροπή ανάλογα με τα θέματα που συζητά μετέχει ο αρμόδιος αντιδήμαρχος, χωρίς δικαίωμα ψήφου.

2. Η δημοϋφιστική επιτροπή έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- α) συντάσσει τον προϋπολογισμό του Δήμου,
- β) προελέγχει τον απολογισμό,
- γ) αποφασίζει για την έγκριση των δαπανών και τη διάθεση των πιστώσεων του προϋπολογισμού, με εξαίρεση τις περιπτώσεις της παρ. 1 του άρθρου 101, της παρ. 2 του άρθρου 140, των παραγράφων 3, 4 και 5 του άρθρου 158 και των άρθρων 202, 220, καθώς και στις περιπτώσεις απευθείας ανάθεσης προμηθειών, παροχής υπηρεσιών, εκπόνησης μελετών και εκτέλεσης έργων σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις,
- δ) με την επιφύλαξη της παραγράφου 5 του παρόντος καταρτίζει τους όρους, συντάσσει τη διακήρυξη, διεξάγει και κατακυρώνει όλες τις δημοπρασίες σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Για τη διεξαγωγή των δημοπρασιών και την αξιολόγηση των προσφορών μπορεί να συγκροτεί επιτροπές, από μέλη της, δημοτικούς ή δημόσιους υπαλλήλους ή ειδικούς επιστήμονες,
- ε) μελετά την ανάγκη συνάψεως δανείων, καταρτίζει τους όρους τους και κάνει σχετική εισήγηση στο δημοτικό συμβούλιο,
- στ) αποφασίζει για την άσκηση όλων των ενδίκων βοηθημάτων και των ενδίκων μέσων,
- ζ) αποφασίζει για την υποβολή προσφυγών στις διοικητικές αρχές,
- η) αποφασίζει για το δικαστικό συμβιβασμό και εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο για τον εξώδικο συμβιβασμό ή την κατάργηση δίκης που έχουν αντικείμενο μέχρι ποσού τριάντα χιλιάδων ευρώ (30.000 ~),
- θ) αποφασίζει για την αποδοχή κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών,
- ι) αποφασίζει για την πρόσληψη πληρεξουσίου δικηγόρου και για την ανάκληση της πληρεξουσιότητάς

του, σε όσους Δήμους, είτε δεν έχουν προσληφθεί δικηγόροι, με μηνιαία αντιμισθία, είτε αυτοί που έχουν προσληφθεί δεν έχουν δικαίωμα να παρίστανται σε ανώτατα δικαστήρια. Μπορεί, επίσης, να αναθέτει την παροχή γνωμοδοτήσεων, μόνον εφόσον δεν έχουν προσληφθεί δικηγόροι, με μηνιαία αντιμισθία. Με απόφασή της είναι δυνατή, κατ' εξαίρεση, η ανάθεση σε δικηγόρο, εξώδικου ή δικαστικού χειρισμού, ανά υπόθεση, ζητημάτων, τα οποία έχουν ιδιαίτερη σημασία για τα συμφέροντα του Δήμου και απαιτούν εξειδικευμένη γνώση ή εμπειρία. Στις περιπτώσεις αυτές η αμοιβή του δικηγόρου ορίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 281.

3. Για τις περιπτώσεις στ', ζ' και η' της προηγούμενης παραγράφου, η απόφαση λαμβάνεται ύστερα από γνωμοδότηση δικηγόρου, η ανυπαρξία της οποίας συνεπάγεται ακυρότητα της σχετικής απόφασης. Προκειμένου για μισθολογικές απαιτήσεις, κάθε μορφής, περιλαμβανομένων και των επιδομάτων, δεν είναι δυνατή η παραίτηση από την άσκηση ενδίκων μέσων, ο δικαστικός ή εξώδικος συμβιβασμός και η κατάργηση δίκης.

Η παρούσα ρύθμιση ισχύει και όταν αποφασίζει, σχετικά, το δημοτικό συμβούλιο, λόγω υπέρβασης του αντικειμένου των τριάντα χιλιάδων ευρώ (30.000 ~) της περίπτωσης η' της προηγούμενης παραγράφου.

4. Το δημοτικό συμβούλιο μπορεί, για θέματα ιδιαίτερα σοβαρά, με ειδική αιτιολογία, και με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του να αποφασίζει ότι θα ασκήσει το ίδιο αρμοδιότητες των προηγούμενων παραγράφων.

5. Η δημοϋφιστική επιτροπή μπορεί να παραπέμψει οποιοδήποτε θέμα της αρμοδιότητάς της στο δημοτικό συμβούλιο για τη λήψη απόφασης, εφόσον κρίνει ότι αυτό επιβάλλεται από την ιδιαίτερη σοβαρότητά του.

Άρθρο 104

Εκλογή της Δημορχιακής Επιτροπής

1. Στον πρώτο και στον τρίτο χρόνο της δημοτικής περιόδου, την πρώτη Κυριακή του Ιανουαρίου, το δημοτικό συμβούλιο, μετά την εκλογή του προεδρείου, εκλέγει με φανερή ψηφοφορία τα μέλη της δημορχιακής επιτροπής που προέρχονται από τους συμβούλους με την επιφύλαξη του πρώτου εδαφίου της επόμενης παραγράφου. Στις δημορχιακές επιτροπές με πέντε (5) μέλη ένα (1) από τα μέλη τους, στις δημορχιακές επιτροπές με επτά (7) μέλη δύο (2) από τα μέλη τους και στις δημορχιακές επιτροπές με εννέα (9) μέλη τρία (3) από τα μέλη τους, προέρχονται από το σύνολο των συμβούλων των επιλαχόντων συνδυασμών και εκλέγονται από τα μέλη των ίδιων συνδυασμών.
2. Δεν επιτρέπεται να εκλεγούν μέλη της δημορχιακής επιτροπής ο πρόεδρος, ο αντιπρόεδρος και ο γραμματέας του συμβουλίου. Κάθε σύμβουλος ψηφίζει υποψήφιους ισάριθμους με τα μέλη της δημορχιακής επιτροπής. Εκλέγονται από την πλειοψηφία και τη μειοψηφία, αντίστοιχα, όσοι λάβουν την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων. Η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται για τις θέσεις για τις οποίες δεν επιτυγχάνεται απόλυτη πλειοψηφία. Αν δεν επιτυγχάνεται απόλυτη πλειοψηφία και στη δεύτερη ψηφοφορία, γίνεται τρίτη ψηφοφορία, οπότε εκλέγονται όσοι λάβουν τη σχετική πλειοψηφία των παρόντων. Αν σε οποιαδήποτε ψηφοφορία υπάρχει ισοψηφία, ο πρόεδρος του συμβουλίου ενεργεί κλήρωση στην ίδια συνεδρίαση. Στην ίδια συνεδρίαση και με τον ίδιο τρόπο εκλέγονται και τρία (3) αναπληρωματικά μέλη, αν η επιτροπή αποτελείται από πέντε (5) μέλη και άνω, καθώς και ένα (1), επιπλέον, αναπληρωματικό μέλος στις πενταμελείς και δύο (2) στις επταμελείς και εννεαμελείς, από το σύνολο των μελών των επιλαχόντων συνδυασμών για την αναπλήρωση των τακτικών μελών που εκπροσωπούν τη μειοψηφία του δημοτικού συμβουλίου. Με την ίδια διαδικασία εκλέγονται νέα αναπληρωματικά μέλη σε περίπτωση που έχει εξαντληθεί ο αριθμός τούτων, ανά κατηγορία. Οι διατάξεις των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 92 εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση αυτή.
Αν από τους επιλαχόντες συνδυασμούς δεν υπάρξει υποψήφιος ή τα εκλεγέντα από αυτούς τακτικά ή αναπληρωματικά μέλη παραιτηθούν, τότε στη θέση τους εκλέγεται σύμβουλος του συνδυασμού της πλειοψηφίας.
3. Το πρώτο και το τρίτο έτος της δημοτικής περιόδου οι δημορχιακές επιτροπές στην πρώτη συνεδρίαση μετά την εκλογή τους εκλέγουν μεταξύ των μελών τους, με φανερή ψηφοφορία, τον αντιπρόεδρο. Δικαίωμα ψήφου στην περίπτωση αυτή έχει και ο πρόεδρος της δημορχιακής επιτροπής. Οι διατάξεις του άρθρου 92 εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση αυτή.
4. Τα αναπληρωματικά μέλη, με τη σειρά της εκλογής τους, παίρνουν τις θέσεις των τακτικών μελών που μένουν κενές κατά τη διάρκεια της διετίας.

Άρθρο 105

Λειτουργία της Δημορχιακής Επιτροπής

1. Η δημορχιακή επιτροπή έχει απαρτία, εφόσον τα μέλη που είναι παρόντα είναι περισσότερα από αυτά που απουσιάζουν. Η επιτροπή συνεδριάζει δημόσια και αποφασίζει με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων. Σε περίπτωση ισοψηφίας επικρατεί η ψήφος του προέδρου. Αν σε δύο συνεχείς συνεδριάσεις δεν επιτυγχάνεται απαρτία ή απόλυτη πλειοψηφία, αρμόδιο να λάβει απόφαση είναι το δημοτικό συμβούλιο.
2. Αν απουσιάζει ή κωλύεται ο πρόεδρος της δημορχιακής επιτροπής προεδρεύει ο αντιπρόεδρος ή ο σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού, ο οποίος έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους. Αν απουσιάζουν ή κωλύονται τακτικά μέλη, καλούνται τα αναπληρωματικά με τη σειρά της εκλογής τους.
3. Ο πρόεδρος καταρτίζει ημερήσια διάταξη. Στην ημερήσια διάταξη αναγράφονται υποχρεωτικά και όλα τα θέματα που προτείνει ο Δήμαρχος, όταν δεν είναι πρόεδρος της δημορχιακής επιτροπής. Η δημορχιακή επιτροπή μπορεί να αποφασίζει με την απόλυτη

πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών της ότι συγκεκριμένο θέμα το οποίο δεν έχει εγγραφεί στην ημερήσια διάταξη είναι κατεπείγον να το συζητά και να λαμβάνει απόφαση γι' αυτό με την ίδια πλειοψηφία, πριν από την έναρξη της συζήτησης των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης

3. Αν ένα μέλος της δημοκρατικής επιτροπής απουσιάζει αδικαιολόγητα από τρεις τουλάχιστον συνεχείς συνεδριάσεις, το δημοτικό συμβούλιο με πράξη του το αντικαθιστά.

4. Υπάλληλος του Δήμου τηρεί εγγράφως πρακτικά των συνεδριάσεων της δημοκρατικής επιτροπής.

5. Οι έχουσες εκτελεστό χαρακτήρα πράξεις της δημοκρατικής επιτροπής δημοσιεύονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 97.

6. Οι διατάξεις των παραγράφων 2, 3 και 4 του άρθρου 95, των δύο πρώτων εδαφίων της παραγράφου 1 και των παραγράφων 5 και 6 του άρθρου 96, καθώς και το άρθρο 99, εφαρμόζονται ανάλογα και στις δημοκρατικές επιτροπές.

Άρθρο 106

Αρμοδιότητες του Προέδρου της Κοινότητας

1. Ο πρόεδρος της Κοινότητας:

α) Καταρτίζει την ημερήσια διάταξη και καλεί το κοινοτικό συμβούλιο σε συνεδρίαση.

β) Εισηγείται τα θέματα στο κοινοτικό συμβούλιο και διευθύνει τις εργασίες του.

γ) Εκτελεί τις αποφάσεις του κοινοτικού συμβουλίου.

δ) Εκπροσωπεί την Κοινότητα στα δικαστήρια και σε κάθε αρχή και δίνει τους όρκους που επιβάλλονται στην Κοινότητα. Όταν δημιουργείται προφανής κίνδυνος ή ζημία των κοινοτικών συμφερόντων από την αναβολή, μπορεί και χωρίς απόφαση του κοινοτικού συμβουλίου να εγείρει και να αντικρούει αγωγές και να ασκεί ένδικα μέσα, να διορίζει πληρεξούσιους δικηγόρους και να ενεργεί κάθε δικαστική ή εξώδικη πράξη που είναι αναγκαία για την προστασία των συμφερόντων της Κοινότητας. Οι πράξεις αυτές υποβάλλονται, αμέσως, στο συμβούλιο για έγκριση.

ε) Είναι προϊστάμενος των υπηρεσιών της Κοινότητας και τις διευθύνει.

στ) Είναι προϊστάμενος όλου του προσωπικού της Κοινότητας και εκδίδει τις πράξεις που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις για το διορισμό, τις υπηρεσιακές μεταβολές και την άσκηση του πειθαρχικού ελέγχου.

ζ) Συνυπογράφει τους βεβαιωτικούς καταλόγους και τα χρηματικά εντάλματα πληρωμής των δαπανών, οι οποίες έχουν εκκαθαριστεί από τις υπηρεσίες της Κοινότητας.

η) Προσλαμβάνει και απολύει το ημερομίσθιο προσωπικό μέσα στα όρια των πιστώσεων του προϋπολογισμού και των αποφάσεων του συμβουλίου.

θ) Υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει η Κοινότητα.

ι) Εκδίδει πιστοποιητικά προσωπικής και οικογενειακής καταστάσεως των δημοτών.

ια) Εκδίδει τη βεβαίωση μόνιμης κατοικίας. Η βεβαίωση χορηγείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 279 του παρόντος.

ιβ) Απαντά, εγγράφως ή προφορικώς, στα ερωτήματα που του υποβάλλουν τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου εντός ενός (1) μηνός.

2. Ο πρόεδρος της Κοινότητας μπορεί με απόφασή του που δημοσιεύεται στον ειδικό χώρο ανακοινώσεων της Κοινότητας να μεταβιβάζει αρμοδιότητές του στον αντιπρόεδρο. Επίσης, ο πρόεδρος της Κοινότητας μπορεί κατά τον ίδιο τρόπο να αναθέτει την υπογραφή, κατ' εντολή του, εγγράφων και πιστοποιητικών σε κοινοτικό σύμβουλο.

3. Σε περίπτωση που τα συμφέροντα του προέδρου συγκρούονται με τα συμφέροντα της Κοινότητας, τα καθήκοντα του προέδρου ασκεί ο αντιπρόεδρος και αν συντρέχει στο πρόσωπό του ο ίδιος λόγος, άλλος σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που ορίζεται από το κοινοτικό συμβούλιο. Η παράβαση της διάταξης αυτής συνιστά πειθαρχικό αδίκημα.

4. Ο πρόεδρος της Κοινότητας δεν ευθύνεται αστικά, ποινικά και πειθαρχικά για τις πράξεις του κοινοτικού συμβουλίου που εκτελεί, εφόσον αυτές δεν έχουν ακυρωθεί, ανακληθεί ή

ανασταλεί. Ο Πρόεδρος της Κοινότητας δεν θεωρείται υπόλογος κατά την έννοια του άρθρου 25 του π.δ. 774/1980 (ΦΕΚ 189 Α'), όπως ισχύει, και σε βάρος του επιτρέπεται καταλογισμός μόνο για δόλο ή βαριά αμέλεια.

Η ανωτέρω ρύθμιση ισχύει για τον αντιπρόεδρο και τα μέλη του κοινοτικού συμβουλίου στα οποία έχει ανατεθεί η άσκηση αρμοδιοτήτων του προέδρου της Κοινότητας.

5. Ο πρόεδρος της Κοινότητας δεν ευθύνεται για τις αποφάσεις του κοινοτικού συμβουλίου που εκτελεί, εάν ο ίδιος δεν συμμετέχει με την ψήφο του στην έκδοσή τους.

6. Αν ο πρόεδρος αρνείται να εκτελέσει μία απόφαση του κοινοτικού συμβουλίου, το συμβούλιο με απόφασή του αναθέτει την εκτέλεση της απόφασεως αυτής στον αντιπρόεδρο, και σε περίπτωση που και αυτός αρνείται, σε έναν σύμβουλο.

7. Η διάταξη του άρθρου 91 εφαρμόζεται, αναλόγως, και για τον πρόεδρο της Κοινότητας.

Άρθρο 107

Εκλογή Αντιπροέδρου της Κοινότητας

1. Κάθε διετία εκλέγεται με φανερή ψηφοφορία από τους συμβούλους του επιτυχόντος συνδυασμού που συνέρχονται στο κοινοτικό κατάστημα ύστερα από πρόσκληση του προέδρου ένας από αυτούς ως αντιπρόεδρος.

Για την εκλογή εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των παραγράφων 2 έως 6 του άρθρου 90.

2. Η εκλογή αντιπροέδρου γίνεται την πρώτη Κυριακή του πρώτου και του τρίτου έτους της κοινοτικής περιόδου. Η πρόσκληση για συνεδρίαση του συμβουλίου επιδίδεται από οποιοδήποτε δημόσιο ή κοινοτικό όργανο, ακόμη και την παραμονή της συνεδρίασης.

3. Αν η θέση του αντιπροέδρου μείνει κενή, για οποιονδήποτε λόγο, γίνεται με τον ίδιο τρόπο εκλογή νέου αντιπροέδρου μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών, αφότου έμεινε κενή η θέση. Η θητεία του νέου αντιπροέδρου διαρκεί όσο διάστημα απομένει έως τη συμπλήρωση της διετίας.

Αν για οποιονδήποτε λόγο μείνουν κενές η θέση του αντιπροέδρου και θέσεις συμβούλων του επιτυχόντος συνδυασμού, τακτικών και αναπληρωματικών, ώστε να μην υπάρχει πλειοψηφία για την εκλογή του αντιπροέδρου, αυτός εκλέγεται από ολόκληρο το κοινοτικό συμβούλιο.

Άρθρο 108

Αναπλήρωση του Προέδρου της Κοινότητας

1. Αν ο πρόεδρος απουσιάζει ή κωλύεται, τον αναπληρώνει σε όλα τα καθήκοντά του ο αντιπρόεδρος. Αν απουσιάζει ή κωλύεται και ο αντιπρόεδρος, τον αναπληρώνει ο σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού, που έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους, και σε περίπτωση ισοψηφίας, διενεργείται κλήρωση.

2. Αν ο πρόεδρος της Κοινότητας έχει τεθεί σε αργία, τα καθήκοντά του ασκεί ο νόμιμος αναπληρωτής του. Εάν αυτός απουσιάζει ή κωλύεται, το κοινοτικό συμβούλιο ορίζει αναπληρωτή του έναν κοινοτικό σύμβουλο του επιτυχόντος συνδυασμού. Αν το κοινοτικό συμβούλιο δεν ορίσει αναπληρωτή μέσα σε προθεσμία πέντε (5) ημερών, αφότου ο πρόεδρος της Κοινότητας τέθηκε σε αργία ή, αν εκείνος που ορίστηκε αρνείται να ασκήσει τα καθήκοντα του προέδρου της Κοινότητας, τα ασκεί ο πρώτος σε σταυρούς προτίμησης σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού. Αν αυτός δεν τα ασκήσει, τα καθήκοντα του προέδρου της Κοινότητας ασκεί ο δεύτερος κατά τη σειρά επιτυχίας του ίδιου συνδυασμού, και αν και αυτός δεν τα ασκήσει, τα ασκεί ένας από τους επόμενους του ίδιου συνδυασμού κατά τη σειρά επιτυχίας, μέχρι να εξαντληθεί ο αριθμός των συμβούλων του επιτυχόντος συνδυασμού.

Αν κανένας από τους συμβούλους του επιτυχόντος συνδυασμού δεν δέχεται να ασκήσει τα καθήκοντα του προέδρου της Κοινότητας, τότε ασκεί αυτά ο πρώτος κατά τη σειρά επιτυχίας σύμβουλος του πρώτου επιλαχόντος συνδυασμού και αν και αυτός δεν τα

ασκήσει, τα ασκεί ο δεύτερος, ο τρίτος κ.λπ. μέχρι να εξαντληθούν οι σύμβουλοι του συνδυασμού αυτού. Αν κανένας από τους συμβούλους και αυτού του συνδυασμού δεν δεχθεί να ασκήσει τα καθήκοντα του προέδρου της Κοινότητας, τότε ασκεί αυτά ο πρώτος κατά τη σειρά επιτυχίας σύμβουλος του επόμενου επιλαχόντος συνδυασμού, και αν αυτός δεν δεχθεί να τα ασκήσει, τα ασκεί ο αμέσως επόμενος κατά σειρά επιτυχίας σύμβουλος, μέχρι να εξαντληθεί ο αριθμός των συμβούλων του συνδυασμού. Το ίδιο επαναλαμβάνεται με τον τέταρτο, πέμπτο συνδυασμό μέχρι να εξαντληθεί ο αριθμός των συμβούλων του και ούτω καθ' εξής.

Όπου κατά τα ανωτέρω υπάρχει περίπτωση ισοψηφίας τα καθήκοντα του προέδρου της Κοινότητας ασκεί εκείνος που αναδεικνύεται κατόπιν κλήρωσης.

Ο σύμβουλος που αναλαμβάνει, κατά τα ανωτέρω, να ασκήσει τα καθήκοντα του προέδρου της Κοινότητας υπογράφει, μόλις αναλάβει καθήκοντα, δήλωση αναλήψεως των καθηκόντων προέδρου της Κοινότητας, η οποία λαμβάνει αριθμό του γενικού πρωτοκόλλου της υπηρεσίας της Κοινότητας και κοινοποιείται αυθημερόν προς το κοινοτικό συμβούλιο, το λογιστήριο της Κοινότητας και προς τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας

3. Αν αυτός που έχει εκλεγεί πρόεδρος της Κοινότητας παραιτηθεί, εκπέσει, ή πεθάνει, ώσπου να εκλεγεί νέος πρόεδρος τα καθήκοντα του προέδρου ασκεί ο αντιπρόεδρος. Αν ο αντιπρόεδρος απουσιάζει ή κωλύεται ή δεν υπάρχει, τα καθήκοντα του προέδρου ασκεί ο σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους και, σε περίπτωση ισοψηφίας, διενεργείται κλήρωση. Αν δεν υπάρχουν σύμβουλοι του επιτυχόντος συνδυασμού, τακτικοί ή αναπληρωματικοί, τα καθήκοντα του προέδρου εκτελεί ο σύμβουλος του πρώτου επιλαχόντος συνδυασμού, που είχε εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους και, σε περίπτωση ισοψηφίας, διενεργείται κλήρωση. Αν δεν υπάρχουν σύμβουλοι του πρώτου επιλαχόντος συνδυασμού, καλούνται να ασκήσουν τα καθήκοντα του προέδρου σύμβουλοι από τους λοιπούς συνδυασμούς με τη σειρά της εκλογικής τους δύναμης και με τη σειρά που έχουν ανακηρυχθεί επιτυχόντες από το αρμόδιο δικαστήριο.

4. Αν δεν υπάρχουν σύμβουλοι ούτε των επιλαχόντων συνδυασμών ή έχει δηλωθεί μόνο ένας συνδυασμός, τα καθήκοντα του προέδρου εκτελεί ένας υπάλληλος της Κοινότητας ή ένας δημόσιος υπάλληλος, που ορίζεται από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας. Ο υπάλληλος αυτός ασκεί τις αρμοδιότητες του προέδρου μόνο για να διεκπεραιώνει τρέχουσες υπηρεσιακές υποθέσεις και να αντιμετωπίζει κατεπείγοντα θέματα.

5. Σε όλες τις προαναφερόμενες περιπτώσεις ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας εκδίδει διαπιστωτική πράξη.

Άρθρο 109

Εκλογή νέου Προέδρου της Κοινότητας

1. Αν η εκλογή του προέδρου της Κοινότητας ακυρωθεί, επειδή αυτός που έχει εκλεγεί πρόεδρος της Κοινότητας δεν είχε τα νόμιμα προσόντα ή η θέση του προέδρου της Κοινότητας μείνει κενή, επειδή αυτός που έχει εκλεγεί αποποιήθηκε την εκλογή ή παραιτήθηκε ή εξέπεσε ή απεβίωσε, πρόεδρος της Κοινότητας εκλέγεται ένας από τους κοινοτικούς συμβούλους του επιτυχόντος συνδυασμού, σύμφωνα με τους όρους των επόμενων παραγράφων.

2. Την πρώτη Κυριακή μετά την εγκατάσταση των κοινοτικών αρχών και, σε κάθε άλλη περίπτωση, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών αφότου κενώθηκε η θέση, οι σύμβουλοι του επιτυχόντος συνδυασμού συνέρχονται στο κοινοτικό κατάστημα, ύστερα από πρόσκληση του συμβούλου του συνδυασμού αυτού που έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους προτιμήσεως και σε περίπτωση ισοψηφίας, εκείνου που αναδεικνύεται κατόπιν κλήρωσεως και εκλέγουν με μυστική ψηφοφορία και με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των συμβούλων του συνδυασμού έναν από αυτούς πρόεδρο Κοινότητας. Στη συνεδρίαση προεδρεύει εκείνος που απηύθυνε τη σχετική

πρόσκληση. Η πρόσκληση επιδίδεται από οποιοδήποτε δημόσιο ή κοινοτικό όργανο, ακόμη και την παραμονή της συνεδρίασης. Στη συνεδρίαση αυτή υφίσταται απαρτία, εφόσον τα μέλη που είναι παρόντα αποτελούν την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του επιτυχόντος συνδυασμού.

3. Αν ύστερα από δύο διαδοχικές ψηφοφορίες, κανείς δεν συγκεντρώνει την πλειοψηφία που απαιτεί η παράγραφος 2, γίνεται τρίτη ψηφοφορία, κατά την οποία θεωρείται ότι εκλέγεται όποιος συγκεντρώνει τη σχετική πλειοψηφία. Όλες οι ψηφοφορίες γίνονται στην ίδια συνεδρίαση. Αν στην τρίτη ψηφοφορία δύο ή περισσότεροι έλαβαν ίσο αριθμό ψήφων γίνεται κλήρωση ανάμεσά τους και θεωρείται ότι εκλέγεται εκείνος που κληρώθηκε. Για την εκλογή αυτή γίνεται λεπτομερής μνεία στα πρακτικά.

4. Αν δεν επιτευχθεί εκλογή για οποιονδήποτε λόγο ή η συνεδρίαση ματαιωθεί, επειδή δεν υπήρξε απαρτία, η διαδικασία επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή και εφαρμόζονται όσα ορίζονται στις παραγράφους 2 και 3. Αν και στη δεύτερη συνεδρίαση δεν επιτευχθεί εκλογή ή η συνεδρίαση ματαιωθεί, επειδή δεν υπήρξε απαρτία, θεωρείται ότι εκλέγεται απευθείας ο σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους προτιμήσεως και, σε περίπτωση ισοψηφίας, διενεργείται κλήρωση. Στο διάστημα που μεσολαβεί ανάμεσα στην εγκατάσταση των δημοτικών αρχών και στην οριστική εκλογή του προέδρου της Κοινότητας, τα καθήκοντα του προέδρου της Κοινότητας εκτελεί ο κοινοτικός σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους προτιμήσεως, και σε περίπτωση ισοψηφίας διενεργείται κλήρωση.

5. Η απόφαση για την εκλογή του προέδρου της Κοινότητας υποβάλλεται μέσα σε προθεσμία δύο (2) ημερών στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, ο οποίος αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από προσφυγή ενός δημότη ασκεί τον έλεγχο της νομιμότητάς της και εκδίδει απόφαση δέκα (10) ημέρες το αργότερο, αφότου την έλαβε. Αν δεν έχει επιτευχθεί η εκλογή ή έχει ματαιωθεί η συνεδρίαση, επειδή δεν έγινε απαρτία, τα σχετικά πρακτικά υποβάλλονται στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας μέσα σε προθεσμία δύο (2) ημερών.

6. Αν ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας ακυρώσει την εκλογή του προέδρου της Κοινότητας, οι σύμβουλοι συνέρχονται πάλι για να εκλέξουν πρόεδρο Κοινότητας την πρώτη Κυριακή, δύο (2) ημέρες τουλάχιστον μετά την παραλαβή της ακυρωτικής απόφασης, οπότε τηρείται από την αρχή η προβλεπόμενη διαδικασία.

7. Αν δεν υπάρχουν σύμβουλοι ούτε του επιλαχόντος συνδυασμού ή έχει δηλωθεί μόνο ένας συνδυασμός, τα καθήκοντα του προέδρου Κοινότητας εκτελεί υπάλληλος της Κοινότητας ή ένας δημόσιος υπάλληλος, που διορίζεται από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας. Αυτός ασκεί τις αρμοδιότητες του προέδρου της Κοινότητας μόνο για να διεκπεραιώνει τρέχουσες υπηρεσιακές υποθέσεις και να αντιμετωπίζει κατεπείγοντα θέματα.

8. Σε όλες τις προαναφερόμενες περιπτώσεις ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας εκδίδει διαπιστωτική πράξη.

9. Στον υπάλληλο της Κοινότητας ή τον δημόσιο υπάλληλο που ασκεί τα καθήκοντα του προέδρου της Κοινότητας, σύμφωνα με την παράγραφο 7, καταβάλλεται, πέραν των αποδοχών της θέσης από την οποία προέρχεται, το ήμισυ των εξόδων παραστάσεως που προβλέπονται για την οικεία θέση του προέδρου της Κοινότητας και για όσο χρόνο ασκεί τα καθήκοντα αυτά.

Άρθρο 110

Αρμοδιότητες του Κοινοτικού Συμβουλίου

1. Το κοινοτικό συμβούλιο αποφασίζει για όλα τα θέματα που αφορούν την Κοινότητα, με εξαίρεση όσα ανήκαν στην αρμοδιότητα του προέδρου της Κοινότητας.
2. Το κοινοτικό συμβούλιο εκφράζει τις θέσεις του σε θέματα τοπικού ενδιαφέροντος και γνωμοδοτεί όποτε δημόσιες αρχές ή αρμόδια όργανα ζητούν τη γνώμη του.

3. Το κοινοτικό συμβούλιο έχει τις γνωμοδοτικές ή αποφασιστικές αρμοδιότητες σε θέματα ρυθμιστικών σχεδίων και προγραμμάτων προστασίας περιβάλλοντος, προγραμματισμού εφαρμογής ρυθμιστικών σχεδίων, οικιστικής οργάνωσης ανοικτών πόλεων, εφαρμογής Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (Γ.Π.Σ.), πολεοδομικών μελετών, ανάπλασης περιοχών, πολεοδομικών επεμβάσεων, χρηματοδότησης προγραμμάτων ανάπλασης, ανασυγκρότησης υποβαθμισμένων περιοχών, πολεοδομικής αναμόρφωσης προβληματικών περιοχών, αποζημίωσης ρυμοτομούμενων, πολεοδομικών ρυθμίσεων, εισφοράς σε γη ή σε χρήμα, περιοχών ειδικά ρυθμιζόμενης πολεοδόμησης (Π.Ε.Ρ.ΠΟ.), έγκρισης πολεοδομικών μελετών και καθορισμού χρήσεων γης, χωροθέτησης κοιμητηρίων κατά τις κείμενες διατάξεις, καθώς και κέντρων αποτέφρωσης νεκρών.

Άρθρο 111

Σύγκληση και λειτουργία του Κοινοτικού Συμβουλίου

1. Το κοινοτικό συμβούλιο συνεδριάζει υποχρεωτικά μία φορά το μήνα, καθώς και όταν το απαιτούν οι υποθέσεις της Κοινότητας.

2. Ο πρόεδρος καλεί το κοινοτικό συμβούλιο σε συνεδρίαση με γραπτή πρόσκληση στην οποία αναφέρονται τα θέματα της ημερήσιας διάταξης. Επιπλέον είναι δυνατόν να δημοσιεύεται και στην τυχόν υπάρχουσα ιστοσελίδα της Κοινότητας. Η πρόσκληση δημοσιεύεται στο κοινοτικό κατάστημα και επιδίδεται στους συμβούλους τρεις (3) τουλάχιστον ολόκληρες ημέρες πριν από την ημέρα που ορίζεται για τη συνεδρίαση.

Κοινοτικός σύμβουλος, που δεν κατοικεί στη διοικητική περιφέρεια της Κοινότητας, οφείλει αμέσως μετά την εγκατάσταση των αρχών της Κοινότητας να δηλώσει στον πρόεδρο τη διεύθυνση κατοικίας του και να ορίσει με την ίδια δήλωση στην έδρα της Κοινότητας αντίκλητο, στον οποίο θα επιδίδονται οι προσκλήσεις για τις συνεδριάσεις του κοινοτικού συμβουλίου. Αν δεν ορίζεται αντίκλητος αρκεί η δημοσίευση της πρόσκλησης στο κοινοτικό κατάστημα.

Οι παραπάνω διατάξεις έχουν εφαρμογή και για τους παρέδρους.

3. Σε κατεπείγουσες περιπτώσεις, η πρόσκληση αυτή μπορεί να επιδοθεί την ημέρα της συνεδρίασης. Στην πρόσκληση πρέπει να αναφέρεται για ποιο λόγο η συνεδρίαση είναι κατεπείγουσα. Πριν από τη συζήτηση το συμβούλιο αποφαινεται για το κατεπείγον των θεμάτων.

Αν ο πρόεδρος παραλείψει αδικαιολόγητα δύο συνεχείς φορές να συγκαλέσει το συμβούλιο, μπορεί να τεθεί σε αργία και σε περίπτωση υποτροπής, να κηρυχθεί έκπτωτος με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας.

4. Ο πρόεδρος καλεί, επίσης, το συμβούλιο, όποτε το ζητήσει το ένα τρίτο (1/3) τουλάχιστον του συνολικού αριθμού των μελών του με γραπτή αίτηση, στην οποία αναφέρονται τα θέματα που θα συζητηθούν.

Αν κατά τον υπολογισμό του ενός τρίτου (1/3) προκύπτει κλάσμα μικρότερο της μονάδας, το κλάσμα αυτό στρογγυλοποιείται στην αμέσως μεγαλύτερη μονάδα. Ο πρόεδρος υποχρεούται να καλεί το συμβούλιο και όποτε το ζητεί το σύνολο των συμβούλων της μειοψηφίας.

Αν ο πρόεδρος δεν καλέσει το συμβούλιο σε έξι (6) ημέρες το αργότερο μετά την υποβολή της αίτησης, το συμβούλιο συνέρχεται, με πρόσκληση των μελών που υπέβαλαν την αίτηση, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 και αποφασίζει για τα θέματα που περιλαμβάνει η αίτηση.

5. Ο πρόεδρος καταρτίζει την ημερήσια διάταξη. Το κοινοτικό συμβούλιο έχει δικαίωμα να αποφασίζει με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του, ότι ένα θέμα που δεν είναι γραμμένο στην ημερήσια διάταξη είναι κατεπείγον και να συζητήσει και να πάρει απόφαση γι' αυτό το θέμα με την ίδια πλειοψηφία πριν από τα θέματα της ημερήσιας διάταξης.

6. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, μετά από πρόταση της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας, εκδίδεται πρότυπος κανονισμός λειτουργίας του κοινοτικού συμβουλίου, ο οποίος δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 112

Τόπος συνεδρίασης, απαρτία και λήψη αποφάσεων του Κοινοτικού Συμβουλίου

1. Οι συνεδριάσεις του κοινοτικού συμβουλίου είναι δημόσιες και γίνονται στο κοινοτικό κατάστημα με την προεδρία του προέδρου της Κοινότητας. Το κοινοτικό συμβούλιο με πλειοψηφία των τεσσάρων πέμπτων (4/5) των μελών του και με αιτιολογημένη απόφαση που απαγγέλλεται σε δημόσια συνεδρίαση μπορεί να συνεδριάζει κεκλεισμένων των θυρών. Το κοινοτικό συμβούλιο μπορεί με την πλειοψηφία των μελών του να αποφασίζει να συνεδριάζει μόνιμα ή κατά περίπτωση σε άλλο κατάλληλο οίκημα της έδρας, μόνον όταν το ίδιο κρίνει ότι το κοινοτικό κατάστημα είναι ακατάλληλο ή δεν επαρκεί για τη συγκεκριμένη περίπτωση αντίστοιχα. Αν οι κάτοικοι της Κοινότητας έχουν χειμερινή ή θερινή διαμονή εκτός των ορίων της Κοινότητας, το συμβούλιο μπορεί να συνεδριάζει και ο πρόεδρος να εκτελεί τα καθήκοντά του στον τόπο της διαμονής τους. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, το κοινοτικό συμβούλιο μπορεί να συνεδριάζει και σε τοπικά διαμερίσματα εκτός της έδρας του, εφόσον τούτο αποφασισθεί από τα δύο τρίτα (2/3) του συνόλου των μελών του.
2. Το συμβούλιο έχει απαρτία όταν είναι παρόν το ήμισυ πλέον ενός των μελών του.
3. Αν, μετά από δύο συνεχείς προσκλήσεις, το συμβούλιο δεν έχει απαρτία, συνεδριάζει ύστερα από τρίτη πρόσκληση και παίρνει αποφάσεις μόνο για τα θέματα που είναι γραμμένα στην αρχική ημερήσια διάταξη, εφόσον τα μέλη που είναι παρόντα αποτελούν το ένα τρίτο (1/3) τουλάχιστον του συνολικού αριθμού των μελών του. Στην τρίτη πρόσκληση πρέπει να υπενθυμίζεται αυτή η διάταξη.
4. Το συμβούλιο λαμβάνει τις αποφάσεις του με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων, αν δεν υπάρχει άλλη διάταξη που ορίζει διαφορετικά. Σε περίπτωση ισοψηφίας, επικρατεί η ψήφος του προέδρου. Εάν κατά τον υπολογισμό της πλειοψηφίας προκύπτει δεκαδικός αριθμός άνω του ημίσεως της μονάδας, τότε αυτό στρογγυλοποιείται στην αμέσως μεγαλύτερη μονάδα.
5. Αν κάποιο μέλος του συμβουλίου αρνηθεί την ψήφο ή δώσει λευκή ψήφο, λογίζεται ως παρόν κατά τη συνεδρίαση και τόσο η άρνηση ψήφου όσο και η λευκή ψήφος θεωρούνται ως αρνητικές ψήφοι.
6. Τα μέλη του συμβουλίου που ήταν παρόντα κατά την έναρξη της συνεδρίασης, τα οποία με την παρουσία τους συντέλεσαν στη συγκρότηση απαρτίας λογίζονται και αν ακόμα αποχωρήσουν ως παρόντα μέχρι το τέλος της συνεδρίασης. Ο κανόνας αυτός εφαρμόζεται όχι μόνο για τη συζήτηση κάθε συγκεκριμένου θέματος, αλλά και για ολόκληρη τη συνεδρίαση. Στην περίπτωση αυτή για τη λήψη απόφασης επί κάθε συγκεκριμένου θέματος η απαιτούμενη πλειοψηφία δεν υπολογίζεται επί των πραγματικά παρόντων μελών κατά την ψηφοφορία, αλλά βάσει του αριθμού των μελών που απαιτούνται για την απαρτία.

Άρθρο 113

Πρακτικά συνεδρίασης

1. Στη συνεδρίαση του κοινοτικού συμβουλίου τηρούνται πρακτικά με ευθύνη κοινοτικού υπαλλήλου. Τα πρακτικά καταρτίζονται με τη βοήθεια μαγνητοφωνικής συσκευής ή βίντεο ή με κάθε άλλο πρόσφορο ηλεκτρονικό μέσο. Ο κοινοτικός υπάλληλος κρατεί παράλληλα και πρόχειρα συνοπτικά πρακτικά.
2. Τα απομαγνητοφωνημένα ή απομαγνητοσκοπημένα κείμενα μεταφέρονται σε φύλλα χαρτιού, τα οποία αριθμεί και μονογράφει ο πρόεδρος. Στο τέλος του έτους, τα πρακτικά αυτά βιβλιοδετούνται, με ευθύνη του προέδρου και του γραμματέα του κοινοτικού

συμβουλίου. Αν σε κάποια συνεδρίαση δεν είναι δυνατή η χρήση μαγνητοφωνικής συσκευής ή βίντεο, τηρούνται πρόχειρα πρακτικά, τα οποία αντιγράφονται σε φύλλα χαρτιού, που έχουν τη μονογραφή του προέδρου της Κοινότητας. Τα φύλλα αυτά παίρνουν αρίθμηση που αποτελεί συνέχεια της αρίθμησης των απομαγνητοφωνημένων ή απομαγνητοσκοπημένων κειμένων και βιβλιοδετούνται μαζί με τα κείμενα αυτά.

Η μη τήρηση των πρακτικών, σύμφωνα με τα ανωτέρω, συνιστά πειθαρχικό αδίκημα για τον πρόεδρο και τον κοινοτικό υπάλληλο.

3. Τα πρακτικά, για τα οποία ορίζουν οι προηγούμενες παράγραφοι, υπογράφονται από όλα τα μέλη που μετέχουν στη συνεδρίαση.

Όταν ένας σύμβουλος αρνείται να υπογράψει, η άρνηση και η αιτία της αναφέρονται στα πρακτικά. Η μη υπογραφή των πρακτικών δεν επηρεάζει το κύρος της απόφασης.

4. Τα πρακτικά κάθε συνεδρίασης παίρνουν ιδιαίτερο αύξοντα αριθμό. Κάθε χρόνο αρχίζει νέα αρίθμηση. Πρακτικό συντάσσεται και όταν η συνεδρίαση ματαιώνεται για οποιονδήποτε λόγο. Κάθε απόφαση του συμβουλίου παίρνει ιδιαίτερο αριθμό και στην αρχή κάθε χρόνου γίνεται νέα αρίθμηση και των αποφάσεων αυτών.

5. Οποιοσδήποτε κοινοτικός σύμβουλος ζητήσει, μπορεί να λάβει αντίγραφα των πρακτικών ή να λάβει πλήρη γνώση αυτών στην περίπτωση που είναι δυσχερής η έκδοση αντιγράφων.

6. Τρεις (3) ημέρες μετά τη συνεδρίαση του κοινοτικού συμβουλίου δημοσιεύεται πίνακας στον οποίο σημειώνονται τα θέματα που συζητήθηκαν, ο αριθμός των αποφάσεων και περίληψη του περιεχομένου τους. Ο πίνακας αυτός αναρτάται στο κοινοτικό κατάστημα, εκτός αν άλλες διατάξεις προβλέπουν ειδικό τρόπο για τη δημοσίευση των αποφάσεων του κοινοτικού συμβουλίου. Οι κανονιστικού περιεχομένου αποφάσεις του κοινοτικού συμβουλίου δημοσιεύονται ολόκληρες στο κοινοτικό κατάστημα και οι ατομικές διοικητικές πράξεις τουλάχιστον σε περίληψη. Για τις δημοσιεύσεις συντάσσεται αποδεικτικό από κοινοτικό υπάλληλο ή άλλο δημόσιο όργανο.

7. Όποιος έχει ειδικό έννομο συμφέρον μπορεί να ζητήσει κυρωμένα αντίγραφα συγκεκριμένων πρακτικών και αποφάσεων ή να λάβει πλήρη γνώση αυτών στην περίπτωση που είναι δυσχερής η έκδοση αντιγράφων.

8. Με φροντίδα του προέδρου της Κοινότητας δύναται να καταχωρούνται στην ιστοσελίδα της Κοινότητας όλες οι αποφάσεις του κοινοτικού συμβουλίου. Η μη δημοσίευση των αποφάσεων στην ιστοσελίδα της Κοινότητας δεν συνιστά λόγο ακυρότητας της απόφασης.

Άρθρο 114

Υποχρεώσεις των Κοινοτικών Συμβούλων

1. Οι κοινοτικοί σύμβουλοι έχουν υποχρέωση να μετέχουν σε όλες τις συνεδριάσεις του κοινοτικού συμβουλίου και όλων των επιτροπών, στις οποίες τους έχει εκλέξει το συμβούλιο, καθώς και να εκτελούν τα λοιπά καθήκοντά τους που προβλέπει ο νόμος.

Έχουν επίσης υποχρέωση, μέσα στα πλαίσια των καθηκόντων τους, να εκτελούν με επιμέλεια κάθε εργασία που τους αναθέτει νόμιμα το συμβούλιο.

2. Ο κοινοτικός σύμβουλος εκφράζει τη γνώμη του και ψηφίζει με απόλυτη ελευθερία, αποβλέποντας πάντοτε στην ευσυνειδήτη εξυπηρέτηση του συμφέροντος του συνόλου των δημοτών.

3. Αν ένας σύμβουλος απουσιάζει αδικαιολόγητα από τρεις (3) συνεχείς συνεδριάσεις του κοινοτικού συμβουλίου, μπορεί να τεθεί σε αργία και, σε περίπτωση υποτροπής, μπορεί να κηρυχθεί έκπτωτος με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας. Ο πρόεδρος της Κοινότητας κινεί τη σχετική διαδικασία.

4. Αν ένας σύμβουλος δεν εκτελεί τις υποχρεώσεις του για διάστημα που υπερβαίνει τους τρεις (3) συνεχείς μήνες εντός του έτους, χωρίς την άδεια του συμβουλίου, ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας τον κηρύσσει έκπτωτο.

Άρθρο 115

Κώλυμα συμμετοχής στη συνεδρίαση

1. Κοινοτικός σύμβουλος δεν μπορεί να πάρει μέρος στη συζήτηση ενός θέματος ή στην κατάρτιση μιας αποφάσεως του κοινοτικού συμβουλίου ή να συμμετέχει σε γνωμοδοτικά συλλογικά όργανα, τα οποία γνωμοδοτούν για θέμα που θα εισαχθεί στο κοινοτικό συμβούλιο, εφόσον ο ίδιος ή συγγενής του έως το δεύτερο βαθμό εξ αίματος ή εξ αγχιστείας έχει υλικό ή ηθικό συμφέρον.
2. Απόφαση που έχει ληφθεί κατά παράβαση της διάταξης αυτής είναι άκυρη. Ο σύμβουλος που έλαβε μέρος στη συνεδρίαση διαπράττει σοβαρή παράβαση καθήκοντος και τιμωρείται με την ποινή της αργίας, σύμφωνα με τα άρθρα 142 και 143.

Άρθρο 116

Κοινοτικό Κατάστημα και βιβλία

1. Οι Κοινότητες είναι υποχρεωμένες να έχουν στην έδρα τους ιδιαίτερο κατάστημα για τη στέγαση και τη λειτουργία των υπηρεσιών τους.
2. Κάθε Κοινότητα τηρεί τα βιβλία που είναι αναγκαία για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της. Τα βιβλία αυτά καθορίζονται κάθε φορά με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Άρθρο 117

Διαίρεση Δήμων σε διαμερίσματα

1. Οι Δήμοι που, στην έδρα τους, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή, έχουν περισσότερους από εκατό χιλιάδες (100.000) κατοίκους, διαιρούνται σε διαμερίσματα. Ο Δήμος Αθηναίων διαιρείται σε πέντε (5) έως επτά (7) διαμερίσματα, οι Δήμοι της Θεσσαλονίκης και του Πειραιά σε τρία (3) έως πέντε (5) και ο Δήμος Πατρέων και οι λοιποί Δήμοι σε δύο (2) έως τέσσερα (4) διαμερίσματα.
2. Ο αριθμός των διαμερισμάτων και τα όριά τους καθορίζονται με προεδρικό διάταγμα, το οποίο εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του δημοτικού συμβουλίου και αφού ληφθούν υπόψη η κατανομή του πληθυσμού και η καλύτερη εξυπηρέτηση των κατοίκων.
3. Κάθε διαμέρισμα έχει ιδιαίτερο δημοτικό κατάστημα. Το δημοτικό συμβούλιο καθορίζει ποιες υπηρεσιακές μονάδες μπορούν να λειτουργήσουν στα διαμερίσματα.
4. Σε κάθε δημοτικό διαμέρισμα παραχωρούνται αρμοδιότητες με σκοπό να προωθηθεί η δημοτική αποκέντρωση στην αντιμετώπιση των τοπικών υποθέσεων.

Άρθρο 118

Εκλογή Προέδρου του δημοτικού διαμερίσματος

1. Στον πρώτο και στον τρίτο χρόνο της δημοτικής περιόδου, την πρώτη Κυριακή του Ιανουαρίου το συμβούλιο του δημοτικού διαμερίσματος συνέρχεται, ύστερα από πρόσκληση του συμβουλίου του επιτυχόντος συνδυασμού, που έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους και σε περίπτωση ισοψηφίας εκείνου που είναι γραμμένος πρώτος κατά σειρά στην απόφαση του δικαστηρίου και εκλέγει με φανερή ψηφοφορία τον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρό του. Για την εκλογή εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του άρθρου 92.
2. Αν η θέση του προέδρου ή του αντιπροέδρου του συμβουλίου του δημοτικού διαμερίσματος μείνει κενή λόγω θανάτου ή παραίτησης ή έκπτωσης από το αξίωμα ή εξαιτίας οποιουδήποτε άλλου λόγου, για την εκλογή νέου προέδρου και αντιπροέδρου του συμβουλίου του δημοτικού διαμερίσματος εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου.

Άρθρο 119

Αρμοδιότητες συμβουλίου δημοτικού διαμερίσματος

1. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, μέχρι 31.12.2007, μεταβιβάζεται στο συμβούλιο δημοτικού διαμερίσματος η άσκηση αρμοδιοτήτων που αναφέρονται στην εκτέλεση μικρών τεχνικών έργων, στη διοργάνωση πολιτιστικών και αθλητικών εκδηλώσεων, σε θέματα κοινωνικής αρωγής, καθώς και σε πρωτοβουλίες για την εξυπηρέτηση του πολίτη.

Οι πιο πάνω αρμοδιότητες ασκούνται από τη δημοσίευση του ανωτέρω προεδρικού διατάγματος. Με το ίδιο προεδρικό διάταγμα ρυθμίζεται κάθε θέμα σχετικό με την οργάνωση του τρόπου άσκησης των επί μέρους αρμοδιοτήτων, την οργάνωση των αντίστοιχων υπηρεσιών, την εξασφάλιση, μέσω του προϋπολογισμού του Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης, των αναγκαιών πιστώσεων, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

2. Το συμβούλιο του δημοτικού διαμερίσματος με αποφάσεις του εκφράζει γνώμες και διατυπώνει προτάσεις είτε με δική του πρωτοβουλία είτε κατόπιν παραπομπής, από τα αρμόδια όργανα του Δήμου, σχετικά με τα ακόλουθα θέματα:

- α) Τις υπηρεσιακές μονάδες του Δήμου για τις οποίες συντρέχουν δυνατότητες λειτουργίας τους στο διαμέρισμα με κριτήριο ότι θα συμβάλλουν στην καλύτερη εξυπηρέτηση των δημοτών και στην ανάπτυξη του διαμερίσματος.
- β) Την αξιοποίηση των ακινήτων του Δήμου που βρίσκονται στην περιοχή του διαμερίσματος.
- γ) Την ύδρευση, αποχέτευση και όλα τα κοινόχρηστα δίκτυα.
- δ) Την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, καθώς και για την καθαριότητα της περιοχής του διαμερίσματος.
- ε) Τους δημοτικούς δρόμους, τις γέφυρες, τις πλατείες, τα δημοτικά άλση, κήπους, υπαίθριους χώρους αναψυχής και γενικά για όλους τους κοινόχρηστους και κοινωφελείς χώρους της περιοχής του διαμερίσματος.
- στ) Την κυκλοφορία και τη συγκοινωνία της περιοχής του διαμερίσματος.
- ζ) Τη δημιουργική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου των νέων της περιοχής του διαμερίσματος.
- η) Την ανάπτυξη της περιφέρειας του διαμερίσματος, σε πολιτιστικά, πνευματικά, κοινωνικά θέματα, τη μέριμνα για την υγεία, την πρόνοια και την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών και γενικά τη φροντίδα ώστε η λειτουργία και ανάπτυξη του διαμερίσματος να αποβλέπει στην καλύτερη εξυπηρέτηση των κατοίκων του.
- θ) Την πολεοδομική ανάπτυξη και ανάπλαση της περιοχής.
- ι) Τη λειτουργία των δημοτικών ιδρυμάτων, δημοτικών νομικών προσώπων, εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, δημοτικών επιχειρήσεων και γενικότερα κοινωφελών ιδρυμάτων που λειτουργούν στην περιφέρεια του διαμερίσματος.
  - ια) Την εκτέλεση νέων έργων, τη συντήρηση και λειτουργία των έργων που έχουν εκτελεστεί.
  - ιβ) Την τροποποίηση των ορίων του δημοτικού διαμερίσματος.
  - ιγ) Την εξέταση γενικών ή ειδικών προβλημάτων που αφορούν την περιφέρεια του διαμερίσματος.
  - ιδ) Την αξιοποίηση των τοπικών πόρων της περιοχής του διαμερίσματος.

Άρθρο 120

Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων στο συμβούλιο και στον πρόεδρο του συμβουλίου του δημοτικού διαμερίσματος

1. Το δημοτικό συμβούλιο με απόφαση που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του μεταβιβάζει συγκεκριμένες αρμοδιότητές του στα συμβούλια των δημοτικών διαμερισμάτων. Η απόφαση αυτή δημοσιεύεται σε μία (1) τουλάχιστον

ημερήσια ή εβδομαδιαία εφημερίδα και τοιχοκολλάται στο δημοτικό κατάστημα και στο κατάστημα του δημοτικού διαμερίσματος.

Οι αρμοδιότητες αυτές ασκούνται μέσα στα όρια του δημοτικού διαμερίσματος.

2. Οι αποφάσεις των συμβουλίων των δημοτικών διαμερισμάτων για τα πιο πάνω αντικείμενα δημοσιεύονται, όπως και οι αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου. Για τη δημοσίευση αυτή συντάσσεται αποδεικτικό από υπάλληλο του Δήμου.

Ο Πρόεδρος του συμβουλίου διαμερίσματος μέσα σε οκτώ (8) ημέρες από τη συνεδρίαση διαβιβάζει στο δήμαρχο απόσπασμα των πρακτικών του συμβουλίου, το οποίο περιλαμβάνει κάθε απόφαση του συμβουλίου χωριστά, μαζί με αντίγραφο του αποδεικτικού δημοσίευσης. Οι σχετικές διατάξεις για τα κωλύματα συμμετοχής στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου εφαρμόζονται και στα συμβούλια των δημοτικών διαμερισμάτων.

3. Οι αποφάσεις των συμβουλίων των δημοτικών διαμερισμάτων για τα πιο πάνω αντικείμενα είναι εκτελεστές από τη δημοσίευσή τους σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο.

4. Οι διατάξεις των άρθρων 148 έως και 154 εφαρμόζονται, αναλόγως, και για τις πράξεις των συμβουλίων των δημοτικών διαμερισμάτων που λαμβάνονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού.

5. Κάθε έτος το δημοτικό συμβούλιο με απόφασή του καθορίζει το ανώτατο ύψος του προϋπολογισμού εξόδων του δημοτικού διαμερίσματος. Η απόφαση αυτή διαβιβάζεται στο δημοτικό διαμέρισμα έως το τέλος Ιουλίου.

6.α. Το συμβούλιο του δημοτικού διαμερίσματος καταρτίζει σχέδιο του προϋπολογισμού εξόδων του διαμερίσματος για το επόμενο οικονομικό έτος. Ο προϋπολογισμός δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το ανώτατο ποσό που καθορίστηκε σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο. Το σχέδιο συνοδεύεται από αιτιολογική έκθεση η οποία περιέχει αιτιολόγηση κάθε εγγραφής και αποστέλλεται έγκαιρα στη δημορχιακή επιτροπή έως το τέλος Σεπτεμβρίου.

β. Η δημορχιακή επιτροπή εξετάζει: i) αν οι συνολικές δαπάνες που αναγράφονται στο σχέδιο του προϋπολογισμού εξόδων του διαμερίσματος υπερβαίνουν το ανώτατο ποσό που έχει καθοριστεί από το δημοτικό συμβούλιο για κάθε διαμέρισμα, ii) αν οι δαπάνες αφορούν τις αρμοδιότητες που έχουν μεταβιβαστεί από το δημοτικό συμβούλιο στο διαμέρισμα και iii) αν οι δαπάνες είναι νόμιμες. Η δημορχιακή επιτροπή διαγράφει κάθε δαπάνη που δεν συγκεντρώνει τις πιο πάνω υπό στοιχεία ii και iii προϋποθέσεις και, σε περίπτωση υπέρβασης του πιο πάνω ανώτατου ποσού, περικόπτει τα επί μέρους κονδύλια. γ. Το σχέδιο προϋπολογισμού εξόδων των δημοτικών διαμερισμάτων, όπως τελικά διαμορφώνεται από τη δημορχιακή επιτροπή, εντάσσεται στο σχέδιο προϋπολογισμού του Δήμου. Στον προϋπολογισμό του Δήμου περιλαμβάνονται ιδιαίτερα κεφάλαια για κάθε δημοτικό διαμέρισμα.

δ. Το πιο πάνω σχέδιο προϋπολογισμού εξόδων δημοτικού διαμερίσματος, αν δεν καταρτιστεί ή δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα στη δημορχιακή επιτροπή, καταρτίζεται από αυτήν.

7.α. Ο δήμαρχος, με απόφασή του που δημοσιεύεται σε μία (1) τουλάχιστον ημερήσια ή εβδομαδιαία εφημερίδα, μεταβιβάζει αρμοδιότητές του στους προέδρους των συμβουλίων των δημοτικών διαμερισμάτων.

β. Ο πρόεδρος του συμβουλίου του δημοτικού διαμερίσματος: i) εκτελεί τις αποφάσεις του συμβουλίου που λαμβάνονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, ii) εκδίδει τα χρηματικά εντάλματα πληρωμής σε βάρος των πιστώσεων που προβλέπονται στον προϋπολογισμό εξόδων για το δημοτικό διαμέρισμα σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού, αφού προηγουμένως

έχουν ελεγχθεί τα σχετικά δικαιολογητικά από την αρμόδια υπηρεσία του Δήμου.

8. Στον πρόεδρο του συμβουλίου του δημοτικού διαμερίσματος παρέχονται από το Δήμο έξοδα παραστάσεως που ορίζονται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου.

Άρθρο 121

Αρμοδιότητες προέδρου και αντιπροέδρου δημοτικού διαμερίσματος

1. Ο πρόεδρος του συμβουλίου του δημοτικού διαμερίσματος, πέρα από τις αρμοδιότητες εκείνες που προβλέπονται από άλλες διατάξεις του παρόντος, ασκεί και τις εξής αρμοδιότητες:

α) Εκπροσωπεί το συμβούλιο του δημοτικού διαμερίσματος.

β) Ασκεί κάθε αρμοδιότητα που εκχωρείται από τον δήμαρχο. Μεταφέρει και παρουσιάζει στον δήμαρχο και στα άλλα αρμόδια όργανα του Δήμου τα προβλήματα του διαμερίσματος. Συνεργάζεται με τον δήμαρχο και τις αρμόδιες δημοτικές υπηρεσίες προκειμένου να προετοιμάσει κάθε θέμα που θα συζητηθεί στο συμβούλιο του διαμερίσματος. Παρακολουθεί την προώθηση από το Δήμο των θεμάτων που αναφέρονται στις αποφάσεις του συμβουλίου που έχουν σταλεί σε αυτόν. Συμμετέχει στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου, στις οποίες καλείται υποχρεωτικά με δικαίωμα έκφρασης γνώμης για θέματα που ενδιαφέρουν το διαμέρισμα.

2. Ο αντιπρόεδρος του συμβουλίου του δημοτικού διαμερίσματος αναπληρώνει τον πρόεδρο του συμβουλίου σε όλα τα καθήκοντά του, όταν αυτός απουσιάζει ή κωλύεται.

Άρθρο 122

Σύγκληση και λειτουργία του συμβουλίου δημοτικού διαμερίσματος

1. Το συμβούλιο του δημοτικού διαμερίσματος συνεδριάζει τουλάχιστον μία (1) φορά το μήνα, καθώς και όταν το ζητήσει το ένα τρίτο (1/3) των συμβούλων ή ο δήμαρχος για σοβαρά ή επείγοντα θέματα. Στις περιπτώσεις αυτές ο πρόεδρος του συμβουλίου του διαμερίσματος είναι υποχρεωμένος να καλέσει το συμβούλιο σε συνεδρίαση μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την ημέρα υποβολής της αίτησης ή λήψης του εγγράφου του δημάρχου.

2. Ο πρόεδρος του συμβουλίου του διαμερίσματος καλεί το συμβούλιο σε συνεδρίαση με γραπτή πρόσκληση που επιδίδεται σε κάθε σύμβουλο τρεις (3) τουλάχιστον ολόκληρες ημέρες πριν από την ημέρα που ορίζεται για τη συνεδρίαση. Η πρόσκληση πρέπει να αναφέρει τα θέματα της ημερήσιας διάταξης.

3. Σε κατεπείγουσες περιπτώσεις η πρόσκληση αυτή μπορεί να επιδοθεί την ημέρα της συνεδρίασης. Στην πρόσκληση αυτή αναφέρεται ο λόγος για τον οποίο η συνεδρίαση είναι κατεπείγουσα.

4. Σε περίπτωση μη συνεδρίασης του συμβουλίου του δημοτικού διαμερίσματος πέραν του τριμήνου, το δημοτικό συμβούλιο μπορεί να ζητήσει από αυτό να εκφράσει γνώμη ή διατυπώσει πρόταση για ορισμένο θέμα μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών.

Άρθρο 123

Συνεδριάσεις, απαρτία και αποφάσεις

1. Οι συνεδριάσεις του συμβουλίου του δημοτικού διαμερίσματος είναι δημόσιες και γίνονται στο κατάστημα του δημοτικού διαμερίσματος. Του συμβουλίου προεδρεύει ο πρόεδρος του και στην περίπτωση που απουσιάζει ή κωλύεται, ο αντιπρόεδρος.

2. Το συμβούλιο έχει απαρτία όταν είναι παρόντα τα περισσότερα μέλη του. Στα μέλη υπολογίζεται και ο πρόεδρος.

3. Το συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει, με την πλειοψηφία των μελών που είναι παρόντα, να συνεδριάσει κεκλεισμένων των θυρών, η σχετική όμως απόφαση (γνώμη ή πρόταση) ανακοινώνεται δημόσια.

4. Αν μετά από δύο (2) συνεχείς προσκλήσεις το συμβούλιο δεν έχει απαρτία, συνεδριάζει ύστερα από τρίτη πρόσκληση και παίρνει αποφάσεις μόνο για θέματα που είναι γραμμένα στην αρχική ημερήσια διάταξη, εφόσον τα μέλη που είναι παρόντα αποτελούν το ένα τρίτο

(1/3) τουλάχιστον του συνολικού αριθμού των μελών του. Στην τρίτη πρόσκληση πρέπει να υπενθυμίζεται αυτή η διάταξη.

5. Ο πρόεδρος του συμβουλίου διευθύνει τη συζήτηση, φροντίζει με κάθε κατάλληλο μέτρο για την τάξη της συνεδρίασης και μπορεί να διατάξει να αποβληθεί από το ακροατήριο κάθε πρόσωπο που διαταράσσει τη συνεδρίαση.

6. Το συμβούλιο παίρνει τις αποφάσεις, γνώμες και προτάσεις του με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων, αν δεν υπάρχει άλλη διάταξη που να ορίζει διαφορετικά. Σε περίπτωση ισοψηφίας επικρατεί η ψήφος του προέδρου ή του αντιπροέδρου, αν προεδρεύει. Απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων είναι ο ακέραιος αριθμός που είναι αμέσως μεγαλύτερος από το ένα δεύτερο (1/2) του αριθμού τους.

7. Τα καθήκοντα του γραμματέα του συμβουλίου ασκεί υπάλληλος του δημοτικού διαμερίσματος που ορίζεται από τον δήμαρχο.

8. Το συμβούλιο του δημοτικού διαμερίσματος συζητεί θέματα που είναι γραμμένα στην ημερήσια διάταξη. Έχει δικαίωμα να αποφασίζει ότι ένα θέμα που δεν είναι γραμμένο στην ημερήσια διάταξη είναι κατεπείγον και να το συζητήσει και να εκδώσει απόφαση για αυτό το θέμα.

9. Την επόμενη της συνεδρίασης του συμβουλίου του δημοτικού διαμερίσματος δημοσιεύεται πίνακας με τα θέματα της ημερήσιας διάταξης και τα άλλα θέματα που έχουν τυχόν συζητηθεί με μνεία της απόφασης που έχει ληφθεί. Ο πίνακας αυτός τοιχοκολλάται στο κατάστημα του διαμερίσματος με μέριμνα του προέδρου και του γραμματέα του συμβουλίου.

10. Στις συνεδριάσεις του συμβουλίου του δημοτικού διαμερίσματος τηρούνται πρακτικά κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 97.

Άρθρο 124

Αποστολή αποφάσεων συμβουλίου δημοτικού διαμερίσματος στο Δήμο

1. Οι αποφάσεις του συμβουλίου διαβιβάζονται στον δήμαρχο μέσα σε προθεσμία οκτώ (8) ημερών από τη συνεδρίαση. Ο δήμαρχος φροντίζει να τεθούν αμέσως υπόψη της δημορχιακής επιτροπής, η οποία εξουσιοδοτείται να τις μελετήσει και να ενημερώσει σχετικά για κάθε θέμα το δημοτικό διαμέρισμα μέσα σε δύο (2) μήνες.

2. Η δημορχιακή επιτροπή μπορεί:

α) Να επιστρέψει την απόφαση του συμβουλίου του διαμερίσματος με παρατηρήσεις για επανεξέταση τυχόν του θέματος.

β) Να την παραπέμψει στο δημοτικό συμβούλιο.

γ) Να τη διαβιβάσει στις αρμόδιες υπηρεσίες του Δήμου για να γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες.

3. Τα αρμόδια όργανα του Δήμου οφείλουν να ενημερώνουν τον πρόεδρο του δημοτικού διαμερίσματος για τα μέτρα που παίρνονται για την προώθηση των θεμάτων που περιλαμβάνονται στις αποφάσεις του συμβουλίου του δημοτικού διαμερίσματος.

4. Ο πρόεδρος του συμβουλίου του δημοτικού διαμερίσματος, στον οποίο κοινοποιούνται όλες οι ενέργειες, πράξεις και παρατηρήσεις των διαφόρων οργάνων και υπηρεσιών του Δήμου που αναφέρονται στις αποφάσεις γενικά του συμβουλίου του διαμερίσματος, υποχρεούται να ενημερώνει αμέσως το συμβούλιο.

5. Στα συμβούλια των δημοτικών διαμερισμάτων πρέπει να αποστέλλεται αντίγραφο των ημερήσιων διατάξεων του δημοτικού συμβουλίου και των αποφάσεων αυτού και της δημορχιακής επιτροπής.

Άρθρο 125

Υποχρεώσεις συμβούλων δημοτικού διαμερίσματος

1. Οι σύμβουλοι του δημοτικού διαμερίσματος έχουν υποχρέωση να μετέχουν σε όλες τις συνεδριάσεις του συμβουλίου και όλων των επιτροπών στις οποίες τους έχει εκλέξει το συμβούλιο, καθώς και να εκτελούν τα λοιπά καθήκοντά τους, όπως προβλέπει ο νόμος. Έχουν, επίσης, υποχρέωση, μέσα στα πλαίσια των καθηκόντων τους, να εκτελούν με επιμέλεια κάθε εργασία που τους αναθέτει νόμιμα το συμβούλιο.
2. Ο σύμβουλος του δημοτικού διαμερίσματος εκφράζει τη γνώμη του και ψηφίζει με απόλυτη ελευθερία, αποβλέποντας πάντοτε στην ευσυνείδητη εξυπηρέτηση του συμφέροντος του συνόλου των κατοίκων του δημοτικού διαμερίσματος.
3. Αν ένας σύμβουλος επιθυμεί να μην εκτελεί τις υποχρεώσεις του για διάστημα που υπερβαίνει τις τριάντα (30) ημέρες πρέπει να έχει τη σύμφωνη γνώμη του συμβουλίου.
4. Αν ένας σύμβουλος δεν εκτελεί τις υποχρεώσεις του για διάστημα που υπερβαίνει τους τρεις (3) μήνες χωρίς τη σύμφωνη γνώμη του συμβουλίου, κηρύσσεται έκπτωτος με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας.

Άρθρο 126

Επιτροπές

1. Το συμβούλιο του δημοτικού διαμερίσματος μπορεί να συγκροτεί επιτροπές από τα μέλη του και από κατοίκους του διαμερίσματος για την υποβοήθηση του έργου του. Κάθε σύμβουλος μπορεί να μετέχει σε περισσότερες επιτροπές.
2. Κάθε επιτροπή εκλέγει τον πρόεδρό της, ο οποίος υποχρεούται να φροντίζει για τη λειτουργία και δραστηριοποίησή της.
3. Οι επιτροπές μπορούν να καλούν για μελέτη και εξέταση ειδικών θεμάτων, χωρίς δικαίωμα ψήφου, υπαλλήλους του Δήμου, τεχνικούς, ειδικούς ξένους προς τη διοίκηση, αντιπροσώπους συνδικαλιστικών οργανώσεων, ομάδων, οργανώσεων και οργανισμών που δρουν στην περιφέρεια του διαμερίσματος.

Άρθρο 127

Αποζημίωση

1. Το αξίωμα του προέδρου και των μελών του συμβουλίου του δημοτικού διαμερίσματος είναι τιμητικό και άμισθο.
2. Ο Πρόεδρος και τα μέλη του Συμβουλίου του Δημοτικού Διαμερίσματος λαμβάνουν μηνιαία αποζημίωση για τη συμμετοχή τους σε συνεδριάσεις του συμβουλίου. Το ύψος της αποζημίωσης για κάθε συνεδρίαση και η βάση υπολογισμού της, μέχρι τρεις κατά μήνα συνεδριάσεις, καθορίζονται με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται κατ' απόλυτη πλειοψηφία των μελών του, και δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 2/3 της αποζημίωσης, που δικαιούνται οι δημοτικοί σύμβουλοι για τις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου

Άρθρο 128

Πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου

1. Πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου του τοπικού διαμερίσματος είναι ο υποψήφιος σύμβουλος του πλειοψηφήσαντος στο τοπικό διαμέρισμα συνδυασμού, που έχει λάβει τις περισσότερες ψήφους προτίμησης και σε περίπτωση ισοψηφίας αυτός που είναι πρώτος στην απόφαση της ανακήρυξης.
2. Τον Πρόεδρο του τοπικού συμβουλίου αναπληρώνει ο επόμενος σε σταυρούς προτίμησης υποψήφιος του ίδιου συνδυασμού στο τοπικό διαμέρισμα.
3. Οι Πρόεδροι των τοπικών συμβουλίων μετέχουν στις συνεδριάσεις του δημοτικού, κατά την πρόβλεψη της παρ. 7 του άρθρου 95.

Άρθρο 129**Αρμοδιότητες του τοπικού συμβουλίου και του προέδρου του**

1.α. Τα τοπικά συμβούλια ασκούν τις ακόλουθες αρμοδιότητες, στα όρια του τοπικού διαμερίσματος:

- i. Την αποκατάσταση επείγοντος χαρακτήρα βλαβών των εσωτερικών δικτύων ύδρευσης, των αντλιοστασίων, των υδρομαστεύσεων και του συστήματος αποχέτευσης,
- ii. τη συντήρηση και λειτουργία παιδικών χαρών,
- iii. τη συντήρηση και λειτουργία των κοιμητηρίων και των κέντρων αποτέφρωσης νεκρών,
- iv. την αποκατάσταση επείγοντος χαρακτήρα ζημιών στις δημοτικές οδούς, γέφυρες, πλατείες, κοινόχρηστους χώρους, καθώς και στις αγροτικές οδούς,
- v. τη συντήρηση του δικτύου ηλεκτροφωτισμού των κοινόχρηστων χώρων,
- vi. την εφαρμογή πολιτιστικών, ψυχαγωγικών και αθλητικών προγραμμάτων και τη συντήρηση και λειτουργία των αντίστοιχων εγκαταστάσεων.

β. Τα συμβούλια των τοπικών διαμερισμάτων εκφέρουν γνώμη για τα ακόλουθα θέματα, στα όρια της χωρικής τους περιφέρειας:

- i. τον ορισμό των υπηρεσιακών μονάδων του Δήμου που υπάρχει η δυνατότητα να λειτουργήσει στο διαμέρισμα,
- ii. την αξιοποίηση των ακινήτων του Δήμου, που βρίσκονται στο διαμέρισμα,
- iii. την πολεοδομική ανάπτυξη και ανάπλαση της περιοχής,
- iv. διατυπώνει αιτιολογημένη γνώμη στο δημοτικό συμβούλιο, για τον τρόπο διάθεσης των βοσκήσιμων εκτάσεων που βρίσκονται στην περιφέρεια του τοπικού διαμερίσματος,
- v. διατυπώνει γνώμη για την εκμίσθωση χωρίς δημοπρασία δασικών εκτάσεων, που βρίσκονται στην περιφέρεια του τοπικού διαμερίσματος,
- vi. εκφέρει σύμφωνη γνώμη για την εκποίηση, εκμίσθωση, δωρεάν παραχώρηση χρήσης, ανταλλαγή και δωρεά, περιουσιακών στοιχείων του Δήμου που βρίσκονται στα όρια του τοπικού διαμερίσματος.
- γ. Η αποδοχή κληροδοτήματος, κληρονομιάς ή δωρεάς, η οποία διατίθεται ρητά και αποκλειστικά για τοπικό διαμέρισμα, γίνεται από τη δημορχιακή επιτροπή μετά από σύμφωνη γνώμη του οικείου τοπικού συμβουλίου στοιχείων του Δήμου που βρίσκονται στα όρια του τοπικού διαμερίσματος.

2. Το δημοτικό συμβούλιο στην αρχή κάθε δημοτικής περιόδου, με απόφασή του, που λαμβάνεται με την πλειοψηφία των τριών πέμπτων (3/5) του συνόλου των μελών του, μπορεί να αναθέτει στα τοπικά συμβούλια την άσκηση και άλλων αρμοδιοτήτων, στις οποίες δεν συμπεριλαμβάνονται:

- i. η έκδοση κανονιστικών πράξεων,
- ii. η επιβολή φόρων, τελών και δικαιωμάτων,
- iii. η σύναψη δανείων και οι όροι τους,
- iv. η σύσταση και λειτουργία δημοτικών ιδρυμάτων και λοιπών δημοτικών νομικών προσώπων, καθώς και για την εκλογή των μελών των συλλογικών οργάνων που τα διοικούν και
- v. οι αποφάσεις που κατά ειδικές διατάξεις λαμβάνονται με ειδική πλειοψηφία των μελών του δημοτικού συμβουλίου.

Η απόφαση αυτή δημοσιεύεται σε μία (1) τουλάχιστον εφημερίδα του νομού κι αναρτάται στο δημοτικό κατάστημα, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 284 του παρόντος.

3. Αν για οποιονδήποτε λόγο το τοπικό συμβούλιο δεν ασκεί τις παραπάνω αρμοδιότητες, τότε τις ασκεί ο Δήμος με τα αρμόδια όργανά του.

4. Ο Πρόεδρος του τοπικού διαμερίσματος διαβιβάζει, μέσα σε δέκα (10) ημέρες από τη συνεδρίαση στον δήμαρχο, απόσπασμα των πρακτικών του συμβουλίου, το οποίο περιλαμβάνει κάθε απόφαση του συμβουλίου χωριστά, μαζί με αντίγραφο του αποδεικτικού δημοσίευσης.

5. Ο πρόεδρος του συμβουλίου του τοπικού διαμερίσματος:

- α. Μετέχει στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου, σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 95.
- β. Εκτελεί τις αποφάσεις του συμβουλίου που λαμβάνονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου.
- γ. Ενεργεί πληρωμές με την πάγια προκαταβολή, που συνιστάται κατά την παρ. 4 του άρθρου 173.

Άρθρο 130

Σύγκληση του τοπικού συμβουλίου

1. Το τοπικό συμβούλιο συνεδριάζει ύστερα από πρόσκληση του προέδρου του τουλάχιστον μία (1) φορά το μήνα, καθώς και όταν το απαιτούν οι υποθέσεις του τοπικού διαμερίσματος.
2. Ο πρόεδρος καλεί το τοπικό συμβούλιο σε συνεδρίαση με γραπτή πρόσκληση στην οποία αναφέρονται τα θέματα της ημερήσιας διάταξης. Η πρόσκληση δημοσιεύεται στο γραφείο του τοπικού συμβουλίου, και επιδίδεται στον δήμαρχο και στους τοπικούς συμβούλους τρεις (3) τουλάχιστον ολόκληρες ημέρες πριν από την ημέρα που ορίζεται για τη συνεδρίαση. Τοπικός σύμβουλος, που δεν κατοικεί στη διοικητική περιφέρεια του Δήμου, οφείλει αμέσως μετά την εγκατάσταση των δημοτικών αρχών να δηλώσει στον πρόεδρο του τοπικού συμβουλίου τη διεύθυνση κατοικίας του και να ορίσει με την ίδια δήλωση στην έδρα του Δήμου αντίκλητο, στον οποίο θα επιδίδονται οι προσκλήσεις για τις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου. Αν δεν ορίζεται αντίκλητος, αρκεί η δημοσίευση της πρόσκλησης στο δημοτικό κατάστημα.
3. Σε κατεπείγουσες περιπτώσεις, η πρόσκληση αυτή μπορεί να επιδοθεί την ημέρα της συνεδρίασης. Στην πρόσκληση πρέπει να αναφέρεται για ποιο λόγο η συνεδρίαση είναι κατεπείγουσα. Πριν από τη συζήτηση το συμβούλιο αποφαινεται για το κατεπείγον των θεμάτων.
4. Ο πρόεδρος καλεί υποχρεωτικά το συμβούλιο, όποτε το ζητήσει, με γραπτή αίτηση, το ένα τρίτο (1/3) τουλάχιστον των κατοίκων του τοπικού διαμερίσματος, όπως ο πληθυσμός αυτού προκύπτει από την τελευταία απογραφή. Στην αίτηση αναφέρονται τα θέματα που θα συζητηθούν. Εάν ο πρόεδρος δεν συγκαλέσει το τοπικό συμβούλιο το αργότερο μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την παραλαβή της αίτησης, το συμβούλιο συνέρχεται με πρόσκληση του αμέσως επόμενου πλειοψηφήσαντος τοπικού συμβούλου.
5. Αν ο πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου παραλείπει αδικαιολόγητα επί δύο (2) συνεχείς φορές να συγκαλέσει το τοπικό συμβούλιο, μπορεί να τεθεί σε αργία και σε περίπτωση υποτροπής να τιμωρηθεί με την ποινή της έκπτωσης από το αξίωμα.

Άρθρο 131

Τόπος συνεδρίασης, απαρτία και λήψη αποφάσεων του τοπικού συμβουλίου

1. Οι συνεδριάσεις του τοπικού συμβουλίου είναι δημόσιες και γίνονται στο γραφείο του τοπικού διαμερίσματος με την προεδρία του προέδρου του τοπικού συμβουλίου.
2. Το συμβούλιο έχει απαρτία όταν είναι παρόντα τα ημίσεια πλέον ενός των μελών του.
3. Το συμβούλιο παίρνει τις αποφάσεις του με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων, αν δεν υπάρχει άλλη διάταξη που ορίζει διαφορετικά.
4. Αν κάποιο μέλος του συμβουλίου αρνηθεί την ψήφο ή δώσει λευκή ψήφο, λογίζεται ως παρόν κατά τη συνεδρίαση και η ψήφος του λογίζεται ως αρνητική.
5. Τα μέλη του συμβουλίου που ήταν παρόντα κατά την έναρξη της συνεδρίασης, τα οποία με την παρουσία τους συντέλεσαν στη συγκρότηση απαρτίας λογίζονται και αν ακόμα αποχωρήσουν ως παρόντα μέχρι το τέλος της συνεδρίασης. Ο κανόνας αυτός εφαρμόζεται όχι μόνο για τη συζήτηση κάθε συγκεκριμένου θέματος αλλά και για ολόκληρη τη συνεδρίαση. Στην περίπτωση αυτή, για τη λήψη απόφασης επί κάθε συγκεκριμένου

θέματος η απαιτούμενη πλειοψηφία δεν υπολογίζεται επί των πραγματικά παρόντων μελών κατά την ψηφοφορία, αλλά βάσει του αριθμού των μελών που απαιτούνται για την απαρτία.

6. Η διάταξη του άρθρου 99 εφαρμόζεται αναλόγως.

Άρθρο 132

Πρακτικά συνεδρίασης

1. Στη συνεδρίαση του τοπικού συμβουλίου τηρούνται πρακτικά με ευθύνη υπαλλήλου του Δήμου, ο οποίος ορίζεται από τον δήμαρχο. Τα πρακτικά αυτά γράφονται σε ειδικό βιβλίο αριθμημένο και μονογραφημένο από δημόσιο υπάλληλο που ορίζει ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας. Ο υπάλληλος αυτός κρατεί παράλληλα και πρόχειρα συνοπτικά πρακτικά που μονογράφονται από όσους συμμετέχουν στη συνεδρίαση.
2. Στα πρακτικά καταχωρίζονται οι αποφάσεις του τοπικού συμβουλίου και η γνώμη της μειοψηφίας. Τα πρακτικά υπογράφονται από όλα τα μέλη που μετέχουν στη συνεδρίαση. Όταν ένας σύμβουλος αρνείται να υπογράψει, η άρνηση και η αιτία της αναφέρονται στα πρακτικά.
3. Τα πρακτικά κάθε συνεδρίασης παίρνουν ιδιαίτερο αύξοντα αριθμό. Κάθε χρόνο αρχίζει νέα αρίθμηση. Πρακτικό συντάσσεται και όταν η συνεδρίαση ματαιώνεται για οποιονδήποτε λόγο. Κάθε απόφαση του τοπικού συμβουλίου παίρνει ιδιαίτερο αριθμό και στην αρχή κάθε χρόνου γίνεται νέα αρίθμηση και των αποφάσεων αυτών.
4. Οποιοσδήποτε δημοτικός ή τοπικός σύμβουλος ζητήσει, μπορεί να λάβει αντίγραφα των πρακτικών ή να λάβει πλήρη γνώση αυτών στην περίπτωση που είναι δυσχερής η έκδοση αντιγράφων.
5. Τρεις (3) ημέρες μετά τη συνεδρίαση του τοπικού συμβουλίου δημοσιεύεται πίνακας στον οποίο σημειώνονται τα θέματα που συζητήθηκαν, ο αριθμός των αποφάσεων και περίληψη του περιεχομένου τους. Ο πίνακας αυτός αναρτάται στο γραφείο του τοπικού διαμερίσματος και στο δημοτικό κατάστημα. Για τις δημοσιεύσεις συντάσσεται αποδεικτικό από υπάλληλο του Δήμου.
6. Όποιος έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ζητήσει κυρωμένα αντίγραφα συγκεκριμένων πρακτικών και αποφάσεων ή να λάβει πλήρη γνώση αυτών στην περίπτωση που είναι δυσχερής η έκδοση αντιγράφων.
7. Με φροντίδα του προέδρου του τοπικού συμβουλίου δύναται να καταχωρούνται στην ιστοσελίδα του Δήμου όλες οι αποφάσεις του τοπικού συμβουλίου. Η μη δημοσίευση των αποφάσεων στην ιστοσελίδα του Δήμου δεν συνιστά λόγο ακυρότητας της απόφασης.

Άρθρο 133

Έξοδα κίνησης

1. Το αξίωμα του προέδρου και των μελών του τοπικού συμβουλίου είναι τιμητικό και άμισθο.
2. Δύνανται να λαμβάνουν αποζημίωση για τη συμμετοχή τους σε συνεδριάσεις του συμβουλίου. Το ύψος της αποζημίωσης, καθώς και η βάση υπολογισμού της μέχρι τρεις (3) συνεδριάσεις κατά μήνα καθορίζονται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών. Ο πρόεδρος λαμβάνει και έξοδα κίνησης, τα οποία καθορίζονται με την ίδια απόφαση.

Άρθρο 134

Αρμοδιότητες Παρέδρων

1. Οι πάρεδροι καλούνται υποχρεωτικά στις συνεδριάσεις του κοινοτικού συμβουλίου και έχουν δικαίωμα να εκφράσουν γνώμη σε όλα τα θέματα που συζητούνται σε αυτό.
2. Ο πάρεδρος:

α. Υπογράφει με ανάθεση του προέδρου Κοινότητας τα οριζόμενα από αυτόν έγγραφα, βεβαιώσεις ή πιστοποιητικά.

β. Ενημερώνει τον πρόεδρο της Κοινότητας και τα άλλα αρμόδια όργανα της κοινότητας για τα προβλήματα του κοινοτικού διαμερίσματος και συνεργάζεται με αυτά και τις αρμόδιες υπηρεσίες για την επίλυσή τους.

γ. Ασκεί όσες αρμοδιότητες του μεταβιβάζει ο πρόεδρος της Κοινότητας με απόφασή του. Σε περίπτωση κωλύματος ή απουσίας του οι μεταβιβασθείσες αρμοδιότητες ασκούνται από τον πρόεδρο της Κοινότητας.

δ. Εισηγείται στα αρμόδια όργανα σχετικά με τους ακόλουθους τομείς:

i. Συντήρηση και λειτουργία των εσωτερικών δικτύων ύδρευσης των αντλιοστασίων και υδρομαστεύσεων.

ii. Συντήρηση και λειτουργία του δικτύου άρδευσης.

iii. Συντήρηση συστήματος αποχέτευσης.

iv. Συντήρηση και λειτουργία παιδικών χαρών και άλλων παιδιών.

v. Συντήρηση και λειτουργία νεκροταφείων.

vi. Συντήρηση κοινοτικών οδών και γεφυρών, πλατειών και άλλων κοινόχρηστων χώρων και αγροτικών οδών.

vii. Εφαρμογή πολιτιστικών, ψυχαγωγικών και αθλητικών προγραμμάτων και συντήρηση και λειτουργία των αντίστοιχων εγκαταστάσεων.

viii. Παροχή υπηρεσιών και προστασία στους ηλικιωμένους κατοίκους της περιοχής του, στο πλαίσιο της κοινωνικής πολιτικής της Κοινότητας.

ix. Παροχή υπηρεσιών για την τουριστική αξιοποίηση και προβολή του κοινοτικού διαμερίσματος.

3. Ο πάρεδρος έχει τα ακόλουθα ειδικά καθήκοντα: α. Συμμετέχει στη διοίκηση κληροδοτήματος στην

οποία προβλέπεται σύμφωνα με την πράξη σύστασής του η συμμετοχή του προέδρου ή συμβούλων της καταργούμενης Κοινότητας. Στην περίπτωση που το κληροδοτήμα αποτελεί κεφάλαιο αυτοτελούς διαχείρισης, τις πράξεις διαχείρισης εκδίδει το κοινοτικό συμβούλιο μετά από γνώμη του παρέδρου.

Η αποδοχή κληροδοτήματος, κληρονομιάς ή δωρεάς, η οποία διατίθεται ρητά και αποκλειστικά για την Κοινότητα που καταργήθηκε ή τον οικισμό που προσαρτήθηκε, γίνεται από το κοινοτικό συμβούλιο μετά από σύμφωνη γνώμη του παρέδρου.

β. Ψηφίζει στο κοινοτικό συμβούλιο για θέματα που αναφέρονται στην εκμετάλλευση δασών και γενικά των δασικών εκτάσεων που ανήκαν στην ιδιοκτησία της καταργηθείσας Κοινότητας ή οικισμού που προσαρτήθηκε.

γ. Συμμετέχει στο διοικητικό συμβούλιο της λειτουργούσας πριν από την κατάργηση της οικείας Κοινότητας κοινοτικής επιχείρησης, που εκμεταλλεύεται ιαματικές πηγές. Η επιβολή τέλους για τη χρήση των ιαματικών πηγών γίνεται από το κοινοτικό συμβούλιο με συμμετοχή του παρέδρου, ο οποίος έχει δικαίωμα ψήφου.

4. Δικαίωμα ψήφου στις συνεδριάσεις του κοινοτικού συμβουλίου έχουν οι πάρεδροι για όλα τα θέματα που συζητούνται και που αφορούν το κοινοτικό διαμέρισμα στο οποίο έχουν εκλεγεί.

5. Ο πάρεδρος δύναται να ενεργεί πληρωμές εφόσον έχει προβλεφθεί σχετική πάγια προκαταβολή.

6. Το αξίωμα του παρέδρου είναι τιμητικό και άμισθο.

7. Ο πάρεδρος λαμβάνει έξοδα κίνησης και αποζημίωση για τη συμμετοχή του σε συνεδριάσεις του κοινοτικού συμβουλίου. Το ύψος των εξόδων κίνησης και της αποζημίωσης, καθώς και η βάση υπολογισμού αυτής καθορίζονται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών.

8. Οι πάρεδροι έχουν υποχρέωση να μετέχουν σε όλες τις συνεδριάσεις του κοινοτικού συμβουλίου και όλων των επιτροπών, στις οποίες τους έχει τυχόν ορίσει το συμβούλιο. Επίσης, έχουν υποχρέωση, στο πλαίσιο των καθηκόντων τους, να εκτελούν με επιμέλεια κάθε εργασία που τους ανατίθεται από το κοινοτικό συμβούλιο.

9. Αν ένας πάρεδρος επιθυμεί να μην εκτελεί τα καθήκοντά του για διάστημα που υπερβαίνει τις τριάντα (30) ημέρες πρέπει να έχει τη σύμφωνη γνώμη του κοινοτικού συμβουλίου.

10. Αν ένας πάρεδρος δεν εκτελεί τις υποχρεώσεις του για διάστημα που υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες, χωρίς τη σύμφωνη γνώμη του κοινοτικού συμβουλίου, κηρύσσεται έκπτωτος με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας. Στην περίπτωση αυτή καλείται αναπληρωματικός του ίδιου συνδυασμού.

11. Στα πρακτικά συνεδριάσεων των κοινοτικών συμβουλίων γίνεται ειδική μνεία περί της προσκλήσεως των παρέδρων και της παρουσίας ή της απουσίας τους.

12. Στις αποφάσεις των κοινοτικών συμβουλίων γίνεται μνεία περί του αριθμού των παρέδρων που είναι παρόντες και ψηφίζουν όταν πρόκειται για θέματα για τα οποία έχουν δικαίωμα ψήφου.

13. Αν δεν κληθούν οι πάρεδροι στις συνεδριάσεις των συμβουλίων για τα θέματα στα οποία έχουν δικαίωμα ψήφου, οι αντίστοιχες αποφάσεις είναι άκυρες.

Άρθρο 282

Αποζημιώσεις μελών επιτροπών και συμβουλίων

Ο Πρόεδρος, τα μέλη και ο Γραμματέας όλων των συμβουλίων και επιτροπών που συνιστώνται, κατ' εφαρμογή του παρόντος, παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε ώρες που δεν είναι εργάσιμες. Στους ανωτέρω χορηγείται αποζημίωση, σύμφωνα με τις διατάξεις της περ. β' της παρ. 2 του άρθρου 17 του ν. 3205/2003 (ΦΕΚ 297 Α'), όπως κάθε φορά ισχύουν.

Άρθρο 283

Οδοιπορικά έξοδα αποζημίωσης μελών της επιτροπής ορίων – Αμοιβή μελών Συμβουλίου Τοπωνυμίων

1. Στα μέλη της Επιτροπής του άρθρου 11 χορηγούνται οδοιπορικά έξοδα και έξοδα μετακίνησης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2685/1999 (ΦΕΚ 3 Α'), όπως κάθε φορά ισχύει. Η αποζημίωση, κατά συνεδρίαση, καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών.

2. Τα οδοιπορικά έξοδα, τα έξοδα μετακίνησης, οι αποζημιώσεις και οι δαπάνες λειτουργίας της επιτροπής ορίων επιβαρύνουν τους ενδιαφερόμενους Δήμους και Κοινότητες και κατανέμονται μεταξύ τους με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας.

3. Η αμοιβή των μελών του συμβουλίου του άρθρου 7 και των επιτροπών των άρθρων 6 και 8 του παρόντος, καθώς και των εισηγητών και των γραμματέων αυτών καθορίζεται, κατά συνεδρίαση, με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών.

2. Ν. 3852/2010

Άρθρο 58

Αρμοδιότητες του δημάρχου

1. Ο δήμαρχος προασπίζει τα τοπικά συμφέροντα, κατευθύνει τις δράσεις του δήμου για την υλοποίηση του σχεδίου ανάπτυξης, διασφαλίζει την ενότητα της τοπικής κοινωνίας και ασκεί τα καθήκοντά του με γνώμονα τις αρχές της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας.

Ειδικότερα, ο δήμαρχος:

α) Εκπροσωπεί το δήμο στα δικαστήρια και σε κάθε δημόσια αρχή.

β) Εκτελεί τις αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου, της οικονομικής και της επιτροπής ποιότητας ζωής. Η μη εκτέλεση των αποφάσεων αυτών συνιστά σοβαρή πειθαρχική παράβαση καθήκοντος.

γ) Ορίζει τους αντιδημάρχους, συγκαλεί και προεδρεύει της εκτελεστικής επιτροπής και συντονίζει την υλοποίηση των αποφάσεων της.

δ) Είναι προϊστάμενος των υπηρεσιών του δήμου. Ως προϊστάμενος όλου του προσωπικού του δήμου εκδίδει τις πράξεις που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις για το διορισμό, τις κάθε είδους υπηρεσιακές μεταβολές και την άσκηση του πειθαρχικού ελέγχου.

ε) Αποφασίζει για την έγκριση των δαπανών και τη διάθεση όλων των εγγεγραμμένων στον προϋπολογισμό πιστώσεων, συμπεριλαμβανομένων των πιστώσεων που εγγράφονται σε αυτόν με αναμόρφωση, με την έκδοση της σχετικής απόφασης ανάληψης υποχρέωσης. Για την άσκηση της αρμοδιότητας αυτής δεν απαιτείται προηγούμενη απόφαση συλλογικού οργάνου, εκτός αν αυτή είναι απαραίτητη, προκειμένου να επιτευχθεί η απαιτούμενη εξειδίκευση της πίστωσης. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, πριν από την απόφαση του δημάρχου, προηγείται σχετική απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Εξειδικευμένη θεωρείται η πίστωση, όταν κατονομάζεται ρητά η συγκεκριμένη δαπάνη για την οποία προορίζεται και προσδιορίζεται στο αναλυτικότερο δυνατό επίπεδο κωδικοποίησης του προϋπολογισμού.

στ) Υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει ο δήμος.

ζ) Εκδίδει τις άδειες που προβλέπονται από τις διατάξεις που διέπουν τις αρμοδιότητες του δήμου.

η) Εκδίδει πιστοποιητικά προσωπικής και οικογενειακής κατάστασης των δημοτών, καθώς και τις βεβαιώσεις μόνιμης κατοικίας.

θ) Συνιστά ομάδες εργασίας και ομάδες διοίκησης έργου από μέλη του δημοτικού συμβουλίου, υπαλλήλους του δήμου, υπαλλήλους του δημόσιου τομέα ή ιδιώτες για τη μελέτη και επεξεργασία θεμάτων του δήμου, καθορίζοντας τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας τους.

ι. Μπορεί να αναθέτει, χωρίς αμοιβή, την εποπτεία και το συντονισμό συγκεκριμένων δράσεων του δήμου σε μέλη του δημοτικού συμβουλίου.

2. Όταν δημιουργείται άμεσος και προφανής κίνδυνος ή απειλείται άμεση ζημία των δημοτικών συμφερόντων από την αναβολή λήψης απόφασης, ο δήμαρχος μπορεί να αποφασίσει για θέματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα της οικονομικής ή της επιτροπής ποιότητας ζωής. Στην περίπτωση αυτή οφείλει να υποβάλει προς έγκριση τη σχετική απόφασή του κατά την επόμενη συνεδρίαση της αντίστοιχης επιτροπής.

3. Σε περίπτωση όπου τα ιδιωτικά συμφέροντα του δημάρχου ή συγγενή του έως το δεύτερο βαθμό εξ αίματος ή εξ αγχιστείας συγκρούονται με τα συμφέροντα του δήμου, ο δήμαρχος υποχρεούται να απέχει και τα αντίστοιχα καθήκοντα ασκεί αντιδήμαρχος ή σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που ορίζεται από το δημοτικό συμβούλιο. Η μη τήρηση της υποχρέωσης αυτής συνιστά σοβαρή πειθαρχική παράβαση καθήκοντος.

4. Στις περιπτώσεις που ο δήμαρχος εκτελεί αποφάσεις σύμφωνα με τη ρύθμιση του εδαφίου β' της παραγράφου 1 του παρόντος, δεν υπέχει αστική, ποινική και πειθαρχική ευθύνη, εφόσον αυτές δεν έχουν ακυρωθεί, ανακληθεί ή ανασταλεί.

5. Ο δήμαρχος δεν θεωρείται υπόλογος κατά την έννοια του άρθρου 25 του π.δ. 774/1980 (ΦΕΚ 189 Α'), όπως ισχύει, και σε βάρος του επιτρέπεται καταλογισμός μόνο για δόλο ή βαριά αμέλεια.

6. Οι ρυθμίσεις των παραγράφων 4 και 5 ισχύουν και για τους αντιδημάρχους όταν σε αυτούς ανατίθεται η άσκηση αρμοδιοτήτων του δημάρχου.

Άρθρο 59 Αντιδήμαρχοι

1. Το δήμαρχο επικουρούν οι αντιδήμαρχοι. Αντιδήμαρχοι είναι οι σύμβουλοι που ορίζει ο δήμαρχος και στους οποίους μεταβιβάζει την άσκηση αρμοδιοτήτων καθ' ύλην και κατά τόπο. Οι κατά τόπον αρμοδιότητες ασκούνται στα όρια μιας ή περισσότερων δημοτικών ενοτήτων της παραγράφου 1 του άρθρου 2. Αντιδήμαρχος δεν μπορεί να οριστεί σύμβουλος που ανήκει σε διαφορετική δημοτική παράταξη από αυτή του δημάρχου, εάν ο ορισμός δεν εγκριθεί από την πλειοψηφία των συμβούλων της παράταξης στην οποία ανήκει ο σύμβουλος αυτός.

2. Ο αριθμός των αντιδημάρχων ορίζεται ως εξής: Σε δήμους με πληθυσμό έως πέντε χιλιάδες (5.000) κατοίκους ορίζονται έως δύο (2) αντιδήμαρχοι, ενώ σε δήμους με πληθυσμό πάνω από πέντε χιλιάδες έναν (5.001) και έως είκοσι χιλιάδες (20.000) κατοίκους ορίζονται έως τέσσερις (4). Σε δήμους που έχουν πληθυσμό από είκοσι χιλιάδες έναν (20.001) έως πενήντα χιλιάδες (50.000) κατοίκους ορίζονται έως πέντε (5) αντιδήμαρχοι, ενώ σε δήμους από πενήντα χιλιάδες έναν (50.001) έως εκατό χιλιάδες (100.000) κατοίκους ορίζονται έως έξι (6) αντιδήμαρχοι. Σε δήμους από εκατό χιλιάδες έναν (100.001) κατοίκους και άνω ορίζονται έως οκτώ (8) αντιδήμαρχοι. Σε δήμους που προήλθαν από συνένωση, ο αριθμός των αντιδημάρχων αυξάνεται κατά έναν (1), εάν ο αριθμός των δημοτικών ενοτήτων που συνενώθηκαν είναι από πέντε (5) έως και επτά (7), κατά δύο (2) εάν ο αριθμός των δημοτικών ενοτήτων είναι από οκτώ (8) έως και εννέα (9) και κατά τρεις (3) εάν ο αριθμός των δημοτικών ενοτήτων είναι δέκα (10) και ανώτερος. Αν, στους νησιωτικούς δήμους, ο αριθμός των αντιδημάρχων που ορίζεται βάσει του πληθυσμού είναι μικρότερος από τον αριθμό των δημοτικών ενοτήτων, αυτός προσαυξάνεται ισάριθμα, αφού ληφθεί υπόψη η παράγραφος 1 του άρθρου 207. Στους μικρούς νησιωτικούς δήμους, κατά την έννοια της περίπτωσης σ' της παραγράφου 1 του άρθρου 2Α, μπορεί να ορίζεται ένας αντιδήμαρχος επιπλέον των οριζόμενων σύμφωνα με τα προηγούμενα εδάφια.

3. Στους αντιδημάρχους, εκτός των καθ' ύλην αρμοδιοτήτων, ο δήμαρχος μπορεί να μεταβιβάζει αρμοδιότητες που αφορούν τη δημοτική ενότητα και ιδίως:

- α) Την ευθύνη της λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών που είναι εγκατεστημένες στη δημοτική ενότητα.
- β) Την παρακολούθηση της εξέλιξης των έργων και των εργασιών που εκτελούνται στη δημοτική ενότητα.
- γ) Τη μέριμνα για τη διατήρηση του εξοπλισμού, που βρίσκεται στη δημοτική ενότητα, σε κατάσταση καλής λειτουργίας.
- δ) Την υπογραφή, με εξουσιοδότηση του δημάρχου, βεβαιώσεων, πιστοποιητικών και λοιπών διοικητικών εγγράφων, που εκδίδονται από τις δημοτικές υπηρεσίες που λειτουργούν στα όρια της δημοτικής ενότητας.
- ε) Τη συνεργασία με τους προέδρους των κοινοτήτων για την επίλυση των προβλημάτων τους.

4. Η θητεία των αντιδημάρχων δεν μπορεί να είναι μικρότερη των δύο ετών. Κατά τη διάρκεια της θητείας τους, οι αντιδήμαρχοι δεν μπορούν να εκλεγούν ή να είναι μέλη του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου. Η ανάκληση του αντιδημάρχου πριν τη λήξη της θητείας του είναι δυνατή με ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση του δημάρχου.

5. Η απόφαση του δημάρχου με την οποία ορίζονται οι αντιδήμαρχοι και τους μεταβιβάζονται αρμοδιότητες, κατά την παράγραφο 1, δημοσιεύεται σε μία ημερήσια εφημερίδα και, αν δεν υπάρχει ημερήσια, σε μία εβδομαδιαία εφημερίδα της πρωτεύουσας του νομού και αναρτάται και στην ιστοσελίδα του δήμου.

6. Αν ο αντιδήμαρχος απουσιάζει ή κωλύεται, τις αρμοδιότητές του ασκεί άλλος αντιδήμαρχος που ορίζεται από τον δήμαρχο ή, αν δεν έχει οριστεί τέτοιος, ο ίδιος ο δήμαρχος.

Άρθρο 60**Εκλογή νέου δημάρχου**

1. Αν η θέση του δημάρχου κενωθεί για οποιονδήποτε λόγο, το δημοτικό συμβούλιο εκλέγει νέο δήμαρχο, μεταξύ των συμβούλων που έχουν εκλεγεί με τον πρώτο ή δεύτερο σε ψήφους συνδυασμό. Προς τούτο, το δημοτικό συμβούλιο συνεδριάζει εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την κένωση της θέσης, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου του. Η πρόσκληση αυτή επιδίδεται με οποιοδήποτε δημόσιο όργανο ή όργανο του δήμου, έως την παραμονή της ημέρας της συνεδρίασης. Η εκλογή του νέου δημάρχου γίνεται με μυστική ψηφοφορία. Δήμαρχος αναδεικνύεται ο σύμβουλος που συγκεντρώνει την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του δημοτικού συμβουλίου.
2. Αν κατά την ψηφοφορία δεν αναδειχθεί δήμαρχος, διενεργείται δεύτερη ψηφοφορία. Αν και κατά τη δεύτερη ψηφοφορία κανένας σύμβουλος δεν συγκεντρώσει την πλειοψηφία που απαιτείται στην παράγραφο 1, διενεργείται και τρίτη ψηφοφορία, κατά την οποία δήμαρχος εκλέγεται ο σύμβουλος που συγκεντρώνει τη σχετική πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του δημοτικού συμβουλίου. Σε περίπτωση ισοψηφίας, διενεργείται κλήρωση μεταξύ των συμβούλων που ισοψήφησαν και συντάσσεται σχετικό πρακτικό.
3. Αν δεν επιτευχθεί εκλογή για οποιονδήποτε λόγο ή αν η συνεδρίαση ματαιωθεί, η διαδικασία επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή και εφαρμόζονται όσα ορίζονται στις παραγράφους 1 και 2.
4. Η απόφαση του δημοτικού συμβουλίου για εκλογή δημάρχου αποστέλλεται στον Επόπτη Ο.Τ.Α., το αργότερο δύο μέρες μετά την έκδοσή της. Ο Επόπτης Ο.Τ.Α. αποφαινεται για τη νομιμότητα της απόφασης αυτής, αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από προσφυγή δημότη και υποχρεούται να εκδώσει την απόφασή του μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την περιέλευση της απόφασης εκλογής δημάρχου σ' αυτόν. Αν ο Επόπτης ακυρώσει την εκλογή του δημάρχου, το δημοτικό συμβούλιο συνέρχεται πάλι για να εκλέξει τον δήμαρχο πέντε (5) ημέρες μετά την περιέλευση της ακυρωτικής απόφασης στο δήμο.
5. Αν αυτός που έχει εκλεγεί δήμαρχος αποποιηθεί την εκλογή του, αποβιώσει ή ακυρωθεί η εκλογή του στο διάστημα που μεσολαβεί μέχρι την εγκατάσταση των αρχών του δήμου, μετά την εγκατάστασή τους και μέχρι να εκλεγεί νέος δήμαρχος, σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 4, τα καθήκοντά του εκτελεί, ο σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού, που έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους και, σε περίπτωση ισοψηφίας, διενεργείται κλήρωση. Η προθεσμία της παραγράφου 1 για την εκλογή νέου δημάρχου αρχίζει από την ημερομηνία εγκατάστασης των αρχών του δήμου. Σε όλες τις προαναφερόμενες περιπτώσεις της παρούσας παραγράφου ο Επόπτης Ο.Τ.Α. εκδίδει διαπιστωτική πράξη.

Άρθρο 61**Υποχρεώσεις δημάρχου, αντιδημάρχου και μελών επιτροπών**

1. Ο δήμαρχος, ο αντιδήμαρχος και τα μέλη της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής κατά την άσκηση των καθηκόντων τους θα πρέπει:
  - α) να εκπληρώνουν ευσυνείδητα τις υποχρεώσεις τους και να ασκούν τα καθήκοντά τους με γνώμονα την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος,
  - β) να σέβονται και να διασφαλίζουν τα δικαιώματα των πολιτών και να μεριμνούν για την καθολική εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους προς το δήμο χωρίς διακρίσεις σε βάρος οποιουδήποτε προσώπου ή του κοινού συμφέροντος,
  - γ) να δηλώνουν κάθε προσωπικό συμφέρον (ιδιοκτησιακό ή οικογενειακό) που έχουν σε σχέση με θέματα του δήμου,
  - δ) να ενθαρρύνουν και να προωθούν κάθε μέτρο που προάγει τη διαφάνεια και την καταπολέμηση της διαφθοράς στο πλαίσιο άσκησης των καθηκόντων τους και λειτουργίας του δήμου.
2. Με ευθύνη των δημοτικών συμβουλίων σε κάθε δήμο:

α) καταρτίζονται κώδικες δεοντολογίας για τους αιρετούς εκπροσώπους τους εντός εξαμήνου από τη δημοσίευση της απόφασης του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του άρθρου 21 παρ. 3 του ν. 3731/2008 (ΦΕΚ 263 Α'),

β) διασφαλίζεται ότι οι κώδικες δεοντολογίας διανέμονται στους αιρετούς εκπροσώπους, τις κεντρικές αρχές, άλλους ενδιαφερόμενους φορείς και στο κοινό, χρησιμοποιώντας κάθε πρόσφορο μέσο, συμπεριλαμβανομένων και των τεχνολογιών της πληροφορικής και επικοινωνίας.

3. Ο δήμαρχος και ο αντιδήμαρχος υποχρεούνται να απαντούν εγγράφως ή προφορικά, στα ερωτήματα που τους υποβάλλουν τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου μέσα σε ένα (1) μήνα.

4. Ο δήμαρχος, ο αντιδήμαρχος και τα μέλη της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής είναι υποχρεωμένοι να υποβάλλουν την ετήσια δήλωση για την περιουσιακή τους κατάσταση σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και να τη δημοσιοποιούν με ανάρτηση στην ιστοσελίδα του δήμου.

5. Ο δήμαρχος και ο αντιδήμαρχος δεν επιτρέπεται να απουσιάσουν περισσότερο από τριάντα (30) ημέρες συνολικά κάθε χρόνο, χωρίς άδεια του δημοτικού συμβουλίου. Η απουσία αυτή μπορεί να παρατείνεται για εξαιρετικούς λόγους, έως τρεις (3) μήνες, με άδεια του συμβουλίου.

6. Ο δήμαρχος και ο αντιδήμαρχος είναι υποχρεωμένοι να κατοικούν στο δήμο με εξαίρεση τους δημάρχους και αντιδημάρχους των δήμων των Νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης.

Άρθρο 62

Σύσταση και λειτουργία Εκτελεστικής Επιτροπής

1. Σε όλους τους δήμους που έχουν περισσότερους από έναν αντιδημάρχους συνιστάται εκτελεστική επιτροπή στην οποία μετέχουν ο δήμαρχος και οι αντιδημάρχους. Η εκτελεστική επιτροπή είναι συλλογικό συντονιστικό και εκτελεστικό όργανο του δήμου και παρακολουθεί την εφαρμογή της δημοτικής πολιτικής σε όλους τους τομείς καθώς και την εφαρμογή του επιχειρησιακού σχεδίου του δήμου, του μεσοχρόνιου, ετήσιου και πενταετούς προγράμματος δράσης.

2. Πρόεδρος της εκτελεστικής επιτροπής είναι ο δήμαρχος.

Σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος του δημάρχου στην Εκτελεστική Επιτροπή προεδρεύει ο αντιδήμαρχος που έχει οριστεί αναπληρωτής του και σε περίπτωση μη ορισμού ο αντιδήμαρχος που εγγράφεται πρώτος στην απόφαση διορισμού των αντιδημάρχων.

Στις συνεδριάσεις καλούνται υποχρεωτικώς οι πρόεδροι των συμβουλίων κοινοτήτων άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων ή ο και οι πρόεδροι των κοινοτήτων έως τριακοσίων (300) κατοίκων, όταν συζητούνται θέματα που αφορούν ειδικώς την κοινότητά τους, καθώς και οι πρόεδροι των νομικών προσώπων του δήμου και άλλοι υπηρεσιακοί παράγοντες, όποτε τούτο κρίνεται αναγκαίο.

3. Υπάλληλος του δήμου τηρεί εγγράφως πρακτικά των συνεδριάσεων της εκτελεστικής επιτροπής.

Άρθρο 63

Αρμοδιότητες

Η εκτελεστική επιτροπή ασκεί τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) Παρακολουθεί την εκτέλεση των αποφάσεων του δημοτικού συμβουλίου.

β) Συντονίζει την κατάρτιση και παρακολουθεί την εκτέλεση του επιχειρησιακού προγράμματος, το οποίο και εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο.

γ) Καταρτίζει και εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο το τεχνικό πρόγραμμα του δήμου και έχει την ευθύνη της υλοποίησής του.

δ) Συγκεντρώνει και αξιολογεί τις προτάσεις των υπηρεσιών του δήμου στο πλαίσιο της προετοιμασίας για την κατάρτιση του προϋπολογισμού και εισηγείται το προσχέδιο του προϋπολογισμού και το ετήσιο πρόγραμμα δράσης προς την οικονομική επιτροπή.

ε) Έχει την ευθύνη για την πιστή εκτέλεση του προϋπολογισμού.

στ) Εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο τα σχέδια:

i) Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας,

ii) Κανονισμού μέτρησης και αξιολόγησης της απόδοσης των δημοτικών υπηρεσιών κατά την ισχύουσα νομοθεσία.

ζ) Εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο το Σχέδιο Χάρτας δικαιωμάτων και υποχρεώσεων δημοτών και κατοίκων και μεριμνά για την έκδοση, ενημέρωση και διακίνηση του Οδηγού του Δημότη, στον οποίο περιγράφονται οι διαδικασίες, οι όροι και οι προϋποθέσεις παροχής των υπηρεσιών του δήμου σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή.

η) Εισηγείται το σχέδιο του κανονισμού πληροφόρησης των πολιτών και του κανονισμού διαβούλευσης.

θ) Εισηγείται τα σχέδια αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών και φυσικών καταστροφών, σε εναρμόνιση με τα αντίστοιχα σχέδια της περιφέρειας και του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη.

ι) Παρακολουθεί, αξιολογεί και συντονίζει τη δράση των νομικών προσώπων και υπηρεσιών του δήμου και ενημερώνει σχετικά το δημοτικό συμβούλιο.

Άρθρο 64

Εκλογή προεδρείου δημοτικού συμβουλίου

1. Το προεδρείο του δημοτικού συμβουλίου εκλέγεται για διετή θητεία το πρώτο και το τρίτο έτος της δημοτικής περιόδου. Την πρώτη Κυριακή του Ιανουαρίου του έτους έναρξης της δημοτικής περιόδου και την πρώτη Κυριακή του Ιανουαρίου του τρίτου έτους αυτής, το δημοτικό συμβούλιο συνέρχεται προς τούτο, ύστερα από πρόσκληση του συμβούλου του επιτυχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους και, σε περίπτωση ισοψηφίας, εκείνου που είναι γραμμένος πρώτος κατά σειρά στην απόφαση του δικαστηρίου. Στη συνεδρίαση αυτή προεδρεύει ο σύμβουλος που συγκάλυψε το συμβούλιο, ο οποίος αναθέτει τα καθήκοντα του ειδικού γραμματέα του συμβουλίου σε έναν από τους υπαλλήλους του δήμου.

2. Το προεδρείο του δημοτικού συμβουλίου συγκροτείται από τον πρόεδρο, τον αντιπρόεδρο και τον γραμματέα, ως εξής:

α) Ο πρόεδρος προέρχεται από την παράταξη του εκλεγέντος δημάρχου, είτε αναδείχθηκε πρώτη είτε δεύτερη σε εκλογική δύναμη.

β) Ο αντιπρόεδρος προέρχεται από την παράταξη που αναδείχθηκε, αντίστοιχα, δεύτερη ή πρώτη σε εκλογική δύναμη, αλλά δεν ανέδειξε τον δήμαρχο.

γ) Ο γραμματέας προέρχεται από την τρίτη σε εκλογική δύναμη παράταξη. Σε περίπτωση που δεν υπάρχουν άλλες παρατάξεις, πλην αυτών των περιπτώσεων α' και β', ο γραμματέας προέρχεται από την παράταξη της περίπτωσης α'.

3. Ο πρόεδρος, ο αντιπρόεδρος και ο γραμματέας του δημοτικού συμβουλίου εκλέγονται κατά τη συνεδρίαση της παραγράφου 1, χωριστά και με μυστική ψηφοφορία, σύμφωνα με την ακόλουθη διαδικασία:

α) Πρώτα καλούνται οι δημοτικοί σύμβουλοι που ανήκουν στην παράταξη του δημάρχου και εκλέγουν με μυστική ψηφοφορία έναν εξ αυτών ως προτεινόμενο για το αξίωμα του προέδρου του δημοτικού συμβουλίου. Υποψήφιος για το αξίωμα αυτό εκλέγεται όποιος συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών της παράταξης. Εάν κανείς από τους ενδιαφερόμενους δεν συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία, τότε η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται. Εάν και κατά τη δεύτερη αυτή ψηφοφορία δεν συγκεντρωθεί η απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών της παράταξης ή υπάρξει ισοψηφία, τότε διενεργείται και τρίτη ψηφοφορία μεταξύ των δύο επικρατέστερων υποψήφιων. Κατά την τρίτη

ψηφοφορία εκλέγεται όποιος συγκεντρώσει τη σχετική πλειοψηφία των παρόντων. Σε περίπτωση ισοψηφίας γίνεται κλήρωση. Την κλήρωση διενεργεί ο προεδρεύων σύμβουλος. β) Έπειτα καλούνται οι δημοτικοί σύμβουλοι που ανήκουν στην παράταξη της περίπτωσης β' της παραγράφου 2 και εκλέγουν με μυστική ψηφοφορία έναν εξ αυτών ως προτεινόμενο για το αξίωμα του αντιπροέδρου του δημοτικού συμβουλίου, με την ίδια διαδικασία.

γ) Εν συνεχεία καλούνται οι δημοτικοί σύμβουλοι που ανήκουν στην παράταξη της περίπτωσης γ' της παραγράφου 2 και εκλέγουν με μυστική ψηφοφορία έναν εξ αυτών ως προτεινόμενο για το αξίωμα του γραμματέα του δημοτικού συμβουλίου, με την ίδια διαδικασία.

Σε περίπτωση που για οποιαδήποτε από τις ανωτέρω θέσεις δεν υπάρξει υποψηφιότητα προερχόμενη από την αντίστοιχη παράταξη, τότε καλείται το σύνολο του σώματος, προκειμένου να εκλέξει μεταξύ του συνόλου των δημοτικών συμβούλων τον προτεινόμενο για το αξίωμα για το οποίο ελλείπει υποψήφιος, με την διαδικασία της περίπτωσης Α'.

δ) Μετά την εκλογή του προτεινόμενου υποψηφίου για καθένα από τα αξιώματα του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου, το δημοτικό συμβούλιο καλείται να επικυρώσει με ψηφοφορία την εκλογή του υποδειχθέντος υποψηφίου για κάθε αξίωμα.

Ο υποδειχθείς υποψήφιος για κάθε αξίωμα θεωρείται ότι εκλέχθηκε, αν δεν υποβληθεί διαφορετική πρόταση ή εάν καμία από τις διαφορετικές προτάσεις που τυχόν υποβληθούν, σύμφωνα με την παράγραφο 2, κατά τη μυστική ψηφοφορία που διεξάγεται και στην οποία μετέχει και ο αρχικώς υποδειχθείς υποψήφιος, δεν καταφέρει να συγκεντρώσει τα δύο τρίτα (2/3) του συνολικού αριθμού των μελών του δημοτικού συμβουλίου.

4. Αν, για οποιονδήποτε λόγο, το συμβούλιο δεν συγκληθεί, όπως ορίζει η παράγραφος 1, συνέρχεται χωρίς πρόσκληση, για την πρώτη θητεία του Προέδρου δημοτικού συμβουλίου, την πρώτη Κυριακή του Ιανουαρίου του έτους έναρξης της δημοτικής περιόδου, στις 10:00 π.μ., στην αίθουσα συνεδριάσεων του δημοτικού συμβουλίου και, για τη δεύτερη θητεία του Προέδρου δημοτικού συμβουλίου, την πρώτη Κυριακή του μηνός Ιανουαρίου του τρίτου έτους αυτής, στις 10:00 π.μ., στη αίθουσα συνεδριάσεων του δημοτικού συμβουλίου. Αν ο σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που πλειοψήφησε απουσιάζει, τον αντικαθιστά ένας σύμβουλος του ίδιου συνδυασμού, κατά τη σειρά της επιτυχίας που προκύπτει από την απόφαση του δικαστηρίου.

5. Αν δεν επιτευχθεί εκλογή για οποιονδήποτε λόγο ή η συνεδρίαση ματαιωθεί, επειδή δεν σχηματίστηκε απαρτία, η συνεδρίαση επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή και εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων. Αν και στη δεύτερη συνεδρίαση δεν επιτευχθεί εκλογή ή η συνεδρίαση ματαιωθεί, επειδή δεν σχηματίστηκε απαρτία, θεωρείται ότι εκλέγονται, ανάλογα με την περίπτωση, οι σύμβουλοι που έλαβαν κατά σειρά τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης, σύμφωνα με τη δικαστική απόφαση που τους ανακήρυξε, από την αντίστοιχη παράταξη σύμφωνα με την παράγραφο 2. Αν δεν υπάρχουν σύμβουλοι των παρατάξεων που προβλέπονται στην παράγραφο 2, οι θέσεις καταλαμβάνονται από τους συμβούλους της παράταξης του δημάρχου, που έλαβαν κατά σειρά τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης, σύμφωνα με την ίδια δικαστική απόφαση.

6. Τα πρακτικά της εκλογής διαβιβάζονται μέσα σε προθεσμία πέντε (5) ημερών από τη διενέργεια της εκλογής στον Επόπτη Ο.Τ.Α., ο οποίος, αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από προσφυγή δημότη ενώπιόν του, η οποία ασκείται εντός αποκλειστικής προθεσμίας πέντε (5) ημερών από τη διενέργεια της εκλογής, αποφαινεται, μέσα σε πέντε (5) ημέρες το αργότερο αφότου παρέλαβε τα πρακτικά, για τη νομιμότητα της εκλογής.

7. Αν ακυρωθεί οποιαδήποτε εκλογή για τα ανωτέρω αξιώματα, επαναλαμβάνεται την πρώτη Κυριακή, μετά την παραλαβή της ακυρωτικής απόφασης.

8. Η παραίτηση από το αξίωμα του προέδρου, αντιπροέδρου και του γραμματέα του δημοτικού συμβουλίου υποβάλλεται στο δημοτικό συμβούλιο και γίνεται οριστική, αφότου πληρωθεί η αντίστοιχη θέση. Ο παραιτούμενος παραμένει σύμβουλος.

Στην ίδια συνεδρίαση, η οποία πραγματοποιείται την πρώτη Κυριακή μετά την υποβολή της παραίτησης, με τη διαδικασία των προηγούμενων παραγράφων, το συμβούλιο προβαίνει, κατά περίπτωση, στην εκλογή νέου προέδρου, αντιπροέδρου ή γραμματέα.

9. Η εκλογή στη θέση του αντιπροέδρου και του γραμματέα του δημοτικού συμβουλίου δεν συνεπάγεται κώλυμα συμμετοχής στις επιτροπές του δημοτικού συμβουλίου.

Άρθρο 65

Αρμοδιότητες του δημοτικού συμβουλίου

1. Το δημοτικό συμβούλιο αποφασίζει για όλα τα θέματα που αφορούν το δήμο, εκτός από εκείνα που ανήκουν εκ του νόμου στην αρμοδιότητα του δημάρχου ή άλλου οργάνου του δήμου ή το ίδιο το δημοτικό συμβούλιο μεταβίβασε σε επιτροπή του.
2. Το δημοτικό συμβούλιο εκφράζει τις θέσεις του σε θέματα τοπικού ενδιαφέροντος και γνωμοδοτεί όποτε δημόσιες αρχές ή αρμόδια όργανα ζητούν τη γνώμη του.
3. Ορίζει τους φόρους, τα τέλη, τα δικαιώματα και τις εισφορές.
4. Καταρτίζει με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του τον κανονισμό λειτουργίας του, με βάση τον πρότυπο κανονισμό του άρθρου 67 του παρόντος.
Αν δεν έχει θεσπισθεί κανονισμός λειτουργίας από το δημοτικό συμβούλιο, τότε ισχύει ο εν λόγω πρότυπος κανονισμός.
5. Ένα (1) μήνα πριν από τη διενέργεια των εκλογών και μέχρι την εγκατάσταση των νέων δημοτικών αρχών, το δημοτικό συμβούλιο αποφασίζει μόνο για θέματα που αναφέρονται σε έκτακτες περιπτώσεις εξαιρετικά επείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης, καθώς και για θέματα που αφορούν στην υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων έργων.
6. Το δημοτικό συμβούλιο μπορεί με απόφασή του να μεταβιβάζει στην οικονομική επιτροπή και στην επιτροπή ποιότητας ζωής αρμοδιότητές του σχετικές με το αντικείμενό τους.

Άρθρο 66

Δημοτικές παρατάξεις

1. Οι δημοτικοί σύμβουλοι έχουν απεριόριστο το δικαίωμα της γνώμης και της ψήφου κατά συνείδηση.
2. Τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου ανήκουν σε δημοτικές παρατάξεις, ανάλογα με το συνδυασμό με τον οποίο έχουν εκλεγεί.
3. Επικεφαλής της δημοτικής παράταξης είναι ο σύμβουλος που ήταν υποψήφιος δήμαρχος και, στην περίπτωση θανάτου, παραίτησης, ανεξαρτητοποίησης, διαγραφής ή αδυναμίας του, ο σύμβουλος που εκλέγεται από την πλειοψηφία των δημοτικών συμβούλων που ανήκουν στην παράταξη.
4. Μέλος του δημοτικού συμβουλίου μπορεί με γραπτή δήλωσή του προς το προεδρείο να ανεξαρτητοποιηθεί από τη δημοτική παράταξη, με την οποία έχει εκλεγεί.
5. Εάν η δημοτική παράταξη έχει τουλάχιστον τρία (3) μέλη, με αιτιολογημένη απόφαση και με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) αυτών, είναι δυνατόν να διαγραφεί σύμβουλος, ο οποίος είναι μέλος της.
6. Μέλος του δημοτικού συμβουλίου που ανεξαρτητοποιήθηκε ή διαγράφηκε από την παράταξή του, μπορεί να ενταχθεί σε άλλη, με γραπτή δήλωση που υποβάλλεται στο προεδρείο του δημοτικού συμβουλίου και υπογράφεται από τον ίδιο και τα δύο τρίτα (2/3) τουλάχιστον των μελών της παράταξης στην οποία προσχωρεί, εφόσον αυτή έχει τουλάχιστον τρία (3) μέλη, ή από όλα τα μέλη της παράταξης στην οποία προσχωρεί, εφόσον αυτή έχει λιγότερα από τρία (3) μέλη.
7. Υφιστάμενες παρατάξεις μπορούν να συνενωθούν σχηματίζοντας νέα παράταξη, με γραπτή δήλωση προς το προεδρείο του δημοτικού συμβουλίου, την οποία υπογράφει το σύνολο των μελών των συνενούμενων παρατάξεων.

8. Το μέλος που ανεξαρτητοποιήθηκε ή διαγράφηκε από την παράταξή του, εκτός από την περίπτωση της παραγράφου 7, δεν μπορεί να εξακολουθήσει να είναι μέλος του προεδρείου, όπου εκλέχτηκε ως μέλος της παράταξης από την οποία ανεξαρτητοποιήθηκε ή διαγράφηκε. Είναι δυνατή, όμως, η επανένταξή του στην παράταξη από την οποία ανεξαρτητοποιήθηκε ή διαγράφηκε, εφόσον τούτο γίνει δεκτό από τα δύο τρίτα (2/3) των μελών, προκειμένου για παρατάξεις που έχουν τουλάχιστον τρία (3) μέλη και από όλα τα μέλη, προκειμένου για παρατάξεις με λιγότερα από τρία (3) μέλη.

9. Για την αποδοτικότερη λειτουργία των δημοτικών παρατάξεων η δημοτική αρχή οφείλει να παραχωρεί σε αυτές κατάλληλα εξοπλισμένο χώρο, καθώς και γραμματειακή υποστήριξη.

Άρθρο 67

Σύγκληση του δημοτικού συμβουλίου

1. Το δημοτικό συμβούλιο συνεδριάζει ύστερα από πρόσκληση του προέδρου τουλάχιστον μία φορά το μήνα. Η συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου είναι δημόσια, εκτός αν ληφθεί απόφαση με πλειοψηφία των τριών πέμπτων (3/5) του συνολικού αριθμού των μελών του, η οποία αιτιολογείται ειδικά και απαγγέλλεται σε δημόσια συνεδρίαση, ότι η συνεδρίαση πρέπει να διεξαχθεί κεκλεισμένων των θυρών.

2. Ο πρόεδρος καλεί επίσης το συμβούλιο σε συνεδρίαση με γραπτή πρόσκληση, στην οποία αναφέρονται τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, όποτε το ζητήσει ο δήμαρχος ή η οικονομική ή η επιτροπή ποιότητας ζωής ή το ένα τρίτο (1/3) τουλάχιστον του συνολικού αριθμού των μελών του συμβουλίου. Στην τελευταία περίπτωση απαιτείται γραπτή αίτηση, στην οποία αναφέρονται τα θέματα που θα συζητηθούν. Στην ίδια περίπτωση δεν μπορεί να επανυποβληθεί αίτημα για το ίδιο θέμα, πριν παρέλθουν δύο (2) μήνες, αφότου εκδόθηκε απορριπτική απόφαση του συμβουλίου, εκτός εάν γίνεται επίκληση νεότερων στοιχείων.

Αν κατά τον υπολογισμό του ενός τρίτου (1/3) προκύπτει δεκαδικός αριθμός, τότε ο αριθμός αυτός στρογγυλοποιείται στην αμέσως μεγαλύτερη μονάδα εφόσον πρόκειται για υποδιαίρεση μεγαλύτερη ή ίση του ημίσεως (0,5).

Αν το συμβούλιο δεν προσκληθεί το αργότερο μέχρι την έκτη ημέρα από την υποβολή της αίτησης, συνέρχεται ύστερα από πρόσκληση εκείνων που υπέβαλαν την αίτηση και αποφασίζει για τα θέματα, για τα οποία είχε ζητηθεί η σύγκλησή του.

3. Αν ο πρόεδρος παραλείψει αδικαιολόγητα δύο συνεχείς φορές να καλέσει το συμβούλιο, μπορεί να τεθεί σε αργία και σε περίπτωση υποτροπής μπορεί να κηρυχθεί έκπτωτος από το αξίωμα του προέδρου με απόφαση του Επόπτη Ο.Τ.Α., σύμφωνα με την πειθαρχική διαδικασία του άρθρου 234 του παρόντος.

4. Η πρόσκληση δημοσιεύεται αυθημερόν στην ιστοσελίδα του δήμου και κοινοποιείται στους συμβούλους, με κάθε πρόσφορο μέσο, τρεις (3) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από την ημέρα που ορίζεται για τη συνεδρίαση.

Οι δημοτικοί σύμβουλοι αμέσως μετά την εγκατάσταση των δημοτικών αρχών οφείλουν να δηλώσουν στον πρόεδρο του δημοτικού συμβουλίου τη διεύθυνση κατοικίας τους και τη διεύθυνση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου τους. Αν δεν κατοικούν στην περιφέρεια του δήμου, οφείλουν επίσης να ορίσουν με την ίδια δήλωση αντίκλητο στην έδρα του δήμου, στον οποίο επιδίδονται οι προσκλήσεις για τις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου, καθώς και να ορίσουν με την ίδια δήλωση οποιοδήποτε, κατά την επιλογή τους, πρόσφορο μέσο για τη γνωστοποίηση των ανωτέρω προσκλήσεων. Οι προσκλήσεις για τις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου και οι εισηγήσεις των θεμάτων, γνωστοποιούνται έγκυρα με οποιονδήποτε από τους παραπάνω τρόπους.

5. Σε κατεπείγουσες περιπτώσεις, η πρόσκληση αυτή μπορεί να επιδοθεί ή να γνωστοποιηθεί την ημέρα της συνεδρίασης. Στην πρόσκληση πρέπει να αναφέρεται ο λόγος

για τον οποίο η συνεδρίαση έχει κατεπείγοντα χαρακτήρα. Πριν από τη συζήτηση το συμβούλιο αποφαινεται για το κατεπείγον των θεμάτων.

6. Στις συνεδριάσεις του συμβουλίου προσκαλείται ο δήμαρχος, αλλιώς η συνεδρίαση είναι άκυρη. Ο δήμαρχος μετέχει στις συζητήσεις του συμβουλίου χωρίς ψήφο. Έχει το δικαίωμα να εκφράζει τις απόψεις του κατά προτεραιότητα. Όταν ο δήμαρχος απουσιάζει ή κωλύεται, αναπληρώνεται νομίμως. Στην περίπτωση όμως αυτή ο αναπληρωτής δεν στερείται του δικαιώματος της ψήφου κατά τη λήψη αποφάσεων από το συμβούλιο. Στις συνεδριάσεις των δημοτικών συμβουλίων λαμβάνουν το λόγο, εκτός του δημάρχου και του αρμόδιου αντιδημάρχου, οι επικεφαλής των παρατάξεων και ειδικοί αγορητές ανά θέμα, που ορίζονται από τις παρατάξεις με σχετική γραπτή δήλωσή τους στο προεδρείο πριν την έναρξη της συνεδρίασης. Με τον ίδιο τρόπο μπορούν να εγγραφούν ως ομιλητές και δημοτικοί σύμβουλοι που επιθυμούν να τοποθετηθούν ανά θέμα. Με τον κανονισμό λειτουργίας του δημοτικού συμβουλίου, επιβάλλονται πάντως αντίστοιχοι χρονικοί περιορισμοί για τις αγορεύσεις και τις συζητήσεις στο δημοτικό συμβούλιο, για τον δήμαρχο, τους αντιδημάρχους, τους επικεφαλής των παρατάξεων, τους ειδικούς αγορητές και τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου.

7. Ο πρόεδρος καταρτίζει την ημερήσια διάταξη. Στην ημερήσια διάταξη αναγράφονται υποχρεωτικά και όλα τα θέματα που προτείνει ο δήμαρχος, η εκτελεστική επιτροπή, καθώς και η οικονομική επιτροπή και η επιτροπή ποιότητας ζωής. Το δημοτικό συμβούλιο έχει δικαίωμα να αποφασίζει, μετά από σχετική πρόταση-εισήγηση του προέδρου ή του δημάρχου ή συμβούλου επικεφαλής δημοτικής παράταξης και χωρίς συζήτηση, με την πλειοψηφία των παρόντων μελών του, ότι ένα θέμα το οποίο δεν είναι γραμμένο στην ημερήσια διάταξη είναι κατεπείγον, να το συζητήσει και να πάρει απόφαση γι' αυτό πριν από την έναρξη της συζήτησης των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης. Κατά προτεραιότητα και πάντα μετά τον δήμαρχο εκφράζουν τις απόψεις τους οι επικεφαλής των παρατάξεων, σύμφωνα με τη σειρά εκλογής.

8. Στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου, όταν συζητούνται θέματα που αφορούν κοινότητα ή κοινότητες του δήμου, προσκαλούνται και οι πρόεδροι των συμβουλίων ή οι πρόεδροι των αντίστοιχων κοινοτήτων, οι οποίοι, στην περίπτωση αυτή, μετέχουν στη συζήτηση με δικαίωμα ψήφου.

9. Με απόφασή του, η οποία λαμβάνεται με απλή πλειοψηφία των παρόντων μελών του, το δημοτικό συμβούλιο μπορεί να επιτρέψει να λάβουν το λόγο εκπρόσωποι φορέων ή πολίτες που παρευρίσκονται στη συνεδρίαση, εφόσον το ζητήσουν.

10. Αν κάποιο μέλος του δημοτικού συμβουλίου αρνηθεί ψήφο ή δώσει λευκή ψήφο, λογίζεται ως παρόν κατά τη συνεδρίαση, μόνο για το σχηματισμό της απαρτίας. Τόσο η άρνηση ψήφου, όσο και η λευκή ψήφος δεν υπολογίζονται στην καταμέτρηση θετικών και αρνητικών ψήφων. Τα μέλη του συμβουλίου που ήταν παρόντα κατά την έναρξη της συνεδρίασης και με την παρουσία τους υπήρξε απαρτία, ακόμα και αν αποχωρήσουν, λογίζονται ως παρόντα μέχρι το τέλος της συνεδρίασης, ως προς την ύπαρξη απαρτίας. Η απαρτία αυτή θεωρείται ότι συντρέχει για όλα τα θέματα που περιλαμβάνονται στην ημερήσια διάταξη της συνεδρίασης. Στην περίπτωση αυτή, για τη λήψη απόφασης για κάθε συγκεκριμένο θέμα, η απαιτούμενη πλειοψηφία δεν υπολογίζεται επί των πραγματικά παρόντων μελών κατά τη ψηφοφορία, αλλά βάσει του αριθμού των μελών που απαιτούνται για την απαρτία. Για τις συνεδριάσεις τηρούνται πρακτικά.

11. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, εκδίδεται πρότυπος κανονισμός λειτουργίας του δημοτικού συμβουλίου, ο οποίος δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

12. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις το δημοτικό συμβούλιο μπορεί να συνεδριάζει, εκτός της έδρας του, στην έδρα οποιασδήποτε κοινότητας του δήμου, ύστερα από απόφαση της απόλυτης πλειοψηφίας του συνόλου των μελών του.

Άρθρο 68

Υποχρεώσεις των δημοτικών συμβούλων

1. Οι δημοτικοί σύμβουλοι έχουν υποχρέωση να μετέχουν σε όλες τις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου και των επιτροπών του, στις οποίες έχουν εκλεγεί, καθώς και να εκτελούν με επιμέλεια τα καθήκοντά τους και κάθε εργασία που τους αναθέτει νόμιμα το συμβούλιο.
2. Ο δημοτικός σύμβουλος εκφράζει τη γνώμη του και ψηφίζει κατά συνείδηση, αποβλέποντας πάντοτε στην εξυπηρέτηση του συμφέροντος του συνόλου των δημοτών.
3. Σε σύμβουλο που απουσιάζει αδικαιολόγητα σε τρεις (3) συνεχείς συνεδριάσεις, μπορεί να επιβληθεί, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 234 του παρόντος, η πειθαρχική ποινή της αργίας και σε περίπτωση υποτροπής μπορεί να επιβληθεί η πειθαρχική ποινή της έκπτωσης. Σύμβουλος, που επιθυμεί να μην εκτελεί τις υποχρεώσεις του για διάστημα που υπερβαίνει τις τριάντα (30) ημέρες, πρέπει να έχει τη σύμφωνη γνώμη του συμβουλίου.
4. Σε σύμβουλο που δεν εκτελεί τις υποχρεώσεις του για διάστημα που υπερβαίνει τους τρεις (3) συνεχείς μήνες, χωρίς την άδεια του συμβουλίου, μπορεί να επιβληθεί, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 234 του παρόντος, η πειθαρχική ποινή της αργίας ή η πειθαρχική ποινή της έκπτωσης με απόφαση του Ελεγκτή Νομιμότητας.
5. Ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου υποχρεούται να ενημερώνει γραπτώς τον Ελεγκτή Νομιμότητας για κάθε περίπτωση αδικαιολόγητης απουσίας συμβούλου σε τρεις συνεχείς συνεδριάσεις, καθώς και σε κάθε περίπτωση μη εκτέλεσης των υποχρεώσεων συμβούλου για διάστημα μεγαλύτερο από τρεις (3) συνεχείς μήνες. Η παράλειψη αυτής της υποχρέωσης από τον πρόεδρο του δημοτικού συμβουλίου αποτελεί σοβαρή παράβαση καθήκοντος.

Άρθρο 69

Λειτουργία του δημοτικού συμβουλίου

1. Ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου διευθύνει τη συζήτηση και λαμβάνει κάθε κατάλληλο μέτρο για την ευταξία της συνεδρίασης. Μπορεί να ζητήσει και την αποβολή κάθε προσώπου που διαταράσσει τη συνεδρίαση.
2. Αν ο πρόεδρος απουσιάζει ή κωλύεται, τον αναπληρώνει ο αντιπρόεδρος. Αν απουσιάζει ή κωλύεται και ο αντιπρόεδρος, όποιος από τους παρόντες συμβούλους του επιτυχόντος συνδυασμού έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους και, σε περίπτωση ισοψηφίας, όποιος είναι γραμμένος πρώτος στην απόφαση του δικαστηρίου, ασκεί τα καθήκοντα του προέδρου.
3. Κάθε δημοτικός σύμβουλος μπορεί να ζητά από τον δήμαρχο, την οικονομική επιτροπή και την επιτροπή ποιότητας ζωής πληροφορίες και συγκεκριμένα στοιχεία, που είναι χρήσιμα για την άσκηση των καθηκόντων του. Ο δήμαρχος οφείλει να παρέχει τις πληροφορίες εντός μηνός.

Το δημοτικό συμβούλιο, δια του προέδρου του, δύναται να καλεί στη συνεδρίαση δημοτικούς υπαλλήλους ή ιδιώτες για να του δώσουν πληροφορίες σχετικές με τα θέματα που συζητούνται. Η παρουσία των καλούμενων υπαλλήλων είναι υποχρεωτική και σε αυτούς καταβάλλεται, για την παράστασή τους, ενώπιον του δημοτικού συμβουλίου, αποζημίωση αντίστοιχη με εκείνη που λαμβάνουν τα μέλη συλλογικών οργάνων, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 17 του ν. 3205/2003 (ΦΕΚ 297 Α'), όπως ισχύει.

Άρθρο 70

Επιτροπές του δημοτικού συμβουλίου

1. Το δημοτικό συμβούλιο μπορεί, κατόπιν εισήγησης του προέδρου του, να συγκροτεί επιτροπές για την επεξεργασία και την εισήγηση ενώπιόν του θεμάτων της αρμοδιότητάς του.

2. Στις επιτροπές προεδρεύει δημοτικός σύμβουλος που ορίζεται με την απόφαση της συγκρότησης. Σε αυτές μετέχουν σύμβουλοι που προτείνονται από όλες τις δημοτικές παρατάξεις του δημοτικού συμβουλίου, υπάλληλοι της αρμόδιας διεύθυνσης του δήμου, καθώς και ιδιώτες εμπειρογνώμονες στα θέματα της επιτροπής και εκπρόσωποι κοινωνικών φορέων της περιοχής.

3. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου που λαμβάνεται με την πλειοψηφία των δυο τρίτων (2/3) του συνόλου των μελών του, είναι δυνατή η καταβολή εξόδων κίνησης και ημερήσιας αποζημίωσης, σε ιδιώτες μέλη επιτροπών, που συγκροτούνται από το συμβούλιο, για μετακινήσεις στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, οι οποίες γίνονται για εκτέλεση υπηρεσίας, σχετικής με το έργο τους. Το ύψος της ημερήσιας αποζημίωσης για τις μετακινήσεις στο εσωτερικό καθορίζεται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Το ύψος της ημερήσιας αποζημίωσης και τα έξοδα κίνησης στο εξωτερικό καθορίζονται σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες σχετικές διατάξεις.

4. Θέματα που έχουν εγγραφεί στην ημερήσια διάταξη, ύστερα από πρόταση του δημάρχου ή του ενός πέμπτου (1/5) των μελών του δημοτικού συμβουλίου, μπορούν να παραπεμφθούν σε επιτροπή με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, με την οποία καθορίζεται και προθεσμία για την υποβολή σχετικής μελέτης ή εισηγήσεως. Θέματα που εισάγει προς συζήτηση η οικονομική επιτροπή ή η επιτροπή ποιότητας ζωής, παραπέμπονται σε επιτροπή μόνο αν τη σχετική απόφαση λάβει η απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του δημοτικού συμβουλίου.

Πλην των ανωτέρω θεμάτων, ο πρόεδρος δύναται να παραπέμψει σε επιτροπή οποιοδήποτε άλλο θέμα και πριν από την εγγραφή του στην ημερήσια διάταξη.

Άρθρο 70Α

Δημοτική Επιτροπή Ισότητας

1. Σε κάθε δήμο συνιστάται Δημοτική Επιτροπή Ισότητας, η οποία είναι συμβουλευτικό, προς το δημοτικό συμβούλιο, όργανο με τις εξής αρμοδιότητες:

α) σε συνεργασία με την αρμόδια υπηρεσία του δήμου, συμμετέχει και υποστηρίζει την ένταξη της ισότητας των φύλων στις πολιτικές του δήμου, εισηγείται και συμμετέχει στην εκπόνηση σχεδίων δράσης για την ισότητα των φύλων σε τοπικό επίπεδο,

β) διατυπώνει προτάσεις και εισηγείται προς τα αρμόδια όργανα του δήμου, τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων σε όλους τους τομείς της οικονομικής, πολιτικής και κοινωνικής ζωής,

γ) συνεργάζεται με την Περιφερειακή Επιτροπή Ισότητας των Φύλων, τις αρμόδιες, κατά περίπτωση, υπηρεσιακές μονάδες του δήμου και με δομές και συλλογικότητες που δραστηριοποιούνται στο πεδίο της προώθησης θεμάτων ισότητας των φύλων και δικαιωμάτων των γυναικών σε τοπικό επίπεδο,

δ) συνεργάζεται με τις δομές του Δικτύου της ΓΓΙΦ για την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών, καθώς και με φορείς της κοινωνίας των πολιτών.

2. Η Δημοτική Επιτροπή Ισότητας συγκροτείται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου και αποτελείται από τα εξής μέλη:

α. Έναν (1) Αντιδήμαρχο ή εντεταλμένο ή δημοτικό/ή σύμβουλο ως Πρόεδρο.

β. Έναν (1) δημοτικό/ή σύμβουλο των λοιπών παρατάξεων του δημοτικού συμβουλίου.

γ. Έναν (1) υπάλληλο της Κοινωνικής Υπηρεσίας ή της Υπηρεσιακής Μονάδας Κοινωνικής Πολιτικής και Πολιτικών Ισότητας των Φύλων του δήμου.

δ. Έναν (1) εκπρόσωπο της Ένωσης Συλλόγων Γονέων του δήμου.

ε. Έναν (1) εκπρόσωπο τοπικού επαγγελματικού/εμπορικού συλλόγου ή συνεταιριστικής οργάνωσης.

στ. Έναν (1) εκπρόσωπο τοπικού γυναικείου/φεμινιστικού συλλόγου/φεμινιστικής οργάνωσης ή μη κυβερνητικής οργάνωσης με δράση στα θέματα της ισότητας των φύλων.

ζ. Δύο (2) εμπειρογνώμονες δημότες με ισότιμη εκπροσώπηση των φύλων.

Τα μέλη της Επιτροπής δεν λαμβάνουν για τη συμμετοχή τους σε αυτή κανενός είδους αμοιβή ή αποζημίωση.

Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου καθορίζονται ο τρόπος επιλογής των μελών, η λειτουργία της και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα για την οργάνωση της Επιτροπής.

Άρθρο 71

Δημοτικό κατάστημα, βιβλία, αρχεία και ιστοσελίδα

1. Οι δήμοι είναι υποχρεωμένοι να έχουν ιδιαίτερο κατάστημα για τη στέγαση και τη λειτουργία των υπηρεσιών τους.
2. Κάθε δήμος τηρεί τα βιβλία και τα αρχεία που είναι αναγκαία για την άσκηση των αρμοδιοτήτων του. Αυτά ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Με όμοια απόφαση μπορεί να ορίζονται οι προδιαγραφές και ο τρόπος ψηφιακής τήρησης βιβλίων και αρχείων.
3. Ο δήμος διαθέτει επίσημη ιστοσελίδα. Σε αυτήν, πέραν από όσα ειδικότερα αναφέρονται στον παρόντα νόμο, αναρτώνται σε κάθε περίπτωση όλες οι αποφάσεις των οργάνων του, σύμφωνα με τα όσα ειδικότερα ορίζονται στην ισχύουσα νομοθεσία. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης μπορούν να ορίζονται ειδικότερες τεχνικές και άλλες προδιαγραφές ως προς τη σύνθεση, το περιεχόμενο, την προσβασιμότητα και γενικότερα τη δημιουργία, συντήρηση, ανανέωση και λειτουργία της ιστοσελίδας του δήμου.

Άρθρο 72

Οικονομική επιτροπή - Αρμοδιότητες

1. Η οικονομική επιτροπή είναι όργανο παρακολούθησης και ελέγχου της οικονομικής λειτουργίας του δήμου. Ειδικότερα έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:
  - α) συντάσσει τον προϋπολογισμό του δήμου,
  - β) ελέγχει την υλοποίηση του προϋπολογισμού και υποβάλλει ανά τρίμηνο έκθεση προς το δημοτικό συμβούλιο, στην οποία παρουσιάζεται η κατάσταση των εσόδων και εξόδων του δήμου. Η έκθεση αυτή στην οποία καταχωρούνται και τυχόν παρατηρήσεις της μειοψηφίας, δημοσιεύεται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα του δήμου,
  - γ) προελέγχει τον απολογισμό,
    - δ1) Αποφασίζει αιτιολογημένα για τις περιπτώσεις απευθείας ανάθεσης προμηθειών, παροχής υπηρεσιών, εκπόνησης μελετών και εκτέλεσης έργων σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις.
    - δ2) Αποφασίζει αιτιολογημένα τροποποίηση άπαξ έως πέντε τοις εκατό (5%) του φυσικού ή οικονομικού αντικειμένου, συμβάσεων ποσού έως εκατόν είκοσι χιλιάδων (120.000) ευρώ, πλέον Φ.Π.Α. σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Στις συμβάσεις του προηγούμενου εδαφίου εγκρίνει το πρωτόκολλο παραλαβής με αιτιολογημένη απόφασή της.
  - ε) με την επιφύλαξη της παραγράφου 4 του παρόντος, καταρτίζει τους όρους, συντάσσει τη διακήρυξη, διεξάγει και κατακυρώνει όλες τις δημοπρασίες σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Για τη διεξαγωγή των δημοπρασιών και την αξιολόγηση των προσφορών μπορεί να συγκροτεί επιτροπές, από μέλη της, δημοτικούς ή δημόσιους υπαλλήλους ή ειδικούς επιστήμονες,
  - στ) μελετά την ανάγκη συνάψεως δανείων, καταρτίζει τους όρους τους και εισηγείται σχετικά στο δημοτικό συμβούλιο,
  - ζ) εισηγείται προς το δημοτικό συμβούλιο την επιβολή τελών, δικαιωμάτων και εισφορών,
  - η) αποφασίζει για την αποδοχή κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών,
  - θ) εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο ετήσιο σχέδιο διαχείρισης και αξιοποίησης της περιουσίας του δήμου. Παρακολουθεί την υλοποίηση του εν λόγω σχεδίου και ενημερώνει το δημοτικό συμβούλιο,
  - ι) αποφασίζει για ζητήματα διαφάνειας και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης,

ια) εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο τα σχέδια κανονιστικών αποφάσεων του δήμου, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 73 παρ.1Β ν) και παρακολουθεί την υλοποίησή τους,

ιβ) αποφασίζει για την υποβολή προσφυγών στις διοικητικές αρχές,

ιγ) αποφασίζει για την άσκηση ή μη όλων των ένδικων βοηθημάτων και των ένδικων μέσων, καθώς και για την παραίτηση από αυτά

ιδ) αποφασίζει για το δικαστικό συμβιβασμό και τον εξώδικο συμβιβασμό ή κατάργηση δίκης που έχουν αντικείμενο μέχρι του ποσού των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ και εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο για τον εξώδικο συμβιβασμό ή την κατάργηση δίκης που έχουν αντικείμενο που υπερβαίνει το παραπάνω ποσό

ιε) αποφασίζει για την πρόσληψη πληρεξουσίου δικηγόρου και για την ανάκληση της πληρεξουσιότητάς του, σε όσους δήμους, είτε δεν έχουν προσληφθεί δικηγόροι, με μηνιαία αντιμισθία, είτε αυτοί που έχουν προσληφθεί δεν έχουν δικαίωμα να παρίστανται σε ανώτατα δικαστήρια.

Μπορεί επίσης να αναθέτει την παροχή γνωμοδοτήσεων, μόνο εφόσον δεν έχουν προσληφθεί δικηγόροι, με μηνιαία αντιμισθία. Με απόφασή της είναι δυνατή, κατ' εξαίρεση, η ανάθεση σε δικηγόρο, εξώδικου ή δικαστικού χειρισμού, ανά υπόθεση, ζητημάτων, τα οποία έχουν ιδιαίτερη σημασία για τα συμφέροντα του δήμου και απαιτούν εξειδικευμένη γνώση ή εμπειρία. Στις περιπτώσεις αυτές η αμοιβή του δικηγόρου ορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 281 του Κ.Δ.Κ..

2. Για τις περιπτώσεις ιβ', ιγ' και ιδ' της προηγούμενης παραγράφου, η απόφαση λαμβάνεται ύστερα από γνωμοδότηση δικηγόρου, η ανυπαρξία της οποίας συνεπάγεται ακυρότητα της σχετικής απόφασης.

Η παρούσα ρύθμιση ισχύει και όταν αποφασίζει, σχετικά, το δημοτικό συμβούλιο, λόγω υπέρβασης του αντικειμένου των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ της περίπτωσης ιδ' της προηγούμενης παραγράφου.

3. Το δημοτικό συμβούλιο μπορεί, για θέματα ιδιαίτερα σοβαρά, με ειδική αιτιολογία, και με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του να αποφασίζει ότι θα ασκήσει το ίδιο αρμοδιότητες των προηγούμενων παραγράφων.

4. Η οικονομική επιτροπή με ειδική απόφαση που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών της μπορεί να παραπέμπει συγκεκριμένο θέμα της αρμοδιότητάς της στο δημοτικό συμβούλιο για τη λήψη απόφασης, εφόσον κρίνει ότι αυτό επιβάλλεται από την ιδιαίτερη σοβαρότητά του.

Άρθρο 73

Επιτροπή Ποιότητας Ζωής - Αρμοδιότητες

1. Η επιτροπή ποιότητας ζωής συνιστάται σε δήμους άνω των δέκα χιλιάδων (10.000) κατοίκων, είναι αποφασιστικό και εισηγητικό όργανο άσκησης των σχετικών με την ποιότητα ζωής, τη χωροταξία, την πολεοδομία και την προστασία του περιβάλλοντος αρμοδιοτήτων του δήμου. Κατά την άσκηση των σχετικών αρμοδιοτήτων της λαμβάνει ειδική μέριμνα για το σχεδιασμό δράσεων που αποβλέπουν στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και εν γένει την εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρίες. Ειδικότερα:

Α. Είναι αρμόδια, με την επιφύλαξη του άρθρου 83, για:

i) τη χορήγηση προέγκρισης ίδρυσης καταστημάτων και επιχειρήσεων μετά από προέλεγχο του σχετικού αιτήματος του ενδιαφερομένου,

ii) την ανάκληση ή την οριστική αφαίρεση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας των καταστημάτων επιχειρήσεων και λοιπών εγκαταστάσεων και δραστηριοτήτων αρμοδιότητας του δήμου,

iii) τη χορήγηση ή ανάκληση της άδειας λειτουργίας μουσικής.

Η σχετική απόφαση λαμβάνεται μέσα σε είκοσι (20) ημέρες αφότου περιέλθουν στην επιτροπή όλα τα νόμιμα δικαιολογητικά και στοιχεία.

Β. Εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο:

- i) θέματα καθορισμού χρήσεων γης,
  - ii) θέματα ρυθμιστικών σχεδίων, προγραμματισμού εφαρμογής ρυθμιστικών σχεδίων, οικιστικής οργάνωσης ανοικτών πόλεων, εφαρμογής Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (Γ.Π.Σ.), πολεοδομικών μελετών, ανάπλασης περιοχών, πολεοδομικών επεμβάσεων, χρηματοδότησης προγραμμάτων ανάπλασης, ανασυγκρότησης υποβαθμισμένων περιοχών, πολεοδομικής αναμόρφωσης προβληματικών περιοχών, αποζημίωσης ρυμοτομούμενων, πολεοδομικών ρυθμίσεων, εισφοράς σε γη ή σε χρήμα, περιοχών ειδικά ρυθμιζόμενης πολεοδόμησης (Π.Ε.Ρ.ΠΟ.) και έγκρισης πολεοδομικών μελετών,
  - iii) τη λήψη αποφάσεων για θέματα προστασίας του περιβάλλοντος,
  - iv) τη λήψη αποφάσεων για θέματα χωροθέτησης κοιμητηρίων, κατά τις προβλέψεις του ν. 2508/1997 (ΦΕΚ 124 Α'), κέντρων αποτέφρωσης νεκρών, καθώς και άλλων, σχετικών με το αντικείμενο, αρμοδιοτήτων του,
  - v) το σχέδιο κανονιστικών αποφάσεων των άρθρων 79 και 82 του Κ.Δ.Κ..
2. Η επιτροπή ποιότητας ζωής συντάσσει ετήσια έκθεση πεπραγμένων στους τομείς αρμοδιότητάς της, η οποία συζητείται και εγκρίνεται από το δημοτικό συμβούλιο.
3. Το δημοτικό συμβούλιο μπορεί, για θέματα ιδιαίτερα σοβαρά, με ειδική αιτιολογία, και με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του να αποφασίζει ότι θα ασκήσει το ίδιο αρμοδιότητες των προηγούμενων παραγράφων.
4. Η επιτροπή ποιότητας ζωής με ειδική απόφαση που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών της μπορεί να παραπέμπει συγκεκριμένο θέμα της αρμοδιότητάς της στο δημοτικό συμβούλιο για τη λήψη απόφασης, εφόσον κρίνει ότι αυτό επιβάλλεται από την ιδιαίτερη σοβαρότητά του.

Άρθρο 74

Συγκρότηση και Εκλογή Οικονομικής Επιτροπής και Επιτροπής Ποιότητας Ζωής

1. Η οικονομική επιτροπή και η επιτροπή ποιότητας ζωής αποτελούνται από τον δήμαρχο ή τον οριζόμενο από αυτόν αντιδήμαρχο ως πρόεδρο, από δύο ακόμη αντιδημάρχους ως μέλη οριζόμενα από το δήμαρχο και από έξι (6) μέλη, αν το συμβούλιο έχει έως και είκοσι επτά (27) μέλη, οκτώ (8) μέλη, αν το συμβούλιο έχει έως και σαράντα πέντε (45) μέλη και δέκα (10) μέλη, αν το συμβούλιο έχει πάνω από σαράντα πέντε (45) μέλη.
2. Η θητεία της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής είναι διετής. Το δημοτικό συμβούλιο, μετά την εκλογή του προεδρείου κατά τις ημερομηνίες που ορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 64 και κατά τη διάρκεια της ίδιας συνεδρίασης, εκλέγει μεταξύ των μελών του με μυστική ψηφοφορία τα μέλη της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής, με τη διαδικασία των επόμενων παραγράφων.
3. Οι δημοτικές παρατάξεις καταρτίζουν ψηφοδέλτια με τους υποψήφιους για κάθε επιτροπή συμβούλους που ανήκουν στη δύναμή τους. Σύμβουλοι που δεν ανήκουν σε καμία παράταξη μπορούν να υποβάλουν επίσης την υποψηφιότητά τους σε ξεχωριστά ψηφοδέλτια. Κάθε σύμβουλος μπορεί να επιλέγει θέτοντας σταυρό προτίμησης για κάθε επιτροπή, από το ψηφοδέλτιο της επιλογής του, τους υποψηφίους της προτίμησής του και μέχρι του συνολικού αριθμού των μελών της επιτροπής, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη ο δήμαρχος και οι οριζόμενοι από αυτόν αντιδημάρχοι. Ψηφοδέλτιο στο οποίο έχουν σημειωθεί περισσότεροι σταυροί προτίμησης από τους προβλεπόμενους στο προηγούμενο εδάφιο θεωρείται έγκυρο, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη κανένας σταυρός προτίμησης.
4. Οι έδρες των επιτροπών κατανέμονται μεταξύ των παρατάξεων και των μεμονωμένων συμβούλων ανάλογα με τον αριθμό των ψήφων που λαμβάνουν. Το σύνολο των εγκύρων ψηφοδελτίων διαιρείται με τον συνολικό αριθμό των εδρών των εκλεγόμενων μελών της κάθε επιτροπής, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη ο δήμαρχος και οι οριζόμενοι από αυτόν αντιδημάρχοι και το πηλίκο της διαίρεσης παραλειπομένου του κλάσματος αποτελεί το εκλογικό μέτρο. Κάθε παράταξη καταλαμβάνει τόσες έδρες σε κάθε επιτροπή όσες φορές

χωρεί το εκλογικό μέτρο στον αριθμό των εγκύρων ψηφοδελτίων που έλαβε. Μεμονωμένος σύμβουλος που έλαβε τον ίδιο ή μεγαλύτερο αριθμό ψήφων από το εκλογικό μέτρο καταλαμβάνει μία έδρα στην επιτροπή για την οποία ήταν υποψήφιος. Παράταξη στο ψηφοδέλτιο της οποίας περιλαμβάνονται υποψήφιοι λιγότεροι από τις έδρες των εκλεγόμενων μελών της επιτροπής, καταλαμβάνει τόσες μόνο έδρες στην επιτροπή όσοι είναι και οι υποψήφιοί της. Οι έδρες που μένουν αδιάθετες κατανέμονται ανά μία μεταξύ όλων των παρατάξεων και των μεμονωμένων υποψηφίων είτε έλαβαν έδρα κατά το προηγούμενο εδάφιο είτε όχι, ανάλογα με τα αχρησιμοποίητά υπόλοιπά τους. Σε περίπτωση ισοψηφίας ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου διενεργεί κλήρωση.

5. Μέλη της επιτροπής εκλέγονται, από κάθε παράταξη που κατέλαβε έδρα σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο οι υποψήφιοι που συγκέντρωσαν τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης. Σε περίπτωση ισοψηφίας, ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου διενεργεί κλήρωση. Οι λοιποί υποψήφιοι, ανά παράταξη, αποτελούν, κατά σειρά σταυρών προτίμησης, τα αναπληρωματικά μέλη της επιτροπής.

6. Τα αναπληρωματικά μέλη, με τη σειρά της εκλογής τους, καταλαμβάνουν τις θέσεις των εκλεγέντων με το ίδιο ψηφοδέλτιο τακτικών μελών που μένουν κενές κατά τη διάρκεια της διετίας. Σε περίπτωση που έχει εξαντληθεί ο αριθμός των αναπληρωματικών μελών ή σε περίπτωση που παραιτηθεί ή για οποιονδήποτε τρόπο εκλείψει μεμονωμένος σύμβουλος που έχει εκλεγεί μέλος επιτροπής, διενεργείται νέα εκλογή, για την κάλυψη των κενών εδρών της επιτροπής, με τη διαδικασία των προηγούμενων παραγράφων. Όταν τα μέλη που εκπροσωπούν τις λοιπές παρατάξεις, πλην αυτής του δημάρχου, παραιτηθούν κατά τη διάρκεια της διετίας και δεν υπάρχει αντικαταστάτης τους, τη θέση τους καταλαμβάνουν τα μέλη της παράταξης του δημάρχου.

7. Δεν επιτρέπεται να εκλεγεί μέλος της οικονομικής ή της επιτροπής ποιότητας ζωής ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου.

8. Η διαδικασία εκλογής των παραγράφων 1 έως και 6 διενεργείται πρώτα για την εκλογή των μελών της οικονομικής επιτροπής και στη συνέχεια για την εκλογή των μελών της επιτροπής ποιότητας ζωής.

9. Αν δεν επιτευχθεί εκλογή για οποιονδήποτε λόγο ή η συνεδρίαση ματαιωθεί επειδή δεν σχηματίστηκε απαρτία, η συνεδρίαση επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή και εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 3 και 4.

Αν και στη δεύτερη συνεδρίαση δεν επιτευχθεί εκλογή ή η συνεδρίαση ματαιωθεί, επειδή δεν σχηματίστηκε απαρτία, θεωρείται ότι εκλέγονται εκείνοι που έλαβαν τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης, σύμφωνα με τη δικαστική απόφαση ανακήρυξης ανάλογα με τον αριθμό εδρών που δικαιούται κάθε παράταξη σύμφωνα με την παράγραφο 4.

10. Τα πρακτικά της εκλογής διαβιβάζονται μέσα σε προθεσμία πέντε (5) ημερών από τη διενέργεια της εκλογής στον Επόπτη Ο.Τ.Α., ο οποίος αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από προσφυγή δημότη ενώπιον του, η οποία ασκείται εντός αποκλειστικής προθεσμίας πέντε (5) ημερών από τη διενέργεια της εκλογής, αποφαινεται, μέσα σε πέντε (5) ημέρες το αργότερο αφότου παρέλαβε τα πρακτικά, για τη νομιμότητα της εκλογής.

11. Οι επιτροπές στην πρώτη συνεδρίαση μετά την εκλογή τους εκλέγουν μεταξύ των μελών τους, με φανερή ψηφοφορία, τον αντιπρόεδρο. Δικαίωμα ψήφου στην περίπτωση αυτή έχει και ο πρόεδρος της επιτροπής.

12. Όταν τα μέλη της οικονομικής επιτροπής ή της επιτροπής ποιότητας ζωής παύουν για οποιονδήποτε λόγο να είναι μέλη των αντίστοιχων δημοτικών παρατάξεων, εκπίπτουν αυτοδικαίως από την οικονομική επιτροπή ή την επιτροπή ποιότητας ζωής και αντικαθίστανται, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου αυτού.

Άρθρο 75

Λειτουργία της Οικονομικής Επιτροπής και της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής

1. Οι επιτροπές έχουν απαρτία, εφόσον τα μέλη που είναι παρόντα είναι περισσότερα από αυτά που απουσιάζουν. Οι επιτροπές συνεδριάζουν δημόσια και αποφασίζουν με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων. Σε περίπτωση ισοψηφίας επικρατεί η ψήφος του προέδρου. Αν σε δύο συνεχείς συνεδριάσεις δεν επιτυγχάνεται απαρτία ή απόλυτη πλειοψηφία, αρμόδιο να λάβει απόφαση είναι το δημοτικό συμβούλιο.

2. Αν απουσιάζει ή κωλύεται ο πρόεδρος της επιτροπής, προεδρεύει ο αντιπρόεδρος και, σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος του αντιπροέδρου, το μέλος της επιτροπής το οποίο έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους. Αν απουσιάζουν ή κωλύονται τακτικά μέλη, καλούνται τα αναπληρωματικά με τη σειρά της εκλογής τους.

3. Ο πρόεδρος καταρτίζει την ημερήσια διάταξη. Στην ημερήσια διάταξη αναγράφονται υποχρεωτικά και όλα τα θέματα που προτείνει ο δήμαρχος. Η επιτροπή μπορεί να αποφασίζει με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών της ότι συγκεκριμένο θέμα το οποίο δεν έχει εγγραφεί στην ημερήσια διάταξη είναι κατεπείγον να το συζητά και να λαμβάνει απόφαση γι' αυτό με την ίδια πλειοψηφία, πριν από την έναρξη της συζήτησης των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης.

4. Αν ένα μέλος της επιτροπής απουσιάζει αδικαιολόγητα από τρεις (3) τουλάχιστον συνεχείς συνεδριάσεις, το δημοτικό συμβούλιο με πράξη του το αντικαθιστά.

5. Ο πρόεδρος της επιτροπής καλεί τα μέλη της σε συνεδρίαση με γραπτή πρόσκληση, στην οποία αναφέρονται τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, όποτε το ζητήσει ο δήμαρχος ή το ένα τρίτο (1/3) τουλάχιστον του συνολικού αριθμού των μελών της. Στην τελευταία περίπτωση, απαιτείται γραπτή αίτηση, στην οποία αναφέρονται τα θέματα που θα συζητηθούν. Στην ίδια περίπτωση δεν μπορεί να επανυποβληθεί αίτημα για το ίδιο θέμα, πριν παρέλθει δίμηνο, αφότου εκδόθηκε απορριπτική απόφαση της επιτροπής, εκτός εάν γίνεται επίκληση νεότερων στοιχείων. Αν κατά τον υπολογισμό του ενός τρίτου (1/3) προκύπτει δεκαδικός αριθμός, τότε ο αριθμός αυτός στρογγυλοποιείται στην αμέσως μεγαλύτερη μονάδα εφόσον πρόκειται για υποδιαίρεση μεγαλύτερη ή ίση του ημίσεως (0,5). Αν η επιτροπή δεν συγκληθεί το αργότερο έξι (6) ημέρες μετά την υποβολή της αίτησης, συνέρχεται ύστερα από πρόσκληση εκείνων που υπέβαλαν την αίτηση και αποφασίζει για τα θέματα, για τα οποία είχε ζητηθεί η σύγκλησή της.

Η αδικαιολόγητη παράλειψη του προέδρου για δύο συνεχείς φορές να καλέσει την οικονομική ή την επιτροπή ποιότητας ζωής αποτελεί σοβαρό πειθαρχικό παράπτωμα.

6. Η πρόσκληση δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του δήμου. Η πρόσκληση κοινοποιείται στα μέλη τρεις (3) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από την ημέρα που ορίζεται για τη συνεδρίαση. Σε κατεπείγουσες περιπτώσεις, η πρόσκληση αυτή μπορεί να επιδοθεί ή να γνωστοποιηθεί την ημέρα της συνεδρίασης. Στην πρόσκληση πρέπει να αναφέρεται ο λόγος για τον οποίο η συνεδρίαση έχει κατεπείγοντα χαρακτήρα. Πριν από τη συζήτηση η επιτροπή αποφαινεται για το κατεπείγον των θεμάτων.

7. Οι συνεδριάσεις των επιτροπών είναι δημόσιες και γίνονται στο δημοτικό κατάστημα. Η επιτροπή με πλειοψηφία των τριών πέμπτων (3/5) των μελών της και με αιτιολογημένη απόφαση, η οποία απαγγέλλεται σε δημόσια συνεδρίαση, μπορεί να συνεδριάζει κλεισμένων των θυρών. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η επιτροπή μπορεί με την πλειοψηφία του συνόλου των μελών της να αποφασίζει να συνεδριάζει κατά περίπτωση σε άλλο κατάλληλο οίκημα της έδρας, αν κρίνει ότι το δημοτικό κατάστημα είναι ακατάλληλο.

8. Στις συνεδριάσεις των επιτροπών, όταν συζητούνται θέματα που αφορούν κοινότητα ή κοινότητες του δήμου, προσκαλούνται υποχρεωτικά και οι πρόεδροι των συμβουλίων ή οι πρόεδροι των αντίστοιχων κοινοτήτων, οι οποίοι δικαιούνται να λαμβάνουν το λόγο.

9. Με απόφασή της, η οποία λαμβάνεται με απλή πλειοψηφία των παρόντων μελών της, η επιτροπή μπορεί να επιτρέπει να λάβουν το λόγο εκπρόσωποι φορέων ή πολίτες που παρευρίσκονται στη συνεδρίαση, εφόσον το ζητήσουν.

10. Αν κάποιο μέλος της επιτροπής αρνηθεί ψήφο ή δώσει λευκή ψήφο, λογίζεται ως παρόν κατά τη συνεδρίαση, μόνο για το σχηματισμό της απαρτίας. Τόσο η άρνηση ψήφου, όσο και η λευκή ψήφος δεν υπολογίζονται στην καταμέτρηση θετικών και αρνητικών ψήφων. Τα μέλη της επιτροπής που ήταν παρόντα κατά την έναρξη της συνεδρίασης και με την παρουσία τους υπήρξε απαρτία ακόμα και αν αποχωρήσουν λογίζονται ως παρόντα μέχρι το τέλος της συνεδρίασης, ως προς την ύπαρξη απαρτίας. Η απαρτία αυτή θεωρείται ότι συντρέχει για όλα τα θέματα που περιλαμβάνονται στην ημερήσια διάταξη της συνεδρίασης. Στην περίπτωση αυτή για τη λήψη απόφασης για κάθε συγκεκριμένο θέμα η απαιτούμενη πλειοψηφία δεν υπολογίζεται επί των πραγματικά παρόντων μελών κατά τη ψηφοφορία, αλλά βάσει του αριθμού των μελών που απαιτούνται για την απαρτία. Για τις συνεδριάσεις της οικονομικής και της επιτροπής ποιότητας ζωής τηρούνται πρακτικά.

11. Μέλος της επιτροπής δεν μπορεί να μετάσχει στη συζήτηση ενός θέματος εφόσον ο ίδιος ή συγγενής του έως το δεύτερο βαθμό εξ αίματος ή εξ αγχιστείας έχει υλικό ή ηθικό συμφέρον για τη λήψη απόφασης με συγκεκριμένο περιεχόμενο. Απόφαση που έχει ληφθεί κατά παράβαση της διάταξης αυτής είναι άκυρη. Στο μέλος που έλαβε μέρος στη συνεδρίαση, κατά παράβαση του προηγούμενου εδαφίου, επιβάλλεται η ποινή της αργίας.

12. Οι αποφάσεις των παραπάνω επιτροπών δημοσιεύονται σύμφωνα με τις διατάξεις για τη δημοσίευση των αποφάσεων του δημοτικού συμβουλίου και αναρτώνται στην ιστοσελίδα του δήμου με ευθύνη του προέδρου.

Άρθρο 76

Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης

1. Στους δήμους με πληθυσμό μεγαλύτερο από πέντε χιλιάδες (5.000) κατοίκους συγκροτείται, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται εντός δύο (2) μηνών από την εγκατάσταση των δημοτικών αρχών, δημοτική επιτροπή διαβούλευσης ως όργανο με συμβουλευτικές αρμοδιότητες. Η διάρκεια της θητείας της δημοτικής επιτροπής διαβούλευσης ακολουθεί τη θητεία των δημοτικών αρχών. Δημοτική επιτροπή διαβούλευσης μπορεί να συγκροτηθεί και σε μικρότερους δήμους, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Η δημοτική επιτροπή διαβούλευσης αποτελείται από εκπροσώπους των φορέων της τοπικής κοινωνίας, όπως:

- α) των τοπικών εμπορικών και επαγγελματικών συλλόγων και οργανώσεων,
- β) των επιστημονικών συλλόγων και φορέων,
- γ) των τοπικών οργανώσεων εργαζομένων και εργοδοτών,
- δ) των εργαζομένων στο δήμο και τα νομικά του πρόσωπα,
- ε) των ενώσεων και συλλόγων γονέων,
- στ) των αθλητικών και πολιτιστικών συλλόγων και φορέων,
- ζ) των εθελοντικών οργανώσεων και κινήσεων πολιτών,
- η) άλλων οργανώσεων και φορέων της κοινωνίας των πολιτών,
- θ) των τοπικών συμβουλίων νέων και
- ι) δημότες.

Ο συνολικός αριθμός των μελών της δημοτικής επιτροπής διαβούλευσης, πλην της περίπτωσης ι' και συμπεριλαμβανομένου του προέδρου, μπορεί να είναι από είκοσι πέντε (25) έως πενήντα (50) μέλη. Στη δημοτική επιτροπή διαβούλευσης συμμετέχουν και δημότες, σε αριθμό ίσο με το ένα τρίτο (1/3) του αριθμού των μελών εκπροσώπων φορέων των περιπτώσεων α' έως θ', οι οποίοι ορίζονται μετά από κλήρωση, μεταξύ των εγγεγραμμένων σε ειδικό κατάλογο που τηρείται στο δήμο και στον οποίο μπορεί να εγγράφεται κάθε δημότης που είναι εγγεγραμμένος στους εκλογικούς καταλόγους του δήμου. Έναν τουλάχιστον μήνα πριν από τη συγκρότηση της επιτροπής, ο δήμαρχος δημοσιεύει υποχρεωτικά με ανάρτηση στην ιστοσελίδα του δήμου πρόσκληση προς τους δημότες για εγγραφή στον ειδικό κατάλογο του προηγούμενου εδαφίου. Οι οριζόμενοι από

τον ειδικό κατάλογο αυτό, έχουν δικαίωμα ψήφου, δεν συνυπολογίζονται όμως για την απαρτία της επιτροπής.

Στη δημοτική επιτροπή διαβούλευσης προεδρεύει ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου. Στις συνεδριάσεις της επιτροπής καλούνται υποχρεωτικά και συμμετέχουν χωρίς δικαίωμα ψήφου ο δήμαρχος, οι αντιδήμαρχοι, οι πρόεδροι των νομικών προσώπων του δήμου, οι πρόεδροι των συμβουλίων των κοινοτήτων του δήμου, οι πρόεδροι των κοινοτήτων του δήμου έως τριακοσίων (300) κατοίκων, καθώς και εκπρόσωποι των τοπικών οργανώσεων των πολιτικών κομμάτων και οι επικεφαλής των δημοτικών παρατάξεων που εκπροσωπούνται στο δημοτικό συμβούλιο. Κατά περίπτωση, μπορεί να καλούνται και εκπρόσωποι αρμόδιων κρατικών αρχών.

2. Η δημοτική επιτροπή διαβούλευσης:

α) Γνωμοδοτεί στο δημοτικό συμβούλιο σχετικά με τα αναπτυξιακά προγράμματα και τα προγράμματα δράσης του δήμου, το επιχειρησιακό πρόγραμμα και το τεχνικό πρόγραμμα του δήμου.

β) Γνωμοδοτεί για θέματα γενικότερου τοπικού ενδιαφέροντος, που παραπέμπονται σε αυτή από το δημοτικό συμβούλιο ή τον δήμαρχο.

γ) Εξετάζει τα τοπικά προβλήματα και τις αναπτυξιακές δυνατότητες του δήμου και διατυπώνει γνώμη για την επίλυση των προβλημάτων και την αξιοποίηση των δυνατοτήτων αυτών.

δ) Μπορεί να διατυπώνει παρατηρήσεις επί του περιεχομένου των κανονιστικού χαρακτήρα αποφάσεων οι οποίες εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 79 του Κ.Δ.Κ..

Η διατύπωση γνώμης από τη δημοτική επιτροπή διαβούλευσης δεν αποκλείει την παράλληλη ηλεκτρονική διαβούλευση με τους πολίτες, μέσω διαδικτύου. Οι προτάσεις της ηλεκτρονικής διαβούλευσης συγκεντρώνονται και συστηματοποιούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του δήμου και παρουσιάζονται από τον πρόεδρο της δημοτικής επιτροπής διαβούλευσης κατά την αντίστοιχη συνεδρίασή της.

ε) Μπορεί να εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο τη διεξαγωγή δημοτικού δημοψηφίσματος.

στ) Διατυπώνει απλή γνώμη επί του προσχεδίου του προϋπολογισμού, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 77 του ν. 4172/2013 (Α' 167).

3. Η δημοτική επιτροπή διαβούλευσης συνεδριάζει δημόσια, μετά από πρόσκληση του προέδρου της, υποχρεωτικά μια φορά το χρόνο, πριν από τη σύνταξη των προσχεδίων του προϋπολογισμού και του ετήσιου προγράμματος δράσης και τουλάχιστον μία φορά κάθε τρεις (3) μήνες για άλλα θέματα που εισάγονται προς συζήτηση είτε από τον ίδιο τον πρόεδρο είτε από τους φορείς που συμμετέχουν στην επιτροπή σύμφωνα με τις περιπτώσεις α' έως θ' της παραγράφου 1 είτε από το πενήντα τοις εκατό (50%) συν έναν από τους δημότες που συμμετέχουν στην επιτροπή σύμφωνα με την περίπτωση ι' της παραγράφου 1. Η πρόσκληση κοινοποιείται στα μέλη με κάθε πρόσφορο μέσο επτά (7) εργάσιμες ημέρες πριν τη συνεδρίαση και περιλαμβάνει την ημερήσια διάταξη, τον τόπο, την ημερομηνία και την ώρα της συνεδρίασης και συνοδεύεται από εισήγηση επί των υπό συζήτηση θεμάτων. Σε περίπτωση έλλειψης απαρτίας, η συνεδρίαση επαναλαμβάνεται την αμέσως επόμενη εργάσιμη ημέρα, οπότε θεωρείται σε κάθε περίπτωση ότι υφίσταται απαρτία. Η γραμματειακή υποστήριξη της δημοτικής επιτροπής διαβούλευσης γίνεται από τις υπηρεσίες του δήμου και τηρούνται πρακτικά. Η δημοτική επιτροπή διαβούλευσης διατυπώνει τη γνώμη της μετά από σχετική συζήτηση. Στην εισήγησή της αναγράφονται όλες οι γνώμες που διατυπώνονται.

4. Η πρόσκληση και η ημερήσια διάταξη κάθε συνεδρίασης της δημοτικής επιτροπής διαβούλευσης αναρτώνται στην ιστοσελίδα του δήμου και, με μέριμνα του προέδρου του δημοτικού συμβουλίου, δημοσιοποιούνται με κάθε πρόσφορο τρόπο, ιδίως στα τοπικά μέσα μαζικής ενημέρωσης. Οι συνεδριάσεις της επιτροπής είναι δημόσιες και η επιτροπή μπορεί με απλή πλειοψηφία των παρόντων μελών της να επιτρέψει να λάβουν το λόγο και

πολίτες, πλέον των οριζόμενων, κατά την παράγραφο 1, ως μελών της, που παρευρίσκονται στη συνεδρίαση.

5. Οι αποφάσεις της επιτροπής διαβούλευσης αναρτώνται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα του δήμου και εισάγονται υποχρεωτικά προς συζήτηση στο δημοτικό συμβούλιο εντός ενός (1) μήνα από τη λήψη τους.

6. Το δημοτικό συμβούλιο, εντός τριών (3) μηνών από την εγκατάσταση των δημοτικών αρχών ψηφίζει ή επικαιροποιεί τυχόν υφιστάμενο κανονισμό διαβούλευσης, ο οποίος ρυθμίζει όλα τα θέματα τα σχετικά με τις διαδικασίες διαβούλευσης, τη συμμετοχή φορέων και πολιτών σε αυτή, καθώς και την παρουσίαση των πορισμάτων της διαβούλευσης στο αρμόδιο όργανο του δήμου, που δεν ρυθμίζονται στο παρόν.

Άρθρο 78

Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων

1. Σε κάθε δήμο συγκροτείται και λειτουργεί με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων, ως συμβουλευτικό όργανο του δήμου για την ενίσχυση της ένταξης των μεταναστών και των προσφύγων στην τοπική κοινωνία. Τα Συμβούλια Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων αποτελούνται από έντεκα (11) μέλη, τα οποία ορίζονται από το οικείο δημοτικό συμβούλιο. Ως μέλη ορίζονται έξι (6) δημοτικοί σύμβουλοι και πέντε (5) εκπρόσωποι αναγνωρισμένων φορέων συλλογικής εκπροσώπησης μεταναστών και προσφύγων, που ορίζονται με τη διαδικασία της επόμενης παραγράφου.

2. Αν υπάρχουν αναγνωρισμένοι φορείς συλλογικής εκπροσώπησης μεταναστών ή/και προσφύγων, που, σύμφωνα με το καταστατικό τους, δραστηριοποιούνται στο επίπεδο του οικείου δήμου, το δημοτικό συμβούλιο καλεί πέντε (5) από τους φορείς αυτούς να ορίσουν από έναν (1) εκπρόσωπο. Σε περίπτωση που ελλείπουν οι φορείς του προηγούμενου εδαφίου στο επίπεδο του δήμου ή αυτοί είναι λιγότεροι από πέντε, το δημοτικό συμβούλιο καλεί επιπλέον και έναν από τους αναγνωρισμένους φορείς συλλογικής εκπροσώπησης μεταναστών ή/και προσφύγων, που δραστηριοποιούνται, σύμφωνα με το καταστατικό τους, στην οικεία περιφέρεια, να ορίσει έναν (1) εκπρόσωπό του. Σε περίπτωση που ελλείπουν τέτοιοι φορείς στην οικεία περιφέρεια ή αν και μετά τον ορισμό του εκπροσώπου τους, δεν συμπληρώνεται ο συνολικός αριθμός των πέντε (5) εκπροσώπων φορέων, το δημοτικό συμβούλιο καλεί επιπλέον την αντιπροσωπευτικότερη δευτεροβάθμια ή ομοσπονδιακού χαρακτήρα οργάνωση συλλογικής εκπροσώπησης μεταναστών ή/και προσφύγων, που δραστηριοποιείται, κατά το καταστατικό της, σε εθνικό επίπεδο, να ορίσει τους υπολειπόμενους εκπροσώπους, μέχρι τη συμπλήρωση του συνολικού αριθμού των πέντε (5) εκπροσώπων. Με την ίδια διαδικασία γίνεται η τυχόν αντικατάσταση ή η αναπλήρωση των μελών του Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων, οι οποίοι προέρχονται από τους αναγνωρισμένους φορείς συλλογικής εκπροσώπησης μεταναστών και προσφύγων.

3. Με την ίδια απόφαση του δημοτικού συμβουλίου ορίζεται πρόεδρος στο Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων ένας εκ των δημοτικών συμβούλων μελών του. Στα παραπάνω συμβούλια ορίζονται κατά προτεραιότητα ως μέλη αλλοδαποί δημοτικοί σύμβουλοι που έχουν τυχόν εκλεγεί. Η συμμετοχή στα ανωτέρω συμβούλια είναι τιμητική και άμισθη.

4. Αρμοδιότητες των Συμβουλίων Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων είναι: α) η καταγραφή και η διερεύνηση προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες και οι πρόσφυγες, που κατοικούν μόνιμα στην περιφέρεια του οικείου δήμου, ως προς την ένταξή τους στην τοπική κοινωνία, την επαφή τους με δημόσιες αρχές ή τη δημοτική αρχή, β) η υποβολή εισηγήσεων προς το δημοτικό συμβούλιο για την ανάπτυξη τοπικών δράσεων προώθησης της ομαλής κοινωνικής ένταξης των μεταναστών και προσφύγων και, εν γένει, την επίλυση των προβλημάτων που αυτοί αντιμετωπίζουν, ιδίως μέσω της οργάνωσης συμβουλευτικών υπηρεσιών από τις δημοτικές υπηρεσίες και γ) η διοργάνωση, σε

συνεργασία με τον οικείο δήμο, εκδηλώσεων ευαισθητοποίησης και ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής του τοπικού πληθυσμού.

5. Εντός του μηνός Δεκεμβρίου κάθε έτους, το Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων υποβάλλει προς το δημοτικό συμβούλιο Ετήσια Έκθεση, στην οποία καταγράφονται αναλυτικά τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες και οι πρόσφυγες που διαμένουν στο δήμο, τόσο ως προς το βαθμό ένταξής τους στην τοπική κοινωνία όσο και ως προς τη σχέση τους και το βαθμό εξυπηρέτησής τους από τις τοπικές δημοτικές αλλά και δημόσιες αρχές και διατυπώνονται συγκεκριμένες προτάσεις για την αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών και για τη διευκόλυνση, εν γένει, της ένταξης των μεταναστών και των προσφύγων στην τοπική κοινωνία. Ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου εισάγει υποχρεωτικά την Έκθεση του προηγούμενου εδαφίου προς συζήτηση, στην πρώτη συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου μετά την υποβολή της.

6. Στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων καλείται υποχρεωτικά ο δήμαρχος ή ο αρμόδιος αντιδήμαρχος, ενώ είναι δυνατόν να καλούνται οι εκπρόσωποι των κατά περίπτωση αρμόδιων κρατικών φορέων, καθώς και εκπρόσωποι οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται σε θέματα υποστήριξης και ένταξης μεταναστών και προσφύγων.

Άρθρο 79

Πρόεδρος συμβουλίου κοινότητας άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων

1. Πρόεδρος του συμβουλίου της κοινότητας άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων εκλέγεται, με ψηφοφορία από το σύνολο των μελών του οικείου συμβουλίου και για το σύνολο της δημοτικής περιόδου, ο σύμβουλος ενός από τους δύο πρώτους κατά σειρά εκλογής συνδυασμούς, που έλαβε τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης μεταξύ των υποψηφίων του συνδυασμού του, με τη διαδικασία της παραγράφου 2.

2. Την πρώτη Κυριακή του Ιανουαρίου του έτους έναρξης της δημοτικής περιόδου, το συμβούλιο της κοινότητας συνέρχεται σε ειδική συνεδρίαση, για να εκλέξει τον Πρόεδρό του, ύστερα από πρόσκληση του πρώτου, μεταξύ των εκλεγέντων συμβούλων του μεγαλύτερου σε εκλογική δύναμη συνδυασμού, κατά τη σειρά αναγραφής αυτών στην απόφαση του δικαστηρίου περί ανακήρυξης του συνδυασμού. Στη συνεδρίαση αυτή προεδρεύει ο σύμβουλος που συγκάλυψε το συμβούλιο, ο οποίος αναθέτει τα καθήκοντα του ειδικού γραμματέα του συμβουλίου σε ένα από τα μέλη του συμβουλίου ή σε έναν από τους υπαλλήλους του δήμου. Κατά τη συνεδρίαση, οι σύμβουλοι, με μυστική ψηφοφορία, επιλέγουν για το αξίωμα του Προέδρου του συμβουλίου κοινότητας, το σύμβουλο της προτίμησής τους, ανάμεσα στον πρώτο, σε σταυρούς προτίμησης, σύμβουλο του πρώτου κατά σειρά εκλογής συνδυασμού και τον πρώτο, σε σταυρούς προτίμησης, σύμβουλο του δεύτερου συνδυασμού. Κάθε μέλος του συμβουλίου έχει δικαίωμα να επιλέξει έναν μόνο υποψήφιο. Πρόεδρος εκλέγεται εκείνος που συγκεντρώνει την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του συμβουλίου, σύμφωνα με τις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου 89. Αν μετά από τρεις ψηφοφορίες οι υποψήφιοι λάβουν τον ίδιο αριθμό ψήφων, διεξάγεται κλήρωση μεταξύ τους.

3. Όταν ο πρόεδρος απουσιάζει ή κωλύεται, τα καθήκοντά του ασκεί μέλος του συμβουλίου της κοινότητας, που ορίζεται από αυτόν, ως αναπληρωτής του.

4. Τα μέλη του συμβουλίου της κοινότητας μπορούν, με γραπτή δήλωσή τους προς τον δήμαρχο, να ανεξαρτητοποιηθούν από το συνδυασμό με τον οποίο έχουν εκλεγεί. Σε περίπτωση ανεξαρτητοποίησης του προέδρου, αυτός εκπίπτει από το αξίωμά του και εφαρμόζεται η διαδικασία της επόμενης παραγράφου.

5. Αν η θέση του Προέδρου του συμβουλίου της κοινότητας κενωθεί λόγω θανάτου ή παραίτησης ή έκπτωσης από το αξίωμα ή εξαιτίας οποιουδήποτε άλλου λόγου, επαναλαμβάνεται η διαδικασία εκλογής των παραγράφων 1 έως και 4, μεταξύ του επόμενου σε σταυρούς προτίμησης συμβούλου από το συνδυασμό του προέδρου και του

πρώτου συμβούλου σε σταυρούς προτίμησης από τον συνδυασμό που έλαβε μέρος στη διαδικασία εκλογής προέδρου, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2.

6. Στον πρόεδρο συμβουλίου κοινότητας άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων χορηγούνται από το δήμο έξοδα κίνησης που ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων.

Άρθρο 80

Πρόεδρος κοινότητας έως και τριακοσίων (300) κατοίκων

1. Πρόεδρος κοινότητας με μόνιμο πληθυσμό έως και τριακοσίων (300) κατοίκων είναι ο επιτυχών υποψήφιος, σύμφωνα με το άρθρο 37Α του παρόντος.
2. Στον πρόεδρο της κοινότητας έως και τριακοσίων (300) κατοίκων χορηγούνται από το δήμο έξοδα κίνησης, που ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων.

Άρθρο 81

Αρμοδιότητες προέδρου συμβουλίου κοινότητας άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων

Ο πρόεδρος του συμβουλίου κοινότητας άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων, πέρα από τις αρμοδιότητες εκείνες που προβλέπονται από άλλες διατάξεις, ασκεί και τις εξής αρμοδιότητες:

- α) Εκπροσωπεί το συμβούλιο της κοινότητας.
- β) Ασκεί κάθε αρμοδιότητα που του ανατίθεται από τον δήμαρχο. Μεταφέρει και παρουσιάζει στον δήμαρχο και στα άλλα αρμόδια όργανα του δήμου τα προβλήματα της κοινότητας, συνεργάζεται με τον δήμαρχο, τους αντιδημάρχους και τις αρμόδιες δημοτικές υπηρεσίες, προκειμένου να προετοιμάσει κάθε θέμα που θα συζητηθεί στο συμβούλιο της κοινότητας, παρακολουθεί την προώθηση από το δήμο των θεμάτων που αναφέρονται στις αποφάσεις του συμβουλίου που έχουν σταλεί σε αυτόν. Συμμετέχει στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου, στις οποίες καλείται υποχρεωτικά με δικαίωμα ψήφου, όταν στην ημερήσια διάταξη περιλαμβάνεται θέμα που αφορά ειδικά την αντίστοιχη κοινότητα.
- γ) Εισηγείται στο συμβούλιο θέματα της αρμοδιότητάς του και εκτελεί τις αποφάσεις του συμβουλίου που λαμβάνονται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 83 έως 84.
- δ) Ενεργεί πληρωμές από την πάγια προκαταβολή, που συνιστάται κατά τις σχετικές διατάξεις.
- ε) Συμμετέχει στη διοίκηση κληροδοτήματος, με έδρα την κοινότητα στην οποία ασκεί τα καθήκοντά του, στις περιπτώσεις που προβλέπεται, σύμφωνα με το ν. 2539/1997 (Α' 244) ή την πράξη σύστασής του, η συμμετοχή προέδρου τοπικού συμβουλίου ή δημάρχου δήμου, ο οποίος καταργείται με τον παρόντα νόμο.» δημάρχου δήμου, ο οποίος καταργείται με τον παρόντα νόμο.

Άρθρο 82

Αρμοδιότητες προέδρου κοινότητας έως και τριακοσίων (300) κατοίκων

1. Ο πρόεδρος της κοινότητας έως και τριακοσίων (300) κατοίκων ασκεί κάθε αρμοδιότητα που του ανατίθεται από τον δήμαρχο και συμμετέχει στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου, στις οποίες καλείται υποχρεωτικά με δικαίωμα ψήφου, όταν στην ημερήσια διάταξη περιλαμβάνεται θέμα που αφορά ειδικά την αντίστοιχη κοινότητα.
2. Πλέον των όσων προβλέπονται στην προηγούμενη παράγραφο, ο πρόεδρος κοινότητας έως τριακοσίων (300) κατοίκων, ασκεί τις ακόλουθες αρμοδιότητες:
  - α) εκφράζει γνώμη και διατυπώνει προτάσεις προς το δημοτικό συμβούλιο, για την εκτέλεση νέων έργων εντός της κοινότητας, καθώς και για τη συντήρηση και τη λειτουργία των έργων που έχουν εκτελεστεί,

β) αποφασίζει για την κατανομή του αναλογούντος στην κοινότητα ποσοστού των κεντρικών αυτοτελών πόρων που προορίζονται για επενδυτικές ανάγκες του δήμου, σύμφωνα με την παράγραφο 4Α του άρθρου 259,

γ) μεριμνά για την καλή κατάσταση του δικτύου εσωτερικής και αγροτικής οδοποιίας της κοινότητας, εποπτεύοντας τις εργασίες συντήρησης και υποβάλλοντας προς την τεχνική υπηρεσία δια του αρμόδιου αντιδημάρχου, σχετικό υπόμνημα όπου αναγράφεται το είδος των εργασιών, ο τόπος και ο χρόνος που έγιναν αυτές,

δ) μεριμνά για την καθαριότητα των κοινόχρηστων χώρων και συνεργάζεται με την αρμόδια υπηρεσία του δήμου για την καλή τήρηση αυτής,

ε) λαμβάνει μέτρα για την άμεση αποκατάσταση των ζημιών επείγοντος χαρακτήρα στα δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης και σε εξαιρετικές περιπτώσεις αναθέτει την εκτέλεση των εργασιών αποκατάστασης ζημιών μικρής κλίμακας εάν από την καθυστέρηση αποκατάστασης δημιουργείται άμεσος κίνδυνος για την επαρκή υδροδότηση της κοινότητας, ενημερώνοντας εγγράφως για το λόγο αυτόν τον αρμόδιο αντιδήμαρχο ή τον πρόεδρο της ΔΕΥΑ,

στ) μεριμνά για την αποκατάσταση ζημιών και την καλή λειτουργία του δικτύου δημοτικού φωτισμού και συνεργάζεται γι' αυτό με την αρμόδια υπηρεσία του δήμου,

ζ) μεριμνά για την καλή κατάσταση και την ασφάλεια των εγκαταστάσεων των παιδικών χαρών και συνεργάζεται με τον υπεύθυνο λειτουργίας των παιδικών χαρών του δήμου,

η) μεριμνά για την εύρυθμη λειτουργία, τη συντήρηση και την ευταξία του κοιμητηρίου της κοινότητας, προεγκρίνει την κατασκευή οικογενειακών τάφων και λοιπών ταφικών μνημείων και εκδίδει τις άδειες για την παράταση ταφής και την ανακομιδή οστών,

θ) καταγράφει τα μέσα και το ανθρώπινο δυναμικό που μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών και είναι υπεύθυνος της ομάδας πυρασφάλειας της κοινότητας. Για την κατάρτιση του σχεδίου πρόληψης πυρκαγιών και άλλων φυσικών καταστροφών συνεργάζεται με τα αρμόδια όργανα του δήμου ενώ κατά τη διάρκεια επιχειρήσεων αντιμετώπισης πυρκαγιών ή φυσικών καταστροφών τίθεται στη διάθεση των αρμοδίων αρχών,

ι) είναι υπεύθυνος για την προστασία της δημοτικής περιουσίας στα όρια της κοινότητας και έχει καθήκον να αναφέρει αμελλητί στον δήμαρχο ή στον αρμόδιο αντιδήμαρχο ζημιές ή προσβολές των ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων του δήμου,

ια) ενεργεί πληρωμές από την πάγια προκαταβολή, που συνιστάται κατά τις σχετικές διατάξεις,

ιβ) συμμετέχει στη διοίκηση κληροδοτήματος, με έδρα την κοινότητα στην οποία ασκεί τα καθήκοντά του, στις περιπτώσεις που προβλέπεται, σύμφωνα με το ν. 2539/1997 ή την πράξη σύστασής του, η συμμετοχή προέδρου τοπικού συμβουλίου ή δημάρχου δήμου, ο οποίος καταργείται με τον παρόντα νόμο,

ιγ) στις περιπτώσεις όπου ο δήμος είναι ο αρμόδιος φορέας λειτουργίας, σύμφωνα με την παρ. 17 του άρθρου 2 και την παρ. 1 του άρθρου 26 του ν. 4497/2017 (Α' 171), ο πρόεδρος κοινότητας έως και τριακοσίων (300) κατοίκων προτείνει, ως προς την κοινότητα, τους χώρους λειτουργίας των λαϊκών αγορών, τις θέσεις όπου επιτρέπεται η άσκηση υπαίθριου στάσιμου εμπορίου, η λειτουργία εμποροπανηγύρεων, χριστουγεννιάτικων αγορών και γενικά οι υπαίθριες εμπορικές δραστηριότητες, καθώς και τους χώρους στάθμευσης οχημάτων,

ιδ) προωθεί τον εθελοντισμό και συνεργάζεται με ομάδες εθελοντών για την εξυπηρέτηση των αναγκών της κοινότητας.

3. Ο πρόεδρος της κοινότητας έως και τριακοσίων (300) κατοίκων διατυπώνει επίσης γνώμη στο δημοτικό συμβούλιο για:

α) τις υπηρεσιακές μονάδες του δήμου, για τις οποίες συντρέχουν δυνατότητες λειτουργίας τους στην κοινότητα, με κριτήριο ότι θα συμβάλουν στην καλύτερη εξυπηρέτηση των δημοτών και στην ανάπτυξη της περιοχής,

- β) την αξιοποίηση των ακινήτων του δήμου, που βρίσκονται στην κοινότητα, την κάθε μορφής εκμίσθωση ή παραχώρηση εκτάσεων εντός των ορίων αυτής, καθώς και την εκποίηση, εκμίσθωση, δωρεάν παραχώρηση χρήσης, ανταλλαγή και δωρεά, περιουσιακών εν γένει στοιχείων του δήμου που βρίσκονται στα όρια της κοινότητας,
- γ) την πολεοδομική ανάπτυξη και ανάπλαση της περιοχής,
- δ) τη συντήρηση των δημοτικών και αγροτικών οδών, τη συντήρηση, καθαριότητα και λειτουργία των πλατειών, δημοτικών αλσών, κήπων, υπαίθριων χώρων αναψυχής και γενικά όλων των κοινόχρηστων και κοινωφελών χώρων της περιοχής της κοινότητας,
- ε) την κυκλοφορία και τη συγκοινωνία της περιοχής της κοινότητας,
- στ) την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, την αναβάθμιση της αισθητικής περιοχών, καθώς και για την καθαριότητα αυτών,
- ζ) την προστασία της δημόσιας υγείας και την προστασία των κατοίκων από την ηχορρύπανση,
- η) την περισυλλογή και εν γένει τη μέριμνα για τα αδέσποτα ζώα,
- θ) τη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων και γενικότερα την ανάπτυξη της περιοχής της κοινότητας σε πολιτιστικά, πνευματικά και κοινωνικά θέματα,
- ι) τη μέριμνα για την υγεία, την πρόνοια και την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών και γενικά τη φροντίδα, ώστε η λειτουργία και ανάπτυξη της περιοχής της κοινότητας, να αποβλέπει στην καλύτερη εξυπηρέτηση των κατοίκων της,
- ια) την εύρυθμη λειτουργία των δημοτικών ιδρυμάτων, δημοτικών νομικών προσώπων, εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, δημοτικών επιχειρήσεων και γενικότερα των παρεχόμενων υπηρεσιών στην περιφέρεια της κοινότητας,
- ιβ) την τροποποίηση των ορίων της κοινότητας,
- ιγ) την εξέταση γενικών ή ειδικών προβλημάτων που αφορούν τους κατοίκους και την περιφέρεια της κοινότητας, ιδίως αστέγων και ευπαθών ομάδων του πληθυσμού της περιοχής της,
- ιδ) την αξιοποίηση των τοπικών πόρων της περιοχής της κοινότητας.

4. Με αιτιολογημένη απόφασή του, ο πρόεδρος της κοινότητας έως και τριακοσίων (300) κατοίκων εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο, σχετικά με τη λήψη απόφασης, για τη χορήγηση χρηματικών βοηθημάτων και ειδών διαβίωσης ή περίθαλψης σε οικονομικά αδύνατους κατοίκους και πολύτεκνους, καθώς και τη μείωση δημοτικών φόρων ή τελών ή απαλλαγή από αυτούς για τα προβλεπόμενα από τις ισχύουσες διατάξεις πρόσωπα, καθώς και τα πρόσωπα που χρήζουν «βοήθειας στο σπίτι» και «διοικητικής βοήθειας».

5. Η αποδοχή κληροδοτήματος, κληρονομιάς ή δωρεάς, η οποία διατίθεται ρητά και αποκλειστικά σε κοινότητα έως τριακοσίων (300) κατοίκων, γίνεται από την οικονομική επιτροπή, μετά από σύμφωνη γνώμη του οικείου προέδρου.

Άρθρο 83

Αρμοδιότητες συμβουλίου κοινότητας άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων

1. Το συμβούλιο κοινότητας άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων ασκεί τις ακόλουθες αρμοδιότητες, εντός των ορίων της κοινότητας:

- α) εκφράζει γνώμη και διατυπώνει προτάσεις προς το δημοτικό συμβούλιο, για την εκτέλεση νέων έργων εντός της κοινότητας, καθώς και για τη συντήρηση και τη λειτουργία των έργων που έχουν εκτελεστεί,
- β) αποφασίζει ποια έργα και δράσεις θα εκτελεστούν στην κοινότητα, από το ποσοστό των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων που προορίζονται για επενδυτικές ανάγκες του δήμου, που της αναλογούν, σύμφωνα με την παράγραφο 4Α του άρθρου 259,
- γ) μεριμνά για την καλή κατάσταση του δικτύου εσωτερικής και αγροτικής οδοποιίας της κοινότητας, εποπτεύοντας τις εργασίες συντήρησης και υποβάλλοντας προς την τεχνική υπηρεσία, διά του αρμόδιου αντιδημάρχου, σχετικό υπόμνημα όπου αναγράφεται το είδος των εργασιών, ο τόπος και ο χρόνος που έγιναν αυτές,

δ) μεριμνά για την καθαριότητα των κοινόχρηστων χώρων και συνεργάζεται με την αρμόδια υπηρεσία του δήμου για την καλή τήρηση αυτής,

ε) λαμβάνει μέτρα για την άμεση αποκατάσταση των ζημιών επειγόντος χαρακτήρα στα δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης και σε εξαιρετικές περιπτώσεις αναθέτει την εκτέλεση των εργασιών αποκατάστασης ζημιών μικρής κλίμακας εάν από την καθυστέρηση αποκατάστασης δημιουργείται άμεσος κίνδυνος για την επαρκή υδροδότηση της κοινότητας, ενημερώνοντας εγγράφως για το λόγο αυτόν τον αρμόδιο αντιδήμαρχο ή τον πρόεδρο της ΔΕΥΑ,

στ) μεριμνά για την αποκατάσταση ζημιών και την καλή λειτουργία του δικτύου δημοτικού φωτισμού και συνεργάζεται γι' αυτό με την αρμόδια υπηρεσία του δήμου,

ζ) μεριμνά για την καλή κατάσταση και την ασφάλεια των εγκαταστάσεων των παιδικών χαρών και συνεργάζεται με τον υπεύθυνο λειτουργίας των παιδικών χαρών του δήμου,

η) μεριμνά για την εύρυθμη λειτουργία, τη συντήρηση και την ευταξία του κοιμητηρίου της κοινότητας, προεγκρίνει την κατασκευή οικογενειακών τάφων και λοιπών ταφικών μνημείων και εκδίδει τις άδειες για την παράταση ταφής και την ανακομιδή οστών,

θ) καταγράφει τα μέσα και το ανθρώπινο δυναμικό που μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών και έχει την ευθύνη της ομάδας πυρασφάλειας της κοινότητας. Για την κατάρτιση του σχεδίου πρόληψης πυρκαγιών και άλλων φυσικών καταστροφών συνεργάζεται με τα αρμόδια όργανα του δήμου, ενώ, κατά τη διάρκεια επιχειρήσεων αντιμετώπισης πυρκαγιών ή φυσικών καταστροφών τίθεται στη διάθεση των αρμοδίων αρχών,

ι) είναι υπεύθυνο για την προστασία της δημοτικής περιουσίας στα όρια της κοινότητας και έχει καθήκον να αναφέρει αμελλητί στον δήμαρχο ή στον αρμόδιο αντιδήμαρχο ζημίες ή προσβολές των ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων του δήμου,

ια) μέλη του συμβουλίου της κοινότητας συμμετέχουν στη διοίκηση κληροδοτήματος με έδρα την κοινότητα που ασκούν τα καθήκοντά τους, στις περιπτώσεις που προβλέπεται, σύμφωνα με το ν. 2539/1997 ή την πράξη σύστασής του, η συμμετοχή μελών τοπικού συμβουλίου ή μελών του δημοτικού συμβουλίου δήμου ο οποίος καταργείται με τον παρόντα νόμο,

ιβ) στις περιπτώσεις όπου ο δήμος είναι ο αρμόδιος φορέας λειτουργίας, σύμφωνα με την παρ. 17 του άρθρου 2 και την παρ. 1 του άρθρου 26 του ν. 4497/2017 (Α' 171), προτείνει, ως προς την κοινότητα, τους χώρους λειτουργίας των λαϊκών αγορών, τις θέσεις όπου επιτρέπεται η άσκηση υπαίθριου στάσιμου εμπορίου, η λειτουργία εμποροπανηγύρεων, χριστουγεννιάτικων αγορών και γενικά οι υπαίθριες εμπορικές δραστηριότητες, καθώς και τους χώρους στάθμευσης οχημάτων. Οι αποφάσεις του συμβουλίου της κοινότητας για τις περιπτώσεις αυτές, λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του και αποστέλλονται στην επιτροπή ποιότητας ζωής, προκειμένου να διαμορφώσει την εισήγησή της προς το δημοτικό συμβούλιο για την έκδοση των προβλεπόμενων σχετικών τοπικών κανονιστικών αποφάσεων.

ιγ) προωθεί τον εθελοντισμό και συνεργάζεται με ομάδες εθελοντών για την εξυπηρέτηση των αναγκών της κοινότητας.

2. Το συμβούλιο της κοινότητας διατυπώνει, επίσης, γνώμη και προτάσεις, είτε με δική του πρωτοβουλία είτε κατόπιν παραπομπής από τα αρμόδια όργανα του δήμου, σχετικά με τα ακόλουθα θέματα:

α) τις υπηρεσιακές μονάδες του δήμου, για τις οποίες συντρέχουν δυνατότητες λειτουργίας τους στην κοινότητα, με κριτήριο ότι θα συμβάλουν στην καλύτερη εξυπηρέτηση των δημοτών και στην ανάπτυξη της περιοχής,

β) την αξιοποίηση των ακινήτων του δήμου, που βρίσκονται στην κοινότητα, την κάθε μορφής εκμίσθωση ή παραχώρηση εκτάσεων εντός των ορίων αυτής, καθώς και την εκποίηση, εκμίσθωση, δωρεάν παραχώρηση χρήσης, ανταλλαγή και δωρεά, περιουσιακών εν γένει στοιχείων του δήμου που βρίσκονται στα όρια της κοινότητας.

- γ) την πολεοδομική ανάπτυξη και ανάπλαση της περιοχής,
- δ) τη συντήρηση των δημοτικών και αγροτικών οδών, τη συντήρηση, καθαριότητα και λειτουργία των πλατειών, δημοτικών αλσών, κήπων, υπαίθριων χώρων αναψυχής και γενικά όλων των κοινόχρηστων και κοινωφελών χώρων της περιοχής της κοινότητας,
- ε) την κυκλοφορία και τη συγκοινωνία της περιοχής της κοινότητας,
- στ) την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, την αναβάθμιση της αισθητικής περιοχών, καθώς και για την καθαριότητα αυτών,
- ζ) την προστασία της δημόσιας υγείας και την προστασία των κατοίκων από την ηχορρύπανση,
- η) την περισυλλογή και εν γένει τη μέριμνα για τα αδέσποτα ζώα,
- θ) τη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων και γενικότερα την ανάπτυξη της περιοχής της κοινότητας σε πολιτιστικά, πνευματικά και κοινωνικά θέματα,
- ι) τη μέριμνα για την υγεία, την πρόνοια και την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών και γενικά τη φροντίδα ώστε η λειτουργία και ανάπτυξη της περιοχής της κοινότητας, να αποβλέπει στην καλύτερη εξυπηρέτηση των κατοίκων της,
- ια) την εύρυθμη λειτουργία των δημοτικών ιδρυμάτων, δημοτικών νομικών προσώπων, εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, δημοτικών επιχειρήσεων και γενικότερα των παρεχόμενων υπηρεσιών στην περιφέρεια της κοινότητας,
- ιβ) την τροποποίηση των ορίων της κοινότητας,
- ιγ) την εξέταση γενικών ή ειδικών προβλημάτων που αφορούν τους κατοίκους και την περιφέρεια της κοινότητας, ιδίως αστέγων και ευπαθών ομάδων του πληθυσμού της περιοχής της,
- ιδ) την αξιοποίηση των τοπικών πόρων της περιοχής της κοινότητας.

3. Τα συμβούλια των κοινοτήτων άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων ασκούν και τις αρμοδιότητες του προέδρου των κοινοτήτων έως και τριακοσίων (300) κατοίκων, που προβλέπονται στο άρθρο 82 του παρόντος.

Άρθρο 83Α

Δημοσίευση εκτελεστότητα αποφάσεων οργάνων διοίκησης κοινότητας

1. Οι αποφάσεις των προέδρων των κοινοτήτων με πληθυσμό έως τριακοσίων (300) κατοίκων και οι αποφάσεις των συμβουλίων των κοινοτήτων με πληθυσμό μεγαλύτερο των τριακοσίων (300) κατοίκων δημοσιεύονται, σύμφωνα με τις διατάξεις για τη δημοσίευση των αποφάσεων του δημοτικού συμβουλίου.
2. Οι αποφάσεις των οργάνων διοίκησης των κοινοτήτων, εκτός από τις γνωμοδοτικές, είναι εκτελεστές από τη δημοσίευσή τους.
3. Οι εκτελεστές αποφάσεις των οργάνων διοίκησης των κοινοτήτων προσβάλλονται με ειδική διοικητική προσφυγή, ενώπιον του Επόπτη Ο.Τ.Α., σύμφωνα με το άρθρο 227.

Άρθρο 84

Γενικές διατάξεις για τη λειτουργία των κοινοτήτων

1. Ο δήμαρχος, με απόφασή του, που δημοσιεύεται σε μία (1) τουλάχιστον ημερήσια ή εβδομαδιαία εφημερίδα και αναρτάται στην ιστοσελίδα του δήμου, μπορεί να μεταβιβάζει αρμοδιότητες του στους προέδρους ή τα συμβούλια κοινοτήτων.
2. Το δημοτικό συμβούλιο με απόφαση, που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, μπορεί να μεταβιβάζει συγκεκριμένες αρμοδιότητες του στους προέδρους ή στα συμβούλια των κοινοτήτων. Η απόφαση αυτή δημοσιεύεται σε μία (1) τουλάχιστον ημερήσια ή εβδομαδιαία εφημερίδα, και αναρτάται στην ιστοσελίδα του δήμου. Οι αρμοδιότητες αυτές ασκούνται μέσα στα όρια της οικείας κοινότητας.

Δεν επιτρέπεται η μεταβίβαση των ακόλουθων αρμοδιοτήτων:

- α) η έκδοση κανονιστικών πράξεων,
- β) η επιβολή φόρων, τελών και δικαιωμάτων,

γ) η σύναψη δανείων,

δ) η σύσταση και λειτουργία δημοτικών ιδρυμάτων και λοιπών δημοτικών νομικών προσώπων, καθώς και η εκλογή των μελών των συλλογικών οργάνων που τα διοικούν και

ε) οι αποφάσεις που κατά ειδικές διατάξεις λαμβάνονται με ειδική πλειοψηφία των μελών του δημοτικού συμβουλίου.

Η απόφαση αυτή αναρτάται στην ιστοσελίδα του δήμου και δημοσιεύεται σε μία (1) τουλάχιστον εφημερίδα του νομού.

3. Αν για οποιονδήποτε λόγο ο πρόεδρος ή το συμβούλιο της κοινότητας δεν ασκεί τις αρμοδιότητές του, τις ασκεί ο δήμος με τα αρμόδια όργανά του. Σχετική διαπιστωτική πράξη εκδίδει το δημοτικό συμβούλιο, μετά από σχετική εισήγηση του δημάρχου ή του τυχόν κατά τόπο αρμόδιου ορισμένου αντιδημάρχου.

4. Με απόφαση του δημάρχου, μετά από εισήγηση της εκτελεστικής επιτροπής, ορίζονται υπάλληλοι του δήμου για τη γραμματειακή εξυπηρέτηση των οργάνων των κοινοτήτων, για τη στελέχωση των υπηρεσιών του δήμου που εδρεύουν σε κοινότητες, καθώς και για την παροχή «διοικητικής βοήθειας» των κατοίκων και διατίθενται κατάλληλοι χώροι και εξοπλισμός για τις ανάγκες των κοινοτήτων.

Άρθρο 85

Συνέλευση κατοίκων κοινότητας

Με ευθύνη του προέδρου ή του συμβουλίου κοινότητας, σε συνεργασία με τον τυχόν ορισμένο κατά τόπο αρμόδιο αντιδήμαρχο, καλούνται οι κάτοικοι και οι φορείς της κοινότητας, τουλάχιστον μια φορά κατ' έτος σε συνέλευση και προτείνουν στα αρμόδια όργανα του δήμου, ανάλογα με το χαρακτήρα των αναγκών των κατοίκων της κοινότητας και τις προτεραιότητες για την τοπική ανάπτυξη, τις δράσεις που πρέπει να αναλάβει ο δήμος ιδίως ως προς:

- α) την παροχή κοινωνικών ή άλλων υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση των κατοίκων της περιοχής τους,
- β) τη λήψη μέτρων για την προστασία των ηλικιωμένων και των παιδιών στο πλαίσιο της κοινωνικής πολιτικής του δήμου,
- γ) τα έργα που πρέπει να εκτελεστούν στην κοινότητα,
- δ) την παροχή υπηρεσιών για την τουριστική αξιοποίηση και προβολή της κοινότητας,
- ε) την εφαρμογή πολιτιστικών, ψυχαγωγικών και αθλητικών προγραμμάτων και
- στ) κάθε άλλο θέμα που αφορά την κοινότητα.

Για την ανωτέρω διαδικασία τηρούνται πρακτικά από υπάλληλο του δήμου, τα οποία αποστέλλονται με ευθύνη του προέδρου ή του συμβουλίου κοινότητας στον πρόεδρο του δημοτικού συμβουλίου, προς περαιτέρω διανομή στα μέλη του.

Σε κοινότητες άνω των δύο χιλιάδων (2.000) κατοίκων, οι συνελεύσεις των κατοίκων μπορεί να γίνονται και ανά συνοικία, ενορία ή άλλη πρόσφορη υποδιαίρεση.

Άρθρο 86

Προϋπολογισμός της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας

Συμμετοχή του συμβουλίου στην κατάρτιση του επιχειρησιακού και τεχνικού προγράμματος του δήμου

1. Κάθε έτος το δημοτικό συμβούλιο με απόφασή του καθορίζει το ανώτατο ύψος του προϋπολογισμού εξόδων του επόμενου έτους της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας. Η απόφαση αυτή διαβιβάζεται στο συμβούλιο της έως το τέλος Ιουνίου.

2. Το συμβούλιο της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας καταρτίζει σχέδιο του προϋπολογισμού εξόδων της κοινότητας για το επόμενο οικονομικό έτος. Ο προϋπολογισμός δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το ανώτατο ποσό που καθορίστηκε σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο. Το σχέδιο συνοδεύεται από αιτιολογική

έκθεση, η οποία περιέχει αιτιολόγηση κάθε εγγραφής και αποστέλλεται έγκαιρα στην οικονομική επιτροπή έως το τέλος Αυγούστου.

3. Η οικονομική επιτροπή εξετάζει:

i) αν οι συνολικές δαπάνες που αναγράφονται στο σχέδιο του προϋπολογισμού εξόδων της κοινότητας υπερβαίνουν το ανώτατο ποσό που έχει καθοριστεί από το δημοτικό συμβούλιο για κάθε δημοτική ή τοπική κοινότητα,

ii) αν οι δαπάνες αφορούν τις αρμοδιότητες που έχουν μεταβιβαστεί από το δημοτικό συμβούλιο στο συμβούλιο της δημοτικής κοινότητας και

iii) αν οι δαπάνες είναι νόμιμες.

Η οικονομική επιτροπή διαγράφει κάθε δαπάνη που δεν συγκεντρώνει τις πιο πάνω υπό στοιχεία ii) και iii) προϋποθέσεις και, σε περίπτωση υπέρβασης του πιο πάνω ανώτατου ποσού, περικόπτει τα επί μέρους κονδύλια.

Το σχέδιο προϋπολογισμού εξόδων των δημοτικών κοινοτήτων, όπως τελικά διαμορφώνεται από την οικονομική επιτροπή, εντάσσεται στο σχέδιο προϋπολογισμού του δήμου. Στον προϋπολογισμό του δήμου περιλαμβάνονται ιδιαίτερα κεφάλαια για κάθε τοπική και δημοτική κοινότητα.

Το πιο πάνω σχέδιο προϋπολογισμού εξόδων τοπικής και δημοτικής κοινότητας, αν δεν καταρτιστεί ή δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα στην οικονομική επιτροπή, καταρτίζεται από αυτήν.

4. Το συμβούλιο της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας με απόφαση που λαμβάνεται ένα μήνα τουλάχιστον πριν την κατάρτιση του επιχειρησιακού και τεχνικού προγράμματος του δήμου, εισηγείται στην εκτελεστική επιτροπή με σειρά προτεραιότητας, ανάλογα με τον επείγοντα χαρακτήρα των αναγκών των κατοίκων της περιφέρειάς του και τις προτεραιότητες για την τοπική ανάπτυξη, τις δράσεις που πρέπει να περιλαμβάνει το επιχειρησιακό πρόγραμμα του δήμου και τα έργα που πρέπει να εκτελεστούν.

5. Στη συνεδρίαση του συμβουλίου της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας για τη λήψη των αποφάσεων της προηγούμενης παραγράφου, καλούνται οι κοινωνικοί φορείς της περιφέρειάς της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας, προκειμένου να υποβάλλουν τις προτάσεις τους. Εάν το συμβούλιο της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας δεν υποβάλλει εισήγηση εμπρόθεσμα στην εκτελεστική επιτροπή, το σχέδιο του επιχειρησιακού και τεχνικού προγράμματος του δήμου καταρτίζεται χωρίς αυτήν.

Άρθρο 87

Διαδικασία υλοποίησης αποφάσεων προέδρου ή συμβουλίου κοινότητας

1. Οι αποφάσεις των οργάνων των κοινοτήτων με τις οποίες διατυπώνονται οι προτάσεις για τα θέματα της αρμοδιότητάς τους, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 82, 83 και 84, διαβιβάζονται στον δήμαρχο μέσα σε προθεσμία οκτώ (8) ημερών από τη λήψη τους. Ο δήμαρχος φροντίζει να τεθούν αμέσως υπόψη των αρμόδιων οργάνων του δήμου τα οποία οφείλουν να τις μελετήσουν και να ενημερώσουν σχετικά για κάθε θέμα το αρμόδιο όργανο της κοινότητας μέσα σε ένα (1) μήνα.

2. Τα αρμόδια όργανα του δήμου μπορούν:

α) να επιστρέψουν την απόφαση του οργάνου της κοινότητας με παρατηρήσεις για επανεξέταση τυχόν του θέματος,

β) να την παραπέμψουν στο δημοτικό συμβούλιο, γ) να τη διαβιβάσουν στις αρμόδιες υπηρεσίες του δήμου για να γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες.

Σε κάθε περίπτωση τα αρμόδια όργανα του δήμου οφείλουν να ενημερώνουν τον πρόεδρο της κοινότητας ή του συμβουλίου της κοινότητας, για τα μέτρα που λαμβάνονται για την προώθηση των θεμάτων που περιλαμβάνονται στις αποφάσεις των οργάνων της κοινότητας.

3. Ο πρόεδρος του συμβουλίου της κοινότητας στον οποίον κοινοποιούνται όλες οι ενέργειες, πράξεις και παρατηρήσεις των οργάνων και υπηρεσιών του δήμου που

αναφέρονται στις αποφάσεις του συμβουλίου της κοινότητας, υποχρεούται να ενημερώνει αμέσως το συμβούλιο.

4. Στους προέδρους και στα συμβούλια των κοινοτήτων αποστέλλεται αντίγραφο της ημερήσιας διάταξης του δημοτικού συμβουλίου και των αποφάσεων αυτού και των άλλων συλλογικών οργάνων του δήμου.

Άρθρο 88

Σύγκληση του συμβουλίου της κοινότητας

1. Το συμβούλιο της κοινότητας συνεδριάζει ύστερα από πρόσκληση του προέδρου του υποχρεωτικά τουλάχιστον μία (1) φορά το μήνα, καθώς και όταν το απαιτούν οι υποθέσεις της κοινότητας.

2. Ο πρόεδρος καλεί το συμβούλιο σε συνεδρίαση με γραπτή πρόσκληση ή ηλεκτρονικά, στην οποία αναφέρονται τα θέματα της ημερήσιας διάταξης. Η πρόσκληση δημοσιεύεται στο γραφείο της κοινότητας, και επιδίδεται στους συμβούλους τρεις (3) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από την ημέρα που ορίζεται για τη συνεδρίαση.

3. Σε κατεπείγουσες περιπτώσεις, η πρόσκληση αυτή μπορεί να επιδοθεί την ημέρα της συνεδρίασης. Στην πρόσκληση πρέπει να αναφέρεται για ποιο λόγο η συνεδρίαση είναι κατεπείγουσα. Πριν από τη συζήτηση το συμβούλιο αποφαινεται για το κατεπείγον των θεμάτων.

4. Ο πρόεδρος καλεί το συμβούλιο, ύστερα από γραπτό αίτημα του ενός τρίτου (1/3) τουλάχιστον των μελών του. Στην αίτηση αναφέρονται τα θέματα που θα συζητηθούν. Εάν ο πρόεδρος δεν συγκαλέσει το συμβούλιο το αργότερο μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την παραλαβή της αίτησης, το συμβούλιο συνέρχεται με πρόσκληση των μελών του που υπέβαλαν την αίτηση.

5. Ο πρόεδρος του συμβουλίου καλεί το συμβούλιο ύστερα από γραπτή αίτηση εκατό (100), τουλάχιστον, κατοίκων της κοινότητας. Στην αίτηση αναφέρονται τα θέματα που θα συζητηθούν. Εάν ο πρόεδρος δεν συγκαλέσει το συμβούλιο το αργότερο μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την παραλαβή της αίτησης, το συμβούλιο συνέρχεται με πρόσκληση του συμβούλου που αναδείχθηκε πρώτος σε σταυρούς και, επί ισοψηφίας, εκείνου που αναγράφεται πρώτος στην απόφαση ανακήρυξης.

6. Αν ο πρόεδρος του συμβουλίου της κοινότητας παραλείπει αδικαιολόγητα επί δύο (2) συνεχείς μήνες ή δύο (2) συνεχείς φορές κατά τις διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 5 να συγκαλέσει το συμβούλιο, μπορεί να τεθεί σε αργία και, σε περίπτωση υποτροπής, να τιμωρηθεί με την ποινή της έκπτωσης από το αξίωμα κατά την προβλεπόμενη πειθαρχική διαδικασία, σύμφωνα με το άρθρο 234.

Άρθρο 89

Τόπος συνεδρίασης, απαρτία και λήψη αποφάσεων του συμβουλίου της κοινότητας

1. Οι συνεδριάσεις του συμβουλίου της κοινότητας είναι δημόσιες και γίνονται στο γραφείο αυτής υπό την προεδρία του προέδρου του συμβουλίου.

2. Το συμβούλιο έχει απαρτία όταν είναι παρόντα τα δύο τρίτα (2/3) των μελών του.

3. Το συμβούλιο λαμβάνει τις αποφάσεις του με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων, αν δεν υπάρχει άλλη διάταξη που ορίζει διαφορετικά.

4. Αν κάποιο μέλος του συμβουλίου αρνηθεί ψήφο ή δώσει λευκή ψήφο, λογίζεται ως παρόν κατά τη συνεδρίαση, μόνο για το σχηματισμό της απαρτίας. Τόσο η άρνηση ψήφου, όσο και η λευκή ψήφος δεν υπολογίζονται στην καταμέτρηση θετικών και αρνητικών ψήφων.

5. Τα μέλη του συμβουλίου της κοινότητας που ήταν παρόντα κατά την έναρξη της συνεδρίασης και με την παρουσία τους υπήρξε απαρτία, και αν ακόμη αποχωρήσουν, λογίζονται, ως παρόντα μέχρι το τέλος της συνεδρίασης. Ο κανόνας αυτός εφαρμόζεται όχι μόνο για τη συζήτηση κάθε συγκεκριμένου θέματος αλλά και για ολόκληρη συνεδρίαση.

Στην περίπτωση αυτή, για τη λήψη απόφασης επί κάθε συγκεκριμένου θέματος, η απαιτούμενη πλειοψηφία δεν υπολογίζεται επί των πραγματικά παρόντων μελών κατά την ψηφοφορία, αλλά βάσει του αριθμού των μελών που απαιτούνται για την απαρτία.

6. Οι διατάξεις που αναφέρονται στο κώλυμα συμμετοχής δημοτικού συμβούλου στη συνεδρίαση του συμβουλίου εφαρμόζονται και για τους συμβούλους της κοινότητας.

Άρθρο 90

Υποχρεώσεις συμβούλων τοπικών και δημοτικών κοινοτήτων

1. Οι σύμβουλοι της τοπικής ή δημοτικής κοινότητας έχουν υποχρέωση να μετέχουν σε όλες τις συνεδριάσεις του συμβουλίου και όλων των επιτροπών στις οποίες τους έχει εκλέξει το συμβούλιο, καθώς και να εκτελούν τα λοιπά καθήκοντά τους, όπως προβλέπει ο νόμος. Έχουν, επίσης, υποχρέωση, μέσα στο πλαίσιο των καθηκόντων τους, να εκτελούν με επιμέλεια κάθε εργασία που τους αναθέτει νόμιμα το συμβούλιο.

2. Ο σύμβουλος της τοπικής ή δημοτικής κοινότητας εκφράζει τη γνώμη του και ψηφίζει κατά συνείδηση, αποβλέποντας πάντοτε στην εξυπηρέτηση του συμφέροντος του συνόλου των κατοίκων της τοπικής ή δημοτικής κοινότητας.

3. Οι σύμβουλοι των τοπικών ή δημοτικών κοινοτήτων έχουν τις υποχρεώσεις και τα καθήκοντα των δημοτικών συμβούλων. Η παραβίαση των σχετικών διατάξεων επιφέρει τις αντίστοιχες συνέπειες.

Άρθρο 91

Γραφείο τοπικής ή δημοτικής κοινότητας

Κάθε τοπική ή δημοτική κοινότητα διαθέτει τοπικό ή δημοτικό γραφείο. Το δημοτικό συμβούλιο καθορίζει ποιες υπηρεσιακές μονάδες μπορούν να λειτουργήσουν στις τοπικές ή δημοτικές κοινότητες.

Άρθρο 97

Υπηρεσιακές μονάδες δήμων

Οι συνιστώμενοι δια του παρόντος δήμοι και στο πλαίσιο κατάρτισης των Οργανισμών Εσωτερικής Υπηρεσίας και της Συγκρότησης των υπηρεσιών τους, σύμφωνα με το άρθρο 10 του κυρωτικού νόμου 3584/2007 (ΦΕΚ 143 Α'), υποχρεούνται μέχρι 31.12.2012 να περιλάβουν, στους ανωτέρω οργανισμούς, και υπηρεσιακές μονάδες με τα ακόλουθα αντικείμενα:

- α) Προγραμματισμού και Ανάπτυξης
- β) Οικονομική υπηρεσία
- γ) Τεχνική υπηρεσία
- δ) Τεχνολογίας, Πληροφορικής και Επικοινωνιών
- ε) Διαφάνειας στ) Νομικής υποστήριξης
- ζ) Διοίκησης – Διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού
- η) Άσκησης Κοινωνικής Πολιτικής και Πολιτικών Ισότητας των Φύλων
- θ) Περιβάλλοντος – Πολιτικής Προστασίας
- ι) Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού, Νέας Γενιάς και
- ια) Γεωργίας, Κτηνοτροφίας και Αλιείας, εφόσον ασκούνται αντίστοιχες αρμοδιότητες.

Άρθρο 97Α

Υπηρεσία Δόμησης Δήμων

1. Εκτός από τις υπηρεσιακές μονάδες που προβλέπονται στο προηγούμενο άρθρο, σε κάθε δήμο λειτουργεί υποχρεωτικά Υπηρεσία Δόμησης (Υ. Δομ.) εφόσον:

α) είτε πληρούνται τα κριτήρια για την κατ' ελάχιστον στελέχωσή τους που προβλέπονται στο προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 2 του άρθρου 31 του ν. 4495/2017 (Α' 167). Η συνδρομή ή μη των κριτηρίων της παραγράφου αυτής

διαπιστώνεται με απόφαση του δημάρχου, εντός ενός (1) μηνός από τη δημοσίευση του προεδρικού διατάγματος του προηγούμενου εδαφίου.

β) είτε είναι δυνατή η στελέχωσή της, σύμφωνα με την επόμενη παράγραφο.

2. Σε δήμους όπου δεν πληρούνται τα κριτήρια της περίπτωσης Α' της παραγράφου 1 και συντρέχουν οι προϋποθέσεις του επόμενου εδαφίου, συγκροτούνται Υ. Δομ., με απόφαση του δημάρχου, που εκδίδεται εντός ενός (1) μηνός από τη δημοσίευση του προεδρικού διατάγματος της περίπτωσης Α' της προηγούμενης παραγράφου, ως εξής:

Εφόσον υπηρετούν στον οικείο δήμο και σε άλλες οργανικές μονάδες, πλην της Υ. Δομ. και της Τεχνικής Υπηρεσίας, υπάλληλοι των ειδικοτήτων που προβλέπονται στο προεδρικό διάταγμα της προηγούμενης παραγράφου και μέχρι του ελάχιστου αριθμού που προβλέπεται στο ίδιο προεδρικό διάταγμα, για τη συγκρότηση Υ. Δομ., αυτοί μετακινούνται υποχρεωτικά, με την απόφαση του προηγούμενου εδαφίου, στην Υ. Δομ. και σε θέση αντίστοιχου ιεραρχικού επιπέδου. Αν περισσότεροι υπάλληλοι πληρούν τις προϋποθέσεις του προηγούμενου εδαφίου, για την κάλυψη των κενών θέσεων της Υ. Δομ. λαμβάνονται υπόψη, κατά σειρά προτεραιότητας:

α) ο μακρότερος χρόνος προϋπηρεσίας σε θέση με καθήκοντα σχετικά με την έκδοση οικοδομικών αδειών,

β) υποβολή αίτησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος με προτίμηση στον αρχαιότερο,

γ) η κρίση του αρμοδίου οργάνου, με βάση τα τυπικά και τα ουσιαστικά προσόντα, τη συνάφεια της ειδικότητας και τυχόν περαιτέρω εξειδίκευση και τη γενική εμπειρία των υπαλλήλων με τις ειδικότητες που προβλέπονται στο προεδρικό διάταγμα της παραγράφου 1.

3. Εάν, με απόφαση του δημάρχου, διαπιστώνεται αιτιολογημένα η αδυναμία συγκρότησης αυτοτελούς Υ. Δομ., σύμφωνα με τις προϋποθέσεις των παραγράφων 1 και 2, οι αρμοδιότητες της Υ. Δομ. ασκούνται υποχρεωτικά με διοικητική υποστήριξη, από το δήμο της έδρας της οικείας περιφερειακής ενότητας. Στην περίπτωση αυτή, τα παράβολα που αντιστοιχούν στην έκδοση οικοδομικών αδειών για ακίνητα κείμενα εντός της επικράτειας των υποστηριζόμενων δήμων αποδίδονται στο δήμο που παρέχει τη διοικητική υποστήριξη. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, καθορίζεται η διαδικασία απόδοσης των παραβόλων στο δήμο ο οποίος παρέχει τη διοικητική υποστήριξη.

Άρθρο 97B

Υποστήριξη των Δήμων από τη Μ.Ο.Δ Α.Ε.

Δήμοι που δεν διαθέτουν τεχνική επάρκεια σύμφωνα με το άρθρο 44 του ν. 4412/2016 (Α' 147) ή που δεν διαθέτουν επαρκή τεχνική υπηρεσία ή που έχουν τεχνική υπηρεσία η οποία δεν διαθέτει τεχνικό υπάλληλο της απαιτούμενης ειδικότητας για την εκπόνηση, ανάθεση και επίβλεψη μελετών ή για την ωρίμανση και δημοπράτηση έργων, κατά την κείμενη νομοθεσία, μπορούν, να αναθέτουν στην ανώνυμη εταιρεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με την επωνυμία «Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (Μ.Ο.Δ. Α.Ε.)» την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στις διαδικασίες εκπόνησης, ανάθεσης και επίβλεψης μελετών και στην ωρίμανση ή δημοπράτηση έργων, όπως ιδίως τη σύνταξη τευχών δημοπράτησης, διακηρύξεων μελετών και έργων, ακόμα και αν οι μελέτες ή τα έργα αυτά είναι μη συγχρηματοδοτούμενα. Το αίτημα ανάθεσης των υπηρεσιών του προηγούμενου εδαφίου υποβάλλεται ύστερα από απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου κι εγκρίνεται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της Μ.Ο.Δ. Α.Ε.

Άρθρο 98

Διοικητική βοήθεια

1. Οι δήμοι συνιστούν ειδικό αυτοτελές γραφείο το οποίο υπάγεται απευθείας στον δήμαρχο, για την παροχή διοικητικής βοήθειας σε άτομα που έχουν αντικειμενική

αδυναμία προσπέλασης στις υπηρεσίες τους ή στα αρμόδια Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.).

2. Στο ανωτέρω γραφείο τοποθετούνται και υπηρετούν, με απόφαση του δημάρχου, υπάλληλοι, οι οποίοι έχουν τις απαιτούμενες γνώσεις και ανάλογη διοικητική εμπειρία, προς παροχή κατ' οίκον εξυπηρέτησης των δημοτών της προηγούμενης παραγράφου, ως «δημοτικοί ανταποκριτές», για το σύνολο των αρμοδιοτήτων του.

3. Ο δήμος, δια του ειδικού γραφείου της παραγράφου 1 και οι υπηρετούντες σε αυτό υπάλληλοι συνεργάζονται με τα αντίστοιχα Κ.Ε.Π. και αξιοποιούν την εθελοντική προσφορά δημοτών.

3. Ν. 1080/1980

Άρθρο 32

Συμβιβαστική επίλυση φορολογικών διαφορών

1. Συνιστάται σε κάθε δήμο ή κοινότητα επιτροπή συμβιβαστικής επιλύσεως των φορολογικών διαφορών και αμφισβητήσεων για τη βεβαίωση ή αναγνώριση φορολογικής απαλλαγής ή μείωσης οποιουδήποτε αυτοτελούς φόρου, τέλους, δικαιώματος, εισφοράς, αντιτίμου προσωπικής εργασίας και προστίμου μεταξύ δήμου ή κοινότητα ή συνδέσμου δήμων και κοινοτήτων και φορολογουμένων.

Σε δήμους με πληθυσμό μεγαλύτερο από εκατό χιλιάδες (100.000) κατοίκους μπορεί να συνιστώνται περισσότερες από μία επιτροπές.

2. Η επιτροπή συγκροτείται τον Ιανουάριο κάθε χρόνου :

α. Σε δήμους και κοινότητες με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και αποτελείται από δύο δημοτικούς ή κοινοτικούς συμβούλους και από ένα φορολογούμενο δημότη. Ο φορολογούμενος δημότης επιλέγεται με τον αναπληρωτή του από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο από τον κατάλογο των φορολογουμένων. Ο πρόεδρος της επιτροπής με τον αναπληρωτή του ορίζεται με την απόφαση συγκρότησης της επιτροπής.

Χρέη γραμματέα της επιτροπής εκτελεί δημοτικός ή κοινοτικός υπάλληλος που ορίζεται με τον αναπληρωτή του με την ίδια απόφαση.

β. Προκειμένου για τους δήμους της τέως διοικήσεως πρωτεύουσας, η επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου και αποτελείται από έναν δημοτικό σύμβουλο και δύο υπαλλήλους (μόνιμους ή Ι.Δ.Α.Χ.), κατηγορίας ΠΕ κλάδου Διοικητικού ή Διοικητικού-Οικονομικού είτε κατηγορίας ΤΕ κλάδου Διοικητικού-Λογιστικού που ασκούν καθήκοντα προϊσταμένου Διεύθυνσης ή Τμήματος. Της επιτροπής προεδρεύει το μέλος που προϊσταται Διεύθυνσης και επί ομοιοβάθμων προϊσταμένων του ίδιου επιπέδου ο προϊστάμενος που έχει ασκήσει για περισσότερο χρόνο καθήκοντα προϊσταμένου. Με την ίδια απόφαση ορίζονται οι αναπληρωτές των μελών της Επιτροπής. Χρέη γραμματέα της επιτροπής εκτελεί δημοτικός υπάλληλος που ορίζεται με τον αναπληρωτή του με απόφαση δημάρχου. Η επιτροπή βρίσκεται σε απαρτία όταν είναι παρόντα όλα τα μέλη ή οι αναπληρωτές τους.

[...]

4. Ν. 1566/1985

Άρθρο 50

Δημοτικές ή κοινοτικές επιτροπές παιδείας

1. Σε κάθε δήμο ή δημοτικό διαμέρισμα ή τμήμα του ή κοινότητα λειτουργεί δημοτική ή κοινοτική επιτροπή παιδείας, η οποία αποτελείται από:

α) το δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητας ή δημοτικό ή κοινοτικό σύμβουλο που ορίζεται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου ως πρόεδρος,

β) εκπρόσωπο της ένωσης γονέων των μαθητών.

γ) έναν διευθυντή σχολείου πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, ο οποίος ορίζεται από τον προϊστάμενο της διεύθυνσης ή του γραφείου πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

- δ) ένα διευθυντή σχολείου δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, όπου υπάρχει, που ορίζεται από τον προϊστάμενο της διεύθυνσης ή του γραφείου δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης,
- ε) εκπροσώπους των παραγωγικών τάξεων, όπου υπάρχουν, που ορίζονται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβούλου των οποίων ο αριθμός δεν μπορεί να υπερβεί τους δύο,
- στ) από έναν εκπρόσωπο των συνδικαλιστικών οργανώσεων των εκπαιδευτικών, αν υπάρχει.
2. Στις συνεδριάσεις της δημοτικής ή κοινοτικής επιτροπής παιδείας μετέχει χωρίς ψήφο και εκπρόσωπος της τοπικής επιτροπής λαϊκής επιμόρφωσης, αν υπάρχει.
3. Η δημοτική ή κοινοτική επιτροπή παιδείας εισηγείται στο δήμαρχο ή πρόεδρο κοινότητας και στο δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο θέματα σχετικά με την καλύτερη οργάνωση και λειτουργία των σχολείων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, την κατανομή των πιστώσεων για λειτουργικές δαπάνες των σχολείων, την ίδρυση, κατάργηση και συγχώνευση σχολείων και παρακολουθεί την ανέγερση των σχολικών κτιρίων, την επισκευή και συντήρησή του καθώς και το έργο των σχολικών επιτροπών.
4. Η δημοτική ή κοινοτική επιτροπή παιδείας συγκροτείται με απόφαση του οικείου δημάρχου ή προέδρου κοινότητας, ύστερα από πρόταση των υπηρεσιών, οργανώσεων και φορέων που εκπροσωπούνται σε αυτή και λειτουργεί νόμιμα με όσα μέλη της έχουν οριστεί.
5. Με αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων καθορίζεται ο τρόπος λειτουργίας της δημοτικής ή κοινοτικής επιτροπής παιδείας, η θητεία των μελών της, η οργάνωση της γραμματείας της και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.
6. Οι εισηγήσεις της δημοτικής ή κοινοτικής επιτροπής παιδείας υποβάλλονται και στο νομαρχιακό επαρχιακό συμβούλιο και μπορούν να κοινοποιούνται και στη νομαρχιακή ή επαρχιακή επιτροπή παιδείας.

5. Ν. 2713/1999

Άρθρο 16

Άνευ τίτλου

1. Σε κάθε δήμο ή κοινότητα με πληθυσμό άνω των τριών χιλιάδων (3.000) κατοίκων συνιστάται Τοπικό Συμβούλιο Πρόληψης της Παραβατικότητας (ΤΟ.Σ.Π.ΠΑ.). Σε περιοχές με ιδιαίτερες ανάγκες είναι δυνατόν να συνιστώνται τέτοια συμβούλια και ανά δημοτικό διαμέρισμα. Τα γενικότερα θέματα που αφορούν τη συγκρότηση, οργάνωση και λειτουργία των Συμβουλίων και τη συνεργασία τους με τις αρμόδιες αρχές και φορείς, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια, καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης, ενώ η σύσταση και λειτουργία του κάθε Τοπικού Συμβουλίου Πρόληψης της Παραβατικότητας πραγματοποιείται με απόφαση του αρμόδιου Δημάρχου ή Προέδρου Κοινότητας, ύστερα από πρόταση του οικείου Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου
2. Το ανωτέρω Συμβούλιο αποτελείται από επιστήμονες και λειτουργούς που διαμένουν στην περιφέρεια του Δήμου ή της Κοινότητας και διαθέτουν ειδικές γνώσεις στον τομέα της εγκληματικότητας, όπως δικαστικούς λειτουργούς, εγκληματολόγους, ψυχολόγους, κοινωνιολόγους, αστυνομικούς, κοινωνικούς λειτουργούς και ιατρούς, καθώς και εκπροσώπους παραγωγικών τάξεων και κοινωνικών φορέων. Τα μέλη του Συμβουλίου δεν επιτρέπεται να είναι λιγότερα των πέντε (5) ή περισσότερα των έντεκα (11), ορίζονται για τρία (3) χρόνια και η θέση τους είναι τιμητική και άμισθη.
3. Έργο του ως άνω Συμβουλίου είναι η κατάρτιση προγράμματος πρόληψης της εγκληματικότητας στη δημοτική ή κοινοτική περιφέρεια αρμοδιότητάς του, η διατύπωση γνώμης επί σχετικών ερωτημάτων του Δημάρχου ή Προέδρου της Κοινότητας ή των τοπικών κοινωνικών και επιστημονικών φορέων, η συνεργασία με τα αντίστοιχα συμβούλια όμορων Δήμων ή Κοινοτήτων, η διοργάνωση ημερίδων, σεμιναρίων και άλλων συναφών εκδηλώσεων για την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης, η συνεχής, μέσω των τοπικών

μέσων μαζικής επικοινωνίας, ενημέρωση των κατοίκων, καθώς και η εκδήλωση κάθε άλλης σχετικής δραστηριότητας.

Με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης καθορίζονται τα θέματα λειτουργίας του εν λόγω Συμβουλίου, συνεργασίας αυτού με τις αρμόδιες αρχές και φορείς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

6. Ν. 2725/1999

Άρθρο 56Γ

Επιτροπή Ελέγχου Καταλληλότητας

1. Στην έδρα κάθε Περιφέρειας ή Περιφερειακής Ενότητας ή Δήμου συνιστάται Επιτροπή Ελέγχου Καταλληλότητας με τοπική αρμοδιότητα στα όρια της αντίστοιχης Περιφέρειας ή Περιφερειακής Ενότητας ή Δήμου, η οποία συγκροτείται με απόφαση του αρμόδιου Περιφερειάρχη και αποτελείται από:

α) έναν υπάλληλο της Περιφέρειας ή της Περιφερειακής Ενότητας ή του Δήμου κλάδου πανεπιστημιακής εκπαίδευσης μηχανικών και, κατά προτίμηση, με ειδικότητα πολιτικού μηχανικού ή ηλεκτρολόγου ή μηχανολόγου, ως Πρόεδρο.

β) έναν ιατρό που υπηρετεί σε οποιονδήποτε δημόσιο φορέα παροχής υπηρεσιών υγείας ή υπάλληλο κλάδου ΠΕ ιατρών της οικείας Περιφέρειας, κατά προτίμηση με αθλητιατρική εμπειρία.

γ) Έναν εκπρόσωπο της Αστυνομικής Αρχής ή, κατά περίπτωση, του Λιμενικού Σώματος.

δ) Έναν εκπρόσωπο της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας.

Για κάθε έλεγχο η Επιτροπή συμπληρώνεται από έναν εκπρόσωπο της διοίκησης της επιθεωρούμενης αθλητικής εγκατάστασης ή του φορέα στον οποίο αυτή ανήκει, έναν εκπρόσωπο της αθλητικής ομοσπονδίας του κατά περίπτωση αθλήματος και έναν εκπρόσωπο της οικείας επαγγελματικής ένωσης, όταν στην αθλητική εγκατάσταση διεξάγονται και αγώνες επαγγελματικών πρωταθλημάτων. Στην περίπτωση αθλητικής εγκατάστασης πολλαπλής χρήσης, οι εκπρόσωποι των δύο τελευταίων φορέων προέρχονται από το άθλημα με τη μεγαλύτερη προσέλευση θεατών.

Σε περίπτωση μη συγκρότησης της ως άνω Επιτροπής από τον αρμόδιο Περιφερειάρχη, ο τελευταίος ελέγχεται πειθαρχικά.

Αν δεν είναι δυνατή η στελέχωση της Επιτροπής με υπάλληλο της Περιφέρειας ή της Περιφερειακής Ενότητας ή του Δήμου κλάδου πανεπιστημιακής εκπαίδευσης μηχανικών, καθώς και με ιατρό που υπηρετεί σε οποιονδήποτε δημόσιο φορέα παροχής υπηρεσιών υγείας ή υπάλληλο κλάδου ΠΕ ιατρών της οικείας Περιφέρειας, στην Επιτροπή μετέχει ιδιώτης μηχανικός και ιατρός.

[...]

7. Ν. 3013/2002

Άρθρο 13

Αρμοδιότητες Δημάρχων και Προέδρων Κοινοτήτων Σύσταση Γραφείων Πολιτικής Προστασίας σε Ο.Τ.Α.

Συντονιστικό Τοπικό Όργανο

1. Οι Δήμαρχοι και οι Πρόεδροι Κοινοτήτων έχουν τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α. Συντονίζουν και επιβλέπουν το έργο της πολιτικής προστασίας για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των καταστροφών, εφόσον συμβαίνουν εντός των διοικητικών ορίων των αντίστοιχων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.).

β. Έχουν την ευθύνη εφαρμογής του ετήσιου εθνικού σχεδιασμού πολιτικής προστασίας, κατά το σκέλος που τα οικεία περιφερειακά προγράμματα, μέτρα και δράσεις έχουν τοπικό χαρακτήρα αναφορικά με τους αντίστοιχους Ο.Τ.Α..

γ. Διατυπώνουν εισήγηση για το σχεδιασμό πολιτικής προστασίας του Ο.Τ.Α., η οποία υποβάλλεται στο Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας για τη διαμόρφωση σχετικής πρότασης, στο πλαίσιο της πρόβλεψης του άρθρου 11 παρ. 1γ του παρόντος νόμου.

δ. Έχουν την ευθύνη της διάθεσης και του συντονισμού δράσης του απαραίτητου δυναμικού και μέσων για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των καταστροφών εντός των ορίων του οικείου Ο.Τ.Α..

2. α. Σε όλους τους δήμους, λειτουργεί, στο πλαίσιο της υπάρχουσας οργανικής διάρθρωσης, γραφείο πολιτικής προστασίας, οι αρμοδιότητες του οποίου συναρτώνται με την εξασφάλιση της αναγκαίας οργάνωσης και υποδομής προς λήψη μέτρων πολιτικής προστασίας.

3. α. Στην έδρα κάθε δήμου συνιστάται Συντονιστικό Τοπικό Όργανο.

β. Το ανωτέρω Όργανο αποτελείται από τους:

ι. Δήμαρχο ως Πρόεδρο.

ιι. Δύο Δημοτικούς Συμβούλους, που ορίζονται με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, εκ των οποίων ο ένας προέρχεται από τη μειοψηφία.

ιιι. Ειδικευμένα στελέχη πολιτικής προστασίας της Περιφέρειας και του νομού.

ιιιι. Εκπρόσωπο Στρατιωτικού Διοικητή της περιοχής, Διοικητή Αστυνομικού Τμήματος της έδρας του δήμου, Προϊστάμενο του Ειδικού Προσωπικού της Δημοτικής Αστυνομίας, εκπρόσωπο της Λιμενικής Αρχής, εφόσον έχει ως έδρα τον αντίστοιχο δήμο και διοικητή της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας της έδρας του δήμου ή εκπρόσωπο της αντίστοιχης της έδρας του νομού.

ιιιιι. Προϊστάμενο τεχνικών υπηρεσιών του Ο.Τ.Α..

ιιιιιι. Προϊστάμενο του οικείου δασαρχείου ή εκπρόσωπο της Διεύθυνσης Δασών της Περιφέρειας.

ιιιιιιι. Εκπροσώπους Εθελοντικών Οργανώσεων Πολιτικής Προστασίας.

γ. Στις συνεδριάσεις λαμβάνουν μέρος εκπρόσωποι κοινωνικών φορέων της έδρας του δήμου, καθώς και άλλοι εκπρόσωποι υπηρεσιών, μετά από πρόσκληση του Προέδρου.

δ. Κατά τη διάρκεια της εξέλιξης της καταστροφής, καθώς και του έργου αποκατάστασης των ζημιών, το πιο πάνω Όργανο λειτουργεί σε εικοσιτετράωρη βάση, με δυνατότητα συνέχισης της συνεδρίασης και με τους οριζόμενους, από τους μετέχοντες, αναπληρωτές τους.

Άρθρο 31

Σύσταση Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών

1. Στις Περιφέρειες, τις Ενιαίες Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, τους Δήμους και τις Κοινότητες συνιστώνται Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών

Αποστολή των Κέντρων αυτών είναι η παροχή διοικητικών πληροφοριών και η διεκπεραίωση των υποθέσεων των πολιτών από την υποβολή της αίτησης μέχρι την έκδοση της τελικής πράξης σε συνεργασία με τις καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες. Ειδικότερα το Κ.Ε.Π.:

Ενημερώνει και πληροφορεί τους πολίτες για τις ενέργειες που απαιτούνται για τη διεκπεραίωση διοικητικών υποθέσεων.

Παραλαμβάνει αιτήσεις πολιτών, για τη διεκπεραίωση υποθέσεών τους από τις υπηρεσίες του Δημοσίου, τα στοιχεία των οποίων καταχωρεί σε ειδικό πρωτόκολλο. Διαθέτει για διευκόλυνσή τους έντυπα αιτήσεων κατά το άρθρο 3 παράγραφος 3 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999).

Ελέγχει την πληρότητα των αιτήσεων των πολιτών και σε περίπτωση που για τη διεκπεραίωση της υπόθεσης απαιτούνται δικαιολογητικά, που δεν υποβάλλονται μαζί με την αίτηση, το Κ.Ε.Π. τα αναζητά και τα παραλαμβάνει με οποιονδήποτε πρόσφορο τρόπο από τις αρμόδιες υπηρεσίες, μετά από σχετική εξουσιοδότηση των πολιτών.

Διαβιβάζει πλήρεις τους φακέλους των υποθέσεων των πολιτών, στην αρμόδια για τη διεκπεραίωσή τους υπηρεσία, με οποιονδήποτε πρόσφορο τρόπο. Το τελικό έγγραφο αποστέλλεται από την αρμόδια υπηρεσία και πάλι στο Κ.Ε.Π. υποβολής της αρχικής αίτησης, από το οποίο το παραλαμβάνει ο πολίτης ή του αποστέλλεται από το Κ.Ε.Π. στη διεύθυνση που έχει δηλωθεί με συστημένη επιστολή και με αντικαταβολή.

Επιπλέον το Κ.Ε.Π. παρέχει και τις εξής υπηρεσίες:

Επικύρωση διοικητικών εγγράφων.

Θεώρηση γνησίου υπογραφής.

Χορήγηση παραβόλων, κινητών επισήμων και υπεύθυνων δηλώσεων.

Χορήγηση του αποδεικτικού φορολογικής ενημερότητας, μέσω ηλεκτρονικής διασύνδεσης με το σύστημα TAXIS.

Με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού καθορίζονται οι διοικητικές διαδικασίες με τα αντίστοιχα έντυπά τους, που πραγματοποιούνται και από τα Κ.Ε.Π.. Με κοινές υπουργικές αποφάσεις μπορούν να καθορίζονται διαδικασίες του ευρύτερου δημόσιου τομέα, οι οποίες μπορούν να πραγματοποιούνται και από τα Κ.Ε.Π..

Βεβαίωση της ταυτοπροσωπείας ανηλίκων κάτω των δεκατεσσάρων ετών, οι οποίοι δεν είναι κάτοχοι δελτίου αστυνομικής ταυτότητας ή άλλου συναφούς δημοσίου εγγράφου, επειδή δεν έχουν συμπληρώσει την απαιτούμενη από το νόμο ηλικία και για τους οποίους απαιτείται βεβαίωση των στοιχείων της ταυτότητάς τους για έκδοση διαβατηρίου ή για άλλο νόμιμο λόγο .

Επιτρέπεται η σύσταση Κέντρου Εξυπηρέτησης Πολιτών στο Υπουργείο Εξωτερικών, του οποίου βασική αποστολή είναι η εξυπηρέτηση των αποδήμων Ελλήνων στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων των Κ.Ε.Π., σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Ιδρύεται Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας. Η αποστολή και οι αρμοδιότητές του είναι η παροχή διοικητικών πληροφοριών και η διεκπεραίωση υποθέσεων πολιτών από την υποβολή της αίτησης μέχρι την έκδοση της τελικής πράξης, όπως αυτές καθορίζονται από τις κείμενες διατάξεις. Κατά το διάστημα της πιλοτικής λειτουργίας του Κ.Ε.Π., όπως αυτό προβλέπεται από τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 15 του ν. 3260/2004, η δαπάνη που θα προκληθεί θα βαρύνει τον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και στη συνέχεια η δαπάνη θα βαρύνει τις πιστώσεις του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας. Οι διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 24 του ν. 3200/2003 και του άρθρου 2 του ν. 3320/ 2005, έχουν ανάλογη εφαρμογή και στην περίπτωση του Κέντρου Εξυπηρέτησης Πολιτών του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.

2. Σε κάθε Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, στα Νομαρχιακά Διαμερίσματα των Ενιαίων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, καθώς και στους Ο.Τ.Α. α' βαθμού με πληθυσμό άνω των είκοσι χιλιάδων κατοίκων, το συνιστώμενο Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών λειτουργεί σε επίπεδο Διεύθυνσης, η οποία απαρτίζεται από τα εξής δύο Τμήματα:

α) Τμήμα Εξυπηρέτησης Πολιτών, με αρμοδιότητες ανάλογες με αυτές που περιγράφονται στην παράγραφο 1.

β) Τμήμα Εσωτερικής Ανταπόκρισης, στο οποίο αποστέλλονται από τα Κ.Ε.Π. αιτήσεις πολιτών, η διεκπεραίωση των οποίων εμπίπτει στις αρμοδιότητες του οικείου Ο.Τ.Α. α' ή β' βαθμού. Το Τμήμα προωθεί τα αιτήματα στις αρμόδιες για τη διεκπεραίωσή τους υπηρεσίες, παρακολουθεί τη διαδικασία διεκπεραίωσης και την τήρηση των νόμιμων χρονικών προθεσμιών, παραλαμβάνει το σχετικό έγγραφο και το αποστέλλει στο Κ.Ε.Π. της αρχικής υποβολής της αίτησης. Επίσης το Τμήμα τηρεί τα σχετικά με τη διακίνηση των ανωτέρω αναφερόμενων αιτήσεων πολιτών στατιστικά στοιχεία, υποδέχεται και διαχειρίζεται τα παράπονα και τις προτάσεις των πολιτών για βελτιώσεις των διοικητικών διαδικασιών.

3. Στις Περιφέρειες το Τμήμα Επικοινωνίας και Εξυπηρέτησης Πολιτών που λειτουργεί βάσει των διατάξεων της παραγράφου 12 του άρθρου 6 του ν. 2503/1997 μετονομάζεται σε Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών, που λειτουργεί επίσης σε επίπεδο αυτοτελούς Τμήματος, υπαγόμενο στη Γενική Διεύθυνση της Περιφέρειας, το οποίο ασκεί τις αρμοδιότητες που περιγράφονται στην παράγραφο 1, καθώς και αυτές που αναφέρονται στο εδάφιο β' της παραγράφου 2. Ο Γενικός Διευθυντής της Περιφέρειας ασκεί το συντονισμό και την εποπτεία όλων των Κ.Ε.Π. που λειτουργούν στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και τους Ο.Τ.Α. α' βαθμού των γεωγραφικών ορίων της Περιφέρειας και συνεργάζεται με το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης σε όλα τα θέματα που αφορούν την προσπάθεια βελτίωσης των σχέσεων της δημόσιας διοίκησης με τους πολίτες.

4. α) Στους Ο.Τ.Α. α' βαθμού με πληθυσμό από πέντε έως είκοσι χιλιάδες κατοίκους, το συνιστώμενο Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών λειτουργεί σε επίπεδο Τμήματος, υπαγόμενο στη Διεύθυνση Διοίκησης ή στην ανάλογης αρμοδιότητας οργανική μονάδα, όπου δεν υφίσταται Διεύθυνση Διοίκησης και σε περίπτωση που δεν υφίσταται Διεύθυνση λειτουργεί σε επίπεδο αυτοτελούς Τμήματος υπαγόμενο στο Δήμαρχο, με τις αρμοδιότητες που περιγράφονται στην παράγραφο 1, καθώς και αυτές που αναφέρονται στο εδάφιο β' της παραγράφου 2.

β) Στους Ο.Τ.Α. α' βαθμού με πληθυσμό μέχρι πέντε χιλιάδες κατοίκους, το συνιστώμενο Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών λειτουργεί σε επίπεδο Αυτοτελούς Γραφείου υπαγόμενο στον Δήμαρχο ή στον Πρόεδρο της Κοινότητας, με τις αρμοδιότητες που περιγράφονται στην παράγραφο 1, καθώς και αυτές που αναφέρονται στο εδάφιο β' της παραγράφου 2.

5. Τα Κέντρα Πληροφόρησης - Εξυπηρέτησης Πολιτών, που λειτουργούν στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και τους Δήμους, καταργούνται και οι αρμοδιότητες τους εφεξής ασκούνται από τις μονάδες που συνιστώνται με το παρόν άρθρο.

6. Τα Κ.Ε.Π. στεγάζονται σε χώρους προσβάσιμους στα άτομα με αναπηρίες κατά τις διατάξεις του Γενικού Οικοδομικού Κανονισμού.

7. Με αποφάσεις του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης ορίζεται, κατά περίπτωση, ο χρόνος έναρξης της λειτουργίας των Κ.Ε.Π..

Με όμοιες αποφάσεις και μετά από σχετική αιτιολογημένη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου επιτρέπεται η συγχώνευση Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ) του οικείου δήμου και η ρύθμιση ζητημάτων προσωπικού, εξοπλισμού και κάθε άλλου σχετικού με τη συγχώνευση θέματος. Για τη συγχώνευση λαμβάνονται ιδίως υπόψη κριτήρια πληθυσμιακά, χωροταξικά και εξοικονόμησης δαπάνης.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών μπορεί να καταργούνται κενές θέσεις του κλάδου Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών που έχουν συσταθεί κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 24 του ν. 3200/2003 στα ΚΕΠ που συγχωνεύονται.

Το προσωπικό κλάδου Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών (Δ.Υ.Π.) που υπηρετεί σε ΚΕΠ που συγχωνεύεται μεταφέρεται αυτοδίκαια μαζί με τις θέσεις που κατέχει στο ΚΕΠ με το οποίο γίνεται η συγχώνευση. Το λοιπό προσωπικό που υπηρετεί στο ΚΕΠ που συγχωνεύεται μεταφέρεται με απόφαση του αρμόδιου οργάνου διοίκησης του οικείου δήμου, ανάλογα με τις υπηρεσιακές ανάγκες, είτε στο ΚΕΠ στο οποίο γίνεται η συγχώνευση είτε στον οικείο δήμο. Οι ανάδοχοι με σύμβαση μίσθωσης έργου και το προσωπικό με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, οι συμβάσεις των οποίων είναι εγκεκριμένες από το Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, μεταφέρονται στο ΚΕΠ στο οποίο γίνεται η συγχώνευση στο οποίο διανύουν τον υπόλοιπο χρόνο της σύμβασης.

Ο κάθε είδους εξοπλισμός του ΚΕΠ που συγχωνεύεται περιέρχεται στο ΚΕΠ στο οποίο γίνεται η συγχώνευση. Η αρμόδια οικονομική υπηρεσία του οικείου δήμου μέσα σε ένα μήνα από την έναρξη ισχύος της απόφασης του Υπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης σχετικά με τη συγχώνευση ΚΕΠ προβαίνει στην απογραφή

όλου του εξοπλισμού που μεταφέρεται από το ΚΕΠ που συγχωνεύεται στο ΚΕΠ στο οποίο γίνεται η συγχώνευση.

Οι εκκρεμείς υποθέσεις του ΚΕΠ που συγχωνεύεται διεκπεραιώνονται από το ΚΕΠ στο οποίο γίνεται η συγχώνευση. Απαιτήσεις και υποχρεώσεις του ΚΕΠ που συγχωνεύεται μεταφέρονται στο ΚΕΠ στο οποίο γίνεται η συγχώνευση.

8. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης μπορούν να καθορισθούν λεπτομέρειες σχετικά με τον τρόπο άσκησης των αρμοδιοτήτων των Κ.Ε.Π..

9. Στη Διεύθυνση Οργάνωσης και Απλούστευσης Διαδικασιών ή στην αντίστοιχη αρμοδιότητας οργανική μονάδα, επιπέδου Διεύθυνσης, κάθε Υπουργείου προστίθενται οι εξής αρμοδιότητες:

α) Η συνεχής παρακολούθηση των αλλαγών που επέρχονται στις διοικητικές διαδικασίες του φορέα και η άμεση ενημέρωση της Διεύθυνσης Απλούστευσης Διαδικασιών και Παραγωγικότητας της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης γι' αυτές τις αλλαγές. Στην ίδια Γενική Γραμματεία δημιουργείται ειδική διαδικτυακή πύλη για την υποστήριξη της λειτουργίας των Κ.Ε.Π., υποστηριζόμενη από τη Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Επεξεργασίας Στοιχείων.

β) Η ενημέρωση της Διεύθυνσης Σχέσεων Κράτους - Πολίτη του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης για τις αλλαγές που επέρχονται στο περιεχόμενο του «Οδηγού του Πολίτη» αρμοδιότητας των υπηρεσιών του φορέα.

10. Η Γενική Διεύθυνση Διοικητικής Οργάνωσης και Διαδικασιών του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης έχει την αρμοδιότητα συντονισμού και εποπτείας της λειτουργίας των Κ.Ε.Π., καθώς και της υποβολής προτάσεων και της εφαρμογής μέτρων για τη βελτίωση των συνθηκών λειτουργίας τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες.

11. Για τις ανάγκες λειτουργίας των Κ.Ε.Π. καθιερώνεται:

α) Προαιρετική θητεία πτυχιούχων Πανεπιστημιακής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης ετήσιας διάρκειας.

β) Απασχόληση φοιτητών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ή αποφοίτων Ι.Ε.Κ., Τ.Ε.Ε. ή άλλων σχολών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ειδικότητας προγραμματιστή ή χειριστή ηλεκτρονικών υπολογιστών.

γ) Απασχόληση σπουδαστών Τ.Ε.Ι. για την πραγματοποίηση της εξάμηνης πρακτικής τους άσκησης με απαραίτητη προϋπόθεση τη γνώση χρήσης ηλεκτρονικού υπολογιστή.

Το ύψος των αποδοχών των ανωτέρω καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Για τις ανάγκες λειτουργίας των Κ.Ε.Π. επιτρέπεται ή απασχόληση φυσικών προσώπων με συμβάσεις μίσθωσης έργου. Για τις συμβάσεις αυτές ισχύουν οι κείμενες διατάξεις, χωρίς να απαιτούνται οι προϋποθέσεις της Π.Υ.Σ. 55/1998. Η χρονική διάρκεια του «πιλοτικού» - διαστήματος για την οργάνωση και λειτουργία των Κ.Ε.Π. ορίζεται σε είκοσι τέσσερις (24) μήνες από την έναρξη λειτουργίας κάθε Κ.Ε.Π. .

12. α) Η πρόσληψη πτυχιούχων Πανεπιστημιακής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης προαιρετικής θητείας γίνεται με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου διάρκειας (1) έτους, χωρίς δυνατότητα ανανέωσης και σε ποσοστό 50% για κάθε εκπαιδευτική βαθμίδα. Σε περίπτωση έλλειψης υποψηφίων κατηγορίας ΠΕ οι θέσεις καλύπτονται από υποψηφίους κατηγορίας ΤΕ και αντιστρόφως. Η επιλογή των ανωτέρω γίνεται από τον φορέα στον οποίο υπάγεται το Κ.Ε.Π., με τα κριτήρια και τη διαδικασία του άρθρου 18 του ν. 2190/1994, όπως ισχύει, και υπόκειται σε έλεγχο από το Α.Σ.Ε.Π..

β) Η πρόσληψη φοιτητών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ή αποφοίτων Ι.Ε.Κ., Τ.Ε.Ε. ή άλλων σχολών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ειδικότητας προγραμματιστών ή χειριστών ηλεκτρονικών υπολογιστών, γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 21 του ν. 2190/1994, όπως ισχύει. Οι ανωτέρω απασχολούνται έως έξι (6) ώρες την ημέρα για

χρονικό διάστημα που δεν θα υπερβαίνει συνολικά για τον κάθε προσλαμβανόμενο τους οκτώ (8) μήνες κατ' έτος. Απαραίτητο τυπικό προσόν των ως άνω προσλαμβανομένων είναι η γνώση χειρισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών. Ο τρόπος διαπίστωσης καθορίζεται με την προκήρυξη. Οι καταρτιζόμενοι πίνακες κατάταξης των ως άνω υποψηφίων μπορεί να ισχύουν για δύο ή τρία χρόνια από την κατάρτιση τους, εφόσον αυτό αναφέρεται ρητώς στη σχετική προκήρυξη. Η πρόσληψη του εκάστοτε αναγκαίου προσωπικού κατά τη διάρκεια της διετίας ή τριετίας γίνεται με τη σειρά που οι υποψήφιοι περιλαμβάνονται στους παραπάνω πίνακες. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 21 του άρθρου 21 του ν. 2190/1994, όπως ισχύει.

13. Προϊστάμενοι των Κ.Ε.Π. ορίζονται υπάλληλοι των οικείων φορέων ως εξής:

- α) στα Κ.Ε.Π. επιπέδου Διεύθυνσης υπάλληλοι με βαθμό διευθυντή οποιουδήποτε κλάδου ή ειδικότητας ΠΕ ή ΤΕ του οικείου φορέα,
- β) στα Κ.Ε.Π. επιπέδου Τμήματος αυτοτελούς ή μη και αυτοτελούς γραφείου, καθώς και στα Τμήματα των Κ.Ε.Π. επιπέδου Διεύθυνσης υπάλληλοι οποιουδήποτε κλάδου ΠΕ ή ΤΕ και εν ελλείψει ΔΕ του οικείου φορέα .

14. Στις προβλεπόμενες, από τις οικείες οργανικές διατάξεις, θέσεις με βαθμό Διευθυντή των φορέων της παραγράφου 2, προστίθεται από μία θέση βαθμού Διευθυντή εκτός βαθμολογικής κλίμακας για όλους τους κλάδους ΠΕ ή ΤΕ με αντίστοιχη μείωση μίας (1) θέσεως των ενιαίων βαθμών, ενός εκ των κλάδων αυτών.

15. α) Για τις ανάγκες του προγράμματος «ΑΣΤΕΡΙΑΣ» και σε όλους τους εμπλεκόμενους Δήμους των Νομών Λέσβου, Σάμου, Χίου, Κυκλάδων και Δωδεκανήσου, συνιστώνται ενενήντα έξι (96) θέσεις προσωπικού, με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, οι οποίες κατανέμονται ανά μία (1) θέση για κάθε Δήμο με εξαίρεση τους Δήμους Ερεσού - Αντίσης του Νομού Λέσβου και φούρνων - Κορσεών του Νομού Σάμου, στους οποίους συνιστώνται δύο (2) θέσεις για τον καθένα. Από τις ενενήντα έξι (96) θέσεις, οι δεκατέσσερις (14) ορίζονται ως Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης, οι έντεκα (11) ως Τεχνολογικής Εκπαίδευσης, οι εβδομήντα (70) ως Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και η μία (1) ως Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης. Η κατανομή των ανωτέρω θέσεων σε κάθε Δήμο, κατά εκπαιδευτική βαθμίδα, καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

β) Η διάρκεια των συμβάσεων εργασίας είναι τριετής και δύναται να ανανεούται, ανάλογα με την πορεία του Προγράμματος, για ίσο χρόνο κάθε φορά.

γ) Για την πρόσληψη προσωπικού για τις θέσεις του άρθρου αυτού απαιτείται εμπειρία, ο χρόνος της οποίας προσδιορίζεται με την προκήρυξη, σε αντίστοιχα ή παρεμφερή προγράμματα.

δ) Η επιλογή του προσωπικού αυτού γίνεται από τον οικείο φορέα με τη διαδικασία του άρθρου 18 του ν. 2190/1994, όπως ισχύει, και έλεγχο του Α.Σ.Ε.Π..

ε) Με την προκήρυξη δύναται να ορίζεται ανώτατο όριο ηλικίας ανώτερο του εκάστοτε προβλεπομένου.

8. Ν. 3861/2010

Άρθρο 3

Υποχρεώσεις ανάρτησης στο διαδίκτυο

1. Οι πράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 2 του παρόντος νόμου αναρτώνται αμελλητί στο Διαδίκτυο με μέριμνα του οργάνου που τις εξέδωσε. [...]

Άρθρο 6

Διαδικασία ανάρτησης στο Διαδίκτυο

1. Σε κάθε Υπουργείο, σε κάθε κεντρική, ειδική ή περιφερειακή δημόσια υπηρεσία, Ν.Π.Δ.Δ., καθώς και στους φορείς των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού, καθώς και σε κάθε φορέα ή όργανο που είναι κατά τον παρόντα νόμο

υπόχρεοι σε ανάρτηση νόμων, προεδρικών διαταγμάτων και πράξεων στο Διαδίκτυο συγκροτείται ομάδα διοίκησης έργου με αντικείμενο την τεχνική, διαδικαστική και οργανωτική υποστήριξη της ανάρτησης νόμων και πράξεων στο Διαδίκτυο. Στα μέλη των ομάδων αυτών δεν καταβάλλεται αμοιβή ή αποζημίωση. Οι ομάδες διοίκησης έργου συγκροτούνται εντός μηνός από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου και η σύνθεσή τους κοινοποιείται στον οικείο δικτυακό τόπο. Οι ομάδες διοίκησης έργου των φορέων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού συγκροτούνται τριάντα (30) ημέρες πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου για τους φορείς αυτούς κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στον παρόντα νόμο.
[...]

Άρθρο 8

Ανάρτηση οργανογράμματος και στοιχείων υπηρετούντων

Κάθε υπηρεσία ή φορέας του Δημοσίου, τα Ν.Π.Δ.Δ., οι φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα, οι ανεξάρτητες και ρυθμιστικές διοικητικές αρχές, καθώς και οι φορείς των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού οφείλουν να αναρτούν στο δικτυακό τόπο τους το οργανόγραμμα και τη διάθρωση των υπηρεσιών και μονάδων, την περιγραφή των αρμοδιοτήτων και των οργανικών θέσεων, καθώς και τα ονόματα, τις ιδιότητες και τα πρόσφορα στοιχεία επικοινωνίας των υπηρετούντων σε αυτούς τους φορείς με οποιαδήποτε μορφή ή σχέση εργασίας και απασχόλησης.

9. Ν. 3868/2010

Άρθρο 10

Συμβούλια Διαβούλευσης Διαφάνειας και Λογοδοσίας - Περιφερειακά Συμβούλια Προγραμματισμού Υγείας και Κοινωνικής Φροντίδας

1. Θεσπίζεται σε κάθε δήμο «Συμβούλιο Διαβούλευσης, Διαφάνειας και Λογοδοσίας Υγείας και Κοινωνικής Φροντίδας». Το Συμβούλιο συγκαλείται τουλάχιστον μία φορά το χρόνο με ευθύνη του Δημάρχου ή του αρμόδιου Αντιδημάρχου, καθώς και σε έκτακτες περιπτώσεις. Συμμετέχουν σε αυτό οι Βουλευτές του νομού και από ένας εκπρόσωπος της Ομοσπονδίας Ενώσεων Νοσοκομειακών Γιατρών Ελλάδος (Ο.Ε.Ν.Γ.Ε.), της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Εργαζομένων Δημοσίων Νοσοκομείων (Π.Ο.Ε.ΔΗ.Ν.), της αντιπροσωπευτικότερης συνδικαλιστικής οργάνωσης του νοσηλευτικού κλάδου, του Ιατρικού Συλλόγου, του Φαρμακευτικού Συλλόγου, του Οδοντιατρικού Συλλόγου, της Ένωσης Νοσηλευτών Ελλάδας (Ε.Ν.Ε.), του Δικηγορικού Συλλόγου, της Διοίκησης των Φ.Π.Υ.Κ.Α., της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία, της Εκκλησίας, ενώσεων ασθενών, καθώς και οικονομικών, κοινωνικών φορέων και οργανώσεων που αντιστοιχούν στη χωρική αρμοδιότητα του Δήμου.

Σκοπός του «Συμβουλίου Διαβούλευσης, Διαφάνειας και Λογοδοσίας Υγείας και Κοινωνικής Φροντίδας» είναι η ανάδειξη των θεμάτων περίθαλψης, δημόσιας υγείας και κοινωνικής φροντίδας στην περιοχή αρμοδιότητας του δήμου, η παρακολούθηση της λειτουργίας των υπηρεσιών, των δράσεων, των προβλημάτων και η υποβολή προτάσεων για την επίλυση τους.
[...]

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης καθορίζονται ειδικότερα θέματα συγκρότησης, συμμετοχής, οργάνωσης και λειτουργίας των «Συμβουλίων Διαβούλευσης, Διαφάνειας και Λογοδοσίας Υγείας και Κοινωνικής Φροντίδας», καθώς και των «Συμβουλίων Προγραμματισμού Υγείας και Κοινωνικής Φροντίδας» και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

4. Ο Υπουργός Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καταθέτει και παρουσιάζει κάθε έτος στη Βουλή έκθεση για την Υγεία και Πρόνοια σε επίπεδο Επικράτειας, με βάση τα συμπεράσματα της Διαβούλευσης.

10. Ν. 3879/2010

Άρθρο 3

Φορείς και λειτουργίες του Εθνικού Δικτύου Δια Βίου Μάθησης

1. Οι φορείς του Εθνικού Δικτύου Δια Βίου Μάθησης είναι οι φορείς διοίκησης και οι φορείς παροχής υπηρεσιών δια βίου μάθησης.

2. Φορείς διοίκησης της δια βίου μάθησης είναι:

[...]

γ) οι υπηρεσιακές μονάδες των Δήμων, που ασκούν αρμοδιότητες σε θέματα δια βίου μάθησης (άρθρο 75 παρ. Ι τομέας στ' περ. 13 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, ν. 3463/2006, ΦΕΚ 114 Α', όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 94 παρ. 4 του ν. 3852/2010),

[...]

Άρθρο 8

Η Δια Βίου Μάθηση στους Δήμους

[...]

4. Ο Δήμος εφαρμόζει το τοπικό πρόγραμμα δια βίου μάθησης και διαχειρίζεται την εφαρμογή των πολιτικών και των κανόνων που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 4 που αφορούν τη γενική εκπαίδευση ενηλίκων στην περιφέρεια του Δήμου. Στις αρμοδιότητές του περιλαμβάνονται ιδίως:

α) η ίδρυση και λειτουργία Κέντρων Δια Βίου Μάθησης (Κ.Δ.Β.Μ.) που οργανώνονται στο πλαίσιο της υπηρεσιακής μονάδας που ασκεί αρμοδιότητες δια βίου μάθησης ή νομικού προσώπου του Δήμου και εφαρμόζουν το τοπικό πρόγραμμα δια βίου μάθησης,

[...]

Άρθρο 9

Οργάνωση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στο σύστημα διοίκησης της δια βίου μάθησης

1. Το σύστημα διοίκησης της δια βίου μάθησης διαρθρώνεται σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και οι σχετικές αρμοδιότητες ασκούνται κατά τα ακόλουθα:

α) Οι αρμοδιότητες δια βίου μάθησης ασκούνται από ειδική υπηρεσιακή μονάδα του Δήμου ή από την υπηρεσιακή μονάδα που ασκεί αρμοδιότητες σε θέματα παιδείας. Αν δεν υπάρχουν τέτοιες μονάδες, με απόφαση του Δημάρχου ορίζεται άλλη υπηρεσιακή μονάδα του Δήμου, που ασκεί τις αρμοδιότητες αυτές.

[...]

Άρθρο 23

Ρύθμιση θεμάτων λαϊκής επιμόρφωσης και επαγγελματικής κατάρτισης

1. Από 1.1.2011, η υπηρεσιακή μονάδα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης που ασκεί αρμοδιότητες λαϊκής επιμόρφωσης ή γενικής εκπαίδευσης ενηλίκων μεταφέρεται ως σύνολο αρμοδιοτήτων, θέσεων και προσωπικού στο Δήμο που αποτελεί την πρωτεύουσα του αντίστοιχου Νομού και εντάσσεται στην υπηρεσιακή μονάδα που ασκεί αρμοδιότητες σε θέματα δια βίου μάθησης. Αν δεν υπάρχει μονάδα με αρμοδιότητες σε θέματα δια βίου μάθησης, η παραπάνω μονάδα εντάσσεται σε άλλη συναφή υπηρεσιακή μονάδα του Δήμου, που ορίζεται με απόφαση του Δημάρχου. Κατ' εξαίρεση, το προσωπικό που υπηρετεί στην παραπάνω μονάδα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, το οποίο ασχολείται με προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης ή με προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων και προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης, μπορεί με αίτησή του, η οποία υποβάλλεται

στον Νομάρχη μέσα σε αποκλειστική προθεσμία ενός μηνός από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, να ζητήσει την ένταξή του στην υπηρεσία της Περιφέρειας που ασκεί αρμοδιότητες δια βίου μάθησης. Η αίτηση αυτή εγκρίνεται με απόφαση του Νομάρχη μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δύο μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.

2. Σε περίπτωση που υπάρχει αποκεντρωμένη δομή της παραπάνω υπηρεσιακής μονάδας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης σε περιφερειακό Δήμο που δεν αποτελεί πρωτεύουσα του Νομού, η δομή αυτή μεταφέρεται στον περιφερειακό Δήμο με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων των παραγράφων 1, 5, 6, 7 και 9.

[...]

8. Η υπηρεσιακή μονάδα του Δήμου, η οποία ασκεί αρμοδιότητες σε θέματα δια βίου μάθησης και στην οποία έχει μεταφερθεί η υπηρεσιακή μονάδα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης κατά τις διατάξεις της παραγράφου 1, ασκεί τις σχετικές αρμοδιότητες και παρέχει τις αντίστοιχες υπηρεσίες στη διοικητική περιφέρεια όλων των Δήμων του Νομού, έως ότου συσταθούν και λειτουργήσουν στους Δήμους αυτούς αντίστοιχες υπηρεσιακές μονάδες, κατά τρόπο που να διασφαλίζονται οι οργανωτικές προϋποθέσεις για την άσκηση των αρμοδιοτήτων που αφορούν τα θέματα του νόμου αυτού. Η συνδρομή των προϋποθέσεων αυτών διαπιστώνεται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.

[...]

11. Ν. 3882/2010

Άρθρο 19

Κομβικά Σημεία Επαφής

1. Συνιστώνται διαρκείς συντονιστικές επιτροπές με τίτλο «Κομβικά Σημεία Επαφής» (εφεξής ΚΟΣΕ), ως εξής:

[...]

γ) Σε κάθε Δήμο του ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87 Α') ένα ΚΟΣΕ, με την ευθύνη εκπροσώπησης όλων των εποπτευόμενων δημόσιων αρχών του συγκεκριμένου Δήμου.

[...].

2. Τα ΚΟΣΕ ορίζονται με αποφάσεις των αρμόδιων οργάνων των ανωτέρω δημόσιων αρχών και είναι εντεταλμένα για την καταγραφή, καθώς και τη διασφάλιση των απαιτήσεων του παρόντος νόμου για την προμήθεια, τήρηση και επικαιροποίηση όλων των γεωχωρικών δεδομένων και υπηρεσιών των δημόσιων αρχών που εκπροσωπούν. Με τις ίδιες αποφάσεις, ορίζονται οι πρόεδροι των ΚΟΣΕ οι οποίοι εκπροσωπούν επίσημα τα ΚΟΣΕ, καθώς και κάθε σχετικό για την άσκηση του έργου τους.

[...]

4. Κάθε ΚΟΣΕ, διενεργεί τον αναγκαίο εσωτερικό συντονισμό με τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες της δημόσιας αρχής και τους εποπτευόμενους φορείς της και αποτελεί το επίσημο σημείο επαφής και συνεργασίας των δημόσιων αρχών που εκπροσωπεί με τον ΟΚΧΕ.

5. Ειδικότερα, το έργο των ΚΟΣΕ περιλαμβάνει:

5.1. Τη διαρκή και συστηματική καταγραφή υπό μορφή καταλόγου, μεταξύ άλλων:

α) των μεταδεδομένων, συνόλων γεωχωρικών δεδομένων και υπηρεσιών των δημόσιων αρχών που εκπροσωπεί,

β) των αναλογικών γεωχωρικών δεδομένων των δημόσιων αρχών που εκπροσωπεί,

γ) των δεδομένων που περιλαμβάνουν εμμέσως γεωχωρική πληροφορία (π.χ. διευθύνσεις),

δ) του πλήθους, κόστους και είδους των αδειών χρήσης λογισμικών συστημάτων γεωγραφικών πληροφοριών, διαχείρισης γεωχωρικών δεδομένων και διάχυσης γεωχωρικών δεδομένων στο Διαδίκτυο,

ε) του πλήθους, κόστους, είδους και όρων διάθεσης των γεωχωρικών δεδομένων και υπηρεσιών προς άλλες δημόσιες αρχές και τρίτους.

5.1.1. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΟΚΧΕ συμπληρώνεται και τροποποιείται η δομή και το περιεχόμενο του ανωτέρω καταλόγου.

5.1.2. Ο κατάλογος διατίθεται ηλεκτρονικά από το ΚΟΣΕ προς τον ΟΚΧΕ το αργότερο μέσα σε τρεις (3) μήνες από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου και ενημερώνεται διαρκώς. Ο ΟΚΧΕ οφείλει να προσφέρει τα βέλτιστα τεχνικά μέσα για τη διευκόλυνση της διαδικασίας τήρησης, αποστολής και ενημέρωσης του καταλόγου.

5.2. Την υποχρέωση ενημέρωσης του ΟΚΧΕ για την πρόθεση οποιουδήποτε οργάνου δημόσιας αρχής που εκπροσωπείται από το ΚΟΣΕ να προμηθευτεί, να παράγει ή να επικαιροποιήσει γεωχωρικά δεδομένα.

5.3. Την εισήγηση προς τις δημόσιες αρχές που εκπροσωπούν για τη λήψη των αναγκαίων τεχνικών και διοικητικών μέτρων ώστε:

α) τα γεωχωρικά δεδομένα, μεταδεδομένα και υπηρεσίες των δημόσιων αρχών να εντάσσονται στην ΕΥ-ΓΕΠ,

β) τα πληροφοριακά συστήματα, βάσεις δεδομένων, εφαρμογές και δικτυακές υπηρεσίες που αναπτύσσονται από τις δημόσιες αρχές και αφορούν σε γεωχωρικά δεδομένα και υπηρεσίες, να συμφωνούν με τις προβλέψεις του παρόντος νόμου,

γ) οι δημόσιες αρχές να εφαρμόζουν τις προβλέψεις της «Εθνικής Πολιτικής Γεωπληροφορίας» και του «Εθνικού Πλαισίου Διαλειτουργικότητας Γεωπληροφορίας και Υπηρεσιών».

5.4. Τη συμμετοχή στις ομάδες εργασίας που συγκροτεί ο ΟΚΧΕ σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 18.

6. Τα ΚΟΣΕ δύνανται να προτείνουν στις δημόσιες αρχές που εκπροσωπούν νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις για την προσαρμογή του νομοθετικού πλαισίου με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

7. Για την εκτέλεση του έργου τους, τα ΚΟΣΕ δύνανται να επιβοηθούνται από ομάδες εργασίας που συγκροτούνται με αποφάσεις του αρμόδιου οργάνου της δημόσιας αρχής.

8. Τα ΚΟΣΕ συγκροτούνται από πτυχιούχους Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΑΕΙ) και Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ) Πανεπιστημιακής και Τεχνολογικής Κατεύθυνσης με εξειδικευμένες γνώσεις και εμπειρία στα θέματα αρμοδιότητάς τους.

12. Ν. 3979/2011

Άρθρο 45

Ρυθμίσεις θεμάτων προσωπικού Ο.Τ.Α.

4. Όπου στις διατάξεις του ν. 3584/2007 (Α' 143) αναφέρεται η Δημομαρχιακή Επιτροπή, στο εξής νοείται η Εκτελεστική Επιτροπή και όπου δεν υπάρχει ο Δήμαρχος.

Όταν επιλαμβάνεται η Εκτελεστική Επιτροπή, κατά τις διατάξεις του ανωτέρω νόμου, συμμετέχουν στη σύνθεσή της με δικαίωμα ψήφου δύο (2) δημοτικοί σύμβουλοι της μειοψηφίας που ορίζονται από αυτή.

13. Ν. 4039/2012

Άρθρο 2

Αρμόδιες Αρχές

[...]

2. Αρμόδιες Αρχές Εφαρμογής και Ελέγχου των κανόνων προστασίας των ζώων και του συστήματος της σήμανσης και της καταγραφής των ζώων συντροφιάς και των ιδιοκτητών τους ορίζονται οι Διευθύνσεις Κτηνιατρικής της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειών, οι Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων της Χώρας και οι κτηνιατρικές

υπηρεσίες των Δήμων και όπου αυτές δεν έχουν συσταθεί τα Γραφεία Γεωργικής Ανάπτυξης του οικείου Δήμου.

Άρθρο 9

Περισυλλογή και διαχείριση αδέσποτων ζώων συντροφιάς

[...]

12. α) Σε κάθε Δήμο συγκροτείται με απόφαση του Δημάρχου πενταμελής επιτροπή παρακολούθησης του προγράμματος διαχείρισης αδέσποτων ζώων συντροφιάς, τα δύο μέλη της οποίας ορίζονται από τα φιλοζωικά σωματεία και τις ενώσεις που λειτουργούν νόμιμα και που εδρεύουν στο Δήμο ή στην οικεία Περιφερειακή Ενότητα. Στην επιτροπή μετέχουν:

αα) Ένας (1) κτηνίατρος, που ορίζεται από τον οικείο Δήμο και ο οποίος είναι, κατά προτίμηση, ο υπεύθυνος του προγράμματος διαχείρισης των αδέσποτων ζώων συντροφιάς και ελλείψει αυτού άλλος ιδιώτης κτηνίατρος.

ββ) Ένας (1) εκπαιδευτής σκύλων, ο οποίος είναι μέλος νομίμως αναγνωρισμένου επαγγελματικού σωματείου εκπαιδευτών σκύλων και ελλείψει αυτού εκπρόσωπος του οικείου Δήμου.

γγ) Ένας (1) εκπρόσωπος, που ορίζεται από τον οικείο Δήμο, με τον αναπληρωτή του.

Η επιτροπή αποφασίζει για την επικινδυνότητα ενός ζώου συντροφιάς, σύμφωνα με τον ορισμό της περίπτωσης στ' του άρθρου 1, όπως ισχύει και αντιμετωπίζει τα προβλήματα που προκύπτουν κατά τη διαχείριση των αδέσποτων ζώων. Οι Δήμοι, οι Περιφερειακές Ενότητες και οι Περιφέρειες δημιουργούν δίκτυο ενημέρωσης των πολιτών για τα ζώα που διατίθενται προς υιοθεσία.

β) Στην περίπτωση που υπάρχει διαφωνία για την επικινδυνότητα ενός αδέσποτου ζώου συντροφιάς ή για την αναγκαιότητα της πραγματοποίησης ευθανασίας σε αδέσποτο ζώο συντροφιάς, την οριστική απόφαση λαμβάνει ειδική επιστημονική επιτροπή που συγκροτείται σε κάθε Δήμο με απόφαση του Δημάρχου και αποτελείται από:

αα) έναν κτηνίατρο της κτηνιατρικής υπηρεσίας της οικείας Περιφερειακής Ενότητας με τον αναπληρωτή του,

ββ) έναν ιδιώτη κτηνίατρο που ασκεί νόμιμα το επάγγελμα στη Χώρα και δραστηριοποιείται στην περιοχή δικαιοδοσίας του Δήμου ή όμορου Δήμου με τον αναπληρωτή του,

γγ) έναν κτηνίατρο που ασκεί νόμιμα το επάγγελμα στη Χώρα και συνεργάζεται με το φιλοζωικό σωματείο που δραστηριοποιείται στην περιοχή δικαιοδοσίας του Δήμου ή όμορου Δήμου με τον αναπληρωτή του.

Σε περίπτωση επιθετικού ζώου ο Δήμος μπορεί να ζητήσει τη γνώμη εκπαιδευτή σκύλων, ο οποίος είναι μέλος νομίμως αναγνωρισμένου σωματείου εκπαιδευτών σκύλων.

13. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τις επιτρεπόμενες μεθόδους ευθανασίας, τους όρους λειτουργίας των κινητών εγκαταστάσεων πραγματοποίησης κτηνιατρικών πράξεων, σε αδέσποτα ζώα συντροφιάς, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

14. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται οι πρόσθετοι όροι και οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση από την αρμόδια Περιφέρεια σε Δήμους, σε Συνδέσμους Δήμων και υπό την εποπτεία των Δήμων, σε εγκεκριμένα φιλοζωικά σωματεία και ενώσεις, άδειας ίδρυσης και λειτουργίας καταφυγίων αδέσποτων ζώων συντροφιάς, οι όροι και οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν τα καταφύγια αδέσποτων ζώων συντροφιάς για τη λειτουργία τους και κάθε σχετικό θέμα.

15. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται ο δήμος και οι σύνδεσμοι δήμων, που επιχορηγούνται για τη δημιουργία και λειτουργία καταφυγίου αδέσποτων ζώων συντροφιάς και για την υλοποίηση των ενεργειών διαχείρισης των αδέσποτων ζώων συντροφιάς, το ύψος, η διαδικασία και οι προϋποθέσεις καταβολής της

οικονομικής ενίσχυσης, η σύσταση και συγκρότηση συλλογικών οργάνων, η διενέργεια ελέγχων και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Με την ίδια απόφαση εξουσιοδοτείται ο οικείος Περιφερειάρχης για τον ορισμό των μελών των συλλογικών οργάνων που προβλέπονται σε αυτήν.

14. Ν. 4056/2012

Άρθρο 17

Διαχείριση ανεπιτηρήτων παραγωγικών ζώων (αιγοπρόβατα και βοοειδή)

[...]

2. Οι δήμοι της χώρας υποχρεούνται να μεριμνούν για την περισυλλογή, μεταφορά, φύλαξη, διατροφή και διατήρηση των ανεπιτηρήτων παραγωγικών ζώων, μέχρι την ολοκλήρωση των διαδικασιών για την καθ' οιονδήποτε τρόπο εκποίηση ή σφαγή ή επιστροφή τους στον ιδιοκτήτη τους.

3. Για τον παραπάνω σκοπό, οι δήμοι ιδρύουν και λειτουργούν κτηνοτροφική εκμετάλλευση, επιτρεπομένης της συνεργασίας με άλλα νομικά ή φυσικά πρόσωπα, σε ιδιόκτητους ή μισθωμένους ή παραχωρούμενους από το Δημόσιο ή την Περιφέρεια ή από ιδιώτες χώρους. Για να λειτουργήσει η προαναφερθείσα κτηνοτροφική εκμετάλλευση, χορηγείται στο δήμο κωδικός εκμετάλλευσης.

4. Για την περισυλλογή των ανεπιτηρήτων παραγωγικών ζώων συγκροτούνται συνεργεία από άτομα κατάλληλα εκπαιδευμένα και έμπειρα στο χειρισμό παραγωγικών ζώων.

[...]

7. Η εκποίηση των ζώων ή των προϊόντων που προέρχονται από αυτά γίνεται από το δήμο με διαδικασίες πλειστηριασμού. Ο δήμος δύναται να διαθέτει δωρεάν σε φορείς με φιλανθρωπική στόχευση τα προϊόντα που προέρχονται από το ζωικό κεφάλαιο της κτηνοτροφικής εκμετάλλευσης της παραγράφου 3.

8. Σε κάθε δήμο συγκροτείται, με απόφαση του δημάρχου, τριμελής επιτροπή παρακολούθησης του προγράμματος διαχείρισης ανεπιτηρήτων παραγωγικών ζώων, με υποχρεωτική συμμετοχή ενός τουλάχιστον κτηνιάτρου ή γεωπόνου του δήμου.

9. Στον ιδιοκτήτη ανεπιτηρήτου παραγωγικού ζώου, που ταυτοποιείται από τη σήμανση του ζώου, επιβάλλονται πρόστιμα, δηλαδή πενήντα (50) ευρώ ανά ζώο για αιγοπρόβατα και εκατόν πενήντα (150) ευρώ ανά ζώο για βοοειδή. Το πρόστιμο βεβαιώνεται από την τριμελή επιτροπή της παραγράφου 8, ενώ επιβάλλεται και εισπράττεται από την οικονομική υπηρεσία του δήμου.

[...]

15. Ν. 4150/2013

Άρθρο 38

Στρατηγική Ανάπτυξης Εθνικού Λιμενικού Συστήματος

3. Στο πλαίσιο της Εθνικής Λιμενικής Πολιτικής ρυθμίζεται η διακυβέρνηση και η διοικητική οργάνωση του Εθνικού Λιμενικού Συστήματος ως ακολούθως:

[...]

στ) Δύναται να συνιστώνται Δημοτικά Λιμενικά Γραφεία, μετά από απόφαση των οικείων Δημοτικών Συμβουλίων, ως αυτοτελείς υπηρεσίες του δήμου στον οποίο ανήκουν, όταν στους δήμους αυτούς δεν λειτουργεί Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο. Στην αρμοδιότητα των συνιστώμενων Δημοτικών Λιμενικών Γραφείων, που λειτουργούν, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 28 του ν. 2738/1999 (Α' 180), υπάγονται τα εντός των διοικητικών ορίων των οικείων δήμων υφιστάμενα αλιευτικά καταφύγια, λιμενικές υποδομές και εγκαταστάσεις, οι οποίες δεν υπάγονται στην αρμοδιότητα άλλου φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, ρυθμίζονται ζητήματα για το πεδίο δικαιοδοσίας των Δημοτικών Λιμενικών Γραφείων, την οργάνωση, τη

διαδικασία, τη λειτουργία, τη στελέχωση και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή του παρόντος.

ζ) Η σύσταση των Δημοτικών Λιμενικών Γραφείων, όπως προβλέπεται στην περίπτωση στ' είναι δυνατή, μόνο στις περιπτώσεις που, όπως διαπιστώνεται με απόφαση του οικείου Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου, δεν παρέχεται η σύμφωνη γνώμη των όμορων δήμων που διαθέτουν Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο για την υπαγωγή των αλιευτικών καταφυγίων, λιμενικών υποδομών και εγκαταστάσεων στην αρμοδιότητά τους.

η) Τα συνιστώμενα Δημοτικά Λιμενικά Γραφεία, κατά τις διατάξεις των περιπτώσεων στ' και ζ' υποχρεούνται εντός δύο (2) ετών από τη σύστασή τους, στον καθορισμό ζώνης λιμένα κατά τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.

16. Ν. 4325/2015

Άρθρο 19

Επανασύσταση Δημοτικής Αστυνομίας

[...]

3. α) Οι Υπηρεσίες Δημοτικής Αστυνομίας των δήμων ασκούν τις αρμοδιότητες που είχαν μεταβιβαστεί στην Ελληνική Αστυνομία, κατ' εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 4 του Ν.4172/2013 (Α' 167), σύμφωνα με τους Οργανισμούς Εσωτερικής Υπηρεσίας τους.

β) Με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου μπορεί να αποφασιστεί η μη επανασύσταση Υπηρεσίας Δημοτικής Αστυνομίας.

[...]

γ) Οι μονάδες από υπαλλήλους του δήμου που είχαν συσταθεί με αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου για την άσκηση αρμοδιοτήτων δυνάμει της παρ. 4 του άρθρου 81 του Ν.4172/2013, καταργούνται, διατηρούνται ή συγχωνεύονται με τις μονάδες που θα απαρτίζουν την Υπηρεσία Δημοτικής Αστυνομίας μετά από σχετική τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας του οικείου δήμου.

17. Ν. 4368/2016

Άρθρο 4

Άνευ τίτλου

1. Σε κάθε Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' βαθμού δύναται να συστήνεται και να λειτουργεί «Κέντρο Κοινότητας».

Σκοπός του Κέντρου Κοινότητας είναι η υποστήριξη του Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' βαθμού σε συνεργασία με την οικεία Κοινωνική Υπηρεσία στην εφαρμογή πολιτικών κοινωνικής προστασίας και στην ανάπτυξη ενός τοπικού σημείου αναφοράς για την υποδοχή, εξυπηρέτηση και διασύνδεση των πολιτών με όλα τα Κοινωνικά Προγράμματα και Υπηρεσίες Κοινωνικής Αλληλεγγύης, που υλοποιούνται στην περιοχή λειτουργίας του Κέντρου Κοινότητας.

2. Κάθε Κέντρο Κοινότητας λειτουργεί ενδεικτικώς με τις κάτωθι αρμοδιότητες:

α. Πληροφόρηση των πολιτών ως προς τα προγράμματα πρόνοιας και κοινωνικής ένταξης, που υλοποιούνται σε τοπικό, περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο (π.χ. «Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα»).

β. Υποστήριξη στη διαδικασία ένταξης των πολιτών στα ανωτέρω προγράμματα.

γ. Πληροφόρηση των πολιτών ως προς το Πρόγραμμα του «Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους», κοινωνικές δομές και υπηρεσίες, που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.

δ. Συνεργασία και παραπομπή αιτημάτων σε άλλες υπηρεσίες που παρέχονται στα γεωγραφικά όρια της περιοχής λειτουργίας του «Κέντρου Κοινότητας», π.χ. Κοινωνικοί Ξενώνες Αστέγων, Συμβουλευτικά Κέντρα και Ξενώνες Φιλοξενίας για γυναίκες θύματα βίας, Κοινωνικά Φροντιστήρια, Δομές Ψυχικής Υγείας, Δομές για ΑμεΑ, Βρεφονηπιακοί και

Παιδικοί Σταθμοί, Προγράμματα για Ηλικιωμένους, Προγράμματα για Ρομά, Προγράμματα για Μετανάστες κ.λπ..

ε. Συνεργασία και παραπομπή αιτημάτων σε υπηρεσίες απασχόλησης για την ένταξη των ωφελούμενων σε προγράμματα κατάρτισης, δράσεις απασχόλησης, επιμορφωτικά σεμινάρια.

στ. Συνεργασία με την τοπική αγορά εργασίας προς ένταξη των ανέργων.

3. Στους απευθυνόμενους στο Κέντρο Κοινότητας θα μπορούν να παρέχονται υπηρεσίες, που θα αποσκοπούν στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και θα διασφαλίζουν την κοινωνική τους ένταξη. Ενδεικτικώς αναφέρονται οι κάτωθι υπηρεσίες:

α. Παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης για την ένταξη στην αγορά εργασίας, υπηρεσιών επαγγελματικού προσανατολισμού κ.α..

β. Παροχή συμβουλευτικής ψυχοκοινωνικής στήριξης σε παιδιά, ενήλικες και οικογένειες.

γ. Ανάπτυξη δράσεων δημιουργικής απασχόλησης και μαθησιακής στήριξης παιδιών προσχολικής και σχολικής ηλικίας, σε συνάφεια με τα προγράμματα εκπαίδευσης, που υλοποιούνται (εκπαιδευτικές δραστηριότητες, μαθησιακή υποστήριξη, παροχή γευμάτων, υποστήριξη σχολικού περιβάλλοντος κ.α.).

δ. Προγράμματα για συνδρομή στη δημιουργία ευκαιριών για νέους, π.χ. επαγγελματικός προσανατολισμός για εφήβους, βελτίωση δεξιοτήτων, πολιτισμικές δραστηριότητες, προγράμματα νεανικής συμμετοχής και στήριξης, σε συνεργασία με το Συνήγορο του Παιδιού και άλλες υπηρεσίες και δομές.

ε. Διοργάνωση εκδηλώσεων με επιμορφωτικό, επικοινωνιακό και κοινωνικό περιεχόμενο, όπως: οργάνωση ομάδων γειτονιάς για την ανάληψη κοινοτικών πρωτοβουλιών και την ενεργοποίηση των πολιτών, διοργάνωση εκπαιδευτικών σεμιναρίων προληπτικής ιατρικής και συνθηκών υγιεινής διαβίωσης, δικτύωση με φορείς της τοπικής κοινωνίας (σχολεία, πολιτιστικοί σύλλογοι, επαγγελματικοί φορείς κ.λπ.) για μεικτές πρωτοβουλίες δράσεων για την τοπική ανάπτυξη, την καταπολέμηση της σχολικής διαρροής κ.α..

στ. Μεικτές δράσεις για την κοινωνικοποίηση και την κοινωνική ένταξη, ειδικότερα (αλλά όχι αποκλειστικά) για μαθητές ΑμεΑ, παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες, Ρομά και μετανάστες.

ζ. Παροχή ενημερωτικής συνδρομής για θέματα νομικού χαρακτήρα σε σχέση με τις παρεχόμενες δυνατότητες, όργανα, διαδικασίες στο πλαίσιο της κοινωνικής προστασίας.

η. Ανάπτυξη Δικτύου Εθελοντισμού και συγκέντρωση αγαθών.

4. Ωφελούμενοι από τη δράση των Κέντρων Κοινότητας είναι πολίτες, που κατοικούν στον τόπο λειτουργίας των ως άνω Δομών και κατά προτεραιότητα οι ωφελούμενοι του Προγράμματος «Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα», καθώς και άτομα και οικογένειες, που διαβιούν σε συνθήκες φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, παιδιά, που βιώνουν καταστάσεις αποκλεισμού, μετανάστες, άτομα με αναπηρία, Ρομά και γενικότερα ευπαθείς ομάδες πληθυσμού, όπως περιγράφονται στο «Εθνικό Στρατηγικό πλαίσιο για την Κοινωνική Ένταξη».

Αναλόγως των ιδιαίτερων τοπικών αναγκών και περιστάσεων, η δράση κάθε Κέντρου Κοινότητας δύναται να οριοθετείται προς όφελος μίας ή περισσότερων ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, χωρίς ωστόσο να αποκλείονται οι υπόλοιπες.

5. Ως φορείς υλοποίησης των Κέντρων Κοινότητας ορίζονται οι δήμοι.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καθορίζονται οι λειτουργικές και κτιριακές προδιαγραφές των Κέντρων Κοινότητας, η στελέχωση και η διαδικασία ελέγχου αυτών, οι πόροι, εθνικοί ή κοινοτικοί, χρηματοδότησης των ως άνω Δομών, καθώς και κάθε άλλο λεπτομερειακό ή τεχνικό ζήτημα για την εφαρμογή των ρυθμίσεων του παρόντος άρθρου. Σε περίπτωση συγχρηματοδότησης των ως άνω Δομών από πόρους των ΕΔΕΤ, εφαρμόζονται όλοι οι κανόνες και το σύστημα διαχείρισης και ελέγχου του ΕΣΠΑ 2014- 2020.

18. Ν. 4445/2016**Άρθρο 15****Κοινωνική υπηρεσία του Δήμου**

Στο πλαίσιο λειτουργίας του Εθνικού Μηχανισμού, η κοινωνική υπηρεσία κάθε Δήμου:

- α. συλλέγει και επεξεργάζεται στοιχεία και πληροφορίες, που σχετίζονται με τις πτυχές του κοινωνικού αποκλεισμού και της υλικής αποστέρησης (όπως εισόδημα- φτώχεια, απασχόληση- ανεργία, εκπαίδευση και κατάρτιση, στέγαση, υγεία και κοινωνική φροντίδα, τοπικό περιβάλλον) σε επίπεδο Δήμου,
- β. υποστηρίζει το έργο των χαρτογραφήσεων, ερευνών και μελετών του Τμήματος Τεκμηρίωσης και Πληροφοριακών Συστημάτων της Διεύθυνσης Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης,
- γ. διαβουλεύεται με την τοπική κοινωνία και εισηγείται προς το Δημοτικό Συμβούλιο και τα αρμόδια όργανα της Περιφέρειας τη χάραξη πολιτικών και τη λήψη μέτρων για την κοινωνική ένταξη,
- δ. λειτουργεί ως σημείο αναφοράς των φορέων υλοποίησης έργων για την κοινωνική ένταξη, οι οποίοι δραστηριοποιούνται στα όρια της διοικητικής αρμοδιότητας του Δήμου και στο πλαίσιο αυτό συντάσσει χάρτη χωρικών παρεμβάσεων, τον οποίο υποβάλλει στο Ε.Γ.Π.Σ. του Εθνικού Μηχανισμού,
- ε. προωθεί τη δικτύωση των φορέων υλοποίησης παρεμβάσεων και των κοινωνικών υπηρεσιών, που δρουν σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, για την υλοποίηση ολιστικών παρεμβάσεων,
- στ. μεριμνά για την εφαρμογή των οριζόντιων πολιτικών,
- ζ. υποβάλλει στοιχεία, δεδομένα και πληροφορίες, που άπτονται του κοινωνικού αποκλεισμού των ατόμων, του είδους της προνοιακής στήριξης και των κοινωνικών παροχών των ωφελούμενων, προς τη Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας της οικείας Περιφέρειας και στις αρμόδιες κεντρικές υπηρεσίες του Εθνικού Μηχανισμού.

Άρθρο 17**Περιφερειακή και Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης**

1. Στο αυτοδιοικητικό επίπεδο του Εθνικού Μηχανισμού για την αξιολόγηση πολιτικών και δράσεων κοινωνικής ένταξης και κοινωνικής συνοχής, η Περιφερειακή Επιτροπή Διαβούλευσης κάθε Περιφέρειας και η Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης Δήμου, με πληθυσμό μεγαλύτερο των δέκα χιλιάδων (10.000) κατοίκων, ασκούν τα γνωμοδοτικά τους καθήκοντα, όπως καθορίζονται από τις διατάξεις των άρθρων 178 και 76 του ν. 3852/2010, αντίστοιχα.
2. Κατά τη φάση λειτουργίας του Εθνικού Μηχανισμού, τα πρακτικά της Περιφερειακής Επιτροπής Διαβούλευσης, που άπτονται θεμάτων κοινωνικής προστασίας, διαβιβάζονται στη Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας της οικείας Περιφέρειας.
3. Στο πλαίσιο λειτουργίας του Εθνικού Μηχανισμού, τα πρακτικά της Δημοτικής Επιτροπής Διαβούλευσης, που άπτονται θεμάτων κοινωνικής προστασίας, διαβιβάζονται στην αρμόδια κοινωνική υπηρεσία του οικείου Δήμου.

19. Ν. 4495/2017**Άρθρο 31****Αρμόδια όργανα χορήγησης πράξεων εκτέλεσης οικοδομικών εργασιών**

1. Αρμόδια όργανα για τη χορήγηση των διοικητικών πράξεων, που σχετίζονται με την εκτέλεση οικοδομικών εργασιών, είναι οι Υπηρεσίες Δόμησης (Υ.ΔΟΜ.) των δήμων, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από ειδικές διατάξεις.

[...]

20. Ν. 4555/2018

Άρθρο 152

Αντικείμενο της δημοτικής και περιφερειακής διαμεσολάβησης

Αντικείμενο της δημοτικής και περιφερειακής διαμεσολάβησης είναι:

- α) η καταπολέμηση φαινομένων κακοδιοίκησης στους Ο.Τ.Α. και τα νομικά πρόσωπα αυτών,
- β) η βελτίωση της σχέσης των πολιτών με τις δημοτικές και περιφερειακές αρχές,
- γ) η επίλυση και αποτροπή διαφορών των πολιτών με τις δημοτικές και περιφερειακές αρχές, ώστε να περιορίζεται η προσφυγή σε διοικητικές και δικαστικές διαδικασίες και
- δ) η συμβολή στη βελτίωση του τρόπου λειτουργίας των δημοτικών και περιφερειακών υπηρεσιών, η ενίσχυση της αποτελεσματικότητάς τους και της προσβασιμότητας των πολιτών σε αυτές.

Άρθρο 153

Γενικές αρχές που διέπουν την τοπική και περιφερειακή διαμεσολάβηση

1. Η δημοτική και περιφερειακή διαμεσολάβηση ασκείται με γνώμονα τη νομιμότητα, τη διαφάνεια, την αποτελεσματικότητα της διοίκησης και την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών.
2. Οι Δημοτικοί και Περιφερειακοί Διαμεσολαβητές, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, διαθέτουν πλήρη λειτουργική και προσωπική ανεξαρτησία έναντι των δημοτικών, περιφερειακών και κρατικών αρχών και οφείλουν να ασκούν τα καθήκοντά τους με ευσυνειδησία και αμεροληψία.

Άρθρο 154

Όργανα δημοτικής και περιφερειακής διαμεσολάβησης

1. Η δημοτική διαμεσολάβηση ασκείται από τους Δημοτικούς Διαμεσολαβητές. Οι Δημοτικοί Διαμεσολαβητές είναι συνολικά πενήντα οκτώ (58) και η τοπική τους αρμοδιότητα κατανέμεται ως εξής:
  - α) Πενήντα (50) Δημοτικοί Διαμεσολαβητές με αρμοδιότητα, ο καθένας, τους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α. και τα νομικά πρόσωπα αυτών κάθε νομού, πλην Αττικής.
  - β) Οκτώ (8) Δημοτικοί Διαμεσολαβητές με αρμοδιότητα, ο καθένας, τους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α. και τα νομικά πρόσωπα αυτών κάθε Περιφερειακής Ενότητας της Περιφέρειας Αττικής. [...]

Άρθρο 155

Προσόντα του Δημοτικού και Περιφερειακού Διαμεσολαβητή

1. Για την επιλογή σε θέση Δημοτικού ή Περιφερειακού Διαμεσολαβητή απαιτούνται τα ακόλουθα τυπικά προσόντα:
  - α) Κατοχή πτυχίου ή μεταπτυχιακού τίτλου ΑΕΙ της ημεδαπής ή ισότιμου τίτλου της αλλοδαπής στα αντικείμενα των νομικών, πολιτικών, διοικητικών ή οικονομικών επιστημών.
  - β) Επαγγελματική εμπειρία τουλάχιστον πέντε (5) ετών στα επιστημονικά αντικείμενα της περίπτωσης α'.
  - γ) Άριστη ή πολύ καλή γνώση μιας τουλάχιστον ξένης γλώσσας.
2. Επιτρέπεται η επιλογή δημοσίου υπαλλήλου ως Δημοτικού ή Περιφερειακού Διαμεσολαβητή. Στην περίπτωση αυτή, τα καθήκοντα του επιλεγέντος αναστέλλονται για όσο χρόνο διαρκεί η θητεία του ως Διαμεσολαβητή. Ο χρόνος που διανύεται σε θέση Δημοτικού ή Περιφερειακού Διαμεσολαβητή θεωρείται χρόνος πραγματικής υπηρεσίας σε θέση προϊσταμένου επιπέδου Διεύθυνσης, ως προς όλες τις υπηρεσιακές, μισθολογικές και ασφαλιστικές συνέπειες.

Άρθρο 156

Κωλύματα και ασυμβίβαστα

1. Τα κωλύματα και τα ασυμβίβαστα που ισχύουν για τους αιρετούς των Ο.Τ.Α. Α' και Β' βαθμού, σύμφωνα με τα άρθρα 14, 15 και 117, 118 του ν. 3852/2010, ισχύουν, αντίστοιχα, και για τους Δημοτικούς και Περιφερειακούς Διαμεσολαβητές.
2. Επιπλέον των αναφερόμενων στην προηγούμενη παράγραφο, δεν επιτρέπεται να επιλεγούν σε θέση Δημοτικού ή Περιφερειακού Διαμεσολαβητή:
  - α) όσοι έχουν διατελέσει αιρετοί, έως και πέντε (5) έτη πριν την έκδοση της σχετικής προκήρυξης σε οποιοδήποτε αυτοδιοικητικό αξίωμα στον οικείο νομό, ακόμα και αν παραιτηθούν του αιρετού αξιώματός τους,
  - β) οι διατελέσαντες δικαστικοί λειτουργοί και οι αξιωματικοί των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας,
  - γ) όσοι έχουν καταδικαστεί για οποιοδήποτε από τα αδικήματα που αποτελούν κώλυμα διορισμού σύμφωνα με το άρθρο 8 του Υπαλληλικού Κώδικα.
3. Απαγορεύεται οποιαδήποτε επαγγελματική δραστηριότητα του Δημοτικού και Περιφερειακού Διαμεσολαβητή. Δικηγόροι και καθηγητές ΑΕΙ και ΤΕΙ, τίθενται σε υποχρεωτική αναστολή άσκησης καθηκόντων για όσο χρόνο διαρκεί η θητεία τους ως Δημοτικών ή Περιφερειακών Διαμεσολαβητών.

Άρθρο 157

Ευθύνη του Δημοτικού και Περιφερειακού Διαμεσολαβητή

1. Ο Δημοτικός και Περιφερειακός Διαμεσολαβητής δεν ευθύνεται και δεν διώκεται για γνώμη που διατυπώνει στην άσκηση των καθηκόντων του, με την επιφύλαξη των διατάξεων περί συκοφαντικής δυσφήμισης.
2. Ο Διαμεσολαβητής ευθύνεται μόνο για δόλο ή βαριά αμέλεια για πράξεις που σχετίζονται με την άσκηση των καθηκόντων του, εφαρμοζομένων αναλόγως των διατάξεων του άρθρου 38 του Υπαλληλικού Κώδικα.

Άρθρο 158

Αντιμισθία

1. Ο Δημοτικός Διαμεσολαβητής λαμβάνει αντιμισθία: α) ίση με ποσοστό ογδόντα τοις εκατό (80%) επί των συνολικών αποδοχών των προϊσταμένων Γενικών Διευθύνσεων, όταν έχει αρμοδιότητα είτε σε νομό με πληθυσμό άνω των εκατό χιλιάδων (100.000) κατοίκων είτε σε μία από τις Περιφερειακές Ενότητες του Νομού Αττικής, β) ίση με ποσοστό εξήντα τοις εκατό (60%) επί των συνολικών αποδοχών των προϊσταμένων Γενικών Διευθύνσεων, όταν έχει αρμοδιότητα σε νομό με πληθυσμό κάτω των εκατό χιλιάδων (100.000) κατοίκων. [...]
3. Αν τη θέση του Διαμεσολαβητή καταλαμβάνει δημόσιος υπάλληλος, αυτός επιλέγει είτε την αντιμισθία του Διαμεσολαβητή, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 αντίστοιχα, είτε τις αποδοχές της οργανικής του θέσης, οι οποίες καταβάλλονται από τον οικείο Δήμο ή Περιφέρεια.

Άρθρο 159

Θητεία του Δημοτικού και Περιφερειακού Διαμεσολαβητή

1. Ο Δημοτικός και ο Περιφερειακός Διαμεσολαβητής επιλέγονται για πενταετή θητεία, με δυνατότητα ανανέωσης για μία (1) ακόμα φορά.
2. Αν για οποιονδήποτε λόγο η διαδικασία επιλογής και η ανάληψη των καθηκόντων του νέου Διαμεσολαβητή δεν έχει ολοκληρωθεί ως τη λήξη της θητείας του απερχόμενου, εξακολουθεί να ασκεί τα καθήκοντά του ο απερχόμενος Διαμεσολαβητής.

3. Αν ο Διαμεσολαβητής παραιτηθεί ή εάν αποβιώσει ή εάν αδυνατεί να ασκήσει τα καθήκοντά του για περισσότερους από έξι (6) μήνες, επιλέγεται νέος Διαμεσολαβητής. Στην περίπτωση αυτή ο νέος Διαμεσολαβητής επιλέγεται για πλήρη θητεία.

Άρθρο 160

Διαδικασία επιλογής του Δημοτικού Διαμεσολαβητή

1. Έξι (6) μήνες πριν από τη λήξη της θητείας του απερχόμενου Δημοτικού Διαμεσολαβητή, ο δήμαρχος της έδρας του οικείου νομού εκδίδει προκήρυξη για τη θέση του Δημοτικού Διαμεσολαβητή, η οποία δημοσιεύεται σε δύο (2) εφημερίδες πανελλαδικής κυκλοφορίας και σε δύο (2) τοπικές εφημερίδες του οικείου Νομού, επιπλέον δε αναρτάται στην ιστοσελίδα της οικείας Περιφερειακής Ένωσης Δήμων και κάθε δήμου του νομού και στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Εσωτερικών. Κατά την πρώτη εφαρμογή του παρόντος, η προκήρυξη εκδίδεται μέσα σε (1) μήνα από την ανάληψη των καθηκόντων των νέων Δημοτικών Αρχών.

2. Μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από τη δημοσίευση της προκήρυξης κατά τους όρους της παραγράφου 1, οι ενδιαφερόμενοι να καταλάβουν τη θέση του Δημοτικού Διαμεσολαβητή υποβάλλουν τις αιτήσεις τους στο δήμο της έδρας του νομού. Κάθε αίτηση συνοδεύεται από φάκελο υποψηφιότητας, ο οποίος περιλαμβάνει, επί ποινή αποκλεισμού, όλα τα δικαιολογητικά που αποδεικνύουν τα απαιτούμενα τυπικά προσόντα, καθώς και αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα του υποψηφίου, ενώ μπορεί να περιλαμβάνει και κάθε επιπλέον στοιχείο, το οποίο ο υποψήφιος κρίνει χρήσιμο για την αξιολόγηση της υποψηφιότητάς του.

3. Με το πέρας της προθεσμίας υποβολής των αιτήσεων, η αρμόδια υπηρεσία του Δήμου της έδρας του Νομού, ελέγχει τις κατατεθείσες αιτήσεις και τους σχετικούς φακέλους υποψηφιότητας ως προς την πλήρωση των νόμιμων προϋποθέσεων. Με αιτιολογημένη απόφαση του δημάρχου της έδρας του νομού καταρτίζεται πίνακας των υποψηφιοτήτων που έγιναν τυπικά δεκτές, ο οποίος αποστέλλεται στους δήμους του νομού και κοινοποιείται σε όσους υπέβαλαν αίτηση και στον Υπουργό Εσωτερικών.

4. Όποιος υπέβαλε αίτηση και παραλείφθηκε από τον πίνακα των τυπικά δεκτών υποψηφιοτήτων της παραγράφου 3, δικαιούται να προσφύγει κατά της απόφασης του δημάρχου της έδρας του νομού μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την κοινοποίηση της απόφασης σε αυτόν ενώπιον του οικείου Επόπτη Ο.Τ.Α., ο οποίος αποφαινεται επί της προσφυγής σε πρώτο και τελευταίο βαθμό μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή της.

5. Οι εκπρόσωποι των δημοτικών συμβουλίων του νομού στην οικεία Περιφερειακή Ένωση Δήμων (Π.Ε.Δ.), πλην του Δημάρχου και το σύνολο των μελών των Προεδρείων των δημοτικών συμβουλίων του οικείου νομού συνιστούν το αρμόδιο για την επιλογή Δημοτικού Διαμεσολαβητή εκλεκτορικό σώμα.

6. Με την πάροδο εξήντα (60) ημερών από την έκδοση της απόφασης της παραγράφου 3 εκδίδεται πρόσκληση του δημάρχου της έδρας του νομού για ειδική δημόσια συνεδρίαση του ως άνω οργάνου της παραγράφου 5. Στη συνεδρίαση αυτή γίνεται ακρόαση των υποψηφίων για τη θέση του Διαμεσολαβητή.

7. Μετά την ακρόαση των υποψηφίων, διεξάγεται μυστική ψηφοφορία για την εκλογή του Δημοτικού Διαμεσολαβητή. Δημοτικός Διαμεσολαβητής εκλέγεται ο υποψήφιος που θα συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του εκλεκτορικού σώματος. Σε περίπτωση μη επίτευξης απόλυτης πλειοψηφίας, η συνεδρίαση για την εκλογή Διαμεσολαβητή επαναλαμβάνεται άλλες δύο (2) φορές, σε συνεδριάσεις που δεν μπορεί να απέχουν λιγότερο από πέντε (5) και περισσότερες από δεκαπέντε (15) ημέρες η καθεμία από την προηγούμενη. Στην τρίτη μυστική ψηφοφορία, Δημοτικός Διαμεσολαβητής εκλέγεται από τους δύο (2) πλειοψηφήσαντες στην τελευταία συνεδρίαση υποψήφιος, αυτός που συγκέντρωσε τις περισσότερες ψήφους.

8. Για το διορισμό του Δημοτικού Διαμεσολαβητή που έχει εκλεγεί εκδίδεται διαπιστωτική πράξη του Δημάρχου της έδρας του Νομού, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

9. Πριν από την ανάληψη των καθηκόντων του, ο Δημοτικός Διαμεσολαβητής υποχρεούται να ολοκληρώσει επιτυχώς κύκλο εντατικής εκπαίδευσης μέγιστης διάρκειας δεκαπέντε (15) ημερών, που διοργανώνεται από τον Συνήγορο του Πολίτη, σε συνεργασία με το Υπουργείο Εσωτερικών, την ΚΕΔΕ, την ΕΝΠΕ και το ΕΚΔΔΑ. Οι λεπτομέρειες για το περιεχόμενο της εκπαίδευσης και τον τρόπο πιστοποίησης της επιτυχούς ολοκλήρωσής της καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

10. Όλες οι διαδικαστικές ενέργειες των παραγράφων 1 έως 9 είναι υποχρεωτικές για τον Δήμαρχο της έδρας του Νομού και για τα μέλη του εκλεκτορικού σώματος της παραγράφου 5. Τυχόν παραβίασή τους συνιστούν σοβαρό πειθαρχικό παράπτωμα.

Άρθρο 162

Παύση Διαμεσολαβητή

1. Ο Δημοτικός και ο Περιφερειακός Διαμεσολαβητής μπορεί να παυθούν, για σοβαρή πλημμέλεια στην άσκηση των καθηκόντων τους, κατόπιν απόφασης του οργάνου της παραγράφου 5 του άρθρου 160 και της παραγράφου 5 του άρθρου 161 αντίστοιχα, με πλειοψηφία τριών πέμπτων (3/5) του συνολικού αριθμού των μελών του, ύστερα από σύμφωνη γνώμη της επιτροπής της παραγράφου 3.

2. Με απόφαση της επιτροπής της παραγράφου 3 διαπιστώνεται η αντικειμενική αδυναμία του Διαμεσολαβητή να ασκήσει τα καθήκοντά του, για λόγους ανωτέρας βίας, όπως ιδίως για λόγους υγείας.

3. Η επιτροπή που ασκεί τις αρμοδιότητες των παραγράφων 1 και 2 αποτελείται από το Συνήγορο του Πολίτη ή τον οριζόμενο υπό αυτού Βοηθό Συνήγορο, ως πρόεδρο, τον Γενικό Διευθυντή Αποκέντρωσης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών, έναν (1) Δημοτικό Διαμεσολαβητή, έναν (1) Περιφερειακό Διαμεσολαβητή, έναν (1) εκπρόσωπο της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και έναν (1) εκπρόσωπο της Ένωσης Περιφερειών, με τους αναπληρωτές τους. Η επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, μέσα σε δύο (2) μήνες από την εγκατάσταση των νέων κάθε φορά δημοτικών και περιφερειακών αρχών.

Άρθρο 163

Καθ' ύλην αρμοδιότητα

Ο Δημοτικός και ο Περιφερειακός Διαμεσολαβητής επιλαμβάνονται, ύστερα από υποβολή ενυπόγραφης αναφοράς από θιγόμενα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή και αυτεπαγγέλτως, υποθέσεων που αφορούν κακοδιοίκηση ή προβληματική εν γένει λειτουργία των υπηρεσιών του δήμου, της περιφέρειας, των νομικών τους προσώπων και των επιχειρήσεών τους και διαμεσολαβεί προκειμένου να επιλυθούν οι σχετικές διαφορές, προστατεύοντας τα δικαιώματα των διοικουμένων έναντι των εν λόγω υπηρεσιών.

Άρθρο 164

Επιμέρους αρμοδιότητες – Τρόπος επίλυσης υποθέσεων

Ο Δημοτικός και Περιφερειακός Διαμεσολαβητής εκπληρώνει τους σκοπούς του άρθρου 152, εντός των ορίων της τοπικής και καθ' ύλην αρμοδιότητάς του, με τους εξής, κυρίως, τρόπους:

α) ενημέρωση, η οποία συνίσταται κυρίως σε:

αα) πληροφόρηση του κοινού, αλλά και ατομικά των πολιτών που απευθύνονται σε αυτόν, για τα δικαιώματά τους και τις υποχρεώσεις του οικείου Ο.Τ.Α. ή νομικού προσώπου αυτού, καθώς και για τις δυνατότητες προστασίας που έχουν, ββ) έκδοση σχετικού πληροφοριακού υλικού.

β) Διαμεσολάβηση, η οποία συνίσταται κυρίως σε: αα) παραλαβή καταγγελιών και αναφορών πολιτών και εξέτασή τους,

ββ) αλληλογραφία ή/και επιτόπιες επισκέψεις στις υπηρεσίες του οικείου Ο.Τ.Α. ή νομικού προσώπου αυτού και συνεργασία με τα αρμόδια αιρετά όργανα ή υπηρεσιακά στελέχη,

γγ) οργάνωση συναντήσεων διαμεσολάβησης μεταξύ των ενδιαφερόμενων πολιτών και των αρμόδιων αιρετών ή υπηρεσιακών στελεχών,

δδ) σύνταξη και κοινοποίηση έγγραφων αναφορών στον αρμόδιο Επόπτη Ο.Τ.Α. ή και στον Υπουργό Εσωτερικών.

γ) Δημοσιότητα, η οποία συνίσταται κυρίως σε:

αα) σύνταξη και δημοσίευση ετήσιας έκθεσης, η οποία παρουσιάζεται και συζητείται υποχρεωτικά σε ειδική δημόσια συνεδρίαση του οικείου Περιφερειακού Συμβουλίου ή των οικείων Δημοτικών Συμβουλίων, αντίστοιχα, εντός ενός (1) μηνός από την κοινοποίηση σε αυτά,

ββ) σύνταξη και δημοσίευση ειδικών εκθέσεων για συγκεκριμένα θέματα που, κατά την κρίση του Διαμεσολαβητή προκαλούν μεγαλύτερα προβλήματα και χρήζουν διακριτής αντιμετώπισης και ειδικών πορισμάτων, με προτάσεις για τη βελτίωση της λειτουργίας του Δήμου ή της Περιφέρειας και την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών. Οι ειδικές αυτές εκθέσεις και πορίσματα κοινοποιούνται στο οικείο Δημοτικό ή Περιφερειακό Συμβούλιο και εισάγονται υποχρεωτικά προς συζήτηση το αργότερο μέσα σε (1) μήνα από την παραλαβή τους, με ευθύνη του Προέδρου του.

Άρθρο 165

Σχέσεις του Διαμεσολαβητή με τους πολίτες

1. Ο Δημοτικός ή Περιφερειακός Διαμεσολαβητής είναι υποχρεωμένος να απαντά εγγράφως ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου εντός τριάντα (30) ημερών από την υποβολή της σχετικής καταγγελίας ή αναφοράς στους ενδιαφερόμενους, ως προς τις διαμεσολαβητικές ενέργειες στις οποίες προέβη. Αν απαιτείται περισσότερος χρόνος για την επίλυση της υπόθεσης, λόγω των περιστάσεων αυτής, ο Διαμεσολαβητής ενημερώνει, επίσης εγγράφως ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, τους ενδιαφερομένους για τους λόγους της καθυστέρησης και για τον εκτιμώμενο χρόνο ολοκλήρωσης της υπόθεσης.

2. Ο Διαμεσολαβητής δύναται να μην ανακοινώνει το όνομα και τα άλλα προσωπικά στοιχεία του προσώπου που κατέθεσε καταγγελία, εφόσον το ζητήσει εγγράφως ο ίδιος ο ενδιαφερόμενος και εφόσον η διερεύνηση της καταγγελίας είναι δυνατή χωρίς ανακοίνωση του ονόματος. Αν εκ των πραγμάτων η διερεύνηση δεν είναι δυνατή χωρίς ανακοίνωση του ονόματος, ο ενδιαφερόμενος ειδοποιείται ότι η αναφορά του θα τεθεί στο αρχείο, εφόσον ο ίδιος δεν συναινέσει εγγράφως στην ανακοίνωση του ονόματός του.

Άρθρο 166

Σχέσεις του Διαμεσολαβητή με τις αυτοδιοικητικές υπηρεσίες

1. Οι υπηρεσίες των Δήμων, των Περιφερειών και των νομικών προσώπων αυτών, προς τις οποίες απευθύνεται ο Δημοτικός ή Περιφερειακός Διαμεσολαβητής, στο πλαίσιο του διαμεσολαβητικού του ρόλου, υποχρεούνται να συνεργάζονται μαζί του, να λαμβάνουν μέρος στις διαμεσολαβητικές πρωτοβουλίες που αναλαμβάνονται και να τον υποβοηθούν στο έργο του, παρέχοντας, ιδίως, κάθε πληροφορία, έγγραφο ή άλλο στοιχείο που αφορά την εξεταζόμενη υπόθεση. Οφείλουν επίσης να απαντούν εγγράφως ή προφορικά σε ερωτήματα και αιτήματα του Διαμεσολαβητή, μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την παραλαβή τους. Άρνηση υπαλλήλου να συνεργαστεί με το Διαμεσολαβητή κατά τη διεξαγωγή της έρευνας, συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα.

2. Σε περίπτωση που από τον Διαμεσολαβητή συντάσσεται έκθεση ή πόρισμα που διατυπώνει συγκεκριμένες προτάσεις ως προς τη βελτίωση της λειτουργίας συγκεκριμένης υπηρεσίας, αυτή οφείλει μέσα σε εξήντα (60) ημέρες, από την παραλαβή της έκθεσης ή του

πορίσματος, να γνωστοποιεί εγγράφως στον Διαμεσολαβητή τα μέτρα που έχει λάβει για την υλοποίηση των προτάσεών του ή τους λόγους που καθιστούν αδύνατη ή μη σκόπιμη την υλοποίησή τους.

Άρθρο 167

Αυτοτελές Γραφείο Δημοτικού Διαμεσολαβητή

1. Σε κάθε Δήμο που αποτελεί έδρα του οικείου Δημοτικού Διαμεσολαβητή συστήνεται Αυτοτελές Γραφείο Δημοτικού Διαμεσολαβητή. Επικεφαλής του οικείου Γραφείου είναι ο Δημοτικός Διαμεσολαβητής ο οποίος δεν υπάγεται ιεραρχικά στον δήμαρχο. Το Αυτοτελές Γραφείο Δημοτικού Διαμεσολαβητή στελεχώνεται με τρεις (3) υπαλλήλους των δήμων και των νομικών προσώπων αυτών του αντίστοιχου νομού, εκ των οποίων δύο (2) κατηγορίας ΠΕ και ένας (1) κατηγορίας ΔΕ. Για τον σκοπό αυτό, εντός προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την επιλογή του Δημοτικού Διαμεσολαβητή, σύμφωνα με το άρθρο 160, ο δήμαρχος του δήμου της έδρας του νομού δημοσιεύει πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, η οποία κοινοποιείται σε όλους τους δήμους του νομού και δημοσιεύεται στις ιστοσελίδες αυτών. Εντός προθεσμίας ενός (1) μηνός από τη δημοσίευση της πρόσκλησης, υποβάλλονται οι δηλώσεις ενδιαφέροντος των ενδιαφερόμενων υπαλλήλων και, μέσα σε τρεις (3) εργάσιμες ημέρες από τη λήξη της προθεσμίας αυτής, ο δήμαρχος του δήμου της έδρας του νομού, κοινοποιεί στον Διαμεσολαβητή τις υποβληθείσες δηλώσεις. Ο Διαμεσολαβητής επιλέγει, μεταξύ των ενδιαφερόμενων και με βάση τα τυπικά τους προσόντα και την υπηρεσιακή τους εμπειρία, τους υπαλλήλους προς απόσπαση, με δήλωσή του, που κοινοποιείται στον δήμαρχο του δήμου της έδρας του νομού και στον δήμαρχο του δήμου στον οποίο ανήκει η οργανική θέση κάθε αποσπώμενου υπαλλήλου. Η απόσπαση διενεργείται με απόφαση του Δημάρχου της έδρας του νομού, για χρονικό διάστημα ίσο με τη θητεία του Διαμεσολαβητή, κατά παρέκκλιση του ν. 4440/2016 (Α' 224). Σε περίπτωση ανανέωσης της θητείας του Διαμεσολαβητή, ανανεώνεται αυτοδίκαια και η απόσπαση του προηγούμενου εδαφίου.

2. Αρμόδιο υπηρεσιακό συμβούλιο για τα θέματα που αφορούν το προσωπικό του Αυτοτελούς Γραφείου του Δημοτικού Διαμεσολαβητή είναι το Συμβούλιο της υπηρεσίας που υπάγεται οργανικά ο υπάλληλος.

3. Πειθαρχική εξουσία στους υπαλλήλους που υπηρετούν στο Αυτοτελές Γραφείο του Δημοτικού Διαμεσολαβητή για τα πειθαρχικά παραπτώματα που σχετίζονται με την άσκηση των καθηκόντων τους στην υπηρεσία αυτή, ασκούν:

α) Ο Δημοτικός Διαμεσολαβητής, ως πειθαρχικώς προϊστάμενος αυτών, ο οποίος δύναται να τους επιβάλει την ποινή της έγγραφης επίπληξης και του προστίμου έως και τις αποδοχές τριών (3) μηνών.

β) Το Πειθαρχικό Συμβούλιο της υπηρεσίας που υπάγεται οργανικά ο υπάλληλος, στο οποίο παραπέμπεται η υπόθεση από τον Δημοτικό Διαμεσολαβητή, όταν αυτός κρίνει ότι το πειθαρχικό παράπτωμα τιμωρείται με ποινή μεγαλύτερη της αρμοδιότητάς του.

γ) Το Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο και ειδικότερα το αρμόδιο για τις πειθαρχικές υποθέσεις του προσωπικού των Ο.Τ.Α. α' βαθμού τμήμα αυτού.

δ) Ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης.

ε) Το διοικητικό εφετείο.

στ) Το Συμβούλιο της Επικρατείας.

Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του πειθαρχικού δικαίου των δημόσιων πολιτικών διοικητικών υπαλλήλων και υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ., όπως εκάστοτε ισχύουν.

4. Η δαπάνη μισθοδοσίας των υπαλλήλων που απασχολούνται στο Γραφείο του Δημοτικού Διαμεσολαβητή, η δαπάνη της αντιμισθίας του Δημοτικού Διαμεσολαβητή, καθώς και το λειτουργικό κόστος του Γραφείου του, όπως ενδεικτικά οι δαπάνες για τη στέγαση, τον εξοπλισμό, τη λειτουργία ιστοσελίδας, την έκδοση και δημοσίευση ετήσιας έκθεσης και

λοιπών εκθέσεων, το κόστος μετακινήσεων του Διαμεσολαβητή και λοιπές λειτουργικές δαπάνες, βαρύνουν τον προϋπολογισμό του δήμου της έδρας του οικείου νομού, εγγράφονται δε, σε ειδικό προς τούτο κωδικό. Η προϋπολογιζόμενη δαπάνη επιμερίζεται αναλογικά στους δήμους του νομού, με βάση τον πληθυσμό καθενός από αυτούς, παρακρατείται από τους ΚΑΠ που αναλογούν σε αυτούς και αποδίδεται στο Δήμο της πρωτεύουσας από το Υπουργείο Εσωτερικών.

5. Το Γραφείο Διαμεσολαβητή λειτουργεί τις εργάσιμες ημέρες και ώρες και δέχεται καταγγελίες, αναφορές και αιτήσεις πολιτών ηλεκτρονικά, έγγραφα, τηλεφωνικά ή με αυτοπρόσωπη, προφορική έκθεση.

6. Ο Διαμεσολαβητής διατηρεί ιστοσελίδα, στην οποία αναρτώνται υποχρεωτικά όλες οι εκθέσεις και τα πορίσματα που εκδίδει, με διασφάλιση της ανωνυμίας των ενδιαφερομένων, καθώς και δυνητικά κάθε άλλη πληροφορία που είναι χρήσιμη για τους διοικούμενους κατά τις συναλλαγές τους με τις υπηρεσίες των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. του νομού και των νομικών προσώπων αυτών.

Άρθρο 172

Γενικές αρχές

Ο Δημοτικός και ο Περιφερειακός Διαμεσολαβητής συνεργάζεται με όλες τις αρχές που είναι αρμόδιες για την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών και τον έλεγχο της νόμιμης δράσης των Ο.Τ.Α., σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία, χωρίς να θίγονται οι εκατέρωθεν αρμοδιότητες.

Άρθρο 173

Σχέσεις με το Συνήγορο του Πολίτη

1. Ο Δημοτικός και ο Περιφερειακός Διαμεσολαβητής είναι ανεξάρτητος από το Συνήγορο του Πολίτη, η δε άσκηση των αρμοδιοτήτων του Διαμεσολαβητή δεν θίγει τις αρμοδιότητες του Συνηγόρου του Πολίτη ως ανεξάρτητης και συνταγματικά κατοχυρωμένης αρχής.

2. Ο Δημοτικός και ο Περιφερειακός Διαμεσολαβητής υποχρεούται να κοινοποιεί την ετήσια έκθεσή του στον Συνήγορο του Πολίτη.

3. Ο Δημοτικός και ο Περιφερειακός Διαμεσολαβητής δικαιούται να υποβάλλει ερωτήματα και να ζητεί τις απόψεις του Συνηγόρου του Πολίτη για το χειρισμό υπόθεσης που εκκρεμεί ενώπιόν του, εφόσον κρίνει αιτιολογημένα ότι αυτή έχει κεντρικό χαρακτήρα ή ευρύτερο ενδιαφέρον.

4. Ο Δημοτικός και ο Περιφερειακός Διαμεσολαβητής υποχρεούται να συνεργάζεται με το Συνήγορο του Πολίτη και να του παρέχει την αναγκαία συνδρομή για υποθέσεις που χειρίζεται και για ενέργειες που απαιτούν εγγύτητα ή αμεσότητα.

Άρθρο 163

Καθ' ύλην αρμοδιότητα

Ο Δημοτικός και ο Περιφερειακός Διαμεσολαβητής επιλαμβάνονται, ύστερα από υποβολή ενυπόγραφης αναφοράς από θιγόμενα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή και αυτεπαγγέλτως, υποθέσεων που αφορούν κακοδιοίκηση ή προβληματική εν γένει λειτουργία των υπηρεσιών του δήμου, της περιφέρειας, των νομικών τους προσώπων και των επιχειρήσεών τους και διαμεσολαβεί προκειμένου να επιλυθούν οι σχετικές διαφορές, προστατεύοντας τα δικαιώματα των διοικούμενων έναντι των εν λόγω υπηρεσιών.

Άρθρο 164

Επιμέρους αρμοδιότητες – Τρόπος επίλυσης υποθέσεων

Ο Δημοτικός και Περιφερειακός Διαμεσολαβητής εκπληρώνει τους σκοπούς του άρθρου 152, εντός των ορίων της τοπικής και καθ' ύλην αρμοδιότητάς του, με τους εξής, κυρίως, τρόπους:

α) ενημέρωση, η οποία συνίσταται κυρίως σε:

αα) πληροφόρηση του κοινού, αλλά και ατομικά των πολιτών που απευθύνονται σε αυτόν, για τα δικαιώματά τους και τις υποχρεώσεις του οικείου Ο.Τ.Α. ή νομικού προσώπου αυτού, καθώς και για τις δυνατότητες προστασίας που έχουν, ββ) έκδοση σχετικού πληροφοριακού υλικού.

β) Διαμεσολάβηση, η οποία συνίσταται κυρίως σε: αα) παραλαβή καταγγελιών και αναφορών πολιτών και εξέτασή τους,

ββ) αλληλογραφία ή/και επιτόπιες επισκέψεις στις υπηρεσίες του οικείου Ο.Τ.Α. ή νομικού προσώπου αυτού και συνεργασία με τα αρμόδια αιρετά όργανα ή υπηρεσιακά στελέχη,

γγ) οργάνωση συναντήσεων διαμεσολάβησης μεταξύ των ενδιαφερόμενων πολιτών και των αρμόδιων αιρετών ή υπηρεσιακών στελεχών,

δδ) σύνταξη και κοινοποίηση έγγραφων αναφορών στον αρμόδιο Επόπτη Ο.Τ.Α. ή και στον Υπουργό Εσωτερικών.

γ) Δημοσιότητα, η οποία συνίσταται κυρίως σε:

αα) σύνταξη και δημοσίευση ετήσιας έκθεσης, η οποία παρουσιάζεται και συζητείται υποχρεωτικά σε ειδική δημόσια συνεδρίαση του οικείου Περιφερειακού Συμβουλίου ή των οικείων Δημοτικών Συμβουλίων, αντίστοιχα, εντός ενός (1) μηνός από την κοινοποίηση σε αυτά,

ββ) σύνταξη και δημοσίευση ειδικών εκθέσεων για συγκεκριμένα θέματα που, κατά την κρίση του Διαμεσολαβητή προκαλούν μεγαλύτερα προβλήματα και χρήζουν διακριτής αντιμετώπισης και ειδικών πορισμάτων, με προτάσεις για τη βελτίωση της λειτουργίας του Δήμου ή της Περιφέρειας και την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών. Οι ειδικές αυτές εκθέσεις και πορίσματα κοινοποιούνται στο οικείο Δημοτικό ή Περιφερειακό Συμβούλιο και εισάγονται υποχρεωτικά προς συζήτηση το αργότερο μέσα σε (1) μήνα από την παραλαβή τους, με ευθύνη του Προέδρου του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ ΘΕΣΗ ΑΙΡΕΤΩΝ

1. Ν. 3463/2006

Άρθρο 135

Καταστατική θέση αιρετών

Τα αιρετά όργανα της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης:

α) Διαθέτουν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, ως εκπρόσωποι των τοπικών κοινωνιών, που εκλέγονται με άμεση ψηφοφορία, απεριόριστο το δικαίωμα της κατά συνείδηση γνώμης και ψήφου.

β) Έχουν το δικαίωμα και την υποχρέωση να εκτελούν την αποστολή τους, έχοντας στη διάθεσή τους τον ανάλογο χρόνο, τις υπηρεσίες και τα μέσα υποστήριξης, καθώς και τους ανάλογους οικονομικούς πόρους, ώστε να διασφαλίζεται η απρόσκοπτη εκπλήρωση της λαϊκής εντολής.

γ) Μεριμνούν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, για την τήρηση των αρχών της νομιμότητας, της διαφάνειας, της αποδοτικότητας και της χρηστής διοίκησης στους οργανισμούς όπου υπηρετούν, ενώ απέχουν υποχρεωτικά από τη συζήτηση και τη λήψη αποφάσεων, που σχετίζονται άμεσα με τα ιδιωτικά τους συμφέροντα ή με τα συμφέροντα συγγενών τους, κατά τις ειδικότερες προβλέψεις του παρόντος.

δ) Με προεδρικό διάταγμα, το οποίο εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομίας και Οικονομικών, ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων, μπορεί να καθορίζεται οικονομική αποζημίωση των δημάρχων και προέδρων Κοινοτήτων. Κριτήρια για τον καθορισμό του ύψους της οικονομικής αποζημίωσης αποτελούν ιδίως τα τακτικά έσοδα των αντίστοιχων Δήμων και Κοινοτήτων, καθώς και ο πληθυσμός τους.

Άρθρο 136**Έξοδα παράστασης**

1. Οι δήμαρχοι και οι πρόεδροι Κοινοτήτων, μέχρι την έκδοση του προεδρικού διατάγματος της περίπτωσης δ' του προηγούμενου άρθρου, καθώς και οι αντιδήμαρχοι, οι πρόεδροι δημοτικών συμβουλίων και οι αντιπρόεδροι Κοινοτήτων δικαιούνται εξόδων παράστασης, τα οποία καταβάλλονται από το Δήμο ή την Κοινότητα.

2. α. Τα έξοδα παράστασης καθορίζονται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών, ανάλογα με τα τακτικά έσοδα, που πραγματοποιούν οι αντίστοιχοι Δήμοι και Κοινότητες. Η απόφαση του Υπουργού, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως εκδίδεται τρεις (3) μήνες πριν από την έναρξη κάθε οικονομικού έτους, ύστερα από γνώμη του διοικητικού συμβουλίου της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων της Ελλάδος (Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.). Εάν η γνώμη της δεν παρασχεθεί εντός ενός (1) μηνός, ατόφου ζητήθηκε, η ανωτέρω απόφαση εκδίδεται και χωρίς αυτή. Αν δεν εκδοθεί απόφαση μέσα στην προθεσμία αυτή, ισχύει η απόφαση του προηγούμενου έτους.

β. Για τους Δήμους, που η έδρα τους είναι έδρα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ή Νομαρχιακού Διαμερίσματος και για τους Δήμους με πληθυσμό μεγαλύτερο από δέκα χιλιάδες (10.000) κατοίκους, μπορεί ο δήμαρχος να λαμβάνει έξοδα παράστασης αυξημένα έως είκοσι τοις εκατό (20%), εφόσον διαπιστώνεται η κανονική βεβαίωση των εσόδων.

3. Αντιδήμαρχοι Δήμων με πληθυσμό μέχρι δέκα χιλιάδες (10.000) κατοίκους λαμβάνουν το σαράντα τοις εκατό (40%) των συνολικών εξόδων παράστασης του οικείου δημάρχου και με πληθυσμό άνω των δέκα χιλιάδων (10.000) το πενήντα τοις εκατό (50%). Αντιπρόεδροι Κοινοτήτων με πληθυσμό άνω των δύο χιλιάδων (2.000) κατοίκων λαμβάνουν το σαράντα τοις εκατό (40%) των εξόδων παράστασης του οικείου προέδρου.

4. Πρόεδροι συμβουλίων Δήμων με πληθυσμό μέχρι δέκα χιλιάδες (10.000) κατοίκους λαμβάνουν το τριάντα τοις εκατό (30%) των συνολικών εξόδων παράστασης του οικείου δημάρχου, με πληθυσμό άνω των δέκα χιλιάδων (10.000) και μέχρι εκατό χιλιάδες (100.000) το σαράντα τοις εκατό (40%) και με πληθυσμό άνω των εκατό χιλιάδων (10.000) κατοίκων το πενήντα τοις εκατό (50%).

5. Αν οι δήμαρχοι, πρόεδροι Κοινοτήτων, αντιδήμαρχοι και πρόεδροι δημοτικών συμβουλίων έχουν τεθεί σε αργία, τα έξοδα παράστασής τους λαμβάνουν οι αναπληρωτές τους. Αν ο αναπληρωτής είναι αντιδήμαρχος ή αντιπρόεδρος Κοινότητας λαμβάνει έξοδα παράστασης από ένα μόνο αξίωμα.

6. Δήμαρχοι και πρόεδροι Κοινοτήτων, που απουσιάζουν σύμφωνα με τα άρθρα 91 παρ. 2 και 106 παρ. 7, λαμβάνουν το ήμισυ των εξόδων παράστασης. Το υπόλοιπο ήμισυ καταβάλλεται στον αντίστοιχο αναπληρωτή. Αν απουσιάζει αντιδήμαρχος ή αντιπρόεδρος Κοινότητας, για το ίδιο χρονικό διάστημα, λαμβάνει το ήμισυ των εξόδων παράστασης που δικαιούται.

7. Οι δήμαρχοι, οι αντιδήμαρχοι, οι πρόεδροι και αντιπρόεδροι Κοινοτήτων, καθώς και οι πρόεδροι δημοτικών συμβουλίων και οι σύμβουλοι που έχουν περισσότερα από ένα αξιώματα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, υποχρεούνται να εισπράττουν όλα τα έξοδα παράστασης μόνο από ένα αξίωμα και το ήμισυ (1/2) των εξόδων παράστασης από ένα ακόμη αξίωμα. Οι ανωτέρω επιλέγουν τα έξοδα παράστασης που λαμβάνουν από κάθε αξίωμα με ταυτόσημη υπεύθυνη δήλωση που υποβάλλεται και στους δύο φορείς.

Τα έξοδα παράστασης που δικαιούνται τα αιρετά όργανα των Δήμων και Κοινοτήτων, τα οποία χαρακτηρίζονται ως Άτομα με Αναπηρίες, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις, προσαυξάνονται κατά είκοσι τοις εκατό (20%), σε σχέση με τα καθοριζόμενα στην κοινή υπουργική απόφαση της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου

8. α. Τα αιρετά όργανα Δήμων και Κοινοτήτων, στα οποία χορηγείται ειδική άδεια, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 139, για όλο το διάστημα της θητείας τους, υποχρεούνται να

επιλέξουν είτε τις αποδοχές της οργανικής τους θέσης είτε τα έξοδα παράστασης που δικαιούνται.

β. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομίας και Οικονομικών και Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας καθορίζεται, σε περίπτωση επιλογής των εξόδων παράστασης, η διαδικασία καταβολής των εισφορών, επί των αποδοχών της οργανικής θέσης, στους οικείους ασφαλιστικούς οργανισμούς, καθώς και ο φορέας που υπέχει την αντίστοιχη υποχρέωση.

Άρθρο 137

Εκτέλεση ειδικών καθηκόντων των Δημάρχων και Προέδρων Κοινοτήτων

1. Οι δήμαρχοι και οι πρόεδροι Κοινοτήτων οφείλουν να ασκούν τα καθήκοντα οργάνου του κράτους ή άλλου δημόσιου φορέα, που επιβάλλονται ρητά με ειδικό νόμο. Αν αρνείται ή αμελεί, ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας μπορεί να αναθέσει την εκτέλεση των καθηκόντων αυτών σε δημόσιο υπάλληλο.
2. Οι δαπάνες του Δήμου ή της Κοινότητας που δημιουργούνται από την εκτέλεση των καθηκόντων της προηγούμενης παραγράφου επιβαρύνουν το κράτος ή τον οικείο δημόσιο φορέα.

Άρθρο 138

Συμμετοχή εκπροσώπων των Δήμων και Κοινοτήτων στα συλλογικά όργανα

1. Οι εκπρόσωποι των Δήμων και Κοινοτήτων στα συλλογικά όργανα που προβλέπονται είτε στις διατάξεις του παρόντος είτε στη σχετική νομοθεσία, ορίζονται εντός μηνός το αργότερο, αφότου εγκατασταθούν οι νέες δημοτικές και κοινοτικές αρχές ή εκλεγούν τα μέλη των διοικητικών συμβουλίων των τοπικών ενώσεων Δήμων και Κοινοτήτων και του διοικητικού συμβουλίου της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας.
2. Η θητεία των εκπροσώπων αυτών ακολουθεί τη δημοτική ή κοινοτική περίοδο και λήγει, σε κάθε περίπτωση, μόλις ορισθούν οι νέοι εκπρόσωποι. Αν η θέση των εκπροσώπων αυτών μείνει κενή κατά τη διάρκεια της θητείας τους, για οποιονδήποτε λόγο, και δεν είναι δυνατόν να οριστούν νέοι εκπρόσωποι, ή δεν οριστούν μέσα σε ένα μήνα αφότου τα όργανα που είναι αρμόδια να τους ορίσουν έλαβαν το σχετικό ερώτημα, τότε τα συλλογικά όργανα που προβλέπουν οι προαναφερόμενες διατάξεις λειτουργούν νόμιμα και χωρίς τη συμμετοχή εκπροσώπων των Δήμων και Κοινοτήτων.

Άρθρο 139

Ειδική άδεια και ρυθμίσεις κατά την άσκηση των καθηκόντων αιρετών οργάνων, που έχουν την υπαλληλική ιδιότητα

1. Στους δημάρχους όλων των Δήμων, στους προέδρους των Κοινοτήτων άνω των δύο χιλιάδων (2.000) κατοίκων, στους αντιδημάρχους και προέδρους δημοτικών συμβουλίων Δήμων που είναι πρωτεύουσες νομών ή έχουν πληθυσμό άνω των πενήντα χιλιάδων (50.000) κατοίκων, στους προέδρους δημοτικών διαμερισμάτων, καθώς και στους Προέδρους Συνδέσμων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τα μέλη των οποίων είναι άνω των διακοσίων χιλιάδων (200.000) κατοίκων, που είναι δημόσιοι υπάλληλοι, περιλαμβανομένων και όσων υπηρετούν στα σώματα ασφαλείας ή είναι υπάλληλοι φορέων του δημόσιου τομέα, όπως αυτός έχει οριοθετηθεί κατά την ανακήρυξη των υποψηφίων, χορηγείται από την υπηρεσία της οργανικής τους θέσης ειδική άδεια για όλο το διάστημα που ασκούν τα καθήκοντά τους. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής εφαρμόζονται και για τους δημάρχους που είναι αναπληρωτές καθηγητές μέσης εκπαίδευσης.
2. Στους προέδρους Κοινοτήτων κάτω των δύο χιλιάδων (2.000) κατοίκων, που είναι δημόσιοι υπάλληλοι, περιλαμβανομένων και όσων υπηρετούν στα σώματα ασφαλείας, ή είναι υπάλληλοι φορέων του δημόσιου τομέα, όπως αυτός έχει οριοθετηθεί κατά την

ανακήρυξη των υποψηφίων, χορηγείται από την υπηρεσία της οργανικής τους θέσης ειδική άδεια εξήντα (60) εργάσιμων ημερών κατ' έτος, επιπλέον της κανονικής. Η ειδική άδεια του προηγούμενου εδαφίου χορηγείται και στα μέλη του Δ.Σ. της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε..

3. Στους αντιδημάρχους και προέδρους δημοτικών συμβουλίων Δήμων που έχουν πληθυσμό κάτω των πενήντα χιλιάδων (50.000) κατοίκων και είναι δημόσιοι υπάλληλοι, περιλαμβανομένων και όσων υπηρετούν στα σώματα ασφαλείας, ή είναι υπάλληλοι φορέων του δημόσιου τομέα, όπως αυτός έχει οριοθετηθεί κατά την ανακήρυξη των υποψηφίων, χορηγείται από την υπηρεσία της οργανικής τους θέσης ειδική άδεια εξήντα (60) εργάσιμων ημερών κατ' έτος, επιπλέον της κανονικής.

4. Στους Προέδρους και τα μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων των Τοπικών Ενώσεων Δήμων και Κοινοτήτων, καθώς και στους Προέδρους των Συνδέσμων Δήμων και Κοινοτήτων, εφόσον έχουν τις ιδιότητες της παραγράφου 1 και με την πρόσθετη προϋπόθεση ότι δεν είναι δήμαρχοι, αντιδήμαρχοι ή πρόεδροι Κοινοτήτων, χορηγείται ειδική άδεια μέχρι τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες, κατ' έτος, επιπλέον της κανονικής τους άδειας.

5. Η ειδική άδεια των προηγούμενων παραγράφων χορηγείται υποχρεωτικά από την υπηρεσία, ανεξαρτήτως υποβολής σχετικής αίτησης. Το χρονικό διάστημα χρήσης της θεωρείται χρόνος πραγματικής υπηρεσίας για όλα τα υπαλληλικά, εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα που απορρέουν. Η ειδική άδεια των εξήντα (60) ή τριάντα (30) ημερών, αντιστοίχως, μπορεί να χορηγείται και τμηματικά σε εργάσιμες ημέρες και ώρες.

6. Εάν στο πρόσωπο του δικαιούχου της ειδικής άδειας συντρέχουν περισσότερα από ένα αξιώματα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, η ειδική άδεια παρέχεται κατ' επιλογή του, για ένα μόνο εξ αυτών.

7. Οι ρυθμίσεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται και για όσους είναι μέλη Δ.Ε.Π. Πανεπιστημίων και Ε.Π. Τ.Ε.Ι. περιλαμβανομένου και του ειδικού διδακτικού και επιστημονικού προσωπικού. Για τα μέλη αυτά η χορήγηση των ειδικών αδειών προϋποθέτει υποβολή σχετικής αίτησης.

8. Δημόσιοι υπάλληλοι και υπάλληλοι των φορέων του Δημοσίου, όπως αυτός είναι οριοθετημένος κατά το χρόνο ανακήρυξης των υποψηφίων, με οποιαδήποτε σχέση και αν υπηρετούν, εκλεγόμενοι δήμαρχοι, πρόεδροι Κοινοτήτων, δημοτικοί και κοινοτικοί σύμβουλοι, καθώς και σύμβουλοι δημοτικών και τοπικών διαμερισμάτων, διαρκούσης της θητείας τους, δεν μετατίθενται ούτε αποσπώνται εκτός των διοικητικών ορίων του Δήμου ή της Κοινότητας στην οποία έχουν εκλεγεί. Οι υπάλληλοι αυτοί, εφόσον υπηρετούν στα διοικητικά όρια άλλου Δήμου ή Κοινότητας, μετά από αίτησή τους, μετατίθενται ή αποσπώνται εκεί όπου έχουν εκλεγεί. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει αντίστοιχη υπηρεσία ή θέση, μετατίθενται ή αποσπώνται στην πλησιέστερη υπηρεσία προς το Δήμο ή την Κοινότητα όπου εξελέγησαν. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, οι ρυθμίσεις των προηγούμενων εδαφίων μπορεί να επεκτείνονται και σε κλάδους γιατρών του Εθνικού Συστήματος Υγείας.

9. αί. Στα αιρετά όργανα της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, τα οποία είναι υπάλληλοι των λοιπών φορέων του δημόσιου τομέα, όπως αυτός είχε οριοθετηθεί με το άρθρο 1 παρ. 6 του ν. 1256/1982 (ΦΕΚ 65 Α') ή υπάλληλοι νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου χορηγείται ενιαία ή και τμηματικά σε εργάσιμες ημέρες και ώρες από το νομικό πρόσωπο της οργανικής τους θέσης ειδική άδεια εξήντα (60) ημερών κατ' έτος επιπλέον της κανονικής. Η χορήγηση της ανωτέρω άδειας είναι υποχρεωτική, εφόσον ζητηθεί. Το χρονικό διάστημα χρήσης της θεωρείται χρόνος πραγματικής υπηρεσίας για όλα τα υπαλληλικά, εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα.

αίι. Στα ανωτέρω όργανα χορηγείται για τις υπόλοιπες εργάσιμες ημέρες του έτους άδεια άνευ αποδοχών. Η χορήγησή της είναι υποχρεωτική, εφόσον ζητηθεί. Η χρήση της θεωρείται χρόνος πραγματικής υπηρεσίας για τα υπαλληλικά και εργασιακά δικαιώματα.

α.iii. Οι ασφαλιστικές εισφορές που αντιστοιχούν στον ασφαλισμένο, προκειμένου για τα αιρετά όργανα της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού τα οποία λαμβάνουν άδεια άνευ αποδοχών και είναι υπάλληλοι του ιδιωτικού τομέα, καταβάλλονται από τον οικείο Ο.Τ.Α.

β. Στα αιρετά όργανα των παραγράφων 2, 3 και 4 του άρθρου αυτού, που είναι, ομοίως, υπάλληλοι φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως είχε οριοθετηθεί με το άρθρο 1 παρ. 6 του ν. 1256/1982 ή υπάλληλοι νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου χορηγούνται οι ειδικές άδειες που προβλέπονται από τις ανωτέρω παραγράφους. Η χορήγησή τους είναι υποχρεωτική εφόσον ζητηθεί, η δε χρήση τους θεωρείται χρόνος πραγματικής υπηρεσίας για όλα τα υπαλληλικά, εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα

Άρθρο 140

Δαπάνες μετακίνησης - Αποζημιώσεις - Λοιπά έξοδα

1. Οι δήμαρχοι, οι αντιδήμαρχοι, οι πρόεδροι Κοινοτήτων και οι δημοτικοί ή κοινοτικοί σύμβουλοι μπορούν να μετακινούνται εκτός της έδρας του Δήμου ή της Κοινότητας για εκτέλεση υπηρεσίας, ύστερα από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Σε κατεπείγουσες περιπτώσεις επιτρέπεται να μετακινηθεί εκτός έδρας ο δήμαρχος, ο αντιδήμαρχος ή ο πρόεδρος Κοινότητας, χωρίς προηγούμενη απόφαση του συμβουλίου. Στις περιπτώσεις αυτές το συμβούλιο αποφασίζει χωρίς καθυστέρηση αν η μετακίνηση ήταν επιβεβλημένη ή όχι.

2. Σε όσους μετακινούνται για εκτέλεση υπηρεσίας καταβάλλονται, ύστερα από απόφαση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, οι δαπάνες μετακίνησης που προβλέπονται από τις σχετικές διατάξεις του ν. 2685/99 (ΦΕΚ-35 Α), όπως ισχύει.

3. Τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου, ανεξαρτήτως εάν έχουν και την ιδιότητα του αντιδημάρχου, τα οποία μετέχουν στις συνεδριάσεις του και τα μέλη της δημορχιακής επιτροπής, εκτός από τον δήμαρχο, δικαιούνται αποζημίωση για κάθε συνεδρίαση και μέχρι τρεις (3) το πολύ συνεδριάσεις το μήνα.

Η αποζημίωση για τη συμμετοχή στις συνεδριάσεις αυτές είναι για τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου ίση με ποσοστό δύο τοις εκατό (2%) και για τα μέλη της δημορχιακής επιτροπής, εκτός από τον δήμαρχο, ένα τοις εκατό (1%) επί των μηνιαίων εξόδων παράστασης του δημάρχου, όπως αυτά διαμορφώνονται, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 136.

Ο Πρόεδρος της Κοινότητας και τα μέλη του Κοινοτικού Συμβουλίου δικαιούνται αποζημίωση για κάθε συνεδρίαση και μέχρι τρεις (3) το πολύ συνεδριάσεις το μήνα. Η αποζημίωση για τη συμμετοχή στις συνεδριάσεις είναι ίση με ποσοστό δύο τοις εκατό (2%) επί των μηνιαίων εξόδων παράστασης του Προέδρου της Κοινότητας, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 136.

4. Η κηδεία δημάρχων και προέδρων Κοινοτήτων και όσων κατείχαν τα αντίστοιχα αξιώματα, καθώς και των εν ενεργεία δημοτικών και κοινοτικών συμβούλων μπορεί να γίνεται με δαπάνη του οικείου Δήμου ή Κοινότητας. Το ανώτατο όριο της δαπάνης αυτής καθορίζεται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου στην αρχή κάθε έτους και εγγράφεται στον αντίστοιχο προϋπολογισμό.

2. Ν. 3852/2010

Άρθρο 92

Αντιμισθία αιρετών

1. Οι δήμαρχοι, οι αντιδήμαρχοι και οι πρόεδροι των δημοτικών συμβουλίων λαμβάνουν αντιμισθία, η οποία καταβάλλεται από το δήμο.

2. Η αντιμισθία των δημάρχων σε δήμους με πληθυσμό άνω των εκατό χιλιάδων (100.000) κατοίκων είναι ισόποση με το σύνολο των πάσης φύσεως αποδοχών του Γενικού Γραμματέα Υπουργείου, των δημάρχων των δήμων με πληθυσμό από είκοσι χιλιάδες (20.000) έως εκατό χιλιάδες (100.000) κατοίκους είναι ισόποση με το ογδόντα τοις εκατό

(80%) των ανωτέρω αποδοχών και των δημάρχων των δήμων με πληθυσμό κάτω των είκοσι χιλιάδων (20.000) κατοίκων είναι ισόποση με το εξήντα τοις εκατό (60%) των ανωτέρω αποδοχών.

3. Οι αντιδήμαρχοι λαμβάνουν το πενήντα τοις εκατό (50%) της αντιμισθίας που αναλογεί στο δήμαρχο, ενώ οι πρόεδροι των δημοτικών συμβουλίων λαμβάνουν το σαράντα τοις εκατό (40%) αυτής.

4. Η αντιμισθία που δικαιούνται τα αιρετά όργανα των δήμων, τα οποία χαρακτηρίζονται ως Άτομα με Αναπηρίες, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις, προσαυξάνεται κατά είκοσι τοις εκατό (20%).

5. Τα αιρετά όργανα της παρ.1 του αρ. 93, στα οποία χορηγείται η ειδική άδεια του αρ.93 για όλο το διάστημα της θητείας τους, έχουν το δικαίωμα να επιλέξουν είτε τις πλήρεις αποδοχές της οργανικής τους θέσης είτε την αντιμισθία του παρόντος άρθρου.

Σε κάθε περίπτωση οι κατά τα ανωτέρω δαπάνες, καθώς και οι ασφαλιστικές εισφορές εργοδότη όπου αυτές προβλέπονται, βαρύνουν τον προϋπολογισμό του οικείου ΟΤΑ.

Τα προαναφερθέντα αιρετά όργανα, εφόσον πρόκειται περί συνταξιούχων, έχουν το δικαίωμα να επιλέξουν είτε την αντιμισθία του παρόντος άρθρου είτε να παραιτηθούν αυτής. Η ενάσκηση του δικαιώματος επιλογής λαμβάνει χώρα εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα ημερών από την ανάληψη των καθηκόντων τους ως αιρετών, με δήλωσή τους στο Δήμο και στο φορέα της οργανικής τους θέσης. Για την τρέχουσα δημοτική περίοδο, η ενάσκηση του δικαιώματος επιλογής λαμβάνει χώρα εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι ημερών από της δημοσιεύσεως του παρόντος νόμου. Παρελθούσης άπρακτης της προθεσμίας, διακόπτεται η καταβολή των αποδοχών της οργανικής τους θέσης.

6. Αν οι δήμαρχοι, αντιδήμαρχοι και πρόεδροι δημοτικών συμβουλίων έχουν τεθεί σε αργία, την αντιμισθία τους λαμβάνουν οι αναπληρωτές τους. Αν ο αναπληρωτής είναι αντιδήμαρχος λαμβάνει αντιμισθία από ένα μόνο αξίωμα.

7. Δήμαρχοι που απουσιάζουν δικαιολογημένα, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, λαμβάνουν το ήμισυ (1/2) της αντιμισθίας. Το υπόλοιπο ήμισυ (1/2) καταβάλλεται στον αντίστοιχο αναπληρωτή. Αν απουσιάζει αντιδήμαρχος για το ίδιο χρονικό διάστημα, λαμβάνει το ήμισυ (1/2) της αντιμισθίας που δικαιούται.

8. Οι δήμαρχοι, οι αντιδήμαρχοι, καθώς και οι πρόεδροι δημοτικών συμβουλίων και οι σύμβουλοι που έχουν περισσότερα από ένα αξιώματα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, λαμβάνουν τις απολαβές μόνο από ένα αξίωμα. Οι ανωτέρω επιλέγουν τις απολαβές που λαμβάνουν από κάθε αξίωμα με υπεύθυνη δήλωση που υποβάλλεται και στους δύο φορείς.

9. Τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου, πλην αυτών που λαμβάνουν αντιμισθία, δικαιούνται αποζημίωση για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου και μέχρι τέσσερις (4) συνεδριάσεις το μήνα. Η ανωτέρω αποζημίωση δεν καταβάλλεται στους δημοτικούς συμβούλους που εκλέγονται:

α) στους Δήμους των εκλογικών περιφερειών Α' και Β' Αθηνών, Α' και Β' Πειραιά και Α' Θεσσαλονίκης,

β) στους λοιπούς Δήμους, εφόσον η κατοικία τους απέχει λιγότερο από 10 χλμ. από τη δημοτική ή τοπική κοινότητα που φιλοξενεί την έδρα του Δήμου.

Η εξαίρεση της περίπτωσης α' δεν ισχύει για τους νησιωτικούς δήμους που υπάγονται διοικητικά στις περιφέρειες αυτές, στους οποίους εφαρμόζεται η ειδική εξαίρεση της περίπτωσης β'.

Το ύψος της αποζημίωσης αυτής, για κάθε συνεδρίαση, δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό που αντιστοιχεί στο 1% της αντιμισθίας του Δημάρχου Αθηναίων και βαρύνει τον προϋπολογισμό του οικείου Ο.Τ.Α.. Κάθε λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών.

10. Τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου ως προς την αποζημίωσή τους ανά συνεδρίαση, καθώς και οι δήμαρχοι, οι αντιδήμαρχοι και οι πρόεδροι των δημοτικών συμβουλίων ως προς την αντιμισθία τους έχουν τη δυνατότητα άρνησης λήψης αυτής ή παραχώρηση αυτής προς οποιονδήποτε κοινωνικό σκοπό. Η άρνηση ή η παραχώρηση γνωστοποιούνται με σχετική αίτηση του αιρετού προς την οικονομική υπηρεσία του οικείου δήμου.

Άρθρο 93

Ειδική άδεια κατά τη διάρκεια της θητείας των αιρετών του δήμου που έχουν την υπαλληλική ιδιότητα

1. Στους δημάρχους, αντιδημάρχους όλων των δήμων, στους προέδρους δημοτικών συμβουλίων των δήμων με πληθυσμό άνω των εκατό χιλιάδων (100.000) κατοίκων, καθώς και στους προέδρους συνδέσμων, των οποίων ο πληθυσμός των μελών του συνολικά είναι άνω των διακοσίων χιλιάδων (200.000) κατοίκων που είναι δημόσιοι υπάλληλοι ή υπάλληλοι Ν.Π.Δ.Δ. ή υπάλληλοι κρατικών Ν.Π.Ι.Δ. και δημοσίων επιχειρήσεων ή άλλων επιχειρήσεων τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος, καθώς και σε εκείνους που είναι υπάλληλοι λοιπών Ν.Π.Ι.Δ., χορηγείται άδεια άνευ αποδοχών για όλο το διάστημα της θητείας τους. Οι ανωτέρω ρυθμίσεις εφαρμόζονται και στον συμπαραστάτη του δημότη και της επιχείρησης.

2. Την ειδική άδεια του παρόντος άρθρου λαμβάνουν υποχρεωτικά τα ανωτέρω πρόσωπα ανεξαρτήτως υποβολής σχετικής αίτησης, εκτός των δημάρχων και αντιδημάρχων, οι οποίοι είναι ιατροί του Ε.Σ.Υ. σε δήμους κάτω των πέντε χιλιάδων κατοίκων, καθώς και των προέδρων δημοτικών συμβουλίων όλων των δήμων και των προέδρων συνδέσμων. Το χρονικό διάστημα χρήσης της θεωρείται πραγματικός χρόνος υπηρεσίας για όλα τα υπαλληλικά, εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα που απορρέουν.

Τα ανωτέρω πρόσωπα στην περίπτωση που δεν λάβουν την ειδική άδεια κατά τα ανωτέρω, επιλέγουν είτε την αντιμισθία είτε το μισθό της θέσης τους» «εκτός των Δημάρχων σε Δήμους κάτω των πέντε χιλιάδων (5.000) κατοίκων που είναι ιατροί του Ε.Σ.Υ. και ασκούν το ιατρικό επάγγελμα σε δυσπρόσιτα ιατρεία, όπως ορίζονται από το ν. 3868/2010.

3. Οι εισφορές επί των αποδοχών της θέσης των αιρετών της παραγράφου 1 που αντιστοιχούν στον ασφαλισμένο αιρετό, βαρύνουν τον προϋπολογισμό του οικείου δήμου, ενώ οι τυχόν εισφορές που αντιστοιχούν στον εργοδότη βαρύνουν τον προϋπολογισμό του φορέα από τον οποίο προέρχεται. Για τους υπαλλήλους των λοιπών Ν.Π.Ι.Δ. το σύνολο των εισφορών τους βαρύνει τον προϋπολογισμό του οικείου δήμου.

4. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης καθορίζεται, η διαδικασία καταβολής των εισφορών, επί των αποδοχών της οργανικής θέσης, στους οικείους ασφαλιστικούς οργανισμούς.

5. Στους προέδρους των δημοτικών συμβουλίων που δεν emπίπτουν στην περίπτωση της πρώτης παραγράφου του παρόντος άρθρου, στους προέδρους των δημοτικών νομικών προσώπων και στους προέδρους των συνδέσμων δήμων που είναι δημόσιοι υπάλληλοι ή υπάλληλοι Ν.Π.Δ.Δ. ή υπάλληλοι κρατικών Ν.Π.Ι.Δ. και δημοσίων επιχειρήσεων ή άλλων επιχειρήσεων τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος, καθώς και σε εκείνους που είναι υπάλληλοι λοιπών Ν.Π.Ι.Δ. χορηγείται από την υπηρεσία της οργανικής τους θέσης ειδική άδεια 60 ημερών.

Στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της Κεντρικής Ένωσης Δήμων που έχουν την ιδιότητα της παραγράφου 1 του παρόντος χορηγείται από την υπηρεσία της οργανικής τους θέσης ειδική άδεια εξήντα (60) ημερών κατ' έτος επιπλέον της κανονικής και με την πρόσθετη προϋπόθεση ότι δεν είναι δήμαρχοι ή αντιδήμαρχοι ή πρόεδροι δημοτικών συμβουλίων. Με τις ίδιες προϋποθέσεις χορηγείται ειδική άδεια μέχρι τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες, κατ' έτος, επιπλέον της κανονικής τους άδειας, στους προέδρους των Περιφερειακών Ενώσεων Δήμων, καθώς και στους προέδρους των Συνδέσμων Δήμων. Ειδική άδεια εξήντα

(60) ημερών λαμβάνουν, επίσης, και οι πρόεδροι των δημοτικών κοινοτήτων και τριάντα (30) ημερών οι πρόεδροι ή οι εκπρόσωποι των τοπικών κοινοτήτων. Η ειδική άδεια των εξήντα (60) και τριάντα (30) ημερών μπορεί να χορηγείται και τμηματικά σε εργάσιμες ημέρες και ώρες μετά από σχετική αίτηση του αιρετού. Η άδεια αυτή χορηγείται υποχρεωτικά από την υπηρεσία του αιρετού και το χρονικό διάστημα χρήσης της θεωρείται πραγματικός χρόνος υπηρεσίας για όλα τα υπαλληλικά, εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα που απορρέουν.

Δημοτικοί σύμβουλοι δήμων που είναι υπάλληλοι του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα και υπηρετούν ή κατοικούν σε δημοτικές κοινότητες που εκτείνονται στην περιφέρεια ενός νησιού δικαιούνται να απουσιάζουν από την εργασία τους για δύο (2) ημέρες, περιλαμβανομένης της ημέρας συνεδρίασης του Δημοτικού Συμβουλίου για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις αυτού .

6. Οι ρυθμίσεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται και για όσους είναι ιατροί του Ε.Σ.Υ., μέλη Δ.Ε.Π Πανεπιστημίων και Ε.Π.Τ.Ε.Ι. περιλαμβανομένων και του ειδικού και επιστημονικού προσωπικού, καθώς και για αναπληρωτές καθηγητές μέσης εκπαίδευσης και δικηγόρους με σχέση έμμισθης εντολής.

7. Δημόσιοι υπάλληλοι ή υπάλληλοι Ν.Π.Δ.Δ. ή υπάλληλοι κρατικών Ν.Π.Ι.Δ. και δημοσίων επιχειρήσεων ή άλλων επιχειρήσεων τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος, με οποιαδήποτε σχέση εργασίας και εάν υπηρετούν, εκλεγόμενοι δήμαρχοι, δημοτικοί σύμβουλοι, καθώς και πρόεδροι και τα μέλη των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων ή εκπρόσωποι τοπικών κοινοτήτων, διαρκούσης της θητείας τους, δεν μετατίθενται ούτε αποσπώνται εκτός των διοικητικών ορίων του δήμου στον οποίο έχουν εκλεγεί. Οι υπάλληλοι αυτοί, εφόσον υπηρετούν στα διοικητικά όρια άλλου δήμου μετά από αίτησή τους μετατίθενται ή αποσπώνται εκεί όπου έχουν εκλεγεί. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει αντίστοιχη υπηρεσία ή θέση, μετατίθενται ή αποσπώνται στην πλησιέστερη υπηρεσία προς το δήμο όπου εξελέγησαν. Για τους υπηρετούντες σε παραμεθόριες περιοχές η παρούσα διάταξη έχει ισχύ μόνο για μετάθεση ή απόσπαση αποκλειστικά σε άλλη παραμεθόρια περιοχή.

8. Οι δημοτικοί σύμβουλοι οι οποίοι είναι υπάλληλοι του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα έχουν δικαίωμα να απουσιάσουν από την εργασία τους την ημέρα της συνεδρίασης του δημοτικού συμβουλίου ή των επιτροπών του δήμου στις οποίες είναι μέλη, εφόσον διεξάγονται σε εργάσιμες ώρες και ημέρες. Ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου ή της αντίστοιχης επιτροπής χορηγεί στους δημοτικούς συμβούλους, που εμπίπτουν στις ανωτέρω κατηγορίες, βεβαίωση συμμετοχής στη συνεδρίαση, για την υπηρεσία ή τον εργοδότη. Τα ίδια ισχύουν και για τα μέλη της εκτελεστικής επιτροπής και του εποπτικού συμβουλίου της ΚΕΔΕ, του διοικητικού συμβουλίου, των εκτελεστικών επιτροπών και των εποπτικών συμβουλίων των ΠΕΔ, καθώς επίσης της Εκτελεστικής Επιτροπής Συνδέσμων με πληθυσμό άνω των 200.000 κατοίκων

8. Επιτρέπεται να συμμετέχουν στο πρόγραμμα εφημεριών του νοσοκομείου, πλην Αττικής και Θεσσαλονίκης, ή του κέντρου υγείας στο οποίο υπηρετούν δήμαρχοι, αντιδήμαρχοι και πρόεδροι δημοτικών συμβουλίων σε περίπτωση που υπάρχει σχετική ανάγκη που βεβαιώνεται απ' το αρμόδιο όργανο διοίκησης. Οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή της ρύθμισης καθορίζονται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

3. Ν. 1735/1987

Άρθρο 18 Πολιτικά δικαιώματα

[...]

10. Δήμαρχος, πρόεδρος κοινότητας, δημοτικός ή κοινοτικός σύμβουλος ο οποίος διορίζεται σε φορείς του δημόσιου τομέα κατά τη διάρκεια της θητείας τους, ως μόνιμος

υπάλληλος ή υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, μπορεί να ορκισθεί και να αναλάβει τα καθήκοντα της θέσης όπου διορίζεται μέσα σε ένα χρόνο από τη λήξη της θητείας του ή από την ημερομηνία που παύει να ασκεί τα καθήκοντα του κατά οποιοδήποτε τρόπο. Για την αναστολή της ορκωμοσίας και ανάληψης καθηκόντων εκδίδεται από τον αρμόδιο φορέα διαπιστωτική πράξη, ύστερα από σχετική αίτηση του ενδιαφερομένου.

4. Ν. 3731/2008

Άρθρο 20

Αναδιατυπώσεις άρθρων Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα

[...] 10. Για τους Δήμους που διαιρούνται σε δημοτικά διαμερίσματα, η αποζημίωση των μελών του Δημοτικού Συμβουλίου ορίζεται σε ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) επί των μηνιαίων εξόδων παράστασης του Προέδρου του Δημοτικού Συμβουλίου, όπως αυτά διαμορφώνονται, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 136.

Άρθρο 21

Λειτουργικά ζητήματα Τοπικής Αυτοδιοίκησης

[...]

3. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, μετά από γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. και της Ε.Ν.Α.Ε., μπορεί να εκδίδεται Κώδικας Συμπεριφοράς των Αιρετών Οργάνων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

5. Ν. 4051/2012

Άρθρο 3

Ρυθμίσεις θεμάτων Γενικής Γραμματείας Δημοσιονομικής Πολιτικής

[...]

3.α. Η αντιμισθία των δημάρχων και περιφερειαρχών που προβλέπεται στις διατάξεις των άρθρων 92 παρ. 2 και 181 παρ. 2 του ν. 3852/ 2010 (Α' 87) μειώνεται κατά 10%.

[...]

γ. Οι αντιπεριφερειάρχες, αντιδήμαρχοι και πρόεδροι περιφερειακών και δημοτικών συμβουλίων, οι οποίοι λαμβάνουν αντιμισθία, δεν λαμβάνουν αποζημίωση για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις των περιφερειακών ή δημοτικών συμβουλίων και των οικονομικών επιτροπών, καθώς και της επιτροπής ποιότητας ζωής των δήμων ή των διοικητικών επιτροπών του άρθρου 164 του ν. 3852/2010 των Περιφερειών.

6. Ν. 4071/2012

Άρθρο 7

Καταστατική θέση των αιρετών

[...]

5. Οι ρυθμίσεις του άρθρου 183, παρ.1 του ν. 3852/2010, εφαρμόζονται και για τους δημοτικούς και περιφερειακούς συμβούλους που συμμετέχουν στην Επιτροπή των Περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Κογκρέσο των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η άδεια απουσίας από την εργασία περιλαμβάνει τις ημέρες συνεδρίασης των ανωτέρω οργάνων, καθώς και τις ημέρες μετάβασης και επιστροφής τους.

7. Ν. 4144/2013**Άρθρο 51****Ασφάλιση αιρετών Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμίδας**

1α. Οι αντιδήμαρχοι, οι Πρόεδροι Δημοτικών Συμβουλίων, οι Αντιπεριφερειάρχες και οι Πρόεδροι Περιφερειακών Συμβουλίων, που δεν είναι δημόσιοι υπάλληλοι, υπάλληλοι Ν.Π.Δ.Δ., υπάλληλοι κρατικών Ν.Π.Ι.Δ. και δημόσιων επιχειρήσεων ή άλλων επιχειρήσεων, τη διοίκηση των οποίων διορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος, οι οποίοι είτε λαμβάνουν την ειδική άδεια άνευ αποδοχών των άρθρων 93 και 182 του ν. 3852/2010 είτε διακόπτουν την εργασία ή την απασχόλησή τους, μη έχοντας έσοδα κατά τη διάρκεια της θητείας τους από άσκηση εξαρτημένης εργασίας, ελεύθερου επαγγέλματος ή ως ανεξάρτητα απασχολούμενοι, και λαμβάνουν αντιμισθία, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 92 και 181 του ν. 3852/2010 αντίστοιχα, εξακολουθούν από 1.1.2011 να διέπονται από το ασφαλιστικό καθεστώς κύριας και επικουρικής ασφάλισης, πρόνοιας και υγειονομικής περίθαλψης στο οποίο υπάγονταν πριν την έναρξη της θητείας τους με τις ανωτέρω ιδιότητες.

Για τους ασφαλισμένους σε φορείς ασφάλισης μισθωτών, από την ανωτέρω ημερομηνία και εφεξής οι αναλογούσες ασφαλιστικές εισφορές, εργαζομένου και εργοδότη, υπολογίζονται επί των συντάξιμων αποδοχών του τελευταίου μήνα πλήρους απασχόλησης των ανωτέρω προσώπων πριν την έναρξη της θητείας τους. Σε κάθε περίπτωση ο τελευταίος μήνας πλήρους απασχόλησης αναζητείται εντός των τελευταίων 12 μηνών πριν από την έναρξη της θητείας τους.

Η εισφορά ασφαλισμένου βαρύνει τον ίδιο, η δε εργοδοτική εισφορά βαρύνει τον οικείο δήμο ή την περιφέρεια όπου τα πρόσωπα αυτά έχουν εκλεγεί. Οι δήμοι ή οι περιφέρειες παρακρατούν την εισφορά του ασφαλισμένου από την αντιμισθία και την αποδίδουν με την εργοδοτική εισφορά στους οικείους φορείς εντός των προθεσμιών που προβλέπονται από τη νομοθεσία των φορέων.

Για τους ασφαλισμένους στον Ο.Α.Ε.Ε. και το Ε.Τ.Α.Α., από την ανωτέρω ημερομηνία και εφεξής καταβάλλονται οι προβλεπόμενες από την ισχύουσα κάθε φορέα νομοθεσία ασφαλιστικές εισφορές ελεύθερου επαγγελματία, βάσει του συνολικού χρόνου ασφάλισης. Η εισφορά βαρύνει τον οικείο δήμο ή την περιφέρεια όπου τα ανωτέρω πρόσωπα έχουν εκλεγεί και αποδίδονται στους οικείους φορείς στις προθεσμίες που προβλέπονται από τις καταστατικές διατάξεις κάθε φορέα.

β. Σε περίπτωση που τα πρόσωπα της παραγράφου 1α πριν την έναρξη της θητείας τους υπάγονταν υποχρεωτικά στην ασφάλιση περισσότερων του ενός ασφαλιστικών οργανισμών κύριας ασφάλισης, κατά τη διάρκεια της θητείας τους εξακολουθούν να διέπονται από το ασφαλιστικό καθεστώς κύριας και επικουρικής ασφάλισης, πρόνοιας και υγειονομικής περίθαλψης στο οποίο υπάγονταν πριν την έναρξη της θητείας τους.

Η δαπάνη για την ασφάλιση βαρύνει τους ίδιους όσον αφορά την εισφορά ασφαλισμένου, ενώ ο δήμος ή η περιφέρεια βαρύνεται με την εργοδοτική εισφορά για τους φορείς κύριας και επικουρικής ασφάλισης και πρόνοιας στους οποίους αυτή είναι χαμηλότερη. Ο δήμος ή η περιφέρεια βαρύνεται επίσης με την εργοδοτική εισφορά για τον φορέα υγειονομικής περίθαλψης.

Η εργοδοτική εισφορά για τους υπόλοιπους ασφαλιστικούς φορείς βαρύνει τους ίδιους τους ασφαλισμένους.

γ. Για το χρονικό διάστημα από 1.1.2011 έως 31.12.2012 το σύνολο των ασφαλιστικών εισφορών (εισφορά ασφαλισμένου και εργοδότη) υπέρ των φορέων ή κλάδων υγειονομικής περίθαλψης για τα πρόσωπα της παραγράφου 1 δεν παρακρατείται. Τυχόν καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές για ασφάλιση ασθένειας για το ανωτέρω διάστημα δεν αναζητούνται ούτε επιστρέφονται.

2. Εάν τα πρόσωπα της παραγράφου 1α πριν την έναρξη της θητείας τους δεν υπήγοντο στην ασφάλιση οποιουδήποτε ασφαλιστικού οργανισμού κύριας ασφάλισης, αρμοδιότητας

Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, από 1.1.2011 και εφεξής και κατά τη διάρκεια της θητείας τους υπάγονται στην ασφάλιση του ΙΚΑ- ΕΤΑΜ για τους κλάδους σύνταξης και παροχών ασθένειας (σε είδος και σε χρήμα), καθώς και στην ασφάλιση του ΕΤΕΑ (τ. ΕΤΕΑΜ).

Οι αναλογούσες ασφαλιστικές εισφορές ασφαλισμένου και εργοδότη υπολογίζονται επί του ποσού της αντιμισθίας που λαμβάνουν τα ανωτέρω πρόσωπα κατά τη διάρκεια της θητείας τους, η μεν εισφορά ασφαλισμένου βαρύνει τους ίδιους η δε εργοδοτική εισφορά βαρύνει τον οικείο δήμο ή την περιφέρεια όπου τα πρόσωπα αυτά έχουν εκλεγεί. Οι δήμοι ή οι περιφέρειες παρακρατούν την εισφορά του ασφαλισμένου από την αντιμισθία και την αποδίδουν με την εργοδοτική εισφορά στους οικείους φορείς εντός των προθεσμιών που προβλέπονται από τη νομοθεσία των φορέων.

8. Ν. 4488/2017

Άρθρο 22

Ασφάλιση αιρετών

1. Για τα πρόσωπα της παρούσας παραγράφου καταβάλλονται υπέρ του ΕΦΚΑ και του ΕΤΕΑΕΠ ασφαλιστικές εισφορές για κύρια ασφάλιση, υγειονομική περίθαλψη, επικουρική ασφάλιση και εφάπαξ παροχή, εφόσον προκύπτει υποχρέωση ασφάλισής τους στους σχετικούς κλάδους ασφάλισης, στις εξής περιπτώσεις:

α. Δημάρχων που είχαν αποκτήσει την ιδιότητα πριν από την ισχύ του ν. 4093/2012 (Α' 222) και ο ανωτέρω χρόνος ασφάλισης θεωρείται ότι έχει διανυθεί στην ασφάλιση του Δημοσίου ή του ΕΤΕΑΕΠ (πρώην τομείς ΤΑΔΚΥ για επικουρική ασφάλιση και ΤΠΔΚΥ για εφάπαξ παροχή). Για όσους από τους δημάρχους αυτούς εμπίπτουν στις ρυθμίσεις της παρ. 1 του άρθρου 93 του ν. 3852/2010 (Α' 87), ο ανωτέρω χρόνος ασφάλισης δύναται να θεωρηθεί ως χρόνος ασφάλισης στο προγενέστερο ασφαλιστικό - συνταξιοδοτικό τους καθεστώς ασφάλισης. Αν ασκούν παράλληλα επαγγελματική δραστηριότητα έχουν εφαρμογή οι ρυθμίσεις της παρ. 1 του άρθρου 17 και της παρ. 1 του άρθρου 36 του ν. 4387/2016.

Αναφορικά με την υγειονομική τους περίθαλψη, οι δήμαρχοι της παρούσας περίπτωσης που εμπίπτουν στις ρυθμίσεις της παρ. 1 του άρθρου 93 του ν. 3852/2010 (Α' 87) ή συνεχίζουν να ασκούν παράλληλα και επαγγελματική δραστηριότητα διατηρούν το προγενέστερο καθεστώς υγειονομικής περίθαλψης. Αν δεν είχαν προγενέστερη ασφάλιση υπάγονται για υγειονομική περίθαλψη στον τομέα του πρώην ΤΥΔΚΥ του ΕΦΚΑ.

β. Δημάρχων που αποκτούν για πρώτη φορά την ιδιότητα μετά την ισχύ του ν. 4093/2012 και ο ανωτέρω χρόνος ασφάλισης θεωρείται ότι έχει διανυθεί στο προγενέστερο ασφαλιστικό - συνταξιοδοτικό τους καθεστώς (κύριας και επικουρικής ασφάλισης, εφάπαξ παροχής) ή σε εκείνο που προκύπτει κατ' εφαρμογή των παραγράφων 1, 2 και 3 του άρθρου 2 του ν. 3865/2010.

Αν τα πρόσωπα της παρούσας περίπτωσης συνεχίζουν παράλληλα να ασκούν την προηγούμενη επαγγελματική τους δραστηριότητα έχουν εφαρμογή οι ρυθμίσεις της παρ. 2 του άρθρου 36 του ν. 4387/2016 ή οι ρυθμίσεις της περίπτωσης β' της παρ. 2 του άρθρου 5 και της περίπτωσης β' της παρ. 2 του άρθρου 38 του ν. 4387/2016 και ο ανωτέρω χρόνος ασφάλισης θεωρείται ότι έχει διανυθεί στο προγενέστερο ασφαλιστικό - συνταξιοδοτικό τους καθεστώς (κύριας και επικουρικής ασφάλισης και εφάπαξ παροχής). Εάν παράλληλα ασκούν διαφορετική της προηγούμενης επαγγελματική δραστηριότητα έχουν εφαρμογή οι ρυθμίσεις της παρ. 1 του άρθρου 17 και της παρ. 1 του άρθρου 36 του ν. 4387/2016.

Αναφορικά με την υγειονομική τους περίθαλψη, οι δήμαρχοι της παρούσας περίπτωσης, που εμπίπτουν στις ρυθμίσεις της παρ. 1 του άρθρου 93 του ν. 3852/2010 (Α' 87) ή συνεχίζουν να ασκούν παράλληλα και επαγγελματική δραστηριότητα, διατηρούν το

προγενέστερο καθεστώς υγειονομικής περίθαλψης. Αν δεν είχαν προγενέστερη ασφάλιση υπάγονται για υγειονομική περίθαλψη στον τομέα του πρώην ΤΥΔΚΥ του ΕΦΚΑ.

γ. Αιρετών οργάνων α' και β' βαθμού, πλην δημάρχων και περιφερειάρχων, καθώς και του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης και του Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης, που εμπίπτουν στις ρυθμίσεις της παρ. 1 του άρθρου 93 και της παρ. 1 του άρθρου 182 του ν. 3852/2010 ή στις ρυθμίσεις του άρθρου 51 του ν. 4144/2013 (Α' 88). Ο ανωτέρω χρόνος ασφάλισης θεωρείται ότι έχει διανυθεί στο προγενέστερο ασφαλιστικό - συνταξιοδοτικό τους καθεστώς (κύριας και επικουρικής ασφάλισης, εφάπαξ παροχής) ή σε εκείνο που προκύπτει κατ' εφαρμογή των ρυθμίσεων της παρ. 2 του άρθρου 51 του ν. 4144/2013.

Αν τα πρόσωπα της παρούσας περίπτωσης ασκούν παράλληλα επαγγελματική δραστηριότητα, έχουν εφαρμογή οι ρυθμίσεις της παρ. 1 του άρθρου 17 και της παρ. 1 του άρθρου 36 του ν. 4387/2016 και ως αιρετά όργανα υποχρεούνται να καταβάλλουν ασφαλιστικές εισφορές στον ΕΦΚΑ για κύρια ασφάλιση και υγειονομική περίθαλψη, σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 3 του παρόντος άρθρου.

Αναφορικά με την υγειονομική τους περίθαλψη, τα αιρετά όργανα της παρούσας περίπτωσης που εμπίπτουν στις ρυθμίσεις της παρ. 1 του άρθρου 93 και της παρ. 1 του άρθρου 182 του ν. 3852/2010 ή συνεχίζουν να ασκούν παράλληλα και επαγγελματική δραστηριότητα, διατηρούν το προγενέστερο καθεστώς υγειονομικής περίθαλψης ή του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 51 παρ. 2 του ν. 4144/2013.

δ. Περιφερειάρχων που εμπίπτουν στις ρυθμίσεις των άρθρων 119 και 182 του ν. 3852/2010 και θεωρείται ότι συνεχίζουν να υπάγονται στην ασφάλιση του προγενέστερου ασφαλιστικού - συνταξιοδοτικού καθεστώς (κύριας και επικουρικής ασφάλισης, υγειονομικής περίθαλψης, και εφάπαξ παροχής).

ε. Βουλευτών που είχαν αποκτήσει την ιδιότητα πριν από την ισχύ του ν. 4093/2012 και ο ανωτέρω χρόνος ασφάλισης θεωρείται ότι έχει διανυθεί στην ασφάλιση του Δημοσίου.

Αν τα πρόσωπα της παρούσας περίπτωσης ασκούν παράλληλα επαγγελματική δραστηριότητα, έχουν εφαρμογή οι ρυθμίσεις της παρ. 1 του άρθρου 17 και της παρ. 1 του άρθρου 36 του ν. 4387/2016.

Αναφορικά με την υγειονομική τους περίθαλψη, αν ασκούν παράλληλα επαγγελματική δραστηριότητα, διατηρούν το προγενέστερο καθεστώς υγειονομικής περίθαλψης και εάν δεν είχαν προγενέστερη ασφάλιση υπάγονται στον ΕΦΚΑ (πρώην ΟΠΑΔ του πρώην ΙΚΑ - ΕΤΑΜ).

στ. Βουλευτών που έχουν αποκτήσει για πρώτη φορά την ιδιότητα μετά από την ισχύ του ν. 4093/2012 και ο ανωτέρω χρόνος ασφάλισης θεωρείται ότι έχει διανυθεί στο προγενέστερο ασφαλιστικό - συνταξιοδοτικό τους καθεστώς (κύριας και επικουρικής ασφάλισης, εφάπαξ παροχής) ή σε εκείνο που προκύπτει κατ' εφαρμογή των παραγράφων 1, 2 και 3 του άρθρου 2 του ν. 3865/2010.

Αν τα πρόσωπα της παρούσας περίπτωσης συνεχίζουν παράλληλα να ασκούν την προηγούμενη επαγγελματική τους δραστηριότητα, έχουν εφαρμογή οι ρυθμίσεις της παρ. 2 του άρθρου 36 του ν. 4387/2016 ή οι ρυθμίσεις της περίπτωσης β' της παρ. 2 του άρθρου 5 και της περίπτωσης β' της παρ. 2 του άρθρου 38 του ν. 4387/2016 και ο ανωτέρω χρόνος ασφάλισης θεωρείται ότι έχει διανυθεί στο προγενέστερο ασφαλιστικό - συνταξιοδοτικό τους καθεστώς (κύριας και επικουρικής ασφάλισης και εφάπαξ παροχής).

Εάν παράλληλα ασκούν διαφορετική της προηγούμενης επαγγελματική δραστηριότητα έχουν εφαρμογή οι ρυθμίσεις της παρ. 1 του άρθρου 17 και της παρ. 1 του άρθρου 36 του ν. 4387/2016.

Αναφορικά με την υγειονομική τους περίθαλψη, αν ασκούν παράλληλα επαγγελματική δραστηριότητα, διατηρούν το προγενέστερο καθεστώς υγειονομικής περίθαλψης και, εάν δεν είχαν προγενέστερη ασφάλιση, υπάγονται στον ΕΦΚΑ (πρώην ΟΠΑΔ του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ).

ζ. Προσώπων που διορίζονται σε θέσεις διοίκησης φορέων του Δημοσίου ή του ευρύτερου δημόσιου τομέα ή ανεξάρτητων διοικητικών αρχών, τα οποία διατηρούν το προγενέστερο ασφαλιστικό - συνταξιοδοτικό τους καθεστώς, σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν. 2703/1999 (Α' 72) ή με άλλες διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτό. Τα πρόσωπα της παρούσας περίπτωσης συνεχίζουν να υπάγονται στην ασφάλιση του προγενέστερου ασφαλιστικού - συνταξιοδοτικού καθεστώσ (κύριας και επικουρικής ασφάλισης, υγειονομικής περίθαλψης και εφάπαξ παροχής).

Τα ανωτέρω εφαρμόζονται και στα πρόσωπα που εμπíπτουν στην παρ. 8 του άρθρου 8 του ν. 2227/1994 (Α' 129) και στην περίπτωση α' της παρ. 11 του άρθρου 5 του ν. 2703/1999 (Α' 72). Οι περιπτώσεις β' και γ' της παρ. 11 του άρθρου 5 του ν. 2703/1999 καταργούνται. Αν τα πρόσωπα της παρούσας περίπτωσης συνεχίζουν παράλληλα να ασκούν την προηγούμενη επαγγελματική τους δραστηριότητα, έχουν εφαρμογή οι ρυθμίσεις της παρ. 2 του άρθρου 36 του ν. 4387/2016 ή οι ρυθμίσεις της περίπτωσης β' της παρ. 2 του άρθρου 5 και της περίπτωσης β' της παρ. 2 του άρθρου 38 του ν. 4387/2016 και θεωρείται ότι ο χρόνος ασφάλισης έχει διανυθεί στο

προγενέστερο ασφαλιστικό - συνταξιοδοτικό τους καθεστώς (για κύρια και επικουρική ασφάλιση, υγειονομική περίθαλψη και εφάπαξ παροχή).

Εάν παράλληλα ασκούν διαφορετική της προηγούμενης επαγγελματική δραστηριότητα έχουν εφαρμογή οι ρυθμίσεις της παρ. 1 του άρθρου 17 και της παρ. 1 του άρθρου 36 του ν. 4387/2016.

2. Για τα πρόσωπα της παραγράφου 1 καταβάλλονται: α. Για κύρια ασφάλιση, μηνιαία εισφορά στον ΕΦΚΑ,

σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 5 του ν. 4387/2016, εφαρμοζόμενης της 111482/0092/ 30.11.2016 κοινής υπουργικής απόφασης (Β' 4005) για όσα από τα πρόσωπα της παρ. 1 έχουν διοριστεί μέχρι 31.12.2016.

β. Για υγειονομική περίθαλψη, μηνιαία εισφορά στον ΕΦΚΑ, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 41 του ν. 4387/2016.

γ. Για επικουρική ασφάλιση καταβάλλεται στον Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης του ΕΤΕΑΕΠ η μηνιαία εισφορά έμμισθων ασφαλισμένων του άρθρου 97 του ν. 4387/2016, υπολογιζόμενη επί της βάσης, όπως αυτή προσδιορίζεται στην παράγραφο 3 για την κύρια ασφάλιση.

Αν τα πρόσωπα της παρούσας περίπτωσης ασκούν παράλληλα επαγγελματική δραστηριότητα έχει εφαρμογή η παρ. 2 του άρθρου 96 του ν. 4387/2016.

δ. Για εφάπαξ παροχή καταβάλλεται στον Κλάδο Εφάπαξ Παροχών του ΕΤΕΑΕΠ η μηνιαία εισφορά έμμισθων ασφαλισμένων του άρθρου 35 του ν. 4387/2016, υπολογιζόμενη επί της βάσης, όπως αυτή προσδιορίζεται στην παράγραφο 3 του παρόντος για την κύρια ασφάλιση.

Αν τα πρόσωπα της παρούσας περίπτωσης ασκούν παράλληλα επαγγελματική δραστηριότητα, έχουν εφαρμογή οι ρυθμίσεις της παρ. 1 του άρθρου 17 και των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 36 του ν. 4387/2016.

3. Η μηνιαία εισφορά για κύρια ασφάλιση, ασφαλισμένου και εργοδότη, υπολογίζεται επί της αντιμισθίας για τα αιρετά όργανα ή της βουλευτικής αποζημίωσης για τους βουλευτές ή επί των μηνιαίων αποδοχών ή αποζημίωσης που λαμβάνουν τα λοιπά πρόσωπα της παραγράφου 1. Αν τα πρόσωπα της παραγράφου 1 έχουν επιλέξει να λαμβάνουν τις αποδοχές της οργανικής τους θέσης και όχι τις προβλεπόμενες για τη θέση που κατέχουν αποδοχές, η ως άνω ασφαλιστική εισφορά υπολογίζεται επί των συντάξιμων αποδοχών της οργανικής τους θέσης και για υγειονομική περίθαλψη επί των πάσης φύσεως αποδοχών της οργανικής τους θέσης.

Ως προς το ανώτατο όριο αποδοχών επί του οποίου υπολογίζεται η ασφαλιστική εισφορά, έχουν εφαρμογή οι ρυθμίσεις της περίπτωσης α' της παρ. 2 του άρθρου 5 του ν. 4387/2016.

Η εισφορά ασφαλισμένου βαρύνει το πρόσωπο που έχει διοριστεί στις θέσεις της παραγράφου 1 του παρόντος.

Η εργοδοτική εισφορά βαρύνει το Δήμο ή την Περιφέρεια ή την Βουλή των Ελλήνων ή τους φορείς του Δημοσίου ή του ευρύτερου δημόσιου τομέα ή των ανεξάρτητων διοικητικών αρχών, στους οποίους έχουν διοριστεί τα πρόσωπα της παραγράφου 1 του παρόντος.

4. Αν δεν υφίσταται προγενέστερο ασφαλιστικό καθεστώς για τα πρόσωπα των περιπτώσεων δ' και ζ' της παραγράφου 1, καταβάλλονται εισφορές για κύρια ασφάλιση και υγειονομική περίθαλψη, σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 3 και ο χρόνος αυτός θεωρείται ότι έχει διανυθεί στην ασφάλιση του ΕΦΚΑ (πρώην ΙΚΑ - ΕΤΑΜ).

5. Στις περιπτώσεις που εφαρμόζονται οι ρυθμίσεις της παρ. 1 του άρθρου 17 και της παραγράφου 1 και 2 του άρθρου 36 του ν. 4387/2016, η ασφαλιστική εισφορά που έχει καταβληθεί από τα ανωτέρω πρόσωπα για τη θέση που κατέχουν θεωρείται εισφορά μισθωτού. Για την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας καταβάλλονται ασφαλιστικές εισφορές σύμφωνα με τα άρθρα 36, 38, 39, 40 και 41 του ν. 4387/2016.

6. Αν στις θέσεις που εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παραγράφου 1 διορίζονται συνταξιούχοι του ΕΦΚΑ ή του Δημοσίου, εφαρμόζεται η παράγραφος 4. Εξαιρούνται τα ανωτέρω πρόσωπα που έχουν παραιτηθεί της αμοιβής που προβλέπεται για τη θέση που κατέχουν.

7. Για τα πρόσωπα που εμπíπτουν στις ρυθμίσεις του άρθρου 25 του ν. 4255/2014 (Α' 89) εφαρμόζονται οι ρυθμίσεις του παρόντος άρθρου και ο χρόνος ασφάλισης θεωρείται ότι έχει διανυθεί στο προγενέστερο ασφαλιστικό - συνταξιοδοτικό καθεστώς (κύριας και επικουρικής ασφάλισης, υγειονομικής περίθαλψης και εφάπαξ παροχής). Για την ασφάλισή τους εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στις παραγράφους 2 και 3 του παρόντος άρθρου.

8. Η ισχύς του παρόντος άρθρου αρχίζει την 1.1.2017. Αν από την εφαρμογή του παρόντος άρθρου προκύψουν διαφορές στα ποσά των ασφαλιστικών εισφορών που πρέπει να καταβληθούν από την ανωτέρω ημερομηνία, εφαρμόζονται τα εξής:

α. Εάν το ποσό της ασφαλιστικής εισφοράς που έχει καταβληθεί είναι υψηλότερο από εκείνο που προκύπτει από την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, το επιπλέον ποσό συμψηφίζεται, μέχρι εξάλειψής του, με μελλοντικές καταβολές ασφαλιστικών εισφορών.

β. Εάν το ποσό της ασφαλιστικής εισφοράς που έχει καταβληθεί είναι χαμηλότερο από εκείνο που προκύπτει από την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, το επιπλέον ποσό που πρέπει να καταβληθεί για την τακτοποίηση των εισφορών των προηγούμενων μηνών καταβάλλεται σε δόσεις, ο αριθμός των οποίων είναι ίσος με τον αριθμό των μηνών για τους οποίους προκύπτει διαφορά στο ύψος των εισφορών, χωρίς την επιβολή προστίμων καθυστέρησης εξόφλησης.

9. Οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 51 του ν. 4144/2013 εφαρμόζονται από 1.1.2017 και στους ασφαλισμένους του ΕΦΚΑ βάσει των γενικών, ειδικών ή καταστατικών διατάξεων του πρώην ΟΓΑ, εφαρμοζομένων των ρυθμίσεων της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε' ΕΥΘΥΝΗ ΑΙΡΕΤΩΝ

1. Ν. 3463/2006

Άρθρο 141

Αστική ευθύνη

1. Οι δήμαρχοι, οι αντιδήμαρχοι, τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου, τα μέλη της δημορχιακής επιτροπής, οι πρόεδροι Κοινοτήτων, τα μέλη του κοινοτικού συμβουλίου, καθώς και οι σύμβουλοι δημοτικού διαμερίσματος, οι τοπικοί σύμβουλοι και οι πάρεδροι οφείλουν να αποζημιώσουν το Δήμο ή την Κοινότητα για κάθε θετική ζημία, που προξένησαν εις βάρος της περιουσίας τους από δόλο ή βαριά αμέλεια. Οι ανωτέρω δεν υπέχουν ευθύνη αποζημίωσης έναντι τρίτων.

2. Η ζημία καταλογίζεται στα πρόσωπα αυτά με αιτιολογημένη πράξη τριμελούς ελεγκτικής επιτροπής, που συγκροτείται στην έδρα κάθε νομού ή νομαρχίας με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας και αποτελείται από:

α) Τον Πρόεδρο Πρωτοδικών της έδρας του νομού ή της νομαρχίας ή τον αναπληρωτή του που ορίζει ο ίδιος.

β) Τον Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ή όπου δεν υπηρετεί Επίτροπος, από έναν ανώτερο υπάλληλο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από τον Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου και

γ) Τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου της Τοπικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων του νομού αναπληρούμενο σε περίπτωση κωλύματος από τον αντιπρόεδρο αυτής. Καθήκοντα γραμματέα εκτελεί υπάλληλος του κλάδου ΠΕ διοικητικού της Περιφέρειας που ορίζεται από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας. Η επιτροπή εξετάζει τις υποθέσεις ύστερα από αίτηση του Δήμου ή της Κοινότητας ή με εντολή του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, που ενεργεί αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από αίτηση οποιουδήποτε δημότη, και αποφασίζει, αφού κάνει έρευνα και καλέσει τα πρόσωπα που θεωρούνται υπεύθυνα για την πρόκληση της ζημίας, να δώσουν εξηγήσεις, μέσα σε εύλογο διάστημα.

Κατά των πράξεων της επιτροπής επιτρέπεται προσφυγή στο τριμελές διοικητικό πρωτοδικείο, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται ο Δήμος ή η Κοινότητα. Κατά των αποφάσεων του δικαστηρίου επιτρέπεται να ασκηθεί έφεση στο διοικητικό εφετείο. Η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής και η άσκησή της αναστέλλουν την εκτέλεση της πράξεως της επιτροπής.

3. Η αστική ευθύνη της παραγράφου 1 υπόκειται σε τριετή παραγραφή, η οποία αρχίζει με τη λήξη της δημοτικής ή κοινοτικής περιόδου.

Άρθρο 142

Πειθαρχική ευθύνη

1. Στους δημάρχους, αντιδημάρχους, προέδρους Κοινοτήτων και παρέδρους, στα μέλη των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων, καθώς και στα μέλη των δημοτικών και τοπικών διαμερισμάτων επιβάλλεται η πειθαρχική ποινή της αργίας.

2. Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας μπορεί να επιβάλει στα πρόσωπα αυτά την ποινή της αργίας έως

έξι (6) μηνών, αν έχουν διαπράξει σοβαρή παράβαση των καθηκόντων τους ή υπέρβαση της αρμοδιότητάς τους από δόλο ή βαριά αμέλεια.

3. Η ανωτέρω πειθαρχική ποινή της αργίας επιβάλλεται μετά προηγούμενη τήρηση της διαδικασίας του επόμενου άρθρου.

4. Τα πειθαρχικά παραπτώματα των αιρετών της παραγράφου 1 υπόκεινται σε τριετή παραγραφή, η οποία αρχίζει από την επομένη της ημέρας που διαπράχθηκαν.

Άρθρο 143

Πειθαρχική διαδικασία

1. Η πειθαρχική ποινή της αργίας επιβάλλεται με αιτιολογημένη απόφαση, αφού προηγηθεί απολογία του εγκαλουμένου ή περάσει η προθεσμία που έχει τάξει ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας με γραπτή κλήση στον εγκαλούμενο, χωρίς αυτός να έχει απολογηθεί. Η προθεσμία αυτή δεν μπορεί να είναι μικρότερη από δέκα (10) ημέρες.

2. Για την επιβολή της ποινής της αργίας και τη διάρκειά της, απαιτείται σύμφωνη γνώμη πειθαρχικού συμβουλίου, το οποίο συγκροτείται κατά την πρόβλεψη της παραγράφου 7 και συντίθεται από τον πρόεδρο του Πρωτοδικείου ή τον νόμιμο αναπληρωτή του, ως πρόεδρο, δύο (2) πρωτοδίκες, έναν (1) υπάλληλο της Διεύθυνσης Αυτοδιοίκησης και Αποκέντρωσης της Περιφέρειας ή της Διεύθυνσης Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Διοίκησης στον οικείο νομό και έναν (1) αιρετό εκπρόσωπο της Τοπικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων, που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από το Διοικητικό Συμβούλιό της.

3. Ο εγκαλούμενος μπορεί να εμφανίζεται αυτοπροσώπως, καθώς και με πληρεξούσιο δικηγόρο ή να εκπροσωπείται από πληρεξούσιο δικηγόρο στο συμβούλιο και να υπερασπίζεται τον εαυτό του. Το συμβούλιο συνεδριάζει σε δημόσια συνεδρίαση για την οποία συντάσσονται πρακτικά, μπορεί να εξετάζει μάρτυρες και να εκτιμά οποιοδήποτε πρόσφορο αποδεικτικό μέσο. Η απόφαση εκδίδεται, ύστερα από μυστική διάσκεψη, δύο (2) μήνες το αργότερο, αφότου το συμβούλιο έλαβε το σχετικό παραπεμπτικό έγγραφο του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας.
4. Εκείνος που τιμωρείται έχει δικαίωμα να ασκήσει προσφυγή στον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, κατά της αποφάσεως που επιβάλλει οποιαδήποτε πειθαρχική ποινή, μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες, αφότου η απόφαση του κοινοποιήθηκε. Ο Υπουργός μπορεί είτε να απορρίψει την προσφυγή είτε να τη δεχτεί και να εξαφανίσει ή να μειώσει την ποινή που έχει επιβληθεί.
5. Η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής και η άσκησή της αναστέλλουν την εκτέλεση της απόφασης που έχει επιβάλει την ποινή.
6. α. Τα δικαστικά μέλη του συμβουλίου της παραγράφου 2 ορίζονται με απόφαση του οργάνου που διευθύνει το δικαστήριο, ύστερα από αίτημα του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας. Με την ίδια απόφαση ορίζονται και τα αναπληρωματικά μέλη, εφόσον ο αριθμός αυτών που υπηρετούν είναι επαρκής.
β. Ο υπάλληλος της Περιφέρειας, μαζί με τον αναπληρωτή του, ορίζονται από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας.
7. Το συμβούλιο της παραγράφου 2 συγκροτείται κάθε δύο (2) χρόνια με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, και τα καθήκοντα του γραμματέα εκτελεί ένας (1) υπάλληλος της Περιφέρειας, τον οποίο ορίζει, μαζί με τον αναπληρωτή του, ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας.
8. Ο ενδιαφερόμενος μπορεί μέσα σε τριάντα (30) ημέρες, αφότου η απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης του κοινοποιήθηκε, να προσφύγει κατά της αποφάσεως αυτής στο Συμβούλιο της Επικρατείας, το οποίο κρίνει την υπόθεση και κατ' ουσία. Η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής αναστέλλει την εκτέλεση της απόφασης που επιβάλλει την ποινή. Αν ασκηθεί η προσφυγή στο Συμβούλιο της Επικρατείας, η επιτροπή αναστολών του δικαστηρίου, ύστερα από αίτηση του προσφεύγοντος, κρίνει για τη χορήγηση αναστολής εκτέλεσης της ποινής σταθμίζοντας και τη συνδρομή του δημοσίου συμφέροντος. Σε περίπτωση κατάθεσης αίτησης αναστολής, η ποινή που έχει επιβληθεί δεν εκτελείται, μέχρι να εκδοθεί η απόφαση της επιτροπής αναστολών.

Άρθρο 144

Αποκλειστική άσκηση της πειθαρχικής δικαιοδοσίας από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας

Την πειθαρχική δικαιοδοσία ως προς τις δημοτικές και κοινοτικές αρχές ή τα μέλη τους, η οποία αφορά παραβάσεις των καθηκόντων που τους έχουν ανατεθεί, σύμφωνα με ειδικές νομοθετικές ρυθμίσεις, ασκεί μόνον ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας, ύστερα από αναφορά της αρμόδιας υπηρεσίας. Οι διατάξεις του προηγούμενου άρθρου εφαρμόζονται και στην περίπτωση αυτή.

Άρθρο 145

Ιδιάζουσα δωσιδικία - Εξαίρεση από τη συνοπτική διαδικασία

1. Οι δήμαρχοι, οι πρόεδροι Κοινοτήτων, καθώς και οι πρόεδροι Συνδέσμων Δήμων και Κοινοτήτων υπάγονται στην ιδιάζουσα δωσιδικία των άρθρων 111 παρ. 7 και 112 παρ. 2 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, όπως, κάθε φορά, ισχύει.

2. Για πταίσματα ή πλημμελήματα των αιρετών οργάνων των Δήμων και Κοινοτήτων που διαπράττονται κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και εξαιτίας αυτών, δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις των άρθρων 409-413 και 417-427 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Άρθρο 146

Έκπτωση εξαιτίας καταδίκης

1. Οι δήμαρχοι, οι αντιδήμαρχοι, οι πρόεδροι Κοινοτήτων, οι δημοτικοί και κοινοτικοί σύμβουλοι, καθώς και οι σύμβουλοι δημοτικών και τοπικών διαμερισμάτων και οι πάρεδροι εκπίπτουν αυτοδικαίως από το αξίωμά τους:

- α) Αν στερηθούν τη διαχείριση της περιουσίας τους με τελεσίδικη δικαστική απόφαση.
- β) Αν στερηθούν τα πολιτικά τους δικαιώματα με αμετάκλητη δικαστική απόφαση.
- γ) Αν καταδικαστούν με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, ως αυτουργοί ή συμμέτοχοι σε κακούργημα ή σε οποιαδήποτε ποινή για παραχάραξη, κιβδηλεία, πλαστογραφία, ψευδή βεβαίωση, δωροδοκία, εκβίαση, κλοπή, υπεξαίρεση, απιστία, απάτη, καταπίεση, αμομιξία, μαστροπεία, σωματεμπορία, παράνομη διακίνηση αλλοδαπών, παράβαση της νομοθεσίας για την καταπολέμηση των ναρκωτικών, τη λαθρεμπορία, καθώς και για παράβαση καθήκοντος, εφόσον από τη διάπραξη του αδικήματος αυτού προξενείται οικονομική βλάβη στο Δήμο, στην Κοινότητα ή στα νομικά τους πρόσωπα.

Για την έκπτωση εκδίδεται διαπιστωτική πράξη του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας.

2. α. Όταν γίνεται παραπομπή για κακούργημα με αμετάκλητο βούλευμα ή με απευθείας κλήση, κατά της οποίας έχει εξαντληθεί το δικαίωμα προσφυγής, ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας οφείλει να θέσει τον εγκαλούμενο σε κατάσταση αργίας, η οποία διατηρείται σε περίπτωση έκδοσης καταδικαστικής απόφασης του ποινικού δικαστηρίου. Εάν εκδοθεί αθωωτική απόφαση, η αργία αίρεται αυτοδικαίως και η διοικητική ποινή θεωρείται ως μηδέποτε επιβληθείσα.

β.α. Εάν εκδοθεί καταδικαστική απόφαση του Ποινικού Δικαστηρίου, σε πρώτο βαθμό, για τα πλημμελήματα της προηγούμενης παραγράφου, ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας οφείλει να θέσει τον καταδικασθέντα σε κατάσταση αργίας, ώσπου να εκδοθεί τελεσίδικη αθωωτική απόφαση, οπότε και αίρεται αυτοδικαίως η αργία, το δε διοικητικό μέτρο θεωρείται ως ουδέποτε επιβληθέν.

β.β. Ως καταδικαστική απόφαση, σε πρώτο βαθμό, για τους δημάρχους και τους προέδρους των Κοινοτήτων, θεωρείται αυτή που εκδίδεται από το Τριμελές Ποινικό Εφετείο, σύμφωνα με το άρθρο 111 παρ. 7 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Άρθρο 147

Παύση

1. Δήμαρχοι, πρόεδροι Κοινοτήτων, δημοτικοί και κοινοτικοί σύμβουλοι επιτρέπεται να παυθούν για σοβαρούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης ύστερα από ειδικά αιτιολογημένη έκθεση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, και σύμφωνη γνώμη συμβουλίου, πειθαρχικού χαρακτήρα, που συντίθεται από έναν (1) πρόεδρο Εφετών Αθηνών, ως πρόεδρο, δύο (2) εφέτες, που έχουν τριετή τουλάχιστον προϋπηρεσία, τον Διευθυντή της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Λειτουργίας Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και τον πρόεδρο της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας, ο οποίος αναπληρώνεται από έναν (1) από τους αντιπροέδρους, που υποδεικνύει το Διοικητικό Συμβούλιο της. Τα δικαστικά μέλη του συμβουλίου προτείνονται από τον Υπουργό Δικαιοσύνης, ύστερα από γνώμη του Προϊσταμένου του Εφετείου Αθηνών. Το ανωτέρω συμβούλιο συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

2. Για τον ίδιο λόγο και με την ίδια διαδικασία, μπορεί να διαλυθεί ένα δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο. Η διάλυση αυτή συνεπιφέρει και τη διάλυση των συμβουλίων των

δημοτικών και τοπικών διαμερισμάτων, καθώς και τη λήξη της θητείας των παρέδρων. Στην περίπτωση αυτή γίνεται νέα εκλογή σύμφωνα με το άρθρο 74 του παρόντος.

3. Κατά της υπουργικής απόφασης, που διατάσσει την παύση, επιτρέπεται προσφυγή στο Υπουργικό Συμβούλιο, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής απόφασης. Το Υπουργικό Συμβούλιο μπορεί είτε να απορρίψει είτε να δεχθεί την προσφυγή και να εξαφανίσει την απόφαση, για την παύση ή να επιβάλει ποινή αργίας έως έξι (6) μηνών.

4. α. Τα καθήκοντα του γραμματέα του συμβουλίου που προβλέπει η παράγραφος 1 εκτελεί ένας (1) υπάλληλος της κεντρικής υπηρεσίας του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης του Κλάδου ΠΕ Διοικητικού, βαθμού Α', που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από τον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

β. Οι διατάξεις των παραγράφων 1, 3, 5, 7 και 8 του άρθρου 143 εφαρμόζονται ανάλογα και σε αυτή την περίπτωση.

2. Ν. 3852/2010

Άρθρο 232

Αστική ευθύνη

1. Οι περιφερειάρχες, οι αντιπεριφερειάρχες, οι περιφερειακοί σύμβουλοι, οι δήμαρχοι, οι αντιδήμαρχοι, οι δημοτικοί σύμβουλοι, οι πρόεδροι κοινοτήτων και τα μέλη συμβουλίων κοινότητας, καθώς και τα μέλη των συλλογικών οργάνων που διοικούν τα νομικά πρόσωπα των Ο.Τ.Α., καθώς και τους συνδέσμους αυτών είτε είναι αιρετοί των οικείων Ο.Τ.Α. είτε όχι, οφείλουν να αποζημιώσουν το δήμο, την περιφέρεια, το νομικό πρόσωπο ή το σύνδεσμο, για κάθε θετική ζημία, που προξένησαν σε βάρος της περιουσίας τους από δόλο ή βαριά αμέλεια. Οι ανωτέρω δεν υπέχουν ευθύνη αποζημίωσης έναντι τρίτων.

2. Η ζημία καταλογίζεται στα πρόσωπα αυτά με αιτιολογημένη πράξη τριμελούς ελεγκτικής επιτροπής, που συγκροτείται στην έδρα κάθε ΑΥΕ Ο.Τ.Α. με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών και αποτελείται από:

α. Τον Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή όπου δεν υπηρετεί Επίτροπος, από έναν ανώτερο υπάλληλο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από τον Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

β. Τον Προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων, με αναπληρωτή του έναν Προϊστάμενο Διεύθυνσης της εν λόγω Γενικής Διεύθυνσης.

γ. Όταν αφορά δήμους ή φορείς τους, έναν εκπρόσωπο της οικείας Περιφερειακής Ένωσης Δήμων με τον αναπληρωτή του, που ορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο αυτής και, όταν αφορά περιφέρειες ή φορείς τους, έναν εκπρόσωπο της Ένωσης Περιφερειών και τον αναπληρωτή του, που ορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο αυτής. Καθήκοντα γραμματέα εκτελεί υπάλληλος του κλάδου ΠΕ Διοικητικού της ΑΥΕ Ο.Τ.Α. που υποδεικνύεται από τον Επόπτη Ο.Τ.Α..

3. Η επιτροπή εξετάζει τις υποθέσεις ύστερα από αίτηση του δήμου ή της περιφέρειας ή του νομικού προσώπου ή του συνδέσμου ή με αίτημα του οικείου Επόπτη Ο.Τ.Α. ή του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης ή ύστερα από αίτηση οποιουδήποτε δημότη και αποφασίζει μέσα σε εύλογο διάστημα, αφού διενεργήσει έρευνα και καλέσει τα πρόσωπα που θεωρούνται υπεύθυνα για την πρόκληση της ζημίας προς παροχή εξηγήσεων.

4. Κατά των πράξεων της επιτροπής επιτρέπεται προσφυγή στο Διοικητικό Εφετείο στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται η έδρα της οικείας ΑΥΕ Ο.Τ.Α. από τον Επόπτη Ο.Τ.Α. και από το πρόσωπο σε βάρος του οποίου έγινε ο καταλογισμός, μέσα σε προθεσμία εξήντα (60) ημερών από την κοινοποίηση της πράξης καταλογισμού σ' αυτούς. Η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής και η άσκησή της αναστέλλουν την εκτέλεση της πράξης της επιτροπής.

5. Κατά της απόφασης του Διοικητικού Εφετείου μπορεί να ασκηθεί αίτηση αναιρέσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.

6. Εάν επιβληθεί καταλογισμός στο πλαίσιο δημοσιονομικού ελέγχου σε ένα από τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 1, αποκλείεται η αστική ευθύνη έναντι του οικείου Ο.Τ.Α. για τυχόν προκληθείσα ζημία, εφόσον πρόκειται για την ίδια ιστορική αιτία. Σε περίπτωση επιγενόμενου καταλογισμού στο πλαίσιο δημοσιονομικού ελέγχου, μετά από ανόρθωση της ζημίας από τον υπαίτιο κατά τη διαδικασία του παρόντος, συμψηφίζεται το ήδη καταβληθέν ποσό με το καταλογιζόμενο εφόσον πρόκειται για την ίδια ιστορική αιτία.

Άρθρο 233

Πειθαρχική ευθύνη

1. Την πειθαρχική δικαιοδοσία ως προς τους περιφερειάρχες, αντιπεριφερειάρχες, περιφερειακούς συμβούλους, δημάρχους, αντιδημάρχους, δημοτικούς συμβούλους, προέδρους κοινοτήτων και συμβούλους κοινότητας, η οποία αφορά παραβάσεις των καθηκόντων τους, ασκεί ο Επόπτης Ο.Τ.Α.
2. Στους αιρετούς της παραγράφου 1 επιβάλλονται οι πειθαρχικές ποινές της αργίας έως έξι (6) μηνών και της έκπτωσης.
3. Ο Επόπτης Ο.Τ.Α. μπορεί να επιβάλλει τις πειθαρχικές ποινές της προηγούμενης παραγράφου στους αιρετούς που αναφέρονται σε αυτή:
  - α. αν έχουν διαπράξει σοβαρή παράβαση των καθηκόντων τους ή υπέρβαση της αρμοδιότητάς τους από δόλο ή βαριά αμέλεια,
  - β. αν έχουν διαπράξει παραβάσεις των καθηκόντων που τους έχουν ανατεθεί σύμφωνα με ειδικές νομοθετικές ρυθμίσεις.
4. Οι πειθαρχικές ποινές της παραγράφου 2 επιβάλλονται ύστερα από προηγούμενη τήρηση της διαδικασίας του άρθρου 234.
5. Τα πειθαρχικά παραπτώματα της παραγράφου 3 υπόκεινται σε πενταετή παραγραφή, η οποία αρχίζει από την ημέρα που διαπράχθηκαν.

Άρθρο 234

Πειθαρχική διαδικασία

1. Οι πειθαρχικές ποινές της αργίας και της έκπτωσης επιβάλλονται με αιτιολογημένη απόφαση του Επόπτη Ο.Τ.Α., αφού προηγηθεί απολογία του εγκαλούμενου ή παρέλθει η προθεσμία που έχει τάξει ο Επόπτης Ο.Τ.Α. με γραπτή κλήση στον εγκαλούμενο, χωρίς ο τελευταίος να έχει απολογηθεί. Η προθεσμία αυτή δεν μπορεί να είναι μικρότερη από δέκα (10) ημέρες.
2. Για την επιβολή των πειθαρχικών ποινών της αργίας και τη διάρκειά της, καθώς και της έκπτωσης απαιτείται σύμφωνη γνώμη πειθαρχικού συμβουλίου, το οποίο αποτελείται: α) από έναν πρόεδρο Εφετών του Διοικητικού Εφετείου στο οποίο υπάγεται η έδρα της ΑΥΕ Ο.Τ.Α. ή το νόμιμο αναπληρωτή του, ως πρόεδρο, β) δύο δικαστές με το βαθμό του Εφέτη που υπηρετούν στο ανωτέρω Διοικητικό Εφετείο, με τους αναπληρωτές τους, γ) δύο δικαστές με το βαθμό του Εφέτη που υπηρετούν στο Εφετείο στο οποίο υπάγεται η έδρα της ΑΥΕ Ο.Τ.Α., με τους αναπληρωτές τους, δ) έναν Προϊστάμενο Διεύθυνσης του Υπουργείου Εσωτερικών, με τον αναπληρωτή του και ε) τρεις αιρετούς εκπροσώπους της οικείας Περιφερειακής Ένωσης Δήμων, όταν ελέγχεται πειθαρχικά αιρετός δήμων ή της Ένωσης Περιφερειών, όταν ελέγχεται πειθαρχικά αιρετός περιφέρειας, ως μέλη. Γραμματέας του συμβουλίου και αναπληρωτής του ορίζεται με απόφαση του Επόπτη Ο.Τ.Α. υπάλληλος του κλάδου ΠΕ Διοικητικού της ΑΥΕ Ο.Τ.Α.
3. Ο εγκαλούμενος μπορεί να εμφανίζεται αυτοπροσώπως, καθώς και με πληρεξούσιο δικηγόρο ή να εκπροσωπείται από πληρεξούσιο δικηγόρο στο συμβούλιο. Το συμβούλιο συνεδριάζει σε δημόσια συνεδρίαση για την οποία συντάσσονται πρακτικά, μπορεί να εξετάζει μάρτυρες και να εκτιμά οποιοδήποτε πρόσφορο αποδεικτικό μέσο. Η σύμφωνη

γνώμη παρέχεται ύστερα από μυστική διάσκεψη, δύο (2) μήνες το αργότερο, αφότου το συμβούλιο έλαβε το σχετικό παραπεμπτικό έγγραφο του Επόπτη Ο.Τ.Α.. Η ποινή πρέπει να είναι ανάλογη με τη βαρύτητα του παραπτώματος, στο οποίο έχει υποπέσει ο εγκαλούμενος.

4. Σε περίπτωση παραπομπής στο πειθαρχικό συμβούλιο, το παραπεμπτήριο προς αυτό έγγραφο πρέπει να είναι αιτιολογημένο και να διαλαμβάνει πρόταση επί της ποινής, αφού ληφθεί υπόψη η απολογία του πειθαρχικώς διωκόμενου. Το παραπεμπτήριο έγγραφο δεν ανακαλείται.

5. Το πειθαρχικό συμβούλιο μπορεί: α) να παράσχει σύμφωνη γνώμη ως προς την πρόταση του Επόπτη, β) να μην παράσχει σύμφωνη γνώμη, εφόσον κρίνει ότι δεν συντρέχει πειθαρχική ευθύνη του ελεγχόμενου και γ) να προτείνει στον Επόπτη την επιβολή ηπιότερης ή αυστηρότερης ποινής. Στην περίπτωση γ' η πρόταση του πειθαρχικού συμβουλίου είναι υποχρεωτική για τον Επόπτη.

6. Τα δικαστικά μέλη του συμβουλίου της παραγράφου 2 ορίζονται με απόφαση του οργάνου που διευθύνει το οικείο δικαστήριο, ύστερα από αίτημα του Επόπτη Ο.Τ.Α.. Με την ίδια απόφαση ορίζονται και τα αναπληρωματικά μέλη, εφόσον ο αριθμός αυτών που υπηρετούν είναι επαρκής.

7. Οι αιρετοί εκπρόσωποι της οικείας Περιφερειακής Ένωσης Δήμων ή οι αιρετοί εκπρόσωποι της Ένωσης Περιφερειών μαζί με τους αναπληρωτές τους ορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο της οικείας Ένωσης.

8. Ο Προϊστάμενος Διεύθυνσης του Υπουργείου Εσωτερικών, μαζί με τον αναπληρωτή του, ορίζονται από τον Υπουργό Εσωτερικών.

9. Το συμβούλιο της παραγράφου 2 συγκροτείται για δύο (2) χρόνια με απόφαση του Επόπτη Ο.Τ.Α. και το αργότερο εντός δύο (2) μηνών από τη λήξη της θητείας του προηγούμενου. Τα αρμόδια όργανα για τον ορισμό μελών στο πειθαρχικό συμβούλιο, σύμφωνα με την παράγραφο 6, οφείλουν να ορίσουν αυτά εντός ενός μήνα από την υποβολή του αιτήματος του Επόπτη.

10. Ο ενδιαφερόμενος μπορεί μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την κοινοποίηση της απόφασης του Επόπτη Ο.Τ.Α. να προσφύγει κατ' αυτής στο Συμβούλιο της Επικρατείας, το οποίο κρίνει την υπόθεση και κατ' ουσίαν. Η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής αναστέλλει την εκτέλεση της απόφασης που επιβάλλει την ποινή. Αν ασκηθεί η προσφυγή στο Συμβούλιο της Επικρατείας, η επιτροπή αναστολών του δικαστηρίου, ύστερα από αίτηση του προσφεύγοντος, κρίνει για τη χορήγηση ή μη αναστολής εκτέλεσης της ποινής σταθμίζοντας και τη συνδρομή του δημόσιου συμφέροντος. Σε περίπτωση κατάθεσης αίτησης αναστολής, η ποινή που έχει επιβληθεί δεν εκτελείται εωσότου εκδοθεί η απόφαση της επιτροπής αναστολών.

Άρθρο 235

Ιδιάζουσα δωσιδικία - Εξαίρεση από τη συνοπτική διαδικασία

1. Οι δήμαρχοι, οι περιφερειάρχες, καθώς και οι πρόεδροι των συνδέσμων υπάγονται στην ιδιάζουσα δωσιδικία της παραγράφου 6 του άρθρου 111 και της παραγράφου 2 του άρθρου 112 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

2. Για τα πταίσματα ή πλημμελήματα των αιρετών της προηγούμενης παραγράφου, τα οποία διαπράττονται κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και εξαιτίας αυτών, δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 409 έως 413 και 417 έως 427 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, όπως ισχύουν κάθε φορά.

Άρθρο 236

Έκπτωση εξαιτίας καταδίκης

1. Οι περιφερειάρχες, οι αντιπεριφερειάρχες, οι δήμαρχοι, οι δημοτικοί και περιφερειακοί σύμβουλοι, οι πρόεδροι κοινοτήτων και τα μέλη συμβουλίων κοινότητας εκπίπτουν αυτοδικαίως από το αξίωμά τους:

α. Αν τεθούν σε δικαστική συμπαράσταση με τελεσίδικη δικαστική απόφαση.

β. Αν στερηθούν τα πολιτικά τους δικαιώματα με αμετάκλητη δικαστική απόφαση.

γ. Αν καταδικαστούν με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, ως αυτουργοί ή συμμετοχοί σε κακούργημα ή σε οποιαδήποτε ποινή για παραχάραξη, κιβδηλεία, πλαστογραφία, ψευδή βεβαίωση, δωροδοκία, εκβίαση, κλοπή, υπεξαίρεση, απιστία, απάτη, καταπίεση, αμομιξία, μαστροπεία, σωματεμπορία, παράνομη διακίνηση αλλοδαπών, παράβαση της νομοθεσίας για την καταπολέμηση των ναρκωτικών, τη λαθρεμπορία, καθώς και για παράβαση καθήκοντος, εφόσον κατά τη διάπραξη του τελευταίου αυτού αδικήματος προκαλείται οικονομική βλάβη στο δήμο, στην περιφέρεια ή στα νομικά τους πρόσωπα.

2. Για την έκπτωση εκδίδεται διαπιστωτική πράξη του Επόπτη Ο.Τ.Α., εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τότε που έλαβε γνώση της σχετικής δικαστικής απόφασης. Η διαπιστωτική πράξη ανατρέχει στην ημερομηνία κατά την οποία η σχετική δικαστική απόφαση κατέστη τελεσίδικη ή αμετάκλητη, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ισχύουν για κάθε περίπτωση της παραγράφου 1.

3. Με την επιμέλεια της αρμόδιας Εισαγγελίας κοινοποιείται στον οικείο Επόπτη Ο.Τ.Α. κάθε καταδικαστική απόφαση σε βάρος των προσώπων της παραγράφου 1 για τα ποινικά αδικήματα της περίπτωσης γ' της παραγράφου αυτής. Ο Επόπτης Ο.Τ.Α. μπορεί να λαμβάνει από την Εισαγγελία κάθε αναγκαία πληροφορία σχετικά με την πορεία της υπόθεσης, όπως η τελεσιδικία ή το αμετάκλητο αυτής, καθώς και αντίγραφα των αποφάσεων και των πρακτικών.

Άρθρο 236Α

Διοικητικά μέτρα - Αργία

1. Εάν εκδοθεί τελεσίδικη καταδικαστική απόφαση ποινικού δικαστηρίου, για τα πλημμελήματα της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 236 ή καταδικαστική απόφαση σε πρώτο βαθμό για κακούργημα, ο Επόπτης Ο.Τ.Α. οφείλει να θέσει τον καταδικασθέντα σε κατάσταση αργίας. Η αυτοδίκαιη θέση σε αργία επιβάλλεται με την ίδια διαδικασία και σε περίπτωση αμετάκλητης παραπομπής για κακούργημα, εφόσον έχουν επιβληθεί περιοριστικοί όροι ή προσωρινή κράτηση. Μεταγενέστερη αντικατάσταση ή άρση των περιοριστικών όρων ή της προσωρινής κράτησης, κατά τη διάρκεια της εκκρεμοδικίας, δεν κωλύει τη θέση σε αργία του αιρετού που παραπέμφθηκε για κακούργημα. Εάν εκδοθεί τελεσίδικη αθωωτική απόφαση, αίρεται αυτοδικαίως η αργία και το διοικητικό μέτρο θεωρείται ως ουδέποτε επιβληθέν. Στην περίπτωση αυτή καταβάλλεται αναδρομικά η αντιμισθία του αποκατασταθέντος από το χρόνο έκδοσης της διαπιστωτικής σε βάρος του πράξης.

2. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου 236. Στην περίπτωση που η αργία επιβάλλεται λόγω αμετάκλητης παραπομπής για κακούργημα, όπου στις παραγράφους αυτές αναφέρεται ο δικαστής, εννοείται ο Εισαγγελέας που χειρίζεται την υπόθεση, ενώ όπου αναφέρεται η δικαστική απόφαση εννοείται το βούλευμα ή το κλητήριο θέσπισμα, με βάση το οποίο παραπέμπεται στο ακροατήριο η υπόθεση.

Άρθρο 237

Παύση

1. Περιφερειάρχες, αντιπεριφερειάρχες, δήμαρχοι, αντιδήμαρχοι, δημοτικοί και περιφερειακοί σύμβουλοι, πρόεδροι κοινοτήτων και μέλη συμβουλίων κοινότητας

επιτρέπεται να παυθούν για σοβαρούς λόγους δημόσιου συμφέροντος, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών ύστερα από ειδικά αιτιολογημένη έκθεση του οικείου Επόπτη Ο.Τ.Α. και σύμφωνη γνώμη πειθαρχικού συμβουλίου, το οποίο αποτελείται: α) από έναν πρόεδρο Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, ως πρόεδρο, με τον αναπληρωτή του, β) δύο εφέτες, που έχουν τριετή τουλάχιστον υπηρεσία στο βαθμό αυτόν και υπηρετούν στο Διοικητικό Εφετείο Αθηνών, με τους αναπληρωτές τους, γ) δύο εφέτες, που έχουν τριετή τουλάχιστον υπηρεσία στο βαθμό αυτόν και υπηρετούν στο Εφετείο Αθηνών, με τους αναπληρωτές τους, δ) έναν προϊστάμενο Γενικής Διεύθυνσης του Υπουργείου Εσωτερικών, με τον αναπληρωτή του και ε) τον πρόεδρο της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, προκειμένου για τους αιρετούς των δήμων, ή τον πρόεδρο της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας, προκειμένου για τους αιρετούς των περιφερειών, με τους αναπληρωτές τους. Τα δικαστικά μέλη του συμβουλίου, τακτικά και αναπληρωματικά, ορίζονται από το όργανο που διευθύνει το οικείο δικαστήριο. Ο ανωτέρω προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης και ο αναπληρωτής του ορίζονται από τον Υπουργό Εσωτερικών. Οι αναπληρωτές του προέδρου της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και του προέδρου της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας ορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο αυτών. Το πειθαρχικό συμβούλιο συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών με θητεία δύο (2) ετών.

2. Για τον ίδιο λόγο και με την ίδια διαδικασία, μπορεί να διαλυθεί ένα δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο. Η διάλυση αυτή επιφέρει και τη διάλυση των συμβουλίων των κοινοτήτων, καθώς και την παύση των προέδρων των κοινοτήτων με μόνιμο πληθυσμό έως 300 κατοίκους. Στην περίπτωση αυτή γίνεται νέα εκλογή σύμφωνα με το άρθρο 56, εφόσον πρόκειται για δημοτικό συμβούλιο, ή το άρθρο 158 εφόσον πρόκειται για περιφερειακό συμβούλιο.

3. Κατά της απόφασης της παραγράφου 1 που διατάσσει την παύση, ο παυθείς μπορεί να ασκήσει προσφυγή στο Συμβούλιο της Επικρατείας εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίησή της σε αυτόν.

4. Καθήκοντα γραμματέα του συμβουλίου της παραγράφου 1 εκτελεί υπάλληλος της κεντρικής υπηρεσίας του Υπουργείου Εσωτερικών του κλάδου ΠΕ Διοικητικού με βαθμό Α', που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από τον Υπουργό Εσωτερικών.

5. Οι διατάξεις των παραγράφων 1, 3 και 10 του άρθρου 234 εφαρμόζονται αναλόγως.

Άρθρο 283 **Τελικές Ρυθμίσεις**

[...]

21. Η μη τήρηση των υποχρεώσεων που ορίζονται στις διατάξεις του άρθρου 165 του ΚΔΚ συνιστά για τον δήμαρχο και τον περιφερειάρχη, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 17 του άρθρου 268 του παρόντος, σοβαρή πειθαρχική παράβαση καθήκοντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ' ΕΠΟΠΤΕΙΑ

1. Ν. 3463/2006

Άρθρο 148

Εποπτεία των οργάνων των Δήμων και Κοινοτήτων-Εκτελεστότητα πράξεων

1. Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας ασκεί εποπτεία στους Δήμους και στις Κοινότητες που συνίσταται, αποκλειστικώς, σε έλεγχο νομιμότητας και δεν επιτρέπεται να εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση τους.
2. Οι αποφάσεις των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων και των λοιπών συλλογικών οργάνων των Δήμων, των Κοινοτήτων και των νομικών τους προσώπων δημοσίου δικαίου είναι εκτελεστές αφότου εκδοθούν.

Άρθρο 149

Έλεγχος νομιμότητας από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας

1. Οι αποφάσεις των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων, της δημορχιακής επιτροπής και των οργάνων διοίκησης των ιδρυμάτων, των δημοτικών και κοινοτικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και των συνδέσμων, οι οποίες αφορούν: α) ρυθμίσεις κανονιστικού περιεχομένου, β) ανάθεση έργων, υπηρεσιών, μελετών και προμηθειών, γ) αγορά και εκποίηση ακινήτων, δ) κήρυξη αναγκαστικών απαλλοτριώσεων, ε) επιβολή φόρων, τελών, δικαιωμάτων, στ) τη σύναψη κάθε μορφής συμβάσεων, περιλαμβανομένων και των προγραμματικών, ζ) τη σύναψη συμβάσεων, κατά τις διατάξεις των άρθρων 222 και 223, η) τη σύναψη δανείων και θ) τη διενέργεια τοπικού δημοψηφίσματος, αποστέλλονται στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, μαζί με αντίγραφο του αποδεικτικού δημοσίευσης και με τα έγγραφα στοιχεία που είναι αναγκαία για τη νόμιμη έκδοσή τους, μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από τη συνεδρίαση.

Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας ελέγχει τη νομιμότητά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την περιέλευσή τους και εκδίδει σχετική πράξη. Σε περίπτωση που διαπιστώσει ότι η απόφαση είναι παράνομη την ακυρώνει.

2. Ο Γενικός Γραμματέας μπορεί, επίσης, αυτεπάγγελτα, να ακυρώσει οποιαδήποτε απόφαση των συλλογικών ή μονομελών οργάνων των Δήμων, των Κοινοτήτων, των τοπικών διαμερισμάτων, των νομικών τους προσώπων δημοσίου δικαίου και των Συνδέσμων, μέσα σε προθεσμία ενός (1) μηνός αφότου η απόφαση έχει δημοσιευθεί ή εκδοθεί.

Άρθρο 150

Άσκηση και εξέταση προσφυγών

1. α. Οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον μπορεί να προσφύγει στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας και να προσβάλει τις αποφάσεις των συλλογικών ή μονομελών οργάνων των Δήμων, των Κοινοτήτων, των τοπικών διαμερισμάτων, των νομικών τους προσώπων δημοσίου δικαίου και των Συνδέσμων, για λόγους νομιμότητας, μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από τη δημοσίευση της απόφασης ή από την κοινοποίησή της ή αφότου έλαβε γνώση αυτής.

β. Η προσφυγή μπορεί να στρέφεται και κατά παραλείψεως οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας των ανωτέρω οργάνων. Στην περίπτωση αυτή η προσφυγή ασκείται εντός δεκαημέρου μετά την παρέλευση άπρακτης της ειδικής προθεσμίας που, τυχόν, τάσσει ο νόμος προς έκδοση της οικείας πράξεως. Σε διαφορετική περίπτωση μετά την παρέλευση τριμήνου από την υποβολή της σχετικής αίτησης του ενδιαφερόμενου.

2. Ο Γενικός Γραμματέας αποφαινεται επί της προσφυγής, εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός (1) μηνός από την υποβολή της. Αν παρέλθει η ανωτέρω προθεσμία χωρίς να εκδοθεί απόφαση θεωρείται ότι η προσφυγή έχει απορριφθεί.

Άρθρο 151**Προσφυγή κατά των αποφάσεων του Γενικού Γραμματέα**

Οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον μπορεί να προσβάλει τις αποφάσεις του Γενικού Γραμματέα που εκδίδονται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 149 και 150, ενώπιον της Ειδικής Επιτροπής του επόμενου άρθρου, εντός προθεσμίας ενός (1) μηνός από την έκδοση της απόφασης ή την κοινοποίησή της ή αφότου έλαβε γνώση αυτής.

Άρθρο 152**Ειδική Επιτροπή**

1. Στην έδρα κάθε Περιφέρειας συνιστάται τουλάχιστον μία (1) τριμελής Ειδική Επιτροπή που αποτελείται από:

- i. Ένα μέλος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους που ορίζεται, μαζί με τον αναπληρωτή του, από τον Πρόεδρο του Σώματος και το οποίο προεδρεύει της Ειδικής Επιτροπής.
- ii. Τον Πρόεδρο του Δικηγορικού Συλλόγου της έδρας της Ειδικής Επιτροπής, ο οποίος αναπληρούται από μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου, το οποίο ορίζεται από τον ίδιο.
- iii. Έναν αιρετό εκπρόσωπο της Τοπικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων (Τ.Ε.Δ.Κ.) του πολυπληθέστερου νομού, με αναπληρωτή, που προέρχεται από την Τ.Ε.Δ.Κ. του επόμενου σε πληθυσμό νομού, οι οποίοι ορίζονται με απόφαση των οικείων διοικητικών συμβουλίων. Η Επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας. Σε περίπτωση που στην ίδια Περιφέρεια συνιστώνται περισσότερες από μία Ειδικές Επιτροπές, με την ίδια απόφαση, καθορίζεται η τοπική αρμοδιότητα καθεμιάς και η έδρα της. Στην περίπτωση αυτή οι εκπρόσωποι των Τ.Ε.Δ.Κ. ορίζονται κατά σειρά από το μεγαλύτερο σε πληθυσμό νομό, πρώτα τα τακτικά και ύστερα τα αναπληρωματικά μέλη. Όταν κρίνεται απόφαση του Ο.Τ.Α., από τον οποίο προέρχεται ο αιρετός εκπρόσωπος της Τ.Ε.Δ.Κ., αντικαθίσταται υποχρεωτικώς από τον αναπληρωτή του.

Καθήκοντα γραμματέα της Ειδικής Επιτροπής ασκεί υπάλληλος της Περιφέρειας, που ορίζεται με τον αναπληρωτή του με την απόφαση συγκρότησής της.

2. Η Ειδική Επιτροπή ασκεί έλεγχο νομιμότητας, και εκδίδει απόφαση επί της προσφυγής μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την υποβολή της. Συνεδριάζει, τουλάχιστον, δύο (2) φορές το μήνα.

3. Η Ειδική Επιτροπή θεωρείται ότι έχει απαρτία με την παρουσία δύο (2) εκ των μελών της. Σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του προέδρου.

4. Οι αποφάσεις της Ειδικής Επιτροπής προσβάλλονται μόνο στα αρμόδια δικαστήρια.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζεται η αποζημίωση των μελών της Επιτροπής και του Γραμματέα αυτής, σύμφωνα με τις ισχύουσες, κάθε φορά, διατάξεις. Θέματα λειτουργίας της Ειδικής Επιτροπής ρυθμίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Άρθρο 153**Κοινοποίηση αποφάσεων της Ειδικής Επιτροπής**

Οι αποφάσεις της ειδικής επιτροπής, οι οποίες εκδίδονται σύμφωνα με τις διατάξεις του προηγούμενου άρθρου, κοινοποιούνται στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας και στο Δήμο ή στην Κοινότητα ή στο νομικό πρόσωπο αυτών, καθώς και σε αυτόν που έχει ασκήσει την προσφυγή.

Οι αποφάσεις αυτές δημοσιεύονται υποχρεωτικά με φροντίδα του Δήμου ή της Κοινότητας με ανάρτηση στο κατάστημα του οικείου οργανισμού. Για τις δημοσιεύσεις αυτές συντάσσεται αποδεικτικό ενώπιον δύο (2) μαρτύρων.

Άρθρο 154

Υποχρέωση Συμμόρφωσης

Τα αιρετά όργανα των Δήμων και Κοινοτήτων, οι διοικήσεις των νομικών προσώπων και των Συνδέσμων, έχουν υποχρέωση συμμόρφωσης, χωρίς καθυστέρηση, προς τις αποφάσεις του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας καθώς και της ειδικής επιτροπής, που αναφέρονται στον έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των συλλογικών και μονομελών οργάνων των Δήμων και Κοινοτήτων, κατά τα άρθρα 149 και 150. Σε αντίθετη περίπτωση διαπράττουν σοβαρή παράβαση καθήκοντος, η οποία ελέγχεται πειθαρχικά, κατά τις διατάξεις των άρθρων 142 και 143 του παρόντος.

2. Ν. 3852/2010

Άρθρο 214

Αρχές - έκταση και περιεχόμενο της κρατικής εποπτείας

1. Το κράτος ασκεί στους Ο.Τ.Α. και στα νομικά πρόσωπα αυτών εποπτεία, που συνίσταται αποκλειστικά σε έλεγχο νομιμότητας και δεν επιτρέπεται να εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση τους ούτε να υπεισέρχεται σε κρίσεις για τη σκοπιμότητα της δράσης τους ή να θίγει τη διοικητική και οικονομική τους αυτοτέλεια. Ειδικότερα η κρατική εποπτεία των Ο.Τ.Α. συνίσταται: (α) σε έλεγχο των πράξεων (έλεγχος νομιμότητας) και (β) σε έλεγχο των προσώπων (πειθαρχικός έλεγχος των αιρετών).
2. Το Υπουργείο Εσωτερικών στα θέματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης μπορεί να εκδίδει εγκύκλιες οδηγίες για την ορθή και ομοιόμορφη εφαρμογή της εκάστοτε ισχύουσας θεσμικής νομοθεσίας περί Ο.Τ.Α. και της νομοθεσίας σχετικά με την οργάνωση, τη συγκρότηση και τη λειτουργία των οργάνων τους, του προσωπικού, καθώς και των οικονομικών τους.
3. Ως προς το περιεχόμενο και τον τρόπο άσκησης επιμέρους αρμοδιοτήτων, καθώς και την ερμηνεία και εφαρμογή του εκάστοτε ειδικού θεσμικού πλαισίου, αρμόδιος είναι ο κατά περίπτωση καθ' ύλην αρμόδιος δημόσιος φορέας, ο οποίος δεν αποξενώνεται από τη συγκεκριμένη αρμοδιότητά του, λόγω της άσκησης αυτής από τους Ο.Τ.Α.

Άρθρο 215

Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. - Αρμοδιότητα

1. Με την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων, η σύμφωνα με το άρθρο 214 κρατική εποπτεία των Ο.Τ.Α. ασκείται από τις κατά τόπο αρμόδιες Αυτοτελείς Υπηρεσίες Εποπτείας Ο.Τ.Α..
2. Συνιστώνται επτά (7) Αυτοτελείς Υπηρεσίες Εποπτείας Ο.Τ.Α., οι οποίες αποτελούν αποκεντρωμένες υπηρεσίες του Υπουργείου Εσωτερικών, υπάγονται απευθείας στον Υπουργό και είναι αρμόδιες για την εποπτεία των Ο.Τ.Α., ως εξής:
  - α. Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. Αττικής, με κατά τόπο αρμοδιότητα που εκτείνεται στα όρια της Περιφέρειας Αττικής και με έδρα την Αθήνα.
  - β. Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας, με κατά τόπο αρμοδιότητα που εκτείνεται στα όρια των Περιφερειών Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας και με έδρα τη Λάρισα.
  - γ. Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας, με κατά τόπο αρμοδιότητα που εκτείνεται στα όρια των Περιφερειών Ηπείρου και Δυτικής Μακεδονίας και με έδρα τα Ιωάννινα.
  - δ. Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου, με κατά τόπο αρμοδιότητα στα όρια των Περιφερειών Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίων Νήσων και με έδρα την Πάτρα.
  - ε. Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. Αιγαίου, με κατά τόπο αρμοδιότητα που εκτείνεται στα όρια των Περιφερειών Βορείου Αιγαίου και Νοτίου Αιγαίου και με έδρα τον Πειραιά.

στ. Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. Κρήτης, με κατά τόπο αρμοδιότητα που εκτείνεται στα όρια της Περιφέρειας Κρήτης και με έδρα το Ηράκλειο.

ζ. Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. Μακεδονίας -Θράκης, με κατά τόπο αρμοδιότητα που εκτείνεται στα όρια των Περιφερειών Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης και Κεντρικής Μακεδονίας με έδρα τη Θεσσαλονίκη.

3. Η αρμοδιότητα της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α. συνίσταται στην άσκηση του ελέγχου νομιμότητας των πράξεων των δήμων, των περιφερειών και των νομικών προσώπων αυτών, καθώς και του πειθαρχικού ελέγχου των αιρετών σύμφωνα με το άρθρο 102 παρ. 4 του Συντάγματος.

4. Αν προσβάλλονται πράξεις της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α., ενώπιον των αρμόδιων δικαστηρίων, παρίσταται ως διάδικος, πλην του Υπουργού Εσωτερικών και ο κατά περίπτωση καθ' ύλην αρμόδιος Υπουργός.

5. Η Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. μπορεί να εκδίδει οδηγίες αυτεπαγγέλτως με σκοπό τη διασφάλιση της νομιμότητας στη δράση των δήμων, περιφερειών, και των φορέων αυτών. Είναι επίσης αρμόδια να διαβιβάζει στους Ο.Τ.Α. της χωρικής της αρμοδιότητας τις εγκύκλιες οδηγίες και γενικές κατευθύνσεις, που δίδει το Υπουργείο Εσωτερικών ή τα κατά περίπτωση καθ' ύλην αρμόδια Υπουργεία, στο πλαίσιο του επιτελικού τους ρόλου, σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 214".

Άρθρο 216 **Επόπτης Ο.Τ.Α.**

1. Σε κάθε Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. συνιστάται θέση προϊσταμένου αυτής, της κατηγορίας ειδικών θέσεων πρώτου βαθμού, που φέρει τον τίτλο «Επόπτης Ο.Τ.Α.». Ο Επόπτης διορίζεται με τετραετή θητεία, η οποία μπορεί να ανανεώνεται, με τη διαδικασία των παραγράφων 1 έως 7.

2. Τα προσόντα που απαιτούνται για διορισμό στη θέση του Επόπτη Ο.Τ.Α. είναι: α) πτυχίο νομικού τμήματος ή οικονομικών επιστημών ή πολιτικών επιστημών ή δημόσιας διοίκησης ελληνικού Α.Ε.Ι. ή ισότιμο της αλλοδαπής και β) είτε διδακτορικό ή μεταπτυχιακό δίπλωμα ελληνικού Α.Ε.Ι. ή ισότιμο της αλλοδαπής σε οποιονδήποτε κλάδο του δικαίου είτε δεκαετής δικηγορική εμπειρία και γ) άριστη ή πολύ καλή γνώση μιας τουλάχιστον ξένης γλώσσας.

3. Ο διορισμός δικηγόρου σε θέση Επόπτη Ο.Τ.Α. δεν αποτελεί λόγο ασυμβιβάστου, αναστέλλει όμως την άσκηση του δικηγορικού λειτουργήματος κατά τη διάρκεια της θητείας του.

4. Η επιλογή του Επόπτη Ο.Τ.Α. γίνεται ύστερα από προκήρυξη του Υπουργού Εσωτερικών, από το Ειδικό Συμβούλιο Επιλογής Διοικήσεων (Ε.Σ.Ε.Δ.) με τη διαδικασία της παρ. 1 του άρθρου 7 του ν. 4369/2016 (Α' 33). Υποψήφιοι μπορεί να είναι και όσοι δεν είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Επιτελικών Στελεχών Δημόσιας Διοίκησης, εφόσον διαθέτουν τα προσόντα της παραγράφου 2. Οι αιτήσεις των υποψηφίων μπορούν να αφορούν μόνο μία Αυτοτελή υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α.. Οι επιλεγέντες διορίζονται στην οικεία Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

5. Δεν μπορεί να είναι υποψήφιοι για τη θέση του Επόπτη Ο.Τ.Α.:

α) Όσοι δεν μπορούν να εγγραφούν στο Μητρώο Επιτελικών Στελεχών Δημόσιας Διοίκησης, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4369/2016.

β) Όσοι έχουν διατελέσει αιρετοί, έως και πέντε (5) έτη πριν από την έκδοση της σχετικής προκήρυξης σε οποιοδήποτε αυτοδιοικητικό αξίωμα εντός των ορίων της χωρικής αρμοδιότητας της οικείας Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α., ακόμα και αν παραιτηθούν από το αιρετό αξίωμά τους.

γ) Οι αξιωματικοί των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας.

6. Τον Επόπτη, όταν απουσιάζει ή κωλύεται, αναπληρώνει στα καθήκοντά του ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης Εποπτείας Ο.Τ.Α.. Ο ίδιος προϊστάμενος ασκεί τα καθήκοντα του Επόπτη, εάν η θέση είναι κενή και μέχρι την πλήρωσή της.

7. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μπορεί να ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα σχετικά με τα ανωτέρω προσόντα των υποψηφίων και τη διαδικασία επιλογής του Επόπτη Ο.Τ.Α.

Άρθρο 217

Προσωπικό Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α.

1. Σε κάθε Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. συνιστώνται, με το προεδρικό διάταγμα της παραγράφου 3 του άρθρου 218, θέσεις μονίμων υπαλλήλων κατηγοριών ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ και ΥΕ, οι οποίοι διορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2190/1994 (Α' 28), καθώς και θέσεις δικηγόρων με σχέση έμμισθης εντολής, έως δέκα (10) για την Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας (ΑΥΕ) Ο.Τ.Α. Αττικής και έως πέντε (5) για τις υπόλοιπες Αυτοτελείς Υπηρεσίες Εποπτείας Ο.Τ.Α..

2. Για το διορισμό στις θέσεις της κατηγορίας ΠΕ απαιτείται: α) πτυχίο νομικής ή πολιτικής ή διοικητικής επιστήμης ή οικονομικών επιστημών ή πολυτεχνικών ή γεωτεχνικών σχολών ελληνικού Α.Ε.Ι. ή ισότιμο της αλλοδαπής και β) άριστη ή πολύ καλή γνώση τουλάχιστον μιας ξένης γλώσσας. Οι οργανικές θέσεις κατηγορίας ΠΕ για τις οποίες προβλέπεται ως τυπικό προσόν διορισμού πτυχίο οικονομικών επιστημών ή πολυτεχνικών ή γεωτεχνικών σχολών δεν υπερβαίνουν το ένα τρίτο (1/3) του συνολικού αριθμού των θέσεων της κατηγορίας ΠΕ σε κάθε Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α..

3. Για το διορισμό στη θέση του δικηγόρου με σχέση έμμισθης εντολής, απαιτείται μεταπτυχιακό δίπλωμα ελληνικού Α.Ε.Ι. ή ισότιμο της αλλοδαπής σε οποιονδήποτε κλάδο του δικαίου ή της διοικητικής επιστήμης και πενταετής, τουλάχιστον, δικηγορική εμπειρία. Ο διορισμός με σχέση έμμισθης εντολής διενεργείται με τη διαδικασία της παρ. 2 του άρθρου 43 του ν. 4194/2013 (Α' 208), δεν αποτελεί λόγο ασυμβιβάστου με τη δικηγορική ιδιότητα, αναστέλλει όμως την άσκηση του δικηγορικού λειτουργήματος για όσο χρόνο ο δικηγόρος υπηρετεί.

4. Η ΑΥΕ Ο.Τ.Α. μπορεί να στελεχώνεται και με απόσπαση ή μετάταξη προσωπικού από άλλους φορείς του δημοσίου τομέα, όπως αυτός ορίζεται στην παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/1982 (Α' 65), με εξαίρεση τους Ο.Τ.Α. και τα νομικά πρόσωπα αυτών.

5. Η μετάταξη του προσωπικού της ΑΥΕ Ο.Τ.Α. σε άλλη υπηρεσία επιτρέπεται μετά την πάροδο πενταετίας από το διορισμό του, σύμφωνα με τις διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα για τις μετατάξεις.

Άρθρο 218

Διάρθρωση - Οργάνωση Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α.

1. Η Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. έχει την ακόλουθη βασική οργανωτική διάρθρωση:

α) Επόπτης Ο.Τ.Α.

β) Διεύθυνση Εποπτείας Ο.Τ.Α.

γ) Τμήμα Νομικών Συμβούλων, το οποίο στελεχώνεται από τους νομικούς συμβούλους με σχέση έμμισθης εντολής και υπάγεται στον Επόπτη. Το Τμήμα Νομικών Συμβούλων συνεπικουρεί το έργο της ΑΥΕ Ο.Τ.Α. και διατυπώνει γνώμη για κάθε νομικό ζήτημα που του τίθεται από τον Επόπτη και τη Διεύθυνση Εποπτείας Ο.Τ.Α.

2. Σε κάθε νομό της χωρικής περιφέρειας κάθε ΑΥΕ Ο.Τ.Α., πλην του νομού της έδρας, συνιστάται οργανική μονάδα επιπέδου Γραφείου με τίτλο «Γραφείο Εποπτείας Ο.Τ.Α.» ακολουθούμενο από την ονομασία του νομού ως αποκεντρωμένη μονάδα της Διεύθυνσης Εποπτείας Ο.Τ.Α. ή Τμημάτων αυτής.

3. Η περαιτέρω ή ειδικότερη διαίρεση της Διεύθυνσης Εποπτείας Ο.Τ.Α. σε οργανικές μονάδες επιπέδου Τμήματος ή Γραφείου μπορεί να γίνεται με κριτήριο την καθ' ύλην ή την κατά τόπο αρμοδιότητα κάθε οργανικής μονάδας και ρυθμίζεται με τον οργανισμό κάθε Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α., ο οποίος καταρτίζεται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με κοινή πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Διοικητικής Ανασυγκρότησης και Οικονομικών. Με το ίδιο διάταγμα ρυθμίζονται θέματα οργάνωσης και λειτουργίας, καθορισμού των οργανικών μονάδων και των αρμοδιοτήτων τους, σύστασης και κατανομής οργανικών θέσεων, κατηγοριών, κλάδων και τυπικών προσόντων για την επιλογή των προϊσταμένων των οργανικών μονάδων της κάθε ΑΥΕ Ο.Τ.Α.

4. Συνιστάται στο Υπουργείο Εσωτερικών Διεύθυνση Διοικητικής και Οικονομικής Υποστήριξης των ΑΥΕ Ο.Τ.Α., που υπάγεται στη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών και Διοικητικής Υποστήριξης του Υπουργείου Εσωτερικών, με σκοπό την διοικητική και οικονομική υποστήριξη των ΑΥΕ Ο.Τ.Α.

5. Η Διεύθυνση Διοικητικής και Οικονομικής Υποστήριξης των ΑΥΕ Ο.Τ.Α., συγκροτείται από τα εξής Τμήματα:

α. Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού, το οποίο είναι αρμόδιο για κάθε θέμα που άπτεται όλων των εν γένει υπηρεσιακών μεταβολών του πάσης φύσεως προσωπικού των Α.Υ.Ε. Ο.Τ.Α. και ειδικότερα για:

α.α. Τον οργανωτικό σχεδιασμό των Α.Υ.Ε. Ο.Τ.Α., καθώς και τη μέριμνα για την τροποποίηση και παρακολούθηση της εφαρμογής του Οργανισμού αυτών.

α.β. Τον διορισμό και τη λύση της υπαλληλικής σχέσης του προσωπικού των Α.Υ.Ε. Ο.Τ.Α., καθώς και τις μεταβολές της υπηρεσιακής κατάστασης αυτού.

α.γ. Τη διενέργεια των πράξεων απόσπασης, μετάθεσης και μετάταξης των υπαλλήλων από και προς τις Α.Υ.Ε. Ο.Τ.Α.

α.δ. Την επεξεργασία των στοιχείων για την αποτίμηση των αναγκών των Α.Υ.Ε. Ο.Τ.Α. σε θέσεις τακτικού προσωπικού και την κατανομή τους σε κατηγορίες, κλάδους, βαθμούς ή ειδικότητες.

α.ε. Την τήρηση του προσωπικού μητρώου όλων των υπαλλήλων των Α.Υ.Ε. Ο.Τ.Α. και την έκδοση των πιστοποιητικών υπηρεσιακών μεταβολών τους.

α.στ. Τη μέριμνα για τη σύνταξη και υποβολή των εκθέσεων ουσιαστικών προσόντων όλων των υπαλλήλων των Α.Υ.Ε. Ο.Τ.Α..

α.ζ. Τη μέριμνα για την προετοιμασία των θεμάτων του Υπηρεσιακού Συμβουλίου των υπαλλήλων και της Επιτροπής Αξιολόγησης.

α.η. Τη μέριμνα για τη χορήγηση αδειών στους υπαλλήλους των Α.Υ.Ε. Ο.Τ.Α.

α.θ. Τη μέριμνα για τη χορήγηση επιδόματος χρόνου υπηρεσίας, υπερωριακής απασχόλησης και τη μετακίνηση εκτός έδρας των υπαλλήλων των Α.Υ.Ε. Ο.Τ.Α.

α.ι. Τον ορισμό υπαλλήλων των Α.Υ.Ε. Ο.Τ.Α. για συμμετοχή σε συνέδρια, επιτροπές και συμβούλια άλλων φορέων.

α.ια. Τη μέριμνα για την εισαγωγική εκπαίδευση των υπαλλήλων των Α.Υ.Ε. Ο.Τ.Α., καθώς και την οργάνωση και εκτέλεση προγραμμάτων επιμόρφωσης ειδικού ενδιαφέροντος για τους υπαλλήλους σε συνεργασία με το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, την οργάνωση και εκτέλεση προγραμμάτων επαγγελματικής εξειδίκευσης των υπαλλήλων σε αντικείμενα της υπηρεσίας τους συμπεριλαμβανομένης και της επιμόρφωσής τους σε νέα γνωστικά αντικείμενα.

α.ιβ. Την τήρηση βάσεων δεδομένων που αφορούν το προσωπικό των Α.Υ.Ε. Ο.Τ.Α., οι οποίες ενημερώνονται για κάθε μεταβολή.

α.ιγ. Την υπηρεσιακή κατάσταση των Εποπτών Ο.Τ.Α.

β. Τμήμα Προμηθειών και Διαχείρισης Υλικού, το οποίο είναι αρμόδιο για:

βα. Τη διαχείριση των διαδικασιών για τη σύναψη και εκτέλεση συμβάσεων προμήθειας αγαθών και παροχής υπηρεσιών.

ββ. Την τήρηση ηλεκτρονικού αρχείου με όλα τα στοιχεία για τους διαγωνισμούς, τις προσφορές και τις προμήθειες.

βγ. Τη μέριμνα για τη σύσταση επιτροπών διενέργειας διαγωνισμών, παραλαβής εργασιών και προμηθειών και Επιτροπής Αξιολόγησης Ενστάσεων.

βδ. Την παροχή στοιχείων για το μητρώο δεσμεύσεων.

βε. Τη μέριμνα για τη στέγαση των υπηρεσιών των ΑΥΕ Ο.Τ.Α., για τη συντήρηση, επισκευή, καθαρισμό και ασφάλεια των κτιρίων και εγκαταστάσεων, καθώς και την εν γένει καλή κατάσταση και λειτουργία όλων των εγκαταστάσεων και υποδομών του, πλην των υποδομών δικτύων.

βστ. Τη συγκέντρωση των αιτημάτων προμηθειών αγαθών και υπηρεσιών από το σύνολο των ΑΥΕ Ο.Τ.Α. και την ομαδοποίηση αυτών, συμπεριλαμβανομένων των υποδομών δικτύων.

βζ. Την παρακολούθηση των λειτουργικών δαπανών αναφορικά με τις εγκαταστάσεις των υπηρεσιών των ΑΥΕ Ο.Τ.Α.

βη. Την απογραφή, αξιοποίηση, καλή λειτουργία και συντήρηση του υλικού, μηχανημάτων, εφοδίων ή άλλου περιουσιακού στοιχείου των ΑΥΕ Ο.Τ.Α., καθώς και την απομάκρυνση όσων χαρακτηρίζονται ως άχρηστα ή ακατάλληλα.

βθ. Τη διατήρηση και ενημέρωση αρχείου περιουσιακών στοιχείων των ΑΥΕ Ο.Τ.Α.

γ. Τμήμα Οικονομικής Διαχείρισης και Εκκαθάρισης Δαπανών, το οποίο είναι αρμόδιο για:

γα. Την κατάρτιση του σχεδίου απόφασης ανάληψης υποχρέωσης κατόπιν τεκμηριωμένου αιτήματος από τον διατάκτη και την καταχώρηση των αναλαμβανόμενων δεσμεύσεων στα οικεία λογιστικά βιβλία και στο Μητρώο Δεσμεύσεων.

γβ. Τον έλεγχο τήρησης των περί ανάληψης υποχρεώσεων διατάξεων και την παροχή βεβαίωσης επί των σχεδίων των σχετικών πράξεων, για την ύπαρξη της απαιτούμενης πίστωσης και για τη μη υπέρβαση του οριζόμενου κάθε φορά από το αρμόδιο όργανο ποσοστού διάθεσης της πίστωσης.

γγ. Τον έλεγχο και εκκαθάριση δαπανών με βάση τα πλήρη και νόμιμα δικαιολογητικά αυτών.

γδ. Την έκδοση τίτλου για την πληρωμή των δαπανών, μέσα στα καθοριζόμενα κατά μήνα όρια πληρωμών και εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών από το ενωσι-ακό και εθνικό κανονιστικό πλαίσιο.

γε. Την τήρηση του Μητρώου Δεσμεύσεων Τακτικού Προϋπολογισμού.

γστ. Τη μέριμνα για την έγκριση έκδοσης και την τακτοποίηση των χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής.

γζ. Την εισήγηση, αρμοδίως, για καταλογισμό δημοσίου υπολόγου, καθώς και λαβόντος αχρεώστητης πληρωμής.

γη. Την έκδοση συμψηφιστικών ενταλμάτων για την εμφάνισή τους στη δημόσια ληψοδοσία.

γθ. Την έκδοση και παρακολούθηση επιτροπικών ενταλμάτων για τη μεταβίβαση πιστώσεων στους δευτερεύοντες διατάκτες.

γι. Την παροχή απόψεων στα δικαστήρια, την εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων, πλην αυτών που εξοφλούνται από την Ενιαία Αρχή Πληρωμών και την κοινοποίηση στην αρμόδια Υπηρεσία των αποφάσεων αυτών, από τις οποίες προκύπτει επιβάρυνση στον προϋπολογισμό.

για. Τη μέριμνα για την αποτροπή συσσώρευσης οφειλών που προκύπτουν από τις αρμοδιότητες του Τμήματος.

δ. Τμήμα Μισθοδοσίας, το οποίο είναι αρμόδιο για:

δα. Την εκκαθάριση αποδοχών του προσωπικού των ΑΥΕ Ο.Τ.Α. με οποιαδήποτε σχέση εργασίας.

δβ. Τον έλεγχο και την εκκαθάριση απολαβών και αποζημιώσεων που εξοφλούνται μέσω της Ενιαίας Αρχής Πληρωμών συμπεριλαμβανομένων και των μετακινήσεων του προσωπικού των ΑΥΕ Ο.Τ.Α. και προσώπων που εξυπηρετούνται από αυτά.

δγ. Την τακτική παροχή στοιχείων προς το Ελεγκτικό Συνέδριο, καθώς και τις αποδόσεις προς τα ασφαλιστικά ταμεία, με την αποστολή μισθοδοτικών καταστάσεων και λοιπών δικαιολογητικών.

δδ. Την παροχή εν γένει στοιχείων, βεβαιώσεων και οδηγιών, αναφορικά με αποδοχές, πρόσθετες αμοιβές, αποζημιώσεις, κρατήσεις κ.λπ., για το πάσης φύσεως προσωπικό των ΑΥΕ Ο.Τ.Α.

δε. Την εφαρμογή πειθαρχικών, διοικητικών και δικαστικών αποφάσεων στο πλαίσιο εκκαθάρισης τακτικής μισθοδοσίας των υπαλλήλων.

δστ. Την τήρηση μητρώου πάσης φύσεως προσωπικού των ΑΥΕ Ο.Τ.Α.

δζ. Την παροχή βεβαίωσης επί των πράξεων διορισμών, μετατάξεων, αποσπάσεων και προαγωγών του προσωπικού κάθε κατηγορίας για την ύπαρξη σχετικών προβλέψεων στον προϋπολογισμό του.

δη. Την έκδοση τίτλου για την πληρωμή δαπανών, σε συνεργασία με την Ενιαία Αρχή Πληρωμών, μέσα στα καθοριζόμενα κατά μήνα όρια πληρωμών και εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών από το κανονιστικό πλαίσιο για δαπάνες αρμοδιότητας του Τμήματος.

δθ. Την τακτοποίηση των χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής για δαπάνες αρμοδιότητας του Τμήματος.

δι. Την εισήγηση αρμοδίως για καταλογισμό δημοσίου υπολόγου, καθώς και λαβόντος αχρεώστητης πληρωμής.

δια. Τη μέριμνα για την αποτροπή συσσώρευσης οφειλών που προκύπτουν από τις αρμοδιότητες του Τμήματος.

διβ. Την τήρηση των λογιστικών βιβλίων.

διγ. Τη συγκέντρωση δεδομένων από το Μητρώο Δεσμεύσεων και υποβολή σχετικών αναφορών στη Διεύθυνση Προϋπολογισμού και Δημοσιονομικών Αναφορών.

διδ. Την ορθολογική αξιοποίηση των πόρων του Υπουργείου σύμφωνα με γενικές αρχές και κανόνες για τη δημοσιονομική διαχείριση του ν. 4270/2014 (Α' 143).

διε. Την παραγωγή στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Δημοσιονομικής Πολιτικής, ηλεκτρονικών εντολών μεταφοράς και πίστωσης λογαριασμού προς την Τράπεζα της Ελλάδος, για την εξόφληση των εκδιδόμενων χρηματικών ενταλμάτων, με πίστωση των τραπεζικών λογαριασμών των δικαιούχων και την απόδοση των διενεργούμενων κρατήσεων υπέρ τρίτων σε αυτούς.

διστ. Τη μέριμνα για τη διενέργεια συμψηφισμών και την απόδοση, στο Δημόσιο και στα οικεία ασφαλιστικά ταμεία, των οφειλών των δικαιούχων που αναγράφονται στις σχετικές βεβαιώσεις φορολογικών και ασφαλιστικών οφειλών.

διζ. Την καταχώρηση των στοιχείων των δικαιούχων δαπανών και την τήρηση του μητρώου αυτών, καθώς και την τήρηση των Μητρώων Κατασχέσεων και Εκχωρήσεων.

διθ. Την ενημέρωση των δικαιούχων και των φορέων για την έκδοση χρηματικών ενταλμάτων και την πληρωμή των δικαιούχων.

6. Στη Διεύθυνση Διοικητικής και Οικονομικής Υποστήριξης των ΑΥΕ Ο.Τ.Α. και τα Τμήματα αυτής προϊστανται υπάλληλοι του κλάδου/ειδικότητας ΠΕ Διοικητικού-Οικονομικού ή ΠΕ Πληροφορικής ή ΤΕ Διοικητικού-Λογιστικού.

7. Οι πιστώσεις για την κάλυψη των αναγκών στελέχωσης και της εν γένει λειτουργίας των Α.Υ.Ε. Ο.Τ.Α. εγγράφονται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών, σε ξεχωριστό ειδικό φορέα και διατίθενται αποκλειστικά για τις ανάγκες των υπηρεσιών και μονάδων των ανωτέρω υπηρεσιών.

8. Για τις ανάγκες λειτουργίας της Διεύθυνσης Διοικητικής και Οικονομικής Υποστήριξης των ΑΥΕ Ο.Τ.Α., συνιστώνται στο Υπουργείο Εσωτερικών (Τομέας Εσωτερικών) οι εξής οργανικές θέσεις μονίμου προσωπικού:

δεκαέξι (16) θέσεις του κλάδου/ειδικότητας ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού,

έξι (6) θέσεις του κλάδου/ειδικότητας ΤΕ Διοικητικού-Λογιστικού,

έξι (6) θέσεις του κλάδου/ειδικότητας ΔΕ Διοικητικών Γραμματέων.

9. Η κάλυψη των οργανικών θέσεων της Διεύθυνσης Διοικητικής και Οικονομικής Υποστήριξης των ΑΥΕ Ο.Τ.Α. γίνεται και με απόσπαση ή μετάταξη, κατ' εξαίρεση κάθε άλλης διάταξης, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, η οποία είναι υποχρεωτική για τους φορείς προέλευσης”.

Άρθρο 220

Υπηρεσιακές μεταβολές - Πειθαρχικός έλεγχος

1. Στον Επόπτη Ο.Τ.Α. επιβάλλονται οι εξής πειθαρχικές ποινές: α) η έγγραφη επίπληξη, β) το πρόστιμο έως τις αποδοχές τριών (3) μηνών, γ) η οριστική παύση.

2. Την πειθαρχική εξουσία επί του Επόπτη Ο.Τ.Α. ασκεί ο Υπουργός Εσωτερικών και το Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο. Ο Υπουργός Εσωτερικών μπορεί να επιβάλλει στον Επόπτη Ο.Τ.Α. την ποινή της έγγραφης επίπληξης και του προστίμου έως τις αποδοχές τριών (3) μηνών. Την ποινή της οριστικής παύσης επιβάλλει το Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο. Την πειθαρχική δίωξη ασκεί ο Υπουργός Εσωτερικών.

3. Ο Υπουργός Εσωτερικών παύει από τη θέση του τον Επόπτη Ο.Τ.Α. σε περίπτωση διάπραξης σοβαρών πειθαρχικών παραπτώματων, μετά από σύμφωνη γνώμη του Δευτεροβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου, καθώς και σε περίπτωση αντικειμενικής αδυναμίας άσκησης των καθηκόντων του ή ύστερα από αίτηση παραίτησής του.

4. Κατά της απόφασης του Υπουργού Εσωτερικών ή του Δευτεροβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου που επιβάλλει ποινή, ασκείται προσφυγή ουσίας στο Συμβούλιο της Επικρατείας. Για τον Επόπτη Ο.Τ.Α. ισχύουν κατά τα λοιπά οι πειθαρχικές διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα.

5. Όταν ως Επόπτης Ο.Τ.Α. υπηρετεί μόνιμος δημόσιος υπάλληλος και επιβληθεί σε αυτόν η ποινή της παύσης λόγω σοβαρού πειθαρχικού παραπτώματος στην άσκηση των καθηκόντων του, σύμφωνα με την παράγραφο 2, το Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο κρίνει, στη συνέχεια, εάν η σοβαρότητα του διαπραχθέντος πειθαρχικού παραπτώματος επιβάλλει και να απολυθεί από τη θέση του δημοσίου υπαλλήλου ή να του επιβληθεί άλλη πειθαρχική ποινή.

6. Αρμόδιο υπηρεσιακό συμβούλιο για τα θέματα που αφορούν το προσωπικό των ΑΥΕ Ο.Τ.Α. είναι το οικείο συμβούλιο του Υπουργείου Εσωτερικών.

7. Την πειθαρχική εξουσία στους υπαλλήλους που υπηρετούν στην Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. ασκούν:

α. Ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Εποπτείας Ο.Τ.Α. β. Ο Επόπτης Ο.Τ.Α.

8. Αρμόδιο Πειθαρχικό Συμβούλιο για τα θέματα που αφορούν το προσωπικό των ΑΥΕ Ο.Τ.Α. είναι το κοινό Πειθαρχικό Συμβούλιο των υπαλλήλων του Υπουργείου Εσωτερικών, των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και των φορέων που υπάγονται σε αυτές.

9. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται, ως προς το προσωπικό της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Ο.Τ.Α., οι διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα.

Άρθρο 223

Συμβούλιο Εποπτών Ο.Τ.Α.

1. Στο Υπουργείο Εσωτερικών συστήνεται Συμβούλιο Εποπτών Ο.Τ.Α., το οποίο αποτελείται από τους επτά (7) Επόπτες Ο.Τ.Α.

2. Το Συμβούλιο εκλέγει τον Πρόεδρό του μεταξύ των μελών του για θητεία δύο (2) ετών.

3. Έργο του Συμβουλίου είναι ο συντονισμός του έργου των Εποπτών Ο.Τ.Α., η ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των μελών του σχετικά με ζητήματα που αναφέρονται κατά την άσκηση της κρατικής εποπτείας, καθώς και η από κοινού αντιμετώπιση μείζονος σπουδαιότητας ζητημάτων εποπτείας των Ο.Τ.Α.
4. Οι αποφάσεις του Συμβουλίου έχουν εισηγητικό και γνωμοδοτικό χαρακτήρα και δεν δεσμεύουν τα μέλη του κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.
5. Το Συμβούλιο Εποπτών Ο.Τ.Α. εισηγείται στον καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργό την υποβολή ερωτήματος στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, για θέματα μείζονος σημασίας που αφορούν τον έλεγχο νομιμότητας που ασκείται από τις Αυτοτελείς Υπηρεσίες Εποπτείας Ο.Τ.Α.
6. Διοικητική υποστήριξη στο Συμβούλιο Εποπτών Ο.Τ.Α. παρέχει η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών.
7. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών εγκρίνεται ο Κανονισμός Λειτουργίας του Συμβουλίου Εποπτών Ο.Τ.Α., ο οποίος καταρτίζεται με απόφαση του Συμβουλίου.

Άρθρο 223Α

Επιτροπή Συντονισμού και Ελέγχου Εποπτείας Ο.Τ.Α.

1. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών συνιστάται Επιτροπή Συντονισμού και Ελέγχου Εποπτείας Ο.Τ.Α., στην οποία συμμετέχουν ο Υπουργός Εσωτερικών, ως πρόεδρος, ο Πρόεδρος του Συμβουλίου Εποπτών Ο.Τ.Α., ένας Αντιπρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που ορίζεται από τον Πρόεδρο αυτού, ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας των Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων, ο Συνήγορος του Πολίτη, ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης, ο Ειδικός Γραμματέας του Σώματος Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης, ο Πρόεδρος του Παρατηρητήριου Οικονομικής Αυτοτέλειας Ο.Τ.Α., ο Τομεακός Γραμματέας Δημοσιονομικής Πολιτικής, ο Πρόεδρος της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και ο Πρόεδρος της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας ή οι υπ' αυτών οριζόμενοι αναπληρωτές τους.
2. Αποστολή της Επιτροπής της παραγράφου 1 είναι ο περιοδικός έλεγχος του επιπέδου συμμόρφωσης των Ο.Τ.Α., η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του μηχανισμού εποπτείας, η αμοιβαία ενημέρωση όλων των διοικητικών και δικαστικών φορέων για τα θέματα αρμοδιότητάς τους που αφορούν την Τοπική Αυτοδιοίκηση, καθώς και η εν γένει παρακολούθηση και η μέριμνα για τη διαρκή αναβάθμιση της αποτελεσματικότητας της κρατικής εποπτείας επί των Ο.Τ.Α.
3. Η Επιτροπή Συντονισμού και Ελέγχου Ο.Τ.Α. καταρτίζει τον Κανονισμό Λειτουργίας της, ο οποίος καθορίζει και τις αναγκαίες λεπτομέρειες για ζητήματα υποστήριξης της Επιτροπής και εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

Άρθρο 224

Εκτελεστότητα των πράξεων

Οι αποφάσεις των συλλογικών και μονομελών οργάνων των δήμων και των περιφερειών και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου αυτών είναι εκτελεστές αφότου εκδοθούν, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 228 του παρόντος.

Άρθρο 225

Υποχρεωτικός Έλεγχος Νομιμότητας

1. Οι αποφάσεις των συλλογικών οργάνων των δήμων και των περιφερειών, καθώς και των Ν.Π.Δ.Δ. αυτών, αποστέλλονται υποχρεωτικά για έλεγχο νομιμότητας στην ΑΥΕ Ο.Τ.Α., εφόσον αφορούν: α) ρυθμίσεις κανονιστικού περιεχομένου, β) την ανάθεση έργων, υπηρεσιών, μελετών και προμηθειών, αν το τίμημα υπερβαίνει το ποσό των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α., γ) την αγορά και εκποίηση, λόγω πώλησης ή δωρεάς κατά κυριότητα, ακινήτων, δ) την κήρυξη αναγκαστικών απαλλοτριώσεων, ε) τη μίσθωση ακινήτων από τρίτους, στ) τη σύναψη πάσης φύσεως δανείων, ζ) την ίδρυση πάσης φύσεως

νομικών προσώπων, τη συμμετοχή σε υφιστάμενα νομικά πρόσωπα, καθώς και τη λύση και τη θέση σε εκκαθάριση νομικών προσώπων και θ) τη διεξαγωγή δημοτικού ή περιφερειακού δημοψηφίσματος.

Στην ΑΥΕ Ο.Τ.Α. αποστέλλονται προς έλεγχο νομιμότητας και οι αποφάσεις των κοινωφελών επιχειρήσεων, των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης-Αποχέτευσης και των μονομετοχικών ανωνύμων εταιρειών Ο.Τ.Α. που αφορούν: α) αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, β) εκποίηση παγίων περιουσιακών στοιχείων, γ) αγορά και εκποίηση ακινήτων, δ) σύναψη δανείων, ε) ανάθεση έργων, υπηρεσιών, μελετών και προμηθειών, εάν το τίμημα υπερβαίνει το ποσό των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α., στ) μίσθωση ακινήτων από τρίτους και ζ) τη σύναψη προγραμματικών συμβάσεων, με την επιφύλαξη της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 100. Ειδικά, για τις ΔΕΥΑ, εκτός από τις παραπάνω αποφάσεις, αποστέλλονται επιπλέον προς έλεγχο νομιμότητας οι αποφάσεις εκείνες που αφορούν την ψήφιση του προϋπολογισμού της επιχείρησης και του τεχνικού προγράμματος έργων, καθώς και κάθε τροποποίησή τους. Επίσης, αποστέλλονται προς έλεγχο νομιμότητας οι αποφάσεις των Περιφερειακών Ταμείων Ανάπτυξης, εφόσον υπάγονται στις περιπτώσεις των προηγούμενων εδαφίων της παραγράφου αυτής, καθώς και ο προϋπολογισμός τους. Οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις αυτών κοινοποιούνται στην ΑΥΕ Ο.Τ.Α.

2. Η απόφαση αποστέλλεται για έλεγχο νομιμότητας συνοδευόμενη από αντίγραφο του αποδεικτικού δημοσίευσης και από τα έγγραφα στοιχεία που είναι αναγκαία για την νόμιμη έκδοσή της, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από τη συνεδρίαση του συλλογικού οργάνου. Οι δήμοι, οι περιφέρειες, τα Ν.Π.Δ.Δ. και οι ανωτέρω επιχειρήσεις τους υποχρεούνται να διαβιβάζουν αμελλητί και κάθε επιπλέον στοιχείο που ζητείται από την ΑΥΕ Ο.Τ.Α.

3. Ο Επόπτης Ο.Τ.Α. ελέγχει τη νομιμότητα της απόφασης μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την περιέλευσή της στην ΑΥΕ Ο.Τ.Α. και εκδίδει υποχρεωτικά ειδική πράξη. Η μη έκδοση της ειδικής πράξης του προηγούμενου εδαφίου συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα του Επόπτη Ο.Τ.Α.

4. Εκθέσεις τακτικού ή έκτακτου διαχειριστικού ελέγχου σε Ο.Τ.Α. ή νομικά πρόσωπα αυτών, από ορκωτούς ελεγκτές ή από υπηρεσίες εσωτερικού ελέγχου, που διενεργείται σύμφωνα με ειδικές διατάξεις νόμου ή Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας, διαβιβάζονται υποχρεωτικά στον Επόπτη Ο.Τ.Α., για την παρακολούθηση και υλοποίηση των σχετικών συστάσεων ή πορισμάτων.

Άρθρο 226

Αυτεπάγγελτος έλεγχος νομιμότητας

1. Ο Επόπτης Ο.Τ.Α. μπορεί αυτεπαγγέλτως να ακυρώσει οποιαδήποτε απόφαση των συλλογικών ή μονομελών οργάνων των δήμων, των περιφερειών, των νομικών προσώπων αυτών, καθώς και των συνδέσμων τους, για λόγους νομιμότητας, μέσα σε προθεσμία δύο (2) μηνών αφότου η απόφαση έχει δημοσιευτεί ή εκδοθεί.

2. Οι δήμοι, οι περιφέρειες, οι σύνδεσμοι και τα νομικά πρόσωπα αυτών υποχρεούνται να παρέχουν αμελλητί κάθε στοιχείο που ζητείται από την ΑΥΕ Ο.Τ.Α. με σκοπό την άσκηση του ελέγχου νομιμότητας.

3. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου Εποπτών Ο.Τ.Α. και της Επιτροπής Συντονισμού και Ελέγχου Εποπτείας Ο.Τ.Α., μπορεί να προβλέπεται η διενέργεια δειγματοληπτικού ελέγχου, σύμφωνα με συγκεκριμένες ποσοστώσεις ανά κατηγορία πράξης ή ανά Ο.Τ.Α., με τη χρήση μεθόδων εκτίμησης κινδύνου, καθώς και η διαδικασία μέσω της οποίας η ΑΥΕ Ο.Τ.Α. θα λαμβάνει γνώση των εκδιδόμενων πράξεων, η μέθοδος ανάρτησης ή ηλεκτρονικής διακίνησης της σχετικής αλληλογραφίας, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.» δημοσιευθεί ή εκδοθεί.

Άρθρο 227**Ειδική διοικητική προσφυγή - Αιτήσεις Θεραπείας**

1. Οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον μπορεί να προσβάλει τις αποφάσεις των συλλογικών ή μονομελών οργάνων των δήμων, των περιφερειών, των νομικών προσώπων αυτών, καθώς και των συνδέσμων τους, για λόγους νομιμότητας, ενώπιον του Επόπτη Ο.Τ.Α., μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από τη δημοσίευση της απόφασης ή την ανάρτησή της στο διαδίκτυο ή από την κοινοποίησή της ή αφότου έλαβε πλήρη γνώση αυτής. Ατομικές πράξεις κοινοποιούνται στον ενδιαφερόμενο με απόδειξη παραλαβής και αναφέρουν υποχρεωτικά ότι κατ' αυτών χωρεί ειδική προσφυγή για λόγους νομιμότητας ενώπιον του Επόπτη Ο.Τ.Α. μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών.
2. Προσφυγή επιτρέπεται και κατά παράλειψης οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας των οργάνων της προηγούμενης παραγράφου. Στην περίπτωση αυτή η προσφυγή ασκείται εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την παρέλευση άπρακτης της ειδικής προθεσμίας που τυχόν τάσσει ο νόμος για την έκδοση της οικείας πράξης, διαφορετικά μετά την παρέλευση τριμήνου από την υποβολή της σχετικής αίτησης του ενδιαφερομένου.
3. Σε περίπτωση υποβολής αίτησης θεραπείας κατά των αποφάσεων ή των παραλείψεων της παραγράφου 2, οι προβλεπόμενες για την άσκηση της ειδικής διοικητικής προσφυγής ενώπιον του Επόπτη Ο.Τ.Α. προθεσμίες αναστέλλονται από την υποβολή της αίτησης θεραπείας και μέχρι την έκδοση απόφασης επ' αυτής ή την παρέλευση άπρακτης της σχετικής προθεσμίας του άρθρου 24 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, ο οποίος κυρώθηκε με το ν. 2690/1999 (Α' 45).
4. Δικαίωμα για την άσκηση της ειδικής διοικητικής προσφυγής τεκμαίρεται ότι έχουν όλοι οι αιρετοί του οικείου δήμου ή περιφέρειας, ανεξάρτητα από το εάν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση κατά την οποία ελήφθη η προσβαλλόμενη απόφαση, εφόσον δεν την υπερψήφισαν. Δικαίωμα έχουν ομοίως οι συνδικαλιστικές οργανώσεις εργαζομένων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση πρώτου ή δεύτερου βαθμού, καθώς και νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που επιδιώκουν σύμφωνα με το καταστατικό τους περιβαλλοντικούς, πολιτιστικούς και εν γένει κοινωνικούς σκοπούς.
5. Ο Επόπτης Ο.Τ.Α. αποφαινεται επί της προσφυγής μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δύο (2) μηνών από την υποβολή της. Αν παρέλθει η ανωτέρω προθεσμία χωρίς να εκδοθεί απόφαση θεωρείται ότι η προσφυγή έχει σιωπηρώς απορριφθεί.
6. Η άσκηση της ειδικής διοικητικής προσφυγής αποτελεί προϋπόθεση για την άσκηση ένδικων βοηθημάτων ενώπιον των αρμόδιων δικαστηρίων.

Άρθρο 228**Αναστολή εκτέλεσης**

1. Ο Επόπτης Ο.Τ.Α. μπορεί, εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα με την προσφυγή του προηγούμενου άρθρου, να αναστείλει με απόφασή του την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης. Οι δήμοι, οι περιφέρειες και οι φορείς αυτών ειδοποιούνται από την ΑΥΕ Ο.Τ.Α. για την άσκηση της προσφυγής και της αίτησης αναστολής και τους παρέχεται σύντομη προθεσμία για την έκθεση των απόψεών τους. Αν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι επείγοντος χαρακτήρα ο Επόπτης μπορεί να αναστείλει την προσβαλλόμενη πράξη και πριν από τη διαβίβαση των απόψεων των ανωτέρω νομικών προσώπων.
2. Η αναστολή χορηγείται εφόσον η προσφυγή παρίσταται προδήλως βάσιμη ή κρίνεται ότι ο ασκών την ειδική διοικητική προσφυγή θα υποστεί ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη βλάβη μέχρι την εξέτασή της.
Σε κάθε περίπτωση το αίτημα αναστολής απορρίπτεται αν η προσφυγή παρίσταται προδήλως απαράδεκτη ή αβάσιμη.
3. Η πράξη αναστολής ισχύει μέχρι την έκδοση απόφασης του Επόπτη επί της προσφυγής ή την άπρακτη πάροδο των δύο (2) μηνών, εντός των οποίων οφείλει να αποφανθεί ο Επόπτης Ο.Τ.Α. κατά την παράγραφο 5 του άρθρου 227.

4. Ανάκληση της απόφασης που χορηγεί την αναστολή επιτρέπεται μόνο αν γίνει επίκληση νεότερων κρίσιμων στοιχείων τα οποία δεν είχαν τεθεί υπόψη του Επόπτη Ο.Τ.Α. κατά την έκδοση της απόφασής του ή αν έχουν μεταβληθεί τα δεδομένα με βάση τα οποία χορηγήθηκε η αναστολή.

5. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μπορεί να ρυθμίζεται κάθε άλλο θέμα σχετικό με τη διαδικασία για τη χορήγηση αναστολής.

Άρθρο 229

Επιτόπιοι έλεγχοι

Η Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. μπορεί στο πλαίσιο του έργου της να ενεργεί επιτόπιους ελέγχους προκειμένου να διαμορφώνει ίδια αντίληψη. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μπορούν να ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα σχετικά με τη διαδικασία διεξαγωγής των επιτόπιων ελέγχων.

Άρθρο 230

Δημοσίευση αποφάσεων του Επόπτη Ο.Τ.Α.

1. Οι αποφάσεις του Επόπτη Ο.Τ.Α., οι οποίες εκδίδονται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 225 έως 227, κοινοποιούνται στον φορέα που εξέδωσε την πράξη την οποία αφορούν, στον οικείο Δημοτικό ή Περιφερειακό Διαμεσολαβητή, καθώς και σε αυτόν που έχει ασκήσει την προσφυγή κατά της πράξης, εντός πέντε (5) ημερών από την έκδοσή τους.

2. Οι αποφάσεις της παραγράφου 1 αναρτώνται στην επίσημη ιστοσελίδα της οικείας ΑΥΕ Ο.Τ.Α., καθώς και στην ιστοσελίδα του προγράμματος «Διαύγεια» εντός δύο (2) ημερών από την έκδοσή τους. Παράλειψη της σχετικής υποχρέωσης συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα για τον Επόπτη Ο.Τ.Α..

3. Οι αποφάσεις του Επόπτη Ο.Τ.Α. προσβάλλονται στα αρμόδια δικαστήρια με τα ένδικα βοηθήματα που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία.

Άρθρο 230Α

Ετήσια Έκθεση

Ο Επόπτης Ο.Τ.Α. συντάσσει στο τέλος κάθε έτους έκθεση στην οποία καταγράφει το έργο της ΑΥΕ Ο.Τ.Α., της οποίας προΐσταται και ειδικότερα τον αριθμό των πράξεων που ελέγχθηκαν, τους επιτόπιους ελέγχους που διενήργησαν, τις προσφυγές που εξετάστηκαν και τα ζητήματα εν γένει που απασχόλησαν την υπηρεσία κατά τη διενέργεια της εποπτείας, όπως τυχόν καταγγελίες που υποβλήθηκαν στην υπηρεσία από πρόσωπα για θέματα νομιμότητας. Στην ίδια έκθεση μπορεί να προτείνονται νομοθετικά και άλλα μέτρα τα οποία πρέπει να ληφθούν για την αποτελεσματικότερη διενέργεια του ελέγχου νομιμότητας. Η έκθεση υποβάλλεται εντός ενός (1) μήνα από το τέλος του έτους στο οποίο αφορά στον Υπουργό Εσωτερικών και κοινοποιείται στο Συμβούλιο Εποπτών Ο.Τ.Α. και διά του Υπουργού Εσωτερικών στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής των Ελλήνων. Μέσα στην ίδια προθεσμία υποβάλλεται στην Επιτροπή Συντονισμού και Ελέγχου Εποπτείας Ο.Τ.Α., η οποία συζητά υποχρεωτικά, εντός μηνός από την υποβολή της τελευταίας έκθεσης, για τις εκθέσεις που έχουν υποβληθεί και συντάσσει σχετικό πόρισμα.

Άρθρο 231

Υποχρέωση συμμόρφωσης

1. Τα συλλογικά και μονομελή όργανα των δήμων και των περιφερειών, καθώς και τα νομικά πρόσωπα και οι σύνδεσμοι αυτών έχουν υποχρέωση συμμόρφωσης χωρίς καθυστέρηση προς τις αποφάσεις του Επόπτη Ο.Τ.Α. που εκδίδονται σύμφωνα με τα άρθρα 225 έως 228.

2. Την υποχρέωση της παραγράφου 1 έχει και το πάσης φύσεως προσωπικό που υπηρετεί στα νομικά πρόσωπα της παραγράφου 1 με οποιαδήποτε σχέση εργασίας.

3. Η μη τήρηση των υποχρεώσεων των παραγράφων 1 και 2 συνιστά σοβαρή παράβαση καθήκοντος, η οποία ελέγχεται πειθαρχικά κατά τις οικείες διατάξεις που διέπουν τους αιρετούς και το προσωπικό των ανωτέρω νομικών προσώπων.

Άρθρο 238

Εποπτεία των Ο.Τ.Α. μέχρι την έναρξη λειτουργίας της ΑΥΕ Ο.Τ.Α. - Μετάταξη στην ΑΥΕ Ο.Τ.Α. προσωπικού των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων - Έναρξη λειτουργίας ΑΥΕ Ο.Τ.Α.

1. Μέχρι την έναρξη λειτουργίας της ΑΥΕ Ο.Τ.Α. ο έλεγχος νομιμότητας των πράξεων, κατά τα άρθρα 225 έως 227, ασκείται από τον Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης και τις Ειδικές Επιτροπές του άρθρου 152 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006, Α' 114), οι οποίες βρίσκονται στις έδρες των περιφερειών που ανήκουν στην ανωτέρω Αποκεντρωμένη Διοίκηση, καθώς και τις Επιτροπές Ελέγχου των Πράξεων του άρθρου 68 του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (π.δ. 30/1996, Α' 21), που βρίσκονται στην έδρα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Οι επιτροπές αυτές συγκροτούνται με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

2. Όπου στα ανωτέρω άρθρα αναφέρεται ο Επόπτης Ο.Τ.Α., κατά το μεταβατικό διάστημα, νοείται ο Συντονιστής της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Όπου αναφέρεται ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Εποπτείας Ο.Τ.Α. της ΑΥΕ Ο.Τ.Α., νοείται ο Προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικής Λειτουργίας ή της αντίστοιχης Διεύθυνσης στην οποία υπάγεται η εποπτεία των Ο.Τ.Α. της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Όπου αναφέρεται υπάλληλος της ΑΥΕ Ο.Τ.Α., νοείται υπάλληλος της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

3. Το προσωπικό που υπηρετεί σε κάθε Αποκεντρωμένη Διοίκηση και που, στα υπηρεσιακά του καθήκοντα, περιλαμβάνονταν, κατά την 1.1.2018, ο έλεγχος νομιμότητας των πράξεων των Ο.Τ.Α. και τα θέματα της πειθαρχικής ευθύνης των αιρετών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης μετατάσσεται αυτοδίκαια, με τη δημοσίευση της διαπιστωτικής πράξης της παραγράφου 4, σε συνιστώμενες προσωποπαγείς θέσεις στις οικείες ΑΥΕ Ο.Τ.Α. και στα αντίστοιχα Γραφεία αυτών, ακόμα και αν δεν διαθέτει τα προσόντα της παρ. 2 του άρθρου 217 του ν. 3852/2010. Στο προσωπικό που μετατάσσεται κατά το προηγούμενο εδάφιο περιλαμβάνεται και το πενήντα τοις εκατό (50%) τουλάχιστον των υπαλλήλων που, κατά την 1η.1.2018, ασκούσαν, παράλληλα με τα καθήκοντα της οργανικής τους θέσης και καθήκοντα ελέγχου νομιμότητας των πράξεων των Ο.Τ.Α.. Κριτήριο για τον προσδιορισμό των μετατασσόμενων, κατά το προηγούμενο εδάφιο, υπαλλήλων είναι ο μακρότερος χρόνος άσκησης των παράλληλων καθηκόντων. Οι υπάλληλοι που μετατάσσονται σύμφωνα με την παράγραφο αυτή καθορίζονται με απόφαση του οικείου Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης, εντός ενός (1) μήνα από την έναρξη ισχύος του παρόντος. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης μπορεί να ρυθμίζεται κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρούσας.

4. Η έναρξη λειτουργίας κάθε Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α. διαπιστώνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

5. Οι πράξεις των δήμων, των περιφερειών, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου αυτών, των επιχειρήσεων τους, των συνδέσμων, καθώς και προσφυγές που εκκρεμούν προς έλεγχο νομιμότητας και εκκρεμείς πειθαρχικές διώξεις, κατά το χρόνο έναρξης λειτουργίας της ΑΥΕ Ο.Τ.Α. ενώπιον του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης και των ανωτέρω Επιτροπών, διαβιβάζονται στην ΑΥΕ Ο.Τ.Α. και οι σχετικές προθεσμίες αρχίζουν από την περιέλευσή τους στην εν λόγω Υπηρεσία.

6. Μέχρι την έναρξη λειτουργίας της ΑΥΕ Ο.Τ.Α. δεν εφαρμόζεται η παράγραφος 6 του άρθρου 227.

7. Μέχρι την έναρξη λειτουργίας της ΑΥΕ Ο.Τ.Α. δεν εφαρμόζονται τα άρθρα 124, 125 και 126 του παρόντος και εξακολουθούν να ισχύουν τα άρθρα 232, 233, 234 του ν. 3852/2010. Κατά το μεταβατικό αυτό διάστημα τις αρμοδιότητες του Ελεγκτή Νομιμότητας ασκεί ο

Συντονιστής της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Όπου στις διατάξεις αυτές προβλέπεται η συμμετοχή υπαλλήλου της ΑΥΕ Ο.Τ.Α. ορίζεται, με απόφαση του οικείου Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, υπάλληλος της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Στην κατά το άρθρο 232 παρ. 2 του ν. 3852/2010 ελεγκτική επιτροπή μετέχει, αντί του Ελεγκτή Νομιμότητας, προϊστάμενος Διεύθυνσης της Αποκεντρωμένης Διοίκησης που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από τον οικείο Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

3. Ν. 2819/2000

Άρθρο 26

Ρυθμίσεις θεμάτων τοπικής αυτοδιοίκησης

[...]

4. Για την άσκηση από τη Βουλή του κοινοβουλευτικού ελέγχου οι νομάρχες, οι δήμαρχοι και οι πρόεδροι των κοινοτήτων υποχρεούνται να παρέχουν άμεσα στους Υπουργούς όλα τα στοιχεία που ζητούνται από αυτούς και αφορούν θέματα των Ο.Τ.Α., καθώς και των νομικών τους προσώπων. Η μη παροχή ή η καθυστέρηση παροχής των στοιχείων συνιστά παράβαση υπηρεσιακού καθήκοντος, η οποία τιμωρείται ποινικώς και πειθαρχικώς σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

[...]

4. Ν. 4257/2014

Άρθρο 17

Άνευ τίτλου

Οι αποφάσεις των μονομελών οργάνων των Δήμων, των Ιδρυμάτων, των Συνδέσμων και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου αυτών που εκδίδονται βάσει του ν. 3584/2007, καθώς και των περιφερειών και των Ιδρυμάτων αυτών που εκδίδονται βάσει του ν. 3528/2007, υπόκεινται στην ειδική διοικητική προσφυγή του άρθρου 227 του ν. 3852/2010.

Άρθρο 20

Ελεγκτής Νομιμότητας

15. Ο έλεγχος νομιμότητας τελειούται με την έκδοση σχετικής απόφασης του Ελεγκτή Νομιμότητας.

16. Όπου στις διατάξεις των άρθρων 215 έως και 238 του ν. 3852/2010 αναφέρεται ο Υπουργός Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης νοείται ο Υπουργός Εσωτερικών και όπου στις ανωτέρω διατάξεις αναφέρεται το Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης νοείται το Υπουργείο Εσωτερικών.

5. Ν. 4316/2014

Άρθρο 84

Συμμόρφωση των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης με τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε υποθέσεις που αφορούν το περιβάλλον

1. Σε περίπτωση Απόφασης του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ), η οποία εκδίδεται ή έχει ήδη εκδοθεί κατά τη διαδικασία του άρθρου 258 ή του άρθρου 260 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) σε βάρος της Ελληνικής Δημοκρατίας σε θέματα περιβάλλοντος, ο Γενικός Γραμματέας της κατά τόπον αρμόδιας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, συντάσσει, σε συνεργασία με τους εμπλεκόμενους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) πρώτου και δευτέρου βαθμού, Σχέδιο Δράσης προς συμμόρφωση αυτών των Ο.Τ.Α. με τη νομοθεσία της οποίας η Απόφαση του ΔΕΕ διαπίστωσε παραβίαση. Σε περίπτωση άρνησης ή αδυναμίας οποιουδήποτε Ο.Τ.Α. να συνεργαστεί εντός των προθεσμιών των παραγράφων 2 έως 4 του παρόντος άρθρου, η

διαδικασία συνεχίζεται και χωρίς τη συνεργασία αυτού. Το Σχέδιο Δράσης δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Σε περίπτωση που υπάρχουν δύο ή περισσότερες αρμόδιες Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, οι Γενικοί Γραμματείς αυτών συντάσσουν ένα Σχέδιο Δράσης από κοινού.

2. Με την επιφύλαξη των παραγράφων 3 και 4 του παρόντος άρθρου, οι κατά περίπτωση αρμόδιοι Γενικοί Γραμματείς Αποκεντρωμένης Διοίκησης καταρτίζουν και εκδίδουν το Σχέδιο Δράσης της παραγράφου 1 εντός εξήντα (60) ημερών από την έναρξη ισχύος του παρόντος.

3. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου, σε περίπτωση Αποφάσεων του ΔΕΕ σε θέματα διαχείρισης υγρών ή στερεών αποβλήτων, οι Γενικοί Γραμματείς Αποκεντρωμένης Διοίκησης καταρτίζουν εντός τριάντα (30) ημερών προτεινόμενο Σχέδιο Δράσης, το οποίο υποβάλλεται για παροχή σύμφωνης γνώμης στον Γενικό Γραμματέα Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων. Η γνώμη του προηγούμενου εδαφίου του παρόντος παρέχεται το αργότερο εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την παραλαβή του προτεινόμενου Σχεδίου. Το οριστικό Σχέδιο Δράσης εκδίδεται από τους αρμόδιους Γενικούς Γραμματείς Αποκεντρωμένης Διοίκησης εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την παραλαβή της ως άνω γνώμης από αυτόν.

4. Εάν Απόφαση του ΔΕΕ σε βάρος της Ελληνικής Δημοκρατίας σε θέματα περιβάλλοντος έχει εκδοθεί κατά το άρθρο 258 ΣΛΕΕ τουλάχιστον έξι (6) μήνες πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος ή κατά το άρθρο 260 ΣΛΕΕ οποτεδήποτε, η διαδικασία που περιγράφεται στην παράγραφο 2 του παρόντος ολοκληρώνεται εντός τριάντα (30) ημερών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, ενώ η διαδικασία της παραγράφου 3 του παρόντος εντός σαράντα πέντε (45) ημερών από την έναρξη ισχύος του παρόντος.

5. Οι κατά τόπον αρμόδιοι Γενικοί Γραμματείς της Αποκεντρωμένης Διοίκησης εποπτεύουν τους εμπλεκόμενους Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού για την εντός χρονοδιαγράμματος υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης. Σε περίπτωση άρνησης ή τεκμηριωμένης αδυναμίας οποιουδήποτε από τους αρμόδιους Ο.Τ.Α. να υλοποιήσει Σχέδιο Δράσης, ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης δύναται να αναθέσει τις σχετικές ενέργειες σε άλλο φορέα, δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, με την τήρηση των όρων της κείμενης νομοθεσίας.

6. α) Με την επιφύλαξη των διατάξεων του Διεθνούς και Ναυτιλιακού Κώδικα Επικινδύνων Ειδών Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού (IMDG-IMO CODE), όπως εκάστοτε ισχύει, κατά παρέκκλιση από κάθε άλλη διάταξη, επιτρέπεται να μεταφέρονται σύμμεικτα αστικά στερεά απόβλητα (ΑΣΑ) σε φορτηγά (Φ/Γ) και φορτηγά-οχηματαγωγά (Φ/Γ-Ο/Γ) πλοία σε τακτικά δρομολόγια, σε δρομολόγια ειδικής ή ολικής ναύλωσης και σε ειδικά δρομολόγια με επιβατηγά-οχηματαγωγά (Ε/Γ-Ο/Γ) άνευ επιβατών που συνδέουν τις εξυπηρετούμενες περιοχές αποστολής και παραλαβής των αποβλήτων, σε ανοιχτό και κλειστό χώρο οχημάτων. Η πόρτα της καρότσας θα είναι ασφαλώς κλειστή και απαγορεύεται η φόρτωση φορτίων επ' αυτής. Για τη μεταφορά των σύμμεικτων ΑΣΑ απαιτείται μονάδα κλειστού τύπου σύμφωνα με την παράγραφο 13 του άρθρου 1 του π.δ. 405/1996. Ως μονάδα κλειστού τύπου νοείται και το απορριμματοφόρο κλειστού τύπου.

β) Με την επιφύλαξη των διατάξεων του Διεθνούς και Ναυτιλιακού Κώδικα Επικινδύνων Ειδών Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού (IMDG-IMO CODE), όπως εκάστοτε ισχύει, κατά παρέκκλιση από κάθε άλλη διάταξη, επιτρέπεται η φόρτωση, εκφόρτωση και η θαλάσσια μεταφορά των χωριστά συλλεγμένων ρευμάτων αποβλήτων που εμπίπτουν στην εναλλακτική διαχείριση του ν. 2939/2001, με επιβατηγά-οχηματαγωγά (Ε/Γ-Ο/Γ), φορτηγά (Φ/Γ) και φορτηγά-οχηματαγωγά (Φ/Γ-Ο/Γ) πλοία σε τακτικά δρομολόγια, σε δρομολόγια ειδικής ή ολικής ναύλωσης και σε ειδικά δρομολόγια άνευ επιβατών που συνδέουν τις εξυπηρετούμενες περιοχές αποστολής και παραλαβής των αποβλήτων, σε ανοιχτό και κλειστό χώρο οχημάτων, με την προϋπόθεση ότι το φορτίο είναι σε κατάλληλη συσκευασία.

γ) Η δαπάνη της θαλάσσιας μεταφοράς αποβλήτων βαρύνει τους αντίστοιχους φορείς αποστολής των αποβλήτων. Για τα ρεύματα αποβλήτων που εμπίπτουν στην εναλλακτική διαχείριση του ν. 2939/2001, ως φορείς αποστολής νοούνται τα αρμόδια ΣΕΔ.

Αποκλίσεις σχετικές με την επιχορήγηση θαλάσσιων γραμμών μεταφοράς αποβλήτων είναι επιτρεπτές, σύμφωνα με το ειδικό καθεστώς που απολαμβάνουν οι λιγότερο ευνοημένες νησιωτικές περιοχές, σύμφωνα με τις συνταγματικές προβλέψεις και κατά το άρθρο 107 παράγραφοι 3α και γ' της Συνθήκης της Ε.Ε..

δ) Η οργάνωση της θαλάσσιας μεταφοράς αποβλήτων από το φορέα αποστολής των αποβλήτων λαμβάνει υπόψη τις υφιστάμενες υποδομές των λιμένων φόρτωσης και εκφόρτωσης, τις δυνατότητες των πλοίων που καταπλέουν στους λιμένες φόρτωσης και εκφόρτωσης.

ε) Η θαλάσσια μεταφορά αποβλήτων υπόκειται σε περιοδικές επιθεωρήσεις από τις αρμόδιες ελεγκτικές αρχές, σύμφωνα με όσα ειδικότερα ορίζονται στο ν. 1650/ 1986, όπως τροποποιήθηκε με το ν. 3010/2003 (Α' 91) και το ν. 4014/2011 (Α' 209). Στα πλοία μεταφοράς των αποβλήτων εφαρμόζονται απαιτούμενες επιθεωρήσεις και έλεγχοι της κείμενης νομοθεσίας.

στ) Σε περίπτωση πρόκλησης ρύπανσης της θάλασσας με απόβλητα ή πιθανού κινδύνου πρόκλησης αυτής, εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 743/1977 (Α' 319), όπως κωδικοποιήθηκε με το π.δ. 55/1998 (Α' 58) και ισχύει κάθε φορά. Στους υπεύθυνους πρόκλησης ρύπανσης επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται από τα άρθρα 13 και 14 του εν λόγω νόμου. Οι ως άνω κυρώσεις επιβάλλονται ανεξάρτητα από την επιβολή άλλων κυρώσεων που προβλέπονται σε άλλες ειδικότερες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.

ζ) Με την επιφύλαξη των διατάξεων του Διεθνούς και Ναυτιλιακού Κώδικα Επικινδύνων Ειδών Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού (IMDG-IMO CODE), κατά παρέκκλιση από κάθε άλλη διάταξη, επιτρέπεται η θαλάσσια μεταφορά Αστικών Στερεών Αποβλήτων (κωδικός EKA 20 03 01) με επιβατηγά - οχηματαγωγά (Ε/Γ- Ο/Γ) πλοία σε τακτικά δρομολόγια, με τις ακόλουθες σωρευτικά προϋποθέσεις:

αα) η θαλάσσια μεταφορά να προβλέπεται στο οικείο Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) ή να γίνεται προς το σκοπό της άμεσης παύσης της λειτουργίας των χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης αποβλήτων σύμφωνα με το άρθρο 158 του ν. 4389/2016 (Α' 94) κατά παρέκκλιση των υφιστάμενων και εγκεκριμένων ΠΕΣΔΑ, ή εφόσον προβλέπεται στο Σχέδιο Δράσης του άρθρου 84 του ν. 4316/2014 (Α' 270),

ββ) τα πλοία να εκτελούν πλόες εσωτερικού μεταξύ των εξυπηρετούμενων περιοχών αποστολής και παραλαβής των αποβλήτων και υπό την προϋπόθεση ότι τα απόβλητα αυτά μεταφέρονται σε ανοικτό ή κλειστό χώρο οχημάτων εντός μονάδων κλειστού τύπου, όπως ορίζονται στην παρ. 13 του άρθρου 1 του π.δ. 405/1996 (Α'272), οι οποίες δεν ξεπερνούν σε αριθμό τις δυο (2) ανά διαδρομή πλου. Για τις μονάδες αυτές, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και τα απορριμματοφόρα οχήματα κλειστού τύπου, πρέπει να πληρούνται σωρευτικά οι παρακάτω προϋποθέσεις:

ααα) το σύνολο της μεταφορικής τους ικανότητας να μην ξεπερνά τα πενήντα (50) κυβικά μέτρα,

βββ) να είναι στεγανές και το υλικό κατασκευής τους να είναι κατάλληλο για μεταφορά αποβλήτων,

γγγ) εφόσον φέρουν εξαεριστικά, στα άκρα των σωληνώσεων αυτών να διατίθενται φλογοπαγίδες και φίλτρα οσμών του εκλυόμενου βιοαερίου,

δδδ) εφόσον φέρουν ανοίγματα για επιθεώρηση και δειγματοληψία, αυτά να στεγανοποιούνται πλήρως για την αποφυγή έκλυσης αερίων ή έκχυσης στραγγισμάτων,

εεε) να αναγράφεται επί αυτών σε εύκολα ορατό σημείο καθαρά η λέξη «ΑΣΤΙΚΑ ΣΤΕΡΕΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ» στις κάθετες και οριζόντιες επιφάνειές τους,

στστστ) η φόρτωσή τους να γίνεται μετά την επιβίβαση των επιβατών και η εκφόρτωσή τους να προηγείται της αποβίβασης των επιβατών και

ζζζ) να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την ασφαλή στοιβασία τους σε θέσεις όπου, αφενός ελαχιστοποιείται η όχληση των επιβατών και αφετέρου διατίθενται άμεσα επαρκή και κατάλληλα μέσα πυρόσβεσης.

6. Ν. 4368/2016

Άρθρο 16

Συμμόρφωση των δήμων και περιφερειών προς αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1. Σε περίπτωση έκδοσης απόφασης του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε βάρος της Ελληνικής Δημοκρατίας, λόγω παράνομης πράξης ή παράλειψης οφειλόμενης ενέργειας οργάνου δήμου ή περιφέρειας, ο οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης οφείλει, αμελλητί, να συμμορφωθεί πλήρως με το περιεχόμενο και το διατακτικό, αντιστοίχως της παραπάνω απόφασης, τεχνικές δε υπηρεσίες δήμων που παρέχουν διοικητική υποστήριξη στον υπόχρεο Δήμο σύμφωνα με το άρθρο 95 του ν. 3852/2010, όπως ισχύει, συμπεριλαμβανομένων και των αρμοδιοτήτων διοίκησης των συμβάσεων κατά την κείμενη νομοθεσία (όπως της Διευθύνουσας Υπηρεσίας), οφείλουν υποχρεωτικώς να προβαίνουν σε κάθε ενέργεια και να εκδίδουν κάθε πράξη για όλα τα θέματα της αρμοδιότητάς τους και πέρα των αναφερόμενων στο άρθρο 94 του ν. 3852/2010, όπως ισχύει, που είναι απαραίτητες για τη συμμόρφωση της Ελληνικής Δημοκρατίας. Εάν ο Ο.Τ.Α. για οποιονδήποτε λόγο δεν συμμορφώνεται, ο Ελεγκτής Νομιμότητας ή μέχρι την έναρξη λειτουργίας της υπηρεσίας του Ελεγκτή Νομιμότητας ο ασκών χρέη Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή ο Συντονιστής τον καλεί, εγγράφως, να συμμορφωθεί εντός ορισμένης προθεσμίας η οποία σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει τους τρεις μήνες, αφού ο Ο.Τ.Α. έλαβε γνώση της σχετικής κλήσης, η μη έκδοση δε των απαιτούμενων για τη συμμόρφωση διοικητικών πράξεων από υπαλλήλους, περιφερειάρχες, αντιπεριφερειάρχες, περιφερειακούς συμβούλους, δημάρχους, δημοτικούς συμβούλους, συμβούλους τοπικών ή δημοτικών κοινοτήτων και εκπροσώπους τοπικών κοινοτήτων, καθώς και η μη σύμπραξή τους σε αυτές ή σε ενέργειες που κρίνονται απαραίτητες για το σκοπό της συμμόρφωσης, αποτελεί πειθαρχικό παράπτωμα κατά την έννοια των άρθρων 233 του ν. 3852/2010, όπως ισχύει, και 107 του ν. 3528/2007, όπως ισχύει.

2. Σε περίπτωση καταδίκης της Ελληνικής Δημοκρατίας λόγω παραβίασης του ενωσιακού δικαίου, εξαιτίας παράνομης πράξης ή παράλειψης οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης, παρακρατείται το ισόποσο του προστίμου από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους που εγγράφονται κατ' έτος στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης για τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης παρακρατείται το ανωτέρω ποσό από τον οικείο Ο.Τ.Α..

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ' ΘΕΣΜΟΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ**1. Ν. 3463/2006****Άρθρο 214****Συμμετοχή στις τοπικές υποθέσεις**

1. Οι δημοτικές και κοινοτικές αρχές προωθούν τη λαϊκή συμμετοχή στις τοπικές υποθέσεις, την ευαισθητοποίηση και οργάνωση των δημοτών και κατοίκων για την έρευνα, τον εντοπισμό, την καταγραφή και την επίλυση των τοπικών προβλημάτων και αναγκών των κατοίκων των τοπικών ή δημοτικών διαμερισμάτων και μεμονωμένων συνοικιών κάθε Δήμου ή Κοινότητας.
2. Οι δημοτικές και κοινοτικές αρχές διασφαλίζουν το δικαίωμα πρόσβασης όλων των δημοτών και κατοίκων, χωρίς διάκριση, στη χρήση των υπηρεσιών που παρέχουν, ανεξαρτήτως εθνικότητας, θρησκείας, φύλου, γλώσσας, φυλετικής ή κοινωνικής ομάδας στην οποία ανήκουν. Διασφαλίζουν επίσης την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης των δημοτών και κατοίκων στην πληροφόρηση και μεριμνούν για τη διαρκή βελτίωση της διαφάνειας της δράσης τους και την ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής. Διαβουλεύονται με τους κατοίκους των περιοχών τους, τους συλλογικούς κοινωνικούς φορείς και τις ενδιαφερόμενες ομάδες πληθυσμού τόσο κατά την προεργασία εκπόνησης των προγραμμάτων δράσης και των κανονιστικών πράξεων, όσο και κατά τη λήψη αποφάσεων γενικού ενδιαφέροντος.
3. Ειδικότερα, με ευθύνη των αρμόδιων οργάνων σε κάθε Δήμο και Κοινότητα μπορεί να:
  - α. καταρτίζεται Χάρτα, στην οποία καταγράφεται το πλαίσιο των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των δημοτών και των κατοίκων με ειδικές προβλέψεις για τους νέους και τους πολίτες που αντιμετωπίζουν ειδικά προβλήματα.
  - β. καταρτίζεται οδηγός του δημότη, στον οποίο περιγράφονται η διαδικασία, οι όροι και οι προϋποθέσεις παροχής των υπηρεσιών τους και
  - γ. αξιοποιείται η Κοινωνία της Πληροφορίας, ο θεσμός της Κοινωνικής Εργασίας και οι αρχές του εθελοντισμού.

Άρθρο 215**Αναφορές και προτάσεις Πληροφόρηση δημοτών και κατοίκων**

1. Οι δημότες και οι κάτοικοι συμμετέχουν ενεργά στην προαγωγή των τοπικών υποθέσεων και στις δραστηριότητες του Δήμου ή της Κοινότητας.
2. Οι δημότες και οι κάτοικοι μπορούν να καταθέτουν ατομικά ή συλλογικά στο Δήμο ή την Κοινότητα, στα τοπικά ή δημοτικά διαμερίσματα και στα νομικά τους πρόσωπα δημοσίου δικαίου αναφορές και ερωτήσεις, για την ενημέρωσή τους επί αποφάσεων που τους ενδιαφέρουν. Την ίδια δυνατότητα έχουν και ενώσεις προσώπων κάθε μορφής για ζητήματα γενικότερου τοπικού ενδιαφέροντος. Το αρμόδιο όργανο οφείλει να απαντά στις ανωτέρω αναφορές και ερωτήσεις, εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών.
3. Οι δημότες και οι κάτοικοι μπορούν επίσης να καταθέτουν προτάσεις για την επίλυση διαφόρων ζητημάτων αρμοδιότητας του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου ή του συμβουλίου του τοπικού ή δημοτικού διαμερίσματος. Οι προτάσεις συζητούνται υποχρεωτικά στο οικείο συμβούλιο, εφόσον έχουν κατατεθεί από τουλάχιστον είκοσι πέντε (25) άτομα και ενημερώνονται οι ενδιαφερόμενοι για τη σχετική απόφαση που λαμβάνεται.
4. Το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο ή το συμβούλιο του δημοτικού ή τοπικού διαμερίσματος μπορεί με απόφασή του να καθορίζει τον τρόπο και τις διαδικασίες, με τις οποίες θα εξασφαλίζεται στους δημότες πλήρης πληροφόρηση για τα κάθε είδους προβλήματα της περιφέρειάς του, καθώς και για τη δραστηριότητα του οικείου συμβουλίου και των αρμόδιων οργάνων του Δήμου ή της Κοινότητας, αναφορικά με την αντιμετώπιση και λύση των προβλημάτων αυτών.

Άρθρο 217

Απολογισμός πεπραγμένων Δημοτικής Αρχής

1. Κάθε χρόνο γίνεται ο απολογισμός πεπραγμένων της δημοτικής αρχής, σε ειδική δημόσια συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου, σε ό,τι αφορά την οικονομική κατάσταση, τη διοίκηση του Δήμου και την εφαρμογή του προγράμματος δημοτικής δράσης.
2. Η ειδική δημόσια συνεδρίαση του Δημοτικού Συμβουλίου γίνεται μέχρι το τέλος Ιουνίου και ανακοινώνεται πριν από δεκαπέντε (15), τουλάχιστον, ημέρες με κάθε πρόσφορο μέσο. Σε αυτή καλούνται οι κάτοικοι, καθώς και οι συνδικαλιστικοί, επιστημονικοί και κοινωνικοί φορείς του Δήμου. Σε Δήμους άνω των 50.000 κατοίκων και σε Δήμους πρωτεύουσών νομών η ειδική δημόσια συνεδρίαση του Δημοτικού Συμβουλίου πραγματοποιείται μέχρι την 31η Ιανουαρίου του επόμενου έτους και καλούνται, μόνον, οι θεσμοθετημένοι συλλογικοί φορείς της πόλεως, όπως, επιστημονικοί, εμπορικοί, συνδικαλιστικοί και κοινωνικοί, για την ευρύτερη, δυνατή, εκπροσώπηση των κατοίκων.
3. Το δημοτικό συμβούλιο επιλέγει τον προσφορότερο χώρο για τη διεξαγωγή της ανωτέρω συνεδρίασης.
4. Κατά την ειδική δημόσια συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου τοποθετούνται όλες οι δημοτικές παρατάξεις και μπορούν να πάρουν το λόγο τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου και τα μέλη των συμβουλίων των δημοτικών και τοπικών διαμερισμάτων.
5. Κάθε φορέας, δημότης, κάτοικος ή φορολογούμενος από το Δήμο έχει δικαίωμα να διατυπώσει παρατηρήσεις σχετικές με τον απολογισμό στη συνεδρίαση αυτή.
6. Σε περίπτωση που το χρονικό διάστημα που προβλέπει το παρόν άρθρο παρέλθει χωρίς να κινηθούν οι διαδικασίες για την πραγματοποίηση της ειδικής δημόσιας συνεδρίασης απολογισμού, μπορούν οι δημοτικές παρατάξεις ή οι δημοτικοί σύμβουλοι να προκαλέσουν τη συνεδρίαση αυτή σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 95.

Άρθρο 218

Απολογισμός Κοινοτικής Αρχής

Οι διατάξεις του προηγούμενου άρθρου εφαρμόζονται αναλόγως και στις Κοινότητες της Χώρας.

2. Ν. 3443/2006

Άρθρο 1

Σκοπός

1. Για την ενίσχυση της συμμετοχής των νέων στη διαχείριση τοπικών υποθέσεων, που ανταποκρίνονται στα ενδιαφέροντά τους, σε κάθε δήμο και κοινότητα της Χώρας συγκροτούνται αντίστοιχα Δημοτικά και Κοινοτικά Συμβούλια Νέων (Τοπικά Συμβούλια Νέων).
2. Έργο των Τοπικών Συμβουλίων Νέων είναι ο εντοπισμός, η ανάδειξη και η παρακολούθηση των αναγκών και των προβλημάτων της νεολαίας σε τοπικό επίπεδο, η ανάληψη, σε συνεργασία με τον οικείο Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης, πρωτοβουλιών και δραστηριοτήτων για την πλήρη και ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας των νέων, η μέριμνα για τη λήψη μέτρων με σκοπό την ενεργό και αποτελεσματική συμμετοχή των νέων στην τοπική κοινωνία και η ανάπτυξη σχέσεων συνεργασίας με αντίστοιχα Τοπικά Συμβούλια Νέων σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Άρθρο 2

Συγκρότηση

1. Για την εκπλήρωση του ανωτέρω σκοπού, δημιουργείται και τηρείται, με ευθύνη του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, μητρώο νέων, στο οποίο εγγράφονται, μετά από

αίτησή τους, νέοι ηλικίας από 15 έως 28 ετών, που είναι εγγεγραμμένοι στο δημοτολόγιο του οικείου δήμου ή κοινότητας. Οι εγγεγραμμένοι στο μητρώο νέων διαγράφονται αυτοδικαίως μετά τη συμπλήρωση του 28ου έτους της ηλικίας τους, εκτός εάν έχουν εκλεγεί στο Συμβούλιο του άρθρου 5 του παρόντος, οπότε διατηρούν την ιδιότητά τους μέχρι τη λήξη της θητείας τους.

2. Τα Δημοτικά ή Κοινοτικά Συμβούλια Νέων συγκροτούνται με απόφαση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, μετά τις πρώτες εκλογές για την ανάδειξη των Συμβουλίων τους, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 αυτού του νόμου. Με την ίδια απόφαση συγκαλείται σε πρώτη συνεδρίαση και το εκλεγμένο Συμβούλιο.

Άρθρο 3

Όργανα

Όργανα των Τοπικών Συμβουλίων Νέων είναι η Συνέλευση, το Συμβούλιο και ο Πρόεδρος του Συμβουλίου.

Άρθρο 4

Συνέλευση

1. Η Συνέλευση των Δημοτικών ή Κοινοτικών Συμβουλίων Νέων απαρτίζεται από το σύνολο των εγγεγραμμένων στα οικεία μητρώα νέων του δήμου ή της κοινότητας.
2. Η Συνέλευση είναι αρμόδια για τη χάραξη κατευθυντήριων γραμμών και πολιτικών ως προς τη δράση των αντίστοιχων Συμβουλίων Νέων.
3. Η Συνέλευση συγκαλείται υποχρεωτικά τουλάχιστον μία φορά το χρόνο, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου του οικείου Συμβουλίου.
4. Η Συνέλευση συγκαλείται εκτάκτως, αν προκύψει σοβαρό θέμα με απόφαση του Συμβουλίου. Αν μέλος του Συμβουλίου ζητήσει τη σύγκληση έκτακτης Συνέλευσης και το Συμβούλιο αρνηθεί την πραγματοποίησή της, συγκαλείται έκτακτη Συνέλευση με την υποβολή αιτήματος υπογεγραμμένου από το 1/3 των μελών της Συνέλευσης. Στην περίπτωση αυτή η Συνέλευση συνέρχεται ύστερα από πρόσκληση εκείνων που υπέβαλαν το σχετικό αίτημα και αποφασίζει για τα θέματα, για τα οποία ζητήθηκε η σύγκλησή της.
5. Οι συνεδριάσεις της Συνέλευσης είναι δημόσιες. Ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας ή εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπός τους συμμετέχει, χωρίς δικαίωμα ψήφου, στις συνεδριάσεις της Συνέλευσης, στις οποίες καλείται υποχρεωτικά προκειμένου να εκφράσει γνώμη για όλα τα θέματα που συζητούνται σε αυτή.

Άρθρο 5

Συμβούλιο

1. Το Συμβούλιο των Δημοτικών ή Κοινοτικών Συμβουλίων Νέων είναι: α) Πενταμελές, σε δήμους ή κοινότητες έως είκοσι χιλιάδες κατοίκους, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή. β) Επταμελές, σε δήμους ή κοινότητες με είκοσι χιλιάδες έναν έως πενήντα χιλιάδες κατοίκους, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή. γ) Εννεαμελές, σε δήμους ή κοινότητες με πενήντα χιλιάδες έναν έως εκατό χιλιάδες κατοίκους, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή. δ) Ενδεκαμελές, σε δήμους ή κοινότητες άνω των εκατό χιλιάδων κατοίκων, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή.
2. Το Συμβούλιο έχει την ευθύνη για την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών και πολιτικών που χαράσσει η Συνέλευση.
3. Το Συμβούλιο συνεδριάζει τουλάχιστον μία φορά το μήνα, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου του.
4. Στην πρώτη συνεδρίαση του Συμβουλίου εκλέγονται με μυστική ψηφοφορία ο Πρόεδρος, ο Αναπληρωτής Πρόεδρος, ο Γραμματέας και ο Ταμίας. Η θητεία των μελών του Συμβουλίου λήγει με την ανάδειξη των μελών του νέου Συμβουλίου.

5. Οι ιδιότητες δημάρχου, προέδρου κοινότητας, νομάρχη, προέδρου συμβουλίου δημοτικού διαμερίσματος και προέδρου ή μέλους δημοτικού ή κοινοτικού ή νομαρχιακού συμβουλίου ή συμβουλίου δημοτικού διαμερίσματος είναι ασυμβίβαστες με την ιδιότητα μέλους του Συμβουλίου.
6. Στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου τηρούνται πρακτικά με ευθύνη του Προέδρου και του Γραμματέα του. Αντίγραφο των πρακτικών κάθε συνεδριάσεως του Συμβουλίου κοινοποιείται με ευθύνη των ανωτέρω στο οικείο δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο.
7. Το Συμβούλιο μπορεί να συνιστά επιτροπές για την επεξεργασία ζητημάτων που αφορούν τους νέους της περιοχής του.

Άρθρο 5Α

Τοπικά Συμβούλια Νέων σε Δήμους που διαιρούνται σε δημοτικά διαμερίσματα

Στους Δήμους που διαιρούνται σε δημοτικά διαμερίσματα είναι δυνατή, κατόπιν αποφάσεως του Δημοτικού Συμβουλίου, η συγκρότηση Τοπικών Συμβουλίων Νέων και σε κάθεδημοτικό διαμέρισμα, κατ' ανάλογη εφαρ-μογή των διατάξεων του νόμου αυτού. Στους Δήμους αυτούς αντί των Συνελεύσεων των οικείων Δημοτικών Συμβουλίων Νέωνσυγκροτούνται Συνελεύσεις Συμβου-λίων Νέων των Δημοτικών Διαμερισμάτων, οι οποίες απαρτίζονται από το σύνολο των εγγεγραμμένων στα οικεία μητρώα νέων κάθε δημοτικούδιαμερίσματος. Κατά παρέκκλιση των παραγράφων 1 και 4 του άρθρου 5 του νόμου αυτού, οι Πρόεδροι, οι Αναπληρωτές Πρόεδροι και οι Γραμματείς των Συμβουλίων Νέων των Δημοτικών Διαμερισμάτων των Δήμων αυτών απαρτί-ζουν τα Συμβούλια των οικείων Δημοτικών Συμβουλίων Νέων.

Άρθρο 6

Εκλογές

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης προκηρύσσονται εκλογές για την ανάδειξη Συμβουλίων των Δημοτικών ή Κοινοτικών Συμβουλίων Νέων. Οι εκλογές προκηρύσσονται εντός του πρώτου και του τρίτου έτους κάθε δημοτικής ή κοινοτικής περιόδου και διενεργούνται εντός μηνός από την ημερομηνία δημοσίευσης της σχετικής προκήρυξης σε όλους τους δήμους και τις κοινότητες της Χώρας. Την ευθύνη για την ομαλή οργάνωση και διεξαγωγή των εκλογών έχει το οικείο δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο.
2. Οι εκλογές διενεργούνται με άμεση και μυστική ψηφοφορία με ενιαία ψηφοδέλτια. Δικαίωμα να εκλέγουν και να εκλέγονται στα Συμβούλια των Δημοτικών ή Κοινοτικών Συμβουλίων Νέων έχουν μόνο οι εγγεγραμμένοι στα οικεία μητρώα νέων μέχρι την ημερομηνία δημοσίευσης της σχετικής προκήρυξης των εκλογών. Από την ημερομηνία αυτή και μέχρι την ανάδειξη του Συμβουλίου δεν επιτρέπονται εγγραφές στα οικεία μητρώα νέων.
3. Με την κοινή υπουργική απόφαση της παραγράφου 1 ρυθμίζονται τόσο το ζήτημα της πρώτης εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος όσο και ειδικότερα θέματα που αφορούν τη διαδικασία διεξαγωγής των εκλογών και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

Άρθρο 7

Πρόεδρος

1. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου εκπροσωπεί το αντίστοιχο Συμβούλιο Νέων και φροντίζει για την ομαλή λειτουργία του.
2. Ο Πρόεδρος του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου Νέων συμμετέχει στις συνεδριάσεις του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, στις οποίες καλείται υποχρεωτικά και έχει δικαίωμα να εκφράζει γνώμη για θέματα σχετικά με τα ενδιαφέροντα των νέων της περιοχής του.

Άρθρο 8

Χρηματοδότηση-Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομίας και Οικονομικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, καθορίζεται η επιχορήγηση των οικείων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης για τη χρηματοδότηση αποκλειστικά των δράσεων και δραστηριοτήτων των Τοπικών Συμβουλίων Νέων που αναπτύσσονται για την επίτευξη των σκοπών τους. Οι σχετικές πιστώσεις εγγράφονται σε ειδικό Κωδικό Αριθμό Εξόδου του προϋπολογισμού των οικείων δήμων ή κοινοτήτων, η επιχορήγηση των οποίων βαρύνει ισομερώς τους προϋπολογισμούς των Υπουργείων Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.
2. Με όμοια απόφαση καθορίζονται ο τρόπος ανάδειξης και συγκρότησης των οργάνων των Τοπικών Συμβουλίων Νέων, οι αρμοδιότητες και η λειτουργία τους, η οικονομική διοίκηση και ο οικονομικός έλεγχος, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του νόμου αυτού.
3. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών προβλέπεται η σύσταση και συγκρότηση Νομαρχιακών Συμβουλίων Νέων κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του νόμου αυτού. Με το ίδιο προεδρικό διάταγμα προβλέπεται η εκπροσώπηση των Δημοτικών, Κοινοτικών και Νομαρχιακών Συμβουλίων Νέων σε πανελλήνιο επίπεδο από την Εθνική Επιτροπή Τοπικών Συμβουλίων Νέων, καθώς και η ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων ή θεμάτων με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ- ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ****1. Ν. 3463/2006****Άρθρο 222****Συμβάσεις διαδημοτικής συνεργασίας**

1. Δήμοι και Κοινότητες του ίδιου νομού ή όμοροι Δήμοι και Κοινότητες μπορούν να συνάπτουν μεταξύ τους συμβάσεις, με τις οποίες αναλαμβάνουν την άσκηση αρμοδιότητας για λογαριασμό τους ή την υποστήριξη της άσκησής της. Στις συμβάσεις αυτές μπορεί να συμμετέχει και νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου του αναλαμβάνοντος την αρμοδιότητα Δήμου ή Κοινότητας ή Σύνδεσμος. Οι συμβάσεις αυτές καλούνται «συμβάσεις διαδημοτικής συνεργασίας».
2. Στις συμβάσεις διαδημοτικής συνεργασίας ορίζεται, ιδίως, ο τρόπος άσκησης της ανατιθέμενης αρμοδιότητας ή υποστήριξης της άσκησής της και οι υποχρεώσεις των συμβαλλόμενων μερών, και ειδικότερα:
  - α) Ο σκοπός και η διάρκεια της σύμβασης.
  - β) Η διάθεση του προσωπικού των συμβαλλόμενων ή η σύσταση πρόσθετων θέσεων προσωπικού ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.) του αναλαμβάνοντος την άσκηση της αρμοδιότητας φορέα, με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 5 και 6 του π.δ. 164/2004 (ΦΕΚ 134 Α΄).
  - γ) Η διάθεση μηχανολογικού εξοπλισμού, οχημάτων και άλλων τεχνικών μέσων ή ακινήτων και εγκαταστάσεων για την εξυπηρέτηση του σκοπού της σύμβασης.
  - δ) Τα ποσά χρηματοδότησης των επενδυτικών και των λειτουργικών δαπανών για την εφαρμογή της σύμβασης. Τα έσοδα αυτά μπορούν να προέρχονται από τέλη, δικαιώματα και εισφορές, τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (Κ.Α.Π.), τη Συλλογική Απόφαση Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Σ.Α.Τ.Α.) ή τα Αναπτυξιακά Προγράμματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
  - ε) Το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής της σύμβασης.
  - στ) Το όργανο παρακολούθησης της εφαρμογής της σύμβασης.
3. Οι προβλεπόμενες στη σύμβαση δαπάνες εγγράφονται ως υποχρεωτικές στους προϋπολογισμούς των συμβαλλόμενων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και αποδίδονται στον αναλαμβάνοντα την αρμοδιότητα φορέα.
4. Τα χρησιμοποιούμενα τεχνικά μέσα και εγκαταστάσεις μπορεί να φέρουν ως διακριτικό τον τίτλο «Διαδημοτική Συνεργασία .....» που συμπληρώνεται με τα ονόματα των συμβαλλόμενων φορέων ή με άλλο όνομα δηλωτικό της γεωγραφικής ενότητας των φορέων αυτών.
5. Οι αποφάσεις των οικείων συμβουλίων για την έγκριση συμβάσεων διαδημοτικής συνεργασίας λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών εκάστου.
6. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης μπορεί να ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 223**Συμβάσεις Συνεργασίας Φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης**

1. Δήμοι, Κοινότητες, Σύνδεσμοι, Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού μπορούν να συνάπτουν μεταξύ τους συμβάσεις για την εκτέλεση έργων, προμηθειών και υπηρεσιών. Αντικείμενα των συμβάσεων μπορεί να είναι και η βεβαίωση και είσπραξη τελών, δικαιωμάτων, εισφορών και προστίμων.
2. Οι συμβαλλόμενοι φορείς μπορεί να χρηματοδοτούνται για την εκτέλεση των συμβάσεων και από τον Κρατικό Προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημόσιων επενδύσεων ή τους προϋπολογισμούς άλλων φορέων του δημόσιου τομέα.

3. Οι όροι και οι προϋποθέσεις της σύμβασης καθορίζονται με αποφάσεις των οικείων συμβουλίων, οι οποίες λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών.

4. Δήμοι, Κοινότητες, σύνδεσμοι και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αυτών μπορούν να αναθέτουν με τη διενέργεια διαγωνισμού σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου ή κοινοπραξίες την αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας τους, την εκτέλεση έργων, την παροχή υπηρεσιών προς τον αναθέτοντα φορέα ή προς τους δημότες και την εφαρμογή προγραμμάτων. Η ανάθεση του έργου ή της υπηρεσίας συνοδεύεται είτε με την καταβολή αμοιβής (δημόσια σύμβαση έργου ή υπηρεσίας) είτε με την παραχώρηση του δικαιώματος εκμετάλλευσης του έργου ή της υπηρεσίας είτε με το δικαίωμα εκμετάλλευσης του έργου ή της υπηρεσίας σε συνδυασμό με την καταβολή αμοιβής (παραχώρηση δημόσιου έργου ή δημόσιας υπηρεσίας).

Άρθρο 224

Συμπράξεις Δήμων και Κοινοτήτων με τον ιδιωτικό τομέα

Για την εκτέλεση έργων και την παροχή υπηρεσιών, οι Δήμοι και οι Κοινότητες μπορούν να συνάπτουν συμβάσεις με νομικά πρόσωπα του ιδιωτικού τομέα, σύμφωνα και με τους όρους και τη διαδικασία του ν. 3389/2005 (ΦΕΚ 232 Α'), όπως κάθε φορά ισχύει.

2. Ν. 3852/2010

Άρθρο 99

Συμβάσεις διαδημοτικής ή διαβαθμιδικής συνεργασίας

1. Δήμοι της ίδιας περιφέρειας ή όμοροι δήμοι μπορούν να συνάπτουν μεταξύ τους συμβάσεις, με τις οποίες αναλαμβάνουν την άσκηση αρμοδιότητας για λογαριασμό τους ή την υποστήριξη της άσκησης της. Στις συμβάσεις αυτές μπορεί να συμμετέχει και νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου του δήμου που αναλαμβάνει την αρμοδιότητα ή σύνδεσμος στον οποίον μετέχει ο δήμος που αναλαμβάνει την αρμοδιότητα. Οι συμβάσεις αυτές καλούνται «συμβάσεις διαδημοτικής συνεργασίας».

2. Δήμοι της ίδιας περιφέρειας και η οικεία περιφέρεια μπορούν να συνάπτουν μεταξύ τους συμβάσεις συνεργασίας, με τις οποίες αναλαμβάνουν την άσκηση αρμοδιότητας ή την υποστήριξη της άσκησης της, για λογαριασμό ενός ή περισσοτέρων των συμβαλλόμενων μερών. Στις συμβάσεις αυτές μπορεί να συμμετέχει και νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή σύνδεσμος στον οποίο μετέχει ο φορέας που αναλαμβάνει την αρμοδιότητα. Οι συμβάσεις αυτές καλούνται «συμβάσεις διαβαθμιδικής συνεργασίας».

3. Στις συμβάσεις των δύο προηγούμενων παραγράφων ορίζεται, ιδίως, ο τρόπος άσκησης της ανατιθέμενης αρμοδιότητας ή υποστήριξης της άσκησης της και οι υποχρεώσεις των συμβαλλόμενων μερών, και ειδικότερα:

α) Ο σκοπός και η διάρκεια της σύμβασης.

β) Η διάθεση του προσωπικού των συμβαλλομένων ή η σύσταση θέσεων προσωπικού ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.) του φορέα που αναλαμβάνει την άσκηση της αρμοδιότητας, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

γ) Η διάθεση μηχανολογικού εξοπλισμού, οχημάτων και άλλων τεχνικών μέσων ή ακινήτων και εγκαταστάσεων για την εξυπηρέτηση του σκοπού της σύμβασης.

δ) Τα ποσά χρηματοδότησης των επενδυτικών και των λειτουργικών δαπανών για την εφαρμογή της σύμβασης. Τα έσοδα αυτά μπορούν να προέρχονται από τέλη, δικαιώματα και εισφορές, τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (Κ.Α.Π.), τη Συλλογική Απόφαση Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Σ.Α.Τ.Α.) ή τα Αναπτυξιακά Προγράμματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

ε) Το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής της σύμβασης.

στ) Το όργανο παρακολούθησης της εφαρμογής της σύμβασης.

4. Οι προβλεπόμενες στη σύμβαση δαπάνες εγγράφονται ως υποχρεωτικές στους προϋπολογισμούς των συμβαλλόμενων φορέων και αποδίδονται στον αναλαμβάνοντα την αρμοδιότητα φορέα.
5. Τα χρησιμοποιούμενα τεχνικά μέσα και εγκαταστάσεις μπορεί να φέρουν ως διακριτικό τον τίτλο «Διαδημοτική Συνεργασία .....» ή «Διαβαθμιδική Συνεργασία.....», αντίστοιχα, που συμπληρώνεται με τα ονόματα των συμβαλλόμενων φορέων ή με άλλο όνομα δηλωτικό της γεωγραφικής ενότητας των φορέων αυτών.
6. Οι αποφάσεις των οικείων συμβουλίων για την έγκριση συμβάσεων διαδημοτικής ή διαβαθμιδικής συνεργασίας λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών εκάστου.
7. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης μπορεί να ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 206

Τρόπος άσκησης αρμοδιοτήτων

3. Οι μεγαλύτεροι σε πληθυσμό δήμοι των περιφερειακών ενότητων των περιφερειών του άρθρου 204 υποχρεούνται να παρέχουν πλήρη διοικητική υποστήριξη στους λοιπούς δήμους της περιφερειακής ενότητας, που δεν διαθέτουν την αναγκαία υλικοτεχνική υποδομή και το απαραίτητο προσωπικό για την άσκηση των αρμοδιοτήτων που μεταβιβάζονται σε αυτούς με τον παρόντα νόμο. Αποφασιστικές ή γνωμοδοτικές αρμοδιότητες, οι οποίες παρέχονται από την κείμενη νομοθεσία στα μονομελή ή συλλογικά αιρετά όργανα ασκούνται από τον οικείο δήμο. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης καθορίζεται ο μεγαλύτερος σε πληθυσμό δήμος της περιφερειακής ενότητας, μετά από προηγούμενη εισήγηση του εξυπηρετούμενου δήμου, που παρέχεται εντός μηνός αφότου ζητηθεί και ρυθμίζεται κάθε ειδικό, τεχνικό και λεπτομερειακό ζήτημα, το οποίο σχετίζεται με την άσκηση των αρμοδιοτήτων και την παροχή διοικητικής υποστήριξης.
4. Οι δήμοι του άρθρου 204 που αποκτούν το απαραίτητο προσωπικό και την αναγκαία υλικοτεχνική υποδομή για την άσκηση των πρόσθετων αρμοδιοτήτων που μεταβιβάζονται σε αυτούς με τον παρόντα νόμο υποβάλλουν σχετικό αίτημα εξαίρεσής τους από την εφαρμογή της παραγράφου 3 προς τον οικείο Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Το σχετικό αίτημα υποβάλλεται μετά από απόφαση που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του οικείου δημοτικού συμβουλίου. Ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, εφόσον διαπιστώσει την τήρηση της ανωτέρω διαδικασίας και το αιτιολογημένο του αιτήματος, εκδίδει σχετική διαπιστωτική απόφαση.
5. Νησιωτικοί δήμοι μπορούν να συνάπτουν συμβάσεις διαδημοτικής συνεργασίας, καθώς και συμβάσεις διαβαθμιδικής συνεργασίας, κατά την έννοια των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 99 του παρόντος, με δήμους άλλης περιφέρειας, καθώς και με περιφέρειες διάφορες εκείνων στις οποίες ανήκουν οι ίδιοι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ**1. Ν. 3463/2006****Άρθρο 225****Προγραμματικές συμβάσεις**

1. α. Για τη μελέτη και εκτέλεση έργων και προγραμμάτων ανάπτυξης μιας περιοχής, καθώς και για την παροχή υπηρεσιών κάθε είδους, οι Δήμοι και οι Κοινότητες, οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και τα Νομαρχιακά Διαμερίσματα των Ενιαίων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, οι Σύνδεσμοι Δήμων και Κοινοτήτων, οι Τ.Ε.Δ.Κ., η Ε.Ν.Α.Ε., η Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα οποία συνιστούν ή στα οποία συμμετέχουν οι προαναφερόμενοι οργανισμοί και φορείς, οι δημοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης και αποχέτευσης, τα δημοτικά και κοινοτικά ιδρύματα, καθώς και τα Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, περιλαμβανομένων και των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, μπορούν να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις με το Δημόσιο, μεταξύ τους ή και με φορείς του δημόσιου τομέα της παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/1982, μεμονωμένα ή από κοινού.

Στις προγραμματικές συμβάσεις, που μετέχει το Δημόσιο, μπορεί να εκπροσωπείται και από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, στην οποία εκτελείται η προγραμματική σύμβαση.

β. Στις προγραμματικές συμβάσεις επιτρέπεται και η συμμετοχή κοινωφελών δημοτικών και κοινοτικών επιχειρήσεων, αναπτυξιακών ανωνύμων εταιρειών, επιχειρήσεων Ο.Τ.Α. ειδικού σκοπού, Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ.) με οποιαδήποτε νομική μορφή και αν λειτουργούν, επιχειρήσεων των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, των Περιφερειακών Ταμείων Ανάπτυξης, επιμελητηρίων, επιστημονικών φορέων δημοσίου δικαίου, Ερευνητικών Πανεπιστημιακών Ινστιτούτων (ΕΠΙ), συνεταιρισμών, ενώσεων συνεταιρισμών και εργοδοτικών και εργατοϋπαλληλικών ενώσεων.

Με απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μπορεί να επιτρέπεται και η συμμετοχή τραπεζών και πιστωτικών ιδρυμάτων.

γ. Η σύναψη προγραμματικών συμβάσεων μεταξύ των φορέων της περίπτωσης α' και Κοινωφελών Ιδρυμάτων είναι δυνατή, μόνον, εφόσον αυτά διαθέτουν σχετική εμπειρία και το καταστατικό τους προβλέπει συνεργασία με τους φορείς αυτούς. Κατά την εκτέλεση των προγραμματικών συμβάσεων που συνάπτουν, θεωρούνται φορείς κατασκευής του έργου κατά την έννοια του άρθρου 3 του ν.1418/1984 (ΦΕΚ 23 Α'), και εκτελούν τις συμβάσεις αυτές με τα προβλεπόμενα στις περιπτώσεις ε', στ' και ζ' του ίδιου άρθρου όργανα και υπηρεσίες που συνιστούν με αποφάσεις των Διοικητικών τους Συμβουλίων.

2. α. Στις προγραμματικές συμβάσεις απαραίτητα ορίζονται το αντικείμενο της σύμβασης, ο σκοπός και το περιεχόμενο των μελετών, των έργων, των προγραμμάτων ή των υπηρεσιών, ο προϋπολογισμός τους, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των συμβαλλομένων, το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης της σύμβασης, οι πόροι από τους οποίους θα καλυφθούν οι αναλαμβανόμενες οικονομικές υποχρεώσεις και η διάρκεια της σύμβασης. Επίσης ορίζεται το όργανο παρακολούθησης της εφαρμογής της και οι αρμοδιότητές του, καθώς και ρήτρες σε βάρος του συμβαλλόμενου που παραβαίνει τους όρους της προγραμματικής σύμβασης.

β. Με την προγραμματική σύμβαση επίσης ορίζεται ο συμβαλλόμενος, στον οποίο μπορεί να ανατεθεί η διαχείριση, εκμετάλλευση και συντήρηση των έργων του προγράμματος μετά την ολοκλήρωσή του, εφόσον προβλέπεται αντίστοιχο στάδιο.

γ. Σε περίπτωση κατά την οποία συμβαλλόμενος σε προγραμματική σύμβαση αναθέσει σε τρίτον τη διαχείριση, εκμετάλλευση και συντήρηση των έργων αυτών, η ανάθεση γίνεται σύμφωνα με τη νομοθεσία που διέπει τον κατά τη σύμβαση υπόχρεο συμβαλλόμενο.

3. Οι συμβαλλόμενοι φορείς για την εκτέλεση των προγραμματικών συμβάσεων μπορεί να χρηματοδοτούνται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων μέσω προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή προγραμμάτων που

χρηματοδοτούνται αμιγώς από εθνικούς πόρους, τον Τακτικό Προϋπολογισμό ή άλλα εθνικά ή περιφερειακά προγράμματα, καθώς και από τους προϋπολογισμούς των συμβαλλόμενων φορέων. Είναι δυνατή η χρηματοδότηση των συμβαλλόμενων και από φορείς του δημόσιου τομέα που δεν μετέχουν στην προγραμματική σύμβαση.

4. Για την εκτέλεση των προγραμματικών συμβάσεων και στο πλαίσιο των συμφωνούμενων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλόμενων οργανισμών και φορέων, επιτρέπεται η απασχόληση προσωπικού του ενός συμβαλλόμενου στον άλλον, καθώς και η παραχώρηση της χρήσης ακινήτων, εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και μέσων.

5. Εφόσον τα προβλεπόμενα στην προγραμματική σύμβαση έργα, προγράμματα και υπηρεσίες είναι πολιτιστικού χαρακτήρα, όπως η ανάδειξη, προστασία και συντήρηση μνημείων, οι παρεμβάσεις σε διατηρητέα ή παραδοσιακά κτίρια και οικισμούς, η διάσωση και διάδοση στοιχείων του πολιτισμού, η ανέγερση και λειτουργία χώρων πολιτισμικών λειτουργιών, η υποστήριξη δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων που αφορούν την επιστήμη, τα γράμματα και τις τέχνες, συμμετέχει, ως συμβαλλόμενος, το Υπουργείο Πολιτισμού. Η προγραμματική σύμβαση καλείται «προγραμματική σύμβαση πολιτισμικής ανάπτυξης» και το δυνάμενο να επιβληθεί, κατά τις σχετικές διατάξεις, τέλος ανταποδοτικού χαρακτήρα, για τη χρηματοδότηση έργων, εργασιών, προγραμμάτων και υπηρεσιών της προγραμματικής σύμβασης, καλείται «Πολιτιστικό Τέλος».

Στις προγραμματικές συμβάσεις πολιτισμικής ανάπτυξης μπορούν να συμμετέχουν με αποκλειστικό σκοπό τη χρηματοδότηση και μη κερδοσκοπικά νομικά πρόσωπα, που επιδιώκουν, κατά το καταστατικό τους, πολιτιστικούς σκοπούς.

2. Ν. 3852/2010

Άρθρο 100

Προγραμματικές Συμβάσεις

1. α. Για τη μελέτη και εκτέλεση έργων και προγραμμάτων ανάπτυξης μιας περιοχής, καθώς και για την παροχή υπηρεσιών και την υλοποίηση προμηθειών κάθε είδους, οι δήμοι, οι περιφέρειες, οι σύνδεσμοι δήμων, τα δίκτυα δήμων και περιφερειών του άρθρου 101, οι περιφερειακές ενώσεις δήμων, η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και η Ένωση Περιφερειών, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου τα οποία συνιστούν ή στα οποία συμμετέχουν οι προαναφερόμενοι φορείς, καθώς και Ν.Π.Ι.Δ. στα οποία συμμετέχουν ή συνιστούν η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και η Ένωση Περιφερειών, οι δημοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης και αποχέτευσης, η Ένωση Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης Αποχέτευσης (Ε.Δ.Ε.Υ.Α.), οι επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. που ανήκουν στο δημόσιο τομέα σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/1982 όπως ισχύει, τα δημοτικά και περιφερειακά ιδρύματα, καθώς και κοινωφελή ιδρύματα και κληροδοτήματα και τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, στα οποία περιλαμβάνονται και τα τεχνολογικά εκπαιδευτικά ιδρύματα, μπορούν να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις με το Δημόσιο ή με την Εγνατία Οδό Α.Ε. ή με τη Μ.Ο.Δ. Α.Ε. ή με την Ε.Τ.Α.Δ. ή με το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ή μεταξύ τους ή και με νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή με τους φορείς των παραγράφων 1, 2, 3, 4 και 5 του άρθρου 12 του ν. 4412/2016 (Α' 147), μεμονωμένα ή από κοινού. Στις προγραμματικές συμβάσεις που μετέχει το Δημόσιο, μπορεί να εκπροσωπείται και από τον Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης στην οποία εκτελείται η προγραμματική σύμβαση. Οι ανωτέρω συμβάσεις υπόκεινται στον προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία. Αν ένας εκ των συμβαλλόμενων είναι το Δημόσιο ή εποπτευόμενος φορέας του, η προγραμματική σύμβαση δεν υπόκειται στον υποχρεωτικό έλεγχο νομιμότητας του άρθρου 225.

β. Στις προγραμματικές συμβάσεις επιτρέπεται και η συμμετοχή επιχειρήσεων των Ο.Τ.Α., σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ.) με οποιαδήποτε νομική μορφή και αν λειτουργούν, των Περιφερειακών Ταμείων Ανάπτυξης,

επιμελητηρίων, επιστημονικών φορέων δημοσίου δικαίου, Ερευνητικών Πανεπιστημιακών Ινστιτούτων (Ε.Π.Ι.), συνεταιρισμών, ενώσεων συνεταιρισμών και εργοδοτικών και εργατοϋπαλληλικών ενώσεων. Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης μπορεί να επιτρέπεται και η συμμετοχή τραπεζών και πιστωτικών ιδρυμάτων.

γ. Είναι επιτρεπτή η σύναψη προγραμματικών συμβάσεων μεταξύ των φορέων της περίπτωσης α' και κοινωφελών ιδρυμάτων, καθώς και κληροδοτημάτων που επιδιώκουν κοινωφελείς σκοπούς. Κατά την εκτέλεση των προγραμματικών συμβάσεων που συνάπτουν, θεωρούνται φορείς κατασκευής του έργου κατά την έννοια του άρθρου 3 του ν. 1418/1984 (ΦΕΚ 23 Α'), όπως ισχύει, και εκτελούν τις συμβάσεις αυτές με τα προβλεπόμενα στις περιπτώσεις ε', στ' και ζ' του ίδιου άρθρου όργανα και υπηρεσίες που συνιστούν με αποφάσεις των διοικητικών τους συμβουλίων.

δ. Σε νησιωτικούς δήμους είναι δυνατή η σύναψη προγραμματικών συμβάσεων με αντικείμενο δράσεις προστασίας του περιβάλλοντος και πολιτικής προστασίας μεταξύ των φορέων της περίπτωσης α' της παρ. 1 του άρθρου 100 του ν. 3852/2010 (Α' 87) και αστικών μη κερδοσκοπικών εταιρειών, εφόσον το μεγαλύτερο ποσοστό του εταιρικού κεφαλαίου τους κατέχει ένας από τους φορείς της περίπτωσης α' και, εάν πρόκειται για δράσεις πολιτικής προστασίας και δασοφυλάξης, κατόπιν σχετικής πιστοποίησής τους από την Πυροσβεστική Ακαδημία. Κατά την εκτέλεση των ως άνω προγραμματικών συμβάσεων οι ανωτέρω εταιρείες θεωρούνται φορείς κατασκευής του έργου, κατά την έννοια της παρ. 7 του άρθρου 1 του ν. 3669/2008 (Α' 116) και εκτελούν τις συμβάσεις αυτές με τα προβλεπόμενα στις περιπτώσεις γ', δ' και ε' του ίδιου άρθρου όργανα και υπηρεσίες που συνιστούν με αποφάσεις των διοικητικών τους συμβουλίων. Με την παρούσα δεν θίγονται οι διατάξεις του άρθρου 14 του ν. 3013/2002 για τις εθελοντικές οργανώσεις πολιτικής προστασίας, όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 118 του ν. 4249/2014 (Α' 73), καθώς και οι διατάξεις του ν. 4029/2011 (Α' 245). Στο πλαίσιο των ως άνω προγραμματικών συμβάσεων δεν επιτρέπεται η πιστοποίηση ή εκπαίδευση εθελοντικών ή άλλων οργανώσεων για δραστηριοποίηση στον τομέα της πολιτικής προστασίας. Επιμέρους ζητήματα εφαρμογής της παρούσας δύνανται να ρυθμίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη.

ε. Η Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε. δύναται με προγραμματική σύμβαση που συνάπτεται μεταξύ αυτής και δήμου, ο οποίος δεν έχει τεχνική επάρκεια ή σε δήμους που έχουν τεχνική επάρκεια, δεν διαθέτουν όμως τεχνικό υπάλληλο της απαιτούμενης ειδικότητας, να αναλαμβάνει τη διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης, εποπτείας και επίβλεψης δημοσίων συμβάσεων μελετών του δήμου αυτού. Ως προς το περιεχόμενο της προγραμματικής σύμβασης, τις εξ' αυτής ευθύνες, τους εκπροσώπους των μερών και τα αποφαινόμενα όργανα, ισχύουν οι διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 44 του ν. 4412/2016 (Α' 147).

2. α. Στις προγραμματικές συμβάσεις απαραίτητα ορίζονται το αντικείμενο της σύμβασης, ο σκοπός, το περιεχόμενο των μελετών, των έργων, των προγραμμάτων, των προμηθειών ή των υπηρεσιών, ο προϋπολογισμός τους, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των συμβαλλομένων, το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης της σύμβασης, οι πόροι από τους οποίους θα καλυφθούν οι αναλαμβανόμενες οικονομικές υποχρεώσεις και η διάρκεια της σύμβασης, καθώς και ο τρόπος κάλυψης των αναγκών για την εκπλήρωση της προγραμματικής σύμβασης λειτουργικών εξόδων, καθώς και οι λεπτομέρειες καταβολής τους. Για την εκπλήρωση του σκοπού της προγραμματικής σύμβασης, ο κάθε συμβαλλόμενος αναλαμβάνει συγκεκριμένο αντικείμενο με συγκεκριμένες υποχρεώσεις. Το Όργανο παρακολούθησης της εφαρμογής της προγραμματικής σύμβασης πρέπει απαραίτητα να ορίζεται στις προγραμματικές συμβάσεις, καθώς και οι αρμοδιότητές του και οι ρήτρες σε βάρος του συμβαλλομένου που παραβαίνει τους όρους της προγραμματικής σύμβασης.

β. Με την προγραμματική σύμβαση επίσης ορίζεται ο συμβαλλόμενος, στον οποίο μπορεί να ανατεθεί η διαχείριση, εκμετάλλευση και συντήρηση των έργων του προγράμματος μετά την ολοκλήρωσή του, εφόσον προβλέπεται αντίστοιχο στάδιο.

γ. Αν ο συμβαλλόμενος σε προγραμματική σύμβαση αναθέσει σε τρίτον τη διαχείριση, εκμετάλλευση και συντήρηση των έργων αυτών, η ανάθεση γίνεται σύμφωνα με τη νομοθεσία που διέπει τον κατά τη σύμβαση υπόχρεο συμβαλλόμενο.

3. Οι συμβαλλόμενοι φορείς για την εκτέλεση των προγραμματικών συμβάσεων μπορεί να χρηματοδοτούνται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων μέσω προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται αμιγώς από εθνικούς πόρους, τον Τακτικό Προϋπολογισμό ή άλλα εθνικά ή περιφερειακά προγράμματα, καθώς και από τους προϋπολογισμούς των συμβαλλόμενων φορέων. Είναι δυνατή η χρηματοδότηση των συμβαλλόμενων και από φορείς του δημόσιου τομέα που δεν μετέχουν στην προγραμματική σύμβαση.

4. Για την εκτέλεση των προγραμματικών συμβάσεων και στο πλαίσιο των συμφωνούμενων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλόμενων οργανισμών και φορέων, επιτρέπεται η απασχόληση προσωπικού του ενός συμβαλλόμενου στον άλλον, καθώς και η παραχώρηση της χρήσης ακινήτων, εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και μέσων.

5. Εφόσον τα προβλεπόμενα στην προγραμματική σύμβαση έργα, προγράμματα και υπηρεσίες είναι πολιτιστικού χαρακτήρα, όπως η ανάδειξη, προστασία και συντήρηση μνημείων, οι παρεμβάσεις σε διατηρητέα ή παραδοσιακά κτίρια και οικισμούς, η διάσωση και διάδοση στοιχείων του πολιτισμού, η ανέγερση και λειτουργία χώρων πολιτισμικών λειτουργιών, η υποστήριξη δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων που αφορούν την επιστήμη, τα γράμματα και τις τέχνες, συμμετέχει, ως συμβαλλόμενος η οικεία Περιφέρεια και το Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού. Η προγραμματική σύμβαση καλείται «προγραμματική σύμβαση πολιτισμικής ανάπτυξης». Το τέλος ανταποδοτικού χαρακτήρα που μπορεί να επιβληθεί, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, για τη χρηματοδότηση έργων, εργασιών, προγραμμάτων και υπηρεσιών της προγραμματικής σύμβασης, καλείται «Πολιτιστικό Τέλος».

6. Δήμοι, σύνδεσμοι, περιφέρειες και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού μπορούν να συμβάλλονται μεταξύ τους για την παροχή υπηρεσιών με αντικείμενο τη βεβαίωση και είσπραξη τελών, δικαιωμάτων, εισφορών και προστίμων. Στις περιπτώσεις αυτές, οι αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων των συμβαλλόμενων φορέων για τη συμμετοχή τους σε συγκεκριμένη σύμβαση, λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών τους. Οι συμβαλλόμενοι φορείς μπορεί να χρηματοδοτούνται για την εκτέλεση των συμβάσεων της παραγράφου αυτής και από τον Κρατικό Προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημόσιων επενδύσεων ή τους προϋπολογισμούς άλλων φορέων του δημόσιου τομέα.

3. Ν. 1416/1984

Άρθρο 11

Προγραμματικές συμβάσεις^{3 4}

1. Για τη μελέτη και εκτέλεση έργων ή προγραμμάτων ανάπτυξης μιας περιοχής και για την παροχή υπηρεσιών, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης μπορούν να συνάπτουν

³ Κατά το άρθρο 16 παρ. 4 του Ν.1579/1985 (Α 217):

"Σε περιπτώσεις προγραμματικών συμβάσεων για παροχή περίθαλψης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11 του ν. 1416/1984 (ΦΕΚ 18), οι δαπάνες που βαρύνουν τα συμβαλλόμενα μέρη κατατίθενται στον τηρούμενο κατά νομαρχία λογαριασμό "ΙΑΤΡΙΚΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΗ" του άρθρου 13 του ν.δ. 2592/1953, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε μεταγενέστερα και αποδίδονται στους δικαιούχους. Ο τρόπος προσδιορισμού και καταβολής των δαπανών από τους υπόχρεους και η απόδοσή τους στους δικαιούχους σε κάθε περίπτωση προγραμματικής σύμβασης καθορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων".

⁴ Βλ. την υπ' αριθμ. ΥΠΠΟ/ΓΝΟΣ/38517/7-17.8.1995 απόφαση των Υπουργών Εθν.Οικονομίας, Εσωτερικών και Πολιτισμού (ΦΕΚ Β' 713), περί ρυθμίσεως ζητημάτων του άρθρου 11 του Ν. 1416/1984 σε περίπτωση σύναψης προγραμματικών συμβάσεων των ΟΤΑ με άλλους φορείς για δραστηριότητες στον Τομέα της Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

- προγραμματικές συμβάσεις με φορείς του δημοσίου τομέα της παραγράφου 6 του άρθρου 1 του νόμου 1256/1982 (ΦΕΚ Α ` 65). Στις προγραμματικές συμβάσεις είναι δυνατή η συμμετοχή και επιχειρήσεων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης συνδέσμων δήμων και κοινοτήτων, συνεταιρισμών, επιμελητηρίων και επιστημονικών φορέων δημοσίου δικαίου.
2. Οι προγραμματικές συμβάσεις επικυρώνονται από τους νομάρχες στην περιοχή των οποίων πρόκειται να εκτελεσθούν. Η επικύρωση αυτή δεν απαιτείται όταν ένας από τους συμβαλλόμενους είναι το κράτος.
3. Στις προγραμματικές συμβάσεις απαραίτητα ορίζονται το έργο, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των συμβαλλόμενων, οι πόροι που θα διατεθούν, τα ποσά χρηματοδότησης και το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης των έργων ή των προγραμμάτων ή παροχής των υπηρεσιών. Με την ίδια σύμβαση ορίζεται επίσης ο συμβαλλόμενος φορέας στον οποίο ανατίθεται ή ο τρίτος στον οποίο μπορεί να ανατεθεί η διαχείριση, εκμετάλλευση και συντήρηση των έργων του προγράμματος μετά την ολοκλήρωση του.
4. Οι συμβαλλόμενοι φορείς για την εκτέλεση των προγραμματικών συμβάσεων μπορεί να χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων, τον τακτικό κρατικό προϋπολογισμό και από τους προϋπολογισμούς των φορέων που συμμετέχουν. Είναι δυνατή επίσης η απασχόληση προσωπικού του ενός φορέα σε άλλον.
5. Λεπτομέρειες για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού ρυθμίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Εσωτερικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού.

4. Ν. 1836/1989

Άρθρο 4

Άνευ τίτλου

1. Με αποφάσεις του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, που εκδίδονται ύστερα από πρόταση του Δ.Σ. του Ο.Α.Ε.Δ., μπορεί να συνιστώνται Περιφερειακά Παρατηρητήρια Απασχόλησης (ΠΕ.Π.Α.), με τη μορφή νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου, με διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια, εποπτευόμενα από τον Ο.Α.Ε.Δ., με σκοπό:
- α. Την έρευνα και ανάπτυξη ολοκληρωμένων πληροφοριακών συστημάτων με στόχο την ποσοτική και την ποιοτική ανάλυση και καταγραφή της αγοράς εργασίας.
- β. Τη δημιουργία του εθνικού και των περιφερειακών παρατηρητηρίων απασχόλησης.
- γ. Το σχεδιασμό, την υλοποίηση και τη διαχείριση κοινοτικών προγραμμάτων, πρωτοβουλιών, πιλοτικών δράσεων και καινοτομικών ενεργειών, που συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- {...}
6. Με προγραμματικές συμβάσεις που συνάπτονται μεταξύ του Ο.Α.Ε.Δ., δήμων, κοινοτήτων ή τοπικών ενώσεων δήμων και κοινοτήτων, της Ελληνικής Εταιρίας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Ε.Τ.Α.Α.) ή αναπτυξιακών συνδέσμων, με βάση το άρθρο 11 του ν. 1416/1984 (ΦΕΚ 18), η εκπλήρωση των σκοπών της παραγράφου 1 μπορεί να ανατίθεται και στους συμβαλλόμενους δήμους, κοινότητες ή τοπικές ενώσεις δήμων και κοινοτήτων.
- Στις παραπάνω προγραμματικές συμβάσεις μπορούν να συμπράττουν συνεταιρισμοί του ν. 1541/1985 (ΦΕΚ 68), ανώτατα και ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα, καθώς και τα πειραματικά ινστιτούτα του άρθρου αυτού.
- Συνδικαλιστικές οργανώσεις εργαζομένων και οργανώσεις εργοδοτών μπορούν να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις ή να συμπράττουν με άλλους φορείς σε αυτές.
7. Όταν τα νομικά πρόσωπα ή οι υπηρεσίες, που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο, εφαρμόζουν προγράμματα ανάλογα με τα προγράμματα μαθητείας του

ν. 1346/1984 (ΦΕΚ 46), ισχύουν οι διατάξεις της παραγράφου 11 του άρθρου 9 του ν. 1586/1985 (ΦΕΚ 167).

5. Π.Δ. 30/1996

Άρθρο 12 Συμβάσεις (“Άρθρο 46 Ν. 2218/94)

1. Δήμοι, κοινότητες, σύνδεσμοι, Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου της αυτοδιοίκησης μπορούν να συνάπτουν μεταξύ τους συμβάσεις με τις οποίες ανατίθεται η άσκηση αρμοδιοτήτων του ενός φορέα στον άλλο. Στην ανάθεση μπορεί να περιλαμβάνεται η αρμοδιότητα επιβολής, βεβαίωσης και είσπραξης τελών, δικαιωμάτων και εισφορών.
2. Οι συμβαλλόμενοι φορείς μπορεί να χρηματοδοτούνται για την εκτέλεση των συμβάσεων από τον Κρατικό Προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημόσιων επενδύσεων ή τους προϋπολογισμούς άλλων φορέων του δημόσιου τομέα.
3. Δήμοι, κοινότητες, σύνδεσμοι, Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου της αυτοδιοίκησης, μπορούν να αναθέτουν σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή κοινοπραξίες, την παροχή υπηρεσιών ή την εκτέλεση προγραμμάτων με τη διενέργεια διαγωνισμού.

6. Ν. 3106/2003

Άρθρο 11 Προγραμματικές Συμβάσεις - Προγράμματα Κοινωνικής Φροντίδας - Ειδικά Προγράμματα Εθελοντισμού

1. Επιτρέπεται να συνάπτονται προγραμματικές συμβάσεις μεταξύ του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας, των λοιπών Υπουργείων, των Περιφερειών, των Πε.Σ.Υ.Π., του Ε.Κ.Α.Κ.Β. και των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, καθώς και μεταξύ αυτών και οποιουδήποτε δημόσιου ή ιδιωτικού φορέα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που έχει ειδικώς πιστοποιηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5του Ν. 2646/1998 ή μη κυβερνητικής οργάνωσης εγγεγραμμένης στο ειδικό μητρώο που τηρείται, κατά τις διατάξεις του άρθρου 12 του ίδιου νόμου, από το Τμήμα Ανάπτυξης Εθελοντισμού του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας. Στις προγραμματικές συμβάσεις καθορίζονται το περιεχόμενο του προγράμματος, τα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις των συμβαλλομένων. τα της χρηματοδότησης, ο χρόνος ισχύος της σύμβασης, η διαδικασία παρακολούθησης και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Οι συμβαλλόμενοι φορείς για την εκτέλεση των προγραμματικών συμβάσεων μπορεί να χρηματοδοτούνται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, τον Τακτικό Κρατικό Προϋπολογισμό και από τους προϋπολογισμούς τους.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Υγείας και Πρόνοιας καθορίζονται τα κριτήρια, οι όροι και κάθε σχετική λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων αυτής της παραγράφου.

2. Με τις προγραμματικές συμβάσεις επιδιώκεται ο συντονισμός δράσης και η αποτελεσματικότερη παρέμβαση σε κοινούς τομείς αρμοδιοτήτων, ιδίως όσον αφορά την κοινωνική επανένταξη και ενσωμάτωση ατόμων και ομάδων, καθώς και η μελέτη και εκτέλεση προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας και ειδικών προγραμμάτων εθελοντισμού.

3. Οι αποκεντρωμένες μονάδες κοινωνικής φροντίδας των Πε.Σ.Υ.Π. μπορούν να οργανώνουν και να θέτουν σε λειτουργία υπηρεσίες, που συμβάλλουν στην απο-ίδρυματοποίηση, αποκατάσταση και επανένταξη των ατόμων με αναπηρίες, όπως ξενώνες, προστατευόμενα ή ενοικιαζόμενα διαμερίσματα, προστατευόμενα εργαστήρια και εργαστήρια επαγγελματικής κατάρτισης και επανένταξης.

Στους ξενώνες παρέχεται στέγη, θεραπεία, κοινωνική στήριξη, καλλιτεχνικές, πολιτιστικές και άλλες υπηρεσίες. Στα προστατευόμενα διαμερίσματα παρέχονται υπηρεσίες ήπιας

θεραπείας, παρακολούθηση και εποπτεία περιορισμένης μορφής από προσωπικό του οικείου φορέα. Στα προστατευόμενα εργαστήρια και στα εργαστήρια επαγγελματικής κατάρτισης παρέχονται υπηρεσίες εκμάθησης επαγγελματικών δεξιοτήτων με σκοπό την αυτονομία, την κοινωνική επανένταξη και την επαγγελματική αποκατάσταση ατόμων με αναπηρίες. Το προσωπικό που απαιτείται για τη λειτουργία των εργαστηρίων επαγγελματικής κατάρτισης και εκπαίδευσης προσλαμβάνεται στα πλαίσια συγκεκριμένων προγραμμάτων.

Με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και ο τρόπος οργάνωσης των παραπάνω υπηρεσιών και ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων αυτής της παραγράφου.

7. Ν. 3329/2005

Άρθρο 17

Άνευ τίτλου

1. Επιτρέπεται η σύναψη προγραμματικών συμβάσεων μεταξύ του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, των λοιπών Υπουργείων, των Περιφερειών, των Δ.Υ.ΠΕ., των Μονάδων Κοινωνικής Φροντίδας, του Εθνικού Κέντρου Άμεσης Κοινωνικής Βοήθειας, του Εθνικού Συμβουλίου Κοινωνικής Φροντίδας, του Εθνικού Κέντρου Άμεσης Βοήθειας, του Εθνικού Παρατηρητηρίου Ατόμων με Αναπηρίες και των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, καθώς και μεταξύ αυτών και οποιουδήποτε δημόσιου ή ιδιωτικού φορέα ή μη κυβερνητικής οργάνωσης στο πλαίσιο της εύρυθμης οργάνωσης και λειτουργίας τους.

2. Με τις Προγραμματικές συμβάσεις επιδιώκεται ιδίως ο συντονισμός δράσης, λειτουργίας και παροχής υπηρεσιών και η αποτελεσματικότερη παρέμβαση σε κοινούς τομείς αρμοδιοτήτων, η μελέτη, κατάρτιση, εκτέλεση και διαχείριση προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας και ειδικών προγραμμάτων εθελοντισμού.

3. Στις Προγραμματικές συμβάσεις καθορίζονται το περιεχόμενο του προγράμματος, τα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις των συμβαλλομένων, τα σχετικά με τη χρηματοδότηση, ο χρόνος ισχύος της σύμβασης, η διαδικασία παρακολούθησης και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

4. Οι συμβαλλόμενοι φορείς για την εκτέλεση των προγραμματικών συμβάσεων μπορεί να χρηματοδοτούνται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, τον Τακτικό Προϋπολογισμό, τους προϋπολογισμούς τους, καθώς και από πόρους, οι οποίοι συλλέγονται μέσω της διενέργειας από Πιστωτικά Ιδρύματα εράνων για τις θεματικές δράσεις της Πρόνοιας, της Υγείας και της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας, όπως διαλαμβάνεται στις παραγράφους 3 έως 8 του άρθρου 6 του ν. 5101/1931 (Α' 238).

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Υγείας και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καθορίζονται τα κριτήρια, οι όροι της σύναψης, η διαδικασία, το περιεχόμενο, η παρακολούθηση της εκτέλεσης της σύμβασης και κάθε σχετική λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων αυτού του άρθρου

8. Ν. 3879/2010

Άρθρο 21

Προγραμματικές Συμβάσεις Δια Βίου Μάθησης

1. Για την πραγματοποίηση επενδύσεων, την εφαρμογή προγραμμάτων και την υλοποίηση δράσεων που περιλαμβάνονται σε εθνικό ή περιφερειακό ή τοπικό πρόγραμμα δια βίου μάθησης, για την παροχή υπηρεσιών δια βίου μάθησης κάθε είδους και για την παροχή υπηρεσιών υποστήριξης της εκπαίδευσης και της δια βίου μάθησης, το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων και οι φορείς διοίκησης της δια βίου μάθησης μπορούν να συνάπτουν, μεμονωμένα ή από κοινού, προγραμματικές συμβάσεις μεταξύ τους ή και με φορείς του δημόσιου τομέα, όπως αυτός ορίζεται στην παράγραφο 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/1982 (ΦΕΚ 65 Α'), περιλαμβανομένων των φορέων παροχής

υπηρεσιών δια βίου μάθησης, εφόσον αυτοί ανήκουν στο δημόσιο τομέα ή και με τους λοιπούς φορείς της περίπτωσης α` της παραγράφου 1 του άρθρου 100 του ν. 3852/2010. Στις Προγραμματικές Συμβάσεις Δια Βίου Μάθησης μπορεί το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων να εκπροσωπείται από τον Γενικό Γραμματέα Δια Βίου Μάθησης. Οι ανωτέρω συμβάσεις υπόκεινται στον προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου σύμφωνα με την παράγραφο 7 του άρθρου 19 του π.δ. 774/1980 (ΦΕΚ 189 Α`).

2. Στις προγραμματικές συμβάσεις επιτρέπεται και η συμμετοχή των φορέων της περίπτωσης β` της παραγράφου 1 του άρθρου 100 του ν. 3852/2010.

3. Στις Προγραμματικές Συμβάσεις Δια Βίου Μάθησης επιτρέπεται και η συμμετοχή κοινωνικών και ιδιωτικών φορέων παροχής υπηρεσιών δια βίου μάθησης της περίπτωσης ιβ` της παραγράφου 3 του άρθρου 3, εφόσον δεν χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο των συμβάσεων αυτών και είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Φορέων του Δικτύου.

4. Στις Προγραμματικές Συμβάσεις Δια Βίου Μάθησης επιτρέπεται και η συμμετοχή κοινωνικών και ιδιωτικών φορέων παροχής υπηρεσιών δια βίου μάθησης της περίπτωσης ιβ` της παραγράφου 3 του άρθρου 3, για την παροχή συγκεκριμένων υπηρεσιών που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο των συμβάσεων αυτών, εφόσον είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Φορέων του Δικτύου και έχει προηγηθεί, από συμβαλλόμενο στην προγραμματική σύμβαση φορέα διοίκησης της δια βίου μάθησης των περιπτώσεων α`, β` και γ` της παραγράφου 2 του άρθρου 3, δημόσια προκήρυξη, αξιολόγηση και επιλογή τους για την παροχή των υπηρεσιών αυτών, κατά τις διατάξεις της νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων.

5. Στις Προγραμματικές Συμβάσεις Δια Βίου Μάθησης εφαρμόζονται και οι διατάξεις των παραγράφων 2, 3 και 4 του άρθρου 100 του ν. 3852/2010.

6. Με προγραμματικές συμβάσεις που συνάπτουν ως κυρίως συμβαλλόμενοι το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων και ο Δήμος, ο δεύτερος αναλαμβάνει: α) τη λειτουργία και τη διαχείριση των τοπικών δομών και την εφαρμογή των προγραμμάτων γενικής εκπαίδευσης ενηλίκων της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης και β) την εφαρμογή προγραμμάτων δια βίου μάθησης των Κ.Π.Ε. του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων. Στις προγραμματικές συμβάσεις ορίζονται και οι όροι ένταξης των δομών αυτών σε Κ.Δ.Β.Μ.. Στο πλαίσιο των προγραμματικών συμβάσεων μπορεί να συγκροτείται συλλογικό όργανο σε επίπεδο Δήμου, που αποτελείται από εκπροσώπους επιστημονικών, επαγγελματικών, κοινωνικών και πολιτιστικών φορέων και παρέχει συμβουλευτική υποστήριξη στο σχεδιασμό και την εφαρμογή του τοπικού προγράμματος δια βίου μάθησης και, ειδικότερα, των προγραμμάτων ή δράσεων της προγραμματικής σύμβασης. Η διαχείριση των προγραμμάτων της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης και του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο μπορεί να γίνεται με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 23 και 24 της 5067/30.12.1985 απόφασης των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης, Πολιτισμού και Οικονομικών (ΦΕΚ 794 Β`), οπότε στην προγραμματική σύμβαση ορίζονται ο διατάκτης των δαπανών και ο υπόλογος διαχειριστής, εφαρμοζομένων ως προς τον έλεγχο των δαπανών των διατάξεων που ισχύουν για τον προληπτικό έλεγχο των Δήμων.

7. Οι φορείς παροχής υπηρεσιών διά βίου μάθησης της παραγράφου 3 του άρθρου 3 που ανήκουν στο δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα μπορούν να στελεχώνονται από προσωπικό με οργανωτικά και διοικητικά καθήκοντα για την υλοποίηση, την εφαρμογή και τη λειτουργία συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων Διά Βίου Μάθησης γενικής εκπαίδευσης ενηλίκων στα πλαίσια προγραμματικών συμβάσεων. Η επιλογή των στελεχών γίνεται από φορέα που εποπτεύεται από το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, ύστερα από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Με απόφαση του

Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ύστερα από εισήγηση του προϊσταμένου της Διεύθυνσης Διά Βίου Μάθησης, καθορίζονται τα κριτήρια, η διαδικασία και οι όροι επιλογής, και ρυθμίζεται κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρούσας. Κύρια κριτήρια επιλογής αποτελούν ιδίως τα εκπαιδευτικά προσόντα, η επιμόρφωση, η επαγγελματική εμπειρία και οι κοινωνικοί λόγοι.

9. Ν. 4412/2016

Άρθρο 12

Δημόσιες συμβάσεις μεταξύ φορέων του δημοσίου τομέα (άρθρο 12 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

6. Πάσης φύσεως συμβάσεις ή συμφωνίες (π.χ. προγραμματικές, συνεργασίας), οι οποίες ενδέχεται να συνάπτονται δυνάμει ειδικών διατάξεων και ιδίως:

[...]

β) των άρθρων 223 και 225 του ν. 3463/2006 (Α' 114),

[...]

δ) των άρθρων 99 και 100 του ν. 3852/2010 (Α' 87),

[...]

μπορεί να μην εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Βιβλίου, υπό τους όρους των άρθρων 3 έως 17 και ιδίως του παρόντος άρθρου.

10. Ν. 4456/2017

Άρθρο 54

Προγραμματικές συμβάσεις για την ανάπτυξη των Δημόσιων Δομών Υγείας

1. Για τη μελέτη και εκτέλεση έργων και προγραμμάτων ανάπτυξης των Δημόσιων Δομών Υγείας, για την παροχή υπηρεσιών, καθώς και για την υλοποίηση προμηθειών, πλην αυτών που αφορούν δαπάνες για προμήθειες φαρμάκων, προς αυτές, οι δήμοι, οι περιφέρειες, οι σύνδεσμοι δήμων, οι Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων, η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και η Ένωση Περιφερειών, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα οποία συνιστούν ή στα οποία συμμετέχουν οι προαναφερόμενοι φορείς, καθώς και Ν.Π.Ι.Δ. στα οποία συμμετέχουν ή συνιστούν η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας, η Ένωση Περιφερειών Ελλάδας, καθώς και οι επιχειρήσεις Ο.Τ.Α., σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, μπορούν να συνάπτουν, μεμονωμένα ή από κοινού, προγραμματικές συμβάσεις με Υγειονομικές Περιφέρειες (Υ.ΠΕ.), δημόσια νοσοκομεία, στρατιωτικά νοσοκομεία, νοσηλευτικά ιδρύματα εποπτευόμενα και επιχορηγούμενα από το Υπουργείο Υγείας, δημόσιες Μονάδες Ψυχικής Υγείας, Μονάδες Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας του Εθνικού Συστήματος Υγείας, καθώς και νοσοκομεία που εποπτεύονται και επιχορηγούνται από το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, τα οποία βρίσκονται εντός των διοικητικών ορίων της περιφέρειάς τους. Οι όποιες δαπάνες διενεργούνται στα πλαίσια των ως άνω συμβάσεων θα πρέπει να είναι εντός των ορίων του προϋπολογισμού κάθε οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης. Οι ανωτέρω συμβάσεις υπόκεινται στον προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία.

2. Κατά τα λοιπά ισχύουν και εφαρμόζονται αναλογικά τα οριζόμενα στις παραγράφους 2, 3 και 4 του άρθρου 100 του ν. 3852/2010 (Α' 87).

11. Ν. 4483/2017

Άρθρο 76

Προγραμματικές συμβάσεις Ο.Τ.Α. με σκοπό την απομάκρυνση πυλώνων υψηλής τάσεως

Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού μπορούν να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις με τη Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού (Δ.Ε.Η.) Α.Ε. ή/και με τον Ανεξάρτητο Διαχειριστή Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (Α.Δ.Μ.Η.Ε.) Α.Ε., με σκοπό την απομάκρυνση πυλώνων μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας υψηλής τάσης από

κατοικημένες περιοχές, για λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας. Στις προγραμματικές συμβάσεις του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζονται, σε κάθε περίπτωση, τα οριζόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 100 του ν. 3852/2010 (Α` 87).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ – ΔΙΚΤΥΑ - ΕΝΩΣΕΙΣ

1. Ν. 3463/2006

Άρθρο 245

Σύσταση

1. Δύο ή περισσότεροι Δήμοι ή Κοινότητες μπορούν, με απόφαση καθενός από τα δημοτικά ή κοινοτικά τους συμβούλια, να συστήσουν Σύνδεσμο Δήμων ή Κοινοτήτων ή Δήμων και Κοινοτήτων με ειδικό σκοπό την εκτέλεση έργων ή την παροχή συγκεκριμένων υπηρεσιών ή την άσκηση αρμοδιοτήτων τους, καθώς και για το σχεδιασμό και την κατάρτιση προγραμμάτων και μεθόδων για την ανάπτυξη του ευρύτερου χώρου τους. Οι σύνδεσμοι αυτοί αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου των Ο.Τ.Α. α΄ βαθμού.

2. Η απόφαση των δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών τους, περιέχει τον ειδικό σκοπό για τον οποίο ιδρύεται ο σύνδεσμος, τη χρονική διάρκεια και την έδρα του, καθώς και τις εισφορές που πρέπει να καταβάλλει κάθε χρόνο κάθε Δήμος ή κάθε Κοινότητα. Στην απόφαση σύστασης του Συνδέσμου αναφέρονται ρητά και οι υπηρεσίες, για τις οποίες επιβάλλονται τέλη.

3. Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας, αφού ελέγξει τη νομιμότητα των σχετικών αποφάσεων των δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων που αφορούν τη σύσταση του Συνδέσμου, εκδίδει σχετική πράξη που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Με την ίδια πράξη, σε περίπτωση που υπάρχει διαφωνία ανάμεσα στα συμβούλια, ορίζεται και η έδρα του Συνδέσμου.

4. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας μπορεί να γίνει υποχρεωτική για ένα Δήμο ή για μία Κοινότητα η συμμετοχή σε Σύνδεσμο του ίδιου νομού ή νησιού, που έχει συσταθεί, εφόσον συντρέχουν, αθροιστικά, οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) Αν στο Σύνδεσμο μετέχουν τα δύο τρίτα (2/3) τουλάχιστον των Δήμων και των Κοινοτήτων του νομού ή του νησιού,

β) αν αποφασίσει τη συμμετοχή το διοικητικό συμβούλιο του Συνδέσμου με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του και

γ) εφόσον εξυπηρετείται το δημόσιο συμφέρον.

Η συμμετοχή νέου Δήμου ή Κοινότητας σε υφιστάμενο Σύνδεσμο ή η αποχώρηση από αυτό μέλους του επιτρέπεται, αν το αποφασίσει το συμβούλιο του ενδιαφερόμενου Δήμου ή της ενδιαφερόμενης Κοινότητας και αποδεχθεί την απόφαση το διοικητικό συμβούλιο του Συνδέσμου με απόφασή του που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του. Αν το διοικητικό συμβούλιο του Συνδέσμου δεν αποδέχεται χωρίς ειδική αιτιολογία τη συμμετοχή στο Σύνδεσμο ενός Δήμου ή μίας Κοινότητας, η συμμετοχή αποφασίζεται από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας αν οι ανάγκες των κατοίκων δεν μπορούν να αντιμετωπισθούν διαφορετικά και δεν παρεμποδίζεται η εκπλήρωση του σκοπού του Συνδέσμου. Το ίδιο ισχύει και για την αποχώρηση από το Σύνδεσμο ενός Δήμου ή μίας Κοινότητας.

5. Τα συμβούλια των Δήμων και Κοινοτήτων που μετέχουν στο Σύνδεσμο μπορούν, με απόφασή τους, που λαμβάνεται όπως ορίζουν οι παράγραφοι 1 και 3, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 8, να παρατείνουν τη διάρκεια και να μεταφέρουν την έδρα του συνδέσμου, καθώς και να αναπροσαρμόσουν τις εισφορές των μελών του πέρα από τα όρια της συστατικής πράξης.

6. Για τη σύσταση Συνδέσμου Ο.Τ.Α. που υπάγονται στην περιφέρεια περισσότερων όμορων νομών, για τη συμμετοχή ή αποχώρηση μέλους από το Σύνδεσμο αυτόν, την

παράταση της διάρκειας, την αναπροσαρμογή των εισφορών των μελών του Συνδέσμου προς αυτόν με την επιφύλαξη της παραγράφου 8 και τον καθορισμό ή τη μεταφορά της έδρας του Συνδέσμου εκδίδεται πράξη του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας, στα διοικητικά όρια του οποίου ευρίσκεται η έδρα του Συνδέσμου, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Την εποπτεία του Συνδέσμου αυτού ασκεί ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας, στα διοικητικά όρια του οποίου ευρίσκεται η έδρα του.

7. Για τη σύσταση Συνδέσμου Ο.Τ.Α. που έχουν κοινά ενδιαφέροντα και που υπάγονται στα διοικητικά όρια περισσότερων μη όμορων νομών, για τη συμμετοχή ή αποχώρηση μέλους από το Σύνδεσμο αυτόν, για την παράταση της διάρκειας του Συνδέσμου αυτού, για τον καθορισμό ή τη μεταφορά της έδρας του και για την αναπροσαρμογή της εισφοράς των μελών του προς αυτόν, εκδίδεται απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Την εποπτεία του Συνδέσμου αυτού ασκεί ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας, στα διοικητικά όρια του οποίου βρίσκεται η έδρα του.

8. Η αναπροσαρμογή της εισφοράς Δήμων ή Κοινοτήτων, οι οποίοι είναι μέλη Συνδέσμου, στον οποίο συμμετέχουν άνω των τριών (3) Ο.Τ.Α., γίνεται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του Συνδέσμου που λαμβάνεται με πλειοψηφία των τριών πέμπτων (3/5) του συνόλου των μελών του και απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας. Η πληρωμή των εισφορών αυτών γίνεται χωρίς να απαιτείται η προηγούμενη έκδοση χρηματικού εντάλματος, από τους δημοτικούς και κοινοτικούς ταμίες στην αρχή του οικονομικού έτους.

Άρθρο 246

Διοίκηση

1. Ο Σύνδεσμος διοικείται από το διοικητικό συμβούλιο, την εκτελεστική επιτροπή και τον πρόεδρό του.

2. Το διοικητικό συμβούλιο συγκροτείται από αιρετούς αντιπροσώπους του κάθε Δήμου ή της κάθε Κοινότητας, που εκλέγονται από τα δημοτικά και κοινοτικά συμβούλιά τους, ανάλογα με τον πληθυσμό τους, με βάση τον πληθυσμό του μικρότερου Δήμου ή της μικρότερης Κοινότητας, που εκπροσωπείται με έναν αντιπρόσωπο. Ο αριθμός των αντιπροσώπων του καθενός από τους λοιπούς Δήμους και Κοινότητες, που μετέχουν στο Σύνδεσμο, βρίσκεται με τη διαίρεση του πληθυσμού του δια του πληθυσμού του μικρότερου από αυτούς. Αν τυχόν απομένει κλάσμα μεγαλύτερο από μισή μονάδα, υπολογίζεται ως μονάδα.

3. Αν τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου του Συνδέσμου, σύμφωνα με τον υπολογισμό της προηγούμενης παραγράφου είναι περισσότερα από είκοσι πέντε (25), κάθε δημοτικό και κοινοτικό συμβούλιο εκλέγει αντιπροσώπους για το διοικητικό συμβούλιο του Συνδέσμου ως εξής:

i. Δήμοι ή Κοινότητες με πληθυσμό από έναν (1) έως δέκα χιλιάδες (10.000) κατοίκους εκλέγουν έναν (1) αντιπρόσωπο,

ii. από δέκα χιλιάδες έναν (10.001) έως τριάντα χιλιάδες (30.000) εκλέγουν δύο (2) αντιπροσώπους,

iii. από τριάντα χιλιάδες έναν (30.001) έως εκατό χιλιάδες (100.000), τρεις (3) αντιπροσώπους,

iv. από εκατό χιλιάδες έναν (100.001) έως τριακόσιες χιλιάδες (300.000), τέσσερις (4) αντιπροσώπους και

v. από τριακόσιες χιλιάδες έναν (300.001) και άνω, πέντε (5) αντιπροσώπους.

4. Αν, με τον υπολογισμό που προβλέπει η προηγούμενη παράγραφος, ο αριθμός των μελών του διοικητικού συμβουλίου υπερβαίνει τα εβδομήντα πέντε (75), κάθε δημοτικό ή

κοινοτικό συμβούλιο εκλέγει αντιπροσώπους για το διοικητικό συμβούλιο του Συνδέσμου ως εξής:

- i. Δήμοι ή Κοινότητες έως τριάντα χιλιάδες (30.000) κατοίκους εκλέγουν έναν (1) αντιπρόσωπο,
- ii. από τριάντα χιλιάδες έναν (30.001) κατοίκους και μέχρι ογδόντα χιλιάδες (80.000) εκλέγουν δύο (2) αντιπρόσωπους,
- iii. από ογδόντα χιλιάδες έναν (80.001) κατοίκους και μέχρι εκατόν πενήντα χιλιάδες (150.000) εκλέγουν τρεις (3) αντιπρόσωπους,
- iv. από εκατόν πενήντα χιλιάδες έναν (150.001) κατοίκους και μέχρι τριακόσιες χιλιάδες (300.000) εκλέγουν τέσσερις (4) αντιπρόσωπους,
- v. από τριακόσιες χιλιάδες έναν (300.001) κατοίκους και μέχρι πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) εκλέγουν πέντε (5) αντιπρόσωπους και
- vi. από πεντακόσιες χιλιάδες έναν (500.001) και άνω εκλέγουν έξι (6) αντιπρόσωπους.

5. Σε συνδέσμους δύο (2) έως και τεσσάρων (4) Δήμων ή Κοινοτήτων, αν ο αριθμός των αντιπροσώπων, σύμφωνα με τον υπολογισμό που προβλέπει η παράγραφος 2, είναι μεγαλύτερος από είκοσι πέντε (25) ή μικρότερος από πέντε (5), το διοικητικό συμβούλιο συγκροτείται σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 3.

Αν τυχόν, και κατά τον υπολογισμό που προβλέπουν οι διατάξεις της παραγράφου 3, ο αριθμός των αντιπροσώπων είναι μικρότερος από πέντε (5), το διοικητικό συμβούλιο του Συνδέσμου συγκροτείται πάλι από πέντε (5) αντιπρόσωπους. Για να συμπληρωθούν οι κενές θέσεις ορίζεται από έναν αντιπρόσωπο των Δήμων που έχουν το μεγαλύτερο πληθυσμό κατά σειρά. Σε Συνδέσμους δύο Δήμων ή Κοινοτήτων, αν δεν συμπληρώνεται ο αριθμός πέντε (5) αντιπροσώπων ούτε με τον υπολογισμό αυτόν, το συμβούλιο του Συνδέσμου συγκροτείται από δύο (2) αντιπρόσωπους του Δήμου ή της Κοινότητας που έχει το μικρότερο πληθυσμό και από τρεις (3) αντιπρόσωπους του Δήμου ή της Κοινότητας που έχει το μεγαλύτερο πληθυσμό.

6. Για όλη τη διάρκεια της δημοτικής ή κοινοτικής περιόδου, τα δημοτικά ή κοινοτικά συμβούλια εκλέγουν ως αντιπρόσωπους τους στο διοικητικό συμβούλιο του Συνδέσμου μέλη τους ή τον δήμαρχο. Στην περίπτωση που ένα δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο εκλέγει περισσότερους από δύο (2) εκπροσώπους, ένας (1) από αυτούς εκλέγεται από τη μειοψηφία του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Η εκλογή γίνεται μέσα σε έναν (1) μήνα από την εγκατάσταση των δημοτικών ή κοινοτικών αρχών.

Στην περίπτωση της παρ. 4 του άρθρου 23 η εκλογή γίνεται μέσα σε δέκα (10) μέρες από την εγκατάσταση των δημοτικών ή κοινοτικών αρχών. Η θητεία των αντιπροσώπων λήγει πάντοτε με την εγκατάσταση του νέου διοικητικού συμβουλίου. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις της παραγράφου 1, πλην του πρώτου εδαφίου και της παραγράφου 3 του άρθρου 229.

Σε Συνδέσμους που συνιστώνται μετά την εγκατάσταση των δημοτικών και κοινοτικών αρχών, οι αντιπρόσωποι εκλέγονται μέσα σε προθεσμία δύο (2) μηνών από τη σύσταση του Συνδέσμου. Αν ο Δήμος ή η Κοινότητα δεν ορίσουν αντιπρόσωπους στο διοικητικό συμβούλιο του Συνδέσμου, ώπου να γίνει η εκλογή, η οποία δεν μπορεί να γίνει σε χρονικό διάστημα πέραν των τριών (3) μηνών από τη σύσταση του Συνδέσμου, μετέχει στο διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της Κοινότητας και, αν οι αντιπρόσωποι του ίδιου Δήμου ή της ίδιας Κοινότητας είναι περισσότεροι, μετέχουν σύμβουλοι του επιτυχόντος Συνδυασμού, κατά τη σειρά της εκλογής τους.

7. Το διοικητικό συμβούλιο συγκαλείται στην έδρα του Συνδέσμου, μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την εκλογή των αντιπροσώπων, ύστερα από πρόσκληση του αντιπρόσωπου του Δήμου ή της Κοινότητας της έδρας του Συνδέσμου. Αν υπάρχουν περισσότεροι αντιπρόσωποι του Δήμου ή της Κοινότητας της έδρας του Συνδέσμου, το διοικητικό συμβούλιο συγκαλείται με πρόσκληση του δημάρχου, εφόσον αυτός είναι αντιπρόσωπος, ή του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, που είναι αντιπρόσωπος και έλαβε τις

περισσότερες ψήφους και σε περίπτωση ισοψηφίας εκείνου που είναι γραμμένος πρώτος, κατά σειρά, στην απόφαση του δικαστηρίου για την ανακήρυξη των επιτυχόντων. Στην ίδια συνεδρίαση το συμβούλιο εκλέγει από τα μέλη του τον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρό του και τα μέλη της εκτελεστικής επιτροπής για διετή θητεία.

Αν κανένας από τους αντιπροσώπους της έδρας του Συνδέσμου δεν συγκαλέσει το διοικητικό συμβούλιο μέσα στην παραπάνω προθεσμία, η πρόσκληση γίνεται από τον αντιπρόσωπο του Δήμου ή Κοινότητας μέλους του Συνδέσμου που έχει το μεγαλύτερο πληθυσμό μετά από αυτόν της έδρας.

Οι διατάξεις του πρώτου εδαφίου αυτής της παραγράφου, σχετικά με τον αντιπρόσωπο που θα υπογράψει την πρόσκληση, εφαρμόζονται ανάλογα και στην παραπάνω περίπτωση. Στη συνεδρίαση προεδρεύει αυτός που συγκάλεσε το διοικητικό συμβούλιο και, αν δεν παρίσταται, άλλος αντιπρόσωπος του ίδιου Δήμου και Κοινότητας κατά τη σειρά που είναι γραμμένοι στην απόφαση του δικαστηρίου, ή ο αντιπρόσωπος του μεγαλύτερου σε πληθυσμό, μετά τον Ο.Τ.Α. της έδρας του Συνδέσμου, Δήμου ή Κοινότητας, από αυτούς που οι αντιπρόσωποί τους παρίστανται στη συνεδρίαση, σύμφωνα με τη σειρά που είναι γραμμένοι στην απόφαση του δικαστηρίου.

Οι διατάξεις του άρθρου 104 εφαρμόζονται ανάλογα.

Για τη διεξαγωγή της εκλογής, που προβλέπει η παράγραφος αυτή, το διοικητικό συμβούλιο του Συνδέσμου έχει νόμιμη συγκρότηση, εφόσον έχει ορισθεί αριθμός αντιπροσώπων ίσος με τα τρία πέμπτα (3/5) του συνολικού αριθμού των μελών του και έχουν παρέλθει οι προθεσμίες της παραγράφου 6 του παρόντος. Η απαρτία υπολογίζεται με βάση το συνολικό αριθμό των μελών.

8. Η εκτελεστική επιτροπή αποτελείται από τον πρόεδρο του συμβουλίου του Συνδέσμου, ως πρόεδρο, και δύο (2) μέλη, σε συμβούλια έως και είκοσι πέντε (25) μελών. Σε συμβούλια από είκοσι έξι (26) έως εβδομήντα πέντε (75) μέλη, η εκτελεστική επιτροπή αποτελείται από τον πρόεδρο και τέσσερα (4) μέλη και, σε πολυμελέστερα συμβούλια, από τον πρόεδρο και έξι (6) μέλη. Από τα μέλη αυτά το ένα (1) εκλέγεται αντιπρόεδρος. Στις τριμελείς εκτελεστικές επιτροπές, εκλέγεται και ένα (1) αναπληρωματικό μέλος, στις πενταμελείς δύο (2) και στις επταμελείς τρία (3). Η εκλογή των μελών της εκτελεστικής επιτροπής γίνεται κάθε δύο (2) χρόνια, σύμφωνα με τις διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 7, και η θητεία τους λήγει με την εγκατάσταση των νέων μελών της. Τα μέλη του διοικητικού Συμβουλίου και της εκτελεστικής επιτροπής μπορούν να αντικατασταθούν κατά τη διάρκεια της θητείας τους για σοβαρό λόγο σχετικά με τη λειτουργία του συνδέσμου με απόφαση του οικείου συμβουλίου, που λαμβάνεται με την πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) των μελών του.

9. Το διοικητικό συμβούλιο του Συνδέσμου εφόσον έχει περισσότερα από είκοσι πέντε (25) μέλη έχει απαρτία, όταν παρίσταται το ένα τρίτο (1/3) του συνολικού αριθμού των μελών του.

10. Η παραίτηση από τα αξιώματα του προέδρου και του αντιπροέδρου του διοικητικού συμβουλίου του Συνδέσμου, καθώς και του μέλους της εκτελεστικής επιτροπής του Συνδέσμου υποβάλλεται στο διοικητικό συμβούλιο του Συνδέσμου και γίνεται οριστική αφότου το διοικητικό συμβούλιο την αποδεχθεί. Για το σκοπό αυτόν το διοικητικό συμβούλιο προσκαλείται σε συνεδρίαση κατά την οποία, μετά την αποδοχή των παραιτήσεων, προβαίνει στην εκλογή νέων, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 7. Σε κάθε περίπτωση η παραίτηση θεωρείται ότι έγινε αποδεκτή μετά την παρέλευση ενός μήνα από την ημερομηνία κατάθεσης της σχετικής αίτησης στο γενικό πρωτόκολλο της υπηρεσίας.

11. Η συμμετοχή νέου Δήμου ή Κοινότητας σε υφιστάμενο Σύνδεσμο είναι δυνατή διαρκούς της δημοτικής και κοινοτικής περιόδου. Η εκπροσώπησή του στα όργανα διοίκησης του Συνδέσμου γίνεται από την έναρξη της νέας δημοτικής και κοινοτικής περιόδου.

Άρθρο 247

Αρμοδιότητες και λειτουργίες των οργάνων του Συνδέσμου

1. Το διοικητικό συμβούλιο του Συνδέσμου έχει τις αρμοδιότητες του δημοτικού συμβουλίου και ο πρόεδρος του τις αρμοδιότητες του δημάρχου και του προέδρου του δημοτικού συμβουλίου. Οι σχετικές διατάξεις που αφορούν τους Δήμους εφαρμόζονται αναλόγως ως προς τη διοίκηση του Συνδέσμου.

Η εκτελεστική επιτροπή έχει τις αρμοδιότητες της δημορχιακής επιτροπής και όσες αρμοδιότητες της αναθέτει το ίδιο το συμβούλιο.

Δεν μεταβιβάζονται στην εκτελεστική επιτροπή οι αρμοδιότητες, που προβλέπονται για τη διάλυση του Συνδέσμου.

2. Επιτρέπεται η αναγκαστική απαλλοτρίωση αστικών ή αγροτικών ακινήτων ή η σύσταση δουλείας σε βάρος τους, υπέρ Συνδέσμων Δήμων και Κοινοτήτων για δημόσια ωφέλεια. Οι διατάξεις που αφορούν την απαλλοτρίωση υπέρ Δήμων και Κοινοτήτων εφαρμόζονται ανάλογα.

3. Οι διατάξεις που ρυθμίζουν τη λειτουργία του δημοτικού συμβουλίου και της δημορχιακής επιτροπής, τον έλεγχο και την εκτελεστότητα των αποφάσεων εφαρμόζονται ανάλογα και για τα συλλογικά όργανα των Συνδέσμων.

4. Οι διατάξεις που αναφέρονται στην αστική και πειθαρχική ευθύνη των αιρετών οργάνων, στις υποχρεώσεις των δημοτικών συμβούλων και στο κώλυμα συμμετοχής στη συνεδρίαση εφαρμόζονται ανάλογα και για τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και της εκτελεστικής επιτροπής του Συνδέσμου.

5. Στην περίπτωση που Σύνδεσμος δεν διαθέτει ταμειακή υπηρεσία, δύναται να εξυπηρετείται από την αντίστοιχη υπηρεσία του Ο.Τ.Α. της έδρας του και εάν δεν υπάρχει, την ταμειακή υπηρεσία άλλου Ο.Τ.Α. μέλους του.

Σε αυτή την περίπτωση στον Ο.Τ.Α. καταβάλλεται οικονομική αποζημίωση από το Σύνδεσμο, το ύψος της οποίας, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια καθορίζεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, η οποία εγκρίνεται από το οικείο δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο.

6. Ο πρόεδρος του Συνδέσμου μπορεί με απόφασή του, η οποία δημοσιεύεται στον ειδικό χώρο των ανακοινώσεων του Συνδέσμου, να μεταβιβάζει αρμοδιότητές του στον αντιπρόεδρο.

7. Όταν ο πρόεδρος του Συνδέσμου απουσιάζει ή κωλύεται, τα καθήκοντά του ασκεί ο αντιπρόεδρος και όταν απουσιάζει ή κωλύεται και αυτός, το μέλος της εκτελεστικής επιτροπής που έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους.

8. Το διοικητικό συμβούλιο του Συνδέσμου Ο.Τ.Α., που υπάγεται σε περισσότερους νομούς, μπορεί να συνεδριάζει και στην έδρα οποιουδήποτε Ο.Τ.Α. μέλους, αν αυτό το αποφασίσει το διοικητικό συμβούλιο του Συνδέσμου με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του. Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζεται και για τις συνεδριάσεις της εκτελεστικής επιτροπής.

9. Η συνομολόγηση δανείων από τους Συνδέσμους, για την εκπλήρωση σκοπών της αρμοδιότητας ή της δράσης τους, συμπεριλαμβανομένης και της αποπληρωμής ληξιπρόθεσμων ή μη οφειλών, γίνεται ύστερα από απόφαση των διοικητικών τους συμβουλίων, χωρίς να απαιτείται προηγούμενη συναίνεση των δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, που είναι μέλη τους. Οι ρυθμίσεις του άρθρου 176 εφαρμόζονται, αναλόγως, για τη συνομολόγηση των ανωτέρω δανείων.

Άρθρο 248

Έξοδα παράστασης και κίνησης

1. Ο πρόεδρος του Συνδέσμου εισπράττει έξοδα παράστασης, που καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, εφόσον ο

απολογισμός του προηγούμενου έτους του Συνδέσμου υπερβαίνει τις τριακόσιες χιλιάδες ευρώ (300.000).

Εφόσον ο απολογισμός του Συνδέσμου υπερβαίνει το ένα εκατομμύριο ευρώ (1.000.000 ~), έξοδα παράστασης εισπράττει και ο αντιπρόεδρος.

Τα έξοδα αυτά ανέρχονται στο ήμισυ των εξόδων παράστασης του προέδρου του Συνδέσμου. Εφόσον ο απολογισμός του συνδέσμου υπερβαίνει τα τριάντα εκατομμύρια ευρώ (30.000.000,00 €), ο αντιπρόεδρος της εκτελεστικής επιτροπής αυτού μπορεί να εισπράττει έξοδα παράστασης αντίστοιχα προς εκείνα του τρίτου εδαφίου της παρούσας παραγράφου.

2. Για τις μετακινήσεις, που πραγματοποιούν ο πρόεδρος και τα λοιπά μέλη του διοικητικού συμβουλίου έξω από την έδρα τους για την εκτέλεση υπηρεσίας, μπορούν να καταβάλλονται οδοιπορικά έξοδα και ημερήσια αποζημίωση, που καθορίζονται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του Συνδέσμου, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

3. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου και της εκτελεστικής επιτροπής του Συνδέσμου, εκτός από τον πρόεδρο, τα οποία μετέχουν στις συνεδριάσεις των συλλογικών αυτών οργάνων δικαιούνται αποζημίωση για κάθε συνεδρίαση και για τρεις το πολύ συνεδριάσεις το μήνα για το καθένα από τα συλλογικά αυτά όργανα. Το ύψος της αποζημίωσης για κάθε συνεδρίαση ανέρχεται στο ένα τοις εκατό (1%) των εξόδων παράστασης που λαμβάνει ο πρόεδρος και σε αντίθετη περίπτωση των εξόδων παράστασης, που λαμβάνει ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της Κοινότητας της έδρας του Συνδέσμου.

Άρθρο 249

Πόροι

1. Πόροι του Συνδέσμου είναι:

α) Οι πρόσοδοι από την περιουσία του,

β) οι ετήσιες εισφορές των Δήμων και Κοινοτήτων,

γ) δωρεές, επιχορηγήσεις και εισφορές που παρέχει το Δημόσιο ή άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή οργανισμοί,

δ) οι πρόσοδοι από τους φόρους, τα τέλη και τα δικαιώματα που επιβάλλονται υπέρ του Συνδέσμου, και ε) κάθε άλλη πηγή.

2. Σε περίπτωση μη καταβολής των εισφορών της παραγράφου 1 από τα μέλη του Συνδέσμου, έως το τέλος του πρώτου εξαμήνου κάθε έτους, αυτές παρακρατούνται από τους κεντρικούς αυτοτελείς πόρους με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, η οποία εκδίδεται μετά από πρόταση του διοικητικού συμβουλίου του Συνδέσμου και αποδίδονται, απευθείας, σε αυτόν.

3. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του Συνδέσμου επιβάλλονται τέλη για τις παρεχόμενες αντίστοιχες υπηρεσίες, σε βάρος των κατοίκων των Ο.Τ.Α. που είναι μέλη του Συνδέσμου, εφόσον τούτο προβλέπεται στην απόφαση σύστασής του. Το ύψος των τελών καθορίζεται με κριτήριο τις δαπάνες του Συνδέσμου, για την παροχή των υπηρεσιών αυτών, όπως ειδικότερα προσδιορίζονται με την απόφαση του διοικητικού τους συμβουλίου, η οποία κοινοποιείται στις ταμειακές υπηρεσίες των μελών του ή, ελλείψει αυτών, στις αρμόδιες Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.).

Οι ανωτέρω υπηρεσίες παρακρατούν υποχρεωτικά και αποδίδουν απευθείας στο Σύνδεσμο το ποσό που του αναλογεί από τα έσοδα των αντίστοιχων τελών.

Άρθρο 250

Λύση

1. Ο Σύνδεσμος λύεται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του, που λαμβάνεται με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) του συνολικού αριθμού των μελών του:

α) Όταν έχει εκπληρωθεί ο σκοπός του ή β) όταν λήξει το χρονικό διάστημα για το οποίο έχει συσταθεί.

2. Ο Σύνδεσμος λύεται, επίσης, αν τα δύο τρίτα (2/3) των δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων των Δήμων και των Κοινοτήτων που μετέχουν στο Σύνδεσμο, αποφασίσουν τη λύση, επειδή διαπιστώνεται αδυναμία για την εκπλήρωση του σκοπού του. Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας εκδίδει τη σχετική απόφαση, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Σύνδεσμος λύεται και εάν για οποιονδήποτε λόγο δεν έχουν συγκροτηθεί τα όργανά του για διάστημα περισσότερο από ένα (1) χρόνο.

Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας διαπιστώνει τη συνδρομή των ανωτέρω και εκδίδει σχετική απόφαση για τη λύση του Συνδέσμου.

Με την ίδια απόφαση ρυθμίζονται, κατ' εξαίρεση της επόμενης παραγράφου, θέματα σχετικά με την κατανομή του ενεργητικού και των υποχρεώσεων του Συνδέσμου που λύεται, καθώς και κάθε άλλη έννομη σχέση, ανάλογα με το ύψος της ετήσιας εισφοράς κάθε Δήμου ή Κοινότητας που συμμετέχει. Τυχόν επιχορήγηση του Συνδέσμου, που λύεται, για εξόφληση οφειλών του προς τρίτους, περιέρχεται στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, ο οποίος και προβαίνει, απευθείας, σε αυτήν.

3. Τα θέματα που αφορούν την κατανομή του ενεργητικού και των υποχρεώσεων ενός Συνδέσμου που διαλύεται, καθώς και κάθε άλλη έννομη σχέση του ρυθμίζονται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, ανάλογα με το ύψος της ετήσιας εισφοράς κάθε Δήμου ή Κοινότητας που συμμετέχει.

4. Το προσωπικό που τυχόν υπηρετεί στους Συνδέσμους, που διαλύονται, μεταφέρεται αυτοδικαίως και κατανέμεται με την ίδια σχέση εργασίας που είχε, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας στους Ο.Τ.Α., που αποτελούσαν το Σύνδεσμο ανάλογα με τον πληθυσμό τους ή τις οικονομικές τους δυνατότητες βάσει των προϋπολογισμών των τριών (3) τελευταίων ετών.

Άρθρο 251

Σύνδεσμοι Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης που συνενώνονται

1. Στην περίπτωση που οι Δήμοι ή Κοινότητες που συνενώνονται και αποτελούν έναν νέο Δήμο συμμετέχουν όλοι τους ή μερικοί από αυτούς σε Σύνδεσμο Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ο Σύνδεσμος αυτός, εφόσον η περιοχή αρμοδιότητάς του είναι ίδια ή μικρότερη της εδαφικής περιφέρειας του νέου Ο.Τ.Α., καταργείται αυτοδικαίως από την έναρξη λειτουργίας του νέου Δήμου ή Κοινότητας. Την εκτέλεση του σκοπού, για τον οποίο, είχε συσταθεί ο Σύνδεσμος, αναλαμβάνει αυτοδικαίως και συνεχίζει ο νέος Δήμος ή Κοινότητα, ο οποίος υπεισέρχεται σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του Συνδέσμου ως καθολικός διάδοχος. Το προσωπικό και η περιουσία του Συνδέσμου περιέρχονται αυτοδικαίως στο νέο Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης από την έναρξη της λειτουργίας του.

2. Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, που προκύπτουν από συνένωση ή καταργούνται και συνενώνονται σε περισσότερους από έναν νέους Ο.Τ.Α., υπεισέρχονται αυτοδικαίως, από την έναρξη της λειτουργίας τους, σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των Δήμων ή Κοινοτήτων που καταργούνται με τη συνένωση και συμμετέχουν στους Συνδέσμους κάθε κατηγορίας που μετείχαν οι καταργηθέντες.

3. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

2. Ν. 3852/2010**Άρθρο 101****Δίκτυα δήμων και περιφερειών**

1. Δύο ή περισσότεροι δήμοι ή δήμοι και περιφέρειες, με κοινά χαρακτηριστικά, μπορούν να συνιστούν δίκτυα, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 219 και 220 του Κ.Δ.Κ., με τη μορφή αστικής εταιρείας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα του άρθρου 741 του Α.Κ.. Σκοπός του δικτύου είναι η ανάδειξη των κοινών χαρακτηριστικών, η διαμόρφωση, η άσκηση και η υποστήριξη των πολιτικών που συνδέονται με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των μελών του δικτύου.
2. Τα ανωτέρω δίκτυα συνιστώνται με αποφάσεις των οικείων συμβουλίων των συμμετεχόντων Ο.Τ.Α. και λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 267 του Κ.Δ.Κ., όπως ισχύει και το άρθρο 741 του Α.Κ.. Στα δίκτυα αυτά μπορούν να συμμετέχουν και αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρείες Ο.Τ.Α..
3. Για την καλύτερη εξυπηρέτηση των σκοπών του δικτύου δύνανται να συμμετέχουν σε αυτό κοινωνικοί φορείς με σκοπούς αντίστοιχους αυτών του δικτύου, καθώς και πανεπιστημιακά ή ερευνητικά ιδρύματα.
4. Με το καταστατικό τους καθορίζονται οι πόροι, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μελών, η διοίκησή τους και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την οργάνωση και τη λειτουργία τους.

Άρθρο 104**Σύνδεσμοι Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης που συνενώνονται**

1. Ο σύνδεσμος στον οποίο συμμετέχουν δήμοι ή κοινότητες που συνενώνονται σε νέο δήμο, καταργείται αυτοδικαίως από την έναρξη λειτουργίας του νέου δήμου, αν η περιοχή της αρμοδιότητας του δήμου αυτού είναι η ίδια ή μεγαλύτερη από την εδαφική περιφέρεια του συνδέσμου. Την εκπλήρωση του σκοπού για τον οποίο είχε συσταθεί ο σύνδεσμος, αναλαμβάνει και συνεχίζει ο νέος δήμος, ο οποίος καθίσταται καθολικός διάδοχος σε όλη την κινητή και ακίνητη περιουσία και υπεισέρχεται αυτοδικαίως σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του συνδέσμου, συμπεριλαμβανομένων και τυχόν συμβάσεων μίσθωσης έργου ή ορισμένου χρόνου μέχρι τη λήξη τους. Οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται από το νέο δήμο χωρίς καμία ειδικότερη διατύπωση.
2. Το μόνιμο προσωπικό, το προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, καθώς και οι δικηγόροι με σχέση έμμισθης εντολής του συνδέσμου μεταφέρεται αυτοδικαίως, με την ίδια σχέση εργασίας και παροχής υπηρεσιών στο νέο δήμο από την έναρξη της λειτουργίας του και κατατάσσεται σε αντίστοιχες κενές οργανικές θέσεις κατά κατηγορία και κλάδο ή σε προσωποπαγείς θέσεις του δήμου. Η απόφαση κατάταξης του προσωπικού σε κενές οργανικές θέσεις ή σε συνιστώμενες προσωποπαγείς θέσεις εκδίδεται από το αρμόδιο προς διορισμό όργανο και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
3. Το προσωπικό που μεταφέρεται στο δήμο μπορεί να διατηρήσει το ασφαλιστικό και συνταξιοδοτικό καθεστώς, στο οποίο υπαγόταν πριν από την κατάταξή του στο νέο δήμο, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 17 του άρθρου 4 του ν. 3513/2006, όπως ισχύει.
4. α. Εντός των διοικητικών ορίων κάθε περιφέρειας και υπό την επιφύλαξη της παραγράφου 6 οι σύνδεσμοι και οι ανώνυμες εταιρείες που έχουν συσταθεί ως ΦΟ.Δ.Σ.Α. ή άλλες επιχειρήσεις και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου των Ο.Τ.Α. που ασκούν αρμοδιότητες ΦΟ.Δ.Σ.Α. κατά το μέρος που ασκούν αντίστοιχες αρμοδιότητες, συγχωνεύονται σε ενιαίο σύνδεσμο, σύμφωνα με τη διαδικασία της παραγράφου 6, στον οποίο συμμετέχουν υποχρεωτικά οι δήμοι όλων των διαχειριστικών ενοτήτων της περιφέρειας, σύμφωνα και με τη διάταξη του άρθρου 30 του ν. 3536/2007. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες δήμοι ασκούν αρμοδιότητες ΦΟ.Δ.Σ.Α. και διαχειρίζονται

εγκαταστάσεις προσωρινής αποθήκευσης, επεξεργασίας και διάθεσης στερεών αποβλήτων, η διαχείριση αυτή ανατίθεται στον ενιαίο σύνδεσμο,

β. Εντός ενός μηνός από την έκδοση του προεδρικού διατάγματος της παραγράφου 6 του παρόντος, εκδίδεται πράξη του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, στην οποία αναφέρονται οι συγχωνευόμενοι φορείς της προηγούμενης παραγράφου, η επωνυμία του νέου συνδέσμου, η διοίκηση, η έδρα, η διάρκεια και οι πόροι αυτού, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Εντός δεκαπενθημέρου από τη δημοσίευση της ανωτέρω πράξης, τα οικεία δημοτικά συμβούλια ορίζουν τους εκπροσώπους τους στο διοικητικό συμβούλιο του νέου ΦΟ.Δ.Σ.Α..

5. Από τη δημοσίευση της ανωτέρω πράξης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ο νέος σύνδεσμος που δημιουργείται καθίσταται καθολικός διάδοχος σε όλη την κινητή και ακίνητη περιουσία των φορέων της παραγράφου 4α που συγχωνεύονται και υπεισέρχεται, αυτοδικαίως, σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις αυτών, στα εν λόγω δε δικαιώματα και υποχρεώσεις περιλαμβάνονται και όσα προκύπτουν από συμβάσεις έργου εξομοιούμενος με καθολικό διάδοχο. Οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται από το νέο σύνδεσμο, χωρίς να διακόπτονται και χωρίς να απαιτείται ειδική διαδικαστική πράξη συνέχισης για καθεμία από αυτές.

6. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης μέχρι 30 Ιουνίου 2011, μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, ρυθμίζεται η διαδικασία συγχώνευσης των φορέων της παραγράφου 4α, η διοίκηση του νέου ΦΟ.Δ.Σ.Α., η έδρα, η χρονική του διάρκεια, ο τρόπος καθορισμού του ύψους των ετήσιων εισφορών των δήμων, σε συνάρτηση με την αποτίμηση των τυχόν περιουσιακών στοιχείων των συγχωνευόμενων φορέων, καθώς και η διαδικασία ανάθεσης της διαχείρισης των εγκαταστάσεων που ορίζονται στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 4α'.

Με το ανωτέρω διάταγμα στις Περιφέρειες Ιονίων Νήσων και Βορείου και Νοτίου Αιγαίου μπορεί να καθορίζεται διαφορετική χωρική αρμοδιότητα των νέων ΦΟ.Δ.Σ.Α..

Σε περίπτωση κατά την οποία τα όρια της χωρικής αρμοδιότητας συμπίπτουν με τα όρια ενός δήμου, ο ΦΟ.Δ.Σ.Α. λειτουργεί ως Ν.Π.Δ.Δ. του δήμου.

7. Το μόνιμο προσωπικό καθώς και εκείνο με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου των φορέων της παραγράφου 4α που συγχωνεύονται, καθίσταται αυτοδικαίως με την ίδια σχέση εργασίας προσωπικό του νέου συνδέσμου που προκύπτει από τη συγχώνευση με την ίδια σχέση εργασίας. Συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου που βρίσκονται σε ισχύ, συνεχίζονται από το νέο σύνδεσμο μέχρι τη λήξη τους.

8. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται μέσα σε ένα (1) μήνα από τη δημοσίευση της πράξης του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, καθορίζεται το αναγκαίο προσωπικό για την κάλυψη των υπηρεσιακών αναγκών του συνδέσμου, προκειμένου να προβλεφθούν οι αντίστοιχες θέσεις στον οργανισμό εσωτερικής υπηρεσίας του. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται εντός τριών (3) μηνών από τη δημοσίευση της συγχώνευσης, ψηφίζεται ο οργανισμός εσωτερικής υπηρεσίας του συνδέσμου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 10 του ν. 3584/2007, όπως ισχύει.

9. Το μόνιμο και με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου προσωπικό των φορέων της παραγράφου 4α που συγχωνεύονται ή λύονται σύμφωνα τις διατάξεις της παρ. 6 του παρόντος άρθρου περιλαμβανομένων και όσων απασχολούνται με σχέση έμμισθης εντολής, κατατάσσεται σε αντίστοιχες κενές οργανικές θέσεις κατά κατηγορία και κλάδο ή σε προσωρινές προσωποπαγείς θέσεις του συνδέσμου, οι οποίες καταργούνται κατά την αποχώρηση του υπαλλήλου. Η πράξη κατάταξης του προσωπικού εκδίδεται από το αρμόδιο προς διορισμό όργανο και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ο χρόνος προϋπηρεσίας του ανωτέρω προσωπικού αναγνωρίζεται για όλες τις συνέπειες.

Άρθρο 104Α**Σύσταση διαδημοτικού συνδέσμου τεχνικής υπηρεσίας**

1. Δύο (2) ή περισσότεροι δήμοι του ίδιου νομού, καθώς και όμορων νομών της ίδιας περιφέρειας, μπορεί να συνιστούν, με απόφαση των δημοτικών συμβουλίων αυτών, σύνδεσμο με ειδικό σκοπό τη μελέτη και εκτέλεση των τεχνικών τους έργων. Οι σύνδεσμοι αυτοί αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, διέπονται από τις σχετικές διατάξεις των άρθρων 245 έως 250 του ν. 3463/2006, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στο παρόν άρθρο και η τεχνική υπηρεσία τους αποτελεί την κοινή τεχνική υπηρεσία των συμμετεχόντων σε αυτούς δήμων.

2. Η απόφαση των δημοτικών συμβουλίων, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών τους, αναφέρει ως ειδικό σκοπό, για τον οποίο ιδρύεται ο σύνδεσμος, τη μελέτη και εκτέλεση έργων των συμμετεχόντων δήμων και ορίζει τη χρονική διάρκεια και την έδρα του, τα τυχόν παραρτήματά του στους συνεργαζόμενους δήμους, καθώς και τις εισφορές που πρέπει να καταβάλλει ετησίως κάθε μέλος του συνδέσμου. Με απόφαση των δημοτικών συμβουλίων, η οποία μπορεί να εμπεριέχεται στην απόφαση του προηγούμενου εδαφίου, καταρτίζεται ο Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας του συνδέσμου, ο οποίος περιλαμβάνει κατ' ελάχιστο μία (1) Διεύθυνση Τεχνικής Υπηρεσίας με ένα ή περισσότερα τμήματα και ένα (1) τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών. Αν, για οποιονδήποτε λόγο, δεν είναι δυνατή η λειτουργία Τμήματος Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών, οι αρμοδιότητες του Τμήματος αυτού ασκούνται υποχρεωτικά από την αντίστοιχη υπηρεσία του δήμου της έδρας του συνδέσμου.

3. Με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εγκρίνεται η απόφαση σύστασης, καθώς και ο Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας του Συνδέσμου, ύστερα από γνώμη του οικείου Υπηρεσιακού Συμβουλίου. Ο έλεγχος που διενεργείται από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση είναι αποκλειστικά έλεγχος νομιμότητας και δεν υπεισέρχεται στην σκοπιμότητα σύστασης του συνδέσμου ή σε άλλες σταθμίσεις.

4. Μετά τη δημοσίευση της απόφασης σύστασης του συνδέσμου και της έγκρισης του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας αυτού, ο σύνδεσμος αποτελεί την τεχνική υπηρεσία των συνεργαζόμενων δήμων και ασκεί τις αρμοδιότητες και τα καθήκοντα της Διευθύνουσας/Επιβλέπουσας Υπηρεσίας σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία για τη μελέτη και εκτέλεση των έργων. Η νέα τεχνική υπηρεσία αναλαμβάνει όλες τις υποχρεώσεις και αρμοδιότητες των τεχνικών υπηρεσιών των συμμετεχόντων δήμων, καθώς και τις εκκρεμείς υποθέσεις των υπηρεσιών αυτών.

5. Το προσωπικό των δήμων, το οποίο υπηρετεί σε Τμήμα ή Διεύθυνση αντίστοιχο με αυτά που προβλέπονται στον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας του συνδέσμου, μετατάσσεται, με απόφαση του αρμοδίου για διορισμό οργάνου του συνδέσμου, ύστερα από γνώμη του οικείου Υπηρεσιακού Συμβουλίου, στην αντίστοιχη οργανική μονάδα του συνδέσμου. Κατόπιν υποβολής αίτησης είναι δυνατή η μετάταξη ή η απόσπαση, για χρονικό διάστημα δύο (2) ετών με δυνατότητα ανανέωσης για δύο (2) επιπλέον έτη, κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης, οποιουδήποτε υπαλλήλου συνεργαζόμενου δήμου, εφόσον κατέχει τα απαιτούμενα από τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας του συνδέσμου προσόντα, σε κενή οργανική θέση στο σύνδεσμο.

Στην περίπτωση μη ύπαρξης κενής οργανικής θέσης, η μετάταξη πραγματοποιείται με μεταφορά της θέσης τους.

Η απόφαση της μετάταξης ή της απόσπασης εκδίδεται από το αρμόδιο προς διορισμό όργανο του συνδέσμου, ύστερα από γνώμη του οικείου Υπηρεσιακού Συμβουλίου.

6. Το προσωπικό των πρώην Τεχνικών Υπηρεσιών Δήμων και Κοινοτήτων (Τ.Υ.Δ.Κ.), το οποίο έχει μεταφερθεί σύμφωνα με την περίπτωση VII του άρθρου 280 στον οικείο Δήμο της έδρας του αντίστοιχου νομού ή στην περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, μπορεί, με απόφαση του

αρμοδίου προς διορισμό οργάνου του συνδέσμου, να μετατάσσεται, ύστερα από υποβολή αίτησης, σε κενή οργανική θέση του συνδέσμου, κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης.

Στην περίπτωση μη ύπαρξης κενής οργανικής θέσης, η μετάταξη πραγματοποιείται με μεταφορά της θέσης τους.

7. Η συμμετοχή νέου δήμου σε υφιστάμενο σύνδεσμο ή η αποχώρηση από αυτό μέλους του επιτρέπεται, εάν το αποφασίσει το δημοτικό συμβούλιο του ενδιαφερομένου δήμου και αποδεχθεί την απόφαση το διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου, που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του. Άρνηση αποδοχής της προσχώρησης νέου δήμου στο σύνδεσμο εκ μέρους του διοικητικού συμβουλίου αυτού πρέπει να αιτιολογείται ειδικά. Το ίδιο ισχύει και για το αίτημα αποχώρησης δήμου από υφιστάμενο σύνδεσμο. Σε κάθε περίπτωση, για την προσχώρηση νέου δήμου σε υφιστάμενο σύνδεσμο και για την αποχώρηση από αυτόν, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες του τοπικού πληθυσμού, οι εναλλακτικές δυνατότητες που υπάρχουν για τη λειτουργία τεχνικής υπηρεσίας, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία ενόψει των ειδικών συνθηκών κάθε περίπτωσης και η κατά το δυνατόν πληρέστερη εκπλήρωση του σκοπού του συνδέσμου.

8. Σε δήμους που συστήνουν σύνδεσμο, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως 7, η άσκηση της αρμοδιότητας της τεχνικής τους υπηρεσίας ασκείται από την τεχνική υπηρεσία του συνδέσμου. Τις λοιπές αρμοδιότητες προϊσταμένης και αναθέτουσας αρχής αναλαμβάνει ο δήμος που είναι κύριος του έργου.

9. Η υπηρεσιακή κατάσταση καθώς και τα εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα των υπαλλήλων που μετατάσσονται ή αποσπώνται στον σύνδεσμο σύμφωνα με τις παραγράφους 5 και 6, συμπεριλαμβανομένης της τυχόν καταβολής προσωπικής διαφοράς, δεν θίγονται σε καμία περίπτωση. Σε περίπτωση λύσης του συνδέσμου για οποιοδήποτε λόγο το προσωπικό μεταφέρεται αυτοδικαίως στη θέση που κατείχε πριν από τη μετάταξη ή την απόσπαση. Ο χρόνος υπηρεσίας στον σύνδεσμο λογίζεται ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας για όλες τις νόμιμες συνέπειες.

Άρθρο 105

Σύσταση διαβαθμιδικού συνδέσμου δήμων και περιφερειών

1. Ένας ή περισσότεροι δήμοι και η περιφέρεια στην οποία έχουν την έδρα τους οι δήμοι αυτοί, μπορούν, με απόφαση των δημοτικών τους συμβουλίων και του περιφερειακού συμβουλίου, να συστήσουν σύνδεσμο με ειδικό σκοπό την εκτέλεση έργων ή την παροχή συγκεκριμένων υπηρεσιών ή την άσκηση αρμοδιοτήτων τους, καθώς και για το σχεδιασμό και την κατάρτιση προγραμμάτων και μεθόδων για την ανάπτυξη του ευρύτερου χώρου τους. Οι σύνδεσμοι αυτοί αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

2. Η απόφαση των δημοτικών και περιφερειακών συμβουλίων, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών τους, περιέχει τον ειδικό σκοπό για τον οποίο ιδρύεται ο σύνδεσμος, τη χρονική διάρκεια και την έδρα του, καθώς και τις εισφορές που πρέπει να καταβάλλει κάθε χρόνο κάθε μέλος. Στην απόφαση σύστασης του Συνδέσμου αναφέρονται ρητά και οι υπηρεσίες για τις οποίες επιβάλλονται τέλη.

3. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, αφού ο Ελεγκτής Νομιμότητας εξετάσει τη νομιμότητα των σχετικών αποφάσεων των συμβουλίων που αφορούν τη σύσταση του συνδέσμου, εγκρίνεται η απόφαση σύστασης. Με την ίδια πράξη, σε περίπτωση που υπάρχει διαφωνία των συμβουλίων, ορίζεται και η έδρα του συνδέσμου.

4. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης μπορεί να γίνει υποχρεωτική για ένα δήμο η συμμετοχή σε σύνδεσμο, που έχει συσταθεί, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, εφόσον συντρέχουν, αθροιστικά, οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) αν στο σύνδεσμο μετέχουν τα δύο τρίτα (2/3) τουλάχιστον των δήμων της οικείας περιφέρειας,

β) αν αποφασίσει τη συμμετοχή το διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του και

γ) εφόσον εξυπηρετείται το δημόσιο συμφέρον.

5. Η συμμετοχή νέου δήμου σε υφιστάμενο σύνδεσμο ή η αποχώρηση από αυτό μέλους του επιτρέπεται, αν το αποφασίσει το συμβούλιο του ενδιαφερόμενου δήμου και αποδεχθεί την απόφαση το διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου με απόφασή του που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του. Αν το διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου δεν αποδέχεται χωρίς ειδική αιτιολογία τη συμμετοχή στο σύνδεσμο ενός δήμου, η συμμετοχή αποφασίζεται από τον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, αν οι ανάγκες των κατοίκων δεν μπορούν να αντιμετωπισθούν διαφορετικά και δεν παρεμποδίζεται η εκπλήρωση του σκοπού του συνδέσμου. Το ίδιο ισχύει και για την αποχώρηση από το σύνδεσμο ενός δήμου.

Άρθρο 106

Διοίκηση

1. Ο διαβαθμιδικός σύνδεσμος διοικείται από το διοικητικό συμβούλιο, την εκτελεστική επιτροπή και τον πρόεδρό του.

2. Το διοικητικό συμβούλιο συγκροτείται από αιρετούς αντιπροσώπους του κάθε μέλους, που συμμετέχει, οι οποίοι εκλέγονται από τα δημοτικά και περιφερειακά συμβούλιά τους. Οι αντιπρόσωποι της περιφέρειας αποτελούν το 50% του αριθμού των μελών του διοικητικού συμβουλίου του συνδέσμου. Το υπόλοιπο 50% αποτελείται από αντιπροσώπους των δήμων μελών του συνδέσμου, ανάλογα με τον πληθυσμό τους, με βάση τον πληθυσμό του μικρότερου δήμου, που εκπροσωπείται με έναν αντιπρόσωπο.

Για τον υπολογισμό του αριθμού των μελών του συνδέσμου αυτής της μορφής, για τα θέματα διοίκησης, λειτουργίας και για τα λοιπά σχετικά θέματα εφαρμόζονται αναλόγως οι οικείες διατάξεις για τους συνδέσμους του Κ.Δ.Κ., όπως ισχύει.

Άρθρο 211

Διαχείριση στερεών αποβλήτων της Μητροπολιτικής Περιφέρειας

1. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, συνιστάται ειδικός διαβαθμιδικός σύνδεσμος, ως νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, με έδρα την Αθήνα, στον οποίο μετέχουν η μητροπολιτική περιφέρεια Αττικής και υποχρεωτικά όλοι οι δήμοι του Νομού Αττικής.

Σκοπός του συνδέσμου είναι η προσωρινή αποθήκευση, η επεξεργασία, η μεταφόρτωση, η ανακύκλωση και η εν γένει αξιοποίηση και διάθεση στερεών αποβλήτων, η λειτουργία σχετικών εγκαταστάσεων, η κατασκευή μονάδων επεξεργασίας και αξιοποίησης, καθώς και η αποκατάσταση υφιστάμενων χώρων εναπόθεσης (Χ.Α.Δ.Α.) εντός της χωρικής αρμοδιότητας της περιφέρειας Αττικής.

Επιπλέον των παραπάνω σκοπών, ο Ε.Δ.Σ.Ν.Α. δύναται να κατασκευάζει και να λειτουργεί Κέντρα Αποτέφρωσης Νεκρών (Κ.Α.Ν.) σε εκτάσεις ιδιοκτησίας του ή που του έχουν παραχωρηθεί κατά χρήση, κατόπιν απόφασης του Διοικητικού του Συμβουλίου και σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις του άρθρου 35 του ν. 3448/2006 (Α' 57), όπως ισχύει.

2. Όργανα διοίκησης του συνδέσμου είναι το διοικητικό συμβούλιο, η εκτελεστική επιτροπή και ο πρόεδρος. Πρόεδρος του συνδέσμου είναι ο περιφερειάρχης Αττικής ή αντιπεριφερειάρχης που ορίζεται από αυτόν. Το διοικητικό συμβούλιο αποτελείται από εξήντα (60) μέλη, εκ των οποίων τα είκοσι τέσσερα (24) εκλέγονται μεταξύ των αντιπεριφερειάρχων και των περιφερειακών συμβούλων από το περιφερειακό συμβούλιο

και εκπροσωπούν την περιφέρεια και τα υπόλοιπα τριάντα έξι (36) ορίζονται από την περιφερειακή ένωση δήμων Αττικής μεταξύ των δημάρχων και δημοτικών συμβούλων των δήμων που είναι μέλη του εν λόγω συνδέσμου και εκπροσωπούν τους δήμους.

Η εκτελεστική επιτροπή αποτελείται από τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου ως πρόεδρο και έξι (6) μέλη, τα οποία, μαζί με τέσσερα (4) αναπληρωματικά, εκλέγονται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του διοικητικού συμβουλίου. Δύο (2) τακτικά μέλη και δύο (2) αναπληρωματικά, εκλέγονται μεταξύ όσων υποδεικνύονται από τους εκπροσώπους της περιφέρειας και τα άλλα τέσσερα (4) και δύο (2) αντιστοίχως, εκλέγονται μεταξύ όσων υποδεικνύονται από τους εκπροσώπους των δήμων. Αν δεν καταστεί δυνατή η εκλογή μελών της εκτελεστικής επιτροπής κατά την πρώτη ψηφοφορία διενεργείται δεύτερη ψηφοφορία και εκλέγονται αυτοί που θα συγκεντρώσουν κατά σειρά τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης από κάθε κατηγορία εκπροσώπων. Κατά την πρώτη συνεδρίαση της εκτελεστικής επιτροπής εκλέγεται ως αντιπρόεδρος αυτής ένα από τα μέλη της.

Ο πρόεδρος του συνδέσμου με απόφασή του μπορεί να μεταβιβάζει αρμοδιότητές του στον αντιπρόεδρο και τα μέλη της εκτελεστικής επιτροπής.

3. Με την υπουργική απόφαση της παραγράφου 1 καθορίζονται οι ετήσιες εισφορές που καταβάλλουν τα μέλη του συνδέσμου, η διαδικασία αποτίμησης των περιουσιακών στοιχείων του Ε.Σ.Δ.Κ.Ν.Α., οι υπηρεσίες για τις οποίες επιβάλλονται τέλη, η χρονική διάρκεια και ο χρόνος έναρξης λειτουργίας του, καθώς και κάθε αναγκαία για τη λειτουργία του λεπτομέρεια.

γ. Η θητεία των μελών του διοικητικού συμβουλίου του συνδέσμου του άρθρου 211 του ν. 3852/2010 που συγκροτήθηκε πριν την ισχύ του παρόντος, ισχύει για όλη τη διανυόμενη δημοτική και περιφερειακή περίοδο. Η εκτελεστική επιτροπή εκλέγεται για όλη την τρέχουσα δημοτική και περιφερειακή περίοδο στην πρώτη από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, συνεδρίαση του διοικητικού συμβουλίου.

5. Ο διαβαθμιδικός σύνδεσμος καθίσταται καθολικός διάδοχος σε όλη την κινητή και ακίνητη περιουσία του και υπεισέρχεται αυτοδικαίως σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του συμπεριλαμβανομένων και τυχόν συμβάσεων έργου. Οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται από το διαβαθμιδικό σύνδεσμο χωρίς να διακόπτονται και χωρίς να απαιτείται ειδική διαδικαστική πράξη συνέχισης για καθεμία από αυτές.

Το μόνιμο προσωπικό του Ε.Σ.Δ.Κ.Ν.Α., καθώς και εκείνο με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου καθίσταται αυτοδικαίως με την ίδια σχέση εργασίας προσωπικό του διαβαθμιδικού συνδέσμου.

Άρθρο 282

Γενικές Μεταβατικές διατάξεις^{5 6}

9. Για την οργανωμένη συνεργασία, προαγωγή κοινών σκοπών και εκπροσώπηση των δήμων και των περιφερειών της χώρας συνιστώνται:

α) Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων, στις οποίες συμμετέχουν υποχρεωτικά ως μέλη, δια των εκπροσώπων τους, όλοι οι δήμοι εντός της αντίστοιχης χωρικής αρμοδιότητας των περιφερειών.

β) Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας, στην οποία συμμετέχουν υποχρεωτικά, δια των εκπροσώπων τους, οι Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων, και

γ) Ένωση Περιφερειών, στην οποία συμμετέχουν υποχρεωτικά, δια των εκπροσώπων τους, οι περιφέρειες της χώρας.

Οι ανωτέρω ενώσεις είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου. Η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και η Ένωση Περιφερειών εποπτεύονται από τον Υπουργό Εσωτερικών,

⁵ βλ. Το Π.Δ. 74/11 (ΦΕΚ-181 Α/22-8-11) : Ένωση Περιφερειών Ελλάδος.

⁶ βλ. Το Π.Δ. 75/11 (ΦΕΚ-182 Α/22-8-11) : Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων και Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας.

Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και οι Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων από τον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Έδρα κάθε Περιφερειακής Ένωσης Δήμων είναι η έδρα της περιφέρειας, ενώ της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και της Ένωσης Περιφερειών είναι η Αθήνα.

Όργανα διοίκησης των Περιφερειακών Ενώσεων Δήμων είναι η Γενική Συνέλευση, το Διοικητικό Συμβούλιο, η Εκτελεστική Επιτροπή, ο Πρόεδρος και το Εποπτικό Συμβούλιο.

Όργανα διοίκησης της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και της Ένωσης Περιφερειών είναι η Γενική Συνέλευση, το Διοικητικό Συμβούλιο, η Εκτελεστική Επιτροπή, ο Πρόεδρος και το Εποπτικό Συμβούλιο.

Πόροι των Ενώσεων είναι οι εισφορές των μελών τους που καθορίζονται με την κοινή απόφαση της παραγράφου 3 του άρθρου 259 και της παραγράφου 5 του άρθρου 260 του παρόντος, ως ποσοστό επί του ποσού των αντίστοιχων ΚΑΠ, καθώς και έσοδα από κάθε άλλη πηγή.

Με προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, ύστερα από γνώμη των ανωτέρω Ενώσεων, καθορίζονται:

- i. ο σκοπός σύστασής τους,
- ii. η εκπροσώπηση των δήμων και των περιφερειών, καθώς και ο τρόπος και η διαδικασία ανάδειξης των εκπροσώπων τους σε αυτές,
- iii. η σύνθεση και η συγκρότηση των οργάνων διοίκησής τους και ο τρόπος ανάδειξης αυτών.
- iv. οι αρμοδιότητες και η λειτουργία των οργάνων τους,
- v. η περιουσία, η οικονομική διοίκηση, η διαχείριση και ο οικονομικός έλεγχος των πόρων τους,
- vi. το προσωπικό, η οργάνωση, ο τρόπος κατάρτισης των οργανισμών λειτουργίας τους και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια και
- vii. η δυνατότητα λειτουργίας των Περιφερειακών Ενώσεων Δήμων, υπό μορφή παραρτημάτων, ανά περιφερειακή ενότητα και στις έδρες των αντίστοιχων νομών. Είναι, επίσης, δυνατή η πρόβλεψη ειδικών ρυθμίσεων για την περιφέρεια Αττικής και τις νησιωτικές περιφέρειες.

10. Μέχρι την 31.12.2010 με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και ύστερα από γνώμη της ΚΕΔΚΕ, εκδίδεται το προεδρικό διάταγμα της προηγούμενης παραγράφου για την Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και για τις Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων. Μέχρι την ανάδειξη των νέων οργάνων διοίκησης, η Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος και οι Τοπικές Ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος εξακολουθούν να λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 197/1978 (ΦΕΚ 43 Α'), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει. Η θητεία των οργάνων διοίκησής τους παρατείνεται μέχρι την εκλογή και συγκρότηση των νέων.

11. Από την ανάδειξη των νέων οργάνων διοίκησης η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και οι Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων, αντίστοιχα, υπεισέρχονται, αυτοδικαίως, σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος και των Τοπικών Ενώσεων Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος, περιλαμβανομένης και της ένταξης του προσωπικού τους, καθώς και των δικηγόρων με σχέση έμμισθης εντολής.

12. Μέχρι την 31.12.2010 με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, ύστερα από γνώμη της ΕΝΑΕ, εκδίδεται, το προεδρικό διάταγμα της παραγράφου 9, για τη σύσταση και λειτουργία της Ένωσης Περιφερειών. Από την ανάδειξη των οργάνων διοίκησης της Ένωσης Περιφερειών, η Ένωση Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδας (ΕΝΑΕ) διαλύεται και η Ένωση Περιφερειών υπεισέρχεται, αυτοδικαίως, σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις αυτής, περιλαμβανομένης και της ένταξης του προσωπικού της, καθώς και των δικηγόρων με σχέση έμμισθης εντολής.

Από 1.1.2011 και μέχρι τη διεξαγωγή των αρχαιρεσιών για την ανάδειξη των οργάνων της εξακολουθεί να λειτουργεί, προσωρινά, η Ένωση Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθ.13 παράγραφος 39 ν. 2307/1995, όπως ισχύει, η οποία διοικείται από επιτροπή, αποτελούμενη από τους περιφερειάρχες. Καθήκοντα προέδρου ασκεί ο περιφερειάρχης Αττικής. Η επιτροπή, διαχειρίζεται μόνο άμεσα λειτουργικά ζητήματα της Ένωσης και είναι υπεύθυνη για τη διεξαγωγή των ανωτέρω αρχαιρεσιών.

13. Η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και η Ένωση Περιφερειών γνωμοδοτούν σε περίπτωση μεταβίβασης αρμοδιοτήτων σε δήμους και σε περιφέρειες, αντίστοιχως.

13Α. Στην Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και στην Ένωση Περιφερειών, μπορεί να συσταθούν Αυτοτελή Γραφεία Ισότητας των Φύλων, τα οποία έχουν τις εξής αρμοδιότητες:

- α) ενημερώνουν τα δημοτικά και περιφερειακά συμβούλια, για τη συγκρότηση της Περιφερειακής και της Δημοτικής Επιτροπής Ισότητας των Φύλων, αντίστοιχα,
- β) συνεργάζονται με τους δήμους και τις περιφέρειες, με σκοπό την ανάδειξη και υλοποίηση σχεδίων και δράσεων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο για την ισότητα των φύλων,
- γ) συνεργάζονται με τις αρμόδιες υπηρεσίες δήμων και περιφερειών για την κατάρτιση τοπικού και περιφερειακού σχεδίου δράσης για προώθηση της ισότητας των φύλων στην απασχόληση,
- δ) συνεργάζονται με τις αιρετές και υποψήφιες αιρετές γυναίκες της τοπικής αυτοδιοίκησης για την ανάπτυξη δικτύων συνεργασιών με τους φορείς της αυτοδιοίκησης με σκοπό την ενίσχυση της ενεργού συμμετοχής των γυναικών στη λήψη αποφάσεων στην τοπική αυτοδιοίκηση,
- ε) ενημερώνουν τις γυναίκες για τις δράσεις των Γραφείων Ισότητας, της ΓΓΙΦ και άλλων φορέων που δραστηριοποιούνται σε θέματα ισότητας των φύλων.

Το Γραφείο Ισότητας των Φύλων της ΕΝ.ΠΕ. και της Κ.Ε.Δ.Ε., στελεχώνεται το καθένα με δύο (2) τουλάχιστον υπαλλήλους των περιφερειών και των δήμων αντίστοιχα. Για τη στελέχωση των Γραφείων Ισότητας είναι δυνατή η μετάταξη, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ενιαίου Συστήματος Κινητικότητας του ν. 4440/2016 (Α' 224), όπως ισχύει ή η απόσπαση υπαλλήλων, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 38 του ν. 3801/2009 (Α' 163).

3. Β.Δ. 24-9/20.10.1958

Άρθρο 62 : (Άρθρο 53 Β.Δ. 19-12-55)

Άνευ τίτλου

Τα έσοδα είναι:

1) τα εκ της περιουσίας του συνδέσμου, 2) αι υπό των δήμων και κοινοτήτων των συμμετεχόντων εις τον σύνδεσμον εισφοραί, αίτινες αποτελούν υποχρεωτικήν δαπάνην, 3) τα εκ δωρεών και κληροδοτημάτων και 4) τα εκ των επομένων φόρων, τελών, δικαιωμάτων, εισφορών και προσωπικής εργασίας:

α) του τέλους ή δικαιώματος χρήσεως έργων ή υπηρεσιών του άρθρου 19, β) της εισφοράς των ωφελουμένων εκ της εκτελέσεως έργων του άρθρου 52, γ) της προσωπικής εργασίας των άρθρων 56-61 και δ) εξ εκχωρήσεως μέρους ή όλου των αποδόσεων φόρων, τελών δικαιωμάτων και εισφορών των συμμετεχόντων του συνδέσμου δήμων ή κοινοτήτων.

Η επιβολή του τέλους ή δικαιώματος χρήσεως έργων ή υπηρεσιών ως και της εισφοράς των ωφελουμένων εκ των έργων επιτρέπεται εφ' όσον δαπάναις του συνδέσμου εγένοντο τα έργα ή συντηρούνται αι υπηρεσίαι. Εν τη περιπτώσει ταύτη δεν επιτρέπεται η επιβολή τέλους ή δικαιώματος ή εισφοράς δια την αιτίαν ταύτην υπό του δήμου ή κοινότητος εις την περιφέρειαν του οποίου ευρίσκεται το ακίνητον ή λειτουργεί η υπηρεσία.

Άρθρο 63 : (Άρθρο 55 Β.Δ. 19-12-55)**Άνευ τίτλου**

Ο αριθμός των ημερομισθίων της υπό του Συνδέσμου επιβαλλομένης προσωπικής εργασίας δεν δύναται να υπερβή τα πέντε δια τους κατοίκους και τα δύο δια τα φορτηγά κτήνη και οχήματα ή αυτοκίνητα και τους κατόχους αυτών. Εν περιπτώσει επιβολής υπό του συνδέσμου προσωπικής εργασίας περιορίζεται αναλόγως το δικαίωμα της επιβολής τοιαύτης υπό του δήμου ή κοινότητας του μετέχοντος εις τον σύνδεσμον.

Άρθρο 64 : (Άρθρο 56 Β.Δ. 19-12-55)**Άνευ τίτλου**

Δια την βεβαίωσιν και είσπραξιν των εσόδων του συνδέσμου εφαρμόζονται κατ' αναλογίαν αι διατάξεις του παρόντος.

4. Ν. 2946/2001**Άρθρο 12****Συμπολιτείες Δήμων και Κοινοτήτων**

1. Όμοροι Δήμοι ή Κοινότητες, με συνολικό πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων, μπορεί να συνιστούν με απο- φάσεις των Δημοτικών και Κοινοτικών Συμβουλίων τους, ως Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, Συμπολιτεία. Η Συμπολιτεία αποτελεί σύνδεσμο των Ο.Τ.Α. που τη συγκροτούν, κατά την παρ. 3 του άρθρου 102 του Συντάγματος και έχει σκοπό τη συγκρότηση υπηρεσιών για την αποκλειστική άσκηση αρμοδιοτήτων των μελών της και την παροχή υπηρεσιών στους κατοίκους τους, ιδίως στους τομείς της τεχνικής υποστήριξης, της οικονομικής διαχείρισης και της δημοτικής αστυνόμευσης. Προκειμένου για νησιά με πληθυσμό μικρότερο των πενήντα χιλιάδων (50.000), η Συμπολιτεία περιλαμβάνει υποχρεωτικά όλους τους Δήμους και τις Κοινότητες, τουλάχιστον ενός νησιού. Ύστερα από ερώτημα Δήμου ή Κοινότητας ή του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας, η Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων (Τ.Ε.Δ.Κ.) παρέχει τη γνώμη της για την ίδρυση Συμπολιτειών στον οικείο νομό, λαμβάνοντας υπόψη τις γεωοικονομικές κοινωνικές και συγκοινωνιακές συνθήκες και την αποτελεσματική παροχή των υπηρεσιών και των αρμοδιοτήτων που θα ασκούνται από τις Συμπολιτείες. Η γνώμη της απευθύνεται σε όλα τα μέλη της και στον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας και κοινοποιείται σε αυτούς μέσα σε ένα μήνα από την υποβολή του ερωτήματος. Αν παρέλθει άπρακτη η ανωτέρω προθεσμία, οι Ο.Τ.Α. μπορούν να συστήσουν Συμπολιτεία και χωρίς τη γνώμη της Τ.Ε.Δ.Κ..

Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος, Δήμος ή Κοινότητα νησιού που γειτνιάζει με Συμπολιτεία ή με Δήμο ή Κοινότητα άλλου νησιού θεωρείται όμορος.

Συμπολιτεία Δήμων και Κοινοτήτων νησιού ή νησιών μπορεί να συνιστάται ακόμη και αν ο συνολικός πληθυσμός των Ο.Τ.Α. που την συνιστούν είναι κάτω από 10.000 κατοίκους.

Ως πληθυσμός κάθε Δήμου ή Κοινότητας, για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος, θεωρείται αυτός της τελευταίας απογραφής.

2. Η ιδρυτική απόφαση της προηγούμενης παραγράφου εγκρίνεται από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Εάν η Συμπολιτεία συστήνεται από Δήμους ή Κοινότητες που υπάγονται σε περισσότερες Περιφέρειες, η εγκριτική απόφαση εκδίδεται από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας, στην οποία βρίσκεται η έδρα της Συμπολιτείας.

3. Η χρονική διάρκεια της Συμπολιτείας ορίζεται τουλάχιστον οκταετής, με δυνατότητα παράτασης για μία ή περισσότερες τετραετίες, ύστερα από απόφαση των 2/3 του συνόλου των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, η οποία εγκρίνεται από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

4. Η ονομασία της Συμπολιτείας καθορίζεται με την απόφαση της παραγράφου 1 και αποτελείται από τη λέξη "Συμπολιτεία" και λέξη ή λέξεις που ακολουθούν. Με την

απόφαση της παραγράφου 1 ορίζεται επίσης η έδρα της Συμπολιτείας, καθώς και οι ειδικότεροι σκοποί της.

5. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί όμορος Δήμος ή Κοινότητα να συμμετέχει υποχρεωτικά σε Συμπολιτεία που πρόκειται να συσταθεί ή έχει συσταθεί και να ρυθμίζεται κάθε θέμα που προκύπτει από την υποχρεωτική συμμετοχή του Δήμου ή της Κοινότητας στη Συμπολιτεία εφόσον:

α) αποφασίσει τη συμμετοχή το Δ.Σ. της Συμπολιτείας ή

β) πρόκειται για Δήμο ή Κοινότητα που υπάγεται στην ανθρωπογεωγραφική ενότητα της Συμπολιτείας ή

γ) οι αρμοδιότητες των τομέων που έχουν αποτελέσει σκοπό της Συμπολιτείας, σύμφωνα με την παράγραφο 1, δεν μπορούν να ασκηθούν αποτελεσματικά από το Δήμο ή την Κοινότητα, παρά μόνο με τη συμμετοχή του σε αυτήν.

Η ανωτέρω υποχρεωτική συμμετοχή μπορεί να γίνεται και με την εγκριτική απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας, της παραγράφου 2 του παρόντος.

Αν ο Δήμος ή η Κοινότητα υπάγεται σε διαφορετική Περιφέρεια από εκείνη της έδρας της Συμπολιτείας, απαιτείται και η προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, στην οποία υπάγεται ο Δήμος ή η Κοινότητα.

6. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να ορίζεται ότι Δήμος ή Κοινότητα με πληθυσμό μικρότερο των 5.000 κατοίκων, που για λόγους γεωγραφικών ιδιαιτεροτήτων δεν μπορεί να μετάσχει σε Συμπολιτεία, υποστηρίζεται υποχρεωτικά για την παροχή των υπηρεσιών ή την άσκηση των αρμοδιοτήτων του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1, από τον πλησιέστερο Δήμο που έχει τη δυνατότητα να παράσχει την αναγκαία υποστήριξη. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, καθορίζονται οι όροι παροχής της υποστήριξης, η οικονομική επιχορήγηση του Δήμου στον οποίο ανατίθεται η σχετική υποχρέωση και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης.

7. Όργανα του Συνδέσμου είναι η Συνέλευση, το Διοικητικό Συμβούλιο και, στην περίπτωση Συμπολιτειών με μέλη Διοικητικού Συμβουλίου από δεκαπέντε (15) και άνω, η Εκτελεστική Επιτροπή.

8. Η Συνέλευση απαρτίζεται από το σύνολο των Δημοτικών και Κοινοτικών Συμβούλων των Ο.Τ.Α. που μετέχουν, καθώς και από τους οικείους Δημάρχους. Εξαιρούνται της συμμετοχής τα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου που συμμετέχουν σε αυτό λόγω της ιδιότητάς τους ως Προέδρων Τοπικών Συμβουλίων. Η Συνέλευση συγκαλείται τακτικά κάθε έτος, με πρόσκληση του Δημάρχου του πολυπληθέστερου Δήμου, στην έδρα της Συμπολιτείας και έχει απαρτία εφόσον παρίσταται το 1/2 των μελών της. Η Συνέλευση μπορεί να συνέρχεται εκτάκτως εάν ζητηθεί από το 1/3 του συνόλου των μελών της ή ύστερα από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου που λαμβάνεται από τα 2/3 του συνόλου των μελών του ή εάν υποβληθεί αίτημα Ο.Τ.Α. για συμμετοχή στη Συμπολιτεία. Η Συνέλευση εκλέγει το Διοικητικό Συμβούλιο, εγκρίνει τον Ισολογισμό και τα αποτελέσματα χρήσεως που καταρτίζονται σύμφωνα με το Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο Δήμων και Κοινοτήτων και καθορίζει το γενικό πλαίσιο δράσης της Συμπολιτείας. Κατά την πρώτη συνεδρίασή της, καθορίζει το ύψος της υποχρεωτικής εισφοράς των μελών. Η Συνέλευση αποφασίζει με την απόλυτη πλειοψηφία των παριστάμενων μελών της, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις διατάξεις του παρόντος.

9. Ο αριθμός των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου των Συμπολιτειών είναι ίσος με το διπλάσιο του αριθμού των Ο.Τ.Α. που μετέχουν σε αυτές, προσαυξημένος κατά ένα (1) μέλος, για την επίτευξη περιττού αριθμού.

Στις Συμπολιτείες με μέλη Διοικητικού Συμβουλίου πάνω από δεκαπέντε (15), το Διοικητικό Συμβούλιο εκλέγει με μυστική ψηφοφορία και ενιαίο ψηφοδέλτιο μέλη για την Εκτελεστική Επιτροπή της Συμπολιτείας. Η Εκτελεστική Επιτροπή για Συμπολιτείες με αριθμό μελών

Διοικητικού Συμβουλίου από δεκαπέντε (15) μέχρι και τριανταπέντε (35) είναι επταμελής και για Συμπολιτείες με αριθμό μελών Διοικητικού Συμβουλίου τριανταπέντε (35) και άνω, εννεαμελής. Στον κατά τα ανωτέρω αριθμό των μελών της Εκτελεστικής Επιτροπής περιλαμβάνεται ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της Συμπολιτείας, οι οποίοι μετέχουν στην Εκτελεστική Επιτροπή, υπό την ανωτέρω ιδιότητά τους, χωρίς να απαιτείται εκλογή τους σε αυτήν, από το Διοικητικό Συμβούλιο.

10. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ορίζονται ή εκλέγονται για θητεία ίση σε διάρκεια με την τρέχουσα Δημοτική ή Κοινοτική περίοδο.

Ο ορισμός και η εκλογή τους γίνονται ως ακολούθως:

α) Κατ' αρχήν ως μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ορίζονται οι Δήμαρχοι και οι Πρόεδροι των Κοινοτήτων μελών της Συμπολιτείας ή ένας Σύμβουλος του οικείου Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου, που ορίζεται με πράξη του Δημάρχου ή Προέδρου της Κοινότητας.

β) Τα υπόλοιπα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου εκλέγονται με μυστική ψηφοφορία από τη Συνέλευση με βάση την αναλογία του πληθυσμού κάθε Δήμου ή Κοινότητας στο σύνολο του πληθυσμού της Συμπολιτείας, ως εξής:

Ο συνολικός πληθυσμός της Συμπολιτείας διαιρείται με τον αριθμό των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου που εκλέγονται και το πηλίκο αποτελεί το εκλογικό μέτρο.

Από τους υποψηφίους κάθε Δήμου ή Κοινότητας, εκλέγονται κατ' αρχήν τόσα μέλη στο Διοικητικό Συμβούλιο όσα και το πηλίκο της διαιρέσεως του πληθυσμού του Δήμου ή της Κοινότητας με το εκλογικό μέτρο. Τυχόν δεκαδικό ψηφίο δεν λαμβάνεται υπόψη.

Εάν απομένουν μετά την ανωτέρω κατανομή προς εκλογή μέλη Διοικητικού Συμβουλίου, εκλέγονται οι υποψήφιοι του Δήμου ή της Κοινότητας με το πλησιέστερο προς το εκλογικό μέτρο υπόλοιπο πληθυσμού μετά την πρώτη κατανομή. Σε περίπτωση ίσων πληθυσμιακών υπολοίπων, διενεργείται κλήρωση.

Από τους υποψηφίους κάθε Δήμου ή Κοινότητας, εκλέγεται εκείνος που συγκέντρωσε το μεγαλύτερο αριθμό ψήφων.

Η εκλογή γίνεται με ενιαίο ψηφοδέλτιο στο οποίο επιτρέπεται να τεθούν σταυροί ίσου αριθμού με το σαράντα επί τοις εκατό (40%) του αριθμού των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου που εκλέγονται. Τυχόν δεκαδικός αριθμός στρογγυλοποιείται στην πλησιέστερη ακέραιη μονάδα.

11. Το Διοικητικό Συμβούλιο κατά την πρώτη συνεδρίασή του, που πραγματοποιείται στην έδρα της Συμπολιτείας, με πρόσκληση του συμβούλου της περιπτώσεως β' της προηγούμενης παραγράφου που έλαβε το μεγαλύτερο αριθμό ψήφων, εκλέγει με μυστική ψηφοφορία, χωριστά τον Πρόεδρο και τον Αντιπρόεδρό του. Εκλέγονται αυτοί που συγκεντρώνουν την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών. Αν αυτό δεν επιτευχθεί σε δύο ψηφοφορίες, αρκεί κατά την τρίτη και τελευταία ψηφοφορία, σχετική πλειοψηφία. Ακολούθως το Διοικητικό Συμβούλιο εκλέγει τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο

9. Η θητεία του Προέδρου και Αντιπροέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς και των μελών της Εκτελεστικής Επιτροπής, λήγει με τη λήξη της θητείας του Διοικητικού Συμβουλίου της Συμπολιτείας.

12. Το Διοικητικό Συμβούλιο ασκεί τις αρμοδιότητες του Δημοτικού Συμβουλίου και αν δεν υπάρχει Εκτελεστική Επιτροπή, και της Δημαρχιακής Επιτροπής, ο δε Πρόεδρος τις αρμοδιότητες του Δημάρχου και του Προέδρου του Δημοτικού Συμβουλίου, κατά τις αντίστοιχες ρυθμίσεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα, όπως ισχύει κάθε φορά. Ο Αντιπρόεδρος αναπληρώνει τον Πρόεδρο. Με απόφαση του Προέδρου, μετά από γνώμη της πλειοψηφίας του συνολικού αριθμού των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, μπορεί, με την επιφύλαξη του επόμενου εδαφίου, να μεταβιβάζεται η άσκηση, καθ' ύλην ή και κατά τόπο, αρμοδιοτήτων του Προέδρου, στον Αντιπρόεδρο ή σε μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, ειδικώς για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της διαδημοτικής αστυνόμευσης, οι κατά Δήμο ή Κοινότητα σχετικές

αρμοδιότητες μεταβιβάζονται και ασκούνται από το μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της περιπτώσεως α' της παραγράφου 10.

Η Εκτελεστική Επιτροπή έχει τις αρμοδιότητες της Δημαρχιακής Επιτροπής και όσες αρμοδιότητες της αναθέτει το ίδιο το Διοικητικό Συμβούλιο.

13. Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει απαρτία εφόσον παρίστανται τα 3/5 του συνόλου των μελών του και αποφασίζει με την απόλυτη πλειοψηφία των παρισταμένων, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις διατάξεις του παρόντος. Στις Συμπολιτείες με αριθμό μελών Διοικητικού Συμβουλίου πάνω από εικοσιένα (21), αρκεί για την επίτευξη απαρτίας να παρίσταται το 1/2 του συνόλου των μελών της.

14. Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου λαμβάνουν έξοδα παραστάσεως, εφόσον δεν λαμβάνουν αντίστοιχα από τον Ο.Τ.Α. από τον οποίο προέρχονται, που καθορίζονται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου και δεν μπορούν να υπολείπονται των εξόδων παραστάσεως που προβλέπονται για τον Δήμαρχο και τον Αντιδήμαρχο του μικρότερου σε πληθυσμό Δήμου που μετέχει στη Συμπολιτεία, σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου λαμβάνουν αποζημίωση για κάθε συνεδρίαση και μέχρι τέσσερις (4) συνεδριάσεις κατά μήνα, που καθορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης. Σε περίπτωση μεταβίβασης αρμοδιοτήτων σε μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς και στα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής, πλην του Προέδρου και του Αντιπροέδρου, μπορούν να καθορίζονται έξοδα παράστασης με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, που δεν μπορούν να υπερβαίνουν το ήμισυ των προβλεπομένων για τον Αντιπρόεδρο.

15. Ο αρμόδιος κατά την παράγραφο 2 Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας ασκεί έλεγχο νομιμότητας των πράξεων της Συνέλευσης, του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου και της Εκτελεστικής Επιτροπής της Συμπολιτείας, κατ' ανάλογη εφαρμογή των αντίστοιχων διατάξεων του Κεφαλαίου Η' του Π.Δ. 410/1995 (ΦΕΚ 231 Α'), όπως ισχύουν κάθε φορά.

16. Το πρώτο Διοικητικό Συμβούλιο καταρτίζει, εντός δύο μηνών από τη συγκρότησή του, τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας της Συμπολιτείας, ο οποίος εγκρίνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας και με δική του παραγγελία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ο Οργανισμός πρέπει να είναι σύμφωνος με σχέδιο Οργανισμού, που καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

17. Με τον Οργανισμό καθορίζονται οι υπηρεσιακές μονάδες της Συμπολιτείας, οι αρμοδιότητες και τα καθήκοντά τους, οι αποκεντρωμένες υπηρεσίες και οι έδρες τους και οι κατά κατηγορία, κλάδο ή ειδικότητα οργανικές θέσεις, οι οποίες συστήνονται τόσο στην κεντρική όσο και στις αποκεντρωμένες υπηρεσίες της Συμπολιτείας, καθώς και τα καθήκοντα υπαλλήλων κατά κλάδο, ειδικότητα και βαθμό. Οι προϊστάμενοι των υπηρεσιακών μονάδων που συστήνονται με τον Οργανισμό επιλέγονται για τριετή θητεία, που μπορεί να ανανεώνεται μία ή περισσότερες φορές για ίσο χρονικό διάστημα με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου. Τα τυπικά και ουσιαστικά τους προσόντα, καθώς και η διαδικασία επιλογής τους καθορίζονται με τον Οργανισμό. Με τον Οργανισμό μπορεί να παρέχεται εξουσιοδότηση, ειδικότερα θέματα της διαδικασίας και του τρόπου επιλογής να καθορίζονται με προκήρυξη.

Οι θέσεις που συνιστώνται με τον Οργανισμό μπορεί να πληρώνονται και με μετάταξη υπαλλήλων από τους Ο.Τ.Α. που μετέχουν στη Συμπολιτεία, με κοινή απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του οικείου Ο.Τ.Α. και του Διοικητικού Συμβουλίου της Συμπολιτείας. Με τον Οργανισμό καθορίζονται οι όροι και η διαδικασία της μετατάξεως και ρυθμίζεται κάθε σχετικό θέμα.

18. Επιτρέπεται η απόσπαση στη Συμπολιτεία προσωπικού των Ο.Τ.Α. που μετέχουν σε αυτήν με κοινή απόφαση του οικείου Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου και του Διοικητικού Συμβουλίου της Συμπολιτείας. Η απόσπαση έχει διάρκεια δύο έτη και μπορεί

να παρατείνεται μία ή περισσότερες φορές, για ίσο χρονικό διάστημα. Η δαπάνη μισθοδοσίας των αποσπασμένων βαρύνει τη Συμπολιτεία.

19. Του συνόλου των υπηρεσιακών μονάδων της Συμπολιτείας προΐσταται υπάλληλος κατηγορίας ΠΕ, με εμπειρία στην άσκηση διοίκησης, που διορίζεται στη θέση αυτή για πενταετή θητεία, που μπορεί να παρατείνεται μία ή περισσότερες φορές, για ίσο χρονικό διάστημα, με απόφαση των 2/3 των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της Συμπολιτείας. Η πλήρωση της θέσης γίνεται ύστερα από προκήρυξη, στην οποία περιγράφονται και τα επιπλέον απαιτούμενα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα. Στη διαδικασία επιλογής επιτρέπεται να συμμετέχουν και υπάλληλοι του Δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως αυτός περιγράφεται στην παρ. 1 του άρθρου 14 του Ν. 2190/1994. Εάν ο επιλεγείς προέρχεται από το Δημόσιο ή τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, η πλήρωση της θέσης γίνεται με ανάθεση αποκλειστικών καθηκόντων, για χρόνο ίσο με μία θητεία που μπορεί να παρατείνεται, μία ή περισσότερες φορές, για ίσο χρονικό διάστημα. Η ανάθεση γίνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας ύστερα από πρόταση των 2/3 των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της Συμπολιτείας. Ο Προϊστάμενος της Συμπολιτείας υπογράφει με το Διοικητικό Συμβούλιο της Συμπολιτείας σύμβαση διοίκησης και διαχείρισης, στην οποία περιγράφονται οι στόχοι, τους οποίους αναλαμβάνει να επιτύχει κατά τη διάρκεια της θητείας του, καθορίζονται οι αποδοχές του σε συνάρτηση με τους στόχους που επιτυγχάνονται και προβλέπονται οι περιπτώσεις πρόωρης λήξης της θητείας τους.

Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης καθορίζονται ο τρόπος, η διαδικασία και τα όργανα αξιολόγησης και επιλογής για την ανάθεση καθηκόντων ή το διορισμό στη θέση του Προϊσταμένου της Συμπολιτείας, ρυθμίζονται τα θέματα υπηρεσιακής του κατάστασης όταν η πλήρωση γίνεται με ανάθεση καθηκόντων, τα θέματα που αφορούν τους όρους και το περιεχόμενο της Σύμβασης διοίκησης και διαχείρισης και κάθε σχετική λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.

20. Σε περίπτωση διάλυσης της Συμπολιτείας, το προσωπικό με σχέση δημοσίου δικαίου, με εξαίρεση το επί θητεία προσωπικό, καθώς και το προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, μετατάσσεται ή μεταφέρεται και εντάσσεται στους Ο.Τ.Α. μέλη της Συμπολιτείας. Όσοι από αυτούς είχαν προηγουμένως μεταταχθεί ή μεταφερθεί και ενταχθεί από Ο.Τ.Α. μέλος της Συμπολιτείας, μετατάσσονται ή μεταφέρονται και εντάσσονται υποχρεωτικά στον Ο.Τ.Α. αυτόν. Η μετάταξη και η μεταφορά και ένταξη γίνεται σε κενές οργανικές θέσεις της ίδιας κατηγορίας ή ειδικότητας, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας, σε κλάδο ή ειδικότητα της εκπαιδευτικής βαθμίδας που ανήκει ο μετατασσόμενος ή μεταφερόμενος, με την ίδια σχέση εργασίας. Οι μετατάξεις και οι μεταφορές και εντάξεις μπορεί να γίνονται και σε κλάδο συναφών τυπικών προσόντων της ίδιας εκπαιδευτικής βαθμίδας, σε κενές θέσεις ή και σε προσωρινές προσωποπαγείς θέσεις, σε υφιστάμενο συναφή και σε προσωρινό κλάδο, που συνιστώνται με την απόφαση της μετάταξης ή μεταφοράς και ένταξης και καταργούνται αυτοδίκαια με την κατά οποιονδήποτε τρόπο αποχώρηση του υπαλλήλου. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 20 του Ν. 2515/1997 (ΦΕΚ 154 Α').

21. Πόροι των Συμπολιτειών είναι:

- α) οι υποχρεωτικές εισφορές των μελών τους,
- β) άμεση επιχορήγηση, ιδίως για την κάλυψη λειτουργικών εξόδων της Συμπολιτείας, με κατανομή απευθείας σε αυτήν από τους πόρους του άρθρου 25 του Ν. 1828/1989 (ΦΕΚ 2 Α'), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, που γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, ύστερα από γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.,
- γ) χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων του άρθρου 25 του Ν. 1828/1989 και δ) πρόσοδοι από την περιουσία της.

Οι υποχρεωτικές εισφορές των μελών δεν μπορεί να είναι μικρότερες ελαχίστου ποσοστού επί των τακτικών εσόδων των μελών της Συμπολιτείας, το οποίο καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Με όμοια απόφαση καθορίζεται ο τρόπος καταβολής της υποχρεωτικής εισφοράς και ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια. Αναπροσαρμογή του ποσοστού αυτού με μεταγενέστερη απόφαση αποτελεί λόγο υποχρεωτικής έκτακτης σύγκλησης της Συνέλευσης, εντός δύο μηνών από τη δημοσίευση της αποφάσεως, για να επανακαθοριστούν οι εισφορές τουλάχιστον στο ελάχιστο αυτό ποσοστό.

Τα έσοδα της Συμπολιτείας από την είσπραξη των πάσης φύσεως προστίμων, χρηματικών ποινών εν γένει και προσαυξήσεων επ' αυτών, αποδίδονται κάθε τέσσερις μήνες στο Δήμο ή την Κοινότητα, στην περιφέρεια του οποίου διαπιστώθηκε η σχετική παράβαση.

22. Επιτρέπεται η αναγκαστική απαλλοτρίωση αστικών ή αγροτικών ακινήτων ή η σύσταση δουλείας εις βάρος τους, υπέρ Συμπολιτειών, για δημόσια ωφέλεια. Οι σχετικές διατάξεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα εφαρμόζονται ανάλογα.

23. Για την εκτέλεση προμηθειών και εργασιών, καθώς και για την απευθείας ανάθεση ή εκτέλεση έργου, εργασίας ή μεταφοράς ή τη διενέργεια προμήθειας εφαρμόζονται αναλόγως οι οικείες διατάξεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα.

24. Η Συμπολιτεία διαλύεται:

α) εφόσον λήξει η κατά την παράγραφο 3 χρονική διάρκειά της,

β) αν τα δύο τρίτα των μελών της Συνέλευσης αποφασίσουν τη διάλυση και

γ) εάν για οποιονδήποτε λόγο δεν έχει συγκροτηθεί το Διοικητικό της Συμβούλιο για διάστημα περισσότερο από ένα έτος. Για τη διάλυση της Συμπολιτείας ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας εκδίδει διαπιστωτική πράξη, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

25. Για τις υποχρεώσεις της Συμπολιτείας που διαλύεται, ευθύνονται αλληλεγγύως και εις ολόκληρο τα μέλη της Συμπολιτείας. Εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται στο όνομά τους, χωρίς να επέρχεται βίαιη διακοπή της δίκης. Κριτήριο για την εξ αναγωγής ευθύνη μεταξύ τους αποτελεί το ποσοστό της τελευταίας υποχρεωτικής εισφοράς τους στη Συμπολιτεία, σε σχέση με το σύνολο των υποχρεωτικών εισφορών. Η κατανομή του ενεργητικού της Συμπολιτείας που διαλύθηκε ρυθμίζεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας, με το ίδιο κριτήριο.

26. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών καθορίζονται τα καταβλητέα οδοιπορικά και εκτός έδρας έξοδα των υπαλλήλων της Συμπολιτείας, εφόσον σε αυτήν μετέχουν Δήμοι ή Κοινότητες νησιού, πλην της Κρήτης, κατά παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων.

27. Με απόφαση του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου Ο.Τ.Α. μέλους Συμπολιτείας μπορεί να παραχωρείται χωρίς αντάλλαγμα σε αυτήν η χρήση μηχανημάτων αυτοκινήτων και λοιπού εξοπλισμού του οικείου Ο.Τ.Α., για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της.

5. Ν. 3536/2007

Άρθρο 23

Ζητήματα Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού

{...}

6. Σε περίπτωση μη καταβολής των εισφορών της περίπτωσης β' της παρ. 1 του άρθρου 249 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3463/2006 από τα μέλη του Συνδέσμου ως το τέλος του οικείου οικονομικού έτους, αυτές μπορεί να παρακρατηθούν εντός του επόμενου έτους από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους των υπόχρεων Δήμων και Κοινοτήτων και να αποδοθούν απευθείας σε αυτόν, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Συνδέσμου κατόπιν απόφασης, η οποία λαμβάνεται με την πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του διοικητικού συμβουλίου του ή με ομόφωνη απόφαση

της εκτελεστικής επιτροπής του, εφόσον έχει μεταβιβασθεί σε αυτήν η αντίστοιχη αρμοδιότητα.

Κατ' εξαίρεση, οι ανωτέρω εισφορές μπορεί να παρακρατούνται από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους των υπόχρεων Δήμων και Κοινοτήτων, εντός του τρέχοντος οικονομικού έτους, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, η οποία εκδίδεται μετά από πρόταση του Συνδέσμου, που θα συνοδεύεται είτε από απόφαση που λαμβάνεται με την πλειοψηφία των τριών πέμπτων του συνολικού αριθμού των μελών του διοικητικού συμβουλίου του ή κατόπιν ομόφωνης απόφασης της εκτελεστικής επιτροπής του, εφόσον έχει μεταβιβασθεί σε αυτήν η αντίστοιχη αρμοδιότητα.

Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας, αφού ελέγξει τη νομιμότητα των παραπάνω αποφάσεων των Συνδέσμων, εκδίδει σχετική διαπιστωτική πράξη το αργότερο εντός ενός μηνός από την περιέλευσή τους σε αυτόν.

Όλες οι σχετικές πράξεις που αφορούν τις περιπτώσεις του πρώτου εδαφίου της παρούσας παραγράφου θα πρέπει να έχουν περιέλθει στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, δια των οικείων Περιφερειών, το αργότερο ως το τέλος του τρίτου μηνός του οικονομικού έτους που εκδόθηκαν.

6. Ν. 4483/2017

Άρθρο 79

Ρυθμίσεις για τη λειτουργία των δικτύων δήμων και περιφερειών

1. Τα δίκτυα δήμων και περιφερειών του άρθρου 101 του ν. 3852/2010 μπορούν να παρέχουν τεχνική υποστήριξη σε δήμους ή περιφέρειες μέλη τους, κατά την υλοποίηση έργων που είναι ενταγμένα σε Περιφερειακά ή Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΕΠ) του ν. 4314/2014 (Α`265).

2. Για τις ανάγκες ένταξης στα Προγράμματα και υλοποίησης των έργων της προηγούμενης παραγράφου, τα δίκτυα δήμων και περιφερειών μπορούν να συνάπτουν συμβάσεις μίσθωσης έργου με φυσικά πρόσωπα ή να προσλαμβάνουν προσωπικό με συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου, εφαρμοζόμενων κατά περίπτωση των διατάξεων του άρθρου 21 του ν. 2190/1994 (Α`28), της παρ. 8 του άρθρου 6 του ν. 2527/1997 (Α`206) και της περίπτωσης κζ` του άρθρου 4 της Πράξης Υπουργικού Συμβουλίου 33/2006 (Α`280).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΛΟΙΠΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. Ν. 3463/2006

Άρθρο 219

Διεθνείς συνεργασίες

1. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες συνεργάζονται με πρωτοβάθμιους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης της αλλοδαπής, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους και υπό την επιφύλαξη των διεθνών υποχρεώσεων της Χώρας:

α. Σε διεθνές επίπεδο, για την προαγωγή της διαπεριφερειακής και συνοριακής συνεργασίας και τη συμμετοχή τους σε δίκτυα πόλεων και ενώσεων.

β. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, για τη συμμετοχή τους σε δίκτυα, προγράμματα και πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Συμβουλίου της Ευρώπης.

2. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες, στο πλαίσιο των ρυθμίσεων της προηγούμενης παραγράφου, μπορούν να πραγματοποιούν και πολιτιστικές, καλλιτεχνικές και αθλητικές εκδηλώσεις και ανταλλαγές αποστολών για την αντιμετώπιση θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος, καθώς και να συνάπτουν συμφωνίες

3. Για τη συμβατότητα της δράσης των Δήμων και Κοινοτήτων με τις εθνικές πολιτικές, την εθνική και κοινοτική νομοθεσία και σε σχέση με το εύρος των αρμοδιοτήτων τους απαιτείται η προηγούμενη σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής του άρθρου 4 παρ. 2β του ν. 3345/2005 (ΦΕΚ 135 Α΄), όπως κάθε φορά ισχύει. Όταν συζητούνται θέματα διεθνούς συνεργασίας Δήμων και Κοινοτήτων, ο εκπρόσωπος της Ε.Ν.Α.Ε. αντικαθίσταται από τον αντίστοιχο της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε..

4. Για την υλοποίηση των συνεργασιών των ανωτέρω παραγράφων, οι Δήμοι και οι Κοινότητες μπορούν να τηρούν ειδικό λογαριασμό διαχείρισης των αναγκαίων πόρων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζεται ο τρόπος τήρησης του ανωτέρω λογαριασμού και κάθε σχετική λεπτομέρεια.

5. Οι δημοτικές και κοινοτικές αρχές εκπροσωπούνται στην αντιπροσωπευτική συνέλευση της Επιτροπής των Περιφερειών, σύμφωνα με τις διατάξεις του κοινοτικού και του εθνικού δικαίου.

6. α. Για τη γραμματειακή υποστήριξη δικτύου πόλεων και ενώσεων μπορεί να αποσπασθεί υπάλληλος Δήμου ή Κοινότητας που είναι μέλος αυτού.

β. Η απόσπαση γίνεται ύστερα από απόφαση του διοικούντος το δίκτυο οργάνου και σύμφωνης γνώμης του οικείου δημάρχου ή προέδρου της Κοινότητας, που είναι μέλη του δικτύου.

γ. Η διάρκεια της απόσπασης είναι διετής με δυνατότητα ισόχρονης παράτασης. Η μισθοδοσία του αποσπασμένου βαρύνει τον οικείο Δήμο ή Κοινότητα.

7. Οι ανωτέρω ρυθμίσεις εφαρμόζονται αναλόγως και στους Συνδέσμους.

Άρθρο 220

Αδελφοποιήσεις

1. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες, στο πλαίσιο της ευρύτερης συνεργασίας τους με αντίστοιχους οργανισμούς ξένων χωρών, μπορούν να αναπτύξουν τις κατά νόμο πρωτοβουλίες τους για θέματα που εμπίπτουν στις αρμοδιότητές τους και να προβαίνουν σε πράξεις αδελφοποίησης των πόλεών τους, με στόχο τη μεταξύ τους προαγωγή των οικονομικών, πολιτιστικών, μορφωτικών και κοινωνικών σχέσεων.

2. Η αδελφοποίηση γίνεται με απόφαση του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου και ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής της παραγράφου 3 του προηγούμενου άρθρου.

3. Για τη μετακίνηση κάθε εκπροσώπου Δήμου ή Κοινότητας στο εξωτερικό για τις ανάγκες των αδελφοποιήσεων απαιτείται απόφαση του οικείου συμβουλίου, εφόσον για την

αδελφοποίηση έχει προηγηθεί η παροχή σύμφωνης γνώμης από την Επιτροπή της προηγούμενης παραγράφου.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομίας και Οικονομικών και Εξωτερικών καθορίζονται ειδικά προγράμματα και πλαίσια δράσης για τις αδελφοποιήσεις των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και ρυθμίζονται θέματα διαχείρισης των σχετικών δαπανών μετάβασης προσώπων στο εξωτερικό, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

5. Δήμος ή Κοινότητα μπορεί να προβαίνει σε πράξεις αδελφοποιήσεων και δημιουργίας δικτύων πόλεων με άλλους Δήμους ή Κοινότητες της Χώρας στο πλαίσιο ειδικότερων συνεργασιών που έχουν ως στόχο τη μεταξύ τους προαγωγή των οικονομικών, πολιτιστικών, μορφωτικών και κοινωνικών σχέσεων. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζονται τα θέματα διαχείρισης των σχετικών δαπανών.

Άρθρο 221

Συμβάσεις στο πλαίσιο αδελφοποιήσεων – Ευρωπαϊκός Όμιλος Εδαφικής Συνεργασίας

1. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες στο πλαίσιο των αδελφοποιήσεων και υπό την επιφύλαξη των διεθνών υποχρεώσεων της Χώρας μπορούν να συνάπτουν αντίστοιχου περιεχομένου συμβάσεις με τους αλλοδαπούς Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με τους οποίους έχουν αδελφοποιηθεί. Οι συμβάσεις αυτές καταρτίζονται ύστερα από σύμφωνη γνώμη της επιτροπής της παρ. 3 του άρθρου 219.

2. Ενώσεις δημοσίου συμφέροντος ορισμένης χρονικής διάρκειας μπορούν να συνιστώνται με σκοπό την από κοινού πραγματοποίηση δραστηριοτήτων που απαιτούνται για το σχεδιασμό και τα προγράμματα της διαπεριφερειακής και διασυνοριακής συνεργασίας που αφορούν τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης κρατών- μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορούν να συμμετέχουν στις ανωτέρω Ενώσεις δημοσίου συμφέροντος.

3. Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορούν να συμμετέχουν σε Ενώσεις δημοσίου συμφέροντος, που συνιστώνται για ορισμένο χρόνο, για την άσκηση δραστηριοτήτων που συμβάλλουν στην προαγωγή και πραγματοποίηση συνδυασμένων πολιτικών κοινωνικής και αστικής ανάπτυξης.

2. Ν. 3852/2010

Άρθρο 97B

Υποστήριξη των Δήμων από τη Μ.Ο.Δ Α.Ε.

Δήμοι που δεν διαθέτουν τεχνική επάρκεια σύμφωνα με το άρθρο 44 του ν. 4412/2016 (Α' 147) ή που δεν διαθέτουν επαρκή τεχνική υπηρεσία ή που έχουν τεχνική υπηρεσία η οποία δεν διαθέτει τεχνικό υπάλληλο της απαιτούμενης ειδικότητας για την εκπόνηση, ανάθεση και επίβλεψη μελετών ή για την ωρίμανση και δημοπράτηση έργων, κατά την κείμενη νομοθεσία, μπορούν, να αναθέτουν στην ανώνυμη εταιρεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με την επωνυμία «Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (Μ.Ο.Δ. Α.Ε.)» την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στις διαδικασίες εκπόνησης, ανάθεσης και επίβλεψης μελετών και στην ωρίμανση ή δημοπράτηση έργων, όπως ιδίως τη σύνταξη τευχών δημοπράτησης, διακηρύξεων μελετών και έργων, ακόμα και αν οι μελέτες ή τα έργα αυτά είναι μη συγχρηματοδοτούμενα. Το αίτημα ανάθεσης των υπηρεσιών του προηγούμενου εδαφίου υποβάλλεται ύστερα από απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου κι εγκρίνεται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της Μ.Ο.Δ. Α.Ε.

3. Ν. 947/1979**Άρθρο 25****Εταιρείαι μικτής οικονομίας**

1. Το Δημόσιο, οι Ο.Τ.Α. και των δυο βαθμίδων, η Δημόσια Επιχείρηση Πολεοδομίας και Στέγασης (Δ.Ε.ΠΟ.Σ.), ο Ο.Ε.Κ. ή άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, μαζί ή χωριστά, μπορούν να συμβάλλονται με ενδιαφερόμενες εταιρείες ενεργού πολεοδομίας ή οικοδομικούς συνεταιρισμούς ή τράπεζες ή άλλα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου ή και ιδιώτες - ιδιοκτήτες ακινήτων που περιλαμβάνονται σε ορισμένη ζώνη ενεργού πολεοδομίας και να συγκροτούν εταιρεία μικτής οικονομίας που έχει αποκλειστικό σκοπό τη μελέτη και εκτέλεση των έργων ανάπτυξης ή αναμόρφωσης της ζώνης αυτής, ενδεχομένως δε και την αγορά ή πώληση ή εκμετάλλευση των ακινήτων που περιλαμβάνονται στη ζώνη."
2. Αι ούτω συνιστώμεναι εταιρείαι αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου. Το Δημόσιον εκπροσωπείται διά την συμμετοχήν εις τας ως άνω εταιρείας υπό του Υπουργού Δημοσίων Έργων.
3. Το Δημόσιο, οι Ο.Τ.Α. και των δυο βαθμίδων, η Δ.Ε.ΠΟ.Σ., ο Ο.Ε.Κ. ή άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, καθώς και όσα άλλα νομικά πρόσωπα μπορούν να συμβάλλονται με αυτά κατά την έννοια της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, για να συγκροτήσουν εταιρεία μικτής οικονομίας, η οποία έχει αντικείμενο την αναμόρφωση ή ανάπτυξη ζώνης ενεργού πολεοδομίας, οφείλουν να αναλάβουν και να διατηρούν ανά πάσα στιγμή το 34% τουλάχιστον του μετοχικού κεφαλαίου.
4. Διά προεδρικού διατάγματος εκδιδόμενου προτάσει των Υπουργών Συντονισμού, Εσωτερικών, Εμπορίου και Δημοσίων Έργων καθορίζονται οι ειδικοί όροι συστάσεως και λειτουργίας των ως άνω εταιρειών μικτής οικονομίας.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ****1. Ν. 3463/2006****Άρθρο 226****Σύσταση ιδρύματος**

Δημοτικά ή κοινοτικά ιδρύματα όπως, βρεφοκομεία, ορφανοτροφεία, γηροκομεία, μουσεία ή άλλα επιστημονικά ιδρύματα, συνιστώνται, ως νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, ύστερα από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, με προεδρικό διάταγμα, που ορίζει το σκοπό, τα όργανα της διοίκησης, τους πόρους, την περιουσία, που αφιερώνεται σε αυτό και το όνομα του ιδρύματος.

Το προεδρικό διάταγμα εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του αρμόδιου καθ' ύλην Υπουργού, αφού τηρηθούν και οι ειδικές, για κάθε κατηγορία ιδρυμάτων, διατάξεις.

Για τη λειτουργία των δημοτικών και κοινοτικών ιδρυμάτων απαιτείται περαιτέρω η χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας τους από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ύστερα από γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., καθορίζονται οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση της άδειας, η διαδικασία αδειοδότησης και ελέγχου τους, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια

Άρθρο 227**Διοίκηση**

1. Τα δημοτικά ή κοινοτικά ιδρύματα διοικούνται από διοικητικό συμβούλιο που απαρτίζεται από τον δήμαρχο ή τον πρόεδρο της Κοινότητας ή άλλο αιρετό ή μη πρόσωπο που ορίζεται από αυτούς ως πρόεδρος και από έξι (6) έως δέκα (10) μέλη που εκλέγονται

από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο. Ένα από τα μέλη αυτά εκλέγεται από το διοικητικό συμβούλιο ως αντιπρόεδρος του.

2. Μέλη του διοικητικού συμβουλίου του ιδρύματος εκλέγονται δύο τουλάχιστον δημοτικοί ή κοινοτικοί σύμβουλοι, εκ των οποίων ο ένας ορίζεται από τη μειοψηφία του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, ένας τουλάχιστον σύμβουλος τοπικού διαμερίσματος στην περίπτωση που η έδρα του ιδρύματος βρίσκεται εντός αυτού, ένας εκπρόσωπος των εργαζομένων του ιδρύματος, εφόσον απασχολούνται περισσότεροι από δέκα (10) εργαζόμενοι. Ο ανωτέρω εκπρόσωπος προτείνεται από τη γενική συνέλευση των τακτικών υπαλλήλων εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από τότε που θα αποσταλεί η σχετική πρόσκληση. Μέλη του διοικητικού συμβουλίου του ιδρύματος εκλέγονται και πρόσωπα που έχουν ανάλογη επαγγελματική ή κοινωνική δράση ή ειδικές γνώσεις ανάλογα με το σκοπό του ιδρύματος ή και πρόσωπα που είναι χρήστες των υπηρεσιών του ιδρύματος.

3. Σε περίπτωση που η μειοψηφία δεν υποδείξει σύμβουλο ή εκείνος που έχει υποδειχθεί παραιτήθηκε χωρίς να αντικατασταθεί εκλέγεται σύμβουλος της πλειοψηφίας.

4. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου απαιτείται να είναι Έλληνες πολίτες ή πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

5. Δεν επιτρέπεται να εκλεγούν ή να είναι μέλη του διοικητικού συμβουλίου ιδιώτες που έχουν στερηθεί τη διαχείριση της περιουσίας τους με τελεσίδικη δικαστική απόφαση ή που έχουν στερηθεί τα πολιτικά τους δικαιώματα με αμετάκλητη δικαστική απόφαση και για όσο διάστημα διαρκεί η στέρηση αυτή, καθώς και όσοι έχουν καταδικαστεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση ως αυτουργοί ή συμμετοχοί σε κακούργημα ή σε κάποιο από τα πλημμελήματα που αναφέρονται στο άρθρο 146.

6. Τα υφιστάμενα διοικητικά συμβούλια των δημοτικών και κοινοτικών ιδρυμάτων θα συνεχίσουν να λειτουργούν με την ίδια σύνθεση έως ότου προσαρμοστούν οι συστατικές τους πράξεις προς τις διατάξεις του παρόντος και πάντως όχι πέραν της λήξης της θητείας των μελών τους.

Άρθρο 228

Συμμετοχή δωρητών στη διοίκηση

1. Δωρητές ιδρυμάτων, που έχουν επιφυλάξει το δικαίωμα να συμμετέχουν αυτοπροσώπως ή με αντιπρόσωπο, είτε ως μέλη των διοικητικών συμβουλίων είτε να παρίστανται στις συνεδριάσεις αυτών, ασκούν τα δικαιώματα αυτά, όπως ορίζεται κάθε φορά με το προεδρικό διάταγμα σύστασης. Στην περίπτωση αυτή το προεδρικό διάταγμα σύστασης του ιδρύματος εκδίδεται και με πρόταση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών.

2. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 εφαρμόζονται και όταν σε διάταξη τελευταίας βουλήσεως, με την οποία αφήνεται περιουσία σε ίδρυμα, έχουν επιφυλαχθεί ανάλογα δικαιώματα υπέρ των εκτελεστών της διαθήκης ή άλλων προσώπων.

Άρθρο 229

Εκλογή και θητεία των μελών των διοικητικών συμβουλίων

1. Η εκλογή των μελών του διοικητικού συμβουλίου γίνεται κάθε δύο χρόνια και λήγει σε κάθε περίπτωση με την εγκατάσταση των νέων μελών. Μέσα σε έναν μήνα από την εγκατάσταση των δημοτικών και κοινοτικών αρχών για την πρώτη διετία και έναν μήνα από τη λήξη της θητείας των μελών του διοικητικού συμβουλίου, το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο συνεδριάζει και εκλέγει με φανερή ψηφοφορία και απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου κάθε ιδρύματος. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 92 ή των άρθρων 90 και 109.

2. Τα μη αιρετά μέλη του διοικητικού συμβουλίου πριν την εγκατάσταση ορκίζονται ενώπιον του δημάρχου.
3. Οι θέσεις μελών του διοικητικού συμβουλίου που μένουν κενές κατά τη διάρκεια της δημοτικής περιόδου καλύπτονται με μέλη που εκλέγει το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο μέσα σε οκτώ (8) ημέρες, αφότου η θέση έμεινε κενή.
4. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου μπορούν να αντικατασταθούν κατά τη διάρκεια της θητείας τους, για σπουδαίο λόγο, σχετικό με τη λειτουργία του ιδρύματος, ύστερα από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, που λαμβάνεται με την πλειοψηφία του συνόλου των μελών του.
5. Οι διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 73 εφαρμόζονται αναλόγως και για την αναπλήρωση των μελών του διοικητικού συμβουλίου.

Άρθρο 230

Έξοδα παράστασης - Αποζημίωση μελών

1. Το αξίωμα του μέλους του διοικητικού συμβουλίου είναι τιμητικό και άμισθο. Απαγορεύεται να παρέχεται αμοιβή στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου για οποιαδήποτε υπηρεσία τους προς το ίδρυμα. Μέλη του διοικητικού συμβουλίου που ανήκουν στο προσωπικό του, με οποιαδήποτε σχέση, εισπράττουν τις αποδοχές τους.
2. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών, ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας μπορεί να καθορίζονται έξοδα παράστασης στον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου του ιδρύματος, όταν ο οικονομικός απολογισμός του προηγούμενου έτους υπερβαίνει τα τριακόσιες χιλιάδες ευρώ (300.000 €). Τα ανωτέρω έξοδα δεν μπορούν να υπερβαίνουν το πενήντα τοις εκατό (50%) των αντίστοιχων του οικείου δημάρχου ή προέδρου της Κοινότητας.
3. Στον πρόεδρο, στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου και της εκτελεστικής επιτροπής, εκτός από τον δήμαρχο, τον αντιδήμαρχο, τον πρόεδρο του δημοτικού συμβουλίου και τον πρόεδρο της Κοινότητας, επιτρέπεται να καταβάλλεται αποζημίωση, για κάθε συνεδρίαση και μέχρι τρεις μηνιαίως, κατόπιν αποφάσεως του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Το ύψος της αποζημίωσης, για κάθε συνεδρίαση, ανέρχεται στο ένα τοις εκατό (1%) των μηνιαίων εξόδων παράστασης του οικείου δημάρχου ή προέδρου της Κοινότητας. Εάν ο πρόεδρος και ο αντιπρόεδρος λαμβάνουν έξοδα παράστασης δεν δικαιούνται αποζημίωση για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις του διοικητικού συμβουλίου και της εκτελεστικής επιτροπής.

Άρθρο 231

Αναπλήρωση του προέδρου - Απαρτία του διοικητικού συμβουλίου

1. Αναπληρωτής του προέδρου του διοικητικού συμβουλίου είναι ο αντιπρόεδρος του.
2. Το διοικητικό συμβούλιο βρίσκεται σε απαρτία όταν τα παρόντα μέλη του είναι περισσότερα από τα απόντα. Στους παρόντες πρέπει να είναι ο πρόεδρος ή ο αντιπρόεδρος.
3. Οι διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 73 εφαρμόζονται και στην περίπτωση αυτή.

Άρθρο 232

Εκτελεστική επιτροπή

Σε κάθε ίδρυμα υπάρχει τριμελής εκτελεστική επιτροπή που αποτελείται από τον πρόεδρο ή τον αντιπρόεδρο και δύο μέλη του διοικητικού συμβουλίου.

Τα τακτικά, καθώς και δύο αναπληρωματικά μέλη της εκτελεστικής επιτροπής, εκλέγονται από το διοικητικό συμβούλιο με σχετική πλειοψηφία και η θητεία τους είναι διετής. Η εκλογή γίνεται ευθύς μόλις το διοικητικό συμβούλιο συγκροτηθεί σε σώμα.

Άρθρο 233

Αρμοδιότητες

1. Το διοικητικό συμβούλιο, ο πρόεδρος του και η εκτελεστική επιτροπή έχουν, ως προς τη διοίκηση του ιδρύματος, τις αρμοδιότητες δημοτικού συμβουλίου, δημάρχου και δημαρχιακής επιτροπής, αντιστοίχως.
2. Ο πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου μπορεί με πράξη του που δημοσιεύεται σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 87 να μεταβιβάσει ορισμένες από τις αρμοδιότητές του σε μέλος της εκτελεστικής επιτροπής ή στον γενικό διευθυντή, που τυχόν προβλέπεται από τον οργανισμό του ιδρύματος ή σε άλλο ανώτατο ή ανώτερο υπάλληλό του.

Άρθρο 234

Λειτουργία του διοικητικού συμβουλίου και εποπτεία

1. Τα θέματα, τα σχετικά με τις εργασίες του διοικητικού συμβουλίου, την πρόσκληση των μελών του και της εκτελεστικής επιτροπής σε συνεδρίαση, την απαιτούμενη για τη λήψη αποφάσεως πλειοψηφία, τον έλεγχο και την εκτελεστότητα των αποφάσεών του, το κώλυμα συμμετοχής στις συνεδριάσεις, την αστική και πειθαρχική ευθύνη των οργάνων διοίκησής του ρυθμίζονται με ανάλογη εφαρμογή των σχετικών διατάξεων που αφορούν το δημοτικό συμβούλιο, τη δημαρχιακή επιτροπή και τα μέλη τους.
2. Οι κανονισμοί λειτουργίας των ιδρυμάτων και οι οργανισμοί εσωτερικής υπηρεσίας καταρτίζονται από τα διοικητικά συμβούλια και εγκρίνονται από τα οικεία δημοτικά ή κοινοτικά συμβούλια.
Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι γενικοί όροι λειτουργίας των ανωτέρω νομικών προσώπων. Κάθε νομικό πρόσωπο καταρτίζει τον Κανονισμό Λειτουργίας του σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ανωτέρω απόφαση.
3. Για τις αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου που αφορούν τον προϋπολογισμό, τον απολογισμό, την εκποίηση ή την ανταλλαγή ακινήτων ή την επιβάρυνσή τους με εμπράγματα δικαιώματα, την αποδοχή κληρονομιών και δωρεών που περιέχουν όρο, ή κληροδοσιών, καθώς και τη συνομολόγηση δανείων, απαιτείται προηγούμενη έγκριση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Οι αποφάσεις υποβάλλονται στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, αποστέλλονται μέσα δέκα (10) ημέρες, αφότου περιήλθε στο ίδρυμα η εγκριτική απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

Άρθρο 235

Πόροι

Πόροι των ιδρυμάτων είναι ιδίως:

- α) η ετήσια τακτική ή τυχόν έκτακτη επιχορήγηση του Δήμου ή της Κοινότητας,
- β) κάθε είδους εισφορές, επιχορηγήσεις, δωρεές, κληρονομίες και κληροδοσίες,
- γ) εισπράξεις από το αντίτιμο των πραγμάτων ή των υπηρεσιών, που παρέχουν τα ιδρύματα,
- δ) πρόσοδοι από τη δική τους περιουσία, καθώς και από τη συμμετοχή τους σε προγράμματα.

Άρθρο 236

Οικονομική διοίκηση

1. Οι διατάξεις που ισχύουν για τους Δήμους και αφορούν τον οργανισμό της εσωτερικής υπηρεσίας, τον προϋπολογισμό, το οικονομικό έτος, τον απολογισμό, τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, την ταμειακή υπηρεσία, τη διαχείριση, τα δάνεια και την περιουσία, εφαρμόζονται και στα ιδρύματα.

2. Εξαιρούνται από τη διάταξη της προηγούμενης παραγράφου τα ιδρύματα, που διέπονται από τους νόμους «περί εκκαθάρισεως και διοικήσεως των εις το κράτος και υπέρ κοινωφελών σκοπών καταλειπομένων κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών», για τα οποία εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις των νόμων αυτών, εφόσον δεν τροποποιούνται από τον παρόντα.

3. Τα ιδρύματα, που παίρνουν επιχορήγηση από άλλες πηγές, την εγγράφουν χωριστά στα έσοδα του προϋπολογισμού. Αν η επιχορήγηση παρέχεται στα ιδρύματα για την εκπλήρωση ειδικού σκοπού, εγγράφεται αντίστοιχη πίστωση για το σκοπό αυτόν ιδιαιτέρως στα έξοδα του προϋπολογισμού.

4. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, καθορίζεται ο τρόπος της διαχείρισης φαρμάκων, τροφίμων και υλικού των ιδρυμάτων και ο έλεγχός της.

Άρθρο 237

Κατάργηση

1. Τα δημοτικά και κοινοτικά ιδρύματα καταργούνται με τον ίδιο τρόπο που συστάθηκαν και η περιουσία τους περιέρχεται στο Δήμο ή στην Κοινότητα που τα σύστησε. Τις ιδιωτικές περιουσίες, που έχουν περιέλθει στο ίδρυμα με πράξεις εν ζωή ή αιτία θανάτου, εξακολουθεί να διαθέτει ο Δήμος ή η Κοινότητα αποκλειστικά για τον ειδικό σκοπό για τον οποίο αφιερώθηκαν, με την επιφύλαξη και των διατάξεων που αφορούν την επωφελέστερη αξιοποίηση ή διάθεση του περιουσιακού στοιχείου που έχει καταληφθεί ή δωρηθεί για τον ίδιο ή άλλον κοινωφελή σκοπό.

2. Το προσωπικό που υπηρετεί στα ιδρύματα που καταργούνται, εντάσσεται στον οικείο Δήμο ή Κοινότητα κατά τις διατάξεις του άρθρου 318 του ν.1188/1981, όπως ισχύει.

Άρθρο 238

Ιδρύματα Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης που συνενώνονται

1. Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης που προκύπτουν από συνένωση άλλων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης υπεισέρχονται αυτοδικαίως από την έναρξη της λειτουργίας τους, σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των Δήμων ή Κοινοτήτων που καταργούνται με τη συνένωση ως προς τα δημοτικά ή κοινοτικά ιδρύματα του άρθρου 226, που έχουν συσταθεί από τους συνενούμενους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

2. Τα ανωτέρω δημοτικά ή κοινοτικά ιδρύματα περιέρχονται αυτοδικαίως στο νέο Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης από την έναρξη της λειτουργίας του.

3. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή αυτού του άρθρου.

Άρθρο 239

Σύσταση δημοτικών και κοινοτικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου

1. Τα δημοτικά και κοινοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου συνιστώνται με απόφαση των οικείων δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων. Σκοπός τους είναι η οργάνωση και η λειτουργία ορισμένης δημοτικής ή κοινοτικής υπηρεσίας με γνώμονα την καλύτερη εξυπηρέτηση των αναγκών των κατοίκων, όπως η σύσταση κέντρων κοινωνικής προστασίας, πνευματικών ή αθλητικών κέντρων, βιβλιοθηκών, μουσείων κ.ά..

2. Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας διαπιστώνει τη νομιμότητα της σχετικής απόφασης του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και εκδίδει την πράξη σύστασης του νομικού προσώπου, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3. Στην απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου για τη σύσταση του νομικού προσώπου ορίζονται το όνομα, ο σκοπός, η περιουσία και οι πόροι.

4. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ύστερα από γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., καθορίζονται τα δημοτικά και κοινοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου για τα οποία απαιτείται άδεια ίδρυσης και λειτουργίας, η οποία χορηγείται από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας. Με όμοια απόφαση, ύστερα από γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., καθορίζονται οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση της άδειας, τυχόν τεχνικές προδιαγραφές και ειδικοί όροι καταλληλότητας, η διαδικασία αδειοδότησης και ελέγχου τους, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Άρθρο 240

Διοίκηση νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου

1. Τα δημοτικά ή κοινοτικά νομικά πρόσωπα διοικούνται από το διοικητικό συμβούλιο, που αποτελείται από πέντε έως δεκαπέντε μέλη, τα οποία μαζί με τους αναπληρωτές τους ορίζονται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο. Μέλη του διοικητικού συμβουλίου είναι ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας, δημοτικοί ή κοινοτικοί σύμβουλοι και δημότες ή κάτοικοι που είναι χρήστες των υπηρεσιών του νομικού προσώπου ή που έχουν ανάλογη επαγγελματική ή κοινωνική δράση ή ειδικές γνώσεις, ανάλογα με το σκοπό του νομικού προσώπου, καθώς και ένας εκπρόσωπος των εργαζομένων του νομικού προσώπου, εφόσον αυτό απασχολεί περισσότερους από δέκα (10) εργαζομένους. Ο ανωτέρω εκπρόσωπος προτείνεται από τη γενική συνέλευση των τακτικών υπαλλήλων εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από τότε που θα αποσταλεί η σχετική πρόσκληση. Ένα τουλάχιστον εκ των μελών του διοικητικού συμβουλίου ορίζεται από τη μειοψηφία του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Εάν τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου είναι περισσότερα από πέντε (5), δύο (2) τουλάχιστον από αυτά ορίζονται από τη μειοψηφία του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

Είναι δυνατόν η μειοψηφία αντί δημοτικού ή κοινοτικού συμβούλου να ορίσει ως εκπρόσωπο της δημότη ή κάτοικο, κατ' ανάλογη εφαρμογή του δεύτερου εδαφίου της παρούσας παραγράφου. Σε περίπτωση που η μειοψηφία δεν ορίσει συμβούλους, δημότες ή κατοίκους, ή εκείνοι που έχουν οριστεί παραιτηθούν, χωρίς να αντικατασταθούν, μετέχουν σύμβουλοι, δημότες ή κάτοικοι που ορίζονται από την πλειοψηφία.

Στις περιπτώσεις που το νομικό πρόσωπο λειτουργεί στην περιφέρεια τοπικού διαμερίσματος ένα μέλος προτείνεται από το οικείο συμβούλιο. Μετά τον ορισμό των μελών το δημοτικό συμβούλιο εκλέγει από τα μέλη αυτά τον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου. Στην περίπτωση που μέλος έχει ορισθεί, από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο, ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της Κοινότητας, αυτός αυτοδικαίως καθίσταται και πρόεδρος αντιστοίχως, του διοικητικού συμβουλίου.

Η θητεία των μελών του διοικητικού συμβουλίου του νομικού προσώπου ορίζεται με την απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Λήγει πάντοτε με την εγκατάσταση του νέου διοικητικού συμβουλίου. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου μπορούν να αντικατασταθούν κατά τη διάρκεια της θητείας τους, με απόφαση δημοτικού συμβουλίου για σοβαρό λόγο που ανάγεται στην άσκηση των καθηκόντων τους.

Τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος αναπληρώνει ο αντιπρόεδρος. Το νομικό πρόσωπο εκπροσωπείται στα δικαστήρια και σε κάθε δημόσια αρχή από τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου και όταν αυτός κωλύεται ή απουσιάζει από τον αντιπρόεδρο.

2. Οι διατάξεις των άρθρων 227 παράγραφος 5, 234, 235 και των παραγράφων 1 και 3 του άρθρου 236 εφαρμόζονται και στα νομικά πρόσωπα αυτά. Τα θέματα, τα σχετικά με τη λειτουργία του νομικού προσώπου ρυθμίζονται με κανονισμούς που εγκρίνουν τα δημοτικά ή κοινοτικά συμβούλια. Τα νομικά πρόσωπα, αν δεν διαθέτουν ταμειακή υπηρεσία, εξυπηρετούνται από την ταμειακή υπηρεσία του οικείου Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Άρθρο 240^Α**Άνευ τίτλου**

Στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου των Δήμων με πληθυσμό άνω των 100.000 κατοίκων μπορεί να συνιστάται, με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ν.π.δ.δ., η οποία εγκρίνεται από το Δημοτικό Συμβούλιο με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, τριμελής εκτελεστική επιτροπή, η οποία διέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 232 και 233 του νόμου αυτού.

Άρθρο 241**Συγχώνευση - Κατάργηση νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου**

1. Η συγχώνευση δημοτικών ή κοινοτικών νομικών προσώπων σε ένα νομικό πρόσωπο, συναφούς σκοπού, γίνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, που εκδίδεται ύστερα από απόφαση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Από τη δημοσίευση της ανωτέρω απόφασης για τη συγχώνευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, το νέο νομικό πρόσωπο, στο οποίο συγχωνεύθηκαν τα άλλα, υποκαθίσταται αυτοδικαίως και χωρίς καμία άλλη διατύπωση, σε όλα εν γένει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συγχωνευθέντων νομικών προσώπων, εξομοιούμενο με καθολικό διάδοχο. Με απόφαση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου καθορίζονται οι αναγκαίες θέσεις του προσωπικού που υπηρετεί στα παραπάνω δημοτικά ή κοινοτικά νομικά πρόσωπα, οι οποίες μεταφέρονται αυτοδικαίως στο νέο δημοτικό ή κοινοτικό νομικό πρόσωπο. Τυχόν πλεονάζουσες θέσεις μεταφέρονται με τον ίδιο τρόπο στον οικείο Δήμο ή Κοινότητα. Στις θέσεις αυτές με την ίδια απόφαση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου εντάσσεται, αυτοδικαίως, το προσωπικό με την ίδια σχέση με την οποία υπηρετούσε στα συγχωνευόμενα νομικά πρόσωπα.

Οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται από το νέο νομικό πρόσωπο χωρίς καμία ειδικότερη διατύπωση για τη συνέχιση από αυτό.

2. α. Είναι δυνατόν επίσης δημοτικά ή κοινοτικά πρόσωπα να συγχωνεύονται με δημοτικά ή κοινοτικά ιδρύματα, εφόσον επιδιώκουν τον ίδιο ή παρεμφερή κοινωφελή σκοπό. Περιουσία, κατά την έννοια του άρθρου 96 παρ. 1 του α.ν. 2039/1939 (ΦΕΚ 455 Α') εξακολουθεί και μετά τη συγχώνευση να αποτελεί κεφάλαιο αυτοτελούς διαχείρισης, διακεκριμένο από την υπόλοιπη περιουσία, το οποίο διέπεται από τις διατάξεις του ανωτέρω αναγκαστικού νόμου.

β. Η ανωτέρω συγχώνευση γίνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, που εκδίδεται ύστερα από απόφαση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Από τη δημοσίευσή της τα δημοτικά ή κοινοτικά ιδρύματα υποκαθίστανται αυτοδικαίως, σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συγχωνευθέντων νομικών προσώπων. Οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται από τα ιδρύματα.

γ. Οι θέσεις του προσωπικού των απορροφώμενων δημοτικών ή κοινοτικών νομικών προσώπων μεταφέρονται αυτοδικαίως στα δημοτικά ή κοινοτικά ιδρύματα και εντάσσονται στους Οργανισμούς Εσωτερικής Υπηρεσίας τους. Η ένταξη γίνεται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του ιδρύματος σε αντίστοιχη κενή οργανική θέση και ειδικότητα και, σε περίπτωση που δεν υπάρχουν, σε προσωποπαγή θέση. Το ανωτέρω προσωπικό εξακολουθεί να διέπεται από το μισθολογικό και ασφαλιστικό καθεστώς κύριας, επικουρικής ασφάλισης και πρόνοιας που είχε πριν από την έναρξη ισχύος του άρθρου αυτού.

δ. Με την ίδια διαδικασία της περ. β' της παρούσης, η κυριότητα και κάθε άλλο εμπράγματο δικαίωμα επί του συνόλου της κινητής και ακίνητης περιουσίας των νομικών προσώπων που συγχωνεύονται, περιέρχεται στα δημοτικά ή κοινοτικά ιδρύματα. Για

καθένα από τα ακίνητα που περιέχονται στην περιουσία του, το διοικητικό συμβούλιο καταρτίζει σχετική πράξη από την οποία προκύπτει η ταυτότητα του ακινήτου. Η πράξη αυτή αποτελεί μεταγραφικό τίτλο και καταχωρίζεται ατελώς στα οικεία βιβλία των Υποθηκοφυλακείων. Οι ιδιωτικές περιουσίες που έχουν περιέλθει στα ανωτέρω ιδρύματα εξακολουθούν και μετά τη συγχώνευση να διατίθενται αποκλειστικά για το σκοπό, για τον οποίο αφιερώθηκαν.

ε. Οι δαπάνες λειτουργίας και συντήρησης, καθώς και οι δαπάνες μισθοδοσίας του προσωπικού των δημοτικών ή κοινοτικών νομικών προσώπων, μετά τη συγχώνευσή τους με δημοτικά ή κοινοτικά ιδρύματα και μέχρι το τέλος του οικονομικού έτους που πραγματοποιείται η συγχώνευση, βαρύνουν τους προϋπολογισμούς των ιδρυμάτων, στους οποίους μεταφέρονται οι πιστώσεις των απορροφώμενων Ν.Π.Δ.Δ. με απόφαση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Για τα επόμενα έτη οι σχετικές πιστώσεις εγγράφονται στους προϋπολογισμούς των δημοτικών ή κοινοτικών ιδρυμάτων.

3. Νομικά πρόσωπα του άρθρου αυτού, που συστήθηκαν με οποιονδήποτε τρόπο, καταργούνται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, ύστερα από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Από την έναρξη ισχύος της πράξης κατάργησης του νομικού προσώπου, τα κινητά και ακίνητα περιουσιακά του στοιχεία περιέρχονται αυτοδικαίως στο δήμο που το συνέστησε, ο οποίος υπεισέρχεται ως καθολικός διάδοχος σε όλα τα εμπράγματα και ενοχικά δικαιώματα και τις υποχρεώσεις αυτού. Οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται αυτοδικαίως από το δήμο ή κατά του δήμου χωρίς καμία ειδικότερη διατύπωση από μέρους του για τη συνέχιση και χωρίς να επέρχεται βίαιη διακοπή της δίκης. Εντός ενός (1) μηνός από την έναρξη ισχύος της ανωτέρω πράξης, ο δήμος συστήνει επιτροπή για τη διενέργεια απογραφής των πάσης φύσεως περιουσιακών στοιχείων που μεταβιβάζονται σε αυτόν από το καταργούμενο νομικό πρόσωπο. Η έκθεση απογραφής εγκρίνεται από το Δημοτικό Συμβούλιο και αποστέλλεται στον Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης για την έκδοση διαπιστωτικής πράξης. Η απόφαση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης συνοδευόμενη από απόσπασμα της εγκεκριμένης έκθεσης απογραφής που περιγράφει τα αποκτώμενα κατά κυριότητα από το δήμο ακίνητα, καθώς και τα λοιπά εμπράγματα δικαιώματα επί ακινήτων, καταχωρείται ατελώς στα οικεία βιβλία μεταγραφών του αρμόδιου υποθηκοφυλακείου ή κτηματολογικού γραφείου.

4. Νομικά πρόσωπα τα οποία μετά την πάροδο διετίας από την έναρξη ισχύος του παρόντος ή δύο έτη μετά τη δημοσίευση της συστατικής τους πράξης δεν έχουν συντάξει προϋπολογισμό και απολογισμό για δύο διαδοχικά οικονομικά έτη, καταργούνται. Η σχετική πράξη κατάργησης εκδίδεται από τον Γενικό Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας.

5. Το προσωπικό που υπηρετεί στα νομικά πρόσωπα, που καταργούνται, εντάσσεται στον οικείο Δήμο ή Κοινότητα κατά τις διατάξεις του άρθρου 318 του ν. 1188/ 1981, όπως ισχύει.

Άρθρο 242

Έξοδα παράστασης – Αποζημίωση μελών

1. Στον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου του νομικού προσώπου επιτρέπεται να καταβάλλονται έξοδα παράστασης, ύστερα από απόφαση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, όταν ο οικονομικός απολογισμός του προηγούμενου έτους υπερβαίνει τις τριακόσιες χιλιάδες ευρώ (300.000 ~). Το ύψος των εξόδων παράστασης καθορίζεται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών, μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας. Τα ανωτέρω έξοδα δεν μπορούν να υπερβαίνουν το πενήντα τοις εκατό (50%) των αντίστοιχων του οικείου Δημάρχου ή Προέδρου της Κοινότητας.

2. Στον πρόεδρο και στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου του νομικού προσώπου, εκτός από τον δήμαρχο, τον αντιδήμαρχο, τον πρόεδρο του δημοτικού συμβουλίου και τον

πρόεδρο της Κοινότητας, επιτρέπεται να καταβάλλεται αποζημίωση για κάθε συνεδρίαση, και έως τρεις (3) συνεδριάσεις το μήνα, ύστερα από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Το ύψος της αποζημίωσης για κάθε συνεδρίαση ανέρχεται στο ένα τοις εκατό (1%) των μηνιαίων εξόδων παράστασης των δημάρχων ή των προέδρων της Κοινότητας αντίστοιχα. Εάν ο πρόεδρος και ο αντιπρόεδρος λαμβάνουν έξοδα παράστασης δεν δικαιούνται αποζημίωση για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις του διοικητικού συμβουλίου.

Άρθρο 243

Σχολικές Επιτροπές

1. Σε κάθε Δήμο ή Κοινότητα για τη στήριξη της διοικητικής λειτουργίας των σχολικών μονάδων, που βρίσκονται στα διοικητικά τους όρια, συνιστώνται νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Σχολικές Επιτροπές», οι οποίες διέπονται από τις διατάξεις του παρόντος και τις διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 1894/1990 (ΦΕΚ 110 Α'), όπως κάθε φορά ισχύει.

2. Στη διοίκηση των σχολικών επιτροπών μετέχουν υποχρεωτικά οι διευθυντές των αντίστοιχων σχολικών μονάδων, ένας εκπρόσωπος των οικείων συλλόγων γονέων, εφόσον λειτουργούν αντίστοιχοι σύλλογοι και εκπρόσωπος των μαθητικών κοινοτήτων για τα σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Σε περίπτωση που το οικείο δημοτικό συμβούλιο δεν συγκροτεί σε εύλογο χρονικό διάστημα τη σχολική επιτροπή δημόσιου σχολείου, ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας απευθύνει σχετικό έγγραφο στον οικείο Δήμο ή Κοινότητα, στο διοικητικό συμβούλιο συλλόγου γονέων και στην αντίστοιχη μαθητική κοινότητα για την υπόδειξη των εκπροσώπων τους εντός τακτής προθεσμίας. Παρερχομένης απράκτου της προθεσμίας αυτής, ο Γενικός Γραμματέας της οικείας Περιφέρειας συγκροτεί τη σχολική επιτροπή, ορίζοντας κατά την κρίση του ως μέλη αυτής, έναν δημότη, έναν από τους γονείς των μαθητών του σχολείου και έναν μαθητή.

3. Κάθε σχολική επιτροπή καλύπτει ένα ή περισσότερα δημόσια σχολεία της Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ανάλογα με τις τοπικές ανάγκες, όπως αυτές εκτιμώνται από τον αντίστοιχο Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Στις περιπτώσεις συστέγασης άλλων σχολικών μονάδων και Ι.Ε.Κ. σε διδακτήριο ή συγκρότημα συγκροτείται ενιαία σχολική επιτροπή, στην οποία συμμετέχει και ο Διευθυντής του Ι.Ε.Κ..

4. Έργο κάθε σχολικής επιτροπής είναι η διαχείριση των πιστώσεων που της διατίθενται για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας των αντίστοιχων σχολείων (θέρμανσης, φωτισμού, ύδρευσης, τηλεφώνου, αποχέτευσης, αγοράς αναλώσιμων υλικών κ.λπ.), η αμοιβή καθαριστριών, η εκτέλεση έργων για την επισκευή και συντήρηση των αντίστοιχων σχολείων και του κάθε είδους εξοπλισμού τους, η εισήγηση προς τις αντίστοιχες διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για τον εφοδιασμό από τον Οργανισμό Σχολικών Κτιρίων των αντίστοιχων σχολείων με έπιπλα και εξοπλιστικά είδη και από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με βιβλία για τις αντίστοιχες σχολικές βιβλιοθήκες, η διαχείριση των εσόδων από την ενδεχόμενη εκμετάλλευση των σχολικών κυλικείων, καθώς και η λήψη κάθε άλλου μέτρου που κρίνεται αναγκαίο για τη στήριξη της διοικητικής λειτουργίας των σχολικών μονάδων.

5. Η εκτέλεση έργων επισκευής και συντήρησης σχολικών κτιρίων από τις σχολικές επιτροπές διέπονται από την 13172/24.3.1995 (ΦΕΚ 217 Β') απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, όπως κάθε φορά ισχύει.

Άρθρο 244**Δημοτικά - Λιμενικά Ταμεία**

1. Λιμενικά Ταμεία που συνιστώνται, ως δημοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, κατά τις διατάξεις του άρθρου 28 του ν. 2738/1999 (ΦΕΚ 180 Α΄) λειτουργούν σύμφωνα με τις ρυθμίσεις των άρθρων 239 επόμενα και τις ειδικότερες προβλέψεις του παρόντος.
2. Στη διοίκηση των ανωτέρω νομικών προσώπων μεταξύ των προσώπων που ορίζονται μέλη του διοικητικού συμβουλίου, κατά τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 240, περιλαμβάνεται υποχρεωτικά και ο προϊστάμενος της λιμενικής αρχής της έδρας του νομικού προσώπου και, όπου δεν υπάρχει τέτοια αρχή, στην έδρα, ο προϊστάμενος της πλησιέστερης προς αυτήν λιμενικής αρχής.
3. Ειδικά στην περίπτωση που η γεωγραφική περιοχή ευθύνης του λιμενικού ταμείου εκτείνεται στα όρια περισσότερων του ενός Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), αυτό αποκτά διαδημοτικό χαρακτήρα. Ο αριθμός των μελών του διοικητικού συμβουλίου, ορίζεται σε εννέα (9) στην περίπτωση που η γεωγραφική περιοχή του εκτείνεται στα όρια δύο Ο.Τ.Α., έντεκα (11) στα όρια τριών Ο.Τ.Α. και μέχρι δεκαπέντε (15) στα όρια περισσότερων των τριών Ο.Τ.Α..
Ο αριθμός των αιρετών εκπροσώπων καθενός από τους συμμετέχοντες Ο.Τ.Α. προσδιορίζεται από το ακέραιο πηλίκο της διαίρεσης του αριθμού των μελών του διοικητικού συμβουλίου, δια του αριθμού των μετεχόντων ΟΤΑ. Σε περίπτωση κατά την οποία προκύπτει υπόλοιπο προς συμπλήρωση του αριθμού των μελών, οι αντίστοιχες θέσεις του διοικητικού συμβουλίου κατανέμονται ανά μία στους συμμετέχοντες Ο.Τ.Α. με το μεγαλύτερο πληθυσμό. Σε περίπτωση, κατά την οποία προκύπτει αριθμός μεγαλύτερος των μελών του διοικητικού συμβουλίου, ο αριθμός των αιρετών μειώνεται με αφαίρεση εκπροσώπων των πληθυσμιακά μικρότερων Ο.Τ.Α. και σε περίπτωση νησιών με αφαίρεση κατά πρώτον των εκπροσώπων των πληθυσμιακά μικρότερων Ο.Τ.Α. του νησιού, στο οποίο βρίσκεται η έδρα του Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου.
Ο πρόεδρος των ανωτέρω νομικών προσώπων και τα μη αιρετά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ορίζονται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου της έδρας του νομικού προσώπου.
4. Όπου στις σχετικές διατάξεις που διέπουν τα δημοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, αναφέρεται δημοτικό συμβούλιο ή δήμαρχος, για τα νομικά πρόσωπα της ανωτέρω παραγράφου, νοείται το συμβούλιο και ο δήμαρχος της έδρας του νομικού προσώπου.
5. Στα νομικά πρόσωπα της παραγράφου 3 είναι δυνατόν να προβλέπεται στον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας η λειτουργία αυτοτελών γραφείων εκτός της έδρας του νομικού προσώπου.
6. Είναι δυνατή η μεταφορά της έδρας του νομικού προσώπου της παραγράφου 3 σε παραλιμένα περιοχή μετά από γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου και απόφαση των συμβουλίων των Ο.Τ.Α. που συμμετέχουν. Η μεταφορά της έδρας γίνεται με τον ίδιο τρόπο που ορίστηκε.
7. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 28 του ν. 2738/1999 (ΦΕΚ 180 Α΄), όπως κάθε φορά ισχύει.

2. Ν. 3852/2010

Άρθρο 102**Ιδρύματα- νομικά πρόσωπα δήμων και κοινοτήτων που συνενώνονται**

1. Τα ιδρύματα και τα δημοτικά και κοινοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που έχουν συσταθεί από δήμο ή κοινότητα που συνενώνεται, περιέρχονται αυτοδικαίως στο νέο δήμο από την έναρξη λειτουργίας του.

2. Οι δήμοι που προκύπτουν από συνένωση υπεισέρχονται αυτοδικαίως από την έναρξη της λειτουργίας τους στα δικαιώματα και στις υποχρεώσεις των συνενομένων δήμων ή κοινοτήτων, ως προς τα ιδρύματα και τα δημοτικά και κοινοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Στα εν λόγω δικαιώματα και τις υποχρεώσεις περιλαμβάνονται και όσα προκύπτουν από συμβάσεις μίσθωσης έργου και εργασίας ορισμένου χρόνου, μέχρι τη λήξη τους.

3. Το μόνιμο και με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου προσωπικό των δημοτικών και κοινοτικών ιδρυμάτων και νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου που περιέρχονται αυτοδικαίως στο νέο δήμο, καθίσταται αυτοδικαίως προσωπικό των αυτών ιδρυμάτων και νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου με την ίδια σχέση εργασίας.

Άρθρο 103

Σύσταση - Συγχώνευση νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου

1. Κάθε δήμος μπορεί να συνιστά ή να έχει:

α) Έως δύο (2) νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, ένα για τους τομείς αρμοδιοτήτων κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης και παιδείας και ένα για τους τομείς πολιτισμού, αθλητισμού και περιβάλλοντος, όπως αυτοί προβλέπονται στο άρθρο 75 του ν. 3463/2006, όπως ισχύει. Εάν ο δήμος διαθέτει κοινωφελή επιχείρηση τότε μπορεί να έχει έως ένα (1) νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου.

Στους δήμους με πληθυσμό άνω των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) κατοίκων, μπορεί να λειτουργούν έως δύο

(2) νομικά πρόσωπα για καθέναν από τους τομείς αρμοδιοτήτων που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο.

β) Ένα νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου για τη διοίκηση και διαχείριση ζώνης λιμένα, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

2. Τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που περιέρχονται στο νέο δήμο σύμφωνα με το ανωτέρω άρθρο, συγχωνεύονται υποχρεωτικά σε ένα νομικό πρόσωπο για καθέναν από τους τομείς αρμοδιότητας που προβλέπονται στην περίπτωση α' της προηγούμενης παραγράφου. Ειδικά για τις σχολικές επιτροπές, αυτές συγχωνεύονται σε δύο νομικά πρόσωπα, ένα για τις σχολικές μονάδες της πρωτοβάθμιας και ένα για τις σχολικές μονάδες της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Στους δήμους με πληθυσμό άνω των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) κατοίκων μπορεί να συσταθούν αντίστοιχες σχολικές επιτροπές για καθεμία δημοτική κοινότητα. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη λειτουργία των σχολικών επιτροπών, την κατανομή των πιστώσεων, τον τρόπο και τη διαδικασία πραγματοποίησης, δικαιολόγησης και ελέγχου των πάσης φύσεως εσόδων και εξόδων, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

3. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ύστερα από αίτηση του οικείου δημοτικού συμβουλίου, επιτρέπεται να διατηρηθούν ως αυτοτελή νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου δήμων εκείνα των οποίων η δραστηριότητα από πλευράς ευρύτερης αναγνώρισης, εξειδικευμένου αντικειμένου, μακροχρόνιας απόδοσης έργου και γενικότερης καταξίωσης της προσφοράς τους δικαιολογεί την ανωτέρω διατήρηση.

Για την υποβολή του αιτήματος απαιτείται απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου που λαμβάνεται με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) του συνόλου των μελών του, στην οποία αιτιολογείται ειδικά η συνδρομή των προϋποθέσεων του προηγούμενου εδαφίου.

4. Με απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται μέσα σε δύο (2) μήνες από την εγκατάσταση των νέων δημοτικών αρχών ορίζονται το όνομα, ο σκοπός, η διοίκηση, η περιουσία και οι πόροι του νομικού προσώπου που προκύπτει από τη συγχώνευση. Η πράξη αυτή μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας ελέγχου νομιμότητας

δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως από τον οικείο δήμο. Στην ίδια συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου ορίζεται το διοικητικό συμβούλιο του νομικού προσώπου σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 240 του ν. 3463/2006, όπως ισχύει. Μέχρι τη δημοσίευση της ανωτέρω απόφασης του δημοτικού συμβουλίου παρατείνεται αυτοδικαίως η θητεία των μελών των διοικητικών συμβουλίων των νομικών προσώπων που περιέρχονται στο νέο δήμο.

5. Από τη δημοσίευση της ανωτέρω απόφασης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, το νέο νομικό πρόσωπο που δημιουργείται, υποκαθιστά αυτοδικαίως τα νομικά πρόσωπα που συγχωνεύθηκαν σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους στα οποία περιλαμβάνονται και όσα προκύπτουν από συμβάσεις έργου ή εργασίας ορισμένου χρόνου μέχρι τη λήξη τους, εξομοιούμενο με καθολικό διάδοχο. Οι εκκρεμείς δίκες, στις οποίες διάδικα μέρη είναι νομικά πρόσωπα που συγχωνεύθηκαν, συνεχίζονται αυτοδικαίως από το νέο νομικό πρόσωπο, χωρίς να απαιτείται ειδική διαδικαστική πράξη συνέχισης για καθένα από τα νομικά πρόσωπα που συγχωνεύθηκαν.

6. Στην περιφέρεια του νέου δήμου είναι δυνατόν να λειτουργούν αποκεντρωμένες υπηρεσίες, υπό μορφή παραρτημάτων των ανωτέρω νομικών προσώπων για την καλύτερη εξυπηρέτηση των κατοίκων. Στις υπηρεσίες αυτές, εφόσον οι παρεχόμενες λειτουργίες είναι κοινωνικού χαρακτήρα, όπως φροντίδα παιδιών, ηλικιωμένων, αθλητικές ή πολιτιστικές δραστηριότητες, συγκροτούνται, με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του νομικού προσώπου, αντίστοιχες άμισθες επιτροπές, στις οποίες συμμετέχουν τουλάχιστον δύο (2) εκπρόσωποι των χρηστών των παρεχόμενων υπηρεσιών και ο προϊστάμενος, και εάν δεν υπάρχει, ο οριζόμενος από τον πρόεδρο του Δ.Σ. του νομικού προσώπου υπάλληλος της αποκεντρωμένης υπηρεσίας, ως πρόεδρος. Οι επιτροπές αυτές εισηγούνται για την καλύτερη λειτουργία, διαπιστώνουν τυχόν προβλήματα που δημιουργούνται στη λειτουργία της υπηρεσίας και διατυπώνουν σχετικές προτάσεις στο διοικητικό συμβούλιο του νομικού προσώπου για την καλύτερη εξυπηρέτηση των παρεχόμενων υπηρεσιών.

7. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης μπορεί να εκδίδεται πρότυπος κανονισμός λειτουργίας των ως άνω νομικών προσώπων και των αποκεντρωμένων υπηρεσιών τους, ανά κατηγορία παρεχόμενων υπηρεσιών, μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας.

8. Το μόνιμο προσωπικό, το προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, οι νομικοί σύμβουλοι, καθώς και οι δικηγόροι με σχέση έμμισθης εντολής, των νομικών προσώπων που συγχωνεύονται, καθίσταται αυτοδικαίως προσωπικό και παρέχει τις υπηρεσίες του στο νέο νομικό πρόσωπο που προκύπτει από τη συγχώνευση, με την ίδια σχέση εργασίας και έμμισθης εντολής.

9. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται μέσα σε τρεις (3) μήνες από τη δημοσίευση της απόφασης συγχώνευσης, θεσπίζεται ο οργανισμός εσωτερικής υπηρεσίας του νομικού προσώπου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 10 του ν. 3584/2007, όπως ισχύει.

10. Το μόνιμο προσωπικό κατατάσσεται σε αντίστοιχες οργανικές θέσεις κατά κατηγορία και κλάδο, το δε προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου κατατάσσεται σε προσωρινές προσωποπαγείς θέσεις αντίστοιχης εκπαιδευτικής βαθμίδας και ειδικότητας, οι οποίες συνιστώνται στον οργανισμό εσωτερικής υπηρεσίας του νομικού προσώπου και καταργούνται κατά την αποχώρηση του υπαλλήλου. Η κατάταξη γίνεται με απόφαση του προέδρου του διοικητικού συμβουλίου του νομικού προσώπου, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

11. Το προσωπικό των νομικών προσώπων μπορεί να αποσπάται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου και γνώμη του διοικητικού συμβουλίου του νομικού προσώπου, είτε σε άλλο νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου του οικείου δήμου είτε σε υπηρεσία του δήμου, είτε σε ίδρυμα αυτού κατά παρέκκλιση των σχετικών διατάξεων, και χωρίς να απαιτείται υποβολή σχετικής αίτησης. Στο ανωτέρω προσωπικό μπορεί να ανατίθενται

παράλληλα καθήκοντα. Η μισθοδοσία του αποσπασμένου προσωπικού βαρύνει τον φορέα υποδοχής.

12. Τα ιδρύματα δεν υπάγονται στις ρυθμίσεις του παρόντος άρθρου εκτός της ανωτέρω παραγράφου.

Άρθρο 283 **Τελικές Ρυθμίσεις**

15. Το Ν.Π.Δ.Δ. «Εγχώριος Περιουσία Κυθήρων και Αντικυθήρων» (Ε.Π.Κ.Α.) εξακολουθεί να ασκεί τις αρμοδιότητές του, σύμφωνα με την ειδική νομοθεσία που καθορίζει τη λειτουργία του.

Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μέχρι 31.12.2014, με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, προσαρμόζονται οι διατάξεις του π.δ. 272/1985 (Α' 101), όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν με το π.δ. 138/2004 (Α' 99), στις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 2 περίπτωση 5.2 Α/4 και τις λοιπές διατάξεις του παρόντος νόμου, που σχετίζονται με τη διοίκηση και λειτουργία, καθώς και την οικονομική διοίκηση και διαχείριση της Επιτροπής Εγχώριας Περιουσίας Κυθήρων και Αντικυθήρων και ρυθμίζονται οργανωτικές και λειτουργικές σχέσεις του Δήμου Κυθήρων με την Επιτροπή Εγχώριας Περιουσίας.

Η θητεία του προέδρου και των μελών της Επιτροπής Εγχώριας Περιουσίας και των Εκκλησιαστικών Συμβουλίων των Ιερών Προσκυνημάτων, που ορίζει το άρθρο 18 του π.δ. 272/1985, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, παρατείνεται και λήγει με την πάροδο ενός μηνός από τη δημοσίευση του ανωτέρω προεδρικού διατάγματος. Οι διατάξεις που αφορούν την οικονομική διοίκηση και διαχείριση των δήμων εφαρμόζονται και για την οικονομική διοίκηση και διαχείριση της «Επιτροπής Εγχώριας Περιουσίας» .

Ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Επιτροπής Εγχωρίου Περιουσίας των νήσων Κυθήρων και Αντικυθήρων εκλέγονται από ειδικό εκλεκτορικό σώμα, το οποίο αποτελείται από τον Δήμαρχο Κυθήρων, τον Πρόεδρο και τα Μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου Κυθήρων, τον Πρόεδρο και τα Μέλη του συμβουλίου της Δημοτικής Κοινότητας Αντικυθήρων, τους Προέδρους, τα Μέλη και τους Τοπικούς Εκπροσώπους των Τοπικών Κοινοτήτων της Δημοτικής Ενότητας Κυθήρων. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής εκλέγεται με αυξημένη πλειοψηφία των δύο τρίτων του όλου αριθμού των παρισταμένων μελών του εκλεκτορικού σώματος. Εάν δεν επιτευχθεί η εκλογή του Προέδρου κατά την πρώτη ψηφοφορία, επαναλαμβάνεται η εκλογή σε τρεις (3) ημέρες οπότε αρκεί η πλειοψηφία του συνόλου των παρόντων μελών του εκλεκτορικού σώματος. Η εκλογή των τεσσάρων (4) μελών της Επιτροπής και των ισαρίθμων αναπληρωματικών τους γίνεται με την απλή πλειοψηφία των παρόντων μελών του εκλεκτορικού σώματος. Πέραν των προβλεπομένων στην παρ. 2 του άρθρου 6 του π.δ. 272/1985, όπως ισχύει κωλυμάτων εκλογής, για να εκλεγεί κάποιος Πρόεδρος ή Μέλος της Επιτροπής Εγχωρίου Περιουσίας θα πρέπει κατά το χρόνο της εκλογής να μην είναι Δήμαρχος, Περιφερειάρχης, Δημοτικός ή Περιφερειακός Σύμβουλος, Πρόεδρος, Εκπρόσωπος ή Μέλος Δημοτικής ή Τοπικής Κοινότητας της Χώρας και εν γένει αιρετός οποιουδήποτε οργάνου και βαθμίδας τοπικής αυτοδιοίκησης της Χώρας και να μην έχει από οποιαδήποτε αιτία οφειλές προς την Επιτροπή Εγχωρίου Περιουσίας ή τα Ιερά Προσκυνηματα του άρθρου 84 του ν.1416/1984. Η πρώτη μετά την έκδοση του παρόντος νόμου σύγκληση της ανωτέρω ειδικής εκλεκτορικής συνέλευσης για την εκλογή Προέδρου και Μελών της Επιτροπής Εγχωρίου Περιουσίας Κυθήρων και Αντικυθήρων γίνεται εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριών (3) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια ρυθμίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης.

3. Ν. 423/1976

Άρθρο 1

Άνευ τίτλου

2. Τα Γυμναστήρια κατατάσσονται εις τας κάτωθι κατηγορίας:

- α) Ολυμπιακά.
- β) Εθνικά
- γ) Δημοτικά
- δ) Κοινοτικά και
- ε) Σωματειακά.

Άρθρο 5

Άνευ τίτλου

1. Επιφυλασσομένης της ισχύος των διατάξεων περί σχεδίων πόλεων του Γενικού Οικοδομικού Κανονισμού, περί της καταλληλότητας του χώρου δια την ίδρυσιν Γυμναστηρίων αποφαινεται:

[...]

β) Προκειμένου περί Κοινοτικών και Σωματειακών Γυμναστηρίων ο οικείος Νομάρχης μετά γνώμην τριμελούς Επιτροπής οριζομένης υπ' αυτού και αποτελουμένης υπό του Διευθυντού Φυσικής Αγωγής, ενός τεχνικού υπαλλήλου της Νομαρχίας ή της Τεχνικής Υπηρεσίας Δήμων και Κοινοτήτων και ενός φιλάθλου κατοίκου της Κοινότητας.

2. Η παρ. 2 του άρθρ. 4 του Νομ. 622/1977 "περί εισπράξεως υπό του Δημοσίου Ταμείου των δια την έκδοσιν οικοδομικών αδειών καταβαλλομένων φόρων, τελών, εισφορών και κρατήσεων και ρυθμίσεως συναφών θεμάτων" εφαρμόζεται και επί των Γυμναστηρίων και των πάσης φύσεως αθλητικών εγκαταστάσεων.

Δια της κατά τα ανωτέρω εγκρίσεως δεν απαιτείται η κατά το άρθρ. 3 του Ν.Δ. 1018/71 "περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως του Α.Ν.314/1968 "περί παροχής εις τον Υπουργόν Βορείου Ελλάδος και τους Νομάρχας αρμοδιότητος επί θεμάτων εγκρίσεως, επεκτάσεως ή τροποποιήσεως σχεδίων πόλεων και κωμών" γνώμη των πολεοδομικών υπηρεσιών.

Προκειμένου περί των Γυμναστηρίων και των αθλητικών εγκαταστάσεων επιτρέπεται η διαμόρφωσις υπογείων χώρων εις αποδυτήρια, λουτρά και λοιπούς λειτουργικού των αθλητικών εγκαταστάσεων βοηθητικούς χώρους.

3. 'Αδειαι δομήσεως αθλητικών εν γένει εγκαταστάσεων, χορηγηθείσαι μέχρι της ισχύος του παρόντος, άνευ της συνδρομής των προϋποθέσεων του τελευταίου εδαφίου του άρθρ. 29 του Ν.Δ/τος της 17 Ιουλ./16 Αυγ.1923 λογίζονται έγκυροι.

4. Εις πάσας τας περιπτώσεις εγκρίσεως τροποποιήσεως επεκτάσεως σχεδίου πόλεως, κώμης κλπ., προβλέποντος χώρους δι' αθλητικές εγκαταστάσεις ή τροποποιούντος καθ' οιονδήποτε τρόπον υφισταμένας αθλητικές εγκαταστάσεις ή χώρους προβλεπομένους δι' αθλητικές εγκαταστάσεις ως και τας προς αυτούς προσπελάσεις, απαιτείται η γνώμη της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού.

Άρθρο 6

Άνευ τίτλου

[...]

5. Τα Κοινοτικά Γυμναστήρια διοικούνται υπό των Κοινοτικών Συμβουλίων μετά γνώμην 3μελούς Επιτροπής διοριζομένης υπό του Νομάρχου και αποτελουμένης εξ ενός Κοινοτικού Συμβούλου και δύο φιλάθλων κατοίκων της οικείας Κοινότητας.

Η εκτέλεσις έργων και η διενέργεια προμηθειών των Κοινοτικών Γυμναστηρίων δια χρηματοδοτήσεως υπό της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού ενεργούνται βάσει του κατά το άρθρ. 15 του παρόντος εκδοθησομένου κανονισμού προμηθειών και εκτελέσεως έργων. Μέχρι της εκδόσεως του κανονισμού τούτου εφαρμόζονται αι κείμεναι περί προμηθειών

και εκτελέσεως αθλητικών έργων και εγκαταστάσεων διατάξεις της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού.

Άρθρο 7 **Άνευ τίτλου**

[...]

2. Η Διοικούσα Επιτροπή ευρίσκεται εν απαρτία, εφ' όσον παρίσταται η πλειοψηφία των μελών αυτής, αι δε αποφάσεις της λαμβάνονται δι' απολύτου πλειοψηφίας των παρόντων μελών της, εν ισοψηφία νικώσης της ψήφου του Προέδρου.

3. Εις τον Πρόεδρον και τα λοιπά μέλη της Διοικούσης Επιτροπής των λειτουργούντων υπό μορφήν Ν.Π.Δ.Δ. Εθνικών, Δημοτικών και Κοινοτικών Γυμναστηρίων μετακινουμένου κατόπιν εγγράφου εντολής της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού δι' εκτός έδρας υπηρεσίαν, εντός της Επικρατείας καταβάλλεται αποζημίωσις οριζομένη δι' αποφάσεως του αρμοδίου Υπουργού ή Υφυπουργού μετά γνώμην της Διοικούσης Επιτροπής του οικείου νομικού προσώπου βαρύνουσα τον προϋπολογισμόν αυτού. Εις τους εκ των ανωτέρω έχοντας την ιδιότητα του δημοσίου υπαλλήλου η αποζημίωσις καθορίζεται κατά τας διατάξεις του Ν.Δ.65/1973 "περί των δαπανών κινήσεως των τακτικών πολιτικών δημοσίων υπαλλήλων".

[...]

Άρθρο 8 **Άνευ τίτλου**

1. Όπου δεν ορίζεται άλλως υπό του παρόντος, εις την αρμοδιότητα της Διοικούσης Επιτροπής εκάστου Γυμναστηρίου Ν.Π.Δ.Δ. ανήκει η Διοίκησης και διαχειρίσις της περιουσίας αυτού.

2. Προκειμένου περί διορισμού ή απολύσεως προσωπικού τα υπό μορφήν Ν.Π.Δ.Δ. λειτουργούντα Εθνικά, Δημοτικά και Κοινοτικά Γυμναστήρια ή περί δαπάνης υπερβαινούσης το ποσόν των 50.000 δραχμών απαιτείται έγκρισις της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού. Το ποσόν τούτο δύναται να αυξάνηται εις εξαιρετικά περιπτώσεις δι' αποφάσεως του αρμοδίου Υπουργού ή Υφυπουργού μέχρι του πενταπλασίου.

3. Δια Προεδρικού Διατάγματος εκδιδόμενου προτάσει του Υπουργού Προεδρίας της Κυβερνήσεως, καθορίζεται η οργάνωσις, η λειτουργία, η αρμοδιότης και η διάρθρωσις των Υπηρεσιών εκάστου Γυμναστηρίου λειτουργούντος υπό την μορφήν Ν.Π.Δ.Δ. ο αριθμός των θέσεων του επί πάση κατηγορία, βαθμύ, ειδικότητι και οιαδήποτε σχέσει προσωπικού, τα απαιτούμενα τυπικά προσόντα η εις ταύτας ένταξις του προσωπικού ως και πάσα ετέρα αναγκαία λεπτομέρεια.

4. Επιφυλαττομένων των περί Ελεγκτικού Συνεδρίου κειμένων διατάξεων, ο έλεγχος επί της οικονομικής διαχειρίσεως των Γυμναστηρίων διενεργείται κατόπιν εντολής της Γ.Γ.Α. του οικείου Νομάρχου παρ' Επιθεωρητών ή υπαλλήλων του Υπουργείου Οικονομικών ή της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού.

Οι Επιθεωρηταί Δημοσίων Διαχειρίσεων δύνανται να επιλαμβάνωνται και αυτεπαγγέλτως του διαχειριστικού ελέγχου.

5. Δια τον κατά την προηγουμένην παράγραφον έλεγχον εφαρμόζονται αι εκάστοτε περί Γενικής Οικονομικής Επιθεωρήσεως του Υπουργείου Οικονομικών και περί Δημοσίων υπολόγων ισχύουσαι διατάξεις. Προκειμένου δε περί ελέγχου διενεργουμένου υπό υπαλλήλων της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού, η τυχόν καταλογιστική απόφασις εκδίδεται υπό του Διευθυντού Οικονομικών Υπηρεσιών αυτής.

6. Προς εξασφάλισιν της ευρύθμου λειτουργίας των Γυμναστηρίων και μέχρις εκδόσεως των Οργανισμών αυτών, επιτρέπεται, κατά παρέκκλισιν των κειμένων διατάξεων, η πρόσληψις του απαιαιτήτου εργατοτεχνικού προσωπικου επί σχέσει εργασίας ιδιωτικού δικαίου, ωρισμένου ή αορίστου χρόνου.

7. Η συντήρησης και λειτουργία των πάσης φύσεως εγκαταστάσεων των γυμναστηρίων ανατίθεται εις την οικείαν Διεύθυνσιν ή Τμήμα της Τεχνικής Υπηρεσίας της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού.

Άρθρο 9 **Άνευ τίτλου**

1. Πόροι των Εθνικών Γυμναστηρίων είναι:

α) Τα έσοδα εκ της εκμεταλλεύσεως της ακινήτου και κινητής περιουσίας των.
β) Ποσοστόν 15% επί των ακαθαρίστων εισπράξεων των τελουμένων εις ταύτα πάσης φύσεως αθλητικών αγώνων, επιδείξεων και εκδηλώσεων, μετά την αφαίρεσιν μόνον του εισαγομένου εις τον Κρατικόν Προϋπολογισμόν φόρου Δημοσίων Θεαμάτων. Προκειμένου περί εκδηλώσεων μη αθλητικού περιεχομένου, το ποσοστόν δύναται να αυξάνηται μέχρις 25% δι' αποφάσεως του Γενικού Γραμματέως Αθλητισμού κατόπιν αιτήσεως της Διοικούσης Επιτροπής του Γυμναστηρίου.

γ) Η τυχόν ετησία επιχορήγησις της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού.

δ) Το προϊόν εξ εκποιήσεως κινητής ή ακινήτου περιουσίας του Γυμναστηρίου.

ε) Δωρεαί, εισφοραί και κληροδοτήματα και

ς) Τα εκ πάσης ετέρας πηγής προερχόμενα έσοδα.

2. Πόροι των Δημοτικών και Κοινοτικών Γυμναστηρίων είναι:

α) Τα εκ των πηγών της προηγουμένης παραγράφου έσοδα.

β) Η ετησία επιχορήγησις των οικείων Δήμων και Κοινοτήτων.

3. Αι υπό της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού και παντός άλλου Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου χορηγούμεναι εις τα Γυμναστήρια οικονομικαί ενισχύεις προς εκπλήρωσιν ειδικών σκοπών, δαπανώνται αποκλειστικώς δια τους σκοπούς τούτους καθ' ον τρόπον εν τη σχετική αποφάσει καθορίζεται.

Εν παραβάσει οι υπεύθυνοι διώκονται κατά τας διατάξεις του Νομ. 75/1975.

4. α) Δι' αποφάσεως του αρμοδίου Υπουργού ή Υφυπουργού δύναται το ποσοστόν της παρ.β της παρ.1 του παρόντος άρθρου να μειούται μέχρι 5% προκειμένου περί εκδηλώσεων υπέρ Εθνικών σκοπών ως και περί πάσης φύσεως τελετών και επιδείξεων Δημοσίων Σχολείων εν γένει, προσκόπων και Ελληνίδων Οδηγών.

Εφ' όσον εις τας ως άνω εκδηλώσεις, τελετάς και επιδείξεις δεν καθορίζεται εισητήριο, δύναται να χορηγηθή δι' ομοίας αποφάσεως πλήρης απαλλαγή.

β) Προκειμένου περί Κοινοτικών Γυμναστηρίων, αι αποφάσεις περί μειώσεως ή απαλλαγής δύναται να εκδίδωνται και υπό του οικείου Νομάρχου.

5. Δια την είσπραξιν την ως άνω πόρων απαιτείται νόμιμος τίτλος ως ούτος καθορίζεται υπό του άρθρ.2 παρ.2 του Ν.Δ. 356/1974 "περί κώδικος εισπράξεως δημοσίων εσόδων" εφαρμόζονται δε αι εκάστοτε ισχύουσαι διατάξεις περί εισπράξεως των δημοσίων εσόδων, εξαιρουμένου του μέτρου της προσωπικής κρατήσεως. Ει περίπτωσιν αναθέσεως εις τα Δημόσια Ταμεία της εισπράξεως των εν τω παρόντι άρθρω εσόδων η λήψις του μέτρου της προσωπικής κρατήσεως επιτρέπεται τηρουμένης της διαδικασίας του δευτέρου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρ. 91 του Ν.Δ. 356/1974.

Άρθρο 10 **Άνευ τίτλου**

1α) Δια Κανονισμού εκδιδόμενου υπό των Υπουργών Προεδρίας της Κυβερνήσεως και Οικονομικών προτάσει της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού και δημοσιευομένου δια της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως, καθορίζονται είτε γενικώς είτε κατά Ν.Π.Δ.Δ. τα του τρόπου αναλήψεως, εκκαθαρίσεως, αναγνωρίσεως και πληρωμής των πάσης φύσεως εξόδων των Εθνικών και Δημοτικών Γυμναστηρίων, ως και τα της διεξαγωγής της εν γένει διαχειρίσεως τούτων.

Μέχρις εκδόσεως του Κανονισμού τούτου εφαρμόζονται δι' έκαστον λειτουργούν ως Ν.Π.Δ.Δ. Γυμναστήριον αι ισχύουσαι περί Ν.Π.Δ.Δ. διατάξεις, δια δε τα Κοινοτικά Γυμναστήρια αι περί Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοικήσεως, τοιαύται.

β) Η βεβαίωσις απάντων των εσόδων των λειτουργούντων ως Ν.Π.Δ.Δ. Γυμναστηρίων ενεργείται κατά τας περί δημοσίων εσόδων κειμένας διατάξεις.

Άρθρο 11

Άνευ τίτλου

1. Ο Πρόεδρος της Διοικούσης Επιτροπής εκάστου υπό μορφήν Ν.Π.Δ.Δ. λειτουργούντος Γυμναστηρίου καταρτίζει μετά του Γραμματέως και του Ταμίου αυτής σχέδιον του ετησίου Προϋπολογισμού εσόδων και εξόδων και θέτει τούτο υπ' όψιν της Επιτροπής, μετ' εισηγητικής εκθέσεως αιτιολογούσης την αναγραφήν εκάστου κονδυλίου προς συζήτησιν και λήψιν αποφάσεως δύο τουλάχιστον μήνας προ της λήξεως εκάστου έτους.
2. Ο ούτω καταρτιζόμενος Προϋπολογισμός υποβάλλεται εντός του μηνός Νοεμβρίου προς έγκρισιν εις τον Γενικόν Γραμματέα Αθλητισμού μέσω του οικείου Νομαρχιακού Επιθεωρητού Φυσικής Αγωγής, μετά ητιολογημένης εγγράφου εκθέσεως. Κατά την αυτήν διαδικασίαν διενεργείται και η τροποποίησις του Προϋπολογισμού διαρκούντος του οικονομικού έτους.
3. Επιφυλασσομένων των περί Ν.Π.Δ.Δ. κειμένων διατάξεων, ουδεμία δαπάνη επιτρέπεται εις βάρος του Προϋπολογισμού προ της οριστικής εγκρίσεως του υπό του Γενικού Γραμματέως Αθλητισμού.
4. Απαγορεύεται πάσα πληρωμή ποσού καθ' υπέρβασιν της εγκεκριμένης πιστώσεως προ της κατά τα ανωτέρω εγκρίσεως τροποποιήσεως του Προϋπολογισμού.

Άρθρο 12

Άνευ τίτλου

1. Ως προς την διάρκειαν του οικονομικού έτους και την παράτασιν εκτελέσεως του Προϋπολογισμού, ισχύουν αι περί Ν.Π.Δ.Δ. σχετικά διατάξεις.
2. Εντός του μηνός Μαρτίου του επομένου οικονομικού έτους ο Ταμίας μετά του Γραμματέως της Διοικούσης Επιτροπής εκάστου υπό μορφήν Ν.Π.Δ.Δ. λειτουργούντος Γυμναστηρίου, καταρτίζουν τον απολογισμόν και υποβάλλουν τούτον εις την οικείαν Επιτροπήν προς έγκρισιν.
3. Ο ούτω καταρτισθείς απολογισμός εντός του πρώτου δεκαημέρου του μηνός Απριλίου υποβάλλεται μέσω του οικείου Νομαρχιακού Επιθεωρητού Φυσικής Αγωγής εις την Γενικήν Γραμματείαν Αθλητισμού προς έγκρισιν.
4. Αι διοικήσεις των Κοινοτικών και Σωματειακών Γυμναστηρίων υποβάλλουσιν εις την Γενικήν Γραμματείαν Αθλητισμού εντός της αυτής ως άνω προθεσμίας ετήσιον απολογισμόν εις διπλούν της διαχειρίσεως των, εφ' όσον επεχορηγήθησαν υπό της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού Προκειμένου περί επιχορηγήσεων δια την κατασκευήν συγκεκριμένου έργου, υποβάλλεται εις την Γενικήν Γραμματείαν Αθλητισμού ο απολογισμός ευθύς μετά την διάθεσιν των χορηγουμένων πιστώσεων. Κατόπιν εγγράφου της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού το Γυμναστήριον υποχρεούται και εις τμηματικήν υποβολήν απολογισμών.

Άρθρο 13

Άνευ τίτλου

1. Οι Νομαρχιακοί Επιθεωρηταί Φυσικής Αγωγής υποχρεούνται όπως ασκούν διοικητικόν και διαχειριστικόν έλεγχον επί των Εθνικών, των Δημοτικών, των υπό μορφήν Ν.Π.Δ.Δ. λειτουργούντων ή επιχορηγουμένων Κοινοτικών Γυμναστηρίων και υποβάλλουν σχετικές εκθέσεις εις την Γενικήν Γραμματείαν Αθλητισμού κατά μήνα Δεκέμβριον εκάστου έτους.

2. Δια την υπό των Νομαρχιακών Επιθεωρητών Φυσικής Αγωγής άσκησην του ανωτέρω ελέγχου και της εποπτείας επί των εν παρ. 1 Γυμναστηρίων και των αθλητικών σωματείων των υπαγομένων εις την αρμοδιότητα της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού παρέχεται εις αυτούς αποζημίωσις καθοριζομένη δι' αποφάσεως του Υπουργού Προεδρίας της Κυβερνήσεως και καταβαλλομένη υπό του δια της αυτής αποφάσεως οριζομένου Ν.Π.Δ.Δ. (Γυμναστηρίου) ή σωματείου εις βάρος του προϋπολογισμού ούτινας εγγράφεται υποχρεωτικώς ανάλογος πίστωσης προς τον σκοπόν τούτον.

Άρθρο 14

Άνευ τίτλου

1. Πάσα εκποίησης ή εκμίσθωσις ακινήτων ή κινητών περιουσιακών στοιχείων των υπό ως Ν.Π.Δ.Δ. λειτουργούντων Εθνικών, Δημοτικών και Κοινοτικών Γυμναστηρίων ενεργείται δια προχείρου ή τακτικού διαγωνισμού κατά τας περί Ν.Π.Δ.Δ. κειμένας διατάξεις κατόπιν αποφάσεως της οικείας Επιτροπής εγκρινομένης υπό του αρμοδίου Υπουργού ή Υφυπουργού και περιλαμβανούσης τους όρους της εκποιήσεως ή εκμισθώσεως.

2. Οι ανωτέρω διαγωνισμοί (περί εκποιήσεως ή εκμισθώσεως) ακινήτων ή κινητών πραγμάτων των Εθνικών, Δημοτικών και Κοινοτικών Γυμναστηρίων (Ν.Π.Δ.Δ.) διενεργούνται ενώπιον Επιτροπής συγκροτουμένης υπό του Γενικού Γραμματέως Αθλητισμού, ή του οικείου Νομάρχου προκειμένου περί Κοινοτικών Γυμναστηρίων και απαρτιζομένης εκ:

α) Ενός Οικονομικού Εφόρου ή Διευθυντού Δημοσίου Ταμείου ως Προέδρου αναπληρουμένων νομίμως.

β) Του Νομομηχανικού ή του Προισταμένου της Τ.Υ.Δ.Κ. ή των νομίμων αναπληρωτών του.

γ) Ενός μέλους της Διοικούσης Επιτροπής του Γυμναστηρίου.

δ) Ενός δημοσίου υπαλλήλου και εν ελλείψει, υπαλλήλου Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοικήσεως και

ε) Ενός φιλάθλου

3. Η ανταλλαγή ακινήτων των υπό μορφήν Ν.Π.Δ.Δ. λειτουργούντων Γυμναστηρίων επιτρέπεται μόνον κατόπιν αποφάσεως της οικείας Επιτροπής, εγκρινομένης υπό του Γενικού Γραμματέως Αθλητισμού, προκειμένου δε περί Κοινοτικών υπό του οικείου Νομάρχου, και εφ' όσον συντρέχει προφανής ωφέλεια ή άφευκτος ανάγκη.

Άρθρο 18

Άνευ τίτλου

1. Τα Ολυμπιακά, Εθνικά, Δημοτικά και Κοινοτικά Γυμναστήρια, λόγω του κοινωφελούς σκοπού ον επιδιώκουν, απολαμβάνουν απάντων των ευεργετημάτων, προνομίων και απαλλαγών των παρεχομένων υπό των εκάστοτε ισχυουσών διατάξεων εις τα κοινωφελή ιδρύματα *-(Καταργήθηκαν οι απαλλαγές από τα τέλη χαρτοσήμου της παρ. 1 του άρθρου 18 από την παρ. 27 του άρθρου 4 του Ν. 2459/97, ΦΕΚ-17 Α')*.

Άρθρο 21

Άνευ τίτλου

1. Δια κοινών αποφάσεων των Υπουργών Προεδρίας της Κυβερνήσεως και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, εκδιδομένων κατά παρέκκλισην από πάσης ισχύουσας διατάξεως, επιτρέπεται ή εις τα πάσης φύσεως Γυμναστήρια, πλην των Σωματειακών, απόσπασις κατά πλήρη ή μερικήν απασχόλησιν Καθηγητών Φυσικής Αγωγής ως Διευθυντών ή ως προπονητών αθλημάτων. Ο χρόνος αποσπάσεως των λογίζεται δια πάσαν συνέπειαν, ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας εν τη θέσει ην ούτοι οργανικών κατέχουν, η δε μισθοδοσία βαρύνει τας Υπηρεσίας και τους Φορείς εξ ων ούτοι αποσπώνται.

2. Δια κοινών αποφάσεων των αυτών ως άνω Υπουργών ορίζεται πρόσθετος κατ' αποκοπήν αποζημίωσις των αποσπωμένων δια την τυχόν επί πλέον του κανονικού των ωραρίου απασχόλησιν των ήτις βαρύνει τον προϋπολογισμόν της Υπηρεσίας ή του Νομικού Προσώπου εις ο αποσπώνται.

4. Ν. 1416/1984

Άρθρο 9

Λιμενικά Ταμεία

1. Με π.δ./τα που εκδίδονται με πρόταση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης, Εσωτερικών, Δημοσίων Έργων και Εμπορικής Ναυτιλίας, μπορεί να καταργούνται λιμενικά ταμεία και οι αρμοδιότητές τους να μεταφέρονται σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ύστερα από σύμφωνη γνώμη των λιμενικών επιτροπών. Το προσωπικό που υπηρετεί κατά το χρόνο κατάργησης του λιμενικού ταμείου μεταφέρεται στον οικείο οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης και εντάσσεται με την ίδια σχέση με την οποία υπηρετούσε στο λιμενικό ταμείο. Η ένταξη γίνεται σε κενές θέσεις που τυχόν υπάρχουν και σε αντίθετη περίπτωση σε θέσεις που συνιστώνται αυτοδίκαια με τον οργανισμό εσωτερικής υπηρεσίας. Η ένταξη, ο καθορισμός της σειράς αρχαιότητας των εντασσομένων και η ρύθμιση όλων των θεμάτων της υπηρεσιακής τους κατάστασης, που προκύπτουν από τη μεταφορά προσωπικού, γίνονται με αποφάσεις του αρμόδιου για το διορισμό οργάνου, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου υπηρεσιακού συμβουλίου του προσωπικού των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης. Με όμοια δ/τα ρυθμίζονται η μεταφορά σε άλλους ασφαλιστικούς φορείς των ασφαλιστικών εισφορών και των ασφαλιστικών δικαιωμάτων του προσωπικού που μεταφέρεται καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την ασφάλιση και την πρόνοια του προσωπικού αυτού.

2. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης με τη δημοσίευση του δ/τος υπεισέρχονται αυτοδίκαια σε όλα τα δικαιώματα και υποχρεώσεις των λιμενικών ταμείων που καταργούνται. Στο περιθώριο των βιβλίων μεταγραφών σημειώνεται, προκειμένου για ακίνητα, η μεταβολή που επέρχεται με το νόμο αυτόν.

Εκκρεμείς δίκες των ταμείων που καταργούνται συνεχίζονται στο όνομα των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης.

3. Με όμοια δ/τα μπορεί ορισμένες από τις αρμοδιότητες λιμενικού ταμείου που δεν καταργείται να μεταφέρονται σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, εφόσον αφορούν λιμάνι που βρίσκεται μέσα στην εδαφική τους περιφέρεια. Με τα ίδια δ/τα καταργούνται θέσεις προσωπικού που πλεονάζει μετά την μεταφορά των αρμοδιοτήτων αυτών και ρυθμίζονται όλα τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του λιμενικού ταμείου που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με τις μεταβιβαζόμενες αρμοδιότητες και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια. Το προσωπικό των καταργούμενων θέσεων του λιμενικού ταμείου μεταφέρεται στο δήμο ή την κοινότητα στον οποίο μεταφέρθηκαν οι αρμοδιότητες. Για το προσωπικό αυτό εφαρμόζονται οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημοσίων Έργων και Εμπορικής Ναυτιλίας μπορεί να ανατεθεί σε δήμο ή κοινότητα η εκτέλεση λιμενικών έργων.

Οι πρόσοδοι από την εκμετάλλευση ή χρήση των έργων αυτών αποτελούν έσοδα του δήμου ή της κοινότητας και εισπράττονται από αυτούς.

5. Με απόφαση του νομάρχη μπορεί να γίνει απόσπαση σε δήμο ή κοινότητα προσωπικού λιμενικού ταμείου που υπηρετεί με σχέση δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου μετά από σύμφωνη γνώμη της λιμενικής επιτροπής και του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Δεν θίγεται κανένα από τα δικαιώματα του προσωπικού που αποσπάται από την υπηρεσία του στο λιμενικό ταμείο.

5. Ν. 2738/1999**Άρθρο 28****Δημοτικά και Νομαρχιακά Λιμενικά Ταμεία και Γραφεία**

1. Με προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Εμπορικής Ναυτιλίας και μετά από γνώμη του Δημοτικού ή Νομαρχιακού Συμβουλίου, μπορούν να μεταφέρονται σε Δήμους ή Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, αρμοδιότητες υφιστάμενων, κατά τη δημοσίευση του παρόντος, Λιμενικών Ταμείων. Η ανωτέρω γνώμη θεωρείται ότι έχει δοθεί, εάν παρέλθει άπρακτο δίμηνο αφότου ζητήθηκε.

Με όμοια προεδρικά διατάγματα μπορούν να καταργούνται υφιστάμενα Λιμενικά Ταμεία .

2. Οι μεταφερόμενες αρμοδιότητες ασκούνται από δημοτικά ή νομαρχιακά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή ειδικές δημοτικές ή νομαρχιακές υπηρεσίες της παραγράφου 6 που συνιστώνται, με τα ανωτέρω προεδρικά διατάγματα, στους αντίστοιχους δήμους ή νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, αποκλειστικά γι' αυτόν το σκοπό. Τα νομικά αυτά πρόσωπα λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 410/1996 (ΦΕΚ 231 Α'), που διέπουν τα αντίστοιχα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης. Ο αριθμός των μελών του διοικητικού συμβουλίου των ανωτέρω νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ορίζεται σε επτά (7) στην περίπτωση που η γεωγραφική περιοχή ευθύνης του δημοτικού λιμενικού ταμείου εκτείνεται στα όρια μέχρι τριών δήμων και σε ένδεκα (11) σε περισσότερους των τριών δήμων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται πάντοτε ο προϊστάμενος της λιμενικής αρχής της έδρας του δημοτικού λιμενικού ταμείου .

Τα νομικά πρόσωπα φέρουν την επωνυμία "Λιμενικό Ταμείο...", όπου τη λέξη "Ταμείο" ακολουθεί το όνομα του οικείου δήμου ή νομαρχιακής αυτοδιοίκησης που το συνιστά.

Στην περίπτωση κατά την οποία το συνιστώμενο δημοτικό νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου εκτείνεται σε γεωγραφική περιοχή, η οποία περιλαμβάνει και λιμάνια που βρίσκονται εκτός των διοικητικών ορίων του Ο.Τ.Α., που καθορίζεται ως έδρα του, τότε αποκτά διαδημοτικό χαρακτήρα .

3. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Εμπορικής Ναυτιλίας καθορίζονται :

α. Η γεωγραφική περιοχή ευθύνης του κάθε Λιμενικού Ταμείου και

β. Οι αντίστοιχοι πόροι, οι οποίοι αποτελούν ειδικά έσοδα και διατίθενται αποκλειστικά για την προμήθεια και λειτουργία του μηχανολογικού τους εξοπλισμού και για τη διενέργεια κάθε αναγκαίας παρέμβασης στο λιμάνι και τη γύρω χερσαία περιοχή που συνδέεται λειτουργικά με αυτό ή το επηρεάζει ή επηρεάζεται άμεσα ή έμμεσα από αυτό.

4. Αν η γεωγραφική περιοχή ευθύνης του Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου εκτείνεται και σε λιμάνια που βρίσκονται εκτός των διοικητικών ορίων του δήμου της έδρας του Ταμείου, μετέχει στο διοικητικό συμβούλιο του συνιστώμενου Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου και ένας εκπρόσωπος από κάθε δήμο ή κοινότητα στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το αντίστοιχο λιμάνι. Το σύνολο των εκπροσώπων αυτών αποτελεί πάντοτε τη μειοψηφία των μελών του Συμβουλίου, περιοριζομένου προς τούτο του αριθμού τους με την υποχρεωτική συμμετοχή κατά πρώτον των δήμων άλλων νησιών και κατά δεύτερον με αφαίρεση εκπροσώπων των πληθυσμιακά μικρότερων Ο.Τ.Α. του νησιού στο οποίο βρίσκεται η έδρα του Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου.

5. Με τη διαδικασία της παραγράφου 1 μπορεί να συσταθεί Νομαρχιακό Λιμενικό Ταμείο, του οποίου η γεωγραφική περιοχή ευθύνης θα καλύπτει λιμάνια του αντίστοιχου νομού, τα οποία είτε δεν είχαν ενταχθεί στα καταργούμενα Λιμενικά Ταμεία είτε δεν περιλαμβάνονται στα συνιστώμενα νέα δημοτικά λιμενικά ταμεία.

6. Με τα προεδρικά διατάγματα της παραγράφου 1 μπορεί να μεταφέρονται ορισμένες αρμοδιότητες, με τους αντίστοιχους πόρους, Λιμενικών Ταμείων που δεν καταργούνται, σε συνιστώμενες, με τα ίδια διατάγματα, αυτοτελείς υπηρεσίες των δήμων ή των νομαρχιακών

αυτοδιοικήσεων, υπό την ονομασία “Λιμενικό Γραφείο...”, όπου τη λέξη “Γραφείο” ακολουθεί το όνομα του οικείου δήμου ή νομαρχιακής αυτοδιοίκησης.

10. Οι αρμοδιότητες που αφορούν στα ζητήματα :

α. εθνικής ασφάλειας, στρατιωτικής χρησιμοποίησης των λιμανιών,
β. χορήγησης αδειών που έχουν σχέση με την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τις διατάξεις του ν. 1650/1986 και τη λοιπή περί θαλάσσιου περιβάλλοντος νομοθεσία και

γ. ασφαλούς κατάπλου και απόπλου των πλοίων, καθηκόντων της λιμενικής αστυνομίας και δικαστικής ανακριτικής δικαιοδοσίας των λιμενικών οργάνων, ασκούνται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και δεν θίγονται από τις διατάξεις του άρθρου αυτού.

11. Οι αρμοδιότητες των Υπουργείων Εθνικής Οικονομίας και Εμπορικής Ναυτιλίας που αφορούν:

α. στην ενιαία τιμολογιακή πολιτική, την πολιτική τελών και δικαιωμάτων των λιμένων της χώρας και

β. στην εθνική πολιτική για τα λιμενικά έργα δεν θίγονται από τις διατάξεις του παρόντος.

12. Για την παραχώρηση χρήσης χώρων στα λιμάνια αρμοδιότητας των συνιστώμενων ν.π.δ.δ. απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας και για την εκτέλεση λιμενικών έργων και επιβατών, απαιτείται η ‘σύμφωνη γνώμη του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας.

13. Οι διατάξεις περί φορτοεκφορτώσεως στα λιμάνια της Χώρας εξακολουθούν να ισχύουν και δεν θίγονται από τις διατάξεις του παρόντος.

14. Μετά τη συντέλεση της διαδικασίας σύστασης των Δημοτικών και Νομαρχιακών Λιμενικών Ταμείων, καθώς και της μεταφοράς αρμοδιοτήτων στα Λιμενικά Γραφεία των δήμων και των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων, όπου στην ισχύουσα νομοθεσία αναφέρεται “Λιμενικά Ταμεία” νοούνται τα ανωτέρω δημοτικά ή νομαρχιακά νομικά πρόσωπα και Λιμενικά Γραφεία και όπου αναφέρεται “Λιμενική Επιτροπή” νοείται εφεξής το Διοικητικό Συμβούλιο του Δημοτικού ή Νομαρχιακού Λιμενικού Ταμείου ή η Δημαρχιακή ή Νομαρχιακή Επιτροπή του οικείου δήμου ή νομαρχιακής αυτοδιοίκησης στις περιπτώσεις σύστασης Δημοτικού ή Νομαρχιακού Λιμενικού Γραφείου, αντίστοιχα.

15. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομικών και Εμπορικής Ναυτιλίας μπορεί να ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την άσκηση διοίκησης και διαχείρισης των λιμανιών από τα συνιστώμενα, κατά τις ρυθμίσεις του παρόντος, Δημοτικά και Νομαρχιακά Λιμενικά Ταμεία, καθώς και τα Λιμενικά Γραφεία των δήμων και των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων.

16. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομικών και Εμπορικής Ναυτιλίας συνιστάται ειδικός λογαριασμός στο Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης κάθε Περιφέρειας, στο χώρο της οποίας λειτουργούν Δημοτικά ή Νομαρχιακά Λιμενικά Ταμεία ή Γραφεία. Ο λογαριασμός αυτός φέρει τον τίτλο “Λογαριασμός Λιμενικών Ταμείων”. Στο Λογαριασμό αυτόν κατατίθεται ετησίως ποσοστό προσδιοριζόμενο μεταξύ 10% και 30% των εσόδων όλων των Λιμενικών Ταμείων που βρίσκονται εντός των διοικητικών ορίων της Περιφέρειας και προέρχονται από την εκμετάλλευση και λειτουργία των λιμένων ευθύνης τους. Ο προσδιορισμός του ποσοστού γίνεται με την απόφαση ου πρώτου εδαφίου.

Οι λεπτομέρειες του Λογαριασμού και τα κριτήρια κατανομής των εσόδων ρυθμίζονται με την ‘δια υπουργική απόφαση. Σκοπός του Λογαριασμού είναι η ενίσχυση των Λιμενικών Ταμείων της Περιφέρειας που στερούνται επαρκών πόρων. Αρμόδιος για τη διαχείριση του Ειδικού Λογαριασμού είναι ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας.

17. Αν η γεωγραφική περιοχή ευθύνης του Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου εκτείνεται και σε λιμάνια που βρίσκονται εκτός των διοικητικών ορίων του δήμου της έδρας του Ταμείου, δύναται το Ταμείο να συνάπτει προγραμματικές συμβάσεις με τους δήμους της ίδιας

γεωγραφικής περιοχής για την είσπραξη των εσόδων, την καθαριότητα και συντήρηση των λιμανιών τους και τη διαχείριση και εκμετάλλευση της χερσαίας ζώνης.

6. Ν. 3106/2001

Άρθρο 8

Υπαγωγή των ΚΕ.Φ.Ο. και άλλων υπηρεσιών Κοινωνικής Φροντίδας στους Ο.Τ.Α.

1. Τα Κέντρα Φροντίδας Οικογένειας (ΚΕ.Φ.Ο.) του Ε.Ο.Κ.Φ., που έχουν συσταθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.Δ. 572/1970 (ΦΕΚ 125 Α'), από την έναρξη ισχύος του παρόντος άρθρου υπάγονται στους δήμους και στις κοινότητες, στη διοικητική περιφέρεια των οποίων λειτουργούν. Με απόφαση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου ορίζεται αν τα ανωτέρω κέντρα θα λειτουργούν ως υπηρεσίες του δήμου ή της κοινότητας ή ως δημοτικά ή κοινοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου του άρθρου 203 του Π.Δ. 410/1995 (ΦΕΚ 231 Α'). Με την ίδια απόφαση τροποποιούνται ανάλογα, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν, οι οργανισμοί εσωτερικής υπηρεσίας του δήμου ή της κοινότητας ή συνιστώνται νομικά πρόσωπα, με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 203 του Π.Δ. 410/1995. Με όμοιες αποφάσεις των δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων μπορεί να συγχωνεύονται σε ένα δημοτικό ή κοινοτικό νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου περισσότερα από ένα ΚΕ.Φ.Ο. ή να εντάσσονται σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που λειτουργούν και υπάγονται στην εποπτεία τους. Εάν τα δημοτικά ή κοινοτικά συμβούλια μέσα σε προθεσμία τριών μηνών, από τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως των αποφάσεων που αναφέρονται στην παρ. 2 αυτού του άρθρου, δεν προβούν στην έκδοση των αποφάσεων που προβλέπονται στις διατάξεις των προηγούμενων εδαφίων, οι σχετικές αποφάσεις εκδίδονται με μόνη απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2. Το προσωπικό των ΚΕ.Φ.Ο., που υπηρετεί κατά τη δημοσίευση του νόμου αυτού και διέπεται από τις διατάξεις των παραγράφων 3, 4 και 5 του άρθρου 7 του Ν. 2646/ 1998 και του άρθρου 20 του Ν. 2716/1999, τη δήλωση που προβλέπεται στο άρθρο 20 του Ν. 2716/1999 υποβάλλει στο Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο μηνών από τη δημοσίευση του νόμου αυτού. Η ένταξη γίνεται στη θέση που κατέχει ο υπάλληλος. Η θέση αυτή αυτοδικαίως μετατρέπεται σε θέση δημοσίου δικαίου και διαβαθμίζεται επίσης αυτοδικαίως από τον εισαγωγικό έως τον καταληκτικό ενιαίο βαθμό. Η κατά τα ανωτέρω αυτοδίκαιη μετατροπή της θέσης σε θέση δημοσίου δικαίου και η διαβάθμισή της διαπιστώνονται στην απόφαση με την οποία γίνεται η ένταξη. Η ένταξη και η κατάταξη σε μισθολογικό κλιμάκιο γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 20 του Ν. 2716/1999, με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας ή του εξουσιοδοτούμενου από αυτόν οργάνου της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου, που δημοσιεύεται περιληπτικώς στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Με όμοια απόφαση, που δημοσιεύεται περιληπτικώς στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, το λοιπό προσωπικό των ΚΕ.Φ.Ο. με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου που υπηρετεί κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, κατατάσσεται στις θέσεις που αυτό κατέχει και οι οποίες μετατρέπονται αυτοδίκαια σε θέσεις ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου αντίστοιχης ειδικότητας.

Οι θέσεις που συνιστώνται κατά τα ανωτέρω και το προσωπικό που τις κατέχει μεταφέρονται στους οικείους δήμους ή κοινότητες και κατανέμονται κατά κατηγορία, κλάδο και βαθμούς ή ειδικότητα με τις αποφάσεις που αναφέρονται στην παρ. 1 αυτού του άρθρου.

3. Το προσωπικό των κεντρικών υπηρεσιών των ΚΕ.Φ.Ο., που λειτουργούν στις έδρες των νομών, μεταφέρεται σε δήμο ή κοινότητα του νομού ή σε μονάδα κοινωνικής φροντίδας του οικείου Πε.Σ.Υ.Π., που επιλέγει το προσωπικό αυτό με δήλωσή του, την οποία υποβάλλει στο Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριάντα ημερών από τη δημοσίευση του νόμου αυτού. Αν ο υπάλληλος παραλείψει να υποβάλλει

τη δήλωση αυτή, ο Υπουργός Υγείας και Πρόνοιας ή το εξουσιοδοτημένο από αυτόν όργανο της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου προσδιορίζει με απόφασή του το δήμο ή την κοινότητα ή τη μονάδα κοινωνικής φροντίδας στην οποία θα γίνει η μεταφορά. Αν η μεταφορά γίνει σε δήμο ή κοινότητα, εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου αυτού. Αν η μεταφορά γίνει σε μονάδα κοινωνικής φροντίδας, εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού πλην του τελευταίου εδαφίου αυτής, οι δε θέσεις που συνιστώνται και το προσωπικό που τις κατέχει μεταφέρονται αυτοδικαίως στον οργανισμό της οικείας μονάδας κοινωνικής φροντίδας. Για τη μεταφορά αυτή θέσεων και προσωπικού εκδίδεται διαπιστωτική πράξη του Προέδρου του οικείου Πε.Σ.Υ.Π.

Το προσωπικό των κεντρικών και αποκεντρωμένων υπηρεσιών ΚΕ.Φ.Ο. περιοχών Αττικής και Θεσσαλονίκης, το οποίο είχε αναλάβει με πράξεις του Εθνικού Οργανισμού Κοινωνικής Φροντίδας (Ε.Ο.Κ.Φ.) την κάλυψη αναγκών λειτουργίας των μονάδων του Ε.Κ.Α.Κ.Β. και ήδη επιθυμεί να ενταχθεί στο Ε.Κ.Α.Κ.Β., μετατάσσεται ή μεταφέρεται στο Ε.Κ.Α.Κ.Β. μετά από αίτηση, την οποία υποβάλλει στο Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας μέσα σε αποκλειστική προθεσμία εξήντα (60) ημερών από τη δημοσίευση του παρόντος, ακόμη και αν πριν από την υποβολή της αίτησης αυτής είχε μεταταγεί ή μεταφερθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3106/2003 στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ή στις μονάδες Κοινωνικής Φροντίδας των Πε.Σ.Υ.Π.. Η μετάταξη ή μεταφορά γίνεται με την ίδια εργασιακή σχέση που έχει ο υπάλληλος κατά τη χρονολογία υποβολής της αίτησης, σε κενή ομοιόβαθμη θέση της ίδιας κατηγορίας και κλάδου ή ειδικότητας, για την κατάληψη της οποίας ο μετατασσόμενος ή μεταφερόμενος υπάλληλος έχει τα απαιτούμενα προσόντα. Σε περίπτωση έλλειψης κενής θέσης ή μη πρόβλεψης θέσης αντίστοιχου κλάδου ή ειδικότητας, συνιστάται προσωποπαγής ομοιόβαθμη θέση ή θέση της ίδιας ειδικότητας, με την απόφαση της μετάταξης ή μεταφοράς. Η μετάταξη ή μεταφορά γίνεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας ή κοινή απόφαση αυτού και του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, όταν πρόκειται για υπαλλήλους δήμων και κοινοτήτων, μετά από γνώμη του Υπηρεσιακού Συμβουλίου της Υπηρεσίας στην οποία ανήκει οργανικά ο υπάλληλος ή, αν δεν υπάρχει ή δεν λειτουργεί τέτοιο συμβούλιο, του προέδρου του οικείου συλλογικού οργάνου διοίκησης. Για υπαλλήλους που έχουν μεταταγεί σε δήμο απαιτείται και η γνώμη του οικείου δημάρχου. Περίληψη της απόφασης για τη μετάταξη ή τη μεταφορά δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

4. Το ωρομίσθιο προσωπικό με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, που κατά τη δημοσίευση του νόμου αυτού υπηρετεί στα ΚΕ.Φ.Ο. και στις κεντρικές υπηρεσίες αυτών, μεταφέρεται με την ίδια σχέση εργασίας στους δήμους και στις κοινότητες, στη διοικητική περιφέρεια των οποίων λειτουργούν. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας ή του εξουσιοδοτημένου από αυτόν οργάνου, που δημοσιεύεται περιληπτικώς στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ορίζεται το προσωπικό κατά ειδικότητα και ο δήμος ή κοινότητα στην οποία αυτό μεταφέρεται. Με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου ορίζονται οι υπηρεσίες και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αυτών στα οποία το ανωτέρω προσωπικό ανήκει, καθώς και τα καθήκοντα που εκτελεί. Εάν τα δημοτικά ή κοινοτικά συμβούλια, μέσα σε προθεσμία τριών μηνών από τη δημοσίευση της ανωτέρω υπουργικής απόφασης δεν προβούν στην έκδοση των αποφάσεων του προηγούμενου εδαφίου, οι σχετικές αποφάσεις εκδίδονται με μόνη απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας, που δημοσιεύεται περιληπτικώς στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

5. Οι δαπάνες λειτουργίας και συντήρησης των δημοτικών και κοινοτικών νομικών προσώπων ή υπηρεσιών που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 8 του Ν. 3106/2003 (ΦΕΚ 30 Α'), καθώς και οι δαπάνες μισθοδοσίας του προσωπικού τους καλύπτονται στο εξής από τις πιστώσεις του άρθρου 25 του Ν. 1828/1989 του προϋπολογισμού του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Για το έτος που θα

πραγματοποιηθεί η μεταβίβαση, οι εν λόγω πιστώσεις ενισχύονται με τα αντίστοιχα ποσά που έχουν προβλεφθεί στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας για τη λειτουργία των ΚΕΦΟ του ΕΟΠ .

Ο χρόνος υπηρεσίας που διανύθηκε από το παραπάνω προσωπικό στον Ε.Ο.Π. και τον Ε.Ο.Κ.Φ. θεωρείται χρόνος πραγματικής υπηρεσίας για όλα τα θέματα της υπηρεσιακής του κατάστασης και υπολογίζεται για τη μισθολογική του εξέλιξη.

6. Από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού η κυριότητα και κάθε άλλο εμπράγματο δικαίωμα επί του συνόλου της κινητής και ακίνητης περιουσίας του Ε.Ο.Κ.Φ. που χρησιμοποιείται από τα ΚΕ.Φ.Ο. περιέρχεται αυτοδικαίως, χωρίς την τήρηση οποιουδήποτε τύπου, πράξης ή συμβολαίου και χωρίς αντάλλαγμα, στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης Α΄ βαθμού.

7. Οι διατάξεις των παραγράφων 1, 2 και 5 του άρθρου 12 του Ν. 2880/2001 (ΦΕΚ 9 Α΄) ισχύουν και για τους βρεφικούς παιδικούς σταθμούς, βρεφονηπιοκομεία και νηπιαγωγεία του Π.Ι.Κ.Π.Α., Κ.Β. "ΜΗΤΕΡΑ" και των Ιδρυμάτων Βρεφονηπιακών Σταθμών Αθηνών, Θεσσαλονίκης και Λάρισας, καθώς και για τα προγράμματα παιδικών σταθμών του Ε.Ο.Π.

8. Οι δαπάνες λειτουργίας και συντήρησης των δημοτικών και κοινοτικών νομικών προσώπων που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο, καθώς και οι δαπάνες μισθοδοσίας του προσωπικού τους καλύπτονται στο εξής από τις πιστώσεις του άρθρου 25 του Ν. 1828/1989 του προϋπολογισμού του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Για το έτος που θα πραγματοποιηθεί η μεταβίβαση, οι εν λόγω πιστώσεις ενισχύονται με τα ανάλογα ποσά που έχουν προβλεφθεί στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας για την επιχορήγηση του Π.Ι.Κ.Π.

Α., των προγραμμάτων παιδικών σταθμών του Ε.Ο.Π. και του Ιδρύματος Βρεφονηπιακών Σταθμών Αθηνών και στους προϋπολογισμούς των Περιφερειών Μακεδονίας και Θεσσαλίας για την επιχορήγηση των Ιδρυμάτων Βρεφονηπιακών Σταθμών Θεσσαλονίκης και Λάρισας, αντίστοιχα.

9. Το προσωπικό, μόνιμο ή με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, που υπηρετεί στις μονάδες που αναφέρονται στην παράγραφο 7 αυτού του άρθρου μετατάσσεται ή μεταφέρεται αυτοδικαίως, από την έναρξη ισχύος του παρόντος άρθρου, στους παιδικούς σταθμούς όπου υπηρετεί, με την ίδια σχέση εργασίας και στην ίδια κατηγορία, κλάδου και βαθμού ή ειδικότητα.

Το ανωτέρω προσωπικό κατατάσσεται σε αντίστοιχες κενές οργανικές θέσεις και αν δεν υπάρχουν σε προσωρινές προσωποπαγείς, που συνιστώνται αυτοδικαίως με την απόφαση της μετάταξης ή μεταφοράς.

Τις αποφάσεις μετάταξης ή μεταφοράς εκδίδει το οικείο δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο, μέσα σε προθεσμία εξήντα ημερών από τη δημοσίευση του νόμου αυτού. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία αυτή, τις αποφάσεις εκδίδει ο Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας.

Το προσωπικό του Ι.Β.Σ.Α., του Ι.Β.Σ.Θ., του Ι.Β.Σ.Λ. και των προγραμμάτων παιδικών σταθμών του Ε.Ο.Π., το οποίο διέπεται από τις διατάξεις των παραγράφων 3, 4 και 5 του άρθρου 7 του Ν. 2646/ 1998 και του άρθρου 20 του Ν. 2716/1999, τη δήλωση επιλογής για ένταξη σε μόνιμη θέση δημοσίου δικαίου υποβάλλει στον οικείο δήμαρχο ή πρόεδρο κοινότητας εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο μηνών από τη γνωστοποίηση της απόφασης μεταφοράς ή μετάταξής του .

Η ένταξη σε μόνιμη θέση και η κατάταξη σε μισθολογικό κλιμάκιο γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 20 του Ν. 2716/1999.

Αν δεν υπάρχει κενή θέση, η θέση που κατέχει ο υπάλληλος μετατρέπεται αυτοδικαίως σε προσωρινή προσωποπαγή θέση που διαβαθμίζεται αυτοδικαίως από τον εισαγωγικό έως τον καταληκτικό ενιαίο βαθμό.

Στη θέση αυτή εντάσσεται ο υπάλληλος που την κατέχει.

Η ένταξη και η κατάταξη σε μισθολογικό κλιμάκιο γίνεται με απόφαση του οικείου δημοτικού και κοινοτικού συμβουλίου, μέσα σε προθεσμία εξήντα ημερών από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης.

Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία αυτή, τις αποφάσεις εκδίδει ο Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας.

Ο χρόνος υπηρεσίας που διανύθηκε στα παραπάνω Ιδρύματα θεωρείται ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας για όλα τα θέματα της υπηρεσιακής κατάστασης του προσωπικού και υπολογίζεται για τη μισθολογική του εξέλιξη.

Το υπηρεσιακό καθεστώς του μόνιμου και του με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου προσωπικού των ανωτέρω νομικών προσώπων διέπεται αντιστοίχως, από την έναρξη ισχύος των διατάξεων του παρόντος, από τις διατάξεις του Α' και Γ' μέρους του Ν. 1188/ 1981 (ΦΕΚ 204 Α').

Οι με τις διατάξεις του παρόντος συνιστώμενες θέσεις εντάσσονται στους Οργανισμούς Εσωτερικής Υπηρεσίας των ανωτέρω νομικών προσώπων, οι οποίοι εκδίδονται κατά τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 198 του Π.Δ. 410/1995.

10. Τα Ιδρύματα Βρεφονηπιακών Σταθμών Αθηνών (Ι.Β.Σ.Α.), Θεσσαλονίκης (Ι.Β.Σ.Θ.) και Λάρισας (Ι.Β.Σ.Λ.) εξακολουθούν να λειτουργούν μέχρι 30.6.2003, οπότε καταργούνται.

Το προσωπικό των κεντρικών υπηρεσιών των παραπάνω φορέων, ανάλογα με τις υπηρεσιακές ανάγκες, μεταφέρεται, με την ίδια σχέση εργασίας που έχει κατά τη δημοσίευση του παρόντος, στα Πε.Σ.Υ.Π. ή σε άλλα Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Ι.Δ. εποπτευόμενα από το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας ή σε υπηρεσίες της Περιφέρειας ή της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, σε κενές οργανικές ή συνιστώμενες με την απόφαση μεταφοράς προσωποπαγείς θέσεις, σε κλάδους της ίδιας κατηγορίας ή εκπαιδευτικής βαθμίδας αντιστοίχους με τα προσόντα ή την ειδικότητα που κατέχουν.

Η μεταφορά γίνεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας ή με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Υγείας και Πρόνοιας, εάν ο φορέας υποδοχής είναι υπηρεσία της Περιφέρειας ή της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Το προσωπικό των παραπάνω φορέων, που διέπεται από τις διατάξεις των παραγράφων 3, 4 και 5 του άρθρου 7 του Ν. 2646/1998 και του άρθρου 20 του Ν. 2716/1999, τη δήλωση που προβλέπεται στο άρθρο 20 του Ν. 2716/1999 υποβάλλει στη νέα του υπηρεσία εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο μηνών από τη γνωστοποίηση της απόφασης μεταφοράς ή μετάταξής του.

Η ένταξη γίνεται στη θέση που κατέχει ο υπάλληλος.

Η θέση αυτή αυτοδικαίως μετατρέπεται σε θέση δημοσίου δικαίου και διαβαθμίζεται επίσης αυτοδικαίως, από τον εισαγωγικό στον καταληκτικό ενιαίο βαθμό.

Η κατά τα ανωτέρω αυτοδίκαιη μετατροπή της θέσης σε θέση δημοσίου δικαίου και η διαβάθμισή της διαπιστώνονται στην απόφαση με την οποία γίνεται η ένταξη.

Η ένταξη και η κατάταξη σε μισθολογικό κλιμάκιο γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 20 του Ν. 2716/ 1999 με απόφαση του αρμόδιου οργάνου της οικείας υπηρεσίας που δημοσιεύεται περιληπτικώς στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Οι προσωποπαγείς θέσεις που συνιστώνται με την απόφαση της μεταφοράς καταργούνται αυτοδίκαια με την κατά οποιονδήποτε τρόπο αποχώρηση από την υπηρεσία των υπαλλήλων αυτών.

Ο χρόνος υπηρεσίας του υπαλλήλου που διανύθηκε στο φορέα από τον οποίο προέρχεται θεωρείται ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας και λαμβάνεται υπόψη για τη μισθολογική του εξέλιξη.

Τυχόν επιπλέον τακτικές αποδοχές διατηρούνται ως προσωπική διαφορά, η οποία μειώνεται με οποιαδήποτε αύξηση των αποδοχών ή απολαβών μέχρι την πλήρη εξίσωσή τους με τις αποδοχές της νέας θέσης.

Η μεταφορά του παραπάνω προσωπικού στους αναφερόμενους φορείς και υπηρεσίες γίνεται μέσα στο νομό που υπηρετούσαν πριν από την κατάργηση των Ιδρυμάτων, εκτός αν υποβληθεί αντίθετη αίτηση, η οποία συνεκτιμάται με τις υπηρεσιακές ανάγκες.

Για το έτος, που θα πραγματοποιηθεί η μεταβίβαση, η προκαλούμενη δαπάνη βαρύνει τους προϋπολογισμούς των Ιδρυμάτων, με μεταφορά της σχετικής πίστωσης στους προϋπολογισμούς των φορέων υποδοχής. Για τα επόμενα έτη οι πιστώσεις εγγράφονται στους προϋπολογισμούς των φορέων υποδοχής.

Από την έναρξη της ισχύος των διατάξεων του παρόντος αίρονται οι αποσπάσεις της κάθε κατηγορίας και κλάδου προσωπικού των ανωτέρω νομικών προσώπων, με εξαίρεση τις αποσπάσεις για λόγους συνυπηρέτησης κατά τις διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 7 του Ν. 287/1976, καθώς και τις αποσπάσεις σε παιδικούς ή βρεφονηπιακούς σταθμούς, των οποίων η λειτουργία άρχισε μετά την 1.1.2000.

11. Η κυριότητα και κάθε άλλο εμπράγματο δικαίωμα επί του συνόλου της κινητής και ακίνητης περιουσίας των Ιδρυμάτων Βρεφονηπιακών Σταθμών Αθηνών (Ι.Β.Σ.Α.), Θεσσαλονίκης (Ι.Β.Σ.Θ.) και Λάρισας (Ι.Β.Σ.Λ.), που ανήκει στα Ιδρύματα αυτά και χρησιμοποιείται από τους παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς που μεταβιβάζονται στους Ο.Τ.Α., περιέρχεται αυτοδικαίως από το χρόνο της μεταβίβασής τους στους οικείους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης Α΄ βαθμού, χωρίς την τήρηση οποιουδήποτε τύπου, πράξης ή συμβολαίου και χωρίς αντάλλαγμα.

Μέσα σε προθεσμία έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, το οικείο Δημοτικό ή Κοινοτικό Συμβούλιο υποχρεούται σε διενέργεια απογραφής όλων των κινητών και ακινήτων, που κατά το προηγούμενο εδάφιο περιέρχονται στην κυριότητα του δήμου ή της κοινότητας. Απόσπασμα της έκθεσης απογραφής, που περιγράφει τα ακίνητα που αποκτώνται κατά κυριότητα από το δήμο ή την κοινότητα, καθώς και τα λοιπά εμπράγματα δικαιώματα επί των ακινήτων, καταχωρίζεται ατελώς στα οικεία βιβλία του υποθηκοφυλακείου.

7. Ν. 3801/2009

Άρθρο 41

Ρυθμίσεις θεμάτων δημοτικών και κοινοτικών ιδρυμάτων και Ν.Π.Δ.Δ.

[...]

5. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών ορίζεται το εφαρμοζόμενο παιδαγωγικό πρόγραμμα στους παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς των δήμων, συστήνεται επιτροπή αξιολόγησής του στην οποία προεδρεύει ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Εσωτερικών και μετέχουν υπάλληλοι των Υπουργείων Εσωτερικών, Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, εκπρόσωποι των τμημάτων εκπαίδευσης και αγωγής στην προσχολική ηλικία των Α.Ε.Ι. και Α.Τ.Ε.Ι. της χώρας, εκπρόσωποι της ΚΕΔΕ και εκπρόσωποι του Πανελληνίου Συνδέσμου Βρεφονηπιαγωγών, οι οποίοι είναι μέλη της Π.Ο.Ε. - Ο.Τ.Α. και της Π.Ο.Π. - Ο.Τ.Α., καθώς επίσης καθορίζεται κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

8. Ν. 4018/2011

Άρθρο 9

Θεσμικά θέματα Ο.Τ.Α.

1. Για τις προϋποθέσεις άδειας ίδρυσης και λειτουργίας των Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ) και Παιδιών με Αναπηρία (ΚΔΑΠ ΜΕΑ), Κέντρων Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ) και Βρεφονηπιακών Σταθμών Ολοκληρωμένης Φροντίδας (ΒΣΟΦ), που λειτουργούν από τους δήμους και τα νομικά τους πρόσωπα δημοσίου δικαίου, εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των αποφάσεων του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας «Προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ) από Δημοτικές Επιχειρήσεις του άρθρου 277 και επόμενα του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (ΔΚΚ), Διαδημοτικές Επιχειρήσεις, Ενώσεις Δημοτικών Επιχειρήσεων και

φορείς ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα» (Β' 1397/2001), «Προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Αναπηρία (ΚΔΑΠ-ΜΕΑ) από Δημοτικές Επιχειρήσεις του άρθρου 277 και επόμενα του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (ΔΚΚ), Διαδημοτικές Επιχειρήσεις και Ενώσεις Δημοτικών Επιχειρήσεων και φορείς ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα» (Β' 1397), «Προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας Κέντρων Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ) από Δημοτικές Επιχειρήσεις του άρθρου 277 και επόμενα του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (ΔΚΚ), Διαδημοτικές Επιχειρήσεις και Ενώσεις Δημοτικών Επιχειρήσεων και φορείς ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα» (Β' 1397) και, αντίστοιχα, «Προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας Σταθμών Ολοκληρωμένης Φροντίδας από Δημοτικές Επιχειρήσεις του άρθρου 277 και επόμενα του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (ΔΚΚ), Διαδημοτικές Επιχειρήσεις, Ενώσεις Δημοτικών Επιχειρήσεων και φορείς ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα» (Β' 1519/2002), όπως ισχύουν.

Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες υφιστάμενη δομή ΚΔΑΠ, ΚΔΑΠ ΜΕΑ, ΚΗΦΗ και ΒΣΟΦ που είχε ιδρυθεί και λειτουργεί στο πλαίσιο επιχείρησης Ο.Τ.Α. μεταφέρεται στον οικείο δήμο ή σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου αυτού, συνεχίζει να λειτουργεί από τους φορείς αυτούς, βάσει της άδειας που είχε εκδοθεί για τη συγκεκριμένη δομή που μεταφέρεται στο δήμο ή στο νομικό του πρόσωπο δημοσίου δικαίου που αναλαμβάνει τη λειτουργία της.

9. Ν. 4147/2013

Άρθρο 16

Δημοσίευση αποφάσεων που αφορούν Ν.Π.Δ.Δ.των ΟΤΑ α' βαθμού

2. Αποφάσεις που αφορούν στη σύσταση, τροποποίηση, συγχώνευση, λύση ή κατάργηση δημοτικών κοινωφελών επιχειρήσεων και δημοτικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου λαμβάνονται σύμφωνα με τα άρθρα 226-270 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006). Οι αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου εγκρίνονται με πράξη του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

10. Ν. 4150/2013

Άρθρο 38

Στρατηγική Ανάπτυξης Εθνικού Λιμενικού Συστήματος

[...]

3. Στο πλαίσιο της Εθνικής Λιμενικής Πολιτικής ρυθμίζεται η διακυβέρνηση και η διοικητική οργάνωση του Εθνικού Λιμενικού Συστήματος ως ακολούθως:

[...]

β) Τα Λιμενικά Ταμεία, Δημοτικά και Κρατικά, δύνανται, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 42 του παρόντος, είτε να προσχωρήσουν σε ένα από τα Κεντρικά Λιμενικά Δίκτυα της προηγούμενης παραγράφου είτε να συγχωνευθούν μεταξύ τους προς το σκοπό δημιουργίας Ανώνυμης Εταιρίας – Περιφερειακού Λιμενικού Δικτύου.

[...]

Άρθρο 42

Διαδικασία ανάπτυξης λιμενικού συστήματος

1. Το Υπουργείο Ναυτιλίας και Αιγαίου, κατόπιν αιτιολογημένης εισήγησης της Ρ.Α.Λ., προσκαλεί τα Δημοτικά ή Διαδημοτικά Λιμενικά Ταμεία να υποβάλουν προτάσεις στο πλαίσιο χάραξης της Εθνικής Λιμενικής Πολιτικής, προκειμένου είτε να συγχωνευθούν μεταξύ τους προς το σκοπό δημιουργίας Ανώνυμης Εταιρίας – Περιφερειακού Λιμενικού Δικτύου είτε να προσχωρήσουν σε ένα από τα Κεντρικά Λιμενικά Δίκτυα της παραγράφου 3α του άρθρου 38 του παρόντος.

2. Μετά την πάροδο προθεσμίας έξι (6) μηνών από την πρόσκληση της προηγούμενης παραγράφου, οι αρμόδιες υπηρεσίες των Υπουργείων Οικονομικών, Εσωτερικών και Ναυτιλίας και Αιγαίου, λαμβάνοντας υπόψη τις προτάσεις της προηγούμενης παραγράφου, εκπονούν Ολοκληρωμένο Σχέδιο Συνενώσεων φορέων διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένων με τη μορφή Ν.Π.Δ.Δ., κρατικών ή δημοτικών, σε Ανώνυμες Εταιρίες – Περιφερειακά Λιμενικά Δίκτυα ή τα Κεντρικά Λιμενικά Δίκτυα της παραγράφου 3α του άρθρου 38 του παρόντος, η εφαρμογή του οποίου δύναται να πραγματοποιηθεί μετά από σχετικές αποφάσεις των Γενικών Συνελεύσεων.

3. Με το ανωτέρω Σχέδιο Συνενώσεων είναι δυνατόν να καθορίζονται ειδικότερα οι λιμένες και τα γεωγραφικά όρια της αρμοδιότητας των συνιστώμενων Περιφερειακών Δικτύων Λιμένων, καθώς επίσης να εντάσσονται σε αυτά οι λιμένες και οι κάθε μορφής λιμενικές υποδομές και εγκαταστάσεις, που δεν έχουν υπαχθεί ήδη στην αρμοδιότητα συγκεκριμένου φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα, σύμφωνα με τη διαδικασία της παραγράφου 3 περιπτώσεις γ' και δ' του άρθρου 38.

4. Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Εσωτερικών και Ναυτιλίας και Αιγαίου επιβάλλεται τέλος υπέρ της χρηματοδότησης των γραμμών που εξυπηρετούνται με σύμβαση ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας (άγονες γραμμές) στους φορείς διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένων με τη μορφή Ν.Π.Δ.Δ., ποσοστού μέχρι 5% των ετήσιων εσόδων τους, που προέρχονται από την εκμετάλλευση του λιμένα τον οποίο διαχειρίζονται, μειούμενης αντιστοίχως της οποιασδήποτε σχετικής κρατικής επιχορήγησης. Με την ίδια απόφαση ρυθμίζεται η διαδικασία είσπραξης και απόδοσης του ως άνω τέλους.

11. Ν. 4257/2014

Άρθρο 17

Άνευ τίτλου

Οι αποφάσεις των μονομελών οργάνων των Δήμων, των Ιδρυμάτων, των Συνδέσμων και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου αυτών που εκδίδονται βάσει του ν. 3584/2007, καθώς και των περιφερειών και των Ιδρυμάτων αυτών που εκδίδονται βάσει του ν. 3528/2007, υπόκεινται στην ειδική διοικητική προσφυγή του άρθρου 227 του ν. 3852/2010.

Άρθρο 25

Άνευ τίτλου

Δημιουργείται μητρώο των Ν.Π.Δ.Δ. των δήμων και των περιφερειών το οποίο περιλαμβάνει στοιχεία που αφορούν στη σύσταση και λειτουργία τους. Τα ανωτέρω στοιχεία κοινοποιούνται από τους Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού στην οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση, η οποία τηρεί σχετική βάση δεδομένων, γνωστοποιούνται δε μετά από έλεγχο της πληρότητάς τους στο Υπουργείο Εσωτερικών.

Με βάση τα στοιχεία του Μητρώου, η οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση εκδίδει κάθε χρόνο βεβαίωση, η οποία περιέχει τα στοιχεία κάθε δημοτικού νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου και κάθε περιφερειακού ιδρύματος, που είναι καταχωρημένα στο ανωτέρω Μητρώο. Δεν επιτρέπεται η είσπραξη οποιουδήποτε χρηματικού ποσού, από φορέα του δημόσιου τομέα, αν δεν υποβληθεί, από τα ανωτέρω νομικά πρόσωπα, μαζί με τα αναγκαία κατά περίπτωση δικαιολογητικά, και η βεβαίωση του προηγούμενου εδαφίου.

Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που εκδίδεται μετά από γνώμη της ΚΕΔΕ και της Ένωσης Περιφερειών, για τους Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, αντίστοιχα, ορίζονται μεταξύ άλλων, τα στοιχεία που γνωστοποιούν τα Ν.Π.Δ.Δ., ο χρόνος και ο τρόπος υποβολής τους, η διαδικασία δημιουργίας και τήρησης του μητρώου, καθώς και κάθε θέμα αναγκαίο για την λειτουργία του.

Άρθρο 33**Άνευ τίτλου**

Οι διατάξεις του π.δ. 315/1999 (Α' 302) που ισχύουν για τους δήμους περί του Διπλογραφικού Συστήματος Γενικής και Αναλυτικής Λογιστικής - Κοστολόγησης εφαρμόζονται αναλόγως και για τα δημοτικά ιδρύματα, τις κοινωφελείς επιχειρήσεις, καθώς και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και τους συνδέσμους αυτών, εξαιρουμένων των σχολικών επιτροπών. Αν οι ανωτέρω φορείς δεν διαθέτουν υπάλληλο με την απαιτούμενη άδεια λογιστή και η ταμειακή υπηρεσία τους ασκείται από τους δήμους που τους έχουν συστήσει, οι τελευταίοι αναλαμβάνουν και την τήρηση του Λογιστικού τους Σχεδίου. Αν στο δήμο δεν υπηρετεί υπάλληλος με την απαιτούμενη άδεια λογιστή ή ο αριθμός των υπηρετούντων υπαλλήλων δεν επαρκεί για την κάλυψη της υποχρέωσης αυτής, γεγονός που βεβαιώνεται από την οικεία Οικονομική Επιτροπή έπειτα από εισήγηση των αρμόδιων υπηρεσιών, το νομικό πρόσωπο μπορεί να αναθέσει σε εξωτερικό συνεργάτη-λογιστή κάθε εργασία για την τήρηση του Λογιστικού του Σχεδίου, κατ' αναλογία και, σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 209 του ν. 3463/2006 (Α' 114). Ομοίως, μπορεί να προσφύγει στις ίδιες διατάξεις, όταν έχει ίδια ταμειακή υπηρεσία, αλλά δεν διαθέτει προσωπικό με τα ανωτέρω απαιτούμενα τυπικά προσόντα.

Άρθρο 54**Άνευ τίτλου**

Επιτρέπεται η παροχή αγαθών κάθε είδους, από δήμο σε νομικό του πρόσωπο δημοσίου δικαίου, καθώς και ιδιωτικού δικαίου που παρέχει υπηρεσίες κοινωνικού χαρακτήρα για την άσκηση των αρμοδιοτήτων του, έπειτα από σχετικό αίτημα του τελευταίου και απόφαση αποδοχής αυτού, εν όλω ή εν μέρει, από το οικείο δημοτικό συμβούλιο. Η αξία των αγαθών σε χρήμα καθορίζεται με την απόφαση του δημοτικού συμβουλίου και αποτυπώνεται σε σχετικό πρωτόκολλο παράδοσης – παραλαβής τους. Το συνολικό ποσό των ανωτέρω παροχών για κάθε οικονομικό έτος δεν μπορεί να υπερβαίνει ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) του ύψους της επιχορήγησης-μεταβιβαστικής πληρωμής που ο δήμος οφείλει να καταβάλλει στο νομικό του πρόσωπο για το έτος αυτό και συμψηφίζεται με την επιχορήγηση ή τη μεταβιβαστική πληρωμή του ίδιου ή του επόμενου οικονομικού έτους. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μπορεί να καθορίζεται κάθε αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

12. Ν. 4555/2018**Άρθρο 91****Συγκρότηση διοικήσεων νομικών προσώπων των δήμων**

1. Όπου στις διατάξεις των άρθρων 227, 240, 243, 244, 246, 255, 266 του ν. 3463/2006 (Α' 114), όπως ισχύει, αναφέρεται ότι τα μέλη των διοικητικών συμβουλίων των νομικών προσώπων των δήμων ορίζονται από το δημοτικό συμβούλιο κατά συγκεκριμένη αναλογία πλειοψηφίας -μειοψηφίας, η σχετική πρόβλεψη καταργείται από την επόμενη δημοτική περίοδο και, το σύνολο των μελών ορίζεται, με ψηφοφορία, από το δημοτικό συμβούλιο. Ο συνολικός αριθμός των μελών του διοικητικού συμβουλίου των νομικών προσώπων των δήμων δεν θίγεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ – ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ**1. Ν. 3463/2006****Άρθρο 252****Ορισμοί – διακρίσεις**

1. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες μπορούν να συνιστούν ή να συμμετέχουν σε επιχειρήσεις, οι οποίες καλούνται επιχειρήσεις Ο.Τ.Α., σύμφωνα με τις παρακάτω ειδικότερες ρυθμίσεις. Οι επιτρεπόμενες μορφές των επιχειρήσεων αυτών είναι οι εξής:

α. Δημοτικές ή κοινοτικές κοινωφελείς επιχειρήσεις. β. Ανώνυμες εταιρείες Ο.Τ.Α..

2. Δήμος ή Κοινότητα μπορεί να συνιστά δημοτικές ή κοινοτικές κοινωφελείς επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν ως αντικείμενο την ανάπτυξη δραστηριοτήτων, συναφών με αντίστοιχου περιεχομένου αρμοδιότητες αυτών, σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 254 παράγραφος 1.

3. Οι ανώνυμες εταιρείες Ο.Τ.Α. συνιστώνται είτε μόνον από έναν ή περισσότερους Δήμους ή Κοινότητες είτε με Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις ή και άλλους φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή τρίτους, σύμφωνα με τις παρακάτω διακρίσεις. Οι εταιρείες αυτές λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του κ.ν. 2190/1920.

α. Οι ανώνυμες εταιρείες που συνιστώνται από περισσότερους Δήμους ή Κοινότητες είτε με Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις ή και άλλους φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης θεωρούνται επιχειρήσεις Ο.Τ.Α., εφόσον τα νομικά αυτά πρόσωπα διαθέτουν την πλειοψηφία του εταιρικού κεφαλαίου. Το υπόλοιπο εταιρικό κεφάλαιο μπορεί να κατέχεται από άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Στην εταιρεία της μορφής αυτής είναι δυνατή η συμμετοχή του Δημοσίου ή Ν.Π.Δ.Δ..

β. Οι ανώνυμες εταιρείες, στο εταιρικό κεφάλαιο των οποίων συμμετέχουν μόνον Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού ή και άλλοι φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και έχουν ως αποκλειστικό αντικείμενο την επιστημονική και τεχνική υποστήριξη των Ο.Τ.Α. και των ενώσεών τους ή και της αποκεντρωμένης κρατικής διοίκησης, την προώθηση της επιχειρηματικής, οικονομικής και γενικότερα βιώσιμης ανάπτυξης του Δήμου ή της Κοινότητας, καθώς και την ανάπτυξη δραστηριοτήτων προστασίας του περιβάλλοντος, τη συμμετοχή τους σε αντίστοιχα προγράμματα ή την εφαρμογή σχετικών πολιτικών σε διαδημοτικό ή σε ευρύτερο γεωγραφικό χώρο, αποτελούν αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρείες Ο.Τ.Α..

Στην ανώνυμη εταιρεία αυτής της μορφής είναι δυνατή η συμμετοχή και φορέων του δημόσιου τομέα, συνεταιρισμών και ενώσεων αυτών, επιστημονικών φορέων, επιμελητηρίων, φορέων συλλογικών κοινωνικών ή οικονομικών συμφερόντων, καθώς και τραπεζών και πιστωτικών ιδρυμάτων. Στην περίπτωση αυτή οι Ο.Τ.Α. και οι λοιποί φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης κατέχουν την πλειοψηφία του εταιρικού κεφαλαίου.

Αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρείες Ο.Τ.Α. θεωρούνται και εκείνες στις οποίες συμμετέχουν μόνο Τ.Ε.Δ.Κ. αντί των Ο.Τ.Α. α' βαθμού.

Οι αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρείες Ο.Τ.Α. δεν ανήκουν στους φορείς του δημοσίου τομέα, δεν επιχορηγούνται άμεσα ή έμμεσα από Ο.Τ.Α., δεν υλοποιούν αυτοδιοικητικές αρμοδιότητες και δεν ανήκουν σε Ο.Τ.Α. κατά την έννοια της επίτευξης αυτοδιοικητικού σκοπού. Ο έλεγχος και η εποπτεία επί των εταιρειών αυτών γίνεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του κ.ν. 2190/1920, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε ειδικότερες διατάξεις.

γ. Για την αξιοποίηση της ακίνητης δημοτικής ή κοινοτικής περιουσίας ή την εκμετάλλευση κοινόχρηστων χώρων είναι δυνατή η σύσταση ανώνυμης εταιρείας μόνον από έναν Δήμο ή μία Κοινότητα, η οποία καλείται δημοτική ή κοινοτική ανώνυμη εταιρεία.

4. Επιχειρήσεις Ο.Τ.Α. που συνιστώνται βάσει ειδικών διατάξεων νόμου, οι οποίες διέπουν την οργάνωση και λειτουργία τους, αποτελούν αντίστοιχες επιχειρήσεις Ο.Τ.Α. ειδικού σκοπού.

5. Οι επιχειρήσεις των προηγούμενων παραγράφων αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου.

6. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες δεν επιτρέπεται να συνιστούν ή συμμετέχουν σε καμία άλλη εταιρεία ή κοινοπραξία οποιασδήποτε μορφής, πέραν αυτών που περιλαμβάνονται στο παρόν άρθρο. Η απαγόρευση αυτή δεν ισχύει για τη συμμετοχή τους σε ανώνυμη εταιρεία, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 265 παρ. 2 του παρόντος, ή σε άλλα εταιρικά σχήματα, τα οποία ειδικοί κανόνες προβλέπουν για την εφαρμογή εθνικών ή κοινοτικών προγραμμάτων.

7. Ιδρύματα και λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου των Δήμων και Κοινοτήτων δεν επιτρέπεται να συνιστούν οποιασδήποτε μορφής επιχείρηση ή να συμμετέχουν σε αυτές.

8. Η ευθύνη Δήμου ή Κοινότητας που συμμετέχει σε επιχείρηση Ο.Τ.Α. περιορίζεται κατά το τμήμα της συμμετοχής του στο κεφάλαιο της επιχείρησης.

9. Ως φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης του παρόντος μέρους νοούνται η Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., η Ε.Ν.Α.Ε., οι Τοπικές Ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων, οι Σύνδεσμοι και οι ανώνυμες εταιρείες Ο.Τ.Α..

Άρθρο 253

Κανόνες σύστασης

1. Η σύσταση ή η συμμετοχή σε επιχείρηση οποιασδήποτε μορφής γίνεται μετά από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του. Στην απόφαση αυτή καθορίζονται η επωνυμία, η κατηγορία, ο σκοπός, η διάρκεια, η έδρα της επιχείρησης, το κεφάλαιο, η διοίκηση, οι πόροι και κάθε άλλο στοιχείο αναγκαίο κατά την κρίση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

2. Της ανωτέρω αποφάσεως προηγείται η εκπόνηση σχετικής οικονομοτεχνικής μελέτης βιωσιμότητας. Η ίδια υποχρέωση υφίσταται και σε κάθε περίπτωση αύξησης του κεφαλαίου ή της εισφοράς του Ο.Τ.Α. στην επιχείρηση.

3. Η εκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων που εισφέρονται από Δήμο ή Κοινότητα σε επιχείρηση Ο.Τ.Α. ενεργείται από την επιτροπή του άρθρου 9 του κ.ν. 2190/1920, όπως ισχύει. Οι εκθέσεις εκτίμησης δημοσιεύονται στο Τεύχος Β΄ της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως.

4. Στις αποφάσεις των Ο.Τ.Α. ή των φορέων Τοπικής Αυτοδιοίκησης για τη σύσταση ή συμμετοχή σε επιχείρηση Ο.Τ.Α. περιλαμβάνεται η ειδικότερη κατηγορία επιχείρησης, στην οποία αυτή εντάσσεται, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 252. Η αναφορά της ιδιαίτερης κατηγορίας επιχείρησης γίνεται υποχρεωτικά και στο καταστατικό αυτής, καθώς επίσης και σε όλα τα έγγραφα που η επιχείρηση απευθύνει προς τρίτους.

5. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, μετά από γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., είναι δυνατόν να καθορίζονται ειδικότεροι όροι ή προϋποθέσεις που αφορούν το περιεχόμενο της αποφάσεως του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου για σύσταση ή για συμμετοχή σε επιχείρηση, τα αναγκαία στοιχεία της οικονομοτεχνικής μελέτης, η διαδικασία ελέγχου αυτής, καθώς και κάθε άλλο ειδικό ζήτημα αναγκαίο για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

Άρθρο 254

Σύσταση

1. Δήμος ή Κοινότητα μπορεί να συστήσει δημοτική ή κοινοτική κοινωφελή επιχείρηση με σκοπό την οργάνωση λειτουργιών ή δραστηριοτήτων και την παροχή υπηρεσιών συναφών ή συνδεόμενων με τις αρμοδιότητές τους, που αναφέρονται στους τομείς της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης, της παιδείας, του πολιτισμού, του αθλητισμού και του περιβάλλοντος, με εξαίρεση την καθαριότητα των κοινόχρηστων χώρων και την αποκομιδή των απορριμμάτων, τη δημιουργία και συντήρηση πρασίνου και τη λειτουργία κοιμητηρίων και κέντρων αποτέφρωσης νεκρών.

Σκοπός των ανωτέρω επιχειρήσεων μπορεί να είναι επίσης η οργάνωση δημοτικής συγκοινωνίας, η εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων έρευνας και τεχνολογίας, καθώς

και η εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων και πολιτικών προώθησης της απασχόλησης για την ανάπτυξη της περιοχής τους

2. Είναι δυνατή από την κοινωφελή επιχείρηση η παράλληλη επιδίωξη περισσότερων σκοπών, κατά τα ανωτέρω, οι οποίοι είναι μεταξύ τους συναφείς και σε κάθε περίπτωση δεν έχουν εμπορικό ή βιομηχανικό χαρακτήρα. Δεν επιτρέπεται η συμμετοχή κοινωφελούς επιχείρησης σε άλλες επιχειρήσεις οποιασδήποτε μορφής.

3. Αντικείμενο δραστηριότητας της κοινωφελούς επιχείρησης δεν μπορούν να αποτελέσουν, καθ' οιανδήποτε μορφή, οι παραχωρηθείσες στους Ο.Τ.Α. κρατικές αρμοδιότητες, όπως αυτές περιγράφονται στο άρθρο 75 παρ. ΙΙ του παρόντος.

4. Η σύσταση κοινωφελούς επιχείρησης γίνεται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και πράξη του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η πράξη του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία της απόφασης του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και αποτελεί το καταστατικό της επιχείρησης και σε περίπτωση σύστασης εμπραγμάτων δικαιωμάτων, μεταγραφπτό τίτλο στο υποθηκοφυλακείο.

Άρθρο 255

Διοίκηση

1. Οι κοινωφελείς επιχειρήσεις διοικούνται από διοικητικό συμβούλιο, αποτελούμενο από επτά (7) έως έντεκα (11) μέλη, τα οποία ορίζονται μαζί με τους αναπληρωτές τους από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο. Από τα μέλη αυτά τουλάχιστον τρεις (3) είναι αιρετοί εκπρόσωποι του Δήμου ή της Κοινότητας, ένας (1) είναι εκπρόσωπος των εργαζομένων στην επιχείρηση, αν αυτή απασχολεί περισσότερους από είκοσι (20) εργαζόμενους, υποδεικνυόμενος από τη γενική συνέλευση αυτών, και ένας (1) είναι εκπρόσωπος κοινωνικού φορέα της περιοχής. Τα υπόλοιπα μέλη είναι δημότες ή κάτοικοι του Δήμου ή της Κοινότητας που έχουν πείρα ή γνώσεις σχετικές με το αντικείμενο της επιχείρησης. Στην περίπτωση των αιρετών μελών τουλάχιστον ένα μέλος εξ αυτών προέρχεται από τη μειοψηφία.

2. Η θητεία του διοικητικού συμβουλίου ακολουθεί τη θητεία του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, εκτός αν στην πράξη σύστασης της επιχείρησης προβλέπεται μικρότερη θητεία. Σε κάθε περίπτωση η θητεία του λήγει το αργότερο τρεις (3) μήνες μετά την εγκατάσταση του νέου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

3. Μέλη του διοικητικού συμβουλίου είναι δυνατόν να αντικατασταθούν κατά τη διάρκεια της θητείας τους, με αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου που τα όρισε, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του. Για την αντικατάσταση του εκπροσώπου των εργαζομένων και του κοινωνικού φορέα της περιοχής απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του οργάνου που τους πρότεινε.

4. Το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο ορίζει από τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου τον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρό του. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης προσλαμβάνεται διευθυντής μετά από σχετική προκήρυξη. Στον κανονισμό προσωπικού καθορίζονται τα προσόντα που πρέπει να έχει ο διευθυντής της επιχείρησης. Ως διευθυντής δεν μπορεί να ορισθεί μέλος του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης ή του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

5. Στον πρόεδρο ή στον αντιπρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου, ανάλογα με τις υπηρεσίες που παρέχει στην επιχείρηση, μπορεί να καταβάλλεται αποζημίωση, η οποία ορίζεται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου ύστερα από πρόταση του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης. Με την ίδια διαδικασία μπορεί να καταβάλλεται αποζημίωση στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις του. Για τον καθορισμό των αποζημιώσεων της παραγράφου αυτής λαμβάνεται οπωσδήποτε υπόψη η οικονομική κατάσταση της επιχείρησης κατά την προηγούμενη διαχειριστική περίοδο.

Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., καθορίζονται τα ανώτερα χρηματικά όρια των ως άνω αποζημιώσεων.

Άρθρο 256

Έγκριση αποφάσεων

1. Οι αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης εγκρίνονται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο, αν αυτές αφορούν:
  - α) Την ψήφιση του προϋπολογισμού, του ισολογισμού και της έκθεσης πεπραγμένων.
  - β) Την αγορά ή εκποίηση ακινήτων ή την επιβάρυνση αυτών με εμπράγματο δικαίωμα.
  - γ) Τη διάθεση των καθαρών κερδών ή τη διενέργεια επενδύσεων.
  - δ) Την αύξηση του κεφαλαίου της επιχείρησης.
  - ε) Τη συγχώνευση ή τη λύση της επιχείρησης.
  - στ) Τη σύναψη δανείων και
  - ζ) Την έγκριση των κανονισμών του επομένου άρθρου.
2. Για τη νόμιμη λήψη ή έγκριση των ανωτέρω αποφάσεων απαιτείται η πλειοψηφία του συνόλου των μελών του αντίστοιχου συμβουλίου.
3. Η έγκριση παρέχεται μέσα σε ένα (1) μήνα από τότε που κοινοποιήθηκε η απόφαση στο δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο. Αν περάσει άπρακτη η προθεσμία αυτή, θεωρείται ότι η απόφαση του διοικητικού συμβουλίου έχει εγκριθεί.

Άρθρο 257

Κανονισμοί – Συμβάσεις

1. Το διοικητικό συμβούλιο της επιχείρησης συντάσσει υποχρεωτικά τους ακόλουθους κανονισμούς:
  - α. Εσωτερικό κανονισμό υπηρεσιών, με τον οποίο καθορίζονται η οργάνωση, η διάρθρωση και οι αρμοδιότητες των υπηρεσιών της επιχείρησης, οι θέσεις του προσωπικού κατά ειδικότητα, καθώς και το ανώτατο όριο αυτού.
  - β. Κανονισμό προσωπικού, ο οποίος καθορίζει την υπηρεσιακή κατάσταση αυτού, τα προσόντα πρόσληψης, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις, καθώς και τις πειθαρχικές του ευθύνες.
  - γ. Κανονισμό οικονομικής διαχείρισης.Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης μπορεί να συντάσσονται και άλλοι κανονισμοί, οι οποίοι κρίνονται απαραίτητοι για τη λειτουργία αυτής.
2. Η σύναψη συμβάσεων ανάθεσης των έργων, υπηρεσιών, μελετών και προμηθειών των κοινωφελών επιχειρήσεων, καθώς και η σύναψη συμβάσεων μίσθωσης έργου διενεργείται σύμφωνα με τις αντίστοιχες ρυθμίσεις που ισχύουν για τους Ο.Τ.Α..

Άρθρο 258

Προσωπικό

1. Το προσωπικό των κοινωφελών επιχειρήσεων συνδέεται με αυτές με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου και προσλαμβάνεται με βάση τις αντίστοιχες διατάξεις που ισχύουν για την πρόσληψη του προσωπικού των Ο.Τ.Α. με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου.
2. Είναι δυνατή, μετά από σχετική αίτηση, η απόσπαση υπαλλήλων Ο.Τ.Α. προς κοινωφελή επιχείρησή του για δύο (2) έτη, που μπορούν να παραταθούν για ισόχρονο διάστημα, εφόσον η σχετική ανάγκη θεμελιώνεται επαρκώς. Η απόσπαση διενεργείται με απόφαση του δημάρχου ή του προέδρου της Κοινότητας κατόπιν σχετικού αιτήματος του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης.
3. Ομοίως, είναι δυνατή η απόσπαση υπαλλήλων, υπό τους αυτούς χρονικούς περιορισμούς της προηγούμενης παραγράφου, από μία κοινωφελή επιχείρηση προς άλλη κοινωφελή επιχείρηση του ίδιου Ο.Τ.Α., καθώς και προς δημοτική ανώνυμη εταιρεία του

άρθρου 266 ή επιχείρηση του άρθρου 265 που συστήνεται για τη φιλοξενία του θεσμού «Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης», με απόφαση των οικείων διοικητικών συμβουλίων και έγκριση του δημάρχου.

4. Οι αποδοχές των αποσπασμένων υπαλλήλων καταβάλλονται από την επιχείρηση προς την οποία γίνεται η απόσπαση.

Άρθρο 259

Χρηματοδότηση

Η κοινωφελής επιχείρηση είναι δυνατόν να χρηματοδοτείται από τον οικείο δήμο για τις δραστηριότητές της, μετά από σχετική απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του. Η χρηματοδότηση του δήμου καλύπτει τη διαφορά μεταξύ εσόδων και εξόδων του ετήσιου προϋπολογισμού της επιχείρησης, ο οποίος συνοδεύεται από εισηγητική έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου της επιχείρησης που τεκμηριώνει τα έσοδα και τα έξοδα αυτής, σύμφωνα με το ετήσιο πρόγραμμα δράσης της παραγράφου 3 του άρθρου 206 του παρόντος νόμου.

2. Εφόσον η δραστηριότητα της επιχείρησης συνδέεται με την παροχή υπηρεσιών, είναι δυνατή, με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου αυτής, η είσπραξη εύλογης αποζημίωσης από τους αποδέκτες αυτών για κάλυψη μέρους του κόστους των προσφερόμενων υπηρεσιών. Η σχετική απόφαση υπόκειται στην προηγούμενη έγκριση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του.

3. Αύξηση κεφαλαίου κοινωφελούς επιχείρησης δεν επιτρέπεται πριν την πάροδο τετραετίας από τη σύστασή της. Το κεφάλαιο που προέρχεται από αύξηση κεφαλαίου αφορά μόνον σε επενδυτικό πρόγραμμα ή σε επέκταση των σκοπών της επιχείρησης, αποκλειόμενης απολύτως της χρησιμοποίησής του για την κάλυψη λειτουργικών δαπανών της.

4. Ο οικείος Ο.Τ.Α. με απόφαση του συμβουλίου του είναι δυνατόν να παραχωρεί χωρίς αντάλλαγμα προς την επιχείρηση, εφόσον τούτο κρίνεται αναγκαίο για την επιτέλεση των σκοπών της, τη χρήση εγκαταστάσεων, εξοπλισμού ή άλλων μέσων. Η για ορισμένο χρόνο περαιτέρω παραχώρηση αυτών προς άλλη κοινωφελή επιχείρηση του ιδίου Ο.Τ.Α. επιτρέπεται, αν τούτο εγκρίνεται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο και εφόσον η τελευταία αναλαμβάνει τις δαπάνες συντήρησής τους.

5. Οι κοινωφελείς επιχειρήσεις μπορούν να συμμετέχουν σε προγραμματικές συμβάσεις.

Άρθρο 260

Διαχείριση

1. Η διαχείριση των κοινωφελών επιχειρήσεων γίνεται σύμφωνα με ιδιαίτερο προϋπολογισμό εσόδων και εξόδων και είναι ανεξάρτητη από την υπόλοιπη δημοτική ή κοινοτική διαχείριση.

2. Το οικονομικό έτος της διαχείρισης των επιχειρήσεων συμπίπτει με το ημερολογιακό έτος.

3. Η έγκριση του προϋπολογισμού της επιχειρήσεως από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο, λαμβάνει χώρα το αργότερο εντός μηνός από την ψήφιση του προϋπολογισμού του οικείου Ο.Τ.Α..

4. Έως το τέλος Απριλίου του επόμενου της διαχειριστικής περιόδου έτους το διοικητικό συμβούλιο της επιχείρησης υποβάλλει στο δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο τον ισολογισμό και τα αποτελέσματα χρήσεως μαζί με σχετική έκθεση των ελεγκτών του άρθρου 261, καθώς και έκθεση του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης, ότι τηρήθηκαν οι σχετικές προβλέψεις της νομοθεσίας και των κανονισμών της επιχείρησης. Στις ως άνω εκθέσεις περιλαμβάνεται ειδική αναφορά σχετικά με την εκτέλεση του προγράμματος δράσης του άρθρου 259 του παρόντος. Το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο, μέσα σε δύο (2) μήνες από

την υποβολή, αποφασίζει με πράξη του για την έγκριση ή μη του ισολογισμού, διατυπώνοντας σχετικά και τις παρατηρήσεις του επ' αυτού.

5. Ο Δήμος ή η Κοινότητα δεν ευθύνεται για οφειλές ή οποιεσδήποτε υποχρεώσεις έχει αναλάβει η επιχείρηση έναντι τρίτων.

6. Οι κοινωφελείς επιχειρήσεις έχουν την υποχρέωση τήρησης βιβλίων του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων Γ' κατηγορίας κατά την ισχύουσα νομοθεσία.

7. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης, που εγκρίνεται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο, τα καθαρά κέρδη που προκύπτουν από τη διαχείριση, μετά την έγκριση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων, την αφαίρεση των αποσβέσεων και τη δημιουργία του απαραίτητου αποθεματικού, μπορεί να διατίθενται για τη βελτίωση ή την επέκταση των εγκαταστάσεων της επιχείρησης ή να διατίθενται στο Δήμο ή στην Κοινότητα για την εκτέλεση κοινωφελών έργων.

Μετά από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου η εκτέλεση των κοινωφελών έργων της προηγούμενης παραγράφου μπορεί να γίνει από την ίδια την επιχείρηση, για λογαριασμό του Δήμου ή της Κοινότητας ή να διατεθούν τα καθαρά κέρδη της επιχείρησης για την παροχή υπηρεσιών προς το Δήμο ή την Κοινότητα ή την παροχή υπηρεσιών προς τους δημότες.

8. Με την ίδια διαδικασία το διοικητικό συμβούλιο της επιχείρησης, εκτιμώντας τους στόχους, την αποδοτικότητα και την παραγωγικότητά της, μπορεί να κρατήσει μέχρι δώδεκα τοις εκατό (12%) από τα καθαρά κέρδη, σε ιδιαίτερο λογαριασμό για την παροχή κινήτρων στους εργαζόμενους, με τη μορφή πρόσθετης αμοιβής. Τα κριτήρια και η διαδικασία καταβολής των αμοιβών αυτών και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια καθορίζονται στον κανονισμό προσωπικού της επιχείρησης.

Άρθρο 261

Διαχειριστικός έλεγχος

1. Ο τακτικός διαχειριστικός έλεγχος των επιχειρήσεων γίνεται από δύο ελεγκτές, που επιλέγονται και διορίζονται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο στην αρχή κάθε οικονομικού έτους. Με την ίδια απόφαση ορίζεται και η αμοιβή τους. Ως ελεγκτές ορίζονται ορκωτοί ελεγκτές ή πρόσωπα που έχουν το δικαίωμα να οριστούν ελεγκτές σε ανώνυμη εταιρεία. Ο ορισμός ορκωτών ελεγκτών είναι υποχρεωτικός στον έλεγχο επιχείρησης που έχει ετήσιο κύκλο εργασιών μεγαλύτερο από ένα εκατομμύριο πεντακόσιες χιλιάδες (1.500.000 €) ευρώ.

2. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, μπορεί να διενεργείται έκτακτος διαχειριστικός έλεγχος της επιχείρησης από ελεγκτές της προηγούμενης παραγράφου που ορίζονται από τον ίδιο. Με την ίδια απόφαση ορίζεται και το ύψος της αμοιβής τους, η οποία βαρύνει την επιχείρηση. Έκτακτος διαχειριστικός έλεγχος μπορεί επίσης να διενεργείται από ελεγκτές της προηγούμενης παραγράφου με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Σε κάθε περίπτωση μπορεί να διενεργείται έκτακτος διαχειριστικός έλεγχος και από Οικονομικούς Επιθεωρητές του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών μετά από αίτημα του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης ή του οικείου Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας.

3. Για την ευθύνη των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της επιχείρησης εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του κ.ν. 2190/1920 περί ανωνύμων εταιρειών.

4. Σοβαρή παράβαση των καθηκόντων εκ μέρους των αιρετών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου είναι δυνατόν να συνιστά και πειθαρχικό αδίκημα κατά τις διατάξεις του άρθρου 142 του παρόντος.

Άρθρο 262

Λύση

1. Δημοτική ή κοινοτική κοινωφελής επιχείρηση μπορεί να λυθεί πριν την πάροδο της διάρκειάς της με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του και πράξη του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Με την ίδια διαδικασία λύεται η επιχείρηση υποχρεωτικά, εάν καταστεί ανενεργός για χρονικό διάστημα άνω των δύο (2) ετών.
2. Τη λύση της επιχείρησης ακολουθεί η εκκαθάριση αυτής. Μετά την εκκαθάριση της επιχείρησης, όσα περιουσιακά στοιχεία απομένουν περιέρχονται στο Δήμο ή την Κοινότητα που την είχε συστήσει.
3. Η εκκαθάριση γίνεται μόνον από ορκωτούς ελεγκτές που ορίζονται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο.

Άρθρο 263

Συγχώνευση

1. Δύο ή περισσότερες κοινωφελείς επιχειρήσεις του ίδιου Δήμου ή Κοινότητας είναι δυνατόν να συγχωνευθούν με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του.
2. Με την απόφαση της προηγούμενης παραγράφου, η οποία λαμβάνεται μετά από εκτίμηση του ενεργητικού και παθητικού της περιουσίας των συγχωνευόμενων επιχειρήσεων, σύμφωνα με το άρθρο 9 του κ.ν. 2190/1920, και την εκπόνηση σχετικής οικονομοτεχνικής μελέτης, λύονται χωρίς εκκαθάριση οι συγχωνευόμενες επιχειρήσεις και συστήνεται νέα κοινωφελής επιχείρηση. Η απόφαση αυτή περιέχει τα στοιχεία του άρθρου 253 παράγραφος 1 και δημοσιεύεται κατά τον τρόπο που ορίζεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 254.
3. Από τη σύστασή της η νέα επιχείρηση υπεισέρχεται αυτοδικαίως, ως καθολικός διάδοχος, στα δικαιώματα και στις υποχρεώσεις των καταργούμενων επιχειρήσεων.
4. Για τη μεταβίβαση ή εισφορά των περιουσιακών στοιχείων των συγχωνευόμενων επιχειρήσεων, για κάθε πράξη ή συμφωνία που αφορά εισφορά ή μεταβίβαση στοιχείων παθητικού ή ενεργητικού ή άλλων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων και κάθε εμπράγματος ή ενοχικού δικαιώματος, καθώς και για κάθε άλλη συμφωνία ή πράξη που αφορά τη σύσταση της νέας επιχείρησης ισχύουν οι απαλλαγές του ν. 2166/1993 (ΦΕΚ 137 Α', 24.8.1993).
5. Το προσωπικό με σχέση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου των επιχειρήσεων που συγχωνεύθηκαν μεταφέρεται σε αντίστοιχες θέσεις της νέας επιχείρησης. Πλεονάζον προσωπικό απολύεται με απόφαση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου μετά από πρόταση του διοικητικού συμβουλίου της νέας επιχείρησης. Η αποζημίωση του απολυόμενου προσωπικού βαρύνει τον οικείο Ο.Τ.Α..

Άρθρο 264

Εξουσιοδοτήσεις – Ανάλογη εφαρμογή διατάξεων

Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης καθορίζονται:

- α) Τα κωλύματα και τα ασυμβίβαστα για τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, τα σχετικά με τη διαδικασία διορισμού, τη θητεία και την αντικατάστασή τους.
- β) Τα θέματα που αφορούν τη σύγκληση και λειτουργία του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης, την απαρτία και τον τρόπο λήψης των αποφάσεων και τις αρμοδιότητες του διοικητικού συμβουλίου, του προέδρου και του διευθυντή της επιχείρησης.
- γ) Τα σχετικά με τη συγχώνευση, λύση και εκκαθάριση της επιχείρησης.
- δ) Ειδικότερα θέματα σχετικά με τη διαχείριση ή το διαχειριστικό έλεγχο, καθώς και κάθε ειδικό θέμα, σχετικό με την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 254 έως 263.

Άρθρο 265

Σύσταση – Λειτουργία

1. Δήμοι ή Κοινότητες, μόνοι ή με Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις ή και άλλους φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή τρίτους, δύνανται να συνιστούν ανώνυμες εταιρείες, οι οποίες λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις της εμπορικής και φορολογικής νομοθεσίας και τις ειδικότερες ρυθμίσεις των επόμενων παραγράφων.

α. Οι Δήμοι, οι Κοινότητες, οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και οι λοιποί φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης διατηρούν πάντοτε κοινές μη προνομιούχες μετοχές, που αντιπροσωπεύουν αθροιστικά την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου. Κατά το υπόλοιπο μπορεί να συμμετέχουν το Δημόσιο και φυσικά ή νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου.

β. Όλες οι μετοχές είναι ονομαστικές και δεν εισάγονται στο Χρηματιστήριο Αξιών. Οι κοινές μετοχές είναι δεσμευμένες ονομαστικές, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 7 του άρθρου 3 του κ.ν. 2190/1920, και οι προνομιούχες χωρίς δικαίωμα ψήφου.

γ. Αν η επιχείρηση λυθεί, οι Ο.Τ.Α. που συμμετέχουν σε αυτή έχουν δικαίωμα προτίμησης για την αγορά της εκποιούμενης περιουσίας.

2. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες επιτρέπεται να συμμετέχουν σε άλλες ανώνυμες εταιρείες πέραν αυτών του παρόντος άρθρου. Προς τούτο απαιτείται απόφαση του οικείου συμβουλίου με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες και οι ανώνυμες εταιρείες της παραγράφου 1 δεν επιτρέπεται να συμμετέχουν σε ποδοσφαιρικές, τραπεζικές και ασφαλιστικές ανώνυμες εταιρείες.

3. Οι ανώνυμες εταιρείες Ο.Τ.Α. της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου δεν επιχορηγούνται άμεσα ή έμμεσα από Ο.Τ.Α.. Κατ' εξαίρεση, είναι επιτρεπτή η επιχορήγηση από Ο.Τ.Α. νησιωτικών περιοχών ανώνυμης εταιρείας ή ναυτικής εταιρείας του ν. 959/1979, που αυτοί έχουν συστήσει ή συμμετέχουν κατά πλειοψηφία στο εταιρικό τους κεφάλαιο για τη διεξαγωγή θαλάσσιων συγκοινωνιών και μεταφορών, καθώς επίσης και στις περιπτώσεις για τις οποίες υφίσταται ειδική νομοθετική ρύθμιση.

4. Οι ανώνυμες εταιρείες ΟΤΑ, με εξαίρεση τις αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρείες, τα Δημοτικά Περιφερειακά Θέατρα (ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.), τα δημοτικά και του διαδημοτικού χαρακτήρα θέατρα που έχουν τη μορφή ανώνυμης εταιρείας δεν συμμετέχουν σε προγραμματικές συμβάσεις.

5. Δεν επιτρέπεται η μεταβίβαση ή η σύσταση εμπράγματος βάρους επί ακίνητης περιουσίας που έχει εισφερθεί από Δήμο ή Κοινότητα σε ανώνυμη εταιρεία, την οποία έχει συστήσει ή στην οποία συμμετέχει για την εξυπηρέτηση του καταστατικού της σκοπού, χωρίς την προηγούμενη έγκριση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

6. Το προσωπικό των ανωνύμων εταιρειών Ο.Τ.Α. προσλαμβάνεται σύμφωνα με τις ρυθμίσεις προεδρικού διατάγματος, το οποίο εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομίας και Οικονομικών και Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και μετά από γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., η οποία παρέχεται εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός (1) μηνός αφότου ζητηθεί.

8. Οι ανώνυμες εταιρείες Ο.Τ.Α. συγχωνεύονται, διασπώνται ή λύονται σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις του κ.ν. 2190/1920, όπως ισχύει.

Λύονται υποχρεωτικώς, αν για τρεις συνεχείς εταιρικές χρήσεις μετά διετία από την ίδρυσή τους είναι ζημιογόνες ή, αν για ισάριθμες φορές εντός δεκαετίας τα ίδια αυτών κεφάλαια, όπως προσδιορίζονται στο υπόδειγμα ισολογισμού που προβλέπεται από το άρθρο 42γ του κ.ν. 2190/1920, όπως ισχύει, γίνουν κατώτερα του πενήντα τοις εκατό (50%) του μετοχικού κεφαλαίου.

Στην περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 47 του κ.ν. 2190/1920, τυχόν αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου που καταβάλλεται από τους Ο.Τ.Α. δεν μπορεί να υπερβαίνει ποσοστό μεγαλύτερο του ενός δεύτερου (1/2) αυτού.

Άρθρο 266

Δημοτικές και κοινοτικές ανώνυμες εταιρείες

1. Για την αξιοποίηση της δημοτικής ή κοινοτικής ακίνητης περιουσίας ή για την εκμετάλλευση κοινόχρηστων χώρων είναι δυνατή η σύσταση ανώνυμης εταιρείας μόνο από ένα Δήμο ή μία Κοινότητα, οι οποίοι και εισφέρουν το σύνολο του εταιρικού κεφαλαίου.
2. Οι δημοτικές ή κοινοτικές ανώνυμες εταιρείες διοικούνται από διοικητικό συμβούλιο, τα μέλη του οποίου μαζί με τους αναπληρωτές τους ορίζονται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο. Τα οριζόμενα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, που είναι αιρετοί εκπρόσωποι του Δήμου ή της Κοινότητας, δεν πρέπει να υπερβαίνουν το ένα τρίτο (1/3) του συνολικού αριθμού των μελών του διοικητικού συμβουλίου, εκ των οποίων τουλάχιστον ένα εξ αυτών προέρχεται από τη μειοψηφία.
Ο Διευθύνων Σύμβουλος της εταιρείας δεν μπορεί να είναι μέλος του διοικητικού συμβουλίου προερχόμενο από τους αιρετούς εκπροσώπους του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Για την πρόσληψη Γενικού Διευθυντή, εφόσον δεν έχει ορισθεί Διευθύνων Σύμβουλος, ισχύουν κατ' αναλογία οι ρυθμίσεις του άρθρου 255 παράγραφος 4 του παρόντος.
3. Στην εταιρεία αυτής της μορφής είναι δυνατή η συμμετοχή του Δημοσίου ή άλλων φυσικών ή νομικών προσώπων από εκείνα που ορίζονται στο άρθρο 252 παράγραφος 3α του παρόντος, εφαρμοζομένων στην περίπτωση αυτή των διατάξεων για τις ανώνυμες εταιρείες Ο.Τ.Α..
4. Η πρόσληψη προσωπικού, η σύναψη συμβάσεων μίσθωσης έργου, καθώς και η σύναψη συμβάσεων ανάθεσης έργων, προμηθειών, μελετών και υπηρεσιών από τις δημοτικές ή κοινοτικές ανώνυμες εταιρείες διενεργούνται βάσει των αντίστοιχων κανόνων που ισχύουν για τις δημοτικές ή κοινοτικές κοινωφελείς επιχειρήσεις.
5. Κατά τα λοιπά, οι εταιρείες του άρθρου αυτού διέπονται από τις ρυθμίσεις των ανωνύμων εταιρειών Ο.Τ.Α. και τον κ.ν. 2190/1920.

Άρθρο 267

Κανόνες λειτουργίας

1. Οι υφιστάμενες αστικές εταιρείες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 22 παρ. 9 του ν. 3274/2004 συνεχίζουν να λειτουργούν μέχρι τη λήξη του χρόνου που προβλέπεται στη συστατική τους πράξη, διεπόμενες και από τους εξής κανόνες:
  - α) Ο διαχειριστικός έλεγχος της εταιρείας και η ευθύνη των μελών του οργάνου διοίκησης έναντι αυτής διέπονται, κατ' ανάλογη εφαρμογή, από τις διατάξεις που ισχύουν για τις δημοτικές ή κοινοτικές κοινωφελείς επιχειρήσεις. Έκτακτο διαχειριστικό έλεγχο μπορεί να ζητήσει οποιοσδήποτε εταίρος.
  - β) Η ευθύνη των εταίρων περιορίζεται μέχρι του ύψους της εισφοράς τους.
  - γ) Η πρόσληψη προσωπικού, η σύναψη συμβάσεων μισθώσεως έργου, καθώς και η σύναψη συμβάσεων ανάθεσης έργων, προμηθειών, μελετών και υπηρεσιών από τις αστικές εταιρείες Ο.Τ.Α. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα διενεργούνται βάσει των αντίστοιχων κανόνων που ισχύουν για τις δημοτικές ή κοινοτικές κοινωφελείς επιχειρήσεις.
  - δ) Τηρούν λογιστικά βιβλία Γ' κατηγορίας με τη διπλογραφική μέθοδο για την οικονομική διοίκηση και τη διαχείριση της περιουσίας τους από την 1.1.2008.
Σε περίπτωση που τα βιβλία αυτά τηρούνται κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις του Κ.Β.Σ. υποκαθιστούν την οριζόμενη από τον Κώδικα αυτόν υποχρέωση τήρησης βιβλίων Β' και Γ' κατηγορίας.
2. Εφεξής, η σύσταση από Δήμους ή Κοινότητες ή άλλους φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης αστικής

εταιρείας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα επιτρέπεται, μόνο εφόσον τούτο προβλέπεται ρητά από ειδική νομοθετική ρύθμιση ή από το κανονιστικό πλαίσιο εθνικών ή κοινοτικών προγραμμάτων.

3. Η συμμετοχή αστικών εταιρειών Ο.Τ.Α. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα σε προγραμματικές συμβάσεις, εκτός ρητής αντιθέτου νομοθετικής ρυθμίσεως, δεν επιτρέπεται.

4. Εντός έτους από την έναρξη ισχύος του παρόντος, υφιστάμενες αστικές εταιρείες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα υποχρεούνται να κοινοποιήσουν στη διεύθυνση Τοπικής Αυτοδιοίκησης της οικείας Περιφέρειας κυρωμένο αντίγραφο της συστατικής τους πράξης. Την ίδια υποχρέωση υπέχουν και για κάθε τροποποίηση αυτής.

5. Οι ετήσιες εισφορές, τις οποίες οι Ο.Τ.Α. υποχρεούνται να καταβάλλουν ως εταίροι σε αστικές εταιρίες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα όπου αυτοί συμμετέχουν, σύμφωνα με το καταστατικό τους, δεν αποτελούν επιχορήγηση. Οποιοδήποτε ποσό έχει καταβληθεί ή καταβάλλεται από Ο.Τ.Α. στο πλαίσιο συμμετοχής του στην αύξηση κεφαλαίου των ανωτέρω εταιριών, δεν συνιστά επιχορήγηση και η καταβολή του είναι νόμιμη.

Άρθρο 268

Ειδικές ρυθμίσεις για τις επιχειρήσεις Ο.Τ.Α.

2. Η ανάθεση ειδικότερα εκπόνησης μελέτης προς επιχείρηση Ο.Τ.Α. επιτρέπεται μόνο, αν αυτή έχει προσωπικό ή συνεργάτες αντιστοίχου τίτλου σπουδών ή ειδικότητας.

3. Δήμοι που προκύπτουν από συνένωση άλλων Ο.Τ.Α. υπεισέρχονται αυτοδικαίως από την έναρξη λειτουργίας τους, σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των καταργούμενων Ο.Τ.Α., τα οποία προκύπτουν από τη σύσταση ή τη συμμετοχή τους σε επιχείρηση Ο.Τ.Α..

4. α) Δημιουργείται Μητρώο Επιχειρήσεων Ο.Τ.Α., το οποίο περιλαμβάνει στοιχεία που αφορούν τη σύσταση και λειτουργία των επιχειρήσεων Ο.Τ.Α. του παρόντος νόμου. Τα ανωτέρω στοιχεία κοινοποιούνται από τις επιχειρήσεις Ο.Τ.Α. στην οικεία Περιφέρεια, η οποία τηρεί σχετική βάση δεδομένων, γνωστοποιούνται δε μετά από έλεγχο της πληρότητάς τους στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

β) Με βάση τα στοιχεία του Μητρώου η οικεία Περιφέρεια εκδίδει κάθε χρόνο βεβαίωση, η οποία περιέχει τα στοιχεία κάθε επιχείρησης Ο.Τ.Α. που είναι καταχωρημένη στο ανωτέρω Μητρώο. Η βεβαίωση αυτή συνοποβάλλεται στην οικεία Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) μαζί με τη φορολογική δήλωση της επιχείρησης.

γ) Επιχείρηση Ο.Τ.Α. δεν επιτρέπεται να συμμετάσχει σε δημόσιο διαγωνισμό ή να εισπράξει οποιοδήποτε χρηματικό ποσό από Ο.Τ.Α. ή φορέα του δημόσιου τομέα, αν δεν υποβάλλει μαζί με τα αναγκαία κατά περίπτωση δικαιολογητικά τη βεβαίωση της προηγούμενης παραγράφου.

δ) Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, που εκδίδεται μετά από γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., ορίζονται τα ειδικότερα στοιχεία που γνωστοποιούν οι επιχειρήσεις, ο χρόνος και ο τρόπος υποβολής των στοιχείων και έκδοσης της αντίστοιχης βεβαίωσης, η διαδικασία δημιουργίας και συντήρησης του Μητρώου, ο χρόνος έναρξης εφαρμογής των διατάξεων της παρούσας παραγράφου, καθώς και κάθε ειδικό θέμα αναγκαίο για την εφαρμογή τους. Στα κοινοποιούμενα στοιχεία περιλαμβάνονται οπωσδήποτε οι προσλήψεις προσωπικού που οι επιχειρήσεις Ο.Τ.Α. διενεργούν, καθώς και οι συμβάσεις μίσθωσης έργου και ανάθεσης ή ανάληψης έργων, προμηθειών, μελετών και υπηρεσιών που αυτές συνάπτουν.

5. Τα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ.) που συστήνονται από Δήμο ή Κοινότητα και πιστοποιούνται ως τέτοια κατά την οικεία νομοθεσία, έχουν τη μορφή της κοινωφελούς δημοτικής ή κοινοτικής επιχείρησης ή της ανώνυμης εταιρείας Ο.Τ.Α.. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση της απευθείας αναθέσεως παροχής υπηρεσιών από Δήμο ή Κοινότητα προς Κ.Ε.Κ., το οποίο έχουν συστήσει ή συμμετέχουν σε αυτό.

6. Η παροχή νομικών υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις Ο.Τ.Α. είναι αυτοτελής, μη εξαρτώμενη από την ύπαρξη ή μη αντίστοιχης υπηρεσίας του οικείου Ο.Τ.Α..

Άρθρο 269

Συγχώνευση - Μετατροπή - Λύση Επιχειρήσεων

1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος έως τις 31.12.2007, όσες επιχειρήσεις Ο.Τ.Α., τις οποίες είτε έχουν συστήσει οι ίδιοι είτε συμμετέχουν σε αυτές κατά πλειοψηφία φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεν προσαρμόζουν το καταστατικό τους στις διατάξεις του παρόντος νόμου, λύνονται και τίθενται υπό εκκαθάριση.

2. Υφιστάμενες αμιγείς επιχειρήσεις του άρθρου 277 του π.δ. 410/1995 του ίδιου Δήμου ή Κοινότητας είναι δυνατόν να συγχωνευθούν έως 31.12.2007 κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 263.

3. Με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, με βάση τις υφιστάμενες ανάγκες του οικείου Ο.Τ.Α. και των νομικών του προσώπων, είναι δυνατόν να μεταφερθεί πλεονάζον προσωπικό των συγχωνευόμενων επιχειρήσεων ανεξαρτήτως ειδικότητας και χωρίς αίτησή του, σε αντίστοιχες υπηρεσίες αυτού ή των νομικών του προσώπων. Το προσωπικό αυτό πρέπει να απασχολείται στις επιχειρήσεις με σχέση εργασίας αορίστου χρόνου μέχρι 31.12.2005.

Οι ρυθμίσεις των προηγούμενων εδαφίων, καθώς και των παραγράφων 4, 5 και 6 του άρθρου αυτού, όπως ισχύουν, εφαρμόζονται αναλόγως και στα ΑμεΑ που είχαν προσληφθεί μέχρι 31.12.2005 από επιχειρήσεις ΟΤΑ με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου σε εκτέλεση ειδικού προγράμματος απασχόλησης του ΟΑΕΔ και εξακολουθούν να παρέχουν υπηρεσίες κατά τη δημοσίευση του παρόντος, καθώς και σε άτομα που προσλήφθηκαν κατ' εφαρμογή του ν. 2643/1998 (ΦΕΚ 220 Α), εφόσον συντρέχουν οι ανωτέρω προϋποθέσεις.

Οι ρυθμίσεις των προηγούμενων εδαφίων, καθώς και των παραγράφων 4, 5 και 6 του άρθρου αυτού, εφαρμόζονται, αναλόγως, και για το προσωπικό των επιχειρήσεων που έχουν συσταθεί από Συνδέσμους, μέχρι 8.6.2006 και λύνονται για οποιονδήποτε λόγο. Το προσωπικό των επιχειρήσεων αυτών μπορεί να ενταχθεί στους ανωτέρω Συνδέσμους, ύστερα από απόφαση του Δ.Σ. τους. Το υπόλοιπο προσωπικό κατανέμεται στους Δήμους και στις Κοινότητες, που είναι μέλη του Συνδέσμου, κατ' αναλογία των αιρετών αντιπροσώπων τους, οι οποίοι μετέχουν στο διοικητικό συμβούλιο του Συνδέσμου.

4. Το μεταφερόμενο προσωπικό σε Δήμο ή Κοινότητα ή σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αυτών καταλαμβάνει, είτε κενές οργανικές θέσεις είτε με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου συνιστώμενες προσωρινές προσωποπαγείς θέσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου, αντίστοιχης ή παρεμφερούς ειδικότητας, διέπεται δε ως προς τους όρους και το ύψος της αμοιβής της εργασίας του από τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας που ισχύουν εκάστοτε για το προσωπικό των Ο.Τ.Α., λαμβανομένης υπόψη της προϋπηρεσίας τους.

5. Η απόφαση μεταφοράς του προσωπικού εκδίδεται σε έναν (1) μήνα από τη σύσταση της νέας επιχείρησης, η δε πράξη κατάταξης του προσωπικού σε προσωποπαγείς θέσεις εκδίδεται από το αρμόδιο προς διορισμό όργανο και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

6. Η αποζημίωση του απολυόμενου προσωπικού βαρύνει τον οικείο Δήμο ή Κοινότητα.

7. Οι ανωτέρω διατάξεις εφαρμόζονται αναλόγως και σε περίπτωση προσαρμογής, λύσης ή απόσχισης κλάδου αμιγούς επιχείρησης του άρθρου 277 του π.δ. 410/1995, η οποία λαμβάνει χώρα εντός του χρόνου που αναφέρεται στην παρ. 1 του παρόντος άρθρου, καθώς επίσης και στην περίπτωση που η προσαρμογή των καταστατικών σκοπών επιχείρησης αυτής της μορφής προς τις προβλέψεις των διατάξεων του άρθρου 254 του

παρόντος συνεπάγεται, σύμφωνα με την οικονομοτεχνική μελέτη, μείωση του αναγκαίου αριθμού προσωπικού για τη λειτουργία της.

8. Υφιστάμενες αμιγείς επιχειρήσεις του άρθρου 277 του π.δ. 410/1995 είναι δυνατόν, έως την 31.12.2008 και υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 263 παρ. 2, να μετατραπούν, ως προς τους εμπορικούς ή βιομηχανικούς σκοπούς που επιδιώκουν, χωρίς στάδιο εκκαθάρισης, σε ανώνυμες εταιρίες Ο.Τ.Α. ή σε δημοτικές ή κοινοτικές ανώνυμες εταιρίες, με ανάλογη εφαρμογή των ρυθμίσεων του άρθρου 67 παρ. 2 του κ.ν. 2190/1920.

Στη νέα εταιρία είναι δυνατή η μεταφορά προσωπικού της αμιγούς επιχείρησης, με απόφαση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και ύστερα από πρόταση του διοικητικού συμβουλίου της νέας εταιρίας, εφαρμοζομένων αναλόγως των ρυθμίσεων της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου.

9. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος δεν επιτρέπεται η σύσταση διαδημοτικών ή διακοινοτικών επιχειρήσεων του άρθρου 285 του π.δ. 410/1995. Υφιστάμενες επιχειρήσεις αυτής της μορφής συνεχίζουν να λειτουργούν μέχρι τη λήξη του χρόνου που προβλέπεται στη συστατική τους πράξη, διεπόμενες από την οικεία νομοθεσία. Σε περίπτωση λύσης αυτών, εφαρμόζονται αναλόγως οι ρυθμίσεις των παραγράφων 3 έως 6 του παρόντος άρθρου. Η ρύθμιση του προηγούμενου εδαφίου ισχύει και στην περίπτωση λύσης υφιστάμενων ανωνύμων εταιρειών του π.δ. 410/1995, καθώς και αστικών μη κερδοσκοπικών εταιρειών, των οποίων εταίροι είναι αποκλειστικά Ο.Τ.Α. ή και νομικά τους πρόσωπα. Στην περίπτωση αυτή δεν επιτρέπεται η σύσταση νέας επιχείρησης Ο.Τ.Α. από τους αυτούς εταίρους με την ίδια νομική μορφή και με τους αυτούς καταστατικούς σκοπούς.

10. α. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος δεν επιτρέπεται η σύσταση κατασκευαστικών επιχειρήσεων από Δήμους ή Κοινότητες. Οι υφιστάμενες επιχειρήσεις Ο.Τ.Α. αυτής της μορφής λειτουργούν μέχρι τη λήξη του χρόνου που προβλέπεται στη συστατική τους πράξη, μετατρεπόμενες, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις της οικείας νομοθεσίας, εντός του χρόνου που προβλέπεται στην παράγραφο 1 του άρθρου αυτού, είτε σε ανώνυμες εταιρείες Ο.Τ.Α. είτε σε δημοτικές ή κοινοτικές ανώνυμες εταιρείες, υπέχοντας τις υποχρεώσεις των αντίστοιχων εργοληπτικών επιχειρήσεων.

β. Σε επιχείρηση της προηγούμενης παραγράφου είναι δυνατόν ο Ο.Τ.Α. που την έχει συστήσει ή συμμετέχει σε αυτή να αναθέσει με απόφαση του οικείου συμβουλίου απευθείας την κατασκευή έργου ή τις εργασίες συντήρησης έργου, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 268.

11. Η εισφορά και η μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων επιχειρήσεων Ο.Τ.Α. που προσαρμόζονται ή μετατρέπονται ή συγχωνεύονται ή λύονται ή διασπώνται, συμπεριλαμβανομένης και της απόσχισης κλάδου, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του άρθρου αυτού, κάθε σχετική πράξη ή συμφωνία που αφορά την εισφορά ή τη μεταβίβαση στοιχείων ενεργητικού ή παθητικού ή άλλων δικαιωμάτων ή υποχρεώσεων, καθώς και κάθε εμπράγματου ή ενοχικού δικαιώματος, όπως και κάθε άλλη συμφωνία ή πράξη ή μεταγραφή αυτής, που απαιτούνται για την προσαρμογή ή τη μετατροπή της επιχείρησης απαλλάσσονται από οποιονδήποτε φόρο, τέλος ή εισφορά υπέρ του Δημοσίου ή τρίτου.

12. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζεται η διαδικασία λήψης και εφαρμογής της απόφασης προσαρμογής του καταστατικού επιχείρησης κατά τις διατάξεις του άρθρου αυτού, τα σχετικά με τη λύση και εκκαθάριση των επιχειρήσεων που δεν προσαρμόζονται στις διατάξεις του παρόντος νόμου και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού.

13. Οι εκκαθαριστές οι οποίοι ορίζονται, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 262 καθώς και κατ' εφαρμογή του άρθρου αυτού, δεν διώκονται, ποινικώς, δεν υπόκεινται σε προσωπική κράτηση, ούτε υπέχουν οποιαδήποτε αστική ή άλλη ατομική ευθύνη για χρέη της δημοτικής ή κοινοτικής επιχείρησης προς το Δημόσιο ή τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης, ανεξαρτήτως του χρόνου βεβαίωσης τούτων.

Άρθρο 270**Γενικές μεταβατικές ρυθμίσεις**

1. Επιχειρήσεις των παραγράφων 1 και 2 του προηγούμενου άρθρου εξακολουθούν μέχρι τη συγχώνευση, λύση ή μετατροπή τους να διέπονται από τις αντίστοιχες διατάξεις του π.δ. 410/1995.
2. Το Μητρώο Επιχειρήσεων του άρθρου 25 παρ. 12 του ν. 2539/1997 (ΦΕΚ 244 Α') ενσωματώνεται στο αντίστοιχο μητρώο του άρθρου 268 παράγραφος 4 του παρόντος από την έναρξη εφαρμογής του.
3. Προγραμματικές συμβάσεις, οι οποίες συνάπτονται μέχρι την έναρξη εφαρμογής του παρόντος και στις οποίες συμμετέχουν και ανώνυμες εταιρείες Ο.Τ.Α., ισχύουν μέχρι οριστικής εκτέλεσής του αντικειμένου τους.
4. Οι αρμοδιότητες που έχουν ανατεθεί, σύμφωνα με το άρθρο 36 του π.δ. 410/1995, σε δημοτικές επιχειρήσεις ασκούνται μέχρι την προσαρμογή του καταστατικού τους στις διατάξεις του παρόντος.
5. Αμιγείς δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις, στις οποίες είχε ανατεθεί σύμφωνα με το καταστατικό τους η παροχή υπηρεσιών για την καθαριότητα των κοινόχρηστων χώρων και την αποκομιδή των απορριμμάτων, συνεχίζουν να λειτουργούν έως τη λήξη του χρόνου που προβλέπεται στη συστατική τους πράξη, χωρίς δυνατότητα ανανέωσης και εξακολουθούν να διέπονται από τις διατάξεις, σύμφωνα με τις οποίες ιδρύθηκαν, καθώς και από τους όρους του καταστατικού τους. Οι παράγραφοι 3, 4, 5, και 6 του άρθρου 269 εφαρμόζονται αναλόγως και για το προσωπικό των ανωτέρω επιχειρήσεων μετά τη λήξη του χρόνου λειτουργίας τους.
6. Για τις δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις του π.δ. 410/1995, συμπεριλαμβανομένων και των αστικών εταιρειών ΟΤΑ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, για τις οποίες δεν προβλέπεται στη συστατική τους πράξη συγκεκριμένος χρόνος λειτουργίας, αυτός λήγει με την πάροδο εικοσαετίας από την έναρξη ισχύος του παρόντος

2. Ν. 3852/2010**Άρθρο 107****Επιχειρήσεις δήμων**

1. Οι δήμοι μπορεί να έχουν μόνον:
  - α) μία κοινωφελή επιχείρηση,
  - β) μία δημοτική επιχείρηση ύδρευσης αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.),
  - γ) μία επιχείρηση με ειδικό σκοπό τη λειτουργία ραδιοφωνικού ή τηλεοπτικού σταθμού, εφόσον λειτουργούσαν αντίστοιχες στους συνενούμενους δήμους, και
  - δ) μία δημοτική ανώνυμη εταιρία του άρθρου 266 του Κ.Δ.Κ., εφόσον είχαν συσταθεί τέτοιες εταιρίες στους συνενούμενους δήμους.
2. Οι δήμοι δεν επιτρέπεται να συνιστούν ή να συμμετέχουν σε άλλες ανώνυμες εταιρείες, κατά τις διατάξεις του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, εκτός από εκείνες που είχαν συσταθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου και υπό την επιφύλαξη της παρ. 2 του άρθρου 194 αυτού.

Δήμοι των οποίων δημοτική ανώνυμη εταιρεία συμμετέχει ή θα αποκτήσει, εντός χρονικού διαστήματος ενός έτους από την έναρξη εφαρμογής της ισχύος, των διατάξεων του παρόντος εδαφίου, μετοχική ιδιότητα σε τρίτη ανώνυμη εταιρεία, δύνανται να αποδέχονται μετοχές της τρίτης ανώνυμης εταιρείας, μεταβιβαζόμενες σε αυτούς με χαριστική αιτία (εν ζωή ή αιτία θανάτου), υπό την προϋπόθεση ότι η συμμετοχή τους στην τρίτη ανώνυμη εταιρεία, συνυπολογιζόμενου του ποσοστού που κατέχει ή θα αποκτήσει σε αυτή η δημοτική ανώνυμη εταιρεία, δεν υπερβαίνει σε ποσοστό το 30% του συνολικού μετοχικού κεφαλαίου της τρίτης ανώνυμης εταιρείας.

Κάθε δήμος που θέτει υποψηφιότητα για τη φιλοξενία του θεσμού ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ μπορεί να συστήσει ανώνυμη εταιρεία του άρθρου 265 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, με αποκλειστικό σκοπό την προώθηση της υποψηφιότητας αυτής και την υλοποίηση των δράσεων που συνεπάγεται η φιλοξενία του θεσμού. Επιτρέπεται η επιχορήγηση της εν λόγω εταιρείας από προγράμματα του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, την κατά τόπον αρμόδια Περιφέρεια, επιμελητήρια και λοιπά Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Ι.Δ., καθώς επίσης και η σύναψη προγραμματικών συμβάσεων με τους ανωτέρω φορείς, για την πραγματοποίηση του σκοπού της. Η ανώνυμη εταιρεία του δήμου που επιλέγεται να φιλοξενήσει το θεσμό, επιτρέπεται επιπλέον να επιχορηγείται από το δήμο που την έχει συστήσει, κατά παρέκκλιση του άρθρου 265 παρ. 3 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, μπορεί δε να συνάπτει προγραμματικές συμβάσεις με τους Ο.Τ.Α. και τα νομικά τους πρόσωπα, στη χωρική περιφέρεια των οποίων θα αναπτυχθούν δράσεις, στο πλαίσιο της φιλοξενίας του θεσμού. Η ανώνυμη εταιρεία του προηγούμενου εδαφίου λύεται υποχρεωτικά και τίθεται σε εκκαθάριση, με την ολοκλήρωση του σκοπού για τον οποίο συνεστήθη. Οι ανώνυμες εταιρείες των δήμων που δεν επιλέγονται να φιλοξενήσουν το θεσμό λύνονται υποχρεωτικά και τίθενται σε εκκαθάριση, αμέσως μετά την ανακήρυξη της πόλης που θα φέρει τον τίτλο της ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ.

Οι επιχειρήσεις που συστήνονται για τη φιλοξενία του θεσμού «Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης» δύνανται να απασχολούν εξειδικευμένο προσωπικό μέχρι είκοσι (20) ατόμων με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου ή/και με σύμβαση παροχής ανεξαρτήτων υπηρεσιών ή/και με σύμβαση μίσθωσης έργου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στους σχετικούς κανονισμούς λειτουργίας τους, κατ' εξαίρεση των εφαρμοζόμενων διατάξεων της περίπτωσης α' της παρ. 20 του άρθρου ένατου του ν. 4057/2012, των άρθρων 14 και 21 του ν. 2190/1994 περί τρόπου πρόσληψης του προσωπικού Ι.Δ.Ο.Χ. και του άρθρου 6 του ν. 2527/1997 περί σύναψης συμβάσεων μίσθωσης έργου. Η διάρκεια των ως άνω συμβάσεων επιτρέπεται να είναι μέχρι ένα (1) έτος με δυνατότητα ανανέωσης ή παράτασής τους έως τη λήξη της διάρκειας των επιχειρήσεων, σύμφωνα με το Καταστατικό τους, αποκλειόμενης σε κάθε περίπτωση της αναγνώρισής τους ως συμβάσεις αορίστου χρόνου. Για την κάλυψη των αναγκών των επιχειρήσεων, επιτρέπεται κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης, με κοινή απόφαση των αρμοδίων για το διορισμό οργάνων, η απόσπαση υπαλλήλων φορέων που υπάγονται στο δημόσιο τομέα, όπως αυτός ορίζεται σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις. Η διάρκεια της απόσπασης ορίζεται σε ένα (1) έτος με δυνατότητα ανανέωσης μέχρι τη λήξη της διάρκειας της οικείας επιχείρησης. Οι αποδοχές των αποσπασμένων υπαλλήλων καταβάλλονται από το φορέα υποδοχής.

Οι επιχορηγήσεις που χορηγούνται σύμφωνα με το τέταρτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου δεν υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος. Η ανωτέρω διάταξη ισχύει από το φορολογικό έτος 2017.

Οι επιχειρήσεις που συστήνονται για τη φιλοξενία του θεσμού «Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης» απαλλάσσονται από την υποχρέωση λήψης εγγυήσεων συμμετοχής, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4412/2016, και εγγυήσεων καλής εκτέλεσης, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4412/2016, κατά την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, στόχος των οποίων είναι οποιοσδήποτε από τους κατωτέρω λόγους: α) δημιουργία ή απόκτηση μοναδικού έργου τέχνης ή καλλιτεχνικής εκδήλωσης, όπως ορίζεται στην υποπερίπτωση α' της περίπτωσης β' της παρ. 2 του άρθρου 32 του ν. 4412/2016 ή β) προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, όπως ορίζεται στην υπο περίπτωση γγ' της περίπτωσης β' της παρ. 2 του άρθρου 32 του ν. 4412/2016.

3. Υφιστάμενες αστικές εταιρίες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα συνεχίζουν να λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 267 του Κ.Δ.Κ. και με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ.1 του άρθρου 111 του παρόντος.

Άρθρο 108

Επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. α΄ βαθμού που συνενώνονται

1. Οι δήμοι που προκύπτουν από συνένωση υπεισέρχονται αυτοδικαίως από την έναρξη λειτουργίας τους, στα δικαιώματα και στις υποχρεώσεις των συνενούμενων δήμων και κοινοτήτων, ως προς τις επιχειρήσεις αυτών, καθώς και στα δικαιώματα και στις υποχρεώσεις που απορρέουν από συμβάσεις που έχουν υπογράψει, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι συμβάσεις εργασίας ή έργου μέχρι τη λήξη τους.
2. Οι ανώνυμες εταιρίες των συνενούμενων Ο.Τ.Α., πρώτου βαθμού, στις οποίες συμμετέχουν δύο (2) ή περισσότεροι νέοι δήμοι, περιέρχονται αυτοδικαίως σε αυτούς, κατά το ποσοστό συμμετοχής τους στις ανωτέρω εταιρίες.

Άρθρο 109

Συγχώνευση κοινωφελών επιχειρήσεων των νέων δήμων

1. Κοινωφελείς επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α., πρώτου βαθμού, που συνενώνονται σε ένα νέο δήμο, συγχωνεύονται υποχρεωτικά σε μία κοινωφελή επιχείρηση. Με απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται μέσα σε προθεσμία δύο (2) μηνών από την εγκατάσταση των δημοτικών αρχών, ορίζεται η επωνυμία, ο σκοπός, η διοίκηση, το κεφάλαιο, οι πόροι, η διάρκεια, η έδρα της κοινωφελούς επιχείρησης και κάθε άλλο στοιχείο αναγκαίο κατά την κρίση του δημοτικού συμβουλίου, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας ελέγχου νομιμότητας. Κινητά και ακίνητα περιουσιακά στοιχεία των συγχωνευόμενων επιχειρήσεων περιέρχονται αυτοδικαίως στην επιχείρηση που προκύπτει, η οποία υπεισέρχεται ως καθολικός διάδοχος σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συγχωνευόμενων επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων και των συμβάσεων μίσθωσης έργου και εργασίας ορισμένου χρόνου μέχρι τη λήξη τους. Οι εκκρεμείς δίκες, στις οποίες διάδικο μέρος είναι οι συγχωνευθείσες επιχειρήσεις, συνεχίζονται αυτοδικαίως από τη νέα κοινωφελή επιχείρηση χωρίς να απαιτείται ειδική διαδικαστική πράξη συνέχισης για καθεμία από αυτές. Μέχρι τη δημοσίευση της ανωτέρω απόφασης παρατείνεται αυτοδικαίως η θητεία των διοικήσεων των υφιστάμενων επιχειρήσεων.
2. Το προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου των επιχειρήσεων που συγχωνεύονται μεταφέρεται στη νέα επιχείρηση και κατατάσσεται σε αντίστοιχες θέσεις, με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της. Ο χρόνος υπηρεσίας του προσωπικού στις επιχειρήσεις που συγχωνεύονται λαμβάνεται υπόψη για όλες τις μισθολογικές και ασφαλιστικές συνέπειες.
3. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται μέσα σε τρεις (3) μήνες από τη δημοσίευση της απόφασης της παραγράφου 1 του δημοτικού συμβουλίου, συντάσσεται εσωτερικός κανονισμός προσωπικού, στον οποίο εντάσσονται οι θέσεις του αναγκαίου προσωπικού.
4. Με αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, μεταφέρεται τυχόν πλεονάζον προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου των ανωτέρω επιχειρήσεων σε νομικά πρόσωπα του δήμου με την ίδια σχέση εργασίας. Το προσωπικό αυτό διέπεται ως προς τους όρους και το ύψος της αμοιβής της εργασίας του από τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας που ισχύουν εκάστοτε για το προσωπικό των νομικών προσώπων στα οποία μεταφέρεται. Ο χρόνος της προϋπηρεσίας του προσωπικού που μεταφέρεται λαμβάνεται υπόψη για όλες τις μισθολογικές και ασφαλιστικές συνέπειες.

5. Το προσωπικό που μεταφέρεται σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου του δήμου κατατάσσεται σε προσωποπαγείς θέσεις της ίδιας εκπαιδευτικής βαθμίδας και αντίστοιχης ή παρεμφερούς ειδικότητας. Η πράξη κατάταξης του προσωπικού εκδίδεται από το αρμόδιο για το διορισμό όργανο και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Το μεταφερόμενο προσωπικό σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου του δήμου κατατάσσεται σε αντίστοιχες θέσεις, με απόφαση του οικείου διοικητικού συμβουλίου.

6. Οι διατάξεις των ανωτέρω παραγράφων εφαρμόζονται αναλόγως και στη συγχώνευση των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.). Η αρμοδιότητα της νέας, μετά τη συγχώνευση, Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης και Αποχέτευσης ή της προϋπάρχουσας εκτείνεται υποχρεωτικά στο σύνολο της εδαφικής περιοχής του δήμου.

Σε περίπτωση που για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου η ανάληψη της διαχείρισης των υπηρεσιών ύδρευσης – αποχέτευσης για το σύνολο της εδαφικής περιφέρειας του δήμου αναλαμβάνεται από υφιστάμενη Δ.Ε.Υ.Α., η χωρική αρμοδιότητα αυτής επεκτείνεται αναλόγως με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η οποία εγκρίνεται με πράξη του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Η απόφαση αυτή μπορεί να ληφθεί μέχρι 31-12-2014 εάν δε έχει ήδη ληφθεί, μπορεί να ανασταλεί η εφαρμογή της, εν όλω ή εν μέρει, με νεότερη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, κατά την αυτή διαδικασία, μέχρι 31-12-2014. Μέχρι την ίδια ημερομηνία επιτρέπεται, κατ'εξάιρεση και κατά την αυτή διαδικασία, η εν μέρει επέκτασή της κατά τα ανωτέρω χωρικής αρμοδιότητας της τυχόν υφιστάμενης Δ.Ε.Υ.Α. Έργα ύδρευσης ή αποχέτευσης που έχουν ήδη ενταχθεί σε Επιχειρησιακά Προγράμματα του Ε.Σ.Π.Α. με δικαιούχους Δήμους δύνανται να υλοποιηθούν είτε από τους Δήμους είτε από τις Δ.Ε.Υ.Α., ανεξαρτήτως της επέκτασης της χωρικής αρμοδιότητας αυτών.

7. Η ζημία που υφίσταται κατά τη συγχώνευση κοινωφελών επιχειρήσεων των Ο.Τ.Α. ή Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.) σε νέα κοινωφελή επιχείρηση ή Δ.Ε.Υ.Α. μεταφέρεται στον ισολογισμό έναρξης της νέας επιχείρησης. Το μέρος της ζημίας αυτής, για το οποίο υπήρχε δικαίωμα μεταφοράς από τα συγχωνευόμενα νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες στα επόμενα έτη, με βάση τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 2238/1994 (Α' 151) και του άρθρου 27 του ν. 4172/2013 (Α' 167), μεταφέρεται για συμψηφισμό, με βάση τις διατάξεις των ίδιων ως άνω άρθρων.

8. Από 1.1.2011 η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Μείζονος περιοχής Βόλου (Δ.Ε.Υ.Α.Μ.Β.) διέπεται σχετικά με την εν γένει λειτουργία της από τις σχετικές διατάξεις του ν. 1069/1980 (Α' 191). Οι αντίστοιχες διατάξεις του ν. 890/1979 (Α' 80) καταργούνται. Η θητεία του παρόντος διοικητικού συμβουλίου λήγει με την εγκατάσταση του νέου, το οποίο ορίζεται κατά τις διατάξεις του άρθρου 3 του ν. 1069/1980.

9.α. Σε περίπτωση λύσης κοινωφελούς επιχείρησης ή Δ.Ε.Υ.Α. και ανάληψης των δραστηριοτήτων της από τον οικείο δήμο ή από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου αυτού, το προσωπικό της με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου και ορισμένου χρόνου, ανεξαρτήτως τρόπου πρόσληψης, μεταφέρεται στον αντίστοιχο φορέα με την ίδια σχέση εργασίας, ύστερα από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Συμβάσεις έργου που έχουν συναφθεί από τις επιχειρήσεις που λύνονται εκτελούνται από τον αντίστοιχο φορέα άσκησης των σχετικών αρμοδιοτήτων. Το προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου που μεταφέρεται στο νέο φορέα, κατατάσσεται σε προσωποπαγείς θέσεις, αντίστοιχες των τυπικών προσόντων του, με απόφαση του αρμοδίου προς διορισμό οργάνου, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, λαμβανομένης υπόψη της προϋπηρεσίας του για τη μισθολογική και βαθμολογική του κατάταξη. Η ρύθμιση του εδαφίου αυτού εφαρμόζεται και για το προσωπικό κοινωφελών εταιρειών και Δ.Ε.Υ.Α. που έχουν λυθεί, εφόσον απασχολούταν πραγματικά, κατά τις 30.5.2011.

β. Οφειλές των κοινωφελών επιχειρήσεων και Δ.Ε.Υ.Α., καθώς και των αμιγών επιχειρήσεων του π.δ. 410/1995 που λύνονται, προς το Ελληνικό Δημόσιο, τα ασφαλιστικά ταμεία και προς τρίτους, συμπεριλαμβανομένων των δεδουλευμένων αποδοχών του μεταφερόμενου

προσωπικού τους, μπορούν να καταβάλλονται από τον οικείο δήμο, μετά από αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του.

Από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης επέρχεται αυτοδικαίως στερητική αναδοχή από το δήμο των κατά την ημερομηνία αυτή βεβαιωμένων οφειλών, της υπό εκκαθάριση επιχείρησης προς το Δημόσιο και προς τους ασφαλιστικούς οργανισμούς, κατά το ποσό που αναλαμβάνεται. Ο δήμος καθίσταται πλέον ο μοναδικός υπόχρεος για την καταβολή των οφειλών που αναδέχεται και η υπό εκκαθάριση επιχείρηση απαλλάσσεται από την υποχρέωση καταβολής τους. Τα συνυπόχρεα με την υπό εκκαθάριση πρόσωπα απαλλάσσονται από κάθε αστική, ποινική ή άλλη ευθύνη για την καταβολή των οφειλών αυτών. Εμπράγματα ασφάλειες και αναγκαστικά μέτρα είσπραξης που έχουν ληφθεί σε βάρος της επιχείρησης ή/και των συνυπόχρεων με αυτήν προσώπων για τις οφειλές αυτές, εξαλείφονται ή αίρονται. Προληπτικά ή διασφαλιστικά μέτρα που έχουν επιβληθεί σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 5 και 6 του άρθρου 46 του ν. 4174/2013, ή και με προϊσχύουσες του νόμου αυτού διατάξεις, αίρονται υποχρεωτικά στις περιπτώσεις που ο δήμος αναλαμβάνει το σύνολο των οικείων, των μέτρων, οφειλών. Ήδη καταβληθέντα ή εισπραχθέντα με οποιονδήποτε τρόπο ποσά, από το Ελληνικό Δημόσιο και τους ασφαλιστικούς οργανισμούς, για τις οφειλές της υπό εκκαθάριση επιχείρησης από την ίδια ή από τα συνυπεύθυνα με αυτήν πρόσωπα, δεν αναζητούνται και δεν επιστρέφονται. Η έκδοση απόφασης του δημοτικού συμβουλίου περί αναδοχής οφειλών διακόπτει το χρόνο παραγραφής αυτών.

γ. Οι ρυθμίσεις της περίπτωσης β' εφαρμόζονται αναλόγως και για οφειλές των:

αα. ανωνύμων και αναπτυξιακών εταιριών, των οποίων οι εταίροι είναι αποκλειστικά Ο.Τ.Α. και νομικά τους πρόσωπα ή

ββ. ανωνύμων, αναπτυξιακών εταιριών και ναυτικών εταιριών του ν. 959/1979 (Α' 192) στις οποίες οι Ο.Τ.Α. και οι λοιποί φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης κατέχουν την πλειοψηφία του εταιρικού τους κεφαλαίου, εφόσον τελούν υπό εκκαθάριση ή λυθούν και τεθούν υπό εκκαθάριση μέχρι τις 31.10.2018. Το ύψος των οφειλών που μπορεί να αναλάβει ο κάθε φορέας προκύπτει από το λόγο συμμετοχής του στο εταιρικό κεφάλαιο.

Αν μέτοχος είναι αγροτικός συνεταιρισμός, ο οποίος κατέχει έως το πέντε τοις εκατό (5%) του μετοχικού κεφαλαίου της επιχείρησης και υπάρχει αδυναμία εκ μέρους του, να αναλάβει τις αναλογούσες σε αυτόν οφειλές, δύναται ο δήμος ή η περιφέρεια που κατέχει την πλειοψηφία των μετοχών της λυθείσας επιχείρησης, με αιτιολογημένη απόφαση του οικείου δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, να βεβαιώσει την ως άνω αδυναμία και να αναλάβει το σύνολο των οφειλών που αναλογούν στο συνεταιρισμό.

Αν μέτοχος είναι περιφέρεια ή ήταν τέως Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της οποίας αυτή έχει υπεισέλθει, η αναδοχή και η καταβολή των οφειλών που της αναλογούν γίνεται, έπειτα από αιτιολογημένη απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του.

Άρθρο 110

Συγχώνευση ανωνύμων εταιριών των νέων δήμων

1. Σε περίπτωση όπου σε ένα νέο δήμο λειτουργούν περισσότερες από μία ανώνυμες εταιρίες της ίδιας κατηγορίας που το σύνολο των μετοχών ανήκει στο νέο δήμο που προκύπτει από τη συνένωση και στα νομικά του πρόσωπα, συγχωνεύονται υποχρεωτικά σε μία ανώνυμη εταιρία. Το δημοτικό συμβούλιο λαμβάνει σχετική απόφαση με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, σε προθεσμία δύο (2) μηνών από την εγκατάσταση της νέας δημοτικής αρχής. Κατά τα λοιπά εφαρμόζεται η διαδικασία που προβλέπεται στο ν.δ. 1297/1972, στο ν. 2166/1993 και συμπληρωματικά στον κ.ν.

2190/1920, όπως ισχύει. Μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας παρατείνεται η θητεία των διοικήσεων των επιχειρήσεων που συγχωνεύονται.

2. Το προσωπικό με σχέση εργασίας αορίστου χρόνου των εταιριών που συγχωνεύονται μεταφέρεται στη νέα εταιρεία και κατατάσσεται σε αντίστοιχες θέσεις, με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της. Ο χρόνος της προϋπηρεσίας του προσωπικού που μεταφέρεται λαμβάνεται υπόψη για όλες τις μισθολογικές και ασφαλιστικές συνέπειες.

Άρθρο 111

Προσαρμογή λοιπών επιχειρήσεων

1. α. Οι δράσεις κοινωφελούς χαρακτήρα των αστικών εταιριών μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα του άρθρου 267 του ν. 3463/2006, στις οποίες συμμετέχει ένας δήμος και νομικά του πρόσωπα, περιέρχονται στην κοινωφελή επιχείρηση του νέου δήμου, σε προθεσμία δύο (2) μηνών από την εγκατάσταση των νέων δημοτικών αρχών. Το προσωπικό που απασχολείται στις δράσεις αυτές με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου μεταφέρεται με την ίδια σχέση εργασίας στην κοινωφελή επιχείρηση και κατατάσσεται σε αντίστοιχες θέσεις της επιχείρησης με απόφαση του οικείου διοικητικού συμβουλίου. Συμβάσεις μίσθωσης έργου και εργασίας ορισμένου χρόνου που τυχόν έχουν συναφθεί για τις δράσεις που περιέρχονται στην κοινωφελή επιχείρηση του νέου δήμου, συνεχίζονται από αυτή μέχρι τη λήξη τους.

β. Οι αστικές εταιρίες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα του άρθρου 267 του Κ.Δ.Κ., στις οποίες συμμετέχουν περισσότεροι δήμοι ή και άλλοι φορείς, συνεχίζουν να λειτουργούν ως έχουν, μέχρι τη λήξη του χρόνου που προβλέπεται στη συστατική τους πράξη. Κατ' εξαίρεση, η διάρκεια των αστικών εταιριών Ο.Τ.Α. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα της παραγράφου αυτής, οι οποίες διαχειρίζονται Ευρωπαϊκά Προγράμματα, παρατείνεται σε κάθε περίπτωση μέχρι τη λήξη των προγραμμάτων αυτών.

2. Υφιστάμενες διαδημοτικές ή αμιγείς επιχειρήσεις του π.δ. 410/1995, στις οποίες είχε ανατεθεί σύμφωνα με το καταστατικό τους η παροχή υπηρεσιών για την καθαριότητα των κοινόχρηστων χώρων και η αποκομιδή των απορριμμάτων, λύονται υποχρεωτικά μέσα σε προθεσμία δύο (2) μηνών από την εγκατάσταση των νέων δημοτικών αρχών και τίθενται υπό εκκαθάριση. Οι δραστηριότητες που ασκούσαν περιέρχονται στον οικείο δήμο. Το προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου των ανωτέρω επιχειρήσεων μεταφέρεται στον οικείο δήμο με την ίδια σχέση εργασίας και κατατάσσεται σε προσωποπαγείς θέσεις της ίδιας εκπαιδευτικής βαθμίδας και αντίστοιχης ή παρεμφερούς ειδικότητας. Από την κατάταξή του το μεταφερόμενο προσωπικό υπάγεται στο υπηρεσιακό και μισθολογικό καθεστώς που ισχύει για το αντίστοιχο προσωπικό του δήμου. Η πράξη κατάταξης του προσωπικού εκδίδεται από το αρμόδιο για το διορισμό όργανο και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ο χρόνος υπηρεσίας του προσωπικού αυτού λαμβάνεται υπόψη για όλες τις μισθολογικές και κοινωνικοασφαλιστικές συνέπειες. Συμβάσεις μίσθωσης έργου και εργασίας ορισμένου χρόνου που έχουν συναφθεί από τις ανωτέρω επιχειρήσεις συνεχίζονται από τον οικείο δήμο μέχρι τη λήξη τους. Οι ρυθμίσεις της παραγράφου αυτής εφαρμόζονται και σε δημοτικές επιχειρήσεις οποιασδήποτε μορφής κατά το μέρος που οι σκοποί τους περιλαμβάνουν και την παροχή υπηρεσιών καθαριότητας. Για τις λοιπές διαδημοτικές επιχειρήσεις, εξακολουθεί να ισχύει η παρ. 9 του άρθρου 269 του ν. 3463/2006.

Κατ' εξαίρεση, διαδημοτικές επιχειρήσεις των οποίων έχει παρέλθει ο χρόνος λειτουργίας που προβλεπόταν στη συστατική τους πράξη και συμμετείχαν σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα από την Ευρωπαϊκή Ένωση, μπορούν να συνεχίζουν να λειτουργούν, αναδρομικά από την ημερομηνία λύσης τους, προς εκπλήρωση των σκοπών των προγραμμάτων αυτών, μετά από τροποποίηση του καταστατικού τους.

3. Τυχόν υφιστάμενες αμιγείς επιχειρήσεις τηλεθέρμανσης του άρθρου 277 του πδ. 410/1995 δύνανται είτε να συγχωνευθούν με υφιστάμενες Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α) είτε να συνεχίσουν να λειτουργούν με ειδικό σκοπό την τηλεθέρμανση, διεπόμενες από τις διατάξεις του ν.1069/1980. Η προσαρμογή του καταστατικού τους γίνεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, εφαρμοζομένων αναλογικά των διατάξεων του άρθρου 109 του παρόντος.

4. Με απόφαση του αρμόδιου προς διορισμό οργάνου μπορεί υπάλληλοι του δήμου να αποσπώνται σε δημοτική ανώνυμη εταιρεία του άρθρου 266 του Κ.Δ.Κ. του οικείου δήμου, προς κάλυψη λειτουργικών αναγκών, για ένα (1) έτος, με δυνατότητα ετήσιας παράτασης.

Άρθρο 112 **Ειδικές ρυθμίσεις**

1. Συγχρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση προγράμματα, που υλοποιούνται από τα συγχωνευόμενα νομικά πρόσωπα και επιχειρήσεις, συνεχίζουν να υλοποιούνται από το νέο νομικό πρόσωπο ή την επιχείρηση που προκύπτει από τη συγχώνευση, τα οποία θεωρούνται καθολικός διάδοχος ως προς τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα που απορρέουν από τα προγράμματα αυτά. Στις υποχρεώσεις και στα δικαιώματα αυτά συμπεριλαμβάνονται όσες απορρέουν από συμβάσεις έργου μέχρι τη λήξη τους. Οι συμβάσεις του προσωπικού ορισμένου χρόνου που απασχολείται στο πλαίσιο των προγραμμάτων αυτών, ανανεώνονται από το νομικό πρόσωπο ή την επιχείρηση που προκύπτει, ως διάδοχο σχήμα, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 21 του ν. 2190/1994, όπως ισχύει.

2. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος δεν επιτρέπεται η σύσταση επιχείρησης με ειδικό σκοπό τη λειτουργία ραδιοφωνικού ή τηλεοπτικού σταθμού, καθώς και μονομετοχικών ανωνύμων εταιριών του άρθρου 266 του Κ.Δ.Κ..

2α. Συγχρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση προγράμματα ή προγράμματα που επιδοτούνται από εθνικούς πόρους και υλοποιούνται από επιχειρήσεις Ο.Τ.Α. ή υλοποιούνταν από επιχειρήσεις οι οποίες λύθηκαν, μπορεί να μεταφέρονται σε κάθε έναν εξυπηρετούμενο δήμο ή σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου που υπάγεται σε αυτόν ή σε κοινωφελή επιχείρηση του δήμου ή στην περιφέρεια ή στην επιχείρηση αυτής που αναλαμβάνει την εκπλήρωση των σκοπών της επιχείρησης που λύεται, εφόσον τα παραπάνω νομικά πρόσωπα ή επιχειρήσεις προβλέπονται ως δυνητικοί φορείς υλοποίησης των σχετικών υπηρεσιών, από το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο που διέπει την υλοποίηση εκάστου προγράμματος. Η μεταφορά των προγραμμάτων στους ανωτέρω φορείς γίνεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου κάθε εξυπηρετούμενου δήμου ή του περιφερειακού συμβουλίου. Τα μεταφερόμενα προγράμματα συνεχίζουν να υλοποιούνται από τους ανωτέρω φορείς, οι οποίοι θεωρούνται καθολικοί διάδοχοι ως προς τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα που απορρέουν από τα προγράμματα αυτά, στα οποία περιλαμβάνονται όσα απορρέουν από τις συμβάσεις έργου ή από τις συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου, οι οποίες συνεχίζονται μέχρι τη λήξη τους. Οι συμβάσεις αυτές ανανεώνονται ή παρατείνονται, όπου απαιτείται, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 21 του ν. 2190/1994, όπως ισχύει, από 1.1.2011. Το προσωπικό ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, που απασχολείται στο πλαίσιο των ανωτέρω προγραμμάτων, μεταφέρεται με την ανωτέρω απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η δε σύσταση των αντίστοιχων θέσεων και η κατάταξη του προσωπικού γίνεται σύμφωνα με τις οργανικές διατάξεις του διάδοχου φορέα, αφού ληφθεί υπόψη η προϋπηρεσία του.

Άρθρο 206

Τρόπος άσκησης αρμοδιοτήτων

7. Σε νησιά που εκτελείται συγκοινωνιακό έργο από κοινωφελείς δημοτικές επιχειρήσεις είναι δυνατή, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η σύσταση ανώνυμων εταιρειών για την εκτέλεση του συγκοινωνιακού έργου με τη συμμετοχή δήμου και/ή κοινωφελών δημοτικών επιχειρήσεων και Ν.Π.Ι.Δ. ή ΚΤΕΛ Α.Ε..

Άρθρο 282

Γενικές Μεταβατικές διατάξεις

9. Για την οργανωμένη συνεργασία, προαγωγή κοινών σκοπών και εκπροσώπηση των δήμων και των περιφερειών της χώρας συνιστώνται:

α) Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων, στις οποίες συμμετέχουν υποχρεωτικά ως μέλη, δια των εκπροσώπων τους, όλοι οι δήμοι εντός της αντίστοιχης χωρικής αρμοδιότητας των περιφερειών.

β) Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας, στην οποία συμμετέχουν υποχρεωτικά, δια των εκπροσώπων τους, οι Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων, και

γ) Ένωση Περιφερειών, στην οποία συμμετέχουν υποχρεωτικά, δια των εκπροσώπων τους, οι περιφέρειες της χώρας.

Οι ανωτέρω ενώσεις είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου. Η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και η Ένωση Περιφερειών εποπτεύονται από τον Υπουργό Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και οι Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων από τον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Έδρα κάθε Περιφερειακής Ένωσης Δήμων είναι η έδρα της περιφέρειας, ενώ της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και της Ένωσης Περιφερειών είναι η Αθήνα.

Όργανα διοίκησης των Περιφερειακών Ενώσεων Δήμων είναι η Γενική Συνέλευση, το Διοικητικό Συμβούλιο, η Εκτελεστική Επιτροπή, ο Πρόεδρος και το Εποπτικό Συμβούλιο.

Όργανα διοίκησης της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και της Ένωσης Περιφερειών είναι η Γενική Συνέλευση, το Διοικητικό Συμβούλιο, η Εκτελεστική Επιτροπή, ο Πρόεδρος και το Εποπτικό Συμβούλιο.

Πόροι των Ενώσεων είναι οι εισφορές των μελών τους που καθορίζονται με την κοινή απόφαση της παραγράφου 3 του άρθρου 259 και της παραγράφου 5 του άρθρου 260 του παρόντος, ως ποσοστό επί του ποσού των αντίστοιχων ΚΑΠ, καθώς και έσοδα από κάθε άλλη πηγή.

Με προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, ύστερα από γνώμη των ανωτέρω Ενώσεων, καθορίζονται:

i. ο σκοπός σύστασής τους,

ii. η εκπροσώπηση των δήμων και των περιφερειών, καθώς και ο τρόπος και η διαδικασία ανάδειξης των εκπροσώπων τους σε αυτές,

iii. η σύνθεση και η συγκρότηση των οργάνων διοίκησής τους και ο τρόπος ανάδειξης αυτών.

iv. οι αρμοδιότητες και η λειτουργία των οργάνων τους,

v. η περιουσία, η οικονομική διοίκηση, η διαχείριση και ο οικονομικός έλεγχος των πόρων τους,

vi. το προσωπικό, η οργάνωση, ο τρόπος κατάρτισης των οργανισμών λειτουργίας τους και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια και

vii. η δυνατότητα λειτουργίας των Περιφερειακών Ενώσεων Δήμων, υπό μορφή παραρτημάτων, ανά περιφερειακή ενότητα και στις έδρες των αντίστοιχων νομών. Είναι, επίσης, δυνατή η πρόβλεψη ειδικών ρυθμίσεων για την περιφέρεια Αττικής και τις νησιωτικές περιφέρειες.

3. Ν. 1069/1980**Άρθρο 1****Σύσταση -Αντικείμενο**

1. Οι Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης και Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.) αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου της παρ. 4 του άρθρου 252 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ΚΔΚ), όπως κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3463/2006 (Α' 114) έχουν κοινωφελή και μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα και διέπονται από τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά από άλλες ειδικές διατάξεις του παρόντος, του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων και του ν. 3852/2010 (Α' 87).

2. Οι Δ.Ε.Υ.Α. καταρτίζουν κανονισμούς εργασίας, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 2 του ν. 1876/1990 (Α' 27), το άρθρο 12 παράγραφοι 1, 2 και 4 του ν. 1767/ 1988 (Α' 63) και το ν.δ. 3789/1957 (Α' 21). Στην τελευταία περίπτωση, οι Κανονισμοί κυρώνονται από το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.), σύμφωνα με την παρ. 2 περίπτωση 1α' του άρθρου 2 του ν. 3996/2011 (Α' 170).

3. Οι Δ.Ε.Υ.Α., εντός της περιοχής αρμοδιότητάς τους, είναι υπεύθυνες για:

α) την παραγωγή και διανομή στους καταναλωτές του προϊόντος που καλείται «νερό ανθρώπινης κατανάλωσης», όπως αυτό ορίζεται στην ισχύουσα νομοθεσία,

β) τη συλλογή των λυμάτων από τους εγκεκριμένους καταναλωτές του οικείου ή των οικείων Δήμων και την παραγωγή του προϊόντος που καλείται «επεξεργασμένα αστικά λύματα, κατάλληλα για ασφαλή διάθεση στο περιβάλλον», όπως αυτό ορίζεται στην ισχύουσα νομοθεσία,

γ) τη μελέτη, κατασκευή, συντήρηση, εκμετάλλευση, διοίκηση και λειτουργία των έργων υδροληψίας, έργων επεξεργασίας νερού, δικτύων μεταφοράς νερού, δικτύων διανομής ύδρευσης, δικτύων αποχέτευσης ακάθαρτων και ομβρίων υδάτων, μονάδων επεξεργασίας αστικών υγρών αποβλήτων, διατάξεων διάθεσης του προϊόντος της περίπτωσης β', καθώς και μονάδων επεξεργασίας και διάθεσης του υπολείμματος των ανωτέρω διαδικασιών επεξεργασίας της περιοχής αρμοδιότητάς τους.

4. Οι Δ.Ε.Υ.Α. συνιστώνται, ύστερα από σύνταξη οικονομοτεχνικής μελέτης, με απόφαση του οικείου ή των οικείων Δημοτικών Συμβουλίων, με την οποία ορίζεται η επωνυμία, η έδρα, οι λόγοι που δικαιολογούν τη σύστασή τους, τα περιουσιακά στοιχεία που παραχωρούνται σε αυτές, ο τρόπος εκμετάλλευσης των περιουσιακών στοιχείων, των έργων και των υπηρεσιών τους και των εσόδων από αυτή, καθώς και η περιοχή αρμοδιότητάς τους. Η απόφαση για τη σύσταση Δ.Ε.Υ.Α. εγκρίνεται με πράξη του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.»

5. Οι διατάξεις του νόμου αυτού δεν εφαρμόζονται εντός της περιοχής δραστηριότητας της Ε.Υ.Δ.Α.Π., όπως αυτή καθορίζεται στο άρθρο 8 παρ. 1 του ν. 2744/1999 (Α' 222), όπως ισχύει, ούτε εντός περιοχής δραστηριότητας της ΕΥΑΘ, όπως αυτή καθορίζεται στο άρθρο 26 του ν. 2937/2001 (Α' 169), όπως ισχύει».

Άρθρο 2**Διεύρυνσις αντικειμένου και επέκτασις περιοχής αρμοδιότητος**

1. Με αποφάσεις των δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων, που εγκρίνονται από τον Γενικό Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να διευρυνθεί ο σκοπός των επιχειρήσεων και να περιλάβει, εκτός από την ύδρευση, την αποχέτευση και την άρδευση και τους ακόλουθους τομείς στην περιοχή της αρμοδιότητάς τους:

α) τη συγκέντρωση, μεταφορά και διάθεση απορριμμάτων,

β) τη μελέτη, κατασκευή, συντήρηση, εκμετάλλευση, διοίκηση και λειτουργία των δικτύων τηλεθέρμανσης,

γ) τη μελέτη, κατασκευή, συντήρηση, εκμετάλλευση, επίβλεψη, διοίκηση και λειτουργία των δικτύων φυσικού αερίου, σύμφωνα με την υπάρχουσα νομοθεσία,

δ) την εμφιάλωση και εμπορία νερού,

ε) τη διαχείριση, αξιοποίηση και εμπορία των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, που προέρχονται από τα αντικείμενα δραστηριότητας των δημοτικών επιχειρήσεων ύδρευσης και αποχέτευσης ή των δραστηριοτήτων των οικείων οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Με την ίδια απόφαση ρυθμίζονται τα θέματα της μεταβίβασης αρμοδιοτήτων, υποχρεώσεων, πόρων και συναφών θεμάτων, αναγκαίων για την εκτέλεση των παραπάνω έργων. Αν συμπεριληφθεί στους σκοπούς της επιχείρησης η μελέτη, κατασκευή, συντήρηση, εκμετάλλευση, επίβλεψη, διοίκηση και λειτουργία των δικτύων φυσικού αερίου, μπορεί η τυχόν υφιστάμενη αμιγής δημοτική ή διαδημοτική επιχείρηση φυσικού αερίου να απορροφάται από τη δημοτική επιχείρηση ύδρευσης και αποχέτευσης με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του οικείου Δήμου, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Διοικητικών Συμβουλίων των δύο επιχειρήσεων

2. Η περιοχή αρμοδιότητας συνιστώμενης επιχείρησης δήμου ή κοινότητας μπορεί να επεκτείνεται:

α) στις εδαφικές περιφέρειες όμορων δημοτικών ή κοινοτικών διαμερισμάτων του Ν. 2539/1997 του ίδιου δήμου ή κοινότητας ή τμημάτων αυτών μετά από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, η οποία εγκρίνεται με πράξη του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, β) στις εδαφικές περιφέρειες όμορων δήμων ή κοινοτήτων ή δημοτικών ή κοινοτικών διαμερισμάτων ή τμημάτων αυτών μετά από σύμφωνη γνώμη των οικείων δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, η οποία εγκρίνεται με πράξη του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Στην περίπτωση που οι όμοροι δήμοι ή κοινότητες ή τα όμορα δημοτικά ή κοινοτικά διαμερίσματα υπάγονται σε όμορους δήμους ή κοινότητες διαφορετικών Περιφερειών η σχετική απόφαση εγκρίνεται με πράξη των Γενικών Γραμματέων των οικείων Περιφερειών, που δημοσιεύεται στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες νησιών που γειτνιάζουν θεωρούνται όμοροι για την εφαρμογή των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου

Άρθρο 3

Διοικητικό Συμβούλιο της Επιχείρησης

1. Η ΔΕΥΑ που συνιστάται από ένα (1) μόνο Δήμο διοικείται από Διοικητικό Συμβούλιο, που αποτελείται από τον Δήμαρχο ή τον οριζόμενο από αυτόν σύμβουλο ως Πρόεδρο, έναν (1) ακόμη αιρετό εκπρόσωπο που ορίζεται με απόφαση του Δημάρχου και πέντε (5) έως εννέα (9) ακόμη αιρετούς εκπροσώπους του Δήμου, που ορίζονται με απόφαση του οικείου Δημοτικού Συμβουλίου. Εκτός από τους αιρετούς εκπροσώπους του Δήμου, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, ως μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ορίζονται ακόμη, ένα (1) μέλος ως εκπρόσωπος των εργαζομένων στην επιχείρηση, που υποδεικνύεται από την πλέον αντιπροσωπευτική συνδικαλιστική οργάνωση των εργαζομένων στην επιχείρηση ή εφόσον ελλείπει τέτοια, από το σύνολο των εργαζομένων στην επιχείρηση, τους οποίους ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου συγκαλεί σε γενική συνέλευση για το σκοπό αυτόν και ένα (1) μέλος ως εκπρόσωπος περιβαλλοντικού ή κοινωνικού φορέα της περιοχής, κάτοχος πτυχίου Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή ισότιμου τίτλου της αλλοδαπής, με αποδεδειγμένη εμπειρία ή γνώσεις συναφείς με το αντικείμενο της επιχείρησης. Ο καθορισμός του περιβαλλοντικού ή κοινωνικού φορέα του προηγούμενου εδαφίου και η διαπίστωση της συνδρομής των προϋποθέσεων στο πρόσωπο του προτεινόμενου από αυτόν μέλους, γίνεται με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου. Τα ανεξάρτητα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, εφόσον ο συνολικός αριθμός των μελών που προβλέπονται από τον οικείο

Οργανισμό υπερβαίνει τον αριθμό των μελών που ορίζονται , σύμφωνα με τα προηγούμενα εδάφια, είναι δημότες ή μόνιμοι κάτοικοι του οικείου δήμου, με αποδεδειγμένη εμπειρία ή γνώσεις συναφείς με το αντικείμενο της επιχείρησης και ορίζονται με απόφαση του οικείου Δημοτικού Συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με πλειοψηφία των 2/3 του αριθμού των μελών του.

2. Σε περίπτωση συμμετοχής στην επιχείρηση περισσότερων του ενός Δήμων, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου προσαυξάνονται ανάλογα, με την υπόδειξη, σύμφωνα με την παράγραφο 1, τριών (3) αιρετών εκπροσώπων από κάθε Δημοτικό Συμβούλιο και, σε περίπτωση, που προκύπτει άρτιος συνολικός αριθμός μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, το Δημοτικό Συμβούλιο του δήμου της έδρας της επιχείρησης υποδεικνύει έναν (1) επιπλέον αιρετό εκπρόσωπο. Στην περίπτωση διαδημοτικών επιχειρήσεων, ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου είναι ο Δήμαρχος της έδρας της επιχείρησης ή ο οριζόμενος από αυτόν σύμβουλος. Ο περιβαλλοντικός ή κοινωνικός φορέας που υποδεικνύει εκπρόσωπό του και τα ανεξάρτητα μέλη που επιλέγονται με τη διαδικασία της παραγράφου 1 ορίζονται από το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου της έδρας της επιχείρησης, με πλειοψηφία των 2/3 του αριθμού των μελών του. Ο αντιπρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου είναι ο Δήμαρχος του μεγαλύτερου σε πληθυσμό Δήμου που συμμετέχει στην επιχείρηση, πλην του Δήμου της έδρας της επιχείρησης, ή ο οριζόμενος από αυτόν σύμβουλος.

3. Η θητεία του Διοικητικού Συμβουλίου ακολουθεί τη θητεία του Δημοτικού Συμβουλίου και, σε κάθε περίπτωση, λήγει το αργότερο τρεις (3) μήνες μετά τη συγκρότηση του Δημοτικού Συμβουλίου.

4. Τα αιρετά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου είναι δυνατόν να αντικαθίστανται κατά τη διάρκεια της θητείας τους, με αιτιολογημένη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου που τα όρισε, η οποία λαμβάνεται με απόλυτη πλειοψηφία του αριθμού των μελών του. Για την αντικατάσταση του εκπροσώπου των εργαζομένων και του περιβαλλοντικού ή κοινωνικού φορέα της περιοχής, απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του οργάνου που τους υπέδειξε. Η αντικατάσταση των ανεξάρτητων μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, δημοτών ή μόνιμων κατοίκων του οικείου δήμου, γίνεται ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με πλειοψηφία των 2/3 του αριθμού των μελών του.

5. Στο Διοικητικό Συμβούλιο της επιχείρησης μετέχει, χωρίς δικαίωμα ψήφου, ως εισηγητής θεμάτων προς συζήτηση, ο Γενικός Διευθυντής της επιχείρησης.

6. Καθήκοντα γραμματέα του Διοικητικού Συμβουλίου ασκεί υπάλληλος της επιχείρησης, που ορίζεται από τον πρόεδρό του.

7. Για τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου που είναι αιρετοί εκπρόσωποι Δημοτικών Συμβουλίων, ισχύουν οι διατάξεις του Δημοτικού Κώδικα περί μη εκλογιμότητας και ασυμβιβάστων.

8. Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου δεν μπορεί να είναι συγγενείς μεταξύ τους εξ αίματος ή εξ αγχιστείας μέχρι και τρίτου βαθμού, καθώς και οι με οποιαδήποτε μορφή εργολάβοι ή προμηθευτές της επιχείρησης ή μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ή υπάλληλοι ομοειδούς επιχείρησης.

9. Στον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου, αν δεν είναι Δήμαρχος, μπορεί να καταβάλλεται, για τις παρεχόμενες στην επιχείρηση υπηρεσίες του, αποζημίωση που καθορίζεται με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ύστερα από πρόταση του Διοικητικού Συμβουλίου της επιχείρησης. Η αποζημίωση αυτή δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%), του ποσού της αντιμισθίας του Δημάρχου, σύμφωνα με το άρθρο 92 του ν. 3852/2010. Σε περίπτωση απουσίας του Προέδρου, λόγω ασθένειας ή άδειας, μεγαλύτερης του ενός (1) μήνα, η αποζημίωση αυτή καταβάλλεται εξ ημισείας σε αυτόν και στον αναπληρωτή του.

10. Η αποζημίωση του Προέδρου, των μελών και του γραμματέα του Διοικητικού Συμβουλίου της επιχείρησης για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις, καθορίζεται με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ύστερα από πρόταση του

Διοικητικού Συμβουλίου και δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των πενήντα (50) ευρώ ανά συνεδρίαση. Με όμοια απόφαση, που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση του Διοικητικού Συμβουλίου, μπορεί να ορίζεται ότι ένα από τα μέλη του παρέχει πλήρη απασχόληση με αμοιβή στην επιχείρηση και να καθορίζονται οι αρμοδιότητες και το ύψος της αμοιβής, το οποίο πρέπει να είναι ανάλογο των τυπικών του προσόντων και δεν μπορεί να υπερβαίνει το ύψος της αποζημίωσης του προέδρου της επιχείρησης.

Άρθρο 4

Λειτουργία Διοικητικού Συμβουλίου, απαρτία και λήψης αποφάσεως

1. Το Διοικητικόν Συμβούλιον συνέρχεται υποχρεωτικώς εντός του πρώτου πενημέρου εκάστου μηνός, ως και όταν αι υποθέσεις της επιχειρήσεως απαιτούν τούτο.
2. Το Διοικητικόν Συμβούλιον συγκαλείται υπό του Προέδρου δι' εγγράφου προσκλήσεως προς εν έκαστον των μελών επιδιδομένης τρεις τουλάχιστον πλήρεις ημέρας προ της οριζομένης δια την συνεδρίασιν.
Επίσης συγκαλείται υποχρεωτικώς οσάκις ζητήση τούτο το ήμισυ τουλάχιστον του όλου αριθμού των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου. Η πρόσκλησις δέον να αναφέρη τα θέματα της ημερησίας διατάξεως.
Εις κατεπειγούσας περιπτώσεις η πρόσκλησις δύναται να επιδοθή την αυτήν ημέραν της συνεδριάσεως.
3. Το Διοικητικόν Συμβούλιον συνεδριάζει εις την έδραν της επιχειρήσεως και ευρίσκεται εν απαρτία εφ' όσον υφίσταται απόλυτος πλειοψηφία του όλου αριθμού των μελών αυτού. Απόλυτος πλειοψηφία είναι ο αμέσως μεγαλύτερος ακέραιος του ημίσεος του αριθμού τούτου.
4. Εις ήν περίπτωσιν ο αριθμός των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου είναι άρτιος, τούτο ευρίσκεται εν απαρτία εφ' όσον παρίσταται το ήμισυ του όλου αριθμού των μελών αυτού.
5. Αι αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου λαμβάνονται κατ' απόλυτον πλειοψηφίαν των παρόντων, εν ισοψηφία επικρατούσης της ψήφου του Προέδρου.

Άρθρο 5

Αρμοδιότητες Διοικητικού Συμβουλίου και Προέδρου

1. Το Διοικητικό Συμβούλιο διοικεί την επιχείρηση, διαχειρίζεται την περιουσία και τους πόρους αυτής και αποφασίζει για κάθε θέμα που αφορά στην επιχείρηση, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στον παρόντα νόμο.
2. Ειδικότερα το Διοικητικό Συμβούλιο:
  - α) μεριμνά για τις υποθέσεις και τα συμφέροντα της επιχείρησης,
  - β) διορίζει το Γενικό Διευθυντή, σύμφωνα με το άρθρο 6.
  - γ) εγκρίνει, κατά το πρώτο έτος της θητείας του, το πενταετές επιχειρησιακό πρόγραμμα δράσης, στο οποίο αναλύεται ο σχεδιασμός των εσόδων της επιχείρησης, του κόστους και των προσδοκώμενων εσόδων από επενδύσεις, των λειτουργικών δαπανών, το περιβαλλοντικό κόστος και το κόστος ανάκτησης υπηρεσιών ύδατος, που υπολογίζονται, σύμφωνα με το άρθρο 8 του π.δ. 51/ 2007 (Α' 57), το εδάφιο ε' της παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 3199/2003 (Α' 24), την εκάστοτε ισχύουσα σχετική νομοθεσία και τις αποφάσεις της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων περί των γενικών κανόνων Κοστολόγησης και Τιμολόγησης Υπηρεσιών Ύδατος και των Διαδικασιών και Μεθόδων για την ανάκτηση κόστους των υπηρεσιών ύδατος στις διάφορες χρήσεις του,
  - δ) εγκρίνει το ετήσιο πρόγραμμα των έργων κατασκευής, συμπλήρωσης και συντήρησης του δικτύου ύδρευσης και αποχέτευσης, των έργων κατασκευής, συμπλήρωσης και συντήρησης των πάσης φύσεως εγκαταστάσεων των δραστηριοτήτων, οι οποίες περιλαμβάνονται στους σκοπούς της επιχείρησης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2, καθώς και το πρόγραμμα επενδύσεων,

ε) εγκρίνει, έναν (1) τουλάχιστον μήνα πριν από την έναρξη κάθε οικονομικού έτους, τον ετήσιο προϋπολογισμό εσόδων και εξόδων της επιχείρησης, το σκέλος των εξόδων το οποίο προσαρμόζεται στο, κατά το προηγούμενο εδάφιο, πρόγραμμα εκτελεστέων έργων. Σε περίπτωση αναπροσαρμογής της τιμολογιακής πολιτικής της Δ.Ε.Υ.Α., στον προϋπολογισμό και στο πρόγραμμα επενδύσεων, επισυνάπτεται μελέτη κόστους -οφέλους στην οποία αναλύονται τα έσοδα της επιχείρησης, σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 3 του π.δ. 51/2007, οι λειτουργικές δαπάνες της επιχείρησης, τα έσοδα επενδύσεων και οι δαπάνες επενδύσεων. Κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να τροποποιεί τον προϋπολογισμό, λαμβάνοντας υπόψη την πορεία των εσόδων και τις ανάγκες που παρουσιάζονται, μπορεί δε να αποφασίζει για τη χορήγηση έκτακτων και συμπληρωματικών πιστώσεων,

στ) αποφασίζει για την εκπόνηση μελετών, έργων και προμηθειών και εγκρίνει αυτές, σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία, καθώς και για τις προδιαγραφές και τον τρόπο εκτέλεσης των έργων και εγκρίνει τις απαραίτητες δαπάνες. Στην περίπτωση μη ύπαρξης τεχνικής υπηρεσίας στην επιχείρηση ή το Δήμο, μπορεί να αιτείται τη σύνταξη μελετών ή την εποπτεία σύνταξης αυτών ή την επίβλεψη εκτέλεσης των έργων από τις αρμόδιες τεχνικές υπηρεσίες της οικείας Περιφέρειας, μέσα στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς τους,

ζ) αποφασίζει για κάθε εκποίηση ή εκμίσθωση ακινήτων ή κινητών που ανήκουν στην επιχείρηση,

η) αποφασίζει για την άσκηση ενδίκων βοηθημάτων και ενδίκων μέσων, για την παραίτηση από αυτά, καθώς και για συμβιβασμούς δικαστικούς ή εξώδικους,

θ) αποφασίζει για τη ρύθμιση ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων των πελατών της Δ.Ε.Υ.Α.,

ι) αποφασίζει για τη σύναψη πάσης φύσεως δανείων της επιχείρησης, καθώς και για την εκχώρηση του συνόλου ή μέρους των εσόδων της ή την εγγραφή υποθήκης σε ακίνητα, προς εξασφάλιση των δανείων,

ια) εγκρίνει τις οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης, στις οποίες περιλαμβάνονται ο απολογισμός εσόδων-εξόδων, ο ισολογισμός, η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσεως και οι λοιπές χρηματοοικονομικές καταστάσεις, σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα λογιστική και φορολογική νομοθεσία,

ιβ) εγκρίνει τη συμμετοχή φυσικών ή νομικών προσώπων ή οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας στη δαπάνη κατασκευής αγωγών, των οποίων η κατασκευή ζητείται κατά προτεραιότητα από τους ανωτέρω και καθορίζει τους όρους καταβολής της δαπάνης της συμμετοχής, τις τυχόν εγγυήσεις και κάθε συναφή λεπτομέρεια.

3. Με εξαίρεση τις περιπτώσεις για τις οποίες απαιτείται έλεγχος των αποφάσεων, σύμφωνα με το άρθρο 20, το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί με απόφασή του να μεταβιβάζει μέρος των λοιπών αρμοδιοτήτων του σε επιτροπές που συστήνονται από αυτό και απαρτίζονται από τρία (3) τουλάχιστον τακτικά μέλη του, τα οποία αναπληρώνονται όπως και στο Διοικητικό Συμβούλιο. Με την απόφαση αυτή ορίζονται ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος κάθε επιτροπής. Η απόφαση αυτή εγκρίνεται από το οικείο ή τα οικεία Δημοτικά Συμβούλια και δημοσιεύεται, από τον Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Οι επιτροπές αυτές λαμβάνουν έγκυρα αποφάσεις αντί του Διοικητικού Συμβουλίου για τα θέματα και τις υποθέσεις που έχουν μεταβιβαστεί σε αυτές, μόνο με ομοφωνία των μελών τους. Αν δεν επιτευχθεί ομοφωνία, η υπόθεση αναπέμπεται στο Διοικητικό Συμβούλιο για λήψη απόφασης. Για τα θέματα της παραγράφου αυτής, είναι δυνατόν να ανατίθενται σε επιτροπές, που συνιστώνται με όμοιο τρόπο, προπαρασκευαστικές και γνωμοδοτικές εργασίες.

4. Ο Πρόεδρος ή, σε περίπτωση κωλύματος αυτού, ο Αντιπρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου: α) εκπροσωπεί την επιχείρηση ενώπιον των δικαστηρίων και κάθε αρχής και

δίδει τους επιβαλλόμενους όρκους, β) μπορεί, μόνο σε περίπτωση προφανούς κινδύνου από την αναβολή, και χωρίς απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου να εγείρει και αντικρούει αγωγές, να ασκεί ένδικα μέσα, να διορίζει πληρεξουσίους και να προβαίνει σε κάθε δικαστική ή εξώδικη πράξη για την προστασία των συμφερόντων της επιχείρησης, των πράξεων αυτών υποβαλλομένων αμέσως στο Συμβούλιο για έγκριση και γ) υπογράφει τα συμβόλαια της επιχείρησης.

Άρθρο 6

Γενικός Διευθυντής της Επιχείρησης

1. Των υπηρεσιών της επιχείρησης προϊστάται Γενικός Διευθυντής.
2. Ο Γενικός Διευθυντής πρέπει να:
  - α) Είναι κάτοχος πτυχίου ανώτατης σχολής της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, σε γνωστικό αντικείμενο συναφές με το αντικείμενο της επιχείρησης ή στα γνωστικά αντικείμενα της διοίκησης επιχειρήσεων ή των οικονομικών επιστημών.
  - β) Έχει προϋπηρεσία τουλάχιστον πέντε (5) ετών σε θέση ευθύνης στο δημόσιο, ευρύτερο δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα.
  - γ) Κατέχει άριστα τουλάχιστον μία ξένη γλώσσα.Τα πρόσθετα προσόντα, καθώς και η διαδικασία πρόσληψης και αναπλήρωσης του Γενικού Διευθυντή, κατά το μέρος που δεν ρυθμίζεται αυτή διαφορετικά από διατάξεις νόμου, καθορίζονται από τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας της Επιχείρησης, σύμφωνα με το άρθρο 7.
3. Ο Γενικός Διευθυντής ελέγχει την καθημερινή εργασία της επιχείρησης, ασκεί εποπτεία στη διεξαγωγή των εργασιών κάθε υπηρεσίας ασκώντας τη διοίκηση του προσωπικού της, είναι υπεύθυνος για την εκτέλεση των αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου και των επιτροπών της παραγράφου 3 του άρθρου 5 και μεριμνά για:
  - α) την εκτέλεση του σκοπού για τον οποίο ιδρύθηκε η επιχείρηση,
  - β) την εκπόνηση και την υποβολή στο Διοικητικό Συμβούλιο της επιχείρησης του πενταετούς επιχειρησιακού προγράμματος δράσης, που προβλέπεται στην περίπτωση γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 5,
  - γ) την εκπόνηση και την υποβολή στο Διοικητικό Συμβούλιο του ετήσιου προγράμματος έργων, που προβλέπεται στην περίπτωση δ' της παραγράφου 2 του άρθρου 5,
  - δ) τη σύνταξη, δύο (2) τουλάχιστον μήνες πριν από την έναρξη κάθε οικονομικού έτους, του προϋπολογισμού εσόδων και εξόδων της επιχείρησης,
  - ε) την εκπόνηση και την υποβολή στο Διοικητικό Συμβούλιο της επιχείρησης της μελέτης κόστους - οφέλους, που προβλέπεται στην περίπτωση ε' της παραγράφου 2 του άρθρου 5,
  - στ) την κατάρτιση και την υποβολή στο Διοικητικό Συμβούλιο της επιχείρησης του ετήσιου προγράμματος επενδύσεων για το επόμενο οικονομικό έτος, υποδεικνύοντας τις εγκεκριμένες ή προτεινόμενες πηγές χρηματοδότησής του,
  - ζ) την κατάρτιση και υποβολή στο Διοικητικό Συμβούλιο της επιχείρησης των αναγκαίων αναμορφώσεων και τροποποιήσεων στο πρόγραμμα κατασκευής έργων και στον ετήσιο προϋπολογισμό εσόδων και εξόδων της επιχείρησης,
  - η) τη σύνταξη του ετήσιου απολογισμού της επιχείρησης, μέσα σε τρεις (3) μήνες από την υποβολή των φορολογικών δηλώσεων και των οικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης.
4. Ο Γενικός Διευθυντής συμμετέχει στις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου, χωρίς δικαίωμα ψήφου και εισηγείται προς το Διοικητικό Συμβούλιο για:
  - α) την ανάθεση μελετών, εκτέλεση έργων και προμηθειών, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις,
  - β) κάθε εκποίηση ή εκμίσθωση ακινήτων ή κινητών πραγμάτων που ανήκουν στην επιχείρηση,
  - γ) την άσκηση ένδικων βοηθημάτων ή μέσων, την παραίτηση από αυτά και κάθε δικαστικό ή εξωδικαστικό συμβιβασμό,

δ) τη σύναψη δανείων,

ε) τη συμμετοχή φυσικών ή νομικών προσώπων ή Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας στη δαπάνη κατασκευής έργων τα οποία επιθυμούν να κατασκευάσει η επιχείρηση κατά προτεραιότητα, καθώς και για τους όρους αυτής της συμμετοχής.

5. Ο Γενικός Διευθυντής αποφασίζει για: α) την εκτέλεση προμηθειών και την ανάληψη υποχρεώσεων, εφόσον η συνολική δαπάνη δεν υπερβαίνει το ποσό των έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ. Το χρηματικό αυτό όριο μπορεί να αυξομειώνεται, με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της επιχείρησης,

β) την τοποθέτηση του προσωπικού στις προβλεπόμενες από τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας θέσεις, καθώς και για τη χορήγηση αδειών σε αυτό.

6. Ο Γενικός Διευθυντής ασκεί τις λοιπές αρμοδιότητες που παρέχονται σε αυτόν από τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας.

7. Αν δεν έχει διοριστεί Γενικός Διευθυντής ή αν αυτός κωλύεται, τα καθήκοντά του ασκεί, με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της επιχείρησης, ο ανώτερος σε βαθμό και, επί ισόβαθμων, ο αρχαιότερος υπάλληλος.».

Άρθρο 7

Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας της Επιχειρήσεως - Προσωπικόν

1. Δι' Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας, συντασσόμενου δι' αποφάσεως του Διοικητικού Συμβουλίου της επιχείρησης, εγκρινομένης υπό του Υπουργού Εσωτερικών μετά γνώμη των οικείων Δημοτικών ή Κοινοτικών Συμβουλίων, καθορίζεται η οργάνωσις, η σύνθεσις και η αρμοδιότης των υπηρεσιών, ο αριθμός των θέσεων του πάσης φύσεως προσωπικού αναλόγως προς τας ανάγκας της επιχείρησης, η κατά μισθολογικά κλιμάκια κατανομή των θέσεων του προσωπικού καθ' ομάδας ειδικοτήτων και αναλόγως της βαθμίδος εκπαιδύσεως, αι αποδοχαί, και ο τρόπος προσλήψεως και απολύσεως και το αρμόδιον προς τούτο όργανον.

Η Επιχείρηση του παρόντος νόμου, καθώς και όσες Δημοτικές Επιχειρήσεις Υδρευσης Αποχέτευσης έχουν συσταθεί κατ' εφαρμογή ειδικών νόμων, καταρτίζουν κανονισμούς εργασίας κατά τις ειδικότερες ρυθμίσεις του ν.δ. 3789/1957 (ΦΕΚ 210 Α), όπως ισχύει. Οι ανωτέρω Κανονισμοί κυρώνονται από το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.), σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 1 του ν. 2874/2000 (ΦΕΚ 286 Α')

2. Το κατά την προηγούμενη παράγραφον προσωπικόν της επιχείρησης συνδέεται μετ' αυτής δια συμβάσεως εργασίας ιδιωτικού δικαίου, επιφυλασσομένης της ισχύος των διατάξεων της παρ. 4 του παρόντος άρθρου.

3. Το υπηρετούν επί σχέσει εργασίας ιδιωτικού δικαίου προσωπικόν Δήμων, Κοινοτήτων ή άλλων φορέων, το οποίον ησχολείτο εις τας υπηρεσίας υδρεύσεως και αποχετεύσεως καθίσταται από της συστάσεως της οικείας επιχείρησης προσωπικόν ταύτης, υφ' ήν σχέσιν υπηρετεί και καταλαμβάνει αντιστοιχούς θέσεις εκ των προβλεφθησομένων υπό του οργανισμού εσωτερικής υπηρεσίας της παρ. 1 του παρόντος άρθρου.

4. Αν απορροφηθεί η δημοτική επιχείρηση φυσικού αερίου από τη δημοτική επιχείρηση ύδρευσης και αποχέτευσης, το προσωπικό που υπηρετούσε στην πρώτη και κατείχε οργανικές θέσεις, μπορεί με απόφαση του οικείου Δημοτικού Συμβουλίου και σύμφωνη γνώμη του διοικητικού συμβουλίου της Δ.Ε.Υ.Α. να μεταφέρεται στη δημοτική επιχείρηση ύδρευσης και αποχέτευσης και να καταλαμβάνει τις ανάλογες με την ειδικότητά του θέσεις που έχουν προβλεφθεί στον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού.

5(4). Τακτικόν διαβαθμισμένον προσωπικόν Δήμων και Κοινοτήτων ή άλλων φορέων υπηρετούν εις υπηρεσίας υδρεύσεως και αποχετεύσεως, δύναται τη αιτήσει του και μετ' απόφασιν του παρά τη Νομαρχία Υπηρεσιακού Συμβουλίου, να μετατάσσεται με τας άς κατέχει θέσεις εις την επιχείρησιν, διεπόμενον ως προς πάσας τας υπηρεσιακάς του

μεταβολάς και δικαιώματα υπό των εκάστοτε ισχυουσών ειδικών περί του προσωπικού τούτου διατάξεων των Δήμων. "Ομοίως τακτικό διαβαθμισμένο προσωπικό δήμων και κοινοτήτων ή άλλων φορέων, που υπηρετούσε ή υπηρετεί σε υπηρεσίες ύδρευσης και αποχέτευσης, μπορεί με αίτησή του να αποσπάται στην επιχείρηση, με απόφαση του αρμόδιου για διορισμό οργάνου και σύμφωνη γνώμη του διοικητικού συμβουλίου της δημοτικής επιχείρησης, ύδρευσης αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.), για διάστημα μέχρι πέντε έτη. Η απόσπαση αυτή μπορεί να παραταθεί για άλλα πέντε έτη, με την ίδια διαδικασία.

Οι αποδοχές και οι ασφαλιστικές εισφορές του αποσπώμενου αυτού προσωπικού βαρύνουν την Δ.Ε.Υ.Α."

6(5). Αι κατά τας εκάστοτε κειμένας διατάξεις επί του προσωπικού των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης αρμοδιότητες του Δημάρχου ασκούνται προκειμένου περί του κατά την προηγούμενη παράγραφον προσωπικού, υπό του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου της επιχείρησης.

7(6). Αι εκάστοτε ισχύουσαι διατάξεις περί πειθαρχικού δικαίου των μονίμων δημοτικών και κοινοτικών υπαλλήλων εφαρμόζονται αναλόγως και επί του προσωπικού της παρ. 4 του παρόντος άρθρου.

8(7). Προκειμένου περί του επί σχέσει εργασίας ιδιωτικού δικαίου προσωπικού της επιχείρησης εφαρμόζονται αι εκάστοτε ισχύουσαι πειθαρχικά διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας.

Άρθρο 8

Περιουσία της επιχείρησης

1. Εις την περιουσίαν της επιχείρησης ανήκουν τα επί τη βάσει των εγκεκριμένων ή εγκριθησομένων μελετών εκτελεσθέντα ή εκτελεσθησόμενα έργα υδρεύσεως και αποχετεύσεως των περιοχών αρμοδιότητος της επιχείρησης, άπασαι αι υπάρχουσαι υπόνομοι και εγκαταστάσεις υδρεύσεως και αποχετεύσεως ακαθάρτων ή ομβρίων υδάτων ως επίσης και άπασαι αι εκβάλλουσαι αμέσως ή εμμέσως εις το δίκτυον υπονόμοι ή ανοικτοί αγωγοί, και αι μονάδες επεξεργασίας ποσίμου ύδατος και υγρών αποβλήτων.
2. Αι εκ της εκτελέσεως των έργων υδρεύσεως και αποχετεύσεως προκύπτουσαι επιφάνεια περιέρχονται εις την Επιχείρησιν, ήτις δύναται να διαθέτη και έναντι συμβολικού τιμήματος εις τον οικείον Δήμον ή Κοινότητα προς δημιουργίαν κοινοχρήστων χώρων ή προς εκπλήρωσιν άλλου κοινωφελούς σκοπού.
3. Αι διατάξεις περί προστασίας των δημοτικών και κοινοτικών κτημάτων εφαρμόζονται και επί της περιουσίας της επιχείρησης.

Άρθρο 9

Υποκατάστασις εις δικαιώματα και υποχρεώσεις

1. Η επιχείρησις άμα τη συστάσει της υποκαθίσταται αυτοδικαίως και άνευ ετέρας διατυπώσεως εις άπαντα εν γένει τα δικαιώματα και υποχρεώσεις των συμμετεχόντων εις ταύτην Δήμων και Κοινοτήτων ή του Συνδέσμου και των παρ' αυτοίς οργανισμών υδρεύσεως αποχετεύσεως, τας αναφερομένας εις την ύδρευσιν και αποχέτευσιν.
2. Αι εκκρεμείς δίκαι συνεχίζονται υπό και κατά της επιχείρησης άνευ άλλης διατυπώσεως, μη επερχομένης εκ της ως άνω διαδοχής βίαιας διακοπής τούτων.
3. Επιμέλεια του Διοικητικού Συμβουλίου της επιχείρησης ενεργείται απογραφή της περιουσίας περί ής αι διατάξεις του άρθρ. 8 εντός 6μήνου από της συστάσεως της, προς τον σκοπόν καθορισμού του ενεργητικού και παθητικού της επιχείρησης.

Απόσπασμα της εκθέσεως απογραφής περιέχον περιγραφήν των αποκτωμένων υπό της Επιχείρησης, ακινήτων και εμπραγμάτων δικαιωμάτων, μετά της υπό του άρθρ. 9 του Β.Δ/τος 533/1963, ως τροποποιηθέν ισχύει σήμερα, προβλεπομένης περιλήψεως, θεωρημένον υπό του Νομάρχου μεταγράφεται ατελώς εις τα οικεία βιβλία μεταγραφών του αρμόδιου Υποθηκοφυλακείου.

4. Από της συστάσεως της επιχειρήσεως οι συμμετέχοντες εις την επιχείρησιν Δήμοι και Κοινότητες ως και Σύνδεσμοι στερούνται του δικαιώματος επιβολής τελών και δικαιωμάτων υδρεύσεως και αποχετεύσεως.

Άρθρο 10

Πόροι της επιχείρησης

1. Πόροι της επιχείρησης είναι:

- α) το ειδικό τέλος που προβλέπεται από το άρθρο 11,
- β) το τέλος σύνδεσης με το δίκτυο αποχέτευσης,
- γ) η δαπάνη διακλάδωσης και σύνδεσης προς τον αγωγό ύδρευσης και αποχέτευσης,
- δ) το τέλος σύνδεσης με το δίκτυο ύδρευσης,
- ε) το πάγιο τέλος για την κάλυψη μέρους του ελάχιστου κόστους λειτουργίας του δικτύου ύδρευσης και αποχέτευσης, σύμφωνα με την παρ. 11 του άρθρου 10 του ν. 4071/2012 (Α' 85),
- στ) το τέλος χρήσης υπονόμου,
- ζ) το τέλος χρήσης δικτύων αποχέτευσης -ομβρίων,
- η) η αξία του νερού που καταναλώνεται,
- θ) η εγγύηση χρήσης υδρομετρητή,
- ι) το τέλος αντικατάστασης υδρομετρητή,
- ια) η δαπάνη μετατόπισης αγωγών διακλάδωσης και συνδέσεων ύδρευσης ή αποχέτευσης υδρομετρητών ή άλλων συναφών εργασιών,
- ιβ) οι συνεισφορές τρίτων για την εκτέλεση κατά προτεραιότητα έργων,
- ιγ) χρηματοδοτήσεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, για τη μελέτη και κατασκευή έργων αρμοδιότητας της Δ.Ε.Υ.Α.,
- ιδ) τα έσοδα από την περιουσία της επιχείρησης ή το τίμημα από την εκποίησή της,
- ιε) δάνεια, κληρονομιάς, δωρεές και λοιπές επιχορηγήσεις.

2. Ο πόρος που προβλέπεται στην περίπτωση α' της παραγράφου 1 χρησιμοποιείται αποκλειστικά για τη μελέτη, κατασκευή, ανακατασκευή ή επέκταση έργων ύδρευσης και αποχέτευσης, για την απόκτηση πάγιου εξοπλισμού ή την εξόφληση τοκοχρεωλυσίων από δάνεια.

3. Αν η δραστηριότητα της Δ.Ε.Υ.Α. επεκταθεί και στο αντικείμενο της τηλεθέρμανσης, στους πόρους της επιχείρησης περιλαμβάνονται:

- α) η χρέωση σύνδεσης με το δίκτυο τηλεθέρμανσης,
- β) τα εισπραττόμενα ποσά για τη δαπάνη της μετατόπισης αγωγών και συνδέσεων τηλεθέρμανσης, εναλλακτών ή άλλων συναφών εργασιών,
- γ) η αξία των καταναλισκόμενων θερμικών μονάδων,
- δ) οι συνεισφορές τρίτων για εκτέλεση έργων τηλεθέρμανσης κατά προτεραιότητα,
- ε) τα εισπραττόμενα ποσά για οποιαδήποτε απαραίτητη δαπάνη σχετική με τις παρεχόμενες υπηρεσίες από το νέο αντικείμενο της επιχείρησης.

Τα παραπάνω εφαρμόζονται αναλόγως και στις περιπτώσεις διευρύνσεως του αντικειμένου των επιχειρήσεων, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 2.

4. Αν η δραστηριότητα της Δ.Ε.Υ.Α. επεκταθεί και στο αντικείμενο της μελέτης, κατασκευής, συντήρησης, εκμετάλλευσης, επίβλεψης, διοίκησης και λειτουργίας των δικτύων φυσικού αερίου, της άρδευσης, της εμφιάλωσης και εμπορίας του νερού και της διαχείρισης, αξιοποίησης και εμπορίας των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, στους πόρους της επιχείρησης περιλαμβάνονται κατά περίπτωση:

- α) το τέλος σύνδεσης με το δίκτυο φυσικού αερίου,
- β) τα εισπραττόμενα ποσά για τη δαπάνη μετατόπισης αγωγών και συνδέσεων του φυσικού αερίου ή άλλων εργασιών,
- γ) η αξία του καταναλισκόμενου φυσικού αερίου,
- δ) οι συνεισφορές τρίτων για εκτέλεση έργων φυσικού αερίου κατά προτεραιότητα,

- ε) τα εισπραττόμενα ποσά για οποιαδήποτε απαραίτητη δαπάνη σχετική με τις προσφερόμενες υπηρεσίες από τα νέα αντικείμενα της επιχείρησης,
- στ) τα έσοδα από την άρδευση,
- ζ) τα έσοδα από την εμπορία εμφιαλωμένου νερού και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
5. Οι διατάξεις του άρθρου 25 του ν. 1069/1980 εφαρμόζονται αναλόγως για όλες τις περιπτώσεις διεύρυνσης του αντικειμένου της επιχείρησης, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 2.
6. Στα τέλη και τις δαπάνες που προβλέπονται στο παρόν άρθρο υπόκεινται όλα ανεξαιρέτως τα φυσικά και νομικά πρόσωπα, συμπεριλαμβανομένου και του Ελληνικού Δημοσίου, καταργούμενης κάθε αντίθετης γενικής ή ειδικής διάταξης. Η παρ. 2 του άρθρου εικοστού δεύτερου του ν. 4411/2016 (Α' 142) διατηρείται σε ισχύ.

Άρθρο 11

Ειδικόν τέλος δια την μελέτην, κατασκευήν και επέκτασιν έργων υδρεύσεως και αποχετεύσεως

1. Επιβάλλεται υπέρ των κατά τας διατάξεις του παρόντος νόμου συσταθησομένων επιχειρήσεων, προς τον σκοπόν μελέτης, κατασκευής ή επεκτάσεως έργων υδρεύσεως και αποχετεύσεως και δια μίαν δεκαετίαν από της 1ης Ιανουαρίου του επομένου της συστάσεως των έτους πρόσθετον ειδικόν τέλος υπολογιζόμενον εις ποσοστόν 80% επί της αξίας του καταναλισκόμενου ύδατος. Το αυτό τέλος επιβάλλεται και εν περιπτώσει επεκτάσεως της Επιχειρήσεως.
2. Το κατά την προηγούμενη παράγραφον τέλος βεβαιούται και εισπράττεται υπό της επιχειρήσεως κατά τα ορισθησόμενα υπό του κανονισμού λειτουργίας και διαχειρίσεως αυτής.
3. Επιχειρήσεις του παρόντος νόμου, κατόπιν λήψης απόφασης του Διοικητικού τους Συμβουλίου, η οποία εγκρίνεται από το οικείο ή τα οικεία Δημοτικά Συμβούλια και υποβάλλεται σε υποχρεωτικό έλεγχο νομιμότητας στην αρχή που τις εποπτεύει, μπορούν να αναστείλουν την επιβολή του τέλους του παρόντος άρθρου, εφόσον δεν υφίστανται πλέον οικονομικές υποχρεώσεις, που να σχετίζονται με τους σκοπούς για τους οποίους επιβάλλεται και για την εκπλήρωση των οποίων χρησιμοποιείται το εν λόγω έσοδο ή να ορίσουν ποσοστό μικρότερο του 80% επί της αξίας του καταναλισκόμενου ύδατος. Σε περίπτωση κατά την οποία εκλείψει η ανωτέρω αρνητική προϋπόθεση, η αναστολή επιβολής αίρεται υποχρεωτικά, κατόπιν απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου. Ο χρόνος αναστολής επιβολής του τέλους προσμετρά-ται στο συνολικό χρόνο επιβολής του, σύμφωνα με την παράγραφο 1.
4. Τα έσοδα από το τέλος του παρόντος άρθρου αποτελούν επιχορηγήσεις παγίων επενδύσεων των Δ.Ε.Υ.Α..
5. Αποφάσεις Διοικητικών Συμβουλίων Δ.Ε.Υ.Α. περί αναστολής είσπραξης του τέλους της παραγράφου 1, που έχουν ληφθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, θεωρούνται νόμιμες και αναστέλλεται κάθε πειθαρχική ή ποινική διαδικασία ή διαδικασία καταλογισμού σε βάρος των μελών των οικείων Διοικητικών ή Δημοτικών Συμβουλίων.

Άρθρο 12

Ειδικόν τέλος επί των εισοδημάτων εξ οικοδομών

2. Το ως άνω ειδικόν τέλος υπολογίζεται άνευ ουδεμιάς εκπτώσεως, επί του ακαθάριστου εισοδήματος εξ οικοδομών περιλαμβανομένου και του τεκμαρτού εξ ιδιοκατοικήσεως, του αμέσως προηγούμενου έτους.
3. Καθ' όμοιον τρόπον υπολογίζεται, από του επομένου της δημοσιεύσεως του παρόντος νόμου έτους και το υφιστάμενον ειδικόν τέλος 3% επί του ακαθάριστου εισοδήματος εξ οικοδομών των κειμένων εις τας περιοχάς Αθηνών, Θεσσαλονίκης και Βόλου και της μείζονος περιοχής αυτών και υπέρ των αντιστοιχών υπηρεσιών υδρεύσεως και

αποχετεύσεως, δι' όν χρόνον επιβάλλεται τούτο, καταργουμένης πάσης αντιθέτου διατάξεως.

4. Το τέλος τούτο βεβαιούται απ' αυθείας υπό του αρμοδίου Οικονομικού Εφόρου εις βάρος των υποχρέων, επί τη βασει των υποβαλλομένων υπό τούτων δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος και των οριστικών εν γένει στοιχείων του εξ οικοδομών εισοδήματος και καταβάλλεται εις το Δημόσιον Ταμείον εντός των προθεσμιών καταβολής του φόρου εισοδήματος, εφαρμοζομένων αναλόγως δια την εν γένει βεβαίωσιν και είσπραξιν του τέλους τούτου, ως ισχύουν εκάστοτε, των διατάξεων του Ν.Δ. 3323/1955 "περί φορολογίας του εισοδήματος".

5. Το ειδικόν τέλος επί του εισοδήματος καταβάλλεται από της ενάρξεως του επομένου από της συστάσεως της Επιχειρήσεως έτους.

6. Δια κοινών αποφάσεων των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών ορίζονται τα του τρόπου αποδόσεως εις τας δικαιούχους επιχειρήσεις των εσόδων εν γένει του κατά τα άνω ειδικού τέλους ως και πάσα άλλη αναγκαία λεπτομέρεια δια την εφαρμογήν των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

7. Τα είσπραττόμενα εκ του τέλους τούτου ποσά κατανέμονται εντός του πρώτου εξαμήνου του επομένου οικονομικού έτους δι' αποφάσεων του Υπουργού Εσωτερικών εις όλας τας Επιχειρήσεις, βάσει του πραγματικού πληθυσμού των μετεχόντων εις αυτάς Δήμωσ και Κοινοτήτων του εμφανιζομένου εις τους δημοσιευθέντας εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως πίνακος της τελευταίας απογραφής.

Άρθρο 13

Συμβολή Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

1. Οι μελέτες και οι κατασκευές των πάσης φύσεως έργων που ανήκουν στην αρμοδιότητα των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.) μπορούν να επιχορηγούνται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.) εντός των ορίων των εγκρινόμενων για το σκοπό αυτόν ετήσιων πιστώσεων.

2. Προκειμένου περι των εν εκτελέσει τμημάτων έργων υδρεύσεως και αποχετεύσεως εις πόλεις με πραγματικόν πληθυσμόν 10.000 κατοίκων και άνω, όπως αυτός εμφανίζεται εις τους επίσημους πίνακας αποτελεσμάτων της τελευταίας απογραφής του πληθυσμού, οι οποίοι έχουν δημοσιευθή εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, η χρηματοδότης των εκ του ΠΔΕ θα εξακολουθήσει να γίνεται υπό τους αυτούς μέχρι τούδε όρου και δια διάστημα μη δυνάμενον να υπερβή τους 12 μήνας από της ισχύος του παρόντος νόμου. Από της παρελεύσεως της ανωτέρω προθεσμίας η χρηματοδότησις προς αποπεράτωσιν των εν εκτελέσει έργων εκ του ΠΔΕ εις τας ανωτέρω πόλεις θα γίνεται αποκλειστικώς προς τας δημοτικάσ και κοινοτικάσ επιχειρήσεις υδρεύσεως και αποχετεύσεως και θα διέπεται υπό των διατάξεων της παρ. 1 του παρόντος άρθρου.

3. Προκειμένου περί εκτελέσεως νέων έργων υδρεύσεως και αποχετεύσεως εις πόλεις της προηγουμένης παραγράφου η χρηματοδότησις εκ του ΠΔΕ θα γίνεται συμφώνως προς τας διατάξεις της παρ. 1 του παρόντος άρθρου προς τας οικείας επιχειρήσεις υδρεύσεως και αποχετεύσεως.

4. Η διάταξις της παρ. 1 του παρόντος άρθρου έχει εφαρμογήν και επί της Δημοτικής Επιχειρήσεως Ύδρευσεως και Αποχετεύσεως Δήμων και Κοινοτήτων Μείζοντος περιοχής Βόλου, προκειμένου περί έργων και μελετών πέραν των υπό της κυρωθείσης δια του Ν. 775/1978 συμβάσεως δανείου του Ελληνικού Κράτους και της Διεθνούς Τραπεζής Ανασυγκροτήσεως και Αναπτύξεως προβλεπόμενων και περιγραφομένων εις το παράρτημα 2 αυτής.

Άρθρο 14

Χρόνος ενάρξεως συμβολής Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

Η χρηματοδότηση εκ του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων θα πραγματοποιείται συμμετρως προς την υπό των οικειών Επιχειρήσεων χρηματοδότηση των μελετών και έργων είτε εξ ιδίων πόρων είτε εκ δανεισμού, εξαιρέσει του έτους συστάσεως των δια του παρόντος συσταθρομένων Επιχειρήσεων κατά το οποίο η συμβολή του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων δύναται να προηγείται.

Άρθρο 15

Δαπάνη συνδέσεως μετά των δικτύων αποχετεύσεως και υδρεύσεως

Οι ιδιοκτήται των ακινήτων των συνδεομένων ή μελλόντων να συνδεθούν μετά των δικτύων, υποχρεούνται να προκαταβάλλουν εις την επιχείρησιν την δαπάνην κατασκευής της προς σύνδεσιν του ακινήτου των διακλαδώσεως από της ρυμοτομικής γραμμής μέχρι της θέσεως του αγωγού υδρεύσεως ή της υπονόμου. Η οριστική δαπάνη εκκαθαρίζεται υπό της επιχειρήσεως, μετά την εκτέλεσιν της εργασίας. Η δαπάνη διακλαδώσεως συνδέσεως ακινήτου δύναται μετ' απόφασιν του Διοικητικού Συμβουλίου της επιχειρήσεως να υπολογίζεται γενικώς δι' άπαντα τα ακίνητα με βάση το ήμισυ του μέσου πλάτους της οδού και την κατά το τρέχον μέτρον μέσην τιμήν δαπάνης διακλαδώσεως. "Η μέση αυτή τιμή δαπάνης διακλάδωσης ορίζεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της επιχείρησης".

Άρθρο 16

Τέλος χρήσεως υπονόμου και τέλος υδρεύσεως

1. Οι ιδιοκτήται των ακινήτων των συνδεομένων μετά των δικτύων υποχρεούνται εις την καταβολήν του τέλους χρήσεως υπονόμου και τέλους υδρεύσεως, εισπραττομένου δια των λογαριασμών καταναλώσεως ύδατος κατά τα εν άρθρ. 25 και 26 του παρόντος οριζόμενα. Δια τους ήδη συνδεμένους μετά των δικτύων το τέλος χρήσεως οφείλεται από της συστάσεως της επιχειρήσεως. Συνοφειλέται εις ολόκληρον του τέλους χρήσεως μετά των ιδιοκτητών τυγχάνουν και οι οπωσδήποτε ποιούμενοι χρήσιν του ακινήτου.

2. Το τέλος χρήσεως υπονόμου οφείλεται και υπό ιδιοκτήτου ακινήτου, συνδεθέντος αυθαιρέτως καθ' οιονδήποτε τρόπον αμέσως ή εμμέσως μετά του δικτύου αποχετεύσεως της επιχειρήσεως και δι' όσον χρόνον διαρκεί ή μέλλει να διαρκέση η τοιαύτη σύνδεσις. Η εις τας περιπτώσεις αυθαιρέτου συνδέσεως η καταβολή του τέλους χρήσεως υπονόμου υπό του υποχρέου δεν απαλλάσσει τούτον των λοιπών συνεπειών. Δια την σύνδεσιν της εσωτερικής εγκαταστάσεως, αποχετεύσεως των ακινήτων μετά του δικτύου υπονόμου, ορίζεται προθεσμία τριάκοντα ημερών από της περατώσεως της κατασκευής της εξωτερικής διακλαδώσεως, μετά την πάροδον της οποίας άρχεται η υποχρέωσις καταβολής του τέλους χρήσεως υπονόμου. "Στις περιπτώσεις ακινήτων που χρησιμοποιούνται από βιομηχανίες, βιοτεχνίες, εκπαιδευτήρια, επιχειρήσεις λουτρών, ξενοδοχείων, νοσοκομείων, κοινωφελών ιδρυμάτων, καθώς και σε κάθε άλλη περίπτωση ακινήτων, που καθορίζονται από το διοικητικό συμβούλιο, κατά κατηγορίες και αναλόγως του υδραυλικού και ρυπαντικού φορτίου το τέλος σύνδεσης με το δίκτυο αποχέτευσης, καθώς και το τέλος χρήσης υπονόμου, καθορίζονται με αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης"

Τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου ή οργανισμοί τοπικής αυτοδιοικήσεως ή επιχειρήσεις κοινής ωφελείας, επιθυμούντα την εκτέλεσιν υπό της επιχειρήσεως έργων αποχετεύσεως κατά προτεραιότητα, υποχρεούνται εις συνεισφοράν αυτών εις την δαπάνην εκτελέσεως των έργων τούτων.

Άρθρο 17 **Διαχείρισις**

1. Η οικονομική διαχείρισις εκάστης επιχειρήσεως ενεργείται επί τη βάσει ιδίου Προυπολογισμού εσόδων και εξόδων. Η επιχείρησις έχει ιδίαν ταμιακήν υπηρεσίαν, διατάκτης δε των δαπανών αυτής είναι ο Γενικός Διευθυντής εν συμπράξει μετά του προισταμένου των οικονομικών υπηρεσιών της Επιχειρήσεως ή οι νόμιμοι αναπληρωταί των.
2. Το οικονομικόν έτος της διαχειρίσεως αντιστοιχεί προς το οικονομικόν έτος της Δημοτικής ή Κοινοτική διαχειρίσεως, άμα δε τη λήξει αυτού κλείονται οι ενιαύσιοι λογαριασμοί και ενεργείται η απογραφή της περιουσίας της επιχείρησεως.

Άρθρο 18 **Διαχειριστικός Έλεγχος**

1. Ο τακτικός οικονομικός έλεγχος της διαχείρισης της επιχείρησης διενεργείται από δύο (2) ορκωτούς ελεγκτές λογιστές, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Ορκωτών Λογιστών της παρ. 1 του άρθρου 13 του π.δ. 226/1992 (Α' 120).
2. Οι ορκωτοί ελεγκτές επιλέγονται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, ύστερα από διαδικασία υποβολής προσφορών που διενεργείται από την επιχείρηση, με κριτήριο την οικονομικότερη προσφορά. Η αμοιβή των ορκωτών ελεγκτών βαρύνει τη Δ.Ε.Υ.Α..
3. Η απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου περί επιλογής των ορκωτών ελεγκτών υποβάλλεται στον Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ο οποίος διορίζει τους ορκωτούς ελεγκτές που επιλέχθηκαν κατά τη διαδικασία της προηγούμενης παραγράφου.

Άρθρο 19 **Ενημερωτικό τεύχος**

1. Η επιχείρηση υποχρεούται να δημοσιεύει, το αργότερο εντός έξι (6) μηνών από τη λήξη κάθε οικονομικού έτους, τα ουσιώδη και αναγκαία, για την ενημέρωση του κοινού, στοιχεία της δραστηριότητάς της.
2. Τα στοιχεία αυτά λαμβάνονται από τον ετήσιο απολογισμό και τις εκθέσεις οικονομικής κατάστασης, την απογραφή της περιουσίας της, το ετήσιο Πρόγραμμα Επενδύσεων με τις πηγές χρηματοδότησής τους, από το αποτέλεσμα του διαχειριστικού ελέγχου, τις δαπάνες διοίκησης, λειτουργίας και συντήρησης, την παραγωγικότητα της επιχείρησης, την κατάσταση του προσωπικού, τις αμοιβές της διοίκησης και του προσωπικού, καθώς και άλλα στοιχεία για τις δραστηριότητες της επιχείρησης.
3. Τα στοιχεία καταγράφονται είτε σε Ειδικό Ενημερωτικό Τεύχος Καταναλωτή, που υπογράφεται από τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου και τον Γενικό Διευθυντή της επιχείρησης και αποστέλλεται, με μέριμνα της επιχείρησης στους καταναλωτές για ενημέρωσή τους είτε αναρτώνται στο διαδικτυακό τόπο της επιχείρησης.
4. Η παράβαση των υποχρεώσεων της παραγράφου αυτής, συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα των αρμοδίων οργάνων διοίκησης της επιχείρησης.

"Άρθρο 20 Ν. 1069/80 : Εποπτεία επί των επιχειρήσεων

1. Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας ασκεί έλεγχο νομιμότητας στις εξής αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου :
  - α) Για την ψήφιση του προϋπολογισμού της επιχείρησης και του τεχνικού προγράμματος έργων, καθώς και για κάθε τροποποίησή τους.
  - β) Για την αγορά και εκποίηση ακινήτων κτημάτων.
  - γ) Για την επιβάρυνση των ακινήτων της επιχείρησης με εμπράγματα δικαιώματα.
  - δ) Για τη σύναψη δανείων.
  - ε) Για τις μελέτες, τα έργα και τις προμήθειες.

2. Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας ελέγχι τον ισολογισμό, τον απολογισμό και την έκθεση πεπραγμένων και μπορεί να διατάξει τη διενέργεια έκτακτου διαχειριστικού και ταμιακού ελέγχου από ορκωτούς λογιστές.

Άρθρο 21

Κανονισμοί λειτουργίας και διαχειρίσεως

1. "Με κανονισμούς, που συντάσσονται και ψηφίζονται από το διοικητικό συμβούλιο της επιχείρησης και ελέγχονται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο του δήμου ή της κοινότητας στον οποίο ανήκει η επιχείρηση, ρυθμίζονται κάθε φορά τα σχετικά με τη λειτουργία και διαχείριση της επιχείρησης, σύμφωνα με τις γενικής παραδοχής λογιστικές και οργανωτικές αρχές.
2. Οι ανωτέρω κανονισμοί δύνανται να τροποποιούνται, εφ' όσον επιβάλλεται τούτο εκ των αναγκών λειτουργίας της επιχείρησης κατά την αυτών ως άνω διαδικασία.
3. Μέχρι της συντάξεως των υπό του παρόντος άρθρου προβλεπομένων κανονισμών λειτουργίας και διαχείρισεως της επιχείρησης, εφαρμόζονται οι υπάρχοντες αντίστοιχοι κανονισμοί του Δήμου ή Συνδέσμου και εν περιπτώσει μη υπάρξεως τούτων αι σχετικά περί Δήμων και Κοινοτήτων διατάξεις.

Άρθρο 22

Έργα - Μελέτες - Προμήθειες

1. Τα έργα και οι προμήθειες για την κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία των συστημάτων ύδρευσης και αποχέτευσης εκτελούνται από την επιχείρηση. Για τον τρόπο εκτέλεσης των έργων και διενέργειας των προμηθειών, αποφασίζει το Διοικητικό Συμβούλιο της επιχείρησης.
2. Η σύναψη συμβάσεων ανάθεσης των έργων, υπηρεσιών, μελετών και προμηθειών της επιχείρησης διενεργείται, σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία περί δημοσίων συμβάσεων.
3. Οι εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις του Δημοτικού Κώδικα περί εκσκαφών προς ανεύρεση ύδατος και εγκατάστασης δικτύου ύδρευσης εφαρμόζονται και προκειμένου περί των επιχειρήσεων του νόμου αυτού.

Άρθρο 23

Κανονισμοί δικτύων

1. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης που εγκρίνεται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο του δήμου ή κοινότητας στον οποίο ανήκει η επιχείρηση, εκδίδεται κανονισμός, με τον οποίο καθορίζονται τα της λειτουργίας του δικτύου αποχετεύσεως, και ιδίως οι πρόσθετες υποχρεώσεις που επιβάλλονται στις βιομηχανίες ή βιοτεχνίες, οι ουσίες των οποίων η διάθεση καθ' οιονδήποτε τρόπο στο δίκτυο απαγορεύεται, η επιτρεπόμενη συγκέντρωση ρυπαινοσών ουσιών, τα όρια των φυσικών και λοιπών παραμέτρων των υγρών βιομηχανικών αποβλήτων που διατίθενται στα δίκτυα, τα της χρησιμοποιήσεως των υδάτων και των προϊόντων της αποχετεύσεως, οι όροι προστασίας των υδατικών αποδεκτών γενικώς και τα των υλικών κατασκευής των δικτύων αποχέτευσης.
2. Με την ίδια ως άνω διαδικασία εκδίδεται κανονισμός, με τον οποίο ορίζεται ο τρόπος λειτουργίας του δικτύου αποχετεύσεως και ιδίως τα υπόχρεα για σύνδεση ακίνητα, ο αριθμός των εξωτερικών διακλαδώσεων, για την αποχέτευση των ομβρίων υδάτων των ακινήτων, για την αποχέτευση χαμηλών χώρων και επιφανειών, για την διαδικασία σύνδεσης με το δίκτυο αποχέτευσης, για τη διακοπή των συνδέσεων, οι αντίστοιχες υποχρεώσεις γενικών των ιδιοκτητών ακινήτων των κατοίκων και λοιπών οργανισμών ή επιχειρήσεων κοινής ωφελείας, καθώς και τα σχετικά δικαιώματα των οργάνων της επιχείρησης, το μήκος συνδέσεως για ακίνητα που έχουν προσόψεις σε περισσότερες από

μία οδούς που λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό του τέλους συνδέσεως, ο τρόπος υπολογισμού της επιβάρυνσης των ακινήτων στο ίδιο οικόπεδο στο οποίο υφίσταται κάθετη ιδιοκτησία, ο τρόπος κατασκευής από την επιχείρηση της εξωτερικής διακλάδωσης για τη σύνδεση ακινήτων, των οποίων οι υπόχρεοι για αυτό δεν υποβάλλουν μέσα στην προθεσμία που έχει τάξει η επιχείρηση τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την εκτέλεση της σύνδεσης και για την είσπραξη των δαπανών συνδέσεων στην περίπτωση αυτή, καθώς και κάθε λεπτομέρεια σχετικά με τη λειτουργία, συντήρηση και εκμετάλλευση των έργων της επιχείρησης.

3. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης που εγκρίνεται από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο του δήμου ή κοινότητας στον οποίο ανήκει η επιχείρηση καθορίζονται όλα τα σχετικά με τη λειτουργία του δικτύου υδρεύσεως και ιδίως ο τρόπος του καθορισμού κάθε φορά της τιμής του ύδατος, της διανομής αυτού, τα σχετικά με τη διαδικασία σύνδεσης με το δίκτυο υδρεύσεως, τη διακοπή των συνδέσεων, την εγγύηση χρήσεως υδρομετρητών, τις διακλαδώσεις του δικτύου, τα υπόχρεα για σύνδεση ακίνητα, οι υπόχρεοι καταβολής των τελών υδρεύσεως πάσης φύσεως και οι υποχρεώσεις τους, καθώς και οι αντίστοιχες από αυτά κυρώσεις και γενικά κάθε λεπτομέρεια για τη λειτουργία, συντήρηση και εκμετάλλευση των έργων ύδρευσης της επιχείρησης.

Μέχρι την έκδοση αυτών των κανονισμών εφαρμόζονται τα τιμολόγια που ισχύουν και οι κανονισμοί των υπηρεσιών υδρεύσεως και αποχετεύσεως του δήμου ή κοινότητας ή συνδέσμου από τους οποίους ιδρύεται η επιχείρηση.

Άρθρο 24

Απαλλοτριώσεις

1. Τα υπό της επιχειρήσεως εκτελούμενα έργα χαρακτηρίζονται δημοσίας ωφελείας, τα δε δια ταύτα, ως και δια τας συναφείς εγκαταστάσεις αναγκαιούντα ακίνητα, απαλλοτριούνται αναγκαστικώς υπέρ και δαπάναις αυτής, κατόπιν αποφάσεως του Διοικητικού Συμβουλίου, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπών των περί αναγκαστικών απαλλοτριώσεων των Δήμων και Κοινοτήτων εκάστοτε ισχυουσών διατάξεων. Καθ' όμοιον τρόπον συνιστώνται αναγκαστικώς και δουλείαι οιασδήποτε μορφής.

2. Αι διατάξεις του Ν.Δ. 797/1971 "περί αναγκαστικών απαλλοτριώσεων" και αι δι' αυτών διατηρηθείσαι εξαιρέσεις επί Δήμων και Κοινοτήτων, ισχύουν και δια τας υπέρ της επιχειρήσεως απαλλοτριώσεις, επιφυλασσομένων των ειδικωτέρων διατάξεων του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικος.

3. Εφ' όσον τα έργα πρόκειται να κατασκευασθούν εις χώρους προβλεπόμενους δι' οδούς, πλατείας ή λοιπούς κοινοχρήστους χώρους του εδαφ. α' της παρ. 1 του άρθρου 2 του από 17/7-16.8.1923 του Ν.Δ/τος "περί σχεδίου πόλεων, κωμών και συνοικισμών του Κράτους και της οικοδομής αυτών" η υπέρ του Δήμου ή της Κοινότητος απαλλοτριώσεις δύναται να επισπεύδεται υπό της Επιχειρήσεως δαπάναις αυτής.

Άρθρο 25

Τιμολόγια

1. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, που εγκρίνεται από το οικείο δημοτικό συμβούλιο, καθορίζονται χωριστά τιμολόγια για την υπηρεσία ύδρευσης και αποχέτευσης. Με την παραπάνω απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου καθορίζονται τα τιμολόγια για τις διάφορες κατηγορίες καταναλωτών των υπηρεσιών ύδρευσης, αποχέτευσης, ειδικά τέλη, πάγιες χρεώσεις για την κάλυψη του ελάχιστου κόστους λειτουργίας, καθώς και κάθε τιμολόγιο για υπηρεσίες των οποίων το αντικείμενο περιλαμβάνεται στις δραστηριότητες των Δ.Ε.Υ.Α..

2. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της επιχείρησης, που εγκρίνεται από το δημοτικό συμβούλιο του οικείου Δήμου, μπορεί να καθορίζονται ειδικά τιμολόγια για τις διάφορες κατηγορίες καταναλωτών των υπηρεσιών ύδρευσης, αποχέτευσης, ειδικών

τελών, παγίων για κάλυψη του ελάχιστου κόστους λειτουργίας, καθώς και κάθε τιμολόγιο του οποίου το αντικείμενο περιλαμβάνεται στις δραστηριότητες των Δ.Ε.Υ.Α. για τους κατοίκους των δήμων ή ΔΕ ή ΤΕ αυτών που μετέχουν στην επιχείρηση, οι οποίοι εξυπηρετούνται με δίκτυο ανεξάρτητο από το ενιαίο δίκτυο της επιχείρησης.

3. Το Διοικητικό Συμβούλιο της επιχείρησης μπορεί να θεσπίζει ειδικό τιμολόγιο για τις ευπαθείς ομάδες των καταναλωτών, με βάση ενιαία και αντικειμενικά κριτήρια. Η απόφαση αυτή εγκρίνεται από το οικείο δημοτικό συμβούλιο.

4. Τα έσοδα από τέλη των υπηρεσιών ύδρευσης, αποχέτευσης, από τα ειδικά τέλη, τα πάγια για κάλυψη του ελάχιστου κόστους λειτουργίας, καθώς και κάθε τιμολόγιο που αφορά σε αντικείμενο που περιλαμβάνεται στις δραστηριότητες της επιχείρησης πρέπει υποχρεωτικά να καλύπτουν τις αναγκαίες λειτουργικές δαπάνες, το κόστος επενδύσεων, το περιβαλλοντικό κόστος και το κόστος ανάκτησης υπηρεσιών ύδατος και να είναι, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 12 του ν. 3199/2003 (Α' 24), του άρθρου 8 του π.δ. 51/2007 (Α' 54), του άρθρου πέμπτου του ν. 4117/2013 (Α' 29) και τις εκάστοτε αποφάσεις της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων που αναφέρονται στους γενικούς κανόνες κοστολόγησης και τιμολόγησης των υπηρεσιών ύδατος.

5. Τα έσοδα από τα τέλη επιτρέπεται να υπερβαίνουν τις δαπάνες της προηγούμενης παραγράφου για την εκτέλεση έργων, σύμφωνα με το σκοπό της επιχείρησης μετά την πάροδο της δεκαετίας όπως αναγράφεται στο άρθρο 11 του νόμου αυτού. Το ποσοστό καθορίζεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου που εγκρίνεται από το οικείο δημοτικό συμβούλιο.

6. Η τιμολόγηση των υπηρεσιών της επιχείρησης πρέπει να είναι σύμφωνη με τη μελέτη κόστους-οφέλους της επιχείρησης του εδαφίου ε' της παραγράφου 2 του άρθρου 5.

Άρθρο 26 **Διαφοροποίηση τελών**

Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, η οποία εγκρίνεται από το οικείο δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο μπορεί :

α) να καθορίζεται ειδικό τιμολόγιο ύδρευσης και αποχέτευσης για τους κατοίκους των δήμων ή κοινοτήτων ή συνοικισμών αυτών που μετέχουν στην επιχείρηση οι οποίοι εξυπηρετούνται με δικό τους δίκτυο ανεξάρτητο από το ενιαίο δίκτυο της επιχείρησης.

Άρθρο 27 **Ποινικάί διατάξεις**

1. Απαγορεύεται η άνευ εγγράφου αδείας της επιχειρήσεως εκτέλεσις οιασδήποτε εργασίας αποχετεύσεως έξω του σίφωνος, εις όν καταλήγουν αι εσωτερικά εγκατάστασις αποχετεύσεως του ακινήτου.

Επίσης απαγορεύεται κατά πάσαν περίπτωσιν η εκτέλεσις οιασδήποτε εργασίας, επί σκοπώ λαθραίας αποχετεύσεως ακαθάρτων ή ομβρίων υδάτων ακινήτου τινός εις το δίκτυον αποχετεύσεως.

2. Η παράβασις των διατάξεων της παρ. 1 τιμωρείται δια φυλακίσεως μέχρις έξι μηνών και δια χρηματικής ποινής μέχρι 30.000 δραχμών.

Εάν η αξιόποινος πράξις εγένετο επί σκοπώ λαθραίας αποχετεύσεως πλειόνων ακινήτων, δια της κατασκευής υπονόμου μέλλοντος να εξυπηρετήση ταύτα και συνδέσεως αυτού μετά του δικτύου αποχετεύσεως, ο υπαίτιος ταύτης τιμωρείται δια φυλακίσεως μέχρις ενός έτους και δια χρηματικής ποινής 30.000 έως 80.000 δραχμών.

3. Η επιχείρησις δύναται πάντοτε να παρίσταται ως πολιτικώς ενάγουσα, τόσον εν τη προδικασία, όσον και εν τη κυρία διαδικασία προς επιδίωξιν της εκ των αξιοποιώνων τούτων πράξεων αποζημιώσεως και αποκαταστάσεως, ως και της χρηματικής ικανοποιήσεώς της, λόγω της εξ αυτών ηθικής βλάβης της, τηρουμένων αναλόγως των διατάξεων των άρθρ. 63 επ. και 82 επ. Κωδ.Ποιν. Δικονομίας.

4. Εις τας προβλεπομένας υπό της παρ. 1 περιπτώσεις η επιχείρησις δικαιούται δι' αιτήσεώς της, υποβαλλομένης εις τον εισαγγελέα Πρωτοδικών, να αιτησῆται κατά την διαδικασίαν του άρθρου 22 του Α.Ν. 1539/1938 "περί προστασίας των δημοσίων κτημάτων" την άμεσον επαναφοράν των πραγμάτων εις την προτέραν κατάστασιν, ήτις διατάσσεται υποχρεωτικώς, εφ' όσον ήθελε διαπιστωθή αυθαίρετος κατασκευή αποχετευτικού έργου. Η απόφασις του εισαγγελέως Πρωτοδικών, εκδιδομένη εντός της συντομωτέρας δυνατής προθεσμίας εκτελείται δια συνεργείου της επιχειρήσεως υπό την προστασίαν της αρμοδίας αστυνομικής αρχής, ήτις παρακολουθεί την ακριβή τήρησιν αυτής. Αι απαιτηθησόμεναι δια την τοιαύτην επαναφοράν των πραγμάτων εις την προτέραν κατάστασιν δαπάναι, βεβαιούνται υπό της επιχειρήσεως εις βάρος του δράστου, εφ' όσον ήθελεν ούτος καταδικασθῆ υπό του αρμοδίου δικαστηρίου, κατά τας διατάξεις της παρ. 3 του παρόντος άρθρου, ή, εν περιπτώσει απαλλαγῆς τούτου, εφ' όσον ήθελεν υποχρεωθῆ εις την καταβολήν των τοιούτων δαπανών, του δικαστηρίου υποχρεωτικώς αποφαينوμένου επί της τοιαύτης καταβολῆς ή μη. Αι δαπάναι αύται εισπράττονται κατά τας περί εισπράξεως των εσόδων της επιχειρήσεως κειμένας διατάξεις.

5. Ο παραβαίνων τας υπό των εν άρθρο 21 του παρόντος προβλεπομένων κανονισμών λειτουργίας και διαχειρίσεως της επιχειρήσεως, επιβαλλομένας υποχρεώσεις εφ' όσον υπό ετέρας τινός διατάξεως δεν προβλέπεται βαρυτέρα ποινή, τιμωρείται, εάν μεν ενήργησεν εκ προθέσεως δια της ποινῆς της φυλακίσεως μέχρις ἑξ μηνών ή δια χρηματικῆς ποινῆς ή και δι' αμφοτέρων των ποινών τούτων, εάν δε ενήργησεν εξ αμελείας δια χρηματικῆς ποινῆς.

Άρθρο 28

Αστυνόμεισις των δικτύων υδρεύσεως και αποχετεύσεως

1. Η αστυνόμεισις των συστημάτων υδρεύσεως και αποχετεύσεως της επιχειρήσεως ως και η, κατά τας διατάξεις του από 18/21.3.1924 Δ/τος "περί κωδικοποιήσεως του Ν. 2853 κλπ. "αστυνόμεισις δημοσίων υδάτων εις την περιοχὴν ταύτην, ανατίθεται εις τους τεχνικούς υπαλλήλους της επιχειρήσεως, και εν ελλείψει εφαρμόζονται αι εκάστοτε ισχύουσαι διατάξεις περί αστυνομέυσεως των δημοσίων και κοινοτικών έργων.

2. Πάσα αμέσως ή εμμέσως προξενουμένη βλάβη επί των πάσης φύσεως ή κατηγορίας υπονόμων ή ετέρων στοιχείων των συστημάτων υδρεύσεως αποχετεύσεως έργων, εν εκτελέσει τετελεσμένων, ως και πάσα παράβασις των εν τη προηγουμένη παραγράφω διατάξεων, περί αστυνομέυσεως των δημοσίων υδάτων, βεβαιούται δια πρωτοκόλλου συντασσομένου υπό των κατά την ανωτέρω παράγραφον αρμοδίων υπαλλήλων, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά αναλόγως των διατάξεων των παρ. 2 έως 5 του άρθρου 24 του από 25 Νοεμ. 1929 Π.Δ/τος "περί κωδικοποιήσεως των "περί κατασκευῆς και συντηρήσεως οδών κειμένων διατάξεων, ως το άρθρον τούτο αντικατεστάθη δια του άρθρου 4 του Α.Ν. 1966/1939 "περί συμπληρώσεως των περί εκτελέσεως δημοσίων έργων κειμένων διατάξεων". "Τις αρμοδιότητες του επιθεωρητή δημοσίων έργων, σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις, ασκεί ο γενικός διευθυντής της επιχειρήσεως. Η βεβαίωσις των ποσών της ζημίας διενεργείται από την επιχείρησις και εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις για την είσπραξιν των εσόδων της επιχείρησις".

Άρθρο 29

Δήλωσις των ιδιοκτητών περί του τρόπου αποχετεύσεως των ακινήτων των

1. Ο ιδιοκτήτης, συνιδιοκτήτης, νομέυς ή συνομέυς ακινήτου κειμένου εις την περιοχὴν της επιχειρήσεως, επί δε συνιδιοκτησίας κατά τας διατάξεις του Ν. 3741/1929 "περί ιδιοκτησίας κατ' ορόφους" και των άρθρων 1002 και 1117 του Αστικού Κώδικος και ο εις όν εχορηγήθη η άδεια κατασκευῆς της οικοδομῆς, ως και ο διαχειριστής ταύτης, καλούμενος υπό της επιχειρήσεως, υποχρεούται όπως, εντός της τασσομένης αυτώ προθεσμίας ουχί ελάσσονος του μηνός, δηλώσῃ εγγράφως τον τρόπον αποχετεύσεως του ακινήτου του και

επιτρέπη και διευκολύνη τον υπό της επιχειρήσεως έλεγχο της ακριβείας της δηλώσεώς του.

2. Ο μη υποβάλλων την εν τη προηγουμένη παραγράφω δήλωσιν ή ο μη υποβάλλων εντός της υπό της επιχειρήσεως ταχθείσης προθεσμίας ή ο αμέσως αρνούμενος εις τα όργανα της επιχειρήσεως την εντός του ακινήτου είσοδον προς έλεγχο της ακριβείας της τοιαύτης δηλώσεως ή ο παρακωλύων καθ' οιονδήποτε τρόπον την διενέργειαν του ειρημένου ελέγχου, τιμωρείται δια φυλακίσεως μέχρι 3 μηνών ή δια χρηματικής ποινής. Ο υποβάλλων ψευδή δήλωσιν τιμωρείται δια φυλακίσεως μέχρις εξ μηνών ή δια χρηματικής ποινής.

Άρθρο 30

Μεταβατικά διατάξεις

Έργα και μελέται υδρεύσεως ή αποχετεύσεως των οποίων η κατασκευή και η εκπόνησις αντιστοιχώς ήρchiσε προ της συστάσεως επιχειρήσεως υδρεύσεως και αποχετεύσεως εις τινα Δήμον ή Κοινότητα εκτελούνται κατά της ισχυούσας διατάξεις.

4. Ν. 2939/2001

Άρθρο 4Α

Ρυθμίσεις για τους Φορείς ΣΣΕΔ και ΑΣΕΔ

1. Οι φορείς ΣΣΕΔ έχουν ως αποκλειστικό σκοπό την οργάνωση και λειτουργία ΣΣΕΔ εγκεκριμένου από τον Ε.Ο.ΑΝ. Επιτρέπεται η λειτουργία περισσοτέρων του ενός φορέων ΣΣΕΔ για την εναλλακτική διαχείριση των αποβλήτων συσκευασίας ή για κάθε ρεύμα αποβλήτων άλλων προϊόντων.

2. Μέτοχοι ή εταίροι φορέα ΣΣΕΔ μπορούν να είναι αποκλειστικά:

α) οι παραγωγοί συσκευασίας ή οι παραγωγοί ή διαχειριστές άλλων προϊόντων ή τα νομικά πρόσωπα, τα οποία οργανώνονται αποκλειστικά από παραγωγούς συσκευασίας ή παραγωγούς ή διαχειριστές άλλων προϊόντων με σκοπό την οργάνωση φορέα ΣΣΕΔ και για τα οποία ισχύουν κατ' αντιστοιχία οι όροι και περιορισμοί των παραγράφων 3, 4, 5, 7 και 8 που ισχύουν για τους φορείς ΣΣΕΔ,

β) οι Ο.Τ.Α. Α' βαθμού και η ΚΕΔΕ σε συνεργασία με τους παραγωγούς ή διαχειριστές της περίπτωσης α'. Οι μετοχές του φορέα ΣΣΕΔ που λειτουργεί υπό τον τύπο ανώνυμης εταιρείας είναι υποχρεωτικά ονομαστικές.

3. Η ιδιότητα του μετόχου ή εταίρου φορέα ΣΣΕΔ είναι ασυμβίβαστη με την ιδιότητα του μετόχου, του μέλους οργάνου διοίκησης ή στελέχους που κατέχει θέση ευθύνης και προϊσταται σε τμήμα, διεύθυνση ή γενική διεύθυνση επιχείρησης, η οποία εκτελεί εργασίες επεξεργασίας ή συλλογής και μεταφοράς αποβλήτων ή εν γένει εναλλακτική διαχείριση αποβλήτων συσκευασιών ή άλλων προϊόντων. Το ασυμβίβαστο του προηγουμένου εδαφίου δεν ισχύει:

α) για τους Ο.Τ.Α. Α' βαθμού και την ΚΕΔΕ, β) για τις περιπτώσεις μετόχου ή εταίρου φορέα ΣΣΕΔ, στις οποίες το μεγαλύτερο μέρος του κύκλου εργασιών της επιχείρησης αφορά δραστηριότητες που τον καθιστούν υπόχρεο παραγωγό.

4. Απαγορεύεται η κατοχή μετοχών ή μερίδων φορέα ΣΣΕΔ από πρόσωπα που:

α) τελούν σε πτώχευση, παύση εργασιών, αναγκαστική διαχείριση ή αναστολή εργασιών ή έχει κινηθεί σε βάρος τους διαδικασία κήρυξης σε πτώχευση, εκκαθάριση, αναγκαστικής διαχείρισης, αναστολής εργασιών ή παρόμοια διαδικασία,

β) έχουν καταδικαστεί αμετάκλητα για αδίκημα του άρθρου 25 του ν. 1882/1990 (Α' 43) ή του άρθρου 66 του ν. 4174/2013 (Α' 170) ή του άρθρου 157 του ν. 2960/2001 (Α' 265) ή του άρθρου 405 του Ποινικού Κώδικα ή για παράβαση των διατάξεων που προστατεύουν από τον αθέμιτο ανταγωνισμό ή προστατεύουν τον ελεύθερο ανταγωνισμό ή για αδίκημα της παρ. 1 του άρθρου 37 του ν. 4042/2012 ή του άρθρου 28 του ν. 1650/1986 (Α' 160).

5. Το ασυμβίβαστο της παραγράφου 3 και τα κωλύματα της περίπτωσης β' της παραγράφου 4 ισχύουν και για την ιδιότητα μέλους του διοικητικού συμβουλίου ή άλλου οργάνου διοίκησης ή στελέχους που κατέχει θέση ευθύνης και προΐσταται σε τμήμα, διεύθυνση ή γενική διεύθυνση του φορέα ΣΣΕΔ. Το ασυμβίβαστο της παραγράφου 3 για μέλη διοικητικού συμβουλίου ή άλλου οργάνου διοίκησης ή στελέχους που κατέχει θέση ευθύνης και προΐσταται σε τμήμα, διεύθυνση ή γενική διεύθυνση φορέα ΣΣΕΔ ισχύει και όταν σύζυγος ή συγγενής εξ αίματος σε ευθεία γραμμή και σε πλάγια γραμμή μέχρι και δευτέρου βαθμού ή εξ αγχιστείας μέχρι και δευτέρου βαθμού των ανωτέρω προσώπων είναι και μέτοχος, μέλος οργάνου διοίκησης ή στέλεχος που κατέχει θέση ευθύνης και προΐσταται σε τμήμα, διεύθυνση ή γενική διεύθυνση επιχείρησης, η οποία αναλαμβάνει εργασίες επεξεργασίας ή συλλογής και μεταφοράς αποβλήτων. Η εξαίρεση της περίπτωσης β' της παραγράφου 3 δεν ισχύει για τα ασυμβίβαστα της παρούσας παραγράφου.

6. Αν συντρέξει κάποιο από τα ασυμβίβαστα της παραγράφου 3 ή από τα κωλύματα της παραγράφου 4 στο πρόσωπο μετόχου ή εταιρού φορέα ΣΣΕΔ, το πρόσωπο αυτό υποχρεούται να μεταβιβάσει τις μετοχές ή τα μερίδια που κατέχει σε πρόσωπα των περιπτώσεων α' ή β' της παραγράφου 2, τα οποία εκδηλώνουν σχετικό ενδιαφέρον, μέσα σε τέσσερις (4) μήνες από το χρόνο που γεννάται το ασυμβίβαστο ή το κώλυμα. Αν συντρέξει κάποιο από τα ασυμβίβαστα ή τα κωλύματα της παραγράφου 5 στο πρόσωπο μέλους διοικητικού συμβουλίου ή άλλου οργάνου διοίκησης ή διευθυντικού στελέχους ή στελέχους με θέση ευθύνης που προΐσταται σε τμήμα, διεύθυνση ή γενική διεύθυνση φορέα ΣΣΕΔ, ο φορέας ΣΣΕΔ οφείλει μέσα σε ένα (1) μήνα να προβεί στις αναγκαίες ενέργειες για τη συμμόρφωσή του με τις παραγράφους 3, 4 και 5. Για τους υφιστάμενους φορείς οι προθεσμίες των προηγούμενων εδαφίων ξεκινούν από την έναρξη ισχύος του παρόντος.

7. Οι φορείς ΣΣΕΔ απαγορεύεται να εκτελούν οι ίδιοι εργασίες εναλλακτικής διαχείρισης και να διαθέτουν σχετικές για το σκοπό αυτόν άδειες. Αν εξαιτίας έλλειψης επιχειρηματικού ενδιαφέροντος από τον ιδιωτικό ή τον ευρύτερο δημόσιο τομέα καθίσταται αδύνατη η συλλογή-μεταφορά ή η επεξεργασία αποβλήτων, η εκτέλεση τέτοιων εργασιών επιτρέπεται ύστερα από προηγούμενη έγκριση του Ε.Ο.ΑΝ. Η έγκριση του Ε.Ο.ΑΝ. δίνεται με απόφαση του Δ.Σ. μέσα σε τρεις (3) μήνες από την υποβολή τεκμηριωμένου αιτήματος, μετά την άπρακτη πάροδο της οποίας το αίτημα θεωρείται εγκεκριμένο. Εξαιρούνται της απαγόρευσης τα Κέντρα Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ), τα οποία έχουν υλοποιηθεί πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος.

8. Η διανομή κερδών από τον φορέα ΣΣΕΔ στους μετόχους ή τους εταίρους του απαγορεύεται.

9. Με την επιφύλαξη της παρ.1 του άρθρου 2 του ν. 4412/2016 (Α' 147), η προμήθεια αγαθών, η λήψη ή η ανάθεση υπηρεσιών και η ανάθεση έργων και μελετών από τους φορείς ΣΣΕΔ διενεργούνται σύμφωνα με Κανονισμό Προμηθειών, Υπηρεσιών, Έργων και Μελετών του φορέα, ο οποίος καταρτίζεται σύμφωνα με κατευθυντήριες οδηγίες που εκδίδει ο Ε.Ο.ΑΝ.. Οι κατευθυντήριες οδηγίες αναρτώνται στο διαδικτυακό τόπο του Ε.Ο.ΑΝ. και διέπονται από τις αρχές της δημοσιότητας, της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των ενδιαφερομένων.

Οι φορείς ΣΣΕΔ έχουν την υποχρέωση να υποβάλουν προς έγκριση στον Ε.Ο.ΑΝ. τον Κανονισμό Προμηθειών, Υπηρεσιών και Έργων και Μελετών, το αργότερο μέσα σε δύο (2) μήνες από την ανάρτηση των ανωτέρω κατευθυντήριων οδηγιών, καθώς και ύστερα από κάθε σχετική τροποποίησή τους. Η έγκριση του Ε.Ο.ΑΝ. δίνεται με απόφαση του Δ.Σ. μέσα σε δύο (2) μήνες από την υποβολή του Κανονισμού Προμηθειών, Υπηρεσιών, Έργων και Μελετών. Αν ο Ε.Ο.ΑΝ. δεν απαντήσει εντός της ανωτέρω προβλεπόμενης προθεσμίας, ο Κανονισμός θεωρείται εγκεκριμένος. Μέχρι την κατάρτιση των ανωτέρω κατευθυντήριων οδηγιών από τον Ε.Ο.ΑΝ., οι φορείς ΣΣΕΔ οφείλουν να εφαρμόζουν Κανονισμό Προμηθειών, Υπηρεσιών, Έργων και Μελετών που καταρτίζουν οι ίδιοι, ο οποίος εγκρίνεται

από τον Ε.Ο.ΑΝ. μέσα σε τρεις (3) μήνες από την υποβολή του, άλλως θεωρείται εγκεκριμένος.

10. Ο φορέας ΑΣΕΔ ή ΣΣΕΔ υποχρεούται να υποβάλει στον Ε.Ο.ΑΝ. για αξιολόγηση έκθεση ετήσιου προγραμματισμού για το επόμενο έτος, στην οποία περιλαμβάνονται κατ' ελάχιστο αναλυτικός προϋπολογισμός, προγραμματισμός των εργασιών εναλλακτικής διαχείρισης, σε εθνικό και περιφερειακό ή και τοπικό επίπεδο. Η έκθεση ως προς τον προγραμματισμό των εργασιών περιλαμβάνει τουλάχιστον τις δράσεις, το σκοπό, τα μέσα υλοποίησης και τον προϋπολογισμό του κόστους. Στην έκθεση του φορέα ΑΣΕΔ και ΣΣΕΔ περιλαμβάνεται, για αξιολόγηση από τον Ε.Ο.ΑΝ., αναλυτικό ετήσιο πρόγραμμα ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού, που περιλαμβάνει τουλάχιστον τις δράσεις, το σκοπό, τα μέσα υλοποίησης και τον προϋπολογισμό του κόστους. Επιτρέπεται υπέρβαση του κόστους του προγράμματος μέχρι ποσοστού 10% επί του προϋπολογισμένου ποσού εφόσον αυτό αιτιολογείται. Στο πλαίσιο της αξιολόγησης ο Ε.Ο.ΑΝ. μπορεί να αξιώσει την από κοινού διεξαγωγή ενημερωτικών δράσεων και προγραμμάτων ευαισθητοποίησης με άλλους φορείς ΣΣΕΔ, λαμβάνοντας υπόψη τις ενδεχόμενες συνέργειες ή επικαλύψεις με άλλα προγράμματα ενημέρωσης ή ευαισθητοποίησης. Η έκθεση υποβάλλεται στον Ε.Ο.ΑΝ. έως την 30ή Νοεμβρίου του προηγούμενου έτους. Το ειδικότερο περιεχόμενο της έκθεσης, ο τρόπος αξιολόγησης και δημοσιοποίησής της και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρούσας ρυθμίζονται με απόφαση του Δ.Σ. του Ε.Ο.ΑΝ., η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

11. Ο φορέας ΑΣΕΔ ή ΣΣΕΔ υποχρεούται να υποβάλει στον Ε.Ο.ΑΝ. για αξιολόγηση λεπτομερή ετήσια έκθεση σχετικά με τη λειτουργία του, τον τρόπο εκπλήρωσης των υποχρεώσεών του, καθώς και αναλυτικά οικονομικά στοιχεία στα οποία περιλαμβάνονται τα αντίστοιχα στοιχεία του επιχειρησιακού σχεδίου που συνοδεύει την έγκριση οργάνωσης και λειτουργίας του. Η έκθεση υποβάλλεται στον Ε.Ο.ΑΝ. έως την 30ή Απριλίου του επόμενου έτους με βάση τα έως τότε διαθέσιμα οικονομικά στοιχεία. Με την οριστικοποίηση των οικονομικών αποτελεσμάτων του φορέα, υποβάλλονται αμελλητί στον Ε.Ο.ΑΝ. και τα οικονομικά αυτά στοιχεία. Η έκθεση, μετά την αξιολόγηση, δημοσιεύεται χωρίς καθυστέρηση στην ιστοσελίδα του Ε.Ο.ΑΝ.. Το ειδικότερο περιεχόμενο της έκθεσης, ο τρόπος αξιολόγησης και δημοσιοποίησής της και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρούσας ρυθμίζονται με απόφαση του Δ.Σ. του Ε.Ο.ΑΝ., η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

12. Ο φορέας ΑΣΕΔ ή ΣΣΕΔ υποχρεούται να υποβάλει αληθή και τεκμηριωμένα στοιχεία στον Ε.Ο.ΑΝ. αναφορικά με τις ποσότητες αποβλήτων συσκευασιών ή άλλων προϊόντων, ανά είδος και κατηγορία αυτών, που οδηγήθηκαν προς επεξεργασία στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, καθώς και τη μεθοδολογία συγκέντρωσης των στοιχείων αυτών.

13. Ο Ε.Ο.ΑΝ. ελέγχει το διοικητικό κόστος λειτουργίας των φορέων ΣΣΕΔ κατά την εξέταση των επιχειρησιακών τους σχεδίων, κατά τη διαδικασία έγκρισης, ανανέωσης ή τροποποίησης των ΣΣΕΔ, καθώς και κατά την υποβολή των ετήσιων εκθέσεων των φορέων. Ως διοικητικό κόστος θεωρείται ιδίως το κόστος της μισθοδοσίας, η αποζημίωση μελών του διοικητικού συμβουλίου, τα μισθώματα και τα κοινόχρηστα, το κόστος αναλωσίμων, τα αναγκαία έξοδα υποδοχής και φιλοξενίας, καθώς και το κόστος λήψης αναγκαίων υπηρεσιών, όπως υπηρεσίες λογιστικής υποστήριξης, νομικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες, ο έλεγχος του φορέα ΣΣΕΔ από τρίτους και η φύλαξη και ο καθαρισμός των εγκαταστάσεών του. Το διοικητικό κόστος λειτουργίας των φορέων ΣΣΕΔ δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 10% των εσόδων του φορέα ΣΣΕΔ από εισφορές, μέσα στην προηγούμενη χρήση, χωρίς προηγούμενη απόφαση του Ε.Ο.ΑΝ. με την οποία εγκρίνεται αιτιολογημένο αίτημα του φορέα ΣΣΕΔ, μέσα σε προθεσμία δύο (2) μηνών από την υποβολή του αιτήματος, μετά την άπρακτη πάροδο της οποίας το αίτημα θεωρείται εγκεκριμένο. Στο ως άνω ποσοστό δεν περιλαμβάνεται το έκτακτο κόστος για δικαστικές υποθέσεις, το κόστος των σχετικών δικηγορικών αμοιβών, καθώς και το κόστος για ελέγχους σε τρίτους.

Οι διατάξεις του τρίτου εδαφίου δεν εφαρμόζονται κατά τα τρία (3) πρώτα χρόνια λειτουργίας των φορέων ΣΣΕΔ, καθώς και για φορείς ΣΣΕΔ των οποίων το κόστος λειτουργίας είναι μόνο διοικητικό, όπως αυτό περιγράφεται ανωτέρω. Διαρκείς υποχρεώσεις του φορέα ΣΣΕΔ, που συνιστούν διοικητικό κόστος λειτουργίας του, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο δεύτερο εδάφιο, και έχουν αναληφθεί κατά τα τρία (3) πρώτα έτη λειτουργίας του, δεν συνιστούν νόμιμη αιτία υπέρβασης του ποσοστού που ορίζεται στο τρίτο εδάφιο της παρούσας.

14. Το κατά το άρθρο 5 του ν. 3220/2004 (Α' 15) ειδικό αποθεματικό φορέα ΣΣΕΔ, ο οποίος έχει συμπληρώσει τριετή λειτουργία, δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει κατά το τέλος του έτους το 35% των εσόδων του τρέχοντος έτους λειτουργίας, χωρίς προηγούμενη απόφαση του Ε.Ο.ΑΝ., με την οποία εγκρίνεται αιτιολογημένο αίτημα του φορέα μέσα σε προθεσμία δύο (2) μηνών από την υποβολή του αιτήματος, μετά την άπρακτη πάροδο της οποίας το αίτημα θεωρείται εγκεκριμένο. Αν το ειδικό αποθεματικό υπερβαίνει το ανωτέρω ποσοστό χωρίς προηγούμενη έγκριση του Ε.Ο.ΑΝ., ο φορέας ΣΣΕΔ υποχρεούται να το χρησιμοποιήσει για τους σκοπούς και σύμφωνα με τους όρους και το χρονοδιάγραμμα που καθορίζει ο Ε.Ο.ΑΝ. με απόφασή του.

15. Οι φορείς ΣΣΕΔ υποχρεούνται να ελέγχουν αν οι παραγωγοί αποβλήτων συσκευασίας ή οι παραγωγοί ή διαχειριστές αποβλήτων άλλων προϊόντων τηρούν τους όρους των συμβάσεων ένταξής τους στο ΣΣΕΔ.

16. Ο φορέας ΣΣΕΔ λύεται και τίθεται σε εκκαθάριση, εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπεται από τη νομοθεσία, ανάλογα με τη νομική μορφή του και όταν ανακληθεί ή δεν ανανεωθεί η απόφαση έγκρισης λειτουργίας ΣΣΕΔ ή όταν αφαιρεθεί η έγκριση λειτουργίας του από τον Ε.Ο.ΑΝ.. Μετά το πέρας της εκκαθάρισης το κεφάλαιο που έχει καταβληθεί από τους μετόχους ή τους εταίρους αποδίδεται σε αυτούς και το προϊόν που έχει απομείνει περιέρχεται στον Ε.Ο.ΑΝ., ο οποίος υποχρεούται να το διαθέσει αντίστοιχα σε ΣΣΕΔ αποβλήτων συσκευασιών ή άλλων προϊόντων ανάλογα με το ΣΣΕΔ που έχει τεθεί σε εκκαθάριση, για εργασίες εναλλακτικής διαχείρισης των αποβλήτων που εμπίπτουν στο αντικείμενο λειτουργίας του φορέα ΣΣΕΔ που εκκαθαρίστηκε και να καθορίσει τους ειδικότερους όρους της διάθεσης, ώστε να επιτευχθούν αποτελέσματα αντίστοιχα του ΣΣΕΔ που εκκαθαρίστηκε.

17. Οι παράγραφοι 3, 5, 9 και 13 δεν εφαρμόζονται στην περίπτωση των φορέων ΣΣΕΔ αποβλήτων από εκσκαφές, κατασκευές και κατεδαφίσεις (ΑΕΚΚ).

5. Ν. 3459/2006

Άρθρο 61

Άνευ τίτλου

1. Οι αστικές εταιρείες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, τις οποίες έχουν συστήσει ή συστήνουν οι Ο.Τ.Α. Α' και Β' βαθμού ή μετέχουν σε αυτές, με αποκλειστικό σκοπό τη, σε συνεργασία με τον ΟΚΑΝΑ, λειτουργία Κέντρων Πρόληψης της Χρήσης Εξαρτησιογόνων Ουσιών, διέπονται από τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα και τις ρυθμίσεις του παρόντος. Στις ανωτέρω αστικές εταιρείες μπορεί να μετέχουν και μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα τοπικοί κοινωνικοί φορείς που οι σκοποί τους σχετίζονται με την πρόληψη των εξαρτήσεων και την προαγωγή της ψυχοκοινωνικής υγείας. Τα ανωτέρω Κέντρα επεκτείνουν τη δραστηριότητά τους πέραν της πρόληψης της χρήσης των εξαρτησιογόνων ουσιών στην πρόληψη των εν γένει εξαρτήσεων (διαδίκτυο, τζόγος κ.λπ.) που, μέσα από τις ενδεδειγμένες κατά περίπτωση δράσεις, έχει ως σκοπό, αποτέλεσμα και συνέπεια την περαιτέρω ισχυροποίηση της προαγωγής της ψυχοκοινωνικής υγείας και μετονομάζονται σε «Κέντρα Πρόληψης των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας».

Τα Κέντρα Πρόληψης των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας, από άποψη ουσιαστική, συμβάλλουν και συντελούν με τη λειτουργία τους και την παροχή των υπηρεσιών τους στην υλοποίηση και στην επίτευξη των ιδρυτικών σκοπών του ΟΚΑΝΑ που

αφορούν και στην πρόληψη των εξαρτήσεων που, μέσα από τις ενδεδειγμένες κατά περίπτωση δράσεις, έχει ως σκοπό, αποτέλεσμα και συνέπεια την περαιτέρω ισχυροποίηση της προαγωγής της ψυχοκοινωνικής υγείας.

Τα Κέντρα Πρόληψης που λειτουργούν με τη μορφή διαδημοτικής επιχείρησης του π.δ. 410/1995 μετατρέπονται, σε ό,τι αφορά την πρόληψη της χρήσης των εξαρτησιογόνων ουσιών και μόνο, σε αστικές εταιρείες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με τους ίδιους εταίρους και με σκοπό την πρόληψη των εξαρτήσεων που, μέσα από τις ενδεδειγμένες κατά περίπτωση δράσεις, έχει ως σκοπό, αποτέλεσμα και συνέπεια την περαιτέρω ισχυροποίηση της προαγωγής της ψυχοκοινωνικής υγείας. Οι εργαζόμενοι που απασχολούνται για την εξυπηρέτηση αυτού του σκοπού, μεταφέρονται αυτοδίκαια από τη διαδημοτική επιχείρηση στην εν λόγω αστική εταιρεία με την ίδια σχέση εργασίας και σε αντίστοιχη ειδικότητα, ύστερα από διαπιστωτική απόφαση του διοικούντος αυτήν οργάνου.

2. Δυνατότητα συμμετοχής στις εν λόγω αστικές εταιρείες έχουν οι δήμοι, οι περιφέρειες και τοπικοί κοινωνικοί φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Διοικούνται από επταμελές διοικητικό συμβούλιο, μέλος του οποίου είναι υποχρεωτικά ο αιρετός εκπρόσωπος των εργαζομένων σε κάθε Κέντρο Πρόληψης.

3. Για τη σύσταση νέου Κέντρου ή τη λύση υφιστάμενου Κέντρου απαιτείται προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του ΟΚΑΝΑ και, σε περίπτωση που μετέχουν δήμοι ή και περιφέρειες, σύμφωνη γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας ή και της Ένωσης Περιφερειών, αντίστοιχα.

4. Η χρηματοδότηση της λειτουργίας των Κέντρων αυτών πραγματοποιείται από τα Υπουργεία Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ισόποσα και ταυτόχρονα. Η χρηματοδότηση του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης προέρχεται από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους και καταβάλλεται μέσω της Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε., μετά από πρόταση της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας. Η χρηματοδότηση του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης πραγματοποιείται με πίστωση που αναγράφεται στον τακτικό προϋπολογισμό του, σε ειδικό κωδικό, και καταβάλλεται μέσω του ΟΚΑΝΑ. Το Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης χρηματοδοτεί τα Κέντρα αυτά μόνο εφόσον μετέχουν σε αυτά δήμοι ή και περιφέρειες.

Το ύψος και το χρονοδιάγραμμα καταβολής της ετήσιας τακτικής, διαρκούς, σταθερής και μόνιμης χρηματοδότησης των Κέντρων Πρόληψης ορίζεται μεταξύ άλλων κάθε φορά σε Προγραμματική Σύμβαση επταετούς διάρκειας που καταρτίζεται και υπογράφεται υποχρεωτικά, τουλάχιστον τρεις μήνες πριν τη λήξη της ισχύος της προηγούμενης, μεταξύ όλων των, στην παρούσα παράγραφο, αναφερόμενων και εμπλεκόμενων φορέων και μερών, εντός του εκάστοτε ισχύοντος μεσοπροθέσμου πλαισίου δημοσιονομικής στρατηγικής. Σε κάθε περίπτωση και κάθε φορά, μέχρι την έναρξη ισχύος και εφαρμογής της εκάστοτε νέας προγραμματικής σύμβασης, εξακολουθεί να ισχύει και να εφαρμόζεται η προηγούμενη αυτής προγραμματική σύμβαση και όπως αυτή όριζε παρατεινόμενη κάθε φορά αυτοδικαίως μέχρι την ημερομηνία έναρξης ισχύος και εφαρμογής της εκάστοτε νέας και μελλοντικής Προγραμματικής Σύμβασης. Η επταετής Προγραμματική Σύμβαση των ετών 2014 - 2020 ισχύει από 1.1.2014.

5. Το πάσης φύσεως προσωπικό, το οποίο κατά τη δημοσίευση του παρόντος εργάζεται στα εν λόγω Κέντρα με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου, εξακολουθεί να εργάζεται σε αυτά με την ίδια σχέση εργασίας και σε αντίστοιχη ειδικότητα. Οι εργαζόμενοι στα Κέντρα Πρόληψης των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας υπάγονται στις προβλέψεις του ν. 4024/2011 για τον καθορισμό των αποδοχών τους από τη δημοσίευση του παρόντος και με Κοινή Απόφαση των Υπουργών Υγείας και Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της εν λόγω διάταξης. Δεν αναζητούνται ως αχρεωστήτως καταβληθέντα τα ποσά που έχουν χορηγηθεί ως μισθολογικές παροχές, επιδόματα, αποζημιώσεις στους εργαζόμενους στα Κέντρα

Πρόληψης δυνάμει προβλέψεων ΣΣΕ, αποφάσεων των Δ.Σ. των Κέντρων Πρόληψης, ατομικών συμβάσεων εργασίας ως την ψήφιση του παρόντος, ενώ τυχόν καταλογισμοί που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί αίρονται με τη δημοσίευση του παρόντος. Τα Κέντρα Πρόληψης εποπτεύονται από το Υπουργείο Υγείας.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, που εκδίδεται μετά από πρόταση του διοικητικού συμβουλίου του ΟΚΑΝΑ, καταρτίζεται Ενιαίος Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας των Κέντρων Πρόληψης των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας. Στον Ενιαίο Εσωτερικό Κανονισμό ρυθμίζονται ιδίως: α) οι όροι και ο τρόπος οργάνωσης, διοίκησης, διαχείρισης και λειτουργίας των ως άνω Κέντρων, β) ο τρόπος άσκησης της επιστημονικής παρακολούθησης, εποπτείας και ελέγχου τους από τον ΟΚΑΝΑ, γ) ο αριθμός των θέσεων, τα προσόντα και οι αρμοδιότητες του προσλαμβανόμενου προσωπικού, δ) ο τρόπος κατάρτισης και εκπαίδευσης του προσωπικού των ως άνω Κέντρων, ε) ο τρόπος άσκησης του οικονομικού – διαχειριστικού ελέγχου των εν λόγω Κέντρων, στ) η διαδικασία και τα κριτήρια αξιολόγησης και πιστοποίησης της λειτουργίας του επιτελούμενου έργου, καθώς και των εργαζομένων των Κέντρων, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

6. Ν. 4071/2012

Άρθρο 10

Ρυθμίσεις για τις Επιχειρήσεις των ΟΤΑ

12. Το διοικητικό συμβούλιο της Δ.Ε.Υ.Α. μπορεί να θεσπίζει ειδικό τιμολόγιο για τις ευπαθείς ομάδες των καταναλωτών με βάση ενιαία και αντικειμενικά κριτήρια. Η απόφαση αυτή εγκρίνεται από το οικείο δημοτικό συμβούλιο.

Άρθρο 11

Δημοτικές επιχειρήσεις με ειδικό σκοπό τη λειτουργία ραδιοφωνικού ή τηλεοπτικού σταθμού

1. Σε περίπτωση λύσης υφιστάμενων δημοτικών επιχειρήσεων με ειδικό σκοπό τη λειτουργία ραδιοφωνικού ή τηλεοπτικού σταθμού, η δραστηριότητά τους δεν μεταφέρεται.
2. Οφειλές των ανωτέρω επιχειρήσεων προς το Ελληνικό Δημόσιο, τα ασφαλιστικά ταμεία και προς τρίτους, περιλαμβανομένων και των δεδουλευμένων αποδοχών του προσωπικού τους, ανεξαρτήτως εάν αυτό μεταφέρεται ή όχι, μπορούν να καταβάλλονται από τον οικείο ΟΤΑ, σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή κατά το στάδιο της εκκαθάρισής τους, ή μετά το πέρας αυτής, έπειτα από σχετική εισήγηση των εκκαθαριστών και αιτιολογημένη απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του.
3. Όσον αφορά το προσωπικό των ως άνω επιχειρήσεων εφαρμόζονται οι κείμενες διατάξεις.
4. Οι ρυθμίσεις των ως άνω παραγράφων εφαρμόζονται και στην περίπτωση αστικών μη κερδοσκοπικών εταιρειών των Ο.Τ.Α., εφόσον δεν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία λύσης τους.

7. Ν. 4147/2013

Άρθρο 16

Δημοσίευση αποφάσεων που αφορούν Ν.Π.Δ.Δ.των ΟΤΑ α΄ βαθμού

2. Αποφάσεις που αφορούν στη σύσταση, τροποποίηση, συγχώνευση, λύση ή κατάργηση δημοτικών κοινωφελών επιχειρήσεων και δημοτικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου λαμβάνονται σύμφωνα με τα άρθρα 226-270 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006). Οι αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου εγκρίνονται με πράξη του Γενικού

Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

8. Ν. 4257/2014

Άρθρο 26 **Άνευ τίτλου**

Δημιουργείται Μητρώο επιχειρήσεων των Δήμων και των περιφερειών, το οποίο περιλαμβάνει στοιχεία που αφορούν στη σύσταση και λειτουργία τους. Τα ανωτέρω στοιχεία κοινοποιούνται από τους Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού στην οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση η οποία τηρεί σχετική βάση δεδομένων, γνωστοποιούνται δε μετά από έλεγχο της πληρότητάς τους στο Υπουργείο Εσωτερικών.

Με βάση τα στοιχεία του Μητρώου, η οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση εκδίδει κάθε χρόνο βεβαίωση, η οποία περιέχει τα στοιχεία κάθε δημοτικής και περιφερειακής επιχείρησης, που είναι καταχωρημένη στο ανωτέρω Μητρώο. Η βεβαίωση αυτή συνυποβάλλεται στην οικεία Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) μαζί με τη φορολογική δήλωση της επιχείρησης.

Επιχείρηση Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού δεν επιτρέπεται να συμμετάσχει σε δημόσιο διαγωνισμό ή να εισπράξει οποιοδήποτε χρηματικό ποσό από φορέα του δημόσιου τομέα, αν δεν υποβάλλει, μαζί με τα αναγκαία κατά περίπτωση δικαιολογητικά, τη βεβαίωση του προηγούμενου εδαφίου.

Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών που εκδίδεται μετά από γνώμη της ΚΕΔΕ και της Ένωσης Περιφερειών, για τους Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, αντίστοιχα, ορίζονται μεταξύ άλλων, τα στοιχεία που γνωστοποιούν οι επιχειρήσεις, ο χρόνος και ο τρόπος υποβολής τους, η διαδικασία δημιουργίας και τήρησης του μητρώου, καθώς και κάθε θέμα αναγκαίο για τη λειτουργία του. Προηγούμενες διατάξεις που ρυθμίζουν τα ανωτέρω καταργούνται.

Άρθρο 33 **Άνευ τίτλου**

Οι διατάξεις του π.δ. 315/1999 (Α' 302) που ισχύουν για τους δήμους περί του Διπλογραφικού Συστήματος Γενικής και Αναλυτικής Λογιστικής - Κοστολόγησης εφαρμόζονται αναλόγως και για τα δημοτικά ιδρύματα, τις κοινωφελείς επιχειρήσεις, καθώς και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και τους συνδέσμους αυτών, εξαιρουμένων των σχολικών επιτροπών. Αν οι ανωτέρω φορείς δεν διαθέτουν υπάλληλο με την απαιτούμενη άδεια λογιστή και η ταμειακή υπηρεσία τους ασκείται από τους δήμους που τους έχουν συστήσει, οι τελευταίοι αναλαμβάνουν και την τήρηση του Λογιστικού τους Σχεδίου. Αν στο δήμο δεν υπηρετεί υπάλληλος με την απαιτούμενη άδεια λογιστή ή ο αριθμός των υπηρετούντων υπαλλήλων δεν επαρκεί για την κάλυψη της υποχρέωσης αυτής, γεγονός που βεβαιώνεται από την οικεία Οικονομική Επιτροπή έπειτα από εισήγηση των αρμόδιων υπηρεσιών, το νομικό πρόσωπο μπορεί να αναθέσει σε εξωτερικό συνεργάτη-λογιστή κάθε εργασία για την τήρηση του Λογιστικού του Σχεδίου, κατ' αναλογία και, σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 209 του ν. 3463/2006 (Α' 114). Ομοίως, μπορεί να προσφύγει στις ίδιες διατάξεις, όταν έχει ίδια ταμειακή υπηρεσία, αλλά δεν διαθέτει προσωπικό με τα ανωτέρω απαιτούμενα τυπικά προσόντα.

Άρθρο 54 **Άνευ τίτλου**

Επιτρέπεται η παροχή αγαθών κάθε είδους, από δήμο σε νομικό του πρόσωπο δημοσίου δικαίου, καθώς και ιδιωτικού δικαίου που παρέχει υπηρεσίες κοινωνικού χαρακτήρα για την άσκηση των αρμοδιοτήτων του, έπειτα από σχετικό αίτημα του τελευταίου και απόφαση αποδοχής αυτού, εν όλω ή εν μέρει, από το οικείο δημοτικό συμβούλιο. Η αξία των αγαθών σε χρήμα καθορίζεται με την απόφαση του δημοτικού συμβουλίου και

αποτυπώνεται σε σχετικό πρωτόκολλο παράδοσης – παραλαβής τους. Το συνολικό ποσό των ανωτέρω παροχών για κάθε οικονομικό έτος δεν μπορεί να υπερβαίνει ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) του ύψους της επιχορήγησης-μεταβιβαστικής πληρωμής που ο δήμος οφείλει να καταβάλλει στο νομικό του πρόσωπο για το έτος αυτό και συμψηφίζεται με την επιχορήγηση ή τη μεταβιβαστική πληρωμή του ίδιου ή του επόμενου οικονομικού έτους. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μπορεί να καθορίζεται κάθε αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

9. Ν. 4368/2016

Άρθρο 10

Προσωπικό ΑμεΑ Ν.Π.Ι.Δ. Δήμων

1. Άτομα με Αναπηρία που υπηρετούν με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου των δήμων που λύονται ή τίθενται σε εκκαθάριση ή κατά τη δημοσίευση του παρόντος βρίσκονται σε διαδικασία λύσης ή εκκαθάρισης μεταφέρονται στον οικείο δήμο σε προσωποπαγείς θέσεις ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου.
2. Η μεταφορά του ανωτέρω προσωπικού διενεργείται με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου. Η δε κατάταξη του προσωπικού στις συσταθείσες θέσεις εκδίδεται από το αρμόδιο προς διορισμό όργανο και δημοσιεύεται σε περίληψη στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, με μέριμνα του ασκούντα χρέη Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης.
3. Η προϋπηρεσία του μεταφερόμενου προσωπικού στο Ν.Π.Ι.Δ. με σχέση εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου ή ορισμένου χρόνου αναγνωρίζεται ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας και λαμβάνεται υπόψη για όλες τις μισθολογικές, βαθμολογικές και ασφαλιστικές συνέπειες.
4. Η παρούσα καταλαμβάνει και το προσωπικό των Ν.Π.Ι.Δ. που βρίσκονται σε εκκαθάριση κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος.
5. Η παρούσα διάταξη ισχύει και για όσα άτομα με αναπηρία έχουν μεταφερθεί από επιχειρήσεις - νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου σε Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού σύμφωνα με τις εκάστοτε ρυθμίσεις της κείμενης νομοθεσίας.

10. Ν. 4483/2017

Άρθρο 11

Λύση - εκκαθάριση Δ.Ε.Υ.Α.

1. Οι Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.) λύονται με απόφαση του οικείου ή των οικείων Δημοτικών Συμβουλίων, η οποία λαμβάνεται με ενισχυμένη πλειοψηφία των 3/4 του συνόλου των μελών τους και πράξη του Συντονιστή ή του ασκούντος καθήκοντα Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
2. Τη λύση της επιχείρησης ακολουθεί η εκκαθάριση αυτής. Μετά την εκκαθάριση της επιχείρησης, όσα περιουσιακά στοιχεία απομένουν περιέρχονται στο Δήμο που την είχε συστήσει.
3. Η εκκαθάριση διενεργείται από ορκωτούς ελεγκτές που ορίζονται από τον Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, κατά τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 18 του ν. 1069/1980.

Άρθρο 13

Κατάταξη προσωπικού Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης Αποχέτευσης που προέκυψαν από συγχωνεύσεις

Το προσωπικό που υπηρετούσε με σχέση εργασίας αορίστου χρόνου, ανεξαρτήτως τρόπου πρόσληψης, σε επιχειρήσεις του ν. 1069/1980 ή όσοι μεταφέρθηκαν στις ανωτέρω επιχειρήσεις σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 109 του ν. 3852/10 και δεν κατατάχθηκε σε αντίστοιχες θέσεις, δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 109 του ν. 3852/2010, κατατάσσεται, ύστερα από αίτησή του, σε θέσεις αορίστου χρόνου, με απόφαση του Δ.Σ. της επιχείρησης και από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης, η οποία πρέπει να υποβληθεί εντός δύο (2) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος. Για τη νομιμότητα της κατάταξης αρκεί το πραγματικό γεγονός της απασχόλησης του εν λόγω προσωπικού στις συγχωνευθείσες επιχειρήσεις κατά την ημερομηνία συγχώνευσης. Στην έννοια της απορροφώσας, υπάγονται και οι επιχειρήσεις του ν. 1069/1980 που επέκτειναν την εδαφική αρμοδιότητά τους δυνάμει του ν. 3852/2010. Οι διατάξεις του άρθρου 64 του ν. 3801/2009 εφαρμόζονται κατ' αναλογία και στους εργαζόμενους αυτούς.

Άρθρο 14

Ρύθμιση ληξιπρόθεσμων οφειλών Δ.Ε.Υ.Α. προς τον οικείο Δήμο

1. Με απόφαση του οικείου Δημοτικού Συμβουλίου, μπορεί να ρυθμίζεται η αποπληρωμή σε πολλαπλές ισόποσες δόσεις ληξιπρόθεσμων οφειλών, από οποιαδήποτε αιτία, Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης Αποχέτευσης προς τον οικείο Δήμο. Με την ίδια απόφαση ορίζεται ο αριθμός των δόσεων και η περιοδικότητά τους. Ο συνολικός χρόνος αποπληρωμής δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δέκα (10) έτη.
2. Ληξιπρόθεσμες οφειλές Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης Αποχέτευσης, από οποιαδήποτε αιτία, προς τον οικείο Δήμο, οι οποίες έχουν βεβαιωθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, δύνανται να απαλλάσσονται προσαυξήσεων και προστίμων, με απόφαση του οικείου Δημοτικού Συμβουλίου.
3. Ληξιπρόθεσμες οφειλές του οικείου Δήμου προς τη Δ.Ε.Υ.Α., που προέρχονται από την τιμολόγηση των υπηρεσιών της αρμοδιότητάς της, μπορεί να συμψηφίζονται με τις ληξιπρόθεσμες οφειλές της Δ.Ε.Υ.Α. προς το Δήμο. Για την εφαρμογή του συμψηφισμού υποβάλλει πρόταση το διοικητικό συμβούλιο της Δ.Ε.Υ.Α. και αποφασίζει το δημοτικό συμβούλιο. Τυχόν καταβληθείσες προσαυξήσεις και πρόστιμα, που αφορούν στις οφειλές που συμψηφίζονται, περιλαμβάνονται στο συμψηφισμό και αφαιρούνται από το τελικό ποσό.

Άρθρο 15

Θέματα λύσης επιχειρήσεων Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού

- 2.α. Σε περίπτωση λύσης ανώνυμης εταιρίας Ο.Τ.Α., αμιγούς επιχείρησης του π.δ. 410/1995 ή διαδημοτικής επιχείρησης του άρθρου 285 του ίδιου προεδρικού διατάγματος περιλαμβανομένων των ανωνύμων αναπτυξιακών εταιρειών πρώην Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, της οποίας ποσοστό τουλάχιστον 90% του μετοχικού της κεφαλαίου ανήκει στον οικείο ή τους οικείους φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή ενώσεις αυτών, το προσωπικό της με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου μπορεί να μεταφέρεται σε έναν εκ των οικείων Ο.Τ.Α., ένωση ή Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Ι.Δ. με την ίδια σχέση εργασίας, με την απόφαση λύσης της εταιρίας ή με ειδική απόφαση του οικείου Δημοτικού, Περιφερειακού ή Διοικητικού Συμβουλίου, εφόσον τελούν υπό εκκαθάριση κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος ή λυθούν και τεθούν υπό εκκαθάριση μέχρι 31.10.2018. Ο χρόνος λύσης δεν μπορεί να είναι προγενέστερος της έναρξης ισχύος του ν. 3852/2010.
- β. Το μεταφερόμενο προσωπικό κατατάσσεται σε προσωποπαγείς θέσεις, αντίστοιχες των τυπικών προσόντων του, με απόφαση του αρμοδίου προς διορισμό οργάνου, η οποία

δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, λαμβανομένης υπόψη της προϋπηρεσίας του για τη μισθολογική και βαθμολογική του κατάταξη.

γ. Οφειλές των ανωτέρω επιχειρήσεων προς το Ελληνικό Δημόσιο, τα ασφαλιστικά ταμεία και προς τρίτους, συμπεριλαμβανομένων των δεδουλευμένων αποδοχών του μεταφερόμενου προσωπικού τους, μπορούν να καταβάλλονται από τον οικείο Ο.Τ.Α., μετά από αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του.

Από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης επέρχεται αυτοδικαίως στερητική αναδοχή από τον οικείο Ο.Τ.Α. των κατά την ημερομηνία αυτή βεβαιωμένων οφειλών, της υπό εκκαθάριση επιχείρησης προς το Δημόσιο και προς τους ασφαλιστικούς οργανισμούς, κατά το ποσό που αναλαμβάνεται. Ο οικείος Ο.Τ.Α. καθίσταται πλέον ο μοναδικός υπόχρεος για την καταβολή των οφειλών που αναδέχεται και η υπό εκκαθάριση επιχείρηση απαλλάσσεται από την υποχρέωση καταβολής τους. Τα συνυπόχρεα με την υπό εκκαθάριση πρόσωπα απαλλάσσονται από κάθε αστική, ποινική ή άλλη ευθύνη για την καταβολή των οφειλών αυτών. Εμπράγματα ασφάλειες και αναγκαστικά μέτρα είσπραξης που έχουν ληφθεί σε βάρος της επιχείρησης ή/και των συνυπόχρεων με αυτήν προσώπων για τις οφειλές αυτές, εξαλείφονται ή αίρονται. Προληπτικά ή διασφαλιστικά μέτρα που έχουν επιβληθεί σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 5 και 6 του άρθρου 46 του ν. 4174/2013, ή και με προϊσχύουσες του νόμου αυτού διατάξεις, αίρονται υποχρεωτικά στις περιπτώσεις που ο οικείος Ο.Τ.Α. αναλαμβάνει το σύνολο των οικείων των μέτρων οφειλών. Ήδη καταβληθέντα ή εισπραχθέντα με οποιονδήποτε τρόπο ποσά, από το Ελληνικό Δημόσιο και τους ασφαλιστικούς οργανισμούς, για τις οφειλές της υπό εκκαθάριση επιχείρησης από την ίδια ή από τα συνυπεύθυνα με αυτήν πρόσωπα, δεν αναζητούνται και δεν επιστρέφονται. Η έκδοση απόφασης του οικείου συμβουλίου περί αναδοχής οφειλών διακόπτει το χρόνο παραγραφής αυτών.

3. Το προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου των δημοτικών επιχειρήσεων με ειδικό σκοπό τη λειτουργία ραδιοφωνικού σταθμού, που έχουν λυθεί και τεθεί υπό εκκαθάριση μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, μπορεί να μεταφέρεται στον οικείο δήμο, εάν απασχολείτο πραγματικά στην επιχείρηση και ήταν εγγεγραμμένο στο Μητρώο Ανθρώπινου Δυναμικού Ελληνικού Δημοσίου, δυνάμει της υπ' αριθμ. 2/37345/0004/ 4.6.2010 κοινής υπουργικής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών (Β' 784), κατά την ημερομηνία λήψης της απόφασης λύσης. Για τη μεταφορά απαιτείται απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται εντός έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος. Το μεταφερόμενο προσωπικό κατατάσσεται σε προσωποπαγείς θέσεις αντίστοιχες των τυπικών του προσόντων, με απόφαση του αρμοδίου προς διορισμό οργάνου, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, λαμβανομένης υπόψη της προϋπηρεσίας του για τη βαθμολογική και μισθολογική του κατάταξη.

4. Σε περίπτωση συγχώνευσης ή μετατροπής αμιγών επιχειρήσεων του άρθρου 277 του π.δ. 410/1995 σε ανώνυμες εταιρείες Ο.Τ.Α. ή σε δημοτικές ανώνυμες εταιρείες, κατά τη διαδικασία των παραγράφων 3 και 8 του άρθρου 269 του ν. 3463/2006, το πλεονάζον προσωπικό που μεταφέρθηκε σε Δήμους ή Ν.Π.Δ.Δ. αυτών κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 25 του ν. 3613/2007 (Α' 263) και της παρ. 2 του άρθρου 17 του ν. 3812/2009 (Α' 234), θεωρείται ότι μεταφέρθηκε νόμιμα, εφόσον απασχολείτο πραγματικά, με σχέση εργασίας αορίστου χρόνου, στην επιχείρηση αυτή κατά τις 31.12.2005, με την προϋπόθεση ότι συνέχισε να απασχολείται με την ίδια σχέση εργασίας μέχρι και την ημερομηνία μεταφοράς του, σύμφωνα με τα ανωτέρω.

5.α. Αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρείες περιφερειών, με μοναδικό μέτοχο την οικεία περιφέρεια, οι οποίες ασκούν επιχειρηματική - οικονομική δραστηριότητα και δεν έχουν λυθεί μέχρι την δημοσίευση του παρόντος, αν και συντρέχουν σε αυτές οι προϋποθέσεις της παρ. 9 του άρθρου 194 του ν. 3852/2010, λύονται, τίθενται υπό εκκαθάριση και

εκκαθαρίζονται κατ' εξαίρεση των σχετικών διατάξεων του ν. 4548/2018 (Α' 104), με απόφαση του οικείου περιφερειακού συμβουλίου, που λαμβάνεται εντός οκτώ (8) μηνών από την ισχύ του παρόντος, με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του. Περίληψη της απόφασης δημοσιεύεται στο Φύλλο της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως. Με την ίδια απόφαση ορίζεται εκκαθαριστής και καθορίζονται η διαδικασία, οι υποχρεώσεις, τα δικαιώματα, ο χρόνος ολοκλήρωσης της εκκαθάρισης, η αμοιβή του εκκαθαριστή και κάθε άλλη λεπτομέρεια για τη διενέργεια της εκκαθάρισης.

β. Τα πάσης φύσεως δικαιώματα (εμπράγματα, ενοχικά, συμμετοχές, παραχωρήσεις και μισθώσεις επί της κινητής ή ακίνητης περιουσίας και οι πάσης φύσεως απαιτήσεις) μεταβιβάζονται αυτοδικαίως στην Περιφέρεια, η οποία συνεχίζει και τις εκκρεμείς δίκες, χωρίς να απαιτείται οποιαδήποτε άλλη διατύπωση για τη συνέχισή τους. Για την ολοκλήρωση της μεταβίβασης των εμπραγμάτων δικαιωμάτων, γίνεται ατελώς η μεταγραφή της απόφασης του περιφερειακού συμβουλίου και του Φύλλου της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως στο οποίο έχει δημοσιευθεί περίληψή της.

γ. Τα έργα, δράσεις και προγράμματα, συγχρηματοδοτούμενα ή χρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή άλλους διεθνείς οργανισμούς ή εθνικούς πόρους, τα οποία έχουν αναληφθεί και υλοποιούνται από τις άνω επιχειρήσεις, καθώς και οι εκκρεμείς διαδικασίες ανάθεσης και εκτέλεσης συμβάσεων έργων, προμηθειών, παροχής υπηρεσιών που σχετίζονται με τις αρμοδιότητες των επιχειρήσεων, δύναται να συνεχίζονται από την οικεία περιφέρεια μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας εκκαθάρισης. Στο εξής, την οικονομική και επιχειρηματική δραστηριότητα της λυθείσας εταιρείας αναλαμβάνει νομικό πρόσωπο σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 194 του ν. 3852/2010 (Α'87), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

δ. Οι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 15 του ν. 4483/ 2017 εφαρμόζονται και στις περιπτώσεις της παραγράφου αυτής.

Άρθρο 16

Ρυθμίσεις σχετικές με τις πολυμετοχικές αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρείες Ο.Τ.Α.

2. Ανώνυμες εταιρείες Ο.Τ.Α., στο εταιρικό κεφάλαιο των οποίων συμμετέχουν μόνον Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού και οι οποίες συμμετέχουν, κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, σε ενεργά συγχρηματοδοτούμενα ευρωπαϊκά ή εθνικά προγράμματα, δεν λύονται και συνεχίζουν να λειτουργούν, κατά παρέκκλιση της πρόβλεψης του εδαφίου β' της παρ. 8 του άρθρου 265 του ΚΔΚ, εφόσον η τελευταία εταιρική τους χρήση ήταν θετική. Η ισχύς της παρούσας ανατρέχει στο χρόνο κατά τον οποίο, βάσει της αναφερομένης στο προηγούμενο εδάφιο διάταξης, έπρεπε να επέλθει η λύση, υπό την προϋπόθεση ότι δεν έχει ξεκινήσει η διαδικασία εκκαθάρισης.

Άρθρο 19

Συμμετοχή περισσότερων δήμων σε δημοτικές επιχειρήσεις με ειδικό σκοπό τη λειτουργία ραδιοφωνικού ή τηλεοπτικού σταθμού

1. Δήμοι επιτρέπεται να συμμετέχουν σε υφιστάμενες δημοτικές επιχειρήσεις με ειδικό σκοπό τη λειτουργία ραδιοφωνικού ή τηλεοπτικού σταθμού άλλου όμορου Δήμου ή Δήμου εντός της ίδιας περιφέρειας, εάν οι ίδιοι δεν έχουν τέτοια επιχείρηση. Για τη συμμετοχή του Δήμου στις επιχειρήσεις αυτές απαιτείται απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του και συνοδεύεται υποχρεωτικά από οικονομικοτεχνική μελέτη που περιλαμβάνει τα περιουσιακά στοιχεία που εισφέρει ο Δήμος, βάσει των οποίων και σε συνδυασμό με τις εισφορές των άλλων Δήμων, καθορίζεται το ποσοστό συμμετοχής τους στο κεφάλαιο της επιχείρησης, όπως προκύπτει από το άθροισμα του κεφαλαίου της υφιστάμενης επιχείρησης και των συμμετοχών των άλλων Δήμων σε αυτό. Η συμμετοχή στην επιχείρηση, βάσει των ανωτέρω αποφάσεων, εγκρίνεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου του Δήμου στον οποίο ανήκει η υφιστάμενη

επιχείρηση, με την οποία τροποποιούνται και τα στοιχεία της επιχείρησης. Οι αποφάσεις των δύο προηγούμενων εδαφίων εγκρίνονται από τον Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης και δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2. Η συμμετοχή νέου Δήμου στην εταιρεία ειδικού σκοπού, σύμφωνα με την παράγραφο 1, δεν επάγεται μεταβολή της επωνυμίας, της έδρας, του σκοπού και της διάρκειας της υφιστάμενης επιχείρησης. Τα ανωτέρω μπορούν να τροποποιούνται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης της επιχείρησης.

3. Η υφιστάμενη εταιρεία ειδικού σκοπού, μετά την είσοδο νέου Δήμου, σύμφωνα με την παράγραφο 1, μπορεί να επιχορηγείται από όλους τους συμμετέχοντες Δήμους, κατά το ποσοστό της συμμετοχής τους. Το ποσό της επιχορήγησης για κάθε ημερολογιακό έτος ορίζεται με την απόφαση της Γενικής Συνέλευσης για την έγκριση του προϋπολογισμού της επιχείρησης και καταβάλλεται το αργότερο μέχρι το τέλος του μηνός Φεβρουαρίου του έτους στο οποίο αφορά. Κατά τα λοιπά εφαρμόζεται η διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 4 του π.δ. 25/1988.

4. Η ελάχιστη υποχρεωτική διάρκεια της συμμετοχής των νεοεισερχόμενων Δήμων ορίζεται σε επτά (7) έτη από τη δημοσίευση της απόφασης της παραγράφου 1. Μετά την παρέλευση του χρονικού αυτού διαστήματος, κάθε συμμετέχων Δήμος μπορεί να αποχωρήσει από την επιχείρηση, μεταβιβάζοντας το ποσοστό της συμμετοχής του στους λοιπούς συμμετέχοντες στην επιχείρηση Δήμους ή σε άλλον Δήμο, υπό τις προϋποθέσεις της παραγράφου 1. Σε περίπτωση αποχώρησης Ο.Τ.Α. προ της συμπληρώσεως επτά (7) ετών από τη δημοσίευση της απόφασης της παραγράφου 1 ή αποβολής του, λόγω μη πληρωμής των επιχορηγήσεων της παραγράφου 3, το μερίδιο συμμετοχής του θα προσαυξάνει τα μερίδια των υπόλοιπων Δήμων κατά το ποσοστό συμμετοχής τους στο κεφάλαιο.

5. Το ανώτατο όργανο της επιχείρησης είναι η Γενική Συνέλευση, στην οποία όλοι οι συμμετέχοντες Δήμοι, υπό την προϋπόθεση της εκ μέρους τους καταβολής της ετήσιας επιχορήγησης, συμμετέχουν ανάλογα με το ποσοστό τους στο συνολικό κεφάλαιο της επιχείρησης, εκπροσωπούμενοι από αντιπρόσωπο που ορίζεται από το οικείο δημοτικό συμβούλιο. Η Γενική Συνέλευση είναι αρμόδια να αποφασίζει για κάθε υπόθεση που αφορά την επιχείρηση, πλην αυτών που ανήκουν στην αρμοδιότητα του Διοικητικού Συμβουλίου.

6. Η επιχείρηση διοικείται από Διοικητικό Συμβούλιο που συγκροτείται και λειτουργεί, σύμφωνα με τον Κανονισμό της. Τα μέλη του επιλέγονται από τη Γενική Συνέλευση μεταξύ δημάρχων, αντιδημάρχων, δημοτικών και κοινοτικών συμβούλων, ή και τρίτων προσώπων που διαμένουν μόνιμα σε έναν από τους δήμους που συμμετέχουν, εφόσον τα τελευταία έχουν διοικητική ή εργασιακή εμπειρία σε ραδιοφωνικές ή τηλεοπτικές επιχειρήσεις. Για τη νόμιμη συγκρότηση του Διοικητικού Συμβουλίου, δεν απαιτείται η εκπροσώπηση σε αυτό όλων των Δήμων που συμμετέχουν στην επιχείρηση. Στο Διοικητικό Συμβούλιο συμμετέχει υποχρεωτικά εκπρόσωπος των εργαζομένων της επιχείρησης, αν αυτή απασχολεί περισσότερους από είκοσι (20) εργαζόμενους, καθώς και εκπρόσωπος της οικείας Ένωσης Συντακτών. Ο πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου ορίζεται από το Δήμο με το μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής. Αντιπρόεδρος εκλέγεται από το Διοικητικό Συμβούλιο ένα από τα μέλη του.

7. Η ευθύνη του Ο.Τ.Α., που συνιστά ή συμμετέχει σε επιχείρηση με ειδικό σκοπό τη λειτουργία ραδιοφωνικού ή τηλεοπτικού σταθμού περιορίζεται στη συμμετοχή του στο κεφάλαιο της επιχείρησης.

8. Το προσωπικό της υφιστάμενης επιχείρησης διατηρείται. Η απασχόληση και άλλων προσώπων αποφασίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο κατά την ισχύουσα νομοθεσία για όλες τις κατηγορίες απασχολουμένων.

Άρθρο 94

Πρόσληψη υδρονομένων στις Δ.Ε.Υ.Α. και αναπλήρωση μοναδικού στον κλάδο του υπαλλήλου

1. Η πρόσληψη των υδρονομένων άρδευσης από τις Δ.Ε.Υ.Α. πραγματοποιείται, σύμφωνα με το το β.δ. 28.3/15.4.1957 (Α' 60), χωρίς να απαιτείται έγκριση της Επιτροπής της ΠΥΣ 33/2006 (Α' 280) ή άλλου οργάνου και κατά παρέκκλιση των οριζομένων στο ν. 2190/1994 (Α' 28).
Προσλήψεις υδρονομένων άρδευσης που πραγματοποιήθηκαν από τη Δ.Ε.Υ.Α. για την αρδευτική περίοδο τρέχοντος έτους με τη διαδικασία του 28.3/15.4.1957 θεωρούνται νόμιμες.
2. Η πρόσληψη προσωπικού, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 206 του ν. 3584/2007 δεν υπάγεται στην έγκριση της επιτροπής της ΠΥΣ 33/2006 και στα κριτήρια και τη διαδικασία του ν. 2190/1994.

11. Ν. 4513/2018

Άρθρο 1

Ορισμός - σκοπός

1. Η Ενεργειακή Κοινότητα (Ε.Κοιν.) είναι αστικός συνεταιρισμός αποκλειστικού σκοπού με στόχο την προώθηση της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας, όπως ορίζεται στην παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4430/2016 (Α' 205), και της καινοτομίας στον ενεργειακό τομέα, την αντιμετώπιση της ενεργειακής ένδειας και την προαγωγή της ενεργειακής αειφορίας, την παραγωγή, αποθήκευση, ιδιοκατανάλωση, διανομή και προμήθεια ενέργειας, την ενίσχυση της ενεργειακής αυτάρκειας και ασφάλειας σε νησιωτικούς δήμους, καθώς και τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας στην τελική χρήση σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, μέσω της δραστηριοποίησης στους τομείς των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Α.Π.Ε.), της Συμπααραγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης (Σ.Η.Θ.Υ.Α.), της ορθολογικής χρήσης ενέργειας, της ενεργειακής αποδοτικότητας, των βιώσιμων μεταφορών, της διαχείρισης της ζήτησης και της παραγωγής, διανομής και προμήθειας ενέργειας.
2. Για όσα θέματα δεν ορίζονται ειδικότερα στον παρόντα, οι Ε.Κοιν. διέπονται συμπληρωματικά από τις διατάξεις του ν. 1667/1986 (Α' 196).
3. Στις Ε.Κοιν. δεν εφαρμόζονται οι παρακάτω διατάξεις του ν. 1667/1986:
  - α) Οι αριθμητικοί περιορισμοί των τριών (3) μελών για το αίτημα σύγκλησης γενικής συνέλευσης του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 5, των επτά (7) μελών για την ελάχιστη απαρτία στη γενική συνέλευση του τελευταίου εδαφίου της ίδιας παραγράφου, των τριών (3) μελών για την υποχρεωτική αναβολή της συζήτησης θεμάτων που δεν περιλαμβάνονται στην ημερήσια διάταξη της γενικής συνέλευσης του έβδομου εδαφίου της παραγράφου 5 του ίδιου άρθρου και των δύο (2) μελών για το αίτημα σύγκλησης διοικητικού συμβουλίου της παραγράφου 2 του άρθρου 7,
  - β) η υποχρέωση συγκρότησης τριμελούς επιτροπής ελέγχου της παραγράφου 1 του άρθρου 7,
  - γ) οι διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 9 και του άρθρου 13.
4. Όπου στις διατάξεις του ν. 1667/1986 αναφέρεται καταχώρηση σε μητρώο, για τις ανάγκες του παρόντος νοείται το Μητρώο Ε.Κοιν. του άρθρου 8 και δεν απαιτείται εγγραφή, καταχώρηση ή ενημέρωση οποιουδήποτε άλλου μητρώου.

Άρθρο 2

Μέλη Ενεργειακής Κοινότητας

1. Μέλη μιας Ε.Κοιν. μπορεί να είναι:
[...]

γ) Ο.Τ.Α. α΄ βαθμού της ίδιας Περιφέρειας εντός της οποίας βρίσκεται η έδρα της Ε.Κοιν. ή επιχειρήσεις αυτών, κατ' εξαίρεση του άρθρου 107 του ν. 3852/2010 (Α΄ 87),

δ) Ο.Τ.Α. β΄ βαθμού της έδρας της Ε.Κοιν., κατ' εξαίρεση του άρθρου 107 του ν. 3852/2010.

2. Ο ελάχιστος αριθμός μελών της Ε.Κοιν. είναι:

α) Πέντε (5), αν τα μέλη είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου εκτός των Ο.Τ.Α. ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου ή φυσικά πρόσωπα,

β) τρία (3), αν τα μέλη είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου ή φυσικά πρόσωπα, από τα οποία τα δύο (2) τουλάχιστον είναι Ο.Τ.Α.,

γ) δύο (2), αν τα μέλη είναι μόνο Ο.Τ.Α. α΄ βαθμού νησιωτικών περιοχών με πληθυσμό κάτω από τρεις χιλιάδες εκατό (3.100) κατοίκους σύμφωνα με την τελευταία απογραφή.

3. Τουλάχιστον το πενήντα τοις εκατό (50%) συν ένα των μελών πρέπει να σχετίζονται με τον τόπο στον οποίο βρίσκεται η έδρα της Ε.Κοιν. και συγκεκριμένα τα φυσικά πρόσωπα- μέλη να έχουν πλήρη ή ψιλή κυριότητα ή επικαρπία σε ακίνητο το οποίο βρίσκεται εντός της Περιφέρειας της έδρας της Ε.Κοιν. ή να είναι δημότες δήμου της Περιφέρειας αυτής, ενώ τα νομικά πρόσωπα μέλη να έχουν την έδρα τους εντός της Περιφέρειας της έδρας της Ε.Κοιν..

4. Νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού μπορούν να συμμετέχουν σε περισσότερες από μία Ε.Κοιν. ως μέλη κατά παρέκκλιση της παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 1667/1986.

12. Ν. 4555/2018

Άρθρο 91

Συγκρότηση διοικήσεων νομικών προσώπων των δήμων

1. Όπου στις διατάξεις των άρθρων 227, 240, 243, 244, 246, 255, 266 του ν. 3463/2006 (Α΄ 114), όπως ισχύει, αναφέρεται ότι τα μέλη των διοικητικών συμβουλίων των νομικών προσώπων των δήμων ορίζονται από το δημοτικό συμβούλιο κατά συγκεκριμένη αναλογία πλειοψηφίας -μειοψηφίας, η σχετική πρόβλεψη καταργείται από την επόμενη δημοτική περίοδο και, το σύνολο των μελών ορίζεται, με ψηφοφορία, από το δημοτικό συμβούλιο. Ο συνολικός αριθμός των μελών του διοικητικού συμβουλίου των νομικών προσώπων των δήμων δεν θίγεται.

Άρθρο 182

Επέκταση της δυνατότητας συμμετοχής Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού σε νομικά πρόσωπα αναπτυξιακού χαρακτήρα

1. Κατ' εξαίρεση των αριθμητικών περιορισμών των άρθρων 107 του ν. 3852/2010 και 194 του ν. 3852/2010, οι Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού μπορεί να συνιστούν αυτοτελώς ή να συμμετέχουν από κοινού με άλλους Ο.Τ.Α., του ίδιου ή άλλου βαθμού, ή με νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημοσίου τομέα, κατά την έννοια του άρθρου 51 του ν. 1892/1990 (Α΄ 101), σε αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρείες των άρθρων 252 παράγραφος 3 περίπτωση β΄ και 265 του ν. 3463/2006 ή του άρθρου 194 του ν. 3852/2010 με αντικείμενο μία (1) τουλάχιστον από τις εξής δραστηριότητες:

α) Παραγωγή, αποθήκευση, ιδιοκατανάλωση ή πώληση ηλεκτρικής ή θερμικής ή ψυκτικής ενέργειας από σταθμούς Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. ή Υβριδικούς Σταθμούς.

β) Διαχείριση, όπως συλλογή, μεταφορά, επεξεργασία, αποθήκευση ή διάθεση, πρώτης ύλης για την παραγωγή ηλεκτρικής ή θερμικής ή ψυκτικής ενέργειας από βιομάζα ή βιορευστά ή βιοαέριο ή μέσω ενεργειακής αξιοποίησης του βιοαποικοδομήσιμου κλάσματος αστικών αποβλήτων.

γ) Προμήθεια ενεργειακών προϊόντων, συσκευών και εγκαταστάσεων, με στόχο τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης και της χρήσης συμβατικών καυσίμων, καθώς και τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας.

- δ) Προμήθεια ηλεκτροκίνητων οχημάτων, υβριδικών ή μη, και εν γένει οχημάτων που χρησιμοποιούν εναλλακτικά καύσιμα.
- ε) Διανομή ηλεκτρικής ενέργειας.
- στ) Προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου προς τελικούς πελάτες, σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 4001/2011 (Α 179).
- ζ) Παραγωγή, διανομή και προμήθεια θερμικής ή ψυκτικής ενέργειας.
- η) Διαχείριση της ζήτησης για τη μείωση της τελικής χρήσης της ηλεκτρικής ενέργειας και εκπροσώπηση παραγωγών και καταναλωτών στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας.
- θ) Ανάπτυξη δικτύου, διαχείριση και εκμετάλλευση υποδομών εναλλακτικών καυσίμων, σύμφωνα με το ν. 4439/2016 (Α' 222) ή διαχείριση μέσω βιώσιμων μεταφορών.
- ι) Εγκατάσταση και λειτουργία μονάδων αφαλάτωσης νερού με χρήση Α.Π.Ε.
- ια) Παροχή ενεργειακών υπηρεσιών, σύμφωνα με το άρθρο 10 της Δ6/13280/7.6.2011 απόφασης της Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (Β' 1228).
2. Οι εταιρείες της παραγράφου 1 μπορούν να ασκούν και οποιαδήποτε από τις κατωτέρω δραστηριότητες:
- α) Προσέλκυση κεφαλαίων για την πραγματοποίηση επενδύσεων αξιοποίησης των Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. ή παρεμβάσεων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης εντός της οικείας Περιφέρειας.
- β) Σύνταξη μελετών αξιοποίησης των Α.Π.Ε. ή της Σ.Η.Θ.Υ.Α. ή υλοποίησης παρεμβάσεων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης.
- γ) Διαχείριση ή συμμετοχή σε προγράμματα χρηματοδοτούμενα από εθνικούς πόρους ή πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τους σκοπούς της.
- δ) Παροχή συμβουλών για τη διαχείριση ή συμμετοχή του οικείου Ο.Τ.Α. σε προγράμματα χρηματοδοτούμενα από εθνικούς πόρους ή πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τους σκοπούς της.
- ε) Ενημέρωση, εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο για θέματα ενεργειακής αειφορίας.
- στ) Δράσεις για την υποστήριξη ευάλωτων καταναλωτών και την αντιμετώπιση της ενεργειακής ένδειας πολιτών του οικείου δήμου ή της οικείας περιφέρειας που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας, όπως παροχή ή συμψηφισμός ενέργειας, ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών ή άλλες δράσεις που μειώνουν την κατανάλωση της ενέργειας στις κατοικίες των ανωτέρω.
3. Για τη σύσταση, τη λειτουργία, το προσωπικό, τη λύση, την εκκαθάριση, την εποπτεία και κάθε άλλο ζήτημα που αφορά τις εταιρείες του άρθρου αυτού, εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 253, 265 του ν. 3463/2006, ως προς τις εταιρείες που συστήνονται από Ο.Τ.Α. α' βαθμού και του άρθρου 197 του ν. 3852/2010, ως προς τις εταιρείες που συστήνονται από Ο.Τ.Α. β' βαθμού, καθώς και το σύνολο των διατάξεων και των κανονιστικών πράξεων που αφορούν τις ανώνυμες αναπτυξιακές εταιρείες δήμων και περιφερειών.

Άρθρο 183

Συμμετοχή Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού σε νομικά πρόσωπα με αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας ή την αξιοποίηση δημόσιων αγαθών

1. Κατ' εξαίρεση των αριθμητικών περιορισμών των άρθρων 107 του ν. 3852/2010 και 194 του ν. 3852/2010, οι Ο.Τ.Α. Α' και Β' βαθμού μπορεί να συνιστούν αυτοτελώς ή να συμμετέχουν από κοινού με άλλους Ο.Τ.Α., του ίδιου ή άλλου βαθμού σε αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρείες των άρθρων 252 παρ. 3 Β' και 265 του ν. 3463/2006 ή του άρθρου 194 του ν. 3852/2010 με ειδικό σκοπό:

α) Την απόκτηση πλειοψηφικού ή μειοψηφικού μετοχικού κεφαλαίου εταιρειών κοινής ωφέλειας ή εταιρειών αξιοποίησης και διαχείρισης υποδομών ή εταιρειών εκτέλεσης μεταφορικού έργου. Για την υλοποίηση του σκοπού τους, οι εταιρείες αυτές μπορεί να

συμμετέχουν ή να χρηματοδοτούνται από ευρωπαϊκά και διεθνή προγράμματα και χρηματοδοτικά εργαλεία.

β) Την αξιοποίηση τοπικών φυσικών πόρων ή περιοχών ή εγκαταστάσεων σημαντικής τουριστικής ή αναπτυξιακής αξίας. Στην περίπτωση αυτή και πριν από τη λήψη της απόφασης περί σύστασης της εταιρείας ή συμμετοχής σε αυτήν από το αρμόδιο συλλογικό όργανο, οι Ο.Τ.Α. υποβάλλουν σχετική αναλυτική και εμπειριστατωμένη επενδυτική πρόταση, συνοδευόμενη από επιχειρηματικό σχέδιο και οικονομοτεχνική μελέτη, καθώς και μελέτη δέουσας επιμέλειας, εφόσον αυτή απαιτείται, στη Διεύθυνση Αναπτυξιακής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών, η οποία θεωρεί τα υποβληθέντα στοιχεία, εντός προθεσμίας εκατόν είκοσι (120) ημερών και εισηγείται προς τους ενδιαφερόμενους Ο.Τ.Α. τις απαραίτητες προσαρμογές ή τροποποιήσεις της επενδυτικής πρότασης, προκειμένου αυτή να μπορέσει να υλοποιηθεί. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία του προηγούμενου εδαφίου, το αρμόδιο συλλογικό όργανο του ενδιαφερόμενου Ο.Τ.Α. μπορεί να εγκρίνει άνευ ετέρου τη σύσταση της εταιρείας ή τη συμμετοχή του Ο.Τ.Α. σε αυτή.

Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μπορεί να εξειδικεύονται οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή της περίπτωσης β' του άρθρου αυτού, να καθορίζεται το περιεχόμενο της επενδυτικής πρότασης, η διαδικασία ελέγχου αυτής, καθώς και τα τυχόν χρηματοδοτικά εργαλεία προς υποστήριξη της υλοποίησης των προτάσεων αυτών.

2. Για τη σύσταση, τη λειτουργία, το προσωπικό, τη λύση, την εκκαθάριση, την εποπτεία και κάθε άλλο ζήτημα που αφορά τις εταιρίες του άρθρου αυτού, εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 253, 265 του ν. 3463/2006, ως προς τις εταιρίες που συνιστώνται από Ο.Τ.Α. Α' βαθμού και του άρθρου 197 του ν. 3852/2010, ως προς τις εταιρίες που συνιστώνται από Ο.Τ.Α. Β' βαθμού, καθώς και το σύνολο των διατάξεων και των κανονιστικών πράξεων που αφορούν τις ανώνυμες αναπτυξιακές εταιρίες δήμων και περιφερειών.

Άρθρο 184

Σύσταση δημοτικών μονομετοχικών Α.Ε. λειτουργίας πρατηρίου καυσίμων, για την κάλυψη των αναγκών μικρών νησιωτικών δήμων

Κατ' εξαίρεση των αριθμητικών περιορισμών του άρθρου 107 του ν. 3852/2010, μικροί νησιωτικοί δήμοι, σύμφωνα με την περίπτωση στ' του άρθρου 2Α του ν. 3852/2010, μπορεί, προς εξυπηρέτηση των αναγκών των κατοίκων τους, να συνιστούν μονομετοχικές ανώνυμες εταιρείες του άρθρου 266 του ν. 3463/2006 με μοναδικό αντικείμενο τη λειτουργία πρατηρίου υγρών καυσίμων εντός της χωρικής τους εμβέλειας, υπό την προϋπόθεση ότι δεν λειτουργεί αντίστοιχη ιδιωτική επιχείρηση εντός των ορίων τους. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομίας και Ανάπτυξης καθορίζονται οι προϋποθέσεις για την έκδοση της σχετικής άδειας λειτουργίας, καθώς και οι διαδικασίες ελέγχου της συνδρομής αυτών και ρυθμίζεται κάθε ειδικότερο σχετικό ζήτημα, αφού ληφθούν υπόψη οι ειδικότερες συνθήκες που επικρατούν σε κάθε νησιωτικό δήμο.

13. Ν. 4604/2019

Άρθρο 98

Ενώσεις δημοτικών επιχειρήσεων με ειδικό σκοπό τη λειτουργία ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών σταθμών

Δύο ή περισσότερες δημοτικές επιχειρήσεις ειδικού σκοπού, με αντικείμενο τη λειτουργία ραδιοφωνικού ή τηλεοπτικού σταθμού, μπορούν να συνιστούν ενώσεις δημοτικών ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών επιχειρήσεων, με τη μορφή αστικής εταιρείας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα του άρθρου 741 του Α.Κ.. Σκοπός των ενώσεων είναι η ανάπτυξη της συνεργασίας μεταξύ των δημοτικών ραδιοτηλεοπτικών μέσων, με στόχο τη συνολική ποιοτική και λειτουργική αναβάθμιση των παρεχόμενων από αυτά υπηρεσιών προς τον πολίτη, η παροχή τεχνικής και λειτουργικής υποστήριξης προς τα μέλη τους, η θεσμική εκπροσώπηση αυτών ενώπιον διοικητικών αρχών και η γενική μέριμνα για την

κατοχύρωση και προαγωγή του ρόλου της δημοτικής ραδιοφωνίας και τηλεόρασης. Οι ενώσεις του πρώτου εδαφίου συνιστώνται με αποφάσεις των οικείων Διοικητικών Συμβουλίων των συμμετεχουσών δημοτικών επιχειρήσεων και λειτουργούν, σύμφωνα με τα άρθρα 267 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων και 741 του Α.Κ.. Δημοτικές επιχειρήσεις με ειδικό σκοπό τη λειτουργία ραδιοφωνικού ή τηλεοπτικού σταθμού μπορούν να συμμετέχουν στις ενώσεις του πρώτου εδαφίου, ακόμα και αν η συμμετοχή τους αυτή δεν περιλαμβάνεται ρητά μεταξύ των καταστατικών τους σκοπών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΦΟΔΣΑ**1. Ν. 1650/1986****Άρθρο 12 : Στερεά απόβλητα**

2.

[...]

β) Οι ΦΟΔΣΑ είναι δυνατόν να συνιστώνται από Ο.Τ.Α. που ανήκουν σε περισσότερες της μίας διαχειριστικές ενότητες και να έχουν την ευθύνη για την υλοποίηση των ανωτέρω ενεργειών στο γεωγραφικό χώρο που αντιστοιχεί σε αυτές.

γ) Όταν Διαχειριστική Ενότητα περιλαμβάνει μόνον έναν Ο.Τ.Α., τότε αυτός αποτελεί το ΦΟ.Δ.Σ.Α. της Διαχειριστικής αυτής Ενότητας.

δ) Οι ΦΟ.Δ.Σ.Α. μπορούν να εκτελούν και τη συλλογή και μεταφορά των στερεών αποβλήτων, εφόσον γίνει σχετική ανάθεση από Ο.Τ.Α. της Διαχειριστικής τους Ενότητας.

2. Σε περίπτωση καθυστέρησης καταβολής από δήμο ή κοινότητα τριμηνιαίας δόσης της ετήσιας εισφοράς προς τον οικείο Φο.Δ.Σ.Α. πέραν του ενός μηνός, το οφειλόμενο ποσό παρακρατείται υποχρεωτικά από τη Δ.Ε.Η. Α.Ε., από τα έσοδα του ενιαίου ανταποδοτικού τέλους καθαριότητας και φωτισμού που αναλογούν στον οφειλέτη δήμο ή κοινότητα, κατόπιν αποστολής στη Δ.Ε.Η. Α.Ε. σχετικού αιτήματος του οικείου Φο.Δ.Σ.Α., συνοδευόμενου από την αντίστοιχη απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, και αποδίδεται σε αυτόν.

3. Η διαχείριση των στερεών αποβλήτων σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο γίνεται βάσει σχεδιασμού που αποσκοπεί στη μελέτη και τον καθορισμό των μεθόδων διαχείρισης καθώς και στη χωροθέτηση των εγκαταστάσεων διάθεσης των στερεών αποβλήτων. Κατά το σχεδιασμό λαμβάνονται υπόψη οι κοινωνικές, οικονομικές, τεχνικές, περιβαλλοντικές και εν γένει οι ειδικές συνθήκες της περιοχής.

Με την ίδια απόφαση της παρ. 2 καθορίζονται οι αρμόδιοι φορείς για την εκπόνηση του σχεδιασμού διαχείρισης των στερεών αποβλήτων, οι όροι και η διαδικασία εκπόνησης και εφαρμογής του σε εθνικό ή περιφερειακό.

4. Οι υπόχρεοι για τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων φορείς σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 2 συντάσσουν σχέδιο για τον τρόπο λήψης κατάλληλων μέτρων για τον περιορισμό των στερεών αποβλήτων, την εφαρμογή μεθόδων για την ανακύκλωση και την επεξεργασία τους, τη λήψη από αυτά πρώτων υλών και ενεργείας και για κάθε άλλη μέθοδο επαναχρησιμοποίησή τους.

Με την ίδια απόφαση της παρ. 2 καθορίζεται και το περιεχόμενο του εν λόγω σχεδίου.

5. Απαγορεύεται η ανεξέλεγκτη απόρριψη στερεών αποβλήτων εντός ή εκτός αστικών περιοχών και σε οποιοδήποτε φυσικό αποδέκτη. Ο κάτοχος των στερεών αποβλήτων τα παραδίδει στον υπόχρεο διαχείρισης σύμφωνα με την παρ. 2.

6. Σε οποιονδήποτε παράγει ή κατέχει και διαχειρίζεται στερεά απόβλητα που λόγω του είδους, της σύνθεσης ή της ποιότητας και ποσότητάς τους είναι ιδιαίτερα επικίνδυνα για την υγεία και το περιβάλλον επιβάλλεται η τήρηση σχετικού βιβλίου.

7. Παλαιά μέσα μεταφοράς και μηχανήματα ή τμήματά τους που έχουν εγκαταλειφθεί, θεωρούνται στερεά απόβλητα και περιέχονται στην κυριότητα του οικείου δήμου ή κοινότητας. Η διαδικασία και οι προϋποθέσεις χαρακτηρισμού τους ως στερεών αποβλήτων καθορίζεται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων. Με την επιφύλαξη των άρθρων 146 και 197 - 201 του Κώδικα Δημοσίου Ναυτικού Δικαίου (ΝΔ 187/1973, ΦΕΚ 26) πλοία, πλοiάρια και πλωτά γενικά ναυπηγήματα ως και τα τμήματά τους που έχουν εγκαταληφθεί, θεωρούνται στερεά απόβλητα και υπόκεινται στη ρύθμιση του παραπάνω εδαφίου της παραγράφου αυτής είτε βρίσκονται στην ξηρά είτε στη θάλασσα.

8. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού μπορεί να απαγορευθεί η εισαγωγή και εμπορία συσκευών λειοτεμαχισμού στερεών αποβλήτων (σκουποδιφάγων) για την αποτροπή της

διατάραξης της λειτουργίας του αποχετευτικού συστήματος ή της σημαντικής φόρτισης των εγκαταστάσεων επεξεργασίας υγρών αποβλήτων ή της ρύπανσης των νερών.

2. Ν. 2939/2001

Άρθρο 9 Άνευ τίτλου

1. Οι Φορείς Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΦοΔ-ΣΑ), κατά τη διαμόρφωση του κανονισμού τιμολόγησης, προσδιορίζουν τα τέλη που καταβάλλονται από τους ΟΤΑ ανά παρεχόμενη υπηρεσία σε συνάρτηση με την απόδοση της διαλογής στην πηγή, την εκτροπή οργανικών αποβλήτων από την υγειονομική ταφή, τη συλλογή αποβλήτων συσκευασιών ανά κάτοικο και την πραγματοποιηθείσα ανακύκλωση σε σύνδεση με τους στόχους ανά ΟΤΑ, όπως αυτοί προσδιορίζονται βάσει του Τοπικού Σχεδίου και του οικείου ΠΕΣΔΑ.
2. Στην περίπτωση των νησιωτικών ΟΤΑ Α΄ Βαθμού, εφαρμόζονται κίνητρα και αντικίνητρα από τα ΣΣΕΔ αποβλήτων συσκευασιών ανάλογα με την επίτευξη των στόχων, τα οποία προβλέπονται υποχρεωτικά στα επιχειρησιακά σχέδια που εγκρίνονται από τον Ε.Ο.ΑΝ..
3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζεται η διαμόρφωση του κανονισμού τιμολόγησης των ΦοΔΣΑ για την εφαρμογή της παραγράφου 1.

3. Ν. 3536/2007

Άρθρο 30 Στερεά απόβλητα

1. α) Τροποποιείται η παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 1650/1986 (ΦΕΚ 160 Α΄) ως προς τον ορισμό των αρμόδιων φορέων για τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων και των ανάλογων αρμοδιοτήτων των Ο.Τ.Α. (παρ. 3 και 4). Η προσωρινή αποθήκευση, μεταφόρτωση, επεξεργασία, αξιοποίηση και διάθεση των στερεών αποβλήτων σε κάθε Περιφέρεια της χώρας διενεργείται με ευθύνη των Φορέων Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΦΟΔΣΑ), που προβλέπονται στο άρθρο 7 παρ. 2 της κ.υ.α. 50910/2727/ 2003 (ΦΕΚ 1909 Β΄/22.12.2003), οι οποίοι αντιστοιχούν στις διαχειριστικές ενότητες κάθε Περιφέρειας και οι οποίοι οργανώνονται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις επόμενες παραγράφους.
β) Οι ΦΟΔΣΑ είναι δυνατόν να συνιστώνται από Ο.Τ.Α. που ανήκουν σε περισσότερες της μίας διαχειριστικές ενότητες και να έχουν την ευθύνη για την υλοποίηση των ανωτέρω ενεργειών στο γεωγραφικό χώρο που αντιστοιχεί σε αυτές.
γ) Όταν Διαχειριστική Ενότητα περιλαμβάνει μόνον έναν Ο.Τ.Α., τότε αυτός αποτελεί το ΦΟ.Δ.Σ.Α. της Διαχειριστικής αυτής Ενότητας.
δ) Οι ΦΟ.Δ.Σ.Α. μπορούν να εκτελούν και τη συλλογή και μεταφορά των στερεών αποβλήτων, εφόσον γίνει σχετική ανάθεση από Ο.Τ.Α. της Διαχειριστικής τους Ενότητας.
2. Οι Ο.Τ.Α. που ανήκουν σε κάθε διαχειριστική ενότητα και οι οποίοι δεν έχουν μέχρι την ισχύ του παρόντος συστήσει ΦΟΔΣΑ υποχρεούνται εντός προθεσμίας που καθορίζεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας να προβούν στη σύσταση συνδέσμου ή ανώνυμης εταιρίας Ο.Τ.Α., με σκοπό την άσκηση των δραστηριοτήτων που αναφέρονται στο άρθρο 7 παρ. 2 της κ.υ.α. 50910/2727/16.12.2003 (ΦΕΚ 1909 Β΄/ 22.12.2003) ή είναι συναφείς με αυτές.
3. α) Ο σύνδεσμος της προηγούμενης παραγράφου συνιστάται και λειτουργεί σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3463/2006 (ΦΕΚ 114 Α΄).
β) Η ανώνυμη εταιρεία της προηγούμενης παραγράφου συνιστάται και λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 265 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3463/2006. Κατ' εξαίρεση και για την

αποτελεσματικότερη εκπλήρωση των σκοπών της, η εταιρία αυτή είναι δυνατόν να συμμετέχει, ως κύριο συμβαλλόμενο μέρος, στις προγραμματικές συμβάσεις που προβλέπει το άρθρο 225 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3463/2006.

γ) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ρυθμίζονται τα θέματα άσκησης τιμολογιακής πολιτικής σχετικά με την κοστολόγηση των προσφερόμενων υπηρεσιών και την είσπραξη των ανταποδοτικών τελών από τους εξυπηρετούμενους δημότες και περιγράφονται οι προσφερόμενες υπηρεσίες.

4. Σε περίπτωση που οι Ο.Τ.Α. διαχειριστικής ενότητας δεν προβούν στη σύσταση του συνδέσμου ή της ανώνυμης εταιρίας, εντός της προθεσμίας της παραγράφου 2 του παρόντος, τότε με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας συνιστάται αναγκαστικός σύνδεσμος, στον οποίο συμμετέχουν υποχρεωτικά όλοι οι Ο.Τ.Α. που ανήκουν στην οικεία διαχειριστική ενότητα, με σκοπό την άσκηση των δραστηριοτήτων που αναφέρονται ανωτέρω. Ο σύνδεσμος αυτός λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 245 έως 249 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3463/2006.

Σε περίπτωση που το διοικητικό συμβούλιο του ανωτέρω Συνδέσμου δεν επιτύχει την εκλογή Προέδρου και Αντιπροέδρου εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την εκλογή των αντιπροσώπων, τότε ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος αυτού ορίζονται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας .

6. Υφιστάμενες επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. που έχουν συσταθεί βάσει των διατάξεων του π.δ. 410/1995 (ΦΕΚ 231 Α'), με όμοιο προς τα ανωτέρω αντικείμενο δραστηριότητας, μετατρέπονται εντός τριετίας από την έναρξη ισχύος του παρόντος σε ανώνυμες εταιρίες της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου, εφαρμοζομένων στην περίπτωση αυτή αναλόγως των ρυθμίσεων του άρθρου 269 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3463/2006.

Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται εντός τριετίας από την έναρξη ισχύος του παρόντος η μετατροπή σε ανώνυμες εταιρίες της παραγράφου 3 του άρθρου αυτού των διαδημοτικών ή διακοινοτικών επιχειρήσεων με όμοιο προς τα ανωτέρω αντικείμενο δραστηριότητας. Σε ανώνυμες εταιρίες αυτής της μορφής μπορούν, επίσης, να μετατραπούν, εντός της ανωτέρω προθεσμίας, και οι ανώνυμες εταιρίες, στις οποίες συμμετέχουν κατά πλειοψηφία Τ.Ε.Δ.Κ.. Μετατροπές που έγιναν πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος θεωρούνται νόμιμες.

7. Υφιστάμενοι σύνδεσμοι Ο.Τ.Α. με συναφές προς τα παραπάνω αντικείμενο δραστηριότητας μπορούν, ύστερα από τροποποίηση της συστατικής τους πράξης, ως προς το σκοπό, να μετατραπούν σε Συνδέσμους του παρόντος άρθρου (ΦΟ.Δ.Σ.Α.). Τυχόν πλεονάζοντα τακτικό προσωπικό, με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του Συνδέσμου, κατανέμεται, με την ίδια σχέση εργασίας, στους δήμους και τις κοινότητες που τον απαρτίζουν, κατ' αναλογία των αιρετών αντιπροσώπων τους στο διοικητικό συμβούλιο. Το προσωπικό της παρούσας παραγράφου καταλαμβάνει κενές οργανικές θέσεις αντίστοιχου κλάδου ή ειδικότητας. Σε περίπτωση που δεν υπάρχουν τέτοιες θέσεις, συνιστώνται προσωρινές προσωποπαγείς αντίστοιχου ή παρεμφερούς κλάδου ή αντίστοιχης ή παρεμφερούς ειδικότητας, με απόφαση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Η πράξη κατάταξης του μεταφερόμενου προσωπικού στις θέσεις αυτές εκδίδεται από το αρμόδιο προς διορισμό όργανο και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

8. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ρυθμίζονται ειδικότερα ζητήματα ή θέματα με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό, αναφορικά με τη λειτουργία και την άσκηση των δραστηριοτήτων των νομικών προσώπων

του παρόντος άρθρου σε σχέση με τη διαχείριση και τις μεθόδους διαχείρισης στερεών αποβλήτων.

9. Οι Φορείς Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΦΟ. Δ.Σ.Α.) που λειτουργούν είτε υπό τη μορφή Συνδέσμου είτε υπό τη μορφή ανώνυμης εταιρείας Ο.Τ.Α., μπορούν να συνάπτουν συμβάσεις για τη μίσθωση συγκεκριμένου έργου, στο πλαίσιο των καταστατικών τους σκοπών, ύστερα από έγκριση του Υπουργού Εσωτερικών, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του άρθρου 6 του ν. 2527/1997 (ΦΕΚ 206 Α') και της Π.Υ.Σ. 33/2006 (ΦΕΚ 280 Α'), όπως ισχύει. Το ίδιο ισχύει και για τον Ο.Τ.Α. που αποτελεί μόνος του το ΦΟ.Δ.Σ.Α. της διαχειριστικής περιοχής .

4. Ν. 3688/2008

Άρθρο 15

Θέματα Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων

6. Συνιστάται Μητρώο ΦΟ.Δ.Σ.Α., το οποίο τηρείται στη Διεύθυνση Οργάνωσης και Λειτουργίας Ο.Τ.Α. του Υπουργείου Εσωτερικών. Στο Μητρώο περιλαμβάνονται τα εξής στοιχεία: α) Η επωνυμία και η νομική μορφή του ΦΟ.Δ.Σ.Α., β) ο νόμιμος εκπρόσωπος και τα στοιχεία επικοινωνίας με αυτόν, γ) η διαχειριστική ενότητα ή οι διαχειριστικές ενότητες που καλύπτονται, δ) τα έργα διαχείρισης στερεών αποβλήτων των οποίων έχει την ευθύνη λειτουργίας ο ΦΟ.Δ.Σ.Α., ε) οι δραστηριότητες διαχείρισης στερεών αποβλήτων που καλύπτει, στ) πε-ρίληψη του επιχειρησιακού του σχεδίου, ζ) οικονομικά στοιχεία του ΦΟ.Δ.Σ.Α. και η) στοιχεία προσωπικού. Με βάση τα ανωτέρω στοιχεία, που αποστέλλονται από τους ΦΟ.Δ.Σ.Α. στη Διεύθυνση Οργάνωσης και Λειτουργίας Ο.Τ.Α., εκδίδεται βεβαίωση, το περιεχόμενο της οποίας, καθώς και ο τρόπος και χρόνος έκδοσής της, ρυθμίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών. Με την ίδια απόφαση ρυθμίζονται ο τρόπος και ο χρόνος υποβολής των ανωτέρω στοιχείων, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. Ο ΦΟ.Δ.Σ.Α. δεν επιτρέπεται να εισπράξει οποιοδήποτε χρηματικό ποσό από Ο.Τ.Α. ή φορέα του δημόσιου τομέα, αν δεν υποβάλει, μαζί με τα αναγκαία κατά περίπτωση δικαιολογητικά, και την παραπάνω βεβαίωση.

7. Για την οργανωμένη συνεργασία και την υποστήριξη των ΦΟ.Δ.Σ.Α. προς πραγματοποίηση του σκοπού τους, συνιστάται πανελλαδικό όργανο ΦΟ.Δ.Σ.Α., με τη μορφή νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., καθο-ρίζονται ο τρόπος και οι διαδικασίες ανάδειξης των εκπροσώπων των ΦΟ.Δ.Σ.Α. στο ανωτέρω πανελλαδικό όργανο, η σύνθεση, η συγκρότηση, ο τρόπος εκλογής ή υπόδειξης, οι αρμοδιότητες, η οργάνωση, η λειτουργία και η θητεία των οργάνων αυτού, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

5. Ν. 4071/2012

Άρθρο 13

Σύσταση Περιφερειακών Συνδέσμων Φορέων Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων

1. Εντός των διοικητικών ορίων κάθε περιφέρειας πλην της Αττικής και υπό την επιφύλαξη της παραγράφου 2 του παρόντος και του επόμενου άρθρου, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, συνιστάται περιφερειακός σύνδεσμος ΦΟΔΣΑ, ως Ν.Π.Δ.Δ., στον οποίο μετέχουν υποχρεωτικά όλοι οι δήμοι των διαχειριστικών ενότητων της περιφέρειας. Στο σύνδεσμο που δημιουργείται συγχωνεύονται υποχρεωτικά, κατά τη διαδικασία των διατάξεων του άρθρου 16 του παρόντος, οι σύνδεσμοι που έχουν συσταθεί ως ΦΟΔΣΑ ή ανώνυμες εταιρείες ή άλλες επιχειρήσεις και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου των Ο.Τ.Α. κατά κλάδο ή τομέα που ασκούν αρμοδιότητες ΦΟΔΣΑ. Με την ίδια διαδικασία, του άρθρου 16 του παρόντος στον ανωτέρω σύνδεσμο περιέρχεται

υποχρεωτικά η διαχείριση των εγκαταστάσεων προσωρινής αποθήκευσης, μεταφόρτωσης, επεξεργασίας και διάθεσης στερεών αποβλήτων δήμων που ασκούν αρμοδιότητες ΦΟΔΣΑ. Σκοπός του περιφερειακού συνδέσμου ΦΟΔΣΑ είναι η ολοκληρωμένη διαχείριση των στερεών αποβλήτων, σύμφωνα με το Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ), και ειδικότερα η εξειδίκευση και η υλοποίηση των στόχων και των δράσεων αυτού για την προσωρινή αποθήκευση, μεταφόρτωση, θαλάσσια μεταφορά ΑΣΑ, επεξεργασία, ανάκτηση και διάθεση των στερεών αποβλήτων της χωρικής τους αρμοδιότητας, σύμφωνα και με την κ.υ.α. 2527/2009 (Α' 83).

Έδρα του περιφερειακού ΦΟΔΣΑ ορίζεται η έδρα της οικείας περιφέρειας. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του, μπορεί να ορίζεται διαφορετική έδρα εντός των διοικητικών ορίων της οικείας περιφέρειας. Η χρονική διάρκεια λειτουργίας του ορίζεται σε τριάντα έτη και μπορεί να παρατείνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης μετά από γνώμη του διοικητικού συμβουλίου του συνδέσμου.

2. Στις περιφέρειες που λειτουργούν ΦΟΔΣΑ με τη μορφή Ανώνυμης Εταιρείας και οι αρμοδιότητές τους βάσει του καταστατικού τους ασκούνται στα διοικητικά όρια ολόκληρης της περιφέρειας, η λειτουργία τους συνεχίζεται με την ίδια νομική μορφή, ως περιφερειακοί ΦΟΔΣΑ, με τις αρμοδιότητες των περιφερειακών συνδέσμων. Σε διαφορετική περίπτωση με απόφαση των 2/3 των δήμων της οικείας περιφέρειας, που λαμβάνεται μέσα σε ένα (1) μήνα από τη δημοσίευση του παρόντος, αντί της ανώνυμης εταιρείας, δημιουργείται περιφερειακός σύνδεσμος ΦΟΔΣΑ, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

3. Εντός ενός (1) μηνός από τη δημοσίευση του παρόντος, εκδίδεται η απόφαση σύστασης του περιφερειακού συνδέσμου ΦΟΔΣΑ, από τον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Στην απόφαση περιλαμβάνεται, η επωνυμία του συνδέσμου, ο σκοπός, ο αριθμός των αιρετών αντιπροσώπων του κάθε δήμου που συμμετέχει στο διοικητικό συμβούλιο, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 246 του ν. 3463/2006 (Α' 114), η έδρα, η διάρκεια και οι πόροι αυτού. Μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από τη δημοσίευση της ανωτέρω απόφασης, τα δημοτικά συμβούλια των δήμων που συμμετέχουν στον περιφερειακό ΦΟΔΣΑ, εκλέγουν τους αντιπροσώπους τους στο διοικητικό συμβούλιο, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 246 του ν. 3463/2006. Το διοικητικό συμβούλιο του ΦΟΔΣΑ νομίμως συγκροτείται μετά την πάροδο της ανωτέρω προθεσμίας του προηγούμενου εδαφίου, με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του τελευταίου εδαφίου της παρ. 6 του άρθρου 246 του ν. 3463/2006.

Άρθρο 14

Φορείς Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων Νήσων

1. Στις περιφέρειες Ιονίων Νήσων και Βορείου και Νοτίου Αιγαίου, εντός ενός (1) μηνός από τη δημοσίευση του παρόντος, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, συνιστάται, σε κάθε μια από αυτές, σύνδεσμος, ως Φορέας Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων, στον οποίο μετέχουν υποχρεωτικά οι δήμοι όλων των διαχειριστικών ενοτήτων της περιφέρειας, με την επωνυμία που περιέχει τις λέξεις «ΦΟΔΣΑ Νήσων» ακολουθούμενες από το όνομα της οικείας περιφέρειας. Έδρα τους ορίζεται η έδρα της οικείας περιφέρειας. Ο ΦΟΔΣΑ νήσων διοικείται από το διοικητικό συμβούλιο και τον πρόεδρό του. Το διοικητικό συμβούλιο αποτελείται από ένδεκα (11) μέλη, τα οποία ορίζονται, μεταξύ των δημάρχων και των δημοτικών συμβούλων των δήμων της οικείας περιφέρειας, από την οικεία περιφερειακή ένωση δήμων. Η θητεία των μελών του διοικητικού συμβουλίου ακολουθεί τη δημοτική περίοδο.

Η χρονική διάρκεια λειτουργίας του ΦΟΔΣΑ νήσων ορίζεται σε (30) τριάντα έτη και μπορεί να παρατείνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης μετά από γνώμη του διοικητικού του συμβουλίου.

Ο ΦΟΔΣΑ νήσων είναι αρμόδιος για την ολοκληρωμένη διαχείριση των στερεών αποβλήτων του συνόλου των δήμων της περιφέρειας, σύμφωνα με τις προβλέψεις του ΠΕΣΔΑ. Ειδικότερα εξειδικεύει και υλοποιεί τους στόχους και τις δράσεις αυτού για τα εν γένει θέματα διανοησιακής πολιτικής διαχείρισης στερεών αποβλήτων και θαλάσσιας μεταφοράς ΑΣΑ, εκπονεί το επιχειρησιακό σχέδιο δράσης, καθορίζει την τιμολογιακή πολιτική των υπηρεσιών που παρέχονται σε διαδημοτικό επίπεδο και λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για τη σωστή λειτουργία όλων των εγκαταστάσεων διαχείρισης στερεών αποβλήτων της περιφέρειάς του.

Η ανωτέρω απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, εκδίδεται κατά τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 13.

2. Οι δήμοι των περιφερειών Ιονίων Νήσων και Βορείου και Νοτίου Αιγαίου, ή οι υφιστάμενοι σύνδεσμοι, επιχειρήσεις και άλλα νομικά πρόσωπα των Ο.Τ.Α. που ασκούν αρμοδιότητες ΦΟΔΣΑ, είναι πλέον αρμόδιοι μόνο για τη διαχείριση των εγκαταστάσεων στερεών αποβλήτων που λειτουργούν στα διοικητικά τους όρια, σύμφωνα με το ΠΕΣΔΑ της περιφέρειάς τους και για όσα θέματα, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία περί φορέων διαχείρισης στερεών αποβλήτων δεν ανήκουν στην αρμοδιότητα του ΦΟΔΣΑ νήσων.

Άρθρο 15

Όργανα διοίκησης και αρμοδιότητες των οργάνων των περιφερειακών συνδέσμων

ΦΟΔΣΑ

1. Όργανα διοίκησης του περιφερειακού συνδέσμου ΦΟΔΣΑ, είναι το διοικητικό συμβούλιο, η εκτελεστική επιτροπή και ο πρόεδρος του. Ο πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου εκλέγεται από τα μέλη αυτού με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του και έχει τις αρμοδιότητες του δημάρχου και του προέδρου του δημοτικού συμβουλίου. Αν δεν καταστεί δυνατή η εκλογή του προέδρου κατά την πρώτη ψηφοφορία, διενεργείται δεύτερη ψηφοφορία και εκλέγεται εκείνος που συγκέντρωσε τη σχετική πλειοψηφία των μελών του.

2. Η εκτελεστική επιτροπή αποτελείται από τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου ως πρόεδρο και έξι (6) μέλη που εκλέγονται μαζί με τέσσερα (4) αναπληρωματικά, μεταξύ των μελών του διοικητικού συμβουλίου με απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του για όλη τη δημοτική περίοδο. Αν δεν καταστεί δυνατή η εκλογή μελών της εκτελεστικής επιτροπής κατά την πρώτη ψηφοφορία διενεργείται δεύτερη ψηφοφορία και εκλέγονται αυτοί που θα συγκεντρώσουν την σχετική πλειοψηφία των μελών του. Κατά την πρώτη συνεδρίαση της εκτελεστικής επιτροπής εκλέγεται ως αντιπρόεδρος αυτής ένα από τα μέλη της.

Ο πρόεδρος του συνδέσμου με απόφασή του μπορεί να μεταβιβάζει αρμοδιότητές του στον αντιπρόεδρο και τα μέλη της εκτελεστικής επιτροπής.

3. Το διοικητικό συμβούλιο του περιφερειακού συνδέσμου ασκεί τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- 1) εγκρίνει το επιχειρησιακό σχέδιο μετά από εισήγηση της εκτελεστικής επιτροπής,
- 2) καθορίζει τις ετήσιες εισφορές των δήμων μελών του,
- 3) εγκρίνει τις οικονομικές καταστάσεις του συνδέσμου,
- 4) καταρτίζει τον κανονισμό λειτουργίας του,
- 5) ψηφίζει τον οργανισμό εσωτερικής υπηρεσίας και
- 6) γνωμοδοτεί σε δημόσιες αρχές ή αρμόδια όργανα όταν ζητούν τη γνώμη του.

4. Η εκτελεστική επιτροπή ασκεί κάθε αρμοδιότητα σχετική με τη λειτουργία του συνδέσμου εκτός από εκείνες που ανήκουν στο διοικητικό συμβούλιο και τον πρόεδρο. Με απόφασή της, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών της, μπορεί ένα

θέμα που κρίνεται ιδιαίτερα σοβαρό να το παραπέμψει στο διοικητικό συμβούλιο για λήψη απόφασης. Για τα λοιπά θέματα που αφορούν τη διοίκηση και λειτουργία του περιφερειακού συνδέσμου ΦΟΔΣΑ εφαρμόζονται αναλόγως, οι σχετικές περί συνδέσμων διατάξεις του ν. 3463/2006.

Άρθρο 17

Λειτουργικά ζητήματα ΦΟΔΣΑ- Θέματα προσωπικού

1. α. Οι ετήσιες εισφορές των δήμων που συμμετέχουν στον περιφερειακό σύνδεσμο ΦΟΔΣΑ καθορίζονται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, μετά από εισήγηση της εκτελεστικής επιτροπής, ανάλογα με τις ποσότητες των στερεών αποβλήτων που αντιστοιχούν στους δήμους αυτούς και διακινούνται κάθε έτος μέσω του συστήματος διαχείρισης. Για τον υπολογισμό ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 9 του ν. 3854/2010 και της κ.υ.α. 2527/2009. Οι ανωτέρω ρυθμίσεις εφαρμόζονται αναλόγως και για τα τέλη παροχής υπηρεσιών διαχείρισης στερεών αποβλήτων από τους ΦΟΔΣΑ που λειτουργούν με τη μορφή Α.Ε..

β. Οι ετήσιες εισφορές επανακαθορίζονται με την ίδια διαδικασία, λαμβάνοντας υπόψη ως πρόσθετο κριτήριο την αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων κάθε ΦΟΔΣΑ που έχει συγχωνευθεί και τα περιουσιακά στοιχεία των δήμων ή άλλων νομικών προσώπων, που ασκούσαν αρμοδιότητες διαχείρισης εγκαταστάσεων προσωρινής αποθήκευσης, επεξεργασίας και διάθεσης στερεών αποβλήτων και περιέρχονται κατά χρήση ή κυριότητα στον περιφερειακό σύνδεσμο.

γ. Ειδικά για το πρώτο έτος από την έναρξη ισχύος του παρόντος, οι ετήσιες εισφορές των δήμων προς το ΦΟΔΣΑ νήσων, καθορίζονται με την απόφαση της παραγράφου 1 του άρθρου 14 του παρόντος, μετά από πρόταση της οικείας περιφερειακής ένωσης δήμων.

2. Η παρ. 2 του άρθρου 9 του ν. 3854/2010 (Α' 94) αντικαθίσταται ως εξής:

«α. Το ποσό της αντίστοιχης εισφοράς ή του τέλους των δήμων προς τους ΦΟΔΣΑ, καλύπτεται από τα έσοδα των δήμων που προέρχονται από το ανταποδοτικό τέλος καθαριότητας.

β. Το ποσό της ετήσιας εισφοράς ή του τέλους των δήμων προς τον οικείο ΦΟΔΣΑ, παρακρατείται υποχρεωτικά από τη ΔΕΗ Α.Ε. ή τον εναλλακτικό προμηθευτή από τα έσοδα του ενιαίου ανταποδοτικού τέλους καθαριότητας και φωτισμού του οικείου δήμου και αποδίδονται στο δικαιούχο ΦΟΔΣΑ με τη διαδικασία του άρθρου 43 του ν. 3979/2011 (Α' 138), εφόσον λάβει σχετική απόφαση το οικείο δημοτικό συμβούλιο, περί παρακράτησης και απόδοσης από τους ανωτέρω φορείς των ποσών της αντίστοιχης εισφοράς στο ΦΟΔΣΑ. Σε διαφορετική περίπτωση, ο οικείος δήμος οφείλει να αποδίδει ο ίδιος το ποσό της εισφοράς ή του τέλους στον οικείο ΦΟΔΣΑ. Σε περίπτωση καθυστέρησης καταβολής από δήμο τριμηνιαίας δόσης της ετήσιας εισφοράς ή του τέλους των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τον οικείο ΦΟΔΣΑ πέραν του ενός μηνός, το οφειλόμενο ποσό παρακρατείται υποχρεωτικά από τους ανωτέρω φορείς, μετά από αίτημα του οικείου ΦΟΔΣΑ που υποβάλλεται σε αυτούς με απόφαση της εκτελεστικής επιτροπής ή του διοικητικού συμβουλίου όταν πρόκειται για ΑΕ ή ΦΟΔΣΑ νήσων, που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών τους και αποδίδεται σε αυτόν. Στην περίπτωση αυτή αν το οφειλόμενο ποσό του οικείου δήμου είναι μεγαλύτερο των αντίστοιχων εσόδων αυτού από το ενιαίο ανταποδοτικό τέλος καθαριότητας και φωτισμού, τότε το αίτημα του οικείου ΦΟΔΣΑ υποβάλλεται στον Υπουργό Εσωτερικών και το οφειλόμενο ποσό παρακρατείται από τους κεντρικούς αυτοτελείς πόρους του υπόχρεου δήμου και αποδίδεται σε αυτόν με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

γ. Στις περιπτώσεις που οι ΦΟΔΣΑ συνάπτουν συμβάσεις σύμπραξης βάσει του άρθρου 17 του ν. 3389/2005, για την ασφάλεια των συμβάσεων αυτών, επιτρέπεται να εκχωρούν έσοδά τους, που προέρχονται από τις εισφορές των μελών τους ή τα τέλη παροχής των υπηρεσιών τους.»

3. Μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας συγχώνευσης των φορέων ΦΟΔΣΑ στον περιφερειακό σύνδεσμο, οι περιφερειακοί σύνδεσμοι ΦΟΔΣΑ χρηματοδοτούνται για την κάλυψη των λειτουργικών τους αναγκών από τους ΚΑΠ των δήμων, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μετά από γνώμη της ΚΕΔΕ.

4. α. Με απόφαση της εκτελεστικής επιτροπής του περιφερειακού συνδέσμου ΦΟΔΣΑ ή του διοικητικού συμβουλίου του ΦΟΔΣΑ νήσων, οι αρμοδιότητες της Προϊσταμένης αρχής ή και της Διευθύνουσας Υπηρεσίας για τις μελέτες, τις υπηρεσίες και τα έργα της παρ. 3 του άρθρου 1 της κ.υ.α. 2527/2009, δύναται να ανατίθενται στην οικεία περιφέρεια ύστερα από σύμφωνη γνώμη του περιφερειάρχη.

β. Με την ίδια ως άνω διαδικασία, μπορεί η οικεία περιφέρεια να παρέχει διοικητική και τεχνική υποστήριξη στον ΦΟΔΣΑ, όταν αυτός ενεργεί ως Αναθέτουσα αρχή κατά τις διατάξεις του ν. 3389/2005 (Α' 232), όπως ισχύει. Στη σχετική απόφαση που λαμβάνεται κατά τα ανωτέρω, αναφέρονται οι αρμόδιες υπηρεσίες, επιτροπές ή άλλα γνωμοδοτικά όργανα της περιφέρειας που παρέχουν τη διοικητική και τεχνική υποστήριξη, τα οποία ενεργούν για λογαριασμό του ΦΟΔΣΑ ως Αναθέτουσας αρχής.

γ. Οι ανωτέρω διατάξεις εφαρμόζονται αναλόγως στον διαβαθμιδικό σύνδεσμο του άρθρου 211 του ν. 3852/2010, όπως ισχύει και στους φορείς της παρ. 2 του άρθρου 14 του παρόντος.
[...]

β. Οι διατάξεις των άρθρων του παρόντος που αφορούν τη διοίκηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες των οργάνων των περιφερειακών συνδέσμων ΦΟΔΣΑ, καθώς και ειδικές διατάξεις νόμων και κανονιστικών πράξεων περί ΦΟΔΣΑ, εφαρμόζονται αναλόγως και στο σύνδεσμο του άρθρου 211 του ν. 3852/2010. Για τα λοιπά θέματα διοίκησης και λειτουργίας του, εφαρμόζονται οι σχετικές περί συνδέσμων διατάξεις του ΚΔΚ.

γ. Η θητεία των μελών του διοικητικού συμβουλίου του συνδέσμου του άρθρου 211 του ν. 3852/2010 που συγκροτήθηκε πριν την ισχύ του παρόντος, ισχύει για όλη τη διανυόμενη δημοτική και περιφερειακή περίοδο. Η εκτελεστική επιτροπή εκλέγεται για όλη την τρέχουσα δημοτική και περιφερειακή περίοδο στην πρώτη από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, συνεδρίαση του διοικητικού συμβουλίου.
[...]

7. Οι ΦΟΔΣΑ που λειτουργούν με τη μορφή της Α.Ε. κατά τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 13 του παρόντος, κατ' εξαίρεση και για την αποτελεσματικότερη εκπλήρωση των σκοπών τους μπορούν να συμμετέχουν, ως κύρια συμβαλλόμενα μέρη, στις προγραμματικές συμβάσεις που συνάπτονται κατά τις διατάξεις του άρθρου 100 του ν. 3852/2010.

8. Το μόνιμο προσωπικό, καθώς και εκείνο με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου που υπηρετεί στους ΦΟΔΣΑ που συγχωνεύονται, συμπεριλαμβανομένων των δικηγόρων με σχέση έμμισθης εντολής και του προσωπικού των δήμων που ασκούν αρμοδιότητες ΦΟΔΣΑ και απασχολείται στις οικείες υπηρεσίες, καθίσταται, αυτοδικαίως, από το χρόνο δημοσίευσης της πράξης του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης περί συγχώνευσης, με την ίδια σχέση εργασίας, προσωπικό του περιφερειακού συνδέσμου. Συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου που βρίσκονται σε ισχύ, συνεχίζονται από τον περιφερειακό σύνδεσμο μέχρι τη λήξη τους. Το ανωτέρω προσωπικό εξακολουθεί να διέπεται από το ασφαλιστικό και συνταξιοδοτικό καθεστώς στο οποίο υπαγόταν πριν την κατάταξή του στον περιφερειακό σύνδεσμο.

9. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται εντός πέντε (5) μηνών από τη δημοσίευση της απόφασης σύστασης του συνδέσμου, ψηφίζεται ο οργανισμός εσωτερικής υπηρεσίας του συνδέσμου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 10 του ν. 3584/2007, όπως ισχύει. Με τον οργανισμό εσωτερικής υπηρεσίας, μπορούν να προβλέπονται αποκεντρωμένες υπηρεσιακές μονάδες του συνδέσμου που λειτουργούν σε άλλο οικισμό εκτός της έδρας του.

10. Το μόνιμο και με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου προσωπικό των φορέων της παραγράφου 1 του άρθρου 13 του παρόντος που συγχωνεύονται, περιλαμβανομένων και όσων απασχολούνται με σχέση έμμισθης εντολής, κατατάσσεται σε αντίστοιχες κενές οργανικές θέσεις κατά κατηγορία και κλάδο ή σε προσωρινές προσωποπαγείς θέσεις του συνδέσμου, οι οποίες καταργούνται κατά την αποχώρηση του υπαλλήλου. Η πράξη κατάταξης του προσωπικού εκδίδεται από το αρμόδιο προς διορισμό όργανο και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ο χρόνος προϋπηρεσίας του ανωτέρω προσωπικού αναγνωρίζεται για όλες τις συνέπειες.

12. Για όσα θέματα διοίκησης και λειτουργίας του περιφερειακού συνδέσμου ΦΟΔΣΑ και του ΦΟΔΣΑ νήσων δεν ρυθμίζονται από τον παρόντα νόμο, εφαρμόζονται οι διατάξεις περί συνδέσμων Ο.Τ.Α. του κ.ν. 3463/2006 (ΚΔΚ). Οι διατάξεις των παραγράφων 4, 5, 6, 7, 8 και 9 του άρθρου 104 του ν. 3852/2010 όπως ισχύουν, καθώς και κάθε άλλη ειδική διάταξη αντίθετου περιεχομένου από τη δημοσίευση του παρόντος καταργούνται. Όπου σε διατάξεις νόμων αναφέρονται οι φορείς της παρ. 4 του άρθρου 104 του ν. 3852/2010, από τη δημοσίευση του παρόντος νοούνται οι φορείς των άρθρων 13 και 14 του παρόντος.

6. Ν. 4555/2018

Άρθρο 225

Διαχείριση των στερεών αποβλήτων στους δήμους της ηπειρωτικής χώρας

1. Οι δήμοι των περιφερειών της ηπειρωτικής χώρας, πλην της περιφέρειας Αττικής, συνιστούν Φορείς Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΦΟΔΣΑ) είτε ως νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με τη μορφή συνδέσμου είτε ως επιχειρήσεις Ο.Τ.Α. με τη μορφή ανώνυμης εταιρείας του άρθρου 236 του παρόντος, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του παρόντος και με το άρθρο 245.

2. Οι ΦΟΔΣΑ, ανεξαρτήτως νομικής μορφής, έχουν κοινωφελή και μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα και λειτουργούν χάριν του δημοσίου συμφέροντος.

3. Σε κάθε περιφέρεια μπορεί να λειτουργούν ένας έως και τρεις ΦΟΔΣΑ, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις:

α) Έχει ληφθεί απόφαση των δημοτικών συμβουλίων των δήμων - μελών του ΦΟΔΣΑ, με απόλυτη πλειοψηφία των μελών. Η απόφαση πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τη νομική μορφή, τη χρονική διάρκεια, την έδρα και τον αριθμό των εκπροσώπων του κάθε δήμου στο όργανο διοίκησης του ΦΟΔΣΑ.

β) Σε κάθε ΦΟΔΣΑ συμμετέχουν, πλέον του ενός δήμοι, όμοροι και ανήκοντες είτε στην ίδια Περιφερειακή Ενότητα είτε σε διαφορετικές αλλά όμορες, Περιφερειακές Ενότητες της ίδιας περιφέρειας.

γ) Κάθε δήμος συμμετέχει σε έναν μόνο ΦΟΔΣΑ.

δ) Εντός των διοικητικών ορίων ενός από τους δήμους-μέλη του οικείου ΦΟΔΣΑ έχει προβλεφθεί τουλάχιστον ένας χώρος υγειονομικής ταφής (ΧΥΤΑ) αποβλήτων και τουλάχιστον μία μονάδα μηχανικής - βιολογικής επεξεργασίας αποβλήτων ή άλλο έργο ή υποδομή, ώστε να ολοκληρώνεται εντός των ορίων του ΦΟΔΣΑ η διαχείριση των αποβλήτων, σύμφωνα με το οικείο Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων, που προβλέπεται στην παρ. 2 του άρθρου 35 του ν. 4042/2012 (Α' 24) (ΠΕΣΔΑ).

4. Στις περιφέρειες μέσα στις οποίες, μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος, υφίσταται ή συσταθεί ένας, μόνον, ΦΟΔΣΑ, που πληροί τις προϋποθέσεις της προηγούμενης παραγράφου, προκειμένου να συσταθεί δεύτερος ή τρίτος ΦΟΔΣΑ, πέραν των προϋποθέσεων της παραγράφου 3, απαιτείται να συντρέχουν σωρευτικά και οι εξής:

α) σύμφωνη γνώμη του αρμοδίου οργάνου διοίκησης του υφιστάμενου «ΦΟΔΣΑ»,

β) μελέτη σκοπιμότητας και οικονομικοτεχνική μελέτη βιωσιμότητας, οι οποίες εκπονούνται με μέριμνα των δήμων που επιθυμούν τη σύσταση δεύτερου ή και τρίτου ΦΟΔΣΑ και εγκρίνονται από τα οικεία δημοτικά συμβούλια. Στην οικονομικοτεχνική μελέτη

περιλαμβάνεται υποχρεωτικά ο τρόπος κατανομής των περιουσιακών στοιχείων του υφιστάμενου ΦΟΔΣΑ.

5. Οι προϋποθέσεις της παραγράφου 4 απαιτείται να συντρέχουν και για τις περιφέρειες όπου έχει συσταθεί «Περιφερειακός ΦΟΔΣΑ», σύμφωνα με το άρθρο 13 του ν. 4071/2012 και έχει δημοσιευθεί, σύμφωνα με το άρθρο 16 του ν. 4071/2012, απόφαση συγχώνευσης του συνόλου των φορέων που ασκούσαν αρμοδιότητες ΦΟΔΣΑ.

6. ΦΟΔΣΑ με τη νομική μορφή του συνδέσμου, μπορεί να μετατραπεί σε ανώνυμη εταιρεία του άρθρου 265 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3463/2006 (Α' 114) και αντίστοιχα ΦΟΔΣΑ που έχει τη μορφή από Α.Ε. του άρθρου 265 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3463/2006 μπορεί να μετατραπεί σε σύνδεσμο, εφόσον τούτο αποφασισθεί από τα δημοτικά συμβούλια των δήμων - μελών του που εκπροσωπούν ποσοστό εξήντα τοις εκατό (60%) του πληθυσμού του συνόλου των δήμων - μελών. Η απόφαση κάθε δημοτικού συμβουλίου λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του.

Το νομικό πρόσωπο με τη νέα νομική μορφή, είτε αυτό έχει τη νομική μορφή του συνδέσμου είτε της επιχείρησης Ο.Τ.Α. με τη μορφή της Α.Ε., καθίσταται από το χρόνο σύστασης του καθολικός διάδοχος σε όλη την κινητή και ακίνητη περιουσία του νομικού προσώπου και υπεισέρχεται, αυτοδικαίως, σε όλα τα δικαιώματα και υποχρεώσεις. Εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται χωρίς καμία διατύπωση από το διάδοχο νομικό πρόσωπο και χωρίς να απαιτείται πράξη συνέχισης.

Για τη μεταβολή της νομικής μορφής των ΦΟΔΣΑ, που συνιστώνται, το πρώτον, μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος, πρέπει να παρέλθει μία πλήρης δημοτική θητεία πλέον της τρέχουσας.

Το μόνιμο και με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου προσωπικό των ΦΟΔΣΑ που μετατρέπονται, συμπεριλαμβανομένων και όσων απασχολούνται με σχέση έμμισθης εντολής, μεταφέρεται αυτοδικαίως στον ΦΟΔΣΑ που προκύπτει από τη μετατροπή, από το χρόνο σύστασης του νομικού προσώπου με τη νέα νομική μορφή και κατατάσσεται σε αντίστοιχες θέσεις του οικείου ΟΕΥ ή κανονισμού προσωπικού, που συνιστώνται σύμφωνα με το άρθρο 241 του παρόντος, κατά κατηγορία/ εκπαιδευτική βαθμίδα και κλάδο/ ειδικότητα ή έμμισθη εντολή. Αν στον οικείο ΟΕΥ ή κανονισμό δεν υπάρχουν κενές θέσεις, αυτές δημιουργούνται με τροποποίησή του μέσα σε προθεσμία έξι

(6) μηνών από τη μετατροπή. Το προσωπικό εξακολουθεί να διέπεται από το ασφαλιστικό καθεστώς κύριας, επικουρικής ασφάλισης, πρόνοιας και υγειονομικής περίθαλψης, καθώς και από το συνταξιοδοτικό καθεστώς, που υπαγόταν πριν από τη μετατροπή, η δε προηγούμενη απασχόλησή του αναγνωρίζεται ως προϋπηρεσία με κάθε έννομη συνέπεια. Το μόνιμο προσωπικό, εξακολουθεί να διέπεται, ως προς τα δικαιώματα και τις υπηρεσιακές μεταβολές του, από τις διατάξεις στις οποίες υπαγόταν πριν από τη μετατροπή. Συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου ή μίσθωσης έργου που βρίσκονται σε ισχύ συνεχίζονται από το νέο φορέα μέχρι τη λήξη τους.

Προκηρυσσόμενες θέσεις των ΦΟΔΣΑ που μετατρέπονται, μεταφέρονται στο φορέα που προκύπτει από τη μετατροπή, ο οποίος συνεχίζει τη διαδικασία πρόσληψης, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Στην περίπτωση μετατροπής ανώνυμης εταιρείας σε σύνδεσμο, η διαπιστωτική πράξη της αυτοδίκαιης μεταφοράς του προσωπικού εκδίδεται από το αρμόδιο προς διορισμό όργανο και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, με αναδρομική ισχύ από το χρόνο σύστασης του νομικού προσώπου με τη νέα νομική μορφή. Η πράξη κατάταξης σε θέσεις, εκδίδεται από το αρμόδιο προς διορισμό όργανο και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Οι προβλεπόμενες θέσεις με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου είναι προσωποπαγείς και καταργούνται μόλις κενωθούν, με οποιονδήποτε τρόπο.

7. Στις περιφέρειες που υφίστανται ή συσταθούν πέραν του ενός ΦΟΔΣΑ, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, δύνανται να συγχωνευθούν μεταξύ τους, εφόσον τούτο

αποφασισθεί από τα δημοτικά συμβούλια των δήμων - μελών τους που αντιστοιχούν σε ποσοστό εβδομήντα τοις εκατό (70%) του πληθυσμού του συνόλου των δήμων - μελών εκάστου ΦΟΔΣΑ. Η απόφαση κάθε δημοτικού συμβουλίου λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του. Στην περίπτωση συγχώνευσης σε έναν (1) μόνον ΦΟΔΣΑ, τότε συγχωνεύεται σε αυτόν και ο ΦΟ.Σ.ΠΕΣΔΑ σύμφωνα με τη διαδικασία των επόμενων εδαφίων.

Η συμμετοχή των δήμων και η συγχώνευση του ΦΟΔΣΑ σε άλλον ΦΟΔΣΑ σύμφωνα με τα ανωτέρω, διαπιστώνεται με πράξη του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης μετά την έκδοση των αντίστοιχων αποφάσεων των οικείων δημοτικών συμβουλίων.

Με την πράξη του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης διαπιστώνεται και η περιέλευση της κινητής και ακίνητης περιουσίας των συγχωνευόμενων ΦΟΔΣΑ μετά από καταγραφή των περιουσιακών τους στοιχείων, σύμφωνα με την εξής διαδικασία:

Εντός δέκα (10) ημερών από τη λήψη της απόφασης συγχώνευσης από το σύνολο των προς συγχώνευση φορέων συνίσταται για κάθε ΦΟΔΣΑ στον οποίο συγχωνεύονται οι ΦΟΔΣΑ της παρούσας περίπτωσης Επιτροπή Καταγραφής, με σκοπό την καταγραφή της περιουσίας τους, αποτελούμενη από έναν εκπρόσωπο της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, τον πρόεδρο κάθε συγχωνευόμενου ΦΟΔΣΑ και έναν εκπρόσωπο του ΦΟΔΣΑ, στον οποίο περιέρχεται η περιουσία, με τους νόμιμους αναπληρωτές τους.

Η Επιτροπή ολοκληρώνει το έργο της καταγραφής εντός μηνός από την ημερομηνία συγκρότησής της και εντός πέντε (5) ημερών από την ολοκλήρωση της καταγραφής αποστέλλει τη σχετική έκθεση στους ΦΟΔΣΑ και στον Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, για την έκδοση της πράξης συγχώνευσης και περιέλευση της κινητής και ακίνητης περιουσίας τους. Από τη δημοσίευση της ανωτέρω απόφασης, ο ΦΟΔΣΑ που προέκυψε μετά από τη διαδικασία συγχώνευσης θεωρείται καθολικός διάδοχος σε όλη την κινητή και ακίνητη περιουσία κάθε ΦΟΔΣΑ που συγχωνεύθηκε και υπεισέρχεται σε όλα τα δικαιώματα και υποχρεώσεις αυτού, συμπεριλαμβανομένων και των συμβάσεων έργου. Οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται από τον ΦΟΔΣΑ που προέκυψε από τη διαδικασία συγχώνευσης χωρίς να διακόπτονται και χωρίς να απαιτείται ειδική διαδικαστική πράξη συνέχισης για καθεμία από αυτές.

Για την απόδοση των περιουσιακών στοιχείων συντάσσεται σχετικό πρωτόκολλο παράδοσης - παραλαβής. Οι αποφάσεις που αφορούν ακίνητα μεταγράφονται ατελώς στα βιβλία μεταγραφών του αρμόδιου Κτηματολογικού Γραφείου.

Το μόνιμο και με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου προσωπικό των προς συγχώνευση ΦΟΔΣΑ με τη μορφή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, συμπεριλαμβανομένων και όσων απασχολούνται με σχέση έμμισθης εντολής, μεταφέρεται αυτοδικαίως στον ΦΟΔΣΑ που προκύπτει από τη συγχώνευση και κατατάσσεται σε αντίστοιχες οργανικές θέσεις του ΟΕΥ, που συστήνονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 241 του παρόντος, κατά κατηγορία / εκπαιδευτική βαθμίδα και κλάδο / ειδικότητα. Στην περίπτωση που στον οικείο ΟΕΥ δεν υπάρχουν κενές θέσεις, αυτές δημιουργούνται με τροποποίησή του, εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών από τη διαπιστωτική πράξη συγχώνευσης του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Οι προβλεπόμενες θέσεις με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου είναι προσωποπαγείς και καταργούνται μόλις κενωθούν με οποιονδήποτε τρόπο. Η πράξη κατάταξης του προσωπικού εκδίδεται από το αρμόδιο προς διορισμό όργανο και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου ή μίσθωσης έργου που βρίσκονται σε ισχύ, συνεχίζονται από το νέο φορέα μέχρι τη λήξη τους.

Το προσωπικό διέπεται από το ασφαλιστικό και συνταξιοδοτικό καθεστώς στο οποίο υπαγόταν πριν την κατάταξη του στον ΦΟΔΣΑ, η δε προηγούμενη απασχόλησή του αναγνωρίζεται ως προϋπηρεσία με κάθε έννομη συνέπεια.

Σε περίπτωση συγχώνευσης ΦΟΔΣΑ με τη μορφή Ν.Π.Δ.Δ. με Α.Ε., το μόνιμο και ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου προσωπικό μεταφέρεται, με τις θέσεις που κατέχει, στο φορέα

που προκύπτει από τη συγχώνευση και διέπεται ως προς τα δικαιώματα και τις υπηρεσιακές μεταβολές του από τις διατάξεις στις οποίες υπαγόταν πριν από τη μεταφορά του. Το μεταφερόμενο προσωπικό εξακολουθεί να διέπεται από το ασφαλιστικό καθεστώς κύριας, επικουρικής ασφάλισης, πρόνοιας και υγειονομικής περίθαλψης, που υπαγόταν πριν από τη μεταφορά του.

Η προϋπηρεσία του στους υπό συγχώνευση φορείς αναγνωρίζεται, για κάθε έννομη συνέπεια.

Προκηρυσσόμενες θέσεις των ΦΟΔΣΑ που συγχωνεύονται μεταφέρονται στο φορέα που προκύπτει από τη συγχώνευση, που συνεχίζει τη διαδικασία πρόσληψης, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Το προσωπικό των προς συγχώνευση ΦΟΔΣΑ με τη μορφή Α.Ε., κατατάσσεται σε αντίστοιχες οργανικές θέσεις του Εσωτερικού Κανονισμού Προσωπικού, που συστήνονται σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 241 του παρόντος, κατά εκπαιδευτική βαθμίδα και ειδικότητα. Στην περίπτωση που στον οικείο Εσωτερικό Κανονισμό Προσωπικού δεν υπάρχουν κενές θέσεις, αυτές δημιουργούνται με τροποποίησή του εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών από τη διαπιστωτική πράξη συγχώνευσης του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Η πράξη κατάταξης του προσωπικού εκδίδεται από το αρμόδιο προς διορισμό όργανο. Στις συμβάσεις ορισμένου χρόνου ή μίσθωσης έργου που βρίσκονται σε ισχύ κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος υπεισέρχεται ο νέος φορέας μέχρι τη λήξη τους. 8. Στις περιφέρειες που, μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος υφίστανται ή συσταθούν πέραν του ενός ΦΟΔΣΑ, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, συνιστώνται υποχρεωτικά σύνδεσμοι οι οποίοι αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου των Ο.Τ.Α. α' βαθμού, με την ονομασία «Φορείς Σχεδιασμού Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων» (εφεξής «ΦΟ.Σ.ΠΕΣΔΑ») και μέλη, το σύνολο των δήμων της οικείας περιφέρειας.

Οι ΦΟ.Σ.ΠΕΣΔΑ έχουν αποκλειστικά τις εξής αρμοδιότητες:

α) τη σύνταξη-εκπόνηση ή τροποποίηση του ΠΕΣΔΑ της παρ. 2 του άρθρου 35 του ν. 4042/2012,

β) τη συλλογή από τους ΦΟΔΣΑ της οικείας περιφέρειας πληροφοριών και στοιχείων, που επιβάλλεται από την εφαρμογή του Κανονισμού 2150/2001 για τις στατιστικές των αποβλήτων και την αποστολή τους στην αρμόδια υπηρεσία της Γενικής Γραμματείας Συντονισμού και Διαχείρισης Αποβλήτων του Υπουργείου Εσωτερικών και στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας σε εφαρμογή του άρθρου 34 του ν. 4042/2012.

Η απόφαση σύστασης του ΦΟ.Σ.ΠΕΣΔΑ., εκδίδεται από τον Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης μέσα σε τρεις (3) μήνες από την παρέλευση της προθεσμίας των παραγράφων 1, 2 και 3 ή της παραγράφου 9 του άρθρου 245 και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Στην απόφαση περιλαμβάνεται η επωνυμία του συνδέσμου, ο σκοπός, τα μέλη, ο αριθμός των αιρετών αντιπροσώπων του κάθε δήμου που συμμετέχει στο διοικητικό συμβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο 246 του ν. 3463/2006 (Α' 114), η έδρα και η διάρκεια.

Έδρα του ΦΟ.Σ.ΠΕΣΔΑ ορίζεται ο δήμος στον οποίο έχει την έδρα της η οικεία περιφέρεια. Η χρονική διάρκεια λειτουργίας του ορίζεται σε τριάντα (30) έτη και μπορεί να παρατείνεται με απόφαση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ύστερα από γνώμη του διοικητικού συμβουλίου του συνδέσμου.

Μέσα σε έναν (1) μήνα από τη δημοσίευση της ανωτέρω απόφασης, τα δημοτικά συμβούλια των δήμων που συμμετέχουν στο ΦΟ.Σ.ΠΕΣΔΑ, εκλέγουν τους αντιπροσώπους τους στο διοικητικό συμβούλιο. Ακολούθως, το διοικητικό συμβούλιο συγκροτείται σε σώμα σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 246 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006). Το διοικητικό συμβούλιο του ΦΟ.Σ.ΠΕΣΔΑ νομίμως συγκροτείται μετά την πάροδο δεκαπέντε (15) ημερών από τη λήξη της προθεσμίας του προηγούμενου εδαφίου,

σύμφωνα με τις διατάξεις του τελευταίου εδαφίου της παρ. 6 του άρθρου 246 του ν. 3463/2006.

Όργανα διοίκησης του ΦΟ.Σ.ΠΕΣΔΑ, είναι το διοικητικό συμβούλιο και ο πρόεδρος του. Ο πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου έχει τις εξής αρμοδιότητες:

- α) εκπροσωπεί το ΦΟ.Σ.ΠΕΣΔΑ στα δικαστήρια και σε κάθε δημόσια αρχή,
- β) εκτελεί τις αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου,
- γ) συγκαλεί και προεδρεύει του διοικητικού συμβουλίου και συντονίζει την υλοποίηση των αποφάσεών του,
- δ) προϊσταται των υπηρεσιών του ΦΟ.Σ.ΠΕΔΣΑ και εκδίδει τις πράξεις που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις για το διορισμό, τις κάθε είδους υπηρεσιακές μεταβολές και την άσκηση του πειθαρχικού ελέγχου,
- ε) υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει ο ΦΟ.Σ.ΠΕΔΣΑ,
- στ) συνιστά ομάδες εργασίας και ομάδες διοίκησης έργου από μέλη του διοικητικού συμβουλίου, υπαλλήλους του ΦΟ.Σ.ΠΕΔΣΑ ή ιδιώτες για τη μελέτη και επεξεργασία θεμάτων του ΦΟ.Σ.ΠΕΔΣΑ, καθορίζοντας τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας τους,
- ζ) αναθέτει, χωρίς αμοιβή, την εποπτεία και το συντονισμό συγκεκριμένων δράσεων του ΦΟ.Σ.ΠΕΔΣΑ σε μέλη του διοικητικού συμβουλίου,
- η) ασκεί τις αρμοδιότητες που του ανατίθενται από το νόμο ή άλλες κανονιστικές πράξεις, καθώς και από αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου.

Ο πρόεδρος του ΦΟ.Σ.ΠΕΣΔΑ με απόφασή του, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να μεταβιβάζει αρμοδιότητές του στον Αντιπρόεδρο και σε μέλη του διοικητικού συμβουλίου, καθώς και να παρέχει εξουσιοδότηση υπογραφής σε προϊσταμένους ή υπαλλήλους του συνδέσμου. Ο Πρόεδρος αναπληρώνεται στα καθήκοντά του από τον Αντιπρόεδρο, όταν απουσιάζει ή κωλύεται.

Το διοικητικό συμβούλιο του ΦΟ.Σ.ΠΕΣΔΑ ασκεί κάθε αρμοδιότητα του συνδέσμου εκτός από εκείνες που ανήκουν στον Πρόεδρο. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας μπορεί να καθορίζονται θέματα οργάνωσης, διοίκησης και λειτουργίας των ΦΟ.Σ.ΠΕΣΔΑ, οι κυρώσεις και η διαδικασία επιβολής τους σε περίπτωση μη λήψης των σχετικών αποφάσεων από τα οικεία δημοτικά συμβούλια και το Δ.Σ. του συνδέσμου, καθώς και κάθε άλλο ειδικότερο θέμα. Για τα λοιπά θέματα που αφορούν στη διοίκηση και λειτουργία του ΦΟ.Σ.ΠΕΣΔΑ εφαρμόζονται αναλόγως, οι περί συνδέσμων διατάξεις του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006).

9. Για θέματα που διέπουν τη σύσταση και λειτουργία των ΦΟΔΣΑ και ΦΟ.Σ.ΠΕΣΔΑ που λειτουργούν με τη μορφή συνδέσμου και δεν ρυθμίζονται από τις διατάξεις του παρόντος, εφαρμόζονται οι, περί συνδέσμων, διατάξεις του ν. 3463/2006.

Άρθρο 226

Διαχείριση των στερεών αποβλήτων στα νησιά

1. Στα νησιά οι αρμοδιότητες του άρθρου 227 ασκούνται από τις υπηρεσίες των δήμων. Οι υφιστάμενοι σύνδεσμοι, Ν.Π.Δ.Δ. και επιχειρήσεις των Δήμων που ασκούν αρμοδιότητες ΦΟΔΣΑ δύναται να συνεχίσουν τη λειτουργία τους για την άσκηση των ανωτέρω αρμοδιοτήτων, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 227 έως και 247 του παρόντος, με απόφαση που λαμβάνεται μέσα σε προθεσμία τριών (3) μηνών από τα αρμόδια όργανα διοίκησης με απόλυτη πλειοψηφία των μελών τους. Σε περίπτωση μη λήψης της απόφασης του προηγούμενου εδαφίου, με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης εκδίδεται διαπιστωτική πράξη περί συνέχισης της λειτουργίας των νομικών προσώπων αυτών. Σε περίπτωση που λαμβάνεται απόφαση περί λύσης ή κατάργησης, το προσωπικό των οικείων νομικών προσώπων μεταφέρεται αυτοδικαίως στους οικείους δήμους.

2. Για την άσκηση των αρμοδιοτήτων του άρθρου 227, οι οικείοι δήμοι δύναται να συνάπτουν συμβάσεις διαδημοτικής συνεργασίας του άρθρου 99 του ν. 3852/2010 ή

προγραμματικές συμβάσεις του άρθρου 100 του ν. 3852/2010 με γειτονικούς νησιωτικούς δήμους.

3. Στην περίπτωση που ΦΟΔΣΑ με μέλος μόνο ένα δήμο καταργηθούν ή λυθούν, σύμφωνα με την παράγραφο 1, οι αρμοδιότητές τους μεταφέρονται και ασκούνται από τις υπηρεσίες του οικείου δήμου. Με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης συνιστάται μέσα σε προθεσμία ενός (1) μηνός από την έναρξη ισχύος του παρόντος, Επιτροπή Καταγραφής των πάσης φύσεως περιουσιακών στοιχείων του καταργούμενου ή υπό λύση νομικού προσώπου, αποτελούμενη από έναν εκπρόσωπο της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, τον Πρόεδρο του καταργούμενου ή υπό λύση ΦΟΔΣΑ και έναν εκπρόσωπο του δήμου στον οποίο μεταφέρονται οι αρμοδιότητες, με τους νόμιμους αναπληρωτές τους.

Η Επιτροπή ολοκληρώνει το έργο της καταγραφής μέσα σε προθεσμία ενός (1) μηνός από την ημερομηνία σύστασής της και αποστέλλει τη σχετική έκθεση μέσα σε πέντε (5) ημέρες στον Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ο οποίος εκδίδει αμελλητί διαπιστωτική πράξη κατάργησης ή λύσης των νομικών προσώπων και περιέλευσης της κινητής και ακίνητης περιουσίας που περιέρχεται στον οικείο δήμο. Η απόφαση αυτή δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Απαιτήσεις τρίτων που δεν έχουν αποτυπωθεί στην έκθεση Επιτροπής Καταγραφής βαρύνουν τον οικείο δήμο. Από τη δημοσίευση της απόφασης αυτής ο δήμος καθίσταται διάδοχος του νομικού προσώπου που καταργείται ή λύεται και υπεισέρχεται σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις αυτού.

Οι δήμοι έχουν την ευθύνη για τη διαφύλαξη και τη διαχείριση του υπάρχοντος αρχείου.

Για την απόδοση των περιουσιακών στοιχείων συντάσσεται πρωτόκολλο παράδοσης-παραλαβής. Εκκρεμείς δίκες που υφίστανται κατά την κατάργηση των ΦΟΔΣΑ συνεχίζονται από τον οικείο δήμο χωρίς να διακόπτονται και χωρίς να απαιτείται ειδική διαδικαστική πράξη συνέχισης για καθεμία από αυτές.

4. Στην περίπτωση της παραγράφου 1, με την απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του νομικού προσώπου περί κατάργησης ή λύσης αυτού, ορίζεται ορκωτός ελεγκτής-λογιστής ο οποίος διενεργεί την απογραφή - καταγραφή και αποτίμηση των πάσης φύσεως περιουσιακών στοιχείων του νομικού προσώπου. Ο ορκωτός ελεγκτής-λογιστής ολοκληρώνει το έργο της απογραφής μέσα σε προθεσμία έξι (6) μηνών από την ημερομηνία ορισμού του.

5. Τα θέματα τα σχετικά με την κατανομή του ενεργητικού και των υποχρεώσεων, καθώς και κάθε άλλη έννομη σχέση ρυθμίζονται με απόφαση του αρμοδίου οργάνου διοίκησης των υπό κατάργηση ή λύση ΦΟΔΣΑ ως εξής:

α) Τα ακίνητα και κάθε εμπράγματο δικαίωμα επί των ακινήτων περιέρχονται στο δήμο στα διοικητικά όρια εντός του οποίου βρίσκονται. Διαφορές που προκύπτουν στην αξία αυτών κατά την αποτίμηση λαμβάνονται υπόψη στην κατανομή των υπολοίπων στοιχείων του ενεργητικού ή των υποχρεώσεων, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περίπτωση β'. Αν τα στοιχεία αυτά δεν επαρκούν, το υπόλοιπο της διαφοράς καλύπτεται με αποδόσεις σε χρήμα από τον ωφελούμενο δήμο.

β) Για την περιέλευση των λοιπών στοιχείων του ενεργητικού, των υποχρεώσεων, καθώς και κάθε άλλης έννομης σχέσης των καταργούμενων ή υπό λύση νομικών προσώπων λαμβάνονται υπόψη, κατά τη σύνταξη της σχετικής εκθέσεως του ορκωτού ελεγκτή-λογιστή, για μεν τους ΦΟΔΣΑ που λειτουργούν με την μορφή νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου το ύψος των εισφορών των μελών τους, για δε τους ΦΟΔΣΑ που λειτουργούν με την μορφή νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου το ποσοστό συμμετοχής των μελών στο μετοχικό τους κεφάλαιο, καθώς και η αποτίμηση της αξίας τους και κάθε άλλο πρόσφορο στοιχείο, που προκύπτει από τη σχετική έκθεση του ορκωτού ελεγκτή - λογιστή.

Η έκθεση απογραφής-καταγραφής και αποτίμησης και η απόφαση κατανομής των περιουσιακών στοιχείων της επόμενης παραγράφου αποστέλλεται στον Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ο οποίος εκδίδει αμελλητί διαπιστωτική πράξη

κατάργησης ή λύσης των νομικών προσώπων και περιέλευσης της κινητής και ακίνητης περιουσίας που περιέρχεται στους οικείους δήμους. Η απόφαση αυτή δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Για απαιτήσεις τρίτων που δεν έχουν αποτυπωθεί στην έκθεση του ορκωτού ελεγκτή - λογιστή οι δήμοι ευθύνονται εις ολόκληρον.

Από τη δημοσίευση της απόφασης αυτής, οι δήμοι καθίστανται καθολικοί διάδοχοι της κινητής και ακίνητης περιουσίας του νομικού προσώπου που καταργείται ή λύεται και υπεισέρχονται, κατά το αντίστοιχο μέρος, σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις αυτού, ενεχόμενοι εις ολόκληρον. Οι δήμοι, και σε περίπτωση που καθολικοί διάδοχοι είναι περισσότεροι του ενός δήμοι, ο μεγαλύτερος σε πληθυσμό, αναλαμβάνει την ευθύνη για την διαφύλαξη και τη διαχείριση του τυχόν υπάρχοντος αρχείου.

Για την απόδοση των περιουσιακών στοιχείων συντάσσεται πρωτόκολλο παράδοσης-παραλαβής. Εκκρεμείς δίκες που υφίστανται κατά την κατάργηση των ΦΟΔΣΑ συνεχίζονται από τους οικείους δήμους χωρίς να διακόπτονται και χωρίς να απαιτείται ειδική διαδικαστική πράξη συνέχισης για καθεμία από αυτές.

6. Η απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης και απόσπασμα της έκθεσης απογραφής, που περιγράφει τα ακίνητα που αποκτώνται κατά κυριότητα, καθώς και τα λοιπά εμπράγματα δικαιώματα επί των ακινήτων, καταχωρίζεται ατελώς στα οικεία βιβλία του υποθηκοφυλακείου ή κτηματολογικού γραφείου.

7. Η αμοιβή του ορκωτού ελεγκτή-λογιστή βαρύνει τον προϋπολογισμό των νομικών προσώπων που καταργούνται.

8. Στις περιπτώσεις λύσης νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου δεν ακολουθεί στάδιο εκκαθάρισης.

9. Μέχρι τη δημοσίευση της απόφασης του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, οι ΦΟΔΣΑ που είχαν συσταθεί είτε ως νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου είτε ως νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου συνεχίζουν να ασκούν τις αρμοδιότητες που ασκούσαν πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος.

10. Στις νησιωτικές περιφέρειες, πλην της Περιφέρειας Κρήτης, συνιστάται υποχρεωτικά Φορέας Σχεδιασμού ΠΕΣΔΑ (ΦΟ.Σ.ΠΕΣΔΑ), σύμφωνα με την παράγραφο 8 του άρθρου 225 του παρόντος.

11. Για τα νησιά που βρίσκονται εντός των διοικητικών ορίων ηπειρωτικής περιφέρειας, πλην της Περιφέρειας Αττικής, το ΠΕΣΔΑ συντάσσεται, εκπονείται και τροποποιείται από τους ΦΟΔΣΑ ή ΦΟ.Σ.ΠΕΣΔΑ των οικείων περιφερειών που έχουν την αρμοδιότητα σύνταξης, εκπόνησης και τροποποίησής του. Για τη λήψη των σχετικών αποφάσεων, οι νησιωτικοί Ο.Τ.Α. συμμετέχουν στα διοικητικά όργανα του ΦΟΔΣΑ ή ΦΟ.Σ.ΠΕΣΔΑ, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος. Οι δήμοι του προηγούμενου εδαφίου μπορεί να επιλέξουν την ένταξή τους στους ΦΟΔΣΑ του άρθρου 225.

Άρθρο 227

Αρμοδιότητες ΦΟΔΣΑ

1. Οι ΦΟΔΣΑ είναι αποκλειστικά αρμόδιοι για:

Την υλοποίηση μέτρων και έργων που προωθούν την ιεράρχηση των δράσεων και των εργασιών διαχείρισης σύμφωνα με το άρθρο 29 του ν. 4042/2012 (Α'24) και σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο οικείο ΠΕΣΔΑ.

Ειδικότερα είναι αρμόδιοι για:

α. Την εκπόνηση προγραμμάτων πρόληψης-μείωσης παραγωγής αποβλήτων.

β. Την κατασκευή και λειτουργία εγκαταστάσεων επεξεργασίας στερεών αποβλήτων και σταθμών μεταφόρτωσης, σύμφωνα με το οικείο ΠΕΣΔΑ, πλην αυτών που υλοποιούνται από τους Ο.Τ.Α. α' βαθμού, σύμφωνα με το άρθρο 228 του παρόντος. Είναι δυνατόν να μην γίνονται αποδεκτά απόβλητα, εξαιρουμένων των αστικών, τα οποία λόγω της σύνθεσης, του είδους ή της ποιότητας και ποσότητάς τους δεν καθιστούν με τις υπάρχουσες δυνατότητες εφικτή την επεξεργασία των αποβλήτων αυτών.

γ. Την υγειονομική ταφή της περίπτωσης ζ' και τη λειτουργία χώρων της περίπτωσης η' του άρθρου 2 της Η.Π29407/3508/2002 απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και Υγείας και Πρόνοιας (Β' 1572) για τα αστικά απόβλητα, με δυνατότητα αποδοχής και λοιπών στερεών μη επικινδύνων, καθώς και επικινδύνων αποβλήτων.

δ. Τη μηχανική - βιολογική επεξεργασία σύμμεικτων αστικών αποβλήτων, της παρ.5 του άρθρου 1 της οικ. 56366/4351/2014 κοινής απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (Β' 3339).

ε. Τη μηχανική - βιολογική επεξεργασία σύμμεικτων αστικών αποβλήτων, της παρ.5 του άρθρου 1 της υπουργικής απόφασης οικ. 56366/4351 (Β' 3339).

στ. Την επιστημονική και τεχνική υποστήριξη των Ο.Τ.Α. α' βαθμού στο σχεδιασμό, την υλοποίηση και τη δημιουργία δράσεων και έργων.

ζ. Την παρακολούθηση και εξειδίκευση της υλοποίησης των στόχων και των δράσεων του ΠΕΣΔΑ.

η. Την παρακολούθηση της παραγωγής και διαχείρισης των αποβλήτων στην περιοχή ευθύνης τους μέσω του Ηλεκτρονικού Μητρώου Αποβλήτων (ΗΜΑ) της κοινής υπουργικής απόφασης 43942/4026/2016 (Β' 2992).

θ. Την εκπόνηση του επιχειρησιακού σχεδίου δράσης και τον προσδιορισμό της τιμολογιακής πολιτικής προς τους Ο.Τ.Α. α' βαθμού, σε ετήσια βάση.

ι. Τη συλλογή των στοιχείων που επιβάλλεται σε εφαρμογή του Κανονισμού ΕΚ 2150/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης 2002 για τις στατιστικές των αποβλήτων (ΕΕ L 332/9.12.2002) και την αποστολή αυτών στην αρμόδια υπηρεσία της Γενικής Γραμματείας Συντονισμού και Διαχείρισης Αποβλήτων του Υπουργείου Εσωτερικών και στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και στο νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου της παραγράφου 8 του άρθρου 225.

ια. Την προετοιμασία των έργων και την εκπόνηση των απαραίτητων μελετών, καθώς και την υλοποίηση δράσεων για την επεξεργασία αποβλήτων της περιοχής ευθύνης τους σύμφωνα με το ΠΕΣΔΑ και την υποβολή αιτήσεων σε επιχειρησιακά προγράμματα για χρηματοδότηση ως τελικός δικαιούχος.

ιβ. Την προώθηση δράσεων και την υλοποίηση έργων που συμβάλλουν στην κυκλική οικονομία.

ιγ. Την παροχή στους Ο.Τ.Α. συνδρομής για την εξάλειψη του φαινομένου της ανεξέλεγκτης διάθεσης και την αποκατάσταση των υφιστάμενων Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων (ΧΑΔΑ).

ιδ. Την τήρηση των απολογιστικών στοιχείων παραγωγής αποβλήτων της περιοχής ευθύνης τους από τους Ο.Τ.Α. α' βαθμού και απολογιστικών στοιχείων λειτουργίας του συνόλου των έργων και εγκαταστάσεων διαχείρισης απορριμμάτων.

ιε. Την καταχώρηση σε πληροφοριακό σύστημα με την ονομασία «Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Αποβλήτων», που αναπτύσσεται στη Γενική Γραμματεία Συντονισμού και Διαχείρισης Αποβλήτων του Υπουργείου Εσωτερικών, πάσης φύσεως στοιχείων που απαιτούνται για την παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης των έργων διαχείρισης αποβλήτων και των ποιοτικών και ποσοτικών στόχων των ΠΕΣΔΑ. Λεπτομέρειες του παρόντος δύναται να καθορίζονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και κάθε άλλου αρμόδιου Υπουργού.

ιστ. Τη σύνταξη ετήσιας και πενταετούς έκθεσης, στην οποία αναφέρεται ο βαθμός και ο τρόπος με τον οποίο εφαρμόστηκαν οι στόχοι και τα μέτρα του ΠΕΣΔΑ, καθώς και οι λόγοι που ενδεχομένως καθιστούν αναγκαία την αναθεώρηση του ΠΕΣΔΑ. Η ανωτέρω έκθεση κοινοποιείται στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και στη Γενική Γραμματεία Συντονισμού και Διαχείρισης Αποβλήτων του Υπουργείου Εσωτερικών.

2. Αν λειτουργεί μόνον ένας ΦΟΔΣΑ του άρθρου 225 εντός των ορίων μίας περιφέρειας, αυτός έχει την αρμοδιότητα της εκπόνησης και υλοποίησης του Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) της εν λόγω περιφέρειας, σύμφωνα με το άρθρο 35 του ν. 4042/2012.

Άρθρο 229

Όργανα διοίκησης ΦΟΔΣΑ με τη νομική μορφή του Συνδέσμου Ο.Τ.Α.

Όργανα διοίκησης του ΦΟΔΣΑ που έχουν τη νομική μορφή του Συνδέσμου Ο.Τ.Α. είναι το διοικητικό συμβούλιο, η εκτελεστική επιτροπή και ο πρόεδρος του.

Άρθρο 230

Σύνθεση Διοικητικού Συμβουλίου ΦΟΔΣΑ με τη νομική μορφή του Συνδέσμου των Ο.Τ.Α.

Το διοικητικό συμβούλιο του ΦΟΔΣΑ συγκροτείται σύμφωνα με τις διατάξεις του 246 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006). Στο διοικητικό συμβούλιο συμμετέχει επιπλέον και ένας εκπρόσωπος των εργαζομένων, ο οποίος ορίζεται από την πλέον αντιπροσωπευτική συνδικαλιστική οργάνωση των εργαζομένων στον οικείο ΦΟΔΣΑ ή, εφόσον ελλείπει τέτοια, από τη Γενική Συνέλευση των εργαζομένων, με ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 3 του ν. 1767/1988 (Α' 63). Μη ορισμός του μέλους του προηγούμενου εδαφίου δεν κωλύει τη συγκρότηση και νόμιμη λειτουργία του οικείου Δ.Σ.. Οι αντιπρόσωποι των Δήμων στο Δ.Σ. του ΦΟΔΣΑ εκλέγονται για όλη τη διάρκεια της δημοτικής περιόδου.

Άρθρο 231

Αρμοδιότητες Διοικητικού Συμβουλίου ΦΟΔΣΑ με τη νομική μορφή του Συνδέσμου των Ο.Τ.Α.

1. Το διοικητικό συμβούλιο είναι αρμόδιο για όλα τα θέματα που αφορούν τον ΦΟΔΣΑ, εκτός από εκείνα που εκ του νόμου ανήκουν στην αρμοδιότητα του προέδρου και της εκτελεστικής επιτροπής.

Το διοικητικό συμβούλιο είναι αποκλειστικά αρμόδιο για να: α) διαχειρίζεται την περιουσία του νομικού προσώπου, β) καθορίζει την τιμολογιακή πολιτική προς τους δήμους - μέλη του ΦΟΔΣΑ, λαμβάνοντας υπόψη όσα ορίζονται στο άρθρο 9 του ν. 2939/2001 (Α' 179), γ) εγκρίνει τον προϋπολογισμό και τις οικονομικές καταστάσεις του ΦΟΔΣΑ, δ) εγκρίνει το τεχνικό πρόγραμμα ε) καταρτίζει τον κανονισμό λειτουργίας του, στ) ψηφίζει τον οργανισμό εσωτερικής υπηρεσίας, ζ) γνωμοδοτεί σε δημόσιες αρχές ή αρμόδια όργανα όταν ζητούν τη γνώμη του η) λαμβάνει την απόφαση της περίπτωσης α' της παραγράφου 4 του άρθρου 225 και θ) έχει την ευθύνη εκπόνησης, υλοποίησης και παρακολούθησης της υλοποίησης του ΠΕΣΔΑ, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 35 του ν. 4042/2012, αν είναι ο μοναδικός ΦΟΔΣΑ εντός των ορίων μιας περιφέρειας, σύμφωνα την παράγραφο 2 του άρθρου 227 του παρόντος.

2. Το διοικητικό συμβούλιο μπορεί με απόφασή του, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, να μεταβιβάζει στην εκτελεστική επιτροπή, στον πρόεδρο ή στον αντιπρόεδρο την άσκηση των αρμοδιοτήτων του, πλην των αποκλειστικώς ασκούμενων από αυτό, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου. Στην απόφαση αυτή μπορεί να ορίζεται ότι οι αρμοδιότητες που μεταβιβάζονται ασκούνται παράλληλα και από το διοικητικό συμβούλιο.

Άρθρο 232

Λειτουργία του διοικητικού συμβουλίου ΦΟΔΣΑ με τη νομική μορφή του Συνδέσμου των Ο.Τ.Α.

1. Για την σύγκληση, την απαρτία και τη λήψη των αποφάσεων του διοικητικού συμβουλίου εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 67 του ν. 3852/2010 σε συνδυασμό με εκείνες του άρθρου 7 της αριθμ. 16852/2011 υπουργικής απόφασης (Β' 661), όπως ισχύουν.
2. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου απαγορεύεται να:
  - α) δραστηριοποιούνται ή συμμετέχουν άμεσα ή έμμεσα σε εταιρεία οποιασδήποτε νομικής μορφής που δραστηριοποιείται στον τομέα της διαχείρισης αποβλήτων. Κατά την ανάληψη των καθηκόντων τους, υποβάλλουν σχετική υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986 (Α' 75) στην αρμόδια Αποκεντρωμένη Διοίκηση,
  - β) συμμετέχουν στη συζήτηση και λήψη αποφάσεων για θέματα που αφορούν φυσικά πρόσωπα, με τα οποία είναι σύζυγοι ή συγγενείς μέχρι και τρίτου βαθμού, ή νομικά πρόσωπα, με τα οποία τελούν σε σχέση εργασίας, εντολής ή άλλη παρόμοια ή συμμετέχουν στο εταιρικό ή μετοχικό τους κεφάλαιο άμεσα ή έμμεσα.
3. Αν ληφθεί απόφαση διοικητικού συμβουλίου με τη συμμετοχή μέλους του στο πρόσωπο του οποίου συντρέχει κώλυμα ο ορισμός του μέλους αυτού ανακαλείται με αιτιολογημένη απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου.

Άρθρο 233

Αρμοδιότητες της Εκτελεστικής Επιτροπής ΦΟΔΣΑ με τη νομική μορφή του Συνδέσμου των Ο.Τ.Α.

1. Η εκτελεστική επιτροπή:
  - α) ασκεί τις αρμοδιότητες που της μεταβιβάζονται από το διοικητικό συμβούλιο σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 231,
  - β) αποφασίζει για την άσκηση κάθε είδους διοικητικής προσφυγής, ένδικου μέσου ή βοηθήματος ή την παραίτηση από αυτά και παρέχει την εντολή και κάθε αναγκαία πληρεξουσιότητα σε δικηγόρο για την επιχείρηση οποιαδήποτε δικαστικής ή εξώδικης ενέργειας ή την παροχή νομικών συμβουλών.
2. Η εκτελεστική επιτροπή μπορεί να παραπέμπει οποιοδήποτε θέμα της αρμοδιότητάς της στο διοικητικό συμβούλιο για τη λήψη απόφασης, αν κρίνει ότι αυτό επιβάλλεται από την ιδιαίτερη σοβαρότητά του.

Άρθρο 234

Λειτουργία εκτελεστικής επιτροπής ΦΟΔΣΑ με τη νομική μορφή του Συνδέσμου των Ο.Τ.Α.

1. Η εκτελεστική επιτροπή αποτελείται από τον πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο και πέντε (5) μέλη του διοικητικού συμβουλίου, που εκλέγονται μαζί με τα αναπληρωματικά τους, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται για την εκλογή των μελών της οικονομικής επιτροπής του άρθρου 74 του ν. 3852/2010. Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της εκτελεστικής επιτροπής εκλέγονται με απόλυτη πλειοψηφία των μελών του διοικητικού συμβουλίου. Η θητεία των μελών της Εκτελεστικής Επιτροπής ακολουθεί τη θητεία των μελών του διοικητικού συμβουλίου. Τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής αντικαθίστανται με απόφαση που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του διοικητικού συμβουλίου.
2. Η εκτελεστική επιτροπή συγκαλείται από τον πρόεδρο και σε περίπτωση κωλύματός του από τον αντιπρόεδρο. Συνεδριάζει κάθε φορά, όταν αυτό απαιτείται, και σε κάθε περίπτωση μία τουλάχιστον φορά ανά μήνα, τελεί δε σε απαρτία, εφόσον παρίστανται τέσσερα (4) τουλάχιστον από τα μέλη. Οι αποφάσεις της λαμβάνονται με απλή πλειοψηφία.
3. Τα μέλη της εκτελεστικής επιτροπής δεν συμμετέχουν στη συζήτηση και λήψη αποφάσεων για θέματα που αφορούν σε φυσικά πρόσωπα, με τα οποία είναι σύζυγοι ή

συγγενείς μέχρι και τρίτου βαθμού, ή νομικά πρόσωπα, με τα οποία τελούν σε σχέση εργασίας, εντολής ή άλλη παρόμοια ή συμμετέχουν στο εταιρικό ή μετοχικό τους κεφάλαιο άμεσα ή έμμεσα.

Άρθρο 235

Αρμοδιότητες του Προέδρου και του Αντιπροέδρου ΦΟΔΣΑ με τη νομική μορφή του Συνδέσμου των Ο.Τ.Α. και λοιπά θέματα διοίκησης

1. Ο πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου του ΦΟΔΣΑ: α) εκπροσωπεί το ΦΟΔΣΑ στα δικαστήρια και σε κάθε δημόσια αρχή,
- β) εκτελεί τις αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου,
- γ) συγκαλεί και προεδρεύει του διοικητικού συμβουλίου και συντονίζει την υλοποίηση των αποφάσεών του,
- δ) είναι προϊστάμενος των υπηρεσιών του ΦΟΔΣΑ και εκδίδει τις πράξεις που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις για το διορισμό, τις κάθε είδους υπηρεσιακές μεταβολές και την άσκηση του πειθαρχικού ελέγχου,
- ε) υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει ο ΦΟΔΣΑ,
- στ) συνιστά ομάδες εργασίας και ομάδες διοίκησης έργου από μέλη του διοικητικού συμβουλίου, υπαλλήλους του ΦΟΔΣΑ, ή ιδιώτες για τη μελέτη και επεξεργασία θεμάτων του ΦΟΔΣΑ, καθορίζοντας τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας τους,
- ζ) μπορεί να αναθέτει, χωρίς αμοιβή, την εποπτεία και το συντονισμό συγκεκριμένων δράσεων του ΦΟΔΣΑ σε μέλη του διοικητικού συμβουλίου.

Ο πρόεδρος του ΦΟΔΣΑ με απόφασή του, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να μεταβιβάζει αρμοδιότητές του στον Αντιπρόεδρο και σε μέλη του διοικητικού συμβουλίου, καθώς και να παρέχει εξουσιοδότηση υπογραφής σε προϊσταμένους ή υπαλλήλους του συνδέσμου. Ο Πρόεδρος αναπληρώνεται στα καθήκοντά του από τον Αντιπρόεδρο, όταν απουσιάζει ή κωλύεται.

2. Οι κανονιστικού περιεχομένου αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου και της εκτελεστικής επιτροπής ισχύουν από τη δημοσίευσή τους στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
3. Η παραίτηση από τη θέση του προέδρου, του αντιπροέδρου και του μέλους της εκτελεστικής επιτροπής και η αποδοχή αυτής γίνεται με ανάλογη εφαρμογή της παραγράφου 10 του άρθρου 246 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006).
4. Στα αιρετά όργανα του διοικητικού συμβουλίου και της εκτελεστικής επιτροπής εφαρμόζονται οι περί αστικής και πειθαρχικής ευθύνης διατάξεις των άρθρων 232-236 και 238 του ν. 3852/2010, καθώς και οι διατάξεις των άρθρων 61, 68, 75 παρ. 9 του ν. 3852/2010 και του άρθρου 10 του πρότυπου κανονισμού λειτουργίας του δημοτικού συμβουλίου (Β' 661/2011) περί των υποχρεώσεων των δημοτικών συμβούλων.
5. Οι αρμοδιότητες του αντιπροέδρου καθορίζονται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, μετά από σχετική εισήγηση του Προέδρου.
6. Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος του ΦΟΔΣΑ λαμβάνουν αντιμισθία που καταβάλλεται από το ΦΟΔΣΑ. Η αντιμισθία τους είναι ισόποση με την αντιμισθία που αναλογεί αντίστοιχα στον δήμαρχο και τους αντιδημάρχους του μεγαλύτερου σε πληθυσμό δήμου που συμμετέχει στο ΦΟΔΣΑ. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται αναλόγως οι σχετικές διατάξεις των άρθρων 92 και 93 του ν. 3852/2010.

Άρθρο 236

Όργανα διοίκησης, διοίκηση και λειτουργία των ΦΟΔΣΑ με τη νομική μορφή ανώνυμης εταιρείας

1. Ο ΦΟΔΣΑ με τη νομική μορφή ανώνυμης εταιρείας λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος μέρους σε συνδυασμό με εκείνες του άρθρου 265 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006), του κ.ν. 2190/1920 (Α' 144) και του ν. 4548/2018 (Α' 104).

2. Στο Δ.Σ. των ΦΟΔΣΑ με τη νομική μορφή ανώνυμης εταιρείας συμμετέχει επιπλέον ως μέλος ένας εκπρόσωπος των εργαζομένων οριζόμενος από την πλέον αντιπροσωπευτική συνδικαλιστική οργάνωση των εργαζομένων στον οικείο ΦΟΔΣΑ ή, εφόσον ελλείπει τέτοια, από τη Γενική Συνέλευση των εργαζομένων στο ΦΟΔΣΑ, με ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 3 του ν. 1767/1988. Μη ορισμός του μέλους του προηγούμενου εδαφίου δεν κωλύει τη νόμιμη συγκρότηση και λειτουργία του διοικητικού συμβουλίου.
3. Η συμμετοχή των Ο.Τ.Α. στο αρχικό κεφάλαιο, κατανέμεται σε κοινές, ονομαστικές, μη προνομιούχες και μη μεταβιβάσιμες μετοχές, και προσδιορίζεται λαμβάνοντας υπόψη τον πληθυσμό του κάθε Ο.Τ.Α.. Οι δήμοι που συμμετέχουν στο ΦΟΔΣΑ με τη μορφή ανώνυμης εταιρείας, ορίζουν τους εκπροσώπους τους σε αυτόν, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 265 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων του ν. 3463/2006 και τις σχετικές διατάξεις του κ.ν. 2190/1920 και του ν. 4548/2018.
4. Δεν επιτρέπεται η συμμετοχή τρίτων, εκτός των Ο.Τ.Α. α' βαθμού, στο μετοχικό κεφάλαιο του ΦΟΔΣΑ με τη μορφή του παρόντος άρθρου.
5. Η χρονική διάρκεια λειτουργίας του ορίζεται σε τριάντα (30) έτη και μπορεί να παρατείνεται με απόφαση του αρμόδιου οργάνου διοίκησης του ΦΟΔΣΑ.
6. Στο καταστατικό των ΦΟΔΣΑ με τη μορφή ανώνυμης εταιρείας προβλέπονται υποχρεωτικά τα παρακάτω:
  - α) το ελάχιστο ποσοστό του κατατεθειμένου μετοχικού κεφαλαίου που απαιτείται για την άσκηση των δικαιωμάτων της μειοψηφίας καθορίζεται στο 1/30. Το ίδιο ποσοστό απαιτείται για την εγγραφή πρόσθετου θέματος στην ημερήσια διάταξη της Γενικής Συνέλευσης που έχει ήδη συγκληθεί,
  - β) η εκπροσώπηση με δικαίωμα λόγου στο διοικητικό συμβούλιο του ΦΟΔΣΑ, των δήμων - μετόχων που δεν εκπροσωπούνται με τακτικό μέλος,
  - γ) η υποχρεωτική συμμετοχή στο Δ.Σ. του ΦΟΔΣΑ ενός, τουλάχιστον, μέλους από κάθε δήμο - μέτοχο κάθε περιφερειακής ενότητας της οικείας περιφέρειας, αν λειτουργεί μόνον ένας ΦΟΔΣΑ σε αυτήν. Κατά τη διαδικασία εκλογής του Δ.Σ. του ΦΟΔΣΑ, η εκπροσώπηση όλων των περιφερειακών ενοτήτων διασφαλίζεται με την ανάδειξη ως τακτικού μέλους του Δ.Σ. του πρώτου επιλαχόντος εκπροσώπου δήμου της περιφερειακής ενότητας που δεν εκπροσωπείται στο Δ.Σ. με βάση το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας αντί του τελευταίου εκλεγέντος μέλους του Δ.Σ.,
  - δ) η αποκλειστική αρμοδιότητα της Γενικής Συνέλευσης, υποχρεωτικά για τη λήψη απόφασης για τα παρακάτω ζητήματα: αα) ο καθορισμός τιμολογιακής πολιτικής προς τους δήμους - μέλη του ΦΟΔΣΑ, με την επιφύλαξη του άρθρου 9 του ν. 2939/2001, ββ) η ευθύνη εκπόνησης, υλοποίησης και παρακολούθησης της υλοποίησης του ΠΕΣΔΑ, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 35 του ν. 4042/2012, αν είναι ο μοναδικός ΦΟΔΣΑ της οικείας περιφέρειας, γγ) η έγκριση του προϋπολογισμού και των οικονομικών καταστάσεων του ΦΟΔΣΑ, δδ) η έγκριση του τεχνικού προγράμματος, εε) η κατάρτιση του κανονισμού λειτουργίας του, σστ) η ψήφιση του οργανισμού εσωτερικής υπηρεσίας, ζζ) η λήψη απόφασης της περίπτωση α' της παραγράφου 4 του άρθρου 225 του παρόντος Μέρους, ηη) η παράταση της χρονικής διάρκειας λειτουργίας του ΦΟΔΣΑ.
7. Η συμμετοχή νέου δήμου σε υφιστάμενο ΦΟΔΣΑ με τη μορφή ανώνυμης εταιρείας είναι δυνατή καθ' όλη τη διάρκεια της δημοτικής περιόδου.

Άρθρο 237

Τιμολογιακή πολιτική -πόροι

1. Η τιμολογιακή πολιτική των ΦΟΔΣΑ, καθορίζεται στη βάση της επίτευξης των στόχων της ολοκληρωμένης διαχείρισης των ΑΣΑ και της κυκλικής οικονομίας, λαμβάνοντας υπόψη τις γεωγραφικές και πληθυσμιακές, κοινωνικές και οικονομικές ιδιαιτερότητες των Ο.Τ.Α.. Η τιμολογιακή πολιτική προσδιορίζεται από:

α) την εφαρμογή της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει», σύμφωνα με το άρθρο 9 του ν. 2939/2001,

β) την αρχή της ανταποδοτικότητας και της διαφάνειας,

γ) τη δημιουργία κινήτρων για τη μείωση του όγκου και της επικινδυνότητας των αποβλήτων και της ανακύκλωσης - ανάκτησής τους και

δ) την κάλυψη του συνόλου των απαιτήσεων που θέτει η κείμενη περιβαλλοντική νομοθεσία.

2. Το ετήσιο κόστος διαχείρισης, σε επίπεδο διαχειριστικής ενότητας, καθορίζεται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του ΦΟΔΣΑ και βάσει αυτού προσδιορίζεται σε ετήσια βάση το κόστος των υπηρεσιών που παρέχονται σε ευρώ/τόνο. Επιχορηγήσεις, έσοδα από συμμετοχή σε προγράμματα και ενισχύσεις από συλλογικά συστήματα του ν. 2939/2001 (Α' 179) συνυπολογίζονται κατά τον καθορισμό του ετήσιου κόστους διαχείρισης. Το κόστος διαχείρισης επαναπροσδιορίζεται με τη χρήση απολογιστικών στοιχείων και οι αποκλίσεις συνυπολογίζονται κατά τον προσδιορισμό του κόστους διαχείρισης του επόμενου, από τον απολογισμό, έτους.

3. Το ετήσιο κόστος διαχείρισης του ΦΟΔΣΑ, προσδιορίζεται διακεκριμένα με βάση:

α) το ετήσιο κόστος λειτουργίας του,

β) τα ποσά που αφορούν στο κόστος αποκατάστασης και μεταφροντίδας των ΧΥΤΑ ή άλλων εγκαταστάσεων του συστήματος διαχείρισης, τα οποία υπολογίζονται σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά της κάθε εγκατάστασης, σύμφωνα με σχετική τεχνικο-οικονομική μελέτη και εμφανίζονται σε λογαριασμό ειδικού αποθεματικού που διατίθεται για έργα αποκατάστασης και μεταφροντίδας,

γ) τα ποσά που αφορούν στο κατασκευαστικό και επενδυτικό πρόγραμμα του ΦΟΔΣΑ (μελέτη και κατασκευή έργων), τα οποία επίσης εμφανίζονται σε λογαριασμό ειδικού αποθεματικού που διατίθεται για επενδύσεις,

δ) τις δαπάνες για τη λειτουργία του ΦΟ.Σ.ΠΕΣΔΑ.

4. Το ετήσιο κόστος λειτουργίας του ΦΟΔΣΑ, προκύπτει από το κόστος των λειτουργιών παραγωγής, διοίκησης, διάθεσης, ερευνών και ανάπτυξης. Τα στοιχεία του κόστους κατά είδος ενδεικτικά διαρθρώνονται ως εξής:

α) αμοιβές και έξοδα προσωπικού,

β) αμοιβές και έξοδα τρίτων,

γ) παροχές τρίτων,

δ) φόροι - τέλη,

ε) διάφορα έξοδα,

στ) τόκοι και συναφή έξοδα,

ζ) αποσβέσεις παγίων,

η) προβλέψεις εκμετάλλευσης,

θ) αναλώσεις αποθεμάτων, όπως ιδίως πρώτες ύλες, αναλώσιμα υλικά, ανταλλακτικά, πάγια, υλικά συσκευασίας. Στα λειτουργικά έξοδα περιλαμβάνονται και οι δαπάνες για τις ενέργειες ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης των πολιτών,

ι) αντισταθμιστικά ωφελήματα, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

5. Απαλλάσσονται από κάθε φόρο και τέλος τα υπό στοιχεία II και III της παρ. 3 του άρθρου 5 της 2527/2009 (Β' 83) κοινής υπουργικής απόφασης.

6. Οι ΦΟΔΣΑ, καθώς και οι δήμοι στις περιπτώσεις του άρθρου 226 του παρόντος, δημοσιοποιούν υποχρεωτικά το ετήσιο κόστος διαχείρισης και ενημερώνουν τους πολίτες για τις παρεχόμενες υπηρεσίες και το κόστος τους.

7. Οι πόροι των ΦΟΔΣΑ είναι:

α) οι ετήσιες εισφορές, τα τέλη και οι εισπράξεις από το αντίτιμο των υπηρεσιών που παρέχουν προς τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και προς τρίτους,

β) κάθε είδους επιχορηγήσεις, δωρεές, κληρονομίες και κληροδοσίες,

γ) έσοδα από τη δική τους περιουσία, καθώς και από τη συμμετοχής τους σε προγράμματα,

δ) έσοδα από συμβάσεις με φορείς συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης του ν. 2939/2001, ε) λοιπά έσοδα από κάθε πηγή, όπως από την εμπορία υλικών, βιοαερίου και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, πρόστιμα που επιβάλλονται για την καθυστερημένη καταβολή εισφορών των δήμων ή λοιπών πελατών και άλλα.

Άρθρο 238

Οικονομική διοίκηση και διαχείριση

1. Οι ακόλουθες λογιστικές και ταμειακές πράξεις επιτελούνται υποχρεωτικά από τις οικονομικές υπηρεσίες των ΦΟΔΣΑ, ανεξαρτήτως νομικής μορφής:

- α) λογιστική Διαχείριση και έκδοση των λογιστικών/ οικονομικών καταστάσεων,
- β) διαχείριση του Προϋπολογισμού και του Απολογισμού,
- γ) οικονομική Διαχείριση Προγραμμάτων - Έργων και Συμβάσεων,
- δ) διαχείριση Δαπανών (εξόδων),
- ε) διαχείριση των Εσόδων,
- στ) διαχείριση της Περιουσίας,
- ζ) διαχείριση Αποθεμάτων και Εξοπλισμού,
- η) διαχείριση Μισθοδοσίας,
- θ) διαχείριση Ταμείου.

2. Οι οικονομικές καταστάσεις των ΦΟΔΣΑ με οποιαδήποτε νομική μορφή και ανεξαρτήτως ύψους εσόδων ελέγχονται από ορκωτό ελεγκτή-λογιστή.

3. Για την οικονομική διαχείριση των ΦΟΔΣΑ με τη νομική μορφή του συνδέσμου εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις περί συνδέσμων του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006) και του π.δ. 315/1999 (Α'302) περί του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Δήμων και Κοινοτήτων, όπως οι διατάξεις αυτές του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου τροποποιήθηκαν με την αριθμ. 4604/2005 (Β'163) κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών.

Άρθρο 239

Εισφορές Ο.Τ.Α. α' βαθμού υπέρ ΦΟΔΣΑ και διαδικασίες είσπραξης

1. Οι Ο.Τ.Α. α' βαθμού που συμμετέχουν στο ΦΟΔΣΑ εισφέρουν στο ετήσιο κόστος διαχείρισης σύμφωνα με τον κανονισμό τιμολόγησης των ΦΟΔΣΑ, που διαμορφώνεται σύμφωνα με το άρθρο 9 του ν. 2939/2001. Η απόφαση καθορισμού του ετήσιου κόστους διαχείρισης και της εισφοράς ή του τέλους των Ο.Τ.Α., κοινοποιείται στα δημοτικά συμβούλια μέχρι το τέλος του μηνός Αυγούστου κάθε έτους, ώστε να συμπεριληφθεί στους προϋπολογισμούς των Ο.Τ.Α.

2. Η ετήσια εισφορά των δήμων και κοινοτήτων, καταβάλλεται σε τέσσερις (4) ισόποσες τριμηνιαίες δόσεις και η πληρωμή κάθε τριμηνιαίας δόσης γίνεται μέσα στο πρώτο δεκαήμερο του αντίστοιχου τριμήνου.

3. Το ποσό της ετήσιας εισφοράς ή του τέλους των Ο.Τ.Α. α' βαθμού προς τον οικείο ΦΟΔΣΑ, παρακρατείται υποχρεωτικά από τη ΔΕΗ Α.Ε. ή τον εναλλακτικό πάροχο ηλεκτρικής ενέργειας, από τα έσοδα του ενιαίου ανταποδοτικού τέλους καθαριότητας και φωτισμού του οικείου δήμου και αποδίδεται στον δικαιούχο ΦΟΔΣΑ με τη διαδικασία του άρθρου 43 του ν. 3979/2011 (Α'138) ύστερα από σχετική απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου περί παρακράτησης και απόδοσης του ποσού αυτού από τους ανωτέρω φορείς. Σε διαφορετική περίπτωση, ο οικείος δήμος οφείλει να αποδίδει ο ίδιος το ποσό της ετήσιας εισφοράς ή του τέλους στον οικείο ΦΟΔΣΑ.

4. Σε περίπτωση καθυστέρησης καταβολής από δήμο τριμηνιαίας δόσης της ετήσιας εισφοράς ή του τέλους των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τον οικείο ΦΟΔΣΑ πέραν του ενός μηνός, το οφειλόμενο ποσό παρακρατείται υποχρεωτικά από τους ανωτέρω φορείς, ύστερα από αίτημα του οικείου ΦΟΔΣΑ που υποβάλλεται σε αυτούς με απόφαση της

εκτελεστικής επιτροπής ή του διοικητικού συμβουλίου όταν πρόκειται για Α.Ε., που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών τους και αποδίδεται σε αυτόν. Στην περίπτωση αυτή αν το οφειλόμενο ποσό του οικείου δήμου είναι μεγαλύτερο των αντίστοιχων εσόδων αυτού από το ενιαίο ανταποδοτικό τέλος καθαριότητας και φωτισμού, τότε το αίτημα του οικείου ΦΟΔΣΑ υποβάλλεται στον Υπουργό Εσωτερικών και το οφειλόμενο ποσό παρακρατείται από τους κεντρικούς αυτοτελείς πόρους του υπόχρεου δήμου και αποδίδεται σε αυτόν με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

5. Αν οι ΦΟΔΣΑ συνάπτουν συμβάσεις σύμπραξης σύμφωνα με την παρ. γ1 του άρθρου 17 του ν. 3389/2005 (Α'232) ασκούν την αρμοδιότητα της παρ. 1α του άρθρου 17 του ν. 4071/2012, ώστε οι ετήσιες εισφορές των δήμων να ορίζονται σε ύψος που εξασφαλίζει την εκπλήρωση των οικονομικών υποχρεώσεων του ΦΟΔΣΑ από τη σύμβαση σύμπραξης και να υπολογίζονται κατ' ελάχιστο με τιμή ανά τόνο αποβλήτων ίση προς την αντίστοιχη τιμή της σύμβασης σύμπραξης. Για όλη τη διάρκεια της σύμβασης σύμπραξης, κατά παρέκκλιση όσων ορίζονται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου, ο ΦΟΔΣΑ γνωστοποιεί εγγράφως, τον προηγούμενο μήνα πριν από την έναρξη κάθε ημερολογιακού εξαμήνου της σύμβασης σύμπραξης, προς τους παρόχους ηλεκτρικής ενέργειας ή και άλλα πρόσωπα στα οποία έχει ανατεθεί με νόμο ή σύμβαση ή είσπραξη των ανταποδοτικών τελών για λογαριασμό των δήμων το ποσό της ετήσιας εισφοράς κάθε δήμου προς το ΦΟΔΣΑ που προορίζεται για την εξυπηρέτηση των οικονομικών υποχρεώσεων της σύμβασης σύμπραξης. Τα πρόσωπα αυτά υποχρεούνται να το αποδίδουν απευθείας στο ΦΟΔΣΑ κατά προτεραιότητα, πριν από την απόδοση στον οικείο δήμο οποιουδήποτε ποσού έναντι εισπραχθέντων ανταποδοτικών τελών. Για το ποσό της ετήσιας εισφοράς, που δεν αφορά την εξυπηρέτηση των οικονομικών υποχρεώσεων της σύμβασης σύμπραξης, ισχύουν όσα ορίζονται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου. Τα ποσά του προηγούμενου εδαφίου, κατατίθενται σε ειδικό λογαριασμό του ΦΟΔΣΑ, ο οποίος εξυπηρετεί αποκλειστικά τις οικονομικές υποχρεώσεις του ΦΟΔΣΑ από τη σύμβαση σύμπραξης. Οι ΦΟΔΣΑ επιτρέπεται να συστήνουν υπέρ των δανειστών της εταιρείας ειδικού σκοπού της σύμβασης σύμπραξης εξασφάλιση επί του λογαριασμού του προηγούμενου εδαφίου και να εκχωρούν τα έσοδα που προέρχονται από τις εισφορές των μελών τους ή τα τέλη παροχής των υπηρεσιών τους, για την ασφάλεια των συμβάσεων αυτών. Το παρόν εφαρμόζεται και στους ΦΟΔΣΑ που συνάπτουν ή έχουν συνάψει προγραμματικές συμβάσεις του άρθρου 100 του ν. 3852/2010 (Α' 87) για έργα διαχείρισης αποβλήτων που υλοποιούνται μέσω συμβάσεων σύμπραξης του ν. 3389/2005.

Άρθρο 240

Εποπτεία επί των αποφάσεων των ΦΟΔΣΑ

Για τις αποφάσεις του δεύτερου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 225 του ν. 3852/2010 (Α'87), οι οποίες λαμβάνονται από τα μονομελή και συλλογικά όργανα διοίκησης των ΦΟΔΣΑ, ανεξαρτήτως νομικής μορφής, ασκείται υποχρεωτικός έλεγχος νομιμότητας του άρθρου 225 του ν. 3852/2010, με εξαίρεση όσες αποφάσεις ελέγχονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του κ.ν. 2190/1920 (Α'144) και του ν. 4548/2018 (Α'104). Από τον αυτεπάγγελο έλεγχο νομιμότητας του άρθρου 226 του ν. 3852/2010 εξαιρούνται όσες αποφάσεις ελέγχονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του κ.ν. 2190/1920 και του ν. 4548/2018.

Άρθρο 241

Οργανωτική διάρθρωση και κανονισμός προσωπικού των ΦΟΔΣΑ

1. Αν ο ΦΟΔΣΑ λειτουργεί με νομική μορφή συνδέσμου Ο.Τ.Α., με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του οικείου ΦΟΔΣΑ, η οποία λαμβάνεται μέσα σε ένα μήνα από τη συγκρότησή του σε σώμα, συντάσσεται Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας, στον οποίο προβλέπονται οι θέσεις του αναγκαίου προσωπικού κατά κατηγορίες, κλάδους, εκπαιδευτικές βαθμίδες και ειδικότητες, η διάρθρωση των υπηρεσιών, οι αρμοδιότητές τους, οι κλάδοι των οποίων οι υπάλληλοι κρίνονται για την κατάληψη θέσεων

προϊσταμένων. Για την οργανωτική δομή των ΦΟΔΣΑ με τη μορφή συνδέσμου Ο.Τ.Α. εφαρμόζεται η παράγραφος 5 του άρθρου 247 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006) και το άρθρο 10 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ν. 3584/ 2007, Α'134).

2. Αν ο ΦΟΔΣΑ λειτουργεί με τη μορφή της Α.Ε., με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης καταρτίζεται Κανονισμός Εργασίας, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 2 του ν. 1876/1990 (Α' 27), το άρθρο 12 παράγραφοι 1, 2 και 4 του ν. 1767/1988 (Α' 63) και το ν.δ. 3789/1957 (Α' 21). Στην τελευταία περίπτωση, οι Κανονισμοί κυρώνονται από το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.), σύμφωνα με την παρ. 2 περίπτωση ια' του άρθρου 2 του ν. 3996/2011 (Α' 170).

Άρθρο 242

Ενημέρωση δημοτικών συμβουλίων και Ο.Τ.Α.

1. Το σχέδιο καθορισμού της τιμολογιακής πολιτικής του άρθρου 237, καθώς και το σχέδιο του τεχνικού προγράμματος του ΦΟΔΣΑ, αποστέλλονται μέχρι το τέλος του 6ου μήνα κάθε ημερολογιακού έτους από τον Πρόεδρο του Δ.Σ. του ΦΟΔΣΑ στα δημοτικά συμβούλια των δήμων- μελών του ΦΟΔΣΑ προς παροχή γνώμης μέσα σε έναν (1) μήνα από την αποστολή τους. Μετά την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας, εγκρίνονται από τα αρμόδια διοικητικά όργανα του ΦΟΔΣΑ.

2. Μέχρι την 31η Ιανουαρίου κάθε έτους αποστέλλεται από τον Πρόεδρο του Δ.Σ. του ΦΟΔΣΑ στα δημοτικά συμβούλια των δήμων - μελών του ΦΟΔΣΑ ο ετήσιος απολογισμός και προγραμματισμός της επόμενης χρονιάς με βάση το οικείο ΠΕΣΔΑ και εισάγεται ως θέμα στην αμέσως επόμενη ημερήσια διάταξη του δημοτικού συμβουλίου. Αποστέλλεται, επίσης, στη Γενική Γραμματεία Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων του Υπουργείου Εσωτερικών και στη Γενική Γραμματεία Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Άρθρο 243

Αντισταθμιστικό όφελος

1. Οι ΦΟΔΣΑ καταβάλλουν στους δήμους που φιλοξενούν, ή επιβαρύνονται από τη λειτουργία εγκαταστάσεων μηχανικής - βιολογικής επεξεργασίας αποβλήτων και χώρων υγειονομικής ταφής, Κατηγορίας Α1 και Α2, σύμφωνα με την αριθμ. 1958/2012 (Β' 21) απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, αντισταθμιστικό όφελος ύψους ενός τοις εκατό (1%) κατ' ελάχιστον, επί των εσόδων του ετήσιου προϋπολογισμού τους. Το ετήσιο αντισταθμιστικό όφελος επιμερίζεται ανά εγκατάσταση διαχείρισης κατ' αναλογία με τις εισερχόμενες ποσότητες στερεών αποβλήτων ή κλασμάτων τους ανά εγκατάσταση διαχείρισης κάθε είδους. Το αντισταθμιστικό όφελος καταβάλλεται μέσα σε δύο (2) μήνες από τη λήξη του οικονομικού έτους.

2. Τα ποσά του αντισταθμιστικού οφέλους διατίθενται από τους δήμους αποκλειστικά για περιβαλλοντικά έργα και δράσεις κατά 60% εντός της κοινότητας όπου κείται η εγκατάσταση και κατά 40% εντός των όμορων με αυτή κοινοτήτων. Αν η όμορη κοινότητα ανήκει σε άλλο δήμο, το αντισταθμιστικό όφελος καταβάλλεται στον αρμόδιο δήμο.

3. Το αντισταθμιστικό όφελος αυτό δαπανάται για τις δράσεις της παραγράφου 2 του παρόντος μέσα σε πέντε (5) έτη από την καταβολή του στον οικείο δήμο και υποβάλλεται ετησίως έκθεση στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και στη Γενική Γραμματεία Συντονισμού και Διαχείρισης Αποβλήτων.

4. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας μπορεί να ρυθμίζονται λεπτομέρειες εφαρμογής του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 244**Πειθαρχικό αδίκημα**

Αιρετός της τοπικής αυτοδιοίκησης, ενεργώντας είτε ως μονοπρόσωπο όργανο διοίκησης είτε ως μέλος συλλογικού οργάνου είτε ως εκπρόσωπος Ο.Τ.Α. ή κάθε είδους νομικού προσώπου των Ο.Τ.Α., ο οποίος από δόλο ή βαριά αμέλεια, αρνείται ή παραλείπει να εκδώσει διοικητικές πράξεις, που προβλέπονται ως υποχρεωτικές εντός του πλαισίου της αρμοδιότητας της περίπτωσης β', 4, της παρ. Ι, του άρθρου 75 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006) ή του παρόντος νόμου ή δεν εκτελεί τέτοιες πράξεις που βρίσκονται σε ισχύ ή κωλύει την εκτέλεσή τους, ή προβαίνει στην τροποποίηση ή στην κατάργησή τους παρά το νόμο, ή παραλείπει να ελέγξει τη νομιμότητά τους ή συμμετέχει σε πράξεις που παρεμποδίζουν την εφαρμογή της διάταξης αυτής διαπράττει πειθαρχικό παράπτωμα. Για το παράπτωμα αυτό εφαρμόζεται το άρθρο 233 του ν. 3852/2010.

Άρθρο 245**Μεταβατικές διατάξεις**

1. Μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τεσσάρων (4) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος οι συστατικές πράξεις των «Περιφερειακών ΦΟΔΣΑ» που έχουν συσταθεί ή λειτουργούν σύμφωνα με το άρθρο 13 του ν. 4071/2012 και για τους οποίους έχουν δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως οι αποφάσεις συγχώνευσης του συνόλου των νομικών προσώπων που ασκούσαν αρμοδιότητες ΦΟΔΣΑ εντός της οικείας περιφέρειας σύμφωνα με το άρθρο 16 του ν. 4071/2012, προσαρμόζονται στις διατάξεις του παρόντος.

Σε περίπτωση που οι «Περιφερειακοί ΦΟΔΣΑ», οι οποίοι συστήθηκαν ή λειτουργούν δυνάμει του άρθρου 13 του ν. 4071/2012 και για τους οποίους δεν έχουν δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως οι αποφάσεις συγχώνευσης του συνόλου των νομικών προσώπων που ασκούσαν αρμοδιότητες ΦΟΔΣΑ εντός της οικείας περιφέρειας σύμφωνα με το άρθρο 16 του ν. 4071/2012, δεν καταστούν ΦΟΔΣΑ του παρόντος, με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως προσαρμόζονται οι συστατικές τους πράξεις, ώστε να λειτουργήσουν ως ΦΟ.Σ.ΠΕΣΔΑ. του άρθρου 225 του παρόντος.

2. Μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τεσσάρων (4) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, οι δήμοι -μέλη των «Περιφερειακών ΦΟΔΣΑ» που έχουν συσταθεί ή λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4071/2012, οι οποίοι συμμετέχουν κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος και σε άλλους ΦΟΔΣΑ για τους οποίους δεν έχει δημοσιευτεί η απόφαση συγχώνευσης στον «Περιφερειακό ΦΟΔΣΑ» και οι οποίοι πληρούν τα κριτήρια της παραγράφου 3 του άρθρου 225 του παρόντος, αποφασίζουν με την επιφύλαξη των προβλέψεων του οικείου ΠΕΣΔΑ:

α) την παραμονή τους στο ΦΟΔΣΑ στον οποίο συμμετέχουν και την προσαρμογή του νομικού προσώπου σε ΦΟΔΣΑ του άρθρου 225 του παρόντος, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις της παραγράφου 4 ή

β) την παραμονή τους στον «Περιφερειακό ΦΟΔΣΑ» του ν. 4071/2012, ο οποίος θα λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, υπό την προϋπόθεση ότι για τον ΦΟΔΣΑ, στον οποίο συμμετέχουν κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, δεν συντρέχει η προϋπόθεση του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 4 ή

γ) την από κοινού με τους υπόλοιπους δήμους - μέλη συμμετοχή τους, σε ΦΟΔΣΑ που πληροί το σύνολο των προϋποθέσεων του άρθρου 225 του παρόντος και τη συγχώνευση του ΦΟΔΣΑ στον οποίο συμμετέχουν κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος στον ως άνω ΦΟΔΣΑ.

Η συμμετοχή των δήμων και η συγχώνευση του ΦΟΔ-ΣΑ σε άλλον ΦΟΔΣΑ σύμφωνα με τα ανωτέρω, διαπιστώνεται με πράξη του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης μετά την έκδοση των αντίστοιχων αποφάσεων των οικείων δημοτικών συμβουλίων.

Με την πράξη του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης διαπιστώνεται και η περιέλευση της κινητής και ακίνητης περιουσίας των συγχωνευόμενων ΦΟΔΣΑ ύστερα από καταγραφή των περιουσιακών τους στοιχείων, σύμφωνα με την εξής διαδικασία:

Μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από την παρέλευση της προθεσμίας των τεσσάρων (4) μηνών της παραγράφου 1 του παρόντος, συνιστάται, με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, για κάθε ΦΟΔΣΑ στον οποίο συγχωνεύονται οι ΦΟΔΣΑ της παρούσας περίπτωσης, Επιτροπή Καταγραφής, με σκοπό την καταγραφή της περιουσίας τους. Η Επιτροπή αυτή αποτελείται από έναν εκπρόσωπο της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, τον πρόεδρο του συγχωνευόμενου ΦΟΔΣΑ και έναν εκπρόσωπο του ΦΟΔΣΑ, στον οποίο περιέρχεται η περιουσία, με τους νόμιμους αναπληρωτές τους.

Η Επιτροπή ολοκληρώνει το έργο της καταγραφής μέσα σε έναν (1) μήνα από την ημερομηνία συγκρότησής της και μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την ολοκλήρωση της καταγραφής αποστέλλει τη σχετική έκθεση στον ΦΟΔΣΑ στον οποίο πρόκειται να συγχωνευτούν οι ΦΟΔΣΑ της παρούσας περίπτωσης και στον Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, για την έκδοση πράξης συγχώνευσης και περιέλευσης της κινητής και ακίνητης περιουσίας τους. Από τη δημοσίευση της ανωτέρω απόφασης, ο ΦΟΔΣΑ στον οποίο συγχωνεύονται οι ΦΟΔΣΑ της παρούσας περίπτωσης θεωρείται καθολικός διάδοχος σε όλη την κινητή και ακίνητη περιουσία τους και υπεισέρχεται σε όλα τα δικαιώματα και υποχρεώσεις αυτών. Οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται από τον ΦΟΔΣΑ, χωρίς να διακόπτονται και χωρίς να απαιτείται ειδική διαδικαστική πράξη συνέχισης για καθεμία από αυτές.

Για την περιέλευση των περιουσιακών στοιχείων συντάσσεται σχετικό πρωτόκολλο παράδοσης - παραλαβής. Οι αποφάσεις που αφορούν ακίνητα μεταγράφονται ατελώς στα βιβλία μεταγραφών του αρμόδιου Κτηματολογικού Γραφείου.

Η συγχώνευση φορέων της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου με τη μορφή ανωνύμων εταιρειών συντελείται με την πράξη του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης που εκδίδεται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας παραγράφου. Οι εταιρείες λύνονται αυτοδικαίως χωρίς να ακολουθήσει διαδικασία εκκαθάρισης. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της εταιρείας, που λαμβάνεται μέσα σε δέκα (10) ημέρες από τη δημοσίευση της ανωτέρω πράξης, διαπιστώνεται η επελθούσα λύση της εταιρείας. Η απόφαση αυτή καταχωρίζεται στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών (ΜΑΕ) και στο ΓΕΜΗ. Αν ο ΦΟΔΣΑ στον οποίο συγχωνεύονται οι φορείς της παραγράφου 4, λειτουργεί υπό μορφή Α.Ε., τα αρμόδια όργανα διοίκησης προβαίνουν αμελλητί στη λήψη των σχετικών αποφάσεων και σε κάθε απαιτούμενη από το νόμο και το καταστατικό της ενέργεια για την ολοκλήρωση των διαδικασιών συγχώνευσης, σύμφωνα με την απόφαση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης για τη συγχώνευση και τη μεταβίβαση της περιουσίας τους.

Σε περίπτωση αποχώρησης δήμου - μέλους από υφιστάμενο ΦΟΔΣΑ και ένταξής του σε άλλο ΦΟΔΣΑ, με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης διενεργείται απογραφή - καταγραφή και αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων του υφιστάμενου ΦΟΔΣΑ, με σκοπό το διαχωρισμό και την ανάλογη απόδοσή τους στο μέλος που αποχωρεί. Η απογραφή - καταγραφή και αποτίμηση γίνεται από ορκωτό ελεγκτή- λογιστή, ο οποίος ορίζεται με την ως άνω απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Για τη διαδικασία που ακολουθείται, εφαρμόζονται αναλόγως όσα προβλέπονται στις παραγράφους 4 έως και 7 του άρθρου 226 του παρόντος. Απαιτήσεις τρίτων που δεν έχουν αποτυπωθεί στην έκθεση της Επιτροπής Καταγραφής βαρύνουν τον οικείο δήμο.

3. Οι δήμοι - μέλη των «Περιφερειακών ΦΟΔΣΑ» που έχουν συστάθηκαν ή λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4071/2012 και συμμετέχουν κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος και σε άλλους ΦΟΔΣΑ για τους οποίους δεν έχει δημοσιευθεί η απόφαση συγχώνευσης στον «Περιφερειακό ΦΟΔΣΑ» και οι οποίοι δεν πληρούν τα κριτήρια της

παραγράφου 3 του άρθρου 225 του παρόντος, αποφασίζουν σύμφωνα με τις προβλέψεις του οικείου ΠΕΣΔΑ:

α) την από κοινού με τους λοιπούς δήμους - μέλη συγχώνευσής του ΦΟΔΣΑ στον οποίο συμμετέχουν με άλλο ΦΟΔΣΑ, συμπεριλαμβανομένου του «Περιφερειακού ΦΟΔΣΑ» του ν. 4071/2012 ώστε το νομικό πρόσωπο που προκύψει από τη συγχώνευση να έχει το σύνολο των προϋποθέσεων λειτουργίας του ΦΟΔΣΑ του παρόντος ή

β) τη λήψη απόφασης για την από κοινού διάλυση του ΦΟΔΣΑ στην οποία συμμετέχουν και την αυτοτελή τους ένταξη σε ΦΟΔΣΑ που πληροί τα κριτήρια της παραγράφου 3 του άρθρου 225 του παρόντος, με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων των δύο τελευταίων εδαφίων της παρ. 4 του άρθρου 245 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/ 2006).

Στην περίπτωση α', η συγχώνευση και περιέλευση της κινητής και ακίνητης περιουσίας των συγχωνευόμενων ΦΟΔΣΑ διαπιστώνεται με πράξη του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ύστερα από καταγραφή των περιουσιακών τους στοιχείων, σύμφωνα με την εξής διαδικασία: Με απόφαση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από την παρέλευση της προθεσμίας της παραγράφου 1, συνιστάται για κάθε ΦΟΔΣΑ στον οποίο συγχωνεύονται οι ΦΟΔ-ΣΑ της παρούσας περίπτωσης Επιτροπή Καταγραφής, με σκοπό την καταγραφή της περιουσίας τους, αποτελούμενη από έναν εκπρόσωπο της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, τον πρόεδρο του συγχωνευόμενου ΦΟΔΣΑ και έναν εκπρόσωπο του ΦΟΔΣΑ, στον οποίο περιέρχεται η περιουσία, με τους νόμιμους αναπληρωτές τους.

Η Επιτροπή ολοκληρώνει το έργο της καταγραφής μέσα σε έναν (1) μήνα από την ημερομηνία συγκρότησής της και μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την ολοκλήρωση της καταγραφής αποστέλλει τη σχετική έκθεση στον ΦΟΔΣΑ στον οποίο θα συγχωνευτούν οι ΦΟΔΣΑ της παρούσας περίπτωσης και στον Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, για την έκδοση πράξης συγχώνευσης και περιέλευσης της κινητής και ακίνητης περιουσίας τους. Από τη δημοσίευση της ανωτέρω απόφασης, ο ΦΟΔΣΑ στον οποίο συγχωνεύονται οι ΦΟΔΣΑ της παρούσας περίπτωσης θεωρείται καθολικός διάδοχος σε όλη την κινητή και ακίνητη περιουσία τους και υπεισέρχεται σε όλα τα δικαιώματα και υποχρεώσεις αυτών. Οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται από τον ΦΟΔΣΑ, χωρίς να διακόπτονται και χωρίς να απαιτείται ειδική διαδικαστική πράξη συνέχισης για καθεμία από αυτές.

Για την απόδοση των περιουσιακών στοιχείων συντάσσεται σχετικό πρωτόκολλο παράδοσης - παραλαβής. Οι αποφάσεις που αφορούν ακίνητα μεταγράφονται ατελώς στα βιβλία μεταγραφών του αρμόδιου Κτηματολογικού Γραφείου. Απαιτήσεις τρίτων που δεν έχουν αποτυπωθεί στην έκθεση της επιτροπής Καταγραφής βαρύνουν τον οικείο δήμο.

Στην περίπτωση β' με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης διενεργείται απογραφή - καταγραφή και αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων του νομικού προσώπου που τελεί υπό διάλυση, με σκοπό το διαχωρισμό και την ανάλογη απόδοσή τους στα μέλη του διαλυθέντος ΦΟΔΣΑ. Η απογραφή - καταγραφή και αποτίμηση γίνεται από ορκωτό ελεγκτή-λογιστή, ο οποίος ορίζεται με την ως άνω απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Για τη διαδικασία που ακολουθείται, εφαρμόζονται αναλόγως όσα προβλέπονται στην παράγραφο 5 του άρθρου 241 του παρόντος.

Οι δήμοι - μέλη των «Περιφερειακών ΦΟΔΣΑ» που συστάθηκαν ή λειτουργούν δυνάμει του άρθρου 13 του ν. 4071/2012 και για τους οποίους δεν έχουν δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως οι αποφάσεις συγχώνευσης του συνόλου των νομικών προσώπων όπου ασκούσαν αρμοδιότητες ΦΟΔΣΑ εντός της οικείας περιφέρειας σύμφωνα με το άρθρο 16 του ν. 4071/2012, εφόσον δεν συμμετέχουν και σε άλλον ΦΟΔΣΑ, αποφασίζουν, σύμφωνα με τις προβλέψεις του οικείου ΠΕΣΔΑ:

α) την παραμονή τους στον «Περιφερειακό ΦΟΔΣΑ», ο οποίος θα λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος ή

β) τη συμμετοχή τους σε άλλον υφιστάμενο κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος ΦΟΔΣΑ για τον οποίο πρέπει να πληρούνται οι προϋποθέσεις της παραγράφου 3 του άρθρου 225 και της παραγράφου 4 του παρόντος ή

γ) την από κοινού με άλλους δήμους σύσταση ΦΟΔΣΑ σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 225.

4. Οι σύνδεσμοι ή οι ανώνυμες εταιρείες ή άλλες επιχειρήσεις και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου των Ο.Τ.Α. α' βαθμού που είχαν συσταθεί πριν από την 1.1.2013 και ασκούσαν αποκλειστικές αρμοδιότητες ΦΟΔΣΑ χωρίς να αποτελούν «Περιφερειακούς ΦΟΔΣΑ» του άρθρου 13 του ν. 4071/2012 και χωρίς να έχουν συγχωνευθεί κατά τις διατυπώσεις του άρθρου 16 του ίδιου νόμου στους «Περιφερειακούς ΦΟΔΣΑ» του άρθρου 13 αυτού, και οι οποίοι πληρούν το σύνολο των προϋποθέσεων των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 225 του παρόντος τροποποιούν τη συστατική τους πράξη και λαμβάνουν τις απαιτούμενες αποφάσεις, ώστε να λειτουργήσουν ως ΦΟΔΣΑ του παρόντος. Στην περίπτωση αυτή, η απόφαση της περίπτωσης α' της παραγράφου 3 του άρθρου 225 λαμβάνεται από τα δημοτικά συμβούλια των Ο.Τ.Α. που αντιστοιχούν στο 70% κατ' ελάχιστο του πληθυσμού των Ο.Τ.Α. που συμμετέχουν στους ΦΟΔΣΑ αυτούς.

5. Αν για τους φορείς της παραγράφου 4 είτε δεν πληρούνται το σύνολο των προϋποθέσεων για να λειτουργήσουν ως ΦΟΔΣΑ του παρόντος είτε οι δήμοι - μέλη των εν λόγω νομικών προσώπων δεν λαμβάνουν τις απαραίτητες αποφάσεις για την, κατά την παράγραφο 4, προσαρμογή τους σε ΦΟΔΣΑ του παρόντος ή τη διάλυσή τους ή τη συμμετοχή τους, σύμφωνα με τις προβλέψεις του οικείου ΠΕΣΔΑ, σε ΦΟΔΣΑ που πληροί τις προϋποθέσεις του παρόντος, μετά την παρέλευση της προθεσμίας της παραγράφου 1 και μέσα σε έξι (6) μήνες από την έναρξη ισχύος του παρόντος, συγχωνεύονται υποχρεωτικά κατά την κατωτέρω διαδικασία σύμφωνα με τις προβλέψεις του οικείου ΠΕΣΔΑ, με ΦΟΔΣΑ που πληροί τις προϋποθέσεις της παραγράφου 3 του άρθρου 225. Οι ανωτέρω φορείς μέχρι τη συγχώνευσή τους συνεχίζουν να λειτουργούν και να ασκούν τις αρμοδιότητές τους. Επιπροσθέτως, λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα και μεριμνούν για την ομαλή μετάβαση των λειτουργιών τους στο ΦΟΔΣΑ στον οποίο συγχωνεύονται.

Η συγχώνευση και η περιέλευση της κινητής και ακίνητης περιουσίας των φορέων της παραγράφου 4 που διενεργείται σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του παρόντος άρθρου, διαπιστώνεται με πράξη του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ύστερα από καταγραφή των περιουσιακών τους στοιχείων, σύμφωνα με την εξής διαδικασία:

Με απόφαση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από την παρέλευση της προθεσμίας της παραγράφου 1, συνιστάται για κάθε ΦΟΔΣΑ στον οποίο συγχωνεύονται οι φορείς της παραγράφου 4, Επιτροπή Καταγραφής, με σκοπό την καταγραφή της περιουσίας των φορέων. Η Επιτροπή αυτή αποτελείται από έναν εκπρόσωπο της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, τους πρόεδρους των συγχωνευόμενων φορέων, εκ των οποίων καθένας από τους οποίους μετέχει στη σύνθεση της επιτροπής όταν καταγράφεται η περιουσία του αντίστοιχου νομικού προσώπου και έναν εκπρόσωπο του ΦΟΔΣΑ, με τους νόμιμους αναπληρωτές τους.

Η Επιτροπή ολοκληρώνει το έργο της καταγραφής μέσα σε έναν (1) μήνα από την ημερομηνία συγκρότησής της και μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την ολοκλήρωση της καταγραφής αποστέλλει τη σχετική έκθεση στο ΦΟΔΣΑ, στον οποίο συγχωνεύονται οι φορείς της παραγράφου 4 και στον Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, για την έκδοση της πράξης συγχώνευσης και περιέλευσης της κινητής και ακίνητης περιουσίας τους. Από τη δημοσίευση της ανωτέρω απόφασης, ο ΦΟΔΣΑ στον οποίο συγχωνεύονται τα νομικά πρόσωπα της παραγράφου 4 θεωρείται καθολικός διάδοχος σε όλη την κινητή και ακίνητη περιουσία τους και υπεισέρχεται σε όλα τα δικαιώματα και υποχρεώσεις αυτών.

Απαιτήσεις τρίτων που δεν έχουν αποτυπωθεί στην έκθεση της Επιτροπής Καταγραφής βαρύνουν τον οικείο δήμο.

Οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται από τον ΦΟΔΣΑ, χωρίς να διακόπτονται και χωρίς να απαιτείται ειδική διαδικαστική πράξη συνέχισης για καθεμία από αυτές.

Για την περιέλευση των περιουσιακών στοιχείων συντάσσεται σχετικό πρωτόκολλο παράδοσης - παραλαβής. Οι αποφάσεις που αφορούν ακίνητα μεταγράφονται ατελώς στα βιβλία μεταγραφών του αρμόδιου Κτηματολογικού Γραφείου. Η συγχώνευση φορέων της παραγράφου 4 με τη μορφή ανωνύμων εταιρειών συντελείται με την πράξη του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης που εκδίδεται σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο. Οι εταιρείες λύνονται αυτοδικαίως χωρίς να ακολουθήσει διαδικασία εκκαθάρισης. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της εταιρείας, που λαμβάνεται μέσα σε δέκα (10) ημέρες από τη δημοσίευση της ανωτέρω πράξης, διαπιστώνεται η επελθούσα λύση της εταιρείας. Η απόφαση αυτή καταχωρίζεται στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών (ΜΑΕ) και στο ΓΕΜΗ.

Αν ο ΦΟΔΣΑ στον οποίο συγχωνεύονται οι φορείς της παραγράφου 4, λειτουργεί υπό μορφή Α.Ε., τα αρμόδια όργανα διοίκησης προβαίνουν αμελλητί στη λήψη των σχετικών αποφάσεων και σε κάθε απαιτούμενη από το νόμο και το καταστατικό της ενέργεια για την ολοκλήρωση των διαδικασιών συγχώνευσης, σύμφωνα με την απόφαση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης που αφορά στη συγχώνευση και τη μεταβίβαση της περιουσίας τους.

Στην περίπτωση αυτή, ο ΦΟΔΣΑ που πληροί τις προϋποθέσεις της παραγράφου 3 του άρθρου 225, καθίσταται καθολικός διάδοχος των μηχανημάτων και του εν γένει εξοπλισμού των προς συγχώνευση ΦΟΔΣΑ, μετά από διαδικασία αποτίμησης των περιουσιακών τους στοιχείων.

6. Στις περιπτώσεις συγχωνεύσεων του παρόντος άρθρου, ως προς το εργαζόμενο προσωπικό εφαρμόζονται τα ακόλουθα:

Το μόνιμο και με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου προσωπικό των προς συγχώνευση ΦΟΔΣΑ με τη μορφή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, συμπεριλαμβανομένων και όσων απασχολούνται με σχέση έμμισθης εντολής, μεταφέρεται αυτοδικαίως στο ΦΟΔΣΑ που προκύπτει από τη συγχώνευση και κατατάσσεται σε αντίστοιχες οργανικές θέσεις του ΟΕΥ, που συνιστώνται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 241 του παρόντος, κατά κατηγορία/ εκπαιδευτική βαθμίδα και κλάδο/ ειδικότητα. Αν στον οικείο ΟΕΥ δεν υπάρχουν κενές θέσεις, αυτές δημιουργούνται με τροποποίησή του μέσα σε προθεσμία έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος. Οι προβλεπόμενες θέσεις με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου είναι προσωποπαγείς και καταργούνται μόλις κενωθούν, με οποιονδήποτε τρόπο. Η πράξη κατάταξης του προσωπικού εκδίδεται από το αρμόδιο προς διορισμό όργανο και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου ή μίσθωσης έργου που βρίσκονται σε ισχύ συνεχίζονται από το νέο φορέα μέχρι τη λήξη τους.

Το προσωπικό διέπεται από το ασφαλιστικό και συνταξιοδοτικό καθεστώς στο οποίο υπαγόταν πριν από την κατάταξη του στον ΦΟΔΣΑ, η δε προηγούμενη απασχόλησή του αναγνωρίζεται ως προϋπηρεσία με κάθε έννομη συνέπεια.

Σε περίπτωση συγχώνευσης ΦΟΔΣΑ με τη μορφή Ν.Π.Δ.Δ. σε Α.Ε., το μόνιμο και ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου προσωπικό μεταφέρεται, με τις θέσεις που κατέχει, στο φορέα που προκύπτει από τη συγχώνευση και διέπεται ως προς τα δικαιώματα και τις υπηρεσιακές μεταβολές του από τις διατάξεις στις οποίες υπαγόταν πριν από τη μεταφορά του. Το μεταφερόμενο προσωπικό εξακολουθεί να διέπεται από το ασφαλιστικό καθεστώς κύριας, επικουρικής ασφάλισης, πρόνοιας και υγειονομικής περίθαλψης, που υπαγόταν πριν από τη μεταφορά του.

Η προϋπηρεσία του στους υπό συγχώνευση φορείς αναγνωρίζεται, για κάθε συνέπεια.

Προκηρυσσόμενες θέσεις των ΦΟΔΣΑ που συγχωνεύονται μεταφέρονται στο φορέα που προκύπτει από τη συγχώνευση, που συνεχίζει τη διαδικασία πρόσληψης, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Το προσωπικό των προς συγχώνευση ΦΟΔΣΑ με τη μορφή Α.Ε., κατατάσσεται σε αντίστοιχες οργανικές θέσεις του Εσωτερικού Κανονισμού Προσωπικού, που συνιστώνται σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 241 του παρόντος, κατά εκπαιδευτική βαθμίδα και ειδικότητα. Αν στον οικείο Εσωτερικό Κανονισμό Προσωπικό δεν υπάρχουν κενές θέσεις, αυτές δημιουργούνται με τροποποίησή του μέσα σε προθεσμία έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος. Η πράξη κατάταξης του προσωπικού εκδίδεται από το αρμόδιο, προς διορισμό, όργανο. Στις συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου ή μίσθωσης έργου που βρίσκονται σε ισχύ κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος υπεισέρχεται ο νέος φορέας μέχρι τη λήξη τους.

7. Κατά την πρώτη εφαρμογή του παρόντος νόμου, η θητεία των διοικητικών συμβουλίων των ΦΟΔΣΑ ορίζεται μέχρι τη λήξη της τρέχουσας δημοτικής περιόδου, η δε εκλογή των μελών τους από τα δημοτικά συμβούλια των οικείων δήμων λαμβάνει χώρα μέσα σε τρεις (3) μήνες από την έναρξη ισχύος του παρόντος.

8. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία της παραγράφου 2 του παρόντος, ακολουθείται η παρακάτω διαδικασία:

α. Ο Συντονιστής της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης αποστέλλει στους δήμους της οικείας Περιφέρειας που δεν έχουν συμμορφωθεί αιτιολογημένη έκθεση με υποδείξεις προς εφαρμογή των άρθρων 225 και 226 και των παραγράφων 1 έως 6 του παρόντος άρθρου.

β. Η παράλειψη της υποχρέωσης συμμόρφωσης στις ανωτέρω υποδείξεις έως την 8.3.2019 από την αποστολή της ανωτέρω αιτιολογημένης έκθεσης του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, αποτελεί πειθαρχικό παράπτωμα για τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου που παρακωλύουν τη λήψη της σχετικής απόφασης, κατά την έννοια των άρθρων 233 επ. του ν. 3852/2010 (Α' 87).

Κάθε δήμος που είναι μέλος σε «Περιφερειακό ΦΟΔ-ΣΑ» του άρθρου 13 του ν. 4071/2012 ή σε σύνδεσμο, που σύμφωνα με την προϋφιστάμενη νομοθεσία είχε συσταθεί ως ΦΟΔΣΑ ή σε ανώνυμη εταιρεία ή άλλη επιχείρηση και Ν.Π.Δ.Δ. των Ο.Τ.Α. κατά κλάδο ή τομέα που ασκούσε αρμοδιότητες ΦΟΔΣΑ, και δε συμμορφώνεται με τις προβλέψεις του παρόντος άρθρου, μέσα σε έναν (1) μήνα από την αποστολή της ανωτέρω αιτιολογημένης έκθεσης του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης βαρύνεται με ημερήσιο πρόστιμο πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ, το οποίο επιβάλλεται με απόφαση του οικείου Συντονιστή και εισπράττεται υπέρ του Δημοσίου σύμφωνα με τις διαδικασίες του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών καθορίζονται όλες οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την επιβολή και την είσπραξη του προστίμου του προηγούμενου εδαφίου.

9. Ο Συντονιστής της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, εάν η προθεσμία της παραγράφου 8 παρέλθει άπρακτη για έναν ή περισσότερους από τους δήμους της περιφέρειας των οποίων ο πληθυσμός δεν υπερβαίνει το 30% του συνολικού πληθυσμού της οικείας περιφέρειας, εντάσσει με αιτιολογημένη απόφασή του τον δήμο ή τους δήμους αυτούς, σε συσταθέντα ΦΟΔΣΑ του άρθρου 225 του παρόντος, σύμφωνα με τις προβλέψεις του οικείου ΠΕΣΔΑ. Σε αντίθετη περίπτωση, εντάσσει το σύνολο των Ο.Τ.Α. α' βαθμού ή των ΦΟΔΣΑ στο ΦΟΔΣΑ που έχει συσταθεί σύμφωνα με το άρθρο 13 του ν. 4071/2012.

Για την ένταξη του Ο.Τ.Α. α' βαθμού σε ΦΟΔΣΑ που έχει τη μορφή Ν.Π.Δ.Δ. εκδίδεται από τον Συντονιστή πράξη ένταξης που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Για την ένταξη σε ΦΟΔΣΑ που έχει τη μορφή ανώνυμης εταιρείας, η τελευταία προβαίνει στις απαιτούμενες ενέργειες για την ένταξη σε αυτή των Ο.Τ.Α. α' βαθμού σε συμμόρφωση με την απόφαση του Συντονιστή.

10. Η διαδικασία σύναψης και η εκτέλεση των συμβάσεων σύμφωνα με το ν. 3389/2005, που έχουν εκκινήσει μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος δεν θίγονται.

11. Μέσα σε προθεσμία έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, η κυριότητα των ακινήτων, των έργων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού διαχείρισης των στερεών αποβλήτων, των οποίων η χρηματοδότηση προήλθε από δημόσιους και κοινοτικούς πόρους, και των οποίων η αρμοδιότητα λειτουργίας ανήκε σε σύνδεσμο ή εταιρεία της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου ή σε Δήμο ή σε άλλο Ν.Π.Δ.Δ., περιέρχεται υποχρεωτικά στο ΦΟΔΣΑ που έχει την ευθύνη λειτουργίας τους, χωρίς την επιβολή οποιουδήποτε ανταλλάγματος, τέλους ή φόρου μεταβίβασης.

12. Σε περίπτωση που στο μετοχικό κεφάλαιο ΦΟΔΣΑ με τη νομική μορφή ανώνυμης εταιρείας συμμετέχουν Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ. των Ο.Τ.Α. α' βαθμού, οι μετοχές αυτές περιέρχονται υποχρεωτικά στους Δήμους που είναι μέλη του οικείου ΦΟΔΣΑ, χωρίς την επιβολή οποιουδήποτε ανταλλάγματος, τέλους ή φόρου.

13. Οι φορείς των παραγράφων 1, 4 και 5 του παρόντος μέχρι την ολοκλήρωση των διαδικασιών τροποποίησης των συστατικών τους πράξεων ή της συγχώνευσής τους, συνεχίζουν τη λειτουργία τους ασκώντας τις αρμοδιότητές της διαχείρισης των στερεών αποβλήτων, λαμβάνοντας όλα τα αναγκαία μέτρα και μεριμνώντας για την ομαλή μετάβαση των λειτουργιών τους και την παραχώρηση της διαχείρισης των εγκαταστάσεών τους στον ΦΟΔΣΑ στον οποίο συγχωνεύονται.

Άρθρο 246

Τελικές διατάξεις

1. Οι διατάξεις του παρόντος πλην των άρθρων 227, 228, 237, 238, 239, 240, 242 και 243 του παρόντος δεν εφαρμόζονται στους Δήμους της Περιφέρειας Αττικής. Οι διατάξεις για την ίδρυση και λειτουργία του Ειδικού Διαβαθμιακού Συνδέσμου Νόμου Αττικής παραμένουν σε ισχύ, συμπεριλαμβανομένων των άρθρων 13-17 του ν. 4071/2012, κατά το μέρος που τον αφορούν.

2. Για θέματα που διέπουν τη σύσταση, τροποποίηση, συγχώνευση, κατάργηση, διάλυση, διοίκηση και λειτουργία των ΦΟΔΣΑ και ΦΟ.Σ.ΠΕΣΔΑ που λειτουργούν με τη μορφή συνδέσμου και δεν ρυθμίζονται από ειδικές διατάξεις του παρόντος, εφαρμόζονται αναλογικά οι σχετικές περί συνδέσμων διατάξεις του ν. 3463/2006.

3. Το άρθρο 100 του ν. 3852/2010 εφαρμόζεται στους ΦΟΔΣΑ του παρόντος, ανεξαρτήτως της νομικής τους μορφής. Αν αντικείμενο της προγραμματικής σύμβασης είναι οι αρμοδιότητες του άρθρου 228 του παρόντος, αντισυμβαλλόμενος του ΦΟΔΣΑ μπορεί να είναι μόνο δήμος - μέλος του ή η περιφέρεια στην οποία ανήκει.

4. Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Μέρους, όπου γίνεται αναφορά στον πληθυσμό, νοείται ο μόνιμος πληθυσμός, όπως εμφανίζεται στους επίσημους πίνακες των αποτελεσμάτων της τελευταίας απογραφής του πληθυσμού που έχουν δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΕΡΓΑ – ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ - ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

1. Ν. 3463/2006

Άρθρο 201

Δημοπρασίες

Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, καθορίζεται η διαδικασία για τη διεξαγωγή των κάθε είδους δημοπρασιών, που αφορούν την εκποίηση ή την εκμίσθωση ακινήτων ή κινητών πραγμάτων των Δήμων και Κοινοτήτων και την αγορά ή μίσθωση εκ μέρους των Δήμων και

Κοινοτήτων ακινήτων που ανήκουν σε τρίτους, οι όροι για τη συμμετοχή στις δημοπρασίες αυτές, τα σχετικά με τη διακήρυξη, τη δημοσίευση και την επικύρωση των αποτελεσμάτων των δημοπρασιών αυτών, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

Άρθρο 208

Τεχνικό πρόγραμμα

1. Τα Δημοτικά και Κοινοτικά Συμβούλια, καθώς και τα Διοικητικά Συμβούλια των Συνδέσμων οφείλουν, δύο (2) τουλάχιστον μήνες πριν από την έναρξη του οικονομικού έτους, να αποφασίζουν για το ετήσιο τεχνικό πρόγραμμα που περιλαμβάνει με σειρά προτεραιότητας τα έργα που πρέπει να εκτελεστούν και που η δαπάνη τους πρέπει να αντιμετωπιστεί με τα κάθε είδους έσοδα του προϋπολογισμού. Η δαπάνη για κάθε έργο υπολογίζεται κατά προσέγγιση, σύμφωνα με προκαταρκτικές εκθέσεις, προμελέτες, μελέτες ή άλλα στοιχεία.

2. α. Αν ο Δήμος ή η Κοινότητα απαρτίζεται από περισσότερα δημοτικά ή τοπικά διαμερίσματα ή οικισμούς, το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο οφείλει να περιλάβει στο ετήσιο τεχνικό πρόγραμμα τα έργα που πρέπει να εκτελεστούν για κάθε δημοτικό ή τοπικό διαμέρισμα ή οικισμό και να κάνει κατανομή των πιστώσεων που απαιτούνται για την εκτέλεση των έργων του προγράμματος, ανάλογα με τον επείγοντα χαρακτήρα των αναγκών του πληθυσμού ή και με τα εισφερόμενα έσοδα. Δεν απαιτείται κατανομή των πιστώσεων, όταν το έργο εξυπηρετεί όλα τα δημοτικά ή τοπικά διαμερίσματα ή όλους τους οικισμούς του Δήμου ή της Κοινότητας.

β. Από το σύνολο των πιστώσεων που καλύπτουν τις δαπάνες των έργων που περιλαμβάνονται στο ετήσιο τεχνικό πρόγραμμα και δεν εξυπηρετούν όλα τα τοπικά διαμερίσματα, διατίθεται, αποκλειστικώς, για έργα που εκτελούνται στα τοπικά διαμερίσματα ποσοστό τουλάχιστον τριάντα τοις εκατό (30%) των πιστώσεων εκείνων που θα διετίθεντο, αν η κατανομή αυτών γινόταν με πληθυσμιακά κριτήρια.

Τα Δημοτικά και Κοινοτικά Συμβούλια δύνανται με απόφασή τους να μεταθέτουν την εφαρμογή του ανωτέρω ορίου πιστώσεων για το ετήσιο τεχνικό πρόγραμμα του επόμενου έτους. Στην περίπτωση αυτή η απαίτηση του ελάχιστου, ως άνω, ποσοστού, θα καλύπτεται στη βάση της διετίας.

3. Δεν επιτρέπεται η εκτέλεση έργου που δεν περιλαμβάνεται στο ετήσιο τεχνικό πρόγραμμα.

4. Τροποποίηση του ετήσιου τεχνικού προγράμματος επιτρέπεται μόνο ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

5. Η συζήτηση και η ψήφιση του Τεχνικού Προγράμματος πραγματοποιείται ανά έργο, σύμφωνα με τις προτάσεις που κατατίθενται. Η πρόταση που συγκεντρώνει την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών του δημοτικού συμβουλίου συνιστά και το εγκεκριμένο έργο του προς ψήφιση Τεχνικού Προγράμματος. Αν καμία πρόταση δεν συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών του δημοτικού συμβουλίου, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται μεταξύ των δύο πρώτων σε ψήφους προτάσεων.

Άρθρο 209

Προμήθειες – Υπηρεσίες – Μελέτες

4. Οι μελέτες των έργων και παροχής υπηρεσιών και τα τεύχη δημόσιου διαγωνισμού ανάθεσης μελετών ή παροχής υπηρεσιών του ν. 3316/2005 (ΦΕΚ 42 Α') των Δήμων, των Κοινοτήτων και των κάθε είδους Συνδέσμων τους συντάσσονται και θεωρούνται από την τεχνική υπηρεσία τους και, αν δεν υπάρχει τέτοια υπηρεσία ή αυτή αδυνατεί, από την Τεχνική Υπηρεσία Δήμων και Κοινοτήτων (Τ.Υ.Δ.Κ.).

Οι μελέτες των έργων και παροχής υπηρεσιών και τα τεύχη δημόσιου διαγωνισμού ανάθεσης μελετών ή παροχής υπηρεσιών του ν. 3316/2005 (ΦΕΚ 42 Α') των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου των Δήμων ή Κοινοτήτων, των ιδρυμάτων τους και των

δημοτικών και κοινοτικών επιχειρήσεων ύδρευσης - αποχέτευσης του ν. 1069/ 1980 (ΦΕΚ 191 Α') και του ν. 890/1979 (ΦΕΚ 80 Α') συντάσσονται και θεωρούνται από την τεχνική υπηρεσία τους και, αν δεν υπάρχει τέτοια υπηρεσία ή αυτή αδυνατεί, από την τεχνική υπηρεσία του Δήμου ή της Κοινότητας που τα έχει συστήσει. Στην περίπτωση που η τελευταία αυτή υπηρεσία δεν υπάρχει, η σύνταξη και η θεώρηση γίνεται από την Τεχνική Υπηρεσία Δήμων και Κοινοτήτων (Τ.Υ.Δ.Κ.).

Αν η Τεχνική Υπηρεσία Δήμων και Κοινοτήτων (Τ.Υ.Δ.Κ.) αδυνατεί να συντάξει τη μελέτη, αδυναμία που βεβαιώνεται από τον Προϊστάμενό της, επιτρέπεται με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση της Προϊσταμένης Αρχής η ανάθεση εκπόνησης μελετών πάσης φύσης σε ιδιώτες μελετητές και ιδιωτικά γραφεία μελετών σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης καθορίζονται τα όρια προϋπολογισμού των μελετών έργων και υπηρεσιών, πέραν των οποίων απαιτείται θεώρηση, ύστερα από γνώμη του οικείου περιφερειακού συμβουλίου δημοσίων έργων. Όπου στην κείμενη νομοθεσία, η θεώρηση αυτή γίνεται από την Τεχνική Υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου Δημοτικών και Κοινοτικών Έργων και Θεώρησης Μελετών του ίδιου Υπουργείου, η αρμοδιότητα αυτή, της θεώρησης, μεταβιβάζεται στην αρμόδια υπηρεσία της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ύστερα από σύμφωνη γνώμη τεχνικού συμβουλίου που συγκροτείται στην έδρα κάθε Αποκεντρωμένης Διοίκησης με απόφαση του Συντονιστή της ή του ασκούντος καθήκοντα Γενικού Γραμματέα και αποτελείται από τους:

- i. Τον Γενικό Διευθυντή Χωροταξικής και Περιβαλλοντικής Πολιτικής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης με αναπληρωτή του τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Τεχνικού Ελέγχου της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.
- ii. Έναν μηχανικό της Αποκεντρωμένης Διοίκησης με τον αναπληρωτή του.
- iii. Έναν μηχανικό της Περιφέρειας στην έδρα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης με τον αναπληρωτή του.
- iv. Έναν κοινό εκπρόσωπο των συνδέσμων ΣΑΤΕ και ΣΤΕΑΤ με τον αναπληρωτή του.
- v. Έναν εκπρόσωπο της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων με τον αναπληρωτή του.

Η εγκριτική απόφαση των μελετών, που προβλέπουν οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 37 του ν. 3316/2005, εκδίδεται από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία.

Οι μελέτες παροχής υπηρεσιών και τα τεύχη (περιγραφή, συγγραφές υποχρεώσεων και τεχνικές προδιαγραφές) προμηθειών, για την εκτέλεση των οποίων δεν απαιτούνται, λόγω της φύσης τους, τεχνικές γνώσεις ή τεχνική εμπειρία, μπορεί να συντάσσονται από υπάλληλο της υπηρεσίας που διαχειρίζεται την πίστωση, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και να θεωρούνται από τον προϊστάμενο της αντίστοιχης κατά περίπτωση αρμόδιας υπηρεσίας του Ο.Τ.Α., τηρουμένων κατά τα λοιπά των ισχυουσών διατάξεων. Η επίβλεψη, η παρακολούθηση και εποπτεία των ανωτέρω συμβάσεων γίνεται από τις αντίστοιχες καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες του Ο.Τ.Α., με ανάλογη εφαρμογή των σχετικών διατάξεων. Για τις ανωτέρω υπηρεσίες και προμήθειες, που η δαπάνη τους δεν υπερβαίνει το ποσό, μέχρι του οποίου γίνεται απευθείας ανάθεση, η ανάθεση γίνεται με βάση την προϋπολογιζόμενη δαπάνη, την περιγραφή της υπηρεσίας, την περιγραφή της προμήθειας και τα τυχόν λοιπά στοιχεία, τα οποία περιέχονται σε σχετική απόφαση της δημορχιακής επιτροπής ή του κοινοτικού συμβουλίου, που υποκαθιστούν τη μελέτη και τα ανωτέρω τεύχη

5. Επιτρέπεται η παροχή υπηρεσιών και η διενέργεια προμηθειών από τους Δήμους και Κοινότητες, με βάση τις ρυθμίσεις του προεδρικού διατάγματος της παραγράφου 2 του παρόντος για λογαριασμό ιδρύματος ή άλλου νομικού προσώπου που έχουν συστήσει, μετά από σχετική απόφαση του οικείου διοικητικού συμβουλίου με μεταφορά και της αντίστοιχης πίστωσης στον προϋπολογισμό των φορέων αυτών.

6. Κατά παρέκκλιση των πολεοδομικών διατάξεων, τεχνικά έργα και εγκαταστάσεις που εξυπηρετούν την ύδρευση και αποχέτευση, την τηλεθέρμανση δήμων ή κοινοτήτων, την

άρδευση περιοχών τους, καθώς και την κατασκευή και λειτουργία χώρων υγειονομικής ταφής απορριμμάτων (Χ.Υ.Τ.Α.) και Σταθμών Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων, τα οποία προβλέπονται από τεχνικές μελέτες, δεν υπόκεινται στους όρους και περιορισμούς των διατάξεων αυτών και για την κατασκευή τους δεν απαιτείται η έκδοση άδειας δόμησης από τις αρμόδιες αρχές. Όσα από τα τεχνικά έργα και τις εγκαταστάσεις αυτές έχουν μεγάλο όγκο ή ύψος εκτελούνται ύστερα από γνωμοδότηση του αρμόδιου Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.

7. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης καθορίζεται το όριο προϋπολογισμού δαπάνης των καλλιτεχνικών έργων, που εκτελούνται με απευθείας ανάθεση από τον δήμαρχο ή τον πρόεδρο της Κοινότητας ή τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου των φορέων της παραγράφου 1.

8. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες που εφαρμόζουν το Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο των Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού, σύμφωνα με το π.δ. 315/1999, μπορούν, σε περίπτωση που δεν υπηρετεί υπάλληλος με την απαιτούμενη άδεια λογιστή ή όταν ο αριθμός των λοιπών υπαλλήλων δεν καλύπτει τις αντίστοιχες οργανικές θέσεις της οικείας υπηρεσίας, να αναθέτουν σε εξωτερικούς συνεργάτες που διαθέτουν τα αντίστοιχα προσόντα ή σε λογιστικά γραφεία που πληρούν τις οικείες προϋποθέσεις, την οργάνωση και υποστήριξη των λογιστικών και οικονομικών υπηρεσιών τους, τη σύνταξη των ετήσιων οικονομικών καταστάσεών τους, καθώς και τη διεξαγωγή κάθε εργασίας απαραίτητης για την εφαρμογή του ανωτέρω Σχεδίου

9. Για την απευθείας ανάθεση απαιτείται απόφαση Δημάρχου ή Προέδρου Κοινότητας, προέδρου συνδέσμων, νομικών τους προσώπων δημοσίου δικαίου και ιδρυμάτων, χωρίς προηγούμενη απόφαση του συμβουλίου. Στην περίπτωση αυτή τα συντασσόμενα τεύχη εγκρίνονται από τον Δήμαρχο ή τον Πρόεδρο Κοινότητας ή τον πρόεδρο του συνδέσμου, του δημοτικού ή κοινοτικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή ιδρύματος. Για τη συνοπτική διαδικασία (πρόχειρο διαγωνισμό) απαιτείται απόφαση της δημορχιακής επιτροπής ή του κοινοτικού συμβουλίου, του διοικητικού συμβουλίου συνδέσμων, νομικών τους προσώπων δημοσίου δικαίου και ιδρυμάτων, που εγκρίνει και τα συντασσόμενα τεύχη.

11. Επιτρέπεται η εκχώρηση και η ενεχυρίαση εσόδων από ανταποδοτικά τέλη για την εξασφάλιση κάθε είδους δημοσίων συμβάσεων ιδίως έργου, προμήθειας, υπηρεσίας, παραχώρησης, σύμπραξης δημοσίου και ιδιωτικού τομέα κατά το ν. 3389/2005 και σύμβασης ενεργειακής απόδοσης κατά το ν. 3855/2010, οι οποίες συνάπτονται από τους Δήμους με σκοπό αποκλειστικά την εξυπηρέτηση της αντίστοιχης υπηρεσίας χάριν της οποίας επιβάλλονται τα ανταποδοτικά τέλη.

Άρθρο 210

Έλεγχος Ασφάλειας και Λειτουργίας των Έργων

1. Ο έλεγχος και η εποπτεία για την ασφάλεια και λειτουργικότητα των δημοτικών και κοινοτικών έργων ασκείται από τις αρμόδιες τεχνικές υπηρεσίες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και εφόσον δεν υπάρχουν από την Τεχνική Υπηρεσία Δήμων και Κοινοτήτων (Τ.Υ.Δ.Κ.) της οικείας Περιφέρειας.
2. Οι παραπάνω υπηρεσίες προτείνουν στον κύριο του έργου τα αναγκαία μέτρα, που πρέπει να ληφθούν, για την αποτροπή κινδύνων και σε περίπτωση βλαβών στα έργα, τις αναγκαίες εργασίες για την αποκατάστασή τους.

2. Ν. 3852/2010

Άρθρο 278

Προληπτικός Έλεγχος Συμβάσεων

1. Για τις συμβάσεις προμήθειας αγαθών, εκτέλεσης έργων και παροχής υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των προγραμματικών συμβάσεων που συνάπτουν οι Ο.Τ.Α. και τα νομικά τους πρόσωπα, προϋπολογιζόμενης δαπάνης, χωρίς Φόρο Προστιθέμενης Αξίας

(Φ.Π.Α.), ποσού άνω των διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ, διενεργείται υποχρεωτικά προληπτικός έλεγχος νομιμότητας αυτών, πριν από τη σύναψή τους, από τον Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που είναι αρμόδιος για τον προληπτικό έλεγχο των δαπανών τους.

2. Για τις συμβάσεις της προηγούμενης παραγράφου, η προϋπολογιζόμενη δαπάνη των οποίων υπερβαίνει το ποσό, χωρίς Φ.Π.Α., των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ, διενεργείται υποχρεωτικά, πριν τη σύναψή τους, έλεγχος νομιμότητας από το καθ' ύλην αρμόδιο Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 19 παράγραφος 7 του π.δ. 774/1980, όπως ισχύει.

3. Ο αρμόδιος φορέας μπορεί να ζητεί τη διενέργεια ελέγχου νομιμότητας και για επί μέρους φάσεις της σχετικής διαδικασίας που προηγούνται της σύναψης της οικείας σύμβασης.

4. Ο έλεγχος νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου ολοκληρώνεται μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από τη διαβίβαση σε αυτό του σχετικού φακέλου. Εάν δεν διενεργηθεί ο έλεγχος νομιμότητας η σύμβαση που συνάπτεται είναι άκυρη.

Άρθρο 279

Αίτηση Ανάκλησης

Κατά των Πράξεων των Επιτρόπων και των Κλιμακίων, επιτρέπονται αιτήσεις ανάκλησης, σε περίπτωση πλάνης περί τα πράγματα ή το νόμο, οι οποίες εκδικάζονται από το αρμόδιο Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τους όρους, προθεσμίες και τη διαδικασία που ορίζονται στο τελευταίο εδάφιο του άρθρου 2 του ν. 3060/2002 από τις φράσεις «υποβάλλονται στη γραμματεία του αρμοδίου τμήματος» έως τις φράσεις «από την κατάθεση αυτής στη Γραμματεία του», που εφαρμόζονται αναλόγως.

3. Π.Δ. 171/1987

Άρθρο 1

Έκταση Εφαρμογής

1. Οι διατάξεις του δ/τος αυτού έχουν εφαρμογή σε όλα τα έργα που εκτελούνται από τους Δήμους, τις Κοινότητες, τους Συνδέσμους τους, τα Δημοτικά και Κοινοτικά Ιδρύματα, τα λοιπά Δημοτικά και Κοινοτικά Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου και τις Δημοτικές και Κοινοτικές Επιχειρήσεις των Νόμων 1069/80, (ΦΕΚ Α' 191), 890/79 (ΦΕΚ Α' 80) και 2234/52 (ΦΕΚ Α' 280).

2. Για την αγορά των υλικών και μηχανημάτων και γενικά τις προμήθειες, τη μίσθωση μηχανικού εξοπλισμού, την εκτέλεση μεταφορών, την επισκευή και συντήρηση μηχανημάτων μη ενσωματωμένων στο έργο και τη συλλογή και αποκομιδή απορριμμάτων εφαρμόζονται οι αντίστοιχες διατάξεις που διέπουν κάθε φορά τους φορείς της προηγούμενης παραγράφου.

Άρθρο 2

Αρμόδια Όργανα

Αρμόδιοι για τη λήψη των αποφάσεων, κατά τις διατάξεις του Ν. 1418/84 "Δημόσια έργα και ρυθμίσεις συναφών θεμάτων" και των Π.Δ/των τα οποία εκδίδονται σε εκτέλεσή του, για τα έργα που εκτελούνται από τους φορείς του άρθρου 1 του παρόντος, είναι ο Υπουργός Εσωτερικών, ο Νομάρχης, το Δημοτικό και Κοινοτικό Συμβούλιο, τα όργανα που προσδιορίζονται στο άρθρο 20 του παρόντος δ/τος ή τα εξουσιοδοτούμενα όργανα σύμφωνα με τις οργανωτικές διατάξεις αυτών και όπως ειδικότερα ορίζεται στα επόμενα άρθρα. Οι ειδικότερες διατάξεις που προβλέπουν τον έλεγχο των αποφάσεων των φορέων του άρθρου 1 του παρόντος εξακολουθούν να ισχύουν.

Άρθρο 3

Ορισμοί- Διευθύνουσα Υπηρεσία. Προϊστάμενη Αρχή - Τεχνικά Συμβούλια

1. "Εργοδότης" ή "Κύριος του έργου" είναι οι αναφερόμενοι στην παρ. 1 του άρθρου 1 του παρόντος Δ/τος.
2. "Φορέας κατασκευής του έργου" είναι η αρμόδια αρχή ή υπηρεσία που έχει την ευθύνη παραγωγής του έργου.
3. "Ανάδοχος εργολήπτης" ή "Ανάδοχος" είναι η εργοληπτική επιχείρηση κατά τις διακρίσεις του άρθρου 15 του Ν. 1418/84 στην οποία έχει ανατεθεί με σύμβαση η κατασκευή του έργου.
4. "Διευθύνουσα Υπηρεσία" ή "Επιβλέπουσα Υπηρεσία" είναι:
  - α) Για τα έργα Δήμων ή Κοινοτήτων και Συνδέσμων τους, η Τεχνική τους Υπηρεσία και όπου δεν υπάρχει αυτή, η Τεχνική Υπηρεσία Δήμων και Κοινοτήτων (ΤΥΔΚ) της Νομαρχίας.
  - β) Για τα έργα Δημοτικών και Κοινοτικών Ιδρυμάτων, λοιπών Δημοτικών και Κοινοτικών Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και Δημοτικών και Κοινοτικών Επιχειρήσεων των Ν. 1069/80, 890/79 και 2234/52 είναι η Τεχνική τους Υπηρεσία και όπου δεν υπάρχει είναι η Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου ή της Κοινότητας που τα έχει συστήσει και όπου δεν υπάρχει και αυτή η Τεχνική Υπηρεσία Δήμων και Κοινοτήτων (ΤΥΔΚ) της Νομαρχίας της έδρας τους.
  - γ) Για τα έργα Επιχειρήσεων στις οποίες μετέχουν περισσότεροι ΟΤΑ, είναι η Τεχνική τους Υπηρεσία και όπου δεν υπάρχει, η Τεχνική Υπηρεσία ενός από τα μέλη τους, που ορίζεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου και αν δεν υπάρχει και αυτή, η Τεχνική Υπηρεσία (ΤΥΔΚ) της Νομαρχίας.
5. "Προϊσταμένη Αρχή" ή "Εποπτεύουσα Αρχή" είναι το Δημοτικό ή Κοινοτικό Συμβούλιο ή η Δημαρχιακή Επιτροπή των οποίων οι αρμοδιότητες καθορίζονται από το Δημοτικό και Κοιν. Κώδικα όπως κάθε φορά ισχύει. Για τους Συνδέσμους, τα Δημοτικά και Κοινοτικά Ιδρύματα, τα Δημοτικά και Κοινοτικά Νομικά Πρόσωπα και τις Δημοτικές και Κοινοτικές Επιχειρήσεις, Προϊστάμενη Αρχή είναι τα αντίστοιχα όργανα, όπως προσδιορίζονται στο άρθρο 20 του παρόντος Δ/τος.
6. "Τεχνικό Συμβούλιο" για έργα και μελέτες είναι το Νομαρχιακό Συμβούλιο Δημοσίων Έργων της κάθε Νομαρχίας, καθώς και το Συμβούλιο Δημοτικών και Κοινοτικών Έργων και Θεώρησης Μελετών του Υπουργείου Εσωτερικών.

Άρθρο 4

Τεύχη Δημοπράτησης

Αν στη διακήρυξη δεν ορίζεται η σειρά ισχύος των συμβατικών τευχών και σχεδίων, σύμφωνα με το άρθρο 4 του Π.Δ. 609/85 (ΦΕΚ Α' 223), αυτά ισχύουν κατά σειρά ως εξής:

- α) Διακήρυξη β) Τιμολόγιο γ) Προϋπολογισμός δ) Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων ε) Γενική Συγγραφή Υποχρεώσεων στ) Τεχνική περιγραφή του έργου και σχέδια μελέτης.

Άρθρο 7 : Υπογραφή σύμβασης. Συμβατικές προθεσμίες

1. Οι κατά τις διατάξεις του Ν. 1418/84 και των εκτελεστικών αυτού Δ/των προβλεπόμενες συμβάσεις υπογράφονται από το Δήμαρχο ή τον Πρόεδρο Κοινότητας.
2. Όταν Διευθύνουσα Υπηρεσία είναι η ΤΥΔΚ της Νομαρχίας, αντίγραφο της σύμβασης κοινοποιείται υποχρεωτικά στην υπηρεσία αυτή μέσα σε 15 ημέρες από την υπογραφή της. Στην περίπτωση αυτή οι συμβατικές προθεσμίες εκτέλεσης του έργου αρχίζουν από την ημερομηνία πρωτοκόλλησης στο οικείο βιβλίο της Νομαρχίας της υποβαλλομένης σύμβασης. Αν η πρωτοκόλληση δεν γίνει μέσα σε προθεσμία 15 ημερών από την υπογραφή της σύμβασης, η συμβατική προθεσμία αρχίζει από την εκπνοή της 15θήμερης προθεσμίας.

Άρθρο 8

Επίβλεψη έργων. Επιστασία έργων

1. Ο Νομάρχης, με εισήγηση του Προϊσταμένου της ΤΥΔΚ σε περίπτωση αδυναμίας επίβλεψης του έργου από τις υπηρεσίες των ΟΤΑ ή της ΤΥΔΚ, μπορεί με απόφασή του να αναθέσει την επίβλεψη σε τεχνικό υπάλληλο οιασδήποτε κατηγορίας και βαθμού άλλης Τεχνικής Υπηρεσίας των φορέων του δημοσίου τομέα που εδρεύουν στο νομό.

Σε περίπτωση που δεν υπάρχει κατάλληλος τεχνικός υπάλληλος στο Νομό ο Υπουργός Εσωτερικών μπορεί να αναθέσει την επίβλεψη σε διπλωματούχο μηχανικό κατηγορίας ΠΕ οιασδήποτε βαθμού της Τ.Υ.Δ.Κ. της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου ή άλλου Νομού.

2. Για την εφαρμογή των περιπτώσεων της παρ. 5 του άρθρου 6 του Ν. 1418/84 απαιτείται απόφαση του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου που λαμβάνεται ύστερα από έγκριση του Υπουργού Εσωτερικών μετά από γνώμη του Συμβουλίου των Δημοτικών και Κοινοτικών Έργων και Θεώρησης Μελετών.

3. Όταν παρίσταται ανάγκη η επιτόπου επιστασία των έργων γίνεται από τεχνικό υπάλληλο οιασδήποτε κατηγορίας και βαθμού της Διευθύνουσας Υπηρεσίας ή από ιδιώτη ο οποίος διαθέτει τις απαραίτητες γνώσεις ή εμπειρία για το έργο που προσλαμβάνεται.

Η πρόσληψη του ανωτέρω ιδιώτη γίνεται με απόφαση του δημάρχου ή του προέδρου κοινότητας με ημερομίσθιο, έπειτα από πρόταση του Προϊσταμένου της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, και σε βάρος της πίστωσης του έργου. Ο ιδιώτης που προσλαμβάνεται κατ' αυτόν τον τρόπο απολύεται σύμφωνα με την ίδια όπως ανωτέρω διαδικασία πρόσληψης, κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου, εάν κριθεί ακατάλληλος ή όχι απαραίτητος, οπωσδήποτε δε όταν περαιωθεί το έργο.

4. Η επίβλεψη έργων από τον Προϊστάμενο της Τ.Υ.Δ.Κ. της Νομαρχίας δεν επιτρέπεται.

5. Η επίβλεψη έργων Δήμων και Κοινοτήτων από τον προϊστάμενο της Τεχνικής τους Υπηρεσίας επιτρέπεται.

Στην περίπτωση αυτή ο Προϊστάμενος της τεχνικής υπηρεσίας ασκεί μόνον τις αρμοδιότητες του επιβλέποντα που προβλέπουν οι διατάξεις του Ν. 1418/84, του Π.Δ. 609/85 και του παρόντος, ενώ τις αρμοδιότητες της διευθύνουσας υπηρεσίας ασκεί η Τ.Υ.Δ.Κ. της Νομαρχίας.

6. Η επίβλεψη έργων των Συνδέσμων Δήμων και Κοινοτήτων, Δημοτικών και Κοινοτικών Ιδρυμάτων, λοιπών Δημοτικών και Κοινοτικών Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και Δημοτικών και Κοινοτικών επιχειρήσεων από τον Προϊστάμενο της Τεχνικής τους Υπηρεσίας επιτρέπεται.

Στην περίπτωση αυτή ο Προϊστάμενος της τεχνικής υπηρεσίας ασκεί μόνον τις αρμοδιότητες του επιβλέποντα που προβλέπουν οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου, ενώ τις αρμοδιότητες της διευθύνουσας υπηρεσίας ασκεί η τεχνική υπηρεσία Δήμου ή Κοινότητας μέλους τους που ορίζεται από το Διοικητικό τους Συμβούλιο, και σε περίπτωση που δεν υπάρχει, η Τ.Υ.Δ.Κ. της Νομαρχίας.

Άρθρο 11

Εκτέλεση έργων με αυτεπιστασία

1. Η εκτέλεση έργων με αυτεπιστασία γίνεται από το Δήμαρχο ή τον Πρόεδρο Κοινότητας μετά από σχετική απόφαση του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου, που λαμβάνεται ύστερα από σύμφωνη εισήγηση του Δημάρχου ή Προέδρου Κοινότητας, χωρίς να απαιτείται γνωμάτευση της Διευθύνουσας ή Επιβλέπουσας υπηρεσίας. Η αυτεπιστασία επιτρέπεται σε όλες τις περιπτώσεις της παρ. 2 του άρθρου 9 του παρόντος δ/τος, πλην της περίπτωσης του ειδικού έργου του εδαφ. (δ) της ίδιας παραγράφου καθώς και στις ακόλουθες:

α) «Αν ο εργοδότης διαθέτει ή μπορεί να μισθώσει από το Δημόσιο ή από νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή από κατασκευαστικές επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. τεχνικό εξοπλισμό και σε περίπτωση που δεν είναι δυνατή η μίσθωσή του από τους ανωτέρω φορείς, μετά από

αιτιολογημένη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, να μπορεί να εξασφαλισθεί από τον ιδιωτικό τομέα με τη σύναψη δημόσιας σύμβασης, καθώς και αν μπορεί να διασφαλίσει το απαιτούμενο εργατοτεχνικό προσωπικό.

β) Αν πρόκειται για έργο που χρηματοδοτείται από το Δημόσιο ή Δημόσιους οργανισμούς ή Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου ή τα Ταμεία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, με τον όρο να εκτελεσθεί από τον εργοδότη μόνο με αυτεπιστασία, έστω και αν συμμετέχει στη δαπάνη εκτέλεσης του έργου και ο εργοδότης.

γ) Αν ο Δήμος ή η Κοινότητα διαθέτει δική του επαρκή Τεχνική Υπηρεσία.

2. Η απόφαση για όλες τις περιπτώσεις εκτέλεσης έργου με αυτεπιστασία πλην της περιπτ. (β) της παρ. 1 του παρόντος άρθρου και της περιπτ. 2ε του άρθρου 9, πρέπει να είναι αιτιολογημένη και εφόσον πρόκειται για έργο, του οποίου η δαπάνη έχει προϋπολογισθεί σε ποσό μεγαλύτερο από 4.000.000 δρχ., απαιτείται και γνωμοδότηση του Νομαρχιακού Συμβουλίου Δημοσίων Έργων.

Για τους Δήμους Αθηναίων, Πειραιώς και Θεσσαλονίκης το ανωτέρω ποσό διπλασιάζεται. Ο προϋπολογισμός του έργου προκύπτει από τον προϋπολογισμό της σχετικής μελέτης μετά την αφαίρεση του τυχόν αναγραφόμενου ποσού για έξοδα και όφελος αναδόχου γιατί τέτοιο ποσό στον τρόπο εκτέλεσης έργου με αυτεπιστασία δεν αναγνωρίζεται.

3. Για να εκτελεσθεί έργο με αυτεπιστασία σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περίπτ. ε' της παρ. 2 του άρθρου 9 του παρόντος δ/τος απαιτείται να έχει εγγραφεί στον προϋπολογισμό εξειδικευμένη πίστωση προορισμένη για έργο ή εργασία που κατονομάζεται ρητά στον προϋπολογισμό.

4. Κατά την εκτέλεση του έργου με αυτεπιστασία ή οργάνωση και διεύθυνση των μέσων που απαιτούνται για την εκτέλεση του έργου γίνεται από τον Δήμαρχο ή τον Πρόεδρο της Κοινότητας ύστερα από συνεννόηση με την Διευθύνουσα Υπηρεσία. Η Διευθύνουσα το έργο Υπηρεσία παρακολουθεί και μπορεί να παρεμβαίνει με σκοπό την κατασκευή του έργου κατά τον τεχνικοοικονομικά προσφορότερο τρόπο σύμφωνα με τους κανόνες της τέχνης, τις προδιαγραφές και τη μελέτη του έργου.

5. Σε όλες τις περιπτώσεις εκτέλεσης έργου με αυτεπιστασία και με την επιφύλαξη των διατάξεων περί συντάξεως Πρωτοκόλλου Κανονισμού Τιμών Μονάδος Νέων Εργασιών (ΠΚΤΜΝΕ) και Συγκριτικού Πίνακα (ΣΠ) και τυχόν αναθεώρησης τιμών, εφόσον κατά τον έλεγχο του απολογισμού που θα γίνει από την Επιτροπή Παραλαβής του έργου διαπιστωθεί ότι η δαπάνη κατασκευής αυτού είναι μεγαλύτερη από τη προβλεπόμενη από τη σχετική μελέτη, για την ευθύνη του Δημάρχου ή Προέδρου Κοινότητας, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 157 του Π.Δ. 76/85.

Άρθρο 12

Περιορισμοί και όροι για την εκτέλεση έργων

1. Επιτρέπεται η κατάτμηση των δημοτικών έργων και η σύνταξη των αντίστοιχων μελετών, με αναγραφή στον προϋπολογισμό του Δήμου κατατμημένων πιστώσεων για την εκτέλεση αυτών, ανά δημοτική ή τοπική κοινότητα ή σε οργανωμένους οικισμούς με λιγότερους από 200 κατοίκους των νησιωτικών δήμων με πληθυσμό μέχρι 2000 κατοίκους.

Επίσης, δεν επιτρέπεται η κατάτμηση έργου που προβλέφθηκε στο Τεχνικό Πρόγραμμα και προϋπολογίσθηκε ως ενιαίο, εκτός εάν με ειδική απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου διαπιστωθεί οικονομική αδυναμία περάτωσης του και προσδιορισθεί επακριβώς τα τμήμα του το οποίο δύναται να εκτελεσθεί και χρησιμοποιηθεί ως αυτοτελές έργο, έπειτα από αιτιολογημένη εισήγηση της αρμόδιας τεχνικής υπηρεσίας, μετά την εκπόνηση της μελέτης του ολοκληρωμένου έργου. Στην περίπτωση αυτή, συντάσσεται για το τμήμα αυτό ειδικός προϋπολογισμός ο οποίος θεωρείται, ανάλογα με το ύψος του, από τα αρμόδια όργανα και το τμηματικό αυτό έργο δημοπρατείται, υποχρεωτικά, ανεξάρτητα από το ύψος της δαπάνης του. Η διακήρυξη της σχετικής δημοπρασίας αυτού του τμήματος

του έργου γίνεται με βάση τα τεχνικά και λοιπά οικονομικά στοιχεία της συνολικής του μελέτης.

Επίσης, δεν επιτρέπεται υποδιαστασιολόγηση των έργων των δήμων και κοινοτήτων κατά τη σύνταξη των σχετικών μελετών, με αποτέλεσμα τον περιορισμό των κατηγοριών των καλουμένων από τη διακήρυξη εργοληπτικών επιχειρήσεων ή τον υποβιβασμό των τάξεων των πτυχίων αυτών ή την αποφυγή δημοπράτησης.

Τα αρμόδια όργανα που ενεργούν κατά παράβαση των ανωτέρω διατάξεων, ανεξάρτητα από τυχόν άλλες πειθαρχικές ή ποινικές παραβάσεις, διώκονται πειθαρχικά και ποινικά για παράβαση καθήκοντος» - (αντικ. της παρ. 1 από την παρ. 4 του άρθρου 17 του Ν. 2539/97, ΦΕΚ-244Α').

2. Η θεώρηση των Πρωτοκόλλων Κανονισμού Τιμών Μονάδος Νέων Εργασιών (Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε.) και των Ανακεφαλαιωτικών Πινάκων Εργασιών (Α.Π.Ε.) έργων γίνεται από τα αρμόδια όργανα που θεώρησαν την αντίστοιχη μελέτη του έργου ή τον ειδικό προϋπολογισμό αυτού. Σε όσες περιπτώσεις η θεώρηση της μελέτης έχει γίνει από τη Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Εσωτερικών, η θεώρηση των Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε. και των Α.Π.Ε. γίνεται από την ως άνω Υπηρεσία και, όπου από τις οικείες διατάξεις προβλέπεται γνωμοδότηση τεχνικού συμβουλίου, γνωμοδοτεί το Συμβούλιο Δημοτικών και Κοινοτικών Έργων και Θεώρησης Μελετών του Υπουργείου Εσωτερικών. Τα Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε. και οι Α.Π.Ε. που έχουν θεωρηθεί από την Τεχνική Υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών επιστρέφονται στη Διευθύνουσα Υπηρεσία και κοινοποιούνται από αυτήν στον ανάδοχο, με αποδεικτικό

3. Προκειμένου να συνταχθεί από τη Δ/νουσα Υπηρεσία, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 43 του Π.Δ. 609/85 πρωτόκολλο κανονισμού τιμών μονάδας νέων εργασιών για εργασίες για τις οποίες έχει προβλεφθεί τιμή στην αρχική μελέτη ή σε προηγούμενο τέτοιο πρωτόκολλο για αναγκαίες μελλοντικές αυξήσεις ποσοτήτων και πριν να υπογραφεί το πρωτόκολλο αυτό από τον ανάδοχο, απαιτείται γνωμοδότηση του Νομαρχιακού Συμβουλίου Δημοσίων Έργων τόσο για την αναγκαιότητα της σύνταξης των νέων αυτών τιμών όσο και για το καθοριζόμενο από τη Δ/νουσα Υπηρεσία ύψος τους.

Άρθρο 13

Πληρωμές - Δικαιολογητικά

1. Για τις πληρωμές των έργων που εκτελούνται σύμφωνα με το παρόν δ/γμα, εφαρμόζονται οι διατάξεις "περί οικονομικής διοικήσεως και λογιστικού των δήμων και κοινοτήτων".

2. Στην περίπτωση έργου που εκτελείται με διαγωνισμό η απευθείας ανάθεση, από τα δικαιολογητικά που συνοδεύουν το χρηματικό ένταλμα πληρωμής του αναδόχου υπογράφεται από τον επιβλέποντα και θεωρείται από τον Προϊστάμενο της Διευθύνουσας Υπηρεσίας μόνο ο οικείος λογαριασμός (πιστοποίηση).

3. Στα δικαιολογητικά που συνοδεύουν κάθε χρηματικό ένταλμα πληρωμής έργου που εκτελείται με αυτεπιστασία επισυνάπτεται συγκεντρωτική κατάσταση στην οποία αναφέρονται τα δικαιολογητικά πληρωμής και το αντίστοιχο ποσό. Η κατάσταση αυτή και μόνο υπογράφεται από τον επιβλέποντα και θεωρείται από τον Προϊστάμενο της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, με την επιφύλαξη των παρ. 2 και 3 του άρθρου 15 του παρόντος.

4. Η ανωτέρω υπογραφή και θεώρηση έχει την έννοια ότι τα υλικά των οποίων έγινε προμήθεια και οι μεταφορές τους είναι απαραίτητα για την εκτέλεση του έργου και ότι η αξία της εργασίας που έγινε με ημερομίσθια ανταποκρίνεται προς το ολικό ποσό της αντίστοιχης κατάστασης, καθώς και ότι οι τιμές ημερομισθίων δεν υπερβαίνουν αυτές των συλλογικών συμβάσεων ή τις τιμές της μελέτης, οι δε τιμές υλικών δεν υπερβαίνουν τις τιμές της μελέτης ή εκείνες που ισχύουν σύμφωνα με τις τιμαριθμικές του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.) κατά το χρόνο πληρωμής.

Για την εκτέλεση έργων με αυτεπιστασία επιτρέπεται η σύνταξη του τιμολογίου της μελέτης να γίνεται με βάση τις τιμές ημερομισθίων και υλικών, όπως αυτές διαμορφώνονται από τις επικρατούσες τοπικές συνθήκες.

5. Τα δικαιολογητικά απόδοσης λογαριασμού των ενταλμάτων προπληρωμής που εκδίδονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα θεωρούνται όπως ορίζεται στις παρ. 2 και 3 του παρόντος άρθρου.

6. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου πλην των παρ. 2, 3 και 4 αυτού, δεν εφαρμόζονται για τα έργα επιχειρήσεων για τις οποίες ισχύουν οι διατάξεις που ρυθμίζουν τα θέματα της οικονομικής τους διοίκησης.

Άρθρο 15

Μικρά έργα - Εργασίες συντήρησης

1. Για μικρά έργα ή εργασίες συντήρησης, που η δαπάνη του καθενός από αυτά δεν υπερβαίνει τα δύο εκατομμύρια (2.000.000) δραχμές, η με αυτεπιστασία εκτέλεση και η ανάθεση με διαγωνισμό ή χωρίς διαγωνισμό δίνεται με βάση την προϋπολογιζόμενη δαπάνη, την περιγραφή του έργου και τα τυχόν λοιπά στοιχεία που περιέχονται στη σχετική απόφαση του κοινοτικού συμβουλίου ή της δημορχιακής επιτροπής. Τα στοιχεία αυτά της απόφασης αποτελούν τη σχετική μελέτη που προβλέπεται στην παρ. 3 του άρθρου 4 του Ν. 1418/84.

Στις ανωτέρω περιπτώσεις η δημορχιακή επιτροπή ή το κοινοτικό συμβούλιο αποφασίζει για τον τρόπο εκτέλεσης του έργου και ένα μεν πρόκειται για εκτέλεση με διαγωνισμό για τους όρους αυτού, εάν δε πρόκειται για εκτέλεση με απευθείας ανάθεση, για τον συγκεκριμένο ανάδοχο και τους όρους ανάθεσης.

Ειδικότερα, προκειμένου για την εκτέλεση των παραπάνω έργων με αυτεπιστασία από τον δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητας, η απόφαση λαμβάνεται από τη δημορχιακή επιτροπή ή το κοινοτικό συμβούλιο με την επιφύλαξη των διατάξεων των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 111 του Π.Δ. 410/95 εφόσον συμφωνεί ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας.

2. Η παρακολούθηση, η διοίκηση και ο έλεγχος των έργων της προηγούμενης παραγράφου, γίνεται από τον Δήμαρχο ή τον Πρόεδρο της Κοινότητας. Η Δημορχιακή επιτροπή ή το Κοινοτικό Συμβούλιο μπορεί να ορίσουν για την παρακολούθηση, τη διοίκηση και τον έλεγχο της εκτέλεσης ένα δημοτικό ή κοινοτικό σύμβουλο. Τα έργα αυτά παραλαμβάνονται από δύο δημοτικούς ή κοινοτικούς Συμβούλους, που ορίζονται από το Δημοτικό ή Κοινοτικό Συμβούλιο, οι οποίοι συντάσσουν βεβαίωση για την καλή εκτέλεση και το εύλογο της δαπάνης του έργου. Οι σύμβουλοι μπορεί να ορίζονται για την παραλαβή όλων των έργων που εκτελούνται μέσα στο ίδιο ημερολογιακό έτος.

Προκειμένου για μεγάλο δήμο, αυτός μπορεί να χωριστεί σε τομείς και να ορίζονται για κάθε ένα τομέα δύο σύμβουλοι.

Στην ανωτέρω επιτροπή μπορεί να συμμετέχει, προκειμένου μεν για Δήμους ή Κοινότητες που έχουν δική τους Τεχνική Υπηρεσία και τεχνικός διπλωματούχος ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων κατηγορίας ΠΕ οιοδήποτε βαθμού ή πτυχιούχος ανωτέρων τεχνικών σχολών κατηγορίας ΤΕ οιοδήποτε βαθμού, ο οποίος ορίζεται με απόφαση του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου, προκειμένου δε για έργα των άλλων Δήμων και Κοινοτήτων, τεχνικός της ΤΥΔΚ διπλωματούχος ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων κατηγορίας ΠΕ οιοδήποτε βαθμού ή πτυχιούχος ανωτέρων τεχνικών σχολών κατηγορίας ΤΕ οιοδήποτε βαθμού, ο οποίος ορίζεται από τον Νομάρχη εφόσον θα ζητηθεί αυτό με απόφαση του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου. Έργα της προηγούμενης παρ. 1 που εκτελούνται από Συνδέσμους, Δημοτικά ή Κοινοτικά Ιδρύματα, λοιπά Δημοτικά και Κοινοτικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου και τις Δημοτικές και Κοινοτικές Επιχειρήσεις των Ν. 1069/80, 890/79 και 2234/52, παραλαμβάνονται από δύο μέλη του αρμόδιου συμβουλίου

διοίκησής τους ή από υπαλλήλους τους οιασδήποτε κατηγορίας και βαθμού, οι οποίοι ορίζονται με απόφαση του συμβουλίου αυτού.

3. Στους δήμους και τις κοινότητες που έχουν δική τους τεχνική υπηρεσία στα έργα της παρ. 1 του παρόντος ορίζονται επιβλέποντες τεχνικοί υπάλληλοι οιασδήποτε κατηγορίας και βαθμού.

4. Η πληρωμή μετά την περαίωση των έργων της παρ. 2 και με την επιφύλαξη της παρ. 3 του παρόντος γίνεται:

α) Με βεβαίωση του παρακολουθούντος ότι ο ανάδοχος ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις του.

β) Με την κατά την παρ. 2 του παρόντος άρθρου βεβαίωση για την καλή εκτέλεση του έργου. Στην περίπτωση των έργων που εκτελούνται με αυτεπιστασία, οι πληρωμές για εργατικά, προμήθειες υλικών κ.λ.π. που απαιτούνται κατά τη διάρκεια εκτέλεσής τους γίνονται με βάση δικαιολογητικά που συντάσσει ο παρακολουθών σύμφωνα με την παρ. 2 του παρόντος άρθρου, την εκτέλεση των έργων.

Άρθρο 20

Αντιστοιχίες οργάνων για την άσκηση αρμοδιοτήτων

Όπου στις διατάξεις του παρόντος Π.Δ/τος αναφέρεται:

α) Δήμος ή Κοινότητα, νοείται Σύνδεσμος, Δημοτικό ή Κοινοτικό ίδρυμα, Δημοτικό ή Κοινοτικό Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, Δημοτική ή Κοινοτική Επιχείρηση.

β) Δημοτικά ή Κοινοτικά Συμβούλια νοείται:

Για τους συνδέσμους, η Εκτελεστική Επιτροπή.

Για τα ιδρύματα, Νομικά Πρόσωπα και Επιχειρήσεις, τα Διοικητικά τους Συμβούλια.

γ) Δήμαρχος ή Πρόεδρος Κοινότητας νοείται ο Πρόεδρος του Συνδέσμου, του Ιδρύματος, του Νομικού Προσώπου ή της Επιχείρησης.

δ) Δημαρχιακή επιτροπή νοείται η Εκτελεστική Επιτροπή του Ιδρύματος.

ε) Δημοτικός ή Κοινοτικός Σύμβουλος νοείται για τους Συνδέσμους, Δημοτικά και Κοινοτικά Ιδρύματα, λοιπά Δημοτικά και Κοινοτικά Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου και Δημοτικές και Κοινοτικές Επιχειρήσεις, μέλος του Διοικητικού τους Συμβουλίου.

4. Ν. 1892/1990

Άρθρο 97

Χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων

[...]

10. Κατά την ανάθεση, σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας περί εκτέλεσεως δημόσιων έργων, από το Δημόσιο, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλο αρμόδιο φορέα, της κατασκευής σταθμού αυτοκινήτων κάτω από τους κατά την παράγραφο 9 χώρους, μπορεί να συνιστώνται, κατά την έννοια των άρθρων 1002 και 1117 του Αστικού Κώδικα και του ν. 3741/1929, διηρημένες ιδιοκτησίες επί διακεκριμένων τμημάτων του σταθμού, στις οποίες θα αντιστοιχεί ανάλογο ποσοστό συγκυριότητας επί κειμένου αποκλειστικά του εδάφους, που βρίσκεται κάτω από το σταθμό και να συμφωνείται ότι ως αντάλλαγμα του αναδόχου για την κατασκευή με δικές του δαπάνες του σταθμού περιέχονται σ' αυτόν τέτοιες διηρημένες ιδιοκτησίες, που μπορούν να μεταβιβάζονται σε τρίτους.

5. Ν. 3389/2005

Άρθρο 1

Έννοια σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα

1. Έννοια Σύμπραξεων

Για τους σκοπούς του νόμου αυτού, «Δημόσιοι Φορείς» νοούνται οι ακόλουθοι:

(α) το Δημόσιο,

(β) οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και οι τοπικές ενώσεις δήμων και κοινοτήτων,

(γ) τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου,

(δ) οι ανώνυμες εταιρείες των οποίων το σύνολο του μετοχικού κεφαλαίου ανήκει στους ανωτέρω υπό (α) έως (γ) φορείς ή σε άλλη ή άλλες ανώνυμες εταιρείες που υπάγονται στην παρούσα περίπτωση .

2. Οι ανωτέρω Δημόσιοι Φορείς μπορούν σε τομείς της αρμοδιότητάς τους να συνάπτουν έγγραφες συμβάσεις συνεργασίας από επαχθή αιτία ("Συμβάσεις Σύμπραξης") με νομικά πρόσωπα του ιδιωτικού τομέα ("Ιδιωτικοί Φορείς") για την εκτέλεση έργων ή και την παροχή υπηρεσιών ("Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα" ή "Συμπράξεις").

3. Παρεπόμενα Σύμφωνα

Συμβάσεις στις οποίες συμβάλλονται Δημόσιοι Φορείς με τρίτους ή και Ιδιωτικοί Φορείς με τρίτους και αποτελούν παρεπόμενα σύμφωνα Συμβάσεων Σύμπραξης ή συνάπτονται σε εκτέλεση Συμβάσεων Σύμπραξης ("Παρεπόμενα Σύμφωνα"), υπάγονται στις διατάξεις του νόμου αυτού, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 2 ή της παραγράφου 2 του ίδιου άρθρου για τις εν λόγω Συμβάσεις Σύμπραξης.

4. Εταιρεία Ειδικού Σκοπού

Στις Συμβάσεις Σύμπραξης ή τα Παρεπόμενα Σύμφωνα των παραγράφων 2 και 3, οι Ιδιωτικοί Φορείς συμβάλλονται μέσω ανωνύμων εταιρειών ειδικού σκοπού που συνιστώνται από αυτούς αποκλειστικά και μόνο για τους σκοπούς της Σύμπραξης ("Εταιρεία Ειδικού Σκοπού") που εδρεύουν στην Ελλάδα και λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του κ.ν. 2190/1920. Μέτοχοι Εταιρείας Ειδικού Σκοπού δύναται να είναι μόνο οι Ιδιωτικοί Φορείς κατά την έννοια του νόμου αυτού, καθώς επίσης και τρίτοι που δύναται να αποκτήσουν μετοχές σύμφωνα με τις ειδικές προβλέψεις του ίδιου νόμου, το καταστατικό της Εταιρείας και τυχόν ειδικές προβλέψεις της Σύμβασης Σύμπραξης, εξαιρουμένων των φορέων της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

6. Ν. 3613/2007

Άρθρο 24

Ειδικά θέματα καταστατικής θέσης αιρετών και λοιπά λειτουργικά ζητήματα

8. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 17 του ν. 2539/ 1997 (ΦΕΚ 244 Α'), όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 22 του ν. 3274/2004 (ΦΕΚ 195 Α'), αναδιατυπώνεται ως εξής:

Επιτρέπεται η κατάτμηση των δημοτικών ή κοινοτικών έργων και η σύνταξη των αντίστοιχων μελετών, με αναγραφή στον προϋπολογισμό του Δήμου ή της Κοινότητας κατατμημένων πιστώσεων για την εκτέλεση αυτών, ανά δημοτικό ή τοπικό διαμέρισμα.

7. Ν. 3979/2011

Άρθρο 61

Σύναψη δημόσιων συμβάσεων παροχής υπηρεσιών καθαριότητας

1. Για την παροχή συγκεκριμένων υπηρεσιών συλλογής και μεταφοράς στερεών αποβλήτων και ανακυκλώσιμων υλικών, καθαριότητας κοινόχρηστων χώρων και δημοτικών κτιρίων, ακολουθείται η διαδικασία για τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων παροχής υπηρεσιών, που προβλέπεται στις διατάξεις του π.δ. 60/2007 (Α' 64), σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 209 και 273 του Κ.Δ.Κ. (ν. 3463/2006).

Με αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών, τεκμηριώνεται η αδυναμία εκτέλεσης συγκεκριμένων υπηρεσιών με ίδια μέσα του δήμου και καθορίζονται, ιδίως, το αντικείμενο των παρεχόμενων υπηρεσιών, η διάρκεια και η περιοχή, εντός της οποίας αυτές παρέχονται.

2. Συμβάσεις που έχουν καταρτισθεί από δήμους, μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος, με τις οποίες έχει ανατεθεί σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου η καθαριότητα κοινόχρηστων χώρων και η αποκομιδή και διαχείριση αποβλήτων, θεωρούνται νόμιμες μέχρι τη λήξη τους.

8. Ν. 3982/2011

Άρθρο 58

Διοίκηση και διαχείριση

[...]

3. Ο Ο.Τ.Α. α' βαθμού, στα διοικητικά όρια του οποίου είναι εγκαταστημένη η ΕΑΝΕΠ ή η ΕΔΕΠ ή υφίσταται άτυπη βιομηχανική συγκέντρωση για την οποία έχει εκδοθεί η απόφαση της παραγράφου 1 του άρθρου 56, παρέχει στις εγκατεστημένες επιχειρήσεις στον χώρο του επιχειρηματικού πάρκου ή την Άτυπη Βιομηχανική Συγκέντρωση, τις ίδιες υπηρεσίες που παρέχει και στις λοιπές περιοχές που βρίσκονται στα διοικητικά του όρια, όπως υπηρεσίες καθαριότητας, φωτισμού κοινοχρήστων χώρων, συλλογής απορριμμάτων, ανταποδοτικά, με τα εισπραττόμενα, δημοτικά τέλη. Κατ' εξαίρεση, η ΕΑΝΕΠ ή η ΕΔΕΠ μπορεί να συνάπτει συμβάσεις με τον οικείο Ο.Τ.Α. α' βαθμού για την ανάθεση σ' αυτήν μέρους ή του συνόλου των ως άνω υπηρεσιών, με ανάλογη μεταβίβαση των δημοτικών τελών. Το ύψος των ανταποδοτικών τελών προσδιορίζεται επί συγκεκριμένου πλαισίου παρεχομένων υπηρεσιών που συμφωνείται μεταξύ ΕΑΝΕΠ ή ΕΔΕΠ και Ο.Τ.Α., με ανοικτή ανταγωνιστική διαδικασία την οποία μπορεί να διενεργεί και η ΕΑΝΕΠ ή η ΕΔΕΠ. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομίας και Ανάπτυξης και Οικονομικών καθορίζεται ο τύπος των ανωτέρω συμβάσεων, η διαδικασία απόδοσης των τελών, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Οι συμβάσεις κοινοποιούνται στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης. Σε κάθε περίπτωση, η χρέωση δημοτικών τελών ανά τ.μ. στεγασμένης επιφανείας για τις επιχειρήσεις που έχουν εγκατασταθεί εντός επιχειρηματικού πάρκου ή άτυπης βιομηχανικής συγκέντρωσης (ΑΒΣ) για την οποία έχει εκδοθεί η απόφαση, της παραγράφου 1 του άρθρου 56, δεν πρέπει να υπερβαίνει τη μέση χρέωση για την αντίστοιχη δραστηριότητα εκτός του επιχειρηματικού πάρκου.

Αν, μετά από πρόταση προς τον αρμόδιο Ο.Τ.Α. για την υπογραφή της σύμβασης, αυτή δεν συναφθεί, τότε μέσα σε προθεσμία τριών (3) μηνών ο Υπουργός Οικονομίας και Ανάπτυξης εκδίδει διαπιστωτική απόφαση με την οποία το ογδόντα τοις εκατό (80%) των καταβαλλομένων τελών από τις επιχειρήσεις εντός του οργανωμένου υποδοχέα που εισπράττονται από τη Δ.Ε.Η. αποδίδεται στην ΕΑΝΕΠ ή ΕΔΕΠ και κατατίθεται σε ειδικό τραπεζικό λογαριασμό για κάλυψη κοινοχρήστων δαπανών.

Στην περίπτωση αυτή, η ΕΑΝΕΠ/ΕΔΕΠ αναλαμβάνει να παρέχει, στις εγκατεστημένες επιχειρήσεις στον χώρο του επιχειρηματικού πάρκου ή την ΑΒΣ, τις ως άνω ανταποδοτικές υπηρεσίες, σύμφωνα με τις προβλέψεις του οικείου Κανονισμού Λειτουργίας.

Το εναπομείναν είκοσι τοις εκατό (20%) των καταβαλλομένων τελών που αποδίδεται στον Ο.Τ.Α., θεωρείται ανταποδοτικό τέλος για την λειτουργία του επιχειρηματικού πάρκου ή της ΑΒΣ εντός των διοικητικών του ορίων.

Προϋπόθεση για την σύναψη προγραμματικών συμβάσεων με Ο.Τ.Α., σε Άτυπες Βιομηχανικές Συγκεντρώσεις, είναι να έχει συσταθεί ΕΑΝΕΠ με σκοπό την ίδρυση Επιχειρηματικού Πάρκου του άρθρου 43 του παρόντος.

9. Ν. 4071/2012

Άρθρο 6

Ρυθμίσεις για το σύστημα διακυβέρνησης των δήμων και των περιφερειών

14. Όμοιες ή ομοειδείς δαπάνες δύνανται να εγγραφούν σε ξεχωριστές πιστώσεις, κατά Ειδικό Φορέα και ΚΑΕ στον εγκεκριμένο προϋπολογισμό της Περιφέρειας ή του Δήμου ή της

Δ.Ε.Υ.Α. και να εκτελεστούν αυτοτελώς, εφόσον αφορούν σε διαφορετικές περιφερειακές ή δημοτικές ενότητες, αντιστοίχως.

15. Στους διαγωνισμούς για την προμήθεια καυσίμων για την κίνηση των υπηρεσιακών αυτοκινήτων οι κρατήσεις υπέρ ασφαλιστικών ταμείων επιβαρύνουν την αναθέτουσα αρχή.

Άρθρο 9

Οικονομικά ζητήματα των δήμων

5. Στα έργα των Δήμων και των Περιφερειών, όταν γίνεται ρητή μνεία στα συμβατικά τεύχη δημοπράτησης σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 17 του ν. 3669/2008, μπορεί να διαχωρίζονται οι τιμές και να προστίθεται στο τέλος ποσοστό γενικών εξόδων και οφέλους του εργολάβου που ορίζεται σε 18% ανεξαρτήτως της πηγής χρηματοδότησης. Για έργα των οποίων η Διακήρυξη δημοσιεύθηκε πριν την ισχύ του παρόντος, το ποσοστό για τα γενικά έξοδα και το όφελος του εργολάβου και οι κρατήσεις υπέρ τρίτων, οι οποίες βαρύνουν τον ανάδοχο, είναι αυτά τα οποία έχουν οριστεί στη διακήρυξη της δημοπρασίας. Για τις συμβάσεις του προηγούμενου εδαφίου οι κρατήσεις υπέρ τρίτων, οι οποίες δεν προβλέφθηκαν στη Διακήρυξη της δημοπρασίας βαρύνουν τον κύριο του έργου και αποδίδονται από αυτόν.

9. Οι προμήθειες των υλικών που ενσωματώνονται στα έργα αυτεπιστασίας των Ο.Τ.Α. Α΄ Βαθμού δεν εντάσσονται στο πεδίο εφαρμογής του ν. 2286/1995 και μπορούν να ανατίθενται με τις διαδικασίες των δημοσίων συμβάσεων προμηθειών ανά κωδικό είδους του Ενιαίου Προγράμματος Προμηθειών για το σύνολο των έργων που εκτελούνται από το δήμο με αυτεπιστασία εντός του οικονομικού έτους.

14. Απαιτητές υποχρεώσεις φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης α΄ βαθμού που αφορούν έργα και επενδυτικές δραστηριότητες συγχρηματοδοτούμενες από εθνικά/ ευρωπαϊκά προγράμματα δύναται να αντιμετωπίζονται είτε από τα τακτικά ή έκτακτα ανειδίκευτα έσοδα είτε από άλλους θεσμοθετημένους πόρους για επενδυτικές δαπάνες (λ.χ. ΣΑΤΑ) είτε από δάνεια που αφορούν την κάλυψη των συγκεκριμένων δαπανών των φορέων με την κίνηση των αντίστοιχων κωδικών αριθμών εσόδων - εξόδων των προϋπολογισμών τους. Όταν περιέλθει η σχετική έκτακτη οικονομική ενίσχυση στον φορέα για το έργο ή την επενδυτική δραστηριότητα, υπό την προϋπόθεση ότι έχουν καλύψει τη σχετική απαίτηση με μία εκ των ανωτέρω αναφερόμενων χρηματοδοτικών πηγών, αναπληρώνουν τα έσοδα αυτά κατά το μέρος της διενεργηθείσας δαπάνης, τηρώντας τις κείμενες περί αναμορφώσεων του προϋπολογισμού τους διατάξεις.

10. Ν. 4129/2013

Άρθρο 35

Έλεγχος Δημοσίων Συμβάσεων

1. Στις συμβάσεις προμήθειας αγαθών του άρθρου 1 του ν. 2286/1995 (Α΄ 19), εκτέλεσης έργων και παροχής υπηρεσιών, που συνάπτονται από το Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τις δημόσιες επιχειρήσεις ή οργανισμούς, η προϋπολογιζόμενη δαπάνη των οποίων υπερβαίνει το ποσό του ενός εκατομμυρίου ευρώ, διενεργείται υποχρεωτικά έλεγχος νομιμότητας της οικείας σύμβασης, πριν από τη σύναψή της, από Κλιμάκια του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Στις κατηγορίες συμβάσεων του προηγούμενου εδαφίου, που συνάπτονται από το Δημόσιο και τα υπαγόμενα σε προληπτικό έλεγχο δαπανών Ν.Π.Δ.Δ., η προϋπολογιζόμενη δαπάνη των οποίων υπερβαίνει το ποσό των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ και μέχρι το όριο του προηγούμενου εδαφίου, διενεργείται υποχρεωτικά έλεγχος νομιμότητας, πριν από τη σύναψή τους, από τον Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που είναι αρμόδιος για τον προληπτικό έλεγχο των δαπανών των φορέων αυτών.

Στον έλεγχο των προηγούμενων εδαφίων υπάγονται οι προγραμματικές συμβάσεις που συνάπτουν το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού και οι φορείς διοίκησης της δια βίου μάθησης, σύμφωνα με το άρθρο 21 του ν. 3879/2010 (Α' 163), οι συμφωνίες πλαίσιο, καθώς και οι εκτελεστικές αυτών συμβάσεις που συνάπτονται σύμφωνα με το άρθρο 9 του ν. 4038/2012 (Α' 14) και οι συμβάσεις που συνάπτει η ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΗΛΙΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΗΛΙΑΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ» ή εταιρείες των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο ανήκει εξ ολοκλήρου, άμεσα ή έμμεσα σε αυτή. Για τον προσδιορισμό του ποσού της προϋπολογιζόμενης δαπάνης των οικείων συμβάσεων δεν λαμβάνεται υπόψη το ποσό που αναλογεί στο φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ). Αν δεν διενεργηθεί ο έλεγχος, η σύμβαση που συνάπτεται είναι άκυρη. Εξαιρούνται οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών που συνάπτονται κατά την παρ. 3 του άρθρου 5 του ν. 2000/1991 (Α' 206), τις παραγράφους 3 του άρθρου 1, 1 του άρθρου 3 και 2 του άρθρου 4 του ν. 2526/1997 (Α' 205), την παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 2628/1998 (Α' 151), την παρ. 1 του άρθρου 1 του ν.δ. 483/1974 (Α' 184), την παρ. 8 του άρθρου 10 του ν. 2642/1998 (Α' 216) και την περίπτωση δ' του άρθρου 13 του π.δ. 60/2007 (Α' 64), με εξαίρεση τις συμβάσεις που συνάπτονται με Ο.Τ.Α.. Εξαιρούνται επίσης και οι συμβάσεις που δύναται να συνομολογεί με απευθείας ανάθεση ο Υπουργός Οικονομικών ως εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου, για την προετοιμασία, την έκδοση και τη διάθεση τίτλων προεσόδων, καθώς και για κάθε θέμα που αφορά τους τίτλους αυτούς.

2. Για το σκοπό του προβλεπόμενου στην παράγραφο 1 ελέγχου υποβάλλεται στο οικείο κατά περίπτωση Κλιμάκιο από τον αρμόδιο Υπουργό ή φορέα ο φάκελος με όλα τα σχετικά έγγραφα και στοιχεία, ιδίως δε αυτά των οποίων η έλλειψη επιφέρει κατά την κείμενη νομοθεσία τον αποκλεισμό της συμμετέχουσας στο διαγωνισμό επιχείρησης. Ο αρμόδιος Υπουργός ή φορέας μπορεί να ζητεί τη διενέργεια ελέγχου νομιμότητας και για επί μέρους φάσεις της σχετικής διαδικασίας που προηγούνται της σύναψης της οικείας σύμβασης. Ο έλεγχος του Ελεγκτικού Συνεδρίου ολοκληρώνεται μέσα σε τριάντα ημέρες από τη διαβίβαση σε αυτό του σχετικού φακέλου. Η πράξη που εκδίδεται κοινοποιείται με τηλεομοιοτυπία στον αρμόδιο φορέα, ο οποίος υποχρεούται αμελλητί να την κοινοποιήσει με τηλεομοιοτυπία σε όλους τους συμμετέχοντες στην ελεγχόμενη διαγωνιστική διαδικασία ανάδειξης αναδόχου. Προϊστάμενοι υπηρεσιών ή άλλα αρμόδια όργανα που ενεργούν κατά παράβαση της υποχρέωσης που προβλέπεται στο προηγούμενο εδάφιο διώκονται για παράβαση καθήκοντος κατά το άρθρο 259 του Ποινικού κώδικα αυτεπαγγέλτως και παραπέμπονται υποχρεωτικά στην αρμόδια πειθαρχική δικαιοδοσία.

3. Ο προβλεπόμενος στην παράγραφο 1 έλεγχος νομιμότητας επί των συγχρηματοδοτούμενων συμβάσεων προμηθειών αγαθών, παροχής υπηρεσιών και εκτέλεσης έργων διενεργείται υποχρεωτικά πριν από τη σύναψή τους από Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εφόσον η προϋπολογιζόμενη δαπάνη υπερβαίνει το ποσό των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ (χωρίς Φ.Π.Α.). Ο έλεγχος αυτός περατώνεται εντός τριάντα ημερολογιακών ημερών από της κατάθεσης του σχετικού φακέλου στο Ελεγκτικό Συνέδριο. Σε περίπτωση που από τον έλεγχο διαπιστωθεί έλλειψη στοιχείων, αυτά ζητούνται από τον αρμόδιο φορέα κατά τρόπο πλήρη και εξαντλητικό πριν την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας. Ο έλεγχος ολοκληρώνεται μετά την κατάθεση και των συμπληρωματικών στοιχείων σε κάθε περίπτωση εντός αποκλειστικής προθεσμίας δεκαπέντε ημερών από της καταθέσεως αυτών. Αν παρέλθουν οι ανωτέρω προθεσμίες χωρίς το σχέδιο σύμβασης να έχει απορριφθεί με αιτιολογημένη πράξη του Ελεγκτικού Συνεδρίου, τούτο θεωρείται εγκεκριμένο.

4. Οι προγραμματικές συμβάσεις, οι οποίες συνάπτονται μεταξύ δύο αναθετουσών αρχών, όπως αυτές ορίζονται στην παρ. 9 του άρθρου 1 του ν. 3316/2005, και αφορούν συγχρηματοδοτούμενα έργα, δεν εμπíπτουν στον προβλεπόμενο από την παράγραφο 1 έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εφόσον το ύψος του προϋπολογισμού των

έργων τα οποία αφορά η προγραμματική σύμβαση είναι κατώτερο των δέκα εκατομμυρίων ευρώ. Για τις συμβάσεις ανάθεσης έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων και των μελετών, που συνάπτονται στο πλαίσιο των προγραμματικών συμβάσεων, εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στην προηγούμενη παράγραφο του παρόντος άρθρου.

5. Αιτήσεις ανάκλησης των πράξεων των Κλιμακίων που αποφαίνονται ότι κωλύεται η υπογραφή της ελεγχόμενης σύμβασης, υποβάλλονται στη γραμματεία του αρμόδιου Τμήματος, σε περίπτωση πλάνης περί τα πράγματα ή το νόμο, από αυτόν που έχει σπουδαίο έννομο συμφέρον προς τούτο, ή από τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας, χάριν του δημοσίου συμφέροντος, μέσα σε δεκαπέντε ημέρες από την κοινοποίηση της πράξης του Κλιμακίου στον οικείο φορέα και στον Γενικό Επίτροπο. Η αίτηση ανάκλησης κοινοποιείται χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, με επιμέλεια του αιτούντος, σε καθέναν που έχει έννομο συμφέρον. Ο πρόεδρος του Τμήματος μπορεί να διατάξει τη γνωστοποίηση με οποιονδήποτε τρόπο της αίτησης ανάκλησης και σε άλλους που έχουν κατά την κρίση του έννομο συμφέρον. Άλλη αίτηση ανάκλησης δεν επιτρέπεται.

[...]

Άρθρο 36

Προληπτικός έλεγχος συμβάσεων Ο.Τ.Α.

1. Για τις συμβάσεις προμήθειας αγαθών, εκτέλεσης έργων και παροχής υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των προγραμματικών συμβάσεων, που συνάπτουν οι Ο.Τ.Α. και τα νομικά τους πρόσωπα, προϋπολογιζόμενης δαπάνης, χωρίς φόρο προστιθέμενης αξίας (Φ.Π.Α.), ποσού άνω των διακοσίων χιλιάδων ευρώ, διενεργείται υποχρεωτικά προληπτικός έλεγχος νομιμότητας αυτών, πριν από τη σύναψή τους, από τον Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που είναι αρμόδιος για τον προληπτικό έλεγχο των δαπανών τους.
2. Για τις συμβάσεις της προηγούμενης παραγράφου, η προϋπολογιζόμενη δαπάνη των οποίων υπερβαίνει το ποσό, χωρίς Φ.Π.Α., των πεντακοσίων χιλιάδων ευρώ, διενεργείται υποχρεωτικά, πριν τη σύναψή τους, έλεγχος νομιμότητας από το καθ' ύλην αρμόδιο Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις παραγράφους 1 και 2 του προηγούμενου άρθρου.
3. Ο αρμόδιος φορέας μπορεί να ζητεί τη διενέργεια ελέγχου νομιμότητας και για επί μέρους φάσεις της σχετικής διαδικασίας που προηγούνται της σύναψης της οικείας σύμβασης.
4. Ο έλεγχος νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου ολοκληρώνεται μέσα σε τριάντα ημέρες από τη διαβίβαση σε αυτό του σχετικού φακέλου. Εάν δεν διενεργηθεί ο έλεγχος νομιμότητας η σύμβαση που συνάπτεται είναι άκυρη.
5. Κατά των πράξεων των Επιτρόπων και των Κλιμακίων, επιτρέπονται αιτήσεις ανάκλησης, σε περίπτωση πλάνης περί τα πράγματα ή το νόμο, οι οποίες εκδικάζονται από το αρμόδιο Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τους όρους, προθεσμίες και τη διαδικασία που ορίζονται στην παράγραφο 5 του προηγούμενου άρθρου από τις φράσεις «υποβάλλονται στη γραμματεία του αρμόδιου Τμήματος» έως τις φράσεις «Άλλη αίτηση ανάκλησης δεν επιτρέπεται», που εφαρμόζονται αναλόγως.

11. Ν. 4257/2014

Άρθρο 64

Άνευ τίτλου

Επιτρέπεται σε Ο.Τ.Α. α' βαθμού, η σύναψη σύμβασης με εταιρείες που τηρούν τις νόμιμες προϋποθέσεις, μετά από πλειοδοτικό διαγωνισμό, με βάση τα οριζόμενα στο π.δ. 270/1981 «περί καθορισμού των οργάνων, της διαδικασίας και των όρων διενέργειας δημοπρασιών δι' εκποίηση ή εκμίσθωσιν πραγμάτων των δήμων και κοινοτήτων», με αντικείμενο την εντός των διοικητικών του ορίων:

α) περισυλλογή εγκαταλελειμμένων οχημάτων, σύμφωνα με το π.δ. 116/2004 (Α' 81), «μέτρα, όροι και πρόγραμμα για την εναλλακτική διαχείριση των οχημάτων στο τέλος του κύκλου ζωής τους, των χρησιμοποιημένων ανταλλακτικών τους και των απενεργοποιημένων καταλυτικών μετατροπέων σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2000/53/ΕΚ «για τα οχήματα στο τέλος κύκλου ζωής τους» Σεπτεμβρίου 2000»,

β) συλλογή αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, σύμφωνα με το π.δ. 117/2004 (Α' 82), «μέτρα, όροι και πρόγραμμα για την εναλλακτική διαχείριση των αποβλήτων ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού σε συμμόρφωση με τις διατάξεις των Οδηγιών 2002/1995 «σχετικά με τον περιορισμό της χρήσης ορισμένων επικινδύνων ουσιών σε είδη ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού» και «σχετικά με τα απόβλητα ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού» της 27ης Ιανουαρίου 2003».

12. Ν. 4332/2015

Άρθρο 14

Άνευ τίτλου

[...]

10. Τα Ν.Π.Δ.Δ., οι Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, στα διοικητικά όρια των οποίων λειτουργούν Κέντρα Πρώτης Υποδοχής (ΚΕ.Π.Υ.), Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Κ.Υ.Τ.) και Ανοιχτές Δομές Προσωρινής Υποδοχής και Φιλοξενίας προσφύγων και μεταναστών ή διαθέτουν χώρους για την κάλυψη έκτακτων αναγκών στέγασης και προσωρινής φιλοξενίας προσφύγων και μεταναστών, καθώς και οι φορείς των Ο.Τ.Α. αυτών, δύνανται για την αντιμετώπιση έκτακτων και επειγουσών αναγκών, κατά παρέκκλιση κάθε αντίθετης διάταξης, να προβαίνουν σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες και να συνάπτουν με τρίτους συμβάσεις εκτέλεσης έργων, παροχής υπηρεσιών, προμήθειας αγαθών ή μισθώσεων κινητών και ακινήτων σε ό,τι αφορά την υποδοχή και φιλοξενία νεοεισερχόμενων πολιτών τρίτων χωρών αποκλειστικά για την κάλυψη αναγκών προσωρινής στέγασης, τη λειτουργία των ανωτέρω εγκαταστάσεων, τη μεταφορά από τα σημεία άφιξης ή προσωρινής διαμονής προς ή από τις προσωρινές ή μόνιμες εγκαταστάσεις φιλοξενίας, οι οποίες βρίσκονται εντός και εκτός των γεωγραφικών τους ορίων, τη σίτιση, την άμεση ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, τα έξοδα ταφής, τη διαχείριση ανθρωπιστικής βοήθειας και κάθε προσφοράς σε χρήμα ή είδος, τη διαχείριση, μεταφορά, αποθήκευση και διανομή αυτής, μεταφορά ανηλίκων προσφύγων για εκπαιδευτικούς λόγους, καθώς και κάθε άλλη απολύτως αναγκαία για την εξυπηρέτηση των ανωτέρω σκοπών δαπάνη. Η ως άνω διάταξη ισχύει από 1.1.2018.

Για την αποθήκευση και διανομή των ανωτέρω ειδών πρώτης ανάγκης οι Περιφέρειες, δύνανται να συστήνουν Κέντρα αποθήκευσης και διανομής, σε συνεργασία και με άλλους δημόσιους φορείς, με απόφαση του Περιφερειάρχη ή με κοινή απόφαση με το αρμόδιο για τη διοίκηση του έτερου φορέα οργάνου, στην οποία θα καθορίζονται οι όροι λειτουργίας τους. Τα Κέντρα αυτά μπορούν να στελεχώνονται με υπαλλήλους των ανωτέρω φορέων.

Η διαδικασία σύναψης των συμβάσεων των προηγούμενων εδαφίων, καθώς και των αντίστοιχων συμβάσεων των Υπουργείων και των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων δύναται, για λόγους κατεπείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης, λαμβανομένων υπ' όψιν και λόγων δημόσιας τάξης, οι οποίοι ειδικώς αιτιολογούνται, να διενεργείται κατόπιν διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης διάταξης της εθνικής νομοθεσίας, με την επιφύλαξη εφαρμογής της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις δημόσιες συμβάσεις.

Μέχρι τις 31.10.2019 οι συμβάσεις αυτές θεωρούνται ότι καλύπτουν την προϋπόθεση των σχετικών διατάξεων περί συνδρομής έκτακτης και κατεπείγουσας ανάγκης, οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για τις αναθέτουσες αρχές, που δεν απορρέουν από δική τους ευθύνη, κατά παρέκκλιση της υποπερίπτωσης δδ', περίπτωση γ', παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4013/2011 (Α' 204).

Οι ανωτέρω δαπάνες, καταβάλλονται από τις πιστώσεις του προϋπολογισμού των ανωτέρω κατά περίπτωση αρμόδιων φορέων ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση του οικείου οργάνου. Με αποφάσεις των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Οικονομικών και Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, είναι δυνατή η κατανομή ποσών στους ανωτέρω φορείς, από πιστώσεις είτε του Τακτικού Προϋπολογισμού είτε του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, είτε από οποιαδήποτε άλλη πηγή χρηματοδότησης για την αντιμετώπιση της προσφυγικής κρίσης, προκειμένου να καλυφθούν αποκλειστικά και μόνο οι δαπάνες για τις δράσεις που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο της παραγράφου αυτής. Κατά την εφαρμογή της ανωτέρω διάταξης, δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 26 και 30 του ν. 4251/ 2014.

Άρθρο 206

Τρόπος άσκησης αρμοδιοτήτων

7. Σε νησιά που εκτελείται συγκοινωνιακό έργο από κοινωφελείς δημοτικές επιχειρήσεις είναι δυνατή, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η σύσταση ανώνυμων εταιρειών για την εκτέλεση του συγκοινωνιακού έργου με τη συμμετοχή δήμου και/ή κοινωφελών δημοτικών επιχειρήσεων και Ν.Π.Ι.Δ. ή ΚΤΕΛ Α.Ε..

Άρθρο 283

Τελικές Ρυθμίσεις

20. Στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις συμβάσεων κατασκευής, παραχώρησης και εκμετάλλευσης λιμένα αναψυχής, που έχουν καταρτιστεί από νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, υπεισέρχονται οι δήμοι στη χωρική περιφέρεια των οποίων λειτουργούν οι οικείες εγκαταστάσεις.

13. Ν. 4555/2018

Άρθρο 178

Υποστήριξη των Δήμων από τη Μ.Ο.Δ. Α.Ε.

Στο ν. 3852/2010 προστίθεται άρθρο 97B ως εξής:

«Άρθρο 97B

Υποστήριξη των Δήμων από τη Μ.Ο.Δ Α.Ε.

Δήμοι που δεν διαθέτουν τεχνική επάρκεια σύμφωνα με το άρθρο 44 του ν. 4412/2016 (Α' 147) ή που δεν διαθέτουν επαρκή τεχνική υπηρεσία ή που έχουν τεχνική υπηρεσία η οποία δεν διαθέτει τεχνικό υπάλληλο της απαιτούμενης ειδικότητας για την εκπόνηση, ανάθεση και επίβλεψη μελετών ή για την ωρίμανση και δημοπράτηση έργων, κατά την κείμενη νομοθεσία, μπορούν, να αναθέτουν στην ανώνυμη εταιρεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με την επωνυμία «Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (Μ.Ο.Δ. Α.Ε.)» την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στις διαδικασίες εκπόνησης, ανάθεσης και επίβλεψης μελετών και στην ωρίμανση ή δημοπράτηση έργων, όπως ιδίως τη σύνταξη τευχών δημοπράτησης, διακηρύξεων μελετών και έργων, ακόμα και αν οι μελέτες ή τα έργα αυτά είναι μη συγχρηματοδοτούμενα. Το αίτημα ανάθεσης των υπηρεσιών του προηγούμενου εδαφίου υποβάλλεται ύστερα από απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου κι εγκρίνεται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της Μ.Ο.Δ. Α.Ε.».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ**1. Ν. 3463/2006****Άρθρο 203****Επιχειρησιακό πρόγραμμα**

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους και για την εκπλήρωση της αποστολής τους, οι Δήμοι, οι Κοινότητες και οι Σύνδεσμοι εκπονούν επιχειρησιακά προγράμματα.

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα περιέχει ένα συνεκτικό σύνολο αξόνων προτεραιότητας για δράσεις τοπικής ανάπτυξης και αποσκοπεί στην υλοποίηση του αναπτυξιακού σχεδιασμού των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Άρθρο 204**Εκπόνηση επιχειρησιακών προγραμμάτων - Υπόχρεοι**

Υποχρέωση εκπόνησης επιχειρησιακών προγραμμάτων έχουν:

- α) Οι Δήμοι με πληθυσμό άνω των δέκα χιλιάδων (10.000) κατοίκων και Δήμοι πρωτεύουσών νομών.
- β) Οι Δήμοι που προέρχονται από εθελούσια συνένωση σύμφωνα με το άρθρο 3 του παρόντος.
- γ) Οι Δήμοι, οι Κοινότητες και οι Σύνδεσμοι που καλύπτουν τις προϋποθέσεις, οι οποίες καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας.
- δ) Μπορούν επίσης να εκπονούν επιχειρησιακά προγράμματα και άλλοι Δήμοι ή Κοινότητες, για τα οποία ακολουθούνται οι διατάξεις του παρόντος.

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα καταρτίζεται από το Δημοτικό Συμβούλιο και καλύπτει το σύνολο των δράσεων τοπικής ανάπτυξης, καθώς και οργάνωσης των υπηρεσιών των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Συμπεριλαμβάνει όλες τις δράσεις των δημοτικών ή κοινοτικών κοινωφελών επιχειρήσεων, των δημοτικών ή κοινοτικών ανωνύμων εταιρειών, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και των δημοτικών ή κοινοτικών ιδρυμάτων τους, εφόσον οι σχετικές αποφάσεις των οργάνων διοίκησής τους έχουν εγκριθεί από το Δημοτικό Συμβούλιο.

Άρθρο 205**Χρόνος κατάρτισης των επιχειρησιακών προγραμμάτων**

Η εκπόνηση του επιχειρησιακού προγράμματος πραγματοποιείται μέσα στο πρώτο εξάμηνο της δημοτικής περιόδου και μπορεί να αναθεωρείται κάθε διετία.

Ειδικά για την πρώτη περίοδο εφαρμογής του θεσμού, η ανωτέρω προθεσμία για την εκπόνηση του επιχειρησιακού προγράμματος μπορεί να παρατείνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

Άρθρο 206**Περιεχόμενο και δομή των επιχειρησιακών προγραμμάτων**

1. Στο επιχειρησιακό πρόγραμμα καθορίζονται οι στρατηγικοί στόχοι, οι προτεραιότητες της τοπικής ανάπτυξης, καθώς και η οργάνωση των υπηρεσιών των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των επιχειρήσεών τους, με παράλληλη εξειδίκευση των δράσεων της τετραετίας για την επίτευξη των στόχων αυτών.
2. Η πρόβλεψη χρηματοδότησης όλων των δράσεων που περιλαμβάνονται στο επιχειρησιακό πρόγραμμα αναφέρεται σε υφιστάμενες πηγές χρηματοδότησης.
3. Το επιχειρησιακό πρόγραμμα, μετά τον έλεγχο νομιμότητας για την τήρηση της διαδικασίας κατάρτισής του από την Περιφέρεια, εξειδικεύεται σε Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και διακεκριμένα Ετήσια Προγράμματα Δράσης των δημοτικών ή κοινοτικών κοινωφελών επιχειρήσεων, δημοτικών ή κοινοτικών ανωνύμων εταιρειών, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και των δημοτικών ή

κοινοτικών ιδρυμάτων τους. Αντίστοιχη ετήσια εξειδίκευση απαιτείται και για το επιχειρησιακό πρόγραμμα των Συνδέσμων.

4. Μέρος του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης είναι το ετήσιο τεχνικό πρόγραμμα του άρθρου 208.

Δράσεις υλοποιούνται μόνον εφόσον περιλαμβάνονται στο Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης και καλύπτονται από τον προϋπολογισμό.

5. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας, καθορίζονται ειδικότερα το περιεχόμενο, η δομή και ο τρόπος υποβολής των επιχειρησιακών προγραμμάτων στις Περιφέρειες.

Άρθρο 207

Κατάρτιση και εκτέλεση των επιχειρησιακών προγραμμάτων

Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, καθορίζονται η διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων, καθώς και τα όργανα σύνταξης, ελέγχου και αξιολόγησής τους.

2. Ν. 3852/2010

Άρθρο 96

Συμμετοχή δήμων σε προγράμματα

Οι δήμοι και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου αυτών, ύστερα από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του ή του οικείου οργάνου διοίκησης του νομικού προσώπου, μπορούν να συμμετέχουν και να συγχρηματοδοτούν την κατάρτιση και εκτέλεση οποιασδήποτε κατηγορίας προγραμμάτων και μέτρων, εφόσον οι δράσεις τους, ανεξαρτήτως εάν συνάπτονται με αρμοδιότητες των δήμων, συμβάλλουν στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική πρόνοια και συνοχή, την περιβαλλοντική προστασία και την εν γένει βελτίωση της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας.

Άρθρο 266

Προγραμματισμός, προϋπολογισμός και θέματα οικονομικής διαχείρισης των νέων δήμων

1. Για το μεσοπρόθεσμο προγραμματισμό των δήμων, εκπονείται Τετραετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, το οποίο εξειδικεύεται κατ' έτος σε Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης. Το τεχνικό πρόγραμμα αποτελεί μέρος του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης και επισυνάπτεται σε αυτό, ως παράρτημα.

Για την ψήφιση και εκτέλεση του προϋπολογισμού εκάστου έτους, απαιτείται η κατάρτιση τεχνικού προγράμματος για το έτος αυτό. Ο ετήσιος προϋπολογισμός εκάστου έτους, καθώς και το ετήσιο τεχνικό πρόγραμμα, πρέπει να εναρμονίζονται με τις κατευθύνσεις και τις παραδοχές του αντίστοιχου Ετήσιου Προγράμματος Δράσης, καθώς και με το Τετραετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Ειδικά για την ψήφιση και εκτέλεση του προϋπολογισμού και του τεχνικού προγράμματος του πρώτου έτους κάθε δημοτικής περιόδου, δεν απαιτείται να έχει προηγηθεί η κατάρτιση και έγκριση Τετραετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος και Ετήσιου Προγράμματος Δράσης. Για το πρώτο έτος κάθε δημοτικής περιόδου, ο αντίστοιχος ετήσιος προϋπολογισμός και το αντίστοιχο τεχνικό πρόγραμμα λογίζονται ως προσχέδιο του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης, μέχρι την κατάρτιση και έγκριση αυτού. Το Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης του πρώτου έτους της δημοτικής περιόδου οριστικοποιείται με την κατάρτιση και έγκριση του Τετραετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομίας και Ανάπτυξης, ύστερα από πρόταση της Επιτροπής του άρθρου 266Α, ρυθμίζονται ειδικότερα ζητήματα που αφορούν το περιεχόμενο, τη δομή, τις προδιαγραφές ανά κατηγορία δήμων, σύμφωνα με το άρθρο

2Α, τη διαδικασία κατάρτισης, έγκρισης, αξιολόγησης και παρακολούθησης εφαρμογής των Τετραετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των δήμων, τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία και κάθε άλλο ειδικότερο ζήτημα, για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.

1Α. Σκοπός των τετραετών επιχειρησιακών προγραμμάτων των Ο.Τ.Α. α' βαθμού είναι η προώθηση της εφαρμογής του θεσμοθετημένου χωρικού σχεδιασμού και η παρακολούθηση υλοποίησης του αναπτυξιακού σχεδιασμού στο τοπικό επίπεδο, καθώς και η συμβολή στην ανατροφοδότηση και προσαρμογή του σχεδιασμού, στο πλαίσιο των υφιστάμενων κάθε φορά συνθηκών. Τα Τετραετή Επιχειρησιακά Προγράμματα έχουν ενιαία δομή και συγκρότηση, που διέπει το σύνολο των διοικητικών και γεωγραφικών υποενοτήτων του Δήμου και περιλαμβάνουν:

- α) στρατηγικές επιλογές,
- β) επιχειρησιακό σχέδιο και
- γ) δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Για την κατάρτισή τους, λαμβάνονται απαραίτητα υπόψη οι κατευθύνσεις του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, η μακροπεριφερειακή και διαπεριφερειακή στρατηγική, οι προτεραιότητες που απορρέουν από θεσμοθετημένα χρηματοδοτικά μέσα, καθώς και άλλα γενικά ή ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα, πολιτικές και στρατηγικές που επηρεάζουν τη διάρθρωση και ανάπτυξη του χώρου του δήμου, ενώ απαιτείται εναρμόνιση με τον υφιστάμενο θεσμοθετημένο χωρικό σχεδιασμό εθνικού, περιφερειακού επιπέδου και συμβατότητα με το θεσμοθετημένο σχεδιασμό τοπικού επιπέδου.

Κατά την κατάρτιση και υλοποίησή τους, αξιοποιούνται όλες οι διαθέσιμες μορφές δημοσιοποίησης και δημόσιας διαβούλευσης, με σκοπό την ενίσχυση της διαφάνειας και της συμμετοχής. Τα Τετραετή Επιχειρησιακά Προγράμματα αποτυπώνονται σε ηλεκτρονική μορφή και τα γεωχωρικά τους δεδομένα δημιουργούνται και διατίθενται ελεύθερα και διαδικτυακά σε ψηφιακή μορφή σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του ν. 3882/2010 και του ν. 4305/2014.

2. Σε ειδικό παράρτημα του προϋπολογισμού αναφέρονται οι δράσεις που αφορούν στις τοπικές και δημοτικές κοινότητες, συμπεριλαμβανομένων των έργων και των υπηρεσιών τους.

4. Η Εκτελεστική Επιτροπή συγκεντρώνει και αξιολογεί τις προτάσεις των υπηρεσιών του δήμου για το Ε.Π.Δ. και τον προϋπολογισμό και εισηγείται το προσχέδιο του Ε.Π.Δ. και του προϋπολογισμού στην οικονομική επιτροπή, προκειμένου η τελευταία να προβεί στην κατάρτιση αυτών και την υποβολή τους στο δημοτικό συμβούλιο.

5. Έως τις 30 Σεπτεμβρίου κάθε έτους ολοκληρώνονται οι διαδικασίες για τη σύνταξη προσχεδίου του Ε.Π.Δ. και του προϋπολογισμού, καθώς και οι διαδικασίες διαβούλευσης.

6. Συνοπτική οικονομική κατάσταση του προϋπολογισμού, όπως τελικώς ψηφίσθηκε από το δημοτικό συμβούλιο αναρτάται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα του οικείου δήμου και δημοσιεύεται σε μία (1) τουλάχιστον ημερήσια ή εβδομαδιαία τοπική εφημερίδα ή, εάν τέτοια δεν υπάρχει, σε εφημερίδα που εκδίδεται στα όρια του νομού που εδρεύει ο οικείος δήμος. Η παράλειψη της ανωτέρω δημοσίευσης δεν επηρεάζει το κύρος της απόφασης του δημοτικού συμβουλίου με την οποία ψηφίστηκε ο προϋπολογισμός.

7. Ο προϋπολογισμός, το ετήσιο πρόγραμμα δράσης, η εισηγητική έκθεση της οικονομικής επιτροπής και οι αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου που αφορούν την επιβολή των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών υποβάλλονται στον Ελεγκτή Νομιμότητας για έλεγχο. Αν διαπιστωθεί κατά τον έλεγχο, ότι δεν έχουν εγγραφεί στον προϋπολογισμό οι υποχρεωτικές δαπάνες ή έσοδα που επιβάλλονται από το νόμο ή ότι έχουν εγγραφεί έσοδα ή έξοδα, τα οποία δεν προβλέπονται από το νόμο, ή ότι το ύψος των εσόδων υπερβαίνει ανατιολόγητα τις αποδόσεις του προηγούμενου οικονομικού έτους, ο Ελεγκτής Νομιμότητας καλεί το δημοτικό συμβούλιο να αναμορφώσει κατάλληλα τον προϋπολογισμό μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών.

8. Στις τοπικές και δημοτικές κοινότητες συνιστάται πάγια προκαταβολή σε βάρος του σχετικού κωδικού αριθμού του προϋπολογισμού του οικείου δήμου. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, καθορίζονται ανά δημοτική και τοπική κοινότητα, οι δαπάνες που καλύπτονται από την πάγια προκαταβολή, καθώς και το ύψος αυτής με βάση τον πληθυσμό. Τα ποσά της πάγιας προκαταβολής κατατίθενται σε πιστωτικά ιδρύματα που εποπτεύει η Τράπεζα της Ελλάδος, σε λογαριασμούς ειδικού σκοπού που ανήκουν στον οικείο δήμο για κάθε τοπική ή δημοτική ενότητα ξεχωριστά, μετά από πρόταση των υπόλογων διαχειριστών και απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Υπεύθυνοι κίνησης των λογαριασμών είναι ο υπόλογος πρόεδρος της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας ή ο εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας ή οι αναπληρωτές αυτών που είναι υπάλληλος ή υπάλληλοι του οικείου δήμου. Οι ανωτέρω ορίζονται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου.

9. Η οικονομική επιτροπή, έπειτα από εισήγηση του υπευθύνου των οικονομικών υπηρεσιών του οικείου Δήμου, μετά τη λήξη κάθε τριμήνου υποβάλλει στο δημοτικό συμβούλιο έκθεση για τα αποτελέσματα εκτέλεσης του προϋπολογισμού, κατά το χρονικό διάστημα από την αρχή του οικονομικού έτους έως το τέλος του συγκεκριμένου τριμήνου. Στην έκθεση διατυπώνονται και οι τυχόν παρατηρήσεις της μειοψηφίας και επισυνάπτεται σε αυτή η εισήγηση του υπευθύνου οικονομικών υπηρεσιών, καθώς και η έκθεση του προηγούμενου τριμήνου. Η έκθεση μετά των συνημμένων της υποβάλλεται στο δημοτικό συμβούλιο εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από τη λήξη κάθε τριμήνου.

Εάν, με την ανωτέρω έκθεση του δεύτερου και τρίτου τριμήνου κάθε οικονομικού έτους, διαπιστωθεί από την οικονομική επιτροπή, σύμφωνα με την πορεία και την εκτίμηση εισπραξης των εσόδων, ότι στον προϋπολογισμό έχουν εγγραφεί υπερεκτιμημένα έσοδα ή έσοδα που εκτιμάται ότι δεν θα εισπραχθούν έως το τέλος της χρήσης, το δημοτικό συμβούλιο προβαίνει υποχρεωτικά σε αναμόρφωση αυτού, με απόφασή του που λαμβάνεται εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή σε αυτό της έκθεσης από την οικονομική επιτροπή, μειώνοντας τα παραπάνω έσοδα, σύμφωνα με την εισήγησή της και αντιστοίχως το σκέλος των δαπανών, ώστε να μην καταστεί σε καμία περίπτωση ελλειμματικός ο προϋπολογισμός.

Σε περιπτώσεις όπου από την έκθεση προκύπτει ότι δεν απαιτείται αναμόρφωση του προϋπολογισμού, αυτό διαπιστώνεται από το δημοτικό συμβούλιο με απόφασή του που λαμβάνεται εντός της ίδιας προθεσμίας, δυνάμενο αυτό να προβεί σε αναμόρφωσή του για τους λόγους που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο.

Οι ανωτέρω αποφάσεις υποβάλλονται στον Ελεγκτή Νομιμότητας για έλεγχο. Η έκθεση, μετά των συνημμένων της και η απόφαση του δημοτικού συμβουλίου αναρτώνται στην ιστοσελίδα του οικείου Δήμου και στο διαδίκτυο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ν. 3861/2010 («Πρόγραμμα Διαύγεια»), γνωστοποιούμενοι οι σχετικοί αριθμοί διαδικτυακής ανάρτησης (ΑΔΑ) στον Ελεγκτή Νομιμότητας και στην οικεία υπηρεσία Επιτρόπου για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 277 του ν. 3852/2010.

Τα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνονται στην έκθεση ή και να τη συνοδεύουν, καθώς και κάθε άλλο θέμα για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

10. Στους δήμους, από την ισχύ του παρόντος νόμου, εφαρμόζονται οι διατάξεις του π.δ. 315/1999 «Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου έναρξης της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Δήμων και Κοινοτήτων», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

11. Η ταμειακή λειτουργία των δήμων διεξάγεται από ειδική υπηρεσιακή μονάδα, η οποία αποτελεί μέρος της οικονομικής υπηρεσίας και συνιστάται με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.).

Άρθρο 266Α**Επιτροπή Παρακολούθησης και Υλοποίησης Χωρικού και Αναπτυξιακού Σχεδιασμού
Τοπικού και Περιφερειακού Επιπέδου**

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Οικονομίας και Ανάπτυξης, συνιστάται στο Υπουργείο Εσωτερικών, Επιτροπή Παρακολούθησης και Υλοποίησης Χωρικού και Αναπτυξιακού Σχεδιασμού Περιφερειακού και Τοπικού Επιπέδου. Η Επιτροπή αποτελείται από εκπροσώπους των Υπουργείων Εσωτερικών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Οικονομίας και Ανάπτυξης, της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ) και της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας (ΕΝΠΕ), εκπροσώπους επαγγελματικών, επιστημονικών και κοινωνικών φορέων και εμπειρογνώμονες εγνωσμένου κύρους, σε θέματα Χωρικού και αναπτυξιακού σχεδιασμού. Αρμοδιότητα της Επιτροπής είναι η παρακολούθηση του βαθμού υλοποίησης του χωρικού και αναπτυξιακού σχεδιασμού σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, η ενημέρωση και υποστήριξη των Ο.Τ.Α. Α΄ και Β΄ βαθμού σε θέματα εναρμόνισης του σχεδιασμού τους με τον χωρικό και αναπτυξιακό σχεδιασμό των άλλων επιπέδων διοίκησης και η προώθηση του συντονισμού του Χωρικού και αναπτυξιακού του τοπικού και περιφερειακού αναπτυξιακού σχεδιασμού, με σκοπό τη διαμόρφωση συνεκτικών πολιτικών χωρικού και αναπτυξιακού σχεδιασμού σε επίπεδο εθνικό. Με την απόφαση του πρώτου εδαφίου, ρυθμίζεται ο τρόπος λειτουργίας της Επιτροπής, η γραμματειακή και διοικητική της υποστήριξη, η δυνατότητα αξιοποίησης προγραμμάτων χρηματοδότησης και τεχνικής υποστήριξης αυτής και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

Άρθρο 281**Πρόγραμμα Ελληνική Αρχιτεκτονική Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης «ΕΛΛ.Α.Δ.Α.»**

1. Για την υποστήριξη των νέων δήμων και των περιφερειών που συνιστώνται με τον παρόντα νόμο, την ενίσχυση της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης και την άμβλυση των περιφερειακών ανισοτήτων, καθώς και την προώθηση της διαπεριφερειακής, διαβαθμιστικής και διαδημοτικής συνεργασίας, καταρτίζεται το πρόγραμμα Ελληνική Αρχιτεκτονική Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης «ΕΛΛ.Α.Δ.Α.».

2. Το πρόγραμμα Ελληνική Αρχιτεκτονική Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, «ΕΛΛ.Α.Δ.Α.», διαρθρώνεται σε τρεις άξονες:

(α) ο άξονας με κορμό επιχειρησιακά προγράμματα όπως «Διοικητική Μεταρρύθμιση» και «Ψηφιακή Σύγκλιση» του Ε.Σ.Π.Α. 2007 – 2013, στο μέρος που αφορούν στους δήμους και τις περιφέρειες.

(β) ο άξονας του Εθνικού Αναπτυξιακού Προγράμματος Αυτοδιοίκησης που λειτουργεί συμπληρωματικά με το Ε.Σ.Π.Α. και χρηματοδοτεί ιδίως μη επιλέξιμα από το Ε.Σ.Π.Α. έργα και δράσεις.

(γ) ο άξονας για την αξιοποίηση και αναδιάταξη των ανθρωπίνων πόρων, με αντικείμενο την ανάδειξη και αξιοποίηση των ικανοτήτων του υπηρετούντος προσωπικού, το σχεδιασμό της στελέχωσης με επιστημονικό προσωπικό με βάση την αποτύπωση των αναγκών των νέων δήμων και περιφερειών.

3. Η χρηματοδότηση του Εθνικού Αναπτυξιακού Προγράμματος Αυτοδιοίκησης προέρχεται από εθνικούς πόρους, με τους οποίους το κράτος χρηματοδοτεί δραστηριότητες αρμοδιότητας των δήμων και των περιφερειών, καθώς και από θεσμοθετημένους πόρους της Αυτοδιοίκησης. Το ποσοστό συμμετοχής της Αυτοδιοίκησης στη χρηματοδότηση του προγράμματος καθορίζεται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Οικονομικών, μετά από γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. και της Ε.Ν.Α.Ε.. Οι πόροι του προγράμματος εγγράφονται σε ειδικό κωδικό των λογαριασμών των άρθρων 259 παράγραφος 5 και 260 παράγραφος 6 του παρόντος, στον οποίον εγγράφονται και όλες οι μεταφερόμενες από

1.1.2011, πιστώσεις των υπουργείων που χρηματοδοτούν δραστηριότητες της Αυτοδιοίκησης. 4. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Οικονομικών καθορίζονται η διαδικασία μεταφοράς των πιστώσεων των υπουργείων στους ανωτέρω λογαριασμούς, καθώς και η διαδικασία αποπληρωμής των έργων, μελετών και ενεργειών που είναι σε εξέλιξη και χρηματοδοτούνται έως το τέλος του 2010. Το σύνολο των πιστώσεων που θα καταγραφούν ανά βαθμό αυτοδιοίκησης, κατά λόγο αρμοδιότητας και θα μεταφερθούν στον ειδικό κωδικό της παραγράφου 3, θα μεταφέρονται ετησίως ως ποσοστό του εκάστοτε εθνικού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, βάσει του κατ' αναλογία ποσοστού συμμετοχής τους στο εθνικό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων έτους 2011 ή του έτους μεταφοράς της αρμοδιότητας.

5. Με προεδρικό διάταγμα, το οποίο προτείνεται από τους Υπουργούς Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, το οποίο εκδίδεται έως 31.12.2010, μετά από γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. και της Ε.Ν.Α.Ε., καθορίζονται το περιεχόμενο, οι πόροι, το σύστημα διοίκησης, οι διαδικασίες κατάρτισης, τα κριτήρια ένταξης (όπως η αντιστοιχία με τους στόχους και τις δράσεις του προγράμματος, η ωριμότητα του έργου, η προώθηση της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης) και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια του Εθνικού Αναπτυξιακού Προγράμματος Αυτοδιοίκησης του προγράμματος «ΕΛΛ.Α.Δ.Α.».

6. Το πρόγραμμα «ΕΛΛ.Α.Δ.Α.» διαχειρίζεται Επιτροπή Παρακολούθησης, η οποία συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Πρόεδρος της Επιτροπής Παρακολούθησης είναι ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και μέλη ορίζονται στελέχη των αρμόδιων υπηρεσιών του ίδιου Υπουργείου, των συμμετεχόντων στη χρηματοδότηση του Προγράμματος Υπουργείων και εκπρόσωποι των κεντρικών συλλογικών οργάνων της αυτοδιοίκησης. Με την ίδια απόφαση προσδιορίζεται το έργο της Επιτροπής Παρακολούθησης και ο τρόπος αξιολόγησής του και καθορίζονται θέματα λειτουργίας, υποστήριξης και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

Άρθρο 281Α

Πρόγραμμα «Αυτοδιοίκηση - Κοινωνική Συνοχή - Ισόρροπη Ανάπτυξη (ΑΚΣΙΑ)»

1. Για την υποστήριξη των Δήμων που συνιστώνται με το ν. 3852/2010, την ενίσχυση της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης και την άμβλυση των περιφερειακών και ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων, καθώς και την προώθηση της διαδημοτικής συνεργασίας, καταρτίζεται το Πρόγραμμα «Αυτοδιοίκηση - Κοινωνική Συνοχή - Ισόρροπη Ανάπτυξη (ΑΚΣΙΑ)».

2. Το Πρόγραμμα «Αυτοδιοίκηση - Κοινωνική Συνοχή - Ισόρροπη Ανάπτυξη (ΑΚΣΙΑ)» έχει ως στόχους τη βελτίωση σε τοπικό επίπεδο των όρων για βιώσιμη ανάπτυξη, τη βελτίωση των όρων για την τοπική οικονομία, την απασχόληση, την οικονομική αυτοτέλεια, τη χρηστή διοίκηση και την κοινωνική συνοχή και διαρθρώνεται στους παρακάτω θεματικούς άξονες:

α) Άξονας 1: Οικονομική εξυγίανση δήμων: i) Χρηματοδότηση της ίδιας συμμετοχής για έργα που εντάσσονται στο ΕΣΠΑ ή σε άλλα συγχρηματοδοτούμενα από την Ε.Ε. ή διεθνείς οργανισμούς προγράμματα που αφορούν στην εξοικονόμηση πόρων και τη δημοσιονομική εξυγίανση, ii) χρηματοδότηση μέτρων οικονομικής εξυγίανσης των δήμων, με ειδικότερο αντικείμενο την παροχή χρηματοοικονομικών διευκολύνσεων που αποδεδειγμένα θα συνδέονται με εξοικονομήσεις δαπανών ή αύξηση των ιδίων εσόδων. Ομοίως χρηματοδοτούνται και συναφείς δράσεις δήμων οι οποίοι θα ενταχθούν στο Πρόγραμμα Εξυγίανσης, όπως αυτό προβλέπεται στην παράγραφο 6 του άρθρου 4 του ν. 4111/2013.

β) Άξονας 2: Χρηματοδότηση των δήμων για την εκτέλεση έργων τοπικής σημασίας μέσω των διαδικασιών αυτεπιστασίας.

γ) Άξονας 3: Επιβράβευση της χρηστής οικονομικής διαχείρισης των δήμων.

Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ύστερα από εισήγηση της επιτροπής της επόμενης παραγράφου, είναι δυνατή η επιχορήγηση δήμων προς επιβράβευση της αποδεδειγμένα χρηστής οικονομικής διαχείρισης που επέδειξαν κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος.

Με απόφαση του Υπουργού, που εκδίδεται στο πρώτο τρίμηνο κάθε οικονομικού έτους, ορίζονται τα κριτήρια αξιολόγησης των δήμων για τις επιχορηγήσεις του προηγούμενου εδαφίου, κάθε αναγκαία λεπτομέρεια, καθώς και το ποσοστό επί των πόρων της παραγράφου 4 που ετησίως αποδίδεται στις δράσεις του άξονα 3. Το ποσοστό αυτό δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το 10% του συνόλου των ως άνω πόρων.

3. Το Πρόγραμμα «Αυτοδιοίκηση - Κοινωνική Συνοχή - Ισορροπη Ανάπτυξη (ΑΚΣΙΑ)» χωρίς να θίγονται τυχόν ειδικότερες ρυθμίσεις που διέπουν τις επιμέρους δράσεις του, παρακολουθείται από Επιτροπή, η οποία συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και αποτελείται από τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Εσωτερικών, ως Πρόεδρο, τον Πρόεδρο του Παρατηρητηρίου Οικονομικής Αυτοτέλειας, τον Προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών, καθώς και τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Οικονομικής και Αναπτυξιακής Πολιτικής Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Στην Επιτροπή συμμετέχει και εκπρόσωπος της ΚΕΔΕ, αλλά η Επιτροπή συγκροτείται και συνεδριάζει νομίμως και με τη συμμετοχή των υπολοίπων μελών. Όλα τα μέλη ορίζονται με τους αναπληρωτές τους και είναι άμισθα.

Με την ίδια απόφαση προσδιορίζεται το ειδικότερο έργο της Επιτροπής, ρυθμίζονται θέματα λειτουργίας και υποστήριξής της, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

4. Πόροι του προγράμματος «ΑΚΣΙΑ»: Τα ποσά που παρακρατούνται από τις κατωτέρω πηγές κατατίθενται στο λογαριασμό του Προγράμματος «Αυτοδιοίκηση - Κοινωνική Συνοχή - Ισορροπη Ανάπτυξη (ΑΚΣΙΑ)» που τηρείται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και δανείων:

α) Τα ποσά με τα οποία επιχορηγούνται δήμοι για την αποπληρωμή ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων σε βάρος ειδικών πιστώσεων του Κρατικού Προϋπολογισμού που είχαν προβλεφθεί για το σκοπό αυτόν, παρακρατούνται τμηματικά εντός τεσσάρων (4) ετών, αρχής γενομένης από το έτος 2013, από τα προβλεπόμενα στο άρθρο 27 του ν. 3756/2009 (Α' 53) έσοδα εκάστου.

Με την ίδια ως άνω διαδικασία παρακρατούνται και τα ποσά που αναλογούν στους συνδέσμους Ο.Τ.Α. με παρακράτηση από τα μέλη αυτών κατ' αντιστοιχία του ποσοστού της ετήσιας εισφοράς τους.

β) Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη της ΚΕΔΕ, δύναται μέρος των εσόδων των δήμων που κατατίθενται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και προέρχονται από την επιβολή του φόρου ζύθου [άρθρο 9 του ν.δ. 703/1970 (Α' 219) και άρθρο 12 του ν. 1080/1980 (Α' 246)], του τέλους διαφήμισης της κατηγορίας Δ' (άρθρο 9 παρ. 6α του ν. 2880/2001 (Α' 9)) και του 15% του Τέλους Ακίνητης Περιουσίας (άρθρο 24 παρ. 19 του ν. 2130/1993 (Α' 62)), να αποδίδονται υπέρ της χρηματοδότησης του προγράμματος «ΑΚΣΙΑ». Με την απόφαση αυτή καθορίζεται το ύψος του συνολικά αποδιδόμενου ποσού, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

3. Ν. 3106/2003

Άρθρο 12

Ερανικά Συστήματα Μακράς Διάρκειας

1. α. Ερανικό Σύστημα Μακράς Διάρκειας (Ε.Σ.Μ.Δ.) αποτελεί κάθε μορφή ανάπτυξης δικτύων συλλογής χρημάτων, μέσω συσκευών ή κατά οποιονδήποτε άλλον πρόσφορο τρόπο για χρονικό διάστημα από μία εβδομάδα μέχρι έξι μήνες. Τα Ε.Σ.Μ.Δ. αναπτύσσονται σε δημόσιους χώρους είτε σε όλη την επικράτεια είτε σε ορισμένες περιφέρειες αυτής.

β. Με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας και των κατά περίπτωση αρμόδιων Υπουργών ρυθμίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις έκδοσης αδειών Ε.Σ.Μ.Δ., η χρονική διάρκειά τους και οι διαδικασίες διαμόρφωσης, εγκατάστασης και λειτουργίας, καθώς και συλλογής, καταγραφής, αξιοποίησης και ελέγχου των πόρων αυτών. Απαραίτητη προϋπόθεση για τη χορήγηση άδειας Ε.Σ.Μ.Δ. αποτελεί η προηγούμενη γνώμη του Εθνικού Συμβουλίου Κοινωνικής Φροντίδας.

2. Τα Ε.Σ.Μ.Δ. επιτρέπεται να οργανώνονται:

(1) Από διεθνείς οργανισμούς και οργανώσεις μη κυβερνητικού χαρακτήρα που έχουν παραρτήματα στην Ελλάδα και δεν επιχορηγούνται τακτικά από οποιαδήποτε πηγή του εσωτερικού ή του εξωτερικού.

(2) Από την Εκκλησία.

(3) Από συνομοσπονδίες ή ομοσπονδίες συλλόγων ή φορέων που λειτουργούν και δραστηριοποιούνται στην Ελληνική Επικράτεια σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία, εφόσον έχουν ως σκοπό την ανάπτυξη προγραμμάτων πρόληψης, ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης, κοινωνικής ένταξης και οργάνωσης σχετικών εκδηλώσεων και τους χορηγηθεί η σχετική άδεια.

(4) Από οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Υγείας και Πρόνοιας μπορεί να χορηγούνται άδειες Ε.Σ.Μ.Δ. στους Ο.Τ.

Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού, για άνοιγμα λογαριασμών σε τραπεζικά ιδρύματα που έχουν συσταθεί και λειτουργούν νομίμως εντός της Ελληνικής Επικράτειας, με αποκλειστικό σκοπό την αξιοποίηση των εσόδων που θα προκύψουν για την κάλυψη των τοπικών αναγκών που απορρέουν από τις συγκεκριμένες έκτακτες ανάγκες ή ειδικές καταστάσεις και οι οποίες προσδιορίζονται στην απόφαση αυτή.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών και Υγείας και Πρόνοιας επιτρέπεται να χορηγούνται άδειες προς διενέργεια Ε.Σ.Μ.Δ. ή για το άνοιγμα λογαριασμών σε τραπεζικά ιδρύματα, που λειτουργούν εντός της Ελληνικής Επικράτειας, σε πρεσβείες ή προξενεία ξένων χωρών, που είναι διαπιστευμένες νομίμως στην Ελληνική Δημοκρατία, ή στις Ελληνικές πρεσβείες ή προξενεία στη δοκιμαζόμενη χώρα, για αντιμετώπιση έκτακτων κοινωνικών αναγκών ή ειδικών καταστάσεων, με αποκλειστικό σκοπό την αξιοποίηση των εσόδων που θα προκύψουν για την κάλυψη των αναγκών, που απορρέουν από τις συγκεκριμένες έκτακτες ανάγκες ή ειδικές καταστάσεις.

4. Κάθε διοργανωτής, από αυτούς που αναφέρονται στις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου αυτού, επιτρέπεται να λαμβάνει μέχρι τρεις φορές άδεια ανάπτυξης Ε.Σ.Μ.Δ. κατά τη διάρκεια μίας πενταετίας.

5. Επιτρέπεται η διενέργεια ραδιοτηλεοπτικών ερανικών συστημάτων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Υγείας και Πρόνοιας και Τύπου και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Εθνικού Ραδιοτηλεοπτικού Συμβουλίου, ρυθμίζονται οι φορείς διενέργειας του εράνου, οι όροι, οι προϋποθέσεις, οι διαδικασίες, η χρονική διάρκεια, ο τρόπος ελέγχου και αξιοποίησης των εσόδων, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την έκδοση αδειών οργάνωσης των ερανικών αυτών συστημάτων.

Άρθρο 13

Προγράμματα "Βοήθεια στο Σπίτι"

1. Το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας εγκρίνει, συντονίζει και εποπτεύει τα προγράμματα "Βοήθεια στο Σπίτι".

Σκοπός των προγραμμάτων "Βοήθεια στο Σπίτι" είναι η κάλυψη των βασικών αναγκών κοινωνικής φροντίδας για την αξιοπρεπή και αυτόνομη διαβίωση των ηλικιωμένων, καθώς και των ατόμων που αντιμετωπίζουν πρόσκαιρα ή μόνιμα κοινωνικά προβλήματα ή προβλήματα υγείας ή αναπηρίας.

Τα προγράμματα "Βοήθεια στο Σπίτι" έχουν ιδίως ως περιεχόμενο:

- α. Τη διερεύνηση, καταγραφή, επεξεργασία και μελέτη των αναγκών των κατηγοριών που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο και την κοινωνική χαρτογράφησή τους.
- β. Την κάλυψη βασικών αναγκών των εξυπηρετούμενων με την οργάνωση και συστηματική παροχή υπηρεσιών κοινωνικής εργασίας, ψυχοκοινωνικής στήριξης, νοσηλευτικής φροντίδας, φυσικοθεραπείας, εργοθεραπείας και οικογενειακής βοήθειας.
- γ. Την ενημέρωση των εξυπηρετούμενων για τα δικαιώματά τους και την επαφή τους με τις αρμόδιες υπηρεσίες υγείας πρόνοιας.
- δ. Τη διευκόλυνση των εξυπηρετούμενων για τη συμμετοχή τους στις θρησκευτικές, πολιτιστικές, ψυχαγωγικές και κοινωνικές δραστηριότητες.

2. Προγράμματα "Βοήθεια στο Σπίτι" μπορούν να υποβάλλουν για έγκριση, στο Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, οι παρακάτω φορείς:

- α) Υπηρεσίες Υπουργείων και Περιφερειών,
- β) Ν.Π.Δ.Δ.,
- γ) Ν.Π.Ι.Δ., ειδικώς πιστοποιημένα σύμφωνα με το άρθρο 5 του Ν. 2646/1998,
- δ) οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού και οι επιχειρήσεις τους και
- ε) η Εκκλησία, οι οργανωτικές υποδιαιρέσεις και φορείς της.

Τα προγράμματα "Βοήθεια στο Σπίτι" εγκρίνονται με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας, εφόσον ο φορέας καλύπτει όλες τις απαιτούμενες προϋποθέσεις για την ομαλή πραγματοποίηση του προγράμματος.

Η εφαρμογή του προγράμματος "Βοήθεια στο Σπίτι" τελεί υπό την εποπτεία της αρμόδιας Διεύθυνσης του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας, η οποία μπορεί να την αναθέτει στο αρμόδιο Τμήμα του οικείου Πε.Σ.Υ.Π. ή της οικείας Περιφέρειας.

Με την εγκριτική απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας μπορεί να συγκροτείται και τριμελής Επιτροπή Παρακολούθησης (Ε.Π.) του προγράμματος από υπαλλήλους των αρμόδιων υπηρεσιών. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Υγείας και Πρόνοιας μπορεί να ορίζεται αμοιβή για τα μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης, η οποία βαρύνει το φορέα υλοποίησης.

Η Επιτροπή Παρακολούθησης συνεπικουρεί την υπηρεσία που είναι αρμόδια για την εποπτεία του προγράμματος, με την παρακολούθηση της τήρησης των όρων της εγκριτικής απόφασης, την αντιμετώπιση των προβλημάτων εφαρμογής του προγράμματος, σε συνεργασία με τους φορείς υλοποίησης, καθώς και με τη σύνταξη εκθέσεων προόδου και αξιολόγησης του όλου προγράμματος.

Προϋπόθεση έγκρισης προγράμματος "Βοήθεια στο Σπίτι" αποτελεί η διάθεση των απαιτούμενων οικονομικών πόρων από το φορέα υλοποίησης. Επικουρικά, τα προγράμματα επιτρέπεται να ενισχύονται από κρατικούς ή άλλους φορείς.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Υγείας και Πρόνοιας και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού καθορίζεται ο τρόπος και το ύψος της εκάστοτε επιχορήγησης.

Τα υφιστάμενα προγράμματα "Βοήθεια στο Σπίτι" εξακολουθούν να εφαρμόζονται μέχρι τη λήξη τους με τις ισχύουσες μέχρι τη δημοσίευση αυτού του νόμου διατάξεις.

4. Ν. 3879/10

Άρθρο 8

Η Δια Βίου Μάθηση στους Δήμους

1. Ο Δήμος καταρτίζει, στο πλαίσιο του τοπικού αναπτυξιακού προγράμματός του, το τοπικό πρόγραμμα δια βίου μάθησης, με βάση το Εθνικό Πρόγραμμα Δια Βίου Μάθησης που προβλέπεται στην παράγραφο 3 του άρθρου 4 και το αντίστοιχο περιφερειακό πρόγραμμα δια βίου μάθησης που προβλέπεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 7. Το τοπικό πρόγραμμα δια βίου μάθησης περιλαμβάνει, ιδίως, επενδύσεις, προγράμματα ή επί

μέρους δράσεις γενικής εκπαίδευσης ενηλίκων και γενικότερα δράσεις εφαρμογής της δημόσιας πολιτικής δια βίου μάθησης σε τοπικό επίπεδο, όπως είναι:

- α) οι δραστηριότητες σύνδεσης των σχολικών μονάδων με την κοινωνία,
- β) οι δράσεις επιμόρφωσης ενηλίκων, ιδίως σε τομείς της δημόσιας υγείας, του πολιτισμού, του αθλητισμού, του περιβάλλοντος, της κοινωνικής ένταξης των μεταναστών και οι δράσεις επιμόρφωσης της νέας γενιάς και της τρίτης ηλικίας, καθώς και η δημιουργία σχολών γονέων και
- γ) οι δράσεις προώθησης της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας μέσω της σύνδεσης με την τοπική οικονομία.

2. Στο τοπικό πρόγραμμα δια βίου μάθησης, σε ιδιαίτερο κεφάλαιο, μπορεί να εντάσσονται και δράσεις συλλογικού χαρακτήρα, οι οποίες υποστηρίζονται οικονομικά, επιστημονικά ή διοικητικά από το Δήμο, των δημόσιων, των κοινωνικών και των ιδιωτικών φορέων που έχουν την έδρα τους ή ασκούν δραστηριότητες στην περιφέρεια του Δήμου και είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Φορέων του Δικτύου που προβλέπεται στην παράγραφο 3 του άρθρου 17.

3. Οι δράσεις του τοπικού προγράμματος δια βίου μάθησης μπορεί να χρηματοδοτούνται από τον τακτικό προϋπολογισμό και από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων απευθείας από το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, μέσω της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης ή μέσω της αντίστοιχης Περιφέρειας, από επιχορηγήσεις και από ίδιους πόρους του Δήμου.

4. Ο Δήμος εφαρμόζει το τοπικό πρόγραμμα δια βίου μάθησης και διαχειρίζεται την εφαρμογή των πολιτικών και των κανόνων που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 4 που αφορούν τη γενική εκπαίδευση ενηλίκων στην περιφέρεια του Δήμου. Στις αρμοδιότητές του περιλαμβάνονται ιδίως:

- α) η ίδρυση και λειτουργία Κέντρων Δια Βίου Μάθησης (Κ.Δ.Β.Μ.) που οργανώνονται στο πλαίσιο της υπηρεσιακής μονάδας που ασκεί αρμοδιότητες δια βίου μάθησης ή νομικού προσώπου του Δήμου και εφαρμόζουν το τοπικό πρόγραμμα δια βίου μάθησης,
- β) η λειτουργία και διαχείριση τοπικών δομών και η εφαρμογή προγραμμάτων της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης, στο πλαίσιο προγραμματικών συμβάσεων, κατά τις διατάξεις της περίπτωσης α' της παραγράφου 6 του άρθρου 21 και
- γ) η εφαρμογή προγραμμάτων των Κ.Π.Ε. του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, στο πλαίσιο προγραμματικών συμβάσεων, κατά τις διατάξεις της περίπτωσης β' της ίδιας παραγράφου.

5. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, μπορεί να μεταβιβάζονται στους Δήμους αρμοδιότητες του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων και των φορέων διοίκησης της δια βίου μάθησης των περιπτώσεων δ', ε' και στ' της παραγράφου 2 του άρθρου 3, εφόσον εξυπηρετούν αναπτυξιακού και λειτουργικού χαρακτήρα τοπικές ανάγκες και δεν αφορούν θέματα άσκησης γενικής κρατικής πολιτικής. Με το ίδιο διάταγμα ρυθμίζεται και η απόδοση των αντίστοιχων οικονομικών πόρων για την άσκησή τους.

Άρθρο 15

Εθνικό Πρόγραμμα Δια Βίου Μάθησης

1. Το Εθνικό Πρόγραμμα Δια Βίου Μάθησης είναι μεσοχρόνιο, εξειδικεύεται σε ετήσια βάση και περιλαμβάνει όλες τις δράσεις εφαρμογής της δημόσιας πολιτικής δια βίου μάθησης που χρηματοδοτούνται εν όλω ή εν μέρει από δημόσιους πόρους, εθνικούς ή ευρωπαϊκούς, και ειδικότερα:

α) Τις δράσεις τις οποίες υλοποιούν οι κεντρικοί δημόσιοι φορείς και οι λοιποί φορείς εθνικής εμβέλειας του Δικτύου. Οι δράσεις αυτές αποτελούν το εθνικό σκέλος του Προγράμματος.

β) Τις δράσεις τις οποίες υλοποιούν οι Περιφέρειες και οι λοιποί φορείς περιφερειακής εμβέλειας του Δικτύου. Οι δράσεις αυτές αποτελούν το περιφερειακό σκέλος του Προγράμματος, στο οποίο εντάσσονται τα περιφερειακά προγράμματα δια βίου μάθησης που προβλέπονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 7.

γ) Τις δράσεις τις οποίες υλοποιούν οι Δήμοι και οι λοιποί φορείς τοπικής εμβέλειας του Δικτύου. Οι δράσεις αυτές αποτελούν το τοπικό σκέλος του Προγράμματος, στο οποίο εντάσσονται τα τοπικά προγράμματα δια βίου μάθησης που προβλέπονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 8.

2. Στο Εθνικό Πρόγραμμα Δια Βίου Μάθησης, σε ιδιαίτερο κεφάλαιο, εντάσσονται και οι δράσεις συλλογικού χαρακτήρα οι οποίες υποστηρίζονται οικονομικά ή επιστημονικά ή διοικητικά από κεντρικό δημόσιο φορέα ή Περιφέρεια ή Δήμο, των δημόσιων, των κοινωνικών και των ιδιωτικών φορέων που είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Φορέων του Δικτύου που προβλέπεται στην παράγραφο 3 του άρθρου 17.

3. Το Εθνικό Πρόγραμμα Δια Βίου Μάθησης περιλαμβάνει και δράσεις της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης για την υποστήριξη, παρακολούθηση και αξιολόγηση των προγραμμάτων τα οποία υλοποιούν οι Περιφέρειες και οι Δήμοι. Οι δράσεις αυτές συνοδεύονται από σχετικά κίνητρα, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται η ηθική και υλική βράβευση των καλών πρακτικών τους, κατά την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου και ιδίως των άρθρων 7 και 8.

4. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων και των Υπουργών που έχουν την αρμοδιότητα της διαχείρισης δράσεων που εντάσσονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Δια Βίου Μάθησης, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, συνιστάται Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος αυτού. Η θητεία της Επιτροπής Παρακολούθησης έχει την ίδια χρονική διάρκεια με τη διάρκεια του Εθνικού Προγράμματος Δια Βίου Μάθησης. Με όμοια απόφαση καθορίζονται η σύνθεση και οι αρμοδιότητες της Επιτροπής στο σχεδιασμό και την παρακολούθηση της εφαρμογής του Προγράμματος, στην εξειδίκευση των δράσεων του και στο συντονισμό των υπηρεσιών διαχείρισης των δράσεων αυτών για την εναρμόνιση των δράσεων του Προγράμματος με το σκοπό και τους στόχους της δημόσιας πολιτικής δια βίου μάθησης και γενικότερα των δημόσιων πολιτικών ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας. Η Επιτροπή Παρακολούθησης υποστηρίζεται διοικητικά από τη Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης.

Άρθρο 22

Συμμετοχή της σχολικής κοινότητας και της τοπικής κοινωνίας

1. Στο τοπικό αναπτυξιακό πρόγραμμα που εκπονεί ο Δήμος, κατά τις διατάξεις των άρθρων 70 έως 74 (Δημοκρατικός Προγραμματισμός) του ν. 1622/1986, περιλαμβάνεται το τοπικό πρόγραμμα υποστήριξης της εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης. Το τμήμα του προγράμματος αυτού που αφορά τις επενδύσεις, τα προγράμματα ή τις επί μέρους δράσεις δια βίου μάθησης είναι το τοπικό πρόγραμμα δια βίου μάθησης που προβλέπεται στο άρθρο 8.

2. Στην αρχή της δημοτικής θητείας, το δημοτικό συμβούλιο αποφασίζει τους τρόπους διαβούλευσης για την εκπόνηση του τοπικού προγράμματος υποστήριξης της εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης και τους τρόπους διασφάλισης της διαφάνειας και της κοινωνικής λογοδοσίας κατά την εφαρμογή του. Στις διαδικασίες αυτές συμμετέχουν τα όργανα της σχολικής κοινότητας (Σχολικά Συμβούλια, Σχολικές Επιτροπές, Σύλλογοι Γονέων) και οι φορείς παροχής υπηρεσιών δια βίου μάθησης που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 8.

3. Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ρυθμίζονται τα θέματα που αφορούν το ρόλο και τη διαδικασία συμμετοχής στην εκπόνηση και την εφαρμογή του τοπικού προγράμματος υποστήριξης της εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης των Σχολικών Συμβουλίων, των Σχολικών Επιτροπών και των Συλλόγων Γονέων των σχολικών μονάδων της περιφέρειας του Δήμου, καθώς και τα θέματα που αφορούν την οργάνωση και λειτουργία των Σχολών Γονέων.

5. Ν. 3889/2010

Άρθρο 6

Προγράμματα και δικαιούχοι

1. Το Πράσινο Ταμείο μπορεί να χρηματοδοτεί προγράμματα που καταρτίζονται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ή άλλα Υπουργεία και τους εποπτευόμενους οργανισμούς τους, αποκεντρωμένες γενικές διοικήσεις, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως αυτός οριοθετείται από τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 1256/1982, και σωματεία ή άλλης μορφής ενώσεις νομικών και φυσικών προσώπων, τα οποία στοχεύουν σύμφωνα με τους καταστατικούς τους σκοπούς στην προστασία, αναβάθμιση και αποκατάσταση του περιβάλλοντος.

2.α. Η βασική δομή των χρηματοδοτικών προγραμμάτων μπορεί να περιλαμβάνει ενδεικτικώς:

αα) Άξονες προτεραιότητας που εξειδικεύουν την εθνική περιβαλλοντική στρατηγική.

ββ) Μέτρα τα οποία εξειδικεύουν τους άξονες προτεραιότητας.

γγ) Δράσεις που εξειδικεύουν τα μέτρα και στις οποίες εντάσσονται οι πράξεις και τα έργα που υλοποιούν οι δικαιούχοι.

β. Το χρηματοδοτικό πρόγραμμα συνοδεύεται από συμπλήρωμα προγραμματισμού στο οποίο εξειδικεύεται ο προϋπολογισμός και κατανέμεται στο χρόνο ισχύος του προγράμματος. Στο χρηματοδοτικό πρόγραμμα προσδιορίζονται οι δικαιούχοι της χρηματοδότησης.

γ. Τα κριτήρια αξιολόγησης και επιλογής πράξεων και έργων μπορεί να εξειδικεύονται ως προς τη φύση και το είδος των δράσεων ανά πρόγραμμα. Στα κριτήρια αυτά περιλαμβάνονται υποχρεωτικά η επιλεξιμότητα, ωριμότητα, πληρότητα, σκοπιμότητα του προγράμματος, η συνεκτικότητά του με τις εκάστοτε εθνικές και κοινοτικές πολιτικές και την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία, καθώς και η διαχειριστική ικανότητα του φορέα υλοποίησης.

3. Κάθε χρηματοδοτικό πρόγραμμα προϋπολογιζόμενης δαπάνης, χωρίς φόρο προστιθέμενης αξίας (Φ.Π.Α.), ποσού μεγαλύτερου ή ίσου των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, ύστερα από πρόταση του διοικητικού συμβουλίου του Πράσινου Ταμείου. Κάθε χρηματοδοτικό πρόγραμμα προϋπολογιζόμενης δαπάνης, χωρίς Φ.Π.Α., ποσού μικρότερου των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ εγκρίνεται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του Ταμείου. Με τις αποφάσεις αυτές καθορίζονται το ύψος και ο τρόπος καταβολής των επιχορηγήσεων ή δανείων, οι διαδικασίες και οι όροι καταβολής, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή των προγραμμάτων.

4. Πριν από την έγκριση κάθε προγράμματος, καταχωρίζεται στην ιστοσελίδα του Πράσινου Ταμείου περιληψη του προγράμματος και των επί μέρους στοιχείων του (όπως κατηγορίες δράσεων, χρονοδιάγραμμα, οικονομικός προγραμματισμός, κατηγορίες δικαιούχων), καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια. Οποιοσδήποτε δικαιούται να υποβάλει παρατηρήσεις για το προτεινόμενο πρόγραμμα.

6. Ν. 4445/2016**Άρθρο 22****Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης**

1. Από 1.1.2017 το Πρόγραμμα «Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης» (Κ.Ε.Α.), όπως ορίζεται στο άρθρο 235 του ν. 4389/2016 (Α' 94), επεκτείνεται σε όλους τους Δήμους της Χώρας.

5. Το εδάφιο α' της παρ. 3 του άρθρου 235 του ν. 4389/2016 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Αρμόδιες υπηρεσίες για την υλοποίηση του Κ.Ε.Α. είναι οι εξής:

α. η Διεύθυνση Καταπολέμησης της Φτώχειας της Γενικής Διεύθυνσης Πρόνοιας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης,

β. η Διεύθυνση Οικονομικής Διαχείρισης και Υπηρεσιών του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης,

γ. η 24η Διεύθυνση Λογαριασμών του Δημοσίου του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (Γ.Λ.Κ.),

δ. η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (Γ.Γ.Π.Σ.) του Υπουργείου Οικονομικών,

ε. η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων (Γ.Γ.Δ.Ε.) του Υπουργείου Οικονομικών,

στ. η Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης (Η.Δι.Κ.Α. Α.Ε.), του ν. 3607/2007 (Α' 245),

ζ. οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' Βαθμού (Δήμοι),

η. τα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.),

θ. το Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού (Ε.Ι.Ε.Α.Δ.) του άρθρου 88 του ν. 3996/2011 (Α' 170),

ι. ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.),

ια. το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Κ.Δ.Δ.Α.)».

7. Ν. 4483/2017**Άρθρο 21****Μεταφορά στους Ο.Τ.Α. α' βαθμού συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων από Ν.Π.Δ.Δ., Ν.Π.Ι.Δ. και λοιπούς φορείς αυτών**

Συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή άλλους διεθνείς οργανισμούς ή προγράμματα που επιδοτούνται από εθνικούς πόρους ή η μετεξέλιξη των προγραμμάτων αυτών στο πλαίσιο των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020 του ΕΣΠΑ, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 51 παρ. 4 περίπτωση α' του ν. 4407/2016 (Α' 134) και υλοποιούνταν από νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου των Ο.Τ.Α. μπορούν να αναλαμβάνονται από τον οικείο Δήμο ή να συνεχίζονται υπό τους ίδιους ή τροποποιημένους όρους, εφόσον το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο που διέπει την υλοποίηση εκάστου προγράμματος προβλέπει ότι οι Ο.Τ.Α. α' βαθμού περιλαμβάνονται μεταξύ των δυνητικών φορέων υλοποίησης του προγράμματος. Η ανάληψη ή η συνέχιση του προγράμματος από το δήμο γίνεται με απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου. Τα αναληφθέντα προγράμματα συνεχίζουν να υλοποιούνται από τον οικείο δήμο, ο οποίος υπεισέρχεται αυτοδίκαια σε όλα τα σχετικά δικαιώματα και υποχρεώσεις, στα οποία περιλαμβάνονται και όσα απορρέουν από συμβάσεις μίσθωσης έργου ή συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας, ιδιωτικού δικαίου, ορισμένου χρόνου, οι οποίες, όπου τούτο απαιτείται, συνεχίζονται μέχρι τη λήξη των προγραμμάτων. Οι συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας, ιδιωτικού δικαίου, ορισμένου χρόνου ανανεώνονται ή παρατείνονται κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 21 του ν. 2190/1994 (Α' 28). Η ανάληψη ή η συνέχιση των προγραμμάτων από το δήμο, κατά τα οριζόμενα στο πρώτο εδάφιο, ισχύει από 1.7.2016.

8. Ν. 4509/2017**Άρθρο 71****Ειδικό Πρόγραμμα Ενίσχυσης Δήμων**

1. Για την ενδυνάμωση της ισόρροπης, βιώσιμης και δίκαιης ανάπτυξης, τη βελτίωση των υποδομών, την αύξηση της απασχόλησης και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της τοπικής οικονομίας, καταρτίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών Ειδικό Πρόγραμμα Ενίσχυσης Δήμων, στο οποίο εντάσσονται έργα, προμήθειες, υπηρεσίες και μελέτες των Δήμων και των νομικών προσώπων αυτών. Με την ίδια απόφαση εξειδικεύεται ο σκοπός του προγράμματος και καθορίζονται τα κριτήρια ένταξης των πράξεων σε αυτό και η διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης των αιτήσεων, καθώς και κάθε άλλο σχετικό ζήτημα.
2. Οι πόροι του Προγράμματος προέρχονται από τον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Εσωτερικών και κάθε άλλη νόμιμη πηγή.
3. Η χρηματοδότηση των έργων, προμηθειών, υπηρεσιών και μελετών που εντάσσονται στο Πρόγραμμα πραγματοποιείται μέσω άτοκου λογαριασμού ειδικού σκοπού που συστήνεται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και τον οποίο διαχειρίζεται η Διεύθυνση Οικονομικής και Αναπτυξιακής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών. Για τα ποσά που κινούνται μέσω του ανωτέρω λογαριασμού δεν προβλέπεται χρέωση εξόδων και δικαιωμάτων του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομίας και Ανάπτυξης καθορίζονται η διαδικασία και τα δικαιολογητικά για τη χρηματοδότηση του λογαριασμού από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και κάθε άλλο σχετικό ζήτημα.
4. Τα έργα, οι προμήθειες, οι υπηρεσίες και οι μελέτες εντάσσονται στο πρόγραμμα με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΒΑΘΜΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ****ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ****1. Ν. 3852/2010****Άρθρο 186****Αρμοδιότητες Περιφερειών**

- I. α. Τα όργανα των περιφερειών ασκούν τις αρμοδιότητές τους σύμφωνα με τις αρχές της διαφάνειας, της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας.
Η άσκηση των αρμοδιοτήτων τους οριοθετείται από τις σχετικές διατάξεις των νόμων και των κανονιστικών διατάξεων της διοίκησης.
- β. Κατά την άσκησή τους θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη:
  - I. Οι εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές που σχετίζονται με τις αρμοδιότητές τους.
  - II. Η ανάγκη συνεργασίας και συντονισμού με άλλες τοπικές ή δημόσιες αρχές και οργανισμούς.
  - III. Οι διαθέσιμοι πόροι για την κάλυψη των αρμοδιοτήτων και η ανάγκη να διασφαλισθεί η επωφελής και αποτελεσματική χρήση τους, καθώς και η ισόρροπη κατανομή τους.
  - IV. Η ανάγκη οργάνωσης των παρεχόμενων υπηρεσιών, κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η επάρκεια και η ποιότητά τους, η διαφάνεια και η ισονομία, με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών και
  - V. Η ανάγκη αειφόρου ανάπτυξης και προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς.
- II. Οι αρμοδιότητες των περιφερειών, αφορούν τους τομείς:

Α. Προγραμματισμού - Ανάπτυξης, στους οποίους περιλαμβάνονται, ιδίως:

1. Ο περιφερειακός αναπτυξιακός σχεδιασμός, ο προγραμματισμός, η υλοποίηση των σχετικών με αυτόν δράσεων και η παρακολούθηση της αναπτυξιακής πορείας της περιφέρειας.
2. Η εξειδίκευση των στόχων και των κατευθύνσεων της αναπτυξιακής πολιτικής, στο επίπεδο της περιφέρειας, η υλοποίηση των διαδικασιών του Δημοκρατικού Προγραμματισμού, για τα ετήσια και μεσοχρόνια προγράμματα ανάπτυξης.
3. Η σύνταξη προτάσεων για τη διαμόρφωση της περιφερειακής αναπτυξιακής πολιτικής.
4. Η προώθηση των εθνικών στρατηγικών στόχων.
5. Η διαχείριση, ο έλεγχος και η εφαρμογή των αναπτυξιακών παρεμβάσεων, για την προγραμματική περίοδο 2007-2013, όπως αυτή οριοθετείται από το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (Ε.Σ.Π.Α.), για τα περιφερειακά όργανα στις διατάξεις του ν. 3614/2007 (ΦΕΚ 267 Α'), όπως ισχύει, περιλαμβανομένης και της υποστήριξης του συνόλου των φορέων της Αυτοδιοίκησης, καθώς και της κατάρτισης των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (Π.Ε.Π.).
6. Η κατάρτιση του αναπτυξιακού προγράμματος της περιφέρειας.
7. Η έγκριση των μεσοχρόνιων αναπτυξιακών προγραμμάτων, που εκπονούνται στο πλαίσιο των αντίστοιχων περιφερειακών αναπτυξιακών προγραμμάτων.
8. Ο συντονισμός των φορέων εκτέλεσης και η παρακολούθηση της πορείας εφαρμογής του αναπτυξιακού προγράμματος της περιφέρειας.
9. Η διατύπωση προς τους κεντρικούς φορείς του δημόσιου τομέα προτάσεων για έργα και μέτρα πολιτικής, εθνικής σημασίας, που αφορούν την περιφέρεια, αλλά εντάσσονται στο μεσοχρόνιο εθνικό αναπτυξιακό πρόγραμμα.
10. Η εκπόνηση γενικών και ειδικών αναπτυξιακών μελετών που αφορούν τη χωρική αρμοδιότητα της περιφέρειας.
11. Η συνεργασία με φορείς της περιφέρειας για τη σύνταξη και υποβολή προτάσεων υλοποίησης έργων που χρηματοδοτούνται από τις κοινοτικές πρωτοβουλίες και προγράμματα διαπεριφερειακής συνεργασίας.
12. Η τελική διαμόρφωση, η μέριμνα για την έγκριση και η παρακολούθηση της εκτέλεσης των ετήσιων Προγραμμάτων Δημοσίων Επενδύσεων περιφερειακού επιπέδου.
13. Η πορεία υλοποίησης, η διενέργεια ελέγχων, ως δικαιούχος, στους φορείς υλοποίησης έργων, για την τήρηση των δεσμεύσεων, τη νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών, την υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου και την αξιοπιστία των οικονομικών στοιχείων.
14. Η παρακολούθηση της υλοποίησης των έργων που χρηματοδοτούνται με εθνικούς πόρους, από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων ή άλλους πόρους.
15. Η κατανομή των πιστώσεων από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.
16. Η κατανομή των αντίστοιχων ποσών και η έγκριση της εκταμίευσής τους από τους λογαριασμούς, που τηρεί το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης στην Τράπεζα της Ελλάδος.
17. Ο προσδιορισμός των δικαιούχων των πιστώσεων, που εγκρίνονται κατά πρόγραμμα και διαρθρωτικό ταμείο.
18. Η συγκέντρωση, επεξεργασία και τεκμηρίωση γεωγραφικών, δημογραφικών, οικονομικών, κοινωνικών και άλλων στοιχείων που αφορούν την περιφέρεια.
19. Η παρακολούθηση και η αξιολόγηση του σχεδιασμού και της υλοποίησης όλων των αναπτυξιακών και θεσμικών παρεμβάσεων στη χωρική αρμοδιότητά της.
20. Η σύσταση Περιφερειακής Γνωμοδοτικής Επιτροπής, η οποία γνωμοδοτεί για τις αιτήσεις υπαγωγής επενδύσεων ή προγραμμάτων χρηματοδοτικής μίσθωσης εξοπλισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις των αναπτυξιακών νόμων.
21. Η παραλαβή των αιτήσεων υπαγωγής επενδύσεων, ο έλεγχος των στοιχείων, η αξιολόγησή τους, η εισήγηση στην Περιφερειακή Γνωμοδοτική Επιτροπή, η έκδοση της απόφασης υπαγωγής, οι αποφάσεις τροποποίησης και η παρακολούθηση της υλοποίησης

του επενδυτικού σχεδίου, ανάκλησης υπαγωγής και επιστροφής ενισχύσεων που έχουν καταβληθεί, σύμφωνα με τις διατάξεις των αναπτυξιακών νόμων.

22. Η συγκρότηση των Περιφερειακών Οργάνων Ελέγχου των επενδύσεων για την πιστοποίηση των δαπανών και την υλοποίηση των εγκεκριμένων εργασιών, σύμφωνα με τις διατάξεις των αναπτυξιακών νόμων.

23. Η καταβολή της επιχορήγησης του κόστους επένδυσης, η ολοκλήρωση και πιστοποίηση έναρξης παραγωγικής λειτουργίας.

24. Η καταγραφή των νέων θέσεων εργασίας που δημιουργούνται από την υλοποίηση των εγκεκριμένων επενδύσεων.

25. Η παροχή στοιχείων προς καταγραφή σε βάση δεδομένων του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας των στοιχείων των ενισχυόμενων επενδύσεων.

26. Η σύνταξη τεχνικών δελτίων των ιδιωτικών επενδύσεων που εντάσσονται στα επιχειρησιακά προγράμματα.

27. Η λειτουργία βάσης δεδομένων για την ενίσχυση, παρακολούθηση και εξέλιξη των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων της περιφέρειας, κατά κλάδο και τομείς της οικονομίας.

28. Η διατύπωση προτάσεων πολιτικής και μέτρων για την ανάπτυξη των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων προς το Υπουργείο Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας.

29. Η πληροφόρηση και υποβοήθηση των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων σε κλαδικό ή άλλο επίπεδο, με σκοπό την ανάπτυξη της επιχειρηματικής ικανότητας και ανταγωνιστικότητάς τους.

30. Η παρακολούθηση και η επισήμανση στους αρμόδιους φορείς ζητημάτων, που αναφέρονται στη λήψη των αναγκαίων μέτρων προς βελτίωση του επιπέδου ζωής των πολιτών.

31. Η γνωμοδότηση για κάθε θέμα τοπικού ή ευρύτερου ενδιαφέροντος για το οποίο ζητείται η παροχή γνώμης.

Β. Γεωργίας – Κτηνοτροφίας – Αλιείας, στους οποίους περιλαμβάνονται, ιδίως:

α. Υποτομέας Προγραμματισμού

1. Η κατάρτιση ετήσιων και πολυετών περιφερειακών αναπτυξιακών προγραμμάτων για τη γεωργία, κτηνοτροφία και αλιεία, καθώς και η εκπόνηση και αξιολόγηση σχετικών μελετών και μέτρων πολιτικής.

2. Η παρακολούθηση εκτέλεσης των ανωτέρω προγραμμάτων.

3. Η έγκριση, ο έλεγχος, η πληρωμή και η παραλαβή έργων και εργασιών περιφερειακού επιπέδου.

4. Ο προγραμματισμός, η μελέτη και η κατασκευή εγγειοβελτιωτικών, αρδευτικών, υδροληπτικών και αντιδιαβρωτικών έργων και η μέριμνα για τη χρηματοδότησή τους.

5. Ο έλεγχος και η επεξεργασία των τεχνικών και κατασκευαστικών στοιχείων και μελετών των εγγειοβελτιωτικών έργων.

6. Η διενέργεια δημοπρατήσεων των εγγειοβελτιωτικών έργων και μελετών.

7. Η επίβλεψη και ο έλεγχος της κατασκευής πάσης φύσεως εγγειοβελτιωτικών έργων κατά τις διατάξεις του ν. 1418/1984 (ΦΕΚ 23 Α') και του π.δ. 609/1985 (ΦΕΚ 223 Α'), όπως ισχύουν.

8. Η εκπόνηση γεωργοτεχνικών, γεωργοοικονομικών, εδαφολογικών μελετών.

9. Η διαφύλαξη και προστασία της γεωργικής γης από αλλαγή χρήσης της και ιδιαίτερα της γεωργικής γης με υψηλή παραγωγικότητα.

10. Η σύνταξη τομεακών και λοιπών προγραμμάτων έργων υποδομής για τη μεταποίηση αγροτικών προϊόντων και η πρόταση για την ένταξή τους σε τομεακά εθνικά προγράμματα.

11. Η αντιμετώπιση των τεχνικών, οικονομικών και διαρθρωτικών προβλημάτων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

12. Η κατάρτιση μελετών και εφαρμογή προγραμμάτων ανάπτυξης του ιχθυοπονικού πλούτου των ορεινών ρεόντων υδάτων, σε συνεργασία με τις αρμόδιες δασικές υπηρεσίες

(π.δ. 402/1988, άρθρο 18 παρ. ι κγ', άρθρο 1 του ν.δ. 420/1970 και άρθρο 14 του π.δ. 915/1981).

13. Η κατάρτιση μελετών ανάπτυξης του ιχθυοπονικού εν γένει πλούτου.

β. Υποτομέας Γεωργίας

14. Η προώθηση της εκμηχάνισης και εξηλεκτρισμού της γεωργίας.

15. α) Η αξιοποίηση των εγγειοβελτιωτικών έργων, με κάθε πρόσφορο μέσο, με σκοπό την απόδοση της μέγιστης ωφελιμότητας αυτών.

β) Η άσκηση των αρμοδιοτήτων διοίκησης, λειτουργίας και συντήρησης των εγγειοβελτιωτικών έργων Α' και Β' τάξης, που κατασκευάζονται ή έχουν ήδη κατασκευαστεί από το Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και τις Περιφέρειες, εφόσον δεν έχουν ήδη μεταβιβαστεί σε Οργανισμούς Εγγείων Βελτιώσεων (ΟΕΒ) ή δεν ασκούνται από δήμους και έως τη μεταβίβαση αυτών σε ΟΕΒ ή δήμους.

γ) Η σύσταση, η συγχώνευση και η κατάργηση των Τοπικών Οργανισμών Εγγείων Βελτιώσεων (ΤΟΕΒ).

δ) Η μέριμνα για την ορθή, εύρυθμη και βιώσιμη λειτουργία των ΟΕΒ σύμφωνα με το ν.δ. 3881/1958 (Α' 181) και τις κανονιστικές πράξεις που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση αυτού.

ε) Η εποπτεία, ήτοι ο διοικητικός, τεχνικός και διαχειριστικός-οικονομικός έλεγχος των αντικειμένων των Γενικών Οργανισμών Εγγείων Βελτιώσεων (ΓΟΕΒ), των Τοπικών Οργανισμών Εγγείων Βελτιώσεων (ΤΟΕΒ), των Προσωρινών Διοικουσών Επιτροπών (ΠΔΕ), των Τοπικών Επιτροπών Αρδεύσεων (ΤΕΑ) και του Αρδευτικού Οργανισμού Στυμφαλίας Ασωπού Κορινθίας (ΑΟΣΑΚ), σύμφωνα με το ν.δ. 3881/1958 και τις κανονιστικές πράξεις που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότησή του.

16. Η αξιοποίηση των στοιχείων των μητρώων για τον πρωτογενή τομέα, τα οποία τηρούνται στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

17. Η προώθηση για συγκρότηση ομάδων παραγωγών και στήριξη αυτών για την αντιμετώπιση οικονομικών και διαρθρωτικών θεμάτων σύμφωνα με την ευρωπαϊκή και εθνική νομοθεσία.

18. Η απόφαση σύστασης πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων επιτροπών για την αναγνώριση των ομάδων παραγωγών (άρθρο 60 παρ. 1 περιπτώσεις α' και β' του ν. 2637/1998).

19. Η εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων απεντόμωσης εξαγόμενων από τη χώρα γεωργικών προϊόντων, των εισαγόμενων φυτών και προϊόντων και των διακινούμενων στο εσωτερικό της χώρας φυτών και προϊόντων.

20. Η εξέταση προσφυγής κατά της απορριπτικής απόφασης του σχεδίου βελτίωσης, καθώς και του κύρους των καταλόγων δικαιούχων εξισωτικής αποζημίωσης.

21. Ο ορισμός για την εκπροσώπηση στο Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού Ανάπτυξης Δυτικής Κρήτης των αντιπροσώπων των οργανισμών εγγείων βελτιώσεων των Νομών Χανίων και Ρεθύμνης (άρθρο μόνο παρ.2 του π.δ. 158/1991, ΦΕΚ 63 Α').

22. Ο καθορισμός ζωνών προστασίας και η καταστροφή εντός αυτών των παράνομων καλλιεργειών.

23. Η χορήγηση αδειών αναφύτευσης αμπελώνων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

24. Η τήρηση μητρώου ελαίας και αμπέλου σε επίπεδο περιφέρειας, με βάση το αντίστοιχο μητρώο που τηρείται από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

25. Η προκαταρκτική περιβαλλοντική εκτίμηση και αξιολόγηση και η έγκριση περιβαλλοντικών όρων για τη χωροθέτηση βιομηχανικών και βιοτεχνικών δραστηριοτήτων που αφορούν την οινοποιία – οξοποιία, καθώς και την παραγωγή, επεξεργασία, συσκευασία και τυποποίηση χυμού σπόρων.

26. Η παρακολούθηση και ο έλεγχος της παραγωγής και διακίνησης οίνου.

27. Η μέριμνα για την παροχή του απαραίτητου άνοσου πολλαπλασιαστικού υλικού αμπέλου εγκατάστασης και εμβολιοληψίας.
28. Η τήρηση Μητρώου εγγραφής παραγωγών, διακινητών, εξαγωγέων, εισαγωγέων φυτών, φυτικών προϊόντων και των ενώσεων αυτών, σε επίπεδο περιφέρειας με βάση το αντίστοιχο μητρώο που τηρείται στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.
29. α. Η διεξαγωγή ελέγχων και σε συνεργασία με τα Περιφερειακά Κέντρα Προστασίας Φυτών και Ποιοτικού Ελέγχου του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, επί των εκμεταλλεύσεων, επιχειρήσεων και ενώσεων αυτών, που εμπλέκονται σε οποιοδήποτε στάδιο της παραγωγής και εμπορίας φυτών, φυτικών προϊόντων και άλλων αντικειμένων.
29. β. Οι επίσημοι έλεγχοι στον τομέα των τροφίμων, σύμφωνα με τις διατάξεις της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας περί τροφίμων, όπως κάθε φορά ισχύουν.
30. Η επισήμανση και παρακολούθηση της εξέλιξης εχθρών και ασθενειών των καλλιεργειών και εφαρμογή μέτρων για την αντιμετώπισή τους.
31. Η κατάρτιση, ο συντονισμός, η εποπτεία και ο έλεγχος των προγραμμάτων, υποχρεωτικών ή συλλογικών καταπολέμησεων, όπως η καταπολέμηση του δάκου, αρουραίων, ακρίδων. Κατ' εξαίρεση, για το πρόγραμμα καταπολέμησης του δάκου, η προμήθεια υλικών δακοκτονίας διενεργείται από τη Διεύθυνση Προμηθειών Διαχείρισης Υλικού και Υποδομών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, μετά από εισήγηση της Διεύθυνσης Προστασίας Φυτικής Παραγωγής. Η Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων εισηγείται προς τη Διεύθυνση Οικονομικής και Αναπτυξιακής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών, αναφορικά με το ύψος των δαπανών προμήθειας υλικών δακοκτονίας, προκειμένου να γίνεται μεταφορά της αντίστοιχης πίστωσης στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων από τους αποδιδόμενους στις Περιφέρειες πόρους του άρθρου 260 του ν. 3852/2010
32. Κατάρτιση ετήσιων προγραμμάτων αναδασμού και διενέργεια αναδασμών.
33. Παραχωρήσεις ακινήτων που διαχειρίζεται το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.
- γ. Υποτομέας Κτηνοτροφίας
32. Η έρευνα και η μελέτη κάθε θέματος που σχετίζεται με την υγιεινή κατάσταση του ζωικού κεφαλαίου, χερσαίου, υδρόβιου και αμφίβιου και της προστασίας γενικά της υγείας των ζώων.
33. Η εκτέλεση προγράμματος παραγωγής ζωοτροφών σε ορεινές - μειονεκτικές περιοχές.
34. Η προκαταρκτική περιβαλλοντική εκτίμηση και αξιολόγηση και η έγκριση περιβαλλοντικών όρων για την ανάπτυξη βιομηχανικών και βιοτεχνικών δραστηριοτήτων για την παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων, καθώς και σφαγείων και πτηνοσφαγείων.
35. Η χορήγηση άδειας σκοπιμότητας για την ίδρυση σφαγείου παραγωγής κρέατος δυναμικότητας 801 και άνω τόνων ετησίως παραγωγής κρέατος ή πτηνοσφαγεί-ου δυναμικότητας 1.001 και άνω κεφαλών σφαζόμενων ορνιθοειδών ωριαίως (άρθρο 2 περ. β' του ν. 111/1975, ΦΕΚ 174 Α').
36. Ο συντονισμός και η εποπτεία της εφαρμογής των προγραμμάτων υγείας ζώων.
37. Ο έλεγχος της νομιμότητας στην κυκλοφορία των γεωργικών και κτηνοτροφικών φαρμακευτικών προϊόντων και η λήψη δειγμάτων για ανάλυση εγγυημένης σύνθεσης.
38. Η τήρηση μητρώου εμπόρων ζωικών προϊόντων και προϊόντων ζωικής προέλευσης από περιφερειακού επιπέδου κτηνιατρικές αρχές.
39. Η παρακολούθηση του ενδοκοινοτικού εμπορίου των ζώων και εισαγόμενων ζώων, μέσω ηλεκτρονικού συστήματος.
40. Η μέριμνα για την επιζωοτιολογική διερεύνηση των νοσημάτων των άγριων ζώων που μπορούν να μεταδοθούν στον άνθρωπο ή τα λοιπά ζώα, καθώς και ο συντονισμός των ενεργειών με τους αρμόδιους φορείς για τη λήψη κάθε αναγκαίου μέτρου που να αποτρέπει αποτελεσματικά τη μετάδοσή τους.

41. Η διενέργεια ελέγχων στις βιομηχανίες παραγωγής ζωοτροφών.
42. Ο συντονισμός, η εφαρμογή προγράμματος, η λήψη υγειονομικών μέτρων, η σφαγή ή θανάτωση αιγοπροβάτων θετικών στη βουκέλλωση και ο έλεγχος εισαγωγής βοοειδών, χοίρων και αιγοπροβάτων, καθώς και διακίνησης δερμάτων.
43. Η εκτέλεση κρεοσκοπικού ελέγχου και ελέγχου στις εγκαταστάσεις παραγωγής, μεταποίησης, διακίνησης και διάθεσης αυτών.
44. Η διενέργεια ελέγχων ζωοτροφών σχετικά με την επισήμανση γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών.
- 44α. Η χορήγηση, ανάκληση, ανανέωση, τροποποίηση και μεταβίβαση των αδειών για την εγκατάσταση κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων, η επιβολή διοικητικών κυρώσεων, καθώς και το σύνολο των αρμοδιοτήτων που προβλέπονται στον παρόντα νόμο.
- 44α. Η άδεια για την ίδρυση και λειτουργία ζωολογικών κήπων, η σύσταση των γνωμοδοτικών επιτροπών του π.δ. 98/2004 (Α' 69), η διενέργεια επιθεωρήσεων και ο έλεγχος εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 4 του π.δ. 98/2004.
- δ. Υποτομέας Αλιείας
45. Η διοίκηση, διαχείριση και εκμετάλλευση των ιχθυοτρόφων εν γένει υδάτων (άρθρο 1 παρ. 1 του ν.δ. 4520/ 1970, β.δ. 18.3.40, ΦΕΚ 94 Α' και άρθρο 109 παρ. 1 περ. η' του π.δ. 433/1977, ΦΕΚ 133 Α').
46. Η μίσθωση, με δημοπρασία, των ιχθυοτρόφων υδάτων, εν γένει, ο καθορισμός της προστατευτικής ζώνης πέριξ του τοποθετούμενου αλιευτικού εργαλείου, σε θαλάσσιους παραλιακούς χώρους (άρθρο 38 παράγραφοι 1, 3 εδάφια 2 και 4 του ν.δ. 420/1970).
47. Η παρακολούθηση της εφαρμογής των όρων των συμβάσεων εκμίσθωσης υπό του Δημοσίου, των ιχθυοτρόφων υδάτων (π.δ. 915/1981 άρθρο 8 παρ. 2ε, ΦΕΚ 232 Α').
48. Η υποβολή αιτήματος προς παροχή σύμφωνης γνώμης του Γενικού Επιτελείου Στρατού για τον καθορισμό των όρων των συμβάσεων εκμίσθωσης των εφαπτόμενων των συνόρων λιμνών ή ιχθυοτρόφων υδάτων (άρθρο 42 παρ. 1 του ν.δ. 420/1970).
49. Η απόφαση μονομερούς λύσης της σύμβασης μίσθωσης ιχθυοτροφείου σε περίπτωση εκτέλεσης έργων (άρθρα 43 και 59 του ν.δ. 420/1970).
50. Ο καθορισμός προστατευτικής ζώνης εκμισθουμένου ιχθυοτροφείου (άρθρο 44 παράγραφοι 1 και 2 του ν.δ. 420/ 1970).
51. Η απόφαση επιβολής ποινών και αποβολής ελεύθερων αλιέων από μίσθιο, συνεπεία αλιευτικής παράβασης (άρθρο 44 παρ. 4 του ν.δ. 420/1970).
52. Η χορήγηση αδειών ίδρυσης συσκευαστηρίων νωπών αλιευμάτων και εργαστηρίων συσκευασίας και μεταποίησης κατεψυγμένων αλιευμάτων.
53. Η απόφαση αυξομείωσης των συμβατικών δόσεων μίσθωσης ιχθυοτροφείου σε ιδιώτες (άρθρο 46 παρ. 1 του ν.δ. 420/1970).
54. Η απόφαση μείωσης ή πλήρους απαλλαγής από το συμβατικό μίσθωμα, λόγω αδυναμίας αλιευτικής εκμετάλλευσης (άρθρο 47 παρ.1 του ν.δ. 420/1970).
55. Η απόφαση για τη λύση μίσθωσης ιχθυοτροφείου (άρθρο 47 παρ. 2 του ν.δ. 420/1970).
56. Η απόφαση για την παράταση της μίσθωσης ιχθυοτροφείου (άρθρο 47 παρ. 3 του ν.δ. 420/1970).
57. Η απόφαση εκμίσθωσης ιχθυοτροφείου χωρίς δημοπρασία σε αλιευτικούς συνεταιρισμούς, η υπογραφή της σχετικής σύμβασης και ο καθορισμός του μισθώματος (άρθρα 50 παράγραφοι 1 και 3 και 51 του ν.δ. 420/1970).
58. Η έγκριση περιβαλλοντικών όρων για εγκατάσταση μονάδων υδατοκαλλιέργειών (άρθρο 4 του ν. 1650/ 1986, ΦΕΚ 160 Α').
59. Ο χαρακτηρισμός ως γεωργικών επιχειρήσεων βιοτεχνικών και βιομηχανικών εγκαταστάσεων που αφορούν υδατοκαλλιεργητικές εκμεταλλεύσεις.
60. Ο καθορισμός της χωρικής περιφέρειας κάθε ιχθυόσκαλας (ν.δ. 420/1970 άρθρο 22 παρ.1).
61. Η ίδρυση ιχθυοσκαλών και ο καθορισμός της έδρας αυτών.

62. Η παρακολούθηση της ρύπανσης και της μόλυνσης του υδάτινου περιβάλλοντος, η κατάρτιση μελετών και η εφαρμογή προγραμμάτων διαχείρισης και ανάπτυξης που έχουν σχέση με την αλιεία, τις υδατοκαλλιέργειες και την εν γένει αξιοποίηση των αλιευτικών πόρων.

63. Η απόφαση επιλογής του τρόπου εκμετάλλευσης των ιχθυοτρόφων υδάτων (άρθρο 35 περιπτώσεις α', β', γ' και δ' του ν.δ. 420/1970).

64. Ο καθορισμός κάθε δαπάνης που απαιτείται για την προσωρινή εκμετάλλευση ιχθυοτροφείου (άρθρο 40 του π.δ. 420/1970).

65. Η απόφαση μετάθεσης της ημερομηνίας έναρξης της μίσθωσης ιχθυοτροφείου (άρθρο 41 παρ.1 του π.δ. 420/1970).

66. Η απόφαση εισαγωγής και κατάθεσης εσόδων και η ενέργεια εξόδων προσωρινής εκμετάλλευσης ιχθυοτροφείου (άρθρο 41 παρ. 2 του ν.δ. 420/1970).

67. Η απόφαση επιλογής της καταβολής του μισθώματος ιχθυοτροφείου σε είδος ή χρήμα, ο καθορισμός της αποβάθρας συγκέντρωσης των αλιευμάτων ιχθύων και η ανάθεση διαχείρισης στην ΑΤΕ του ποσοστού μισθώματος που καθορίστηκε σε είδος (άρθρο 52 του ν.δ. 420/ 1970).

68. Η παρακολούθηση και ο έλεγχος της διαχείρισης μισθωτού αλιευτικού συνεταιρισμού και των εργασιών καλλιέργειας και εκμετάλλευσης του ιχθυοτρόφου ύδατος (άρθρο 53 του ν.δ. 420/1970).

69. Η απόφαση καταγγελίας της μίσθωσης ιχθυοτροφείου (άρθρο 55 του ν.δ. 420/1970).

70. Η απόφαση εκμίσθωσης, χωρίς δημοπρασία, εφαιπτόμενου των συνόρων ιχθυοτρόφου ύδατος και ο καθορισμός των όρων της σύμβασης (άρθρο 56 του ν.δ. 420/ 1970).

71. Η απόφαση εκμίσθωσης χώρων καταλλήλων για καλλιέργεια οστρέων και μυτίλων (άρθρο 57 του ν.δ. 420/1970).

72. Η απόφαση δοκιμαστικής τοποθέτησης ταλιανίων και η εν συνεχεία εκμίσθωση της έκτασης (άρθρο 63 του ν.δ. 420/1970).

73. Η απόφαση παραχώρησης χώρων για δοκιμαστική εγκατάσταση πρωτοτύπου μορφής καλλιέργειας υδρόβιων ζώων και η εν συνεχεία μίσθωση των χώρων και η απόφαση ανανέωσης της μίσθωσης (άρθρο 64 του ν.δ. 420/1970).

74. Η πρόσληψη επιστατοφυλάκων και ο καθορισμός της μηνιαίας αντιμισθίας ή ημερομισθίου αυτών, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις αμοιβής του με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου προσωπικού (άρθρο 61 παράγραφοι 1 και 3 του ν.δ. 420/1970).

75. Η έγκριση διάθεσης πίστωσης και πληρωμών βελτιωτικών έργων στα εσωτερικά ύδατα από το ποσοστό 5% της αξίας της αλιευόμενης παραγωγής του μισθίου.

Γ. Φυσικών Πόρων – Ενέργειας – Βιομηχανίας, στους οποίους περιλαμβάνονται, ιδίως:

α. Υποτομέας Διαχείρισης Υδάτων

Η άσκηση αρμοδιοτήτων για την προστασία και διαχείριση των υδάτων. Ειδικότερα οι ανωτέρω αρμοδιότητες αφορούν:

i. Τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για:

Τη συμμετοχή σε προγράμματα διαπεριφερειακών η διμερών συμφωνιών, σε συνεργασία με την Ειδική Γραμματεία Υδάτων για τη διαχείριση και προστασία των υδάτων.

ii. Τη λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων που προβλέπονται από τα σχέδια διαχείρισης και τα προγράμματα μέτρων, ώστε να πραγματοποιείται:

Ο έλεγχος της διαχείρισης υπόγειων και επιφανειακών αρδευτικών υδάτων.

Ο έλεγχος της εκτέλεσης εργασιών για την ανεύρεση υπόγειων υδάτων και έργων αξιοποίησης υδάτινων πόρων.

Η εξέταση αιτήσεων για τη χορήγηση αδειών χρήσης νερού και εκτέλεσης έργων αξιοποίησης υδάτινων πόρων.

iii. Την έκδοση αποφάσεων του περιφερειάρχη για την επιβολή περιορισμών η άλλων μέτρων για τη χρήση των υδάτων και την εκτέλεση έργων αξιοποίησής τους.

iv. Τη διοργάνωση ενημερωτικών συναντήσεων για την ενημέρωση του κοινού σε θέματα προστασίας των υδάτινων οικοσυστημάτων.

v. Τη μέριμνα για τον έλεγχο των σημειακών και διάχυτων εκπομπών ρύπων στα επιφανειακά, υπόγεια και παράκτια ύδατα.

vi. Την εφαρμογή και την επιβολή όλων των αναγκαίων προληπτικών μέτρων για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών.

vii. Την επιβολή μέτρων και κυρώσεων για την προστασία των υδάτων και την αντιμετώπιση αυξητικών τάσεων που προκύπτουν από ανθρώπινες δραστηριότητες στις συγκεντρώσεις ουσιών στα υπόγεια ύδατα, και

viii. Τη διενέργεια δειγματοληπτικών ελέγχων, προκειμένου να διαπιστωθεί η ποιότητα των πλαστικών σωλήνων και των εξαρτημάτων από μη πλαστικοποιημένο πολυβινυλοχλωρίδιο (σκληρό PVC), που χρησιμοποιούνται για τη μεταφορά πόσιμου νερού και αποχετευτικών λυμάτων, καθώς και για συστήματα αποχετεύσεως στα κτίρια.

β. Υποτομέας ορυκτού πλούτου

1. Ο καθορισμός και ο αποχαρακτηρισμός λατομικών περιοχών.

2. Η χορήγηση αδειών μεταλλευτικών ερευνών και η άσκηση συναφών αρμοδιοτήτων, κατά τις ειδικότερες προβλέψεις του άρθρου 3 παράγραφοι 1 έως και 8 του π.δ. 78/2006.

3. Η χορήγηση και η ανάκληση αδειών εκμετάλλευσης σε ιδιόκτητα λατομεία αδρανών υλικών, καθώς και σε δημοτικά, κοινοτικά και λατομεία Ν.Π.Δ.Δ. σύμφωνα και με την παράγραφο 10 του άρθρου 3 του π.δ. 78/2006.

4. Η παράταση αδειών λειτουργίας λατομείων αδρανών υλικών, που λειτουργούν εκτός λατομικών περιοχών, εφόσον συντρέχουν προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 20 του ν. 2115/1993 (ΦΕΚ 15 Α΄).

5. Η χορήγηση αδειών εκμετάλλευσης λατομείων αργίλων και μαργών πλινθοποιίας και κεραμοποιίας.

6. Η χορήγηση αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων λατομείων αδρανών υλικών.

7. Η χορήγηση αδειών διενέργειας γομώσεων και πυροδοτήσεων υπονόμων, καθώς και αποκολλήσεων επισφαλών όγκων από τα μέτωπα εξόρυξης σε μεταλλεία και λατομεία.

8. Η χορήγηση αδειών εκμετάλλευσης λατομείων σχιστολιθικών πλακών.

9. Η σφράγιση των ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων λατομείων αδρανών υλικών, σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 21 του π.δ. 78/2006.

10. Η έγκριση ατελούς εισαγωγής μηχανημάτων, που προορίζονται για μεταλλευτικές και λατομικές εγκαταστάσεις και ειδικών μηχανημάτων για τις ανάγκες των μεταλλείων.

11. Η έγκριση εισφοράς σε εταιρεία του συνόλου των μισθωτικών δικαιωμάτων, επί ιδιωτικών λατομείων.

12. Η έκδοση απόφασης για το χαρακτηρισμό των λατομικών επιχειρήσεων αδρανών υλικών.

γ. Υποτομέας Ενέργειας

13. Η υλοποίηση προγραμμάτων υποστήριξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, αξιοποίησης των ήπιων μορφών ενέργειας, όπως ηλιακή, αιολική, γεωθερμία, καθώς και η παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης αναπτυξιακών προγραμμάτων και σχεδίων αρμοδιότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

14. Η χορήγηση αδειών εγκατάστασης για ίδια χρήση ενεργειακών συστημάτων θέρμανσης ή ψύξης χώρων, μέσω της εκμετάλλευσης της θερμότητας των γεωλογικών σχηματισμών και των νερών επιφανειακών και υπογείων, που δεν χαρακτηρίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3175/2003 (ΦΕΚ 207 Α΄) γεωθερμικό υλικό.

15. Η χορήγηση αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας εφεδρικών σταθμών ηλεκτροπαραγωγής σε ιδιώτες.

17. Η χορήγηση αδειών εγκατάστασης, επέκτασης, εκσυγχρονισμού και λειτουργίας, σύμφωνα με το ν. 3325/ 2005 (Α΄ 68), όπως ισχύει, στις:

α) Βιομηχανίες παραγωγής πετρελαιοειδών και λιπαντικών (διυλιστήρια) με εγκατεστημένη παραγωγική ισχύ μέχρι και 367 KW (500 HP) και αποθηκευτική ικανότητα μέχρι και 10.000 m³.

β) Εγκαταστάσεις εναποθήκευσης και διακίνησης υγρών καυσίμων, υγραερίων και ασφάλτου, εμφιάλωσης υγραερίων και συσκευασίας λιπαντικών, με αποθηκευτική ικανότητα μέχρι και 50.000 m³ και με εγκατεστημένη παραγωγική ισχύ μέχρι και 367 KW (500HP), με εξαίρεση την Περιφερειακή Ενότητα Θεσσαλονίκης, για την οποία ισχύει μέχρι και 1.470 KW (2.000 HP).

γ) Εγκαταστάσεις αναγέννησης ορυκτελαίων χωρίς περιορισμό στην εγκατεστημένη ισχύ και με αποθηκευτική ικανότητα μέχρι και 10.000 m³.

δ) Εγκαταστάσεις ερευνών και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων, αποθήκευσης, διακίνησης και διανομής φυσικού αερίου, με εγκατεστημένη παραγωγική ισχύ μέχρι και 367 KW (500 HP) και αποθηκευτική ικανότητα μέχρι και 10.000 m³.

Οι άδειες που έχουν εκδοθεί είτε από τα όργανα της Κεντρικής Διοίκησης είτε από τα όργανα της Περιφέρειας, κατά το χρονικό διάστημα από 1.1. 2011 μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, θεωρείται ότι έχουν εκδοθεί αρμοδίως.

18. Η χορήγηση άδειας για διανομή και εμφιάλωση υγραερίου, καθώς και η επιβολή κυρώσεων σε διυλιστήρια και σε εταιρίες εμπορίας με εγκαταστάσεις αποθήκευσης και διακίνησης υγρών καυσίμων, υγραερίων, λιπαντικών και ασφάλτου, στις μονάδες εμφιάλωσης υγραερίου και στους πωλητές πετρελαίου θέρμανσης.

19. Η έκδοση απόφασης σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 3 του ν. 2244/1994 (ΦΕΚ 168 Α'), όπως ισχύει, με την οποία σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής, που προκαλούν δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον ή κίνδυνο για τους εργαζόμενους αυτούς εξαιρούνται από την απαλλαγή υποχρέωσης εφοδιασμού με άδεια εγκατάστασης και λειτουργίας.

δ. Υποτομέας Βιομηχανίας και Βιοτεχνίας

21. Η χορήγηση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας βιομηχανιών και βιοτεχνιών, σύμφωνα με το ν. 3325/2005 (ΦΕΚ 68 Α'), όπως ισχύει.

22. Η ενημέρωση των επενδυτών σε θέματα ίδρυσης επιχειρήσεων, αναπτυξιακών προγραμμάτων, δικαιολογητικών και διαδικασιών προκειμένου να χορηγηθούν οι απαιτούμενες άδειες και οι επί μέρους εγκρίσεις.

23. Η συνεργασία με αρμόδιους συλλογικούς φορείς και Επιμελητήρια για την εξέταση θεμάτων, τα οποία αφορούν στην αδειοδότηση και στη λειτουργία των μεταποιητικών επιχειρήσεων και των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών, για την υπαγωγή των ανωτέρω επιχειρηματικών μονάδων σε αναπτυξιακά προγράμματα και σχέδια και γενικά στη βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.

24. Η υποβολή προτάσεων στο αρμόδιο Υπουργείο, σχετικά με την ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας στο νομό, με τις διαμορφούμενες τάσεις οικονομικής δραστηριότητας, με την υπαγωγή των μεταποιητικών επιχειρήσεων και των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών σε αναπτυξιακά προγράμματα και σχέδια, καθώς και με τη βελτίωση των διαδικασιών αδειοδότησης των μεταποιητικών επιχειρήσεων.

25. Η επιβολή κυρώσεων σε όσους ιδρύουν, επεκτείνουν, εκσυγχρονίζουν και λειτουργούν βιομηχανίες, βιοτεχνίες, επαγγελματικά εργαστήρια και αποθήκες, κατά παράβαση των κείμενων διατάξεων.

26. Η έγκριση παραγωγής και κυκλοφορίας εκρηκτικών υλικών, καθώς και:

α) Η αποδοχή των πιστοποιητικών καταλληλότητας των μηχανημάτων παραγωγής εκρηκτικών υλών, β) η αποδοχή του διορισμού, της απολύσεως ή της παραιτήσεως των υπευθύνων συντηρήσεως και του Διευθυντή παραγωγής των μονάδων παραγωγής εκρηκτικών υλών, καθώς και η διενέργεια ελέγχου περί του εάν συντρέχει η προϋπόθεση της διετούς προϋπηρεσίας σε εργοστάσιο παραγωγής εκρηκτικών υλών στην περίπτωση διορισμού του ως άνω Διευθυντή, γ) η αποδοχή της αναφοράς των μονάδων παραγωγής εκρηκτικών υλών για τυχόν ατυχήματα που έχουν συμβεί και η σύνταξη σχετικής έκθεσης,

δ) η έγκριση της γενικής διαταγής που εκδίδει κάθε μονάδα παραγωγής εκρηκτικών υλών, ε) η θεώρηση των ημερολογίων - βιβλίων των μονάδων παραγωγής εκρηκτικών υλών για τις πραγματοποιούμενες δοκιμές και ελέγχους των εκρηκτικών και για τη συντήρηση του μηχανολογικού εξοπλισμού.

27. Η έκδοση της απόφασης που προβλέπεται στην παράγραφο 3 του άρθρου 2 της υπ' αριθμ. 3329/1989 κοινής υπουργικής απόφασης (ΦΕΚ 132 Β'), σχετικά με τη μείωση των αποστάσεων ασφαλείας, μεταξύ εργοστασίου και αποθήκης, προκειμένου για εγκαταστάσεις εργοστασίου εκρηκτικών.

28. Η επιβολή προστίμων σε βάρος οποιουδήποτε παράγει, κατέχει ή διαθέτει στην αγορά εκρηκτικά που δεν πληρούν τις νόμιμες προϋποθέσεις.

29. Η χορήγηση βεβαιώσεων σε βιομηχανίες, για την πλήρωση των προϋποθέσεων, που απαιτούνται, κατά το άρθρο 4 παρ. 16 του π.δ. 78/2006.

30. Η πραγματοποίηση δειγματοληπτικών ελέγχων και τήρησης προδιαγραφών κατασκευής παιχνιδιών, που διακινούνται στην αγορά, κατ' άρθρο 4 παρ. 8 του π.δ. 78/2006.

31. Η χορήγηση μηχανολογικών αδειών εγκατάστασης, επέκτασης και εκσυγχρονισμού σε βιομηχανικές, βιοτεχνικές εγκαταστάσεις, επαγγελματικά εργαστήρια και αποθήκες κατά την ειδικότερη πρόβλεψη του άρθρου 1 παρ. 1 του π.δ. 78/2006.

32. Η χορήγηση αδειών ίδρυσης εγκατάστασης και λειτουργίας αρτοποιείων.

33. Η έγκριση τεχνικών μελετών ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων του Δημοσίου και Ν.Π.Δ.Δ. συνολικού προϋπολογισμού άνω των 5.870 ευρώ.

34. Η χορήγηση ειδικών αδειών εργοστασίων κατασκευής και επισκευής ατμολεβήτων και ο έλεγχος τούτων.

35. Η απόφαση απαλλαγής από την καταβολή των προβλεπόμενων δασμών, του Φ.Π.Α., καθώς και του προβλεπόμενου ειδικού φόρου κατά την εισαγωγή των φορτηγών οχημάτων, κατά το άρθρο 4 παρ. 17 του π.δ. 78/2006.

36. Η έγκριση ατελούς εισαγωγής μηχανημάτων και εξαρτημάτων προοριζόμενων για επαρχιακές βιομηχανίες, βιοτεχνίες και επαγγελματικά εργαστήρια.

37. Η έγκριση ατελούς εισαγωγής κάθε είδους εξοπλισμού που προορίζεται για επαρχιακές ξενοδοχειακές επιχειρήσεις.

38. Η επιβολή των διοικητικών κυρώσεων που προβλέπονται στις διατάξεις του άρθρου 24 του ν. 3325/2005, καθώς και από τις διατάξεις του άρθρου 3 παράγραφοι 30 και 37, 38 και 39 του π.δ. 78/2006, όπως ισχύουν.

39. Η τήρηση και ενημέρωση ηλεκτρονικού Ειδικού Μητρώου των επιχειρήσεων ναυπήγησης, μετατροπής, επισκευής και συντήρησης πλοίων, η εγγραφή στο Ειδικό Μητρώο και η διαγραφή από το Μητρώο αυτό των ανωτέρω επιχειρήσεων, η παρακολούθηση, ο έλεγχος και η επιβολή σε αυτές των προβλεπόμενων κυρώσεων.

40. Η χορήγηση βεβαίωσης σχετικά με την αρτιότητα και καταλληλότητα του μηχανολογικού εξοπλισμού βιομηχανικών - βιοτεχνικών μονάδων επεξεργασίας βιομηχανικής ντομάτας.

41. Η χορήγηση βεβαίωσης ότι προϊόντα που εισάγονται από το εξωτερικό, απευθείας, από εγχώριες βιομηχανίες, βιοτεχνίες ή επαγγελματικά εργαστήρια, για να χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά ως πρώτες ύλες, δεν παράγονται από την εγχώρια βιομηχανία κατάλληλα για τη χρήση που προορίζονται και σε επάρκεια και ότι η οικονομική σημασία του παραγόμενου τελικού προϊόντος δικαιολογεί τον προθεσμιακό διακανονισμό ή την απαλλαγή από την υποχρέωση κατάθεσης χρηματικών προκαταβολών.

42. Η χορήγηση βεβαίωσης ότι μηχανήματα, ανταλλακτικά μηχανημάτων, καθώς και κάθε άλλο είδος εγχώριας ή ξένης προέλευσης, τα οποία έχουν ανάγκη επισκευής, δεν μπορούν να επισκευασθούν από εγχώριες επιχειρήσεις, προκειμένου να επιτραπεί η εξαγωγή των μηχανημάτων αυτών για την επισκευή και την εκ νέου εισαγωγή τους.

43. Η χορήγηση βεβαίωσης για την ύπαρξη ή μη εγχώριας επιχείρησης κατασκευής γεωργικών μηχανημάτων, προκειμένου τα εισαγόμενα γεωργικά μηχανήματα να χρηματοδοτούνται από την Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος.

44. Η χορήγηση βεβαίωσης ότι μορφές χλωριούχου πολυβινυλίου δεν παράγονται από την εγχώρια βιομηχανία, κατάλληλα και σε επάρκεια, προκειμένου να μην επιβάλλεται, κατά την εισαγωγή τους, ο προβλεπόμενος δασμός.

45. Η εκτίμηση της αξίας μηχανημάτων για τον προσδιορισμό της φορολογητέας αξίας τους.

46. Η έγκριση των περιβαλλοντικών όρων για βιομηχανικές, βιοτεχνικές εγκαταστάσεις, επαγγελματικά εργαστήρια, αποθήκες και ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις παροχής υπηρεσιών, κατηγορίας Β4, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. ΗΠ15393/2332/2002 κοινή υπουργική απόφαση (ΦΕΚ 1022 Β'), όπως ισχύει.

47. Ο έλεγχος, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 1650/1986 (ΦΕΚ 160 Α') τήρησης των περιβαλλοντικών όρων, προκειμένου περί μονάδων του ν. 3325/2005, όπως ισχύει.

48. Ο έλεγχος της πληρότητας του φακέλου της προκαταρκτικής περιβαλλοντικής εκτίμησης και αξιολόγησης, της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και της περιβαλλοντικής έκθεσης, που υποβάλλονται στην αδειοδοτούσα αρχή και αφορούν μονάδες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ν. 3325/2005 (ΦΕΚ 68 Α'), όπως ισχύει και η αποστολή στις αρμόδιες υπηρεσίες του φακέλου της προκαταρκτικής περιβαλλοντικής εκτίμησης και αξιολόγησης και της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Δ. Απασχόλησης – Εμπορίου – Τουρισμού, στους οποίους περιλαμβάνονται, ιδίως:

1. «Η συμμετοχή και η υλοποίηση σε προγράμματα δράσεων και πρωτοβουλιών προώθησης της απασχόλησης και της κοινωνικής ενσωμάτωσης διαφόρων κατηγοριών ανέργων στο πλαίσιο των περιφερειακών, εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών.

3. Η επιβολή της ποινής του προστίμου σε εργοδότες, βάσει εισήγησης της οικείας Συμβουλευτικής Επιτροπής. 4

5. Η επέκταση της τήρησης Ημερολογίου Μέτρων Ασφαλείας στις οικοδομές και σε πόλεις με πληθυσμό κάτω των 10.000 κατοίκων. Η επιβολή προστίμου σε εργοδότη, που δεν συμμορφώθηκε στις υποδείξεις σχετικά με την προστασία των εργαζομένων από τη χρήση βενζολίου.

6. Η συγκρότηση συμβουλίων και επιτροπών αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.

Από τις ανωτέρω αρμοδιότητες, εξαιρείται η αρμοδιότητα συγκρότησης των Διοικητικών Συμβουλίων των Ασφαλιστικών Οργανισμών που εποπτεύονται από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, των Τοπικών Διοικητικών Επιτροπών των Υποκαταστημάτων του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Νομού Αττικής, των Τοπικών Διοικητικών Επιτροπών των Περιφερειακών Διευθύνσεων του ΟΑΕΕ Νομού Αττικής, η οποία ασκείται από τον αρμόδιο Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, των συλλογικών οργάνων της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων και των Ασφαλιστικών Οργανισμών, σε όποιες περιπτώσεις προβλέπεται από τις ισχύουσες διατάξεις ότι η αρμοδιότητα συγκρότησής τους ανήκει στον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, καθώς και η αρμοδιότητα συγκρότησης των Υγειονομικών Επιτροπών των Ασφαλιστικών Οργανισμών.

7. Η μετάθεση της εικοσιτετράωρης ανάπαυσης των μισθωτών των επιχειρήσεων θεάτρου από τη Δευτέρα, η εξαίρεση επιχειρήσεων, εκμεταλλεύσεων, υπηρεσιών ή εργασιών γενικά από τις διατάξεις περί ανάπαυσης κατά Κυριακή και κατά ημέρες αργίας. Η εξαίρεση από την εκ περιτροπής Κυριακή αργία των εστιατορίων, ζαχαροπλασטיών, καφενείων κ.λπ., που λειτουργούν ως εξοχικά. Η χορήγηση αναπληρωματικής ανάπαυσης των μισθωτών σε άλλη ημέρα, εκτός από την Κυριακή. Η επέκταση της ανάπαυσης σε ημέρα Κυριακή και σε ημέρες αργίας.

8. Η έκδοση απόφασης, όταν λόγω ειδικών κλιματολογικών συνθηκών καθυστερεί η έναρξη της τυροκομικής περιόδου, με την οποία και καθορίζεται η έναρξη, ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες κάθε νομού της περιφέρειας, χωρίς να είναι δυνατόν να υπερβεί το πεντάμηνο.
  9. Η άσκηση αρμοδιοτήτων σχετικά με την ίδρυση, λειτουργία, λύση των ανωνύμων εταιρειών κ.λπ. θέματα που αφορούν τις εταιρείες αυτές, όπως:
    - Η έγκριση καταστατικών ανωνύμων εταιρειών και η τροποποίηση αυτών.
    - Η έγκριση συγχώνευσης ανωνύμων εταιρειών.
    - Η έγκριση διάσπασης Α.Ε. ή η μετατροπή τους σε Ε.Π.Ε..
    - Η έγκριση σύστασης Α.Ε. με μετατροπή ή συγχώνευση επιχειρήσεων άλλης μορφής, καθώς και η τήρηση του μητρώου ανωνύμων εταιρειών και η άσκηση εποπτείας επί των Α.Ε. και των υποκαταστημάτων αλλοδαπών Α.Ε. και Ε.Π.Ε..
  10. Η παράταση, με απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου, του εθνικού ενιαίου πλαισίου λειτουργίας των καταστημάτων κάθε είδους.
  11. Η διενέργεια ελέγχων και η επιβολή προστίμων για ανακριβείς ή παραπλανητικές εκπτώσεις ή προσφορές και η συγκρότηση της οικείας επιτροπής επιβολής προστίμων.
  12. Η διατύπωση γνώμης από την αρμόδια Οικονομική Επιτροπή της περιφέρειας για την ίδρυση Εμπορευματοικού Κέντρου.
  13. Η τήρηση Μητρώου χονδρεμπόρων πρωτογενών προϊόντων γης και ανθέων.
  14. Η συγκρότηση δευτεροβάθμιου συμβουλίου Θεάτρων – Κινηματογράφου και Καταστημάτων άνω των διακοσίων (200) καθισμάτων.
  15. Η έρευνα και ο προσδιορισμός του κόστους παραγωγής, εισαγωγής και διακίνησης αγαθών.
  16. Ο έλεγχος τιμών, η επάρκεια και ομαλή λειτουργία της αγοράς, καθώς και ο έλεγχος της κανονικότητας των τιμών παρεχόμενων υπηρεσιών.
  17. Η εξακρίβωση της τήρησης των περί σημάνσεων διατυπώσεων, η τήρηση Μητρώου των επαγγελματιών, που χρησιμοποιούν τα όργανα μέτρησης που κατασκευάζονται ή εισάγονται από επιχειρήσεις, καθώς και η διενέργεια, εκτάκτων Αγορανομικών Ελέγχων στα μετρικά Όργανα και Σταθμικές Μονάδες.
  18. Η χορήγηση άδειας παρασκευής, εισαγωγής και γενικά εμπορίας διαλυτικών, αραιωτικών, διαβρωτικών, βερνικιών, νιτρογλυκερίνης και οξικής κυτταρίνης, καθώς και των βοηθητικών υλών που χρησιμοποιούνται στις βαφές.
  19. Η κατάρτιση προγραμμάτων για τον τουριστικό σχεδιασμό, καθώς και για την τουριστική ανάπτυξη και προβολή της περιφέρειας, σε συνεργασία με τον Ε.Ο.Τ. και τους δήμους της περιφέρειας.
  20. Η παροχή γνωμοδότησης, κατ' άρθρο 29 παρ. 3 του ν. 2545/1997, για χαρακτηρισμό και οριοθέτηση Περιοχών Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (Π.Ο.Τ.Α.).
  21. Η κατάρτιση, στο πλαίσιο των αναπτυξιακών προγραμμάτων, σχεδίου ανάπτυξης υποδομών για την αντιμετώπιση των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής στον τουρισμό.
  22. Η σύσταση επιτροπής φιλικού διακανονισμού στην έδρα κάθε Περιφερειακής Ενότητας και όπου υφίστανται Επαρχεία στις έδρες αυτών, για την εξώδικη επίλυση των διαφορών ανάμεσα σε προμηθευτές και σε καταναλωτές ή ενώσεις καταναλωτών, η τήρηση αρχείων των πορισμάτων της οικείας επιτροπής καθώς και η τήρηση μητρώου καταναλωτών.
- Ε. Μεταφορών–Επικοινωνιών, στους οποίους περιλαμβάνονται, ιδίως:
1. Η έκδοση απόφασης για την αλλαγή έδρας επιβατηγών οχημάτων δημόσιας χρήσης, κατά το άρθρο 3 παρ. 2 του ν. 3109/2003 (ΦΕΚ 38 Α').
  2. Η χορήγηση άδειας σύστασης ανωνύμων εταιρειών και συνεταιρισμών από ιδιοκτήτες επιβατηγών δημόσιας χρήσης.
  3. Η χορήγηση, η αναθεώρηση και η ανάκληση των αδειών οδήγησης οχημάτων και της ειδικής άδειας οδήγησης επιβατηγών δημόσιας χρήσης.
  4. Ο καθορισμός των υπεραστικών γραμμών λεωφορείων, καθώς και της αφετηρίας, της διαδρομής, των στάσεων και του τέρματος κάθε λεωφορειακής γραμμής Κ.Τ.Ε.Λ..

5. Ο καθορισμός του ελάχιστου αριθμού των υποχρεωτικών δρομολογίων κοινών, ταχέων και υπερταχέων του Κ.Τ.Ε.Λ. και η κατανομή αυτών ανά 24ωρο, μετά από εισήγηση του Κ.Τ.Ε.Λ. και γνώμη της Τοπικής Ένωσης Δήμων προκειμένου για υπεραστικές γραμμές.
6. Ο καθορισμός του ύψους κομίστρου στα όρια ευθύνης κάθε Κ.Τ.Ε.Λ..
7. Ο καθορισμός κομίστρων υπεραστικών φορέων παροχής συγκοινωνιακού έργου, με βάση τις ρυθμίσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 10 του ν. 2963/2001 (ΦΕΚ 268 Α΄).
8. Η ανάκληση άδειας κυκλοφορίας υπεραστικού λεωφορείου από τον κύκλο εργασίας μέσα στο ίδιο ημερολογιακό έτος.
9. Η συγκρότηση του Πειθαρχικού Συμβουλίου επιβολής κυρώσεων σε φορείς παροχής συγκοινωνιακού έργου και σε ιδιοκτήτες λεωφορείων.
10. Η οργάνωση του περιοδικού τεχνικού ελέγχου των μηχανοκίνητων οχημάτων, κάθε είδους, από τα Δημόσια Κέντρα Τεχνικού Ελέγχου (Κ.Τ.Ε.Ο.) κάθε νομού, σύμφωνα με το άρθρο 18 παρ. 3α του ν. 3446/2006 (ΦΕΚ 49 Α΄).
11. Ο καθορισμός του αριθμού των νέων επιβατηγών δημόσιας χρήσης αυτοκινήτων με ή χωρίς μετρητή, που είναι αναγκαίος για την αντιμετώπιση των σχετικών μεταφορικών αναγκών κάθε νομού της περιφέρειας.
12. Η έγκριση θέσης σε κυκλοφορία αυτοκινήτων επιβατηγών δημόσιας χρήσης από δήμους ή επιχειρήσεις των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης προς αντιμετώπιση λειτουργικών αναγκών τους, καθώς και ο καθορισμός της χρονολογίας μέχρι της οποίας επιτρέπεται η κυκλοφορία των αυτοκινήτων αυτών, περιλαμβανομένης και της δυνατότητας παράτασής της.
13. Ο καθορισμός και άλλων χώρων της ίδιας έδρας, εκτός των προβλεπομένων, στους οποίους οι διαπραττόμενες σοβαρές παραβάσεις επιβατικών δημόσιας χρήσης αυτοκινήτων επισύρουν πειθαρχικές, καθώς και διοικητικές κυρώσεις.
14. Η διάθεση νέων αδειών κυκλοφορίας φορτηγών δημόσιας χρήσης αυτοκινήτων σε άλλους δικαιούχους, σε περιπτώσεις παρέλευσης άπρακτης της προθεσμίας άσκησης του παραχωρούμενου δικαιώματος από τους αρχικούς δικαιούχους.
15. Η κατ' εξαίρεση χορήγηση οριστικών αδειών κυκλοφορίας φορτηγών ιδιωτικής χρήσης αυτοκινήτων σε ημεδαπά ή αλλοδαπά φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τα οποία πραγματοποιούν στην Ελλάδα σημαντικές επενδύσεις ή σε επιχειρήσεις, οι οποίες υπάγονται σε αναπτυξιακούς νόμους.
16. Η έκδοση απόφασης για προσωρινή και σε εξαιρετικές περιπτώσεις οριστική εξακολούθηση της λειτουργίας μεταφορικής επιχείρησης, σε περίπτωση θανάτου ή φυσικής ανικανότητας ή νομικής αδυναμίας του μεταφορέα επιβατών ή εμπορευμάτων.
17. Η έκδοση και ανάκληση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας πρατηρίων υγρών καυσίμων – υγραερίων και μικτών πρατηρίων, σύμφωνα με τις διατάξεις των προεδρικών διαταγμάτων 118/2006 (ΦΕΚ 119 Α΄), 595/1984 (ΦΕΚ 218 Α΄), πλυντηρίων, λυπαντηρίων και σταθμών αυτοκινήτων, κατά το άρθρο 23 του π.δ. 455/1976 (ΦΕΚ 169 Α΄), καθώς και η διενέργεια αυτοψιών γηπέδων για τη διαπίστωση της καταλληλότητας της θέσης προς ίδρυσή τους.
18. Η τήρηση Μητρώου αδειών Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτων και Μητρώο οδηγών Ε.Δ.Χ..
19. Η χορήγηση, ανανέωση και ανάκληση αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας ραδιοσταθμών CB, καθώς και η σφράγισή τους.
20. Η επιβολή διοικητικών κυρώσεων στους παραβάτες των κανονισμών λειτουργίας ερασιτεχνικών και ραδιοσταθμών CB.
21. Η χορήγηση αδειών κατασκευής, κατοχής, εγκατάστασης και λειτουργίας ερασιτεχνικών σταθμών ασυρμάτου, καθώς και η ανάκληση αδειών λειτουργίας αυτών.
22. Η χορήγηση άδειας σε πλωτά μέσα, που κινούνται σε φυσικές και τεχνητές λίμνες, καθώς και σε πλωτούς ποταμούς για την άσκηση τουριστικών και συγκοινωνιακών πλώων.
23. Ο προγραμματισμός και η διενέργεια εξετάσεων, η συγκρότηση εξεταστικών επιτροπών και η χορήγηση πιστοποιητικών επαγγελματικής ικανότητας οδικού μεταφορέα επιβατών ή εμπορευμάτων στους απόφοιτους των σχολών Επαγγελματικής Κατάρτισης Μεταφορέων.

24. Η μεταφορά προσώπων σε συνέδρια, σεμινάρια, πολιτιστικές, αθλητικές και κοινωνικές εκδηλώσεις κ.λπ., από τα οικεία Κ.Τ.Ε.Λ. ή ΡΟΔΑεντός της περιφέρειας ή σε όμορους νομούς και για δρομολόγια χωρίς διανυκτέρευση των επιβατών, εφόσον διαπιστωθεί ανεπάρκεια τουριστικών λεωφορείων από την προβλεπόμενη επιτροπή και ο καθορισμός της συγκρότησης και του τρόπου λειτουργίας της ίδιας επιτροπής.

25. Ο καθορισμός, μετά από πρόταση της οικείας Δ.Ο.Υ., του χρηματικού ποσού που καταβάλλεται από ιδιοκτήτη Ε.Δ.Χ. οχήματος, προκειμένου να του επιτραπεί να συνεργαστεί με ιδιοκτήτη όμοιου οχήματος, που ανήκει σε άλλη διοικητική έδρα, για την εξυπηρέτηση συγκεκριμένης τουριστικής περιοχής.

26. Η καθιέρωση νέας υπεραστικής διαπεριφερειακής γραμμής, καθώς και ο καθορισμός των όρων συνεκμετάλλευσης αυτής στην περίπτωση που το Κ.Τ.Ε.Λ., στην περιοχή ευθύνης του οποίου βρίσκεται το τέρμα της γραμμής, δεχθεί τη συνεκμετάλλευση.

27. Η ανάθεση της εκμετάλλευσης νέας υπεραστικής διαπεριφερειακής γραμμής στο Κ.Τ.Ε.Λ. που υποβάλλει σχετική αίτηση. Στην περίπτωση που το τέρμα της διαπεριφερειακής γραμμής βρίσκεται σε νομό άλλης περιφέρειας, η ανάθεση της εκμετάλλευσης αυτής γίνεται με κοινή απόφαση των περιφερειαρχών.

28. Η ανάθεση στον οικείο δήμο της εκμετάλλευσης νέας αστικής και ενδοπεριφερειακής υπεραστικής γραμμής στην περίπτωση που η μέση πληρότητα των πρώτων 6 μηνών λειτουργίας και εκμετάλλευσης της γραμμής από το Κ.Τ.Ε.Λ., στο οποίο έχει χορηγηθεί η άδεια, αποδεικνύεται ότι είναι κατώτερη του 20% και το Κ.Τ.Ε.Λ. αρνηθεί την εκμετάλλευση της γραμμής, εφόσον όμως

δεν έχει αρνηθεί την πρόταση για κάλυψη των απωλειών εσόδων στο ποσοστό του 20%.

29. Η δυνατότητα ανάθεσης της συγκοινωνιακής εξυπηρέτησης νησιού, που διενεργείται από Κ.Τ.Ε.Λ. νομού της ηπειρωτικής χώρας σε δήμο του νησιού μετά από σχετική αίτησή του και σύμφωνη γνώμη του Δ.Σ. του Κ.Τ.Ε.Λ. του νομού αυτού.

30. Η χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας ιδιωτικών Κ.Τ.Ε.Ο., καθώς και η ανάκληση, προσωρινά η οριστικά, της άδειας, αν διαπιστωθεί ότι έπαυσαν να ισχύουν οι προϋποθέσεις με τις οποίες χορηγήθηκε.

31. Η χορήγηση κοινοτικής άδειας για διεθνή οδική μεταφορά επιβατών, για λογαριασμό άλλου, με πούλμαν και λεωφορεία, στο έδαφος της Κοινότητας, βάσει του άρθρου 13α του Καν. (ΕΟΚ) αριθ. 684/92 του Συμβουλίου της 16ης Μαρτίου 1992, όπως τροποποιήθηκε με Καν. (ΕΚ) αριθ. 11/98.

32. Η έκδοση Βιβλιαρίου Φύλλων Πορείας για διεθνή έκτακτα δρομολόγια που πραγματοποιούνται με πούλμαν και λεωφορεία μεταξύ κρατών – μελών, βάσει του άρθρου 11 του Καν. (ΕΟΚ) αριθμ. 684/92 και για έκτακτα δρομολόγια ενδομεταφορών, βάσει του άρθρου 6 του Καν. (ΕΚ) αριθ. 12/98.

33. Η χορήγηση βεβαίωσης για οδικές μεταφορές, για ίδιο λογαριασμό, που εκτελούνται με πούλμαν και λεωφορεία μεταξύ κρατών που είναι είτε κράτη - μέλη της Ε.Ε. είτε κράτη της ΕΖΕΣ, βάσει του άρθρου 13 του Καν. (ΕΟΚ) αριθ. 684/92.

34. Η έκδοση Βιβλίων Φύλλων Ελέγχου για απελευθερωμένες έκτακτες διεθνείς μεταφορές επιβατών με πούλμαν και λεωφορεία, προβλεπόμενα από τις πολυμερείς συμφωνίες ASOR και INTERBUS (82/505/ΕΟΚ της 12ης Ιουλίου 1982 και 2002/917/ΕΚ της 3ης Οκτωβρίου 2002 Αποφάσεις του Συμβουλίου αντίστοιχα).

35. Η έκδοση ειδικών αδειών ρυμούλκησης για Ε.Ι.Χ. και Φ.Ι.Χ. αυτοκίνητα.

36. Η χορήγηση σχετικών βεβαιώσεων και πιστοποιητικών σε εισαγόμενα μεταχειρισμένα οχήματα αντιρρυπαντικής τεχνολογίας.

37. Η διενέργεια εξετάσεων και η χορήγηση πτυχίου χειριστή ασυρμάτου και ραδιοερασιτέχνη, καθώς και η χορήγηση άδειας άσκησης επαγγέλματος ραδιοηλεκτρολόγου και ραδιοτεχνίτη.

38. Η έκδοση των αδειών δοκιμαστικής κυκλοφορίας (Δ.Ο.Κ.) Επιβατηγών Φορτηγών και Μοτοσυκλετών.

39. Η χορήγηση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας σχολών επαγγελματικής κατάρτισης οδηγών οχημάτων μεταφοράς επικίνδυνων εμπορευμάτων (Σ.Ε.Κ.Ο.Ο.Μ.Ε.Ε.).

40. Ο έλεγχος της τήρησης των διατάξεων για την ηλεκτρομαγνητική συμβατότητα σύμφωνα με τις κοινές υπουργικές αποφάσεις 50268/5137/2007 (Β' 1853) και 15492/1178/05/2007 (Β' 523) και ο καθορισμός των οργάνων τήρησης αυτών.

ΣΤ. Έργων - Χωροταξίας - Περιβάλλοντος, στους οποίους περιλαμβάνονται, ιδίως:

1. Η κατασκευή, η συντήρηση και ανακαίνιση των οδών, που η συντήρησή τους ανήκε στην αρμοδιότητα της Κρατικής Περιφέρειας και των αντίστοιχων πρώην Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.

2. Η μελέτη των έργων συντήρησης και βελτίωσης των οδών, που η συντήρησή τους ανήκε στην αρμοδιότητα της Κρατικής Περιφέρειας και των αντίστοιχων πρώην Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.

3. Ο σχεδιασμός, η μελέτη, η κατασκευή και συντήρηση συγκοινωνιακών, αντιπλημμυρικών, κτιριακών, ηλεκτρομηχανολογικών και λιμενικών έργων.

4. Η κατάρτιση προσχεδίων προγραμμάτων εκτέλεσης έργων.

5. Η εκπόνηση κυκλοφοριακών μελετών, καθώς και ο έλεγχος των μελετών αυτών.

6. Η άσκηση αρμοδιοτήτων επί θεμάτων οδικής κυκλοφορίας, όπως οι μετρήσεις, η σήμανση των οδών που η συντήρησή τους ανήκε στην αρμοδιότητα της Κρατικής Περιφέρειας και των αντίστοιχων πρώην Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, καθώς και η σηματοδότηση και ο φωτισμός αυτών.

7. Η εφαρμογή των μελετών, η συμπλήρωση και προσαρμογή μελετών συγκοινωνιακών έργων, καθώς και η κατάρτιση συμπληρωματικών μελετών τούτων.

8. Η συντήρηση και αποκατάσταση ζημιών του πάσης φύσεως μηχανικού εξοπλισμού, καθώς και η φύλαξή του.

9. Η παραλαβή και αποθήκευση των πάσης φύσεως εφοδίων και υλικών συντήρησης σήμανσης, καθώς και η διαχείριση και αποθήκευση αυτών.

10. Η θεώρηση και έγκριση των μελετών ιδιωτικών λιμενικών έργων.

11. Τα έργα που εκτελούνται από το Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων χαρακτηριζόμενα ως έργα εθνικού επιπέδου (άρθρο 10 παρ. 4 του ν. 679/1977 και άρθρο 59 του π.δ. 609/1985) τα οποία έχουν αμιγώς διάσταση επιπέδου περιφέρειας ή νομού.

12. Η διαχείριση ειδικών έργων περιφερειακού επιπέδου που έχουν εκτελεστεί από τις ΕΥΔΕ και περιέρχονται στις περιφέρειες.

13. Η παροχή γνώμης του περιφερειακού συμβουλίου για τη χωροθέτηση Β.Ε.ΠΕ..

14. Η ευθύνη τήρησης και παρακολούθησης της διαδικασίας κήρυξης αναγκαστικής απαλλοτρίωσης για εκτέλεση δημοσίων έργων αρμοδιότητας περιφέρειας.

15. Ο καθαρισμός και αστυνόμευση ρεμάτων και απαλλοτριωμένων χώρων παρά τα ρέματα.

16. Ο έλεγχος τήρησης εφαρμογής των προδιαγραφών και κανονισμών που αφορούν τα υλικά και τους τρόπους κατασκευής δημόσιων έργων.

17. Η σύμπραξη σε Συμβάσεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) κατά τις ρυθμίσεις του ν. 3389/2005 (ΦΕΚ 232 Α'), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

18. Η έγκριση περιβαλλοντικών όρων για έργα και δραστηριότητες Β' και Γ' κατηγορίας, κατά το άρθρο 2 του ν. 3010/2002 (ΦΕΚ 91 Α').

19. Η παρακολούθηση της εφαρμογής και η αξιολόγηση των κανονισμών διοίκησης και λειτουργίας, καθώς και των σχεδίων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών, υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 15 του ν. 2742/1999 (ΦΕΚ 207 Α'), όπως ισχύει.

20. Η έκδοση αδειών διάθεσης βιομηχανικών λυμάτων και αστικών λυμάτων από σταθμούς επεξεργασίας, κατά τις ρυθμίσεις της κ.υ.α. 5673/400/1997 (ΦΕΚ 192 Β').

21. Ο έλεγχος τήρησης περιβαλλοντικών όρων, προς εφαρμογή της νομοθεσίας για την προστασία του περιβάλλοντος, κατά το άρθρο 26 του ν. 1650/1986 (ΦΕΚ 160 Α').

22. Η επιβολή προστίμων για θέματα προστασίας περιβάλλοντος, κατά τις προβλέψεις των άρθρων 30 του ν. 1650/1986 και 4 του ν. 3010/2002.
23. Η ανάθεση εκπόνησης και η παρακολούθηση εφαρμογής Γενικών Πολεοδομικών Σχεδίων (Γ.Π.Σ.), Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν. 2508/1997.
24. Η χορήγηση άδειας για την εναπόθεση ή αποθήκευση αποβλήτων που περιέχουν αμίαντο.
25. Η παροχή γνώμης του περιφερειακού συμβουλίου κατά τη διαδικασία κατάρτισης των περιφερειακών χωροταξικών σχεδίων.
26. Η εξειδίκευση των κατευθυντήριων γραμμών περιβαλλοντικής πολιτικής σε επίπεδο περιφέρειας.
27. Η μέριμνα συγκέντρωσης των γενικών πληροφοριών για την ποιότητα του περιβάλλοντος και τις ρυπο-γόνες δραστηριότητες στην περιοχή, καθώς και για τη λειτουργία του εθνικού δικτύου πληροφορικής για το περιβάλλον.
28. Η εισήγηση στο περιφερειακό συμβούλιο, με βάση περιβαλλοντικά κριτήρια, για την εξασφάλιση χρηματοδοτικών πηγών και την κατανομή των σχετικών πιστώσεων, καθώς και για προτάσεις μέτρων προς προστασία του περιβάλλοντος της περιοχής και ιδιαίτερα των ευαίσθητων περιοχών (βιότοπων κ.λπ.).
29. Η έγκριση και ο έλεγχος της πορείας υλοποίησης του περιφερειακού σχεδιασμού διαχείρισης των αποβλήτων (ΠΕ.Σ.Δ.Α.), στο πλαίσιο του αντίστοιχου εθνικού σχεδιασμού διαχείρισης των αποβλήτων.
30. Η παροχή γνωμοδότησης, από το περιφερειακό συμβούλιο, σχετικά με το χαρακτηρισμό και την οριοθέτηση εκτάσεων ως Π.Ο.Α.Π.Δ. (Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων) από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.
31. Η παροχή γνωμοδότησης, από το περιφερειακό συμβούλιο, σχετικά με το χαρακτηρισμό Περιοχών Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων προς έκδοση της προβλεπόμενης από την κείμενη νομοθεσία κοινής υπουργικής απόφασης.
32. Η παροχή γνωμοδότησης, από το περιφερειακό συμβούλιο για Σχέδια Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (Σ.Ο.Α.Π.), όταν η διαδικασία κινείται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.
33. Η σύνταξη, η παρακολούθηση της εφαρμογής και η αξιολόγηση των κανονισμών διοίκησης και λειτουργίας και των σχεδίων διαχείρισης για προστατευόμενες περιοχές.
34. Η παρακολούθηση εφαρμογής Ειδικών Χωροταξικών Μελετών και ΖΟΕ.
35. Η χορήγηση, από την περιφέρεια του τόπου, όπου βρίσκεται το μεγαλύτερο μέρος ακινήτου, των εγκρίσεων, αδειών, βεβαιώσεων και λοιπών εγγράφων που απαιτούνται για τη βιομηχανική, τουριστική και πολεοδομική ανάπτυξη εκτάσεων γης, που αποτελούν ή πρόκειται να συνενωθούν σε ενιαίο κτίριο, το οποίο τέμνεται από τα όρια δύο ή περισσότερων νομών, που ανήκουν σε πλείονες περιφέρειες.
36. Ο σχεδιασμός παραλαβής και διαχείρισης αποβλήτων από λιμενικές εγκαταστάσεις.
37. Η γνωμοδότηση για παρέκκλιση από τους όρους δόμησης για κατασκευή κτιρίων που προορίζονται για γεωκτηνοτροφικές, γεωπτηνοτροφικές ή υδατοκαλλιεργητικές εγκαταστάσεις, καθώς και εγκαταστάσεις αποθήκευσης λιπασμάτων, φαρμάκων, ιχθυοτροφών, γεωργικών και αλιευτικών εφοδίων, γεωργικών και αλιευτικών προϊόντων, στεγάστρων σφαγής ζώων και δεξαμενών από οποιοδήποτε υλικό.
38. Ο συντονισμός της υλοποίησης των προγραμμάτων εκτέλεσης έργων που προβλέπονται από τα γενικά πολεοδομικά σχέδια (Γ.Π.Σ.) και τις πολεοδομικές μελέτες.
39. Η έγκριση σημειακών – εντοπισμένων τροποποιήσεων των εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων και των χρήσεων και όρων δόμησης αυτών, υπό την προϋπόθεση τήρησης των διατάξεων της παρ. 4 του άρθρου 29 του ν. 2831/2000 (ΦΕΚ 140 Α'), όπως ισχύει και υπό την προϋπόθεση, επίσης, ότι δεν εμπίπτουν σε ζώνη πεντακοσίων μέτρων από την ακτή, σε παραδοσιακού οικισμού, σε τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, σε αρχαιολογικούς

χώρους, σε δάση και δασικές εκτάσεις και σε περιοχές προστατευόμενες βάσει διεθνών συνθηκών (π.χ. RAM-SAR) ή βάσει των άρθρων 18 και 19 του ν. 1650/1986 (ΦΕΚ 160 Α'), όπως ισχύει.

40. Η κύρωση ή ακύρωση της πράξης αναλογισμού αποζημίωσης, τακτοποίησης, προσκύρωσης κατά τις διατάξεις του ν.δ.17.7.1923 και η κρίση των ενστάσεων που υπεβλήθησαν κατ' αυτών.

41. Η κύρωση της πράξης εφαρμογής της πολεοδομικής μελέτης κατά τις διατάξεις του άρθρου 12 του ν. 1337/1983 (Συνολική Π.Ε., Μεμονωμένη Π.Ε., Διορθωτική Π.Ε.) και κρίση των ενστάσεων που υπεβλήθησαν κατ' αυτής.

42. Η απόφαση για κατ' εξαίρεση σύνταξη μεμονωμένης Πράξης Εφαρμογής.»

43. Η απόφαση χαρακτηρισμού ως οικοδομήσιμου οικοπέδου αποκλεισμένου από τις οδούς του εγκεκριμένου σχεδίου.

44. Πράξεις κατάτμησης δημόσιων ακινήτων σύμφωνα με το άρθρο 24α του ν. 4061/2012 (Α' 66).

45. Καταργήσεις αγροτικών δρόμων κυρωμένων διανομών.

Z. Υγείας:

II. Στον ανωτέρω τομέα περιλαμβάνονται ιδίως:

1. Η χορήγηση και ανάκληση αδειών άσκησης επαγγελματιών υγείας, καθώς και αδειών ίδρυσης και λειτουργίας ιδιωτικών κλινικών, ιδιωτικών προνοιακών επιχειρήσεων, ιατρείων, οδοντιατρείων, εργαστηρίων και πάσης φύσεως χώρων άσκησης ιδιωτικού επαγγέλματος υγείας και πρόνοιας.

2. Η άσκηση αρμοδιοτήτων που αφορούν θέματα διακρατικών υιοθεσιών.

3. Η έκδοση άδειας εισαγωγής εγκατάστασης και λειτουργίας μηχανημάτων παραγωγής ιοντιζουσών ακτινοβολιών για ιατρικούς σκοπούς, γενικά, όπως και εγκατάστασης και λειτουργίας εργαστηρίων ραδιοϊσοτόπων για ιατρικές εφαρμογές.

4. Η επιβολή κυρώσεων σε ιατρούς και οδοντίατρος, κατά τις προβλέψεις της κείμενης νομοθεσίας.

5. Η επιβολή κυρώσεων σε ιατρούς και οδοντιάτρος, οι οποίοι αναγράφουν ναρκωτικά σε απλές συνταγές και όχι στις ειδικές για το σκοπό αυτόν, καθώς και στους φαρμακοποιούς, που πωλούν ναρκωτικά με απλές και όχι με ειδικές συνταγές.

6. Η υλοποίηση προγραμμάτων δημόσιας υγείας, κατά τις ρυθμίσεις του άρθρου 12 του ν. 3172/2003 (ΦΕΚ 197 Α').

7. Ο καθορισμός των όρων και της διαδικασίας παραχώρησης ακινήτων σε δικαιούχους, η έκδοση και ανάκληση παραχωρητηρίων, η ρύθμιση των δόσεων και η βεβαίωση των χρεών παλαιών και νέων προσφύγων, η νομιμοποίηση ανωμάτων αγοραπωλησιών και τα σχετικά με την ανταλλαγή και μεταβίβαση παραχωρηθέντων ακινήτων.

8. Η επιχορήγηση και οι, κατά την παρ. 8 του άρθρου 25 του ν. 3613/2007 (Α' 263), ετήσιες εισφορές των Ο.Τ.Α. σε αστικές εταιρείες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα των οποίων είναι μέλη, που είχε ιδρύσει η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση ή μετείχε σε αυτές ή ιδρύει η Περιφέρεια ή μετέχει σε αυτές, εφόσον ο σκοπός τους αναφέρεται στην αντιμετώπιση προβλημάτων, που αφορούν τη χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών και εφόσον η πραγματοποίηση του σκοπού τους ασκείται, κατά διαδοχή, από την Περιφέρεια

8α. Η επιχορήγηση φιλανθρωπικών σωματείων και ιδρυμάτων Ν.Π.Ι.Δ., των οποίων ο σκοπός τους αναφέρεται στην προστασία ανηλίκων που αντιμετωπίζουν προβλήματα εγκατάλειψης, ενδοοικογενειακής βίας, κακοποίησης και γενικά αδυναμία αντιμετώπισης της φροντίδας τους από τις οικογένειές τους λόγω ένδειας, παραβατικότητας, ή ψυχοκοινωνικών προβλημάτων.

9. Η χορήγηση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας ιδιωτικών Μονάδων Ψυχικής Υγείας.

10. Η έκδοση αδειών εμπορίας κτηνιατρικών φαρμάκων.

12. Η εποπτεία Ιατρικών, Οδοντιατρικών και Φαρμακευτικών Συλλόγων των νομών της περιφέρειας.

13. Η ανάληψη χορηγούμενων οικονομικών ενισχύσεων σε φορείς κοινωνικής αντίληψης που εποπτεύονται από τη Διεύθυνση Κοινωνικής Προστασίας που αποτελούν προϊόν των Ειδικών Κρατικών Λαχείων.
  14. Η χορήγηση αδειών διενέργειας εράνων, λαχειοφόρων και φιλανθρωπικών αγορών σε υπερτοπικό επίπεδο.
  15. Η διενέργεια κοινωνικών ερευνών για την εφαρμογή των προγραμμάτων πρόνοιας, καθώς και θέματα άσκησης κοινωνικής εργασίας.
  16. Ο καθορισμός των προϋποθέσεων και τρόπου άσκησης του αντικειμένου της κοινωνικής εργασίας σε όλους τους τομείς εφαρμογής, καθώς και η εκπαίδευση σπουδαστών κοινωνικής εργασίας κατά τη διάρκεια της πρακτικής τους άσκησης.
  17. Η χορήγηση και η ανάκληση της άδειας άσκησης επαγγέλματος κοινωνικού λειτουργού και της άδειας άσκησης ελεύθερου επαγγέλματος του κοινωνικού λειτουργού σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και η τήρηση σχετικού μητρώου με διαρκή ενημέρωση.
  18. Η άσκηση αρμοδιοτήτων σχετικών με τον Κοινωνικό Σύμβουλο, κατ' εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 2345/1995, καθώς και αρμοδιοτήτων ελέγχου του ιδρύματος ή της Μονάδας Φροντίδας Ηλικιωμένων (Μ.Φ.Η.) και των Φορέων παιδικής προστασίας, περιλαμβανομένης της σύνταξης σχετικών εκθέσεων και διατύπωσης αντίστοιχων προτάσεων.
  19. Η εφαρμογή προγραμμάτων προστασίας της μητέρας και των παιδιών προσχολικής ηλικίας.
  20. Η χορήγηση άδειας λειτουργίας Μονάδων Αδυνατίσματος μετά από εισήγηση της αρμόδιας επιτροπής που συγκροτείται στην έδρα της οικείας περιφέρειας.
  21. Ο υγειονομικός έλεγχος καταστημάτων, βιοτεχνιών και βιομηχανιών παρασκευής και επεξεργασίας τροφίμων ζωικής προέλευσης, καθώς και οι λοιποί υγειονομικοί έλεγχοι, που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία σε περιφερειακό επίπεδο.
  22. Η χορήγηση αδειών για την καταλληλότητα ζωικών τροφίμων.
  23. Η χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας των κάθε είδους δημόσιων και ιδιωτικών εργαστηρίων, τα οποία πραγματοποιούν μικροβιολογικές εξετάσεις ελέγχου νερού, τροφίμων ή ποτών, με εξαίρεση τα εργαστήρια του Γενικού Χημείου του Κράτους, το κλείσιμο όσων λειτουργούν χωρίς τη νόμιμη άδεια και η επιβολή προστίμου σε βάρος αυτών.
- Η. Παιδείας – Πολιτισμού – Αθλητισμού, στους οποίους περιλαμβάνονται, ιδίως:
1. Η εξειδίκευση και κατάρτιση προγραμμάτων, προς υποστήριξη της δια βίου μάθησης, στο πλαίσιο των κατευθύνσεων και του σχεδιασμού του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, σύμφωνα και με την κείμενη νομοθεσία.
  2. Η άσκηση λειτουργικού χαρακτήρα αρμοδιοτήτων, περιλαμβανομένης και της θεματικής εξειδίκευσης, για τα Δημόσια Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.), σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
  3. Η εκπόνηση και εκτέλεση προγραμμάτων, τα οποία αφορούν θέματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, Νέας Γενιάς και εκπαίδευσης ενηλίκων σύμφωνα με τον αντίστοιχο σχεδιασμό και τις εφαρμοζόμενες, από το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, πολιτικές.
  4. Ο διορισμός και η αντικατάσταση διοικητών ιδρυμάτων, που χορηγούν υποτροφίες στη χωρική αρμοδιότητα της περιφέρειας.
  5. Η διακοπή μαθημάτων, λόγω έκτακτων συνθηκών ή επιδημικής νόσου στη χωρική αρμοδιότητα της περιφέρειας.
  6. Η αντικατάσταση των κινητήρων αυτοκινήτων των περιφερειακών υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, καθώς και η έγκριση της εγκατάστασης, μεταφοράς ή επισκευής οποιασδήποτε κατηγορίας τηλεφωνικών συνδέσεων για τις ανωτέρω υπηρεσίες.

8. Η συγκρότηση σχολικών εφορειών, που λειτουργούν στις σχολικές μονάδες εκκλησιαστικής εκπαίδευσης.
9. Η έγκριση της αδελφοποίησης σχολείων της χώρας με σχολεία της αλλοδαπής, της συνεργασίας αυτών, καθώς και της συμμετοχής μαθητών σε διεθνείς μαθητικές συναντήσεις.
10. Η χορήγηση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας Ανώτερων Σχολών Δραματικής Τέχνης, Χορού και Κινηματογράφου κατά τις ρυθμίσεις του ν. 1158/1981 (ΦΕΚ 127 Α΄).
11. Η συμμετοχή σε προγράμματα πολιτιστικών και αθλητικών φορέων της περιφέρειας και των δήμων.
12. Ο συντονισμός δράσεων των πολιτιστικών φορέων της περιφέρειας.
13. Η υλοποίηση πολιτιστικών προγραμμάτων και εκδηλώσεων υπερτοπικής σημασίας.
14. Η θέσπιση βραβείων, χορηγιών και άλλων μέσων για την ενθάρρυνση της ανάπτυξης των γραμμάτων και των τεχνών, των ψηφιακών δεξιοτήτων και των δεξιοτήτων τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών, με παράλληλη εποπτεία και ενίσχυση συλλόγων και φορέων που επιδιώκουν αντίστοιχους σκοπούς.
15. Η κοινή οργάνωση με τοπικούς φορείς πολιτιστικών εκδηλώσεων με σκοπό τη διατήρηση της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς και τη διάδοσή της στους νέους.
16. Η σύσφιξη σχέσεων της περιφέρειας με τις δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες Οργανώσεις Αποδήμων, που εκπροσωπούν πανελλαδικά ή διεθνώς όλους τους αποδήμους.
17. Η συγκρότηση και η μέριμνα για τη λειτουργία των υφιστάμενων Νομαρχιακών Επιτροπών Λαϊκής Επιμόρφωσης (Ν.Ε.Λ.Ε.), καθώς και η διαχείριση των λογαριασμών τους, που τηρούνται στην Τράπεζα της Ελλάδος.
18. Ο συντονισμός των επιμορφωτικών φορέων, που συμμετέχουν στις υφιστάμενες Ν.Ε.Λ.Ε..
19. Η υλοποίηση Αθλητικών προγραμμάτων σε συνεργασία με το Υπουργείο Πολιτισμού και τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού, αθλητικούς συλλόγους, δήμους, καθώς και με άλλους φορείς Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου.
20. Η άσκηση εποπτείας επί των Εθνικών Αθλητικών Κέντρων, που καθορίζονται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Πολιτισμού και Τουρισμού. Με την απόφαση αυτή, η οποία εκδίδεται, ύστερα από γνώμη της Ένωσης Περιφερειών, εντός έτους από τη δημοσίευση του παρόντος, προσδιορίζονται ειδικότερα τα Εθνικά Αθλητικά Κέντρα, κατ' αντιστοιχία προς τις οικείες περιφέρειες, εξειδικεύονται τα θέματα που αναφέρονται στην εποπτεία, καθώς και κάθε σχετικό τεχνικό, λεπτομερειακό και διαδικαστικό ζήτημα.
21. Η μεταφορά μαθητών από τον τόπο διαμονής στο σχολείο φοίτησης, συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς των μαθητών σχολείων ειδικής αγωγής, των μουσικών και καλλιτεχνικών σχολείων, καθώς και των απαιτούμενων ενεργειών σε περίπτωση αδυναμίας πραγματοποίησης αυτής.
22. Οι περιφέρειες μπορούν να χρηματοδοτούν την κατασκευή, εν όλω ή εν μέρει, την ανακαίνιση ή την επισκευή αθλητικών εγκαταστάσεων που ανήκουν, κατά κυριότητα ή κατά χρήση, σε ερασιτεχνικά αθλητικά σωματεία ή συλλόγους μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Οι ανωτέρω φορείς μπορούν να είναι συμβαλλόμενοι στις Προγραμματικές Συμβάσεις του άρθρου 100 του ν. 3852/2010.
23. Οι Περιφέρειες, στο πλαίσιο των δαπανών κοινωνικής αντίληψης που εκτελούν, δύνανται να καλύπτουν από ιδίους πόρους τις δαπάνες συμμετοχής των τέκνων του προσωπικού τους, ηλικίας τεσσάρων (4) έως δεκαέξι (16) ετών, σε παιδικές κατασκηνώσεις, κατά τη θερινή περίοδο έκαστου έτους, και για χρονικό διάστημα έως δύο (2) εβδομάδες. Το ημερήσιο τροφείο που θα καλύπτουν οι Περιφέρειες αντιστοιχεί σε αυτό που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 4 της κ.υ.α. 6199/267/ 27.3.2017 (Β΄ 1030), και όπως κάθε φορά ισχύει, αναλογικώς εφαρμοζόμενης. Με απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου καθορίζονται τυχόν άλλες λεπτομέρειες της διαδικασίας αυτής.

Θ. Πολιτικής Προστασίας και Διοικητικής Μέριμνας, στους οποίους περιλαμβάνονται, ιδίως:

1. Ο συντονισμός και η επίβλεψη του έργου της πολιτικής προστασίας για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των καταστροφών, εντός των ορίων της εδαφικής της περιφέρειας, στο πλαίσιο και του ν. 3013/2002 (ΦΕΚ 102 Α'), όπως ισχύει.
2. Η ευθύνη για την εφαρμογή του ετήσιου εθνικού σχεδιασμού πολιτικής προστασίας, κατά το σκέλος που τα οικεία προγράμματα, μέτρα και δράσεις εφαρμόζονται σε επίπεδο περιφέρειας.
3. Η διατύπωση εισηγήσεων για το σχεδιασμό πολιτικής προστασίας της περιφέρειας, προκειμένου να αποτελέσουν αντικείμενο της εισήγησης για τον ετήσιο εθνικό σχεδιασμό πολιτικής προστασίας από τη Διυπουργική Επιτροπή.
4. Η υποβολή εισήγησης στον Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας για την έκδοση απόφασης κήρυξης κατάστασης έκτακτης ανάγκης πολιτικής προστασίας, στις περιπτώσεις τοπικών καταστροφών.
5. Η έκδοση αποφάσεων κήρυξης κατάστασης έκτακτης ανάγκης, προκειμένου για τοπικές καταστροφές μικρής έντασης, ύστερα από εξουσιοδότηση του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 8 του ν. 3013/2002.
6. Ο σχεδιασμός και η οργάνωση θεμάτων πρόληψης, ενημέρωσης και αντιμετώπισης των καταστροφών ή καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, καθώς και η διάθεση και ο συντονισμός της δράσης του απαραίτητου δυναμικού και μέσων προς την κατεύθυνση αυτή.
7. Ο συντονισμός όλων των υπηρεσιών της περιφέρειας, καθώς και του δημόσιου και ιδιωτικού δυναμικού και μέσων για την εξασφάλιση της ετοιμότητας, την αντιμετώπιση των καταστροφών και την αποκατάσταση των ζημιών.
8. Η έκδοση απόφασης για την επίταξη προσωπικών υπηρεσιών, καθώς και κινητών και ακινήτων, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του άρθρου 41 του ν. 3536/2007 (ΦΕΚ 42 Α').
9. Η συμμετοχή στην εκπόνηση προγραμμάτων αντιπυρικής προστασίας δασικών εκτάσεων, στο σχεδιασμό και στη μελέτη μεθόδων και μέσων για την πρόληψη και καταστολή τους.
10. Η συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς για την καταστολή των δασικών πυρκαγιών.
11. Η συμμετοχή στο συντονισμό και στην αξιοποίηση των εναέριων και επίγειων μέσων, στο πλαίσιο συνεργασίας με τους αρμόδιους φορείς, για τη δασοπυρόσβεση.
12. Η χορήγηση της επισημείωσης της Σύμβασης της Χάγης σε έγγραφα των υπηρεσιών της περιφέρειας.
13. Η προμήθεια μηχανημάτων και αυτοκινήτων για τις ανάγκες της περιφέρειας.
14. Η μέριμνα εκποίησης άχρηστων και ακατάλληλων υλικών και εξοπλισμού, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

III. Οι αρμοδιότητες των περιφερειών ασκούνται από 1.1.2011, εκτός εκείνων του τομέα Α' (Προγραμματισμού – Ανάπτυξης) υπ' αριθμούς 1 έως και 31, του υποτομέα Διαχείρισης Υδάτων, ο οποίος περιλαμβάνεται στον τομέα Γ' (Φυσικών πόρων - Ενέργειας - Βιομηχανίας) και του τομέα ΣΤ' (Εργων - Χωροταξίας - Περιβάλλοντος) υπ' αριθμούς 1 έως 12 του παρόντος άρθρου, οι οποίες ασκούνται από την 1.7.2011.

Οι αρμοδιότητες του υποτομέα Αλιείας, οι οποίες είχαν απονεμηθεί στις κρατικές περιφέρειες, ασκούνται από 1.1.2012 κατά τις ειδικότερες ρυθμίσεις της κείμενης νομοθεσίας.

Ο χρόνος έναρξης των ανωτέρω αρμοδιοτήτων περιλαμβάνει και τις αντίστοιχες της μητροπολιτικής περιφέρειας Αττικής και της μητροπολιτικής ενότητας Θεσσαλονίκης της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας του άρθρου 210.

Μέχρι τις ανωτέρω ημερομηνίες οι αρμοδιότητες αυτές εξακολουθούν να ασκούνται από τις αποκεντρωμένες διοικήσεις.

Ειδικότερα οι αρμοδιότητες των παραγράφων II.A.9 και II.Γ.10 του άρθρου 210 ασκούνται από την 1η Σεπτεμβρίου 2011.

IV. Οι αρμοδιότητες των παραγράφων 1 (υπ' αριθμούς 27 έως και 29), 2 (υπ' αριθμούς 29 έως και 39), 3 (υπ' αριθμούς Β26 έως και 34) και 5 (υπ' αριθμούς 8 έως 69) του άρθρου 94

του παρόντος νόμου εξακολουθούν να ασκούνται από τις περιφέρειες, μέχρι 31.12.2012 σύμφωνα και με τη ρύθμιση της παραγράφου 6 του άρθρου 95 του ίδιου νόμου.

V. Τα υφιστάμενα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.), τα οποία είχαν συσταθεί και λειτουργούσαν σε Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις μετατρέπονται και λειτουργούν, από την 1η Ιανουαρίου 2011, ως Κ.Ε.Π. του δήμου, όπου είναι εγκατεστημένα.

Ο εξοπλισμός τους περιέρχεται στον ανωτέρω δήμο και το υπηρετούν προσωπικό τους μετατάσσεται στον ίδιο δήμο, σύμφωνα με τη ρύθμιση του άρθρου 257 παρ. 8 του παρόντος.

VI. 1. Σε κάθε περιφέρεια συνιστάται Περιφερειακή Επιτροπή Ισότητας των Φύλων, η οποία συγκροτείται με απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου και αποτελείται από τα εξής μέλη:

α) τον αρμόδιο θεματικό Αντιπεριφερειάρχη ή εντεταλμένο περιφερειακό σύμβουλο, ως Πρόεδρο, όπως ορίζεται από τον οικείο Περιφερειάρχη,

β) έναν (1) εκπρόσωπο των δήμων της περιφέρειας, που υποδεικνύεται από την οικεία Περιφερειακή Ένωση Δήμων και είναι μέλος Δημοτικής Επιτροπής Ισότητας δήμου της οικείας περιφέρειας,

γ) έναν (1) υπάλληλο της υφιστάμενης υπηρεσιακής μονάδας άσκησης κοινωνικής πολιτικής και πολιτικών ισότητας των φύλων ή του αυτοτελούς Γραφείου Ισότητας ή της Διεύθυνσης Εσωτερικής Οργάνωσης και Λειτουργίας ή Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας ή Αναπτυξιακού Προγραμματισμού της οικείας περιφέρειας,

δ) έναν (1) κοινό εκπρόσωπο των επαγγελματιών επιμελητηρίων της οικείας περιφέρειας,

ε) έναν (1) εκπρόσωπο της Περιφερειακής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης της περίπτωσης α' της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 4547/2018 (Α' 102), η οποία εδρεύει στην έδρα της περιφέρειας,

στ) έναν (1) κοινό εκπρόσωπο των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.) της οικείας περιφέρειας,

ζ) έναν (1) κοινό εκπρόσωπο των δικηγορικών συλλόγων, της οικείας περιφέρειας,

η) έναν (1) εκπρόσωπο αντιπροσωπευτικής γυναικείας/φεμινιστικής οργάνωσης ή μη κυβερνητικής οργάνωσης με δράση στα θέματα της ισότητας των φύλων, της περιφέρειας που υποδεικνύεται από αυτή και

θ) έναν (1) εκπρόσωπο της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων που υποδεικνύεται από τον Γενικό Γραμματέα Ισότητας των Φύλων.

Τα μέλη των υποπεριπτώσεων β' έως και θ' ορίζονται με τους αναπληρωτές τους. Οι εκπρόσωποι των υποπεριπτώσεων δ', σ' και ζ' της παρούσας περίπτωσης ορίζονται με κοινή επιστολή των προέδρων των φορέων ή των πρυτάνεων αντίστοιχα. Ο μη ορισμός των μελών των περιπτώσεων του προηγούμενου εδαφίου δεν κωλύει τη συγκρότηση και τη λειτουργία της Επιτροπής.

Χρέη γραμματέα της Περιφερειακής Επιτροπής Ισότητας των Φύλων εκτελεί υπάλληλος της περιφέρειας, ο οποίος ορίζεται από τον Περιφερειάρχη.

Τα μέλη της Επιτροπής δεν λαμβάνουν για τη συμμετοχή τους σε αυτή κανενός είδους αμοιβή ή αποζημίωση.

2. Η περιφερειακή Επιτροπή Ισότητας των Φύλων έχει τις εξής αρμοδιότητες:

α. λαμβάνει υπόψη τις πολιτικές της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων και το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων, με σκοπό την ένταξη της ισότητας των φύλων στις πολιτικές της περιφέρειας,

β. εισηγείται και συμμετέχει στην κατάρτιση περιφερειακού σχεδίου ισότητας,

γ. διατυπώνει προτάσεις και εισηγείται προς τα αρμόδια όργανα της περιφέρειας τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων σε όλους τους τομείς της οικονομικής, πολιτικής και κοινωνικής ζωής,

δ. συνεργάζεται με τις Δημοτικές Επιτροπές Ισότητας, τις αρμόδιες υπηρεσιακές μονάδες της περιφέρειας, με το Αυτοτελές Γραφείο Ισότητας της περιφέρειας, καθώς και με λοιπές

δομές και συλλογικότητες που δραστηριοποιούνται στο πεδίο της προώθησης θεμάτων ισότητας των φύλων και δικαιωμάτων των γυναικών,

ε. εισηγείται προς το περιφερειακό συμβούλιο την ένταξη έργων στις Συλλογικές Αποφάσεις Έργων Περιφέρειας (Σ.Α.Ε.Π.) που προωθούν τα ανωτέρω μέτρα και τις σχετικές δράσεις ενημέρωσης και πληροφόρησης των πολιτών,

στ. συνεργάζεται με τις δομές του Δικτύου της ΓΓΙΦ για την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών, στην περιφέρεια, καθώς και με φορείς της κοινωνίας των πολιτών,

ζ. επιδιώκει τη διασφάλιση και προώθηση της ισότητας των φύλων και την εξάλειψη των έμφυλων στερεοτύπων μέσα από δράσεις επικοινωνίας και ευαισθητοποίησης πολιτών της περιφέρειας.

3. Σε κάθε περιφέρεια συνιστάται Αυτοτελές Γραφείο Ισότητας, το οποίο υπάγεται απευθείας στον Περιφερειάρχη.

Το Αυτοτελές Γραφείο Ισότητας στελεχώνεται από δύο (2) τουλάχιστον υπαλλήλους της περιφέρειας με απόφαση του Περιφερειάρχη και έχει τις εξής αρμοδιότητες:

α) συλλέγει και επεξεργάζεται τα στοιχεία που αφορούν την ενσωμάτωση της ισότητας των φύλων στις πολιτικές, στις δράσεις και στα προγράμματα της περιφέρειας,

β) αποτιμά τις πολιτικές και τις δράσεις της περιφέρειας για την εξάλειψη των διακρίσεων και την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και καταρτίζει σχετική έκθεση την οποία ο Περιφερειάρχης υποβάλλει τον Δεκέμβριο κάθε έτους προς το περιφερειακό συμβούλιο,

γ) συνεργάζεται με την Περιφερειακή Επιτροπή Ισότητας των Φύλων,

δ) διασφαλίζει τη συνεργασία των υπηρεσιών της περιφέρειας με την ΓΓΙΦ, ώστε να διευκολύνεται σε περιφερειακό επίπεδο η ανάπτυξη των δράσεων και των προγραμμάτων που άπτονται των πολιτικών της ΓΓΙΦ και των κατευθύνσεων του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Ισότητα των Φύλων, όπως διαμορφώνονται κάθε φορά.

VII. α. Με προεδρικό διάταγμα, το οποίο εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, καθορίζονται τα αποφαινόμενα και γνωμοδοτούντα όργανα, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια, για θέματα έργων, μελετών και υπηρεσιών του ν. 3316/2005 (ΦΕΚ 42 Α΄) των περιφερειών.

γ. Η παροχή των υπηρεσιών, με εξαίρεση εκείνες που υπάγονται στις ρυθμίσεις του ν. 3316/2005 διέπεται από τις διατάξεις του ν. 2362/1995 (ΦΕΚ 247 Α΄), των προεδρικών διαταγμάτων 59/2007 (ΦΕΚ 63 Α΄), 60/2007 (ΦΕΚ 64 Α΄), όπως ισχύουν, με ανάλογη, επίσης, εφαρμογή και των διατάξεων του π.δ. 118/2007 (ΦΕΚ 150 Α΄), όπως ισχύει.

VIII. Όπου στις διατάξεις της σχετικής νομοθεσίας που διέπει την Πολιτική Άμυνα και τον Πολιτικό Σχεδιασμό Έκτακτης Ανάγκης αναφέρεται Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση νοείται, από την έναρξη ισχύος του παρόντος, περιφέρεια.

IX. Με αποφάσεις των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και του, κατά περίπτωση, αρμόδιου Υπουργού, οι οποίες δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα, που σχετίζονται με τον τρόπο άσκησης των απονεμόμενων στις περιφέρειες αρμοδιοτήτων.

Άρθρο 187

Μεταβίβαση άσκησης πρόσθετων αρμοδιοτήτων στις περιφέρειες

Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, κατόπιν γνώμης της Ένωσης Περιφερειών, μπορεί να μεταβιβάζονται στις περιφέρειες αρμοδιότητες της Κεντρικής Διοίκησης, που συνάπτονται με εκείνες που απονέμονται, κατά τομείς, με το προηγούμενο άρθρο, εφόσον υπηρετούν αναπτυξιακού και λειτουργικού χαρακτήρα περιφερειακές ανάγκες και δεν αφορούν θέματα άσκησης ενιαίας κρατικής πολιτικής.

Με το ίδιο διάταγμα ρυθμίζεται και η απόδοση των αντίστοιχων οικονομικών πόρων για την άσκησή τους.

Με όμοια διατάγματα, με τις ίδιες προϋποθέσεις και με την ίδια διαδικασία αρμοδιότητες που ανήκουν σε νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου ή δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς κοινής ωφέλειας, που συνάπτονται με τους ανωτέρω τομείς, μπορεί να μεταβιβάζονται στις περιφέρειες μετά από γνώμη του διοικητικού συμβουλίου τους.

Άρθρο 188

Παροχή γνώμης της Περιφέρειας για ειδικά θέματα

1. Προκειμένου η Κρατική Διοίκηση να εκδώσει οποιαδήποτε κανονιστική πράξη, η οποία αφορά την αειφόρο ανάπτυξη, τα ρυθμιστικά ή χωροταξικά ή πολεοδομικά σχέδια και τις αποφάσεις χωροθέτησης εγκαταστάσεων και λοιπών δραστηριοτήτων, οφείλει να ζητά τη γνώμη των οικείων αιρετών συλλογικών οργάνων των περιφερειών.
2. Στις περιπτώσεις της προηγούμενης παραγράφου η γνώμη πρέπει να παρέχεται στην αρμόδια αρχή μέσα σε ένα μήνα, από την περιέλευση του ερωτήματος στην περιφέρεια.
3. Στα συλλογικά όργανα της Διοίκησης που καταρτίζουν τα προγράμματα για την περιφερειακή ανάπτυξη, τη χωροταξία και την αειφόρο ανάπτυξη μετέχουν υποχρεωτικά και εκπρόσωποι των περιφερειών.

Άρθρο 189

Προθεσμία για την έκδοση απόφασης ή παροχή γνώμης από άλλες αρχές προς την περιφέρεια

Όπου σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, απαιτείται προηγούμενη απόφαση ή γνώμη οποιασδήποτε αρχής, για θέματα που αποφασίζουν οι περιφέρειες, η σχετική πράξη εκδίδεται ή η οικεία γνώμη παρέχεται, μέσα σε ένα μήνα, αφότου η αρμόδια αρχή παρέλαβε το σχετικό έγγραφο με τα προβλεπόμενα ή ζητηθέντα στοιχεία. Αν η προθεσμία αυτή παρέλθει χωρίς να έχει εκδοθεί η οικεία πράξη ή να έχει παρασχεθεί η σχετική γνώμη τότε τα όργανα της περιφέρειας ασκούν την αποφασιστική τους αρμοδιότητα.

Άρθρο 205

Αρμοδιότητες νησιωτικών περιφερειών

1. Οι περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου, Βορείου Αιγαίου και Ιονίου είναι αρμόδιες και για το σχεδιασμό, την έγκριση και την παρακολούθηση των σχεδίων των ενδοπεριφερειακών συγκοινωνιών.
2. Οι αρμοδιότητες της προηγούμενης παραγράφου ασκούνται από τις περιφέρειες από την 1.7.2011.
3. Με προεδρικό διάταγμα το οποίο εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών ρυθμίζεται η απόδοση των ανάλογων οικονομικών πόρων για την άσκηση των αρμοδιοτήτων που προβλέπονται στην παράγραφο 1.
4. Ειδικά η Διεύθυνση Τεχνικών Έργων της περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου είναι αρμόδια για την εκτέλεση έργων και μελετών για τους δήμους της περιφέρειας με πληθυσμό μέχρι 4.000 κατοίκους, εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα στον περιφερειάρχη, από τον οικείο δήμο, ύστερα από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του.

Άρθρο 210

Μητροπολιτικές λειτουργίες

- I. Η μητροπολιτική περιφέρεια Αττικής και η μητροπολιτική ενότητα Θεσσαλονίκης της περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας ασκούν πλέον των αρμοδιοτήτων του άρθρου 186 και αρμοδιότητες μητροπολιτικού χαρακτήρα, στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος

και του προϋπολογισμού που καταρτίζονται από το περιφερειακό συμβούλιο. Οι λειτουργίες μητροπολιτικού χαρακτήρα αφορούν τους τομείς περιβάλλοντος και ποιότητας ζωής, χωρικού σχεδιασμού και αστικών αναπλάσεων, μεταφορών και συγκοινωνιών, πολιτικής προστασίας και ασφάλειας, που υπερβαίνουν τα διοικητικά όρια δήμου και είναι οι εξής:

- A. Τομέας περιβάλλοντος και ποιότητας ζωής, στους οποίους περιλαμβάνονται, ιδίως:
1. Η εξειδίκευση των κατευθυντήριων γραμμών περιβαλλοντικής πολιτικής σε επίπεδο μητροπολιτικής περιφέρειας.
  2. Ο σχεδιασμός της διαχείρισης στερεών αποβλήτων σε επίπεδο περιφέρειας.
  3. Η εκπόνηση στρατηγικών σχεδίων, προγραμμάτων και μελετών για την αντιμετώπιση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και του θορύβου.
  4. Η διαχείριση των μητροπολιτικού χαρακτήρα πάρκων και των υπερτοπικών χώρων πρασίνου, όπως οριοθετούνται από την κείμενη νομοθεσία. Η διαχείριση αυτή ασκείται εντός έτους από τη δημοσίευση του παρόντος και δεν θίγει δικαιώματα δήμων επί επιτρεπτών, κατά την κείμενη νομοθεσία, χρήσεων, εντός των ανωτέρω πάρκων και χώρων πρασίνου.
  5. Ο ολοκληρωμένος σχεδιασμός διαχείρισης και η εποπτεία των ορεινών όγκων της Αττικής και Θεσσαλονίκης, με εξαίρεση τους εθνικούς δρυμούς και τα εθνικά πάρκα.
  6. Η έγκριση περιβαλλοντικών όρων για: α) έργα και δραστηριότητες μητροπολιτικής και διαδημοτικής εμβέλειας και β) έργα που πραγματοποιούνται από τις υπηρεσίες της μητροπολιτικής αυτοδιοίκησης.
  7. Ο έλεγχος της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και η επιβολή κυρώσεων σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα που προκαλούν οποιαδήποτε ρύπανση ή άλλη υποβάθμιση του περιβάλλοντος ή παραβαίνουν τις ισχύουσες διατάξεις.
  8. Ο συντονισμός των ενεργειών για την παρακολούθηση και προστασία του περιβάλλοντος, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις όπου ο φυσικός αποδέκτης, οι προστατευτέοι φυσικοί πόροι, οι ρυπαίνουσες δραστηριότητες ή οι ενδεικνυόμενες λύσεις παρουσιάζουν διαδημοτικό χαρακτήρα.
  9. Οι αρμοδιότητες για τα έργα του άρθρου 16 του π.δ. 69/1988.
  11. Η συνδρομή στο έργο του Ε.Φ.Ε.Τ. και η διενέργεια ελέγχων ή άλλων πράξεων, που ζητούν τα εντεταλμένα όργανα του Ε.Φ.Ε.Τ. και σύμφωνα με τις οδηγίες τους.
- B. Τομέας χωρικού σχεδιασμού και αστικών αναπλάσεων, στους οποίους περιλαμβάνονται, ιδίως:
1. Η εξειδίκευση των γενικών κατευθύνσεων και η έκδοση οδηγιών στα θέματα πολεοδομικού σχεδιασμού οικιστικής πολιτικής και κατοικίας, καθώς και οικοδομικού και κτιριοδομικού κανονισμού.
  2. Η εξειδίκευση των στρατηγικών κατευθύνσεων για το χωροταξικό σχεδιασμό σε επίπεδο μητροπολιτικής περιφέρειας.
  3. Η προώθηση προγραμμάτων, έργων και αναπλάσεων μητροπολιτικής και υπερτοπικής σημασίας.
  4. Η εποπτεία και ο έλεγχος εφαρμογής της νομοθεσίας για τη διαφημιστική προβολή στο οδικό δίκτυο της μητροπολιτικής περιοχής.
- Γ. Τομέας μεταφορών και συγκοινωνιών, στους οποίους περιλαμβάνονται, ιδίως:
1. Η εκπόνηση μελετών, προγραμμάτων και σχεδίων συγκοινωνιακών έργων.
  2. Η κατασκευή συγκοινωνιακών έργων και οι εργασίες συντήρησης συγκοινωνιακών έργων μητροπολιτικού επιπέδου.
  3. Ο συντονισμός των φορέων που λειτουργούν σε επίπεδο μητροπολιτικής αυτοδιοίκησης και παρέχουν συγκοινωνιακές υπηρεσίες, στο πλαίσιο λειτουργίας της αντίστοιχης μητροπολιτικής επιτροπής.

4. Η επί τόπου εφαρμογή των μελετών, η συμπλήρωση και προσαρμογή μελετών συγκοινωνιακών έργων, καθώς και η κατάρτιση συμπληρωματικών μελετών συγκοινωνιακών έργων.

5. Η εκπόνηση ή ανάθεση εκπόνησης κυκλοφοριακών μελετών, καθώς και ο έλεγχος, από κυκλοφοριακής απόψεως, των μελετών αυτών.

6. Ο συντονισμός και η εποπτεία συγκοινωνιακών έργων που εκτελούνται στα όρια της μητροπολιτικής αυτοδιοίκησης.

7. Η μελέτη των εργασιών σήμανσης, σηματοδότησης και ηλεκτροφωτισμού του επαρχιακού οδικού δικτύου.

8. Η εκτέλεση ή η επίβλεψη εκτέλεσης των εργασιών σήμανσης, σηματοδότησης, ως και ηλεκτροφωτισμού του επαρχιακού οδικού δικτύου.

9. Η συγκέντρωση και η εισήγηση για την κατάρτιση προσχεδίων προγραμμάτων εκτέλεσης έργων του άρθρου 6 παρ. 3α του ν. 2503/1997.

10. Οι αρμοδιότητες για τα έργα του άρθρου 15 του π.δ. 69/1988.

11. Ο καθορισμός του εξωτερικού χρωματισμού των ΤΑΞΙ.

Δ. Τομέας πολιτικής προστασίας και ασφάλειας, στους οποίους περιλαμβάνονται, ιδίως:

1. Η εκπόνηση σχεδίων έκτακτης ανάγκης.

2. Η συγκρότηση και λειτουργία συντονιστικού μητροπολιτικού οργάνου για την πρόληψη και αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών.

3. Η διαχείριση και εφαρμογή προγραμμάτων πολιτικής προστασίας.

4. Ο σχεδιασμός των αναδασώσεων και της αντιχειμαρρικής προστασίας και η μέριμνα για την κατάρτιση πολυετών προγραμμάτων περιφερειακού επιπέδου.

5. Η μέριμνα για το σχεδιασμό της αντιπυρικής προστασίας και η οργάνωση της αρωγής και συνεργασίας των εμπλεκόμενων κρατικών και άλλων φορέων και των Ο.Τ.Α. στο έργο της καταστολής των δασικών πυρκαγιών.

II. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού μπορεί να μεταβιβάζονται στη μητροπολιτική περιφέρεια Αττικής, καθώς και στην περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας για τη μητροπολιτική ενότητα Θεσσαλονίκης, μετά από γνώμη της Ένωσης Περιφερειών, επιπλέον αρμοδιότητες οι οποίες συνάπτονται με τους ανωτέρω τομείς αρμοδιοτήτων και αφορούν περιφερειακές ή τοπικές υποθέσεις, ασκούνται δε από Υπουργείο ή αυτοτελή αποκεντρωμένη δημόσια υπηρεσία. Με τα ίδια προεδρικά διατάγματα καθορίζονται τα μονομελή ή συλλογικά όργανα που ασκούν τις μεταβιβαζόμενες αρμοδιότητες, μεταφέρονται οι αναγκαίοι πόροι για την άσκησή τους, συνιστώνται οργανικές θέσεις προσωπικού, οι οποίες προστίθενται στις υφιστάμενες οργανικές θέσεις των περιφερειών και κατανέμονται στις υπάρχουσες οργανικές μονάδες ή εντάσσονται σε νέες οργανικές μονάδες που ιδρύονται. Με όμοια επίσης διατάγματα, με τήρηση της ανωτέρω διαδικασίας, μπορεί να μεταβιβάζονται στις περιφέρειες αρμοδιότητες που ανήκουν σε νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου ή δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς κοινής ωφέλειας που συνάπτονται με τους ανωτέρω τομείς μετά και από γνώμη του διοικητικού συμβουλίου τους.

Άρθρο 283

Τελικές Ρυθμίσεις

{...}

2. Από την έναρξη λειτουργίας των περιφερειών καταργούνται οι ενιαίες νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και τα νομαρχιακά διαμερίσματα.

Οι περιφέρειες υπεισέρχονται, αυτοδικαίως, μετά την έναρξη ασκήσεως των αρμοδιοτήτων τους, σε όλα τα δικαιώματα, περιλαμβανομένων και των εμπραγμάτων, καθώς και στις υποχρεώσεις, των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.

Οι εκκρεμείς δίκες των πρώην Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, εκτός από αυτές που αφορούν πράξεις ή παραλείψεις των πολεοδομικών γραφείων που συνεχίζονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες για τα θέματα αυτά, συνεχίζονται, αυτοδικαίως, από τις ιδρυόμενες περιφέρειες, χωρίς να διακόπτονται και χωρίς να απαιτείται ειδική διαδικαστική πράξη συνέχισης για την καθεμία από αυτές.

Οι δήμοι και οι περιφέρειες υπεισέρχονται αυτοδικαίως σε πάσης φύσεως υποχρεώσεις και δικαιώματα, εξαιρουμένων των εμπραγμάτων, που βάσει διατάξεων νόμων και κανονιστικών πράξεων συνδέονται με αρμοδιότητες που μεταφέρονται σε αυτούς. Όταν οι υποχρεώσεις, που προέρχονται από τη μεταφορά αρμοδιοτήτων, αφορούν στην πληρωμή δαπανών, οι δήμοι και οι περιφέρειες είναι υπόχρεοι για την καταβολή τους στην περίπτωση που δεν έχει εκδοθεί το προβλεπόμενο από τον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων σχετικό παραστατικό από τους δικαιούχους ή δεν έχει εκδοθεί τελεσίδικη δικαστική απόφαση μέχρι 31.12.2010 για τους δήμους ή 30.6.2011 για τις περιφέρειες.

Ομοίως οι δήμοι και οι περιφέρειες είναι δικαιούχοι απαιτήσεων που συνδέονται με τις μεταφερόμενες αρμοδιότητες, για τις οποίες δεν έχουν αποσταλεί οι χρηματικοί κατάλογοι προς ταμειακή βεβαίωση μέχρι τις ανωτέρω προθεσμίες. Στις περιπτώσεις αυτές, οι σχετικές εκκρεμείς δίκες της πρώην Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ή της πρώην κρατικής περιφέρειας συνεχίζονται, αυτοδικαίως, από το δήμο ή την περιφέρεια που αφορά το αντικείμενο της δίκης, χωρίς να διακόπτονται και χωρίς να απαιτείται ειδική διαδικαστική πράξη συνέχισής τους.

Οι δήμοι και οι περιφέρειες από την έναρξη άσκησης των μεταφερόμενων σε αυτούς αρμοδιοτήτων υπεισέρχονται αυτοδικαίως στις συμβάσεις μίσθωσης ακινήτων που είχαν συναφθεί για τη στέγαση των υπηρεσιών που συνδέονται με τις αρμοδιότητες αυτές, εφόσον οι οικείες υπηρεσίες εξακολουθούν να στεγάζονται στα μισθωμένα ακίνητα.

Σε περίπτωση που στο ακίνητο στεγάζονται από κοινού και υπηρεσίες άλλων φορέων, η υπεισέλευση πραγματοποιείται κατ' αναλογία των χρησιμοποιούμενων ανά φορέα τετραγωνικών μέτρων. Ομοίως, αναλογικά επιμερίζονται και οι λοιπές λειτουργικές δαπάνες. 3. Λοιπές αρμοδιότητες Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, όπως είχαν ορισθεί και ασκούνταν με διατάξεις τυπικών νόμων και κανονιστικών πράξεων και οι οποίες δεν έχουν απονεμηθεί στις περιφέρειες με το άρθρο 186 του παρόντος, ούτε έχουν μεταβιβασθεί στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις και στους δήμους ασκούνται, μετά την εγκατάσταση των οικείων αιρετών οργάνων από την περιφέρεια, με εξαίρεση θέματα διαχείρισης και προστασίας των δασών, καθώς και θέματα χωροταξίας και περιβάλλοντος, η άσκηση των οποίων περιέρχεται στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση.

2. Ν. 5101/1931

Άρθρο 6

Χωρίς τίτλο

2. Αι άδειαι συλλογής εράνων και φιλανθρωπικών αγορών χορηγούνται δι' αποφάσεως του Υπουργού Προνοίας και Αντιλήψεως εφ' όσον πρόκειται περι αδείας εκδιδομένης μετά προηγουμένην γνωμοδότησιν του κατά το άρθρ.22 Συμβουλίου, δι' αποφάσεως δε του οικείου Νομάρχου εφ' όσον πρόκειται περι αδείας εκδιδομένης μετά προηγουμένην πρότασιν του κατά το άρθρ.23 Συμβουλίου.

3. Αι αυταί διατάξεις εφαρμόζονται προκειμένου περί εράνων δι' ατομικών εισφορών και λαχειοφόρων αγορών.

Άρθρο 8

Χωρίς τίτλο

1. Η σύστασις φιλανθρωπικών αγορών προς πλήρωσιν σκοπού κοινωφελούς ή φιλανθρωπικού υπόκειται υπό την κρίσιν των δια του παρόντος Νόμου συνιστωμένων Συμβουλίων, η δε άδεια παρέχεται δι' υπουργικής ή νομαρχιακής αποφάσεως.

2. Η σύστασις λαχειοφόρων αγορών προς πλήρωσιν σκοπού κοινωφελούς ή φιλανθρωπικού υπόκειται υπό την κρίσιν του κατά το άρθρο 22 του παρόντος Νόμου Συμβουλίου, η δε σχετική άδεια παρέχεται δια κοινής αποφάσεως των Υπουργών Οικονομικών και Προνοίας και Αντιλήψεως. "Εξαιρετικώς δύναται να επιτραπή η διενέργεια λαχειοφόρου αγοράς, ανεξαρτήτως σκοπού, εις νομίμως λειτουργούντα σωματεία, ιδρύματα και επιτροπάς, κατά την διάρκειαν χοροεσπερίδων. Εν τη περιπτώσει ταύτη η κυκλοφορία των λαχών δέον να περιορίζηται αποκλειστικώς εντός της αιθούσης του χορού απαγορευομένης της διαθέσεως αυτών εκτός ταύτης.

Αι δια τοιαύτας λαχειοφόρους αγοράς άδειαι χορηγούνται δι' αποφάσεως μεν του Υπουργού Κοινωνικής Προνοίας, μετά γνώμην του κατά το άρθρο 22 Συμβουλίου, προκειμένου περί λαχειοφόρου αγοράς τελεσθησομένης εις την περιφέρειαν της τέως Διοικήσεως Πρωτευούσης, δι' αποφάσεως δε του οικείου Νομάρχου, μετά γνώμην του κατά το άρθρο 23 Συμβουλίου εις πάσαν άλλην περίπτωσιν.

Άρθρο 10

Χωρίς τίτλο

[...]

2. Η Επιτροπή ή το Σωματείον δύναται να αναλαμβάνη το εκάστοτε αναγκαιούν ποσόν δι' ειδικής αποφάσεως της και κατόπιν αδείας του οικείου Νομάρχου, εφ' όσον πρόκειται περι εράνων ή αγοράς αδείας τούτου ενεργηθέντων κατόπιν δ' αδείας του Υπουργού Προνοίας κλπ. εις πάσαν άλλην περίπτωσιν.

3. Ν. 5607/1932

Άρθρο 11

Προσωρινό Κλείσιμο Φαρμακείου

1. Φαρμακείο που βρίσκεται σε λειτουργία δε μπορεί να μείνει κλειστό, χωρίς άδεια του αρμόδιου Περιφερειάρχη. Άδεια για προσωρινό κλείσιμο του φαρμακείου χορηγείται: α) Για χρονικό διάστημα μέχρι έξι (6) μήνες μόνον στις κάτωθι περιπτώσεις: αα) Για μεταφορά ή ανακαίνιση του φαρμακείου, ή ββ) για λόγους υγείας του φαρμακοποιού, ή γγ) για οικονομικούς ή άλλους σοβαρούς λόγους, αν κατά την κρίση της αρμόδιας Αρχής είναι αδύνατη για το φαρμακοποιό η ανεύρεση αντικαταστάτη. β) Για χρονικό διάστημα μέχρι ένα μήνα το χρόνο, χωρίς ειδική αιτιολογία, μετά από γνώμη του αρμόδιου Φαρμακευτικού Συλλόγου. Επίσης κατάστημα φαρμακείου δεν μπορεί να αλλάξει τη χρήση του για όσο χρονικό διάστημα λειτουργεί ως φαρμακείο.

2. Με απόφαση του αρμόδιου Περιφερειάρχη, οι παραβάτες των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου τιμωρούνται με πρόστιμο μέχρι 5.000 ευρώ που εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου που ισχύει για τη είσπραξη δημοσίων εσόδων. Σε περίπτωση παύσης της λειτουργίας του φαρμακείου χωρίς άδεια του αρμόδιου Περιφερειάρχη, για περισσότερο από τρεις (3) μήνες, ή αλλαγής χρήσης του καταστήματος που στεγάζει φαρμακείο, ανακαλείται η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας του φαρμακείου με απόφαση του κατά τόπον αρμόδιου Περιφερειάρχη.

4. Ν. 749/1948

Άρθρο 8

Χωρίς τίτλο

1. Η ίδρυση και λειτουργία παιδικών εξοχών από υπηρεσίες του κράτους ή δήμους και κοινότητες ή οργανισμούς ή οργανώσεις, που δεν υπάγονται, σύμφωνα με τις καταστατικές τους διατάξεις, στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, επιτρέπεται μόνο ύστερα από άδεια που χορηγείται με απόφαση του οικείου νομάρχη.

Διά της αυτής αποφάσεως καθορίζεται ο τόπος εγκαταστάσεως, ο αριθμός των εξυπηρετηθησομένων παιδιών, τα της οικονομικής ενισχύσεως υπό του Υπουργείου Πρόνοιας ως και τα της εποπτείας και ελέγχου, όστις πάντως δέον να ασκείται και παρά του Υπουργείου Πρόνοιας.

[...]

3. Ομοίως τελούσιν υπό τον έλεγχον και την εποπτείαν του Υπουργείου Κοιν. Πρόνοιας Παιδικαί εξοχαί οργανούμεναι δι' ιδίων μέσων υπό φυσικών ή νομικών προσώπων εις ας γίνονται δεκτά παιδιά επί πληρωμή ή μη.

Διά την σύστασιν των κατά τα άνω παιδικών εξοχών απαιτείται προηγουμένη άδεια του Υπουργείου Κοιν. Πρόνοιας εν τη οποία καθορίζονται και οι όροι της λειτουργίας αυτών.

[...]

5. Β.Δ. 24-9/20-10-58

Άρθρο 7

Άνευ τίτλου

1. Επί της αποφάσεως του συμβουλίου αποφαινεται ητιολογημένως ο νομάρχης εγκρίνων ή μεταρρυθμίζων ταύτην εντός δέκα πέντε ημερών εφ' ής περιήλθεν εις τη νομαρχία.

2. Η απόφασις του νομάρχου επικολλάται εις την θύραν των ναών του δήμου ή κοινότητος προς γνώσιν των ενδιαφερομένων και εγκατάστασιν αυτών εις τους προδιορισθέντας δι' ένα έκαστον βοσκησίμους τόπους.

Άρθρο 8

Άνευ τίτλου

1. Εν περιπτώσει καθ' ήν το συμβούλιον παραλείψη να αποφασίση την διάθεσιν των βοσκησίμων τόπων ο νομάρχης τάσσει αυτώ δεκαπενθήμερον προθεσμίαν εντός της οποίας υποχρεούται να λάβει τας αναγκαίας αποφάσεις.

2. Παρελθούσης της προθεσμίας απράκτου ο νομάρχης τιμωρεί πειθαρχικώς τους υπευθύνους δήμαρχον, πρόεδρον της κοινότητος και τα μέλη του συμβουλίου δια προστίμου μέχρι πεντακοσίων δραχμών και διατάσσει την εφαρμογήν κατά την κτηνοτροφικήν περίοδον των αποφάσεων των εφαρμοσθεισών κατά την παρελθούσαν αντίστοιχον τοιαύτην. Εάν δεν υφίσταται τοιαύτη απόφασις και το συμβούλιον εμμένει εις την μη λήψιν αποφάσεως, ο νομάρχης εκδίδει απόφασιν ρυθμίζων την διάθεσιν των βοσκών.

Άρθρο 9 **Άνευ τίτλου**

1. Προτάσσει της γεωργικής υπηρεσίας και αποφάσει του Νομάρχου επιτρέπεται όπως υποχρεωθούν οι διαθέτοντες βοσκοτόπους δήμοι ή κοινότητες, να διαθέτουν ποσοστό εκ των εισπράξεων του δικαιώματος βοσκής δια την βελτίωσιν αυτών.

2. Τα εις τας βελτιωθείσας βοσκάς εισαγόμενα μικρά ή μεγάλα ζώα υπόκεινται άπαντα, πέραν του υπό των κειμένων διατάξεων προβλεπομένου δικαιώματος βοσκής, και εις ειδικόν δικαίωμα χρήσεως βελτιωμένων βοσκοτόπων, καθοριζόμενον δι' αποφάσεως του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, εγκρινομένης υπό του Νομάρχου. Το ύψος του δικαιώματος τούτου προκύπτει εκ της διαιρέσεως των ετησίων δαπανών λειτουργίας και συντηρήσεως του βελτιωθέντος βοσκοτόπου, προσηυξημένον κατά 10% δια του αριθμού των ζώων, τα οποία δύναται βάσει της βοσκοικανότητας να εισαχθούν εις αυτόν.

[...]

Άρθρο 12 **Δικαίωμα επί εμπορίας ποσίων ιαματικών ή μη υδάτων**

[...]

7. Εις εξαιρετικάς περιπτώσεις εκτιμωμένας υπό του συμβουλίου και μετ' έγκρισιν του νομάρχου, δύναται να χορηγείται εις φυσικόν ή νομικόν πρόσωπον τη αιτήσει του και επί τη καταβολή του κατά την παράγραφο 3 δικαιώματος, άδεια μεταφοράς ποσίου ύδατος αποκλειστικώς όμως διατιθεμένου δι' ύδρευσιν, υπό τον όρον ότι η διάθεσις τούτου, εις τους κατοίκους της κοινότητος θα γίνεται επί τη καταβολή τιμήματος οριζομένου υπό της αρμοδίας αγορανομικής αρχής και απ' ευθείας εκ του βυτίου, εφόσον τηρούνται οι απαραίτητοι όροι υγιεινής, κατά βεβαίωσιν της αρμοδίας υγειονομικής υπηρεσίας, ανανεουμένην ανά τριάκοντα ημέρας, μερίμνη του αδειούχου.

Άρθρο 21 **Καθαριότης**

1. Διά τας υπό του δήμου, ή κοινότητος παρεχομένας υπηρεσίας καθαριότητος των οδών, πλατειών και κοινοχρήστων εν γένει χώρων, της περισυλλογής, και αποκομιδής και διαθέσεως των απορριμμάτων, ως και της κατασκευής και λειτουργίας κοινόχρηστων αφοδευτηρίων, επιβάλλεται τέλος οριζόμενον δι' αποφάσεως του συμβουλίου, υποκειμένης εις την έγκρισιν του νομάρχου.

[...]

6. Προκειμένου περί οδών αποτελουσών οροθετικήν γραμμήν μεταξύ δήμων και κοινοτήτων, η καθαριότης και η αποκομιδή των απορριμμάτων των ακινήτων αμφοτέρων των οικοδομικών πλευρών αυτών, ως και ο φωτισμός ενεργούνται υπό του δι' αποφάσεως του Νομάρχου οριζομένου δήμου ή κοινότητος, όστις δικαιούται να βεβαιοί και εισπράττη το τέλος καθαριότητος και φωτισμού. Εν τη αυτή περιπτώσει προκειμένου περί κατασκευής ή επισκευής της οδού ο Νομάρχης ορίζει δι' αποφάσεώς του τον υπόχρεον να εκτελέση τας εργασίας δήμον ή κοινότητα, καταμερίζων συγχρόνως και την δαπάνην ήτις βαρύνει έκαστον οργανισμόν τοπικής αυτοδιοικήσεως.

Άρθρο 22 **Φωτισμός**

1. Διά τας δαπάνας εγκαταστάσεων, συντηρήσεως και ηλεκτρικής ενεργείας προς φωτισμόν των κοινοχρήστων χώρων επιτρέπεται δι' αποφάσεως του συμβουλίου, υποκειμένης εις την έγκρισιν του νομάρχου, η επιβολή υπέρ του δήμου ή κοινότητος τέλους μη δυναμένου να υπερβή τα τριάκοντα τοις εκατόν του εκάστοτε επιβαλλομένου τέλους καθαριότητος.

Άρθρο 37 **Ταγαρέλαια**

1. Επιβάλλεται υπέρ δήμου ή κοινότητας φόρος επί του εν τη περιφέρεια αυτού παραγομένου ελαίου, συνιστάμενος εις την λήψιν των μετά την συλλογήν του ελαίου υπολειπομένων ταγαρελαίων, εφ' όσον ταύτα δεν παραλαμβάνονται παρά του παραγωγού των ελαίων.
2. Η βεβαίωσις του φόρου γίνεται εν τοις ελαιотριβείοις.
3. Ο καθορισμός του τρόπου της συλλογής των ταγαρελαίων και της εκποιήσεως αυτών ρυθμίζεται δι' αποφάσεως του Συμβουλίου.
4. Εν περιπτώσει διαφωνίας μεταξύ δήμου ή κοινότητος και εργοστασιαρχών ως προς τον τρόπον της συλλογής των ταγαρελαίων, αποφαινεται οριστικώς ο Νομάρχης.
5. Ελαιотριβεία μη διαθέτονα ταγαρελαιοδεξαμενάς δεν επιτρέπεται να λειτουργούν. Η απαγόρευσις δεν ισχύει δια τα έχοντα διαχωριστήρας.
6. Εάν το εν τίνι Δήμω ή Κοινότητι παραγόμενον έλαιον προέρχεται εν όλω ή εν μέρει εξ ελαίων παραγωγής ομόρων Δήμων ή Κοινοτήτων, το ποσόν του φόρου, μετά την αφαιρέσιν των δαπανών συλλογής αυτού, διανέμεται συμμετρως μεταξύ των δικαιούχων Δήμων και Κοινοτήτων αναλόγως της εκθλιβείσης εξ ενός εκάστου ποσότητος ελαίων, δι' αποφάσεως του Νομάρχου τη προτάσει των οικείων Δημοτικών ή Κοινοτικών Συμβουλίων.

6. A.N. 314/1968

Άρθρο 1 **Άνευ τίτλου**

1. Η κατά τας διατάξεις της κειμένης νομοθεσίας έγκρισις, επέκτασις ή τροποποιήσις των σχεδίων πόλεων και κωμών, ως και ο καθορισμός των όρων δομήσεως, ενεργείται εφεξής δι'αποφάσεως του Νομάρχου μετά γνώμην του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, ως και του οικείου Τμήματος του Περιφερειακού Συμβουλίου Δημοσίων Έργων, του συσταθέντος δια της υπ' αριθ.Α.81177/67 κοινής αποφάσεως του Αντιπροέδρου της Κυβερνήσεως και των Υπουργών Οικονομικών, Εσωτερικών και Δημοσίων Έργων "περί διατηρήσεως Συμβουλίων και Επιτροπών αρμοδιότητος Υπουργείου Δημοσίων Έργων και λοιπών Συμβουλίων και Επιτροπών Ν.Π.Δ.Δ. αρμοδιότητος του αυτού Υπουργείου" (ΦΕΚ 586 Β'), δημοσιευομένης εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Δι'ομοίας αποφάσεως του Νομάρχου επιβάλλεται ή παρατείνεται και η κατά το άρθρ.8 του Ν.Δ/τος της 17.7.23 "περί σχεδίων πόλεων κλπ." απαγόρευσις των εργασιών δομήσεως ή υπό όρους εκτέλεσις αυτών.

2. Η προηγουμένη παράγραφος εφαρμόζεται:

α)επί οικισμών εχόντων πληθυσμόν μέχρι 5.000 κατοίκων και

β)επί οικισμών εχόντων πληθυσμόν άνω των 5.000 και μέχρις 20.000 κατοίκων, προκειμένου μόνον περί τροποποιήσεως εγκεκριμένου σχεδίου, άνευ μεταβολής των όρων δομήσεως και άνευ επεκτάσεως αυτού. Η έγκριση τροποποιήσεων σχεδίων πόλεων για οικισμούς με πληθυσμό πάνω από 20.000 κατοίκους καθώς και η τροποποίηση και ο καθορισμός όρων και περιορισμών δόμησης για οικισμούς με πληθυσμό πάνω από 5.000 κατοίκους, μπορεί να γίνει με όμοια απόφαση του νομάρχη στις περιπτώσεις και με τους όρους και προϋποθέσεις που ορίζονται με Π.Δ/γμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων. Με Π.Δ/γμα που εκδίδεται με τον ίδιο τρόπο μπορεί να εγκρίνονται εξαιρέσεις από τις περιπτώσεις της επόμενης παρ.3 του άρθρου αυτού. Όπου ο νομάρχης, σύμφωνα με τα παραπάνω, έχει αρμοδιότητα να εγκρίνει τροποποιήσεις σχεδίων ή τροποποιήσεις και καθορισμό όρων και περιορισμών δόμησης ή και να επιβάλλει προκήπια έχει και την αρμοδιότητα να επιβάλλει ή να παρατείνει την αναστολή των οικοδομικών εργασιών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρ. 8 του Ν.Δ. από 17.7.23 (ΦΕΚ 228 Α'), όπως συμπληρώθηκε με το άρθρ.1 του Ν.551/77 (ΦΕΚ 68 Α').

3. Του παρόντος άρθρου εξαιρούνται:

α) η περιοχή τέως Διοικήσεως Πρωτευούσης,

β) η περιοχή του τέως Δήμου Θεσσαλονίκης,

γ) η Παραλιακή Ζώνη Βουλιαγμένης-Σουνίου,

δ) αι λουτροπόλεις,

ε) οι αρχαιολογικοί χώροι και

στ) αι περιοχαί αίτινες ήθελον ορισθή δι'αποφάσεως του Υπουργού Δημοσίων Έργων δι'ειδικούς εκάστοτε λόγους, μνημονευομένους εν τη αποφάσει, (το άρθρ.1 αντικατεστάθη ως άνω δια του άρθρ.1 Ν.Δ.1018/71, ούτινος βλ. και άρθρ.3).

Άρθρο 4

Άνευ τίτλου

Δια κοινών αποφάσεων των Υπουργών Εσωτερικών και Δημοσίων Έργων, δημοσιευομένων εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, δύναται να εξαιρεθούν της ως άνω αρμοδιότητος του Νομάρχου περιπτώσεις περιοχών ιδιαίτερου τουριστικού ενδιαφέροντος, εκ των κηρυχθεισών δια Β.Δ/τος ως τουριστικών περιοχών.

7. Ν.Δ. 420/1970

Άρθρο 35

Τρόποι εκμεταλλεύσεως ιχθυοτρόφων υδάτων

4. Οι αρμόδιες υπηρεσίες των Περιφερειών κατά το άρθρο 186 του ν. 3852/2010, καθώς και οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, στους οποίους έχει γίνει παραχώρηση κατά χρήση λιμνοθαλάσσιων εκτάσεων κυριότητας Δημοσίου, μπορούν να τις εκμισθώνουν σύμφωνα με τις διατάξεις του Τμήματος Β' (Άρθρα 35 έως 64).

5. Οι υπηρεσίες αλιείας της οικείας Περιφέρειας συντάσσουν έκθεση αξιολόγησης του μισθίου, για το σύνολο των μισθώσεων του παρόντος, μέχρι 15.12.2018, η οποία ανανεώνεται κάθε τρία (3) χρόνια, ανεξαρτήτως του φορέα που διενεργεί τη μίσθωση. Στις εκθέσεις αυτές τεκμηριώνεται το μέσο και το ελάχιστο εκτιμώμενο επίπεδο ποσότητας και αξίας παραγωγής, ο ελάχιστος αριθμός των θέσεων εργασίας και προσδιορίζονται οι αναγκαίες παρεμβάσεις τόσο της βελτίωσης των δημοσίων υποδομών όσο και της περιβαλλοντικής προστασίας ή/και αποκατάστασης του μισθίου, σύμφωνα με τις προτάσεις του φορέα διαχείρισης στις προστατευόμενες περιοχές και όπου αυτός υφίσταται.
[...]

Άρθρο 50

Προϋποθέσεις όροι

1. Οι ΟΤΑ δύναται να εκμισθώνουν τα ιχθυοτρόφα ύδατα χωρίς δημοπρασία, σε αλιευτικούς συνεταιρισμούς της διοικητικής τους περιφέρειας, με απευθείας ανάθεση.

8. Ν. 339/1976

Άρθρο 2

Άνευ τίτλου

1. Δικαιούχοι των κατά το προηγούμενον άρθρον τελών είναι οι δήμοι και αι κοινότητες:

α) Οίτινες έχουν ή ήθελον χαρακτηρισθή κατά τας κειμένας διατάξεις ως λουτροπόλεις ή οργανωμένοι αρχαιολογικοί τόποι ή τουριστικοί τόποι ή τόποι θερινής διαμονής. Προκειμένου περί δήμων και κοινοτήτων, οίτινες έχουν ή ήθελον χαρακτηρισθή κατά τας κειμένας διατάξεις ως τουριστικοί τόποι ή τόποι, θερινής διαμονής η επιβολή είναι δυνατή κατόπιν αποφάσεως του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, δι'ης θα βεβαιούται ότι συνεπεία της ηυξημένης εν τη περιφερεία του δήμου ή της κοινότητος τουριστικής κινήσεως προκαλούνται εις βάρος αυτού δαπάναι καθαριότητος και φωτισμού ή ανάγκη

εκτελέσεως έργων προς αντιμετώπιση των εκ της αιτίας, ταύτης δημιουργουμένων προβλημάτων. Η απόφασις αυτή χρήζει της εγκρίσεως του Νομάρχου [...]

9. Ν. 423/1976

Άρθρο 2 Χωρίς τίτλο

[...]

2. Τα κοινοτικά γυμναστήρια ως υπηρεσίες των κοινοτήτων ιδρύονται με απόφαση του οικείου κοινοτικού συμβουλίου, που εγκρίνεται από το νομάρχη.

[...]

Άρθρο 4 Χωρίς τίτλο

[...]

5. Αρμόδιος προς παροχήν εγκρίσεως δια την κατά τας κειμένας διατάξεις υπό του Δημοσίου παραχώρησιν κατά χρήσιν ή υπό Νομικών Προσώπων Δημοσίου δικαίου ή υπό Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοικήσεως παραχώρησιν κατά κυριότητα ή κατά χρήσιν ή την ανταλλαγήν, ή την διάθεσιν εν γένει, μετά ή άνευ ανταλλάγματος, ακινήτων μετά ή άνευ κτισμάτων προς την Γενικήν Γραμματείαν Αθλητισμού ή προς Νομικά Πρόσωπα εποπτευόμενα υπ' αυτής, προς τον σκοπόν ανεγέρσεως αθλητικών εγκαταστάσεων, καθίσταται ο Νομάρχης.

Ειδικώς επί παραχωρήσεως δημοσίας εκτάσεως κατά χρήσιν, προσαπαιτείται γνώμη της παρά τη Νομαρχία εδρευούσης Επιτροπής Δημοσίων Κτημάτων, παρεχομένη εντός 10ημέρου προθεσμίας από της περιελεύσεως εις αυτήν του σχετικού εγγράφου. Μετά την παρέλευσιν απράκτου του 10ημέρου η απόφασις του Νομάρχου εκδίδεται και άνευ της γνώμης ταύτης. Η κατά τα ανωτέρω παραχώρησις ή η διάθεσις εν γένει ακινήτων τελειούται δια της εκδόσεως της περί αποδοχής αυτής αποφάσεως του επί του Αθλητισμού Υπουργού ή Υφυπουργού ήτις και μεταγράφεται.

[...]

Άρθρο 5 Χωρίς τίτλο

1. Επιφυλασσομένης της ισχύος των διατάξεων περί σχεδίων πόλεων του Γενικού Οικοδομικού Κανονισμού, περί της καταλληλότητος του χώρου δια την ίδρυσιν Γυμναστηρίων αποφαινεται:

[...]

β) Προκειμένου περί Κοινοτικών και Σωματειακών Γυμναστηρίων ο οικείος Νομάρχης μετά γνώμην τριμελούς Επιτροπής οριζομένης υπ' αυτού και αποτελουμένης υπό του Διευθυντού Φυσικής Αγωγής, ενός τεχνικού υπαλλήλου της Νομαρχίας ή της Τεχνικής Υπηρεσίας Δήμων και Κοινοτήτων και ενός φιλάθλου κατοίκου της Κοινότητος.

Άρθρο 6 Χωρίς τίτλο

[...]

5. Τα Κοινοτικά Γυμναστήρια διοικούνται υπό των Κοινοτικών Συμβουλίων μετά γνώμην 3μελούς Επιτροπής διοριζομένης υπό του Νομάρχου και αποτελουμένης εξ ενός Κοινοτικού Συμβούλου και δύο φιλάθλων κατοίκων της οικείας Κοινότητος.

10. Ν. 604/1977

Άρθρο 4 Άδειαι ιδρύσεως

[...]

2. Δια την ίδρυσιν των εν τη προηγουμένη παράγραφω αναφερομένων καταστημάτων, εξαιρέσει των Κτηνιατρείων μικρών ή μεγάλων ζώων, απαιτείται άδεια του οικείου

Νομάρχου, εκδιδόμενη τη εισηγήσει της αρμοδίας κτηνιατρικής υπηρεσίας και μετά σύμφωνον γνώμην της Επιτροπής, του άρθρ. 5. Η άδεια ιδρύσεως ανακαλείται υποχρεωτικώς υπό της εκδούσης αρχής εάν εντός διετίας δεν εγένετο έναρξις λειτουργίας.

Άρθρο 6 **Άδεια λειτουργίας**

1. Δια την λειτουργίαν κτηνιατρείων μικρών ή μεγάλων ζώων κλινικής, ή ενδιαιτήματος ζώων απαιτείται σχετική άδεια, χορηγουμένη υπό της προϊσταμένης Κτηνιατρικής αρχής του οικείου Νομού, αιτήσει τους ενδιαφερομένου.

Άρθρο 8 **Διακοπή λειτουργίας**

Η λειτουργία Κλινικής ή Ενδιαιτήματος ζώων διακόπτεται προσωρινώς μέχρις εξ μηνών ή οριστικώς, δι'αποφάσεως της χορηγησάσης την άδειαν αρχής.

Άρθρο 12. **Έλεγχος λειτουργίας - Κυρώσεις**

1. Ο έλεγχος της λειτουργίας των Κτηνιατρείων, Κτηνιατρικών Κλινικών και Ενδιαιτημάτων ζώων, ενεργείται υπό των αρμοδίων κτηνιατρικών και υγειονομικών αρχών.

[...]

4. Αι ως άνω ποιναί επιβάλλονται τη εισηγήσει της αρμοδίας Κτηνιατρικής υπηρεσίας δι'αποφάσεως του Νομάρχου και εκτελούνται μερίμνη των Κτηνιατρικών Αρχών, τη συνδρομή των Αστυνομικών τοιούτων.

[...]

11. Ν. 947/1979

Άρθρο 10 **Αυτεπάγγελτος διαδικασία**

[...]

2. Μετά την σύνταξιν της μελέτης, αυτή εκτίθεται επί ένα μήνα εις την οικείαν Νομαρχίαν προς ενημέρωσιν παντός ενδιαφερομένου, αποστέλλεται δε και εις τον ή τους οικείου δήμους ή τας οικείας κοινότητας. Περί της εκθέσεως της μελέτης εις την Νομαρχίαν και της αποστολής αυτής εις τον οικείον δήμον ή κοινότητα δημοσιεύεται σχετική ειδοποίησις, περιέχουσα σύντομον περιγραφήν των ορίων της υπό μελέτην περιοχής εις μίαν τουλάχιστον ημερησίαν ή εβδομαδιαίαν τοπικήν εφημερίδα και εις μίαν τουλάχιστον ημερησίαν ή εβδομαδιαίαν τοπικήν εφημερίδα και εις μίαν ημερησίαν εφημερίδα των Αθηνών ή της Θεσσαλονίκης.

3. [...]

Της μελέτης δύναται πας ενδιαφερόμενος να λάβη αντίτυπον αντί τιμήματος καλύπτοντος τας δαπάνας της εκτυπώσεως ή φωτοτυπήσεως αυτής, είτε παρά του δήμου ή της κοινότητος είτε και παρά της οικείας Νομαρχίας.

4. Κατά της μελέτης δύνανται να διατυπωθούν υπό παντός ενδιαφερομένου ενστάσεις. Αι ενστάσεις υποβάλλονται εντός διμήνου από της κατά την παράγραφον 2 τελευταίας δημοσιεύσεως της περί της μελέτης ειδοποιήσεως εις διπλούν, του ενός αντιτύπου υποβαλλομένου εις την οικείαν Νομαρχίαν, του δε ετέρου εις τον οικείον δήμον ή κοινότητα, δύνανται δε να αναφέρονται είτε εις τας διαπιστώσεις ή την αποτύπωσιν της υφιστάμενης καταστάσεως, είτε εις το περιεχόμενον και τον τρόπον διαγραφομένης οικιστικής αναπτύξεως ή αναμορφώσεως και τους όρους ταύτης. Η υποβολή της ενστάσεως δύναται να γίνη και διά συστημένης επιστολής παραδιδομένης προς αποστολήν εντός της αυτής ως άνω διμήνου προθεσμίας.

Άρθρο 12**Αίτησις ιδιώτου ή νομικού προσώπου**

Η αίτησις ιδιώτου ή νομικού προσώπου δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου περί χαρακτηρισμού περιοχής τινος ως οικιστικής υποβάλλεται εις το Υπουργείον Δημοσίων Έργων, συνοδευομένη υπό της, κατά το άρθρον 8 του παρόντος νόμου μελέτης και δηλώσεως των εν τη περιοχή ιδιοκτητών, οι οποίοι αποτελούν την πλειοψηφίαν του όλου αριθμού των ιδιοκτητών, οι οποίοι αποτελούν την πλειοψηφίαν του όλου αριθμού των ιδιοκτητών της περιοχής και των οποίων αι ιδιοκτησίαι καλύπτουν τα τρία τέταρτα τουλάχιστον της επιφανείας ταύτης, ότι συμφωνούν προς τον χαρακτηρισμόν της περιοχής ως οικιστικής και προς το περιεχόμενον της υποβαλλομένης μελέτης. Η μελέτη αυτή αποστέλλεται υπό της αρμοδίας υπηρεσίας εις την οικείαν νομαρχίαν, ως και εις τον οικείον δήμον ή κοινότητα προς γνωμοδότησιν, τηρουμένων περαιτέρω των εις τας παραγράφους 2 έως 6 του άρθρου 10 οριζομένων.

Άρθρο 61**Μεταβίβασις αρμοδιοτήτων εις Νομάρχας και Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοικήσεως**

1. Δια προεδρικών διαταγμάτων εκδιδομένων προτάσει του Υπουργού Δημοσίων Έργων δύναται να καθορίζωνται κατά περιοχάς της Χώρας, μέγεθος οικισμού, κατηγορίας τούτων, προοριζομένης γενικής ή ειδικάς χρήσεις ή κατά τους εν άρθρω 6 του παρόντος τρόπους οικιστικής αναπτύξεως, γενικώς ή μερικώς, αι περιπτώσεις κατά τας οποίας οικιστικάί περιοχαί χαρακτηρίζονται δι' αποφάσεως του Νομάρχου δημοσιευομένης δια της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως αντί του υπό του άρθρου 14 του παρόντος προβλεπομένου διατάγματος.

Εις τας περιπτώσεις ταύτης και η πολεοδομική μελέτη εγκρίνεται δι' ομοίας αποφάσεως αντί των υπό των άρθρων 32, 44 και 52 του παρόντος προβλεπομένων διαταγμάτων.

2. Δια των κατά την προηγουμένην παράγραφον εκδιδομένων διαταγμάτων καθορίζονται και αι λοιπαί κατά τον παρόντα νόμον αρμοδιότητες του Υπουργού Δημοσίων Έργων αι οποιαί ασκούνται υπό του Νομάρχου, τα των γνωμοδοτούντων ή κρινόντων Συμβουλίων, τα των διατυπουσών γνώμας ετέρων αρχών, τα της προσαρμογής των σχετικών διαδικασιών του παρόντος νόμου και πάσα αναγκαία λεπτομέρεια.

12. Ν. 998/1979**Άρθρο 5****Καθορισμός αρμοδιοτήτων**

[...]

2. Η μέριμνα διά την ανάπτυξιν, βελτίωσιν, αναδάσωσιν και προστασίαν των πάρκων, αλσών και των εντός των πόλεων ή οικιστικών περιοχών δεντροστοιχιών ανήκει εις τους οικείους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοικήσεως ή τους επί τη βάσει σχετικής πολεοδομικής μελέτης αναλαβόντας την δημιουργίαν αυτών οικιστικούς φορείς ή εις ίδια νομικά πρόσωπα, επί τη βάσει ειδικών διατάξεων.

[...]

Αι δασικάι υπηρεσίαι συνεργάζονται μετά των λοιπών δημοσίων υπηρεσιών και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοικήσεως ή άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, εφ' όσον πρόκειται περί λήψεως μέτρων προστασίας, η πραγματοποιήσις των οποίων περιλαμβάνεται και εις την αρμοδιότητα των υπηρεσιών ή των νομικών τούτων προσώπων.

[...]

Άρθρο 17

Ανανέωσις και βελτιώσις δασών

[...]

4. 'Απαντες οι ιδιοκτήται ιδιωτικών δασών και δασικών εκτάσεων (δήμοι, κοινότητες, φυσικά ή νομικά πρόσωπα) υποχρεούνται να διαθέτουν κατ'έτος μέχρι τα τριάκοντα επί τοις εκατόν των εκ της εκμεταλλεύσεως ή εκμισθώσεως αυτών καθαρών εσόδων διά την μερίμνη των ιδίων εκτέλεσιν δασικών έργων, διάνοιξιν οδών, φύτευσιν ή καλλιέργειαν ταχυαυξών ειδών, διενέργειαν αναδασώσεων, ως και βελτιώσιν ή επέκτασιν της δασικής βλαστήσεως επί της ιδιοκτησίας των. Η ως άνω διάταξις εφαρμόζεται αναλόγως και επί διακατεχομένων δασών ή δασικών εκτάσεων.

Οι μη συμμορφούμενοι εις την διά της παρούσης παραγράφου θεσπιζομένην υποχρέωσιν δεν θα τυγχάνουν επιδοτήσεως κατ'άρθρ.16 του παρόντος νόμου ουδέ των χορηγουμένων οικονομικών κινήτρων βάσει του Ν.Δ.131/74 και δεν θα δανειοδοτούνται υπό της Αγροτικής Τραπεζής της Ελλάδος. Η μη συμμόρφωσις του δασοκτήμονος βεβαιούται δι'αποφάσεως του Νομαρχιακού Συμβουλίου Δασών, εκδιδομένης κατόπιν ητιολογημένης εισηγήσεως του αρμοδίου Δασάρχου και εγκρινομένης υπό του Νομάρχου.

5. Τα οικεία νομαρχιακά Ταμεία Γεωργίας, Κτηνοτροφίας και Δασών δύνανται να παρέχουν πιστώσεις προς εκτέλεσιν δασικών έργων και έργων αναδασώσεως ή βελτιώσεως και αναπτύξεως ιδιωτικών δασών ή δασικών εκτάσεων, προς ανάπτυξιν της δασικής παραγωγής αυτών ή διατήρησιν του αισθητικού ή προστατευτικού χαρακτήρος αυτών. Αι πιστώσεις αύται διέπονται υπό των διατάξεων του Ν.Δ.131/74 περί παροχής οικονομικών ενισχύσεων εις την γεωργικήν κτηνοτροφικήν, δασικήν και αλιευτικήν παραγωγήν ως εκάστοτε ισχύουν.

Άρθρο 22

Δασικοί συνεταιρισμοί προστασίας

4. Η σύστασις των ως άνω αναγκαστικών δασικών συνεταιρισμών ενεργείται δι'αποφάσεως του οικείου νομάρχου καθοριζούσης την ονομασίαν, την έδραν και την περιοχόν του συνεταιρισμού.

Οι ούτω συνιστώμενοι αναγκαστικοί δασικοί συνεταιρισμοί είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου δεν έχουν δε εμπορικήν ιδιότητα.

[...]

Άρθρο 25

Επικίνδυνοι περιοχαί

[...]

2. Ο ανωτέρω χαρακτηρισμός ενεργείται κατόπιν σχετικής εισηγήσεως των οικείων νομαρχών και της κεντρικής δασικής υπηρεσίας, ερειδομένης επί των κατά την προηγουμένην παράγραφον κριτηρίων κα της συχνότητος ή εκτάσεως των κατά το παρελθόν εκραγείων πυρκαϊών, διά π.δ/τος, εκδιδομένου τη προτάσει των Υπουργών Γεωργίας και Δημοσίας Τάξεως.

3. Η έκδοσις του κατά την προηγουμένην παράγραφον δ/τος συνεπάγεται υποχρεωτικώς την λήψιν των κατωτέρω μέτρων:

α) Την εγκατάστασιν ειδικών δασοπυροσβεστικών μονάδων διά την κατάσβεσιν δασοπυρκαϊών εις την έδραν του νομού ή έτερα σημεία αυτού, οριζόμενα υπό του νομάρχου, από 1ης Μαΐου μέχρι 31ης Οκτωβρίου εκάστου έτους, κατά τα εις το άρθρ.26 οριζόμενα.

[...]

δ) Την υπό του Υπουργού Γεωργίας ή του οικείου νομάρχου έκδοσιν ειδικών κανονισμών ρυθμίσεως της διελεύσεως και παραμονής ιδιωτών εντός των δασών και δασικών εκτάσεων της επικινδύνου περιοχής, ως και την δυνατότητα λήψεως προληπτικών μέτρων επείγοντος

χαρακτήρος διά την επάνδρωσιν παρατηρητηρίων, την επίβλεψιν των υπό του κοινού συχναζομένων χώρων και την πρόληψιν επαπειλουμένων εγκληματικών πράξεων κατά των δασών ή δασικών εκτάσεων.

Άρθρο 28

Αρμοδιότητες διά την καταστολήν πυρκαϊών

[...]

3. Η συνδρομή και επέμβασις των υπό στοιχ. ε και στ υπηρεσιών δύναται να ζητηθή υπό του νομάρχου ή, εις περίπτωσιν επείγοντος, υπό των εν παρ.2 αρχών, υποχρεουμένων εις παροχήν πάσης χρησίμου πληροφορίας.

4. Την επέμβασιν των ανωτέρω αρχών και υπηρεσιών, το βαθμόν κινητοποιήσεως, την δράσιν και την συνεργασίαν των προς κατάσβεσιν πυρκαϊάς κατευθύνει και συντονίζει, εφ'όσον συντρέχει περίπτωσις, ο νομάρχης. Μέχρι της ενημερώσεως του νομάρχου και της υπ'αυτού αναλήψεως της διευθύνσεως και συντονισμού των ενεργειών διά την αντιμετώπισιν της πυρκαϊάς, την ευθύνην αμέσου ενεργείας και εποπτείας των προσπαθειών διά την κατάσβεσιν αυτής έχει ο οικείος δασάρχης.

Άρθρο 30

Ενέργειαι προς κατάσβεσιν πυρκαϊάς

1. Ο δασάρχης και τα υπ'αυτόν όργανα της δασικής υπηρεσίας, ευθύς ως λάβουν γνώσιν εκραγείσης πυρκαϊάς, σπεύδουν εις τον τόπον ένθα εξεδηλώθη αύτη, και επιλαμβάνονται της κατασβέσεως ταύτης διά των υπ'αυτών διατιθεμένων μέσων. Την διεύθυνσιν των εργασιών διά τον εντοπισμόν και την κατάσβεσιν της πυρκαϊάς έχει ο δασάρχης ή ο αναπληρών τούτον υπάλληλος της δασικής υπηρεσίας μέχρι της ειδοποιήσεως και αφίξεως του νομάρχου. Ούτος κατευθύνει και συντονίζει και τας ενεργείας των παρεχόντων συνδρομήν ιδιωτών ή δημοσίων οργάνων, δίδων τας προς τούτο αναγκαίας οδηγίας.

Άρθρο 31

Επίταξις μέσων και προσωπικών υπηρεσιών

[...]

3. Πέραν των κατά τις προηγούμενες παραγράφους κυρώσεων, σε περίπτωση άρνησης παροχής προσωπικών υπηρεσιών ή διάθεσης μηχανικών μέσων, με απόφαση του νομάρχη ή του δασάρχη ή των εντεταλμένων από αυτούς οργάνων επιτάσσονται οι αναγκαίες προσωπικές υπηρεσίες και τα μηχανικά μέσα.

4. Όσοι κατά τα ανωτέρω προσφέρουν προσωπικές υπηρεσίες ή διαθέτουν μηχανικά μέσα αποζημιώνονται από τις δασικές υπηρεσίες μετά από αίτησή τους. Οι δαπάνες αυτές βαρύνουν τις πιστώσεις του Υπουργείου Γεωργίας, που προορίζονται για την προστασία των δασών. Με απόφαση του νομάρχη δύναται να απονέμεται η ηθική αμοιβή της έκφρασης ευαρέσκειας σ'αυτούς που προσέφεραν εξαιρετικές υπηρεσίες στις προσπάθειες κατάσβεσης της πυρκαϊάς" (το άρθρ.31 αντικαταστάθηκε ως άνω από το άρθρ.115 του Ν.1892/90, ΦΕΚ 101 Α').

Άρθρο 34

Ενέργειαι μετά την καταστολήν

[...]

4. Μερίμνη του οικείου Νομάρχου και τη συνδρομή των αρμοδίων Υπηρεσιών τα καταστρεφόμενα διά πυρκαϊών δάση και δασικά εκτάσεις αεροφωτογραφούνται, χαρτογραφούνται και κηρύσσονται αναδασωτέα εντός τριών μηνών από της καταστροφής.

Άρθρο 36

Δασικοί κανονισμοί διά την αντιμετώπισιν πυρκαϊών

Δι'αποφάσεων του νομάρχου, εκδιδόμενων κατόπιν προτάσεων των οικείων δασαρχών και δημοσιευομένων κατά τας διατάξεις του άρθρ.3 του Ν.301/76, καθορίζονται:

- α) Τα χρονικά όρια, οι όροι και προϋποθέσεις διά την χορήγησιν των υπό του άρθρ.23 προβλεπομένων αδειών, ως και διά την εντός των δασών ή δασικών εκτάσεων εκτέλεσιν των υπό του αυτού άρθρου προβλεπομένων εργασιών ή ενεργειών ή αφήν και διατήρησιν πυρός.
- β) Αι πρόσθετοι απαγορεύσεις και ειδικαί ρυθμίσεις αι αφορώσαι εις τας κατά το άρθρ.25 επικινδύνους περιοχάς και ειδικώτερον εις την διέλευσιν και διαμονήν ιδιωτών εντός αυτών, την κυκλοφορίαν ή στάθμευσιν αυτοκινήτων, την αφήν ή χρήσιν πυράς, το κάπνισμα σιγαρέττων, την έκθεσιν ή εγκατάλειψιν ευφλέκτων υλών ή απορριμμάτων, την βοσκήν ή εγκατάστασιν ζώων, τας υποχρεώσεις των κατοίκων τυχόν παρακειμένων οικισμών και εν γένει παν αναγκαίον μέτρον διά την αποτροπήν κινδύνου πυρκαϊάς.
- γ) Αι ειδικώτεροι υποχρεώσεις των κατά το άρθρ.24 υπηρεσιών και επιχειρήσεων διά την αποτροπήν κινδύνου μεταδόσεως πυρκαϊάς του παρακειμένου δάσους ή της δασικής εκτάσεως.
- δ) Τα της εκτελέσεως ασκήσεων ετοιμότητος και συνεργασίας μεταξύ των εν άρθρ.28 αρχών και υπηρεσιών.
- ε) Τα της παροχής των αναγκαίων γνώσεων εις τους κατοίκους των εντός της επικινδύνου περιοχή πόλεων και χωρίων διά την αντιμετώπισιν πυρκαϊάς.

Άρθρο 39

Εκμίσθωσις δημοσίων εκτάσεων προς αναδάσωσιν

[...]

5. Αι διατάξεις των προηγουμένων παραγράφων ισχύουν και διά την εκμίσθωσιν δημοτικών ή κοινοτικών δασικών εκτάσεων ή χορτολιβαδικών εδαφών. Η εκμίσθωσις ενεργείται πάντοτε κατόπιν δημοπρασίας κατά τας διατάξεις της δημοτικής και κοινοτικής νομοθεσίας, της σχετικής περί κατακυρώσεως αυτής αποφάσεως του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου υποκειμένης εις την έγκρισιν του νομάρχου.

[...]

Άρθρο 41

Κήρυξις αναδασωτέων εκτάσεων

1. Η κήρυξις εκτάσεων ως αναδασωτέων ενεργείται δι'αποφάσεως του οικείου νομάρχου καθοριζούσης σαφώς τα όρια της εκτάσεως, η οποία κηρύσσεται αναδασωτέα και συνοδευομένης υποχρεωτικώς υπό σχεδιαγράμματος, το οποίον δημοσιεύεται εν φωτοσμικρύνσει μετά της αποφάσεως εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Μετά την αναδημιουργία της βλάστησης η αναδάσωση αίρεται με όμοια απόφαση και η διαχείριση της αναδασωθείσας έκτασης γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας.

2. Εις έκαστον νομόν το πρόγραμμα δι'αναδασώσεως καταρτίζεται υπό της δασικής υπηρεσίας και εγκρίνεται υπό του νομάρχου, μετά γνωμοδότησιν του νομαρχιακού συμβουλίου δασών, επί τη βάσει της υφισταμένης καταστάσεως της δασικής βλαστήσεως εν τω νομώ, των επελθουσών κατά το πρόσφατον παρελθόν αποψιλώσεων, αραιώσεων ή υποβαθμίσεων, ως και των αναγκών ενισχύσεως και επεκτάσεως της ρηθείσης βλαστήσεως διά προστατευτικούς ή αισθητικούς σκοπούς, ως και εν όψει των τυχόν προτάσεων άλλων ενδιαφερομένων υπηρεσιών και των οικείων οργανισμών τοπικής αυτοδιοικήσεως. Το εν λόγω πρόγραμμα καταρτίζεται ανά πενταετίαν και εκτελείται διά των κατανεμομένων πιστώσεων του προϋπολογισμού ή των διατιθεμένων προς τον σκοπόν της αναδασώσεως άλλων ειδικών κονδυλίων.

Διά την κατάρτιση του προγράμματος απαιτείται όπως τούτο κοινοποιηθεί τουλάχιστον εν δίμηνον προ της εγκρίσεώς του εις τας Νομαρχιακάς Υπηρεσίας του Υπουργείου Συντονισμού και Δημοσίων Έργων (αρμοδιότητος Γεν.Δ/νσεως Οικισμού).

[...]

3. Ειδικώς προκειμένου περί κηρύξεως εκτάσεων ως αναδασωτέων ένεκα μερικής ή ολικής καταστροφής δάσους ή δασικής εκτάσεως εκ πυρκαϊάς ή άλλης αιτίας εκ των εν άρθρ.38 παρ.1 αναφερομένων η κατά την παρ.1 του παρόντος άρθρου απόφασις του νομάρχου εκδίδεται, μετά εισήγησιν της αρμοδίας δασικής υπηρεσίας, υποχρεωτικώς εντός τριών μηνών από της καταστολής της πυρκαϊάς ή της διαπιστώσεως της εξ άλλης αιτίας καταστροφής. Διά της αποφάσεως ταύτης καθορίζονται και αι υποχρεώσεις της δασικής υπηρεσίας διά την κατάρτιση και εφαρμογήν ειδικού διά την προκειμένην περίπτωσιν προγράμματος αναδασώσεως.

[...]

Άρθρο 73

Αποτερματισμός και οριοθέτησις δημοσίων δασών

1. Εφ'όσον εις περιοχήν τινα δεν υφίσταται κτηματολόγιον ή δεν έχει ενεργηθή κτηματογράφησις των δημοσίων και ιδιωτικών δασών και δασικών εκτάσεων, επιτρέπεται όπως το Δημόσιον προβαίνει εις τον αποτερματισμόν και οροθέτησιν των δημοσίων δασών και δασικών εκτάσεων, εν σχέσει προς ιδιωτικά δάση ή δασικάς εκτάσεις ή άλλα ιδιωτικά ακίνητα (εξωτερικός αποτερματισμός) ή προς ακίνητα ανήκοντα εις το Δημόσιον και μη έχοντα τον χαρακτήρα του δάσους ή δασικής εκτάσεως (εσωτερικός αποτερματισμός). Ο αποτερματισμός και η οροθέτησις ενεργούνται παρ'επιτροπής αποτελουμένης εκ του δασάρχου ενός εκπροσώπου του οικείου δήμου ή κοινότητος οριζομένου υπό του δημάρχου ή του προέδρου και ενός τεχνικού υπαλλήλου της νομαρχίας, οριζομένου μετά του αναπληρωτού του υπό του νομάρχου, επί παρουσία και των ιδιοκτητών ή συνιδιοκτητών των ομόρων δασών ή άλλων ακινήτων, ως και παντός άλλου ενδιαφερομένου, συντασσομένου σχετικού πρωτοκόλλου αποτερματισμού και οροθετήσεως.

13. Ν. 1068/1980

Άρθρο 26

Προγραμματισμός υπό Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοικήσεως

[...]

3. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και στη διευρυμένη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αθηνών - Πειραιώς, καθώς και στις Ν.Α. Ανατολικής και Δυτικής Αττικής, να αναλαμβάνουν την κατασκευή έργων ως ακολούθως :

α. Στους ΟΤΑ ανατίθεται η κατασκευή του τοπικού δικτύου διαμέτρου αγωγών μικρότερης ή ίσης των 80 εκ. μέσα στις περιοχές ευθύνης τους, ο καθαρισμός των φρεατίων της περιοχής ευθύνης τους πλην αυτών που βρίσκονται σε κεντρικές λεωφόρους και οδούς, καθώς και ο καθαρισμός των εκβολών των συλλεκτηρων πλην των ρεμάτων. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ορίζονται οι κεντρικές λεωφόροι και οδοί, των οποίων η αρμοδιότητα καθορισμού των φρεατίων παραμένει στην ΕΥΔΑΠ.

β. Στις ανωτέρω Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και στη διευρυμένη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση ανατίθεται η κατασκευή των συλλεκτήρων ανεξαρτήτως διατομής και μορφής, πλην των ρεμάτων

4. Η διευρυμένη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, οι Δήμοι και οι Κοινότητες της Αττικής εκτελούν τα έργα του άρθρου αυτού με βάση μελέτες που εκπονήθηκαν δυνάμει συμβάσεως που ανέθεσαν οι ίδιοι ή με βάση μελέτες εγκεκριμένες που τους παραδίδει η «Ε.ΥΔ.Α.Π. Α.Ε.» ή η Διεύθυνση Υδραυλικών Έργων Περιφέρειας

Αττικής του Υπουργεί-ου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, εφόσον έχουν εξασφαλίσει τις αναγκαίες πιστώσεις. Όλες οι ως άνω μελέτες και τα έργα ιεραρχούνται από την Κεντρική Συντονιστική Επιτροπή (Κ.Σ.Ε.) που λει-τουργεί στο πλαίσιο της Γενικής Γραμματείας Δημόσιων Έργων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 7 του άρθρου 27 του ν. 1068/1980, όπως ισχύει κάθε φορά. Έκδοση γνωμοδότησης της Κ.Σ.Ε. απαιτείται και για τις μελέτες διευθέτησης ρεμάτων, όταν εκπονούνται κατά τη διαδικασία της οριοθέτησης υδατορεμάτων είτε από τον αρμόδιο φορέα είτε εγκρίνονται από τη Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοί-κησης στις περιπτώσεις δ' και ε' της υποπαρ. Ι της παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 880/1979, όπως τροποποιήθηκε με την παρ.1 του άρθρου 5 του ν. 3010/2002.

5. Αν οι ΟΤΑ έχουν εξασφαλίσει τους απαραίτητους πόρους, μπορεί με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων να τους ανατεθεί η σύνταξη μελετών δικτύων ακαθάρτων (πρωτευόντων, δευτερευόντων κλπ.), συλλεκτήρων μεταφοράς λυμάτων και κέντρων επεξεργασίας αυτών, καθώς και η κατασκευή των αντίστοιχων έργων. Τα έργα αυτά εντάσσονται στο γενικότερο σχεδιασμό της ΕΥΔΑΠ που σχετίζεται με την ευρύτερη περιοχή" (προσθ. της παρ. 5 από την παρ. 1 του άρθρου 9 του Ν. 2576/98, ΦΕΚ-25 Α').

14. Ν. 1337/1983

Άρθρο 12

Εφαρμογή πολεοδομικής μελέτης

[...]

7. α) Η πράξη εφαρμογής κυρώνεται με απόφαση του νομάρχη, αποτελεί ταυτόχρονα και πράξη βεβαίωσης για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων εισφοράς γης, όπως και κάθε μεταβολής που επέρχεται στα ακίνητα σύμφωνα με την παρ. 3, όπως αυτή συμπληρώθηκε με την παρ. 5α του Ν. 1512/1985 και μεταγράφεται στο οικείο υποθηκοφυλακείο.

[...]

β) αμέσως μετά την κύρωση και μεταγραφή των πράξεων εφαρμογής, ο οικείος ΟΤΑ, το Δημόσιο ή τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, καθώς και κάθε ενδιαφερόμενος, μπορούν να καταλάβουν τα νέα ακίνητα που διαμορφώθηκαν με την πράξη εφαρμογής και περιέρχονται σ' αυτούς με την προϋπόθεση ότι έχουν καταβληθεί οι αποζημιώσεις της προηγούμενης περιπτ. (α).

[...]

Τα ακίνητα αυτά καταλαμβάνονται από τον οικείο ΟΤΑ ο οποίος νομιμοποιείται να ασκήσει τα πιο πάνω δικαιώματα, φυλάσσονται από αυτόν και απαγορεύεται κάθε χρήση τους μέχρι την οριστική τους διάθεση για τους σκοπούς του άρθρου 8.

[...]

δ) Δένδρα, φυτείες, μανδρότοιχοι, συρματοπλέγματα, φρέατα και λοιπές εγκαταστάσεις και κατασκευές νομίμως υφιστάμενες σε ιδιοκτησίες που με την πράξη εφαρμογής μεταβάλλουν ιδιοκτήτη αποζημιώνονται από τον οικείο ΟΤΑ. Το ποσό της αποζημίωσης καθορίζεται από την επιτροπή του Π.Δ. 5/86 (ΦΕΚ 2 Α) όπως ισχύει κάθε φορά και καταβάλλεται στο δικαιούχο.

[...]

]10. Με απόφαση του Υπουργού Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος καθορίζονται οι σχετικές διαδικασίες και ο τρόπος σύνταξης της πράξεως εφαρμογής του κτηματογραφικού διαγράμματος και του πίνακα εφαρμογής και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια και εγκρίνονται οι σχετικές προδιαγραφές.

[...]

11. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων κανονίζονται όλα τα θέματα που αναφέρονται στον

υπολογισμό της εισφοράς σε γη του Ν. 1337/83 ή της επιβάρυνσης για τη δημιουργία κοινόχρηστων χώρων κατά τις προισχύουσες διατάξεις στα κοινά όρια περιοχών με τα πιο πάνω διαφορετικά συστήματα υπολογισμού των υποχρεώσεων αυτών, και τα θέματα που αναφέρονται στον συνυπολογισμό στην εισφορά σε γη των επιβαρύνσεων των ιδιοκτησιών στις οποίες τυχόν έχουν υποβληθεί σύμφωνα με το ν. 653/1977 (ΦΕΚ Α' 214) για την διάνοιξη οδών εκτός σχεδίου. Με το ίδιο προεδρικό διάταγμα μπορεί να ορίζεται η υποκατάσταση των ΟΤΑ στα δικαιώματα ή υποχρεώσεις από πράξεις αναλογισμού ή την πράξη εφαρμογής, να κανονίζεται ο τρόπος συμμετοχής στη συνεισφορά σε γη τμημάτων καταλαμβανομένων από κοινόχρηστους χώρους ανάλογα με το αν κατεβλήθη γι' αυτά ή όχι η σχετική αποζημίωση και γενικά κάθε λεπτομέρεια που είναι αναγκαία για το συνδυασμό εφαρμογής των διαφόρων συστημάτων επιβαρύνσεων σε γη.

12. α. Τροποποιήσεις εγκεκριμένου με τον παρόντα νόμο ρυμοτομικού σχεδίου, οι οποίες διενεργούνται μετά τη μεταγραφή της πράξης εφαρμογής δεν συνεπάγονται άλλη επιβάρυνση των παρόδων ιδιοκτητών. Οι ρυμοτομούμενες ιδιοκτησίες αποκαθίστανται σε αδιάθετα οικόπεδα, που προέκυψαν από την κυρωθείσα πράξη εφαρμογής ή αποζημιώνονται από τον οικείο ΟΤΑ. Μετά την κατά τα ανωτέρω τροποποίηση του σχεδίου συντάσσεται πράξη εφαρμογής. Στην περίπτωση αυτή, εφόσον οι ιδιοκτήτες, των οποίων οι ιδιοκτησίες ρυμοτομούνται, οφείλουν σύμφωνα με την κυρωθείσα πριν από την τροποποίηση του σχεδίου πράξη εφαρμογής χρηματική εισφορά, επέρχεται συμψηφισμός σε όσο μέρος καλύπτεται από την οφειλόμενη αποζημίωση λόγω της νέας ρυμοτομίας.

[...]

Άρθρο 15

Αναστολή κατεδάφισης αυθαιρέτων

3. Με απόφαση του Υπουργού Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος, είναι δυνατό να εξαιρεθούν από την εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου αυτού περιοχές ή κτίσματα για λόγους ασφαλείας ή που αποβαίνουν σε βάρος του πολιτιστικού ή φυσικού περιβάλλοντος ή προκειμένου περί περιοχών σχεδίων πόλεων ή οικισμών προ του έτους 1923, που αποβαίνουν υπέρμετρα σε βάρος της πόλης ή του οικισμού ή στοιχείου της πόλης ή του οικισμού που έχει ιδιαίζουσα σημασία. Η απόφαση εκδίδεται μετά από γνώμη του οικείου Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου ή και χωρίς αυτή, αν περάσει άπρακτη η προθεσμία που τάσσει ο Υπουργός στο σχετικό έγγραφο παραπομπής της υπόθεσης. Η προθεσμία αυτή δεν μπορεί να είναι μικρότερη από τον ένα μήνα. Η παραπάνω αρμοδιότητα του Υπουργού μπορεί να μεταβιβάζεται κατά περιοχές στον οικείο Νομάρχη με Π.Δ./γμ που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος.

Άρθρο 16

Ένταξη αυθαιρέτων σε πολεοδομικά σχέδια

[...]

3. Η απόφαση για την εξαίρεση ή όχι από την κατεδάφιση εκδίδεται από το νομάρχη και με σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας πολεοδομικής υπηρεσίας. Με την παραπάνω απόφαση και με σύμφωνη γνώμη της ως άνω πολεοδομικής υπηρεσίας και μόνο για τα κτίρια, που εξαιρούνται από την κατεδάφιση, μπορεί να επιτρέπεται η αποπεράτωση του κτίσματος του οποίου έχει περατωθεί ο φέρων οργανισμός αν συντρέχουν κοινωνικοί λόγοι, και να επιβάλλονται στους ιδιοκτήτες πρόσθετοι όροι, που να αποβλέπουν στην προστασία του περιβάλλοντος, τη στατική επάρκεια του κτίσματος ή και την αποφυγή αρχιτεκτονικής δυσαρμονίας. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων εξειδικεύονται οι κοινωνικοί λόγοι (στεγαστικές ανάγκες, οικονομική κατάσταση, αριθμός μελών οικογένειας κλπ.) και ρυθμίζονται ο τρόπος, οι προϋποθέσεις, η διαδικασία, τα δικαιολογητικά και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου.

[...]

5. Ειδικά τα αυθαίρετα κτίσματα ή κατασκευές που βρίσκονται εντός εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων ή εντός ορίων οικισμών πριν από το 1923, που έχουν ανεγερθεί μέχρι της 31.1.1983 και που δεν έχουν δηλωθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 15 του παρόντος νόμου, εάν δεν αντιβαίνουν στους όρους και περιορισμούς δόμησης της περιοχής που βρίσκονται, μπορεί να εξαιρούνται από την υποχρεωτική κατεδάφιση, επιφυλασσομένων των διατάξεων των παρ. 2 και 3 του άρθρου 15. Η εξαιρεση από την κατεδάφιση γίνεται με απόφαση του νομάρχη με τη διαδικασία και μετά από σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας πολεοδομικής υπηρεσίας. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος καθορίζονται ο τρόπος, η διαδικασία, τα δικαιολογητικά για την έκδοση της οικοδομικής άδειας για τα κτίσματα αυτά, η καταβολή ειδικής εισφοράς, το ύψος της οποίας μπορεί να είναι διαφορετικό από τα οριζόμενα στο άρθρο 18 του Ν. 1337/83, ο τρόπος καταβολής της και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.

[...]

Άρθρο 29

Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου

1. Με Π.Δ/τα που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος, ορίζονται οι πόλεις και οικισμοί γύρω από τα όρια των οποίων καθορίζεται Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου (Ζ.Ο.Ε.). Με τα Π.Δ/τα αυτά καθορίζεται και το πλάτος των Ζ.Ο.Ε. σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση οικισμού ή θέσης του ή προσδιορίζονται τα όρια της Ζ.Ο.Ε. σε χάρτη κατάλληλης κλίμακας που δημοσιεύεται με σμίκρυνση μαζί με Π.Δ/γμα. Το πλάτος της Ζ.Ο.Ε. υπολογίζεται από τα αντίστοιχα ακραία όρια του εγκεκριμένου σχεδίου πόλεως ή του οικισμού προ του 1923. Με τα παραπάνω Π.Δ/τα καθορίζονται κατά τη συγκεκριμένη περίπτωση οι όροι και περιορισμοί χρήσεως γης ή άλλοι όροι και περιορισμοί, που επιβάλλονται μέσα στις Ζ.Ο.Ε. και ιδιαίτερα το όριο εμβαδού κάτω από το οποίο δεν επιτρέπεται η κατάτμηση της γης. Τα Π.Δ/τα αυτά εκδίδονται μετά από γνώμη του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και του Νομαρχιακού Συμβουλίου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος ή του Συμβουλίου της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος για το νομό Αττικής. Το πλάτος της Ζ.Ο.Ε. μετά τον προσδιορισμό του μπορεί μόνο να αυξηθεί με Π.Δ/γμα που εκδίδεται με τον ίδιο τρόπο. Σε περίπτωση που επεκτείνεται το πολεοδομικό σχέδιο μέσα στη Ζ.Ο.Ε. ή και έξω απ' αυτή δύναται να επεκταθεί η Ζ.Ο.Ε. με π.δ/γμα που εκδίδεται με τον ίδιο ως άνω τρόπο.

2. Η προηγούμενη παράγραφος εφαρμόζεται ανάλογα και για τον καθορισμό Ζ.Ο.Ε. κατά μήκος ακτών ή την όχθη δημόσιων λιμνών ή ποταμών ή και σε άλλες θέσεις ή περιοχές ειδικής προστασίας.

[...]

Άρθρο 33

Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων

1. Με Π.Δ/τα που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος μπορεί να καθορίζονται κατά περιοχές της χώρας, μέγεθος οικισμών ή κατηγορίες αυτών οι περιπτώσεις κατά τις οποίες το γενικό πολεοδομικό σχέδιο και η πολεοδομική μελέτη εγκρίνονται με απόφαση του οικείου Νομάρχη.

15. Ν. 1512/1985

Άρθρο 4

Τήρηση κτηματογραφικών στοιχείων

1. Οι διευθύνσεις πολεοδομίας ή τα τμήματα πολεοδομίας και πολεοδομικών εφαρμογών ή τα πολεοδομικά γραφεία είναι κατά περίπτωση αρμόδια να τηρούν τα κτηματογραφικά στοιχεία των περιοχών οι οποίες καθορίζονται εκάστοτε με απόφαση του υπουργού

Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η τήρηση των κτηματογραφικών στοιχείων γίνεται από ειδικό για το σκοπό αυτόν γραφείο (γραφείο κτηματογράφησης), που αποτελεί οργανική μονάδα των παραπάνω υπηρεσιών. Με π.δ/γμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος, καθορίζονται για ολόκληρη τη Χώρα τα κτηματογραφικά στοιχεία των πιο πάνω περιοχών, το περιεχόμενο και ο τρόπος τήρησής τους, οι υποχρεώσεις των ιδιοκτητών για την παροχή των αναγκαίων πληροφοριών και στοιχείων, η διάρθρωση και η λειτουργία του ειδικού γραφείου κτηματογράφησης των παραπάνω πολεοδομικών υπηρεσιών και κάθε σχετική λεπτομέρεια.

2. Μετά την πάροδο ενός μήνα από τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της πράξης του οικείου νομάρχη) με την οποία διαπιστώνεται ότι ολοκληρώθηκε η συγκέντρωση των κτηματογραφικών στοιχείων ορισμένης περιοχής, απαγορεύεται με ποινή ακυρότητας η κατάρτιση συμβολαίων για τη σύσταση, μετάθεση, αλλοίωση ή κατάργηση εμπραγμάτων δικαιωμάτων σε ακίνητα της περιοχής που ορίζεται με αυτή την απόφαση, αν δεν προσκομιστεί στο συμβολαιογράφο απόσπασμα από τα κτηματογραφικά στοιχεία που τηρεί το γραφείο κτηματογράφησης της πολεοδομικής υπηρεσίας της περιοχής του ακινήτου. Το απόσπασμα αυτό επισυνάπτεται και μνημονεύεται υποχρεωτικά στο συμβόλαιο.

[...]

Άρθρο 9

Σύνθεση οικοδομών με τα δίκτυα κ.λπ.

8. Με απόφαση του Νομάρχη μπορεί να εγκρίνεται η εξαίρεση ή όχι από την κατεδάφιση αυθαιρέτων κατασκευών, εάν πρόκειται για μικρές παραβάσεις των οποίων κατασκευών η κατεδάφιση θα κατέληγε σε υπέρμετρη βλάβη του κτιρίου ή θα έθετε σε κίνδυνο τη φέρουσα κατασκευή αυτού ή θα παράβλαπτε την αισθητική εμφάνιση των κτιρίων ή θα απαιτούσε υπέρμετρες δαπάνες για την αποκατάσταση της αισθητικής και των οποίων η διατήρηση εν πάση περιπτώσει δεν θα έθετε σε κίνδυνο την ασφάλεια της κατασκευής ούτε θα απέβαινε σε βάρος της πόλεως.

[...]

16. Ν. 1566/1985

Άρθρο 4

Χωρίς τίτλο

12. Η διδασκαλία στα δημοτικά σχολεία μαθημάτων φυσικής αγωγής, μουσικής, ξένων γλωσσών και καλλιτεχνικών μαθημάτων μπορεί να ανατίθεται εκτός από τους δάσκαλους, και σε εκπαιδευτικούς της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με απόφαση του νομάρχη, είτε με ολική απόσπαση είτε με υπερωριακή απασχόληση είτε για συμπλήρωση του υποχρεωτικού ωραρίου, καθώς και σε άλλους ειδικούς εκπαιδευτικούς που έχουν τα αντίστοιχα επιστημονικά προσόντα. Με ΠΔ /γμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Προεδρίας της Κυβέρνησης και Οικονομικών, καθορίζονται τα προσόντα των ειδικών εκπαιδευτικών, η σύσταση των αναγκαίων οργανικών θέσεων που κατανέμονται σε νέους κλάδους ή προσαιξάνουν τις θέσεις των αντίστοιχων κλάδων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, η διάθεση των εκπαιδευτικών αυτών στα δημοτικά σχολεία, για ανάλογη πλήρους προγράμματος διδασκαλίας, ή και για συμπλήρωση του υποχρεωτικού ωραρίου, η ανάθεση υπερωριακής διδασκαλίας για τα μαθήματα αυτά σε δημόσιους εκπαιδευτικούς δευτεροβάθμιας ή και πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και η πρόσληψη με ωριαία αντιμισθία ιδιωτών που έχουν τα αντίστοιχα προσόντα. Η αποζημίωση για την υπερωριακή διδασκαλία και η ωριαία αντιμισθία καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Οικονομικών.

[...]

14. Οι μαθητές μεταφέρονται δωρεάν από τις έδρες των συγχωνευόμενων σχολείων στις οριζόμενες έδρες λειτουργίας των τάξεων ή στις έδρες των κεντρικών δημοτικών σχολείων. Η μεταφορά των μαθητών γίνεται, ύστερα από απόφαση του νομάρχη, με τα συνήθη συγκοινωνιακά μέσα, ή και με μίσθωση ιδιωτικών μεταφορικών μέσων. Επίσης μπορεί να γίνεται με ιδιωτικά λεωφορεία με τη φροντίδα και ευθύνη του Εθνικού Ιδρύματος Νεότητας ή των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ).

Άρθρο 53

Συγκρότηση οργανώσεων

13. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ιδρύεται σχολή γονέων, μετά από πρόταση του συλλόγου γονέων ή της ένωσης συλλόγων γονέων ή του ΟΤΑ ή της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Με όμοια απόφαση καθορίζονται οι προϋποθέσεις, καθώς και η διαδικασία οργάνωσης και λειτουργίας των σχολών αυτών.

17. Ν. 1577/1985

Άρθρο 4

Προστασία αρχιτεκτονικής και φυσικής κληρονομιάς

1. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ή του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, ύστερα από αιτιολογική έκθεση της κατά περίπτωση αρμόδιας υπηρεσίας του, γνώμη του αρμόδιου Συμβουλίου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος ή του κατά περίπτωση αρμόδιου Συμβουλίου του αρμόδιου Υπουργείου και του Α.Π.Α.Σ. εάν ζητηθεί από τον Υπουργό και γνώμη του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, με σκοπό τη διατήρηση και ανάδειξη της ιδιαίτερης ιστορικής, πολεοδομικής, αρχιτεκτονικής, λαογραφικής, κοινωνικής και αισθητικής φυσιογνωμίας τους, μπορεί να χαρακτηρίζονται:

α) οικισμοί ή τμήματα πόλεων ή οικισμών ή αυτοτελή οικιστικά σύνολα εκτός αυτών, ως παραδοσιακά σύνολα,

β) χώροι, τόποι, τοπία ή ζώνες ιδιαίτερου κάλλους και φυσικοί σχηματισμοί που συνοδεύουν ή περιβάλλουν ακίνητα και στοιχεία αρχιτεκτονικής κληρονομιάς ως χώροι, τόποι ή ζώνες προστασίας των παραδοσιακών συνόλων, όπως και αυτοτελείς φυσικοί σχηματισμοί ανθρωπογενούς χαρακτήρα, εντός ή εκτός οικισμών, ως περιοχές που έχουν ανάγκη από ιδιαίτερη προστασία. και να θεσπίζονται ειδικοί όροι και περιορισμοί δόμησης και να καθορίζονται χρήσεις, κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις του νόμου αυτού και από κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 9 του π.δ. 437/1985 "Καθορισμός και ανακατανομή αρμοδιοτήτων των Υπουργείων" (ΦΕΚ 157 Α'). Αν η γνώμη του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου δεν περιέλθει στην αρμόδια υπηρεσία του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργείου σε διάστημα δύο (2) μηνών από τη λήψη του σχετικού εγγράφου από αυτόν, το διάταγμα εκδίδεται και χωρίς τη γνωμοδότηση αυτή.

Ο χαρακτηρισμός σύμφωνα με την περίπτωση β', εφόσον δεν θεσπίζονται ειδικοί όροι, μορφολογικοί περιορισμοί δόμησης και χρήσεις γης, μπορεί να γίνεται με απόφαση του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού ύστερα από αιτιολογική έκθεση της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

γ) Κατά την έννοια της περίπτωσης β' της διάταξης μπορεί να χαρακτηρίζονται φυσικοί σχηματισμοί ως τόποι ιδιαίτερου κάλλους ευρύτεροι χώροι τοπίων, ευρύτερες ζώνες και ολόκληρα νησιά.

Άρθρο 10

Πλάτος δρόμου - Αφετηρία μέτρησης υψών

3. α. Τα ύψη για την εφαρμογή της παρ. 6α του άρθρου 9 μετρώνται από κάθε σημείο της ρυμοτομικής γραμμής στη στάθμη του οριστικά διαμορφωμένου πεζοδρομίου, όπως

βεβαιώνεται από τον οικείο δήμο ή κοινότητα. Αν δεν υπάρχει οριστικά διαμορφωμένο πεζοδρόμιο, η στάθμη αυτή καθορίζεται από την εγκεκριμένη υψομετρική μελέτη της οδού. Αν δεν υπάρχει υψομετρική μελέτη της οδού ή η υπάρχουσα χρειάζεται τροποποίηση, ο οικείος δήμος ή η κοινότητα έχει υποχρέωση να καταρτίσει σχετική μελέτη κατά μήκος ενός τουλάχιστον οικοδομικού τετραγώνου. Σε περίπτωση αδυναμίας του δήμου ή της κοινότητας, η μελέτη συντάσσεται από ιδιώτη μηχανικό και εγκρίνεται από τον οικείο δήμο ή κοινότητα.

β. Αν ο δήμος ή η κοινότητα δεν εκδώσει τις παραπάνω βεβαιώσεις μέσα σε ένα μήνα από τη σχετική αίτηση, αυτές εκδίδονται από την αρμόδια πολεοδομική υπηρεσία ή από άλλη τεχνική υπηρεσία, την οποία ορίζει ο νομάρχης. Η παραπάνω υπηρεσία κοινοποιεί τα σχετικά έγγραφα στο δήμο ή την κοινότητα.

Άρθρο 13

Ενεργό οικοδομικό τετράγωνο

3. Η διαδικασία χαρακτηρισμού οικοδομικού τετραγώνου ως ενεργού κινείται με πρωτοβουλία της αρμόδιας πολεοδομικής υπηρεσίας ή του οικείου δήμου ή κοινότητας, ύστερα από γνώμη του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου ή του διαμερισματικού συμβουλίου, όπου υπάρχει, ή ύστερα από γνώμη της συνέλευσης των ιδιοκτητών του τετραγώνου για την οποία έχει ανάλογη εφαρμογή η παρ. 3 του άρθρου 12.

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων καθορίζεται η διαδικασία του χαρακτηρισμού και ρυθμίζεται κάθε σχετική λεπτομέρεια.

Άρθρο 20

Επιγραφές και διαφημίσεις

7. Φωτεινές ή μη επιγραφές και διαφημίσεις και τα πλαίσια ή στοιχεία αυτών που παραβιάζουν τις διατάξεις του παρόντος άρθρου θεωρούνται αυθαίρετες και εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις περί αυθαιρέτων κατασκευών από την αρμόδια πολεοδομική υπηρεσία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ή του Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτης βαθμίδας.

Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, καθορίζονται η διαδικασία διαπίστωσης και ο χαρακτηρισμός των ως άνω αυθαίρετων κατασκευών, ο τρόπος εκτίμησης της αξίας τους, οι κατηγορίες αυτών για την επιβολή του προστίμου και το ύψος αυτού, ο τρόπος αποξήλωσης των ως άνω κατασκευών και απομάκρυνσης αυτών και η τύχη των υλικών για τα οποία δεν δημιουργείται καμία ευθύνη των υπηρεσιών και των οργάνων τους, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια.

Υπόχρεοι για την καταβολή των προστίμων είναι οι κύριοι ή συγκύριοι του ακινήτου επί του οποίου τοποθετείται η επιγραφή ή διαφήμιση, η διαφημιστική εταιρία, οι κατασκευαστές και οι διαφημιζόμενοι που ευθύνονται ο καθένας για την καταβολή ολόκληρου του προστίμου.

Άρθρο 22

Οικοδομικές άδειες - Αυθαίρετες κατασκευές

6. Με απόφαση του οικείου νομάρχη, που εκδίδεται, σύμφωνα με τα κριτήρια της παρ. 5 ύστερα από γνώμη της Ε.Π.Α. Ε., του συμβουλίου χωροταξίας, οικισμού και περιβάλλοντος του νομού και γνώμη του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι περιοχές μέσα στις οποίες οι όψεις των κτιρίων πρέπει να αποπερατώνονται μέσα σε έξι (6) χρόνια από την ημερομηνία έκδοσης της παραπάνω απόφασης νομάρχη ή της αντίστοιχης οικοδομικής άδειας, εάν αυτή εκδοθεί μεταγενέστερα. Με όμοια απόφαση του οικείου νομάρχη καθορίζονται επίσης και τα

μεμονωμένα κτίρια, που βρίσκονται εκτός των παραπάνω περιοχών, των οποίων οι όψεις πρέπει να αποπερατώνονται μέσα σε έξι (6) χρόνια.

Αν οι υπόχρεοι εντός της παραπάνω προθεσμίας των έξι (6) χρόνων δεν εκπληρώσουν την υποχρέωσή τους αυτή, μπορεί να εκτελεί τις σχετικές εργασίες το Δημόσιο ή ο οικείος δήμος ή κοινότητα, καταλογίζοντας τις σχετικές δαπάνες σε βάρος τους.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων καθορίζονται ο τρόπος και η διαδικασία επέμβασης του Δημοσίου ή του οικείου δήμου ή κοινότητας, ο τρόπος και η διαδικασία καταλογισμού και είσπραξης των δαπανών και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων της προηγούμενης και της παρούσας παραγράφου.

7. Στις περιπτώσεις που καθορίζονται με την απόφαση νομάρχη της προηγούμενης παραγράφου, καθώς και σε ειδικές περιπτώσεις που εκτελούνται έργα ανάπλασης κοινόχρηστων χώρων ή που βρίσκονται σε περιοχές ιδιαίτερης σημασίας, στις οποίες το άμεσο ή το ευρύτερο περιβάλλον επηρεάζεται σημαντικά από την ύπαρξη ημιτελών κτιρίων ή κτιρίων που οι όψεις τους δεν έχουν συντηρηθεί ή που είναι εγκαταλελειμμένα, καθώς και για τις περιπτώσεις που για την ανάπλαση είναι αναγκαία η εκτέλεση εργασιών στο εσωτερικό κτιρίων, διατηρητέων ή μη, όπως επίσης και για τις περιπτώσεις που απαιτείται κατεδάφιση τμήματος υπάρχοντων κτιρίων, δύναται να επεμβαίνει το Δημόσιο ή ο οικείος δήμος ή κοινότητα και να εκτελεί τις απαιτούμενες εργασίες για την αποπεράτωση των όψεων των ημιτελών κτιρίων της ως άνω παραγράφου 5, σύμφωνα με την οικοδομική τους άδεια ή για την ανάπλαση και αποκατάσταση των όψεων των κτιρίων, που δεν έχουν συντηρηθεί ή για την αξιοποίηση και ανάπλαση των κτιρίων, που είναι εγκαταλελειμμένα, με βάση μελέτη που συνοδεύει την πρόταση της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ή του οικείου δήμου ή κοινότητας, που εκτελεί έργα ανάπλασης στην περιοχή.

Για την επέμβαση αυτή και την έγκριση του προϋπολογισμού της δαπάνης εκδίδεται απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ή του συμβουλίου του οικείου δήμου ή κοινότητας μετά γνώμη της αρμόδιας υπηρεσίας. Η απόφαση συνιστά και τίτλο για την εγγραφή υποθήκης επί του ακινήτου, υπέρ του καταβάλλοντος τη δαπάνη αποπεράτωσης ή αποκατάστασης ή ανάπλασης, προς εξασφάλιση της απαίτησης του.

Η αποπεράτωση ή η αποκατάσταση των όψεων ή η ανάπλαση του κτιρίου μπορεί να ανατίθεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ή του συμβουλίου του οικείου δήμου ή κοινότητας και σε επιχειρήσεις κοινής ωφελείας.

Μετά την ολοκλήρωση των εργασιών αποπεράτωσης των όψεων εκδίδεται πράξη καταλογισμού της δαπάνης εις βάρος του ιδιοκτήτη ή του δικαιούχου της οικοδομικής άδειας και η είσπραξη γίνεται κατ' εφαρμογή των διατάξεων του Κ.Ε.Δ.Ε..

Με την Κ.Υ.Α. της προηγούμενης παραγράφου 6 ρυθμίζονται οι διαδικασίες, τα αρμόδια κατά περίπτωση όργανα και κάθε σχετική ή συμπληρωματική λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου αυτής.

Άρθρο 24

Τακτοποίηση οικοπέδων

10. Το Δημόσιο και οι δήμοι ή οι κοινότητες, όταν επισπεύδουν την εφαρμογή του ρυμοτομικού σχεδίου, αποζημιώνουν και τα μη άρτια και μη οικοδομήσιμα τμήματα των ρυμοτομούμενων οικοπέδων που απομένουν μετά τη ρυμοτομία, εκτός αν οι ιδιοκτήτες δηλώσουν έως την πρώτη συζήτηση στο ακροατήριο για τον καθορισμό της προσωρινής τιμής μονάδας ότι δεν επιθυμούν την αποζημίωση. Στην περίπτωση αυτή, τα παραπάνω μη άρτια και μη οικοδομήσιμα οικόπεδα βαρύνονται με ενδεχόμενη αποζημίωση, λόγω παροδότητας.

Άρθρο 29**Ειδικές περιπτώσεις**

5. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων μετά από σύμφωνη γνώμη του οικείου δήμου ή κοινότητας, δύναται να επιτραπεί σε όλως εξαιρετικά περίπτωση, η κατασκευή εναέριας γέφυρας για τη σύνδεση των ειδικών κτιρίων που βρίσκονται σε έναντι οικοδομικά τετράγωνα. Με το ίδιο προεδρικό διάταγμα καθορίζονται οι διαστάσεις της εναέριας γέφυρας, η θέση της σε σχέση με τους κοινόχρηστους χώρους, τα υλικά κατασκευής, ο τρόπος στήριξης, η χρήση της, το ελάχιστο πλάτος του κοινόχρηστου χώρου πάνω από τον οποίο κατασκευάζεται η εναέρια γέφυρα και κάθε σχετική λεπτομέρεια.

10. Με απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων καθορίζονται οι περιπτώσεις δομικών εργασιών μικρής σημασίας σε περιοχές απομακρυσμένες ή δυσπρόσιτες από την έδρα της οικείας πολεοδομικής υπηρεσίας ή οικισμοί παραμεθόριων περιοχών για τις οποίες δύναται η άδεια να εκδίδεται από τις δημοτικές ή κοινοτικές αρχές, με την εποπτεία της αρμόδιας πολεοδομικής υπηρεσίας. Με την ίδια απόφαση καθορίζεται η διαδικασία έκδοσης των αδειών και έλεγχος των οικοδομών. Με απόφαση του οικείου νομάρχη μετά από γνώμη του συμβουλίου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος του νομού καθορίζονται οι συγκεκριμένοι δήμοι ή κοινότητες για τις οποίες η κατά τα ανωτέρω άδεια εκδίδεται από τις δημοτικές ή κοινοτικές αρχές.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Γεωργίας και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, καθορίζονται οι περιπτώσεις δομικών εργασιών για γεωργοκτηνοτροφικές εγκαταστάσεις μικρής κλίμακας, όπως ποιμνιοστάσια αιγοπροβάτων, βουστάσια γαλακτοπαραγωγής και πάχυνσης μόσχων, βουστάσια βοοειδών ελεύθερης βοσκής, αποθήκες, υπόστεγα, βροχοδεξαμενές σε βοσκοτόπους, καθώς και στέγαστρα ζώων με οικίσκους διαμονής ποιμένων σε βοσκοτόπους, για τις οποίες οι αντίστοιχες οικοδομικές άδειες μπορεί να εκδίδονται με βάση εγκεκριμένους τύπους μελετών που παραχωρούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Γεωργίας, για κάθε συγκεκριμένη περίπτωση. Το τοπογραφικό σχέδιο του γηπέδου συντάσσεται και η επίβλεψη της κατασκευής γίνεται με δαπάνες του ενδιαφερομένου. Με την ίδια απόφαση ορίζονται οι συγκεκριμένοι δήμοι ή κοινότητες, στις οποίες έχουν εφαρμογή τα ανωτέρω, η μέγιστη επιφάνεια των δομικών έργων που μπορεί να πραγματοποιηθεί και κάθε σχετική λεπτομέρεια.

18. Ν. 1650/1986**Άρθρο 5****Περιεχόμενο και δημοσιότητα Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων****Άρθρο 19**

Γνωμοδοτήσεις φορέων και δημόσια διαβούλευση περιβαλλοντικής αδειοδότησης

1. Ως γνωμοδοτούντες φορείς ορίζονται:

[...]

β) Η οικεία Περιφέρεια μέσω του Περιφερειακού Συμβουλίου, το οποίο λαμβάνει υπόψη απόψεις που διατυπώνονται από τα όργανα των άρθρων 73, 76 και 178 του ν. 3852/2010, το Δημοτικό Συμβούλιο του οικείου Δήμου, Συμβούλια Τοπικής ή Δημοτικής Κοινότητας του άρθρου 8 του ν. 3852/2010, το ενδιαφερόμενο κοινό και το κοινό.

[...]

4. Ως οικεία Περιφέρεια και Δήμος ορίζονται οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης εντός των διοικητικών ορίων των οποίων πρόκειται να υλοποιηθεί το έργο ή η δραστηριότητα. Εάν το έργο ή η δραστηριότητα πραγματοποιείται σε πάνω από μία περιφέρεια τότε με κοινή απόφαση των Γενικών Γραμματέων των εμπλεκόμενων Περιφερειών ορίζεται μια ως επισπεύδουσα της όλης διαδικασίας.

[...]

6. Η γνώμη των ανωτέρω γνωμοδοτούντων φορέων είναι αιτιολογημένη, διατυπώνεται εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών σε τυποποιημένο έντυπο γνωμοδότησης και αναρτάται στο ΗΠΜ μέσω του οποίου καθίσταται διαθέσιμη στο κοινό.

[...]

8. Ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας επιβαρύνεται με όλα τα έξοδα δημοσίευσης στον τύπο, αναπαραγωγής και διανομής φακέλων και διοργάνωσης ενημερωτικών εκδηλώσεων. Η οικεία Περιφέρεια και ο Δήμος, μετά την παραλαβή του φακέλου, το θέτουν αμελλητί στη διάθεση του κοινού και των φορέων εκπροσώπησης του, προκειμένου να διατυπώσουν τη γνώμη τους.

9. Με απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Εσωτερικών, που εκδίδεται εντός έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος, εξειδικεύονται περαιτέρω η διαδικασία γνωμοδοτήσεων και ο τρόπος ενημέρωσης και συμμετοχής του κοινού στη δημόσια διαβούλευση, κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων του παρόντος, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου. Ειδικότερα, με την εν λόγω απόφαση δύναται να καθορίζονται τα ακόλουθα:

α) Οι φορείς που γνωμοδοτούν στα πλαίσια της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, ανά υποκατηγορία και είδος έργου ή δραστηριότητας και βάσει των ειδικότερων συνθηκών τους, καθώς και ανάλογα με την, κατά περίπτωση, υποχρέωση ή μη λήψης γνωμοδότησης.

β) Το αντικείμενο της γνωμοδότησης ανά φορέα και η φύση της γνώμης που παρέχεται.

γ) Ο τρόπος διαχείρισης των γνωμοδοτήσεων και σχολίων της διαβούλευσης του κοινού από την αρμόδια περιβαλλοντική αρχή.

δ) Τα περιεχόμενα και οι ειδικότερες προδιαγραφές τυχών ανακοινώσεων στον τύπο, κατά τη διαδικασία διαβούλευσης.

ε) Η διαδικασία και ο τρόπος συμμετοχής στη διαβούλευση κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή Συμβαλλόμενων Κρατών σε διεθνείς Συμβάσεις και Συνθήκες, εφόσον το έργο ή η δραστηριότητα ενδέχεται να έχει σημαντικές επιπτώσεις διασυνοριακού χαρακτήρα.

Άρθρο 6 Ν. 1650/86

Έλεγχος τήρησης περιβαλλοντικών όρων. Ανταποδοτικά τέλη.

Άρθρο 20

Περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις «Αντικατάσταση του άρθρου 6 του ν. 1650/1986 (Α' 160) και εναρμόνιση με άρθρο 23 της Οδηγίας 2010/1975 περί Βιομηχανικών Εκπομπών (ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης)»

1. Κάθε έργο ή δραστηριότητα κατηγορίας Α' ή Β' υπόκειται σε προληπτικές και τακτικές ή έκτακτες επιθεωρήσεις για τον έλεγχο της τήρησης των ΑΕΠΟ ή ΠΠΔ και της εν γένει περιβαλλοντικής νομοθεσίας.

2. Οι εν λόγω επιθεωρήσεις διακρίνονται σε:

α) προληπτικές, που διενεργούνται κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης, για τη διασφάλιση της επάρκειας των προτεινόμενων μέτρων,

β) τακτικές, που διενεργούνται μετά την αδειοδότηση, σε προσδιορισμένο χρόνο βάσει του σχεδιασμού των επιθεωρήσεων είτε κατά το στάδιο κατασκευής του έργου είτε κατά το στάδιο της λειτουργίας του έργου ή της δραστηριότητας, για την εξέταση όλων των σημαντικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων και τη διασφάλιση της τήρησης των ΑΕΠΟ και ΠΠΔ στα στάδια αυτά,

γ) έκτακτες, που διενεργούνται μετά την αδειοδότηση, εκτός του χρονικά προσδιορισμένου σχεδιασμού, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 14.

3. Αρμόδιες αρχές για τη διεξαγωγή περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων είναι:

[...]

(γ) οι αρμόδιες υπηρεσίες των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και των Περιφερειών σε έργα και δραστηριότητες της χωρικής αρμοδιότητάς τους, ανεξαρτήτως της κατηγορίας του έργου ή της δραστηριότητας,

(δ) τα Κλιμάκια Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος σε έργα και δραστηριότητες της χωρικής αρμοδιότητάς τους, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 4,

(ε) οι Περιβαλλοντικοί Ελεγκτές, όπως ορίζεται στην παράγραφο 5, ενεργούντες κατόπιν εντολής των αμέσως προαναφερόμενων ελεγκτικών υπηρεσιών.

4. Με απόφαση του Περιφερειάρχη που εκδίδεται υποχρεωτικά κάθε έξι μήνες, συγκροτούνται Κλιμάκια Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος (Κ.Ε.Π.Π.Ε.) απαρτιζόμενα κυρίως από το προσωπικό των περιβαλλοντικών υπηρεσιών της Περιφέρειας, η σύνθεση των οποίων καταχωρίζεται στο ΗΠΜ. Ο έλεγχος που ασκούν τα Κ.Ε.Π.Π.Ε. δεν περιορίζεται μόνο στα έργα και δραστηριότητες κατηγορίας Α΄ ή Β΄. Τα Κ.Ε.Π.Π.Ε. είναι αρμόδια για τον έλεγχο της εφαρμογής γενικά της περιβαλλοντικής νομοθεσίας στην περιοχή της χωρικής αρμοδιότητάς τους.

Στους ελέγχους που γίνονται από τα Κ.Ε.Π.Π.Ε. είναι δυνατόν, μετά από σχετική πρόσκληση, να περιλαμβάνεται και εκπρόσωπος του Δήμου στην περιοχή του οποίου υπάγεται διοικητικά το έργο ή η δραστηριότητα που θα ελεγχθεί. Ειδικά για την περιοχή των ρυθμιστικών σχεδίων της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης, εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 18 παρ. 12 και 33 παρ. 12, αντιστοίχως, του Κώδικα Βασικής Πολεοδομικής Νομοθεσίας.

[...]

6. Οι δημόσιες υπηρεσίες εν γένει, οι υπηρεσίες της τοπικής αυτοδιοίκησης όλων των βαθμών και κάθε διοικητική αρχή υποχρεούνται να παρέχουν κάθε αιτούμενη από τις αρμόδιες ελεγκτικές αρχές συνδρομή για την εκτέλεση των ελέγχων τήρησης των ΑΕΠΟ ή ΠΠΔ και της κείμενης περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ο δε φορέας του έργου ή της δραστηριότητας υπέχει αντίστοιχες υποχρεώσεις, ιδίως μάλιστα ως προς τη διενέργεια των επισκέψεων στο χώρο, τη δειγματοληψία και τη συλλογή κάθε στοιχείου που απαιτείται για την εκτέλεση των καθηκόντων τους. Δεν απαιτείται ειδοποίηση του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, ενώ η παρεμπόδιση από αυτόν των ελέγχων ή η παροχή ψευδών στοιχείων επιφέρει τις ποινικές κυρώσεις της παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 2336/ 1995.

[...]

14. Έκτακτες περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις διενεργούνται από τις αρμόδιες αρχές των περιπτώσεων α΄, γ΄ και δ΄ της παραγράφου 3 προκειμένου να διερευνηθούν το ταχύτερο δυνατόν σοβαρές περιβαλλοντικές καταγγελίες ή συμβάντα με ιδιαίτερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις, καθώς και περιπτώσεις μη συμμόρφωσης. Εάν οι αρμόδιες υπηρεσίες αδυνατούν να διενεργήσουν την έκτακτη περιβαλλοντική επιθεώρηση, αυτή μπορεί να ανατίθεται σε περιβαλλοντικό ελεγκτή της παραγράφου 5.

15. Η ΕΥΕΠ και οι αρμόδιες υπηρεσίες των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και των Περιφερειών σε έργα και δραστηριότητες της χωρικής αρμοδιότητάς τους μπορούν να εισηγούνται Σχέδιο Συμμόρφωσης σε κάθε περίπτωση που διαπιστώνονται παραβάσεις που προκάλεσαν ή δύνανται να προκαλέσουν περιβαλλοντική ζημιά ή ενέχουν κίνδυνο ευρείας οικολογικής διατάραξης, το οποίο ο ελεγχόμενος φορέας του έργου ή της δραστηριότητας οφείλει να υλοποιήσει, υποβάλλοντας προς την ΕΥΕΠ και τις αρμόδιες υπηρεσίες των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και των Περιφερειών, αντίστοιχα, Δήλωση Συμμόρφωσης, με την πάροδο του τεθέντος χρονοδιαγράμματος, η οποία καταχωρείται στο ΗΠΜ.

Άρθρο 11

Μέτρα για την προστασία του εδάφους

[...]

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας ύστερα από εισήγηση του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας ύστερα από εισήγηση του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και γνώμη των ΟΤΑ καθορίζονται κατά περίπτωση οι χώροι όπου επιτρέπεται η τελική διάθεση τοξικών και επικίνδυνων αποβλήτων και ιλύος. Με απόφαση του οικείου νομάρχη, ύστερα από γνώμη των ΟΤΑ, καθορίζονται κατά περίπτωση οι χώροι που επιτρέπεται η τελική διάθεση στερεών αποβλήτων. Ειδικά, η διάθεση στερεών αποβλήτων από μεταλλευτικές ή λατομικές δραστηριότητες μέσα στους μεταλλευτικούς ή λατομικούς χώρους γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Άρθρο 14 Ν. 1650/86

Προστασία από το Θόρυβο

[...]

6. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού, ύστερα από εισήγηση της τοπικής αυτοδιοίκησης ή της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου ΠΕΧΩΔΕ, και γνώμη του Νομαρχιακού Συμβουλίου, είναι δυνατό να ορίζονται αντιθορυβικές ζώνες γύρω από υφιστάμενες ή νέες περιοχές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, γύρω ή κατά μήκος χώρων όπου κινούνται μέσα μεταφοράς, ιδίως δρόμων, λιμανιών, αεροδρομίων, γύρω από αρχαιολογικούς χώρους ή ιστορικούς χώρους και τοπία, γύρω από χώρους κατοικίας, ανάπαυσης, νοσηλείας, εκπαίδευσης και πολιτιστικών εκδηλώσεων.

Η παραπάνω απόφαση καθορίζει επίσης τα γεωγραφικά όρια της ζώνης, τα αντιθορυβικά μέτρα που πρέπει να ληφθούν ώστε να τηρούνται οι επιτρεπόμενοι φόρτοι θορύβου όπως καθορίζονται με τα προεδρικά διατάγματα της παρ. 1, τους υπόχρεους εφαρμογής των μέτρων, κριτήρια χωροθέτησης νέων εγκαταστάσεων ή δραστηριοτήτων, όρους και προϋποθέσεις περαιτέρω ανάπτυξης άλλων δραστηριοτήτων μέσα από την αντιθορυβική ζώνη και κάθε άλλη λεπτομέρεια που έχει σχέση με τον προορισμό της ζώνης.

Η απόφαση αυτή βασίζεται σε ειδική μελέτη της οποίας οι προδιαγραφές καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ. Η εκπόνηση της μελέτης γίνεται από το ΥΠΕΧΩΔΕ ή άλλο φορέα του δημοσίου τομέα ή από τον οικείο οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης.

Άρθρο 23 Ν. 1650/86

Ζώνες ειδικών περιβαλλοντικών ενισχύσεων

1. Με π.δ./γμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Δημοσίων Έργων, είναι δυνατό να χαρακτηρίζονται ως ζώνες ειδικών περιβαλλοντικών ενισχύσεων περιοχές με φυσικούς αποδέκτες που παρουσιάζουν κρίσιμα περιβαλλοντικά προβλήματα και δεν πληρούν τις κατευθυντήριες ή και οριακές τιμές των παραμέτρων ποιότητας των άρθρων 7 παρ. 1 και 9 παρ. 1. Με το ίδιο π.δ./γμα γίνεται η οριοθέτηση των περιοχών αυτών και καθορίζονται οι ειδικοί περιορισμοί χρήσεων γης και συντονισμένο πρόγραμμα μέτρων για την προστασία του περιβάλλοντος και πέρα από τους ισχύοντες γενικούς περιορισμούς. Ο χαρακτηρισμός μιας περιοχής ως ζώνης ειδικών περιβαλλοντικών ενισχύσεων γίνεται με βάση ειδική μελέτη που εκπονείται είτε από τη νομαρχία είτε από τους οικείους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, είτε από τις υπηρεσίες του Υπουργείου ΠΕΧΩΔΕ είτε, τέλος, προκειμένου για την περιοχή των ρυθμιστικών σχεδίων Αθήνας και Θεσσαλονίκης, από τον Οργανισμό Αθήνας και τον Οργανισμό Θεσσαλονίκης αντίστοιχα. Η μελέτη αυτή τεκμηριώνει την κρισιμότητα του

προβλήματος με μετρήσεις και στοιχεία συγκρίσιμα με εκείνα του εθνικού δικτύου παρακολούθησης της ποιότητας της ατμόσφαιρας ή των νερών και προτείνει τους ενδεικνυόμενους ειδικούς περιορισμούς και μέτρα για την αναβάθμιση του περιβάλλοντος της συγκεκριμένης περιοχής.

[...]

Άρθρο 24 Ν. 1650/86

Ζώνες Ανάπτυξης παραγωγικών δραστηριοτήτων

[...]

3.

[...]

β. Για το χαρακτηρισμό και οριοθέτηση εκτάσεων ως Π.Ο.Α.Π.Δ. υποβάλλεται στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων αίτηση από το φορέα της παραγράφου 2. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται τα δικαιολογητικά και έγγραφα που θα συνοδεύουν την αίτηση του φορέα, ο τύπος και το περιεχόμενο της αιτήσεως, ο χρόνος και τα στάδια ολοκλήρωσης της διαδικασίας και κάθε άλλη λεπτομέρεια που είναι αναγκαία για την εφαρμογή αυτής της παραγράφου. Εάν για τη δημιουργία Π.Ο.Α.Π.Δ. απαιτείται η σύνταξη Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, αυτή καταρτίζεται κατά τις κείμενες διατάξεις και υποβάλλεται μαζί με τα υπόλοιπα δικαιολογητικά της παραγράφου αυτής, προκειμένου να εγκριθεί με το προεδρικό διάταγμα του επόμενου εδαφίου

Ο χαρακτηρισμός και η οριοθέτηση εκτάσεων ως Π.Ο.Α.Π.Δ. γίνονται με προεδρικό διάταγμα μετά από πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, ύστερα από γνώμη του οικείου νομαρχιακού συμβουλίου και του Κεντρικού Συμβουλίου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος (Κ.Σ.Χ.Ο.Π). Ειδικά για τη σύνταξη Π.Ο.Α.Π.Δ. στις περιοχές των ρυθμιστικών σχεδίων Αθήνας και Θεσσαλονίκης, αντί για το Κ.Σ.Χ.Ο.Π. γνωμοδοτεί η Εκτελεστική Επιτροπή του Οργανισμού Αθήνας ή Θεσσαλονίκης αντίστοιχα. Στις περιπτώσεις λειτουργίας των οργανισμών του άρθρου 3 του ν. 2508/1997, γνωμοδοτούν αντί για το Κ.Σ.Χ.Ο.Π. οι Εκτελεστικές Επιτροπές των οργανισμών αυτών για τις περιοχές αρμοδιότητάς τους. Η γνώμη του νομαρχιακού συμβουλίου πρέπει να περιέρχεται στο Υπουργείο το αργότερο μέσα σε δύο (2) μήνες, από την υποβολή της σχετικής αίτησης ή πρότασης. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία αυτή, η υπουργική απόφαση εκδίδεται χωρίς τη γνώμη του νομαρχιακού συμβουλίου. Η παραπάνω εγκριτική απόφαση αποτελεί και προέγκριση χωροθέτησης τόσο για τις Π.Ο.Α.Π.Δ. όσο και για την εγκατάσταση ή επέκταση σε αυτές παραγωγικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

Άρθρο 26 Ν. 1650/86

Κλιμάκια Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος

(Το παρόν άρθρο όπως παρατίθεται αντικαθίσταται με την παρ. 4 του άρθρου 20 του Ν. 4014/11)

Άρθρο 20 παρ. 4 :

4. Με απόφαση του Περιφερειάρχη που εκδίδεται υποχρεωτικά κάθε έξι μήνες, συγκροτούνται Κλιμάκια Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος (Κ.Ε.Π.Π.Ε.) απαρτιζόμενα κυρίως από το προσωπικό των περιβαλλοντικών υπηρεσιών της Περιφέρειας, η σύνθεση των οποίων καταχωρίζεται στο ΗΠΜ. Ο έλεγχος που ασκούν τα Κ.Ε.Π.Π.Ε. δεν περιορίζεται μόνο στα έργα και δραστηριότητες κατηγορίας Α' ή Β'. Τα Κ.Ε.Π.Π.Ε. είναι αρμόδια για τον έλεγχο της εφαρμογής γενικά της περιβαλλοντικής νομοθεσίας στην περιοχή της χωρικής αρμοδιότητάς τους. -

Στους ελέγχους που γίνονται από τα Κ.Ε.Π.ΠΕ. είναι δυνατόν, μετά από σχετική πρόσκληση, να περιλαμβάνεται και εκπρόσωπος του Δήμου στην περιοχή του οποίου υπάγεται διοικητικά το έργο ή η δραστηριότητα που θα ελεγχθεί. Ειδικά για την περιοχή των ρυθμιστικών σχεδίων της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης, εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 18 παρ. 12 και 33 παρ. 12, αντιστοίχως, του Κώδικα Βασικής Πολεοδομικής Νομοθεσίας.

Άρθρο 27 Ν. 1650/86

Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων στο Νομάρχη

Αρμοδιότητες που σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου ασκούνται από τον Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ αποκλειστικά ή σε συνεργασία με τον κατά περίπτωση αρμόδιο υπουργό, είναι δυνατό να μεταβιβάζονται με αντίστοιχη υπουργική απόφαση στους νομάρχες ή προκειμένου για τις περιοχές των ρυθμιστικών σχεδίων Αθήνας και Θεσσαλονίκης στην Εκτελεστική Επιτροπή του Οργανισμού Αθήνας και του Οργανισμού Θεσσαλονίκης αντίστοιχα.

19. Ν. 1963/1991

Άρθρο 1

Χορήγηση Άδειας Ίδρυσης Φαρμακείου

Άδεια ίδρυσης φαρμακείου χορηγείται: α) σε φυσικά πρόσωπα που έχουν την ιδιότητα φαρμακοποιού, β) σε φυσικά πρόσωπα που δεν έχουν την ιδιότητα φαρμακοποιού και γ) σε συνεταιρισμούς μέλη της Ομοσπονδίας Συνεταιρισμών Φαρμακοποιών Ελλάδος (ΟΣΦΕ). Η άδεια χορηγείται με απόφαση του κατά τόπον αρμόδιου Περιφερειάρχη. Ο κάτοχος της άδειας μπορεί να λειτουργήσει φαρμακείο είτε ως ατομική επιχείρηση είτε ως εμπορική εταιρεία οποιασδήποτε μορφής, πλην αυτής της ανώνυμης εταιρείας. Με προεδρικό διάταγμα, μετά από πρόταση του Υπουργού Υγείας, καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις, οι περιορισμοί, η διαδικασία και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια σχετικά με τη χορήγηση άδειας ίδρυσης φαρμακείου, καθώς και σχετικά με τη λειτουργία των φαρμακείων είτε ως ατομικών επιχειρήσεων είτε ως εμπορικών εταιρειών οποιασδήποτε μορφής, πλην της ανωνύμου εταιρείας.

Άρθρο 7

Συστέγαση φαρμακείων

Το άρθρο 12 του ν. 5607/1932 (ΦΕΚ 300 Α'), όπως αντικαταστάθηκε και συμπληρώθηκε μεταγενέστερα, αντικαθίσταται ως εξής:

1. Με απόφαση του Αρμόδιου Περιφερειάρχη της έδρας των συστεγαζόμενων φαρμακείων δύναται να επιτραπεί η συστεγαση στο ίδιο κατάστημα περισσοτέρων του ενός (1) υπό ίδρυση φαρμακείων εφόσον χωροταξικά δεν παρακωλύεται η εξυπηρέτηση του κοινού και δεν έχει δηλωθεί στο συγκεκριμένο κατάστημα η λειτουργία νεοϊδρυόμενου φαρμακείου ή η μεταφορά φαρμακείου που ήδη λειτουργεί σε άλλη θέση. Στην περίπτωση αυτή η ολοκλήρωση της ιδρύσεως του φαρμακείου με τη λήψη άδειας λειτουργίας και η πραγματοποίηση της μεταφοράς πρέπει να γίνει σε χρονικό διάστημα εξήντα (60) ημερών, αν δε παρέλθει άπρακτη η προθεσμία αυτή, η δηλωθείσα ίδρυση και η μεταφορά δεν αποτελούν κώλυμα για την έγκριση της αιτούμενης συστεγάσεως. Ομοίως μπορεί να επιτραπεί η συστεγαση φαρμακείων υπό ίδρυση με λειτουργούντα φαρμακεία, καθώς και λειτουργούντων φαρμακείων μεταξύ τους.

Άρθρο 9

Ωράριο Λειτουργίας Φαρμακείων

1. Τα φαρμακεία λειτουργούν υποχρεωτικά κατ' ελάχιστον σαράντα (40) ώρες εβδομαδιαίως. Με απόφαση του αρμόδιου κατά τόπον Περιφερειάρχη που εκδίδεται ύστερα από την σύμφωνη γνώμη του οικείου φαρμακευτικού συλλόγου, κατανέμονται,

ανάλογα με τις ανάγκες του τοπικού πληθυσμού, οι ως άνω 40 ώρες εντός της εβδομάδας [...]

2. Όλα τα φαρμακεία συμμετέχουν υποχρεωτικά στις καθοριζόμενες σύμφωνα με το παρόν διημερεύσεις και διανυκτερεύσεις. Η διημέρευση διαρκεί από τις 08:00 π.μ. έως τις 21:00 μ.μ. και η διανυκτέρευση από τις 21:00 μ.μ. έως τις 08:00 π.μ. κάθε ημέρας. Με απόφαση του κατά τόπον αρμόδιου Περιφερειάρχη κατόπιν σύμφωνης γνώμης του οικείου φαρμακευτικού συλλόγου, καθορίζεται ανά περιφερειακή ενότητα ή ανά δήμο, ο αριθμός των φαρμακείων που διημερεύουν και διανυκτερεύουν κάθε έτος και η σειρά διημέρευσης και διανυκτέρευσης αυτών. Σύμφωνα με αυτή την απόφαση συντάσσονται από τον κατά τόπον αρμόδιο φαρμακευτικό σύλλογο σχετικοί πίνακες διημέρευσης και διανυκτέρευσης, οι οποίοι ισχύουν για ένα έτος και είναι υποχρεωτικοί για τα μέλη τους. [...]

[...]

Σε περίπτωση λειτουργίας φαρμακείου, πέραν των χρονικών ορίων της παραγράφου 1, κατά παράλειψη της δήλωσης των προηγούμενων εδαφίων ή καθ' υπέρβαση των δηλωθέντων χρονικών ορίων αυτής, επιβάλλεται πρόστιμο έως τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ με απόφαση του κατά τόπον αρμόδιου Περιφερειάρχη. Η τήρηση του διευρυμένου ωραρίου είναι υποχρεωτική. Σε περίπτωση μη τήρησής του επιβάλλονται στον κάτοχο άδειας ίδρυσης και λειτουργίας του φαρμακείου με απόφαση του κατά τόπον αρμόδιου Περιφερειάρχη, μετά από γνώμη του οικείου Φαρμακευτικού Συλλόγου, οι κάτωθι κυρώσεις:

α) Σε περίπτωση πρώτης παράβασης, αποστέλλεται έγγραφη σύσταση,
β) σε περίπτωση δεύτερης παράβασης, απαγορεύεται στο φαρμακείο να λειτουργεί με διευρυμένο ωράριο για έξι (6) μήνες από την κοινοποίηση της σχετικής απόφασης και
γ) στην περίπτωση κάθε επόμενης παράβασης μετά τη δεύτερη, επιβάλλονται οι προβλεπόμενες εκ του νόμου κυρώσεις για παράβαση των διατάξεων περί διημερεύσεων και διανυκτερεύσεων.

[...]

4. Με απόφαση του κατά τόπον αρμόδιου Περιφερειάρχη, δύνανται να απαλλάσσονται της υποχρέωσης διημερεύσεων ή διανυκτερεύσεων φαρμακεία, μόνον για τους εξής λόγους: α) για σοβαρούς λόγους υγείας που αφορούν στο πρόσωπο του λειτουργούντος το φαρμακείο φαρμακοποιού, οι οποίοι αποδεικνύεται με γνωμάτευση από αρμόδια υγειονομική επιτροπή, ή β) για σοβαρούς οικονομικούς λόγους, ύστερα από γνώμη του κατά τόπον αρμόδιου φαρμακευτικού συλλόγου, οι οποίοι πρέπει να αποδεικνύονται εγγράφως, βάσει των οποίων είναι αδύνατος ο εφοδιασμός του φαρμακείου με το απαραίτητο φαρμακευτικό υλικό για την ανταπόκρισή του στις ανάγκες της εφημερίας ή της διανυκτέρευσης. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας εξειδικεύονται ειδικότερα, τα ανωτέρω κριτήρια απαλλαγής καθώς και καθορίζεται ή συγκροτείται η υγειονομική επιτροπή η οποία θα αποφαινεται επ' αυτών. Έως την δημοσίευση της υπουργικής απόφασης της παρούσας παραγράφου, με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη, ύστερα από γνώμη του οικείου Φαρμακευτικού Συλλόγου, απαλλάσσονται της υποχρέωσης διημερεύσεων και διανυκτερεύσεων προσκαίρως ή οριστικώς, οι φαρμακοποιοί, για τους οποίους συντρέχουν σοβαροί λόγοι υγείας, αποδεικνύόμενοι με πιστοποιητικό νοσηλευτικών ιδρυμάτων ή άλλοι σοβαροί λόγοι, για τους οποίους θα εκφέρει γνώμη ο οικείος φαρμακευτικός σύλλογος. Μετά τη δημοσίευση του υπουργικής απόφασης της παρούσας παραγράφου, επανεξετάζονται όλες οι περιπτώσεις της απαλλαγής από τις διημερεύσεις και τις διανυκτερεύσεις σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην απόφαση αυτή.

6. Οι νόμιμοι εκπρόσωποι και οι υπεύθυνοι φαρμακοποιοί των επιχειρήσεων φαρμακείων που παραβιάζουν τις διατάξεις των περί διημερεύσεων και διανυκτερεύσεων τιμωρούνται: α) με φυλάκιση έως έξι (6) μηνών και β) με απόφαση του αρμόδιου Περιφερειάρχη με χρηματικό πρόστιμο από τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ έως είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ, και

σε περίπτωση υποτροπής με πρόσκαιρο κλείσιμο του φαρμακείου από δύο (2) έως έξι (6) μήνες.

7. Με απόφαση του αρμόδιου Περιφερειάρχη μετά από έλεγχο από το Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας, ή από την αρμόδια Διεύθυνση της Περιφέρειας, στις επιχειρήσεις φαρμακείων οι οποίοι από υπαιτιότητα τους δεν τηρούν το υποχρεωτικό ωράριο που ορίζεται με την Απόφαση του Περιφερειάρχη επιβάλλεται χρηματικό πρόστιμο από τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ έως είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ και σε περίπτωση υποτροπής με πρόσκαιρο κλείσιμο του φαρμακείου από δύο (2) έως έξι (6) μήνες.»

8. Στο άρθρο 22 του ν. 1483/1984, όπως συμπληρώθηκε με την παράγραφο β' του άρθρου 41 του ν. 1892/1990, προστίθεται 6η παράγραφος ως εξής:

6. Τα φαρμακεία των νησιωτικών περιοχών και ιαματικών λουτροπόλεων δύνανται να λειτουργούν πέραν από τις κανονικές ώρες λειτουργίας και όλες τις ημέρες της εβδομάδος, μετά από σχετική απόφαση του οικείου νομάρχη. Η ισχύς της παραγράφου αυτής αρχίζει από της δημοσίευσής του νόμου.

20. Ν. 2082/1992

Άρθρο 17

Άδεια ίδρυση και λειτουργίας σταθμών

1. Οι φορείς, που αναφέρονται στην παρ. 2 του άρθρου 12 ιδρύουν και λειτουργούν παιδικούς, βρεφονηπιακούς ή βρεφικούς σταθμούς, μόνο κατόπιν άδειας, που χορηγείται ύστερα από αίτησή τους, από τον οικείο νομάρχη.

Άρθρο 21

Κυρώσεις

1. Όποιος ιδρύει, λειτουργεί ή εκμεταλλεύεται παιδικούς, βρεφονηπιακούς ή βρεφικούς σταθμούς χωρίς την κατά τις διατάξεις του άρθρου 17 του παρόντος άδεια, τιμωρείται με την ποινή, που προβλέπουν οι διατάξεις του άρθρου 458 του Ποινικού Κώδικα. Στις περιπτώσεις αυτές, με εντολή του οικείου νομάρχη, που εκτελείται αμελλητί δια των αστυνομικών αρχών, διακόπτεται η λειτουργία του σταθμού.

2. Επιφυλασσομένων των διατάξεων της παραγράφου 1 του παρόντος, φορείς που παραβαίνουν τους όρους και τις προϋποθέσεις λειτουργίας, που αναφέρονται στις διατάξεις των άρθρων 17 και 18 του παρόντος νόμου, τιμωρούνται με πρόστιμο μέχρι τρία εκατομμύρια (3.000.000) δραχμές.

Το πρόστιμο αυτό επιβάλλεται στον παραβάτη, ύστερα από ακρόαση του ενδιαφερομένου, καλουμένου προ πέντε (5) ημερών, με ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση του οικείου νομάρχη, που εκδίδεται με απόδειξη, εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε.

Σε περίπτωση υποτροπής, με όμοια απόφαση του οικείου νομάρχη, που εκδίδεται κατά την ίδια διαδικασία, επιβάλλεται η προσωρινή ή η επ' αόριστον αναστολή της λειτουργίας του σταθμού ή η ανάκληση της χορηγηθείσας άδειας. Η άσκηση προσφυγής δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα.

3. Οι κατά τη δημοσίευση του παρόντος νομίμως λειτουργούντες παιδικούς, βρεφονηπιακούς ή βρεφικούς σταθμούς δύνανται να εξακολουθούν να λειτουργούν αυτούς, υποχρεούμενοι να προσαρμοσθούν με τις διατάξεις του παρόντος νόμου μέσα σε δύο (2) χρόνια από την έναρξη της ισχύος των συναφών επί μέρους διατάξεων αυτού, δυναμένης της προθεσμίας να παραταθεί για ένα (1) χρόνο με απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Παρελθούσης απράκτου της προθεσμίας αυτής, οι ανωτέρω υπόκεινται στις κυρώσεις, που αναφέρονται στις παρ.1 και 2 του παρόντος άρθρου.

Στις ίδιες κυρώσεις υπόκεινται και οι εκ των ανωτέρω παραβαίνοντες τις διατάξεις, δυνάμει των οποίων χορηγήθηκε η άδεια λειτουργίας του σταθμού.

21. Ν. 2251/1994

Άρθρο 11

Φιλικός διακανονισμός καταναλωτικών διαφορών

1. Στην έδρα κάθε Περιφερειακής Ενότητας, καθώς και στην έδρα κάθε επαρχείου, συστήνεται από τον οικείο Αντιπεριφερειάρχη επιτροπή φιλικού διακανονισμού για την εξώδικη επίλυση διαφορών ανάμεσα σε προμηθευτές και σε καταναλωτές ή ενώσεις καταναλωτών.]

2. Οι επιτροπές είναι τριμελείς και αποτελούνται από:

α) Έναν δικηγόρο, μέλος του οικείου δικηγορικού συλλόγου, που προτείνεται, με τον αναπληρωτή του, από το διοικητικό συμβούλιο του δικηγορικού συλλόγου, ως πρόεδρος.

β) Έναν εκπρόσωπο του τοπικού εμπορικού και βιομηχανικού επιμελητηρίου, που προτείνεται, με τον αναπληρωτή του, από το διοικητικό συμβούλιο του επιμελητηρίου. Σε νομούς, όπου υπάρχουν βιοτεχνικά και επαγγελματικά επιμελητήρια, προτείνεται από το διοικητικό τους συμβούλιο ένας εκπρόσωπός τους με τον αναπληρωτή του. Στη σύνθεση της επιτροπής μετέχει, κάθε φορά, ο εκπρόσωπος του επιμελητηρίου στο οποίο υπάγεται ο προμηθευτής. Εφόσον είναι εφικτό, κάθε επιμελητήριο ορίζει ανά έναν εκπρόσωπο κάθε κλάδου της αγοράς, με τον αναπληρωτή του, για τη συμμετοχή του στη σύνθεση της επιτροπής όταν κρίνεται διαφορά που ανάγεται στη δραστηριότητα μέλους του αντίστοιχου κλάδου της αγοράς και

γ) Έναν εκπρόσωπο των τοπικών ενώσεων καταναλωτών, που προτείνεται, με τον αναπληρωτή του, από τα διοικητικά συμβούλιά τους. Εάν δεν υφίστανται οι ενώσεις αυτές, στην επιτροπή συμμετέχει εκπρόσωπος ένωσης καταναλωτών δευτέρου βαθμού, διαφορετικά εκπρόσωπος του τοπικού εργατικού κέντρου, που προτείνεται, με τον αναπληρωτή του, από τη διοίκηση αυτού. Ο γραμματέας της επιτροπής και ο αναπληρωτής του, προέρχονται από το τμήμα Εμπορίου της Διεύθυνσης Ανάπτυξης της οικείας Περιφερειακής Ενότητας και προτείνονται στον Συνήγορο του Καταναλωτή από τον οικείο Αντιπεριφερειάρχη.

3. Όπου ο αριθμός υποθέσεων ή οι ειδικές συνθήκες του νόμου το απαιτούν, μπορούν να συνιστώνται περισσότερες επιτροπές.

4. Η θητεία των μελών των επιτροπών φιλικού διακανονισμού είναι διετής και μπορεί να ανανεώνεται μία ή περισσότερες φορές

5. Αρμόδια είναι η επιτροπή του νομού όπου εκτελέστηκε η συμφωνήθηκε να εκτελεστεί η παροχή του προμηθευτή στον καταναλωτή.

6. Οι υποθέσεις εισάγονται στην αρμόδια, κατά περίπτωση, επιτροπή ύστερα από αίτηση του καταναλωτή ή της τοπικής ένωσης καταναλωτών, καθώς και ύστερα από παραπομπή από τον Συνήγορο του Καταναλωτή. Οι υποθέσεις συζητούνται, κατά τη σειρά που ορίζει ο πρόεδρος, το αργότερο εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή της αίτησης ή την παραπομπή τους, μετά από πρόσκληση των ενδιαφερομένων πριν από πέντε (5) τουλάχιστον ημέρες. Οι προθεσμίες αυτές μπορούν να παρατείνονται, με απόφαση του προέδρου της επιτροπής, μέχρι πέντε (5) ημέρες, εφόσον συντρέχουν, προς τούτο, ειδικοί λόγοι. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν κατά τη συζήτηση να παρίστανται αυτοπροσώπως ή να εκπροσωπούνται από πληρεξούσιο δικηγόρο ή τρίτο πρόσωπο που έχει σχετική εξουσιοδότηση.

7. Η επιτροπή κρίνει κατά το ισχύον δίκαιο.

Συμπληρωματικά λαμβάνονται υπόψη τα συναλλακτικά ήθη. Η επιτροπή μπορεί να ζητήσει πληροφορίες από δημόσιες υπηρεσίες, δημόσιους οργανισμούς, επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, επιμελητήρια και επαγγελματικούς συλλόγους.

8. Η επιτροπή συνεδριάζει, νομίμως, με την παρουσία όλων των μελών της και λαμβάνει τις αποφάσεις της κατά πλειοψηφία. Τα πορίσματα της επιτροπής κοινοποιούνται στον Συνήγορο του Καταναλωτή και στους ενδιαφερομένους το αργότερο εντός δεκαπέντε (15)

ημερών από τη συζήτηση των σχετικών υποθέσεων. Τα πορίσματα της επιτροπής δεν παράγουν συνέπειες δικαστικής απόφασης ούτε αποτελούν εκτελεστό τίτλο.

9. Τα πορίσματα των επιτροπών φιλικού διακανονισμού αρχειοθετούνται από τις οικείες Περιφερειακές Ενότητες και κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να λάβει γνώση και να ζητήσει αντίγραφο αυτών.

10. Με απόφαση του αρμόδιου Περιφερειάρχη που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ρυθμίζονται, όπου υπάρχει ανάγκη, οι τεχνικές λεπτομέρειες εφαρμογής του άρθρου αυτού.

22. Ν. 2323/1995

Άρθρο 7α

Άνευ τίτλου

1. Συνιστώνται Κλιμάκια Ελέγχου Λαϊκών Αγορών και Υπαίθριου Εμπορίου (πλανόδιου και στάσιμου) στο Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και στις Περιφέρειες.

[...]

β) Για τις Περιφέρειες τα κλιμάκια απαρτίζονται από υπαλλήλους των Κατηγοριών ΠΕ, ΤΕ και ΔΕ του Δημοσίου, των οικείων Περιφερειών, των λοιπών Ν.Π.Δ.Δ. της οικείας Περιφέρειας και των Δήμων. Τα κλιμάκια των Περιφερειών συνεργάζονται στενά με το Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας για την αποτελεσματικότερη άσκηση του ελεγκτικού έργου και το συντονισμό της δράσης τους στο πλαίσιο χάραξης εθνικής πολιτικής ελέγχων. Προς το σκοπό αυτόν, οι Περιφέρειες συνδράμουν το Υπουργείο, μετά από γραπτό αίτημα του Γενικού Γραμματέα Εμπορίου, είτε με τη διενέργεια στοχευμένων ελέγχων είτε με τη διάθεση ελεγκτών των κλιμακίων. Επιπλέον, οι Περιφέρειες ενημερώνουν το Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, σε τακτά χρονικά διαστήματα, για τη δράση των κλιμακίων που έχουν συσταθεί και λειτουργούν σε αυτές, σύμφωνα με τους όρους και τη διαδικασία που καθορίζεται με την απόφαση του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 4.

2. Συνιστώνται Κλιμάκια Ελέγχου της Τουριστικής Αγοράς στο Υπουργείο Ανάπτυξης και στις Περιφέρειες. Για τις Περιφέρειες τα κλιμάκια απαρτίζονται από υπαλλήλους των κατηγοριών ΠΕ, ΤΕ και ΔΕ του Δημοσίου, των οικείων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, των Διευθύνσεων Τουρισμού της οικείας Περιφέρειας και των Δήμων.

Για τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αθήνας Πειραιά, τα κλιμάκια απαρτίζονται από υπαλλήλους της Γενικής Γραμματείας Τουρισμού, άλλους υπαλλήλους του Δημοσίου, του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού, των Δήμων και της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης των ίδιων ως άνω κατηγοριών.

3. α)

[...]

ββ) Για τα κλιμάκια των Περιφερειών, τηρούνται στις Περιφέρειες τα αντίστοιχα μητρώα μελών των κλιμακίων που καταρτίζονται κάθε δύο έτη με πρόταση των φορέων που αναφέρονται στην παράγραφο 1. Η συγκρότηση των κλιμακίων στις Περιφέρειες γίνεται με απόφαση του αρμόδιου Περιφερειάρχη. Ο Περιφερειάρχης μπορεί, με απόφαση του, να μεταβιβάζει την αρμοδιότητα συγκρότησης των κλιμακίων στον αρμόδιο Αντιπεριφερειάρχη. Η θητεία όσων μετέχουν στα κλιμάκια της παρούσας υποπερίπτωσης είναι τριετής. Με την πάροδο της τριετίας η θητεία λήγει αυτοδικαίως και δεν επιτρέπεται παράταση αυτής. Νέος διορισμός επιτρέπεται να γίνει μόνο μετά την πάροδο ενός έτους από τη λήξη της προηγούμενης θητείας.

β) Έργο των Κλιμακίων Ελέγχου Λαϊκών Αγορών και Υπαίθριου Εμπορίου (πλανόδιου και στάσιμου) είναι η διενέργεια επιτόπιων ελέγχων των λαϊκών αγορών και του Υπαίθριου Εμπορίου (πλανόδιου και στάσιμου) για την τήρηση των διατάξεων του παρόντος νόμου και ιδίως: για την κατοχή άδειας πώλησης, την αυθαίρετη αλλαγή χώρου άσκησης της

δραστηριότητας, την τήρηση ωραρίου, την αυτοπρόσωπη προσέλευση, την τοποθέτηση ζυγού σε εμφανές σημείο, την τήρηση όρων καθαριότητας, την ύπαρξη του προβλεπόμενου από το άρθρο 7γ του παρόντος τριπλοτύπου δελτίου αποστολής, καθώς και την ύπαρξη τιμολογίων εν γένει και λοιπών παραστατικών, την τοποθέτηση πινακίδων με τις ενδείξεις της τιμής πώλησης, της ποιότητας του προϊόντος, της προέλευσης ή της αναγραφής αναληθούς προέλευσης και του αριθμού της άδειας και του ονόματος του κατόχου αυτής.

γ) Έργο των Κλιμακίων Ελέγχου της Τουριστικής Αγοράς είναι η διενέργεια επιτόπιων ελέγχων για την ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών, την ύπαρξη τιμολογίων και εν γένει λοιπών παραστατικών προμήθειας των προς πώληση αγαθών και προϊόντων, τις τιμές πώλησης προϊόντων ευρείας κατανάλωσης σε τουρίστες, την κανονικότητα και συχνότητα των δρομολογίων των μέσων μαζικής μεταφοράς κατά τους μήνες της τουριστικής αιχμής, της τήρησης των κανόνων υγιεινής στις τουριστικές επιχειρήσεις και στους κοινόχρηστους δημοτικούς και δημόσιους χώρους, για την άγρα πελατών, τον εντοπισμό περιπτώσεων αισχροκέρδειας και περιπτώσεων αθέμιτου ανταγωνισμού, καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, σε τουριστικές επιχειρήσεις (ξενοδοχεία, ενοικιαζόμενα δωμάτια, κάμπινγκ), σε χώρους μαζικής σίτισης, εστίασης και διασκέδασης (μπαρ, καφετέριες, καφενεία, εστιατόρια), σε χώρους αεροδρομίων, λιμανιών, μεθοριακών σταθμών, σιδηροδρομικών σταθμών, καθώς και σε επιχειρήσεις πώλησης αγαθών πρώτης ανάγκης (περίπτερα, μίνι-μάρκετ) σε τουριστικές περιοχές.

4. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την οργάνωση των κλιμακίων, τον τρόπο λειτουργίας τους, το συντονισμό της δράσης τους, το χρόνο απασχόλησης των υπαλλήλων, τη διαδικασία ελέγχου και επιβολής κυρώσεων και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Με την ίδια απόφαση καθορίζεται η συχνότητα ενημέρωσης του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας από τις Περιφέρειες, κατά τα οριζόμενα στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1, καθώς και τα κοινοποιούμενα στοιχεία όπως, ενδεικτικά ο αριθμός των διενεργούμενων ελέγχων, ο τόπος ελέγχου, ο αριθμός των παραβάσεων, το είδος των παραβάσεων και οι επιβληθείσες διοικητικές κυρώσεις.

Άρθρο 8β

Άνευ τίτλου

Με απόφαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης επιτρέπεται να χορηγείται άδεια σε πλωτά μέσα που κινούνται στις φυσικές και τεχνητές λίμνες, καθώς και στους πλωτούς ποταμούς για την άσκηση τουριστικών και συγκοινωνιακών πλόων. Με την άδεια καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις για την εκτέλεση των πλόων που αφορούν:

A. Προκειμένου για συγκοινωνιακούς πλόες:

- α) στον καθορισμό δρομολογίων,
- β) στον καθορισμό ανώτατης τιμολόγησης (ναύλος),
- γ) στο όριο απομάκρυνσης λόγω ηλικίας του πλοίου από τα δρομολόγια και
- δ) στη χρονική διάρκεια ισχύος της άδειας.

B. Προκειμένου για τουριστικούς πλόες:

- α) στη χρονική διάρκεια ισχύος της άδειας και
- β) σε περιορισμούς που τυχόν επιβάλλονται από τις ιδιαίτερες περιβαλλοντικές συνθήκες της περιοχής εκτέλεσης των πλόων.

Η παραπάνω απόφαση λαμβάνεται μετά από γνώμη της αρμόδιας Επιτροπής της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, που συγκροτείται με απόφαση του Νομάρχη και αποτελείται από:

- α) το Νομάρχη, ως πρόεδρο,

β) έναν υπάλληλο των υπηρεσιών Γεωργίας, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Εμπορίου της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, εκπρόσωπο του Ε.Ο.Τ. και του τυχόν υπάρχοντος φορέα Διαχείρισης Λιμνών και του τοπικού Σωματίου Λεμβούχων, ως μέλη.

Γ. Χρέη γραμματέα θα εκτελεί υπάλληλος της Διεύθυνσης Εμπορίου της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Ανάπτυξης και Δημόσιας Τάξης καθορίζεται η διαδικασία και τα όργανα ελέγχου και επιβολής προστίμων από 300 μέχρι 30.000 ευρώ στους παραβάτες των διατάξεων του παρόντος άρθρου και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Άρθρο 10

Άνευ τίτλου

1. Για την ίδρυση καταστημάτων λιανικού εμπορίου απαιτείται άδεια, που χορηγείται με απόφαση του νομαρχιακού συμβουλίου της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, ύστερα από γνώμη της αντίστοιχης οικονομικής και κοινωνικής επιτροπής, του οικείου οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης, όταν η συνολική επιφάνεια του εμπορικού καταστήματος είναι:

α) πάνω από 1.500 τ.μ. στα νησιά Ρόδος και Κέρκυρα και στο νομό Χαλκιδικής ανεξάρτητα από την απόσταση του καταστήματος από δήμο ή κοινότητα και στην Κρήτη, εφόσον το κατάστημα βρίσκεται σε απόσταση μέχρι είκοσι (20) χιλιόμετρα από το πολεοδομικό κέντρο της πρωτεύουσας κάθε νομού,

β) πάνω από 500 τ.μ. στα νησιά Χίος, Κως, Λέσβος, Σάμος, Σύρος, Ζάκυνθος, Κεφαλλονιά και Λευκάδα,

γ) πάνω από 200 τ.μ. στα υπόλοιπα νησιά της χώρας,

δ) πάνω από 2.500 τ.μ. σε δήμους με πληθυσμό πάνω από εκατό χιλιάδες (100.000) κατοίκους, εφόσον το κατάστημα βρίσκεται σε απόσταση μέχρι είκοσι (20) χιλιόμετρα από το κέντρο των δήμων,

ε) πάνω από 1.500 τ.μ., σε δήμους με πληθυσμό από δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) μέχρι εκατό χιλιάδες (100.000) κατοίκους, εφόσον το κατάστημα βρίσκεται μέχρι είκοσι (20) χιλιόμετρα από το κέντρο των δήμων.

Το πληθυσμιακό όριο υπολογίζεται σύμφωνα με την τελευταία, κάθε φορά, απογραφή.

Δεν απαιτείται άδεια της παρούσας παραγράφου για την ίδρυση καταστημάτων, οποιασδήποτε επιφάνειας, στην περιφέρεια της Ν.Α. Αθηνών - Πειραιώς, με εξαίρεση τα νησιά της, της Νομαρχίας Ανατολικής Αττικής, της Νομαρχίας Δυτικής Αττικής και στα όρια του Δήμου Θεσσαλονίκης και Εχεδώρου.

[...]

6. Η απόφαση του νομαρχιακού συμβουλίου, κατά την παράγραφο 1, πρέπει να είναι ειδικά αιτιολογημένη και εκδίδεται υποχρεωτικά, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία πενήντα (50) ημερών από την υποβολή της αίτησης, η οποία, μετά την άπρακτη πάροδο της παραπάνω προθεσμίας λογίζεται ότι γίνεται δεκτή. Η απόφαση του νομαρχιακού συμβουλίου υπόκειται σε ειδική διοικητική προσφυγή που ασκείται από όποιον έχει έννομο συμφέρον, ενώπιον του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών, από την κοινοποίηση της απόφασης στον αιτούντα ή από τότε που αυτός έλαβε πλήρη γνώση της προσβαλλόμενης απόφασης. Η απόφαση του Γενικού Γραμματέα εκδίδεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την άσκηση της προσφυγής. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία του προηγούμενου εδαφίου, η προσφυγή λογίζεται ότι γίνεται δεκτή και ακυρώνεται ή επικυρώνεται αναλόγως η απόφαση του νομαρχιακού συμβουλίου. Αν την προσφυγή ασκεί ο αιτούμενος την έκδοση της άδειας, ο αρμόδιος Γενικός Γραμματέας εκδίδει διαπιστωτική πράξη για τη χορήγηση της άδειας, εντός αποκλειστικής προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης. Η απόφαση του Γενικού Γραμματέα υπόκειται σε αίτηση ακυρώσεως ενώπιον του αρμόδιου Διοικητικού Εφετείου.

7. Η παραβίαση των όρων της άδειας που χορηγείται κατά την παράγραφο 1 συνεπάγεται τις εξής διοικητικές κυρώσεις που επιβάλλονται από την αρχή που εκδίδει την άδεια:

- (α) πρόστιμο από πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ μέχρι πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ,
- (β) προσωρινή ή οριστική ανάκληση της άδειας λειτουργίας, ανάλογα με τη βαρύτητα και συχνότητα της παράβασης.

Τα πρόστιμα επιβάλλονται με απόφαση του οικείου Νομάρχη και αποτελούν πόρο της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

23. Ν. 2345/1995

Άρθρο 1

Άνευ τίτλου

1. Νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, σωματεία, οργανισμοί, ιδρύματα, ενώσεις προσώπων και φορείς Κοινωνικής Αλληλεγγύης υπαγόμενοι στο δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα, καθώς και ιδιώτες, δεν επιτρέπεται να παρέχουν οργανωμένες κοινωνικές υπηρεσίες, που έχουν σχέση με την προστασία του παιδιού ή ατόμων με αναπηρία (παιδιών και ενηλίκων) ή ηλικιωμένων ή ανιάτων ή χρονίως πασχόντων ατόμων ή να ασκούν παρεμφερείς δραστηριότητες, πριν από την έκδοση σχετικής άδειας λειτουργίας από την οικεία Περιφέρεια. Για την ίδρυση και τη λειτουργία των Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ) και Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες (ΚΔΑΠ ΜΕΑ) των δήμων και των νομικών προσώπων αυτών χορηγείται άδεια από την αρμόδια υπηρεσία της οικείας Περιφέρειας.

Εάν διαπιστωθεί λειτουργία χωρίς άδεια, ο νομάρχης υποχρεούται να εκδώσει απόφαση διακοπής της λειτουργίας, που εκτελείται από την οικεία αστυνομική αρχή.

Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης προς την απόφαση διακοπής της λειτουργίας, οι υπεύθυνοι τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους. Στο φορέα ή ιδιώτη που ασκεί τις δραστηριότητες της παρ. 1 του άρθρου 1 χωρίς άδεια παρά την απόφαση διακοπής της λειτουργίας επιβάλλεται από τον αρμόδιο νομάρχη πρόστιμο ύψους πέντε (5) έως είκοσι (20) εκατομμυρίων δραχμών, που εισπράττεται κατά τις διατάξεις περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων. Τα όρια των ως άνω προστίμων δύναται να αυξάνονται με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας.

Η περίπτωση 22 της παρ. 3 του άρθρου 94 του ν. 3852/2010 (Α' 87) διατηρείται σε ισχύ.

[...]

4. Με απόφαση του νομάρχη ορίζεται σε κάθε νομαρχιακή αυτοδιοίκηση ένας κοινωνικός λειτουργός ή άλλος κοινωνικός επιστήμονας που υπηρετεί σε αυτή ως κοινωνικός σύμβουλος.

Ο κοινωνικός σύμβουλος ασκεί επίβλεψη και συνεχή παρακολούθηση των υπηρεσιών που παρέχονται από τους ιδιώτες και τους φορείς της παρ. 1 του παρόντος άρθρου και του άρθρου 3 του παρόντος νόμου ως προς την ποιότητα και την επάρκεια αυτών.

Οι λεπτομέρειες της εφαρμογής του προηγούμενου εδαφίου καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας.

5. Οι οίκοι ευγηρίας, τα "Γηροκομεία" και οι με άλλες ονομασίες λειτουργούσες επιχειρήσεις κλειστής περίθαλψης και φροντίδας ηλικιωμένων μετονομάζονται σε "Μονάδες Φροντίδας Ηλικιωμένων" και οι άδειες λειτουργίας θα εκδίδονται εφεξής μόνο με τη χρήση αυτού του τίτλου.

Οι ήδη λειτουργούσες επιχειρήσεις του προηγούμενου εδαφίου οφείλουν εντός της προθεσμίας έξι (6) μηνών από την ισχύ του παρόντος νόμου να συμμορφωθούν. Η μη συμμόρφωση συνιστά παράβαση των όρων άδειας λειτουργίας και τιμωρείται, εφαρμοζομένων αναλόγως των κυρώσεων, που προβλέπονται από τον παρόντα νόμο.

6. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται αναλόγως και για τις εξοχές παιδιών και ηλικιωμένων και τις οικογενειακές κατασκηνώσεις (θέρετρα), καθώς επίσης και για

κατασκηνώσεις που λειτουργούν χωρίς άδεια λειτουργίας ή δεν πληρούν τις νόμιμες προϋποθέσεις λειτουργίας τους.

[...]

Άρθρο 2

Άνευ τίτλου

1. Στους φορείς και τα πρόσωπα της παρ. 1 του άρθρου 1 του παρόντος, που παρέχουν οργανωμένες κοινωνικές υπηρεσίες κατά τη δημοσίευση του νόμου τούτου χωρίς την προβλεπόμενη άδεια λειτουργίας, τάσσεται προθεσμία έξι (6) μηνών από τη δημοσίευσή του, για να προβούν σε όλες τις ενέργειες που απαιτούνται για τη λήψη της άδειας αυτής.

Η ανωτέρω προθεσμία δύναται να παρατείνεται, μετά από αίτηση των ενδιαφερομένων, μέχρι ένα (1), έτος συνολικά, εάν υπάρχει ανάγκη προσαρμογής της κτιριακής υποδομής στις απαιτούμενες προδιαγραφές και μόνο για το λόγο αυτόν.

Αν δεν προβούν σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες για τη λήψη της άδειας μέσα στην ανωτέρω προθεσμία, διακόπτεται η λειτουργία τους με απόφαση του αρμόδιου νομάρχη, η οποία εκτελείται από την οικεία αστυνομική αρχή.

Αν μετά την έκδοση της απόφασης διακοπής της λειτουργίας τους εξακολουθούν να προσφέρουν υπηρεσίες, οι υπεύθυνοι τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους. Στο φορέα ή ιδιώτη επιβάλλεται από το νομάρχη πρόστιμο δύο (2) έως δέκα (10) εκατομμυρίων δραχμών ή, προκειμένου για φορέα κερδοσκοπικού χαρακτήρα, πέντε (5) έως είκοσι (20) εκατομμυρίων δραχμών, που εισπράττεται κατά τις διατάξεις περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων. Τα όρια των ως άνω προστίμων δύναται να αυξάνονται με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας.

2. Αν οι οργανωμένες κοινωνικές υπηρεσίες παρέχονται από φορέα που δεν έχει κερδοσκοπικό χαρακτήρα (αναγνωρισμένα φιλανθρωπικά σωματεία, εκκλησιαστικά ιδρύματα, σύλλογοι γονέων ή ατόμων με ειδικές ανάγκες και γενικότερα φορείς κοινωνικού χαρακτήρα), εφόσον ο φορέας αυτός δεν έχει τις δυνατότητες να ανταπεξέλθει στις δαπάνες προσαρμογής της κτιριακής υποδομής και εξοπλισμού στις προϋποθέσεις που ορίζονται με τις ήδη ισχύουσες διατάξεις ή θα ορισθούν με τις υπουργικές αποφάσεις του άρθρου 1 παρ. 2 του παρόντος νόμου, οφείλει να γνωστοποιήσει μέσα σε έξι (6) μήνες από τη δημοσίευση του νόμου τούτου ή την έκδοση των ως άνω αποφάσεων στην οικεία νομαρχιακή αυτοδιοίκηση και να θέσει υπόψη της τα περιουσιακά στοιχεία του, καθώς και τις δαπάνες που απαιτούνται για την προσαρμογή του σε όσα ορίζονται από την ισχύουσα νομοθεσία ή την προαναφερόμενη απόφαση.

Το οικείο νομαρχιακό συμβούλιο αποφασίζει αιτιολογημένα, κρίνοντας το μέγεθος των ελλείψεων, το είδος και το επίπεδο των παρεχομένων υπηρεσιών και την αναγκαιότητά τους για την κάλυψη των ευρύτερων αναγκών του νομού, είτε για την κάλυψη των ευρύτερων αναγκών του νομού, είτε για την οικονομική ενίσχυση του φορέα είτε για την άμεση ή τη σταδιακή απαγόρευση της παροχής των υπηρεσιών, αφού ληφθεί υπόψη και η δυνατότητα τοποθέτησης των εξυπηρετούμενων ατόμων σε άλλους φορείς.

Η ανωτέρω οικονομική ενίσχυση του φορέα μπορεί να παρασχεθεί είτε από τον προϋπολογισμό, τακτικό και δημοσίων επενδύσεων, της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης είτε, σε περίπτωση αδυναμίας της, από τον αντίστοιχο προϋπολογισμό του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας, με κοινή, στην περίπτωση αυτή, απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας και Πρόνοιας.

3. Οι φορείς της παρ. 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου που λειτουργούν κατά παράβαση των προϋποθέσεων, με βάση τις οποίες τους έχει χορηγηθεί η σχετική άδεια, οφείλουν να συμμορφωθούν προς τις προϋποθέσεις αυτές μέσα σε τρεις (3) μήνες από τη διαπίστωση της παράβασης από τα αρμόδια όργανα.

Σε περίπτωση που δεν συμμορφώνονται μέσα στην προθεσμία αυτή, επιβάλλεται με απόφαση του οργάνου που τους εποπτεύει πρόστιμο εκατό (100) χιλιάδων δραχμών έως

δέκα (10) εκατομμυρίων δραχμών, το οποίο μπορεί να αυξάνεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας, εισπραττόμενο κατά τις διατάξεις περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων. Σε περίπτωση νέας παράβασης, αντί του προστίμου, δύναται να ανακαλείται η άδεια και να αποφασίζεται η διακοπή της λειτουργίας τους.

Ως προς την εκτέλεση της απόφασης και την παρά ταύτα εξακολούθηση της λειτουργίας εφαρμόζονται αναλόγως τα οριζόμενα στην παρ. 1 του παρόντος άρθρου.

4. Αν, μετά από έρευνα της αρμόδιας αρχής, προκύψει ότι φορέας ή ιδιώτης παρέχει οργανωμένη κατά τα ανωτέρω περίθαλψη, κατά παράβαση των προϋποθέσεων του άρθρου 1 παρ. 1 και 2 του παρόντος νόμου ή των παραγράφων 1 και 3 του παρόντος άρθρου, και από υπαιτιότητα των υπευθύνων δεν εξασφαλίζει ανεκτό επίπεδο περίθαλψης και μεταχείρισης των περιθαλπόμενων προσώπων, επιβάλλεται, πέραν των οριζόμενων στον παρόντα νόμο κυρώσεων - ως πρόσθετη κύρωση - στο φορέα ή ιδιώτη πρόστιμο ενός

(1) έως δέκα (10) εκατομμυρίων δραχμών και, αν πρόκειται για φορέα που λειτουργεί με κερδοσκοπικό χαρακτήρα, τριών (3) έως είκοσι (20) εκατομμυρίων δραχμών, με πράξη της εποπτεύουσας αρχής, εισπραττόμενο κατά τις διατάξεις περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων και παράλληλα παραπέμπονται τα σχετικά στοιχεία στον αρμόδιο εισαγγελέα για την εξέταση των ενδεχόμενων ποινικών ευθυνών των υπευθύνων.

Τα όρια του ως ανωτέρω προστίμου δύναται να αυξάνονται με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας.

24. Π.Δ. 30/1996

Άρθρο 8

Αρμοδιότητες

(Άρθρο 3 παρ. 1 και 58 παρ. 1 Ν. 2218/94, 5 παρ. 1, 2 και 3, 6 παρ. 15, 24 και 25 Ν. 2240/94, 14 παρ. 4α Ν. 2273/1994)

1. Η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων νομαρχιακού επιπέδου ανήκει στις Ν.Α.. Στις Ν.Α. περιέρχονται όλες οι σχετικές αρμοδιότητες των Νομαρχών και των νομαρχιακών υπηρεσιών, με εξαίρεση τις αρμοδιότητες σε θέματα δημόσιας περιουσίας και τις αρμοδιότητες:

α. Των Υπουργών Εθνικής Άμυνας, Εξωτερικών, Οικονομικών και Δικαιοσύνης.

β. Της εποπτείας των Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού του Υπουργείου Εσωτερικών.

γ. Της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδας του Υπουργείου Εσωτερικών.

δ. Των Συνοριακών Σταθμών Υγειονομικού Κτηνιατρικού Ελέγχου (Σ.Υ.Κ.Ε.) του Υπουργείου Γεωργίας.

2. Οι αρμοδιότητες της προηγούμενης παραγράφου αρχίζουν να ασκούνται από τα όργανα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης από τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως των εσωτερικών οργανισμών οργάνωσης και λειτουργίας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 104 και 115, με εξαίρεση τις αρμοδιότητες των διατάξεων για το "Δημοκρατικό Προγραμματισμό" του άρθρου 22 παρ. 1 και των άρθρων 70 έως 74 του Ν. 1622/1986 (ΦΕΚ 92Α'), οι οποίες ασκούνται από τα όργανα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης από την, κατά το άρθρο 115 παρ. 23, έναρξη λειτουργίας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.

3. Ο Περιφερειακός Διευθυντής μέχρι τη δημοσίευση των Οργανισμών Εσωτερικής Υπηρεσίας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, ασκεί όλες τις αρμοδιότητες των Νομαρχών και των νομαρχιακών υπηρεσιών που προβλέπονται από τις διατάξεις που ισχύουν κατά την έναρξη λειτουργίας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, εκτός από τις αρμοδιότητες των διατάξεων για το Δημοκρατικό προγραμματισμό.

Από την ανάληψη της άσκησης των ανωτέρω αρμοδιοτήτων από τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 2 εδάφιο δεύτερο, 6 και 7 του άρθρου 4 του Ν. 2240/94.

4. Η κατασκευή σχολικών κτιρίων υπάγεται στην αρμοδιότητα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Σε απρόβλεπτες και εξαιρετικές περιπτώσεις μπορεί, με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ύστερα από αίτημα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, να ανατεθεί στον Ο.Σ.Κ. η μελέτη και εκτέλεση συγκεκριμένων έργων σε βάρος πάντοτε των προβλεπόμενων πιστώσεων στην οικεία Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Κατ' εξαίρεση, η κατασκευή σχολικών κτιρίων του Νομού Αττικής παραμένει στην αρμοδιότητα του Οργανισμού Σχολικών Κτιρίων (Ο.Σ.Κ.).

Ο Ο.Σ.Κ. μπορεί να συνάπτει προγραμματικές συμβάσεις, κατά τις διατάξεις του άρθρου 35 του ΔΚΚ, με τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και τους Ο.Τ.Α. του Νομού Αττικής.

5. Η κατά το άρθρο 2 παρ. 9 του Ν. 1566/1985 (ΦΕΚ 167 Α') μεταφορά των μαθητών στον τόπο που λειτουργεί το σχολείο πραγματοποιείται από τους οικείους Ο.Τ.Α. είτε με τη χρησιμοποίηση ιδιόκτητων μέσων είτε με τη χρήση των συνήθων αστικών και υπεραστικών μέσων είτε με μίσθωση ιδιωτικών μέσων μεταφοράς είτε με άλλο πρόσφορο τρόπο.

Για θέματα που προκύπτουν όταν η μεταφορά αναφέρεται σε μαθητές διαφορετικών Ο.Τ.Α. αποφασίζει η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Οικονομικών και Εσωτερικών, που εκδίδεται το Σεπτέμβριο κάθε έτους, κατανέμονται στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις οι πιστώσεις για μεταφορά μαθητών που εγγράφονται στον Κρατικό Προϋπολογισμό.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Εσωτερικών καθορίζονται τα κριτήρια κατανομής των πιστώσεων στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και οι σχετικές λεπτομέρειες εφαρμογής της παραγράφου αυτής.

6. Η Ν.Α. έχει, στα πλαίσια του δημοκρατικού προγραμματισμού, τις αρμοδιότητες που αναφέρονται στο άρθρο 22 παρ. 1 του Ν. 1622/1985 και τις ασκεί σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 72-74 του ίδιου νόμου.

7. Σε περίπτωση πολέμου, επιστράτευσης, θεομηνίας ή άμεσης και επείγουσας κοινωνικής ανάγκης, που μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τη δημόσια τάξη ή υγεία ή για την αντιμετώπιση αναγκών της άμυνας της χώρας και ύστερα από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, ο κατά περίπτωση αρμόδιος Υπουργός μπορεί να παρέχει διαταγές, εντολές ή οδηγίες απευθείας προς τις υπηρεσίες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, οι οποίες για τον σκοπό αυτόν θεωρείται ότι υπάγονται σε αυτόν.

Άρθρο 9

Μεταβίβαση Αρμοδιοτήτων

(Άρθρο 3 παρ. 3 Ν. 2218/94 και άρθρο 5 παρ. 2 Ν. 2240/1994)

1. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης, Εσωτερικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, μπορούν να μεταβιβάζονται τις Ν.Α. αρμοδιότητες της κρατικής διοίκησης, εκτός των αρμοδιοτήτων της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας, οι οποίες εναρμονίζονται με το χαρακτήρα, τη φύση και την αποστολή τους, καθώς και οι αναγκαίοι πόροι για την άσκηση των αρμοδιοτήτων αυτών.

2. Οι αρμοδιότητες αυτές ασκούνται από τις Ν.Α. μόνο μέσα στα εδαφικά τους όρια. Με όμοια διατάγματα και με τις ίδιες προϋποθέσεις, αρμοδιότητες που ανήκουν σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς κοινής ωφέλειας μπορεί να μεταβιβάζονται στη Ν.Α. μετά από σύμφωνη γνώμη του διοικητικού συμβουλίου τους.

Άρθρο 10

Ανάθεση Αρμοδιοτήτων

(Άρθρο 3 παρ. 5 Ν. 2218/94 και άρθρο 5 παρ. 2 Ν. 2240/1994)

Οι Ν.Α. μπορούν να αναθέτουν την άσκηση αρμοδιοτήτων τους σε Ο.Τ.Α. ή σε συμβούλια περιοχής, ύστερα από αίτησή τους. Η ανάθεση γίνεται με απόφαση του νομαρχιακού συμβουλίου (Ν.Σ.) που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των μελών του. Με την απόφαση ανάθεσης μπορεί να καθορίζονται όροι για την άσκηση των αρμοδιοτήτων αυτών.

Άρθρο 11

Γνώμη Συλλογικών Οργάνων

(Άρθρο 3 παρ. 4 Ν. 2218/94 και άρθρο 5 παρ. 2 Ν. 2240/1994)

1. Διατάξεις της νομοθεσίας, που προβλέπουν τη γνωμοδότηση συλλογικού οργάνου για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της παραγράφου 1 του άρθρου 8, εφαρμόζονται αναλόγως για την άσκηση των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων από τις Ν.Α.. Η συγκρότηση των συλλογικών οργάνων γίνεται από τα αρμόδια όργανα της Ν.Α. με ανάλογη εφαρμογή των αντίστοιχων διατάξεων.

2. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών και του αρμόδιου κατά περίπτωση υπουργού, μπορεί να καταργούνται ή να τροποποιούνται οι διατάξεις που προβλέπουν τη σύσταση, τη σύνθεση, τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες των ανωτέρω γνωμοδοτικών οργάνων.

25. Ν. 2503/1997

Άρθρο 10

Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων

1. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, του Υπουργού Οικονομικών και του αρμόδιου για τον Αθλητισμό Υπουργού συγκροτείται επταμελής Επιτροπή από ειδικούς επιστήμονες εκπροσώπους των τριών ως άνω Υπουργείων και εκπροσώπους της Ε.Ν.Α.Ε. και της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. έργο της οποίας είναι η εισήγηση για κατάταξη των Εθνικών Γυμναστηρίων του ν. 423/1976, όπως τροποποιήθηκε με το ν.665/1977, σε κατηγορίες Εθνικής, Περιφερειακής, Νομαρχιακής, Δημοτικής και Κοινοτικής σημασίας. Με την ίδια απόφαση καθορίζεται και ο τρόπος της γραμματειακής στήριξης της Επιτροπής. Η επιτροπή υποχρεούται να περαιώσει το έργο της εντός μηνός από του διορισμού της, με απόφαση δε των ιδίων ως άνω Υπουργών οριστικοποιείται η κατάταξη στις κατηγορίες των Εθνικών, Περιφερειακών, Νομαρχιακών, Δημοτικών και Κοινοτικών Γυμναστηρίων ανάλογα με τη σημασία τους και την εισήγηση της Επιτροπής.

2. Με προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης, και Αποκέντρωσης, του Υπουργού Οικονομικών και του αρμόδιου για τον Αθλητισμό Υπουργού, με την επιφύλαξη των περί κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών διατάξεων, η κυριότητα ή η χρήση των Νομαρχιακής και Τοπικής σημασίας Γυμναστηρίων, σύμφωνα με την κατάταξη της προηγούμενης παραγράφου, μεταβιβάζεται στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού, οι οποίοι υπεισέρχονται σε όλα τα συναφή δικαιώματα και υποχρεώσεις των κατά τις διατάξεις των νόμων 423/1976 και 665/1977 λειτουργούντων Ν.Π.Δ.Δ. τα οποία καταργούνται μετά την ολοκλήρωση της μεταβίβασης. Η κατάργηση των ως άνω Ν.Π.Δ.Δ. διαπιστώνεται με απόφαση των ιδίων Υπουργών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

[...]

3. Τα προεδρικά διατάγματα της προηγούμενης παραγράφου εκδίδονται, εφόσον προηγουμένως παραγράφου εκδίδονται, εφόσον προηγουμένως τα δημοτικά ή κοινοτικά συμβούλια για τα τοπικής σημασίας γυμναστήρια ή τα νομαρχιακά συμβούλια για τα νομαρχιακής σημασίας γυμναστήρια, με απόφαση τους αποδεχθούν τη μεταβίβαση της

κυριότητας ή της χρήσης των γυμναστηρίων της αρμοδιότητας τους εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών από της ισχύος του παρόντος νόμου.

Αν το αρμόδιο δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο αρνηθεί τη μεταβίβαση της κυριότητας ή χρήσης ενός γυμναστηρίου ή δεν αποφασίσει εντός της προθεσμίας του προηγούμενου εδαφίου, η κυριότητα ή η χρήση του συγκεκριμένου γυμναστηρίου μπορεί να μεταβιβαστεί στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση στην περιοχή της οποίας βρίσκεται αυτό, ύστερα από απόφαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου.

4. Με τα προεδρικά διατάγματα της παρ. 2 του παρόντος άρθρου ρυθμίζονται επίσης τα θέματα διοίκησης, οργάνωσης, λειτουργίας και συντήρησης των παραπάνω γυμναστηρίων που μεταβιβάζονται, τα θέματα κατάστασης προσωπικού, τα θέματα μεταβίβασης οικονομικών πόρων, η τύχη κάθε άλλου περιουσιακού τους στοιχείου, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

[...]

7. Κάθε ετήσιο νομαρχιακό αναπτυξιακό πρόγραμμα της δασοπονίας καταρτίζεται από τις οικείες δασικές υπηρεσίες στα πλαίσια του Εθνικού ή Περιφερειακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και εγκρίνεται από το νομαρχιακό συμβούλιο το οποίο καθορίζει και τις προτεραιότητες των προβλεπόμενων έργων, σύμφωνα με τις υφιστάμενες δασοπονικές αναπτυξιακές ανάγκες. Τροποποίηση του εγκεκριμένου προγράμματος γίνεται κατά την ίδια ως άνω διαδικασία. Τυχόν προσαρμογή του εν λόγω ως άνω διαδικασία. Τυχόν προσαρμογή του εν λόγω εγκεκριμένου προγράμματος, στα πλαίσια των διατιθέμενων πιστώσεων, προσδιορίζεται από τις προτεραιότητες της αρχικής έγκρισης.

8. Οι προβλεπόμενες από τις διατάξεις της εν γένει αγροτικής νομοθεσίας πράξεις αρμοδιότητας των Νομαρχών του ν. 1235/1982, που αναφέρονται στη διεπόμενη από τη νομοθεσία αυτή δημόσια περιουσία, εκδίδονται από τα αρμόδια όργανα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, πλην των πράξεων που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 123 του Αγροτικού Κώδικα, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 6 του ν. 994/1979 (ΦΕΚ 279 Α) και των άρθρων 13 παρ. 2Α του ν. 1734/1987 (ΦΕΚ 189 Α) και 6 του ν.δ./τος 221/1974 (ΦΕΚ 368 Α) για την έκδοση των οποίων αρμόδιος είναι ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας.

Η απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας εκδίδεται ύστερα από εισήγηση της αρμόδιας υπηρεσίας της Περιφέρειας και γνώμη της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Η ισχύς των εν λόγω αποφάσεων αρχίζει από την περιέλευση τους στο Υπουργό Γεωργίας, έκτοτε δε τρέχουν και οι προθεσμίες των διατάξεων του άρθρου 8 του ν. 3200/1955 (ΦΕΚ 97Α).

9. Η αρμοδιότητα σύστασης των Επιτροπών Απαλλοτριώσεων, Οριστικών Διανομών, Αναδασμού και Εμπειρογνώμωνων, καθώς και των Επιτροπών του άρθρου 26 παρ. 1 περ. β' του ν.1892/1990 (ΦΕΚ 101Α) όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 8 παρ. 3 του ν. 1898/1990 (ΦΕΚ 125 Α) περιέρχεται στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

Οι πράξεις για τη σύσταση Επιτροπών του προηγούμενου εδαφίου, που εκδόθηκαν από τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος, θεωρούνται έγκυρες από της εκδόσεως τους.

10. Οι προβλεπόμενες από την κείμενη νομοθεσία αρμοδιότητες επί θεμάτων της αλιευτικής παραγωγής, διαχείρισης και εκμετάλλευσης των ιχθυοτρόφων εν γένει υδάτων και των λοιπών θεμάτων αλιείας, που είχαν μεταβιβασθεί στις νομαρχίες, περιέρχονται στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, πλην της θέσπισης διοικητικών μέτρων που αφορούν θαλάσσιες περιοχές και ασκούνται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις της εθνικής και κοινοτικής αλιευτικής νομοθεσίας, την κοινή αλιευτική πολιτική και τα πολυετή προγράμματα προσανατολισμού αλιείας.

Όπου στην κείμενη νομοθεσία για την άσκηση των αρμοδιοτήτων αυτών προβλέπεται η σύμπραξη και άλλων δημοσίων οργάνων ή φορέων που δεν υπάγονται στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση αυτή διατηρείται σε ισχύ.

Για την άσκηση των ως άνω αρμοδιοτήτων, όπου στην κείμενη αλιευτική νομοθεσία προβλέπεται:

Νομάρχης, νοείται ο αιρετός Νομάρχης. "Νομαρχιακό Συμβούλιο" νοείται το αιρετό Νομαρχιακό Συμβούλιο "Νομαρχιακή Υπηρεσία Αλιείας ή Εποπτεία Αλιείας" νοείται η υπηρεσία αλιείας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

[...]

12. Η κατά την παρ. 3 του άρθρου 25 του ν.δ./τος 420/1970 (ΦΕΚ 27 Α) εποπτεία των ιχθυοσκάλων του νομού που ιδρύονται από νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, περιέρχεται στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

13. Η κατά το άρθρο 3 του ν.δ./τος 420/1970 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 3 του ν. 1740/1987 (ΦΕΚ 221 Α) αρμοδιότητα απαλλοτρίωσης υπέρ του Δημοσίου υδάτινων και γειτνιαζουσών χερσαίων εκτάσεων για δραστηριότητες του τομέα αλιείας ασκείται από το Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας.

Οι σχετικές πιστώσεις εγγράφονται στον προϋπολογισμό της οικείας περιφέρειας.

Άρθρο 16 **Άνευ τίτλου**

Καθορισμός των αρχών που χορηγούν την επισημείωση του άρθρου 3 της Σύμβασης της Χάγης στα δημόσια έγγραφα

Το πρώτο εδάφιο του άρθρου δεύτερου του ν. 1497/1984 (ΦΕΚ 188 Α) αντικαθίσταται ως εξής: "Ως αρχές για τη χορήγηση της επισημείωσης που προβλέπεται στα άρθρα 3 και 6 της Σύμβασης της Χάγης και ειδικότερα για τα διοικητικά έγγραφα που εκδίδονται από τις δημόσιες πολιτικές υπηρεσίες που έχουν την έδρα τους στην περιφέρεια του Νομού ή της Νομαρχίας ή από τα εποπτευόμενα από το Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα έγγραφα των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού, καθώς και τα έγγραφα των ληξιαρχείων της περιφέρειας τους ορίζονται:

Ο νομάρχης για όλα τα έγγραφα των Υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας για τα έγγραφα των δημόσιων πολιτικών υπηρεσιών του Νομού ή της Νομαρχίας, που δεν περιέρχονται στην αρμοδιότητα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, καθώς και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού και των ληξιαρχείων.

26. Ν. 2647/1998

Άρθρο 2

Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων στις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις

Οι ακόλουθες αρμοδιότητες, που ασκούνται από υπηρεσίες Υπουργείων μεταβιβάζονται στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης δεύτερου βαθμού:

Α. Αρμοδιότητες του Υπουργείου Ανάπτυξης:

1) Η χορήγηση αδειών εγκατάστασης, επέκτασης και λειτουργίας εγκαταστάσεων αποθήκευσης και διακίνησης υγρών καυσίμων, υγραερίων, λιπαντικών και ασφάλτου χωρητικότητας από 10.000 κ.μ. έως και 50.000 κ.μ., καθώς και μονάδων αναγέννησης ορυκτελαίων ανεξάρτητα υποδύναμης (άρθρα 1 έως 19 του ν. 2516/1997, ΦΕΚ 159 Α').

2) Η έγκριση ανέγερσης, κατά παρέκκλιση, πολυώροφων κτιρίων επικίνδυνων, εφόσον αυτό επιβάλλεται για λειτουργικούς λόγους (άρθρο 9 παρ. 3 ΚΥΑ 3329/.1989, ΦΕΚ 132 Β').

3) Η έγκριση παραγωγής εκρηκτικών υλών (άρθρο 10 του π.δ. 455/1995, ΦΕΚ 268 Α').

4) Η έκδοση απόφασης για την επιβολή προστίμων σε βάρος οποιουδήποτε παράγει, κατέχει ή διαθέτει στην αγορά εκρηκτικά που δεν πληρούν τις νόμιμες απαιτήσεις (άρθρο 11 παρ. 2 του π.δ. 455/1995, ΦΕΚ 268 Α').

5) Η χορήγηση άδειας μεταπωλητή πετρελαιοειδών προϊόντων για θέρμανση (άρθρο 15 παρ. 4 εδάφιο 7 του ν. 2289/1995, ΦΕΚ 27 Α', άρθρο 22 παρ. 7.6 εδάφιο α' του ν. 2516/1997, ΦΕΚ 159 Α', απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης Δ2/Α/Φ8/24050/1997, ΦΕΚ 1069 Β').

6) Η χορήγηση αδειών χρήσης νερού εκτέλεσης έργου αξιοποίησης υδατικών πόρων για πλυντήρια αυτοκινήτων (άρθρο 1 παρ. 7 εδάφιο η', άρθρο 2 παρ.1, άρθρο 8 παρ. 1 - 4, άρθρο 9 παρ. 1 - Θ, άρθρο 11 παρ. 4 και άρθρο 15 παρ. 4 του ν. 1739/1987, ΦΕΚ 201 Α', π.δ. 256/1989 ΦΕΚ 121 Α' και ΚΥΑ Φ16/5813/1989, ΦΕΚ 383 Β').

Β. Αρμοδιότητες του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων:

1) Η χορήγηση άδειας ίδρυσης φροντιστηρίων που βρίσκονται εντός των τεσσάρων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Αττικής (άρθρο 65 παρ. 1 του α.ν. 2545/1940, ΦΕΚ 287 Α').

2) Η χορήγηση άδειας για τη χρήση προσωνομίας, καθώς και η αλλαγή εγκριθείσας προσωνομίας σε φροντιστήρια (άρθρα 7 και 73 παρ. 1 του α.ν. 2545/1940 ΦΕΚ 287 Α').

3) Η χορήγηση άδειας άσκησης ιδιωτικού έργου με αμοιβή σε υπαλλήλους (άρθρο 77 του π.δ. 611/1977, ΦΕΚ 198 Α').

4) Η χορήγηση επάρκειας γνώσης ξένων γλωσσών σε όσες περιπτώσεις τα προσόντα των διδασκόντων δεν συμπίπτουν με τα προσόντα των αντίστοιχων δημόσιων λειτουργών κατά το άρθρο 70 παρ. 4 του α.ν. 2545/1940 (ΦΕΚ 287 Α')

Γ. Αρμοδιότητες του Υπουργείου Γεωργίας:

1) Η έγκριση διάθεσης πίστωσης και πληρωμών βελτιωτικών έργων στα εσωτερικά νερά από το ποσοστό 5% της αξίας της αλιευόμενης παραγωγής του μισθίου (άρθρο 9 παρ. 4 του ν. 2040/1992, ΦΕΚ 70 Α').

2) Ο καθορισμός ζωνών προστασίας και η καταστροφή εντός αυτών των παράνομων καλλιεργειών (άρθρο 12 παρ. 1 και 4 του ν. 1564/1985, ΦΕΚ 164 Α', άρθρο 11 παρ. 4 του ν. 2325/1995, ΦΕΚ 153 Α' και άρθρο 1 παρ. 6 του ν. 2503/1997 ΦΕΚ 107 Α').

3) Η έκδοση απόφασης για τη λειτουργία των θεριζοαλωνιστικών και βαμβακοσυλλεκτικών μηχανών με ευθύνη βοηθού μηχανοδηγού (άρθρα 5 και 6 του π.δ. 333/1977, ΦΕΚ 107 Α', άρθρο 112 παρ. 7 του ν. 2094/1992, ΦΕΚ 182 Α' και ΚΥΑ 168405/1525/1977, ΦΕΚ 1139 Β').

4) Η εκτέλεση προγράμματος παραγωγής και αποθήκευσης ζωοτροφών σε ορεινές και μειονεκτικές περιοχές (Καν. 2328/1991, Ε.Ε. αριθ. L 218 της 6.8.1991).

5) Η ονομασία, η οριοθέτηση και ο προσδιορισμός χρήσης και διαχείρισης των βοσκήσιμων εκτάσεων (άρθρο 33 του ν. 2538/1997, ΦΕΚ 242 Α' σε αντικατάσταση του ν. 216/1973).

6) Η χορήγηση έγκρισης σκοπιμότητας εισαγωγής μονόπλων (β.δ.192/1972, ΦΕΚ 41 Α' και άρθρο 28 περ.γ', εε' του π.δ. 433/1977, ΦΕΚ 133 Α').

7) Η χορήγηση άδειας παρέκκλισης αναφορικά με εναλλακτικές μεθόδους για τα μέσα πλήρωσης και κλεισίματος για παραγωγή υγρού γάλακτος προς πόσιν (άρθρο 17 του π.δ. 119/1997, ΦΕΚ 108 Α').

β) Η χορήγηση άδειας παρέκκλισης για το μη αυτόματο κλείσιμο των μέσων πλήρωσης και κλεισίματος για παραγωγή υγρού γάλακτος προς πόσιν (άρθρο 17 παρ. 21 του π.δ.119/1997, ΦΕΚ 108 Α').

Δ. Αρμοδιότητες του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας:

1) Η εποπτεία και ο έλεγχος στον τρόπο παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας από τις ιδιωτικές κλινικές (άρθρο 17 του π.δ. 247/1991, ΦΕΚ 93 Α'). Η αρμοδιότητα θα ασκείται παράλληλα με τον υπουργό Υγείας και πρόνοιας.

2) Η χορήγηση άδειας άσκησης επαγγέλματος Φυσικού Νοσοκομείου (Υπ. Αποφ. Α2στ/2073/1983, ΦΕΚ 280 Β').

3) Η χορήγηση αδειών άσκησης επαγγέλματος φαρμακοποιών και η κατάθεση των απαιτούμενων δικαιολογητικών στις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις (άρθρο 8 του ν. 2061/1946, ΦΕΚ 11 Α').

4) Ο διορισμός μελών του Διοικητικού Συμβουλίου του Πρότυπου Εθνικού Νηπιοτροφείου Καλλιθέας πρώην Φιλανθρωπικό Ίδρυμα Εθνικό Ορφανοτροφείο Πολέμου Καλλιθέας (Ν.Π.Ι.Δ.) (άρθρο 4 του β.δ. 70/1973, ΦΕΚ 23 Α').

5) Ο διορισμός μελών Διοικητικού Συμβουλίου του Ιδρύματος Νεομάρτυρος Αγίου Γεωργίου εξ Ιωαννίνων (Ν.Π.Ι.Δ.) (άρθρο 4 του β.δ. 61/1973, ΦΕΚ 20 Α').

- 6) Ο διορισμός μελών Διοικητικού Συμβουλίου του Ιδρύματος “Φιλόξενος Στέγη” (Ν.Π.Ι.Δ.) (άρθρο 5 του β.δ. 757/1972, ΦΕΚ 219 Α’).
  - 7) Ο διορισμός μελών Διοικητικού Συμβουλίου του Φιλανθρωπικού Ιδρύματος “Παιδική Στέγη Περιστερίου” (Ν.Π.Ι.Δ.) (άρθρο 4 του β.δ. 191/1973, ΦΕΚ 61 Α’).
  - 8) Ο διορισμός μελών Διοικητικού Συμβουλίου του Χριστοδούλειου Ορφανοτροφείου Θηλέων (Ν.Π.Ι.Δ.) (β.δ. 65/1973, ΦΕΚ 21 Α’).
  - 9) Ο διορισμός μελών Διοικητικού Συμβουλίου του Ιδρύματος Παιδική Στέγη της Γωνιάς του Παιδιού (Ν.Π.Ι.Δ.) (άρθρο 4 του β.δ. 62/1973, ΦΕΚ 20 Α’).
  - 10) Ο διορισμός μελών Διοικητικού Συμβουλίου του Πηνελόπειου Ιδρύματος (Ν.Π.Ι.Δ.) (άρθρο 3 του π.δ. 538/1975, ΦΕΚ 175 Α’).
  - 11) Ο διορισμός μελών Διοικητικού Συμβουλίου του Φιλανθρωπικού Ιδρύματος “Ελληνική Μέρμνα” (Ν.Π.Ι.Δ.) (άρθρο 5 του β.δ. 203/1973 ΦΕΚ 64 Α’).
  - 12) Ο διορισμός μελών Διοικητικού Συμβουλίου του Ιδρύματος Χριστιανική Στέγη Κοριτσιού “Η Αγία Άννα” (Ν.Π.Ι.Δ.) (άρθρο 4 του β.δ. 787/1972, ΦΕΚ 233 Α’).
  - 13) Ο διορισμός μελών Διοικητικού Συμβουλίου του Ιδρύματος “Ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου” (Ν.Π.Ι.Δ.) (άρθρο 4 του β.δ. 784/1972, ΦΕΚ 230 Α’).
  - 14) Ο διορισμός μελών Διοικητικού Συμβουλίου του Φιλανθρωπικού Ιδρύματος “Ενωσις Αθηναίων Κυριών” (Ν.Π.Ι.Δ.) (άρθρο 4 του β.δ. 186/1973, ΦΕΚ 58 Α’).
  - 15) Ο διορισμός μελών Διοικητικού Συμβουλίου του Φιλανθρωπικού Ιδρύματος “Η Παιδική Στέγη” (Ν.Π.Ι.Δ.) (άρθρο 4 του β.δ. 104/1973 ΦΕΚ 30 Α’).
  - 16) Ο διορισμός μελών Διοικητικού Συμβουλίου του Ιδρύματος “Λέσχη Εργαζόμενου Κοριτσιού Πειραιώς” (Ν.Π.Ι.Δ.) (άρθρο 5 του β.δ. 325/1988, ΦΕΚ 66 Α’).
  - 17) Ο διορισμός μελών Διοικητικού Συμβουλίου του Ιδρύματος Στέγη Θηλέων “Ο Άγιος Αλέξανδρος Παλαιού Φαλήρου” (Ν.Π.Ι.Δ.) (άρθρο 2 του β.δ. 41/1963, ΦΕΚ 5 Α’).
- Ε. Αρμοδιότητες του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών:
- 1) Η έγκριση καταρτιζόμενων συμφωνιών μεταξύ ενδιαφερομένων Κ.Τ.Ε.Λ. για κοινή εκμετάλλευση υπεραστικών επιβατικών γραμμών μη όμορων νομών (άρθρο 7 παρ. 2 του ν.δ.102/1973, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του ν. 1022/1980, ΦΕΚ 45 Α’).
  - 2) Η μετάταξη λεωφορείων από Κ.Τ.Ε.Λ. σε Κ.Τ.Ε.Λ. (άρθρο 10 παρ. 2 εδάφιο δεύτερο του ν.1350/1983 ΦΕΚ 55 Α’).
  - 3) Ο καθορισμός του τρόπου λειτουργίας της Νομαρχιακής Επιτροπής θεμάτων αυτοκινήτων επιβατικών δημόσιας χρήσης (άρθρο 3 παρ. 4 του ν. 1437/1984, ΦΕΚ 59 Α’).
  - 4) Η έγκριση θέσης σε κυκλοφορία αυτοκινήτων επιβατικών δημόσιας χρήσης από δήμους ή κοινότητες ή επιχειρήσεις των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης του άρθρου 46 του ν. 1416/1984, ο καθορισμός της χρονολογίας μέχρι την οποία επιτρέπεται η κυκλοφορία των αυτοκινήτων αυτών, που μπορεί να παρατείνεται, του τρόπου και της διαδικασίας της παροχής και συλλογής των στοιχείων, της καταγραφής και της υποβολής τους στις αρμόδιες υπηρεσίες (άρθρο 5 παρ. 1 και 4 του ν. 1437/1984, ΦΕΚ 59 Α’).
  - 5) Ο καθορισμός του εξωτερικού χρωματισμού των ταξί και αγοραίων (άρθρο 4 παρ. 4 του π.δ. 243/1987, ΦΕΚ 104 Α’, άρθρο 4 παρ. 5 του π.δ. 244/1987, ΦΕΚ 104 Α’).
  - 6) Ο καθορισμός και άλλων χώρων της ίδιας έδρας, πέραν των προβλεπόμενων, στους οποίους οι διαπραττόμενες σοβαρές παραβάσεις επιβατικών δημόσιας χρήσης αυτοκινήτων επισύρουν και πειθαρχικές - διοικητικές κυρώσεις (άρθρο 23 παρ. 4 του π.δ. 243/1987, ΦΕΚ 104 Α’, άρθρο 23 παρ. 4 του π.δ. 244/1987, ΦΕΚ 104 Α’).
  - 7) Η διάθεση νέων, αδειών κυκλοφορίας φορτηγών δημόσιας χρήσης αυτοκινήτων σε άλλους δικαιούχους, σε περιπτώσεις παρέλευσης άπρακτης της προθεσμίας άσκησης του παραχωρούμενου δικαιώματος από τους αρχικούς δικαιούχους (άρθρο 4 παρ. 6 του ν. 383/1976, ΦΕΚ 182 Α’).
  - 8) Η κατ’ εξαίρεση χορήγηση οριστικών αδειών κυκλοφορίας φορτηγών ιδιωτικής χρήσης αυτοκινήτων σε ημεδαπά ή αλλοδαπά φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τα οποία

πραγματοποιούν στην Ελλάδα σημαντικές επενδύσεις ή σε επιχειρήσεις οι οποίες υπάγονται σε αναπτυξιακούς νόμους (άρθρο 2 παρ. 4 του ν. 1959/1991, ΦΕΚ 123 Α').

9) Η έκδοση απόφασης για προσωρινή και σε εξαιρετικές περιπτώσεις οριστική, εξακολούθηση της λειτουργίας μεταφορικής επιχείρησης σε περίπτωση θανάτου ή φυσικής ή νομικής ανικανότητας του μεταφορέα επιβατών ή εμπορευμάτων (άρθρο 3 παρ. 13 του π.δ. 586/1988, ΦΕΚ 282 Α').

12) Η χορήγηση ειδικής άδειας για λειτουργία συσκευών ηλεκτρονικών - ηλεκτρικών σε χώρους για τους οποίους οι συσκευές αυτές δεν έχουν επαρκή θωράκιση από πλευράς ηλεκτρομαγνητικής συμβατότητας (άρθρο 3 παρ. 4 ΚΥΑ 94649/8682/1993, ΦΕΚ 688 Β').

13) Ο έλεγχος προς διαπίστωση κανονικής επίθεσης της σήμανσης "CE" και η επιβολή όρων προς τους παραβάτες για την παύση της παράβασης (άρθρο 10 παρ. 6α ΚΥΑ 94649/8682/1993, ΦΕΚ 688 Β').

14) Ο έλεγχος εφαρμογής των διατάξεων της ΚΥΑ 94649/8682/1993 και ο καθορισμός των οργάνων ελέγχου τήρησης αυτών (άρθρο 11 παρ. 1.2 ΚΥΑ 94649/8682/1993, ΦΕΚ 688 Β'). ΣΤ. Αρμοδιότητες υπηρεσιών του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης:

1) Η χορήγηση αδειών αλιευτικών σκαφών, αλιείας και δυτών στα εσωτερικά ύδατα (λιμνοθάλασσες, λίμνες, ποταμοί, ιχθυοτροφεία) (β.δ. 666/1966, ΦΕΚ 160 Α', ν.δ. 420/1970, ΦΕΚ 27 Α', ν. 2040/1992, ΦΕΚ 70 Α' και άρθρο 8 του ν. 2332/1995, ΦΕΚ 181 Α').

2) Η χορήγηση αδειών εγκατάστασης πλανόδιων νομάδων (παρ. 2 της Α5/696/25.4.1983 Υγειονομικής διάταξης ΦΕΚ 243 Β').

3) Η εκτέλεση των αποφάσεων που αφορούν τη διακοπή λειτουργίας μονάδων παροχής προστασίας από φορείς κοινωνικής πρόνοιας, τη σφράγιση καταστημάτων οπτικών ειδών και το κλείσιμο ιδιωτικών κλινικών, ιατρείων, κ.λ.π., εργαστηρίων φυσιοθεραπείας και την επαναφορά των πραγμάτων στην πρότερα κατάσταση σχετικά με τη διάνοιξη φρεάτων κ.λ.π. (άρθρο 1 του ν. 2345/1995, ΦΕΚ 213 Α', άρθρο 16 παρ. 2 του ν. 971/1979, ΦΕΚ 223 Α', άρθρο 2 του α.ν. 1845/1939, ΦΕΚ 298 Α', άρθρο 20 του π.δ. 247/1991, ΦΕΚ 93 Α', άρθρο 39 παρ. 9 του ν.δ. 3881/1958, ΦΕΚ 181 Α', όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 11 του ν.δ. 1277/1912).

27. Ν. 2646/1998

Άρθρο 4

Υπηρεσίες δημόσιου τομέα

3. Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις εκτός των αρμοδιοτήτων που αναφέρονται στις κείμενες διατάξεις, εισηγούνται για την αναγνώριση των φορέων κοινωνικής φροντίδας ως ειδικώς πιστοποιημένων σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5.

4. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης α' βαθμού στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους αναπτύσσουν και εφαρμόζουν ιδίως προγράμματα πρωτοβάθμιας κοινωνικής φροντίδας.

5. Οι υπηρεσίες Πρόνοιας των Νομαρχιακών και Τοπικών Αυτοδιοικήσεων α' βαθμού συνεργάζονται για θέματα της αρμοδιότητας τους με τις υπηρεσίες Πρόνοιας της Περιφέρειας και με το Υπουργό Υγείας και Πρόνοιας. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Υγείας και Πρόνοιας καθορίζεται ο τρόπος συνεργασίας και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

Άρθρο 5

Μητρώα - Ειδική πιστοποίηση

1. Σε κάθε Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση τηρείται Μητρώο Φορέων Ιδιωτικού Τομέα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

Στο Μητρώο αυτό εγγράφονται:

α) οι ιδιωτικοί φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που ήδη λειτουργούν και παρέχουν υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας,

β) οι νέοι φορείς αμέσως μετά την έκδοση άδειας λειτουργίας τους.

Με απόφαση τον Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας καθορίζονται τα στοιχεία που απαιτούνται για την εγγραφή στο Μητρώο. Το Μητρώο αποστέλλεται με ευθύνη του Νομάρχη στο Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας.

Στο Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας τηρείται Εθνικό Μητρώο των φορέων αυτών με στοιχεία που αποστέλλονται κάθε φορά με ευθύνη του Νομάρχη.

2. Οι ιδιωτικοί φορείς που έχουν εγγραφεί στα μητρώα της προηγούμενης παραγράφου μπορεί να αναγνωριστούν ως ειδικώς πιστοποιημένοι φορείς του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας. Η Ειδική Πιστοποίηση γίνεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ύστερα από γνώμη του Εθνικού Συμβουλίου Κοινωνικής φροντίδας. Με όμοια απόφαση γίνεται και η άρση της ειδικής πιστοποίησης. Οι αποφάσεις αυτές κοινοποιούνται εντός ενός (1) μηνός στις περιφέρειες και στην τοπική αυτοδιοίκηση πρώτου και δεύτερου βαθμού.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας και πρόνοιας καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις, η διαδικασία, τα ενιαία κριτήρια και τα στοιχεία που απαιτούνται προκειμένου να χορηγηθεί η Ειδική Πιστοποίηση της προηγούμενης παραγράφου.

Στις προϋποθέσεις της απόφασης αυτής περιλαμβάνονται υποχρεωτικά η υποβολή μελέτης σκοπιμότητας και βιωσιμότητας.

Με την ίδια απόφαση ρυθμίζονται θέματα που αφορούν στην άρση από την ειδική πιστοποίηση και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

4. Οι φορείς της περίπτωσης β' της πρώτης παραγράφου που επιθυμούν να αναγνωριστούν ως ειδικώς πιστοποιημένοι υποβάλλουν μετά τη δημοσίευση της υπουργικής απόφασης της παρ. 3, αίτηση στην οικεία Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

Ο Νομάρχης εντός δύο (2) μηνών από την υποβολή της σχετικής αίτησης, αποστέλλει όλα τα στοιχεία στο Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, με εισήγησή του για τη σκοπιμότητα, της αναγνώρισης ή μη του φορέα ως ειδικώς πιστοποιημένου.

5. Οι φορείς της περίπτωσης α' της πρώτης παραγράφου που επιθυμούν να αναγνωριστούν ως ειδικώς πιστοποιημένοι οφείλουν, εντός δέκα (10) μηνών από τη δημοσίευση της υπουργικής απόφασης της παρ. 3, να υποβάλλουν αίτηση στην οικεία Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Για την αναγνώριση ακολουθείται στη συνέχεια η διαδικασία της παρ. 4.

Με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας δύναται να παραταθεί η ανωτέρω προθεσμία μέχρι είκοσι δύο (22) μήνες συνολικά.

6. Επιχορηγήσεις και κάθε είδους παροχές από τους φορείς του δημόσιου τομέα, την περιφέρεια και την τοπική αυτοδιοίκηση πρώτου και δεύτερου βαθμού, μπορεί να παρέχονται μόνο στους ιδιωτικούς φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που έχουν αναγνωρισθεί ως ειδικώς πιστοποιημένοι φορείς του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας.

Στη ρύθμιση υπάγονται μέχρι 31.12.2011 και όσοι φορείς έχουν προβεί ή θα προβούν στις απαραίτητες διαδικασίες για την ένταξη τους στο Μητρώο των Πιστοποιημένων Φορέων παροχής υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας εντός προθεσμίας τεσσάρων (4) μηνών μετά την πρόσκληση υποβολής κατάθεσης δικαιολογητικών σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην κ.υ.α. αρ. Γ.Π.9287/ 2001 (ΦΕΚ 1268 Β), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει. Για τους φορείς που έχουν υποβάλλει σχετική αίτηση ένταξης μετά την 31.3.2005, η αίτηση θεωρείται εμπρόθεσμη.

7. Μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας της παρ. 5, εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι ισχύουσες, για την επιχορήγηση των φορέων της περίπτωσης α' της πρώτης παραγράφου, διατάξεις.

8. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, η οποία εκδίδεται σύμφωνα με το άρθρο 12 παρ. 3 του ν. 2731/1999 (Α'138) δύναται να επιχορηγούνται από τις πιστώσεις του προϋπολογισμού εξόδων του Υπουργείου (ΕΦ 33-220) είτε μέσω των Περιφερειών με μεταφορά αντίστοιχης πίστωσης είτε απευθείας από τις πιστώσεις του προϋπολογισμού της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικής

Αλληλεγγύης, νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα (κοινωνική ιδρύματα, φιλανθρωπικά σωματεία, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις κ.α.), που παρέχουν υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας και εφόσον είναι ειδικώς πιστοποιημένα ως Φορείς παροχής υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου. Με την ίδια απόφαση δύναται να καθορίζονται, πέραν της κείμενης νομοθεσίας, επιπλέον κριτήρια και προϋποθέσεις για την καταβολή των ως άνω επιχορηγήσεων. Αν η επιχορήγηση γίνεται μέσω των Περιφερειών με μεταφορά πιστώσεων από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, φορείς επιχορήγησης κατά την έννοια του άρθρου 41 του ν. 4129/2013 (Α' 52) είναι οι Περιφέρειες. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Εσωτερικών και Οικονομικών δύναται να καθορίζονται τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την επιχορήγηση των νομικών προσώπων, τον έλεγχο που διενεργείται από κάθε εμπλεκόμενη αρχή, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης.

Άρθρο 19

Βρεφονηπιακοί σταθμοί – κατασκηνώσεις

Η οργάνωση και η λειτουργία των κατασκηνώσεων του κρατικού προγράμματος που αποτελούσε αρμοδιότητα του Κοινωνικού Κέντρου Οικογένειας και Νεότητας (Κ.Κ.Ο.Ν) του β.δ. 289/1976 (Α' 89) και των παιδικών εξοχών του κρατικού προγράμματος που αποτελούσε αρμοδιότητα του Π.Ι.Κ.Π.Α., ανατίθεται στους οικείους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή σε νομικά πρόσωπα που εποπτεύονται από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

28. Ν. 2696/1999

Άρθρο 10

Εγκατάσταση μέσων σήμανσης και σηματοδότησης

1. Όποιος έχει τις κατά τον παρόντα Κώδικα αρμοδιότητες ή την εξουσία επί του πράγματος, επί του οποίου διεξάγεται δημόσια κυκλοφορία, υποχρεούνται να λαμβάνει κάθε μέτρο, ώστε από τη δημόσια κυκλοφορία να μη δημιουργείται κίνδυνος ή ζημία τρίτων προσώπων ή άλλων ένομων αγαθών.

2. Η κατακόρυφη και οριζόντια σήμανση των οδών εκτελείται μόνο κατόπιν σχετικής μελέτης. Αρμόδιοι φορείς για την εκπόνηση ή έγκριση μελετών εφαρμογής, που αφορούν την κατακόρυφη και οριζόντια σήμανση των οδών (πινακίδες και διαγραμμίσεις), και για την εγκατάσταση και συντήρηση της σήμανσης αυτής είναι είτε η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Έργων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων είτε οι υπηρεσίες της Περιφέρειας είτε οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης που τις συντηρούν, κατά περίπτωση.

Οι αρμόδιες υπηρεσίες των φορέων αυτών έχουν την υποχρέωση της υλοποίησης, σε εύλογο χρονικό διάστημα, και των σχετικών αστυνομικών αποφάσεων.

Η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Έργων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων ασκεί σε όλη τη χώρα την εποπτεία και παρέχει οδηγίες για θέματα κυκλοφοριακής σήμανσης.

Σε περίπτωση που τα αρμόδια όργανα της Γενικής γραμματείας Δημοσίων Έργων διαπιστώνουν την ελλιπή ή εσφαλμένη σήμανση ή πλημμελή συντήρηση μέσων σήμανσης από τις προς τούτο αρμόδιες υπηρεσίες, δύναται να τις καλούν προς εκτέλεση των αναγκαίων ενεργειών εγκατάστασης νέας, απομάκρυνσης ή αντικατάστασης εσφαλμένης σήμανσης, καθώς και συντήρησης μέσων σήμανσης, τάσσοντάς τους σχετικά προθεσμία ενεργείας. Αν η προθεσμία παρέλθει άπρακτη, τα αρμόδια όργανα της Γενικής γραμματείας Δημοσίων Έργων δύναται να προβούν σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες καθ' υποκατάστασή των. Η αποκατάσταση αυτή περιλαμβάνει κάθε πρόσφορη ενέργεια για την εγκατάσταση,

απομάκρυνση, αντικατάσταση και συντήρηση των μέσων σήμανσης. Η σχετική δαπάνη βαρύνει τις ανωτέρω υπηρεσίες και εγγράφεται στον προϋπολογισμό τους ως υποχρεωτική δαπάνη, βάσει των σχετικών διατάξεων. Ο Υπουργός Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων μπορεί να ακυρώνει αποφάσεις των αρμόδιων υπηρεσιών, που αναφέρονται στα θέματα οδικής σήμανσης και οι οποίες δεν είναι σύμφωνες με τις τεχνικές προδιαγραφές και οδηγίες της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων.

3. Για την εγκατάσταση και λειτουργία των φωτεινών σηματοδοτών, οι οποίοι ρυθμίζουν την κυκλοφορία οχημάτων και πεζών, απαιτείται προηγούμενη εκπόνηση ή έγκριση της σχετικής μελέτης από την αρμόδια υπηρεσία της σχετικής μελέτης από την αρμόδια υπηρεσία της σχετικής μελέτης της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και δημοσίων Έργων ή από την αρμόδια Διεύθυνση Ελέγχου και Συντήρησης Έργων της Περιφέρειας ή άλλη αρμόδια κατά νόμο, υπηρεσία.

4. Επιτρέπεται ο διαχωρισμός των λωρίδων κυκλοφορίας με κατάλληλη διαμόρφωση και εγκατάσταση εξοπλισμού, ύστερα από έγκριση της αρμόδιας υπηρεσίας της Γενικής γραμματείας Δημοσίων Έργων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων ή από την αρμόδια Διεύθυνση Ελέγχου και Συντήρησης Έργων της Περιφέρειας ή άλλη αρμόδια κατά νόμο, υπηρεσία.

5. Για τη μελέτη, εγκατάσταση και συντήρηση των κάθε είδους σηματοδοτών, ηχητικών συσκευών ή κινητών φραγμάτων στις ισόπεδες σιδηροδρομικές διαβάσεις, αρμόδιες είναι οι υπηρεσίες του φορέα εκμετάλλευσης.

6. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και δημοσίων Έργων καθορίζονται οι τεχνικές προδιαγραφές, οι όροι και ο τρόπος της κατακόρυφης και οριζόντιας σήμανσης των οδών, της σηματοδότησής τους, της σήμανσης και σηματοδότησης των εκτελουμένων έργων, της δημιουργίας ειδικών διαμορφώσεων του οδοστρώματος, της τοποθέτησης κινητών εμποδίων και κάθε άλλης συναφής λεπτομέρεια.

7. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και δημοσίων Έργων μπορεί να τροποποιείται ή να συμπληρώνεται το σύστημα κατακόρυφης και οριζόντιας σήμανσης και το σύστημα σηματοδότησης που προβλέπονται από τον Κώδικα αυτόν.

8. Απαγορεύεται η τοποθέτηση πινακίδων σήμανσης ή η χάραξη διαγραμμίσεων, καθώς και η εγκατάσταση σηματοδοτών από άλλους, εκτός από τις παραπάνω καθοριζόμενες αρμόδιες υπηρεσίες. Επίσης απαγορεύεται η καταστροφή, παραποίηση, μετάθεση αλλοίωση και γενικά η με οποιονδήποτε τρόπο επενέργεια στις πινακίδες σήμανσης, στους σηματοδότες και το σύστημα στήριξή τους, στις διαγραμμίσεις πάνω στο οδόστρωμα, καθώς και στις συσκευές ρύθμισης ή μέτρησης της κυκλοφορίας. Οι διατάξεις του άρθρου

47 του Κώδικα αυτού, για τον καταλογισμό της σχετικής δαπάνης σε βάρος των παραβατών, εφαρμόζονται ανάλογα στις παραπάνω περιπτώσεις.

9. Απαγορεύεται η εγκατάσταση οποιασδήποτε πινακίδας, αφίσας, διαγράμμισης ή συσκευής, η οποία μπορεί να δημιουργήσει σύγχυση με πινακίδες σήμανσης ή με κυκλοφοριακή διαγράμμιση ή με άλλη συσκευή ρύθμισης της κυκλοφορίας ή να τις καταστήσει λιγότερο ορατές ή αποτελεσματικές ή να προκαλέσει θάμβωση στους χρήστες της οδού και γενικά να αποσπάσει την προσοχή τους κατά τρόπο που μπορεί να έχει δυσμενή επίδραση στην ασφάλεια της κυκλοφορίας. Οι πινακίδες, αφίσες, διαγραμμίσεις ή συσκευές, οι οποίες τοποθετούνται, κατά παράβαση της παρούσας παραγράφου, αφαιρούνται ή εξαλείφονται κατά τη διαδικασία που προβλέπεται από τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 18 του ν. 2130/1993.

Σε περίπτωση που τα αρμόδια όργανα της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων διαπιστώσουν την παράλειψη άσκησης των αρμοδιοτήτων της παρούσας παραγράφου, από τους προς τούτο υπόχρεους δήμους ή κοινότητες, δύνανται να τους καλούν προς εκτέλεση των αναγκαίων ενεργειών αφαίρεσης ή εξάλειψης των αντικειμένων που έχουν

τοποθετηθεί παράνομα, τάσσοντάς τους σχετική προθεσμία ενέργειας. Αν η προθεσμία παρέλθει άπρακτη, τα αρμόδια όργανα της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων δύνανται να προβούν σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες καθ' υποκατάσταση του δήμου ή της κοινότητας. Η υποκατάσταση αυτή περιλαμβάνει κάθε πρόσφορη ενέργεια για την αφαίρεση ή εξάλειψη των πινακίδων, αφισών, διαγραμμίσεων ή συσκευών που έχουν τοποθετηθεί παράνομα. Η σχετική δαπάνη βαρύνει τον δήμο ή την κοινότητα και εγγράφεται στον προϋπολογισμό τους ως υποχρεωτική δαπάνη, βάσει των διατάξεων του δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα. Σε κάθε περίπτωση η υπηρεσία που προβαίνει στην αφαίρεση ή εξάλειψη των πινακίδων, αφισών, διαγραμμίσεων ή συσκευών που έχουν τοποθετηθεί παράνομα, καθώς και ο δήμος ή η κοινότητα στον προϋπολογισμό των οποίων εγγράφεται υποχρεωτική δαπάνη για σχετικές ενέργειες που έγιναν καθ' υποκατάστασή τους, δύναται να καταλογίζει τη σχετική δαπάνη σε βάρος των παραβατών, η είσπραξη της οποίας γίνεται κατά τις διατάξεις για την είσπραξη των δημόσιων εσόδων.

10. Αυτός που παραβαίνει τις διατάξεις των παραγράφων 8 και 9 τιμωρείται με: α) διοικητικό πρόστιμο δύο χιλιάδων (2.000) ευρώ και β) φυλάκιση μέχρι δώδεκα (12) μηνών, επιφύλασσομένης της εφαρμογής διατάξεων ειδικών ποινικών νόμων.

Άρθρο 11

Επιγραφές - Διαφημίσεις

[...]

8. Διαφημίσεις, επιγραφές, πινακίδες, αφίσες, διαγραμμίσεις ή συσκευές που τοποθετούνται κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου αυτού, αφαιρούνται ή εξαλείφονται ή, εφόσον είναι φωτεινές, τίθενται εκτός λειτουργίας, κατά τη διαδικασία που προβλέπεται από τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 18 του ν. 2130/1993. Σε περίπτωση που τα αρμόδια της Γενικής Γραμματείας Δημόσιων Έργων ή της Περιφέρειας διαπιστώσουν την παράλειψη τήρησης των υποχρεώσεων του προηγούμενου εδαφίου από τους προς τούτο υπόχρεους, δύνανται να τους καλούν προς εκτέλεση των αναγκαίων ενεργειών, τάσσοντάς τους σχετική προθεσμία ενέργειας. Αν η προθεσμία παρέλθει άπρακτη, τα αρμόδια όργανα της Γενικής γραμματείας Δημόσιων Έργων ή της Περιφέρειας δύνανται να προβούν σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες καθ' υποκατάσταση των οργανισμών αυτοδιοίκησης. Η υποκατάσταση αυτή περιλαμβάνει κάθε πρόσφορη ενέργεια για την αφαίρεση, εξάλειψη ή θέση εκτός λειτουργίας των διαφημίσεων και επιγραφών από οποιονδήποτε χώρο της οδού, ανεξάρτητα από το φορέα που τη συντηρεί.

Η σχετική δαπάνη βαρύνει τους οργανισμούς αυτοδιοίκησης και εγγράφεται στον προϋπολογισμό τους ως υποχρεωτική δαπάνη, βάσει των σχετικών διατάξεων του Κώδικα. Σε κάθε περίπτωση η υπηρεσία που προβαίνει στην αφαίρεση, εξάλειψη ή θέση εκτός λειτουργίας παρανόμων επιγραφών ή διαφημίσεων, καθώς και οι οργανισμοί αυτοδιοίκησης, στον προϋπολογισμό των οποίων εγγράφεται υποχρεωτική δαπάνη για σχετικές ενέργειες που έγιναν καθ' υποκατάστασή τους, δύναται να καταλογίζει τη σχετική δαπάνη σε βάρος των διαφημιστών ή των διαφημιζόμενων, είσπραξη της οποίας γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων. Οι ανωτέρω υπηρεσίες δεν φέρουν καμία ευθύνη για τυχόν ζημιές κατά την αποξήλωση, καθώς και για τη φύλαξη και την απόδοση των σχετικών υλικών στους διαφημιστές ή τους διαφημιζόμενους.

[...]

Άρθρο 34

Στάση και στάθμευση

5.

[...]

Στις κατοικημένες περιοχές απαγορεύεται η στάθμευση φορτηγών αυτοκινήτων μεγίστου επιτρεπόμενου βάρους πάνω από 3,5 τόνους, λεωφορείων, μηχανημάτων έργων,

αγροτικών μηχανημάτων, ρυμουλκούμενων, τροχόσπιτων και σκαφών, πέρα από 24 συνεχείς ώρες.

Η στάθμευση αυτών μπορεί να πραγματοποιείται σε κατάλληλους περιφραγμένους χώρους που ορίζονται από τους οικείους δήμους ή κοινότητες, οι οποίοι μεριμνούν και για τη φύλαξη τους, ενώ με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Μεταφορών και Επικοινωνιών, Δημόσιας Τάξης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής, στην οποία παραβλέπονται και οι δαπάνες φύλαξης, συντήρησης κ.λ.π.

[...]

12. Απαγορεύεται η κατάληψη με οποιοδήποτε μέσο και για οποιονδήποτε λόγο μέρους ή ολοκλήρου του οδοστρώματος των εθνικών, επαρχιακών, και δημοτικών ή κοινοτικών οδών δια των οποίων διεξάγεται η κυκλοφορία μηχανοκίνητων και μη οχημάτων. Αυτοί που παραβαίνουν με πρόσθετη τη διάταξη του προηγούμενου εδαφίου τιμωρούνται με τις ποινές της παραγράφου 1 του άρθρου 292 του Ποινικού Κώδικα. Παράλληλα, και ανεξάρτητα, της κατά το προηγούμενο εδάφιο ποινής, με πράξη του οικείου νομάρχη, μετά προηγούμενη ακρόαση αυτού σε βάρος του οποίου λαμβάνεται το μέτρο, ανακαλείται για ένα (1) έτος και σε περίπτωση υποτροπής, οριστικά, αν πρόκειται για όχημα δημόσιας χρήσης, το δικαίωμα κυκλοφορίας αυτού ως δημόσιας χρήσης, διατασσόμενη συγχρόνως της αφαίρεσης των στοιχείων κυκλοφορίας του οχήματος.

13. Για τον καθορισμό στις κατοικημένες περιοχές των θέσεων στάσης, αφετηρίας ή στάθμευσης αστικών, υπεραστικών, ηλεκτροκίνητων λεωφορείων, τροχιοδρομικών οχημάτων ως και επιβατηγών αυτοκινήτων δημόσιας χρήσης (TAXI - ΑΓΟΡΑΙΩΝ), επιτρέπεται παρέκκλιση από τις διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου αυτού.

[...] Στις περιπτώσεις αυτές ο καθορισμός των θέσεων στάσης, αφετηρίας και στάθμευσης γίνεται, προκειμένου μεν για την περιοχή αρμοδιότητας του Ο.Α.Σ.Α., από αυτόν, ύστερα από ειδική μελέτη αυτού, προκειμένου δε για τις λοιπές περιοχές της χώρας από τον οικείο νομάρχη, ύστερα από ειδική μελέτη που καταρτίζεται από την αρμόδια υπηρεσία της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης για τον καθορισμό τέτοιων θέσεων και με την οποία πρέπει να εξασφαλίζεται η ομαλή, ασφαλής και απρόσκοπτη διεξαγωγή της κυκλοφορίας στις θέσεις αυτές.

Άρθρο 47

Εργασίες και εναπόθεση υλικών στις οδούς

[...] 3. α) Οποιαδήποτε τομή ή εκσκαφή οδοστρώματος, ερείσματος, πεζόδρομου ή πεζοδρομίου εθνικής, επαρχιακής, δημοτικής ή κοινοτικής οδού, η οποία είναι απαραίτητη για την κατασκευή έργου, που εκτελείται από επιχείρηση κοινής ωφέλειας, οργανισμό, νομικό ή φυσικό πρόσωπο, επιτρέπεται να γίνει μόνον ύστερα από άδεια της αρμόδιας για τη συντήρηση της οδού υπηρεσίας, η οποία θεωρείται πριν από την έναρξη των εργασιών από την αρμόδια Αστυνομική Αρχή. Στην άδεια αυτή ορίζεται ο χρόνος μέσα στον οποίο θα ενεργείται η πλήρης αποκατάσταση της φθοράς του οδοστρώματος από την επιχείρηση ή το πρόσωπο για λογαριασμό του οποίου εκτελείται το έργο. Οι αρμόδιες υπηρεσίες συντήρησης των οδών υποχρεούνται, μετά την παρέλευση της προθεσμίας η οποία ορίζεται στην άδεια, να αποκαθιστούν τις γενόμενες φθορές και να καταλογίζουν τη σχετική δαπάνη σε βάρος του οργανισμού, της επιχείρησης ή του προσώπου που εκτελεί ή για λογαριασμό του οποίου εκτελείται το έργο, κατά τις διατάξεις για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων.

Άρθρο 52

Μέτρα ρύθμισης οδικής κυκλοφορίας

1. Μέτρα που αφορούν στη ρύθμιση της κυκλοφορίας, όπως στον καθορισμό των μονόδρομων, ποδηλατοδρόμων και κατευθύνσεων της κυκλοφορίας, στην προτεραιότητα

οδών, στην αλλαγή της διατομής του οδοστρώματος ή της οδού, στην εγκατάσταση και λειτουργία φωτεινής σηματοδότησης, στον προσδιορισμό και τη λειτουργία των χώρων στάθμευσης οχημάτων σε κοινόχρηστους χώρους και γενικά στον καθορισμό χώρων στάθμευσης και στην επιβολή περιορισμών ή απαγορεύσεων κυκλοφορίας ή στάθμευσης, λαμβάνονται με αποφάσεις του Περιφερειακού ή Δημοτικού Συμβουλίου στο οδικό δίκτυο αρμοδιότητάς τους, με βάση μελέτες που έχουν εκπονηθεί από ή για λογαριασμό των αρμοδίων Τεχνικών Υπηρεσιών τους. Οι αποφάσεις αυτές εγκρίνονται από τον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Κατ' εξαίρεση, τα μέτρα του πρώτου εδαφίου, που καθορίζονται στις μελέτες που έχουν εκπονηθεί ή εγκριθεί από τις Υπηρεσίες κυκλοφορίας του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύου ή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, λαμβάνονται με αποφάσεις των κατά τόπους αρμοδίων Περιφερειακών Αστυνομικών Διευθύνσεων ή Διευθύνσεων Τροχαίας, όταν αυτά αφορούν:

α) Τους αυτοκινητόδρομους, τις οδούς ταχείας κυκλοφορίας και το εθνικό οδικό δίκτυο της χώρας, τις παρακαμπτήριες οδούς αυτών και αυτές που τα επηρεάζουν.

β) Τα εκτελούμενα ή υπάρχοντα ή προγραμματιζόμενα συγκοινωνιακά έργα του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων στο αστικό και υπεραστικό δίκτυο.

γ) Το βασικό οδικό δίκτυο, όπως αυτό ορίζεται με αποφάσεις του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων:

- Των Δήμων της Περιφέρειας Αττικής εκτός των Δήμων της Περιφερειακής Ενότητας Νήσων.

- Του πολεοδομικού συγκροτήματος Θεσσαλονίκης ήτοι των Δήμων Θεσσαλονίκης, Κορδελιού- Ευόσμου, Παύλου Μελά, Αμπελοκήπων- Μενεμένης, Καλαμαριάς, Νεάπολης- Συκεών, πλην της δημοτικής ενότητας Πεύκων, Πυλαίας- Χορτιάτη, πλην της δημοτικής ενότητας Χορτιάτη, της δημοτικής ενότητας Θέρμης του Δήμου Θέρμης και της δημοτικής κοινότητας Καλοχωρίου του Δήμου Δέλτα.

- Του πολεοδομικού συγκροτήματος Βόλου, ήτοι των δημοτικών ενοτήτων Βόλου, Ν. Ιωνίας, Αισωνίας και Ιωλ-κού του Δήμου Βόλου.

- Του πολεοδομικού συγκροτήματος Ηρακλείου, ήτοι των δημοτικών ενοτήτων Ηρακλείου και Νέας Αλικαρνασσού του Δήμου Ηρακλείου και της δημοτικής Ενότητας Γαζίου του Δήμου Μαλεβιζίου.

- Του πολεοδομικού συγκροτήματος Πατρών, ήτοι των Δημοτικών Κοινοτήτων Ανατολικού, αρκτικού, Κεντρικού και Νότιου Τομέα Δήμου Πατρέων, της Δημοτικής Κοινότητας Ρίου (Αγίου Γεωργίου Ρίου), της Τοπικής Κοινότητας Ακταίου (Βερναδαίκων) και της Δημοτικής Κοινότητας Παραλίας.

- Του πολεοδομικού συγκροτήματος Λάρισας, ήτοι της δημοτικής Ενότητας Λαρισαίων.

δ) Τις παρακαμπτήριες οδούς του βασικού δικτύου της προηγούμενης περίπτωσης και στις οδούς που επηρεάζουν το ανωτέρω δίκτυο.

ε) Την κυκλοφορία στο οδικό δίκτυο επί των ορίων, μεταξύ ομόρων ΟΤΑ.

Οι παραπάνω κανονιστικές αποφάσεις γνωστοποιούνται άμεσα στις κατά τόπους Υπηρεσίες Τροχαίας ή στις Αστυνομικές Υπηρεσίες που ασκούν καθήκοντα Τροχαίας, καθώς και στις αρμόδιες υπηρεσίες κυκλοφορίας της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων.

Αν από τη λήψη των μέτρων της παρούσας παραγράφου επηρεάζονται οι υπηρεσίες οδικής μαζικής μεταφοράς, απαιτείται και η σύμφωνη γνώμη του Οργανισμού Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών (Ο.Α.Σ.Α.), για την περιοχή αρμοδιότητάς του ή των αρμοδίων Υπηρεσιών των Περιφερειών για λεωφορειακές διαδρομές ΚΤΕΛ ή των Δήμων για αστικές λεωφορειακές διαδρομές, για τις άλλες περιοχές της χώρας.

[...]

3. Με τις αποφάσεις των αρμόδιων οργάνων, και με την αυτή διαδικασία, μπορεί να καθορίζονται σε κατοικημένες περιοχές, πεζόδρομοι ή περιοχές μόνο για την κυκλοφορία

πεζών ή ατόμων με αναπηρίες ή περιοχές ήπιας κυκλοφορίας. Όπου οι αποφάσεις αυτές επηρεάζουν τις υπηρεσίες οδικής μαζικής μεταφοράς, εφαρμόζεται και η διάταξη του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου. Στις μελέτες, βάσει των οποίων εκδίδονται οι σχετικές αποφάσεις, περιλαμβάνεται αναγκαίως και ο κανονισμός λειτουργίας του πεζόδρομου.

4. α) Με βάση κυκλοφοριακές μελέτες, που έχουν εκπονηθεί ή εγκριθεί από κοινού από τις αρμόδιες Υπηρεσίες της οικείας περιφέρειας ή του οικείου δήμου και του Φορέα ή της Υπηρεσίας που είναι κατά περίπτωση αρμόδιος για τις Υπηρεσίες δημόσιας οδικής μαζικής μεταφοράς και με απόφαση του οικείου Δημάρχου, εξαιρουμένης της περιοχής αρμοδιότητας του Ο.Α.Σ.Α., μπορούν να καθορίζονται οδοί ή λωρίδες κυκλοφορίας, στις οποίες κυκλοφορούν μόνο μέσα δημόσιας οδικής μαζικής μεταφοράς προσώπων, συμπεριλαμβανομένων των τροχιοδρομικών οχημάτων.

[...]

5. Σε οδούς, στις οποίες για ειδικούς λόγους επιβάλλεται η αναγκαστική μείωση της ταχύτητας των οχημάτων ή ο περιορισμός της κυκλοφορίας τους, μπορεί να ορίζεται, με απόφαση του οικείου Δημοτικού Συμβουλίου, η δημιουργία ειδικών διαμορφώσεων του οδοστρώματος ή η τοποθέτηση κινητών εμποδίων. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων καθορίζονται οι κατηγορίες των οδών στις οποίες επιτρέπεται η δημιουργία των ως άνω διαμορφώσεων ή η τοποθέτηση κινητών εμποδίων, οι προϋποθέσεις δημιουργίας ή τοποθέτησής τους, οι προδιαγραφές και τα τεχνικά χαρακτηριστικά τους και η ειδική σήμανση που πρέπει να εφαρμόζεται, κατά περίπτωση. Εκείνος που παραβαίνει την παραπάνω υπουργική απόφαση τιμωρείται με φυλάκιση από έναν (1) έως έξι (6) μήνες και χρηματική ποινή από χίλια (1.000) έως δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ. Με τις ίδιες ποινικές κυρώσεις τιμωρείται και εκείνος που δημιουργεί ειδική διαμόρφωση ή τοποθετεί κινητά εμπόδια πριν από την έκδοση της υπουργικής απόφασης.

[...]

8.

[...] Με απόφαση των οικείων Περιφερειακών Συμβουλίων καθορίζεται ωράριο τροφοδοσίας των επιχειρήσεων, υπεραγορών και λοιπών καταστημάτων. Οι μεν παραβάτες των διατάξεων που θεσπίζονται βάσει των εξουσιοδοτήσεων του πρώτου εδαφίου της παραγράφου αυτής, τιμωρούνται με τις ειδικές διατάξεις του ν. 3446/2006 που αφορούν τα φορτηγά οχήματα, οι δε παραβάτες των διατάξεων που θεσπίζονται βάσει των εξουσιοδοτήσεων του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου αυτής τιμωρούνται με διοικητικό πρόστιμο τετρακοσίων (400) ευρώ.

29. Ν. 2725/1999

Άρθρο 6 Άνευ τίτλου

Βιβλία

1. Κάθε αθλητικό σωματείο τηρεί υποχρεωτικά τα εξής βιβλία:

α) Μητρώου Μελών

β) Πρακτικών Συνεδριάσεων Γενικών Συνελεύσεων

γ) Πρακτικών Συνεδριάσεων Διοικητικού Συμβουλίου

δ) Εσόδων - Εξόδων

ε) Περιουσιακών Στοιχείων

στ) Πρωτοκόλλου εισερχομένων και εξερχομένων εγγράφων.

2. Τα βιβλία, πριν από τη χρήση τους, θεωρούνται από το Νομάρχη ή από άλλο εξουσιοδοτημένο όργανο.

[...]

Άρθρο 32

Ιδιωτικά γυμναστήρια - Ιδιωτικές σχολές

1. Για την ίδρυση και τη λειτουργία ιδιωτικού γυμναστηρίου ή ιδιωτικής σχολής, που έχει σκοπό τη σωματική άσκηση ή την εκμάθηση αναγνωρισμένου ή μη αθλήματος, με την καταβολή ή μη διδάκτρων, απαιτείται άδεια του αρμόδιου Νομάρχη.
2. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του αρμόδιου για τον αθλητισμό Υπουργού και των Υπουργών Υγείας και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις χορήγησης της άδειας για την ίδρυση και λειτουργία των ιδιωτικών γυμναστηρίων και σχολών της παρ. 1 του παρόντος, τα κωλύματα και τα ασυμβίβαστα για την κτήση ιδιότητας ιδιοκτήτη ή εκπροσώπου ιδιωτικού γυμναστηρίου ή ιδιωτικής σχολής, το ύψος του παραβόλου λειτουργίας, η διαδικασία χορήγησης της άδειας, καθώς και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, η σύσταση και η λειτουργία ειδικής επιτροπής πιστοποίησης και ελέγχου, η διαδικασία επέκτασης ή μεταφοράς γυμναστηρίου ή σχολής, η ανανέωσή της, καθώς και ο χρόνος προσαρμογής στις διατάξεις του παρόντος νόμου των γυμναστηρίων και σχολών που λειτουργούν κατά τη δημοσίευσή του.

Άρθρο 51

Οικονομικό έτος - Προϋπολογισμός Ισολογισμός - Απολογισμός αθλητικών φορέων

[...]

7. Τα αθλητικά σωματεία υποχρεούνται να συντάσσουν κάθε έτος και ειδικό απολογισμό της διαχείρισης των κρατικών επιχορηγήσεων. Με απόφαση του αρμόδιου για τον Αθλητισμό Υπουργού καθορίζονται ο τύπος, τα στοιχεία και τα δικαιολογητικά που συνοδεύουν τον ειδικό αυτό απολογισμό, καθώς και ο χρόνος κατάρτισης και υποβολής του. Ο απολογισμός αυτός εντάσσεται σε ειδικό κεφάλαιο του απολογισμού της παρ. 1 του παρόντος. Ο ειδικός απολογισμός υποβάλλεται για έλεγχο στην αρμόδια υπηρεσία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, που οφείλει να τον διενεργήσει μέσα σε προθεσμία δύο (2) μηνών. Με τον ειδικό αυτό απολογισμό συνυποβάλλονται ο απολογισμός και ο ισολογισμός της παρ. 1 του παρόντος. Αν από τη διενέργεια του σχετικού ελέγχου διαπιστώνονται παραβάσεις, η αρμόδια υπηρεσία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης προβαίνει στις ενδεικνυόμενες ενέργειες για την αναζήτηση και τον καταλογισμό τυχόν ευθυνών και εισηγείται αρμοδίως την περικοπή ή τη διακοπή της κρατικής επιχορήγησης ή τη διενέργεια λογιστικού και διαχειριστικού ελέγχου από τη Διεύθυνση Οικονομικού της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού. Σωματεία που λαμβάνουν συνολική ετήσια επιχορήγηση, τακτική και έκτακτη, μικρότερη του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) δραχμών μπορούν, αντί απολογισμού, να υποβάλλουν δια των νομίμων εκπροσώπων τους υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986 ότι το ποσό της επιχορήγησης διατέθηκε για αθλητικούς σκοπούς για τους οποίους επιχορηγήθηκε. [...]

Άρθρο 56B

Άδεια λειτουργίας των αθλητικών εγκαταστάσεων

1. Για τη λειτουργία οποιουδήποτε αγωνιστικού χώρου ή χώρου άθλησης όλων των εθνικών, ολυμπιακών, περιφερειακών, δημοτικών, κοινοτικών ή σωματειακών γυμναστηρίων όλων των κέντρων άθλησης ή χώρων αθλοπαιδιών και εν γένει των αθλητικών εγκαταστάσεων, πλην των υπαγομένων στις διατάξεις του άρθρου 32 του παρόντος νόμου και των περιπτώσεων ε για την ομάδα Z2, στ', ζ' και η' της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, απαιτείται άδεια για τη συνδρομή των αναγκαιών προϋποθέσεων ασφαλείας για αθλούμενους και θεατές. Η άδεια λειτουργίας χορηγείται στη διοίκηση της αθλητικής εγκατάστασης ή στο φορέα στον οποίο αυτή ανήκει με βάση την κατηγορία της εγκατάστασης και τον τρόπο αδειοδότησης που περιγράφεται παρακάτω. Από τις

ολυμπιακές εγκαταστάσεις εξαιρούνται το Ολυμπιακό Αθλητικό Κέντρο Αθηνών, το Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας και το Εθνικό Στάδιο Καυτανζόγλειο Θεσσαλονίκης και το ΕΑΚΝ Άγιος Κοσμάς, για τα οποία θα εκδίδει την άδεια λειτουργίας ο Γενικός Γραμματέας Αθλητισμού με όρους που θα καθοριστούν με απόφαση του αρμόδιου για θέματα αθλητισμού Υπουργού. Μέχρι την έκδοση της ως άνω απόφασης, θα εφαρμόζονται οι διατάξεις της ΥΠΠΟΑ/ΓΔΥΑ/ΔΤΥ/ ΤΠΑΑΕ/305275/1048/131/22/26.11.2014 απόφασης του Υφυπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού (Β' 3319).

2. Η διαδικασία αδειοδότησης των αθλητικών εγκαταστάσεων, ανάλογα με την κατηγορία της αθλητικής εγκατάστασης, είναι η εξής:

α) Για τις ομάδες Α1 και Α2: Μετά από αίτηση του ιδιοκτήτη της αθλητικής εγκατάστασης και κατάθεση υπεύθυνης δήλωσης μηχανικού ή βεβαίωσης της τεχνικής υπηρεσίας του οικείου Δήμου ότι πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις αδειοδότησής της, χορηγείται η άδεια λειτουργίας με απόφαση Δημάρχου. Η άδεια ισχύει για πέντε (5) έτη, εφόσον πριν τη λήξη κάθε έτους κατατεθεί υπεύθυνη δήλωση του ιδιοκτήτη ότι δεν έχει γίνει καμία αλλαγή στην εγκατάσταση.

β) Για τις ομάδες Β1, Β2, Δ και Ε1: Μετά από αίτηση του ιδιοκτήτη της αθλητικής εγκατάστασης και κατάθεση υπεύθυνης δήλωσης μηχανικού ή βεβαίωσης της τεχνικής υπηρεσίας του οικείου Δήμου ότι πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις αδειοδότησής της, χορηγείται η άδεια λειτουργίας με απόφαση Δημάρχου. Η άδεια ισχύει για τρία (3) έτη, εφόσον πριν τη λήξη κάθε έτους κατατεθεί υπεύθυνη δήλωση του ιδιοκτήτη ότι δεν έχει γίνει καμία αλλαγή στην εγκατάσταση.

γ) Για την ομάδα Ε2: Μετά από αίτηση του ιδιοκτήτη της αθλητικής εγκατάστασης, η επιτροπή ελέγχου καταλληλότητας του επόμενου άρθρου ελέγχει την εγκατάσταση και ο αρμόδιος Περιφερειάρχης χορηγεί την άδεια λειτουργίας, εφόσον είναι θετική η εισήγηση της επιτροπής. Η άδεια ισχύει για τρία (3) έτη, εφόσον πριν τη λήξη κάθε έτους κατατεθεί υπεύθυνη δήλωση του ιδιοκτήτη ότι δεν έχει γίνει καμία αλλαγή στην εγκατάσταση.

δ) Για τις ομάδες Γ1, Γ2 και ΣΤ: Μετά από αίτηση του ιδιοκτήτη της αθλητικής εγκατάστασης, η επιτροπή ελέγχου καταλληλότητας του επόμενου άρθρου ελέγχει την εγκατάσταση και ο αρμόδιος Περιφερειάρχης χορηγεί την άδεια λειτουργίας, εφόσον είναι θετική η εισήγηση της επιτροπής. Η άδεια ισχύει για δύο (2) έτη, εφόσον πριν τη λήξη του πρώτου έτους κατατεθεί υπεύθυνη δήλωση του ιδιοκτήτη ότι δεν έχει γίνει καμία αλλαγή στην εγκατάσταση.

«ε) Για την ομάδα Ζ1: Την άδεια λειτουργίας χορηγεί ο αρμόδιος Περιφερειάρχης, εφόσον προσκομίζονται:

αα) βεβαίωση της οικείας ομοσπονδίας για την καταλληλότητα και την ασφάλεια του χώρου, ββ) παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης από τον ιδιοκτήτη της έκτασης, εκτός των περιπτώσεων που γίνεται χρήση κοινών σε όλους πραγμάτων, όπως θαλάσσιος ή εναέριος χώρος,

γγ) σύμφωνη γνώμη για τη διενέργεια της δραστηριότητας από τον φορέα ή την υπηρεσία που διαχειρίζεται ή εποπτεύει τον χώρο, όπως λιμενική αρχή, αστυνομία, υπηρεσία πολιτικής αεροπορίας και δασαρχείο,

δδ) υπεύθυνη δήλωση του χρήστη της εγκατάστασης ότι τηρούνται οι προδιαγραφές και οι κανονισμοί ασφαλείας που αφορούν τη διαμόρφωση και τη λειτουργία του χώρου. Η άδεια ισχύει για δύο (2) έτη, εφόσον πριν από τη λήξη του πρώτου έτους κατατεθεί υπεύθυνη δήλωση του ιδιοκτήτη ή χρήστη της εγκατάστασης ότι δεν έχει γίνει καμία αλλαγή στην εγκατάσταση.

[...]

5. α) Η ανάκληση ή η τροποποίηση της άδειας λειτουργίας αθλητικής εγκατάστασης είναι οποτεδήποτε δυνατή με την ίδια διαδικασία που προβλέπεται για τη χορήγησή της, με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του Δημάρχου για τις ομάδες Α1, Α2, Β1, Β2, Δ και Ε1 ή του

αρμόδιου Περιφερειάρχη για τις ομάδες Γ1, Γ2, Ε2, Ζ1 και ΣΤ. Εάν διαπιστωθεί ότι η αθλητική εγκατάσταση λειτουργεί χωρίς άδεια λειτουργίας, ο Δήμαρχος ή ο αρμόδιος Περιφερειάρχης διατάσσουν με απόφασή τους τη σφράγιση της μέχρι την εκπλήρωση όλων των προϋποθέσεων που απαιτούνται για τη χορήγηση άδειας λειτουργίας για τη συγκεκριμένη κατηγορία εγκατάστασης και την επιτυχή περάτωση της σχετικής διαδικασίας αδειοδότησης. Κατά της απόφασης του Δημάρχου ή του αρμόδιου Περιφερειάρχη για μη χορήγηση, τροποποίηση ή ανάκληση της άδειας λειτουργίας ασκείται αίτηση θεραπείας, εντός μηνός από την κοινοποίηση της απόφασης σε κάθε ενδιαφερόμενο. Οι κερκίδες ή τμήματα των αθλητικών εγκαταστάσεων που προορίζονται για τους θεατές σε περίπτωση ακαταλληλότητάς τους σφραγίζονται, με απόφαση Δημάρχου ή του αρμόδιου Περιφερειάρχη, μέχρι την αποκατάσταση των ατελειών ή ελλείψεων, η οποία διαπιστώνεται με νέο έλεγχο. Με ευθύνη του ιδιοκτήτη ή του υπεύθυνου της αθλητικής εγκατάστασης απαγορεύεται η πρόσβαση και παραμονή θεατών στους χώρους αυτούς.

β) Σε κάθε περίπτωση, η άδεια λειτουργίας ανακαλείται και η εγκατάσταση επανελέγχεται από την επιτροπή ελέγχου καταλληλότητας ή η καλή της κατάσταση επαναβεβαιώνεται με υπεύθυνη δήλωση μηχανικού ή βεβαίωση της τεχνικής υπηρεσίας του οικείου Δήμου, μετά από προγραμματισμένες (π.χ. προσθήκες ή άλλες σημαντικές μετατροπές της εγκατάστασης) ή έκτακτες μεταβολές (εκτεταμένες καταστροφές λόγω φυσικών φαινομένων, επεισοδίων βίας κ.λπ.). Η εν λόγω ανάκληση της άδειας γίνεται με τη διαδικασία που προβλέπεται στην περίπτωση α' της παρούσας παραγράφου.

[...]

Άρθρο 56Γ

Επιτροπή Ελέγχου Καταλληλότητας

1. Στην έδρα κάθε Περιφέρειας ή Περιφερειακής Ενότητας ή Δήμου συνιστάται Επιτροπή Ελέγχου Καταλληλότητας με τοπική αρμοδιότητα στα όρια της αντίστοιχης Περιφέρειας ή Περιφερειακής Ενότητας ή Δήμου, η οποία συγκροτείται με απόφαση του αρμόδιου Περιφερειάρχη και αποτελείται από:

α) έναν υπάλληλο της Περιφέρειας ή της Περιφερειακής Ενότητας ή του Δήμου κλάδου πανεπιστημιακής εκπαίδευσης μηχανικών και, κατά προτίμηση, με ειδικότητα πολιτικού μηχανικού ή ηλεκτρολόγου ή μηχανολόγου, ως Πρόεδρο.

β) έναν ιατρό που υπηρετεί σε οποιονδήποτε δημόσιο φορέα παροχής υπηρεσιών υγείας ή υπάλληλο κλάδου ΠΕ ιατρών της οικείας Περιφέρειας, κατά προτίμηση με αθλητιατρική εμπειρία.

γ) Έναν εκπρόσωπο της Αστυνομικής Αρχής ή, κατά περίπτωση, του Λιμενικού Σώματος.

δ) Έναν εκπρόσωπο της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας.

Για κάθε έλεγχο η Επιτροπή συμπληρώνεται από έναν εκπρόσωπο της διοίκησης της επιθεωρούμενης αθλητικής εγκατάστασης ή του φορέα στον οποίο αυτή ανήκει, έναν εκπρόσωπο της αθλητικής ομοσπονδίας του κατά περίπτωση αθλήματος και έναν εκπρόσωπο της οικείας επαγγελματικής ένωσης, όταν στην αθλητική εγκατάσταση διεξάγονται και αγώνες επαγγελματικών πρωταθλημάτων. Στην περίπτωση αθλητικής εγκατάστασης πολλαπλής χρήσης, οι εκπρόσωποι των δύο τελευταίων φορέων προέρχονται από το άθλημα με τη μεγαλύτερη προσέλευση θεατών.

Σε περίπτωση μη συγκρότησης της ως άνω Επιτροπής από τον αρμόδιο Περιφερειάρχη, ο τελευταίος ελέγχεται πειθαρχικά.

Αν δεν είναι δυνατή η στελέχωση της Επιτροπής με υπάλληλο της Περιφέρειας ή της Περιφερειακής Ενότητας ή του Δήμου κλάδου πανεπιστημιακής εκπαίδευσης μηχανικών, καθώς και με ιατρό που υπηρετεί σε οποιονδήποτε δημόσιο φορέα παροχής υπηρεσιών υγείας ή υπάλληλο κλάδου ΠΕ ιατρών της οικείας Περιφέρειας, στην Επιτροπή μετέχει ιδιώτης μηχανικός και ιατρός.

Με απόφαση του αρμόδιου για θέματα αθλητισμού Υπουργού συγκροτείται η Επιτροπή Ελέγχου Καταλληλότητας των εξής αθλητικών εγκαταστάσεων: Ο.Α.Κ.Α., Σ.Ε.Φ., Ε.Σ. Καυτανζόγλειο και Ε.Α.Κ.Ν. Αγίου Κοσμά. Μέχρι την έκδοση της ως άνω απόφασης εξακολουθεί να ισχύει η ΥΠΠΟΑ/ΓΔΥΑ/ΔΤΥ/ΤΠΑ-ΑΕ/334735/2334/396/113/22.12.2014 απόφαση του Υφυπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού (Β' 3531).

2. Η Επιτροπή Ελέγχου Καταλληλότητας έχει τις εξής αρμοδιότητες:

α) Ελέγχει τις πάσης φύσεως αθλητικές εγκαταστάσεις, στις οποίες τελούνται προπονήσεις ή αθλητικές συναντήσεις των ομάδων Γ1, Γ2, Ε2 και ΣΤ, όσον αφορά στη διαπίστωση της συνδρομής των αναγκαίων προϋποθέσεων ασφαλείας αθλουμένων και θεατών. Ο έλεγχος μπορεί να διενεργείται οποτεδήποτε και εντός πέντε (5) ημερών από τη διενέργεια του ελέγχου η Επιτροπή υποβάλλει στον αρμόδιο Περιφερειάρχη έκθεση ελέγχου και γνώμη για τη χορήγηση, τη χορήγηση υπό όρους ή τη μη χορήγηση της άδειας λειτουργίας.

β) Ελέγχει τη δυνατότητα απρόσκοπτης προσέλευσης στην αθλητική εγκατάσταση και εκκένωσής της από τους θεατές και τη δυνατότητα προσπέλασης οχημάτων έκτακτης ανάγκης.

γ) Ελέγχει την ύπαρξη και λειτουργία του ελάχιστου απαραίτητου ιατρικού και υγειονομικού εξοπλισμού, την κατάσταση των κερκίδων μακροσκοπικά, την καταλληλότητα των περιφράξεων και των χώρων υγιεινής, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο που είναι κατά τη γνώμη της αναγκαίο για την ασφαλή διεξαγωγή των αθλητικών εκδηλώσεων.

δ) Αν η Επιτροπή διαπιστώσει τεχνικές ατέλειες ή άλλες ελλείψεις στην αθλητική εγκατάσταση, δίνει εύλογη προθεσμία στη διοίκησή της για την αποκατάστασή τους, ορίζοντας ταυτόχρονα νέα ημερομηνία επανελέγχου. Στην περίπτωση αυτή, ο αρμόδιος Περιφερειάρχης, μετά από εισήγηση της Επιτροπής μπορεί να χορηγεί μέχρι την ημερομηνία επανελέγχου άδεια λειτουργίας, εφόσον οι ελλείψεις δεν είναι τόσο σοβαρές, ώστε να τίθενται σε κίνδυνο ουσιώδη έννομα αγαθά των αθλητών και του κοινού. Εάν και κατά τον επανέλεγχο διαπιστωθούν ατέλειες ή ελλείψεις που αφορούν την καταλληλότητα των αγωνιστικών χώρων, των χώρων άθλησης και των λοιπών χώρων που προορίζονται για την εξυπηρέτηση των αθλητών, προπονητών και διαιτητών, η Επιτροπή εισηγείται αιτιολογημένα στον αρμόδιο Περιφερειάρχη τη μη χορήγηση ή την ανάκληση της άδειας λειτουργίας μέχρι την πλήρη αποκατάσταση των ατελειών ή των ελλείψεων, η οποία διαπιστώνεται με νέο έλεγχο. Εάν οι ατέλειες ή ελλείψεις αφορούν την καταλληλότητα των λοιπών χώρων της αθλητικής εγκατάστασης, ιδίως αυτών που προορίζονται για την πρόσβαση, παραμονή και αποχώρηση των θεατών, η Επιτροπή εισηγείται αιτιολογημένα στον αρμόδιο Περιφερειάρχη τη χορήγηση υπό όρους ή την τροποποίηση της άδειας λειτουργίας ή τη χορήγηση άδειας χωρίς την παρουσία θεατών, μέχρι την πλήρη αποκατάσταση των ατελειών ή των ελλείψεων, η οποία διαπιστώνεται με νέο έλεγχο.

3. Τα πρακτικά της Επιτροπής Ελέγχου Καταλληλότητας, τα αντίγραφα των εκθέσεων της και των σχετικών αποφάσεων του αρμόδιου Περιφερειάρχη τηρούνται στο αρχείο γυμναστηρίων και αθλητικών εγκαταστάσεων της Περιφέρειας και της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού. Τα αντίγραφα των σχετικών αποφάσεων του Δημάρχου τηρούνται στο αρχείο του οικείου Δήμου και της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού.

[...]

Άρθρο 136

Τελικές - Μεταβατικές διατάξεις

1. Η εποπτεία και ο έλεγχος, επιφυλασσομένων των διατάξεων του άρθρου 52 του παρόντος νόμου, ασκούνται προκειμένου περί σωματείων από την οικεία Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και προκειμένου περί ενώσεων ή ομοσπονδιών από τη Γ.Γ.Α..

[...]

30. Ν. 2734/1999**Άρθρο 1****Πιστοποιητικό άσκησης επαγγέλματος επ' αμοιβή εκδιδομένων προσώπων**

1. Πρόσωπο, το οποίο εκδίδεται με αμοιβή, υποχρεούται να κατέχει πιστοποιητικό άσκησης επαγγέλματος. Το πιστοποιητικό αυτό χορηγείται, ύστερα από αίτηση του, από το νομάρχη του τόπου κατοικίας του, εφόσον στο ανωτέρω πρόσωπο συντρέχουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α. Έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του.

β. Είναι άγαμο ή τελεί σε χηρεία ή είναι διαζευγμένο.

γ. Δεν πάσχει από σεξουαλικώς μεταδιδόμενη ή άλλη μολυσματική νόσο. Οι νόσοι αυτές καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας.

δ. Δεν πάσχει από οποιασδήποτε μορφής ψυχική νόσο και δεν είναι χρήστης ναρκωτικών ουσιών.

ε. Δεν έχει καταδικασθεί με αμετάκλητη απόφαση για ανθρωποκτονία από πρόθεση (άρθρο 299 Π.Κ.), αποπλάνηση παιδιών (άρθρο 339 Π.Κ.), διευκόλυνση ακολασίας άλλων (άρθρο 348 Π.Κ.), πορνογραφία ανηλίκων (άρθρο 348^Α Π.Κ, μαστροπεία (άρθρο 349 Π.Κ.), σωματεμπορία (άρθρο 351 Π.Κ.), ασέλγεια με ανήλικο έναντι αμοιβής (άρθρο 351 Α), ληστεία (άρθρο 380 Π.Κ.) και εκβίαση (άρθρο 385 Π.Κ.), καθώς και για παράβαση των διατάξεων των νόμων περί όπλων και ναρκωτικών

2. Η χορήγηση του ανωτέρω πιστοποιητικού σε πρόσωπο αλλοδαπής υπηκοότητας προϋποθέτει επιπλέον τη νόμιμη παραμονή αυτού στη χώρα.

3. Το πιστοποιητικό άσκησης επαγγέλματος ισχύει για χρονικό διάστημα τριών (3) ετών και για την περιοχή της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Το εν λόγω πιστοποιητικό ανανεώνεται για ίσο χρόνο, εφόσον εξακολουθούν να συντρέχουν οι προϋποθέσεις της προηγούμενης παραγράφου. Για πρόσωπα αλλοδαπής υπηκοότητας, το εν λόγω πιστοποιητικό ισχύει για όσο χρόνο διαρκεί η νόμιμη παραμονή τους στη χώρα, εφόσον αυτή είναι μικρότερη της τριετίας.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Υγείας και Πρόνοιας, η οποία εκδίδεται εντός προθεσμίας τριών (3) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, καθορίζεται η διαδικασία έκδοσης, ανάκλησης και ανανέωσης του ανωτέρω πιστοποιητικού, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

5. Στα πρόσωπα που κατέχουν το προαναφερόμενο πιστοποιητικό χορηγείται υποχρεωτικά, με μέριμνα της αρμόδιας Υγειονομικής Υπηρεσίας της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, βιβλιάριο υγείας.

Άρθρο 3**Εγκατάσταση προσώπων εκδιδομένων με αμοιβή**

1. Πρόσωπο, το οποίο κατέχει πιστοποιητικό άσκησης επαγγέλματος για να εκδίδεται με αμοιβή υποχρεούται να εφοδιασθεί με άδεια εγκατάστασης και χρήσης του οικήματος εντός του οποίου θα ασκεί την ανωτέρω δραστηριότητα, υπό την προϋπόθεση ότι έχει την προς τούτο έγγραφη συγκατάθεση του ιδιοκτήτη του εν λόγω οικήματος. Αν πρόκειται για διαμέρισμα πολυκατοικίας, απαιτείται συγκατάθεση όλων των συνιδιοκτητών και ενοίκων αυτής, εκτός αν ο κανονισμός της απαγορεύει την άσκηση την εν λόγω δραστηριότητας. Η ανωτέρω συγκατάθεση του ιδιοκτήτη και των συνιδιοκτητών και ενοίκων ισχύει μέχρι τη λήξη της άδειας εγκατάστασης και χρήσης, έστω και αν μεταβληθούν τα πρόσωπα αυτά, και δεν ανακαλείται. Απαγορεύεται η εκμίσθωση ή η παραχώρηση της χρήσης του οικήματος, για τον ανωτέρω σκοπό, σε πρόσωπο που δεν κατέχει το προαναφερόμενο πιστοποιητικό. Τα οικήματα, εντός των οποίων ασκείται η ως άνω δραστηριότητα, δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται ως κατοικία. Η άδεια είναι προσωπική, ισχύει για δύο (2) χρόνια και ανανεώνεται για ίσο χρόνο, με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις της αρχικής χορήγησης

της. Κατά το χρόνο ισχύος της εν λόγω άδειας δεν επιτρέπεται η χορήγηση στο ίδιο πρόσωπο δεύτερης άδειας για τον ίδιο σκοπό.

2. Η ανωτέρω άδεια χορηγείται από τον οικείο δήμαρχο ή πρόεδρο κοινότητας, ύστερα από σύμφωνη γνώμη επιτροπής, η οποία συγκροτείται με απόφαση του νομάρχη και αποτελείται απόφαση τον εισαγγελέα πρωτοδικών του τόπου όπου βρίσκεται το ακίνητο, ως πρόεδρο, το διευθυντή της Διεύθυνσης Υγιεινής της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, ως εισηγητή, το διευθυντή της Αστυνομικής Διεύθυνσης ή Διεύθυνσης Ασφάλειας ή τους νόμιμους αναπληρωτές τους, καθώς επίσης και από ένα νομαρχιακό και ένα δημοτικό ή κοινοτικό, κατά περίπτωση, σύμβουλο, που ορίζονται με τους αναπληρωτές τους από το αντίστοιχο νομαρχιακό, δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο. Με την ίδια απόφαση ορίζεται και ένας υπάλληλος της Διεύθυνσης Υγιεινής της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, ως Γραμματέας της Επιτροπής. Στον πρόεδρο και τα μέλη της Επιτροπής καταβάλλεται αποζημίωση, το ύψος της οποίας καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας και Πρόνοιας.

3. Οι δήμοι και οι κοινότητες καθορίζουν, με απόφαση τους, τον αριθμό των εν λόγω αδειών που επιτρέπεται να χορηγούνται στην περιφέρειά τους, με βάση τις ιδιαίτερες τοπικές συνθήκες και ανάγκες, που σχετίζονται κυρίως με τον πληθυσμό τους και τη σύνθεση αυτού, την ύπαρξη στρατοπέδων, λιμανιών και βιομηχανικών μονάδων, καθώς και με την ανάπτυξη εμπορικών ή άλλων δραστηριοτήτων που επιβάλλουν απασχόληση ή διέλευση ατόμων από άλλες περιοχές. Κατά την πρώτη εφαρμογή του νόμου αυτού, η ανωτέρω απόφαση εκδίδεται μέσα σε τρεις (3) μήνες από την έναρξη ισχύος του. Επίσης, δύνανται να καθορίζουν περιοχές τους, εντός των οποίων δεν επιτρέπεται η χορήγηση τέτοιων αδειών.

4. Δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση εκδιδομένων με αμοιβή προσώπων σε διατηρητέα ή παραδοσιακά κτίρια, καθώς και σε χώρους που δεν είναι κύριας χρήσεως και δεν πληρούν τους όρους του Γενικού Οικοδομικού Κανονισμού. Επίσης, δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση σε κτίρια που απέχουν, σε ακτίνα λιγότερο από 200 μέτρα, από ναούς, σχολεία, νηπιαγωγεία, φροντιστήρια, παιδικούς σταθμούς, νοσηλευτικά ιδρύματα, κέντρα νεότητας, αθλητικά κέντρα, οικοτροφεία, ξενοδοχεία κατηγορίας τριών (3), τεσσάρων (4) και πέντε (5) αστέρων, βιβλιοθήκες και ευαγή ιδρύματα, καθώς και από πλατείες και παιδικές χαρές. Με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου μπορεί να αυξάνονται οι προαναφερόμενες αποστάσεις και να καθορίζονται και άλλα κτίρια, στα οποία δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση εκδιδομένων με αμοιβή προσώπων, καθώς και οι αποστάσεις μεταξύ οικημάτων, στα οποία μπορούν τα εν λόγω πρόσωπα να εγκαθίστανται.

5. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Δημόσιας Τάξης, η οποία εκδίδεται εντός τριών (3) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος, καθορίζονται τα δικαιολογητικά και η διαδικασία έκδοσης της άδειας της παρ.1 του παρόντος άρθρου, τα στοιχεία που πρέπει να περιέχει η άδεια αυτή, καθώς και οι υποχρεώσεις των κατόχων τους. Με την ίδια απόφαση μπορεί να καθορίζονται και ειδικότερες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν τα οικήματα, στα οποία εγκαθίστανται τα εκδιδόμενα με αμοιβή πρόσωπα, καθώς και το ωράριο λειτουργίας, εντός του οποίου τα πρόσωπα αυτά θα ασκούν τη δραστηριότητα τους.

Άρθρο 4

Απαγόρευση επαγγελματικού ομαδικού εταιρισμού

[...]

4. Η πρόσληψη υπηρετικού προσωπικού από κατόχους αδειών εγκατάστασης και χρήσης απαγορεύεται χωρίς άδεια του αρμόδιου νομάρχη. Η άδεια χορηγείται σε άτομα ηλικίας άνω των πενήντα (50) ετών, εφόσον πληρούν και τις προϋποθέσεις των εδαφίων γ', δ' και ε' της παρ. 1 του άρθρου 1 και ισχύει για τρία χρόνια. Η διαδικασία έκδοσης, ανάκλησης και ανανέωσης της άδειας αυτής, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και κάθε άλλη σχετική

λεπτομέρεια καθορίζονται με την κοινή υπουργική απόφαση που προβλέπεται στην παρ. 4 του άρθρου 1. Η διάταξη της παρ. 5 του ίδιου άρθρου έχει εφαρμογή και για τα πρόσωπα αυτά, τα οποία υποχρεούνται, ανά βμηνο, σε ιατρική εξέταση. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 2.

31. Ν. 2801/2000

Άρθρο 1

Κεραίες

[...]

Η. Για την τοποθέτηση, σύμφωνα με την παράγραφο αυτήν, των σχετικών εγκαταστάσεων, δεν απαιτείται η έκδοση οικοδομικής άδειας, αλλά έγκριση που χορηγείται από την αρμόδια πολεοδομική υπηρεσία ύστερα από έλεγχο των δικαιολογητικών που καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων. Με την ίδια απόφαση μπορούν να καθορίζονται οι λεπτομέρειες της διαδικασίας έκδοσης των πολεοδομικών εγκρίσεων και να προσδιορίζονται οι περιπτώσεις για τις οποίες η έγκριση από τον οικείο Νομάρχη των περιβαλλοντικών όρων εγκατάστασης κατασκευών κεραιών αποτελεί προϋπόθεση της πολεοδομικής έγκρισης. Μέχρι την έκδοση των αποφάσεων αυτών εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 24Α του ν. 2075/1992,

[...]

Άρθρο 2

Τροποποίηση του ν.δ. 1244/1972 και του ν. 2246/1994

6. Διοικητικά πρόστιμα για παραβάσεις του ν.δ. 1244/1972

Εκτός από τις διοικητικές κυρώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 11 του ν.δ. 1244/1972, στους παραβάτες των κανονισμών λειτουργίας ερασιτεχνικών και πειραματικών σταθμών ασυρμάτου, ειδικών ραδιοδικτύων και ραδιοσταθμών C8, καθώς και άλλων τηλεπικοινωνιακών συστημάτων, με απόφαση του οικείου Νομάρχη, επιβάλλονται υπέρ της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, διοικητικά πρόστιμα ύψους από είκοσι χιλιάδες (20.000) έως εκατό χιλιάδες (100.000) δραχμές. Η επιβολή των ως άνω διοικητικών προστίμων δεν υποκαθιστά τυχόν άλλες ποινές που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία. Τυχόν άσκηση προβλεπόμενων διοικητικών ή ένδικων μέσων δεν αναστέλλει την είσπραξη του προστίμου. Εφόσον τα πρόστιμα κατατίθενται εντός μηνός από την έκδοση της σχετικής νομαρχιακής απόφασης επιβολής τους, και μόνον τότε, μειώνονται αυτομάτως κατά τριάντα τοις εκατό (30%). Μετά την παρέλευση του μηνός, η είσπραξη των προστίμων πραγματοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε..

7. Για κάθε παράβαση της αριθμ. 60600/23.4.1993 (ΦΕΚ 280 Β') απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Μεταφορών και Επικοινωνιών, ο οικείος Νομάρχης με απόφασή του επιβάλλει μετά από ακρόαση του ενδιαφερομένου, ως διοικητική κύρωση, προκειμένου μεν για επιχειρήσεις, χρηματική ποινή τριακοσίων χιλιάδων (300.000) μέχρι τριών εκατομμυρίων (3.000.000) δραχμών και προαιρετική παύση λειτουργίας της επιχείρησης μέχρι τρεις (3) μήνες, προκειμένου δε για ιδιώτες, χρηματική ποινή πενήντα χιλιάδων (50.000) μέχρι τριακοσίων χιλιάδων (300.000) δραχμών.

[...]

Άρθρο 4

Εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης οχημάτων

5. Για τους σταθμούς και τα πρατήρια της προηγούμενης παραγράφου απαγορεύεται οποιαδήποτε προσθήκη, αλλαγή και τροποποίηση των εγκαταστάσεων, εάν αυτή προηγουμένως δεν έχει εγκριθεί από την αρμόδια Υπηρεσία Μεταφορών και Επικοινωνιών της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

[...]

Άρθρο 5

Ρυθμίσεις θεμάτων εμπορευματικών μεταφορών

9. Τα τυποποιημένα έγγραφα Cor Doc (conformity of production) προς πιστοποίηση των εκπομπών ρύπων του οξειδίου του αζώτου (NOx) του φορτηγού οχήματος, όταν αυτό διέρχεται την Αυστρία, όπως προβλέπεται από το παράρτημα 5 του πρωτοκόλλου (αριθ.9 της πράξης προσχώρησης της Αυστρίας στην Ε.Ε.), χορηγούνται στους Έλληνες οδικούς μεταφορείς εμπορευμάτων από τις Υπηρεσίες Μεταφορών και Επικοινωνιών των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων της Χώρας.

Με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της παρούσας διάταξης.

Άρθρο 8

Ρυθμίσεις θεμάτων επιβατηγών αυτοκινήτων δημόσιας χρήσης

6.
[...]

γ. Η τοποθέτηση, συντήρηση, επισκευή και ρύθμιση των ταξιμέτρων γίνεται αποκλειστικά σε συνεργεία του ν.1575/1985, που είναι εξουσιοδοτημένα για το σκοπό αυτόν, από τις αρμόδιες, κατά νόμο, υπηρεσίες Μεταφορών και Επικοινωνιών των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.

[...]

11. Στους οδηγούς Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτων, που παραβαίνουν τις διατάξεις της παραγράφου 13 του άρθρου 8 του π.δ. 243/1987 και του π.δ. 244/1987 (υπερβολικό κόμιστρο), επιβάλλεται διοικητικό πρόστιμο από πενήντα χιλιάδες (50.000) δραχμές έως τριακόσιες χιλιάδες (300.000) δραχμές και επιπλέον:

α. Αν το εισπραχθέν κόμιστρο είναι μεγαλύτερο του προβλεπόμενου κατά ποσοστό άνω του 509° αφαιρείται, οριστικά και χωρίς δικαίωμα απόκτησης άλλης, η ειδική άδεια οδήγησης Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτου. Αν ο οδηγός είναι και ιδιοκτήτης του Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτου, κατά ποσοστό 100%, αφαιρούνται οι πινακίδες και η άδεια κυκλοφορίας του οχήματος από ένα (1) έως δύο (2) χρόνια.

β. Σε περίπτωση υποτροπής εντός τριετίας από την προηγούμενη παράβαση, εφόσον ο παραβάτης είναι και κύριος του Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτου σε ποσοστό 100%, αφαιρείται η άδεια κυκλοφορίας και οι κρατικές πινακίδες από δύο (2) έως τέσσερα (4) χρόνια.

Οι πιο πάνω ποινές επιβάλλονται μετά από αποφάσεις των Δευτεροβάθμιων Πειθαρχικών Συμβουλίων και πράξεις των οικείων νομαρχών.

Άρθρο 10

Λοιπές ρυθμίσεις

9. α. Αυτοκίνητα οχήματα δημόσιας χρήσης κάθε κατηγορίας, τα οποία τίθενται σε αντικατάσταση άλλων αντίστοιχης κατηγορίας, εφόσον διαπιστωθεί ότι, το αντικατασταθέν αυτοκίνητο όχημα κυκλοφορεί κατά παράβαση των ισχυουσών διατάξεων, με απόφαση του οικείου νομάρχη κατάσχεται το παρανόμως κυκλοφορούν αυτοκίνητο και αφαιρούνται η άδεια κυκλοφορίας και οι κρατικές πινακίδες αυτού, ενώ ανακαλείται οριστικά το δικαίωμα άδειας κυκλοφορίας, ως δημόσιας χρήσης, του νομίμως κυκλοφορούντος αυτοκινήτου οχήματος, αν στοιχεία αυτού χρησιμοποιήθηκαν, καθ' οιονδήποτε τρόπο, για τη θέση σε κυκλοφορία του παρανόμως κυκλοφορούντος αυτοκινήτου δημόσιας χρήσης.

β. Αυτοκίνητα οχήματα κάθε κατηγορίας, τα οποία κατά παράβαση των ισχυουσών διατάξεων κυκλοφορούν ως δημόσιας χρήσης χωρίς να έχουν το δικαίωμα αυτό, με απόφαση του οικείου νομάρχη αφαιρούνται η άδεια κυκλοφορίας και οι κρατικές πινακίδες και ανακαλείται το παρανόμως χορηγηθέν δικαίωμα άδειας κυκλοφορίας ως δημόσιας χρήσης και το αυτοκίνητο όχημα κατάσχεται.

[...]

32. Ν. 2819/2000

Άρθρο 26

Ρυθμίσεις θεμάτων τοπικής αυτοδιοίκησης

[...]

4. Για την άσκηση από τη Βουλή του κοινοβουλευτικού ελέγχου οι νομάρχες, οι δήμαρχοι και οι πρόεδροι των κοινοτήτων υποχρεούνται να παρέχουν άμεσα στους Υπουργούς όλα τα στοιχεία που ζητούνται από αυτούς και αφορούν θέματα των Ο.Τ.Α., καθώς και των νομικών τους προσώπων. Η μη παροχή ή η καθυστέρηση παροχής των στοιχείων συνιστά παράβαση υπηρεσιακού καθήκοντος, η οποία τιμωρείται ποινικώς και πειθαρχικώς σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

[...]

8. Η αρμοδιότητα χορήγησης αδειών ίδρυσης και λειτουργίας των ερασιτεχνικών σχολών χορού για το Νομό Αττικής, που ασκείται από τον Υπουργό Πολιτισμού, μεταβιβάζεται στο Νομαρχιακό Διαμέρισμα Αθηνών και στο Νομαρχιακό Διαμέρισμα Πειραιώς της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αθηνών - Πειραιώς, στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ανατολικής Αττικής και στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Δυτικής Αττικής. Το εκδοθέν, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 28 παρ. 1 του ν. 1158/1981, προεδρικό διάταγμα 457/1983 (ΦΕΚ 174 Α') εξακολουθεί να ισχύει.

33. Ν. 2939/2001

Άρθρο 12

Υποχρεώσεις διακινητών συσκευασίας και φορέων λειτουργίας χώρων συνάθροισης κοινού, μαζικής εστίασης και υπηρεσιών του Δημοσίου

3. Οι δημόσιες υπηρεσίες, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οι δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμοί, καθώς και οι ΟΤΑ, υποχρεούνται να διασφαλίζουν τη χωριστή συλλογή των επιμέρους υλικών συσκευασίας, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 7.

Άρθρο 17

Ειδικές διατάξεις οργάνωσης και λειτουργίας ΑΣΕΔ και ΣΣΕΔ αποβλήτων άλλων προϊόντων

2. Οι δημόσιες υπηρεσίες, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οι δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμοί, καθώς και οι ΟΤΑ οργανώνουν τη συλλογή των αποβλήτων των άλλων προϊόντων που προέρχονται από τη δραστηριότητά τους, σε συνεργασία με τα ΣΣΕΔ αποβλήτων άλλων προϊόντων, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά με την κοινή υπουργική απόφαση της παραγράφου 1.

34. Ν. 3010/2002

Άρθρο 5

Διαδικασία οριοθέτησης και ρυθμίσεις θεμάτων για τα υδατορέματα

[...]

2. Έργα αντιπλημμυρικής προστασίας σε υδατορέματα μπορεί να μελετώνται και να εκτελούνται από τους Ο.Τ.Α. Α' και Β' βαθμού ή να ανατίθενται από αυτούς σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, εφόσον τα συγκεκριμένα υδατορέματα βρίσκονται εξ ολοκλήρου εντός των διοικητικών τους ορίων και δεν αποτελούν κλάδο άλλου υδατορέματος, εκτός των διοικητικών τους ορίων. Σε περίπτωση που το υδατόρεμα εκτείνεται σε διοικητικά όρια περισσότερων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, τα ως άνω αντιπλημμυρικά έργα μπορούν να μελετώνται και να εκτελούνται από τις αρμόδιες Διευθύνσεις της οικείας Περιφέρειας.

Για την περιοχή της Περιφέρειας Αττικής στις περιπτώσεις που η αρμοδιότητα ανήκει στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, τα έργα αντιπλημμυρικής προστασίας μπορεί να μελετώνται και να εκτελούνται και από τις οικείες Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις ύστερα από απόφαση που εκδίδεται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος,

Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9 παρ. 4 του Ν. 2576/1998 (ΦΕΚ 25 Α΄) και σύμφωνα με τους όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται στην απόφαση αυτή. Η έγκριση των μελετών αυτών γίνεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στην προηγούμενη απόφασή του. Ο έλεγχος τήρησης των κειμένων διατάξεων για τα υδατορέματα στα διοικητικά όρια κάθε νομού ασκείται από τις αρμόδιες τεχνικές υπηρεσίες της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Διατάξεις που προβλέπουν αρμοδιότητα ελέγχου και άλλων οργάνων διατηρούνται σε ισχύ.

Με αποφάσεις του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί ο παραπάνω έλεγχος να ανατίθεται στους οικείους Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού, που μπορούν να ασκήσουν τα καθήκοντα αυτά.

Άρθρο 10

Άνευ τίτλου

Για την άμεση και μόνιμη στέγαση των πληγέντων από σεισμούς, πλημμύρες, πυρκαγιές, κατολισθήσεις και εν γένει θεομηνίες, μπορεί η Γενική Γραμματεία Δημόσιων Έργων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων να αναλάβει την κατασκευή οικιών συμβατικής κατασκευής ή προκατασκευασμένων, θεωρουμένων των έργων αυτών ως δημόσιων έργων.

Είναι δυνατή η εκχώρηση της κατασκευής των προαναφερόμενων τύπων κατοικιών στις Περιφέρειες και στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης α΄ και β΄ βαθμού, με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομίας και Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, εφαρμοζόμενων και στην περίπτωση αυτήν των διατάξεων περί εκτελέσεως δημόσιων έργων. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται και οι φορείς χρηματοδότησης και εκτέλεσης του έργου, καθώς και οι προϋποθέσεις ειδικών κατηγοριών των πληγέντων για τους οποίους θα έχουν εφαρμογή οι διατάξεις αυτές.

35. Ν. 3013/2002

Άρθρο 3

Δυναμικό και μέσα Πολιτικής Προστασίας

1. Στο δυναμικό και στα μέσα Πολιτικής Προστασίας περιλαμβάνονται:

[...]

β. Το σύνολο των κρατικών υπηρεσιών, οι υπηρεσίες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας, που είναι υπεύθυνες σε επιχειρησιακό επίπεδο για τις επιμέρους δράσεις Πολιτικής Προστασίας και, κυρίως, για την ετοιμότητα και την αντιμετώπιση των καταστροφών [όπως Πυροσβεστικό Σώμα, Λιμενικό Σώμα-Ελληνική Ακτοφυλακή, ΕΛ.ΑΣ., Ε.Κ.Α.Β., Ένοπλες Δυνάμεις, Ο.Α.Σ.Π., υπηρεσίες της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, της Περιφέρειας, των Δήμων, της Δ.Ε.Η. Α.Ε. και των θυγατρικών της (Α.Δ.Μ.Η.Ε., Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε. κ.λπ.), του Ο.Τ.Ε. Α.Ε. και των θυγατρικών του, της Ε.ΥΔ.Α.Π. Α.Ε., της Δ.Ε.Π.Α. Α.Ε., της Δ.Ε.Σ.Φ.Α. Α.Ε., της Ε.Μ.Υ. κ.λπ.].

[...]

2. α. Σε περιπτώσεις γενικών καταστροφών, περιφερειακών και τοπικών μεγάλης έντασης ή καταστροφών εξειδικευμένου χαρακτήρα, καθώς και σε περίπτωση κατάστασης έκτακτης ανάγκης, εντάσσονται στις δυνάμεις της Πολιτικής Προστασίας, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας ή του εξουσιοδοτημένου Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή του εξουσιοδοτημένου Περιφερειάρχη, πολίτες με ειδικές γνώσεις και εμπειρία, καθώς και πάσης φύσεως μέσα που ανήκουν σε φυσικά και νομικά πρόσωπα με τους αντίστοιχους χειριστές τους, εφόσον τούτο κρίνεται αναγκαίο για την αντιμετώπιση των καταστροφών.

[...]

Άρθρο 10

Καθορισμός Αποκεντρωμένων Οργάνων Πολιτικής Προστασίας

Πέραν του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας, ο οποίος έχει την ευθύνη του συντονισμού και της επίβλεψης του έργου της πολιτικής προστασίας σε ολόκληρη την επικράτεια, αποκεντρωμένα όργανα σχεδιασμού και εφαρμογής μέτρων πολιτικής προστασίας είναι:

- α. οι Γενικοί Γραμματείς των Περιφερειών,
- β. οι Νομάρχες και
- γ. οι Δήμαρχοι και οι Πρόεδροι των κοινοτήτων.

Άρθρο 12

Αρμοδιότητες Νομάρχη Σύσταση Γραφείων Πολιτικής Προστασίας στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις Συντονιστικό Νομαρχιακό Όργανο

1. Ο Νομάρχης ασκεί τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- α. Συντονίζει και επιβλέπει το έργο της πολιτικής προστασίας για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των καταστροφών, εντός των ορίων του νομού.
- β. Έχει την ευθύνη εφαρμογής του ετήσιου εθνικού σχεδιασμού πολιτικής προστασίας, κατά το σκέλος που τα οικεία περιφερειακά προγράμματα, μέτρα και δράσεις έχουν τοπικό χαρακτήρα, σε επίπεδο νομού.
- γ. Διατυπώνει εισήγηση για το σχεδιασμό πολιτικής προστασίας του νομού, η οποία υποβάλλεται στο Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας για τη διαμόρφωση σχετικής πρότασης, στο πλαίσιο της πρόβλεψης του άρθρου 11 παρ. 1 γ. του παρόντος.
- δ. Εισηγείται στο Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας την έκδοση της απόφασης για την κήρυξη κατάστασης έκτακτης ανάγκης πολιτικής προστασίας, στις περιπτώσεις τοπικών καταστροφών και εκδίδει αποφάσεις κήρυξης κατάστασης έκτακτης ανάγκης, προκειμένου για τοπικές καταστροφές μικρής έντασης, μετά προηγούμενη εξουσιοδότησή του από το Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας.
- ε. Έχει την ευθύνη της διάθεσης και του συντονισμού δράσης του απαραίτητου δυναμικού και μέσων για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των καταστροφών του νομού, και
- στ. Προεδρεύει του Συντονιστικού Νομαρχιακού Οργάνου.

2. α. Στην έδρα κάθε Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και κάθε Νομαρχιακού Διαμερίσματος συνιστάται, ως οργανική μονάδα, αυτοτελές Γραφείο Πολιτικής Προστασίας, το οποίο υπάγεται απευθείας στο Νομάρχη.

β. Το ανωτέρω Γραφείο είναι αρμόδιο για το σχεδιασμό και την οργάνωση, σε θέματα πρόληψης, ενημέρωσης και αντιμετώπισης των καταστροφών ή καταστάσεων έκτακτης ανάγκης και για το συντονισμό όλων των υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και των Νομαρχιακών Διαμερισμάτων, καθώς και του δημόσιου, ιδιωτικού δυναμικού και μέσων, για την εξασφάλιση της ετοιμότητας, την αντιμετώπιση των καταστροφών και την αποκατάσταση των ζημιών.

γ. ι. Για κάθε Γραφείο Πολιτικής Προστασίας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων και των Νομαρχιακών Διαμερισμάτων συνιστάται μία οργανική θέση μόνιμου υπαλλήλου, η οποία μπορεί να ανήκει σ' έναν από τους κλάδους ΠΕ Γεωλόγων, Τοπογράφων Μηχανικών, Δασολόγων, Χημικών Μηχανικών και Πολιτικών Μηχανικών, κατά την ειδικότερη πρόβλεψη της οικείας προκήρυξης.

ιι. Οι υπάλληλοι αυτοί, μετά προηγούμενη εκπαίδευση, αποτελούν ειδικευμένα στελέχη πολιτικής προστασίας, σε επίπεδο νομού.

ιιι. Για τους ανωτέρω υπαλλήλους δεν είναι επιτρεπτή η μετακίνησή τους σε άλλη οργανική μονάδα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

3. α. Στην έδρα κάθε Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και κάθε Νομαρχιακού Διαμερίσματος συνιστάται Συντονιστικό Νομαρχιακό Όργανο.

β. Το ανωτέρω Όργανο αποτελείται από τους:

ι. Νομάρχη, ως Πρόεδρο.

ιι. Δύο μέλη του Νομαρχιακού Συμβουλίου, οριζόμενα με απόφαση του ίδιου Συμβουλίου, εκ των οποίων το ένα προέρχεται από τη μειοψηφία.

ιιι. Πρόεδρο ή οριζόμενο εκπρόσωπο της Τοπικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων (Τ.Ε.Δ.Κ.).

ιιιι. Προϊστάμενο Διεύθυνσης Πολιτικής Προστασίας

της Περιφέρειας και Προϊστάμενο Γραφείου Πολιτικής Προστασίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

ιιιιι. Στρατιωτικό Διοικητή της περιοχής ή εκπρόσωπό του, Διευθυντή της Αστυνομικής Διεύθυνσης του νομού, Λιμενάρχη, σε όσους νομούς υφίσταται Λιμενική Αρχή, και Διοικητή Πυροσβεστικής Υπηρεσίας της έδρας του νομού.

ιιιιιι. Προϊστάμενο Διεύθυνσης Δασών της Περιφέρειας, Προϊστάμενο Τεχνικών Υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, Προϊστάμενο Διεύθυνσης Υγείας - Πρόνοιας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και τον οριζόμενο εκπρόσωπο του Περιφερειακού Εθνικού Συστήματος Υγείας και

ιιιιιιι. Εκπροσώπους εθελοντικών οργανώσεων Πολιτικής Προστασίας.

γ. Οι υπό στοιχεία ιν έως ινι μετέχοντες εισηγούνται, στο ανωτέρω όργανο, τα αναγκαία μέτρα προς υποβοήθηση του έργου του Νομάρχη.

δ. Στις συνεδριάσεις λαμβάνουν μέρος, κατά περίπτωση, εκπρόσωποι δήμων ή κοινοτήτων των πληττόμενων περιοχών, εκπρόσωποι λοιπών εθελοντικών οργανώσεων και κοινωνικών φορέων του νομού, καθώς και άλλοι εκπρόσωποι υπηρεσιών, μετά από πρόσκληση του προέδρου.

ε. Κατά τη διάρκεια της εξέλιξης της καταστροφής, καθώς και του έργου αποκατάστασης των ζημιών, το πιο πάνω Όργανο λειτουργεί σε εικοσιτετράωρη βάση, με δυνατότητα συνέχισης της συνεδρίασης και με τους οριζόμενους, από τους μετέχοντες, αναπληρωτές τους και

στ. Θέματα σχετικά με τη λειτουργία του ίδιου Οργάνου μπορεί να ρυθμίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Άρθρο 16

Λειτουργία Διευθύνσεων Πολιτικής Προστασίας της Περιφέρειας και Γραφείων Πολιτικής Προστασίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης

1. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια, που αφορά την οργάνωση και λειτουργία των Διευθύνσεων Πολιτικής Προστασίας της Περιφέρειας του άρθρου 11 παράγραφοι 2, 3 και 4 του παρόντος νόμου.

2. Με απόφαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ρυθμίζονται τα θέματα, που αφορούν στην οργάνωση και λειτουργία των Γραφείων Πολιτικής Προστασίας του άρθρου 12 παρ. 2 του νόμου αυτού.

36. Ν. 3106/2003

Άρθρο 12

Ερανικά Συστήματα Μακράς Διάρκειας

[...]

2. Τα Ε.Σ.Μ.Δ. επιτρέπεται να οργανώνονται:

[...]

(4) Από οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Υγείας και Πρόνοιας μπορεί να χορηγούνται άδειες Ε.Σ.Μ.Δ. στους Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού, για άνοιγμα λογαριασμών σε τραπεζικά ιδρύματα που έχουν συσταθεί και λειτουργούν νομίμως εντός της Ελληνικής Επικράτειας, με αποκλειστικό σκοπό την αξιοποίηση των εσόδων που θα προκύψουν για την κάλυψη των τοπικών αναγκών που

απορρέουν από τις συγκεκριμένες έκτακτες ανάγκες ή ειδικές καταστάσεις και οι οποίες προσδιορίζονται στην απόφαση αυτή.

[...]

Άρθρο 14

Παιδικές Εξοχές Κρατικού Προγράμματος

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Υγείας και Πρόνοιας ορίζονται πριν την έναρξη κάθε κατασκηνωτικής περιόδου και το αργότερο μέχρι την 31η Μαρτίου, οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις στις οποίες ανατίθεται η οργάνωση και η λειτουργία των παιδικών εξοχών. Με τις ίδιες αποφάσεις καθορίζεται ο τρόπος διοίκησης και λειτουργίας της παιδικής εξοχής, οι κατηγορίες και ο αριθμός των φιλοξενουμένων, ο αριθμός κατά ειδικότητα του προσωπικού που απαιτείται για τη λειτουργία της, η πρόσληψη του εποχιακού προσωπικού, η τοποθεσία, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια. [...]

Άρθρο 17

Άνευ τίτλου

Ξενώνες Νοσηλευτικής Φροντίδας και Ανακουφιστικής Αγωγής Ασθενών Κοινωφελή ιδρύματα, καθώς και λοιπά νομικά πρόσωπα και ενώσεις προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα επιτρέπεται, μετά από άδεια της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, να ιδρύουν και λειτουργούν "Ξενώνες Νοσηλευτικής Φροντίδας και Ανακουφιστικής Αγωγής Ασθενών", με σκοπό τη φροντίδα ασθενών που έχουν εξαντλήσει κάθε θεραπευτικό χειρισμό στο νοσοκομείο και χρειάζονται μόνο ανακουφιστική αγωγή και νοσηλευτική φροντίδα.

[...]

37. Ν. 3377/2005

Άρθρο 11

Άνευ τίτλου

1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα (ν. 2960/2001, Α' 265), τα κάθε είδους εμπορεύματα, τα οποία διακινούνται στην αγορά με οποιονδήποτε τρόπο και τα οποία είτε είναι πειρατικά είτε συνιστούν παράνομη παραποίηση ή απομίμηση προϊόντων είτε κυκλοφορούν κατά παράβαση της κείμενης φορολογικής νομοθεσίας είτε αυτός που τα διαθέτει δεν κατέχει την απαιτούμενη άδεια ή τα νόμιμα παραστατικά, κατάσχονται και καταστρέφονται με κάθε πρόσφορο τρόπο με την επιφύλαξη της παραγράφου 5. Ως πειρατικό προϊόν ή προϊόν παράνομης παραποίησης ή απομίμησης νοείται εκείνο, το οποίο παραβιάζει δικαίωμα διανοητικής ιδιοκτησίας κατά τις διατάξεις των εδαφίων α' και β' της παραγράφου 1 του άρθρου 2 του Κανονισμού 1383/2003/ΕΚ.

2. Η κατάσχεση και καταστροφή των προϊόντων επιβάλλεται από τα Κλιμάκια Ελέγχου Λαϊκών Αγορών και Υπαιθρίου Εμπορίου του άρθρου 7α του ν. 2323/1995 (Α' 145) ή από την Ελληνική Αστυνομία, τη Δημοτική Αστυνομία, το ΣΔΟΕ ή/και το Λιμενικό Σώμα. Για την εφαρμογή του παρόντος παρέχεται η συνδρομή της ΕΛ.ΑΣ. σύμφωνα με τα άρθρα 159-162 του π.δ. 141/1991 (Α' 58) ή του Λ.Σ. στο χώρο ευθύνης του, όπου αυτή κρίνεται απαραίτητη.

38. Ν. 3730/2008

Άρθρο 5

Φορείς προστασίας και ελέγχου για τη χρήση καπνού και αλκοόλ

[...]

Αρμόδιες αρχές για τον έλεγχο εφαρμογής του παρόντος, τη βεβαίωση των παραβάσεων και την επιβολή κυρώσεων είναι οι Διευθύνσεις Δημόσιας Υγείας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης β' βαθμού, η Δημοτική Αστυνομία, οι υπάλληλοι επιθεωρητές της Διεύθυνσης Επιθεώρησης Ε.Ο.Τ. του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού, οι επιθεωρητές εργασίας του Σώματος Επιθεωρητών Εργασίας (Σ.Ε.Π.Ε.) του Υπουργείου

Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, ο Τομέας Ελέγχου Καπνού και Αλκοόλ του Σώματος Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας (Σ.Ε.Υ.Υ.Π.), οι ιατροί και οδοντίατροι Δημόσιας Υγείας του κλάδου ΕΣΥ και οι επόπτες δημόσιας υγείας της κεντρικής υπηρεσίας του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, καθώς και οι λιμενικές αρχές.

39. Ν. 3879/10

Άρθρο 4

Οργάνωση του συστήματος διοίκησης της δια βίου μάθησης

5. Η διαχείριση της εφαρμογής της δημόσιας πολιτικής, των κανόνων και του Εθνικού Προγράμματος Δια Βίου Μάθησης, σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, αποκεντρώνεται στις Περιφέρειες και τους Δήμους αντίστοιχα, κατά τις διατάξεις των επόμενων άρθρων.

Άρθρο 7

Η Δια Βίου Μάθηση στις Περιφέρειες

1. Η Περιφέρεια καταρτίζει, στο πλαίσιο του περιφερειακού αναπτυξιακού προγράμματός της, το περιφερειακό πρόγραμμα δια βίου μάθησης, με βάση το αντίστοιχο εθνικό πρόγραμμα δια βίου μάθησης, κατά τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 4. Το περιφερειακό πρόγραμμα δια βίου μάθησης περιλαμβάνει ιδίως επενδύσεις, προγράμματα ή επί μέρους δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης και γενικότερα δράσεις εφαρμογής της δημόσιας πολιτικής δια βίου μάθησης σε περιφερειακό επίπεδο.

2. Οι δράσεις του περιφερειακού προγράμματος δια βίου μάθησης μπορεί να χρηματοδοτούνται από τον τακτικό προϋπολογισμό και το πρόγραμμα δημόσιων επενδύσεων του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, μέσω της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης, από επιχορηγήσεις και από ίδιους πόρους της Περιφέρειας.

3. Η Περιφέρεια εφαρμόζει το περιφερειακό πρόγραμμα δια βίου μάθησης και διαχειρίζεται την εφαρμογή της πολιτικής και των κανόνων της παραγράφου 2 του άρθρου 4 που αφορούν την επαγγελματική κατάρτιση στην περιφέρειά της. Στις αρμοδιότητές της περιλαμβάνονται ιδίως:

α) Η συγκρότηση, με απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου, Περιφερειακής Επιτροπής Επαγγελματικής Κατάρτισης, με αρμοδιότητα τη διατύπωση εισηγήσεων στο Περιφερειακό Συμβούλιο για θέματα επαγγελματικής κατάρτισης και σύνδεσής της με την αγορά εργασίας και ιδίως για τη διερεύνηση και εκτίμηση των ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων της αγοράς εργασίας της Περιφέρειας και την ιεράρχηση των επαγγελματικών ειδικοτήτων που πρέπει να λειτουργήσουν στα Ι.Ε.Κ., στα Κ.Ε.Κ. και γενικότερα στις σχολές επαγγελματικής κατάρτισης. Οι σχετικές αποφάσεις του Περιφερειακού Συμβουλίου λαμβάνονται υπόψη κατά την εκπόνηση του Εθνικού Προγράμματος Δια Βίου Μάθησης και του περιφερειακού προγράμματος δια βίου μάθησης που προβλέπεται στην παράγραφο 1. Στην Επιτροπή αυτή συμμετέχουν εκπρόσωποι των αντιπροσωπευτικών οργανώσεων εργαζομένων και εργοδοτών και των λοιπών κοινωνικών φορέων που αντιστοιχούν στους αναπτυξιακούς τομείς της Περιφέρειας, εκπρόσωπος της αντίστοιχης Περιφερειακής Ένωσης Δήμων, ο οικείος Περιφερειακός Διευθυντής Εκπαίδευσης.

β) Η λειτουργία και η διαχείριση των δημόσιων Ι.Ε.Κ. που υπάγονται στη Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης, στο πλαίσιο προγραμματικών συμβάσεων, κατά τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 12.

4. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, ύστερα από γνώμη της Ένωσης Περιφερειών, μπορεί να μεταβιβάζονται στις Περιφέρειες αρμοδιότητες του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων και των φορέων διοίκησης της δια βίου μάθησης των περιπτώσεων δ', ε' και στ' της παραγράφου 2 του άρθρου 3, εφόσον εξυπηρετούν αναπτυξιακού και λειτουργικού χαρακτήρα περιφερειακές ανάγκες και δεν αφορούν

θέματα άσκησης γενικής κρατικής πολιτικής. Με το ίδιο διάταγμα ρυθμίζεται και η απόδοση των αντίστοιχων οικονομικών πόρων για την άσκησή τους.

Άρθρο 23

Ρύθμιση θεμάτων λαϊκής επιμόρφωσης και επαγγελματικής κατάρτισης

[...]

4. Τα πιστοποιημένα Κ.Ε.Κ. των Ν.Ε.Λ.Ε. των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων μετονομάζονται σε Κ.Ε.Κ. της αντίστοιχης περιφερειακής ενότητας, διατηρούν την υποδομή και τα μέσα και λειτουργούν με τους όρους και τις προϋποθέσεις που πιστοποιήθηκαν από το Ε.ΚΕ. ΠΙΣ. και διοικούνται από τον αρμόδιο αντιπεριφερειάρχη, στο πλαίσιο των προγραμματικών κατευθύνσεων του περιφερειακού συμβουλίου και των οδηγιών του περιφερειάρχη.

40. Ν. 3955/2011

Άρθρο 11

Μεταφορά αρμοδιοτήτων στις Κτηνιατρικές Υπηρεσίες των Ο.Τ.Α.

1. Η άσκηση των αρμοδιοτήτων που αναφέρονται στο άρθρο 3 του π.δ. 79/2007 (Α' 95) και οι οποίες με την παράγραφο 2 του άρθρου 9 του ν. 3752/2009 (Α' 40) είχαν μεταφερθεί στον Ε.Φ.Ε.Τ. και αφορούν στην υγειονομική ασφάλεια της κτηνοτροφικής παραγωγής, ανατίθεται εφεξής στις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και στις Κτηνιατρικές Υπηρεσίες των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης του πρώτου και δεύτερου βαθμού του ν. 3852/2010 (Α' 87).

2. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων μέσα σε έξι μήνες από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, ρυθμίζονται λεπτομερειακά και τεχνικά θέματα που αφορούν την κατανομή και άσκηση των αρμοδιοτήτων της προηγούμενης παραγράφου.

41. Ν. 3982/2011

Άρθρο 5

Έκδοση αδειών και βεβαιώσεων αναγγελίας

1. Αρμόδιες για την έκδοση των αδειών που προβλέπονται από το άρθρο 4 παρ. 1, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι άδειες, που αφορούν άσκηση επαγγελματικών δραστηριοτήτων για την εγκατάσταση, λειτουργία και συντήρηση των ανελκυστήρων, είναι οι υπηρεσίες των Περιφερειών του τόπου επαγγελματικής εγκατάστασης του ενδιαφερόμενου ή, αν δεν υπάρχει επαγγελματική εγκατάσταση, του τόπου μόνιμης διαμονής του. Οι άδειες που εκδίδονται αναρτώνται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3861/2010 (Α' 112).

[...]

4. Οι εξετάσεις για την απόκτηση της άδειας από φυσικό πρόσωπο διενεργούνται, με επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 7, από μία ή περισσότερες τριμελείς εξεταστικές επιτροπές, οι οποίες συγκροτούνται με απόφαση του Περιφερειάρχη, στην έδρα της Περιφέρειας. Κατ' εξαίρεση, για την εξυπηρέτηση των νήσων, επιτρέπεται η σύσταση εξεταστικών επιτροπών και εκτός της έδρας της οικείας Περιφέρειας. Οι εξεταστικές επιτροπές συγκροτούνται από έναν υπάλληλο της αρμόδιας διεύθυνσης της Περιφέρειας που αναφέρεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, έναν εκπρόσωπο του Εθνικού Οργανισμού Πιστοποίησης Προσόντων (ΕΟΠΠ) και έναν εκπρόσωπο της οικείας Ομοσπονδίας. Οι εκπρόσωποι του ΕΟΠΠ και της ομοσπονδίας προτείνονται με τους αναπληρωτές τους από τους φορείς αυτούς, ύστερα από πρόσκληση του οικείου Περιφερειάρχη. Εάν ο φορέας δεν ορίσει τον εκπρόσωπό του εντός τριάντα ημερών από τη λήψη της σχετικής πρόσκλησης, η επιτροπή συγκροτείται χωρίς τη συμμετοχή εκπροσώπου του εν λόγω φορέα, στη θέση του οποίου ορίζεται υπάλληλος της οικείας Περιφέρειας.

Το έργο της Επιτροπής υποστηρίζεται χωρίς δικαίωμα ψήφου, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, από έναν εμπειρογνώμονα που προτείνεται από το Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδος.

[...]

8. Αν σε μία Περιφέρεια δεν έχει συγκροτηθεί εξεταστική επιτροπή ή αν παρά τη συγκρότηση αυτής υπάρχει αντικειμενική αδυναμία διενέργειας εξετάσεων, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να συμμετάσχει σε αντίστοιχες εξετάσεις, που διενεργεί επιτροπή, η οποία ορίζεται, σύμφωνα με τις προβλέψεις της υπουργικής απόφασης που εκδίδεται δυνάμει της παραγράφου 9 του παρόντος άρθρου.

[...]

11. Ο ενδιαφερόμενος οφείλει να αναγγείλει εγγράφως στην αρμόδια αρχή της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου την έναρξη άσκησης των επαγγελματικών δραστηριοτήτων, υποβάλλοντας ταυτόχρονα μαζί με τα διπλώματα ή πτυχία που αναφέρονται στο εδάφιο 1 της προηγούμενης παραγράφου και τη, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, άδεια άσκησης επαγγέλματος ή αντίστοιχα τα δικαιολογητικά, που πιστοποιούν τη συνδρομή των αντικειμενικά διαπιστούμενων προϋποθέσεων, όπως αυτές προσδιορίζονται με τα προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται δυνάμει της παραγράφου 4 του άρθρου 4 και της παραγράφου 2 του άρθρου 4^Α.

Με την αναγγελία έναρξης των επαγγελματικών δραστηριοτήτων και την υποβολή των ανωτέρω δικαιολογητικών, ο ενδιαφερόμενος ασκεί ελευθέρως τις αναγγελθείσες επαγγελματικές δραστηριότητες.

Η εν λόγω αρχή εξετάζει εντός μηνός τα υποβληθέντα δικαιολογητικά και εφόσον διαπιστώσει ότι συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις, καταχωρεί εντός της ίδιας προθεσμίας τον ενδιαφερόμενο στο Μητρώο που προβλέπεται από το άρθρο 9 και εκδίδει σχετική βεβαίωση αναγγελίας.

Στη βεβαίωση αναγγελίας προσδιορίζονται οι επαγγελματικές δραστηριότητες οι οποίες, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται δυνάμει της παρ. 4 του άρθρου 4, επιτρέπεται να ασκούνται.

Εάν η αρμόδια αρχή διαπιστώσει ότι δεν συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις, με απόφασή της απαγορεύει στον ενδιαφερόμενο την άσκηση της ως άνω επαγγελματικής δραστηριότητας.

12. Οι ως άνω υπηρεσίες καταχωρούν τις άδειες και τις αναγγελίες στο Ενιαίο Μητρώο, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 9.

[...]

Άρθρο 6

Χορήγηση άδειας σε νομικά πρόσωπα

1. Οι άδειες για την άσκηση επαγγελματικών δραστηριοτήτων σε νομικά πρόσωπα χορηγούνται από τις υπηρεσίες των Περιφερειών που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 5, σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 5 της 158/25/ΦΓ9.1/10.1.2011 (Β' 49) κοινής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, όπως αυτή εκάστοτε ισχύει.

2. Τα αδειοδοτημένα νομικά πρόσωπα καταχωρούνται ως ιδιαίτερη κατηγορία στο Ενιαίο Μητρώο του άρθρου 9.

Άρθρο 9

Ενιαίο Μητρώο Προσώπων, τα οποία ασκούν Τεχνικά Επαγγέλματα

[...]

2. Το Ενιαίο Μητρώο ενημερώνεται από τις αρμόδιες υπηρεσίες των Περιφερειών που αναφέρονται στο άρθρο 5 παρ.1 με τα πληροφοριακά στοιχεία, που προβλέπονται στο άρθρο 3 της με αριθμό οικ. 12570/1106/ Φ9.1/ 10.11.2010 (Β' 1830) απόφασης του

Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, όπως αυτή εκάστοτε ισχύει και αντικαθιστά το προβλεπόμενο σε αυτή Μητρώο.

Άρθρο 11

Έλεγχος ποιότητας παρεχόμενων υπηρεσιών

1. Για την προστασία των συμφερόντων των καταναλωτών και γενικότερα των αποδεκτών των υπηρεσιών που παρέχονται από τους ασκούντες επαγγελματική δραστηριότητα του άρθρου 3, οι πάροχοι των αντίστοιχων υπηρεσιών ελέγχονται για την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών. Οι ανωτέρω έλεγχοι διενεργούνται είτε αυτεπάγγελα είτε κατά την εξέταση καταγγελιών από αποδέκτες υπηρεσιών είτε ύστερα από ατύχημα.
2. Στους ανωτέρω ελέγχους συμπεριλαμβάνονται και οι προβλεπόμενοι έλεγχοι των ηλεκτρικών εγκαταστάσεων της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 4483/1965 (Α' 118), όπως αυτός ισχύει. Για την υποστήριξη διενέργειας των εν λόγω ελέγχων συνιστάται στη Διεύθυνση Υποστήριξης Βιομηχανιών της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας Ενιαίο Μητρώο Ηλεκτρικών Εγκαταστάσεων στο οποίο θα καταχωρούνται οι προβλεπόμενες στο άρθρο 2 παρ. 1 του ν. 4483/1965 υπεύθυνες δηλώσεις, όπως τα θέματα αυτά ρυθμίζονται με την υπουργική απόφαση που εκδίδεται δυνάμει της παραγράφου 5 του παρόντος άρθρου.
3. Οι ως άνω έλεγχοι διενεργούνται από διμελή όργανα που συγκροτεί η αρμόδια υπηρεσία που αναφέρεται στο άρθρο 5 παρ. 1 της Περιφέρειας στην οποία παρασχέθηκε η ελεγχόμενη υπηρεσία. Τα προσόντα των μελών των ως άνω οργάνων ελέγχου είναι τα ίδια με αυτά των μελών της Εξεταστικής Επιτροπής αντίστοιχης ειδικότητας. Σε περίπτωση που δεν υπάρχουν πρόσωπα με τα παραπάνω προσόντα θα πρέπει τα μέλη του οργάνου ελέγχου να κατέχουν τουλάχιστον τίτλο Σπουδών ΑΕΙ ή ΤΕΙ ειδικότητας συναφούς με την προς εξέταση δραστηριότητα και το έργο τους να επικουρείται από την παρουσία εμπειρογνώμονα, ο οποίος ορίζεται από τον οικείο Περιφερειάρχη, ύστερα από πρόταση του Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδος ή της οικείας επαγγελματικής ομοσπονδίας.
[...]

Άρθρο 29

Κυρώσεις

1. Σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων των άρθρων 17 έως 40 και των κανονιστικών πράξεων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότησή τους, καθώς και σε περίπτωση μη τήρησης των όρων ή περιορισμών που τίθενται με αποφάσεις της Αδειοδοτούσας Αρχής, μπορεί να επιβληθεί, με απόφαση του Περιφερειάρχη, πλην των κυρώσεων της παραγράφου 3, η ολική ή μερική, προσωρινή ή οριστική, διακοπή της λειτουργίας της δραστηριότητας. Η διακοπή λειτουργίας της δραστηριότητας πραγματοποιείται από τα όργανα της Περιφέρειας, με τη συνδρομή των αστυνομικών αρχών, με τη σφράγιση του παραγωγικού της εξοπλισμού ή σε περίπτωση αποθήκης ή άλλων επικινδύνων εγκαταστάσεων με τη σφράγιση αυτών. Ο Περιφερειάρχης, μετά από ενημέρωση του φορέα της επιχείρησης, μπορεί να ζητήσει τη διακοπή παροχής ηλεκτρικού ρεύματος στη συγκεκριμένη εγκατάσταση από το Διαχειριστή του Δικτύου ή του Συστήματος Ηλεκτροδότησης, οι οποίοι υποχρεούνται να προβούν στη ζητούμενη διακοπή εντός προθεσμίας δύο μηνών από τη σχετική ειδοποίησή τους. Σε ειδικές περιπτώσεις και εφόσον επιβάλλεται σε εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου η διακοπή λειτουργίας των δραστηριοτήτων, ο Περιφερειάρχης επιτρέπει για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, που δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι μήνες, με απόφασή του που εκδίδεται, εφάπαξ, τη δυνατότητα συνέχισης της λειτουργίας τους για τη βιομηχανοποίηση αποθεμάτων πρώτων υλών, που είναι επικίνδυνες για το περιβάλλον ή την ασφάλεια της περιοχής.
[...]
3. Σε όσους παραβαίνουν τις διατάξεις των άρθρων 17 έως 40 και των κανονιστικών πράξεων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση αυτών ή δεν τηρούν τους όρους και

περιορισμούς που καθορίζονται με τις αποφάσεις της Αδειοδοτούσας Αρχής, εφόσον δεν επιβάλλεται μερική ή ολική, προσωρινή ή οριστική διακοπή λειτουργίας της δραστηριότητας, επιβάλλεται, με απόφαση του Περιφερειάρχη, πρόστιμο που κυμαίνεται από χίλια (1.000) ευρώ μέχρι εβδομήντα πέντε χιλιάδες (75.000) ευρώ. Στην ίδια απόφαση αναφέρονται η προθεσμία και οι ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβεί ο φορέας της δραστηριότητας για να καταστεί αυτή συμβατή με τις διατάξεις των άρθρων 17 έως 40 και των κανονιστικών πράξεων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση αυτών ή να συμμορφωθεί με τους όρους και περιορισμούς που καθορίζονται στις άδειες εγκατάστασης ή λειτουργίας. Στην περίπτωση μη συμμόρφωσης εντός της χορηγηθείσας προθεσμίας εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 1 του παρόντος και επιβάλλεται προσωρινή ή οριστική, διακοπή της λειτουργίας της δραστηριότητας.

4. Με απόφαση του Περιφερειάρχη επιβάλλεται στους μηχανικούς που υπογράφουν τις υπεύθυνες δηλώσεις του ν.1599/1986 (Α' 75) όπως εκάστοτε ισχύει, οι οποίες υποβάλλονται σύμφωνα με τις κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση των άρθρων 17 έως 40, πρόστιμο που κυμαίνεται από χίλια (1.000) ευρώ μέχρι δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) ευρώ, εάν, ύστερα από επιθεώρηση των αρμόδιων οργάνων, αποδεικνύεται ότι οι υποβαλλόμενες δηλώσεις είναι αναληθείς. Το πρόστιμο επιβάλλεται πέραν των κυρώσεων που προβλέπονται στο άρθρο 22 του ν. 1599/1986. Η πιο πάνω απόφαση κοινοποιείται υποχρεωτικώς και στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας.

Άρθρο 34

Σύσταση αυτοτελών Τμημάτων Αδειοδότησης στην Περιφέρεια

1. Ο Περιφερειάρχης μπορεί με απόφασή του να συγκροτεί Ομάδες Διοίκησης Έργου (Ο.Δ.Ε.) στελεχωμένες από υπαλλήλους της Περιφέρειας, με έργο τον έλεγχο της συνδρομής όλων των τυπικών και ουσιαστικών προϋποθέσεων για τη χορήγηση άδειας εγκατάστασης, επέκτασης, εκσυγχρονισμού και λειτουργίας, όλων ή ορισμένων ή ορισμένης κατηγορίας όχλησης, μεταποιητικών και συναφών δραστηριοτήτων. Με την απόφαση συγκρότησης των Ο.Δ.Ε. ορίζονται ο υπεύθυνος και τα μέλη των Ομάδων και προσδιορίζεται αναλυτικά το έργο και ο χρόνος περαίωσής του.
2. Οι Ο.Δ.Ε. συγκροτούνται και λειτουργούν εντός αυτοτελούς τμήματος Αδειοδότησης, που συστήνεται στην Περιφέρεια ή την Περιφερειακή Ενότητα, με απόφαση του οικείου περιφερειακού συμβουλίου, σύμφωνα με το άρθρο 241 του ν. 3852/2010 (Α' 87), με τροποποίηση του εσωτερικού κανονισμού οργάνωσης και λειτουργίας των οικείων Περιφερειών.

Άρθρο 47

Έγκριση ανάπτυξης Επιχειρηματικού Πάρκου

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και των συναρμόδιων Υπουργών εγκρίνεται η ανάπτυξη του Επιχειρηματικού Πάρκου.
2. Η απόφαση αυτή εκδίδεται ύστερα από γνωμοδότηση του κατά τόπον αρμόδιου Περιφερειακού Συμβουλίου και των Εκτελεστικών Επιτροπών των Οργανισμών Ρυθμιστικών Σχεδίων για τις περιοχές αρμοδιότητάς τους και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η προθεσμία για τη γνωμοδότηση του Περιφερειακού Συμβουλίου και του αρμόδιου Οργανισμού Ρυθμιστικού Σχεδίου είναι σαράντα πέντε (45) ημέρες από τη λήψη επί αποδείξει του σχετικού φακέλου. Με την άπρακτη παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας τεκμαίρεται σιωπηρή αποδοχή όσων διαλαμβάνονται στους σχετικούς φακέλους από τα ως άνω γνωμοδοτικά όργανα και η απόφαση έγκρισης της ανάπτυξης του ΕΠ εκδίδεται χωρίς προηγούμενη γνωμοδότηση.
3. Σε κάθε περίπτωση η κοινή υπουργική απόφαση της παρ. 1 εκδίδεται, ύστερα από κοινή σύσκεψη των αρμόδιων υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης και

Περιβάλλοντος και Ενέργειας, και σύνταξη σχετικού πρακτικού μέσα σε προθεσμία εβδομήντα πέντε (75) ημερών από την υποβολή της αίτησης στην αρμόδια Διεύθυνση της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης, αν ο φάκελος είναι πλήρης, άλλως από την ημέρα που θα καταστεί ο φάκελος πλήρης με την προσκόμιση των ελλειπόντων δικαιολογητικών. Αν η θέση ανάπτυξης του Επιχειρηματικού Πάρκου προβλέπεται ρητά σε ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΖΟΕ, ΤΧΣ, ΕΧΣ ως χώρος υποδοχής των σχετικών δραστηριοτήτων, η αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας συμμετέχει στην κοινή σύσκεψη χωρίς να απαιτείται η έκδοση γνωμοδότησης”.

[...]

7. Η μεταβολή της έκτασης και των ορίων του Επιχειρηματικού Πάρκου, καθώς και των λοιπών δεδομένων ίδρυσης και λειτουργίας αυτού, μετά την έγκριση ανάπτυξής του, επιτρέπεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών, σύμφωνα με τη διαδικασία των άρθρων 46 και 47, με την προϋπόθεση ότι η χρήση γης δεν απαγορεύει την επέκταση ή μεταβολή της έκτασης του Επιχειρηματικού Πάρκου.

Άρθρο 56

Απόφαση οριοθέτησης των λοιπών κατηγοριών Επιχειρηματικών Πάρκων

1. Περιοχές άτυπων βιομηχανικών συγκεντρώσεων μπορεί να χαρακτηρίζονται ως περιοχές που χρήζουν περιβαλλοντικής εξυγίανσης με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Για το χαρακτηρισμό αυτό προηγείται υποβολή σχετικής μελέτης στην αρμόδια Υπηρεσία της ΓΓΒ του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, η οποία συντάσσεται είτε από τον οικείο Ο.Τ.Α. Α΄ και Β΄ βαθμού είτε από ιδιώτη που έχει έννομο συμφέρον είτε από τα αρμόδια για τις δραστηριότητες του παρόντος νόμου Επιμελητήρια είτε από το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος είτε από το Υπουργείο Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και τεκμηριώνει την αναγκαιότητα περιβαλλοντικής ή λειτουργικής εξυγίανσης της περιοχής και τα προτεινόμενα έργα και όρια.

42. Ν. 3986/2011

Άρθρο 12

Χωρικός προορισμός - Επενδυτική ταυτότητα δημοσίων ακινήτων

9.

[...]

β. Για τουριστικούς λιμένες, που αξιοποιούνται αυτοτελώς από το Ταμείο, το τελευταίο δύναται να κινεί τη διαδικασία χωροθέτησης, επέκτασης ή τροποποίησής τους σύμφωνα με το άρθρο 31 και το άρθρο 34 του ν. 2160/1993. Το ίδιο ισχύει και για την αλλαγή χρήσης τμήματος ζώνης υφιστάμενου λιμένα ή/και επέκταση αυτού σε τουριστικό λιμένα. Για τη σύνταξη της ΣΜΠΕ εφαρμόζεται το άρθρο 12 παράγραφος 2 περίπτωση β΄ του παρόντος. Το προεδρικό διάταγμα της περιπτώσεως γ΄ της παρ. 1 του άρθρου 31 του ν. 2160/1993 προτείνεται και από τον Υπουργό Οικονομικών, ενώ οι κοινές υπουργικές αποφάσεις της περίπτωσης στ΄ της παρ. 1 του άρθρου 31 και της παρ. 5 του άρθρου 34 του ν. 2160/ 1993 υπογράφονται και από τον Υπουργό Οικονομικών. Για τους τουριστικούς λιμένες της παρούσας περίπτωσης η Διεύθυνση Τουριστικών Λιμένων του Υπουργείου Τουρισμού θεωρεί κατ’ απόλυτη προτεραιότητα τοπογραφικά και βυθομετρικά διαγράμματα υφιστάμενης κατάστασης, τα οποία φέρουν επισημειωμένη υπεύθυνη δήλωση του συντάξαντος μελετητή.

Αντί του οικείου Δήμου κατά το άρθρο 31 παρ. 3 του ν. 2160/1993 και το άρθρο 34 παρ. 7 του ν. 2160/1993 γνωμοδοτεί το οικείο Περιφερειακό Συμβούλιο. [...]

---

43. Ν. 4001/2011

Άρθρο 178

Αποκέντρωση αρμοδιότητας παραγωγής ANFO και SLURRIES

Η αρμοδιότητα χορήγησης της άδειας λειτουργίας εγκαταστάσεων παραγωγής ANFO και SLURRIES επί εγκαταστάσεων ευρισκομένων πάνω σε οχήματα, εντός μεταλλευτικών και λατομικών χώρων, σύμφωνα με τις διατάξεις της απόφασης του Υφυπουργού Ανάπτυξης με αριθμ.13127/3645/8.7.2005 (Β' 1005) και της απόφασης των Υπουργών Εθνικής Άμυνας, Δημόσιας Τάξης και Μεταφορών και Επικοινωνιών και των Αναπληρωτών Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας με αριθμ. 3329/89-Παράρτημα 4.3 (Β' 132) μεταφέρεται στις οικείες Περιφέρειες.

---

44. Ν. 4039/2012

Άρθρο 2

Αρμόδιες Αρχές

[...]

2. Αρμόδιες Αρχές Εφαρμογής και Ελέγχου των κανόνων προστασίας των ζώων και του συστήματος της σήμανσης και της καταγραφής των ζώων συντροφιάς και των ιδιοκτητών τους ορίζονται οι Διευθύνσεις Κτηνιατρικής της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειών, οι Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων της Χώρας και οι κτηνιατρικές υπηρεσίες των Δήμων και όπου αυτές δεν έχουν συσταθεί τα Γραφεία Γεωργικής Ανάπτυξης του οικείου Δήμου.

Άρθρο 3

Αρμοδιότητες

[...]

2. Για την εφαρμογή του παρόντος νόμου οι Αρμόδιες Αρχές Εφαρμογής και Ελέγχου του συστήματος της σήμανσης και της καταγραφής των ζώων συντροφιάς και των ιδιοκτητών τους, του άρθρου 2 παράγραφος 2, έχουν τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α. Τη συνεργασία με το Φορέα Εκτέλεσης της σήμανσης και της καταγραφής των ζώων συντροφιάς για το συντονισμό των ενεργειών τους και την παροχή τεχνικών οδηγιών και κάθε είδους υποστήριξη για την πλήρη και ενιαία εφαρμογή της ηλεκτρονικής σήμανσης και καταγραφής των ζώων συντροφιάς.

β. Τον έλεγχο και την εποπτεία του Φορέα Εκτέλεσης της σήμανσης και της καταγραφής των ζώων συντροφιάς.

[...]

Άρθρο 7

Διοργάνωση εκθέσεων με ζώα συντροφιάς

1. Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή η ένωση προσώπων, που διοργανώνει εκθέσεις με ζώα συντροφιάς, οφείλει να εφοδιάζεται με σχετική άδεια, η οποία εκδίδεται από την αρμόδια υπηρεσία Κτηνιατρικής του οικείου Δήμου και όπου αυτή δεν έχει συσταθεί από την υπηρεσία Κτηνιατρικής της οικείας Περιφερειακής Ενότητας.

[...]

Άρθρο 9

Περισυλλογή και διαχείριση αδέσποτων ζώων συντροφιάς

[...]

3. Για την περισυλλογή των αδέσποτων ζώων συντροφιάς, συγκροτούνται συνεργεία από

άτομα κατάλληλα εκπαιδευμένα και έμπειρα στην αιχμαλωσία ζώων συντροφιάς. Τα

συνεργεία αυτά ελέγχονται για το έργο τους, ως προς τις επιτρεπόμενες μεθόδους σύλληψης και αιχμαλωσίας των ζώων αυτών, από κτηνίατρο της αρμόδιας υπηρεσίας Κτηνιατρικής του Δήμου και, όπου αυτή δεν έχει συσταθεί, από κτηνίατρο του Τμήματος Κτηνιατρικής της Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της οικείας Περιφερειακής Ενότητας. Η εποπτεία και ο έλεγχος πραγματοποιείται βάσει ανάλυσης κινδύνου. Τη μέριμνα για την εκπαίδευση των ατόμων αυτών έχει ο οικείος Δήμος.

[...]

[...]

Στους εθελοντές κτηνιάτρους για την πραγματοποίηση των στείρωσεων, της σήμανσης και της καταγραφής των αδέσποτων ζώων συντροφιάς μπορεί να διατίθενται οι εγκαταστάσεις των γραφείων των αρμόδιων Υπηρεσιών Κτηνιατρικής της οικείας Περιφέρειας, Περιφερειακής Ενότητας ή του Δήμου ή άλλοι χώροι που ανήκουν στην οικεία Περιφέρεια ή Δήμο, εφόσον υπάρχουν διαθέσιμοι, υπό την εποπτεία των προαναφερθέντων αρμόδιων υπηρεσιών. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται οι προδιαγραφές των εγκαταστάσεων αυτών, ο εξοπλισμός τους, η χρονική διάρκεια διάθεσής τους, η διαδικασία διάθεσης και κάθε σχετικό θέμα. Για τον ίδιο σκοπό, επιτρέπεται να διατίθενται και οι χώροι τοπικών ιδιωτικών κτηνιατρείων.

Η στείρωση, σήμανση και καταγραφή των αδέσποτων ζώων συντροφιάς μπορεί να πραγματοποιείται και σε κινητές εγκαταστάσεις κατάλληλες για άσκηση κτηνιατρικών πράξεων, που διαθέτουν οι εθελοντές κτηνίατροι. Για τις κινητές εγκαταστάσεις παροχής κτηνιατρικών πράξεων χορηγείται άδεια λειτουργίας από την αρμόδια υπηρεσία Κτηνιατρικής της οικείας Περιφερειακής Ενότητας, όπου πρόκειται να δραστηριοποιηθούν, εφόσον πληρούνται οι απαιτήσεις που προβλέπονται στην απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων που εκδίδεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 13.

[...]

Άρθρο 11

Αποτροπή πρόσβασης αδέσποτων ζώων συντροφιάς σε απορρίμματα και περισυλλογή νεκρών ζώων

[...]

2. Οι υπηρεσίες, που σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις είναι αρμόδιες για την καθαριότητα των οδών του εθνικού, επαρχιακού και αστικού δικτύου, έχουν άμεση υποχρέωση να απομακρύνουν από τις οδούς και τα πεζοδρόμια τα νεκρά ζώα και να μεριμνούν για την αποτέφρωση ή την υγειονομική ταφή τους, σύμφωνα με τις εθνικές και κοινοτικές διατάξεις. Αποτεφρωτήρια ζώων συντροφιάς ιδρύονται και λειτουργούν και από Δήμους και Συνδέσμους Δήμων.

[...]

Άρθρο 14

Αρμόδια αρχή

Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή του άρθρου 12 είναι ο Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης, που εκδίδει την άδεια λειτουργίας της επιχείρησης ή πραγματοποίησης της εκδήλωσης κατά το άρθρο 81 του ν. 3463/2006.

45. Ν. 4042/2012

Άρθρο 35

Εθνικός και Περιφερειακός Σχεδιασμός Διαχείρισης Αποβλήτων

[...]

2. Περιφερειακά Σχέδια Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ)

(α) Για κάθε Περιφέρεια καταρτίζεται Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ). Το ΠΕΣΔΑ αποτελεί ένα ολοκληρωμένο σχέδιο διαχείρισης του συνόλου των αποβλήτων, τα οποία παράγονται σε μία Περιφέρεια, προσδιορίζει τις γενικές κατευθύνσεις για τη διαχείρισή τους, σε συμφωνία με τις κατευθύνσεις του Εθνικού Σχεδιασμού Διαχείρισης Αποβλήτων και των άρθρων 22 και 23 και υποδεικνύει τα κατάλληλα μέτρα που προωθούν ιεραρχικά και συνδυασμένα: α) την πρόληψη, β) την επαναχρησιμοποίηση, γ) την ανακύκλωση, δ) άλλου είδους ανάκτηση, όπως ανάκτηση ενέργειας, και ε) την ασφαλή τελική διάθεση σε επίπεδο Περιφέρειας.

(γ) Το ΠΕΣΔΑ της προηγούμενης παραγράφου εγκρίνεται από την Περιφέρεια με απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου, που λαμβάνεται έπειτα από γνώμη της αρμόδιας Διεύθυνσης της Περιφέρειας, της Περιφερειακής Επιτροπής Διαβούλευσης και των Γενικών Γραμματέων Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης και Περιβάλλοντος και Ενέργειας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Η απόφαση του προηγούμενου εδαφίου κυρώνεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης και Περιβάλλοντος και Ενέργειας, με την οποία πιστοποιείται η τυπική νομιμότητα και η συμβατότητα του ΠΕΣΔΑ με το Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων και η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

(δ) Οι ανωτέρω γνωμοδοτήσεις διαβιβάζονται στη Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού της Περιφέρειας, μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από τότε που περιέρχεται στους γνωμοδοτούντες φορείς το ΠΕΣΔΑ.

(ε) Το ΠΕΣΔΑ μπορεί να εκπονείται για περισσότερες της μίας περιφέρειες. Σε αυτή την περίπτωση, το ΠΕΣΔΑ καταρτίζεται από τους οικείους περιφερειακούς ΦΟΔΣΑ και εγκρίνεται με κοινή απόφαση των αρμοδίων περιφερειακών συμβουλίων, η οποία εκδίδεται και κυρώνεται κατά τη διαδικασία των περιπτώσεων γ' και δ' της παραγράφου αυτής. Μετά την κύρωσή του, το ΠΕΣΔΑ υλοποιείται από τους οικείους περιφερειακούς ΦΟΔΣΑ.

Άρθρο 36 **(άρθρο 23 της Οδηγίας)** **Έκδοση αδειών**

1. Κάθε οργανισμός ή επιχείρηση που προτίθεται να προβεί σε εκτέλεση εργασιών επεξεργασίας υποχρεούται πριν από την έναρξη εργασιών να λάβει:

[...]

β) Άδεια λειτουργίας, από την κατά περίπτωση αρμόδια αρχή, εφόσον η άδεια αυτή απαιτείται από την οικεία νομοθεσία, από τις κεντρικές υπηρεσίες των Υπουργείων (Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, Προστασίας του Πολίτη, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης κ.λπ.), τις αρμόδιες υπηρεσίες της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Περιφέρειας και των Δήμων, σύμφωνα με τις αρμοδιότητες των προαναφερόμενων υπηρεσιών, όπως αυτές έχουν καθοριστεί.

[...]

Άρθρο 42 **(άρθρο 26 της Οδηγίας)**

Καταχώριση - Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων

1. Καθιερώνεται ηλεκτρονικό μητρώο αποβλήτων (ΗΜΑ), για τη συστηματική συλλογή και επεξεργασία στοιχείων παραγωγής και διαχείρισης των αποβλήτων, καθώς και την καταχώριση κάθε οργανισμού ή επιχείρησης που παράγει ή πραγματοποιεί εργασίες επεξεργασίας αποβλήτων και εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Κεφαλαίου Α' του ν. 4014/2011 (Α' 209) ή συλλέγει και μεταφέρει απόβλητα σε επαγγελματική βάση και έχει

υποχρέωση να διαθέτει άδεια συλλογής σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 36 του παρόντος. Υποχρέωση καταχώρισης στο ΗΜΑ έχουν και οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α΄ βαθμού.

Άρθρο 56

Εναρμόνιση των Περιφερειακών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης με τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών

[...]

Κατά τη διαδικασία χωροθέτησης έργων διαχείρισης και αξιοποίησης υδάτων η παροχή γνώμης του οικείου Περιφερειακού Συμβουλίου εντός των προθεσμιών που προβλέπονται στις διατάξεις του Κεφαλαίου Α΄ του ν. 4014/ 2011 (Α΄209) αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την εφαρμογή των εγκεκριμένων Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών.

46. Ν. 4056/2012

Άρθρο 3

Αρχή Αδειοδότησης

1. Η Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της οικείας Περιφερειακής Ενότητας, εντός των ορίων της οποίας είναι εγκατεστημένη η κτηνοτροφική εγκατάσταση, χορηγεί την άδεια εγκατάστασης κτηνοτροφικής εγκατάστασης, ανακαλεί, ανανεώνει, τροποποιεί και μεταβιβάζει την άδεια, όταν συντρέχει περίπτωση, και επιβάλλει τις προβλεπόμενες στο νόμο διοικητικές κυρώσεις.

Η Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της οικείας Περιφερειακής Ενότητας είναι επίσης αρμόδια:

α) Να αποφασίζει επί των γνωμοδοτήσεων της επιτροπής σταυλισμού του άρθρου 4.

β) Να αυξάνει με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή της, μετά από γνώμη της αρμόδιας επιτροπής σταυλισμού του άρθρου 4, την ελάχιστη έκταση γηπέδου που απαιτείται για την κατασκευή κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 5, ανάλογα με:

αα) Τον αριθμό των ζώων που πρόκειται να διατηρηθούν στις κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις,

ββ) το σύστημα εκτροφής αυτών, σύμφωνα με τις ζωοτεχνικές μεθόδους και

γγ) τις προβλεπόμενες υγειονομικές προϋποθέσεις για την εγκατάστασή τους.

Αν υπάρχει αδυναμία για την αύξηση της υφιστάμενης έκτασης του γηπέδου, η Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της οικείας Περιφερειακής Ενότητας καθορίζει τον αριθμό των ζώων, που μπορούν να εκτραφούν σε αυτή, με βάση τα κριτήρια των περιπτώσεων ββ΄ και γγ΄.

2. Οι αποφάσεις της Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της οικείας Περιφερειακής Ενότητας υπόκεινται στην ένσταση του άρθρου 11.

47. Ν. 4061/2012

Άρθρο 1

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του νόμου αυτού:

1. Τα ακίνητα των οποίων η διαχείριση ανήκει στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων είναι:

α) Οι διαθέσιμες εκτάσεις και τα διαθέσιμα οικόπεδα, δηλαδή όσες εκτάσεις και οικόπεδα έμειναν αδιάθετα μετά την ολοκλήρωση της απαλλοτριωτικής διαδικασίας για την αποκατάσταση ακτημόνων γεωργών και γεωργοκτηνοτρόφων, καθώς και όσες επανήλθαν στην κυριότητα του Ελληνικού Δημόσιου, λόγω έκπτωσης του δικαιούχου και ανάκλησης του σχετικού παραχωρητηρίου.

β) Οι συνεταιρικές εκτάσεις του άρθρου 31 του β.δ. 29.10/6.12.1949 «Αγροτικός Κώδικας» (Α' 342/1952) και αυτές που αναγράφονται ως κοινόχρηστες στα κυρωμένα κτηματολογικά στοιχεία των διανομών αγροκτημάτων.

γ) Οι αποστραγγιζόμενες γαίες, όπως ιδίως των διατάξεων του β.δ. 19.3/24.3.1941 «Κώδικας αποστραγγιζόμενων γαιών» (Α' 84/1941).

δ) Τα μπασταινουχικά κτήματα του άρθρου 290 του Αγροτικού Κώδικα.

ε) Οι εκτάσεις οι οποίες απετέλεσαν αντικείμενο κτηνοτροφικής αποκατάστασης βάσει πράξεων απαλλοτριώσεων που εκδόθηκαν κατ' εφαρμογή του ν.δ. 203/ 1969 «Κτηνοτροφικός Κώδικας» (Α' 368/1941) και του άρθρου 28 του ν. 2185/1952 (Α' 217/1952).

στ) Τα ακίνητα που περιήλθαν ή περιέρχονται στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν. 3147/2003 (Α' 135), όπως συμπληρώθηκε και τροποποιήθηκε με την παρ. 12 του άρθρου 19 του ν. 3208/2003 (Α' 303) και τις παραγράφους 12 και 33 του άρθρου 20 του ν. 3399/2005 (Α' 255), την παρ. 9 του άρθρου 13 του ν. 3147/2003, την παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 2215/1994 (Α' 77), καθώς και με πράξεις δωρεάς ή κληρονομιάς.

2. Τα ακίνητα αυτά ανήκουν κατά κυριότητα στο Ελληνικό Δημόσιο και η διαχείρισή τους ασκείται από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και τις Περιφέρειες, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 4 έως 12.

2α. Οι Δήμοι ασκούν τη διαχείριση στα τμήματα των ακινήτων της παραγράφου 1, όπου έχουν διανοίξει γεωτρήσεις, πηγές και υδατοδεξαμενές για αρδευτικούς ή υδρευτικούς σκοπούς. Ο Δήμος υποβάλλει στη Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της οικείας Περιφερειακής Ενότητας και στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων απόσπασμα χάρτη (1: 5.000) ή απόσπασμα ορθοφωτοχάρτη σε προβολικό σύστημα ΕΓΣΑ '87, όπου απεικονίζεται το τμήμα του ακινήτου, το οποίο χρησιμοποιεί για τον παραπάνω σκοπό. Το δικαίωμα διαχείρισης παύει εφόσον ο Δήμος αλλάξει τη χρήση ή παύσει να το χρησιμοποιεί για το σκοπό αυτόν.

3. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου δεν εφαρμόζονται σε ανταλλάξιμες εκτάσεις, δάση, δασικές ή αναδασωτέες εκτάσεις, στις ζώνες απόλυτης προστασίας της φύσης και προστασίας της φύσης των προστατευόμενων περιοχών των άρθρων 18 και 19 του ν. 1650/1986 (Α' 160), χώρους και ζώνες μνημείων που προστατεύονται από την αρχαιολογική υπηρεσία, αιγιαλό και παραλίες, όπως ορίζονται από τις διατάξεις του ν. 2971/2001 (Α' 285), καθώς και σε άλλες προστατευόμενες, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, περιοχές.

Επίσης οι διατάξεις του παρόντος νόμου δεν εφαρμόζονται σε κτίρια, εγκαταστάσεις και υποδομές, που διαχειρίζονται και χρησιμοποιούν οι Δασικές Υπηρεσίες, όπως δασικά κτίρια, δασοφυλάκεια, πυροφυλάκεια, αποθήκες, υδατοδεξαμενές, φυτώρια, εργοστάσια ξυλείας, ιχθυογεννητικοί σταθμοί, ορειβατικά καταλύματα, ξύλινα λυόμενα οικήματα κ.λπ..

Άρθρο 2

Συμβατική και ψηφιακή βάση δεδομένων

[...]

2. Κάθε πράξη παραχώρησης, η οποία γίνεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4, καταχωρείται στην ψηφιακή βάση δεδομένων, με μέριμνα της Διεύθυνσης Διαχείρισης Ακίνητης Περιουσίας του Υπουργείου ή της αρμόδιας υπηρεσίας της Περιφέρειας της χώρας, αν η πράξη παραχώρησης εκδόθηκε από τον Περιφερειάρχη. Στην πράξη παραχώρησης περιγράφεται, με σαφήνεια, το παραχωρούμενο ακίνητο κατά θέση, εμβαδόν και συντεταγμένες στο ελληνικό γεωδαιτικό σύστημα αναφοράς. Οι ίδιες υπηρεσίες καταχωρούν στη βάση δεδομένων τις πράξεις ακύρωσης ή ανάκλησης των αποφάσεων παραχώρησης.

3. Οι αρμόδιες υπηρεσίες των Περιφερειών της χώρας τηρούν τα κτηματολογικά στοιχεία των διανομών απαλλοτριωμένων αγροκτημάτων, καθώς και τις αποφάσεις των Επιτροπών Απαλλοτριώσεων και των Επιτροπών Οριστικών Διανομών.

Άρθρο 3

Αρμόδια όργανα

Ακίνητα, των οποίων η διαχείριση ανήκει στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, παραχωρούνται με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ή του Περιφερειάρχη, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το ακίνητο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 4.

Άρθρο 12

Διόρθωση κτηματολογικών στοιχείων, παραχωρητηρίων και αποφάσεων Επιτροπών Απαλλοτριώσεων

1. Με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη διορθώνονται, μετά από εισήγηση της αρμόδιας υπηρεσίας της Περιφέρειας:

α) παραχωρητήρια, που εκδόθηκαν βάσει διατάξεων ιδίως του Αγροτικού Κώδικα, του άρθρου 12 του ν. 1832/ 1951 (Α' 153), των άρθρων 3 και 6 του ν. 666/1977 (Α' 234), καθώς και όσων εκδίδονται βάσει του άρθρου 21 του παρόντος νόμου, εφόσον πρόκειται για εσφαλμένη αναγραφή της ταυτότητας του δικαιούχου ή των παραχωρηθέντων ακινήτων, β) τα κυρωμένα κτηματολογικά στοιχεία των διανομών απαλλοτριωθέντων αγροκτημάτων για την αποκατάσταση ακτημόνων γεωργών, εφόσον έχουν εμφίλοχωρήσει τεχνικά σφάλματα ή λανθασμένες αναγραφές της ταυτότητας των δικαιούχων ή των παραχωρηθέντων τεμαχίων και

γ) αποφάσεις Επιτροπών Απαλλοτριώσεων μόνο ως προς την εσφαλμένη αναγραφή της ταυτότητας των δικαιούχων.

δ) παραχωρητήρια που εκδόθηκαν βάσει διατάξεων της αγροτικής νομοθεσίας και κυρωμένα κτηματολογικά στοιχεία διανομών, εφόσον υπάρχουν γεωμετρικά σφάλματα ή άλλες ανωμαλίες και τα παραχωρούμενα ακίνητα απεικονίζονται στα σχετικά διαγράμματα σε διαφορετική θέση από αυτήν που πραγματικά βρίσκονται. Τα ανωτέρω διορθώνονται κατά σχήμα και θέση, εφόσον το εμβαδόν του παραχωρούμενου ακινήτου δεν μεταβάλλεται και δεν θίγονται όμορες ιδιοκτησίες ή παραχωρήσεις.

2. Η διόρθωση των παραπάνω στοιχείων γίνεται μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου στην αρμόδια υπηρεσία της Περιφέρειας, στη χωρική αρμοδιότητα της οποίας βρίσκεται το ακίνητο.

Άρθρο 14

Επιτροπή Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών

1. Στην έδρα κάθε Περιφέρειας συνιστάται τριμελής Επιτροπή Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών, η οποία αποτελείται από έναν διοικητικό υπάλληλο, έναν τοπογράφο ή πολιτικό μηχανικό και έναν γεωπόνο ή τεχνολόγο γεωπόνο της οικείας Περιφέρειας, καθώς και τους αναπληρωτές τους. Ως πρόεδρος της Επιτροπής ορίζεται ο ανώτερος κατά βαθμό και μεταξύ ομοιοβάθμων αυτός που έχει περισσότερα χρόνια υπηρεσίας στον ίδιο βαθμό. Ως γραμματέας της Επιτροπής ορίζεται υπάλληλος της Περιφέρειας. Η Επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του αρμόδιου Περιφερειάρχη. Κάθε μέλος της Επιτροπής δεν μπορεί να συμμετάσχει σε αυτή παρά μόνο μία φορά κάθε τέσσερα έτη.

2. Μετά από εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της οικείας Περιφέρειας, μπορεί, με απόφαση Περιφερειάρχη, να συγκροτούνται περισσότερες Επιτροπές Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών, εφόσον ο αριθμός των υποθέσεων που εκκρεμούν δεν μπορεί να εξεταστεί σε εύλογο χρόνο από την Επιτροπή Θεμάτων Γης και

Επίλυσης Διαφορών της Περιφέρειας. Με την ίδια απόφαση καθορίζεται και η κατά τόπον αρμοδιότητα κάθε Επιτροπής.

3. Στις περιπτώσεις που απαιτείται καθορισμός τιμήματος μετέχει ως μέλος στην Επιτροπή, εκπρόσωπος της αρμόδιας Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Οικονομικών, με δικαίωμα ψήφου. Ο εκπρόσωπος της Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας ορίζεται με πράξη του Προϊσταμένου της, μετά από πρόσκληση της Επιτροπής Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών, που ορίζει την ημέρα, την ώρα και τον τόπο συνεδρίασης της Επιτροπής. Η πρόσκληση της Επιτροπής αποστέλλεται στην αρμόδια οικονομική υπηρεσία, με τηλεομοιοτυπία ή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, τέσσερις (4) εργάσιμες ημέρες πριν τη συνεδρίασή της.

4. Στην Επιτροπή Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών μετέχει ως μέλος και Πρόεδρος αυτής εκπρόσωπος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους που υπηρετεί στην οικεία Περιφέρεια, για τα θέματα που εξετάζει η Επιτροπή, σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 22. Για το μέλος αυτό και τον αναπληρωτή του, που ορίζονται με πράξη του Προέδρου του Ν.Σ.Κ., δεν ισχύει το κώλυμα του πέμπτου εδαφίου της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου. Η πρόσκληση της Επιτροπής αποστέλλεται στον εκπρόσωπο του Ν.Σ.Κ., με τηλεομοιοτυπία ή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, τέσσερις (4) εργάσιμες ημέρες πριν από τη συνεδρίασή της.

5. Η θητεία της Επιτροπής ορίζεται διετής. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.

Άρθρο 15

Αρμοδιότητες Επιτροπής

Η Επιτροπή Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών έχει τις εξής αρμοδιότητες:

α) Γνωμοδοτεί σχετικά με την παραχώρηση ακινήτων για τους σκοπούς της παραγράφου 2 του άρθρου 4.

β) Ασκεί τις αρμοδιότητες που τις ανατίθενται με τις διατάξεις των άρθρων 10, 22, 23, 24 και 36.

Άρθρο 21

Έκδοση τίτλου κυριότητας

1. Ο Περιφερειάρχης είναι αρμόδιος για την έκδοση των τίτλων κυριότητας, σύμφωνα με τα άρθρα 22, 23 και 36. Ο τίτλος κυριότητας μεταγράφεται με μέριμνα του δικαιούχου. Με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη η αρμοδιότητα μπορεί να μεταβιβαστεί σε άλλα όργανα της Διοίκησης.

Άρθρο 23

Διαδικασία για την εξαγορά ακινήτων

1. Όποιος κατέχει ακίνητο, το οποίο διαχειρίζεται το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, μπορεί να υποβάλλει αίτηση εξαγοράς του στην Επιτροπή Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών της οικείας Περιφέρειας, εφόσον αποδεικνύει κατοχή αυτού πριν την 5.6.1993 και η επιφάνειά του δεν υπερβαίνει τα δέκα (10) στρέμματα. Στην αίτηση περιγράφει το κατεχόμενο ακίνητο κατά θέση, εμβαδόν και συντεταγμένες στο ελληνικό γεωδαιτικό σύστημα αναφοράς. Δεν υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής της διάταξης αυτής τα ακίνητα της παραγράφου 3 του άρθρου 1, καθώς και όσα περιλαμβάνονται σε δασικούς χάρτες ως δάση, δασικές ή αναδασωτέες εκτάσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 3889/2010 (Α' 182).

3. Η αίτηση εξαγοράς δεν εξετάζεται αν αφορά τμήμα ακινήτου και το εναπομένον στο δημόσιο τμήμα καθίσταται μη άρτιο και μη οικοδομήσιμο ή αν συντρέχουν λόγοι δημοσίου συμφέροντος.

4. Για την κατοχή του ακινήτου λαμβάνονται υπόψη ιδίως πράξεις αποδοχής κληρονομιάς, ιδιωτικά συμφωνητικά με βέβαιη χρονολογία και έκθεση γεωπόνου που βεβαιώνει την ηλικία των δένδρων σε πολυετείς καλλιέργειες. Οι ένορκες βεβαιώσεις δεν λαμβάνονται υπόψη ως αποδεικτικό στοιχείο για την απόδειξη κατοχής του ακινήτου.
5. Το τίμημα εξαγοράς των κατεχομένων ακινήτων ορίζεται στο ύψος της αντικειμενικής τους αξίας. Σε περιοχές που δεν ισχύει το σύστημα του αντικειμενικού προσδιορισμού το τίμημα καθορίζεται βάσει της αγοραίας τους αξίας. Αν ο ενδιαφερόμενος είναι κατ' επάγγελμα αγρότης και ασκεί αγροτική χρήση στο ακίνητο το τίμημα εξαγοράς ορίζεται στο 1/3 της αντικειμενικής αξίας, άλλως στο 1/3 της αγοραίας αξίας απαγορευμένης κάθε άλλη χρήσης.
6. Το τίμημα κατατίθεται στην αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) ως έσοδο του Δημοσίου και καταβάλλεται σε τέσσερις (4) εξαμηνιαίες άτοκες δόσεις. Σε ακίνητα που βρίσκονται εντός εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου, καθώς και σε παραλιακές ή τουριστικές περιοχές, το τίμημα καταβάλλεται σε οκτώ (8) εξαμηνιαίες δόσεις. Το τίμημα δύναται να εξοφληθεί εφάπαξ με έκπτωση 10%.
7. Έως ότου εξοφληθεί το οφειλόμενο τίμημα, ο κάτοχος δεν μπορεί να μεταβιβάσει το ακίνητο. Μετά την εξόφληση του τιμήματος, ο ενδιαφερόμενος προσκομίζει το σχετικό παράβολο στην αρμόδια υπηρεσία της οικείας Περιφέρειας και εκδίδεται τίτλος κυριότητας από τον Περιφερειάρχη, σύμφωνα με το άρθρο 21.
8. Σε περίπτωση μη καταβολής μίας δόσης, εντός προθεσμίας τριών (3) μηνών από τη λήξη της, η Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) ειδοποιεί την Επιτροπή Ελέγχου και Νομιμότητας. Η Επιτροπή εκδίδει πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής κατά του κατόχου και επιβάλλει το προβλεπόμενο στο άρθρο 18 πρόστιμο.

Άρθρο 24

Ακίνητα για βόσκηση

1. Η κυριότητα των ακινήτων που παραχωρήθηκαν σε κτηνοτρόφους για κτηνοτροφική αποκατάσταση, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κτηνοτροφικού Κώδικα και του άρθρου 10 του ν. 3147/2003 ανήκει στο Ελληνικό Δημόσιο. Η Επιτροπή Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών εξετάζει αν οι αναγκαστικοί συνεταιρισμοί ακτημόνων κτηνοτρόφων που συστήθηκαν βάσει του άρθρου 19 του Κτηνοτροφικού Κώδικα, εξακολουθούν να έχουν πάνω από έξι (6) μέλη που έτυχαν κτηνοτροφικής αποκατάστασης, βάσει των διατάξεων του Κτηνοτροφικού Κώδικα και του άρθρου 10 του ν. 3147/2003. Αν διαπιστωθεί ότι έχουν από έξι (6) μέλη και κάτω διαλύονται υποχρεωτικά με απόφαση του Περιφερειάρχη, μετά από εισήγηση της Επιτροπής Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών και η ακίνητη περιουσία που απέκτησαν βάσει των άρθρων 2 και 3 του «Κώδικα περί αποκαταστάσεως Κτηνοτρόφων» περιέρχεται στο Ελληνικό Δημόσιο.
2. Οι κτηνοτρόφοι που αποκαταστάθηκαν κτηνοτροφικά σε ακίνητα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων έχουν, μόνο, δικαίωμα χρήσης των ακινήτων αυτών. Η Επιτροπή Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών εξετάζει αν οι κτηνοτρόφοι που αποκαταστάθηκαν κτηνοτροφικά μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, εξακολουθούν να έχουν την ιδιότητα του αγρότη σύμφωνα με άρθρο 2 του ν. 3874/2010, αν διατηρούν το ποίμνιο και δεν έχουν μεταβάλει τη χρήση του βοσκοτόπου. Δικαίωμα χρήσης του ακινήτου διατηρούν και οι νόμιμοι κληρονόμοι των αποκαταστηθέντων κτηνοτρόφων, αν διατηρούν το ποίμνιο και δεν μεταβάλλουν τη χρήση του βοσκοτόπου για χρονικό διάστημα 20 ετών από τη δημοσίευση του νόμου. Μετά την πάροδο του χρονικού αυτού διαστήματος εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 4, 7 και 10 του παρόντος νόμου.
  - 2.α. Σε περίπτωση που ο κτηνοτρόφος αποκαταστάθηκε σε ποσοστό εξ αδιαιρέτου του βοσκοτόπου, η οικεία Επιτροπή Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών μπορεί να προσδιορίσει ορισμένο τμήμα του βοσκοτόπου που ο κτηνοτρόφος έχει δικαίωμα χρήσης. Το τμήμα αυτό πρέπει να αναλογεί στο εξ αδιαιρέτου μερίδιο που ο κτηνοτρόφος είχε

αποκατασταθεί στο βοσκότοπο. Στο εν λόγω τμήμα ο κτηνοτρόφος μπορεί να καλλιεργήσει μόνο κτηνοτροφικά φυτά, σε ποσοστό που δεν υπερβαίνει το ένα τέταρτο (1/4) του τμήματος αυτού.

3. Αν δεν συντρέχουν οι παραπάνω προϋποθέσεις, η Επιτροπή Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών, ειδοποιεί τον κτηνοτρόφο να εγκαταλείψει το ακίνητο, εντός προθεσμίας σαράντα (40) ημερών. Αν ο κάτοχος δεν εγκαταλείψει το ακίνητο, η Επιτροπή Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών ειδοποιεί την Επιτροπή Ελέγχου και Νομιμότητας. Η Επιτροπή εκδίδει πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής του κατόχου και επιβάλλει τα προβλεπόμενα στο άρθρο 19 διοικητικά μέτρα.

4. Αν ο αποκαταστημένος κτηνοτρόφος ή ο νόμιμος διάδοχός του άλλαξε τη χρήση τμήματος του βοσκοτόπου σε γεωργική μπορεί να υποβάλλει αίτηση εξαγοράς του τμήματος αυτού στην Επιτροπή Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών, εφόσον αποδεικνύει την αλλαγή χρήσης μέχρι την 5.6.1993 και η επιφάνειά του δεν υπερβαίνει τα 60 στρέμματα. Το ακίνητο περιγράφεται στην αίτηση κατά θέση, όρια και συντεταγμένες στο ελληνικό γαιοδαιτικό σύστημα αναφοράς. Το τμήμα εξαγοράς ορίζεται ίσο με το 1/3 της αντικειμενικής αξίας ή της αγοραίας αξίας όπου δεν ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού, απαγορευομένης κάθε άλλης χρήσης πλην της αγροτικής.

Αν οι αποκατασταθέντες κτηνοτρόφοι ή οι νόμιμοι διάδοχοί τους άλλαξαν αυθαίρετα τη χρήση του βοσκοτόπου επιβάλλεται, επιπλέον, πρόστιμο για την αλλαγή χρήσης ίσο με το 1/10 της αντικειμενικής αξίας του τμήματος του ακινήτου που άλλαξε χρήση ή της αγοραίας αξίας όπου δεν ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 4, 6 εδάφια α' και γ', 7 και 8 του άρθρου 23 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 24Α

Κατάτμηση ακινήτου

Αν με την απόφαση της Επιτροπής Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών δεν προβάλλεται δικαίωμα κυριότητας σε τμήμα του ακινήτου ή αν αναγνωρίζεται δικαίωμα εξαγοράς σε τμήμα αυτού, ο Περιφερειάρχης εκδίδει πράξη κατάτμησης του ενιαίου ακινήτου, μετά από εισήγηση της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού της οικείας Περιφέρειας, η οποία μεταγράφεται στο οικείο Υποθηκοφυλακείο ή καταχωρίζεται στο αρμόδιο Κτηματολογικό Γραφείο. Τα ακίνητα που προέρχονται από την κατάτμηση του ενιαίου ακινήτου καταχωρούνται με νέο κωδικό στην ψηφιακή βάση του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, με μέριμνα της αρμόδιας υπηρεσίας της οικείας Περιφέρειας.

Άρθρο 26

Ρυμοτόμηση ακινήτων Καταχώρηση πράξεων

1. Ακίνητα που διαχειρίζεται το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και εντάσσονται σε εγκεκριμένα ρυμοτομικά σχέδια, ρυμοτομούνται κατ' εφαρμογή των πολεοδομικών διατάξεων, από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Οι αρμόδιες υπηρεσίες οφείλουν να διαβιβάζουν, αμελλητί, τη σχετική πράξη εφαρμογής, συνοδευόμενη από ψηφιακό διανυσματικό αρχείο, στο ελληνικό γεοδαιτικό σύστημα αναφοράς, στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου και της οικείας Περιφέρειας, προκειμένου να καταχωρήσει τις μεταβολές στα κτηματολογικά στοιχεία.

2. Η αρμόδια δασική υπηρεσία διαβιβάζει στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και στην οικεία Περιφέρεια την πράξη χαρακτηρισμού έκτασης που κρίνεται τελεσίδικα δασική ή κηρύσσεται αναδασωτέα, συνοδευόμενη από ψηφιακό διανυσματικό αρχείο, στο ελληνικό γεοδαιτικό σύστημα αναφοράς, προκειμένου να ενημερωθεί η ψηφιακή βάση δεδομένων.

3. Η ίδια υποχρέωση υφίσταται για κάθε όργανο που με πράξη του αλλάζει τη χρήση γης ή απαλλοτριώνει ακίνητα που διαχειρίζεται το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για κοινωφελείς σκοπούς.

4. Οι Διευθύνσεις Πολιτικής Γης των Περιφερειών της χώρας είναι αρμόδιες για τα θέματα που ανακύπτουν από τις πράξεις προσκύρωσης και τακτοποίησης οικοπέδων κατ' εφαρμογή των άρθρων 300 επόμενα του Κώδικα Πολεοδομικής νομοθεσίας, που κυρώθηκε με το από 14.7.1999 προεδρικό διάταγμα (Δ' 580).

Άρθρο 28

Αγροτικά ακίνητα διαχείρισης Υπουργείου Οικονομικών

1. Αγροτικά ακίνητα που διαχειρίζονται οι κτηματικές υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών και είναι κατάλληλα για αγροτική χρήση, δύνανται να διατίθενται στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών. Η καταλληλότητα του ακινήτου για αγροτική χρήση βεβαιώνεται από γεωπόνο που υπηρετεί στην Περιφέρεια, στην οποία βρίσκεται το ακίνητο. Για την έκδοση της απόφασης του Υπουργού Οικονομικών, η Διεύθυνση Πολιτικής Γης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων αποστέλλει στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών αίτηση παραχώρησης των αγροτικών ακινήτων, συνοδευόμενη από ψηφιακό διανυσματικό αρχείο, στο ελληνικό γεωδαιτικό σύστημα αναφοράς.

2. Η διαχείριση των ακινήτων αυτών γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 για αγροτικούς σκοπούς και μόνο. Κατ' εξαίρεση, με απόφαση Περιφερειάρχη, τα ακίνητα αυτά, επιφανείας έως είκοσι (20) στρέμματα μπορούν να παραχωρούνται, χωρίς δημοπρασία, έναντι τιμήματος, στους κατ' επάγγελμα αγρότες, που τα καλλιεργούν. Για το σκοπό αυτόν διενεργείται αυτοψία από γεωπόνο που υπηρετεί στην οικεία Περιφέρεια και συντάσσεται έκθεση, με την οποία διαπιστώνεται η καλλιέργεια των ακινήτων. Το τίμημα ορίζεται από τον οικείο Περιφερειάρχη, μετά από γνώμη του Προϊσταμένου της οικείας Δ.Ο.Υ. και αποτελεί έσοδο της Περιφέρειας. Ο ενδιαφερόμενος, κατ' επάγγελμα αγρότης, υποβάλλει στην αρμόδια υπηρεσία της οικείας Περιφερειακής Ενότητας αίτηση με τοπογραφικό διάγραμμα, όπου περιγράφεται το ακίνητο, κατά εμβαδόν, θέση και συντεταγμένες στο ελληνικό γεωδαιτικό σύστημα αναφοράς. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις των άρθρων 8 και 11.

Άρθρο 36

Μεταβατικές διατάξεις

13. α) Κατά κύριο επάγγελμα αγρότες ή άνεργοι εγγεγραμμένοι στα μητρώα ανέργων του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού που μίσθωναν, πριν τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, αγροτικά ακίνητα, σύμφωνα με την αριθ. 95/19.5.1975 Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου (Α' 98), που κυρώθηκε με το άρθρο 2 του ν. 138/1975 (Α' 180), μπορούν με αίτησή τους προς τη Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της οικείας Περιφερειακής Ενότητας της Χώρας, να ζητήσουν την παραχώρηση ακινήτων της ανωτέρω Πράξης Υπουργικού Συμβουλίου, για χρονικό διάστημα έως τρία (3) έτη, το οποίο δεν δύναται να παραταθεί.

14. α) Ο Περιφερειάρχης εκδίδει τους τίτλους κυριότητας σε δικαιούχους οικοπεδικής αποκατάστασης, σύμφωνα με το από 24.4.1985 προεδρικό διάταγμα (Δ' 239), που καταργήθηκε, εφόσον οι αποφάσεις των Επιτροπών Απαλλοτριώσεων που τους έκριναν δικαιούχους κατέστησαν τελεσίδικες.

β) Ομοίως, εκδίδονται οι τίτλοι κυριότητας σε δικαιούχους ακινήτων, σύμφωνα με το άρθρο 3 του ν. 666/1977 (Α' 234), το άρθρο 2 του ν. 3147/2003, το άρθρο 24 του Αγροτικού Κώδικα και το άρθρο 12 του α.ν. 1832/1951 (Α' 153), που καταργήθηκαν, εφόσον οι ενδιαφερόμενοι εξόφλησαν το οφειλόμενο τίμημα.

γ) Για την έκδοση των παραχωρητηρίων των ως άνω περιπτώσεων α' και β' εφαρμόζονται οι διατάξεις που ίσχυαν πριν τη δημοσίευση του ν. 4061/2012.

15.α) Δεν εκδίδεται τίτλος κυριότητας για όσα ακίνητα μεταβιβάστηκαν στην οικεία Εκκλησιαστική Επιτροπή ή στη σχολική Επιτροπή ή στο Σχολικό Ταμείο, βάσει των άρθρων 28, 31στ, 163 και 198 παράγραφος 1 του Αγροτικού Κώδικα και των άρθρων 7 και 8 του ν.δ. 1189/1972 (Α'99), που καταργήθηκαν.

β) Τα ακίνητα που μεταβιβάστηκαν στις σχολικές Επιτροπές ή τα Σχολικά Ταμεία, βάσει των ανωτέρω διατάξεων, περιέρχονται στην κυριότητα του Δήμου στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το ακίνητο.

γ) Ο Περιφερειάρχης εκδίδει, ατελώς, βεβαίωση με την οποία βεβαιώνει ότι το ακίνητο ανήκει κατά πλήρη κυριότητα, νομή και κατοχή στην Εκκλησιαστική Επιτροπή ή στον οικείο Δήμο, βάσει των κτηματολογικών στοιχείων των κυρωμένων διανομών αγροκτημάτων και συνοικισμών της Χώρας που τηρούνται στην οικεία Περιφέρεια. Στην ίδια βεβαίωση προσδιορίζονται τα παραπάνω ακίνητα κατά εμβαδόν, θέση και συντεταγμένες στο ελληνικό γεωδαιτικό σύστημα αναφοράς. Η βεβαίωση αποτελεί τίτλο προς μεταγραφή.

48. Ν. 4067/2012

Άρθρο 31

Ρύθμιση πολεοδομικών θεμάτων

[...]

Για την έκδοση του παραπάνω προεδρικού διατάγματος, αρμόδιο συμβούλιο να γνωμοδοτεί είναι το Συμβούλιο Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων (ΣΥ. ΠΟ.Θ.Α.) της οικείας Περιφέρειας, μετά από εισήγηση της αρμόδιας Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού της Περιφέρειας. Εξαιρούνται οι περιπτώσεις στις οποίες εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 6 του παρόντος και οι περιπτώσεις οικοδομικών συνεταιρισμών και ιδιωτικών πολεοδομήσεων. Θέματα για τα οποία έχει γνωμοδοτήσει μέχρι την 9η Απριλίου 2012 το αρμόδιο Κεντρικό Συμβούλιο, εγκρίνονται με τη γνωμοδότηση του συμβουλίου αυτού. Ο κατά περίπτωση αρμόδιος Υπουργός δύναται να ζητήσει τη γνώμη του αρμοδίου Συμβουλίου του, με την επιφύλαξη εφαρμογής των διατάξεων της παρ. 6 του άρθρου 45 του ν. 4030/ 2011 (Α' 249).

49. Ν. 4070/2012

Άρθρο 40

Τυποποίηση και πιστοποίηση εξοπλισμού και υπηρεσιών – Ηλεκτρομαγνητική συμβατότητα

5. Για τον έλεγχο του πάσης φύσεως ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού που διατίθεται ή πρόκειται να διατεθεί στην αγορά, όσον αφορά στην ηλεκτρομαγνητική συμβατότητα, διενεργούνται από τις οικείες Περιφέρειες αυτεπάγγελτοι έλεγχοι ή έλεγχοι μετά από έγγραφες καταγγελίες που υποβάλλονται στο Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, στις Περιφέρειες ή στην Ε.Ε.Τ.Τ..

Άρθρο 85

Αριθμός και έκδοση αδειών κυκλοφορίας Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτων ανά έδρα

1. Ο μέγιστος αριθμός αδειών κυκλοφορίας Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτων (ΤΑΞΙ και ΕΙΔΜΙΣΘ) ανά έδρα καθορίζεται με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη σύμφωνα με τα οριζόμενα στην επόμενη παράγραφο του παρόντος άρθρου. Με την ίδια απόφαση επιμερίζεται για κάθε έδρα ο αριθμός αυτός ως προς τις άδειες Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτων ΤΑΞΙ και τις άδειες Ε.Δ.Χ. ΕΙΔΜΙΣΘ. Στην ίδια απόφαση αναφέρεται ο υφιστάμενος αριθμός αδειών Ε.Δ.Χ. ΤΑΞΙ και Ε.Δ.Χ. ΕΙΔΜΙΣΘ ανά έδρα, καθώς και η διαφορά αυτών σε σχέση με τον οριζόμενο αριθμό.
2α. Κατ' εξαίρεση των οριζόμενων στην προηγούμενη παράγραφο 2, στα νησιά με πληθυσμό κάτω από 335 κατοίκους, επιτρέπεται να χορηγούνται δύο άδειες Επιβατηγών

Αυτοκινήτων Δημοσίας Χρήσης. Τα Επιβατηγά Αυτοκίνητα Δημοσίας Χρήσης, στα οποία χορηγείται άδεια σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο, επιτρέπεται να δραστηριοποιούνται μόνο εντός αυτού του νησιού.

3. Η απόφαση αυτή εκδίδεται μετά από προηγούμενη γνώμη επιτροπής που αποτελείται από τους Προϊσταμένους των Γενικών Διευθύνσεων Μεταφορών και Επικοινωνιών και Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών της οικείας Περιφέρειας ή τους νόμιμους αναπληρωτές τους, έναν (1) εκπρόσωπο της Διεύθυνσης Τροχαίας του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, έναν (1) εκπρόσωπο της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων της ίδιας αυτής Περιφέρειας και έναν (1) εκπρόσωπό του ή των σωματείων επιτηδευματιών Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτων της Περιφέρειας αυτής, έναν (1) εκπρόσωπο του σωματίου εργαζομένων οδηγών ΤΑΞΙ της Περιφέρειας αυτής και έναν (1) εκπρόσωπο από τα Εμπορικά Επιμελητήρια της Περιφέρειας αυτής. Η επιτροπή αυτή συγκροτείται με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη και συνεδριάζει και αποφαινεται εγκύρως εφόσον παρίστανται και υπογράφουν τη σχετική γνώμη της τρία (3) από τα μέλη της.

4. Για την επίτευξη βέλτιστης ρυθμίσεως με την απόφαση της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, το Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων με αίτημα της οικείας Περιφέρειας και Δικτύων μπορεί να συγκροτεί Επιστημονική Ομάδα Εργασίας που αποτελείται από καθηγητές Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, μέλη ινστιτούτων του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και αναγνωρισμένων εν γένει επιστημονικών φορέων, σε συνεργασία με τις Διευθύνσεις Μεταφορών και Οδικής Ασφάλειας της Περιφέρειας ή τις Γενικές Διευθύνσεις Μεταφορών και Οδικής Ασφάλειας του Υπουργείου Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων αντιστοίχως, με σκοπό την εκπόνηση σχετικής μελέτης.

[...]

5. Σε περίπτωση που από την απόφαση της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου προκύπτουν για κάποια έδρα λιγότερες άδειες Ε.Δ.Χ. από αυτές που υφίστανται κατά το χρόνο πριν τον υπολογισμό, οι επιπλέον άδειες δεν αφαιρούνται ούτε ανακαλούνται, αλλά δεν συνεχίζεται η διαδικασία εκδόσεως νέων αδειών κατά τα άρθρα 106 και επόμενα του παρόντος νόμου. Στην περίπτωση αυτή όμως επιτρέπεται, με απόφαση του αρμόδιου Περιφερειάρχη, να μετατραπούν, με αίτηση των ιδιοκτητών, άδειες Ε.Δ.Χ. ΤΑ Ξ Ι σε άδειες Ε.Δ.Χ. ΕΙΔΜΙΣΘ ή και το αντίστροφο, εφόσον τέτοιες άδειες δεν υφίστανται ή ο αριθμός τους υπολείπεται του αναλογούντος στην διοικητική μονάδα αριθμού αδειών Ε.Δ.Χ. ΕΙΔΜΙΣΘ ή ΤΑΞΙ αντίστοιχα.

6. Η άδεια αυτοκινήτου Ε.Δ.Χ. ΤΑΞΙ, ΕΙΔΜΙΣΘ ή ΕΙΔΜΕΤ εκδίδεται από τον αρμόδιο Περιφερειάρχη, αφού καταβληθεί παράβολο που δεν θα υπερβαίνει το διοικητικό κόστος της διαδικασίας αδειοδότησης και το ύψος του οποίου καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. [...]

Άρθρο 87

Σύσταση εταιρειών – συνεταιρισμών

[...]

4. Επιτρέπεται η σύσταση και η λειτουργία ανωνύμων εταιρειών και συνεταιρισμών από ιδιοκτήτες Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτων με αποκλειστικό σκοπό την εκμετάλλευσή τους. Η χορήγηση άδειας σύστασης ανωνύμων εταιρειών και συνεταιρισμών γίνεται από τον περιφερειάρχη της έδρας της εταιρείας ή του συνεταιρισμού.

[...]

Άρθρο 95

Ειδική άδεια οδήγησης Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτου

1. Η ειδική άδεια οδήγησης Ε.Δ.Χ. χορηγείται από την Υπηρεσία Μεταφορών και Επικοινωνιών της Περιφερειακής Ενότητας της οικείας Περιφέρειας. Η ειδική αυτή άδεια δίνει στον κάτοχό της το δικαίωμα να οδηγεί Ε.Δ.Χ. αυτοκίνητο που στην άδεια

κυκλοφορίας του αναγράφεται ως έδρα διοικητική μονάδα που βρίσκεται μέσα στα διοικητικά όρια της ίδιας αυτής Περιφερειακής Ενότητας.

5. Αν διαπιστωθεί από τα όργανα του άρθρου 104 ότι η ειδική άδεια οδήγησης οδηγού Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτου έχει λήξει, επιβάλλεται στον οδηγό, με απόφαση του αρμόδιου Περιφερειάρχη, διοικητικό πρόστιμο τριακοσίων (300) ευρώ. Αν διαπιστωθεί από τα προαναφερόμενα όργανα ότι απασχολείται ως οδηγός Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτου πρόσωπο, χωρίς να έχει εκδοθεί στο όνομα του ειδική άδεια οδήγησης Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτου, επιβάλλεται χωριστά στον οδηγό και στον ιδιοκτήτη του Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτου διοικητικό πρόστιμο δύο χιλιάδων (2.000) ευρώ και αφαίρεση της άδειας κυκλοφορίας και των κρατικών πινακίδων του Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτου για χρονικό διάστημα τριών (3) μηνών, ενώ σε περίπτωση υποτροπής και για κάθε επιπλέον φορά για χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών. Το ύψος των επιβαλλόμενων προστίμων και ο χρόνος αφαίρεσης της άδειας κυκλοφορίας και των κρατικών πινακίδων στις προηγούμενες περιπτώσεις μπορεί να αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. Τα πρόστιμα αυτά εισπράττονται σύμφωνα με τον Κώδικα Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων υπέρ του Δημοσίου.

Άρθρο 100

Ανακλήσεις αδειών κυκλοφορίας Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτων

Η άδεια κυκλοφορίας Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτου ανακαλείται με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη:

(α) Όταν ο ιδιοκτήτης του Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτου καταδικαστεί αμετάκλητα για ένα από τα αδικήματα της συγκρότησης ή ένταξης ως μέλος σε εγκληματική οργάνωση, παραχάραξης, κυκλοφορίας παραχαραγμένων νομισμάτων, πλαστογραφίας, πλαστογραφίας και κατάχρησης ενσήμων, δωροδοκίας, ανθρωποκτονίας με πρόθεση, ληστείας, αρπαγής, βιασμού, κατάχρησης σε ασέλγεια, αποπλάνησης παιδιών, διευκόλυνσης ακολασίας άλλων, πορνογραφίας ανηλίκων, μαστροπείας, εκμετάλλευσης πόρνης, σωματεμπορίας, ασέλγειας σε ανήλικο έναντι αμοιβής, κλοπής, υπεξαίρεσης, εκβίασης, απάτης, απιστίας, παράβασης της νομοθεσίας περί όπλων, εμπορίας και χρήσης ναρκωτικών, παράβασης των διατάξεων του νόμου για πρόληψη και καταστολή νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, παράνομης μεταφοράς λαθρομεταναστών, λιποταξίας, ανυποταξίας και παράνομης απασχόλησης εργαζομένων. Σε περίπτωση που ιδιοκτήτης είναι νομικό πρόσωπο, οι συνέπειες επέρχονται σε βάρος του νομικού προσώπου εάν καταδικαστεί αμετάκλητα: (i) ο Διευθύνων Σύμβουλος ή μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Ανώνυμης Εταιρείας, ο Διευθυντής ή μέλος Διοικητικού Συμβουλίου συνεταιρισμού ή ο Διαχειριστής ΕΠΕ και δεν αντικατασταθούν εντός (15) ημερών από την έκδοση της απόφασης, (ii) ο Διαχειριστής της εταιρείας σε κάθε άλλη περίπτωση.

(β) Όταν το Ε.Δ.Χ. αυτοκίνητο κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 97 απουσιάζει συστηματικά -έστω και αν διακόπτεται σποραδικά η απουσία- από την έδρα του. Σε περίπτωση παράβασης της διάταξης αυτής με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη ανακαλείται η άδεια κυκλοφορίας του συγκεκριμένου Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτου για χρονικό διάστημα δύο (2) μηνών, σε περίπτωση υποτροπής για χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών και σε περίπτωση νέας υποτροπής οριστικά.

(γ) Όταν ο οδηγός που είναι κύριος του Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτου κατά ποσοστό 100% παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου 98 του παρόντος. Στην περίπτωση αυτή με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη ανακαλούνται η άδεια κυκλοφορίας Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτου και αφαιρούνται οι κρατικές του πινακίδες από έναν (1) έως έξι (6) μήνες και σε περίπτωση κάθε νέας υποτροπής από έξι (6) μήνες έως ένα (1) έτος.

(δ) Όταν διαπιστωθεί ότι το Ε.Δ.Χ. αυτοκίνητο βρίσκεται σε ακινησία πέραν του ενός έτους από την κατάθεση της άδειας κυκλοφορίας και των κρατικών πινακίδων για οποιονδήποτε λόγο. Στην περίπτωση αυτή, με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη ανακαλείται η άδεια

κυκλοφορίας και αφαιρούνται οι κρατικές πινακίδες του συγκεκριμένου Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτου για χρονικό διάστημα ενός (1) μηνός. Σε περίπτωση παραμονής του ανωτέρω Ε.Δ.Χ. οχήματος σε ακινησία με κατατιθέμενη την άδεια κυκλοφορίας και τις κρατικές πινακίδες για επιπλέον έξι (6) μήνες από τη λήξη του χρονικού διαστήματος ανάκλησης της άδειας κυκλοφορίας και αφαίρεσης των κρατικών πινακίδων, τότε, με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη, ανακαλείται εκ νέου η άδεια κυκλοφορίας και αφαιρούνται οι κρατικές πινακίδες των συγκεκριμένων Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτων για επιπλέον χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών. Σε περίπτωση παραμονής του ανωτέρω Ε.Δ.Χ. οχήματος σε ακινησία με κατατιθέμενη την άδεια κυκλοφορίας και τις κρατικές πινακίδες για επιπλέον έξι (6) μήνες από τη λήξη του χρονικού διαστήματος της εξάμηνης ανάκλησης της άδειας κυκλοφορίας και αφαίρεσης των κρατικών πινακίδων τότε, με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη, ανακαλείται οριστικά η άδεια κυκλοφορίας.

Άρθρο 101

Ανάκληση ειδικής άδειας οδήγησης Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτου

Η ειδική άδεια οδήγησης Ε.Δ.Χ. ανακαλείται με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη:

- α. Για χρονικό διάστημα από έναν (1) έως τρεις (3) μήνες, αν ο οδηγός τιμωρηθεί από Πειθαρχικό Συμβούλιο για παραβάσεις των Κανονισμών Λειτουργίας των Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτων, όπως ισχύουν, με τρία (3) πειθαρχικά παραπτώματα, εντός χρονικού διαστήματος δύο (2) ετών.
- β. Για χρονικό διάστημα από τρεις (3) έως (6) μήνες, αν ο οδηγός εντός του ιδίου ως άνω χρονικού διαστήματος της παραγράφου α' ή των επομένων δύο (2) ετών τιμωρηθεί για δύο (2) επιπλέον της παραγράφου α' πειθαρχικά παραπτώματα.
- γ. Για χρονικό διάστημα από (6) μήνες έως ένα (1) έτος, αν ο οδηγός στο ίδιο χρονικό διάστημα της παραγράφου β' τιμωρηθεί με επιπλέον ένα (1) των παραπάνω πειθαρχικό παράπτωμα ή σε περίπτωση που ο οδηγός έχει ήδη προηγουμένως τιμωρηθεί για δέκα (10) πειθαρχικά παραπτώματα. Ακόμη ανακαλείται οριστικά σε περίπτωση οδήγησης Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτου κατά το χρονικό διάστημα που του έχει ανακληθεί προσωρινά η ειδική άδεια οδήγησης, όπως και σε περίπτωση αμετάκλητης καταδίκης του οδηγού για ένα από τα αδικήματα του εδαφίου α' του άρθρου 100.

Άρθρο 106

Διαδικασία χορηγήσεως και δικαιούχοι νέων αδειών κυκλοφορίας Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτων

1. Άδειες για νέα θέση σε κυκλοφορία Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτων ΤΑΞΙ ή ΕΙΔΜΙΣΘ εκδίδονται από τους Περιφερειάρχες, στην τοπική αρμοδιότητα των οποίων υπάγεται η αντίστοιχη έδρα.
[...]

50. Ν. 4071/2012

Άρθρο 2

Κοινωνικά Παντοπωλεία

1. Τα κοινωνικά παντοπωλεία είναι υπηρεσία παροχής ειδών πρώτης ανάγκης για τη σίτιση και την ένδυση απόρων κατοίκων. Τα παρεχόμενα είδη προέρχονται από δωρεές και χορηγίες και, εφόσον διαπιστώνεται ανεπάρκεια ειδών, είναι δυνατή η προμήθειά τους σύμφωνα με τις διατάξεις του Ενιαίου Κανονισμού Προμηθειών Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (υ.α. 11389/1993, Β' 185).

Στο πλαίσιο των παντοπωλείων οι Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού μπορούν να διοργανώνουν και συσσίτια για τη διανομή φαγητού σε απόρους και αστέγους. Μπορούν επίσης, να λαμβάνουν κάθε άλλο μέτρο υποστήριξης αστέγων και απόρων.

2. Τα κοινωνικά παντοπωλεία ιδρύονται με απόφαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του. Η λειτουργία

τους εποπτεύεται από επιτροπή διαχείρισης στην οποία εκπροσωπούνται αναλογικά με τη δύναμή τους, οι δημοτικές ή περιφερειακές παρατάξεις και στην οποία συμμετέχει επιπλέον και προεδρεύει ο δήμαρχος ή ο περιφερειάρχης αντίστοιχα ή οι οριζόμενοι από αυτούς αντιδήμαρχοι ή αντιπεριφερειάρχες. Η επιτροπή διαχείρισης υποχρεούται να παρουσιάζει ανά εξάμηνο, στην οικονομική επιτροπή έκθεση πεπραγμένων και διαχειριστικό απολογισμό. Η οικονομική επιτροπή εγκρίνει με απόφασή της το διαχειριστικό απολογισμό. Η απόφαση αναρτάται στην ιστοσελίδα του δήμου ή της περιφέρειας.

3. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών δύναται να ρυθμίζεται κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την οργάνωση και λειτουργία των κοινωνικών παντοπωλείων.

51. Ν. 4093/2012

ΣΤ.2. ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΚΤΙΡΙΩΝ ΤΩΝ Ο.Τ.Α. ΚΑΙ ΤΩΝ Ν.Π.Δ.Δ. ΑΥΤΩΝ ΕΝΑΝΤΙ ΑΝΤΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ.

[...]

8. Τα οριζόμενα στις ανωτέρω παραγράφους εφαρμόζονται αναλόγως και από το Δημόσιο, τους Ο.Τ.Α. β' βαθμού και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου στους χώρους αρμοδιότητάς τους.

9. Η παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης των κυλικείων, καφενείων και κουρείων εντός κτιρίων που στεγάζονται υπηρεσίες του Δημοσίου, των Ο.Τ.Α. και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου προς εξυπηρέτηση του προσωπικού αυτών και των συναλλασσομένων με αυτούς γίνεται με δημοπρασία από τους στεγαζόμενους φορείς, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις περί δημοπρασιών προς εκμίσθωση ακινήτων τους, αποκλεισμένης της δυνατότητας απευθείας παραχώρησης αυτών. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται αναλόγως τα αναφερόμενα στις παραγράφους 3 έως και 7, περιλαμβανόμενης της σχετικής πρόβλεψης για τα άτομα με αναπηρία, τους πολύτεκνους και τους πολεμιστές Κύπρου.

[...]

Η.2. ΕΚΜΙΣΘΩΣΗ ΕΠΙΒΑΤΗΓΩΝ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΜΕ ΟΔΗΓΟ

[...]

Οι έλεγχοι για τη διαπίστωση παραβάσεων και η επιβολή κυρώσεων διενεργούνται κατά το λόγο αρμοδιότητάς τους, από τις αδειοδοτούσες υπηρεσίες του Υπουργείου Τουρισμού, τις Διευθύνσεις Μεταφορών της Περιφέρειας, την Τροχαία, το Λιμενικό Σώμα - Ελληνική Ακτοφυλακή, το Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών και τις αρμόδιες υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Μεταφορών. Οι εκθέσεις διαπίστωσης των παραβάσεων διαβιβάζονται στις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Τουρισμού για την επιβολή των προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων.

[...]

52. Ν. 4177/2013

Άρθρο 15

Εκπτώσεις – Προσφορές

[...]

3. Με απόφαση του οικείου Αντιπεριφερειάρχη, μετά από γνώμη των δήμων, των εμπορικών και επαγγελματικών οργανώσεων της οικείας Περιφερειακής Ενότητας, δύναται να ορίζεται μία περίοδος προσφορών ανά δύο έτη, με μέγιστη χρονική διάρκεια ένα μήνα, κατά την οποία επιτρέπεται η προσφορά του συνόλου των ειδών που διαθέτει κάθε κατάσταση.

[...]

Άρθρο 16

Λειτουργία καταστημάτων τις Κυριακές

[...]

2. Με αιτιολογημένη απόφαση του κατά τόπον αρμόδιου Αντιπεριφερειάρχη, η οποία εκδίδεται μετά από διαβούλευση με τοπικούς και συλλογικούς φορείς και ισχύει από το επόμενο έτος από τη δημοσίευσή της, ορίζονται με σαφή τρόπο οι περιοχές, στις οποίες επιτρέπεται προαιρετικά η λειτουργία των εμπορικών καταστημάτων και άλλες Κυριακές, πλην των αναφερομένων στις παραγράφους 1 και 1Α, λαμβανομένων υπόψη των τοπικών ιδιαιτεροτήτων που σχετίζονται με την οικονομική δραστηριότητα της περιοχής. Η απόφαση του Αντιπεριφερειάρχη δύναται να αναθεωρείται ετησίως κατά το μήνα Δεκέμβριο και ισχύει για το επόμενο έτος από τη δημοσίευσή της. Σε περίπτωση μη έκδοσης απόφασης διατηρείται σε ισχύ η προηγούμενη ρύθμιση μέχρι την αντικατάστασή της από νεότερη.

[...]

Άρθρο 24

Διαδικασία επιβολής προστίμου

1. Τα πρόστιμα επιβάλλονται με απόφαση του Προϊσταμένου της υπηρεσίας στην οποία υπάγονται τα ελεγκτικά όργανα που διαπίστωσαν την παράβαση. Σε περίπτωση που η υπηρεσία στην οποία υπάγονται τα ελεγκτικά όργανα δεν είναι αρμόδια για την επιβολή κύρωσης, τα πρόστιμα επιβάλλονται με απόφαση του Προϊσταμένου της υπηρεσίας που είναι αρμόδια για την επιβολή κύρωσης, στην οποίαν διαβιβάζεται η σχετική έκθεση ελέγχου.

[...]

53. Ν. 4180/2013

Άρθρο 18

Αποζημίωση παθόντων από εγκληματικές ενέργειες

1. Φυσικά ή νομικά πρόσωπα που είναι κάτοχοι ή κύριοι κινητών ή ακίνητων πραγμάτων δικαιούνται αποζημίωσης από την οικεία Περιφέρεια για υλικές ζημίες, που υφίστανται ή υπέστησαν από εγκληματικές ενέργειες, που στρέφονται κατά κρατικού λειτουργού ή της περιουσίας του, με αφορμή την άσκηση των καθηκόντων του. Στην περίπτωση αυτή ο έλεγχος διενεργείται και η ακριβής έκταση της ζημίας προσδιορίζεται από τις αρμόδιες τεχνικές υπηρεσίες της Περιφέρειας. Αν το αντικείμενο που καταστράφηκε ή εβλάφηκε ήταν ασφαλισμένο, αξίωση αποζημίωσης κατά της Περιφέρειας υπάρχει μόνο για το επιπλέον της δικαιούμενης ασφαλιστικής αποζημίωσης ποσό.

[...]

54. Ν. 4199/2013

Άρθρο 5

Αρμόδιες αρχές

2. Οι Περιφέρειες είναι οι αρμόδιες τοπικές αρχές σύμφωνα με το άρθρο 2 του Κανονισμού, οι οποίες έχουν την αρμοδιότητα εντός των γεωγραφικών τους ορίων:

- α) να εποπτεύουν τους φορείς που παρέχουν δημόσιες υπηρεσίες υπεραστικών μεταφορών επιβατών,
- β) να επιβάλουν κυρώσεις στους φορείς που εκτελούν δημόσιες υπεραστικές οδικές μεταφορές επιβατών.
- γ) να προτείνουν στη Ρυθμιστική Αρχή σχετικά με:
  - αα) τον καθορισμό των υπεραστικών γραμμών λεωφορείων,
  - ββ) τη χορήγηση αποκλειστικών δικαιωμάτων εκμετάλλευσης δημοσίων επιβατικών μεταφορών στις περιφερειακές ενότητες,

- γγ) τη χορήγηση αποζημίωσης παντός είδους σε αντιστάθμιση για την εκπλήρωση υποχρεώσεων παροχής δημοσίων επιβατικών υπηρεσιών,
- δδ) τον καθορισμό ολοκληρωμένων δημοσίων επιβατικών μεταφορών με την έννοια του άρθρου 2 περίπτωση ιγ' του Κανονισμού εντός των ορίων τους,
- δ) να προτείνουν στη Ρυθμιστική Αρχή την ανάθεση παροχής δημόσιας υπηρεσίας υπεραστικών επιβατικών μεταφορών χωρίς διαγωνισμό, όπου αυτό επιτρέπεται από τον Κανονισμό και τον παρόντα νόμο,
- ε) να συλλέγουν στοιχεία για τη λειτουργία των υπεραστικών γραμμών, σύμφωνα με την τυποποίηση και την συχνότητα που καθορίζεται από τη Ρυθμιστική Αρχή,
- στ) να εισηγούνται στην Ρυθμιστική Αρχή τροποποιήσεις στη λειτουργία του συστήματος υπεραστικών οδικών επιβατικών μεταφορών, καθώς και μέτρα για τη βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών.

Άρθρο 9

Σχεδιασμός υπεραστικών γραμμών

1. Οι Περιφέρειες σχεδιάζουν το δίκτυο υπεραστικών επιβατικών μεταφορών κάθε περιφερειακής ενότητας εντός των γεωγραφικών ορίων τους και προτείνουν στη Ρυθμιστική Αρχή τον καθορισμό των υπεραστικών επιβατικών γραμμών.
[...]

Άρθρο 22

Αναθέτουσα και εποπτεύουσα Αρχή

3. Οι Περιφέρειες είναι αρμόδιες για την εποπτεία των φορέων που εκτελούν δημόσιες υπεραστικές οδικές μεταφορές επιβατών, την παρακολούθηση της εκτέλεσης των σχετικών συμβάσεων και την επιβολή των προβλεπομένων κυρώσεων.

Άρθρο 24

Προκήρυξη διαγωνισμών

1. Οι διαγωνισμοί για την ανάθεση δημοσίων υπεραστικών οδικών μεταφορών επιβατών προκηρύσσονται ανά γεωγραφικές περιοχές, οι οποίες συμπίπτουν με τα διοικητικά όρια των Περιφερειακών Ενότητων.
2. Κατόπιν προτάσεως της Περιφέρειας είναι δυνατόν η Ρυθμιστική Αρχή, κατ' εξαίρεση, να προκηρύσσει διαγωνισμούς για γεωγραφικές περιοχές μικρότερες από τα όρια μιας Περιφερειακής Ενότητας αλλά όχι μεγαλύτερες από τα όρια της περιφέρειας, υπό την προϋπόθεση ότι για τη συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή έχει σχεδιαστεί δίκτυο υπεραστικών γραμμών με λειτουργική αυτονομία.
[...]

Άρθρο 34

Μεταβολή συνθηκών διαρκούσης της σύμβασης

1. Αν κατά τη διάρκεια ισχύος των συμβάσεων με τους Αναδόχους διαπιστωθεί ότι μετεβλήθησαν οι ανάγκες του επιβατικού κοινού, μετά από πρόταση του Αναδόχου ή της αρμόδιας Περιφέρειας, η Ρυθμιστική Αρχή δύναται να εγκρίνει την κατάργηση υφισταμένων υπεραστικών γραμμών ή τη δημιουργία νέων ή άλλες μεταβολές, ιδίως ως προς τη συχνότητα ή τη διαδρομή των υφισταμένων δρομολογίων.

Άρθρο 35

Εποπτεία των Αναδόχων - Εκτέλεση των συμβάσεων

1. Η εποπτεία των Αναδόχων ασκείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες της κατά τόπον αρμόδιας Περιφέρειας.

2. Οι αρμόδιες υπηρεσίες της κατά τόπον αρμόδιας Περιφέρειας παρακολουθούν και ελέγχουν αν ο Ανάδοχος συμμορφώνεται προς τις συμβατικές του υποχρεώσεις και τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, διαπιστώνουν τυχόν παραβάσεις και επιβάλλουν στους Αναδόχους τις κυρώσεις που προβλέπονται.

3. Με απόφαση της Ρυθμιστικής Αρχής θεσπίζονται κανόνες για την παρακολούθηση του τρόπου εκτέλεσης των συμβάσεων από τους Αναδόχους, τη διαπίστωση των παραβάσεων και τα επιβαλλόμενα μέτρα άρσεως των παραβάσεων, επιβολής κυρώσεων, των αντιρρήσεων των ενδιαφερομένων κατά των κυρώσεων που επιβλήθηκαν, τα είδη και τον τρόπο εκτέλεσης των κυρώσεων, την έρευνα ικανοποίησης των επιβατών, καθώς και την έρευνα και διαπίστωση των ποιοτικών παραμέτρων του προσφερομένου μεταφορικού έργου.

Άρθρο 37

Περιορισμένο μεταφορικό έργο

1. Μετά από πρόταση της οικείας Περιφέρειας, η Ρυθμιστική Αρχή δύναται να αναθέτει το έργο των δημοσίων υπεραστικών μεταφορών επιβατών χωρίς διαγωνισμό σε επιχειρήσεις που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 29 του παρόντος νόμου, εάν η μέση ετήσια αξία των παρεχομένων υπηρεσιών υπολογίζεται σε ποσό κάτω του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ ή αν το ετήσιο μεταφορικό έργο είναι μικρότερο από τριακόσιες χιλιάδες (300.000) χιλιόμετρα.

[...]

Άρθρο 38

Ανάθεση σε δημόσια υπηρεσία

1. Με αίτηση του ενδιαφερόμενου φορέα και πρόταση της οικείας Περιφέρειας, η Ρυθμιστική Αρχή δύναται να προβαίνει στην ανάθεση της παροχής δημοσίων υπεραστικών οδικών μεταφορών επιβατών χωρίς διαγωνισμό σε εγχώριους φορείς, με την έννοια του άρθρου 2 περίπτωση ι' του Κανονισμού, που αποτελούν νομικώς ανεξάρτητα πρόσωπα, επί των οποίων μία δημόσια αρχή ασκεί έλεγχο ανάλογο εκείνου που ασκεί επί των υπηρεσιών της.

[...]

Άρθρο 41

Υπεραστικές γραμμές ελεύθερης επιλογής

1. Οι Περιφέρειες αυτεπαγγέλτως ή μετά από πρόταση επιχειρήσεων μεταφοράς επιβατών οποιασδήποτε νομικής μορφής, μπορούν να υποβάλουν στη Ρυθμιστική Αρχή φάκελο με τεκμηριωμένη πρόταση για τη δημιουργία νέας γραμμής υπεραστικών οδικών μεταφορών επιβατών, για την οποία δεν έχει χορηγηθεί αποκλειστικό δικαίωμα ή και δικαίωμα αποζημίωσης ή δεν έχει γίνει απευθείας ανάθεση ή δεν παρέχεται από δημόσια υπηρεσία.

Άρθρο 54Α

Παροχή συγκοινωνιακού έργου εντός κλειστών γεωγραφικών περιοχών (νήσων) που δεν αποτελούν ίδιο νομό

1. Σε κλειστές γεωγραφικές περιοχές (νησιά), που δεν αποτελούν ίδιο νομό και των οποίων η συγκοινωνιακή εξυπηρέτηση παρέχεται από μεμονωμένους μεταφορείς επιβατών, με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη, δύναται να ανατεθεί η συνέχιση παροχής του συνόλου ή μέρους του συγκοινωνιακού έργου της νήσου, σε εταιρεία οποιασδήποτε νομικής μορφής που ιδρύεται από τους μεμονωμένους αυτοκινητιστές παρόχους του συνόλου ή μέρους του έργου αυτού, εφόσον εντός έξι (6) μηνών από την ισχύ του παρόντος άρθρου υποβάλλουν σχετική πρόταση-αίτημα προς την οικεία Περιφέρεια, η οποία εκδίδει την εγκριτική απόφαση εντός τριών (3) μηνών από την υποβολή του αιτήματος.

[...]

55. Ν. 4235/2014

Άρθρο 56

Αγορές Παραγωγών - Οικοτεχνία

1.

[...]

γ) Για την οργάνωση των αγορών παραγωγών βιολογικών προϊόντων, συνιστώνται ανά Περιφερειακή Ενότητα, μία Επιτροπή Διαχείρισης Αγορών Παραγωγών (Ε.Δ.Α.Π.) για τους παραγωγούς και συνεταιρισμούς βιολογικών προϊόντων.

Η Ε.Δ.Α.Π. είναι πενταμελής και συγκροτείται από δύο εκπροσώπους, των παραγωγών και από έναν εκπρόσωπο των συνεταιρισμών, των δήμων και των καταναλωτών. Τα μέλη της ορίζονται με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη. Κάθε αγορά παραγωγών μπορεί να λειτουργεί είτε σε δημόσιο χώρο του οικείου δήμου ή της οικείας Περιφερειακής Ενότητας που καθορίζεται μετά από αντίστοιχη έγκριση του δήμου ή της Περιφερειακής Ενότητας είτε σε ιδιωτικό χώρο με ευθύνη των αυτοδιαχειριζόμενων φορέων.

[...]

56. Ν. 4238/2014

Άρθρο 27

Κινητές μονάδες Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας

2. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας, κατόπιν σχετικής εισήγησης της Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας του Υπουργείου Υγείας, δύναται να λειτουργούν Κινητές Μονάδες Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και από λοιπά Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α., Ν.Π.Ι.Δ. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, καθώς και από σωματεία και εταιρείες Αστικού Δικαίου.

57. Ν. 4251/2014

Άρθρο 11

Διαδικασία καθορισμού όγκου εισδοχής για εργασία

[...]

2. Για την έκδοση της ανωτέρω κοινής υπουργικής απόφασης λαμβάνονται υπόψη, υποχρεωτικά, η γνώμη: (α) της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, (β) του ΟΑΕΔ, καθώς και (γ) των Περιφερειών της χώρας, κατόπιν ερωτήματος των Υπουργών Εσωτερικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας αναφορικά με τις υπάρχουσες ανάγκες εργασίας στην ελληνική επικράτεια. Οι ανάγκες αυτές θα προσδιορίζονται, ιδίως, με βάση τα ακόλουθα κριτήρια: τη διαβούλευση μεταξύ της Περιφέρειας και εργοδοτικών φορέων, το συμφέρον της εθνικής οικονομίας, τη σκοπιμότητα της απασχόλησης, την προσφορά εργασίας από ημεδαπούς, ευρωπαίους πολίτες ή νομίμως διαμένοντες στη χώρα πολίτες τρίτων χωρών ανά ειδικότητα και τα ποσοστά ανεργίας ανά τομέα απασχόλησης. Με βάση τις ανωτέρω γνώμες, οι οποίες διατυπώνονται μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την υποβολή του ερωτήματος, το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας μεριμνά για την έκδοση της κοινής υπουργικής απόφασης της παραγράφου 1, λαμβάνοντας υπόψη τις γνώμες αυτές, καθώς και το συμφέρον της εθνικής οικονομίας.

Άρθρο 29

Υποχρεώσεις ιδιωτών και υπαλλήλων - Κυρώσεις

[...]

8. Ο υπεύθυνος γραφείου ταξιδίων ή μετανάστευσης ή οποιοσδήποτε άλλος υποβάλλει για λογαριασμό τρίτου στην αρμόδια αρχή δικαιολογητικά εκδόσεως ταξιδιωτικού εγγράφου, με στοιχεία που δεν ανταποκρίνονται στην ταυτότητα του προσώπου αυτού, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους και με χρηματική ποινή τουλάχιστον δέκα χιλιάδων

(10.000) ευρώ. Με την ίδια ποινή τιμωρείται και εκείνος, για λογαριασμό του οποίου υποβάλλονται τα δικαιολογητικά. Με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη επιβάλλεται και τρίμηνη αφαίρεση της άδειας λειτουργίας του γραφείου και, σε περίπτωση υποτροπής, οριστική αφαίρεση της άδειας αυτής.

58. Ν. 4258/14

Άρθρο 2

Φάκελος Οριοθέτησης- Πρόταση Οριοθέτησης

4. Ο Φάκελος Οριοθέτησης μπορεί να συντάσσεται με μέριμνα:

[...]

δ) της Περιφέρειας ή

ε) του οικείου ΟΤΑ ή

[...]

Στην Περιφέρεια Αττικής, για τις ανωτέρω γ', δ', ε', και στ' περιπτώσεις, απαιτείται και η σύμφωνη γνώμη της Κεντρικής Συντονιστικής Επιτροπής του άρθρου 140 του ν. 4070/2012 (Α' 82), όπως ισχύει.

[...]

Άρθρο 3

Διαδικασία Οριοθέτησης

Α. Διαδικασία Οριοθέτησης των υδατορεμάτων χωρίς κατασκευή έργων διευθέτησης επ' αυτών:

1. Ο Φάκελος Οριοθέτησης ελέγχεται και θεωρείται από τις αναφερόμενες στην παρ. 4 του άρθρου 2 αρχές, εκτός από τις περιπτώσεις ε' και στ' της ίδιας παραγράφου όπου ο Φάκελος Οριοθέτησης ελέγχεται και θεωρείται από τη Διεύθυνση Τεχνικών Έργων της αρμόδιας Περιφέρειας εντός προθεσμίας τριάντα εργάσιμων ημερών από την υποβολή του. [...]

2.3 Για τον καθορισμό των οριογραμμών απαιτείται γνώμη του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, σε χρονικό διάστημα ενός μηνός από τη διαβίβαση του σχετικού φακέλου. Εντός της προθεσμίας αυτής ο Δήμος ή η Κοινότητα υποχρεούται να προβεί σε ανάρτηση του προβλεπόμενου στην περίπτωση α' της παραγράφου 1 του άρθρου 2 του παρόντος νόμου τοπογραφικού διαγράμματος. Στην περίπτωση που η παραπάνω προθεσμία παρέλθει άπρακτη, η αρμόδια αρχή καθορίζει τις οριογραμμές χωρίς τη γνώμη αυτή.

[...]

Άρθρο 7

Έργα αντιπλημμυρικής προστασίας

1. Οι Υπηρεσίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, καθώς επίσης και οι υπηρεσίες του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και οι αρμόδιες Υπηρεσίες της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή της Περιφέρειας, μπορεί να μελετούν και να εκτελούν έργα διευθέτησης / αντιπλημμυρικής προστασίας και εργασίες συντήρησης σε υδατορέματα ή να τα αναθέτουν, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

2. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης μπορεί να ανατίθενται οι ανωτέρω αρμοδιότητες –μελέτης, ανάθεσης και εκτέλεσης έργων διευθέτησης/αντιπλημμυρικής προστασίας και εργασίες συντήρησης - και στους ακόλουθους φορείς:

2.1. στους οικείους Ο.Τ.Α. α' βαθμού, όταν το υπό μελέτη υδατόρεμα βρίσκεται εξ ολοκλήρου μέσα στα διοικητικά τους όρια και δεν αποτελεί κλάδο άλλου υδατορέματος,

2.2. στις οικείες Περιφερειακές Ενότητες, όταν το υπό μελέτη υδατόρεμα βρίσκεται εξ ολοκλήρου μέσα στα διοικητικά τους όρια και δεν αποτελεί κλάδο άλλου υδατορέματος,

2.3. στις οικείες Περιφέρειες, όταν το υπό μελέτη υδατόρεμα βρίσκεται εξ ολοκλήρου μέσα στα διοικητικά τους όρια και δεν αποτελεί κλάδο άλλου υδατορέματος.

Σε περίπτωση που το υπό μελέτη υδατόρεμα βρίσκεται μέσα στα διοικητικά όρια περισσότερων Περιφερειών με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης μπορεί να ανατίθεται η μελέτη και η εκτέλεση των έργων διευθέτησης/αντιπλημμυρικής προστασίας και των εργασιών συντήρησης στις αρμόδιες υπηρεσίες της οικείας Περιφέρειας, για το τμήμα του υδατορέματος που βρίσκεται μέσα στα διοικητικά τους όρια.

Άρθρο 22

Τροποποιήσεις ειδικών πολεοδομικών ρυθμίσεων

4.1. Δύνανται να εκδοθεί έγκριση δόμησης και άδεια δόμησης επί ακινήτων: α) εντός των ορίων οικισμών ή τμημάτων αυτών, όπως τα όρια αυτά φαίνονται στα διαγράμματα και στις αποφάσεις των αρμόδιων Νομαρχών, βάσει των διατάξεων του από 24.4.1985 του προεδρικού διατάγματος (Δ' 181), οι οποίοι παλαιότερα έχουν χαρακτηριστεί ως κατολισθαίνοντες, β) εντός των ορίων οικισμών, οι οποίοι έχουν πληγεί και επαπειλούνται από κατολίπηση και έχουν οριοθετηθεί με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομίας και Ανάπτυξης, Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών που εκδίδεται κατ' εφαρμογή του δεύτερου εδαφίου του άρθρου 10 του ν. 2576/1998 (Α' 25) και γ) εντός των ορίων οικισμών, οι οποίοι έχουν κριθεί ως μεταφερόμενοι, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 16 του ν. 4467/1965 (Α' 83), υπό τις εξής προϋποθέσεις:

αα. Μετά από αίτηση του αρμόδιου Δήμου, εγκρίνεται από τον συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης μελέτη γεωλογικής καταλληλότητας, η οποία εκπονείται, σύμφωνα με τις προδιαγραφές που ορίζονται στην 16374/3696/1998 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (Β' 723) για το σύνολο της πληγείσας και επαπειλούμενης περιοχής, προκειμένου να καθοριστούν τα τμήματα αυτής, τα οποία είναι κατάλληλα για δόμηση ή κατάλληλα υπό προϋποθέσεις για δόμηση.

ββ. Σε περίπτωση που, από τη μελέτη της προηγούμενης περίπτωσης, προτείνονται έργα αποκατάστασης για τα τμήματα του οικισμού που έχουν χαρακτηριστεί ως κατάλληλα υπό προϋποθέσεις, για δόμηση, απαιτείται επιπλέον η διενέργεια γεωτεχνικής έρευνας και η σύνταξη γεωτεχνικής οριστικής μελέτης, η οποία εγκρίνεται ομοίως με τη μελέτη γεωλογικής καταλληλότητας.

γγ. Για την έκδοση εγκρίσεων και αδειών δόμησης από την αρμόδια ΥΔΟΜ., ή αδειών επισκευής από την αρμόδια Διεύθυνση της Γενικής Διεύθυνσης Αποκατάστασης Επιπτώσεων Φυσικών Καταστροφών (Γ.Δ.Α.Ε.Φ.Κ.), στο σύνολο ή σε τμήματα του οικισμού απαιτείται η προηγούμενη έκδοση διαπιστωτικής απόφασης από τον συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης για την ολοκλήρωση των έργων αποκατάστασης κατολισθήσεων, μετά από γνωμοδότηση της Τεχνικής Υπηρεσίας της οικείας Περιφέρειας.

[...]

15.α. Πράξεις εφαρμογής που κυρώθηκαν από αναρμόδια όργανα μπορούν να κυρωθούν με αποφάσεις των αρμοδίων Περιφερειάρχων υπό την προϋπόθεση ότι κυρώνονται ως είχαν κατά το χρόνο κυρώσεώς τους από τα αναρμόδια όργανα. Η ισχύς των αποφάσεων αυτών ανατρέχει στην ημερομηνία έκδοσης των αρχικών διοικητικών πράξεων οι οποίες μετά την έκδοση των σχετικών αποφάσεων των περιφερειάρχων καταργούνται αυτοδικαίως.

---

59. Ν. 4270/2014

Άρθρο 30

Ρυθμίσεις για τα φαρμακεία και τις φαρμακαποθήκες

1. Κατά τους μήνες Ιανουάριο και Ιούνιο εκάστου έτους, οι Περιφερειακές Ενότητες της χώρας αναρτούν στη διαδικτυακή ιστοσελίδα τους τις υπάρχουσες, κατά την 31η Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους και την 31η Μαΐου του τρέχοντος έτους, κενές θέσεις φαρμακείων. Σε περίπτωση που Περιφερειακή Ενότητα δεν διαθέτει διαδικτυακή ιστοσελίδα η ανάρτηση γίνεται στην ιστοσελίδα της οικείας Περιφέρειας και δημοσιεύεται σε μία (1) τουλάχιστον εφημερίδα του τοπικού τύπου της Περιφερειακής Ενότητας.

---

60. Ν. 4310/2014

Άρθρο 6

Όργανα

Αρμόδια όργανα για το σχεδιασμό και την εφαρμογή της πολιτικής ΕΤΑΚ είναι:

[...]

4. Οι περιφέρειες.

[...]

Άρθρο 10

Περιφερειακά Συμβούλια Έρευνας και Καινοτομίας (ΠΣΕΚ)

1. Με απόφαση του κατά τόπο αρμόδιου Περιφερειάρχη, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, συγκροτείται Περιφερειακό Επιστημονικό Συμβούλιο Έρευνας και Καινοτομίας (ΠΣΕΚ), ως όργανο υποστήριξης αναπτυξιακών δράσεων και υλοποίησης της ΕΣΕ-ΤΑΚ. Η υποστήριξη παρέχεται με εισηγήσεις, μελέτες πεδίου, καταγραφές και αξιολογήσεις των υφιστάμενων υποδομών ή του διαθέσιμου ανθρώπινου δυναμικού και συγκριτικές εκτιμήσεις σε ό,τι αφορά στη δημιουργία περιφερειακών συσπειρώσεων ερευνητικών οργανισμών, τεχνολογικών φορέων, επιχειρήσεων, λοιπών φορέων και περιφερειακών αρχών, για την προώθηση της καινοτομίας, την ενθάρρυνση της ανάπτυξης σχημάτων σύμπραξης του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα και τη διαμόρφωση συνθηκών και προοπτικών επιτυχούς συμμετοχής οργανισμών των περιφερειών σε εθνικά και ευρωπαϊκά ερευνητικά έργα.

Ειδικότερα, το περιεχόμενο των εισηγήσεων και της υποστήριξης του ΠΣΕΚ αφορά:

α) Στην οριζόντια δικτύωση των περιφερειακών συντελεστών που εμπλέκονται στην ΕΤΑΚ, όπως δημόσιοι ερευνητικοί οργανισμοί, τεχνολογικοί φορείς, επιχειρήσεις και λοιποί φορείς, καθώς και σε προτάσεις ένταξης και διασύνδεσης των συντελεστών και ερευνητικών οργανισμών στις περιφερειακές οικονομίες.

β) Στην από κοινού με τη ΓΓΕΤ ανάλυση των στρατηγικών για την ανάπτυξη της ΕΤΑΚ στην περιφέρεια και την ανάληψη συντονισμένων δράσεων Κέντρου-Περιφέρειας.

γ) Στον καθορισμό κριτηρίων και προϋποθέσεων για την αξιολόγηση ερευνητικών προτάσεων που υποβάλλονται στις περιφερειακές αρχές.

δ) Στη διεύρυνση της πρόσβασης των δικαιούχων σε πηγές χρηματοδότησης, καθώς και της ένταξης και διασύνδεσης των ερευνητικών οργανισμών στις περιφερειακές οικονομίες.

ε) Στην πλήρη αξιοποίηση του ερευνητικού δυναμικού των Περιφερειών και της ενίσχυσης της απασχόλησης νέων αποφοίτων σε εθνικό, ενωσιακό ή διεθνές επίπεδο, με μέτρα, όπως:

αα) Η υποστήριξη δημόσιων ερευνητικών οργανισμών για την απόκτηση κατάλληλου ερευνητικού εξοπλισμού και την ανάπτυξη υλικού περιβάλλοντος που τους επιτρέπει την πλήρη αξιοποίηση του διαθέσιμου ερευνητικού δυναμικού.

ββ) Η παροχή ενισχύσεων για ερευνητικές υποδομές στις οποίες εξασφαλίζεται η πρόσβαση σε διαφανή βάση που δεν εισάγει διακρίσεις.

γγ) Η στήριξη για τη διοργάνωση συναντήσεων εργασίας (workshops) και συνεδρίων για τη διευκόλυνση της μεταφοράς γνώσεων ή την ανάπτυξη δραστηριοτήτων προβολής και δημοσιοποίησης, καθώς και η ανάληψη πρωτοβουλιών διασποράς και μεταφοράς ερευνητικών αποτελεσμάτων στον παραγωγικό τομέα της χώρας, σε άλλες χώρες και σε διεθνείς αγορές.

δδ) Ο προσδιορισμός των αναγκών και των δυνατοτήτων ενίσχυσης της ερευνητικής ικανότητας των δημόσιων ερευνητικών φορέων που υπάρχουν στις Περιφέρειες και οι οποίες μπορούν να χρηματοδοτούνται.

2. Το ΠΣΕΚ αποτελείται από έντεκα (11) μέλη, από τα οποία έξι (6) είναι καθηγητές Α.Ε.Ι. ή ερευνητές που προέρχονται από ερευνητικά κέντρα που εποπτεύονται από τον Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων. Τα υπόλοιπα πέντε (5) μέλη προέρχονται από επαγγελματικά επιμελητήρια και επιστημονικούς συλλόγους, τους πολιτιστικούς φορείς, την τοπική αυτοδιοίκηση και τους παραγωγικούς φορείς της περιοχής. Όλα τα μέλη του ΠΣΕΚ πρέπει να είναι κάτοχοι τουλάχιστον διπλώματος μεταπτυχιακών σπουδών ή ισοδύναμου τίτλου με αναγνωρισμένο κύρος και να έχουν μακρόχρονη ερευνητική και επαγγελματική εμπειρία σε θέματα ΕΤΑΚ. Η θητεία των μελών του (ΠΣΕΚ) είναι τετραετής και μπορεί να ανανεώνεται μία μόνο φορά με τη διαδικασία με την οποία επιλέχθηκαν αρχικά.

3. Τα μέλη του ΠΣΕΚ επιλέγονται με την ακόλουθη διαδικασία:

α) Με απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου συγκροτείται πενταμελής Επιτροπή που αποτελείται από δύο (2) επιστήμονες που ασχολούνται με την έρευνα, καθηγητές Α.Ε.Ι. με βαθμίδα καθηγητή ή αναπληρωτή καθηγητή, δύο (2) ερευνητές Α΄ ή Β΄ βαθμίδας της ημεδαπής ή της αλλοδαπής και ένα (1) εκπρόσωπο των παραγωγικών φορέων της οικείας Περιφέρειας, οι οποίοι δεν περιλαμβάνονται μεταξύ των επιλέξιμων υποψηφίων.

β) Η Επιτροπή προκηρύσσει ανοιχτή πρόσκληση υποβολής υποψηφιοτήτων, η οποία δημοσιεύεται στον ημερήσιο τύπο και το δικτυακό τόπο της οικείας Περιφέρειας και της ΓΓΕΤ. Η Επιτροπή αξιολογεί τις υποψηφιότητες και εν συνεχεία συντάσσει κατάλογο υποψηφίων κατά αξιολογική σειρά. Στον κατάλογο υποψηφίων που συντάσσει η Επιτροπή περιλαμβάνεται τριπλάσιος, και αν αυτό δεν είναι δυνατό, διπλάσιος αριθμός υποψηφίων του συνόλου των μελών του ΠΣΕΚ. Οι υποψήφιοι που περιλαμβάνονται στον κατάλογο προέρχονται κατά προτίμηση από τον εθνικό κατάλογο κριτών. Η Επιτροπή υποβάλλει τον κατάλογο υποψηφίων στο Περιφερειακό Συμβούλιο, το οποίο επιλέγει από αυτόν τους καταλληλότερους. Ο Περιφερειάρχης διορίζει τα μέλη του ΠΣΕΚ που έχουν επιλεγεί από το Περιφερειακό Συμβούλιο.

γ) Μετά από το διορισμό τους τα μέλη του ΠΣΕΚ συγκροτούνται σε σώμα και εκλέγουν τον πρόεδρο, τον αντιπρόεδρο και το γραμματέα του με τον αναπληρωτή του.

4. Οι πρόεδροι και οι αντιπρόεδροι των ΠΣΕΚ συνέρχονται σε ολομέλεια των ΠΣΕΚ, συγκροτούνται σε σώμα και εκλέγουν μεταξύ των μελών τους πρόεδρο και αντιπρόεδρο.

5. Ο τόπος και ο χρόνος συνεδριάσεων, η απαρτία, ο τρόπος λήψης απόφασης και κάθε ειδικότερο θέμα λειτουργίας του ΠΣΕΚ ορίζονται με απόφαση του προέδρου του οικείου ΠΣΕΚ, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας. Όσον αφορά την ολομέλεια των ΠΣΕΚ, τα ανωτέρω ζητήματα ορίζονται με απόφαση του ΓΓΕΤ.

6. Η γραμματειακή και η διοικητική υποστήριξη των ΠΣΕΚ παρέχονται από την Περιφέρεια. Τα ΠΣΕΚ υποβοηθούνται ως προς το έργο τους από τις υφιστάμενες δομές της οικείας Περιφέρειας. Τα μέλη των ΠΣΕΚ είναι δυνατόν να συμμετέχουν στις συνεδριάσεις από απόσταση μέσω τηλεδιάσκεψης.

7. Τα προβλεπόμενα από τις κείμενες διατάξεις έξοδα μετακίνησης, διανυκτέρευσης και ημερήσιας αποζημίωσης των μελών του ΠΣΕΚ για τη συμμετοχή στις συνεδριάσεις τους καλύπτονται από ίδιους πόρους της Περιφέρειας.

8. Για τα ΠΣΕΚ εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 7 του ν. 2690/1999 (Α΄ 45), όπως ισχύει.

61. Ν. 4314/2014**Άρθρο 7****Διαχειριστικές Αρχές Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων**

1. Οι Ειδικές Υπηρεσίες των Περιφερειών που μετονομάστηκαν με βάση το άρθρο 6 του ν. 3614/2007 σε «Ενδιάμεσες Διαχειριστικές Αρχές», αναλαμβάνουν αρμοδιότητες διαχείρισης των οικείων Περιφερειακών ΕΠ, σύμφωνα με το άρθρο 125 του Κανονισμού επιπροσθέτως των αρμοδιοτήτων που προβλέπονται στο ν. 3614/ 2007 και στις αποφάσεις εκχώρησης αρμοδιοτήτων για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2007-2013. Οι ανωτέρω Ειδικές Υπηρεσίες μετονομάζονται σε Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ..., στην οποία προστίθεται η ονομασία κάθε Περιφέρειας και υπάγονται διοικητικά στον οικείο Περιφερειάρχη.

Άρθρο 8**Αρμοδιότητες Διαχειριστικής Αρχής**

1. Οι Διαχειριστικές Αρχές των Τομεακών και Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων είναι υπεύθυνες για τη διαχείριση του οικείου επιχειρησιακού προγράμματος, σύμφωνα με το σύστημα διαχείρισης και ελέγχου του εδαφίου δ' της παρ. 3 του άρθρου 14 και την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης. Στο πλαίσιο αυτό η διαχειριστική αρχή του κάθε επιχειρησιακού προγράμματος:

α) Υποστηρίζει το έργο της Επιτροπής Παρακολούθησης και της παρέχει τα απαιτούμενα στοιχεία για την εκτέλεση των καθηκόντων της, και ιδίως δεδομένα που αφορούν την πρόοδο του ΕΠ ως προς την επίτευξη των στόχων του, δημοσιονομικά δεδομένα και δεδομένα που αφορούν τους δείκτες και τα ορόσημα, ενώ μεριμνά για την εφαρμογή των αποφάσεων της Επιτροπής.

β) Συντάσσει και, μετά από την έγκριση της Επιτροπής Παρακολούθησης, υποβάλλει στην Επιτροπή ετήσιες και τελικές εκθέσεις υλοποίησης.

γ) Θέτει στη διάθεση των ενδιάμεσων φορέων και των δικαιούχων πληροφορίες σχετικά με την εκτέλεση των καθηκόντων τους και την υλοποίηση πράξεων αντίστοιχα.

δ) Διασφαλίζει τη συλλογή και καταχώρηση στο ΟΠΣ δεδομένων για κάθε πράξη, τα οποία είναι αναγκαία για την παρακολούθηση, την αξιολόγηση, τη δημοσιονομική διαχείριση, την επαλήθευση και τον έλεγχο, συμπεριλαμβανομένων των δεδομένων για μεμονωμένους συμμετέχοντες σε πράξεις κατά περίπτωση.

ε) Εξασφαλίζει ότι τα αναφερόμενα στο στοιχείο δ' δεδομένα συλλέγονται, καταχωρίζονται και αποθηκεύονται στο σύστημα και ότι τα δεδομένα σχετικά με τους δείκτες αναλύονται ανά φύλο, όταν αυτό επιβάλλεται από το Παράρτημα Ι του Κανονισμού του ΕΚΤ.

στ) Πραγματοποιεί τις αξιολογήσεις του επιχειρησιακού προγράμματος που διενεργούνται, σύμφωνα με τα άρθρα 54 και 56 του Κανονισμού, βάσει του εγκεκριμένου σχεδίου αξιολόγησης από την επιτροπή παρακολούθησης και λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για την αξιοποίηση των συμπερασμάτων τους.

ζ) Προβαίνει στην εξειδίκευση του επιχειρησιακού προγράμματος, σύμφωνα με το άρθρο 19, παρακολουθεί την πορεία εφαρμογής του και συντάσσει προτάσεις τροποποίησης του, τις οποίες υποβάλλει στην Επιτροπή Παρακολούθησης για έγκριση.

η) Διασφαλίζει τη συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας που ορίζονται στο άρθρο 115 του Κανονισμού.

θ) Υποβάλλει στην Επιτροπή τις απαιτούμενες για τα μεγάλα έργα πληροφορίες, σύμφωνα με το άρθρο 101 του Κανονισμού.

ι) Για την επιλογή των πράξεων, η Διαχειριστική Αρχή:

αα) συντάσσει και, μετά από την έγκρισή τους, εφαρμόζει τις κατάλληλες διαδικασίες και κριτήρια επιλογής τα οποία:

- i) διασφαλίζουν τη συμβολή των πράξεων στην επίτευξη των ειδικών στόχων και των αποτελεσμάτων της σχετικής προτεραιότητας,
  - ii) δεν συνιστούν διακριτική μεταχείριση και είναι διαφανή,
  - iii) τηρούν τις γενικές αρχές που ορίζονται στα άρθρα 7 και 8 του Κανονισμού.
- ββ) διασφαλίζει ώστε μία επιλεγείσα πράξη να εμπίπτει στο πεδίο του αρμόδιου Ταμείου ή Ταμείων και σε κατηγορία παρέμβασης στο πλαίσιο της προτεραιότητας ή των προτεραιοτήτων,
- γγ) παρέχει στον δικαιούχο έγγραφο που καθορίζει τους όρους για την υποστήριξη της κάθε πράξης, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών απαιτήσεων που αφορούν τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που πρέπει να παρασχεθούν στο πλαίσιο της πράξης, το σχέδιο χρηματοδότησης και την προθεσμία εκτέλεσης,
- δδ) εξασφαλίζει ότι ο δικαιούχος διαθέτει τη διοικητική, χρηματοοικονομική και επιχειρησιακή ικανότητα να τηρήσει τους όρους που καθορίζονται στο στοιχείο γ ' πριν από την έγκριση της πράξης,
- εε) προβαίνει σε εξέταση των σταδίων εξέλιξης δημοσίων συμβάσεων και ιδίως κατά τη διαδικασία διακήρυξης, ανάθεσης και τροποποίησης σύμβασης,
- στστ) εξασφαλίζει ότι σε περίπτωση που η υλοποίηση της πράξης έχει αρχίσει πριν από την υποβολή της αίτησης για χρηματοδότηση στη Διαχειριστική Αρχή, τηρούνται οι ενωσιακοί και εθνικοί κανόνες σχετικά με την εν λόγω πράξη,
- ζζ) διασφαλίζει ότι οι πράξεις που επιλέγονται για στήριξη από τα Ταμεία δεν περιλαμβάνουν δραστηριότητες που αποτελούν τμήμα πράξης, η οποία έχει υποβληθεί ή θα έπρεπε να υποβληθεί σε διαδικασία ανάκτησης, σύμφωνα με το άρθρο 71, μετά τη μετεγκατάσταση μίας παραγωγικής δραστηριότητας εκτός της περιοχής του προγράμματος,
- ηη) καθορίζει της κατηγορίες παρέμβασης στις οποίες αποδίδονται οι δαπάνες της πράξης.
- ια) Παρέχει στους δυνητικούς δικαιούχους σαφείς και λεπτομερείς πληροφορίες τουλάχιστον σχετικά με:
- αα) τους όρους επιλεξιμότητας των δαπανών που πρέπει να ικανοποιούνται για να υπάρξει υποστήριξη από ένα ΕΠ,
  - ββ) την περιγραφή των διαδικασιών εξέτασης των αιτήσεων χρηματοδότησης και τις σχετικές προθεσμίες,
  - γγ) τα κριτήρια επιλογής των πράξεων που θα χρηματοδοτηθούν,
  - δδ) τους αρμόδιους επικοινωνίας που μπορούν να δώσουν πληροφορίες σχετικά με τα επιχειρησιακά προγράμματα σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο,
  - εε) ότι οι αιτήσεις πρέπει να προτείνουν δραστηριότητες επικοινωνίας, ανάλογες με το μέγεθος της πράξης για την ενημέρωση του κοινού σχετικά με τους στόχους της πράξης και την υποστήριξη της ΕΕ στην πράξη,
  - στστ) ενημερώνει τους δικαιούχους ότι η αποδοχή χρηματοδότησης συνιστά αποδοχή της εγγραφής τους στον κατάλογο των πράξεων που δημοσιοποιούνται, σύμφωνα με το άρθρο 115, παράγραφος 2 και ότι ο κατάλογος των πράξεων ανά ΕΠ και ανά Ταμείο θα είναι προσβάσιμος μέσω ενιαίου διαδικτυακού τόπου ή ενιαίας διαδικτυακής πύλης.
- ιβ) Διενεργεί επαληθεύσεις κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 21 και, σύμφωνα με τις παραγράφους 4 και 5 του άρθρου 125 του Κανονισμού.
- ιγ) Διασφαλίζει ότι οι δικαιούχοι που εμπλέκονται στην υλοποίηση πράξεων χρηματοδοτούμενων βάσει επιλέξιμων δαπανών που όντως έχουν γίνει τηρούν είτε χωριστό λογιστικό σύστημα είτε επαρκή λογιστική κωδικοποίηση για όλες τις συναλλαγές που αφορούν μία πράξη.
- ιδ) Θέτει σε εφαρμογή αποτελεσματικά και αναλογικά μέτρα καταπολέμησης της απάτης, λαμβάνοντας υπόψη τους εντοπισθέντες κινδύνους.
- ιε) Ορίζει διαδικασίες που διασφαλίζουν την τήρηση όλων των εγγράφων σχετικά με τις δαπάνες και τους ελέγχους που απαιτούνται για τη διασφάλιση επαρκούς διαδρομής του ελέγχου.

ιστ) Συντάσσει για κάθε λογιστική χρήση τη διαχειριστική δήλωση αξιοπιστίας για τη λειτουργία του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου, τη νομιμότητα και κανονικότητα των σχετικών πράξεων και την τήρηση της αρχής της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, μαζί με έκθεση που παρουσιάζει τα αποτελέσματα των διενεργηθέντων ελέγχων, ενδεχόμενων αδυναμιών που εντοπίστηκαν στο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου και των διορθωτικών μέτρων που έχουν ληφθεί.

ιζ) Παρέχει στην αρχή πιστοποίησης όλες τις αναγκαίες πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες και τις επαληθεύσεις που πραγματοποιούνται σε σχέση με κάθε δαπάνη, για σκοπούς πιστοποίησης.

ιη) Προβαίνει στην ακύρωση μέρους ή του συνόλου της ενωσιακής συνεισφοράς σε μία πράξη, η οποία επιβάλλεται βάσει των αποτελεσμάτων επαληθευσης ή ελέγχου και εισηγείται στον Ειδικό Γραμματέα ή αιρετό Περιφερειάρχη που την εποπτεύει, την έκδοση απόφασης ανάκτησης αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

ιθ) Συνεργάζεται με την Εθνική Αρχή Συντονισμού, την καθ' ύλην αρμόδια υπηρεσία συντονισμού και την Επιτροπή και παρέχει σε αυτές κάθε πληροφορία που ζητείται.

2. Στην περίπτωση που η διαχειριστική αρχή είναι και δικαιούχος στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος οι ρυθμίσεις για τις επαληθεύσεις που αναφέρονται στο άρθρο 21 θα πρέπει να διασφαλίζουν επαρκή διάκριση αρμοδιοτήτων στο εσωτερικό της.

3. Στην περίπτωση ανάθεσης συγκεκριμένων καθηκόντων της διαχειριστικής αρχής ή αρμοδιοτήτων διαχείρισης μέρους του επιχειρησιακού προγράμματος σε ενδιάμεσους φορείς, η Διαχειριστική Αρχή διατηρεί την ευθύνη της διαχείρισης για το σύνολο του προγράμματος. Στο πλαίσιο του εποπτικού της ρόλου παρακολουθεί συστηματικά την εκτέλεση των καθηκόντων ή αρμοδιοτήτων διαχείρισης από τον ενδιάμεσο φορέα και εφόσον απαιτείται λαμβάνει κατάλληλα διορθωτικά μέτρα.

4. Υποστηρίζει τους δικαιούχους σε όλα τα στάδια εκτέλεσης των έργων τους. Σε αυτό το πλαίσιο στις διαχειριστικές αρχές των ΠΕΠ δύναται να συσταθεί οργανωτική μονάδα, λειτουργικά ανεξάρτητη από τις μονάδες που ασκούν καθήκοντα διαχείρισης.

Άρθρο 9

Κατανομή αρμοδιοτήτων των Αρχών διαχείρισης και ελέγχου

1. Στο πλαίσιο της οριοθέτησης των αρμοδιοτήτων των Διαχειριστικών Αρχών και προκειμένου να λειτουργήσει ευέλικτα και αποτελεσματικά το νέο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου και να διασφαλιστεί ο αναγκαίος βαθμός αυτονομίας στην άσκηση των καθηκόντων τους, οι αρμοδιότητες διαχείρισης, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διαδικασίες, διαχωρίζονται και κατανέμονται ως εξής:

Α. Στις αρμοδιότητες του εποπτεύοντος οργάνου των ειδικών υπηρεσιών, ήτοι του Γενικού ή Ειδικού Γραμματέα ή Περιφερειάρχη περιλαμβάνονται κυρίως τα ακόλουθα:

1. Διαχειριστικές αρμοδιότητες

α. Η εισήγηση προς έγκριση από την Επιτροπή Παρακολούθησης του ΕΠ, για την περαιτέρω εξειδίκευση του Ε Π μετά από διαβούλευση και για τυχόν αναθεώρηση αυτού.

β. Η έκδοση της πρόσκλησης για τη σύγκληση της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΕΠ στην οποία προεδρεύει.

γ. Η εισήγηση στην Επιτροπή Παρακολούθησης των κριτηρίων ένταξης πράξεων στους άξονες προτεραιότητας του ΕΠ.

δ. Η έκδοση των προσκλήσεων για την υποβολή προτάσεων χρηματοδότησης.

ε. Η έκδοση των αποφάσεων ένταξης των πράξεων, των αποφάσεων ανάκλησης ένταξης, των αποφάσεων ολοκλήρωσης, των αποφάσεων απόρριψης προτάσεων για το ΕΠ, σε συνέχεια προηγούμενης εισήγησης του προϊσταμένου της Διαχειριστικής Αρχής.

στ. Η έκδοση αποφάσεων δημοσιονομικών διορθώσεων και ανάκτησης αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

2. Γενικές αρμοδιότητες

α. Η διαμόρφωση και η επικαιροποίηση σε ετήσια βάση του προγραμματισμού των δραστηριοτήτων και του συντονισμού της λειτουργίας της Ειδικής Υπηρεσίας και η θέσπιση ποιοτικών και ποσοτικών στόχων.

β. Η διασφάλιση ότι το πρόγραμμα και οι δραστηριότητες της Ειδικής Υπηρεσίας συμβαδίζουν με τον προγραμματισμό και τους τεθέντες στόχους, καθώς και ο έλεγχος και η εποπτεία των δραστηριοτήτων αυτών.

γ. Η υπογραφή απαντήσεων στις αιτήσεις επανεξέτασης ή αναφορές παραπόνων πολιτών ή νομικών προσώπων κατά ενεργειών ή παραλείψεων της παραπάνω Ειδικής Υπηρεσίας.

δ. Η έκδοση των αποφάσεων μετακίνησης εντός και εκτός έδρας για εκτέλεση υπηρεσίας στο εσωτερικό ή εξωτερικό του Προϊσταμένου της Ειδικής Υπηρεσίας, καθώς και η έγκριση των σχετικών δαπανών.

ε. Η χορήγηση αδειών στον προϊστάμενο της Ειδικής Υπηρεσίας.

στ. Η απόφαση σύστασης, συγκρότησης και ορισμού μελών των συλλογικών οργάνων - επιτροπών και ομάδων εργασίας χωρίς αμοιβή για θέματα που άπτονται περισσοτέρων της μίας Ειδικής Υπηρεσίας που υπάγονται σε αυτόν.

Β. Στις αρμοδιότητες του Προϊσταμένου της Διαχειριστικής Αρχής περιλαμβάνονται κυρίως τα κάτωθι:

1. Διαχειριστικές αρμοδιότητες

α. Η προηγούμενη εισήγηση για την έκδοση των αποφάσεων ένταξης πράξεων και των τροποποιήσεων τους, η εισήγηση για την έκδοση των αποφάσεων ανάκλησης ένταξης, των αποφάσεων ολοκλήρωσης, των αποφάσεων για απόρριψη προτάσεων για το ΕΠ και για τις πράξεις για τις οποίες η Ειδική Υπηρεσία ασκεί καθήκοντα Ενδιάμεσου φορέα Διαχείρισης.

β. Οι απαντήσεις σε ερωτήματα για την έννοια των διατάξεων που αφορούν σε θέματα της Ειδικής Υπηρεσίας τους, για τα οποία υπάρχουν νομολογιακές λύσεις ή είναι δεδομένη η πρακτική της υπηρεσίας, καθώς και τις απαντήσεις σε αιτήσεις υπηρεσιών πολιτών ή υπαλλήλων, με τις οποίες παρέχονται πληροφορίες.

γ. Οι απαντήσεις σε πορίσματα ελέγχου των εθνικών και ενωσιακών ελεγκτικών οργάνων και λοιπών αρμόδιων φορέων.

δ. Η υπογραφή εγγράφων που αφορούν στον προγραμματισμό και συντονισμό των δραστηριοτήτων της Ειδικής Υπηρεσίας, καθώς και στην εφαρμογή και εξειδίκευση, όπου απαιτείται, των απαραίτητων εργαλείων, προτύπων και προδιαγραφών για τη σωστή λειτουργία της Ειδικής Υπηρεσίας,

ε. Η υπογραφή των εγγράφων προς όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τις απόψεις της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης που αφορούν στο ΕΠ αρμοδιότητας της,

2. Λοιπές αρμοδιότητες

α. Η υπογραφή εγγράφων επί θεμάτων προσωπικού (διοικητικά, οικονομικά, εκπαίδευσης, οργάνωσης), τα οποία δεν περιλαμβάνονται στις αρμοδιότητες του Ειδικού Γραμματέα ή Περιφερειάρχη.

β. Έγγραφα με τα οποία ζητείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες ο ορισμός εκπροσώπων ως μελών σε συλλογικά όργανα ή ειδικές ομάδες εργασίας.

γ. Η απόφαση σύστασης, συγκρότησης και ορισμού μελών των συλλογικών οργάνων - επιτροπών και ομάδων εργασίας, χωρίς αμοιβή, για θέματα της αρμοδιότητας του.

δ. Η έκδοση αποφάσεων μετακίνησης εκτός έδρας των προϊσταμένων μονάδων και των υπαλλήλων, στο εσωτερικό ή εξωτερικό για υπηρεσία, καθώς και ερωτήματα και αποφάσεις χορήγησης άδειας στους υπαλλήλους αυτούς για εκπαίδευση ή μετεκπαίδευση στο εσωτερικό ή εξωτερικό, καθώς και η έγκριση των σχετικών δαπανών.

ε. Η χορήγηση αδειών στους προϊσταμένους των μονάδων και των στελεχών της. 2. Στις αρμοδιότητες των προϊσταμένων των λοιπών Ειδικών Υπηρεσιών του άρθρου 4 περιλαμβάνονται οι αρμοδιότητες που αναφέρονται στις ανωτέρω παραγράφους 1Β1β, 1Β1γ, 1Β1δ, 1Β1ε και 1Β2.

3. Οι αρμοδιότητες που αναφέρονται στην παράγραφο 1B ασκούνται και για τα Επιχειρησιακά Προγράμματα της περιόδου 2007-2013. Ειδικότερα, για τα Επιχειρησιακά Προγράμματα της περιόδου 2007-2013 οι αρμοδιότητες που αναφέρονται στην παράγραφο 1B ασκούνται από τους αρμόδιους Υποδιευθυντές.

4. Με αποφάσεις του, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ο προϊστάμενος της Ειδικής Υπηρεσίας μπορεί να μεταβιβάζει στους προϊσταμένους των οργανικών μονάδων της Υπηρεσίας τις αναγκαίες αρμοδιότητες, για όσες εκ του παρόντος άρθρου έχει την αρμοδιότητα, προκειμένου αυτοί να ανταποκριθούν στους στόχους που τους τίθενται, όπως και να ανακαλεί τη μεταβίβαση αυτή των αρμοδιοτήτων, ανεξάρτητα αν έλαβε χώρα πριν ή μετά την ανάθεση των καθηκόντων του.

Άρθρο 13 **Ενδιάμεσοι Φορείς**

[...]

4. Με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη δύναται να ορίζονται Ενδιάμεσοι Φορείς, οι οποίοι αναλαμβάνουν τη διαχείριση μέρους Περιφερειακού ΕΠ ή συγκεκριμένα καθήκοντα της Διαχειριστικής Αρχής του εν λόγω Ε Π για πράξεις κρατικών ενισχύσεων.

[...]

α. Με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού ή Περιφερειάρχη, δύναται να ορίζονται Ενδιάμεσοι Φορείς, οι οποίοι αναλαμβάνουν τη διαχείριση μέρους ΕΠ ή συγκεκριμένα καθήκοντα της Διαχειριστικής Αρχής του εν λόγω ΕΠ για δράσεις ολοκληρωμένων χωρικών επενδύσεων ή βιώσιμης αστικής ανάπτυξης ή τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων, σύμφωνα με το άρθρο 123 παράγραφοι 7 και 6 του Κανονισμού.

[...]

δ. Με απόφαση του αρμόδιου Περιφερειάρχη δύναται να ορίζεται η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ» ως Ενδιάμεσος Φορέας, σύμφωνα με το άρθρο 123 παράγραφος 7 του Κανονισμού, η οποία αναλαμβάνει τη διαχείριση μέρους του οικείου Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος για την υλοποίηση δράσεων Ταμείων ή Ταμείων Χαρτοφυλακίου για χρηματοδοτικά μέσα.

ε. Με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού ή Περιφερειάρχη αντίστοιχα, δύναται να ορίζεται ως Ενδιάμεσος Φορέας για να επιτελεί συγκεκριμένα καθήκοντα της Διαχειριστικής Αρχής (ΔΑ) υπό την άμεση εποπτεία και τον έλεγχο αυτής, η αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία με την επωνυμία «Ενδιάμεσος Φορέας Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας» (δ.τ. ΕΦΕΠΑΕ).

[...]

στ. Με απόφαση του αρμόδιου Περιφερειάρχη μπορεί να ορίζεται ο Οργανισμός Απασχολήσεως Ανθρώπινου Δυναμικού (ΟΑΕΔ) ως Ενδιάμεσος Φορέας Κρατικών Ενισχύσεων, που αναλαμβάνει τη διαχείριση μέρους του οικείου Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΕΠ) ή συγκεκριμένα καθήκοντα της Διαχειριστικής Αρχής του εν λόγω ΕΠ για την υλοποίηση των δράσεων Κρατικών Ενισχύσεων «Πρόωθηση στην Απασχόληση (Νέοι Ελεύθεροι Επαγγελματίες - ΝΕΕ και Νέες Θέσεις Εργασίας -ΝΘΕ) για πληθυσμούς Ρομά» που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο. Η απόφαση του προηγούμενου εδαφίου εκδίδεται χωρίς να απαιτείται η προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ της παραγράφου 5 του παρόντος.

[...]

Άρθρο 20 **Ένταξη πράξεων**

1. Με απόφαση του Ειδικού Γραμματέα ή Περιφερειάρχη στον οποίο υπάγεται η Διαχειριστική Αρχή του ΕΠ εκδίδεται πρόσκληση για την υποβολή αιτήσεων χρηματοδότησης από τους δυνητικούς δικαιούχους.

[...]

62. Ν. 4332/2015

Άρθρο 14 **Άνευ τίτλου**

[...]

10. Τα Ν.Π.Δ.Δ., οι Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, στα διοικητικά όρια των οποίων λειτουργούν Κέντρα Πρώτης Υποδοχής (ΚΕ.Π.Υ.), Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Κ.Υ.Τ.) και Ανοιχτές Δομές Προσωρινής Υποδοχής και Φιλοξενίας προσφύγων και μεταναστών ή διαθέτουν χώρους για την κάλυψη έκτακτων αναγκών στέγασης και προσωρινής φιλοξενίας προσφύγων και μεταναστών, καθώς και οι φορείς των Ο.Τ.Α. αυτών, δύνανται για την αντιμετώπιση έκτακτων και επειγουσών αναγκών, κατά παρέκκλιση κάθε αντίθετης διάταξης, να προβαίνουν σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες και να συνάπτουν με τρίτους συμβάσεις εκτέλεσης έργων, παροχής υπηρεσιών, προμήθειας αγαθών ή μισθώσεων κινητών και ακινήτων σε ό,τι αφορά την υποδοχή και φιλοξενία νεοεισερχόμενων πολιτών τρίτων χωρών αποκλειστικά για την κάλυψη αναγκών προσωρινής στέγασης, τη λειτουργία των ανωτέρω εγκαταστάσεων, τη μεταφορά από τα σημεία άφιξης ή προσωρινής διαμονής προς ή από τις προσωρινές ή μόνιμες εγκαταστάσεις φιλοξενίας, οι οποίες βρίσκονται εντός και εκτός των γεωγραφικών τους ορίων, τη σίτιση, την άμεση ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, τα έξοδα ταφής, τη διαχείριση ανθρωπιστικής βοήθειας και κάθε προσφοράς σε χρήμα ή είδος, τη διαχείριση, μεταφορά, αποθήκευση και διανομή αυτής, μεταφορά ανηλίκων προσφύγων για εκπαιδευτικούς λόγους, καθώς και κάθε άλλη απολύτως αναγκαία για την εξυπηρέτηση των ανωτέρω σκοπών δαπάνη. Η ως άνω διάταξη ισχύει από 1.1.2018.

Για την αποθήκευση και διανομή των ανωτέρω ειδών πρώτης ανάγκης οι Περιφέρειες, δύνανται να συστήνουν Κέντρα αποθήκευσης και διανομής, σε συνεργασία και με άλλους δημόσιους φορείς, με απόφαση του Περιφερειάρχη ή με κοινή απόφαση με το αρμόδιο για τη διοίκηση του έτερου φορέα οργάνου, στην οποία θα καθορίζονται οι όροι λειτουργίας τους. Τα Κέντρα αυτά μπορούν να στελεχώνονται με υπαλλήλους των ανωτέρω φορέων.

Η διαδικασία σύναψης των συμβάσεων των προηγούμενων εδαφίων, καθώς και των αντίστοιχων συμβάσεων των Υπουργείων και των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων δύναται, για λόγους κατεπείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης, λαμβανομένων υπ' όψιν και λόγων δημόσιας τάξης, οι οποίοι ειδικώς αιτιολογούνται, να διενεργείται κατόπιν διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης διάταξης της εθνικής νομοθεσίας, με την επιφύλαξη εφαρμογής της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις δημόσιες συμβάσεις.

Μέχρι τις 31.10.2019 οι συμβάσεις αυτές θεωρούνται ότι καλύπτουν την προϋπόθεση των σχετικών διατάξεων περί συνδρομής έκτακτης και κατεπείγουσας ανάγκης, οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για τις αναθέτουσες αρχές, που δεν απορρέουν από δική τους ευθύνη, κατά παρέκκλιση της υποπερίπτωσης δδ', περίπτωση γ', παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4013/2011 (Α' 204).

Οι ανωτέρω δαπάνες, καταβάλλονται από τις πιστώσεις του προϋπολογισμού των ανωτέρω κατά περίπτωση αρμόδιων φορέων ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση του οικείου οργάνου. Με αποφάσεις των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Οικονομικών και Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, είναι δυνατή η κατανομή ποσών στους ανωτέρω φορείς, από πιστώσεις είτε του Τακτικού Προϋπολογισμού είτε του

Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, είτε από οποιαδήποτε άλλη πηγή χρηματοδότησης για την αντιμετώπιση της προσφυγικής κρίσης, προκειμένου να καλυφθούν αποκλειστικά και μόνο οι δαπάνες για τις δράσεις που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο της παραγράφου αυτής. Κατά την εφαρμογή της ανωτέρω διάταξης, δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 26 και 30 του ν. 4251/ 2014.

63. Ν. 4350/2015

Άρθρο 6 Άνευ τίτλου

Άρθρο Πρώτο

1. Σε περίπτωση κήρυξης περιοχής σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης λόγω φυσικών καταστροφών και με σκοπό την άμεση αντιμετώπιση προβλημάτων, επιτρέπεται, κατά παρέκκλιση των διατάξεων της λατομικής νομοθεσίας, όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν, η απόληψη υλικών, που προέρχονται από χερσαίες φυσικές αποθέσεις συμπεριλαμβανομένων και εκτάσεων δασικού χαρακτήρα, χωρίς τη χρήση εκρηκτικών.

2. Το παραπάνω δικαίωμα παραχωρείται, με απόφαση του οικείου Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης, αποκλειστικά στην οικεία Περιφέρεια, κατόπιν σχετικού αιτήματος, που θα συνοδεύεται από:

α) Τεχνική έκθεση.

β) Θετική γνωμοδότηση του Γ.Ε.Σ., όπου απαιτείται.

γ) Έγκριση επέμβασης, όπου απαιτείται. δ) Συμβολαιογραφικό έγγραφο μίσθωσης προς την Περιφέρεια, για τις ιδιωτικές εκτάσεις.

3. Η υποβολή του αιτήματος της Περιφέρειας προς τον Γενικό Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης, συνοδευόμενο από αντίγραφα των συνυποβλημένων στοιχείων, κοινοποιείται αμελλητί στις αρμόδιες Εφορίες Αρχαιοτήτων του Υπουργείου Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων, με αποδεικτικό κοινοποίησης το οποίο προσκομίζεται για την έκδοση της απόφασης του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

4. Απαραίτητη προϋπόθεση για την έκδοση της προαναφερόμενης απόφασης από τον Γενικό Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης είναι η προγενέστερη έκδοση απόφασης από τον Υπουργό ΠΑΠΕΝ ή τον Γενικό Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης για τη εξαίρεση των έργων, συμπεριλαμβανομένων και των συνοδευτικών τους, από την διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο ν. 4014/2011 (Α' 209), εφόσον τέτοια απαιτείται.

5. Η χρονική διάρκεια των εργασιών, οι ποσότητες απόληψης των υλικών, καθώς και όλοι οι απαραίτητοι όροι και προϋποθέσεις για την πραγματοποίηση των ανωτέρω εργασιών θα προβλέπονται αναλυτικά στην προαναφερόμενη απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Σε κάθε περίπτωση, η διαμόρφωση των μετώπων, η γωνία πρανών, τα ύψη των βαθμίδων και γενικά τα μέτρα ασφάλειας και η επίβλεψη των σχετικών εργασιών θα είναι εναρμονισμένα σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού Μεταλλευτικών και Λατομικών Εργασιών.

Μετά το πέρας των εργασιών είναι υποχρεωτική η άμεση αποκατάσταση του χώρου απόληψης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην οικεία νομοθεσία.

[...]

64. Ν. 4414/2016

Άρθρο 43

Περιφερειακά Σχέδια για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ)

1. Κάθε Περιφέρεια καταρτίζει Περιφερειακό Σχέδιο για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ). Το ΠεΣΠΚΑ αποτελεί ένα ολοκληρωμένο σχέδιο που προσδιορίζει και ιεραρχεί τα απαραίτητα μέτρα και δράσεις προσαρμογής.

2. Το ΠεΣΠΚΑ εκπονείται από την οικεία Περιφέρεια και εγκρίνεται με απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου με εισήγηση της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού της οικείας Περιφέρειας και μετά από γνώμη της Περιφερειακής Επιτροπής Διαβούλευσης και της Διεύθυνσης Κλιματικής Αλλαγής και Ποιότητας της Ατμόσφαιρας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, η οποία εισηγείται για τη συμβατότητα του ΠεΣΠΚΑ με τις κατευθύνσεις και τους στόχους της ΕΣΠΚΑ. Η ως άνω γνώμη της Διεύθυνσης Κλιματικής Αλλαγής και Ποιότητας της Ατμόσφαιρας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας παρέχεται σε διάστημα τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία που περιέρχεται σε αυτή το ΠεΣΠΚΑ.

[...]

6. Η αναθεώρηση ή τροποποίηση των ΠεΣΠΚΑ, γίνεται σύμφωνα με τα αναφερόμενα στις ανωτέρω παραγράφους, κατόπιν γνώμης και του ΕΣΠ που προβλέπεται στο άρθρο 44. Η ως άνω γνώμη παρέχεται σε διάστημα τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία που περιέρχεται σε αυτό το ΠεΣΠΚΑ.

65. Ν. 4416/2016

Άρθρο 23

Αρμόδιες αρχές

(Άρθρο 26 της Οδηγίας 2014/40/ΕΕ)

[...]

2. Αρμόδιες αρχές εποπτείας της αγοράς ορίζονται οι Υγειονομικές Υπηρεσίες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Β΄ βαθμού, οι Υπηρεσίες Εμπορίου των Περιφερειακών Ενοτήτων της Χώρας, τα τελωνεία και οι περιφερειακές Χημικές Υπηρεσίες του Γενικού Χημείου του Κράτους. Οι αρχές εποπτείας της αγοράς διενεργούν ελέγχους, επιθεωρήσεις, δειγματοληψίες και εκτελούν προγράμματα ελέγχου στην αγορά, όποτε απαιτείται, για την αξιολόγηση της εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος νόμου. Οι έλεγχοι, επιθεωρήσεις και δειγματοληψίες στην αγορά και στους χώρους παραγωγής, συσκευασίας, αποθήκευσης και διανομής διενεργούνται κατά περίπτωση και κατά λόγο αρμοδιότητας από τις ανωτέρω αρμόδιες αρχές εποπτείας της αγοράς είτε μεμονωμένα είτε από μικτά κλιμάκια.

[...]

8. Οι αρμόδιες αρχές διενεργούν έκτακτες και αιφνιδιαστικές επιθεωρήσεις και δειγματοληψίες προκειμένου να διαπιστωθεί ο βαθμός συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις των διατάξεων του παρόντος και τα όργανα ελέγχου του παρόντος άρθρου συντάσσουν μηνιαίες εκθέσεις με αναλυτικά στοιχεία σχετικά με τα αποτελέσματα των ελέγχων και τη διαπίστωση παραβάσεων και τις αποστέλλουν με ευθύνη του Προϊστάμενου της υπηρεσίας, στην οποία υπάγονται τα ελεγκτικά όργανα που διαπίστωσαν την παράβαση στο αρμόδιο Τμήμα Παραγόντων Κινδύνου, Κοινωνικών Παραγόντων για την Υγεία και Εξαρτήσεων της Διεύθυνσης Ψυχικής Υγείας του Υπουργείου Υγείας, καθώς και στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών.

66. Ν. 4440/2016

Άρθρο 37

Δικαίωμα υπογραφής «με εντολή Περιφερειάρχη»

1. Το δικαίωμα υπογραφής «με εντολή Περιφερειάρχη» της έκδοσης αδειών, που περιλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2006/123/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, και αφορούν την πρόσβαση σε δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών και την άσκησή τους, στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς της Ε.Ε., Οδηγίας που ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο με το Ν. 3844/2010 (Α΄ 63), μεταβιβάζεται στους προϊσταμένους των οικείων κατά περίπτωση Γενικών Διευθύνσεων των Περιφερειών.

2. Με απόφασή του ο Περιφερειάρχης δύναται να εξουσιοδοτήσει και όργανο ιεραρχικά υφιστάμενό του προϊσταμένου της καθ' ύλην αρμόδιας Γενικής Διεύθυνσης να υπογράψει με εντολή του τις πράξεις αδειοδότησης της παραγράφου 1, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

67. Ν. 4445/2016

Άρθρο 13

Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας της Περιφέρειας

1. Στο αυτοδιοικητικό επίπεδο λειτουργίας του Εθνικού Μηχανισμού, η Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας της κάθε Περιφέρειας είναι αρμόδια για:

α. την κατηγοριοποίηση, ιεράρχηση και επεξεργασία παρεμβάσεων, προτάσεων και επιμέρους αναγκών, όπως αυτές προκύπτουν από τη διαδικασία της δημόσιας διαβούλευσης και τις σχετικές εισηγήσεις των Περιφερειακών και Δημοτικών Συμβουλίων και των αρμόδιων για θέματα κοινωνικής προστασίας υπηρεσιών τους,

β. τη διατύπωση εισηγητικών προτάσεων για τη λήψη μέτρων και τη διαμόρφωση σχετικών πολιτικών και την υποβολή τους στο Περιφερειακό Συμβούλιο για έγκριση,

γ. τη σύνταξη της Περιφερειακής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη (ΠΕ.Σ.Κ.Ε.), σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Διεύθυνσης Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής και της Διεύθυνσης Καταπολέμησης της Φτώχειας,

δ. το συντονισμό των Δήμων εντός των ορίων της οικείας Περιφέρειας σε θέματα κοινωνικής αλληλεγγύης και τη μέριμνα για την εφαρμογή των οριζόντιων μέτρων πολιτικής και την ανάπτυξη παρεμβάσεων στο πλαίσιο της αντιμετώπισης ειδικών τοπικών αναγκών,

ε. την κατάλληλη υποστήριξη και διάθεση τεχνογνωσίας στους Δήμους για την εφαρμογή και παρακολούθηση των πολιτικών κοινωνικής ένταξης,

στ. τη δικτύωση όμορων Δήμων με επιδιωκόμενο σκοπό την αντιμετώπιση κοινών αναγκών,

ζ. την παρακολούθηση σε περιφερειακό επίπεδο των ΠΕ.Σ.Κ.Ε., με έμφαση στην πρόοδο, που έχει επιτευχθεί κατά την εφαρμογή των επιμέρους δράσεων και την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί, τόσο σε επίπεδο Περιφέρειας, όσο και σε επίπεδο Δήμων,

η. την αξιοποίηση στοιχείων και πληροφοριών από τα πληροφοριακά συστήματα και τις εισηγήσεις των Κοινωνικών Υπηρεσιών των Δήμων, καθώς και την εξέταση της μεταβολής των δεικτών κοινωνικού αποκλεισμού, σε μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα,

θ. τη διενέργεια τακτικών συναντήσεων με εκπροσώπους της οικείας Περιφέρειας, των Δήμων, των κοινωνικών εταίρων, της κοινωνίας των πολιτών, των φορέων υλοποίησης παρεμβάσεων κοινωνικού χαρακτήρα, της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης στο πλαίσιο Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος (Ε.Υ.Δ.-Π.Ε.Π.), του Τμήματος Κοινωνικών Υποθέσεων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, σχετικά με την υλοποίηση των επιμέρους παρεμβάσεων και γενικότερα τη διενέργεια κοινωνικού διαλόγου - διαβούλευσης σε περιφερειακό επίπεδο,

ι. τη δικτύωση των φορέων υλοποίησης προνοιακών παρεμβάσεων και κοινωνικών υπηρεσιών σε περιφερειακό επίπεδο,

ια. την καταγραφή των βέλτιστων πρακτικών και τον εντοπισμό αποκλίσεων στην υλοποίηση,

ιβ. τη διαβίβαση στοιχείων, δεδομένων και πληροφοριών προς το Ε.Γ.Π.Σ. του Εθνικού Μηχανισμού, και

ιγ. τη σύνταξη και υποβολή ετήσιας έκθεσης, κατόπιν έγκρισης από το οικείο Περιφερειακό Συμβούλιο, προς τις αρμόδιες υπηρεσίες της Διεύθυνσης Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής και της Διεύθυνσης Καταπολέμησης της Φτώχειας της Γενικής Διεύθυνσης Πρόνοιας.

Άρθρο 72

Επείγουσες διατάξεις για τη μεταφορά μαθητών - Πρόβλεψη δυνατότητας μεταφοράς προσφύγων - μεταναστών με επιβατικά οχήματα ιδιοκτησίας Ο.Τ.Α.

[...]

4. Επιτρέπεται η μεταφορά προσφύγων και μεταναστών με επιβατικά οχήματα ιδιοκτησίας των Ο.Τ.Α. Α' και Β' βαθμού, από και προς τις δομές φιλοξενίας ή όπου αλλού κριθεί αναγκαίο, μετά από απόφαση του οικείου Δημάρχου ή Περιφερειάρχη.

68. Ν. 4472/2017

Άρθρο 85

Αδειοδότηση, διοικητική εποπτεία και έλεγχος λειτουργίας ιδιωτικών φορέων παροχής υπηρεσιών ΠΦΥ

[...]

2. Όλες οι πράξεις της προηγούμενης παραγράφου πρέπει να εκδίδονται σε αποκλειστική προθεσμία ενός (1) μηνός από την κατάθεση σε αυτούς των σχετικών εγγράφων, αιτήσεων και δικαιολογητικών και των εισηγήσεων της Επιτροπής της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου περί επιβολής διοικητικών κυρώσεων και προστίμων και σε αποκλειστική προθεσμία δύο (2) μηνών από την κατάθεση των καταγγελιών που υποβάλλονται σε αυτούς και αφορούν σε φορείς αρμοδιότητάς τους. Αν παρέλθουν άπρακτες οι προθεσμίες αυτές, αρμόδιος για την έκδοση των πράξεων της παραγράφου 1 καθίσταται ο κατά τόπον οικείος Περιφερειάρχης. Στην περίπτωση που το Δ.Σ. του Ιατρικού ή του Οδοντιατρικού Συλλόγου αποφασίσει αρνητικά επί αίτησης για έκδοση πράξης της παραγράφου 1 ή αποφασίσει την μη επιβολή διοικητικής κύρωσης ή προστίμου ή ανάκλησης της βεβαίωσης, ο κατά τόπον αρμόδιος Περιφερειάρχης μπορεί να επιληφθεί της υπόθεσης και να εκδώσει τις πράξεις της παραγράφου 1 εντός δύο (2) μηνών από την κοινοποίηση της απόφασης του Δ.Σ. και των σχετικών γνωμοδοτήσεων της Επιτροπής της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου. Οποιοδήποτε πρόσωπο έχει έννομο συμφέρον μπορεί να υποβάλει ενδικοφανή προσφυγή ενώπιον του αρμόδιου Περιφερειάρχη κατά των πράξεων της παραγράφου 1 εντός ενός (1) μηνός από την κοινοποίηση ή την αποδεδειγμένη λήψη γνώσης των πράξεων αυτών. Οι πράξεις της παραγράφου 1, μετά των σχετικών γνωμοδοτήσεων κοινοποιούνται υποχρεωτικά στην κατά τόπον αρμόδια Περιφέρεια και Περιφερειακή Ενότητα και στο Υπουργείο Υγείας. Οι πράξεις του Περιφερειάρχη, μετά των σχετικών γνωμοδοτήσεων, της παρούσας παραγράφου κοινοποιούνται υποχρεωτικά στο Υπουργείο Υγείας και στους κατά τόπον αρμόδιους Ιατρικούς ή Οδοντιατρικούς Συλλόγους.

5. Στην έδρα κάθε Περιφέρειας συνιστάται Επιτροπή, η οποία αποτελείται από:

α. Έναν ιατρό της Διεύθυνσης Υγείας και Δημόσιας Υγιεινής της Περιφέρειας ή έναν ιατρό που υπηρετεί σε νοσοκομείο του Ε.Σ.Υ. που εδρεύει στην οικεία Περιφέρεια.

β. Έναν διπλωματούχο μηχανικό σχετικής ειδικότητας της οποίας το γνωστικό αντικείμενο ή τα επαγγελματικά δικαιώματα συνάδουν με τις αρμοδιότητες της παραγράφου 1 που υπηρετεί στο Υπουργείο Υγείας ή της οικείας Περιφέρειας.

γ. Έναν εκπρόσωπο του οικείου Ιατρικού ή Οδοντιατρικού Συλλόγου, κατά περίπτωση, που ορίζεται από το Δ.Σ. μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την κοινοποίηση του σχετικού εγγράφου της αρμόδιας υπηρεσίας, διαφορετικά ορίζεται από τον Περιφερειάρχη.

Η Επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη, ο οποίος ορίζει πρόσωπα που δεν περιλαμβάνονται στη σύνθεση της επιτροπής ιδιωτικών κλινικών του άρθρου 4 του π.δ. 247/1991 (Α' 93).

6. Έργο της Επιτροπής της προηγούμενης παραγράφου είναι:

α. Η γνωμοδότηση για την έκδοση των πράξεων του Περιφερειάρχη της παραγράφου 2, μετά από επιτόπιο έλεγχο.

β. Η εποπτεία και ο έλεγχος των φορέων της παραγράφου 1 κατά τη λειτουργία τους.

69. Ν. 4483/2017**Άρθρο 155****Μεταφορά ΑμεΑ**

Οι Περιφέρειες δύνανται να αναλαμβάνουν την μεταφορά των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) από τον τόπο διαμονής τους στις εγκαταστάσεις των Πιστοποιημένων Φορέων του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας και αντιστρόφως. Για την οργάνωση και εκτέλεση του μεταφορικού έργου του προηγούμενου εδαφίου ισχύουν αναλογικά τα προβλεπόμενα για μαθητές ΣΜΕΑ στην κοινή υπουργική απόφαση 24001/ 14.6.2013 (Β' 1449), καθώς και το άρθρο 63 του ν. 4415/2016 (Α' 159). Η χρηματοδότηση του μεταφορικού έργου θα γίνεται αποκλειστικά από ίδιους πόρους των Περιφερειών, αποκλεισμένης της χρησιμοποίησης των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων που κατανέμονται στις Περιφέρειες.

70. Ν. 4495/2017**Άρθρο 2****Περιφερειακές Διευθύνσεις Ελέγχου Δόμησης -Περιφερειακά Παρατηρητήρια και Τμήματα Ελέγχου Δόμησης - Τοπικά Παρατηρητήρια**

1. Στην έδρα κάθε Περιφέρειας συνιστάται ως όργανο της Περιφέρειας, Περιφερειακή Διεύθυνση «Ελέγχου Δόμησης - Περιφερειακά Παρατηρητήρια», σύμφωνα με το άρθρο 3 του ν. 3852/2010 (Α' 87), με κατά τόπον αρμοδιότητα αυτή της οικείας Περιφέρειας.

Ειδικά για την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου συνιστώνται δύο (2) Περιφερειακές Διευθύνσεις Ελέγχου Δόμησης, ήτοι Περιφερειακή Διεύθυνση «Ελέγχου Δόμησης - Περιφερειακό Παρατηρητήριο Δωδεκανήσων» με έδρα τη Ρόδο και «Περιφερειακή Διεύθυνση Ελέγχου Δόμησης -Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κυκλάδων» με έδρα τη Σύρο.

2. Στην έδρα κάθε Περιφερειακής Ενότητας συνιστάται ως όργανο της Περιφέρειας Τμήμα «Ελέγχου Δόμησης -Τοπικά Παρατηρητήρια», με κατά τόπον αρμοδιότητα αυτή της οικείας Περιφερειακής Ενότητας, τα οποία υπάγονται ως υπηρεσίες στην αντίστοιχη Περιφερειακή Διεύθυνση «Ελέγχου Δόμησης - Περιφερειακά Παρατηρητήρια».

Άρθρο 5**Αρμοδιότητες Περιφερειακών Διευθύνσεων Ελέγχου Δόμησης - Περιφερειακών Παρατηρητηρίων - Πόροι**

Οι Περιφερειακές Διευθύνσεις «Ελέγχου Δόμησης -Περιφερειακά Παρατηρητήρια» έχουν τις εξής αρμοδιότητες:

1. Ελέγχουν την ορθή εφαρμογή της νομοθεσίας για την προστασία του δομημένου περιβάλλοντος, διενεργούν δειγματοληπτικούς και αυτεπάγγελτους ελέγχους των πορισμάτων των ελεγκτών δόμησης, ως προς τις υπαγωγές αυθαίρετων κατασκευών και αλλαγών χρήσης στις διατάξεις για την αναστολή επιβολής κυρώσεων, συντονίζουν τις συναρμόδιες υπηρεσίες κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας που αφορά τη χρήση, την αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση των κοινόχρηστων χώρων και εν γένει των κατασκευών και παρέχουν οδηγίες προς τα Τμήματα «Ελέγχου Δόμησης - Τοπικά Παρατηρητήρια»:

α) ως προς την αντιμετώπιση της αυθαίρετης δόμησης και ειδικότερα:

αα) την κατεδάφιση των τελεσίδικα κριθέντων αυθαιρέτων,

ββ) την τήρηση και διαχείριση του μητρώου πρωτοκόλλων κατεδάφισης αυθαιρέτων και επικίνδυνων κατασκευών,

γγ) την τήρηση του μητρώου, στο οποίο εγγράφονται οι ιδιωτικές επιχειρήσεις, που έχουν τη δυνατότητα να εκτελέσουν πρωτόκολλα κατεδάφισης,

δδ) τη λήψη μέτρων για την ορθή διάθεση των οικοδομικών αποβλήτων και την αποκατάσταση του περιβάλλοντος από περιβαλλοντική ζημιά, σε συνεργασία με τον Ελληνικό Οργανισμό Ανακύκλωσης (Ε.Ο.ΑΝ.),

- εε) τα μέτρα πρόληψης της αυθαίρετης δόμησης και την αξιοποίηση των επιχειρησιακών δεδομένων με σκοπό την εξαγωγή συμπερασμάτων για τη βέλτιστη προστασία του οικιστικού περιβάλλοντος,
- στστ) την ανάρτηση στο διαδίκτυο του χάρτη καταγραφής αυθαιρέτων της χωρικής του αρμοδιότητας,
- ζζ) τη διενέργεια ηλεκτρονικής κλήρωσης για τον ορισμό ελεγκτών δόμησης, στους οποίους ανατίθεται ο έλεγχος αυθαιρέτων κατασκευών και χρήσεων, σύμφωνα με το άρθρο 92,
- β) ως προς την υλοποίηση του πολεοδομικού σχεδιασμού και ειδικότερα:
- αα) την παρακολούθηση της «Ηλεκτρονικής Πολεοδομικής Ταυτότητας Δήμων» του άρθρου 65,
- ββ) τον έλεγχο και την παροχή οδηγιών για την επίτευξη της εξέλιξης του πολεοδομικού σχεδιασμού προς τους Δήμους και τις Περιφέρειες, σύμφωνα με το άρθρο 66,
- γ) ως προς τις επικίνδυνες κατασκευές και ειδικότερα:
- αα) τον έλεγχο για την εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας για τις επικίνδυνες κατασκευές,
- ββ) τη μέριμνα για τη λειτουργία των τριμελών επιτροπών επικίνδυνων ετοιμόρροπων κατασκευών του άρθρου 428 του π.δ. 14/27.7.1999, της τριμελούς επιτροπής εξέτασης ενστάσεων κατά αναθεωρητικών εκθέσεων επικίνδυνων οικοδομών του άρθρου 426 του ίδιου διατάγματος.
2. Οι Περιφερειακές Διευθύνσεις «Ελέγχου Δόμησης -Περιφερειακά Παρατηρητήρια» συντάσσουν την προβλεπόμενη στο άρθρο 3 έκθεση, προς τη Διεύθυνση Ελέγχου Δομημένου Περιβάλλοντος και Εφαρμογής Σχεδιασμού - Παρατηρητήριο.
3. Μεριμνούν για τη γραμματειακή υποστήριξη και παροχή κτιριακών υποδομών στα Περιφερειακά Συμβούλια Αρχιτεκτονικής (ΠΕ.Σ.Α.), τα Περιφερειακά Συμβούλια Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων (ΠΕ.ΣΥ.ΠΟ.Θ.Α.) και την Περιφερειακή Επιτροπή Προσβασιμότητας.
4. Ενημερώνουν τα ηλεκτρονικά μητρώα και ειδικότερα:
- α) το μητρώο ηλεκτρονικής ταυτότητας των κτιρίων, β) το μητρώο της ηλεκτρονικής πλατφόρμας αυθαιρέτων.
5. Εκδίδουν αποφάσεις επί των γνωμοδοτήσεων της τριμελούς επιτροπής εξέτασης ενστάσεων κατά αναθεωρητικών εκθέσεων επικίνδυνων οικοδομών του άρθρου 426 του π.δ. 14/27.7.1999.
6. Για την άσκηση των ανωτέρω αρμοδιοτήτων, η Περιφέρεια αντλεί πόρους από τα πρόστιμα που προβλέπονται στην παράγραφο 5 του άρθρου 95.

Άρθρο 6

Αρμοδιότητες Τμημάτων Ελέγχου Δόμησης - Τοπικών Παρατηρητηρίων

Τα Τοπικά Παρατηρητήρια έχουν τις εξής αρμοδιότητες:

1. Για την αντιμετώπιση και πρόληψη της αυθαίρετης δόμησης είναι αρμόδια για:
- α) την ηλεκτρονική διαδικασία εντοπισμού, ελέγχου και καταγραφής αυθαιρέτων, σύμφωνα με τα άρθρα 90, 91 και 92,
- β) την ενημέρωση του μητρώου της ηλεκτρονικής πλατφόρμας αυθαιρέτων με τα στοιχεία που ορίζονται στο άρθρο 90,
- γ) την επιβολή κυρώσεων, σύμφωνα με το άρθρο 94,
- δ) την ενημέρωση του Μητρώου «Ταυτότητας Κτιρίου», σύμφωνα με το άρθρο 54,
- ε) την αξιοποίηση κάθε τεχνογνωσίας σχετικά με γεω-χωρικά δεδομένα, όπως αεροφωτογραφίες, σύνδεση με υπόβαθρα από την «Εθνικό Κτηματολόγιο και Κτηματογράφηση Χαρτών Α.Ε.» (Ε.Κ.ΧΑ. Α.Ε.) συσχέτιση με δασικούς χάρτες, διαγράμματα εγκεκριμένων οριογραμμών καθορισμού αιγιαλού και παραλίας δορυφορικές λήψεις για τον εντοπισμό των αυθαιρέτων,
- στ) την καταγραφή ανά δήμο κάθε εντοπισμένης αυθαίρετης κατασκευής,

- ζ) τη διενέργεια δειγματοληπτικών ελέγχων δύο (2) φορές ετησίως και σε ποσοστό 10%, επί των πορισμάτων των ελεγκτών δόμησης,
- η) τον έλεγχο εκτέλεσης των καθηκόντων των ελεγκτών δόμησης, μέσω δειγματοληπτικών ελέγχων, αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από καταγγελία, και τον έλεγχο του περιεχομένου της έκθεσης αυτοψίας,
- θ) την εισήγηση προς την Επιτροπή Εξέτασης Προσφυγών Αυθαιρέτων του άρθρου 17, σε περίπτωση προσφυγής κατά του πορίσματος του ελεγκτή δόμησης, για κατασκευές για τις οποίες παρανόμως έχουν υποβληθεί δηλώσεις υπαγωγής στο ν. 4014/2011 ή στο ν. 4178/2013,
2. Την παρακολούθηση της «Ηλεκτρονικής Πολεοδομικής Ταυτότητας» των οικείων δήμων, σύμφωνα με το άρθρο 65, και την επίσπευση της εξέλιξης του πολεοδομικού σχεδιασμού.
3. Ως προς την αισθητική αναβάθμιση των κατασκευών τα Τοπικά Παρατηρητήρια είναι αρμόδια για:
- α) τη διάσωση και αποκατάσταση των διατηρητέων κτιρίων,
- β) το συντονισμό των συναρμόδιων υπηρεσιών για την αισθητική αναβάθμιση των κοινόχρηστων χώρων της περιφερειακής ενότητας.
4. Τον έλεγχο των κατασκευών και των κοινόχρηστων χώρων ως προς την τήρηση της νομοθεσίας για θέματα προσβασιμότητας και ελεύθερης κυκλοφορίας πεζών, ΑμεΑ και εμποδιζόμενων ατόμων.
5. α. Ως προς τις επικίνδυνες οικοδομές είναι αρμόδια για:
- αα) τη διενέργεια αυτοψίας και τη σύνταξη έκθεσης σχετικά με τον υφιστάμενο κίνδυνο κατασκευών,
- ββ) την εξέταση ενστάσεων κατά εκθέσεων επικίνδυνων κατασκευών και την τήρηση της διαδικασίας αναθεώρησης των εκθέσεων,
- γγ) την απόφαση περί επιβολής μέτρων αναγκαστικής εκκένωσης, αχρηστίας ή και κατεδάφισης επικίνδυνων κατασκευών, εφόσον δεν πραγματοποιούνται εμπρόθεσμα τα υποδεικνυόμενα από την έκθεση μέτρα,
- δδ) τη διαβίβαση της τελικής έκθεσης επικίνδυνης κατασκευής στον αρμόδιο Εισαγγελέα, προκειμένου να ασκηθεί ποινική δίωξη στον ιδιοκτήτη της κατασκευής εφόσον ο τελευταίος δεν συμμορφώνεται με το περιεχόμενο της έκθεσης αυτής.
- β. Ως προς τις επικινδύνως ετοιμόρροπες κατασκευές είναι αρμόδια για:
- αα) τη διαβίβαση αμελλητί προς την τριμελή επιτροπή του π.δ. 13/22.4.1929 (Α' 153) του αιτήματος για διενέργεια αυτοψίας στη φερόμενη ως επικινδύνως ετοιμόρροπη κατασκευή,
- ββ) τη διαβίβαση της έκθεσης επικινδύνως ετοιμόρροπης κατασκευής στο Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής (Σ.Α.) εφόσον η κατασκευή είναι προϋφιστάμενη του έτους 1955,
- γγ) τη μέριμνα για την άμεση κατεδάφιση της επικινδύνως ετοιμόρροπης κατασκευής, με λήψη των απαιτούμενων μέτρων ασφαλείας.
6. Την ενημέρωση των ηλεκτρονικών Μητρώων και ειδικότερα:
- α) την ενημέρωση του Μητρώου Ταυτότητας Κτιρίου σε ζητήματα αρμοδιότητάς του,
- β) την ενημέρωση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας αυθαιρέτων, με τις εκθέσεις των ελεγκτών δόμησης που αφορούν τον έλεγχο επί αυθαιρέτων κατασκευών.
7. Τη μέριμνα για τη λειτουργία της επιτροπής εξέτασης προσφυγών κατά αυθαιρέτων, σύμφωνα με το άρθρο 17.
8. Τη μέριμνα για τη γραμματειακή υποστήριξη και την παροχή κτιριακών υποδομών για τη λειτουργία των Συμβουλίων Αρχιτεκτονικής (Σ.Α.) και των Συμβουλίων Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων (ΣΥ. ΠΟ.Θ.Α.).
9. Τη σύνταξη, ανά τρίμηνο, έκθεσης για την πορεία προόδου των θεμάτων αρμοδιότητάς τους, την οποία υποβάλλουν στα Περιφερειακά Παρατηρητήρια και τη γνωστοποιούν στο Συμβούλιο Παρακολούθησης Δομημένου Περιβάλλοντος της οικείας περιφέρειας.

71. Ν. 4497/2017**Άρθρο 8****Αρμόδια αρχή έκδοσης και ανανέωσης των αδειών παραγωγών πωλητών**

1. Αρμόδια αρχή έκδοσης και ανανέωσης των αδειών παραγωγών πωλητών είναι ο δήμος της μόνιμης κατοικίας του παραγωγού. Για την έκδοση και ανανέωση άδειας παραγωγού πωλητή λαϊκών αγορών σε παραγωγούς που έχουν τη μόνιμη κατοικία τους σε δήμο που γεωγραφικά ανήκει στην Περιφέρεια Αττικής και τη Μητροπολιτική Ενότητα Θεσσαλονίκης, αρμόδια αρχή ορίζεται η Περιφέρεια Αττικής και η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας αντίστοιχα, οι οποίες είναι επίσης αρμόδιες και για την ανανέωση των αδειών που έχουν εκδοθεί από τους πρώην Οργανισμούς Λαϊκών Αγορών Αττικής και Θεσσαλονίκης αντίστοιχα.
2. Για τους αγροτικούς και γυναικείους συνεταιρισμούς, καθώς και τις ομάδες και τις οργανώσεις παραγωγών, αρμόδια αρχή έκδοσης και ανανέωσης των αδειών ορίζεται ο δήμος, στον οποίο έχουν την έδρα τους, πλην αυτών που εδρεύουν εντός των διοικητικών ορίων της Περιφέρειας Αττικής και της Μητροπολιτικής Ενότητας Θεσσαλονίκης, για τους οποίους αρμόδια είναι η Περιφέρεια Αττικής και η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, αντίστοιχα.

Άρθρο 18**Αρμόδια αρχή έκδοσης και θεώρησης των αδειών επαγγελματιών πωλητών**

Αρμόδια αρχή έκδοσης και θεώρησης των αδειών επαγγελματιών πωλητών είναι ο δήμος μόνιμης κατοικίας του αδειούχου. Για τις επαγγελματικές άδειες πωλητών λαϊκών αγορών που έχουν εκδοθεί από τους πρώην Οργανισμούς Λαϊκών Αγορών Αττικής και Θεσσαλονίκης, αρμόδιες αρχές θεώρησης ορίζονται η Περιφέρεια Αττικής και η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας αντίστοιχα. Ειδικά, για τις νέες άδειες που εκδίδονται για τη στελέχωση των λαϊκών αγορών της Περιφέρειας Αττικής και της Μητροπολιτικής Ενότητας Θεσσαλονίκης, αρμόδιες είναι οι Περιφέρειες Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας αντίστοιχα. Για την έκδοση και τη θεώρηση της άδειας ο επαγγελματίας καταθέτει υπέρ της αρμόδιας αρχής παράβολο.

Άρθρο 20**Χορήγηση αδειών επαγγελματιών πωλητών υπαίθριου εμπορίου**

2. Για την εκτίμηση της ανάγκης έκδοσης προκήρυξης για τη στελέχωση των λαϊκών αγορών, οι δήμοι της επικράτειας, πλην εκείνων που γεωγραφικά ανήκουν στην Περιφέρεια Αττικής και στη Μητροπολιτική Ενότητα Θεσσαλονίκης, γνωστοποιούν έως τις 30 Σεπτεμβρίου κάθε έτους στην Περιφέρεια τις κενές θέσεις, το είδος επαγγελματικών αδειών, τις ημέρες λειτουργίας των λαϊκών αγορών, στις οποίες υπάρχουν οι κενές θέσεις, καθώς και τον αριθμό των επαγγελματιών πωλητών που δραστηριοποιούνται λιγότερο από πέντε (5) ημέρες την εβδομάδα.
4. Η Περιφέρεια προκηρύσσει τόσες άδειες επαγγελματιών πωλητών λαϊκών αγορών, ώστε να εξασφαλίζεται ότι σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα ή σε δύο όμορες Περιφερειακές Ενότητες, ο αδειοδοτούμενος μπορεί να δραστηριοποιηθεί τουλάχιστον πέντε (5) ημέρες την εβδομάδα σε λαϊκές αγορές. Ο ανωτέρω περιορισμός για τις λαϊκές αγορές αρμοδιότητας των Περιφερειών Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας, εκτιμάται σε επίπεδο Περιφέρειας Αττικής και Μητροπολιτικής Ενότητας Θεσσαλονίκης, αντίστοιχα. Άλλα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό του αριθμού των προκηρυσσόμενων αδειών, είναι η ανάπτυξη του στεγασμένου και του υπαίθριου εμπορίου, ιδίως για τα ομοειδή προϊόντα, η πυκνότητα του πληθυσμού και η πραγματική ανάγκη για προμήθεια του καταναλωτικού κοινού με τα προϊόντα που αποτελούν το αντικείμενο πώλησης των προς διάθεση αδειών. Οι θέσεις, στις οποίες τοποθετούνται οι νέοι αδειούχοι, λογίζονται

ως προσωρινές και υποχρεωτικά υπόκεινται στη διαδικασία βελτίωσης και απόδοσης θέσεων του άρθρου 35.

Άρθρο 23

Μεταβίβαση επαγγελματικών αδειών υπαίθριου εμπορίου

[...]

2. Για τις άδειες επαγγελματιών πωλητών λαϊκών αγορών που έχουν εκδοθεί από τους πρώην Οργανισμούς Λαϊκών Αγορών Αθηνών και Θεσσαλονίκης, αντίστοιχα, αρμόδια αρχή για τη μεταβίβαση είναι η Περιφέρεια Αττικής και η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, αντίστοιχα και για τους λοιπούς αδειούχους επαγγελματίες πωλητές λαϊκών αγορών, ο δήμος μόνιμης κατοικίας τους. Για άδεια επαγγελματία πωλητή πλανοδίου εμπορίου, αρμόδια αρχή για τη μεταβίβαση είναι η οικεία Περιφέρεια και για άδεια επαγγελματία πωλητή στάσιμου εμπορίου, ο δήμος μόνιμης κατοικίας του αδειούχου. Δεν δικαιούται νέας άδειας ο πωλητής που μεταβιβάζει την άδειά του.

[...]

Άρθρο 28

Επιτροπές Λαϊκών Αγορών

1. Στην Περιφέρεια Αττικής και στη Μητροπολιτική Ενότητα Θεσσαλονίκης συγκροτούνται με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη η «Επιτροπή Λαϊκών Αγορών Αττικής» και η «Επιτροπή Λαϊκών Αγορών Μητροπολιτικής Ενότητας Θεσσαλονίκης», με δεκαπέντε (15) τακτικά και ισάριθμα αναπληρωματικά μέλη με τριετή θητεία. Γραμματειακή υποστήριξη στις εν λόγω Επιτροπές παρέχουν υπάλληλοι των οικείων Περιφερειών.

2. Η συγκρότηση των εν λόγω επιτροπών έχει ως εξής:

A. Για τις λαϊκές αγορές της Περιφέρειας Αττικής:

α. τον αποκλειστικά αρμόδιο Αντιπεριφερειάρχη σε θέματα λαϊκών αγορών και υπαίθριου εμπορίου, εφόσον υφίσταται, ή οποιονδήποτε εκπρόσωπο του Περιφερειάρχη, ως Πρόεδρο,
β. έξι μέλη των αντίστοιχων Περιφερειακών Συμβουλίων, ένα εκ των οποίων εκλέγεται από το σύνολο των συνδυασμών της μειοψηφίας,
γ. ένα μέλος που υποδεικνύεται από την οικεία Περιφερειακή Ένωση Δήμων Αττικής (ΠΕΔΑ),
δ. τον Προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης της οικείας Περιφέρειας,
ε. έξι (6) εκπροσώπους των Ομοσπονδιών πωλητών, από τους οποίους τρεις (3) είναι παραγωγοί πωλητές και τρεις (3) είναι επαγγελματίες πωλητές. Οι ανωτέρω εκπρόσωποι επιλέγονται σύμφωνα με τη διαδικασία της παραγράφου 3 με κριτήρια, όπως τον αριθμό των παραγωγών και επαγγελματιών που οι Ομοσπονδίες εκπροσωπούν και την κάλυψη κατά το δυνατό ευρύτερης χωρικής έκτασης δραστηριοποίησης. Από τους έξι (6) εκπροσώπους των Ομοσπονδιών πωλητών, οι δύο (2), ένας παραγωγός και ένας επαγγελματίας πωλητής, προέρχονται από σωματεία που εδρεύουν στις Περιφερειακές Ενότητες Ανατολικής, Δυτικής Αττικής και Νήσων.

B. Για τις λαϊκές αγορές της Μητροπολιτικής Ενότητας Θεσσαλονίκης:

α. τον αποκλειστικά αρμόδιο Αντιπεριφερειάρχη σε θέματα λαϊκών αγορών και υπαίθριου εμπορίου, εφόσον υφίσταται, ή οποιονδήποτε εκπρόσωπο του Περιφερειάρχη, ως Πρόεδρο,
β. έξι μέλη των αντίστοιχων Περιφερειακών Συμβουλίων, ένα εκ των οποίων εκλέγεται από το σύνολο των συνδυασμών της μειοψηφίας,
γ. ένα μέλος που υποδεικνύεται από την οικεία Περιφερειακή Ένωση Δήμων Κεντρικής Μακεδονίας (ΠΕΔΚΜ),
δ. τον Προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης της Περιφέρειας,
ε. έξι (6) εκπροσώπους των Ομοσπονδιών πωλητών, από τους οποίους τρεις (3) είναι παραγωγοί πωλητές και τρεις (3) είναι επαγγελματίες πωλητές. Οι ανωτέρω εκπρόσωποι

επιλέγονται σύμφωνα με τη διαδικασία της παρ.3 με κριτήρια, όπως τον αριθμό των παραγωγών και επαγγελματιών πωλητών που οι Ομοσπονδίες εκπροσωπούν και την κάλυψη κατά το δυνατό ευρύτερης χωρικής έκτασης δραστηριοποίησης.» .

3. Τα μέλη των περιπτώσεων γ' και ε' της προηγούμενης παραγράφου, καθώς και οι αναπληρωτές τους προτείνονται από τις οικείες ΠΕΔ και Ομοσπονδίες, ύστερα από πρόσκληση του οικείου Περιφερειάρχη. Τον Προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης αναπληρώνει ένας από τους Προϊστάμενους των Διευθύνσεων Ανάπτυξης, που ορίζεται από τον Περιφερειάρχη.

4. Στις συνεδριάσεις των Επιτροπών των Περιφερειών Αττικής και Μητροπολιτικής Ενότητας Θεσσαλονίκης μπορεί να παρίστανται εκπρόσωπος του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης, εκπρόσωπος του Υπουργού Εσωτερικών (Μακεδονίας-Θράκης) και ο Προϊστάμενος της αρμόδιας Διεύθυνσης της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης. Επίσης, στις συνεδριάσεις των Επιτροπών μπορούν να παρίστανται εκπρόσωποι των πρωτοβάθμιων σωματείων, χωρίς δικαίωμα ψήφου, προκειμένου να διατυπώσουν απόψεις επί ζητημάτων σχετικών με τη λειτουργία των λαϊκών αγορών που τους αφορούν.

5. Με απόφαση του οικείου Αντιπεριφερειάρχη σε καθεμία από τις υπόλοιπες Περιφερειακές Ενότητες συγκροτείται «Επιτροπή Λαϊκών αγορών Περιφερειακής Ενότητας» με εννέα τακτικά και ισάριθμα αναπληρωματικά μέλη και τριετή θητεία. Η Επιτροπή συγκροτείται από:

α. έναν θεματικό Αντιπεριφερειάρχη σε θέματα λαϊκών αγορών και υπαίθριου εμπορίου, εφόσον υφίσταται, ή έναν Περιφερειακό Σύμβουλο εκπρόσωπο του Περιφερειάρχη, ως Πρόεδρο,

β. τρεις εκπροσώπους που ορίζει η οικεία Περιφερειακή Ένωση Δήμων και προέρχονται από την οικεία Περιφερειακή Ενότητα,

γ. τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Ανάπτυξης,

δ. έναν υπάλληλο της οικείας Δ.Α.Ο.Κ.,

ε. τον Προϊστάμενο της αρμόδιας υπηρεσίας του δήμου, στα όρια του οποίου λειτουργούν οι περισσότερες λαϊκές αγορές της Περιφερειακής Ενότητας,

στ. έναν εκπρόσωπο παραγωγών πωλητών που δραστηριοποιείται στις λαϊκές αγορές της οικείας Περιφερειακής Ενότητας και προτείνεται από την Ομοσπονδία ή το Σύλλογο, όπου δεν υπάρχουν Ομοσπονδίες, που αντιπροσωπεύει τους περισσότερους παραγωγούς πωλητές της Περιφερειακής Ενότητας, εφόσον υπάρχει,

ζ. έναν εκπρόσωπο των επαγγελματιών πωλητών που δραστηριοποιείται στις λαϊκές αγορές της οικείας Περιφερειακής Ενότητας και προτείνεται από την Ομοσπονδία ή το Σύλλογο, όπου δεν υπάρχουν Ομοσπονδίες, που αντιπροσωπεύει τους περισσότερους επαγγελματίες πωλητές της Περιφερειακής Ενότητας εφόσον υπάρχει.

Η οικεία Περιφερειακή Ενότητα παρέχει τη γραμματειακή υποστήριξη των ανωτέρω Επιτροπών.

Τα στελέχη των ΟΤΑ, που είναι μέλη των Επιτροπών Λαϊκών Αγορών, απαγορεύεται να δραστηριοποιούνται ως παραγωγοί ή επαγγελματίες πωλητές λαϊκών αγορών.

6. Οι Επιτροπές Λαϊκών Αγορών είναι αρμόδιες για: α. την καταγραφή δυσλειτουργιών στην ομαλή λειτουργία των λαϊκών αγορών και την υποβολή προτάσεων στον Υπουργό Οικονομίας και Ανάπτυξης για τη βελτίωση του θεσμικού πλαισίου που διέπει τη λειτουργία τους,

β. την εισήγηση στον Περιφερειάρχη και το Περιφερειακό Συμβούλιο κάθε πρόσφορου μέτρου για την αποτελεσματικότερη οργάνωση και λειτουργία των λαϊκών αγορών, όπως πραγματοποίηση σχετικών ερευνών, σεμιναρίων, διαφημιστικών και επικοινωνιακών ενεργειών και την εισήγηση στο φορέα λειτουργίας των αγορών για την αναθεώρηση του Κανονισμού Λειτουργίας,

- γ. τη συνεργασία με το Συντονιστικό Κέντρο Εποπτείας Αγοράς και Αντιμετώπισης του Παρεμπορίου (ΣΥΚΕΑ-ΑΠ) και τις άλλες αρμόδιες ελεγκτικές υπηρεσίες για την ανταλλαγή στοιχείων και προτάσεων για την καλύτερη εποπτεία της εμπορικής δραστηριότητας και την πάταξη του παρεμπορίου στις λαϊκές αγορές,
- δ. τη μέριμνα και την εισήγηση μέτρων για την ομαλή ένταξη και λειτουργία των λαϊκών αγορών στον αστικό ιστό,
- ε. τη μέριμνα για την ομοιόμορφη εφαρμογή των διατάξεων περί λαϊκών αγορών στη χωρική τους αρμοδιότητα,
- στ. τη γνωμοδότηση στο Περιφερειακό Συμβούλιο για την ίδρυση και την κατάργηση των λαϊκών αγορών,
- ζ. την απόφαση για την προσωρινή τοποθέτηση παραγωγών πωλητών κατ' εφαρμογή των οριζόμενων στα άρθρα 32 και 33,
- θ. την παροχή σύμφωνης γνώμης επί των πινάκων απόδοσης και βελτίωσης θέσης, καθώς και την απόφαση για την αμοιβαία αλλαγή θέσης πωλητών σε διαφορετικές λαϊκές αγορές, σύμφωνα με το άρθρο 35,
- ι. την απόφαση επί ενστάσεων των πωλητών σε θέματα που αφορούν τη δραστηριοποίησή τους, όπως κατανομή-τοποθέτηση, απόδοση μορίων και απόδοση θέσης σε λαϊκή αγορά,
- κ. την έκδοση γνώμης για ζητήματα που αφορούν στη λειτουργία των λαϊκών αγορών και στις ατομικές διοικητικές πράξεις που εκδίδονται κατόπιν αίτησης των πωλητών, όπως: η ίδρυση, η κατάργηση λαϊκών αγορών, η έκδοση νέων επαγγελματικών αδειών, η παραχώρηση θέσεων σύμφωνα με το άρθρο 13, οι αλλαγές θέσεων πωλητών εντός της ίδιας ή μεταξύ διαφορετικών λαϊκών αγορών, η ανάκληση της άδειας σύμφωνα με την περίπτωση η' του άρθρου 31,
- κα. την ενημέρωση των υπηρεσιών των φορέων λειτουργίας λαϊκών αγορών για τα θέματα που αφορούν στη λειτουργία των αγορών και την εισήγηση προς τους φορείς, σχετικά με την αντιμετώπιση των θεμάτων αυτών,
- κβ. την εισήγηση στο φορέα λειτουργίας για την επιβολή κύρωσης για παράβαση που προβλέπεται στον Κανονισμό Λειτουργίας, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παράγραφο η' του άρθρου 31,
- κγ. την έκδοση γνώμης επί των ετήσιων προϋπολογισμών - απολογισμών οικονομικής διαχείρισης του φορέα λειτουργίας των λαϊκών αγορών, σχετικά με τα στοιχεία που αφορούν το ημερήσιο τέλος.
7. Η Επιτροπή γνωμοδοτεί πριν από την έκδοση των ανωτέρω διοικητικών πράξεων (ατομικών και κανονιστικών) των φορέων λειτουργίας λαϊκών αγορών. Κατ' εξαίρεση δεν απαιτείται η γνώμη της Επιτροπής για τις κατωτέρω διοικητικές πράξεις, τις οποίες εκδίδουν οι αρχές του άρθρου 8, εκτός αν οι φορείς την ζητήσουν:
- α. για την πρόσληψη υπαλλήλου από παραγωγό ή επαγγελματία πωλητή,
- β. τη διαγραφή υπαλλήλου από παραγωγό ή επαγγελματία πωλητή,
- γ. την ανανέωση της άδειας πωλητών λαϊκών αγορών (επαγγελματιών πωλητών-παραγωγών),
- δ. την προσωρινή αναπλήρωση παραγωγού ή επαγγελματία πωλητή για λόγους υγείας και μέχρι ένα (1) μήνα,
- ε. τη διαγραφή ημερών προσέλευσης παραγωγού ή επαγγελματία πωλητή σε λαϊκές αγορές,
- στ. την αναστολή ισχύος αδειών επαγγελματιών πωλητών λαϊκών αγορών λόγω μη καταβολής ημερήσιου τέλους για χρονικό διάστημα πέραν των δύο (2) μηνών, καθώς και την έκδοση απόφασης άρσης αναστολής αδειας σε περίπτωση μεταγενέστερης εξόφλησης των οφειλών.
8. Σε περίπτωση καταβολής αποζημίωσης στα μέλη των επιτροπών, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 21 του ν. 4354/2015 (Α' 176), η σχετική δαπάνη

προέρχεται από τα έσοδα που εισπράττει η Περιφέρεια από την καταβολή του ημερήσιου τέλους.

9. Η Επιτροπή Λαϊκών Αγορών συνεδριάζει δύο (2) τουλάχιστον φορές τον μήνα.

10. Οι εκπρόσωποι των παραγωγών δύναται να εισηγούνται στις επιτροπές του άρθρου 28 σχετικά με αιτήματα παραγωγών για δραστηριοποίηση σε λαϊκές αγορές, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 32, σχετικά με το ποσοστό υπερκάλυψης είκοσι τοις εκατό (20%) της παρ. 4 του άρθρου 32 και την αμοιβαία αλλαγή θέσεων των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 35.

Άρθρο 29

Ίδρυση, μετακίνηση, επέκταση και κατάργηση λαϊκών αγορών

1. Το οικείο Περιφερειακό Συμβούλιο, ύστερα από πρόταση του οικείου δημοτικού συμβουλίου και γνωμοδότηση της οικείας Επιτροπής Λαϊκών Αγορών και της αρμόδιας αστυνομικής αρχής για τις κυκλοφοριακές επιπτώσεις, αποφασίζει για την ίδρυση και την κατάργηση λαϊκής αγοράς. Για τη μετακίνηση, την επέκταση, τη χωροθέτηση και την εν γένει λειτουργία των λαϊκών αγορών αποφασίζουν οι υπηρεσίες των φορέων λειτουργίας ύστερα από σύμφωνη γνώμη των επιτροπών του άρθρου 28. Για την επέκταση λαϊκών αγορών που λειτουργούν στην Περιφέρεια Αττικής και τη Μητροπολιτική Ενότητα Θεσσαλονίκης ζητείται και η γνώμη του οικείου δήμου. Αν αυτή δεν παρασχεθεί εντός τριάντα (30) ημερών, οι αρμόδιοι φορείς αποφασίζουν και χωρίς αυτή. Αν οι γνωμοδοτήσεις του πρώτου εδαφίου της παρούσας δεν παρασχεθούν εντός σαράντα πέντε

(45) ημερών, η σχετική απόφαση εκδίδεται χωρίς αυτές. Την πρωτοβουλία ίδρυσης νέας λαϊκής αγοράς έχει είτε το Δημοτικό είτε το Περιφερειακό Συμβούλιο.

2. Η ανωτέρω απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου κοινοποιείται στην οικεία Περιφέρεια. Σε περίπτωση ίδρυσης νέας λαϊκής αγοράς συνοδεύεται από αίτημα για κάλυψη των νέων θέσεων, οι οποίες χορηγούνται με τη διαδικασία της πρόσκλησης για κάλυψη αυτών είτε για έκδοση νέων επαγγελματικών αδειών ανά κατηγορία προϊόντων για τη στελέχωση της αγοράς. Στη σχετική απόφαση οριοθετείται ο ακριβής χώρος λειτουργίας της, ο αριθμός των θέσεων αυτής για παραγωγούς και επαγγελματίες πωλητές και οι κατηγορίες των αδειών ανά αντικείμενο εκμετάλλευσης. Σε κάθε νέα λαϊκή αγορά η αναλογία των θέσεων παραγωγών προς επαγγελματίες πωλητές θα είναι 1 προς 1.

3. Εντός έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος όλοι οι φορείς λειτουργίας των λαϊκών αγορών συντάσσουν Κανονισμό Λειτουργίας και τοπογραφικό διάγραμμα για κάθε λαϊκή αγορά που λειτουργεί στα διοικητικά τους όρια, στο οποίο απεικονίζονται τα όρια που αυτή καταλαμβάνει, οι θέσεις που καλύπτουν οι παραγωγοί και επαγγελματίες με αρίθμηση και συνακόλουθα το αντικείμενο εκμετάλλευσης κάθε πάγκου και οι κενές θέσεις. Τα εν λόγω διαγράμματα, εκτός της υποχρέωσης της παραγράφου 1 του άρθρου 27, τα αποστέλλουν στις Γενικές Διευθύνσεις Ανάπτυξης των οικείων Περιφερειών.

Άρθρο 32

Κατανομή και προσωρινή τοποθέτηση παραγωγών πωλητών σε λαϊκές αγορές

Ο παραγωγός, στον οποίο έχει χορηγηθεί η άδεια πωλητή λαϊκών αγορών, υποβάλλει αίτηση στην Περιφέρεια, στα διοικητικά όρια της οποίας βρίσκονται οι λαϊκές αγορές που επιθυμεί να δραστηριοποιηθεί και δηλώνει τις λαϊκές αγορές ανά ημέρα που επιθυμεί, καθώς και το χρονικό διάστημα δραστηριοποίησης εντός εκάστου έτους. Ο παραγωγός μπορεί να δηλώσει προτίμηση μέχρι και για τρεις (3) λαϊκές αγορές ανά ημέρα. Για λαϊκές αγορές πλην Περιφέρειας Αττικής και Μητροπολιτικής Ενότητας Θεσσαλονίκης, η αίτηση της παρούσας παραγράφου μπορεί να υποβληθεί και στο δήμο μόνιμης κατοικίας του παραγωγού, ταυτόχρονα με την υποβολή της αίτησης του άρθρου 9. Στην περίπτωση αυτή ο δήμος μόνιμης κατοικίας του παραγωγού υποχρεούται να διαβιβάσει την αίτηση στην Περιφέρεια ή στις Περιφέρειες που απευθύνεται ο παραγωγός. Η Περιφέρεια διαβιβάζει τις υποβληθείσες σε αυτήν αιτήσεις, στις οικείες Επιτροπές Λαϊκών Αγορών, υποχρεωτικά κάθε

δεκαπέντε (15) ημέρες. Η Επιτροπή αποφασίζει και συντάσσει πρακτικό σε σχέση με τα αιτήματα αυτά με κριτήριο τη διαθεσιμότητα θέσεων στις συγκεκριμένες λαϊκές αγορές που ζητεί ο παραγωγός, συμπεριλαμβανομένου και του ποσοστού υπερκάλυψης 20% της παραγράφου 4. Αν υπάρχουν παραγωγοί πωλητές που διεκδικούν θέση στην ίδια λαϊκή αγορά και δεν μπορεί να ικανοποιηθούν όλα τα αιτήματα, τότε προκρίνεται αυτός που συγκεντρώνει τα περισσότερα μόρια, σύμφωνα με το σύστημα μοριοδότησης. Το πρακτικό της Επιτροπής διαβιβάζεται στους οικείους δήμους.

[...]

2. Το ύψος του ημερήσιου τέλους καθορίζεται: α. Για τις λαϊκές αγορές που λειτουργούν στην Περιφέρεια Αττικής και της Μητροπολιτικής Ενότητας Θεσσαλονίκης, με απόφαση του οικείου Περιφερειακού Συμβουλίου, ύστερα από πρόταση της οικείας Περιφερειακής Ένωσης Δήμων και της οικείας Επιτροπής Λαϊκών Αγορών.

β. Για τις λαϊκές αγορές που λειτουργούν στην υπόλοιπη χώρα, ύστερα από απόφαση του οικείου Περιφερειακού Συμβουλίου, κατόπιν πρότασης των φορέων λειτουργίας, των οικείων Επιτροπών Λαϊκών Αγορών και των Υπηρεσιών της Περιφέρειας που έχουν αρμοδιότητα επί των λαϊκών αγορών. Η ανωτέρω απόφαση μπορεί να καθορίζει διαφορετικό ύψος ημερήσιου τέλους για κάθε φορέα λειτουργίας (δήμο), πρέπει όμως να εξασφαλίζεται μία σχετική ομοιομορφία σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα. Για το λόγο αυτόν σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας το ύψος του μέγιστου εγκεκριμένου ημερήσιου τέλους δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει κατά 50% το αντίστοιχο ελάχιστο εγκεκριμένο τέλος.

Οι προτάσεις των περιπτώσεων α' και β' πρέπει να είναι επαρκώς αιτιολογημένες σε κοστολογική βάση και συσχετισμένες με την ανταποδοτική λειτουργία που επιτελείται από κάθε εμπλεκόμενο φορέα, όπως καθαριότητα, διαγράμμιση, συνθήκες ασφάλειας και υγιεινής, διοικητικό κόστος.

Κάθε άλλο θέμα σχετικό με τη διαδικασία καταβολής και είσπραξης ρυθμίζεται στον Κανονισμό Λειτουργίας της λαϊκής αγοράς.

[...]

7. Με απόφαση των Περιφερειακών Συμβουλίων Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας ή του οικείου Δημοτικού Συμβουλίου για τη λοιπή επικράτεια, ποσοστό έως 25% από το ημερήσιο τέλος που περιέρχεται στο φορέα λειτουργίας, μπορεί να προορίζεται για δαπάνες προωθητικών ενεργειών που αφορούν την προβολή και την ανάδειξη των λαϊκών αγορών μέσα από δράσεις που βασίζονται σε κοινωνικά κριτήρια και αφορούν στήριξη ευπαθών ομάδων του πληθυσμού.

[...]

Άρθρο 38

Εμποροπανηγύρεις, Κυριακάτικες αγορές, Χριστουγεννιάτικες και Πασχαλινές αγορές, λοιπές οργανωμένες αγορές

1. Για τη λειτουργία των υπαίθριων αγορών του παρόντος λαμβάνεται απόφαση του οικείου Δημοτικού Συμβουλίου, σύμφωνα με το άρθρο 79 του ν. 3463/2006 (Α' 114), η οποία κοινοποιείται στην οικεία Περιφέρεια. Με την ίδια απόφαση εγκρίνεται και ο κανονισμός λειτουργίας των αγορών αυτών, στον οποίο εμπεριέχονται απαραίτητως ο χώρος διενέργειας της αγοράς, η χρονική διάρκεια της αγοράς, τα πωλούμενα είδη, ο τρόπος επιλογής και τοποθέτησης των πωλητών, τα καταβαλλόμενα τέλη και ο τρόπος είσπραξης αυτών, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την ομαλή και απρόσκοπτη λειτουργία της αγοράς.

[...]

2. Ειδικά, στις υπαίθριες κυριακάτικες αγορές πωλούνται πάσης φύσεως προϊόντα πλην νωπών διατροφικών. Επίσης, διατίθενται πρόχειρα γεύματα από καντίνες και φορητές εγκαταστάσεις έψησης. Οι αγορές αυτές ανάλογα με το αντικείμενο πώλησης διακρίνονται σε: (α) κυριακάτικες αγορές, στις οποίες επιτρέπεται η πώληση ειδών ένδυσης, υπόδησης,

νεωτερισμών, λευκών ειδών, καλλιτεχνημάτων –χειροτεχνημάτων, δερμάτινων ειδών, βιομηχανικών ειδών, ειδών υαλοπωλείου, πλαστικών και εκκλησιαστικών ειδών, καλλωπιστικών φυτών, ειδών και υποβοηθητικών καλλιέργειας ανθοκομικής, όπως πήλινες-πλαστικές γλάστρες, χώμα, (β) κυριακάτικες αγορές παλαιοπωλών και συναφών επιτηδευματιών, αγορές συλλεκτών και (γ) κυριακάτικες αγορές βιβλίων, στις οποίες επιτρέπεται η πώληση βιβλίων. Επιτρέπεται η λειτουργία μίας (1) κυριακάτικης αγοράς, εντός των ορίων κάθε Περιφερειακής Ενότητας ή το πολύ (2) δύο, εφόσον η κάθε μία εξ αυτών αφορά διαφορετική κατηγορία προϊόντων. Η ίδρυση κυριακάτικης αγοράς πραγματοποιείται ύστερα από απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου, ύστερα από εισήγηση του οικείου δήμου και γνώμη του οικείου Επιμελητηρίου, στην οποία καθορίζονται και τα πωλούμενα είδη.

[...]

8. Στις περιπτώσεις που αποδεδειγμένα Πολιτιστικοί, Εξωραϊστικοί, Τοπικοί Σύλλογοι διοργανώνουν παραδοσιακά για δεκαπέντε (15) συναπτά έτη εκδηλώσεις επετειακού χαρακτήρα, γενικότερου κοινωνικού, πολιτιστικού ή εκπαιδευτικού περιεχομένου στα πλαίσια των οποίων διεξάγεται και οποιαδήποτε είδους υπαίθρια αγορά, μπορούν να αναλάβουν την ευθύνη διοργάνωσης της αγοράς αυτής σε δικό τους ιδιόκτητο ή μισθωμένο χώρο υπό τους όρους και προϋποθέσεις των παραγράφων 1 έως 7. Με απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου βεβαιώνεται ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις της παρούσας. Το Περιφερειακό Συμβούλιο εκδίδει την απόφασή του ύστερα από αίτηση του Συλλόγου. Η αίτηση αναφέρει το ΑΦΜ και τη Δ.Ο.Υ. του Συλλόγου και επισυνάπτονται το Καταστατικό του Συλλόγου, ο κανονισμός λειτουργίας της αγοράς, στον οποίο εμπεριέχονται απαραίτητως τα στοιχεία της παραγράφου 1 και κάθε αναγκαίο στοιχείο για τη διοργάνωση της συγκεκριμένης εκδήλωσης. Η απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου ισχύει για πέντε έτη από την έκδοσή της και κοινοποιείται στην αρμόδια Δ.Ο.Υ..

9. Μετά την έκδοση απόφασης του Περιφερειακού Συμβουλίου της παραγράφου 8 ο Σύλλογος και ο οικείος δήμος υπογράφουν Έγγραφο Δεσμεύσεων, στο οποίο καθορίζονται με λεπτομέρεια οι όροι συνεργασίας και λειτουργίας της αγοράς σε σχέση ιδίως με την προσβασιμότητα, υγιεινή και ασφάλεια του καταναλωτικού κοινού και την καθαριότητα του χώρου. Στο ίδιο Σύμφωνο καθορίζονται τα τέλη υπέρ του δήμου, τα οποία για κάθε συμμετέχοντα πωλητή, δεν μπορεί να είναι μικρότερα από τα ημερήσια τέλη που απαιτεί ο δήμος για αντίστοιχες θέσεις στάσιμου εμπορίου. Το Σύμφωνο και ο κανονισμός λειτουργίας της αγοράς εγκρίνεται από το οικείο Δημοτικό Συμβούλιο.

10. Οι Σύλλογοι, τα Σωματεία, οι Ενώσεις ή οι Ομοσπονδίες Ρομά που έχουν αναγνωριστεί και λειτουργούν νόμιμα μπορούν, κατόπιν αιτήσεως τους, να συνδιοργανώνουν με τους δήμους της χώρας αγορές του παρόντος άρθρου, σε δικό τους ιδιόκτητο ή μισθωμένο χώρο, εφόσον στους καταστατικούς τους σκοπούς προβλέπεται τουλάχιστον ότι: α) είναι μη κερδοσκοπικοί και β) προάγουν την κοινωνική ένταξη των Ρομά ιδίως σε θέματα στέγης, εκπαίδευσης, υγείας και εργασίας. Στις αγορές αυτές συμμετέχουν πωλητές Ρομά υπό τους όρους και προϋποθέσεις των παραγράφων 1 και 3 έως 7 του παρόντος άρθρου. Οι αγορές αυτές λαμβάνουν χώρα αποκλειστικώς στο πλαίσιο εκδηλώσεων που αναδεικνύουν τον ιδιαίτερο κοινωνικό χαρακτήρα της κοινωνικής ομάδας των Ρομά, μέσα από πολιτιστικές εκδηλώσεις και δράσεις που συμβάλουν στην κοινωνική ένταξη των μελών της. Για τη λειτουργία των αγορών αυτών λαμβάνεται απόφαση του οικείου Δημοτικού Συμβουλίου, σύμφωνα με το άρθρο 79 του ν. 3463/2006, η οποία κοινοποιείται στην οικεία Περιφέρεια. Με την ίδια απόφαση εγκρίνεται ο κανονισμός λειτουργίας των αγορών αυτών, στον οποίο εμπεριέχονται τα στοιχεία της παραγράφου 1 του παρόντος, καθώς και οι πολιτιστικές δράσεις που πρόκειται να οργανώσει ο φορέας όπως αυτές περιγράφονται στην αίτησή του.

11. Την ευθύνη διοργάνωσης εμποροπανηγύρεων και υπαίθριων αγορών υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις των παραγράφων 1 έως 7 του παρόντος άρθρου μπορούν να

αναλαμβάνουν και Ανώνυμες Εταιρείες Ο.Τ.Α. ή κάθε είδους Δημοτικές Επιχειρήσεις, οι οποίες περιλαμβάνουν στο σκοπό τους τέτοιες δυνατότητες.

Άρθρο 46 **Γενικά θέματα**

1. Όποιος ασκεί πλανόδιο εμπόριο επιτρέπεται να παραμένει στάσιμος μόνο κατά τη διάρκεια της συναλλαγής.
  2. Δεν επιτρέπεται η άσκηση πλανόδιου εμπορίου: α) σε απόσταση μικρότερη των εκατόν πενήντα (150) μέτρων από καταστήματα που διαθέτουν ομοειδή προϊόντα και β) σε δημοτικές κοινότητες με μόνιμο πληθυσμό άνω των πέντε χιλιάδων (5.000) κατοίκων, σύμφωνα με την τελευταία δημοσιευμένη απογραφή της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής. Οι Περιφέρειες της χώρας υποχρεούνται να αναρτούν στο κεντρικό τους κατάστημα και στον οικείο διαδικτυακό τόπο, εφόσον υπάρχει, κατάλογο με τις δημοτικές κοινότητες της Περιφέρειάς τους, στις οποίες επιτρέπεται η άσκηση πλανόδιου εμπορίου. Η Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή υποχρεούται να αναρτά στην ιστοσελίδα της κατάλογο με τις δημοτικές κοινότητες όλης της χώρας στις οποίες επιτρέπεται η άσκηση πλανόδιου εμπορίου.
  3. Για τη δραστηριοποίηση του αδειούχου πωλητή απαιτείται προηγούμενη έγκριση της αντίστοιχης Περιφέρειας. Η έγκριση του προηγούμενου εδαφίου ισχύει εντός των διοικητικών ορίων της Περιφέρειας που τη χορήγησε. Με απόφαση του οικείου Περιφερειακού Συμβουλίου, η οποία κοινοποιείται αμελλητί στον Γενικό Γραμματέα Εμπορίου και Προστασίας του Καταναλωτή, καθορίζεται το, καταβαλλόμενο από τους πωλητές πλανόδιου εμπορίου, ετήσιο τέλος ανά άδεια, το οποίο αποτελεί έσοδο της αντίστοιχης Περιφέρειας.
- [...]

Άρθρο 47

Χορήγηση άδειας πλανόδιου εμπορίου σε παραγωγούς πωλητές

1. Με απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου καθορίζεται για κάθε Περιφέρεια ο ανώτατος αριθμός αδειών παραγωγών πωλητών που μπορούν να διατίθενται για την άσκηση πλανόδιου εμπορίου.
  2. Κάθε παραγωγός πωλητής επιτρέπεται να ασκεί τη δραστηριότητά του εντός των γεωγραφικών ορίων που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 6.
  3. Η άδεια πλανόδιου εμπορίου σε παραγωγούς πωλητές χορηγείται σύμφωνα με τα άρθρα 4 έως 13.
- [...]

Άρθρο 49

Χορήγηση άδειας πλανόδιου εμπορίου σε επαγγελματίες πωλητές

1. Οι επαγγελματικές άδειες για την άσκηση πλανόδιου εμπορίου χορηγούνται σε φυσικά πρόσωπα ύστερα από συμμετοχή σε διαγωνισμό, ο οποίος διεξάγεται βάσει σχετικής προκήρυξης. Η προκήρυξη του προηγούμενου εδαφίου εκδίδεται από την οικεία Περιφέρεια, ύστερα από απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου, αναρτάται στο δικτυακό τόπο της Περιφέρειας, των Περιφερειακών Ενοτήτων και των δήμων της Περιφέρειας, εφόσον υπάρχουν, και δημοσιεύεται σε μία τοπική εφημερίδα κάθε Περιφερειακής Ενότητας.
2. Με την προκήρυξη της παραγράφου 1 καθορίζονται ο αριθμός των προς διάθεση επαγγελματικών αδειών, τα προς πώληση προϊόντα που αφορά η άδεια αυτή, οι έχοντες δικαίωμα συμμετοχής και η κατανομή στις Ομάδες του άρθρου 19, ο τόπος και η προθεσμία κατάθεσης των αιτήσεων, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη του ενός (1) μηνός, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά πέραν αυτών που αναφέρονται στον παρόντα και

από τα οποία προκύπτει ότι ο αιτών είναι πρόσωπο που εμπίπτει στις ειδικές κατηγορίες, η αρμόδια επιτροπή εξέτασης και αξιολόγησης των υποβαλλόμενων αιτήσεων, σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 20 και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Τα Τμήματα Εμπορίου των Διευθύνσεων Ανάπτυξης κάθε Περιφερειακής Ενότητας δέχονται τις αιτήσεις των ενδιαφερομένων και τις διαβιβάζουν στη Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης της Περιφέρειας, προκειμένου να γίνει η αξιολόγηση.

3. Τα κριτήρια, σύμφωνα με τα οποία εκτιμά η Περιφέρεια την ανάγκη έκδοσης αδειών πλανόδιου εμπορίου, είναι ο αριθμός των ήδη χορηγηθεισών αδειών πλανόδιου εμπορίου, ιδίως για τα ομοειδή προϊόντα, η πυκνότητα του πληθυσμού και η πραγματική ανάγκη για προμήθεια του καταναλωτικού κοινού με τα προϊόντα που αποτελούν το αντικείμενο πώλησης των προς διάθεση αδειών.

4. Η Περιφέρεια καταρτίζει πίνακες αποκλεισμένων λόγω μη πληρότητας των δικαιολογητικών και πίνακες αιτούντων με πλήρη δικαιολογητικά. Οι αιτούντες που περιλαμβάνονται στους πίνακες αποκλεισμένων έχουν δικαίωμα ένστασης ενώπιον της επιτροπής εξέτασης και αξιολόγησης των αιτήσεων εντός δέκα πέντε (15) ημερών από την ανάρτησή τους στο διαδικτυακό τόπο της Περιφέρειας.

5. Μετά την εξέταση των ενστάσεων της παραγράφου 4, καταρτίζονται οι πίνακες επιλεγέντων και αναρτώνται στο διαδικτυακό τόπο της Περιφέρειας. Κατά των πινάκων επιλεγέντων χωρεί ένσταση ενώπιον του Περιφερειάρχη, εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την ανάρτηση του προηγούμενου εδαφίου.

6. Αρμόδια αρχή για τη χορήγηση των αδειών του παρόντος άρθρου στους δικαιούχους είναι ο δήμος, στον οποίο ο ενδιαφερόμενος έχει τη μόνιμη κατοικία του. Για το σκοπό αυτό η Περιφέρεια αποστέλλει τα αποτελέσματα του διαγωνισμού στους δήμους μόνιμης κατοικίας των αδειούχων.

Άρθρο 51

Φορείς ελέγχου

1. Αρμόδιες υπηρεσίες για τον έλεγχο εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος και των κατ' εξουσιοδότησή τους εκδιδόμενων υπουργικών αποφάσεων είναι:

[...]

β. οι υπηρεσίες των Περιφερειών εντός των διοικητικών ορίων της Περιφέρειάς τους,

γ. οι αρμόδιες υπηρεσίες των δήμων, εντός των διοικητικών ορίων του δήμου τους,

[...]

Άρθρο 54

Διαδικασία ελέγχων – διοικητική και δικαστική προστασία

1. Η υπηρεσία ελέγχου είναι υποχρεωμένη να εκδίδει και να εφοδιάζει τους υπαλλήλους των κλιμακίων με πράξη «ΕΝΤΟΛΗ ΕΛΕΓΧΟΥ» σύμφωνα με το υπόδειγμα του Παραρτήματος ΙΑ', στην οποία μνημονεύονται τα στοιχεία των ελεγκτών, ο χώρος άσκησης του ελέγχου και η ημερομηνία της εν λόγω εντολής.

[...]

3. Αν προβλέπεται ως κύρωση η προσωρινή ή οριστική ανάκληση άδειας, υποβάλλεται αναλυτική Έκθεση Ελέγχου από τους διενεργούντες τον έλεγχο ελεγκτές, προς τον άμεσα Προϊστάμενό τους, η οποία κοινοποιείται αμελλητί και στον πωλητή που τον αφορά με την επισήμανση ότι έχει δικαίωμα να υποβάλλει έγγραφο υπόμνημα με τις απόψεις του, σε προθεσμία πέντε (5) ημερών από την κοινοποίηση της εν λόγω Έκθεσης Ελέγχου. Για τους φορείς ελέγχου της περίπτωσης ζ' της παραγράφου 1 του άρθρου 51 ισχύουν όσα αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο. Η κύρωση επιβάλλεται από το ανώτερο ιεραρχικά όργανο του φορέα Ελέγχου, δηλαδή Γενικό Γραμματέα Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή, Περιφερειάρχη, Δήμαρχο κατά περίπτωση. Στις περιπτώσεις αυτές η απόφαση επιβολής της συγκεκριμένης κύρωσης κοινοποιείται αμελλητί στον αρμόδιο φορέα προκειμένου να ενημερώσει το Πληροφοριακό Σύστημα του άρθρου 58.

[...]

72. Ν. 4509/2017

Άρθρο 64

Άδεια ίδρυσης φαρμακείου

3.α. Μέχρι τη δημοσίευση του προεδρικού διατάγματος του άρθρου 1 του ν. 1963/1991, άδειες ίδρυσης φαρμακείου χορηγούνται με απόφαση του κατά τόπον αρμόδιου Περιφερειάρχη, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και τους όρους της παρούσας παραγράφου, μόνον: α) Στην περίπτωση νέας άδειας σε δήμους ή σε τοπικές ή δημοτικές κοινότητες με πληθυσμό, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή, έως χίλιους (1.000) κατοίκους ή β) σε περίπτωση εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 12 του ν. 5607/1932 (Α' 300) ή της παρ. 6 του άρθρου 36 του ν. 3918/2011 (Α' 31).

[...]

73. Ν. 4512/2018

Άρθρο 46

Λατομικές Περιοχές εκμετάλλευσης αδρανών υλικών

4. Για τον καθορισμό των λατομικών περιοχών, ο οικείος Περιφερειάρχης διερευνά ανά πενταετία την επάρκεια των υλικών από τις ήδη καθορισμένες λατομικές περιοχές σε κάθε νομό της Περιφέρειας. Σε περίπτωση επάρκειας εκδίδει αιτιολογημένη διαπιστωτική πράξη. Στην αντίθετη περίπτωση, ο Περιφερειάρχης, ύστερα από αιτιολογημένη γνώμη του Περιφερειακού Συμβουλίου για τα ζητήματα που αναφέρονται στις παρ. 2 και 3, η οποία παρέχεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δύο (2) μηνών, υποβάλλει εισήγηση προς τον Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης για τον καθορισμό νέων λατομικών περιοχών. Ο Συντονιστής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης εκδίδει σχετική εγκριτική απόφαση, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

5. Οι λατομικές περιοχές για την εκμετάλλευση αδρανών υλικών καθορίζονται, ύστερα από σύμφωνη γνώμη της επιτροπής της παρ. 1 του άρθρου 47, με απόφαση του Περιφερειάρχη, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η επιτροπή εξετάζει τις προϋποθέσεις των παρ. 1, 2 και 3 και του άρθρου 47, καθώς και αν υπάρχουν οι απαγορευτικοί λόγοι του άρθρου 49 και διατυπώνει αιτιολογημένα τη γνώμη της. Η απόφαση καθορισμού λατομικών περιοχών εκμετάλλευσης αδρανών υλικών εκδίδεται μέσα σε πέντε (5) έτη από τη δημοσίευση της απόφασης της παρ. 4 του παρόντος άρθρου του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

6. Σύμφωνα με το άρθρο 15 του ν. 1515/1985 (Α' 18), που διατηρήθηκε σε ισχύ με το άρθρο 41 του ν. 4277/ 2014 (Α' 156), ειδικώς στην Περιφέρεια Αττικής, μπορεί με τις προϋποθέσεις των παρ. 2 και 3 και τη σύμφωνη γνώμη της παρ. 5 του παρόντος άρθρου, ύστερα από εισήγηση του αρμόδιου Περιφερειάρχη και γνώμη του Συμβουλίου του Μητροπολιτικού Σχεδιασμού, να καθορίζονται θέσεις συγκέντρωσης λατομικών επιχειρήσεων εκμετάλλευσης αδρανών υλικών με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Άρθρο 113

Ανακοίνωση λειτουργίας εμπορικών εκθέσεων

1. Προκειμένου να λειτουργήσουν εμπορικές εκθέσεις απαιτείται ανακοίνωση - γνωστοποίηση στον οικείο Δήμο ή στην περίπτωση διεθνών εκθέσεων, στην οικεία Περιφέρεια.

2. Η ανακοίνωση της λειτουργίας εμπορικών εκθέσεων υποβάλλεται από το διοργανωτή στο Δήμο ή στην περίπτωση διεθνών εμπορικών εκθέσεων, στην Περιφέρεια, στα όρια των οποίων πρόκειται να διεξαχθεί η εμπορική έκθεση.

4. Οι υπηρεσίες των Δήμων ή των Περιφερειών στις οποίες κατατίθεται η ανακοίνωση, αναζητούν υπηρεσιακώς εντός δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών αντίγραφο της άδειας καταλληλότητας των εγκαταστάσεων του εκθεσιακού χώρου ή του εκθεσιακού κέντρου στις οποίες θα λάβει χώρα η εμπορική έκθεση. Σε περίπτωση που δεν έχει εκδοθεί η ως άνω άδεια οφείλουν να ενημερώσουν τον διοργανωτή αμελλητί, με κάθε πρόσφορο μέσο, συμπεριλαμβανομένης και της επίδοσης διά του ταχυδρομείου, της τηλεομοιοτυπίας και του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, και με απόδειξη παραλαβής ότι η εμπορική έκθεση δεν μπορεί να διοργανωθεί στις συγκεκριμένες εγκαταστάσεις.

5. Η υπηρεσία, στην οποία κατατίθεται η υπεύθυνη δήλωση της περίπτωσης ε' της παρ. 3 ενεργεί δειγματοληπτικό έλεγχο, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 10 του ν. 3230/2004 (Α' 44).

Άρθρο 115

Λοιπές ρυθμίσεις

2. Μεταβολή της ημερομηνίας ή του εκθεσιακού κέντρου ή εκθεσιακού χώρου διεξαγωγής της εμπορικής έκθεσης είναι δυνατή, υπό την προϋπόθεση ότι ο διοργανωτής υποβάλλει ανακοίνωση προς την αρμόδια Υπηρεσία του οικείου Δήμου ή Περιφέρειας κατά περίπτωση, τουλάχιστον επτά (7) ημερολογιακές ημέρες πριν από την προγραμματισμένη ημερομηνία έναρξης της εμπορικής έκθεσης. Όταν υποβάλλεται αίτημα μεταβολής του εκθεσιακού κέντρου ή χώρου διεξαγωγής της εμπορικής έκθεσης, στην ανακοίνωση επισυνάπτεται συμπληρωματικά η άδεια καταλληλότητας του νέου κέντρου ή χώρου.

3. Μεταβολή του είδους των εκθεμάτων ή του κλάδου που προβάλλεται στην εμπορική έκθεση είναι δυνατή, αν ο διοργανωτής υποβάλλει ανακοίνωση προς την αρμόδια Υπηρεσία του οικείου Δήμου ή Περιφέρειας κατά περίπτωση, τουλάχιστον τέσσερις (4) ημερολογιακές ημέρες πριν από την προγραμματισμένη ημερομηνία έναρξης της εμπορικής έκθεσης.

4. Αν για οποιοδήποτε λόγο, η προγραμματισμένη εμπορική έκθεση δεν διεξαχθεί, ο διοργανωτής έχει υποχρέωση να ενημερώσει άμεσα τον αρμόδιο Δήμο ή, στην περίπτωση διεθνών εκθέσεων, την αρμόδια Περιφέρεια.

6. Οι Δήμοι και οι Περιφέρειες δημοσιεύουν στο διαδικτυακό τους τόπο πληροφορίες σχετικά με τις λειτουργούσες εμπορικές εκθέσεις και όσες προγραμματίζεται να διεξαχθούν, τυχόν μεταβολές στις προγραμματισθείσες εκθέσεις, σύμφωνα με τις παρ. 2, 3 και 4, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τον τόπο διεξαγωγής, τον χαρακτήρα των εκθέσεων, το χρονικό διάστημα λειτουργίας τους, το είδος των εκθεμάτων και τα στοιχεία των διοργανωτών. Οι ίδιες πληροφορίες κοινοποιούνται σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή στη Διεύθυνση Θεσμικών Ρυθμίσεων της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης.

Άρθρο 116

Κυρώσεις

1. Αν λειτουργεί εμπορική έκθεση χωρίς να έχει προηγηθεί η διαδικασία ανακοίνωσης-γνωστοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 113, επιβάλλεται, με απόφαση του οικείου Δημοτικού ή Περιφερειακού Συμβουλίου, σε βάρος του διοργανωτή της έκθεσης χρηματικό πρόστιμο ύψους δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ.

2. Στους διοργανωτές που χρησιμοποιούν τους όρους «έκθεση», «εμπορική έκθεση» και «διεθνής εμπορική έκθεση» κατά παράβαση της παρ. 6 του άρθρου 113 και των παραγράφων 9 και 10 του άρθρου 115, επιβάλλεται με απόφαση του οικείου Δημοτικού ή Περιφερειακού Συμβουλίου, χρηματικό πρόστιμο ύψους δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ.

3. Στους διοργανωτές που παραβιάζουν τις απαιτήσεις της παρ. 1 του άρθρου 115, επιβάλλεται με απόφαση του οικείου Δημοτικού ή Περιφερειακού Συμβουλίου, χρηματικό πρόστιμο ύψους δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ.

4. Αν διαπιστωθεί ότι ο κύριος, νομέας ή κάτοχος του εκθεσιακού κέντρου ή εκθεσιακού χώρου έχει περιλάβει στην αίτηση που υπέβαλε σύμφωνα με οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 114 ανακριβή στοιχεία ή δικαιολογητικά, προκειμένου να του χορηγηθεί ή ανανεωθεί από την αρμόδια υπηρεσία του οικείου Δήμου σχετική άδεια, τότε επιβάλλεται σε αυτόν με απόφαση του οικείου Δημοτικού Συμβουλίου, χρηματικό πρόστιμο ύψους είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ και η χορηγηθείσα άδεια ανακαλείται προσωρινά. Ο κύριος, νομέας ή κάτοχος του εκθεσιακού κέντρου ή εκθεσιακού χώρου, δύναται να διορθώσει τα ανακριβή στοιχεία ή δικαιολογητικά εντός ενενήντα (90) ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης του προηγούμενου εδαφίου, οπότε και αίρεται η ανάκληση. Μετά την παρέλευση της προθεσμίας του προηγούμενου εδαφίου, η χορηγηθείσα άδεια ανακαλείται οριστικά.

5. Ο έλεγχος για την τήρηση των διατάξεων των άρθρων 113 και 115 και η διαπίστωση των παραβάσεων γίνεται ως εξής:

α) για τις εμπορικές εκθέσεις, από τα όργανα του Δήμου, κατά λόγο αρμοδιότητας, στα όρια του οποίου λειτουργούν τα εκθεσιακά κέντρα ή οι εκθεσιακοί χώροι.

β) για τις διεθνείς εμπορικές εκθέσεις από τα όργανα της Περιφέρειας, κατά λόγο αρμοδιότητας, στα όρια της οποίας λειτουργούν τα εκθεσιακά κέντρα ή οι εκθεσιακοί χώροι.

6. Το συνολικό ποσό των επιβληθέντων διοικητικών προστίμων βεβαιώνεται και εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων υπέρ του Δήμου ή της Περιφέρειας, τα όργανα του οποίου επέβαλαν το πρόστιμο.

74. Ν. 4513/2018

Άρθρο 2

Μέλη Ενεργειακής Κοινότητας

1. Μέλη μιας Ε.Κοιν. μπορεί να είναι:

[...]

δ) Ο.Τ.Α. β' βαθμού της έδρας της Ε.Κοιν., κατ' εξαίρεση του άρθρου 107 του ν. 3852/2010.

[...]

Άρθρο 4

Σκοπός - Αντικείμενο δραστηριότητας Ενεργειακής Κοινότητας

1. Η Ε.Κοιν. ασκεί υποχρεωτικά τουλάχιστον μία από τις κατωτέρω δραστηριότητες:

α) Παραγωγή, αποθήκευση, ιδιοκατανάλωση ή πώληση ηλεκτρικής ή θερμικής ή ψυκτικής ενέργειας από σταθμούς Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. ή Υβριδικούς Σταθμούς εγκατεστημένους εντός της Περιφέρειας που βρίσκεται η έδρα της Ε.Κοιν. ή και εντός όμορης Περιφέρειας για Ε.Κοιν. με έδρα εντός της Περιφέρειας Αττικής,

β) διαχείριση, όπως συλλογή, μεταφορά, επεξεργασία, αποθήκευση ή διάθεση, πρώτης ύλης για την παραγωγή ηλεκτρικής ή θερμικής ή ψυκτικής ενέργειας από βιομάζα ή βιορευστά ή βιοαέριο ή μέσω ενεργειακής αξιοποίησης του βιοαποικοδομήσιμου κλάσματος αστικών αποβλήτων,

γ) προμήθεια για τα μέλη της ενεργειακών προϊόντων, συσκευών και εγκαταστάσεων, με στόχο τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης και της χρήσης συμβατικών καυσίμων, καθώς και τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας,

δ) προμήθεια για τα μέλη της ηλεκτροκίνητων οχημάτων, υβριδικών ή μη, και εν γένει οχημάτων που χρησιμοποιούν εναλλακτικά καύσιμα,

ε) διανομή ηλεκτρικής ενέργειας εντός της Περιφέρειας που βρίσκεται η έδρα της,

στ) προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου προς τελικούς πελάτες, σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 4001/2011 (Α' 179), εντός της Περιφέρειας που βρίσκεται η έδρα της,

ζ) παραγωγή, διανομή και προμήθεια θερμικής ή ψυκτικής ενέργειας εντός της Περιφέρειας που βρίσκεται η έδρα της,

- η) διαχείριση της ζήτησης για τη μείωση της τελικής χρήσης της ηλεκτρικής ενέργειας και εκπροσώπηση παραγωγών και καταναλωτών στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας,
- θ) ανάπτυξη δικτύου, διαχείριση και εκμετάλλευση υποδομών εναλλακτικών καυσίμων, σύμφωνα με το ν. 4439/2016 (Α' 222) ή διαχείριση μέσων βιώσιμων μεταφορών εντός της Περιφέρειας που βρίσκεται η έδρα της Ε.Κοιν.,
- ι) εγκατάσταση και λειτουργία μονάδων αφαλάτωσης νερού με χρήση Α.Π.Ε. εντός της Περιφέρειας που βρίσκεται η έδρα της Ε.Κοιν.,
- ια) παροχή ενεργειακών υπηρεσιών, σύμφωνα με το άρθρο 10 της Δ6/13280/7.6.2011 (Β' 1228) απόφασης της Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.
2. Η Ε.Κοιν. μπορεί να ασκεί οποιαδήποτε από τις κατωτέρω δραστηριότητες:
- α) Προσέλκυση κεφαλαίων για την πραγματοποίηση επενδύσεων αξιοποίησης των Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. ή παρεμβάσεων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης εντός της Περιφέρειας που βρίσκεται η έδρα της Ε.Κοιν.,
- β) σύνταξη μελετών αξιοποίησης των Α.Π.Ε. ή της Σ.Η.Θ.Υ.Α. ή υλοποίησης παρεμβάσεων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης ή παροχή στα μέλη της τεχνικής υποστήριξης στους ανωτέρω τομείς,
- γ) διαχείριση ή συμμετοχή σε προγράμματα χρηματοδοτούμενα από εθνικούς πόρους ή πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τους σκοπούς της,
- δ) παροχή συμβουλών για τη διαχείριση ή συμμετοχή των μελών της σε προγράμματα χρηματοδοτούμενα από εθνικούς πόρους ή πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τους σκοπούς της,
- ε) ενημέρωση, εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο για θέματα ενεργειακής αειφορίας,
- στ) δράσεις για την υποστήριξη ευάλωτων καταναλωτών και την αντιμετώπιση της ενεργειακής ένδειας πολιτών που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας, εντός της Περιφέρειας στην οποία βρίσκεται η έδρα της Ε.Κοιν., ανεξάρτητα αν είναι μέλη της Ε.Κοιν., όπως παροχή ή συμψηφισμός ενέργειας, ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών ή άλλες δράσεις που μειώνουν την κατανάλωση της ενέργειας στις κατοικίες των ανωτέρω.
- Το καταστατικό της Ε.Κοιν. δεν περιλαμβάνει άλλες δραστηριότητες εκτός αυτών που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2.

75. Ν. 4568/2018

Άρθρο 38

Αρμόδιες αρχές

2. Οι Δήμοι και αντί των Δήμων, που υπάγονται σε αυτές, οι περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου, Βορείου Αιγαίου και Ιονίων Νήσων, είναι οι αρμόδιες τοπικές αρχές, σύμφωνα με την περίπτωση γ' του άρθρου 2 του Κανονισμού 1370/2007, και έχουν τις εξής αρμοδιότητες εντός της περιοχής ευθύνης τους:
- α) Υποβάλλουν προτάσεις στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών σχετικά με: αα) Τον καθορισμό των αστικών γραμμών λεωφορείων, ββ) τον καθορισμό εντός των ορίων τους, ολοκληρωμένων δημόσιων επιβατικών μεταφορών, σύμφωνα με την περίπτωση ιγ' του άρθρου 2 του ανωτέρω Κανονισμού,
- β) προτείνουν στον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών την ανάθεση παροχής δημόσιας υπηρεσίας αστικών επιβατικών μεταφορών χωρίς διαγωνισμό, όπου αυτό επιτρέπεται από τον εν λόγω Κανονισμό και τον παρόντα,
- γ) συλλέγουν στοιχεία για τη λειτουργία των αστικών γραμμών, σύμφωνα με την τυποποίηση και τη συχνότητα που καθορίζεται από την Διεύθυνση Επιβατικών Μεταφορών,
- δ) συλλέγουν στοιχεία για τη μεταφορά των μαθητών, σε συνεργασία με τις αρμόδιες για την υλοποίηση του έργου της μεταφοράς μαθητών περιφέρειες,

ε) εισηγούνται στην Διεύθυνση Επιβατικών Μεταφορών τροποποιήσεις στην λειτουργία των αστικών οδικών επιβατικών μεταφορών, καθώς και μέτρα για τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών.

3. Οι κατά τον παρόντα νόμο φορείς εκτέλεσης αστικού οδικού μεταφορικού έργου ενεργούν ως φορείς δημόσιας υπηρεσίας, κατά την έννοια της περίπτωσης δ' του άρθρου 2 του Κανονισμού 1370/2007.

Άρθρο 46

Παρακολούθηση της εκτέλεσης των συμβάσεων παραχώρησης

2. Οι αρμόδιες υπηρεσίες του κατά τόπον αρμόδιου δήμου παρακολουθούν και ελέγχουν αν ο παραχωρησιούχος συμμορφώνεται με τις συμβατικές υποχρεώσεις του και με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, διαπιστώνουν παραβάσεις και διαβιβάζουν σχετικές αναφορές στην Επιτροπή Παρακολούθησης της παραγράφου 1.

76. Ν. 4582/2018

Άρθρο 68

Θέση στάθμευσης μπροστά ή πλησίον των ξενοδοχείων

1. Με απόφαση, που εκδίδεται κατά περίπτωση είτε από το δημοτικό συμβούλιο και εγκρίνεται από τον Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης είτε από το περιφερειακό συμβούλιο, χορηγείται άδεια για τη δημιουργία εσοχής στο πεζοδρόμιο, διαφορετικά για την ειδική διαγράμμιση και σηματοδότηση τμήματος του δρόμου, εντός του οδικού δικτύου αρμοδιότητάς τους και συγκεκριμένα στο δρόμο που βρίσκεται έμπροσθεν της εισόδου κύριου ξενοδοχειακού καταλύματος, ύστερα από αίτηση που υποβάλλεται στην αρμόδια υπηρεσία από τον νόμιμο εκπρόσωπο του καταλύματος αυτού. Στην εσοχή του προηγούμενου εδαφίου ή στο διαγραμμισμένο τμήμα του δρόμου επιτρέπεται αποκλειστικά η στάση ειδικών τουριστικών λεωφορείων δημόσιας χρήσης, ταξί και επιβατηγών ιδιωτικής χρήσης αυτοκινήτων των πελατών του ξενοδοχειακού καταλύματος και μόνο για την επιβίβαση και την αποβίβασή τους, καθώς και τη φόρτωση και την εκφόρτωση των αποσκευών τους.

2. Η απόφαση της παραγράφου 1 εκδίδεται ύστερα από εισήγηση των τεχνικών υπηρεσιών του δήμου, μέσα σε εύλογη προθεσμία από την υποβολή της σχετικής αίτησης και όχι πέραν των τριών (3) μηνών. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία, η εισήγηση τεκμαίρεται θετική.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

1. Ν. 3852/2010

Άρθρο 113

Περιφερειακές αρχές

1. Όργανα της περιφέρειας είναι ο περιφερειάρχης, οι αντιπεριφερειάρχες, το περιφερειακό συμβούλιο, η οικονομική επιτροπή και η εκτελεστική επιτροπή.

2. Οι αντιπεριφερειάρχες είναι κατ' ελάχιστο ίσοι σε αριθμό με τις περιφερειακές ενότητες και ο μέγιστος αριθμός τους μπορεί να προσαυξάνεται έως έξι (6), με απόφαση του περιφερειάρχη που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ειδικά στις περιφέρειες Βορείου Αιγαίου, Νοτίου Αιγαίου, Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, Θεσσαλίας και Ιονίων Νήσων ο ελάχιστος αριθμός των αντιπεριφερειάρχων είναι ίσος με τον αριθμό των νομών της οικείας περιφέρειας.

3. Το περιφερειακό συμβούλιο αποτελείται από σαράντα ένα (41) μέλη σε περιφέρειες με πληθυσμό έως 300.000 κατοίκους, πενήντα ένα (51) μέλη σε περιφέρειες με πληθυσμό από 300.001 έως 800.000 κατοίκους, εβδομήντα ένα (71) μέλη σε περιφέρειες άνω των 800.000 κατοίκων. Το περιφερειακό συμβούλιο της περιφέρειας Αττικής αποτελείται από εκατόν

ένα (101) μέλη. Το περιφερειακό συμβούλιο Νοτίου Αιγαίου αποτελείται από πενήντα ένα (51) μέλη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

1. Ν. 3852/2010

Άρθρο 159

Αρμοδιότητες του Περιφερειάρχη

1. Ο περιφερειάρχης προασπίζει το δημόσιο συμφέρον, κατευθύνει την υλοποίηση του σχεδίου περιφερειακής ανάπτυξης και ασκεί τα καθήκοντά του με γνώμονα τις αρχές της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας.

Ο περιφερειάρχης έχει επίσης τις κατωτέρω αρμοδιότητες:

α) εκδίδει όλες τις πράξεις μη κανονιστικού χαρακτήρα, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία,

β) εκτελεί τις αποφάσεις του περιφερειακού συμβουλίου, της εκτελεστικής επιτροπής και της οικονομικής επιτροπής,

γ) συγκαλεί και προεδρεύει της εκτελεστικής επιτροπής και συντονίζει την υλοποίηση των αποφάσεών της,

δ) εκπροσωπεί την περιφέρεια δικαστικώς και εξωδίκως,

ε) είναι προϊστάμενος των υπηρεσιών της περιφέρειας. Ως προϊστάμενος όλου του προσωπικού της περιφέρειας εκδίδει τις πράξεις που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις για το διορισμό, τις κάθε είδους υπηρεσιακές μεταβολές και την άσκηση του πειθαρχικού ελέγχου,

στ) διατάσσει την είσπραξη των εσόδων της περιφέρειας και αποφασίζει για τη διάθεση των πιστώσεων του προϋπολογισμού,

ι) υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει η περιφέρεια,

ια) συνιστά ομάδες εργασίας και ομάδες διοίκησης έργου από μέλη του περιφερειακού συμβουλίου, υπαλλήλους της περιφέρειας, υπάλληλους του δημόσιου τομέα ή ιδιώτες για τη μελέτη και επεξεργασία θεμάτων της περιφέρειας, καθορίζοντας τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας τους.

ιβ) συγκροτεί συλλογικά όργανα, εφόσον η συγκρότησή τους δεν ανατίθεται από το νόμο σε άλλα όργανα και

ιγ) μπορεί να μεταβιβάζει την άσκηση αρμοδιοτήτων του σε μέλη του περιφερειακού συμβουλίου, καθώς και να παρέχει εξουσιοδότηση υπογραφής με εντολή του σε προϊσταμένους υπηρεσιών της περιφέρειας, με εξαίρεση χρηματικά εντάλματα πληρωμών.

ιδ) Με απόφασή του μετά από γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου Δημοσίων Έργων της έδρας της Περιφέρειας δύναται η μελέτη, εκτέλεση και συντήρηση τεχνικού έργου μίας περιφερειακής ενότητας να εκτελείται από τη Διεύθυνση Τεχνικών Έργων με χωρική αρμοδιότητα όλη την Περιφέρεια ή άλλη Τεχνική Διεύθυνση της Περιφέρειας.

ιε) Με απόφασή του ύστερα από αιτιολογημένη πρόταση του Τεχνικού Συμβουλίου Δημοσίων Έργων της έδρας της Περιφέρειας, δύνανται να συσταθούν πέραν του ανωτέρω Συμβουλίου και άλλα Τεχνικά Συμβούλια Δημοσίων Έργων με τοπική αρμοδιότητα μία ή περισσότερες Περιφερειακές Ενότητες. Η έδρα των εν λόγω Συμβουλίων ορίζεται με την απόφαση του Περιφερειάρχη σε μία από τις έδρες των Περιφερειακών Ενοτήτων, που εξυπηρετεί. Το εν λόγω Συμβούλιο γνωμοδοτεί για θέματα έργων, μελετών και υπηρεσιών του ν. 3316/2005 αρμοδιότητας των Διευθύνσεων Τεχνικών Έργων των Περιφερειακών Ενοτήτων που εξυπηρετεί, καθώς και των φορέων της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης της τοπικής αρμοδιότητάς του. Η σύνθεση του εν λόγω Συμβουλίου γίνεται κατ' αναλογία των ρυθμίσεων με τις οποίες συγκροτείται το Τεχνικό Συμβούλιο της Περιφέρειας. Σε κάθε περίπτωση για έργα, μελέτες και υπηρεσίες του ν. 3316/2005 αρμοδιότητας της Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων, που έχει τοπική αρμοδιότητα σε όλη την

Περιφέρεια, αρμόδιο Συμβούλιο είναι το Τεχνικό Συμβούλιο Δημοσίων Έργων με έδρα την έδρα της Περιφέρειας.

2. Ο περιφερειάρχης μπορεί, κατ' εξαίρεση, να αποφασίσει για θέματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα της οικονομικής επιτροπής όταν δημιουργείται άμεσος κίνδυνος βλάβης των συμφερόντων της περιφέρειας από την αναβολή λήψης απόφασης. Στην περίπτωση αυτή ο περιφερειάρχης οφείλει να υποβάλει προς έγκριση τη σχετική απόφασή του κατά την επόμενη συνεδρίαση της οικονομικής επιτροπής.

3. Σε περίπτωση όπου τα ιδιωτικά συμφέροντα του περιφερειάρχη ή συγγενή του έως το δεύτερο βαθμό εξ αίματος ή εξ αγχιστείας συγκρούονται με τα συμφέροντα της περιφέρειας, ο περιφερειάρχης υποχρεούται να απέχει και τα αντίστοιχα καθήκοντα ασκεί αντιπεριφερειάρχης που ορίζεται από το περιφερειακό συμβούλιο. Η μη τήρηση της υποχρέωσης αυτής συνιστά σοβαρή πειθαρχική παράβαση καθήκοντος.

4. Ο περιφερειάρχης προσέρχεται μια φορά κατ' έτος στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής σύμφωνα με τον Κανονισμό αυτής, όπου παρουσιάζει τον ετήσιο απολογισμό πεπραγμένων του περιφερειάρχη και της εκτελεστικής επιτροπής σύμφωνα με το άρθρο 185, συνοδευόμενο με τα πρακτικά της συνεδρίασης του περιφερειακού συμβουλίου, την ετήσια έκθεση του περιφερειακού συμπαραστάτη, καθώς και την ετήσια έκθεση του οικείου ελεγκτή νομιμότητας για την περιφέρειά του.

Ο ανωτέρω ετήσιος απολογισμός κοινοποιείται και στον Υπουργό Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

5. Ο περιφερειάρχης παρουσιάζει τον προϋπολογισμό της περιφέρειας στην αρμόδια επιτροπή της Βουλής σύμφωνα με τα οριζόμενα σε σχετικές διατάξεις του Κανονισμού της.

6. Ο Περιφερειάρχης είναι διατάκτης των δαπανών του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, κατά την έννοια του κύριου διατάκτη της παραγράφου 1 του Άρθρου 20 του ν.2362/1995, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει. Ο Περιφερειάρχης ως κύριος διατάκτης υποχρεούται στην τήρηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις διατάξεις του π.δ 113/2010. Τα ετήσια όρια των δαπανών αυτών καθορίζονται στον κρατικό προϋπολογισμό για την αποκεντρωμένη διοίκηση και επιμερίζονται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, σε κάθε περιφέρεια που ανήκει στα διοικητικά της όρια.

Άρθρο 160

Αντιπεριφερειάρχες

1. Τον περιφερειάρχη επικουρούν οι αντιπεριφερειάρχες, οι οποίοι ορίζονται και ανακαλούνται με απόφασή του που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Αντιπεριφερειάρχης δεν μπορεί να οριστεί σύμβουλος που ανήκει σε διαφορετική περιφερειακή παράταξη από αυτή του περιφερειάρχη, εάν ο ορισμός δεν εγκριθεί από την πλειοψηφία των συμβούλων της παράταξης στην οποία ανήκει ο σύμβουλος αυτός.

2. Οι αντιπεριφερειάρχες διακρίνονται σε χωρικούς και σε θεματικούς, ως εξής:

α) Οι χωρικοί αντιπεριφερειάρχες είναι ίσοι σε αριθμό με τις περιφερειακές ενότητες της οικείας περιφέρειας, με εξαίρεση τις Περιφέρειες Βορείου Αιγαίου, Νοτίου Αιγαίου, Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, Θεσσαλίας και Ιονίων Νήσων, όπου οι χωρικοί αντιπεριφερειάρχες είναι ίσοι σε αριθμό με τους νομούς της οικείας περιφέρειας. Οι θέσεις των χωρικών αντιπεριφερειάρχων καλύπτονται υποχρεωτικά, με ορισμό από τον περιφερειάρχη, μεταξύ των περιφερειακών συμβούλων που εκλέγονται στην οικεία περιφερειακή ενότητα, με την απόφαση της παραγράφου 1.

β) Οι θεματικοί αντιπεριφερειάρχες μπορούν να είναι έως και έξι (6) σε κάθε περιφέρεια. Ορίζονται δυνητικά από τον περιφερειάρχη, με την απόφαση της παραγράφου 1, μεταξύ όλων των περιφερειακών συμβούλων.

3. Οι χωρικοί αντιπεριφερειάρχες έχουν τις εξής αρμοδιότητες:

α) συντονίζουν και εποπτεύουν τις υπηρεσίες της περιφέρειας που λειτουργούν στα όρια της περιφερειακής ενότητας,

β) μεριμνούν για την εφαρμογή των αποφάσεων του περιφερειάρχη, του περιφερειακού συμβουλίου και της οικονομικής επιτροπής, που αφορούν την περιφερειακή ενότητα όπου είναι κατά τόπον αρμόδιοι,

γ) ασκούν τις αρμοδιότητες που τους μεταβιβάζει ο περιφερειάρχης,

δ) διατυπώνουν εισήγηση προς το περιφερειακό συμβούλιο για το σχεδιασμό μέτρων πολιτικής προστασίας της περιφερειακής ενότητας,

ε) έχουν την ευθύνη της διάθεσης και του συντονισμού δράσης του απαραίτητου δυναμικού και μέσων για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των φυσικών και άλλων καταστροφών στην περιφερειακή ενότητά τους, σύμφωνα με τις οδηγίες και τις κατευθύνσεις που τους παρέχει ο περιφερειάρχης,

στ) προεδρεύουν του Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας της περιφερειακής ενότητας,

ζ) συμμετέχουν στη διοίκηση κληροδοτήματος, με έδρα την πρωτεύουσα της περιφερειακής ενότητας στην οποία ασκούν τα καθήκοντά τους, στις περιπτώσεις που προβλέπεται από την πράξη σύστασής του ή κατ' άλλο νόμιμο τρόπο, η συμμετοχή του Νομάρχη της καταργηθείσας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

Οι χωρικοί αντιπεριφερειάρχες δύνανται να συγκαλούν τους περιφερειακούς συμβούλους της οικείας περιφερειακής ενότητας και να διαβουλεύονται επί των θεμάτων που περιλαμβάνονται στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους σύμφωνα με την παράγραφο αυτή, καθώς και για κάθε άλλο θέμα που αφορά την οικεία περιφερειακή ενότητα.

4. Στους θεματικούς αντιπεριφερειάρχες ο περιφερειάρχης αναθέτει με απόφασή του την άσκηση τομέων αρμοδιοτήτων της περιφέρειας. Μπορεί, επίσης, να τους μεταβιβάζει την άσκηση συγκεκριμένων αρμοδιοτήτων του. Όμοιες αρμοδιότητες μπορεί ο περιφερειάρχης να αναθέτει, συμπληρωματικά προς τις αρμοδιότητες της παραγράφου 3, και στους χωρικούς αντιπεριφερειάρχες.

5. Οι αντιπεριφερειάρχες μπορούν, για την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, οι οποίες μεταβιβάζονται σε αυτούς από τον περιφερειάρχη, να παρέχουν εξουσιοδότηση υπογραφής, με εντολή τους, σε προϊσταμένους υπηρεσιών της περιφέρειας, με εξαίρεση χρηματικά εντάλματα πληρωμών.

6. Η θητεία των αντιπεριφερειάρχων δεν μπορεί να είναι μικρότερη των δύο (2) ετών. Κατά τη διάρκεια της θητείας τους οι αντιπεριφερειάρχες δεν μπορούν να εκλεγούν μέλη του προεδρείου του περιφερειακού συμβουλίου. Η ανάκληση του αντιπεριφερειάρχη πριν τη λήξη της θητείας του είναι δυνατή με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του περιφερειάρχη.

7. Σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος αντιπεριφερειάρχη οι αρμοδιότητές του ασκούνται από τον περιφερειάρχη ή άλλον αντιπεριφερειάρχη που ορίζει ο περιφερειάρχης με την πράξη της παραγράφου 1.

8. Στις περιφερειακές ενότητες που είναι πρώην νησιωτικά επαρχία, ορίζεται Έπαρχος. Με απόφαση του Περιφερειάρχη Έπαρχος ορίζεται, περιφερειακός σύμβουλος που εκλέγεται στην οικεία περιφερειακή ενότητα και πληροί τις προϋποθέσεις της παραγράφου 1. Σε περίπτωση που δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις του προηγούμενου εδαφίου, έπαρχος ορίζεται μεταξύ όλων των Περιφερειακών Συμβούλων, από τον Περιφερειάρχη, με την απόφαση της παραγράφου 1. Ο Έπαρχος ασκεί τις αρμοδιότητες που του μεταβιβάζει ο Περιφερειάρχης με την ίδια απόφαση. Ο Έπαρχος λαμβάνει αντιμισθία, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 181.

Άρθρο 161**Αναπλήρωση και αντικατάσταση περιφερειάρχη**

1. Όταν ο περιφερειάρχης απουσιάζει ή κωλύεται ή έχει τεθεί σε αργία ή η θέση του είναι κενή για οποιονδήποτε λόγο, τον αναπληρώνει ένας από τους αντιπεριφερειάρχες, με τη σειρά αναπλήρωσης που αυτός έχει ορίσει.
2. Αν ο περιφερειάρχης παραιτηθεί, εκπέσει, αποβιώσει ή ακυρωθεί η εκλογή του, τα καθήκοντα του ασκεί, ώσπου να εκλεγεί νέος περιφερειάρχης, ένας από τους αντιπεριφερειάρχες με τη σειρά αναπλήρωσης, που αυτός έχει ορίσει.
3. Αν δεν έχει οριστεί αντιπεριφερειάρχης, η αναπλήρωση του περιφερειάρχη γίνεται από τον περιφερειακό σύμβουλο του επιτυχόντος συνδυασμού, που έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους στην πολυπληθέστερη περιφερειακή ενότητα και, σε περίπτωση ισοψηφίας, διενεργείται κλήρωση.

Άρθρο 162**Εκλογή νέου περιφερειάρχη**

1. Στις περιπτώσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 161, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών αφότου κενώθηκε η θέση, το περιφερειακό συμβούλιο συνέρχεται σε ειδική συνεδρίαση, ύστερα από πρόσκληση του προέδρου του και εκλέγει ως περιφερειάρχη, με μυστική ψηφοφορία και με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του, ένα σύμβουλο, που έχει εκλεγεί με τον πρώτο ή με το δεύτερο σε ψήφους συνδυασμό. Η πρόσκληση επιδίδεται με οποιοδήποτε δημόσιο όργανο ή όργανο της περιφέρειας, έως και την παραμονή της συνεδρίασης. Αν ύστερα από δύο διαδοχικές ψηφοφορίες κανείς δεν συγκεντρώνει την πλειοψηφία που απαιτεί το πρώτο εδάφιο, γίνεται τρίτη ψηφοφορία, κατά την οποία εκλέγεται όποιος συγκεντρώνει τη σχετική πλειοψηφία. Όλες οι ψηφοφορίες γίνονται στην ίδια συνεδρίαση. Αν στην τρίτη ψηφοφορία δύο ή περισσότεροι έλαβαν ίσο αριθμό ψήφων, γίνεται κλήρωση ανάμεσά τους. Για την εκλογή αυτή γίνεται λεπτομερής μνεία στα πρακτικά.
2. Αν δεν επιτευχθεί εκλογή για οποιονδήποτε λόγο ή αν η συνεδρίαση ματαιωθεί, η διαδικασία επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή και εφαρμόζονται όσα ορίζονται στην παράγραφο 1.
3. Αν και στη συνεδρίαση αυτή δεν επιτευχθεί εκλογή ή η συνεδρίαση ματαιωθεί, επειδή δεν υπήρξε απαρτία, διενεργείται τρίτη συνεδρίαση, κατά την οποία εκλέγεται αυτός που θα λάβει το μεγαλύτερο αριθμό ψήφων και, σε περίπτωση ισοψηφίας, διενεργείται κλήρωση.
4. Η απόφαση για την εκλογή του περιφερειάρχη υποβάλλεται μέσα σε προθεσμία δύο (2) ημερών στον οικείο Επόπτη Ο.Τ.Α., ο οποίος αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από προσφυγή δημότη της περιοχής της περιφέρειας ελέγχει τη νομιμότητά της και εκδίδει απόφαση μέσα σε πέντε (5) ημέρες το αργότερο, αφότου την έλαβε. Αν ο Επόπτης Ο.Τ.Α. ακυρώσει την εκλογή του περιφερειάρχη, το περιφερειακό συμβούλιο συνέρχεται πάλι για να εκλέξει περιφερειάρχη την πρώτη Κυριακή μετά πάροδο τριών (3) ημερών από την περιέλευση της ακυρωτικής απόφασης στην περιφέρεια και τηρείται η προβλεπόμενη κατά τα ανωτέρω διαδικασία.
5. Αν αυτός που έχει εκλεγεί περιφερειάρχης αποποιηθεί την εκλογή του, αποβιώσει ή ακυρωθεί η εκλογή του ή η θέση του μείνει κενή για οποιονδήποτε λόγο, στο διάστημα που μεσολαβεί μέχρι την εγκατάσταση των αρχών της περιφέρειας, τα καθήκοντα του εκτελεί, μέχρι να εκλεγεί νέος περιφερειάρχης, σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 1 έως 3, ο σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού, που έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους και, σε περίπτωση ισοψηφίας, διενεργείται κλήρωση. Η προθεσμία της παραγράφου 1 για την εκλογή νέου περιφερειάρχη αρχίζει από την ημερομηνία εγκατάστασης των αρχών της περιφέρειας. Σε όλες τις περιπτώσεις της παραγράφου αυτής, ο Επόπτης Ο.Τ.Α. εκδίδει διαπιστωτική πράξη.

Άρθρο 163

Αρμοδιότητες του Περιφερειακού Συμβουλίου

Το περιφερειακό συμβούλιο ασκεί όλες τις αρμοδιότητες που ανήκουν στην περιφέρεια, εκτός από εκείνες που έχουν ανατεθεί με ρητή διάταξη σε άλλο όργανο της περιφέρειας ή έχουν μεταβιβαστεί από το ίδιο το συμβούλιο σε επιτροπή του.

Το περιφερειακό συμβούλιο είναι αρμόδιο ιδίως για:

- α) την έγκριση και παρακολούθηση του επιχειρησιακού προγράμματος της περιφέρειας,
- β) την έγκριση και παρακολούθηση αναπτυξιακών προγραμμάτων κατά την κείμενη νομοθεσία,
- γ) την έγκριση του προϋπολογισμού και του απολογισμού της περιφέρειας,
- δ) την επιβολή τελών, εισφορών και δικαιωμάτων,
- ε) την απαλλοτρίωση ακινήτων,
- στ) την εκποίηση, ανταλλαγή και δωρεά ακινήτων, καθώς και τη σύσταση εμπράγματων δικαιωμάτων,
- η) τη σύναψη δανείων,
- θ) την έγκριση του κανονισμού των εργασιών του, του κανονισμού των εργασιών της οικονομικής επιτροπής και των επιτροπών του άρθρου 164, καθώς και του οργανισμού των υπηρεσιών της περιφέρειας,
- ι) την πλήρωση των κενών οργανικών θέσεων προσωπικού της περιφέρειας,
- ια) το πρόγραμμα των εκτελεστέων έργων και προμηθειών,
- ιβ) τη σύσταση επιτροπών στις οποίες μεταβιβάζει αρμοδιότητές του κατά τις διατάξεις του επόμενου άρθρου.

2. Μέλη του περιφερειακού συμβουλίου συμμετέχουν στη διοίκηση κληροδοτήματος με έδρα την περιφερειακή ενότητα στην οποία εκλέγονται, στις περιπτώσεις που προβλέπεται από την πράξη σύστασής του ή κατ' άλλο νόμιμο τρόπο, η συμμετοχή μελών του νομαρχιακού συμβουλίου της καταργούμενης με τον παρόντα νόμο Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

Άρθρο 164

Αποφασιστικού χαρακτήρα επιτροπές περιφερειακού συμβουλίου

1. Με απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, μπορεί να συνιστώνται μέχρι δύο (2) επιτροπές στις οποίες το συμβούλιο μεταβιβάζει αρμοδιότητές του για συγκεκριμένους τομείς περιφερειακής πολιτικής που ορίζονται από αυτό ανάλογα με τα χαρακτηριστικά και τις ιδιαιτερότητες της οικείας περιφέρειας. Μέλη των επιτροπών αυτών ορίζονται περιφερειακοί σύμβουλοι ανάλογα της δύναμης των περιφερειακών παρατάξεων. Δεν αποτελεί ασυμβίβαστο η ταυτόχρονη συμμετοχή των περιφερειακών συμβούλων στην οικονομική επιτροπή και στις επιτροπές του άρθρου αυτού. Ο αριθμός των μελών κάθε επιτροπής καθορίζεται με απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου.

2. Πρόεδρος κάθε επιτροπής είναι ο αρμόδιος σχετικά με το αντικείμενο της επιτροπής αντιπεριφερειάρχης. Αντιπρόεδρος εκλέγεται στην πρώτη συνεδρίαση ένα από τα μέλη της επιτροπής.

3. Το περιφερειακό συμβούλιο μπορεί οποτεδήποτε να αποφασίζει ότι θα ασκήσει το ίδιο αρμοδιότητες που είχε μεταβιβάσει στις περιφερειακές επιτροπές. Οι επιτροπές, με απόφασή τους μπορούν επίσης να παραπέμπουν συγκεκριμένο θέμα της αρμοδιότητάς τους στο περιφερειακό συμβούλιο για τη λήψη απόφασης.

4. Για τη σύσταση των επιτροπών του περιφερειακού συμβουλίου, τη σύγκληση, την απαρτία, την πλειοψηφία, τη λήψη απόφασης και κάθε άλλο σχετικό θέμα, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις για την οικονομική επιτροπή.

Άρθρο 164Α

Γνωμοδοτικού χαρακτήρα επιτροπές περιφερειακού συμβουλίου

1. Το περιφερειακό συμβούλιο, ύστερα από πρόταση του προέδρου του, μπορεί να συγκροτεί γνωμοδοτικές επιτροπές, για την επεξεργασία και εισήγηση στο περιφερειακό συμβούλιο θεμάτων της αρμοδιότητας της περιφέρειας.

2. Στις επιτροπές προεδρεύει περιφερειακός σύμβουλος, που ορίζεται με την απόφαση της συγκρότησης. Σε αυτές μπορεί να μετέχουν σύμβουλοι που προτείνονται από όλες τις παρατάξεις του περιφερειακού συμβουλίου, υπάλληλοι της αρμόδιας διεύθυνσης της περιφέρειας, καθώς και ιδιώτες εμπειρογνώμονες στα θέματα της επιτροπής και εκπρόσωποι κοινωνικών φορέων της περιοχής.

3. Με απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου που λαμβάνεται με την πλειοψηφία των δυο τρίτων (2/3) του συνόλου των μελών του, είναι δυνατή η καταβολή εξόδων κίνησης και ημερήσιας αποζημίωσης, σε ιδιώτες μέλη επιτροπών, για μετακινήσεις τους στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, οι οποίες γίνονται για εκτέλεση υπηρεσίας, σχετικής με το έργο τους, με τις προϋποθέσεις της υποπαραγράφου Δ9 της παρ. Δ του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α' 94), όπως εκάστοτε ισχύει.

4. Θέματα που έχουν εγγραφεί στην ημερήσια διάταξη, ύστερα από πρόταση του περιφερειάρχη ή του ενός πέμπτου (1/5) των μελών του περιφερειακού συμβουλίου, μπορεί να παραπεμφθούν σε επιτροπή με απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου, με την οποία καθορίζεται και προθεσμία για την υποβολή σχετικής μελέτης ή εισήγησης. Θέματα που εισάγει προς συζήτηση η οικονομική επιτροπή ή κάποια από τις επιτροπές του άρθρου 164 παραπέμπονται σε γνωμοδοτική επιτροπή, μόνο αν τη σχετική απόφαση λάβει η απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του περιφερειακού συμβουλίου. Πλην των ανωτέρω θεμάτων, ο πρόεδρος του περιφερειακού συμβουλίου μπορεί να παραπέμπει σε γνωμοδοτική επιτροπή οποιοδήποτε άλλο θέμα και πριν από την εγγραφή του στην ημερήσια διάταξη.

Άρθρο 165

Συγκρότηση - εκλογή προεδρείου του περιφερειακού συμβουλίου

1. Το προεδρείο του περιφερειακού συμβουλίου αναδεικνύεται για διετή θητεία το πρώτο και το τρίτο έτος της περιφερειακής περιόδου.

Την πρώτη Κυριακή του Ιανουαρίου του έτους έναρξης της περιφερειακής περιόδου, το περιφερειακό συμβούλιο συνέρχεται, προς τούτο, ύστερα από πρόσκληση του συμβούλου του επιτυχόντος συνδυασμού που έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους και, σε περίπτωση ισοψηφίας, εκείνου που είναι γραμμένος πρώτος κατά σειρά στην απόφαση του δικαστηρίου. Στη συνεδρίαση αυτή προεδρεύει ο σύμβουλος που συγκάλυψε το συμβούλιο, ο οποίος αναθέτει τα καθήκοντα του ειδικού γραμματέα του συμβουλίου σε έναν από τους υπαλλήλους της περιφέρειας. Την πρώτη Κυριακή του Ιανουαρίου του τρίτου έτους αυτής, το περιφερειακό συμβούλιο συνέρχεται για την ανάδειξη νέου προεδρείου, ύστερα από πρόσκληση του προέδρου του, ενώ καθήκοντα ειδικού γραμματέα ασκεί ο γραμματέας του περιφερειακού συμβουλίου.

2. Το προεδρείο του περιφερειακού συμβουλίου συγκροτείται από τον πρόεδρο, τον αντιπρόεδρο και τον γραμματέα, ως εξής:

α) Ο πρόεδρος προέρχεται από την παράταξη του εκλεγέντος περιφερειάρχη, είτε αναδείχθηκε πρώτη είτε δεύτερη σε εκλογική δύναμη.

β) Ο αντιπρόεδρος προέρχεται από την παράταξη που αναδείχθηκε, αντίστοιχα, δεύτερη ή πρώτη σε εκλογική δύναμη, αλλά δεν ανέδειξε τον περιφερειάρχη.

γ) Ο γραμματέας προέρχεται από την τρίτη σε εκλογική δύναμη παράταξη.

3. Ο πρόεδρος, ο αντιπρόεδρος και ο γραμματέας του περιφερειακού συμβουλίου εκλέγονται κατά τη συνεδρίαση της παραγράφου 1, χωριστά και με μυστική ψηφοφορία, σύμφωνα με την ακόλουθη διαδικασία:

α) Πρώτα καλούνται οι περιφερειακοί σύμβουλοι που ανήκουν στην παράταξη του περιφερειάρχη και εκλέγουν με μυστική ψηφοφορία έναν εξ αυτών, ως προτεινόμενο για το αξίωμα του προέδρου του περιφερειακού συμβουλίου. Υποψήφιος για το αξίωμα αυτό εκλέγεται όποιος συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών της παράταξης. Αν κανείς από τους ενδιαφερόμενους δεν συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία, τότε η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται. Αν και κατά τη δεύτερη ψηφοφορία δεν συγκεντρωθεί η απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών της παράταξης ή υπάρξει ισοψηφία, διενεργείται και τρίτη ψηφοφορία μεταξύ των δύο επικρατέστερων υποψηφίων. Κατά την τρίτη ψηφοφορία εκλέγεται όποιος συγκεντρώσει τη σχετική πλειοψηφία των παρόντων. Σε περίπτωση ισοψηφίας γίνεται κλήρωση. Την κλήρωση διενεργεί ο προεδρεύων σύμβουλος.

β) Έπειτα καλούνται οι περιφερειακοί σύμβουλοι που ανήκουν στην παράταξη της περίπτωσης β' της παραγράφου 2 και εκλέγουν με μυστική ψηφοφορία έναν από αυτούς, ως προτεινόμενο για το αξίωμα του αντιπροέδρου του περιφερειακού συμβουλίου, με την ίδια διαδικασία.

γ) Ακολούθως, καλούνται οι περιφερειακοί σύμβουλοι που ανήκουν στην παράταξη της περίπτωσης γ' της παραγράφου 2 και εκλέγουν με μυστική ψηφοφορία έναν από αυτούς, ως προτεινόμενο για το αξίωμα του γραμματέα του περιφερειακού συμβουλίου, με την ίδια διαδικασία.

Αν, για οποιαδήποτε από τις ανωτέρω θέσεις, δεν υπάρξει υποψηφιότητα προερχόμενη από την αντίστοιχη παράταξη, τότε καλείται το σύνολο του σώματος, προκειμένου να εκλέξει, μεταξύ του συνόλου των περιφερειακών συμβούλων, τον προτεινόμενο για το αξίωμα για το οποίο ελλείπει υποψήφιος, με την διαδικασία της περίπτωσης α'.

δ) Μετά την εκλογή του προτεινόμενου υποψηφίου για καθένα από τα αξιώματα του προεδρείου του περιφερειακού συμβουλίου, το περιφερειακό συμβούλιο καλείται να επικυρώσει με ψηφοφορία την εκλογή του υποψηφίου που έχει υποδειχθεί για κάθε αξίωμα. Ο υποψήφιος που έχει υποδειχθεί για κάθε αξίωμα θεωρείται ότι εκλέχθηκε, αν δεν υποβληθεί διαφορετική πρόταση ή αν καμία από τις διαφορετικές προτάσεις που υποβληθούν, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις της παραγράφου 2, κατά τη μυστική ψηφοφορία που διεξάγεται και στην οποία μετέχει και ο υποψήφιος που αρχικώς έχει υποδειχθεί, δεν καταφέρει να συγκεντρώσει τα 2/3 του συνολικού αριθμού των μελών του περιφερειακού συμβουλίου.

4. Αν, για οποιονδήποτε λόγο, το συμβούλιο δεν συγκληθεί, όπως ορίζει η παράγραφος 1, συνέρχεται χωρίς πρόσκληση, για την πρώτη θητεία του προέδρου περιφερειακού συμβουλίου, την πρώτη Κυριακή του Ιανουαρίου του έτους έναρξης της περιφερειακής περιόδου στις 10:00 π.μ. στην αίθουσα συνεδριάσεων του περιφερειακού συμβουλίου και, για τη δεύτερη θητεία του προέδρου περιφερειακού συμβουλίου, την πρώτη Κυριακή του μηνός Ιανουαρίου του τρίτου έτους αυτής, στις 10:00 π.μ. στη αίθουσα συνεδριάσεων του περιφερειακού συμβουλίου.

5. Αν δεν επιτευχθεί εκλογή για οποιονδήποτε λόγο ή η συνεδρίαση ματαιωθεί, επειδή δεν σχηματίστηκε απαρτία, η συνεδρίαση επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή και εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως 4.

Αν και στη δεύτερη συνεδρίαση δεν επιτευχθεί εκλογή ή η συνεδρίαση ματαιωθεί, επειδή δεν σχηματίστηκε απαρτία, θεωρείται ότι εκλέγονται, ανάλογα με την περίπτωση, οι σύμβουλοι που έλαβαν κατά σειρά τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης, σύμφωνα με τη δικαστική απόφαση που τους ανακήρυξε, από την αντίστοιχη παράταξη σύμφωνα με την παράγραφο 2. Αν δεν υπάρχουν σύμβουλοι των παρατάξεων που προβλέπονται στην παράγραφο 2, οι θέσεις καταλαμβάνονται από τους συμβούλους της παράταξης του περιφερειάρχη, που έλαβαν κατά σειρά τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης, σύμφωνα με την ίδια δικαστική απόφαση.

6. Τα πρακτικά της εκλογής διαβιβάζονται μέσα σε προθεσμία πέντε (5) ημερών από τη διενέργεια της εκλογής στον Επόπτη Ο.Τ.Α., ο οποίος αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από προσφυγή δημότη ενώπιόν του, η οποία ασκείται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία πέντε (5) ημερών, από τη διενέργεια της εκλογής, αποφαινεται για τη νομιμότητα της εκλογής, μέσα σε πέντε (5) ημέρες αφότου παρέλαβε τα πρακτικά.

7. Αν ακυρωθεί οποιαδήποτε εκλογή για τα ανωτέρω αξιώματα, η εκλογή επαναλαμβάνεται την πρώτη Κυριακή, μετά την παραλαβή της ακυρωτικής απόφασης.

8. Η εκλογή στη θέση του αντιπροέδρου και του γραμματέα του περιφερειακού συμβουλίου δεν συνεπάγεται κώλυμα συμμετοχής στις επιτροπές του περιφερειακού συμβουλίου.

Άρθρο 166

Παραίτηση

1. Η παραίτηση από το αξίωμα του προέδρου, του αντιπροέδρου και του γραμματέα του περιφερειακού συμβουλίου υποβάλλεται στο συμβούλιο και γίνεται οριστική, αφότου πληρωθεί η αντίστοιχη θέση. Ο παραιτούμενος παραμένει σύμβουλος.

2. Για την αποδοχή της παραίτησης γίνεται ειδική συνεδρίαση την πρώτη Κυριακή μετά την υποβολή της παραίτησης. Στην ίδια συνεδρίαση, με τη διαδικασία του άρθρου 165, το συμβούλιο, μετά την αποδοχή της παραίτησης, προβαίνει, κατά περίπτωση, στην εκλογή νέου προέδρου, αντιπροέδρου ή γραμματέα, με τη διαδικασία του προηγούμενου άρθρου.

Άρθρο 167

Σύγκληση περιφερειακού συμβουλίου

1. Το περιφερειακό συμβούλιο συνεδριάζει υποχρεωτικά, ύστερα από πρόσκληση του προέδρου του, σε τακτική συνεδρίαση τουλάχιστον μία φορά το μήνα. Οι συνεδριάσεις του συμβουλίου γίνονται πάντοτε στο κατάστημα της έδρας της περιφέρειας και είναι δημόσιες. Το συμβούλιο μπορεί να συνεδριάσει σε άλλον τόπο μετά από απόφαση του συμβουλίου. Το συμβούλιο, με αιτιολογημένη απόφαση που λαμβάνεται με πλειοψηφία των τριών πέμπτων (3/5) του συνολικού αριθμού των μελών και απαγγέλλεται σε δημόσια συνεδρίαση, μπορεί να συνεδριάζει κεκλεισμένων των θυρών. Στις νησιωτικές περιφέρειες το συμβούλιο μπορεί να συνεδριάζει και μέσω τηλεδιάσκεψης σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Το ίδιο ισχύει και για τις λοιπές περιφέρειες σε κατεπείγουσες μόνο περιπτώσεις.

2. Ο πρόεδρος καλεί το συμβούλιο σε συνεδρίαση με γραπτή πρόσκληση, στην οποία αναφέρονται τα θέματα της ημερήσιας διάταξης και συνοδεύεται από γραπτή εισήγηση επί των θεμάτων που θα συζητηθούν. Η πρόσκληση δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της περιφέρειας και αποστέλλεται ηλεκτρονικά ή ταχυδρομικά μαζί με τις εισηγήσεις στους συμβούλους πέντε (5) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από την ημέρα που ορίζεται για τη συνεδρίαση. Ο περιφερειακός σύμβουλος οφείλει αμέσως μετά την εγκατάστασή του να δηλώσει στον πρόεδρο τη διεύθυνση κατοικίας του και τα στοιχεία επικοινωνίας ή να ορίσει με την ίδια δήλωση αντίκλητο στην έδρα της περιφέρειας, στον οποίο θα επιδίδονται οι προσκλήσεις για τις συνεδριάσεις του περιφερειακού συμβουλίου, καθώς και να ορίσει με την ίδια δήλωση τη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του ή οποιοδήποτε, κατά την επιλογή του, πρόσφορο μέσο για τη γνωστοποίηση. Σε κατεπείγουσες περιπτώσεις η πρόσκληση αυτή μπορεί να επιδοθεί την ημέρα της συνεδρίασης. Στην πρόσκληση πρέπει να αναφέρεται για ποιο λόγο η συνεδρίαση είναι κατεπείγουσα. Πριν από τη συζήτηση το συμβούλιο αποφαινεται για το κατεπείγον των θεμάτων.

3. Ο πρόεδρος καλεί επίσης το συμβούλιο, όποτε το ζητήσει ο περιφερειάρχης, η οικονομική επιτροπή ή το ένα τρίτο (1/3) τουλάχιστον του συνολικού αριθμού των μελών του συμβουλίου με γραπτή αίτηση, στην οποία αναφέρονται τα θέματα που θα συζητηθούν. Στην περίπτωση αυτή τα θέματα αυτά προηγούνται, έναντι των λοιπών θεμάτων, στη συζήτηση κατά τη συνεδρίαση του περιφερειακού συμβουλίου. Αν κατά τον

υπολογισμό του ενός τρίτου (1/3) προκύπτει δεκαδικός αριθμός, τότε ο αριθμός αυτός στρογγυλοποιείται στην αμέσως μεγαλύτερη μονάδα, εφόσον πρόκειται για υποδιαίρεση μεγαλύτερη ή ίση του ημίσεως (0,5).

Αν το συμβούλιο δεν συγκληθεί το αργότερο μέχρι την έκτη ημέρα από την υποβολή της αίτησης, συνέρχεται, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2, ύστερα από πρόσκληση εκείνων που υπέβαλαν την αίτηση και αποφασίζει για τα θέματα για τα οποία είχε ζητηθεί η σύγκλησή του.

Αν ο πρόεδρος παραλείψει αδικαιολόγητα δύο συνεχείς φορές να καλέσει το συμβούλιο, μπορεί με απόφαση του οικείου Επόπτη Ο.Τ.Α., να τεθεί σε αργία και, σε περίπτωση υποτροπής, να κηρυχθεί έκπτωτος από το αξίωμα, σύμφωνα με τα άρθρα 233 και 234.

Δεν μπορεί να επανυποβληθεί αίτημα για το ίδιο θέμα, πριν παρέλθουν δύο (2) μήνες, αφότου εκδόθηκε απορριπτική απόφαση του συμβουλίου, εκτός αν γίνεται επίκληση νεότερων στοιχείων.

4. Στις συνεδριάσεις του συμβουλίου καλείται ο περιφερειάρχης, διαφορετικά η συνεδρίαση είναι άκυρη. Ο περιφερειάρχης μετέχει στις συζητήσεις του συμβουλίου χωρίς ψήφο. Ο περιφερειάρχης έχει το δικαίωμα να εκφράζει τις απόψεις του κατά προτεραιότητα. Όταν ο περιφερειάρχης απουσιάζει ή κωλύεται, αναπληρώνεται νομίμως. Στην περίπτωση όμως αυτή ο αναπληρωτής δεν στερείται του δικαιώματος της ψήφου κατά τη λήψη αποφάσεων από το συμβούλιο. Στις συνεδριάσεις του περιφερειακού συμβουλίου μπορούν να λάβουν το λόγο, εκτός του περιφερειάρχη, οι αντιπεριφερειάρχες, οι επικεφαλής των παρατάξεων και οι ειδικοί αγορητές ανά θέμα, οι οποίοι ορίζονται από τις παρατάξεις με σχετική γραπτή δήλωσή τους στο προεδρείο πριν από την έναρξη της συνεδρίασης. Με τον ίδιο τρόπο μπορούν να εγγραφούν ως ομιλητές και οι περιφερειακοί σύμβουλοι που επιθυμούν να τοποθετηθούν ανά θέμα. Με τον κανονισμό λειτουργίας του περιφερειακού συμβουλίου επιβάλλονται χρονικοί περιορισμοί για τις αγορεύσεις και τις συζητήσεις στο περιφερειακό συμβούλιο, για τον περιφερειάρχη, τους αντιπεριφερειάρχες, τους επικεφαλής των παρατάξεων, τους ειδικούς αγορητές και τους περιφερειακούς συμβούλους.

5. Με απόφασή του, η οποία λαμβάνεται με απλή πλειοψηφία των παρόντων μελών του, το περιφερειακό συμβούλιο μπορεί να επιτρέπει να λάβουν το λόγο εκπρόσωποι φορέων ή πολίτες που παρευρίσκονται στη συνεδρίαση, εφόσον το ζητήσουν.

6. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ύστερα από γνώμη της Ένωσης Περιφερειών, εκδίδεται πρότυπος κανονισμός λειτουργίας του περιφερειακού συμβουλίου, ο οποίος δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Αν δεν έχει θεσπισθεί κανονισμός λειτουργίας από το περιφερειακό συμβούλιο, ισχύει ο πρότυπος κανονισμός.

Άρθρο 168

Λειτουργία περιφερειακού συμβουλίου - περιφερειακές παρατάξεις

1. Ο πρόεδρος του περιφερειακού συμβουλίου καταρτίζει την ημερήσια διάταξη. Στην ημερήσια διάταξη αναγράφονται υποχρεωτικά και όλα τα θέματα που προτείνει ο περιφερειάρχης, οι αντιπεριφερειάρχες, η εκτελεστική επιτροπή, καθώς και η οικονομική επιτροπή. Το περιφερειακό συμβούλιο έχει δικαίωμα να αποφασίζει, μετά από σχετική πρόταση-εισήγηση του προέδρου ή του περιφερειάρχη ή οποιουδήποτε συμβούλου επικεφαλής περιφερειακής παράταξης και χωρίς συζήτηση, με την πλειοψηφία των παρόντων μελών του, ότι ένα θέμα το οποίο δεν είναι γραμμένο στην ημερήσια διάταξη είναι κατεπείγον, να το συζητήσει και να πάρει απόφαση γι' αυτό πριν από την έναρξη της συζήτησης των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης.

2. Τον πρόεδρο του περιφερειακού συμβουλίου που απουσιάζει ή κωλύεται αναπληρώνει ο αντιπρόεδρος. Αν απουσιάζει ή κωλύεται και ο αντιπρόεδρος, καθήκοντα προέδρου ασκεί όποιος από τους παρόντες συμβούλους της παράταξης του περιφερειάρχη έχει εκλεγεί με

τις περισσότερες ψήφους και, σε περίπτωση ισοψηφίας, όποιος είναι γραμμένος πρώτος στην απόφαση του δικαστηρίου.

3. Ο πρόεδρος του περιφερειακού συμβουλίου μπορεί να ζητεί στοιχεία από τις υπηρεσίες της περιφέρειας και να καλεί στις συνεδριάσεις οποιονδήποτε για τη διατύπωση απόψεων ή παροχή στοιχείων και πληροφοριών για τις υποθέσεις της περιφέρειας.

4. Ο πρόεδρος του συμβουλίου διευθύνει τη συζήτηση, λαμβάνει κάθε κατάλληλο μέτρο για την ομαλή διεξαγωγή της συνεδρίασης και μπορεί να διατάξει την αποβολή από την αίθουσα κάθε προσώπου, από το ακροατήριο, που διαταράσσει τη συνεδρίαση.

5. Για τη γραμματειακή υποστήριξη των συνεδριάσεων του περιφερειακού συμβουλίου ορίζονται υπάλληλοι της περιφέρειας με απόφαση του περιφερειάρχη. Στους υπαλλήλους αυτούς παρέχεται, για κάθε συνεδρίαση στην οποία λαμβάνουν μέρος, αποζημίωση ίση με τα δύο τρίτα (2/3) της αποζημίωσης που λαμβάνουν τα μέλη του περιφερειακού συμβουλίου.

6. Τα μέλη του περιφερειακού συμβουλίου ανήκουν σε περιφερειακές παρατάξεις ανάλογα με το συνδυασμό με τον οποίο έχουν εκλεγεί, ανεξαρτήτως αριθμού εκλεγέντων.

7. Επικεφαλής της περιφερειακής παράταξης είναι ο σύμβουλος που ήταν υποψήφιος περιφερειάρχης και στην περίπτωση θανάτου, παραίτησης ή αδυναμίας του, ο σύμβουλος που εκλέγεται από την πλειοψηφία των περιφερειακών συμβούλων, που ανήκουν στην παράταξη.

8. Κατά προτεραιότητα και πάντα μετά τον περιφερειάρχη οι επικεφαλής των παρατάξεων εκφράζουν τις απόψεις τους σύμφωνα με τη σειρά εκλογής τους.

9. Μέλος του περιφερειακού συμβουλίου μπορεί με γραπτή δήλωσή του προς το προεδρείο να ανεξαρτητοποιηθεί από την περιφερειακή παράταξη, με την οποία έχει εκλεγεί.

10. Αν η περιφερειακή παράταξη έχει τρία (3) τουλάχιστον μέλη, με αιτιολογημένη απόφαση και με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) αυτών, είναι δυνατόν να διαγραφεί σύμβουλος, ο οποίος είναι μέλος της.

11. Μέλος του περιφερειακού συμβουλίου που ανεξαρτητοποιήθηκε ή διαγράφηκε από την παράταξή του, μπορεί να ενταχθεί σε άλλη, με γραπτή δήλωση που υποβάλλεται στο προεδρείο του περιφερειακού συμβουλίου και υπογράφεται από τον ίδιο και τα δύο τρίτα (2/3) τουλάχιστον των μελών της παράταξης στην οποία προσχωρεί, εφόσον αυτή έχει τουλάχιστον τρία (3) μέλη, ή από όλα τα μέλη της παράταξης στην οποία προσχωρεί, εφόσον αυτή έχει λιγότερα από τρία (3) μέλη.

12. Υφιστάμενες παρατάξεις μπορούν να συνενωθούν σχηματίζοντας νέα παράταξη, με γραπτή δήλωση προς το προεδρείο του περιφερειακού συμβουλίου, την οποία υπογράφει το σύνολο των μελών των συνενούμενων παρατάξεων.

13. Το μέλος που ανεξαρτητοποιήθηκε ή διαγράφηκε από την παράταξή του, εκτός από την περίπτωση της προηγούμενης παραγράφου, δεν μπορεί να εξακολουθήσει να είναι μέλος του προεδρείου, όπου εκλέχτηκε ως μέλος της παράταξης από την οποία ανεξαρτητοποιήθηκε ή διαγράφηκε. Είναι δυνατή, όμως, η επανένταξή του στην παράταξη από την οποία ανεξαρτητοποιήθηκε ή διαγράφηκε, εφόσον τούτο γίνει δεκτό από τα δύο τρίτα (2/3) των μελών, προκειμένου για παρατάξεις που έχουν τουλάχιστον τρία (3) μέλη και από όλα τα μέλη, προκειμένου για παρατάξεις με λιγότερα από τρία (3) μέλη.

14. Για την αποδοτικότερη λειτουργία των περιφερειακών παρατάξεων η περιφερειακή αρχή τους παραχωρεί κατάλληλα εξοπλισμένο χώρο και γραμματειακή υποστήριξη.

Άρθρο 169

Απαρτία και λήψη αποφάσεων

1. Το συμβούλιο έχει απαρτία εφόσον τα παρόντα μέλη είναι περισσότερα από τα απόντα.

2. Το συμβούλιο αποφασίζει με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων, αν δεν υπάρχει άλλη διάταξη που να ορίζει διαφορετικά. Σε κάθε περίπτωση, αν υπάρξει ισοψηφία,

υπερισχύει η ψήφος του προέδρου, εκτός αν η ψηφοφορία είναι μυστική, οπότε αυτή επαναλαμβάνεται για μια ακόμη φορά, η τυχόν δε νέα ισοψηφία ισοδυναμεί με απόρριψη. Αν μέλος του συμβουλίου αρνηθεί ψήφο ή δώσει λευκή ψήφο, λογίζεται ως παρόν κατά τη συνεδρίαση μόνο για τον υπολογισμό της απαρτίας, ενώ τόσο η άρνηση όσο και η λευκή ψήφος δεν υπολογίζονται για την καταμέτρηση θετικών και αρνητικών ψήφων.

3. Τα μέλη του συμβουλίου που ήταν παρόντα κατά την έναρξη της συνεδρίασης και με την παρουσία τους υπήρξε απαρτία και αν ακόμα αποχωρήσουν μεταγενέστερα λογίζονται ως παρόντα μέχρι το τέλος της συνεδρίασης, ως προς την ύπαρξη απαρτίας. Η απαρτία αυτή θεωρείται ότι συντρέχει για όλα τα θέματα που περιλαμβάνονται στην ημερήσια διάταξη της συνεδρίασης. Στην περίπτωση αυτή, για τη λήψη απόφασης για κάθε συγκεκριμένο θέμα η απαιτούμενη πλειοψηφία δεν υπολογίζεται επί των πραγματικά παρόντων μελών κατά την ψηφοφορία, αλλά με βάση τον αριθμό των μελών που απαιτούνται για την απαρτία.

Άρθρο 170

Πρακτικά συνεδριάσεως

1. Στη συνεδρίαση του περιφερειακού συμβουλίου τηρούνται πρακτικά με ευθύνη του γραμματέα του περιφερειακού συμβουλίου. Τα πρακτικά καταρτίζονται με τη βοήθεια μαγνητοφωνικής ή μαγνητοσκοπικής συσκευής ή με κάθε άλλο πρόσφορο ηλεκτρονικό μέσο. Ο αρμόδιος περιφερειακός υπάλληλος κρατεί παράλληλα και πρόχειρα συνοπτικά πρακτικά.

2. Τα απομαγνητοφωνημένα ή απομαγνητοσκοπημένα κείμενα αποτυπώνονται γραπτά και τα σχετικά φύλλα αριθμεί και μονογράφει ο πρόεδρος του περιφερειακού συμβουλίου. Στο τέλος του έτους, τα πρακτικά αυτά βιβλιοδετούνται, με ευθύνη του προέδρου και του γραμματέα του περιφερειακού συμβουλίου. Αν σε κάποια συνεδρίαση δεν είναι δυνατή η χρήση μαγνητοφωνικής ή μαγνητοσκοπικής συσκευής, τηρούνται πρόχειρα πρακτικά, τα οποία αντιγράφονται και φέρουν τη μονογραφή του προέδρου του περιφερειακού συμβουλίου. Τα φύλλα αυτά παίρνουν αρίθμηση που αποτελεί συνέχεια της αρίθμησης των απομαγνητοφωνημένων ή απομαγνητοσκοπημένων κειμένων και βιβλιοδετούνται μαζί με τα κείμενα αυτά.

Η μη τήρηση των πρακτικών, σύμφωνα με τα ανωτέρω, συνιστά πειθαρχικό αδίκημα για τον πρόεδρο και τον γραμματέα του περιφερειακού συμβουλίου.

3. Τα πρακτικά, τα οποία ορίζουν οι προηγούμενες παράγραφοι, υπογράφονται από τα μέλη του προεδρείου και τον γραμματέα και επικυρώνονται στην επόμενη συνεδρίαση του περιφερειακού συμβουλίου.

4. Τα πρακτικά κάθε συνεδρίασης παίρνουν ιδιαίτερο αύξοντα αριθμό, με διακεκριμένη αρίθμηση κατ' έτος. Πρακτικό συντάσσεται και όταν η συνεδρίαση ματαιώνεται για οποιονδήποτε λόγο. Κάθε απόφαση του συμβουλίου παίρνει ιδιαίτερο αριθμό και στην αρχή κάθε χρόνου γίνεται νέα αρίθμηση.

5. Οποιοσδήποτε περιφερειακός σύμβουλος το ζητήσει μπορεί να λάβει αντίγραφα των πρακτικών ή να λάβει πλήρη γνώση αυτών ή ηλεκτρονικό αντίγραφο στην περίπτωση που είναι δυσχερής η έκδοση αντιγράφων.

6. Τρεις (3) ημέρες μετά τη συνεδρίαση του περιφερειακού συμβουλίου, με ευθύνη του γραμματέα, δημοσιεύεται πίνακας στον οποίο σημειώνονται τα θέματα που συζητήθηκαν, ο αριθμός των αποφάσεων και το περιεχόμενό τους. Ο πίνακας αυτός αναρτάται στην επίσημη ιστοσελίδα της περιφέρειας, παράλληλα με άλλες διατάξεις που προβλέπουν τυχόν ειδικό τρόπο για τη δημοσίευση των αποφάσεων του περιφερειακού συμβουλίου.

7. Όποιος έχει ειδικό έννομο συμφέρον μπορεί να ζητήσει, εγγράφως, κυρωμένα αντίγραφα συγκεκριμένων πρακτικών και αποφάσεων ή να λάβει πλήρη γνώση αυτών στην περίπτωση που είναι δυσχερής η έκδοση αντιγράφων.

8. Η μη δημοσίευση των αποφάσεων στην ιστοσελίδα συνιστά λόγο ακυρότητας της απόφασης.
9. Οι ρυθμίσεις του άρθρου 71 του παρόντος νόμου για το κατάστημα, τα βιβλία, τα αρχεία και την ιστοσελίδα εφαρμόζονται αναλόγως στις περιφέρειες.

Άρθρο 171

Υποχρεώσεις συμβούλων

1. Οι σύμβουλοι υποχρεούνται να μετέχουν σε όλες τις συνεδριάσεις του συμβουλίου και όλων των επιτροπών, στις οποίες τους έχει εκλέξει το περιφερειακό συμβούλιο.
2. Ο σύμβουλος εκφράζει τη γνώμη του και ψηφίζει κατά συνείδηση.
3. Σε σύμβουλο που απουσιάζει αδικαιολόγητα σε τρεις (3) συνεχείς συνεδριάσεις μπορεί να επιβληθεί, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 234 του παρόντος, η πειθαρχική ποινή της αργίας και σε περίπτωση υποτροπής μπορεί να επιβληθεί η πειθαρχική ποινή της έκπτωσης. Σύμβουλος που επιθυμεί να μην εκτελεί τις υποχρεώσεις του για διάστημα που υπερβαίνει τις τριάντα (30) ημέρες, πρέπει να έχει τη σύμφωνη γνώμη του συμβουλίου.
4. Σε σύμβουλο που δεν εκτελεί τις υποχρεώσεις του για διάστημα που υπερβαίνει τους τρεις (3) συνεχείς μήνες, χωρίς την άδεια του συμβουλίου, μπορεί να επιβληθεί, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 234 του παρόντος, η πειθαρχική ποινή της αργίας ή η πειθαρχική ποινή της έκπτωσης με απόφαση του Ελεγκτή Νομιμότητας.
5. Σε κάθε περίπτωση, ο πρόεδρος του περιφερειακού συμβουλίου έχει το καθήκον να ενημερώνει γραπτώς τον Ελεγκτή Νομιμότητας για κάθε περίπτωση αδικαιολόγητης απουσίας συμβούλου από τρεις (3) ή περισσότερες συνεχείς συνεδριάσεις, καθώς και σε κάθε περίπτωση μη εκτέλεσης των υποχρεώσεων συμβούλου για διάστημα μεγαλύτερο από τρεις (3) συνεχείς μήνες. Η παράλειψη αυτής της υποχρέωσης από τον πρόεδρο του περιφερειακού συμβουλίου αποτελεί το πειθαρχικό παράπτωμα της σοβαρής παράβασης καθήκοντος.
6. Οι διατάξεις του άρθρου 61 παράγραφος 4 εφαρμόζονται ανάλογα για τον Περιφερειάρχη, τον Αντιπεριφερειάρχη, τα μέλη της οικονομικής επιτροπής και τα μέλη των διοικητικών επιτροπών των άρθρων 164, καθώς και για τα μέλη των μητροπολιτικών επιτροπών του άρθρου 212 και 213 του παρόντος.

Άρθρο 172

Κώλυμα συμμετοχής σε συνεδρίαση

Ο περιφερειακός σύμβουλος δεν μπορεί να μετάσχει στη συζήτηση ενός θέματος ή στην κατάρτιση και λήψη απόφασης του συμβουλίου ή να συμμετέχει σε γνωμοδοτικά συλλογικά όργανα τα οποία γνωμοδοτούν για θέμα που θα εισαχθεί στο συμβούλιο, εφόσον ο ίδιος ή συγγενής του, έως το δεύτερο βαθμό εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, έχει υλικό ή ηθικό συμφέρον. Απόφαση που λαμβάνεται κατά παράβαση της διάταξης αυτής είναι άκυρη. Σε σύμβουλο που έλαβε μέρος στη συνεδρίαση μπορεί να επιβληθεί, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 234 του παρόντος, η πειθαρχική ποινή της αργίας ή η πειθαρχική ποινή της έκπτωσης με απόφαση του Ελεγκτή Νομιμότητας.

Άρθρο 173

Συγκρότηση Εκτελεστικής Επιτροπής

1. Η εκτελεστική επιτροπή αποτελείται από τον περιφερειάρχη, ως πρόεδρο, και τους αντιπεριφερειάρχες. Η εκτελεστική επιτροπή είναι συλλογικό συντονιστικό και εκτελεστικό όργανο της περιφέρειας και παρακολουθεί την εφαρμογή της περιφερειακής πολιτικής σε όλους τους τομείς αρμοδιότητας της περιφέρειας, καθώς και την εφαρμογή του προγράμματος περιφερειακής ανάπτυξης.
2. Στις συνεδριάσεις της εκτελεστικής επιτροπής καλείται υποχρεωτικά και συμμετέχει χωρίς δικαίωμα ψήφου ο εκτελεστικός γραμματέας της περιφέρειας, ενώ καλούνται

επίσης, όποτε κρίνεται αναγκαίο, οι προϊστάμενοι των γενικών διευθύνσεων, διευθύνσεων και λοιπών οργανικών μονάδων της περιφέρειας.

Άρθρο 174

Αρμοδιότητες της Εκτελεστικής Επιτροπής

Η εκτελεστική επιτροπή ασκεί τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- α) Συντονίζει την κατάρτιση και έχει την ευθύνη της υλοποίησης του επιχειρησιακού προγράμματος της περιφέρειας, το οποίο και εισηγείται στο περιφερειακό συμβούλιο.
- β) Καταρτίζει και εισηγείται στο περιφερειακό συμβούλιο τα τομεακά προγράμματα δράσης και έχει την ευθύνη της υλοποίησής τους.
- γ) Συγκεντρώνει και αξιολογεί τις προτάσεις των υπηρεσιών της περιφέρειας στο πλαίσιο της προετοιμασίας για την κατάρτιση του προϋπολογισμού και εισηγείται το προσχέδιο του προϋπολογισμού προς την οικονομική επιτροπή.
- δ) Συντάσσει και εισηγείται προς το περιφερειακό συμβούλιο τις προβλεπόμενες εκθέσεις πεπραγμένων.
- ε) Έχει την ευθύνη για την πιστή εκτέλεση του προϋπολογισμού.
- στ) Παρακολουθεί, αξιολογεί και συντονίζει τη δράση των υπηρεσιών της περιφέρειας.
- ζ) Εισηγείται στο περιφερειακό συμβούλιο το σχέδιο:
  - i) οργανισμού εσωτερικής υπηρεσίας,
  - ii) κανονισμού λειτουργίας υπηρεσιών,
  - iii) κανονισμού μέτρησης και αξιολόγησης της απόδοσης των περιφερειακών υπηρεσιών.
- η) Εισηγείται στο περιφερειακό συμβούλιο σχέδιο χάρτας δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των πολιτών και μεριμνά για την έκδοση, ενημέρωση και διακίνηση οδηγού του πολίτη για τις παρεχόμενες υπηρεσίες της περιφέρειας σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή.
- θ) Εισηγείται το σχέδιο του κανονισμού πληροφόρησης των πολιτών και του κανονισμού διαβούλευσης.
- ι) Εισηγείται τα σχέδια αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών και φυσικών καταστροφών, σε εναρμόνιση με τα αντίστοιχα σχέδια της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας.
- ια) Παρακολουθεί, αξιολογεί και συντονίζει τη δράση των νομικών προσώπων που ανήκουν στην εποπτεία της περιφέρειας.
- ιβ) Καταρτίζει τον κανονισμό λειτουργίας της.

Άρθρο 175

Οικονομική Επιτροπή

1. Η οικονομική επιτροπή αποτελείται από τον περιφερειάρχη ή τον οριζόμενο από αυτόν αντιπεριφερειάρχη ως πρόεδρο, δύο ακόμη αντιπεριφερειάρχες ως μέλη οριζόμενα από τον περιφερειάρχη και έξι (6) μέλη στις περιφέρειες με πληθυσμό έως 300.000 κατοίκους, οκτώ (8) μέλη στις περιφέρειες έως 800.000 κατοίκους και δέκα (10) μέλη στις περιφέρειες με πληθυσμό άνω των 800.000 κατοίκων. Τα μέλη της οικονομικής επιτροπής εκλέγονται από το περιφερειακό συμβούλιο. Η διάρκεια της θητείας των μελών της οικονομικής επιτροπής είναι δύο (2) έτη. Το περιφερειακό συμβούλιο, μετά την εκλογή του προεδρείου κατά τις ημερομηνίες που ορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 165 και κατά τη διάρκεια της ίδιας συνεδρίασης, εκλέγει μεταξύ των μελών του, με μυστική ψηφοφορία, τα μέλη της οικονομικής επιτροπής, με τη διαδικασία των παραγράφων 2 έως 8.

2. Οι περιφερειακές παρατάξεις καταρτίζουν ψηφοδέλτια με τους υποψήφιους, για την οικονομική επιτροπή, συμβούλους που ανήκουν στη δύναμή τους. Σύμβουλοι που δεν ανήκουν σε καμία παράταξη μπορούν να υποβάλλουν επίσης την υποψηφιότητά τους σε ξεχωριστά ψηφοδέλτια. Κάθε σύμβουλος μπορεί να επιλέγει από το ψηφοδέλτιο της επιλογής του, υποψηφίους μέχρι του συνολικού αριθμού των εκλεγόμενων μελών της επιτροπής, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη ο περιφερειάρχης και οι οριζόμενοι από αυτόν αντιπεριφερειάρχες. Ψηφοδέλτιο στο οποίο έχουν σημειωθεί περισσότεροι σταυροί

προτίμησης από τους προβλεπόμενους στο προηγούμενο εδάφιο θεωρείται έγκυρο, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη, όμως, κανένας σταυρός προτίμησης.

3. Οι έδρες των μελών της επιτροπής που εκλέγονται κατανέμονται μεταξύ των παρατάξεων και των μεμονωμένων συμβούλων ανάλογα με τον αριθμό των ψήφων που λαμβάνουν. Το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων διαιρείται με τον αριθμό των εδρών των εκλεγόμενων μελών της επιτροπής, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη ο περιφερειάρχης και οι οριζόμενοι από αυτόν αντιπεριφερειάρχες και το πηλίκο της διαίρεσης, παραλειπομένου του κλάσματος, αποτελεί το εκλογικό μέτρο. Κάθε παράταξη καταλαμβάνει τόσες έδρες στην κάθε επιτροπή όσες φορές χωρεί το εκλογικό μέτρο στον αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβε. Μεμονωμένος σύμβουλος που έλαβε τον ίδιο ή μεγαλύτερο αριθμό ψήφων από το εκλογικό μέτρο καταλαμβάνει μία έδρα στην επιτροπή για την οποία ήταν υποψήφιος. Παράταξη στο ψηφοδέλτιο της οποίας περιλαμβάνονται υποψήφιοι λιγότεροι από τις έδρες των εκλεγόμενων μελών της επιτροπής, καταλαμβάνει τόσες μόνο έδρες στην επιτροπή όσοι είναι και οι υποψήφιοί της. Οι έδρες που μένουν αδιάθετες κατανέμονται, κατά τη σειρά των αδιάθετων ψήφων. Σε περίπτωση ισοψηφίας ο πρόεδρος του περιφερειακού συμβουλίου διενεργεί κλήρωση.

4. Μέλη της επιτροπής εκλέγονται, από κάθε παράταξη που κατέλαβε έδρα σύμφωνα με την παράγραφο 3, οι υποψήφιοι που συγκέντρωσαν τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης. Σε περίπτωση ισοψηφίας, ο πρόεδρος του περιφερειακού συμβουλίου διενεργεί κλήρωση. Οι λοιποί υποψήφιοι, ανά παράταξη, αποτελούν, κατά σειρά σταυρών προτίμησης, τα αναπληρωματικά μέλη της επιτροπής.

5. Τα αναπληρωματικά μέλη, με τη σειρά της εκλογής τους, καταλαμβάνουν τις θέσεις των εκλεγέντων με το ίδιο ψηφοδέλτιο τακτικών μελών που μένουν κενές κατά τη διάρκεια της διετίας. Αν έχει εξαντληθεί ο αριθμός των αναπληρωματικών μελών ή αν παραιτηθεί ή για οποιονδήποτε λόγο εκλείψει μεμονωμένος σύμβουλος που έχει εκλεγεί μέλος επιτροπής, διενεργείται νέα εκλογή, για την κάλυψη των κενών εδρών της επιτροπής, με τη διαδικασία των προηγούμενων παραγράφων 1 έως 4. Όταν τα μέλη που εκπροσωπούν τις λοιπές παρατάξεις, πλην αυτής του περιφερειάρχη, παραιτηθούν κατά τη διάρκεια της διετίας και δεν υπάρχει αντικαταστάτης τους, τη θέση τους καταλαμβάνουν τα μέλη της παράταξης του περιφερειάρχη.

6. Τα πρακτικά της εκλογής διαβιβάζονται μέσα σε προθεσμία πέντε (5) ημερών από τη διενέργεια της εκλογής στον Επόπτη Ο.Τ.Α., ο οποίος αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από προσφυγή δημότη ενώπιόν του, η οποία ασκείται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία πέντε (5) ημερών από τη διενέργεια της εκλογής, αποφαινεται για τη νομιμότητα της εκλογής, μέσα σε πέντε (5) ημέρες αφότου παρέλαβε τα πρακτικά.

7. Η επιτροπή στην πρώτη συνεδρίαση μετά την εκλογή της εκλέγει μεταξύ των μελών της, με φανερή ψηφοφορία, τον αντιπρόεδρο. Δικαίωμα ψήφου στην περίπτωση αυτή έχει και ο πρόεδρος της επιτροπής. Ο αντιπρόεδρος της οικονομικής επιτροπής αναπληρώνει τον πρόεδρο όταν αυτός απουσιάζει ή κωλύεται.

8. Όταν τα μέλη της οικονομικής επιτροπής παύουν για οποιονδήποτε λόγο να είναι μέλη των αντίστοιχων περιφερειακών παρατάξεων, εκπίπτουν αυτοδικαίως από την οικονομική επιτροπή και αντικαθίστανται, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου αυτού.

Άρθρο 176

Αρμοδιότητες της οικονομικής επιτροπής

1. Η οικονομική επιτροπή είναι αρμόδια για:

- α) Την κατάρτιση σχεδίου του προϋπολογισμού της περιφέρειας και την εισήγηση στο περιφερειακό συμβούλιο για ψήφιση.
- β) Την κατάρτιση, επεξεργασία, προέλεγχο του απολογισμού και υποβολή σχετικής έκθεσης στο περιφερειακό συμβούλιο.

γ) Για την έγκριση των δαπανών και τη διάθεση των πιστώσεων του προϋπολογισμού, εκτός από εκείνες που σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις αποφασίζει το περιφερειακό συμβούλιο, καθώς επίσης αποφασίζει αιτιολογημένα και για τις περιπτώσεις απευθείας ανάθεσης εκτέλεσης έργων, προμηθειών, παροχής υπηρεσιών, εκπόνησης μελετών που δεν υπάγονται στις διατάξεις του ν. 3316/2005 (Α' 42), σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις.

γ1) Για την άπαξ λήψη αιτιολογημένης απόφασης περί τροποποίησης έως πέντε τοις εκατό (5%) του φυσικού ή οικονομικού αντικειμένου συμβάσεων ποσού έως εκατόν είκοσι χιλιάδων (120.000) ευρώ, πλέον Φ.Π.Α. σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία για τις δημόσιες συμβάσεις. Στις συμβάσεις του προηγούμενου εδαφίου εγκρίνει τα πρωτόκολλα παραλαβής με αιτιολογημένη απόφασή της

δ) Την κατάρτιση των όρων, τη σύνταξη των διακηρύξεων, τη διεξαγωγή και κατακύρωση κάθε μορφής δημοπρασιών και διαγωνισμών, καθώς και τη συγκρότηση των ειδικών επιτροπών διεξαγωγής και αξιολόγησης από μέλη της ή ειδικούς επιστήμονες, υπαλλήλους της περιφέρειας ή δημόσιους υπαλλήλους.

ε) Τη μελέτη της ανάγκης σύναψης δανείων, τον καθορισμό των όρων τους και την υποβολή της σχετικής εισήγησης στο περιφερειακό συμβούλιο.

στ) Την εισήγηση προς το περιφερειακό συμβούλιο της επιβολής τελών, δικαιωμάτων και εισφορών.

ζ) Την απόφαση για την αποδοχή κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών.

η) Την απόφαση για την αγορά, παραχώρηση χρήσης, μίσθωση και εκμίσθωση κινητών και ακινήτων.

θ) Την εισήγηση στο περιφερειακό συμβούλιο για το ετήσιο σχέδιο διαχείρισης και αξιοποίησης της περιουσίας της περιφέρειας. Παρακολουθεί την υλοποίηση του εν λόγω σχεδίου και ενημερώνει το περιφερειακό συμβούλιο.

ι) Την απόφαση για την άσκηση ή μη όλων των ενδίκων βοηθημάτων και των ενδίκων μέσων, καθώς και για την παραίτηση από αυτά.

ια) Την υποβολή προσφυγών στις διοικητικές Αρχές.

ιβ) Το συμβιβασμό ή την κατάργηση δίκης που έχει αντικείμενο μέχρι ποσού των σαράντα πέντε χιλιάδων (45.000) ευρώ.

ιγ) Την πρόσληψη πληρεξουσίου δικηγόρου και την ανάκληση της πληρεξουσιότητάς του, όταν δεν έχει προσληφθεί δικηγόρος με πάγια αντιμισθία ή ο προσληφθείς δεν έχει δικαίωμα παράστασης στο δικαστήριο που είναι διάδικος η περιφέρεια. Με απόφασή της είναι δυνατή, κατ' εξαίρεση, η ανάθεση σε δικηγόρο, εξώδικου ή δικαστικού χειρισμού, ανά υπόθεση, ζητημάτων, τα οποία έχουν ιδιαίτερη σημασία για τα συμφέροντα του δήμου και απαιτούν εξειδικευμένη γνώση ή εμπειρία.

2. Για τις περιπτώσεις ι' και ια' της προηγούμενης παραγράφου, η απόφαση λαμβάνεται ύστερα από γνωμοδότηση δικηγόρου, η ανυπαρξία της οποίας συνεπάγεται ακυρότητα της σχετικής απόφασης. Η παρούσα ρύθμιση ισχύει και όταν αποφασίζει σχετικά το περιφερειακό συμβούλιο, λόγω υπέρβασης του αντικειμένου των σαράντα πέντε χιλιάδων (45.000) ευρώ της περίπτωσης ιβ της προηγούμενης παραγράφου.

3. Το περιφερειακό συμβούλιο μπορεί, για θέματα ιδιαίτερα σοβαρά, με ειδική αιτιολογία και με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, να αποφασίζει ότι θα ασκήσει το ίδιο αρμοδιότητες των προηγούμενων παραγράφων. Επίσης το περιφερειακό συμβούλιο μπορεί με την ίδια πλειοψηφία να αποφασίζει τη μεταβίβαση στην οικονομική επιτροπή επιπλέον αρμοδιοτήτων συναφών με τις αρμοδιότητες της παραγράφου 1 του παρόντος.

4. Η οικονομική επιτροπή με ειδική απόφαση, που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών της, μπορεί να παραπέμπει συγκεκριμένο θέμα της αρμοδιότητάς της στο περιφερειακό συμβούλιο για τη λήψη απόφασης, εφόσον κρίνει ότι αυτό επιβάλλεται από την ιδιαίτερη σοβαρότητά του

Άρθρο 177

Λειτουργία της Οικονομικής Επιτροπής

1. Η Οικονομική Επιτροπή συνεδριάζει, ύστερα από πρόσκληση του προέδρου, μια τουλάχιστον φορά το μήνα. Οι συνεδριάσεις της επιτροπής γίνονται πάντοτε στο κατάστημα της περιφέρειας και είναι δημόσιες. Η επιτροπή μπορεί να συνεδριάσει σε άλλον τόπο ύστερα από απόφαση της απόλυτης πλειοψηφίας του συνολικού αριθμού των μελών της. Η επιτροπή, με αιτιολογημένη απόφαση που λαμβάνεται με πλειοψηφία των τριών πέμπτων (3/5) του συνολικού αριθμού των μελών και απαγγέλλεται σε δημόσια συνεδρίαση, μπορεί να συνεδριάζει κεκλεισμένων των θυρών.

2. Η Οικονομική Επιτροπή βρίσκεται σε απαρτία, εφόσον τα παρόντα μέλη είναι περισσότερα από αυτά που απουσιάζουν. Η επιτροπή αποφασίζει με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων. Σε περίπτωση ισοψηφίας επικρατεί η ψήφος του προέδρου.

Αν μέλος της επιτροπής αρνηθεί ψήφο ή δώσει λευκή ψήφο, λογίζεται ως παρόν κατά τη συνεδρίαση μόνο για τον υπολογισμό της απαρτίας, ενώ τόσο η άρνηση ψήφου όσο και η λευκή ψήφος δεν υπολογίζονται στην καταμέτρηση των θετικών και αρνητικών ψήφων.

Αν σε δυο συνεχείς συνεδριάσεις δεν επιτυγχάνεται απαρτία ή απόλυτη πλειοψηφία, το σχετικό θέμα παραπέμπεται στο περιφερειακό συμβούλιο για λήψη απόφασης με ευθύνη του προέδρου της περιφερειακής επιτροπής.

3. Με απόφασή της, η οποία λαμβάνεται με απλή πλειοψηφία των παρόντων μελών της, η οικονομική επιτροπή μπορεί να επιτρέψει να λάβουν το λόγο εκπρόσωποι φορέων ή πολίτες που παρευρίσκονται στη συνεδρίαση, εφόσον το ζητήσουν.

Άρθρο 178

Περιφερειακή Επιτροπή Διαβούλευσης

1. Σε κάθε περιφέρεια συνιστάται, με απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου, που λαμβάνεται μέσα σε δύο (2) μήνες από την εγκατάσταση των περιφερειακών αρχών, Περιφερειακή Επιτροπή Διαβούλευσης ως γνωμοδοτικό όργανο. Η θητεία της Περιφερειακής Επιτροπής Διαβούλευσης ακολουθεί τη θητεία των περιφερειακών αρχών. Η Περιφερειακή Επιτροπή Διαβούλευσης αποτελείται από εκπροσώπους των, κατά το δυνατόν, αντιπροσωπευτικότερων, σε περιφερειακό επίπεδο, φορέων της τοπικής κοινωνίας, όπως:

- α) των οργανώσεων εργοδοτών και εργαζομένων,
- β) των επιμελητηρίων και των επιστημονικών οργανώσεων, συλλόγων και φορέων,
- γ) των συνεταιριστικών οργανώσεων,
- δ) των εργαζομένων στην περιφέρεια και στα νομικά της πρόσωπα,
- ε) των αθλητικών και πολιτιστικών συλλόγων και φορέων,
- στ) οργανώσεων και φορέων της κοινωνίας των πολιτών στην περιφέρεια και
- ζ) πολίτες.

Ο αριθμός των μελών της Περιφερειακής Επιτροπής Διαβούλευσης που ορίζονται από τους φορείς των περιπτώσεων α' έως και στ' μπορεί να είναι από τριάντα (30) έως εξήντα (60) μέλη. Στην περιφερειακή επιτροπή διαβούλευσης συμμετέχουν και δημότες, σε αριθμό ίσο με το 1/3 του αριθμού των μελών εκπροσώπων φορέων των περιπτώσεων α' έως στ', οι οποίοι ορίζονται μετά από κλήρωση, μεταξύ των εγγεγραμμένων σε ειδικό κατάλογο που τηρείται στην περιφέρεια και στον οποίο μπορεί να εγγράφεται κάθε πολίτης που είναι εγγεγραμμένος στους εκλογικούς καταλόγους των δήμων της περιφέρειας. Έναν τουλάχιστον μήνα πριν από τη συγκρότηση της επιτροπής, ο περιφερειάρχης δημοσιεύει υποχρεωτικά με ανάρτηση στην ιστοσελίδα της περιφέρειας πρόσκληση προς τους πολίτες για εγγραφή στον ειδικό κατάλογο του προηγούμενου εδαφίου. Οι οριζόμενοι από τον ειδικό αυτό κατάλογο, έχουν δικαίωμα ψήφου, δεν συνυπολογίζονται όμως για την απαρτία της επιτροπής.

Στην Περιφερειακή Επιτροπή Διαβούλευσης προεδρεύει ο πρόεδρος του περιφερειακού συμβουλίου. Στις συνεδριάσεις της Περιφερειακής Επιτροπής Διαβούλευσης προσκαλούνται και συμμετέχουν υποχρεωτικά με δικαίωμα λόγου ο περιφερειάρχης, οι αντιπεριφερειάρχες, οι εκπρόσωποι των πολιτικών κομμάτων που εκπροσωπούνται στη Βουλή, καθώς και οι επικεφαλής των περιφερειακών παρατάξεων που εκπροσωπούνται στο περιφερειακό συμβούλιο. Επίσης είναι δυνατόν να καλούνται και να παίρνουν το λόγο, ανάλογα με τα συζητούμενα θέματα, οι δήμαρχοι της περιφέρειας, καθώς και εκπρόσωποι της αποκεντρωμένης διοίκησης στην οποία υπάγεται η περιφέρεια, των κρατικών υπηρεσιών που έχουν την έδρα τους στην περιφέρεια και ο περιφερειακός διαμεσολαβητής.

2. Η Περιφερειακή Επιτροπή Διαβούλευσης:

α) Εισηγείται στο περιφερειακό συμβούλιο σχετικά με τις βασικές αναπτυξιακές προτεραιότητες της περιφέρειας.

β) Γνωμοδοτεί ως προς θέματα γενικότερου περιφερειακού ενδιαφέροντος.

γ) Εξετάζει τα προβλήματα και τις αναπτυξιακές δυνατότητες της περιφέρειας και διατυπώνει γνώμη για την επίλυση των προβλημάτων και την αξιοποίηση των δυνατοτήτων αυτών.

Η διατύπωση γνώμης από την Περιφερειακή Επιτροπή Διαβούλευσης δεν αποκλείει την παράλληλη ηλεκτρονική διαβούλευση με τους πολίτες, μέσω διαδικτύου. Οι προτάσεις της ηλεκτρονικής διαβούλευσης συγκεντρώνονται και συστηματοποιούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες της περιφέρειας και παρουσιάζονται από τον πρόεδρο της περιφερειακής επιτροπής διαβούλευσης κατά την αντίστοιχη συνεδρίασή της.

δ) Μπορεί να εισηγείται στο περιφερειακό συμβούλιο τη διεξαγωγή περιφερειακού δημοψηφίσματος.

ε) Διατυπώνει απλή γνώμη επί του προσχεδίου του προϋπολογισμού, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 78 του ν. 4172/2013.

3. Η Περιφερειακή Επιτροπή Διαβούλευσης συνεδριάζει δημόσια, ύστερα από πρόσκληση του προέδρου της, υποχρεωτικά μια φορά το χρόνο, πριν από τη σύνταξη των προσχεδίων του προϋπολογισμού και του ετήσιου προγράμματος δράσης και μία φορά τουλάχιστον κάθε τρεις (3) μήνες για άλλα θέματα που εισάγονται προς συζήτηση είτε από τον πρόεδρο της επιτροπής είτε από τους φορείς των περιπτώσεων α' έως σ' της παραγράφου 1 είτε από το 1/3 των πολιτών που συμμετέχουν στην επιτροπή, σύμφωνα με την περίπτωση ζ' της παραγράφου 1 και διατυπώνει τη γνώμη της για τα θέματα που εισάγονται προς συζήτηση. Η σύγκλησή της γίνεται με πρόσκληση του προέδρου της, η οποία κοινοποιείται στα μέλη με κάθε πρόσφορο μέσο επτά (7) εργάσιμες ημέρες πριν τη συνεδρίαση. Η πρόσκληση περιλαμβάνει την ημερήσια διάταξη, τον τόπο, την ημερομηνία και ώρα της συνεδρίασης και συνοδεύεται από εισήγηση επί των υπό συζήτηση θεμάτων. Σε περίπτωση έλλειψης απαρτίας, η συνεδρίαση επαναλαμβάνεται την αμέσως επόμενη εργάσιμη ημέρα, οπότε θεωρείται σε κάθε περίπτωση ότι υφίσταται απαρτία. Η γραμματειακή υποστήριξη της περιφερειακής επιτροπής διαβούλευσης γίνεται από τις υπηρεσίες της περιφέρειας και τηρούνται πρακτικά. Η Περιφερειακή Επιτροπή Διαβούλευσης διατυπώνει, ύστερα από συζήτηση, τη γνώμη της, στην οποία αναγράφονται όλες οι γνώμες των μελών της.

4. Με πρόταση οποιουδήποτε μέλους της επιτροπής και εφόσον αυτή εγκριθεί από το ένα πέμπτο (1/5) των μελών της, μπορεί να συζητηθεί και οποιοδήποτε θέμα εκτός ημερήσιας διάταξης.

5. Η πρόσκληση και η ημερήσια διάταξη κάθε συνεδρίασης της Περιφερειακής Επιτροπής Διαβούλευσης αναρτώνται στην ιστοσελίδα της περιφέρειας και, με μέριμνα του προέδρου του περιφερειακού συμβουλίου, δημοσιοποιούνται με κάθε πρόσφορο τρόπο, ιδίως στα τοπικά μέσα μαζικής ενημέρωσης. Οι συνεδριάσεις της επιτροπής είναι δημόσιες και η επιτροπή μπορεί, με απλή πλειοψηφία των παρόντων μελών της, να επιτρέπει να λάβουν

το λόγο και πολίτες, πλέον των οριζόμενων, σύμφωνα με την παράγραφο 1, ως μελών της, που παρευρίσκονται στη συνεδρίαση.

6. Οι αποφάσεις της επιτροπής διαβούλευσης αναρτώνται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα της περιφέρειας και εισάγονται υποχρεωτικά προς συζήτηση στο περιφερειακό συμβούλιο μέσα σε ένα (1) μήνα από τη λήψη τους.

7. Το περιφερειακό συμβούλιο, μέσα σε τρεις (3) μήνες από την εγκατάσταση των περιφερειακών αρχών, ψηφίζει ή επικαιροποιεί τυχόν υφιστάμενο κανονισμό διαβούλευσης, ο οποίος ρυθμίζει όλα τα θέματα τα σχετικά με τις διαδικασίες διαβούλευσης, τη συμμετοχή φορέων και πολιτών σε αυτή, καθώς και την παρουσίαση των πορισμάτων της διαβούλευσης στο αρμόδιο όργανο της περιφέρειας, που δεν ρυθμίζονται στο παρόν.

Άρθρο 185

Απολογισμός πεπραγμένων του Περιφερειάρχη και της Εκτελεστικής Επιτροπής

1. Κάθε χρόνο σε ειδική συνεδρίαση του περιφερειακού συμβουλίου γίνεται ο απολογισμός πεπραγμένων της περιφερειακής αρχής σε ό,τι αφορά την εφαρμογή του ετήσιου προγράμματος δράσης, την οικονομική κατάσταση και τη διοίκηση της περιφέρειας.

2. Η ειδική δημόσια συνεδρίαση του περιφερειακού συμβουλίου γίνεται μέχρι 31 Ιανουαρίου του επόμενου έτους, με εξαίρεση το πρώτο έτος της εγκατάστασης των περιφερειακών αρχών και ανακοινώνεται πριν από δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες με κάθε πρόσφορο μέσο. Σε αυτή καλούνται τα μέλη της επιτροπής περιφερειακής διαβούλευσης, οι δήμαρχοι των δήμων της περιφέρειας και εκπρόσωποι πολιτικών κομμάτων. Το περιφερειακό συμβούλιο επιλέγει τον προσφορότερο χώρο για τη διεξαγωγή της ανωτέρω συνεδρίασης.

3. Κατά την ειδική δημόσια συνεδρίαση του περιφερειακού συμβουλίου μετά την παρουσίαση των πεπραγμένων της περιφερειακής αρχής από τον περιφερειάρχη τοποθετούνται οι μετέχοντες.

4. Η περιφέρεια μεριμνά για τη μετάδοση της συνεδρίασης από τα περιφερειακά μέσα ενημέρωσης, το διαδίκτυο, καθώς και για τη χρήση κάθε άλλου μέσου ενημέρωσης των πολιτών.

5. Σε περίπτωση που το χρονικό διάστημα που προβλέπει το παρόν άρθρο παρέλθει χωρίς να κινηθούν οι διαδικασίες για την πραγματοποίηση δημόσιας συνεδρίασης απολογισμού, μπορούν οι περιφερειακοί σύμβουλοι να προκαλέσουν τη συνεδρίαση αυτή σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις διατάξεις του άρθρου 167 για τη σύγκληση του περιφερειακού συμβουλίου.

Άρθρο 207

Νησιωτικές Δημοτικές Κοινότητες

1. Στη δημοτική κοινότητα που εκτείνεται στην εδαφική περιφέρεια ενός νησιού ο δήμαρχος ορίζει αντιδήμαρχο σύμβουλο, ο οποίος έχει εκλεγεί στην εκλογική περιφέρεια όπου ανήκει η νησιωτική δημοτική κοινότητα και σε περίπτωση που δεν υπάρχει στην πλησιέστερη εκλογική περιφέρεια. Ο αντιδήμαρχος της παρούσας παραγράφου είναι αρμόδιος:

α) για την υλοποίηση των προγραμμάτων τοπικής ανάπτυξης που αναφέρονται στη νησιώτικη δημοτική κοινότητα,

β) για την υλοποίηση προγραμμάτων απασχόλησης και τουριστικής προβολής της δημοτικής κοινότητας,

γ) για την παρακολούθηση της εκπόνησης μελετών, της εκτέλεσης έργων και προμηθειών που αναφέρονται στη δημοτική κοινότητα.

δ) Ασκεί κάθε άλλη αρμοδιότητα που μπορεί να του μεταβιβάζει με απόφασή του ο δήμαρχος.

2. Ο αντιδήμαρχος της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου καλείται υποχρεωτικά στις συνεδριάσεις του συμβουλίου της δημοτικής κοινότητας, αλλιώς η συνεδρίαση είναι άκυρη. Ο πρόεδρος της δημοτικής κοινότητας εγγράφει υποχρεωτικά στην ημερήσια διάταξη των συνεδριάσεων του συμβουλίου τα θέματα που προτείνει ο αντιδήμαρχος. Ο αντιδήμαρχος λαμβάνει μέρος στη συνεδρίαση με δικαίωμα λόγου.

3. Ο πρόεδρος της δημοτικής κοινότητας που εκτείνεται στην εδαφική περιφέρεια ενός νησιού ασκεί επιπλέον των οριζόμενων στο άρθρο 81 του παρόντος νόμου αρμοδιοτήτων και τις ακόλουθες:

α) Έχει την ευθύνη της λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών που είναι εγκατεστημένες στη δημοτική κοινότητα και των δημοτικών τεχνικών συνεργείων που λειτουργούν σε αυτή. β) Μεριμνά για την καλή κατάσταση και λειτουργία του εξοπλισμού που βρίσκεται στη δημοτική κοινότητα, καθώς και την εκτέλεση εργασιών συντήρησης δικτύων ύδρευσης, αποχέτευσης, οδοποιίας, καθώς και παροχής υπηρεσιών εξωραϊσμού, καθαριότητας και προστασίας περιβάλλοντος.

γ) Υπογράφει με εξουσιοδότηση του δημάρχου, βεβαιώσεις, πιστοποιητικά και λοιπά διοικητικά έγγραφα που εκδίδονται από τις δημοτικές υπηρεσίες που λειτουργούν στα όρια της δημοτικής κοινότητας.

δ) Ασκεί τις αρμοδιότητες της χορήγησης των αδειών καταστημάτων και επιχειρήσεων αρμοδιότητας του δήμου, στο πλαίσιο των αποφάσεων του συμβουλίου δημοτικής κοινότητας και της έκδοσης πιστοποιητικών προσωπικής και οικογενειακής κατάστασης των δημοτών και της έκδοσης βεβαιώσεων μόνιμης κατοικίας.

ε) Ασκεί κάθε άλλη αρμοδιότητα που μπορεί να του μεταβιβάζει με απόφασή του ο δήμαρχος, που αφορά τη δημοτική κοινότητα.

Άρθρο 212

Οργάνωση Μητροπολιτικής Περιφέρειας Αττικής

1. Με απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου, για καθέναν από τους τομείς αρμοδιοτήτων μητροπολιτικού χαρακτήρα του άρθρου 210, συγκροτούνται πενταμελείς συντονιστικές μητροπολιτικές επιτροπές επίβλεψης και προετοιμασίας. Οι επιτροπές αυτές δεν μπορεί να είναι περισσότερες από τέσσερις.

2. Έργο των επιτροπών αυτών είναι η προετοιμασία, η επίβλεψη, ο έλεγχος και ο συντονισμός των αντίστοιχων δράσεων μητροπολιτικού χαρακτήρα που τους έχουν ανατεθεί. Οι επιτροπές επεξεργάζονται τα σχέδια και προγράμματα δράσης ανά τομέα αρμοδιοτήτων, ενημερώνουν και εισηγούνται στο περιφερειακό συμβούλιο τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την καλύτερη άσκηση των αρμοδιοτήτων του.

3. Μέλη των επιτροπών είναι περιφερειακοί σύμβουλοι, οι οποίοι εκλέγονται από το περιφερειακό συμβούλιο με φανερή ψηφοφορία. Δύο μέλη προέρχονται υποχρεωτικά από την πλειοψηφούσα παράταξη και δύο μέλη από τη μειοψηφία του περιφερειακού συμβουλίου. Πρόεδρος της επιτροπής ορίζεται για καθεμία ένας αντιπεριφερειάρχης.

4. Η διάρκεια της θητείας των επιτροπών είναι δυόμιση έτη. Είναι δυνατή η ταυτόχρονη συμμετοχή των περιφερειακών συμβούλων στη μητροπολιτική επιτροπή και στις λοιπές επιτροπές του περιφερειακού συμβουλίου.

5. Για την εκλογή των μελών των μητροπολιτικών επιτροπών, τη λειτουργία, τη σύγκληση, την απαρτία, την πλειοψηφία, τη λήψη απόφασης και κάθε άλλο σχετικό θέμα ισχύουν αναλογικά οι διατάξεις για την οικονομική επιτροπή.

Άρθρο 213

Οργάνωση Μητροπολιτικής Ενότητας Θεσσαλονίκης

1. Στη μητροπολιτική ενότητα Θεσσαλονίκης συγκροτείται μητροπολιτική επιτροπή, η οποία ασκεί τις αρμοδιότητες του άρθρου 210 του παρόντος.

2. Η μητροπολιτική επιτροπή αποτελείται από δεκαπέντε μέλη, τα οποία εκλέγονται, με μυστική ψηφοφορία, μεταξύ των περιφερειακών συμβούλων που έχουν εκλεγεί στη μητροπολιτική ενότητα Θεσσαλονίκης. Η εκλογή πραγματοποιείται τον πρώτο και τον τρίτο χρόνο της περιφερειακής περιόδου την επομένη ημέρα της συνεδρίασης για την εκλογή του προεδρείου και της οικονομικής επιτροπής. Εννέα (9) μέλη της επιτροπής προέρχονται υποχρεωτικά από την παράταξη που πλειοψήφησε στην περιφέρεια και έξι (6) μέλη προέρχονται από τη μειοψηφία με αναλογική εκπροσώπηση όλων των παρατάξεων.

3. Για την εκλογή των μελών της μητροπολιτικής επιτροπής, τη λειτουργία, τη σύγκληση, την απαρτία, την πλειοψηφία, τη λήψη απόφασης και κάθε άλλο σχετικό θέμα ισχύουν αναλογικά οι διατάξεις για την οικονομική επιτροπή.

Είναι δυνατή η ταυτόχρονη συμμετοχή των περιφερειακών συμβούλων στη μητροπολιτική επιτροπή και στις επιτροπές του περιφερειακού συμβουλίου.

4. Στην πρώτη συνεδρίαση μετά την εκλογή της μητροπολιτικής επιτροπής εκλέγεται ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος από τα μέλη της.

5. Η μητροπολιτική επιτροπή κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της έχει τις αρμοδιότητες του περιφερειακού συμβουλίου. Ο αντιπεριφερειάρχης Θεσσαλονίκης έχει τις αρμοδιότητες που ορίζονται από την παράγραφο 3 του άρθρου 160 του παρόντος, καθώς και την ευθύνη συντονισμού του έργου της μητροπολιτικής επιτροπής. Ο περιφερειάρχης και ο αντιπεριφερειάρχης Θεσσαλονίκης καλούνται υποχρεωτικά στις συνεδριάσεις της και διατυπώνουν γνώμη για όλα τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, κατά προτεραιότητα.

6. Στον πρόεδρο της μητροπολιτικής επιτροπής καταβάλλεται αντιμισθία ισόποση με την αντιμισθία που λαμβάνει ο πρόεδρος του περιφερειακού συμβουλίου και του χορηγείται άδεια σύμφωνα με την παράγραφο Ι του άρθρου 182, εφόσον συντρέχουν στο πρόσωπό του οι προϋποθέσεις που ορίζονται στην παράγραφο αυτή.

Άρθρο 241

Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας

1. Τα οικεία περιφερειακά συμβούλια καταρτίζουν τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας των περιφερειών.

Με τον Οργανισμό καθορίζονται:

- α) οι υπηρεσιακές τους μονάδες,
- β) η διάρθρωση των υπηρεσιακών μονάδων (Γενικές Διευθύνσεις, Διευθύνσεις, αυτοτελείς Διευθύνσεις, Τμήματα, αυτοτελή Τμήματα, Γραφεία και αυτοτελή Γραφεία),
- γ) ο τίτλος, οι αρμοδιότητες και η έδρα κάθε μονάδας,
- δ) οι θέσεις του μόνιμου προσωπικού κατά κατηγορίες, κλάδους και ειδικότητες,
- ε) οι θέσεις του ειδικού επιστημονικού και του τεχνικού ή βοηθητικού προσωπικού, που μπορεί να προσλαμβάνεται με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου,
- στ) η γενική περιγραφή καθηκόντων κάθε θέσης ευθύνης, καθώς και οι κατηγορίες και οι κλάδοι των οποίων οι υπάλληλοι κρίνονται για την κατάληψη θέσεων προϊσταμένων, ανάλογα με την ειδικότητα του κλάδου και το αντικείμενο των συγκεκριμένων οργανικών μονάδων,
- ζ) η λειτουργία τους.

2. Οι διατάξεις του π.δ. 50/2001 (Α' 39), εφαρμόζονται και στο προσωπικό των περιφερειών.

3. Ο Οργανισμός ψηφίζεται από το περιφερειακό συμβούλιο, ύστερα από γνώμη της πιο αντιπροσωπευτικής συνδικαλιστικής οργάνωσης των εργαζομένων. Η σχετική απόφαση εγκρίνεται με πράξη του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Το περιφερειακό συμβούλιο ψηφίζει τον Οργανισμό με βάση πλήρη μελέτη οργάνωσης των υπηρεσιών, για την κατάρτιση της οποίας λαμβάνονται υπόψη, ιδίως, οι ασκούμενες

αρμοδιότητες, οι διαθέσιμοι πόροι, η έκταση, ο πληθυσμός και οι οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες της περιφέρειας.

4. Για την τροποποίηση του Οργανισμού ακολουθείται η διαδικασία της προηγούμενης παραγράφου και παρέχεται η ίδια έγκριση.

5. Δεν επιτρέπεται τροποποίηση του Οργανισμού κατά το τελευταίο εξάμηνο της θητείας των αιρετών οργάνων της περιφέρειας.

Άρθρο 242

Εκτελεστικός Γραμματέας

1. Σε κάθε περιφέρεια συνιστάται μία θέση μετακλητού Εκτελεστικού Γραμματέα.
2. Ο Εκτελεστικός Γραμματέας διορίζεται και απολύεται με απόφαση του περιφερειάρχη που δημοσιεύεται σε περίληψη στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, παύει, δε, να ασκεί τα καθήκοντά του, όταν ο περιφερειάρχης που τον προσέλαβε απολέσει την ιδιότητά του για οποιονδήποτε λόγο.
3. α. Ο διορισμός του γίνεται κατόπιν επιλογής, στο πλαίσιο σχετικής δημόσιας προκήρυξης. Ο Εκτελεστικός Γραμματέας πρέπει να κατέχει πτυχίο Πανεπιστημίου ή Τ.Ε.Ι. και να διαθέτει αξιόλογη διοικητική εμπειρία.
β. Είναι επιτρεπτός, εφόσον συντρέχουν τα ανωτέρω προσόντα, ο διορισμός υπαλλήλων και λειτουργών του δημόσιου τομέα, όπως αυτός εκάστοτε ισχύει, ανεξάρτητα από τη σχέση με την οποία υπηρετούν. Επίσης στις θέσεις αυτές επιτρέπεται και ο διορισμός υπαλλήλων των περιφερειών. Εξαιρούνται οι υπάλληλοι οι οποίοι υπηρετούν στην ίδια περιφέρεια. Ο χρόνος υπηρεσίας τους που διανύεται στις θέσεις αυτές λογίζεται, για όλες τις συνέπειες, ως πραγματική υπηρεσία στην οργανική τους θέση. Σε περίπτωση αποχώρησής τους από την παραπάνω θέση επανέρχονται αυτοδικαίως στη θέση που κατείχαν πριν από το διορισμό τους. Αν η θέση αυτή δεν είναι κενή, θεωρούνται ότι κατέχουν ομοιόβαθμη προσωρινή θέση, που συνιστάται αυτοδικαίως και καταργείται, επίσης, αυτοδικαίως, όταν αποχωρήσουν από την υπηρεσία.
4. Οι αποδοχές του Εκτελεστικού Γραμματέα είναι ίσες με τα δύο τρίτα (2/3) της αντιμισθίας του περιφερειάρχη. Τα πρόσωπα της περίπτωσης β' της προηγούμενης παραγράφου δεν λαμβάνουν τις αποδοχές της οργανικής τους θέσης.
5. Ο περιφερειάρχης μπορεί με απόφασή του να αναθέτει στον Εκτελεστικό Γραμματέα την υπογραφή με εντολή του εγγράφων και πιστοποιητικών, πλην χρηματικών ενταλμάτων.
6. Ο Εκτελεστικός Γραμματέας της περιφέρειας έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες :
  - α. Υπογράφει τις αποφάσεις χορήγησης αδειών με ή χωρίς αποδοχές και μετακίνησης εκτός έδρας στο εσωτερικό και εξωτερικό των υπαλλήλων της περιφέρειας.
  - β. Παρέχει οδηγίες, δίνει κατευθύνσεις και, γενικότερα, συντονίζει τις υπηρεσίες της περιφέρειας κατά την άσκηση του έργου τους.
  - γ. Προβαίνει στη μελέτη και εισήγηση μέτρων για τη βελτίωση και προαγωγή των λειτουργιών της περιφέρειας.
  - δ. Μεριμνά για την επεξεργασία από τις αρμόδιες υπηρεσίες των θεμάτων που είναι προς συζήτηση ενώπιον του περιφερειακού συμβουλίου ή των οικείων Επιτροπών σύμφωνα με την ημερήσια διάταξη.
  - ε. Παρακολουθεί τη διαδικασία εφαρμογής των αποφάσεων του περιφερειακού συμβουλίου και των οικείων επιτροπών από τις αρμόδιες υπηρεσίες της περιφέρειας.
  - στ. Μεριμνά για την έγκαιρη ετοιμασία των περιοδικών απολογισμών δράσης της περιφέρειας, σύμφωνα προς τα αντίστοιχα προγράμματα ή τις συγκεκριμένες αποφάσεις και ενημερώνει σχετικά το περιφερειακό συμβούλιο και τις οικείες επιτροπές.
  - ζ. Μεριμνά για τη συνεχή βελτίωση της αποτελεσματικής δράσης των υπηρεσιών της περιφέρειας, την προσαρμογή της λειτουργίας τους στις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας και τη βελτίωση της απόδοσης του στελεχικού δυναμικού και των τεχνικών μέσων της περιφέρειας.

η. Οργανώνει κάθε νέα υπηρεσία που δημιουργείται στην περιφέρεια.

7. Ο περιφερειάρχης μπορεί, με απόφασή του, και με την επιφύλαξη της παραγράφου 5 του παρόντος, να μεταβιβάζει την άσκηση και άλλων αρμοδιοτήτων στον Εκτελεστικό Γραμματέα.

8. Ο Εκτελεστικός Γραμματέας μπορεί να παρέχει εξουσιοδότηση υπογραφής, με εντολή του, σε προϊσταμένους υπηρεσιών της περιφέρειας για την έκδοση των αποφάσεων της περίπτωσης α' της παραγράφου 6.

9. Σε περίπτωση κένωσης της θέσης του Εκτελεστικού Γραμματέα, για οποιονδήποτε λόγο και μέχρι την κάλυψη της θέσης αυτής, οι αρμοδιότητες που του παρέχονται απευθείας από το νόμο και όσες του έχουν μεταβιβασθεί από τον οικείο Περιφερειάρχη ασκούνται από τον Περιφερειάρχη και τους νόμιμους αναπληρωτές του.

Άρθρο 243

Ειδικοί Σύμβουλοι - Επιστημονικοί Συνεργάτες - Ειδικοί Συνεργάτες

1. Σε κάθε περιφέρεια συνιστώνται τέσσερις (4) θέσεις Ειδικών Συμβούλων ή Ειδικών Συνεργατών ή Επιστημονικών Συνεργατών, για την κάλυψη των αναγκών του περιφερειάρχη και μία (1) για κάθε αντιπεριφερειάρχη, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 160. Οι ανωτέρω προσλαμβάνονται με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, η διάρκεια της οποίας δεν μπορεί να υπερβαίνει τη θητεία της περιφερειακής περιόδου εντός της οποίας προσλήφθηκαν και διέπονται αποκλειστικά από τις διατάξεις των επόμενων παραγράφων.

2. Οι Ειδικοί Σύμβουλοι, οι Ειδικοί Συνεργάτες και οι Επιστημονικοί Συνεργάτες δεν παρεμβάλλονται στην οργανωτική και βαθμολογική κλίμακα, ούτε οι θέσεις τους έχουν αντιστοιχία με τις θέσεις της κλίμακας αυτής. Υπόκεινται απευθείας στην ιεραρχική εξάρτηση του οικείου περιφερειάρχη ή αντιπεριφερειάρχη, για την επικουρία του οποίου έχουν προσληφθεί και είναι ανεξάρτητοι από το ειδικό Επιστημονικό προσωπικό Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου που προσλαμβάνεται σε οργανικές θέσεις για την εξυπηρέτηση διαρκών αναγκών.

3. Οι Ειδικοί Σύμβουλοι, οι Ειδικοί Συνεργάτες και οι Επιστημονικοί Συνεργάτες δεν ασκούν αποφασιστικές αρμοδιότητες οποιασδήποτε μορφής. Παρέχουν συμβουλές και διατυπώνουν εξειδικευμένες γνώμες, γραπτά ή προφορικά, για το συγκεκριμένο τομέα δραστηριοτήτων της Περιφέρειας, τον οποίο έχουν ορισθεί να εξυπηρετήσουν. Το συμβουλευτικό τους έργο απευθύνεται προς τον περιφερειάρχη ή τον αντιπεριφερειάρχη, το περιφερειακό Συμβούλιο και τις επιτροπές της περιφέρειας, ανάλογα με τις αρμοδιότητές τους. Ειδικά οι Επιστημονικοί Συνεργάτες παρέχουν υπηρεσίες, μέσα στον κύκλο των γνώσεων τους, σε εξειδικευμένα επιστημονικά και τεχνικά θέματα, που μπορεί να αναφέρονται στη διενέργεια ερευνών, εκπόνηση μελετών, σύνταξη εκθέσεων, υποβολή προτάσεων ή εισηγήσεων, επεξεργασία και παρουσίαση στοιχείων απαραίτητων για την πραγμάτωση των σκοπών της περιφέρειας, παροχή επιστημονικής ή τεχνολογικής βοήθειας σε ειδικά θέματα που απασχολούν τις οργανωτικές μονάδες της περιφέρειας, συστηματική παρακολούθηση της επιστήμης και τεχνολογίας στον τομέα της δραστηριότητάς τους, τήρηση αρχείου ελληνικών και ξένων βιβλιογραφικών δεδομένων, ή σε κάθε άλλη εργασία που τους ανατίθεται από τον οικείο περιφερειάρχη ή αντιπεριφερειάρχη.

4. Για την πλήρωση των θέσεων της παραγράφου 1 απαιτούνται:

α. τα γενικά προσόντα διορισμού που προβλέπονται για το μόνιμο προσωπικό του Δημοσίου,
β. πτυχίο ή δίπλωμα Ανώτατης Εκπαίδευσης της ημεδαπής ή ισότιμο πτυχίο ή δίπλωμα της αλλοδαπής,

γ. ειδίκευση σε επιστημονικό ή επαγγελματικό τομέα αρμοδιοτήτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, που αποδεικνύεται με αξιολογη επιστημονική ενασχόληση (δημοσιεύσεις, συμμετοχή σε συνέδρια, ομάδες εργασίας κ.λπ.) ή αξιολογη επαγγελματική

απασχόληση ή επαρκείς γνώσεις και σημαντική εμπειρία, ανάλογη με τα αντικείμενα στα οποία θα απασχοληθούν. Επίσης, η ειδίκευση αυτή μπορεί να αποδεικνύεται και από την ιδιότητα των προσλαμβανομένων ως επαγγελματιών ειδικής εμπειρίας.

Ειδικά για τους Επιστημονικούς Συνεργάτες, απαιτείται επιπλέον και διδακτορικό δίπλωμα ή τίτλος μεταπτυχιακών σπουδών Σχολής Ανώτατης Εκπαίδευσης της ημεδαπής ή αλλοδαπής ή αξιόλογες ειδικές μελέτες, σχετιζόμενα με το αντικείμενο της απασχόλησής τους.

5. Η πλήρωση των θέσεων Ειδικών Συμβούλων, Ειδικών Συνεργατών και Επιστημονικών Συνεργατών της παραγράφου 1, ενεργείται με δημόσια γνωστοποίηση διά του τύπου, από τον περιφερειάρχη, ο οποίος και προσλαμβάνει με απόφασή του τα πρόσωπα που είναι, κατά την κρίση του, κατάλληλα. Η απόφαση αυτή, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζει τις δραστηριότητες και τα ειδικότερα καθήκοντα με τα οποία θα απασχοληθεί ο προσλαμβανόμενος.

Η πρόσληψη ολοκληρώνεται με την υπογραφή, από τον προσλαμβανόμενο, ειδικής σύμβασης εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, από την οποία και συνάπτεται η εργασιακή σχέση με την περιφέρεια και αρχίζει η υποχρέωση του προσλαμβανόμενου για παροχή υπηρεσιών.

Οι υπάλληλοι της κατηγορίας της παραγράφου 1 διορίζονται και απολύονται με απόφαση του περιφερειάρχη ή του αντιπεριφερειάρχη. Παύουν να ασκούν τα καθήκοντά τους και απολύονται, αυτοδικαίως, αμέσως μόλις ο περιφερειάρχης ή ο αντιπεριφερειάρχης που τους προσέλαβε, παύσει να ασκεί, για οποιονδήποτε λόγο, τα καθήκοντά του.

6. Η πλήρωση των θέσεων Ειδικών Συμβούλων, Ειδικών Συνεργατών ή Επιστημονικών Συνεργατών μπορεί να γίνει και με απόσπαση υπαλλήλων του δημόσιου τομέα, όπως αυτός οριοθετείται με τις διατάξεις του ν. 1256/1982, συμπεριλαμβανομένων και των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού. Η διάρκεια της απόσπασης είναι ίση με τη διάρκεια της θητείας του περιφερειάρχη ή του αντιπεριφερειάρχη, για την επικουρία του οποίου έχουν προσληφθεί. Η απόσπαση διενεργείται με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και του αρμόδιου, κατά περίπτωση, Υπουργού, η οποία εκδίδεται ύστερα από αίτηση του ενδιαφερόμενου υπαλλήλου, γνώμη του αρμόδιου προς διορισμό οργάνου του φορέα προέλευσης, καθώς και γνώμη του αρμοδίου διοικητικού συμβουλίου ή του αρμόδιου διοικητή, όπου αυτό υπάρχει. Η μισθοδοσία των αποσπώμενων υπαλλήλων καταβάλλεται από την υπηρεσία υποδοχής. Οι αποσπασμένοι, κατά το χρόνο της απόσπασής τους, εξακολουθούν να υπάγονται στους φορείς κοινωνικής ασφάλισης, στους οποίους είναι ασφαλισμένοι. Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου καταλαμβάνουν και το ήδη υπηρετούν με απόσπαση προσωπικό σε θέσεις Ειδικών Συμβούλων, Ειδικών Συνεργατών ή Επιστημονικών Συνεργατών των περιφερειών. καθώς και το προσωπικό που υπηρετούσε στις θέσεις αυτές, στις 2 Δεκεμβρίου 2016.

7. Μια εκ των θέσεων της παραγράφου 1 μπορεί να πληρούται με θέση μετακλητού ιδιαίτερου γραμματέα περιφερειάρχη, ο οποίος διορίζεται και απολύεται με απόφαση του περιφερειάρχη, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Τα τυπικά προσόντα που απαιτούνται για τη θέση αυτή είναι του κλάδου ΔΕ Διοικητικών Γραμματέων, σύμφωνα με το άρθρο 18 του π.δ. 50/2001 (Α'39).

Ο ιδιαίτερος γραμματέας παύει να ασκεί τα καθήκοντά του και απολύεται αυτοδικαίως, αμέσως μόλις ο περιφερειάρχης απολέσει την ιδιότητά του, για οποιονδήποτε λόγο.

Στον ιδιαίτερο γραμματέα καταβάλλονται αποδοχές Ειδικού Συνεργάτη.

8. Το έργο των Ειδικών Συμβούλων, των Ειδικών Συνεργατών και Επιστημονικών Συνεργατών περιφερειάρχων και αντιπεριφερειάρχων δεν είναι ασυμβίβαστο με την ιδιότητα του δικηγόρου, ούτε αναστέλλει την άσκηση του δικηγορικού λειτουργήματος. Για όσους έχουν την ιδιότητα του ελεύθερου επαγγελματία σε άλλο τομέα δραστηριότητας, η άσκηση του ελευθέριου επαγγέλματος είναι ασυμβίβαστη με την άσκηση καθηκόντων του

Ειδικού Συμβούλου, του Ειδικού Συνεργάτη και Επιστημονικού Συνεργάτη, μπορούν όμως να εξαιρεθούν από τον περιορισμό του παρόντος εδαφίου, με απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου.

9. Η σύμβαση εργασίας των Ειδικών Συμβούλων, των Επιστημονικών Συνεργατών και των Ειδικών Συνεργατών λύεται με το θάνατο, την έκπτωση, την παραίτηση και την καταγγελία της ή την πάροδο είκοσι (20) ημερών από την αποχώρηση του περιφερειάρχη ή του αντιπεριφερειάρχη για την επικουρία του οποίου προσλήφθηκαν, εφόσον οι αντικαταστάτες τους δεν εκδηλώσουν με πράξη τους τη συγκατάθεση για τη διατήρησή τους. Η απόλυση λόγω καταγγελίας της σύμβασης εργασίας ή η αποδοχή της παραίτησης ενεργείται αζημίως για την περιφέρεια με απόφαση του περιφερειάρχη, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η απόφαση κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από τη δημοσίευσή της. Η λύση της εργασιακής σύμβασης επέρχεται με τη δημοσίευση της απόφασης αυτής στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ή με την παρέλευση άπρακτης της 20ήμερης προθεσμίας, γίνεται δε αζημίως για τον οικείο φορέα. Στην περίπτωση της έκπτωσης του Συμβούλου ή Συνεργάτη ή της αποχώρησης του περιφερειάρχη ή του αντιπεριφερειάρχη, η λύση της εργασιακής σχέσης επέρχεται αυτοδικαίως και αζημίως για το φορέα, η δε σχετική πράξη έχει διαπιστωτικό χαρακτήρα.

10. Σε κάθε περιφέρεια συνιστάται μία θέση διευθυντή γραφείου περιφερειάρχη. Η θέση καλύπτεται ή με Ειδικό Σύμβουλο ή με Επιστημονικό ή με Ειδικό Συνεργάτη περιφερειάρχη ή με προσωπικό της οικείας περιφέρειας ή με προσωπικό που αποσπάται στο Γραφείο Περιφερειάρχη, σύμφωνα με την παράγραφο 11α του άρθρου 247. Οι αποσπώμενοι λαμβάνουν το βασικό μισθό και τα επιδόματα της οργανικής τους θέσης, που δεν συνδέονται με την ενεργό άσκηση των καθηκόντων τους.

Άρθρο 266Α

Επιτροπή Παρακολούθησης και Υλοποίησης Χωρικού και Αναπτυξιακού Σχεδιασμού Τοπικού και Περιφερειακού Επιπέδου

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Οικονομίας και Ανάπτυξης, συνιστάται στο Υπουργείο Εσωτερικών, Επιτροπή Παρακολούθησης και Υλοποίησης Χωρικού και Αναπτυξιακού Σχεδιασμού Περιφερειακού και Τοπικού Επιπέδου. Η Επιτροπή αποτελείται από εκπροσώπους των Υπουργείων Εσωτερικών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Οικονομίας και Ανάπτυξης, της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ) και της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας (ΕΝΠΕ), εκπροσώπους επαγγελματιών, επιστημονικών και κοινωνικών φορέων και εμπειρογνώμονες εγνωσμένου κύρους, σε θέματα Χωρικού και αναπτυξιακού σχεδιασμού. Αρμοδιότητα της Επιτροπής είναι η παρακολούθηση του βαθμού υλοποίησης του χωρικού και αναπτυξιακού σχεδιασμού σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, η ενημέρωση και υποστήριξη των Ο.Τ.Α. Α΄ και Β΄ βαθμού σε θέματα εναρμόνισης του σχεδιασμού τους με τον χωρικό και αναπτυξιακό σχεδιασμό των άλλων επιπέδων διοίκησης και η προώθηση του συντονισμού του Χωρικού και αναπτυξιακού του τοπικού και περιφερειακού αναπτυξιακού σχεδιασμού, με σκοπό τη διαμόρφωση συνεκτικών πολιτικών χωρικού και αναπτυξιακού σχεδιασμού σε επίπεδο εθνικό. Με την απόφαση του πρώτου εδαφίου, ρυθμίζεται ο τρόπος λειτουργίας της Επιτροπής, η γραμματειακή και διοικητική της υποστήριξη, η δυνατότητα αξιοποίησης προγραμμάτων χρηματοδότησης και τεχνικής υποστήριξης αυτής και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

2. Ν.Δ. 420/1970**Άρθρο 53****Έλεγχος Δημοσίου**

Συστήνεται Επιτροπή Ελέγχου Μισθωμένων Ιχθυοτρόφων Υδάτων της οικείας Περιφερειακής Ενότητας, η οποία συγκροτείται με απόφαση του Περιφερειάρχη και απαρτίζεται από έναν ιχθυολόγο της υπηρεσίας Αλιείας της Περιφέρειας, από έναν ιχθυολόγο της υπηρεσίας Αλιείας της αρμόδιας Περιφερειακής Ενότητας, ως Πρόεδρο της Επιτροπής και έναν Οικονομικό Υπάλληλο της Περιφέρειας, με τους αναπληρωτές τους. Σε περίπτωση που δεν υφίστανται οι σχετικές ειδικότητες, ορίζεται ως μέλος της επιτροπής υπάλληλος παρεμφερούς ειδικότητας.

Στα ιχθυοτρόφα ύδατα που ανήκουν κατά κυριότητα στο Δημόσιο και βρίσκονται σε καθεστώς μίσθωσης, ανεξαρτήτως του φορέα του διενεργούντα τη μίσθωση, διεξάγεται έλεγχος κάθε αλιευτικό έτος, που λήγει την τελευταία ημέρα του μηνός Φεβρουαρίου, για τα αποτελέσματα της εκμετάλλευσής τους, λαμβάνοντας υπόψη τις εκτιμήσεις της έκθεσης αξιολόγησης της παραγράφου 5 του άρθρου 35 του παρόντος. Ο έλεγχος διενεργείται από την Επιτροπή Ελέγχου Μισθωμένων Ιχθυοτρόφων Υδάτων της οικείας Περιφερειακής Ενότητας.

Η ετήσια έκθεση υποβάλλεται το αργότερο έως το τέλος Μαΐου του τρέχοντος έτους στο φορέα που διενεργεί τη μίσθωση, στη Γενική Διεύθυνση Αλιείας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κοινοποιείται στον μισθωτή και αναρτάται κατά τα οριζόμενα στο ν. 3861/2010.».

3. 1566/1985**Άρθρο 49****Νομαρχιακές και επαρχιακές επιτροπές παιδείας**

1. Σε κάθε νομαρχιακό συμβούλιο λειτουργεί νομαρχιακή επιτροπή παιδείας, η οποία αποτελείται από :

- α) το νομάρχη ή εκπρόσωπό του ως πρόεδρο,
- β) ένα σχολικό σύμβουλο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης,
- γ) ένα σχολικό σύμβουλο πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης,
- δ) τον προϊστάμενο της διεύθυνσης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
- ε) τον προϊστάμενο της διεύθυνσης πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης,
- στ) εκπρόσωπο της ένωσης δήμων και κοινοτήτων του νομού,
- ζ) εκπρόσωπο του εργατικού κέντρου της έδρας του νομού,
- η) εκπρόσωπο της ένωσης γεωργικών συνεταιρισμών του νομού,
- θ) εκπρόσωπο της ομοσπονδίας συλλόγων γονέων των μαθητών,
- ι) εκπρόσωπο της ένωσης λειτουργών μέσης εκπαίδευσης, μέλους της Ομοσπονδίας Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης (ΟΛΜΕ).
- ια) εκπρόσωπο του συλλόγου δασκάλων, μέλους της Διδασκαλικής Ομοσπονδίας Ελλάδος (ΔΟΕ).
- ιβ) εκπρόσωπο της Ένωσης Λειτουργών Τεχνικής - Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΕΛ.Τ.Σ.Ε.Ε.) μέλους της Ομοσπονδίας Λειτουργών Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (Ο.Λ.Τ.Ε.Ε.).
- ιγ) εκπρόσωπο του συλλόγου ιδιωτικών εκπαιδευτικών λειτουργών του νομού, μέλους της Ομοσπονδίας Ιδιωτικών Εκπαιδευτικών Λειτουργών Ελλάδας,
- ιδ) έναν πρόεδρο πολιτιστικού συλλόγου που ορίζει ο νομάρχης,
- ιε) έναν εκπρόσωπο της Νομαρχιακής Επιτροπής Λαϊκής Επιμόρφωσης (ΝΕΛΕ).
- ιστ) έναν εκπρόσωπο των διοικητικών υπαλλήλων του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, που υπηρετεί στον νομό ή το νομαρχιακό διαμέρισμα.

2. Στους νομούς ή νομαρχιακά διαμερίσματα που λειτουργούν περισσότεροι σύλλογοι δασκάλων ή περισσότερες ενώσεις καθηγητών, που μετέχουν στις δευτεροβάθμιας

οργανώσεις (ΟΛΜΕ, ΔΟΣ, ΟΛΤΕΕ), οι εκπρόσωποί τους ορίζονται με απόφαση των μελών των διοικητικών συμβουλίων, που συνέρχονται σε κοινή συνεδρίαση ύστερα από πρόσκληση του οικείου νομάρχη.

3. Στις συνεδριάσεις της νομαρχιακής επιτροπής παιδείας μπορούν να καλούνται από τον πρόεδρό της, εκπρόσωποι των επιστημονικών ενώσεων ή άλλων κοινωνικών φορέων ή οργανώσεων για να εκθέσουν τις απόψεις τους.

4. Η νομαρχιακή επιτροπή παιδείας εισηγείται στο νομαρχιακό συμβούλιο και το νομάρχη, με βάση τις εισηγήσεις των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων. Θέματα παιδείας όπως: οργάνωση βιβλιοθηκών, σεμιναρίων γονέων και άλλων επιμορφωτικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων, ίδρυσης, κατάργησης και συγχώνευσης σχολείων, κατανομής πιστώσεων στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης για την επισκευή και συντήρηση διδακτηρίων και για τις λειτουργικές δαπάνες των σχολείων, θέματα συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, καθώς και λαϊκής επιμόρφωσης που σχετίζονται με την εκπαίδευση και για τα οποία εισηγείται εκπρόσωπος της ΝΕΛΕ, και γενικότερα θέματα λειτουργίας των δημόσιων σχολείων του νομού,.

5. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων καθορίζεται ο τρόπος λειτουργίας των νομαρχιακών επιτροπών παιδείας, η οργάνωση της γραμματείας τους, η θητεία των μελών τους, ο τρόπος υλοποίησης των εισηγήσεων τους, η λειτουργία υποεπιτροπών και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

6. Κάθε νομαρχιακή επιτροπή παιδείας συγκροτείται με απόφαση του οικείου νομάρχη, ύστερα από προτάσεις των υπηρεσιών, οργανώσεων και φορέων που εκπροσωπούνται σε αυτή. Η νομαρχιακή επιτροπή παιδείας λειτουργεί νόμιμα με όσα μέλη της έχουν οριστεί. Με απόφαση του νομάρχη, η οποία εκδίδεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη του νομαρχιακού συμβουλίου, μπορούν να ορίζονται ως μέλη της νομαρχιακής επιτροπής, επιπλέον εκείνων που αναφέρονται στην παρ. 1 έως δύο εκπρόσωποι μαζικών φορέων ή οργανώσεων του νομού.

7. Με ΠΔ./γμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων μπορεί να τροποποιείται η συγκρότηση των νομαρχιακών επιτροπών παιδείας.

8. Οι εισηγήσεις των νομαρχιακών επιτροπών παιδείας και στο περιεχόμενο σπουδών υποβάλλονται και στο ΕΣΥΠ.

[...]

4. Ν. 2251/1994

Άρθρο 11

Φιλικός διακανονισμός καταναλωτικών διαφορών

1. Στην έδρα κάθε Περιφερειακής Ενότητας, καθώς και στην έδρα κάθε επαρχείου, συστήνεται από τον οικείο Αντιπεριφερειάρχη επιτροπή φιλικού διακανονισμού για την εξώδικη επίλυση διαφορών ανάμεσα σε προμηθευτές και σε καταναλωτές ή ενώσεις καταναλωτών.

2. Οι επιτροπές είναι τριμελείς και αποτελούνται από:

α) Έναν δικηγόρο, μέλος του οικείου δικηγορικού συλλόγου, που προτείνεται, με τον αναπληρωτή του, από το διοικητικό συμβούλιο του δικηγορικού συλλόγου, ως πρόεδρο.

β) Έναν εκπρόσωπο του τοπικού εμπορικού και βιομηχανικού επιμελητηρίου, που προτείνεται, με τον αναπληρωτή του, από το διοικητικό συμβούλιο του επιμελητηρίου. Σε νομούς, όπου υπάρχουν βιοτεχνικά και επαγγελματικά επιμελητήρια, προτείνεται από το διοικητικό τους συμβούλιο ένας εκπρόσωπός τους με τον αναπληρωτή του. Στη σύνθεση της επιτροπής μετέχει, κάθε φορά, ο εκπρόσωπος του επιμελητηρίου στο οποίο υπάγεται ο προμηθευτής. Εφόσον είναι εφικτό, κάθε επιμελητήριο ορίζει ανά έναν εκπρόσωπο κάθε κλάδου της αγοράς, με τον αναπληρωτή του, για τη συμμετοχή του στη σύνθεση της

επιτροπής όταν κρίνεται διαφορά που ανάγεται στη δραστηριότητα μέλους του του αντίστοιχου κλάδου της αγοράς και

γ) Έναν εκπρόσωπο των τοπικών ενώσεων καταναλωτών, που προτείνεται, με τον αναπληρωτή του, από τα διοικητικά συμβούλιά τους. Εάν δεν υφίστανται οι ενώσεις αυτές, στην επιτροπή συμμετέχει εκπρόσωπος ένωσης καταναλωτών δευτέρου βαθμού, διαφορετικά εκπρόσωπος του τοπικού εργατικού κέντρου, που προτείνεται, με τον αναπληρωτή του, από τη διοίκηση αυτού. Ο γραμματέας της επιτροπής και ο αναπληρωτής του, προέρχονται από το τμήμα Εμπορίου της Διεύθυνσης Ανάπτυξης της οικείας Περιφερειακής Ενότητας και προτείνονται στον Συνήγορο του Καταναλωτή από τον οικείο Αντιπεριφερειάρχη.

3. Όπου ο αριθμός υποθέσεων ή οι ειδικές συνθήκες του νόμου το απαιτούν, μπορούν να συνιστώνται περισσότερες επιτροπές.

4. Η θητεία των μελών των επιτροπών φιλικού διακανονισμού είναι διετής και μπορεί να ανανεώνεται μία ή περισσότερες φορές

5. Αρμόδια είναι η επιτροπή του νομού όπου εκτελέστηκε η συμφωνήθηκε να εκτελεστεί η παροχή του προμηθευτή στον καταναλωτή.

6. Οι υποθέσεις εισάγονται στην αρμόδια, κατά περίπτωση, επιτροπή ύστερα από αίτηση του καταναλωτή ή της τοπικής ένωσης καταναλωτών, καθώς και ύστερα από παραπομπή από τον Συνήγορο του Καταναλωτή. Οι υποθέσεις συζητούνται, κατά τη σειρά που ορίζει ο πρόεδρος, το αργότερο εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή της αίτησης ή την παραπομπή τους, μετά από πρόσκληση των ενδιαφερομένων πριν από πέντε (5) τουλάχιστον ημέρες. Οι προθεσμίες αυτές μπορούν να παρατείνονται, με απόφαση του προέδρου της επιτροπής, μέχρι πέντε (5) ημέρες, εφόσον συντρέχουν, προς τούτο, ειδικοί λόγοι. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν κατά τη συζήτηση να παρίστανται αυτοπροσώπως ή να εκπροσωπούνται από πληρεξούσιο δικηγόρο ή τρίτο πρόσωπο που έχει σχετική εξουσιοδότηση.

7. Η επιτροπή κρίνει κατά το ισχύον δίκαιο.

Συμπληρωματικά λαμβάνονται υπόψη τα συναλλακτικά ήθη. Η επιτροπή μπορεί να ζητήσει πληροφορίες από δημόσιες υπηρεσίες, δημόσιους οργανισμούς, επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, επιμελητήρια και επαγγελματικούς συλλόγους.

8. Η επιτροπή συνεδριάζει, νομίμως, με την παρουσία όλων των μελών της και λαμβάνει τις αποφάσεις της κατά πλειοψηφία. Τα πορίσματα της επιτροπής κοινοποιούνται στον Συνήγορο του Καταναλωτή και στους ενδιαφερομένους το αργότερο εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τη συζήτηση των σχετικών υποθέσεων. Τα πορίσματα της επιτροπής δεν παράγουν συνέπειες δικαστικής απόφασης ούτε αποτελούν εκτελεστό τίτλο.

9. Τα πορίσματα των επιτροπών φιλικού διακανονισμού αρχειοθετούνται από τις οικείες Περιφερειακές Ενότητες και κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να λάβει γνώση και να ζητήσει αντίγραφο αυτών.

10. Με απόφαση του αρμόδιου Περιφερειάρχη που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ρυθμίζονται, όπου υπάρχει ανάγκη, οι τεχνικές λεπτομέρειες εφαρμογής του άρθρου αυτού.

5. Ν. 2323/1995

Άρθρο 7α

Άνευ τίτλου

1. Συνιστώνται Κλιμάκια Ελέγχου Λαϊκών Αγορών και Υπαίθριου Εμπορίου (πλανόδιου και στάσιμου) στο Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και στις Περιφέρειες.

[...]

β) Για τις Περιφέρειες τα κλιμάκια απαρτίζονται από υπαλλήλους των Κατηγοριών ΠΕ, ΤΕ και ΔΕ του Δημοσίου, των οικείων Περιφερειών, των λουτών Ν.Π.Δ.Δ. της οικείας

Περιφέρειας και των Δήμων. Τα κλιμάκια των Περιφερειών συνεργάζονται στενά με το Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας για την αποτελεσματικότερη άσκηση του ελεγκτικού έργου και το συντονισμό της δράσης τους στο πλαίσιο χάραξης εθνικής πολιτικής ελέγχων. Προς το σκοπό αυτόν, οι Περιφέρειες συνδράμουν το Υπουργείο, μετά από γραπτό αίτημα του Γενικού Γραμματέα Εμπορίου, είτε με τη διενέργεια στοχευμένων ελέγχων είτε με τη διάθεση ελεγκτών των κλιμακίων. Επιπλέον, οι Περιφέρειες ενημερώνουν το Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, σε τακτά χρονικά διαστήματα, για τη δράση των κλιμακίων που έχουν συσταθεί και λειτουργούν σε αυτές, σύμφωνα με τους όρους και τη διαδικασία που καθορίζεται με την απόφαση του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 4.

2. Συνιστώνται Κλιμάκια Ελέγχου της Τουριστικής Αγοράς στο Υπουργείο Ανάπτυξης και στις Περιφέρειες. Για τις Περιφέρειες τα κλιμάκια απαρτίζονται από υπαλλήλους των κατηγοριών ΠΕ, ΤΕ και ΔΕ του Δημοσίου, των οικείων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, των Διευθύνσεων Τουρισμού της οικείας Περιφέρειας και των Δήμων.

Για τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αθήνας Πειραιά, τα κλιμάκια απαρτίζονται από υπαλλήλους της Γενικής Γραμματείας Τουρισμού, άλλους υπαλλήλους του Δημοσίου, του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού, των Δήμων και της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης των ίδιων ως άνω κατηγοριών.

3. α)

[...]

ββ) Για τα κλιμάκια των Περιφερειών, τηρούνται στις Περιφέρειες τα αντίστοιχα μητρώα μελών των κλιμακίων που καταρτίζονται κάθε δύο έτη με πρόταση των φορέων που αναφέρονται στην παράγραφο 1. Η συγκρότηση των κλιμακίων στις Περιφέρειες γίνεται με απόφαση του αρμόδιου Περιφερειάρχη. Ο Περιφερειάρχης μπορεί, με απόφαση του, να μεταβιβάζει την αρμοδιότητα συγκρότησης των κλιμακίων στον αρμόδιο Αντιπεριφερειάρχη. Η θητεία όσων μετέχουν στα κλιμάκια της παρούσας υποπερίπτωσης είναι τριετής. Με την πάροδο της τριετίας η θητεία λήγει αυτοδικαίως και δεν επιτρέπεται παράταση αυτής. Νέος διορισμός επιτρέπεται να γίνει μόνο μετά την πάροδο ενός έτους από τη λήξη της προηγούμενης θητείας.

β) Έργο των Κλιμακίων Ελέγχου Λαϊκών Αγορών και Υπαίθριου Εμπορίου (πλανόδιου και στάσιμου) είναι η διενέργεια επιτόπιων ελέγχων των λαϊκών αγορών και του Υπαίθριου Εμπορίου (πλανόδιου και στάσιμου) για την τήρηση των διατάξεων του παρόντος νόμου και ιδίως: για την κατοχή άδειας πώλησης, την αυθαίρετη αλλαγή χώρου άσκησης της δραστηριότητας, την τήρηση ωραρίου, την αυτοπρόσωπη προσέλευση, την τοποθέτηση ζυγού σε εμφανές σημείο, την τήρηση όρων καθαριότητας, την ύπαρξη του προβλεπόμενου από το άρθρο 7γ του παρόντος τριπλοτύπου δελτίου αποστολής, καθώς και την ύπαρξη τιμολογίων εν γένει και λοιπών παραστατικών, την τοποθέτηση πινακίδων με τις ενδείξεις της τιμής πώλησης, της ποιότητας του προϊόντος, της προέλευσης ή της αναγραφής αναληθούς προέλευσης και του αριθμού της άδειας και του ονόματος του κατόχου αυτής.

γ) Έργο των Κλιμακίων Ελέγχου της Τουριστικής Αγοράς είναι η διενέργεια επιτόπιων ελέγχων για την ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών, την ύπαρξη τιμολογίων και εν γένει λοιπών παραστατικών προμήθειας των προς πώληση αγαθών και προϊόντων, τις τιμές πώλησης προϊόντων ευρείας κατανάλωσης σε τουρίστες, την κανονικότητα και συχνότητα των δρομολογίων των μέσων μαζικής μεταφοράς κατά τους μήνες της τουριστικής αιχμής, της τήρησης των κανόνων υγιεινής στις τουριστικές επιχειρήσεις και στους κοινόχρηστους δημοτικούς και δημόσιους χώρους, για την άγρα πελατών, τον εντοπισμό περιπτώσεων αισχροκέρδειας και περιπτώσεων αθέμιτου ανταγωνισμού, καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, σε τουριστικές επιχειρήσεις (ξενοδοχεία, ενοικιαζόμενα δωμάτια, κάμπινγκ), σε χώρους μαζικής σίτισης, εστίασης και διασκέδασης (μπαρ, καφετέριες, καφενεία, εστιατόρια), σε χώρους αεροδρομίων, λιμανιών, μεθοριακών σταθμών, σιδηροδρομικών σταθμών, καθώς

και σε επιχειρήσεις πώλησης αγαθών πρώτης ανάγκης (περίπτερα, μίνι-μάρκετ) σε τουριστικές περιοχές.

4. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την οργάνωση των κλιμακίων, τον τρόπο λειτουργίας τους, το συντονισμό της δράσης τους, το χρόνο απασχόλησης των υπαλλήλων, τη διαδικασία ελέγχου και επιβολής κυρώσεων και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Με την ίδια απόφαση καθορίζεται η συχνότητα ενημέρωσης του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας από τις Περιφέρειες, κατά τα οριζόμενα στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1, καθώς και τα κοινοποιούμενα στοιχεία όπως, ενδεικτικά ο αριθμός των διενεργούμενων ελέγχων, ο τόπος ελέγχου, ο αριθμός των παραβάσεων, το είδος των παραβάσεων και οι επιβληθείσες διοικητικές κυρώσεις.

Άρθρο 8β

Άνευ τίτλου

Με απόφαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης επιτρέπεται να χορηγείται άδεια σε πλωτά μέσα που κινούνται στις φυσικές και τεχνητές λίμνες, καθώς και στους πλωτούς ποταμούς για την άσκηση τουριστικών και συγκοινωνιακών πλόων.

[...]

Η παραπάνω απόφαση λαμβάνεται μετά από γνώμη της αρμόδιας Επιτροπής της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, που συγκροτείται με απόφαση του Νομάρχη και αποτελείται από:

α) το Νομάρχη, ως πρόεδρο,

β) έναν υπάλληλο των υπηρεσιών Γεωργίας, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Εμπορίου της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, εκπρόσωπο του Ε.Ο.Τ. και του τυχόν υπάρχοντος φορέα Διαχείρισης Λιμνών και του τοπικού Σωματίου Λεμβούχων, ως μέλη.

Γ. Χρέη γραμματέα θα εκτελεί υπάλληλος της Διεύθυνσης Εμπορίου της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

6. Ν. 2345/1995

Άρθρο 1

Άνευ τίτλου

[...]

4. Με απόφαση του νομάρχη ορίζεται σε κάθε νομαρχιακή αυτοδιοίκηση ένας κοινωνικός λειτουργός ή άλλος κοινωνικός επιστήμονας που υπηρετεί σε αυτή ως κοινωνικός σύμβουλος.

Ο κοινωνικός σύμβουλος ασκεί επίβλεψη και συνεχή παρακολούθηση των υπηρεσιών που παρέχονται από τους ιδιώτες και τους φορείς της παρ. 1 του παρόντος άρθρου και του άρθρου 3 του παρόντος νόμου ως προς την ποιότητα και την επάρκεια αυτών.

Οι λεπτομέρειες της εφαρμογής του προηγούμενου εδαφίου καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας.

[...]

7. Ν. 2725/1999

Άρθρο 56Γ

Επιτροπή Ελέγχου Καταλληλότητας

1. Στην έδρα κάθε Περιφέρειας ή Περιφερειακής Ενότητας ή Δήμου συνιστάται Επιτροπή Ελέγχου Καταλληλότητας με τοπική αρμοδιότητα στα όρια της αντίστοιχης Περιφέρειας ή Περιφερειακής Ενότητας ή Δήμου, η οποία συγκροτείται με απόφαση του αρμόδιου Περιφερειάρχη και αποτελείται από:

α) έναν υπάλληλο της Περιφέρειας ή της Περιφερειακής Ενότητας ή του Δήμου κλάδου πανεπιστημιακής εκπαίδευσης μηχανικών και, κατά προτίμηση, με ειδικότητα πολιτικού μηχανικού ή ηλεκτρολόγου ή μηχανολόγου, ως Πρόεδρο.

β) έναν ιατρό που υπηρετεί σε οποιονδήποτε δημόσιο φορέα παροχής υπηρεσιών υγείας ή υπάλληλο κλάδου ΠΕ ιατρών της οικείας Περιφέρειας, κατά προτίμηση με αθλητιατρική εμπειρία.

γ) Έναν εκπρόσωπο της Αστυνομικής Αρχής ή, κατά περίπτωση, του Λιμενικού Σώματος.

δ) Έναν εκπρόσωπο της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας.

Για κάθε έλεγχο η Επιτροπή συμπληρώνεται από έναν εκπρόσωπο της διοίκησης της επιθεωρούμενης αθλητικής εγκατάστασης ή του φορέα στον οποίο αυτή ανήκει, έναν εκπρόσωπο της αθλητικής ομοσπονδίας του κατά περίπτωση αθλήματος και έναν εκπρόσωπο της οικείας επαγγελματικής ένωσης, όταν στην αθλητική εγκατάσταση διεξάγονται και αγώνες επαγγελματικών πρωταθλημάτων. Στην περίπτωση αθλητικής εγκατάστασης πολλαπλής χρήσης, οι εκπρόσωποι των δύο τελευταίων φορέων προέρχονται από το άθλημα με τη μεγαλύτερη προσέλευση θεατών.

Σε περίπτωση μη συγκρότησης της ως άνω Επιτροπής από τον αρμόδιο Περιφερειάρχη, ο τελευταίος ελέγχεται πειθαρχικά.

Αν δεν είναι δυνατή η στελέχωση της Επιτροπής με υπάλληλο της Περιφέρειας ή της Περιφερειακής Ενότητας ή του Δήμου κλάδου πανεπιστημιακής εκπαίδευσης μηχανικών, καθώς και με ιατρό που υπηρετεί σε οποιονδήποτε δημόσιο φορέα παροχής υπηρεσιών υγείας ή υπάλληλο κλάδου ΠΕ ιατρών της οικείας Περιφέρειας, στην Επιτροπή μετέχει ιδιώτης μηχανικός και ιατρός.

[...]

8. Ν. 3013/2002

Άρθρο 12

Αρμοδιότητες Νομάρχη Σύσταση Γραφείων Πολιτικής Προστασίας στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις Συντονιστικό Νομαρχιακό Όργανο

1. Ο Νομάρχης ασκεί τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α. Συντονίζει και επιβλέπει το έργο της πολιτικής προστασίας για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των καταστροφών, εντός των ορίων του νομού.

β. Έχει την ευθύνη εφαρμογής του ετήσιου εθνικού σχεδιασμού πολιτικής προστασίας, κατά το σκέλος που τα οικεία περιφερειακά προγράμματα, μέτρα και δράσεις έχουν τοπικό χαρακτήρα, σε επίπεδο νομού.

γ. Διατυπώνει εισήγηση για το σχεδιασμό πολιτικής προστασίας του νομού, η οποία υποβάλλεται στο Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας για τη διαμόρφωση σχετικής πρότασης, στο πλαίσιο της πρόβλεψης του άρθρου 11 παρ. 1 γ. του παρόντος.

δ. Εισηγείται στο Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας την έκδοση της απόφασης για την κήρυξη κατάστασης έκτακτης ανάγκης πολιτικής προστασίας, στις περιπτώσεις τοπικών καταστροφών και εκδίδει αποφάσεις κήρυξης κατάστασης έκτακτης ανάγκης, προκειμένου για τοπικές καταστροφές μικρής έντασης, μετά προηγούμενη εξουσιοδότησή του από το Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας.

ε. Έχει την ευθύνη της διάθεσης και του συντονισμού δράσης του απαραίτητου δυναμικού και μέσων για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των καταστροφών του νομού, και

στ. Προεδρεύει του Συντονιστικού Νομαρχιακού Οργάνου.

2. α. Στην έδρα κάθε Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και κάθε Νομαρχιακού Διαμερίσματος συνιστάται, ως οργανική μονάδα, αυτοτελές Γραφείο Πολιτικής Προστασίας, το οποίο υπάγεται απευθείας στο Νομάρχη.

β. Το ανωτέρω Γραφείο είναι αρμόδιο για το σχεδιασμό και την οργάνωση, σε θέματα πρόληψης, ενημέρωσης και αντιμετώπισης των καταστροφών ή καταστάσεων έκτακτης

ανάγκης και για το συντονισμό όλων των υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και των Νομαρχιακών Διαμερισμάτων, καθώς και του δημόσιου, ιδιωτικού δυναμικού και μέσων, για την εξασφάλιση της ετοιμότητας, την αντιμετώπιση των καταστροφών και την αποκατάσταση των ζημιών.

γ. ι. Για κάθε Γραφείο Πολιτικής Προστασίας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων και των Νομαρχιακών Διαμερισμάτων συνιστάται μία οργανική θέση μόνιμου υπαλλήλου, η οποία μπορεί να ανήκει σ' έναν από τους κλάδους ΠΕ Γεωλόγων, Τοπογράφων Μηχανικών, Δασολόγων, Χημικών Μηχανικών και Πολιτικών Μηχανικών, κατά την ειδικότερη πρόβλεψη της οικείας προκήρυξης.

ιι. Οι υπάλληλοι αυτοί, μετά προηγούμενη εκπαίδευση, αποτελούν ειδικευμένα στελέχη πολιτικής προστασίας, σε επίπεδο νομού.

ιιι. Για τους ανωτέρω υπαλλήλους δεν είναι επιτρεπτή η μετακίνησή τους σε άλλη οργανική μονάδα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

3. α. Στην έδρα κάθε Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και κάθε Νομαρχιακού Διαμερίσματος συνιστάται Συντονιστικό Νομαρχιακό Όργανο.

β. Το ανωτέρω Όργανο αποτελείται από τους:

ι. Νομάρχη, ως Πρόεδρο.

ιι. Δύο μέλη του Νομαρχιακού Συμβουλίου, οριζόμενα με απόφαση του ίδιου Συμβουλίου, εκ των οποίων το ένα προέρχεται από τη μειοψηφία.

ιιι. Πρόεδρο ή οριζόμενο εκπρόσωπο της Τοπικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων (Τ.Ε.Δ.Κ.).

ιιιι. Προϊστάμενο Διεύθυνσης Πολιτικής Προστασίας

της Περιφέρειας και Προϊστάμενο Γραφείου Πολιτικής Προστασίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

ιιιιι. Στρατιωτικό Διοικητή της περιοχής ή εκπρόσωπό του, Διευθυντή της Αστυνομικής Διεύθυνσης του νομού, Λιμενάρχη, σε όσους νομούς υφίσταται Λιμενική Αρχή, και Διοικητή Πυροσβεστικής Υπηρεσίας της έδρας του νομού.

ιιιιιι. Προϊστάμενο Διεύθυνσης Δασών της Περιφέρειας, Προϊστάμενο Τεχνικών Υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, Προϊστάμενο Διεύθυνσης Υγείας - Πρόνοιας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και τον οριζόμενο εκπρόσωπο του Περιφερειακού Εθνικού Συστήματος Υγείας και

ιιιιιιι. Εκπροσώπους εθελοντικών οργανώσεων Πολιτικής Προστασίας.

γ. Οι υπό στοιχεία ιν έως ιι μετέχοντες εισηγούνται, στο ανωτέρω όργανο, τα αναγκαία μέτρα προς υποβοήθηση του έργου του Νομάρχη.

δ. Στις συνεδριάσεις λαμβάνουν μέρος, κατά περίπτωση, εκπρόσωποι δήμων ή κοινοτήτων των πληττόμενων περιοχών, εκπρόσωποι λοιπών εθελοντικών οργανώσεων και κοινωνικών φορέων του νομού, καθώς και άλλοι εκπρόσωποι υπηρεσιών, μετά από πρόσκληση του προέδρου.

ε. Κατά τη διάρκεια της εξέλιξης της καταστροφής, καθώς και του έργου αποκατάστασης των ζημιών, το πιο πάνω Όργανο λειτουργεί σε εικοσιτετράωρη βάση, με δυνατότητα συνέχισης της συνεδρίασης και με τους οριζόμενους, από τους μετέχοντες, αναπληρωτές τους και

στ. Θέματα σχετικά με τη λειτουργία του ίδιου Οργάνου μπορεί να ρυθμίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Άρθρο 16

Λειτουργία Διευθύνσεων Πολιτικής Προστασίας της Περιφέρειας και Γραφείων Πολιτικής Προστασίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης

1. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια, που αφορά την οργάνωση και λειτουργία των Διευθύνσεων Πολιτικής Προστασίας της Περιφέρειας του άρθρου 11 παράγραφοι 2, 3 και 4 του παρόντος νόμου.

2. Με απόφαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ρυθμίζονται τα θέματα, που αφορούν στην οργάνωση και λειτουργία των Γραφείων Πολιτικής Προστασίας του άρθρου 12 παρ. 2 του νόμου αυτού.

Άρθρο 31

Σύσταση Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών

1. Στις Περιφέρειες, τις Ενιαίες Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, τους Δήμους και τις Κοινότητες συνιστώνται Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών

Αποστολή των Κέντρων αυτών είναι η παροχή διοικητικών πληροφοριών και η διεκπεραίωση των υποθέσεων των πολιτών από την υποβολή της αίτησης μέχρι την έκδοση της τελικής πράξης σε συνεργασία με τις καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες. Ειδικότερα το Κ.Ε.Π.:

Ενημερώνει και πληροφορεί τους πολίτες για τις ενέργειες που απαιτούνται για τη διεκπεραίωση διοικητικών υποθέσεων.

Παραλαμβάνει αιτήσεις πολιτών, για τη διεκπεραίωση υποθέσεών τους από τις υπηρεσίες του Δημοσίου, τα στοιχεία των οποίων καταχωρεί σε ειδικό πρωτόκολλο. Διαθέτει για διευκόλυνσή τους έντυπα αιτήσεων κατά το άρθρο 3 παράγραφος 3 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999).

Ελέγχει την πληρότητα των αιτήσεων των πολιτών και σε περίπτωση που για τη διεκπεραίωση της υπόθεσης απαιτούνται δικαιολογητικά, που δεν υποβάλλονται μαζί με την αίτηση, το Κ.Ε.Π. τα αναζητά και τα παραλαμβάνει με οποιονδήποτε πρόσφορο τρόπο από τις αρμόδιες υπηρεσίες, μετά από σχετική εξουσιοδότηση των πολιτών.

Διαβιβάζει πλήρεις τους φακέλους των υποθέσεων των πολιτών, στην αρμόδια για τη διεκπεραίωσή τους υπηρεσία, με οποιονδήποτε πρόσφορο τρόπο. Το τελικό έγγραφο αποστέλλεται από την αρμόδια υπηρεσία και πάλι στο Κ.Ε.Π. υποβολής της αρχικής αίτησης, από το οποίο το παραλαμβάνει ο πολίτης ή του αποστέλλεται από το Κ.Ε.Π. στη διεύθυνση που έχει δηλωθεί με συστημένη επιστολή και με αντικαταβολή.

Επιπλέον το Κ.Ε.Π. παρέχει και τις εξής υπηρεσίες:

Επικύρωση διοικητικών εγγράφων.

Θεώρηση γνησίου υπογραφής.

Χορήγηση παραβόλων, κινητών επισήμων και υπεύθυνων δηλώσεων.

Χορήγηση του αποδεικτικού φορολογικής ενημερότητας, μέσω ηλεκτρονικής διασύνδεσης με το σύστημα TAXIS.

Με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού καθορίζονται οι διοικητικές διαδικασίες με τα αντίστοιχα έντυπά τους, που πραγματοποιούνται και από τα Κ.Ε.Π.. Με κοινές υπουργικές αποφάσεις μπορούν να καθορίζονται διαδικασίες του ευρύτερου δημόσιου τομέα, οι οποίες μπορούν να πραγματοποιούνται και από τα Κ.Ε.Π..

Βεβαίωση της ταυτοπροσωπείας ανηλίκων κάτω των δεκατεσσάρων ετών, οι οποίοι δεν είναι κάτοχοι δελτίου αστυνομικής ταυτότητας ή άλλου συναφούς δημοσίου εγγράφου, επειδή δεν έχουν συμπληρώσει την απαιτούμενη από το νόμο ηλικία και για τους οποίους απαιτείται βεβαίωση των στοιχείων της ταυτότητάς τους για έκδοση διαβατηρίου ή για άλλο νόμιμο λόγο.

Επιτρέπεται η σύσταση Κέντρου Εξυπηρέτησης Πολιτών στο Υπουργείο Εξωτερικών, του οποίου βασική αποστολή είναι η εξυπηρέτηση των αποδήμων Ελλήνων στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων των Κ.Ε.Π., σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Ιδρύεται Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας. Η αποστολή και οι αρμοδιότητές του είναι η παροχή διοικητικών πληροφοριών και η διεκπεραίωση υποθέσεων πολιτών από την υποβολή της αίτησης μέχρι την έκδοση της τελικής πράξης, όπως αυτές καθορίζονται από τις κείμενες διατάξεις. Κατά το διάστημα της πιλοτικής

λειτουργίας του Κ.Ε.Π., όπως αυτό προβλέπεται από τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 15 του ν. 3260/2004, η δαπάνη που θα προκληθεί θα βαρύνει τον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και στη συνέχεια η δαπάνη θα βαρύνει τις πιστώσεις του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας. Οι διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 24 του ν. 3200/2003 και του άρθρου 2 του ν. 3320/ 2005, έχουν ανάλογη εφαρμογή και στην περίπτωση του Κέντρου Εξυπηρέτησης Πολιτών του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.

2. Σε κάθε Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, στα Νομαρχιακά Διαμερίσματα των Ενιαίων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, καθώς και στους Ο.Τ.Α. α' βαθμού με πληθυσμό άνω των είκοσι χιλιάδων κατοίκων, το συνιστώμενο Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών λειτουργεί σε επίπεδο Διεύθυνσης, η οποία απαρτίζεται από τα εξής δύο Τμήματα:

α) Τμήμα Εξυπηρέτησης Πολιτών, με αρμοδιότητες ανάλογες με αυτές που περιγράφονται στην παράγραφο 1.

β) Τμήμα Εσωτερικής Ανταπόκρισης, στο οποίο αποστέλλονται από τα Κ.Ε.Π. αιτήσεις πολιτών, η διεκπεραίωση των οποίων εμπίπτει στις αρμοδιότητες του οικείου Ο.Τ.Α. α' ή β' βαθμού. Το Τμήμα προωθεί τα αιτήματα στις αρμόδιες για τη διεκπεραίωσή τους υπηρεσίες, παρακολουθεί τη διαδικασία διεκπεραίωσης και την τήρηση των νόμιμων χρονικών προθεσμιών, παραλαμβάνει το σχετικό έγγραφο και το αποστέλλει στο Κ.Ε.Π. της αρχικής υποβολής της αίτησης. Επίσης το Τμήμα τηρεί τα σχετικά με τη διακίνηση των ανωτέρω αναφερόμενων αιτήσεων πολιτών στατιστικά στοιχεία, υποδέχεται και διαχειρίζεται τα παράπονα και τις προτάσεις των πολιτών για βελτιώσεις των διοικητικών διαδικασιών.

3. Στις Περιφέρειες το Τμήμα Επικοινωνίας και Εξυπηρέτησης Πολιτών που λειτουργεί βάσει των διατάξεων της παραγράφου 12 του άρθρου 6 του ν. 2503/1997 μετονομάζεται σε Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών, που λειτουργεί επίσης σε επίπεδο αυτοτελούς Τμήματος, υπαγόμενο στη Γενική Διεύθυνση της Περιφέρειας, το οποίο ασκεί τις αρμοδιότητες που περιγράφονται στην παράγραφο 1, καθώς και αυτές που αναφέρονται στο εδάφιο β' της παραγράφου 2. Ο Γενικός Διευθυντής της Περιφέρειας ασκεί το συντονισμό και την εποπτεία όλων των Κ.Ε.Π. που λειτουργούν στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και τους Ο.Τ.Α. α' βαθμού των γεωγραφικών ορίων της Περιφέρειας και συνεργάζεται με το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης σε όλα τα θέματα που αφορούν την προσπάθεια βελτίωσης των σχέσεων της δημόσιας διοίκησης με τους πολίτες.

4. α) Στους Ο.Τ.Α. α' βαθμού με πληθυσμό από πέντε έως είκοσι χιλιάδες κατοίκους, το συνιστώμενο Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών λειτουργεί σε επίπεδο Τμήματος, υπαγόμενο στη Διεύθυνση Διοίκησης ή στην ανάλογης αρμοδιότητας οργανική μονάδα, όπου δεν υφίσταται Διεύθυνση Διοίκησης και σε περίπτωση που δεν υφίσταται Διεύθυνση λειτουργεί σε επίπεδο αυτοτελούς Τμήματος υπαγόμενο στο Δήμαρχο, με τις αρμοδιότητες που περιγράφονται στην παράγραφο 1, καθώς και αυτές που αναφέρονται στο εδάφιο β' της παραγράφου 2.

β) Στους Ο.Τ.Α. α' βαθμού με πληθυσμό μέχρι πέντε χιλιάδες κατοίκους, το συνιστώμενο Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών λειτουργεί σε επίπεδο Αυτοτελούς Γραφείου υπαγόμενο στον Δήμαρχο ή στον Πρόεδρο της Κοινότητας, με τις αρμοδιότητες που περιγράφονται στην παράγραφο 1, καθώς και αυτές που αναφέρονται στο εδάφιο β' της παραγράφου 2.

5. Τα Κέντρα Πληροφόρησης - Εξυπηρέτησης Πολιτών, που λειτουργούν στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και τους Δήμους, καταργούνται και οι αρμοδιότητες τους εφεξής ασκούνται από τις μονάδες που συνιστώνται με το παρόν άρθρο.

6. Τα Κ.Ε.Π. στεγάζονται σε χώρους προσβάσιμους στα άτομα με αναπηρίες κατά τις διατάξεις του Γενικού Οικοδομικού Κανονισμού.

7. Με αποφάσεις του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης ορίζεται, κατά περίπτωση, ο χρόνος έναρξης της λειτουργίας των Κ.Ε.Π..

Με όμοιες αποφάσεις και μετά από σχετική αιτιολογημένη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου επιτρέπεται η συγχώνευση Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ) του οικείου δήμου και η ρύθμιση ζητημάτων προσωπικού, εξοπλισμού και κάθε άλλου σχετικού με τη συγχώνευση θέματος. Για τη συγχώνευση λαμβάνονται ιδίως υπόψη κριτήρια πληθυσμιακά, χωροταξικά και εξοικονόμησης δαπάνης.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών μπορεί να καταργούνται κενές θέσεις του κλάδου Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών που έχουν συσταθεί κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 24 του ν. 3200/2003 στα ΚΕΠ που συγχωνεύονται.

Το προσωπικό κλάδου Διεκπεραίωσης Υποθέσεων Πολιτών (Δ.Υ.Π.) που υπηρετεί σε ΚΕΠ που συγχωνεύεται μεταφέρεται αυτοδίκαια μαζί με τις θέσεις που κατέχει στο ΚΕΠ με το οποίο γίνεται η συγχώνευση. Το λοιπό προσωπικό που υπηρετεί στο ΚΕΠ που συγχωνεύεται μεταφέρεται με απόφαση του αρμόδιου οργάνου διοίκησης του οικείου δήμου, ανάλογα με τις υπηρεσιακές ανάγκες, είτε στο ΚΕΠ στο οποίο γίνεται η συγχώνευση είτε στον οικείο δήμο. Οι ανάδοχοι με σύμβαση μίσθωσης έργου και το προσωπικό με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, οι συμβάσεις των οποίων είναι εγκεκριμένες από το Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, μεταφέρονται στο ΚΕΠ στο οποίο γίνεται η συγχώνευση στο οποίο διανύουν τον υπόλοιπο χρόνο της σύμβασης.

Ο κάθε είδους εξοπλισμός του ΚΕΠ που συγχωνεύεται περιέρχεται στο ΚΕΠ στο οποίο γίνεται η συγχώνευση. Η αρμόδια οικονομική υπηρεσία του οικείου δήμου μέσα σε ένα μήνα από την έναρξη ισχύος της απόφασης του Υπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης σχετικά με τη συγχώνευση ΚΕΠ προβαίνει στην απογραφή όλου του εξοπλισμού που μεταφέρεται από το ΚΕΠ που συγχωνεύεται στο ΚΕΠ στο οποίο γίνεται η συγχώνευση.

Οι εκκρεμείς υποθέσεις του ΚΕΠ που συγχωνεύεται διεκπεραιώνονται από το ΚΕΠ στο οποίο γίνεται η συγχώνευση. Απαιτήσεις και υποχρεώσεις του ΚΕΠ που συγχωνεύεται μεταφέρονται στο ΚΕΠ στο οποίο γίνεται η συγχώνευση.

8. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης μπορούν να καθορισθούν λεπτομέρειες σχετικά με τον τρόπο άσκησης των αρμοδιοτήτων των Κ.Ε.Π..

9. Στη Διεύθυνση Οργάνωσης και Απλούστευσης Διαδικασιών ή στην αντίστοιχης αρμοδιότητας οργανική μονάδα, επιπέδου Διεύθυνσης, κάθε Υπουργείου προστίθενται οι εξής αρμοδιότητες:

α) Η συνεχής παρακολούθηση των αλλαγών που επέρχονται στις διοικητικές διαδικασίες του φορέα και η άμεση ενημέρωση της Διεύθυνσης Απλούστευσης Διαδικασιών και Παραγωγικότητας της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης γι' αυτές τις αλλαγές. Στην ίδια Γενική Γραμματεία δημιουργείται ειδική διαδικτυακή πύλη για την υποστήριξη της λειτουργίας των Κ.Ε.Π., υποστηριζόμενη από τη Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Επεξεργασίας Στοιχείων.

β) Η ενημέρωση της Διεύθυνσης Σχέσεων Κράτους - Πολίτη του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης για τις αλλαγές που επέρχονται στο περιεχόμενο του «Οδηγού του Πολίτη» αρμοδιότητας των υπηρεσιών του φορέα.

10. Η Γενική Διεύθυνση Διοικητικής Οργάνωσης και Διαδικασιών του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης έχει την αρμοδιότητα συντονισμού και εποπτείας της λειτουργίας των Κ.Ε.Π., καθώς και της υποβολής προτάσεων και της εφαρμογής μέτρων για τη βελτίωση των συνθηκών λειτουργίας τους και την ποιοτική αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες.

11. Για τις ανάγκες λειτουργίας των Κ.Ε.Π. καθιερώνεται:

α) Προαιρετική θητεία πτυχιούχων Πανεπιστημιακής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης ετήσιας διάρκειας.

β) Απασχόληση φοιτητών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ή αποφοίτων Ι.Ε.Κ., Τ.Ε.Ε. ή άλλων σχολών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ειδικότητας προγραμματιστή ή χειριστή ηλεκτρονικών υπολογιστών.

γ) Απασχόληση σπουδαστών Τ.Ε.Ι. για την πραγματοποίηση της εξάμηνης πρακτικής τους άσκησης με απαραίτητη προϋπόθεση τη γνώση χρήσης ηλεκτρονικού υπολογιστή.

Το ύψος των αποδοχών των ανωτέρω καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Για τις ανάγκες λειτουργίας των Κ.Ε.Π. επιτρέπεται ή απασχόληση φυσικών προσώπων με συμβάσεις μίσθωσης έργου. Για τις συμβάσεις αυτές ισχύουν οι κείμενες διατάξεις, χωρίς να απαιτούνται οι προϋποθέσεις της Π.Υ.Σ. 55/1998. Η χρονική διάρκεια του «πιλοτικού - διαστήματος για την οργάνωση και λειτουργία των Κ.Ε.Π. ορίζεται σε είκοσι τέσσερις (24) μήνες από την έναρξη λειτουργίας κάθε Κ.Ε.Π. .

12. α) Η πρόσληψη πτυχιούχων Πανεπιστημιακής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης προαιρετικής θητείας γίνεται με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου διάρκειας (1) έτους, χωρίς δυνατότητα ανανέωσης και σε ποσοστό 50% για κάθε εκπαιδευτική βαθμίδα. Σε περίπτωση έλλειψης υποψηφίων κατηγορίας ΠΕ οι θέσεις καλύπτονται από υποψηφίους κατηγορίας ΤΕ και αντιστρόφως. Η επιλογή των ανωτέρω γίνεται από τον φορέα στον οποίο υπάγεται το Κ.Ε.Π., με τα κριτήρια και τη διαδικασία του άρθρου 18 του ν. 2190/1994, όπως ισχύει, και υπόκειται σε έλεγχο από το Α.Σ.Ε.Π..

β) Η πρόσληψη φοιτητών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ή αποφοίτων Ι.Ε.Κ., Τ.Ε.Ε. ή άλλων σχολών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ειδικότητας προγραμματιστών ή χειριστών ηλεκτρονικών υπολογιστών, γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 21 του ν. 2190/1994, όπως ισχύει. Οι ανωτέρω απασχολούνται έως έξι (6) ώρες την ημέρα για χρονικό διάστημα που δεν θα υπερβαίνει συνολικά για τον κάθε προσλαμβανόμενο τους οκτώ (8) μήνες κατ' έτος. Απαραίτητο τυπικό προσόν των ως άνω προσλαμβανόμενων είναι η γνώση χειρισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών. Ο τρόπος διαπίστωσης καθορίζεται με την προκήρυξη. Οι καταρτιζόμενοι πίνακες κατάταξης των ως άνω υποψηφίων μπορεί να ισχύουν για δύο ή τρία χρόνια από την κατάρτιση τους, εφόσον αυτό αναφέρεται ρητώς στη σχετική προκήρυξη. Η πρόσληψη του εκάστοτε αναγκαίου προσωπικού κατά τη διάρκεια της διετίας ή τριετίας γίνεται με τη σειρά που οι υποψήφιοι περιλαμβάνονται στους παραπάνω πίνακες. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 21 του άρθρου 21 του ν. 2190/1994, όπως ισχύει.

13. Προϊστάμενοι των Κ.Ε.Π. ορίζονται υπάλληλοι των οικείων φορέων ως εξής:

α) στα Κ.Ε.Π. επιπέδου Διεύθυνσης υπάλληλοι με βαθμό διευθυντή οποιουδήποτε κλάδου ή ειδικότητας ΠΕ ή ΤΕ του οικείου φορέα,

β) στα Κ.Ε.Π. επιπέδου Τμήματος αυτοτελούς ή μη και αυτοτελούς γραφείου, καθώς και στα Τμήματα των Κ.Ε.Π. επιπέδου Διεύθυνσης υπάλληλοι οποιουδήποτε κλάδου ΠΕ ή ΤΕ και εν ελλείψει ΔΕ του οικείου φορέα .

14. Στις προβλεπόμενες, από τις οικείες οργανικές διατάξεις, θέσεις με βαθμό Διευθυντή των φορέων της παραγράφου 2, προστίθεται από μία θέση βαθμού Διευθυντή εκτός βαθμολογικής κλίμακας για όλους τους κλάδους ΠΕ ή ΤΕ με αντίστοιχη μείωση μίας (1) θέσεως των ενιαίων βαθμών, ενός εκ των κλάδων αυτών.

15. α) Για τις ανάγκες του προγράμματος «ΑΣΤΕΡΙΑΣ» και σε όλους τους εμπλεκόμενους Δήμους των Νομών Λέσβου, Σάμου, Χίου, Κυκλάδων και Δωδεκανήσου, συνιστώνται ενενήντα έξι (96) θέσεις προσωπικού, με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, οι οποίες κατανέμονται ανά μία (1) θέση για κάθε Δήμο με εξαίρεση τους Δήμους Ερεσού - Αντίσης του Νομού Λέσβου και φούρνων - Κορσεών του Νομού Σάμου, στους οποίους συνιστώνται δύο (2) θέσεις για τον καθένα. Από τις ενενήντα έξι (96) θέσεις, οι δεκατέσσερις (14) ορίζονται ως Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης, οι έντεκα (11) ως Τεχνολογικής Εκπαίδευσης, οι εβδομήντα (70) ως Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και η μία (1) ως Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης. Η κατανομή των ανωτέρω θέσεων σε κάθε Δήμο, κατά

εκπαιδευτική βαθμίδα, καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

β) Η διάρκεια των συμβάσεων εργασίας είναι τριετής και δύναται να ανανεούται, ανάλογα με την πορεία του Προγράμματος, για ίσο χρόνο κάθε φορά.

γ) Για την πρόσληψη προσωπικού για τις θέσεις του άρθρου αυτού απαιτείται εμπειρία, ο χρόνος της οποίας προσδιορίζεται με την προκήρυξη, σε αντίστοιχα ή παρεμφερή προγράμματα.

δ) Η επιλογή του προσωπικού αυτού γίνεται από τον οικείο φορέα με τη διαδικασία του άρθρου 18 του ν. 2190/1994, όπως ισχύει, και έλεγχο του Α.Σ.Ε.Π..

ε) Με την προκήρυξη δύναται να ορίζεται ανώτατο όριο ηλικίας ανώτερο του εκάστοτε προβλεπομένου.

9. Ν. 3270/2004

Άρθρο 1 Άνευ τίτλου

[...]

13.

[...]

β. Με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη συνίσταται μόνιμη επιτροπή παρακολούθησης και συντονισμού θεμάτων τουρισμού και υποβοήθησης για τη διαχείριση κρίσεων σε κάθε περιφερειακή ενότητα της Χώρας. Στην επιτροπή ορίζεται συντονιστής ο εκάστοτε Αντιπεριφερειάρχης και μέλη οι Δήμαρχοι της περιφερειακής ενότητας. Η επιτροπή συνεδριάζει άπαξ του μηνός με συγκεκριμένη ημερήσια διάταξη, για θέματα ιδίως συντονισμού στον τομέα του τουρισμού, καθώς και για την παρακολούθηση και τον έλεγχο θεμάτων παραβατικότητας. Η επιτροπή προτείνει στα αρμόδια όργανα κατάλληλα μέτρα για τον έλεγχο των παρανομιών, την καθαριότητα και την ευταξία όλων των περιοχών της χώρας. Στις συνεδριάσεις της επιτροπής, ανάλογα με τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, μπορεί να καλούνται εκπρόσωποι τοπικών φορέων και επιμελητηρίων, καθώς και αρμόδιοι Διευθυντές ή άλλα στελέχη των κατά τόπο αρμόδιων δημοσίων υπηρεσιών. Με την απόφαση του πρώτου εδαφίου της παρούσας παραγράφου ρυθμίζεται κάθε άλλο θέμα σχετικό με τη συγκρότηση και τη λειτουργία της επιτροπής

10. Ν. 3861/2010

Άρθρο 3 Υποχρεώσεις ανάρτησης στο διαδίκτυο

1. Οι πράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 2 του παρόντος νόμου αναρτώνται αμελλητί στο Διαδίκτυο με μέριμνα του οργάνου που τις εξέδωσε. [...]

Άρθρο 6 Διαδικασία ανάρτησης στο Διαδίκτυο

1. Σε κάθε Υπουργείο, σε κάθε κεντρική, ειδική ή περιφερειακή δημόσια υπηρεσία, Ν.Π.Δ.Δ., καθώς και στους φορείς των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού, καθώς και σε κάθε φορέα ή όργανο που είναι κατά τον παρόντα νόμο υπόχρεοι σε ανάρτηση νόμων, προεδρικών διαταγμάτων και πράξεων στο Διαδίκτυο συγκροτείται ομάδα διοίκησης έργου με αντικείμενο την τεχνική, διαδικαστική και οργανωτική υποστήριξη της ανάρτησης νόμων και πράξεων στο Διαδίκτυο. Στα μέλη των ομάδων αυτών δεν καταβάλλεται αμοιβή ή αποζημίωση. Οι ομάδες διοίκησης έργου συγκροτούνται εντός μηνός από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου και η σύνθεσή τους κοινοποιείται στον οικείο δικτυακό τόπο. Οι ομάδες διοίκησης έργου των φορέων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού συγκροτούνται τριάντα

(30) ημέρες πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου για τους φορείς αυτούς κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στον παρόντα νόμο.

[...]

Άρθρο 8

Ανάρτηση οργανογράμματος και στοιχείων υπηρετούντων

Κάθε υπηρεσία ή φορέας του Δημοσίου, τα Ν.Π.Δ.Δ., οι φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα, οι ανεξάρτητες και ρυθμιστικές διοικητικές αρχές, καθώς και οι φορείς των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού οφείλουν να αναρτούν στο δικτυακό τόπο τους το οργανόγραμμα και τη διάθρωση των υπηρεσιών και μονάδων, την περιγραφή των αρμοδιοτήτων και των οργανικών θέσεων, καθώς και τα ονόματα, τις ιδιότητες και τα πρόσφορα στοιχεία επικοινωνίας των υπηρετούντων σε αυτούς τους φορείς με οποιαδήποτε μορφή ή σχέση εργασίας και απασχόλησης.

11. Ν. 3868/2010

Άρθρο 10

Συμβούλια Διαβούλευσης Διαφάνειας και Λογοδοσίας - Περιφερειακά Συμβούλια Προγραμματισμού Υγείας και Κοινωνικής Φροντίδας

[...]

2. Θεσπίζεται σε κάθε Περιφέρεια «Συμβούλιο Προγραμματισμού Υγείας και Κοινωνικής Φροντίδας». Το Συμβούλιο συγκαλείται τουλάχιστον μία φορά το χρόνο με ευθύνη του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας, καθώς και σε έκτακτες περιπτώσεις με πρωτοβουλία αυτού ή του Υπουργού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Συμμετέχουν σε αυτό οι Βουλευτές και οι Δήμαρχοι της Περιφέρειας και από ένας εκπρόσωπος του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, της Ομοσπονδίας Ενώσεων Νοσοκομειακών Γιατρών Ελλάδος (Ο.Ε.Ν.Γ.Ε.), της Διοίκησης των Φ.Π.Υ.Κ.Α. της Περιφέρειας, της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Εργαζομένων Δημοσίων Νοσοκομείων (Π.Ο.Ε.ΔΗ.Ν.), της αντιπροσωπευτικότερης συνδικαλιστικής οργάνωσης του νοσηλευτικού κλάδου, του Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου, του Περιφερειακού Παραρτήματος της Ένωσης Νοσηλευτών Ελλάδος (Ε.Ν.Ε.), του Πανελληνίου Φαρμακευτικού Συλλόγου, της Πανελλήνιας Οδοντιατρικής Ομοσπονδίας που ορίζονται από την Περιφέρεια, της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου εάν υπάρχει στα όρια της χωρικής αρμοδιότητας της Περιφέρειας, της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία, καθώς και οικονομικών, κοινωνικών φορέων και οργανώσεων που αντιστοιχούν στη χωρική αρμοδιότητα της Περιφέρειας.

Σκοπός του «Συμβουλίου Προγραμματισμού Υγείας και Κοινωνικής Φροντίδας» είναι η ετήσια ενημέρωση του υγειονομικού χάρτη υγείας και πρόνοιας της Περιφέρειας, η αξιολόγηση, ο απολογισμός και ο προγραμματισμός ανάπτυξης δομών και δράσεων στους τομείς αυτούς.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης καθορίζονται ειδικότερα θέματα συγκρότησης, συμμετοχής, οργάνωσης και λειτουργίας των «Συμβουλίων Διαβούλευσης, Διαφάνειας και Λογοδοσίας Υγείας και Κοινωνικής Φροντίδας», καθώς και των «Συμβουλίων Προγραμματισμού Υγείας και Κοινωνικής Φροντίδας» και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

4. Ο Υπουργός Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καταθέτει και παρουσιάζει κάθε έτος στη Βουλή έκθεση για την Υγεία και Πρόνοια σε επίπεδο Επικράτειας, με βάση τα συμπεράσματα της Διαβούλευσης.

12. Ν. 3879/2010

Άρθρο 3

Φορείς και λειτουργίες του Εθνικού Δικτύου Δια Βίου Μάθησης

1. Οι φορείς του Εθνικού Δικτύου Δια Βίου Μάθησης είναι οι φορείς διοίκησης και οι φορείς παροχής υπηρεσιών δια βίου μάθησης.

2. Φορείς διοίκησης της δια βίου μάθησης είναι:

[...]

β) οι υπηρεσιακές μονάδες των Περιφερειών, που ασκούν αρμοδιότητες σε θέματα δια βίου μάθησης (άρθρο 186 παρ. ΙΙ τομέας Η περιπτώσεις 1, 2 και 3 του ν. 3852/ 2010),

[...]

Άρθρο 7

Η Δια Βίου Μάθηση στις Περιφέρειες

[...]

3. Η Περιφέρεια εφαρμόζει το περιφερειακό πρόγραμμα δια βίου μάθησης και διαχειρίζεται την εφαρμογή της πολιτικής και των κανόνων της παραγράφου 2 του άρθρου 4 που αφορούν την επαγγελματική κατάρτιση στην περιφέρειά της. Στις αρμοδιότητές της περιλαμβάνονται ιδίως:

α) Η συγκρότηση, με απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου, Περιφερειακής Επιτροπής Επαγγελματικής Κατάρτισης, με αρμοδιότητα τη διατύπωση εισηγήσεων στο Περιφερειακό Συμβούλιο για θέματα επαγγελματικής κατάρτισης και σύνδεσής της με την αγορά εργασίας και ιδίως για τη διερεύνηση και εκτίμηση των ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων της αγοράς εργασίας της Περιφέρειας και την ιεράρχηση των επαγγελματικών ειδικοτήτων που πρέπει να λειτουργήσουν στα Ι.Ε.Κ., στα Κ.Ε.Κ. και γενικότερα στις σχολές επαγγελματικής κατάρτισης. Οι σχετικές αποφάσεις του Περιφερειακού Συμβουλίου λαμβάνονται υπόψη κατά την εκπόνηση του Εθνικού Προγράμματος Δια Βίου Μάθησης και του περιφερειακού προγράμματος δια βίου μάθησης που προβλέπεται στην παράγραφο 1. Στην Επιτροπή αυτή συμμετέχουν εκπρόσωποι των αντιπροσωπευτικών οργανώσεων εργαζομένων και εργοδοτών και των λοιπών κοινωνικών φορέων που αντιστοιχούν στους αναπτυξιακούς τομείς της Περιφέρειας, εκπρόσωπος της αντίστοιχης Περιφερειακής Ένωσης Δήμων, ο οικείος Περιφερειακός Διευθυντής Εκπαίδευσης.

[...]

Άρθρο 9

Οργάνωση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στο σύστημα διοίκησης της δια βίου μάθησης

1. Το σύστημα διοίκησης της δια βίου μάθησης διαρθρώνεται σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και οι σχετικές αρμοδιότητες ασκούνται κατά τα ακόλουθα:

[...]

β) Οι αρμοδιότητες δια βίου μάθησης ασκούνται από ειδική υπηρεσιακή μονάδα της Περιφέρειας ή από την υπηρεσιακή μονάδα που ασκεί αρμοδιότητες σε θέματα παιδείας. Αν δεν υπάρχουν τέτοιες μονάδες, με απόφαση του Περιφερειάρχη ορίζεται άλλη υπηρεσιακή μονάδα της Περιφέρειας, που ασκεί τις αρμοδιότητες αυτές.

[...]

Άρθρο 23

Ρύθμιση θεμάτων λαϊκής επιμόρφωσης και επαγγελματικής κατάρτισης

[...]

3. Οι αρμοδιότητες των Νομαρχιακών Επιτροπών Λαϊκής Επιμόρφωσης (Ν.Ε.Λ.Ε.) που αφορούν θέματα επαγγελματικής κατάρτισης μεταφέρονται στην Περιφερειακή Επιτροπή Επαγγελματικής Κατάρτισης που προβλέπεται στην περίπτωση α' της παραγράφου 3 του άρθρου 7 και οι αρμοδιότητες που αφορούν θέματα λαϊκής επιμόρφωσης ή γενικής

εκπαίδευσης ενηλίκων μεταφέρονται στα συλλογικά όργανα που προβλέπονται στην παράγραφο 6 του άρθρου 21.

4. Τα πιστοποιημένα Κ.Ε.Κ. των Ν.Ε.Λ.Ε. των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων μετονομάζονται σε Κ.Ε.Κ. της αντίστοιχης περιφερειακής ενότητας, διατηρούν την υποδομή και τα μέσα και λειτουργούν με τους όρους και τις προϋποθέσεις που πιστοποιήθηκαν από το Ε.ΚΕ. ΠΙΣ. και διοικούνται από τον αρμόδιο αντιπεριφερειάρχη, στο πλαίσιο των προγραμματικών κατευθύνσεων του περιφερειακού συμβουλίου και των οδηγιών του περιφερειάρχη.

[...]

13. Ν. 3882/2010

Άρθρο 19

Κομβικά Σημεία Επαφής

1. Συνιστώνται διαρκείς συντονιστικές επιτροπές με τίτλο «Κομβικά Σημεία Επαφής» (εφεξής ΚΟΣΕ), ως εξής:

[...]

β) Σε κάθε Περιφέρεια, του ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87 Α'), ένα ΚΟΣΕ, με την ευθύνη εκπροσώπησης όλων των εποπτευόμενων δημόσιων αρχών της συγκεκριμένης Περιφέρειας.

[...].

2. Τα ΚΟΣΕ ορίζονται με αποφάσεις των αρμόδιων οργάνων των ανωτέρω δημόσιων αρχών και είναι εντεταλμένα για την καταγραφή, καθώς και τη διασφάλιση των απαιτήσεων του παρόντος νόμου για την προμήθεια, τήρηση και επικαιροποίηση όλων των γεωχωρικών δεδομένων και υπηρεσιών των δημόσιων αρχών που εκπροσωπούν. Με τις ίδιες αποφάσεις, ορίζονται οι πρόεδροι των ΚΟΣΕ οι οποίοι εκπροσωπούν επίσημα τα ΚΟΣΕ, καθώς και κάθε σχετικό για την άσκηση του έργου τους.

[...]

4. Κάθε ΚΟΣΕ, διενεργεί τον αναγκαίο εσωτερικό συντονισμό με τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες της δημόσιας αρχής και τους εποπτευόμενους φορείς της και αποτελεί το επίσημο σημείο επαφής και συνεργασίας των δημόσιων αρχών που εκπροσωπεί με τον ΟΚΧΕ.

5. Ειδικότερα, το έργο των ΚΟΣΕ περιλαμβάνει:

5.1. Τη διαρκή και συστηματική καταγραφή υπό μορφή καταλόγου, μεταξύ άλλων:

α) των μεταδεδομένων, συνόλων γεωχωρικών δεδομένων και υπηρεσιών των δημόσιων αρχών που εκπροσωπεί,

β) των αναλογικών γεωχωρικών δεδομένων των δημόσιων αρχών που εκπροσωπεί,

γ) των δεδομένων που περιλαμβάνουν εμμέσως γεωχωρική πληροφορία (π.χ. διευθύνσεις),

δ) του πλήθους, κόστους και είδους των αδειών χρήσης λογισμικών συστημάτων γεωγραφικών πληροφοριών, διαχείρισης γεωχωρικών δεδομένων και διάχυσης γεωχωρικών δεδομένων στο Διαδίκτυο,

ε) του πλήθους, κόστους, είδους και όρων διάθεσης των γεωχωρικών δεδομένων και υπηρεσιών προς άλλες δημόσιες αρχές και τρίτους.

5.1.1. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΟΚΧΕ συμπληρώνεται και τροποποιείται η δομή και το περιεχόμενο του ανωτέρω καταλόγου.

5.1.2. Ο κατάλογος διατίθεται ηλεκτρονικά από το ΚΟΣΕ προς τον ΟΚΧΕ το αργότερο μέσα σε τρεις (3) μήνες από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου και ενημερώνεται διαρκώς. Ο ΟΚΧΕ οφείλει να προσφέρει τα βέλτιστα τεχνικά μέσα για τη διευκόλυνση της διαδικασίας τήρησης, αποστολής και ενημέρωσης του καταλόγου.

5.2. Την υποχρέωση ενημέρωσης του ΟΚΧΕ για την πρόθεση οποιουδήποτε οργάνου δημόσιας αρχής που εκπροσωπείται από το ΚΟΣΕ να προμηθευτεί, να παράγει ή να επικαιροποιήσει γεωχωρικά δεδομένα.

5.3. Την εισήγηση προς τις δημόσιες αρχές που εκπροσωπούν για τη λήψη των αναγκαίων τεχνικών και διοικητικών μέτρων ώστε:

- α) τα γεωχωρικά δεδομένα, μεταδεδομένα και υπηρεσίες των δημόσιων αρχών να εντάσσονται στην ΕΥ-ΓΕΠ,
- β) τα πληροφοριακά συστήματα, βάσεις δεδομένων, εφαρμογές και δικτυακές υπηρεσίες που αναπτύσσονται από τις δημόσιες αρχές και αφορούν σε γεωχωρικά δεδομένα και υπηρεσίες, να συμφωνούν με τις προβλέψεις του παρόντος νόμου,
- γ) οι δημόσιες αρχές να εφαρμόζουν τις προβλέψεις της «Εθνικής Πολιτικής Γεωπληροφορίας» και του «Εθνικού Πλαισίου Διαλειτουργικότητας Γεωπληροφορίας και Υπηρεσιών».

5.4. Τη συμμετοχή στις ομάδες εργασίας που συγκροτεί ο ΟΚΧΕ σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 18.

6. Τα ΚΟΣΕ δύνανται να προτείνουν στις δημόσιες αρχές που εκπροσωπούν νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις για την προσαρμογή του νομοθετικού πλαισίου με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

7. Για την εκτέλεση του έργου τους, τα ΚΟΣΕ δύνανται να επιβοηθούνται από ομάδες εργασίας που συγκροτούνται με αποφάσεις του αρμόδιου οργάνου της δημόσιας αρχής.

8. Τα ΚΟΣΕ συγκροτούνται από πτυχιούχους Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΑΕΙ) και Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ) Πανεπιστημιακής και Τεχνολογικής Κατεύθυνσης με εξειδικευμένες γνώσεις και εμπειρία στα θέματα αρμοδιότητάς τους.

14. Ν. 3982/2011

Άρθρο 5

Έκδοση αδειών και βεβαιώσεων αναγγελίας

1. Αρμόδιες για την έκδοση των αδειών που προβλέπονται από το άρθρο 4 παρ. 1, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι άδειες, που αφορούν άσκηση επαγγελματικών δραστηριοτήτων για την εγκατάσταση, λειτουργία και συντήρηση των ανελκυστήρων, είναι οι υπηρεσίες των Περιφερειών του τόπου επαγγελματικής εγκατάστασης του ενδιαφερόμενου ή, αν δεν υπάρχει επαγγελματική εγκατάσταση, του τόπου μόνιμης διαμονής του. Οι άδειες που εκδίδονται αναρτώνται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3861/2010 (Α' 112).

[...]

4. Οι εξετάσεις για την απόκτηση της άδειας από φυσικό πρόσωπο διενεργούνται, με επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 7, από μία ή περισσότερες τριμελείς εξεταστικές επιτροπές, οι οποίες συγκροτούνται με απόφαση του Περιφερειάρχη, στην έδρα της Περιφέρειας. Κατ' εξαίρεση, για την εξυπηρέτηση των νήσων, επιτρέπεται η σύσταση εξεταστικών επιτροπών και εκτός της έδρας της οικείας Περιφέρειας. Οι εξεταστικές επιτροπές συγκροτούνται από έναν υπάλληλο της αρμόδιας διεύθυνσης της Περιφέρειας που αναφέρεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, έναν εκπρόσωπο του Εθνικού Οργανισμού Πιστοποίησης Προσόντων (ΕΟΠΠ) και έναν εκπρόσωπο της οικείας Ομοσπονδίας. Οι εκπρόσωποι του ΕΟΠΠ και της ομοσπονδίας προτείνονται με τους αναπληρωτές τους από τους φορείς αυτούς, ύστερα από πρόσκληση του οικείου Περιφερειάρχη. Εάν ο φορέας δεν ορίσει τον εκπρόσωπό του εντός τριάντα ημερών από τη λήψη της σχετικής πρόσκλησης, η επιτροπή συγκροτείται χωρίς τη συμμετοχή εκπροσώπου του εν λόγω φορέα, στη θέση του οποίου ορίζεται υπάλληλος της οικείας Περιφέρειας.

Το έργο της Επιτροπής υποστηρίζεται χωρίς δικαίωμα ψήφου, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, από έναν εμπειρογνώμονα που προτείνεται από το Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδος.

[...]

8. Αν σε μία Περιφέρεια δεν έχει συγκροτηθεί εξεταστική επιτροπή ή αν παρά τη συγκρότηση αυτής υπάρχει αντικειμενική αδυναμία διενέργειας εξετάσεων, ο

ενδιαφερόμενος μπορεί να συμμετάσχει σε αντίστοιχες εξετάσεις, που διενεργεί επιτροπή, η οποία ορίζεται, σύμφωνα με τις προβλέψεις της υπουργικής απόφασης που εκδίδεται δυνάμει της παραγράφου 9 του παρόντος άρθρου.

[...]

11. Ο ενδιαφερόμενος οφείλει να αναγγείλει εγγράφως στην αρμόδια αρχή της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου την έναρξη άσκησης των επαγγελματικών δραστηριοτήτων, υποβάλλοντας ταυτόχρονα μαζί με τα διπλώματα ή πτυχία που αναφέρονται στο εδάφιο 1 της προηγούμενης παραγράφου και τη, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, άδεια άσκησης επαγγέλματος ή αντίστοιχα τα δικαιολογητικά, που πιστοποιούν τη συνδρομή των αντικειμενικά διαπιστούμενων προϋποθέσεων, όπως αυτές προσδιορίζονται με τα προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται δυνάμει της παραγράφου 4 του άρθρου 4 και της παραγράφου 2 του άρθρου 4^Α.

Με την αναγγελία έναρξης των επαγγελματικών δραστηριοτήτων και την υποβολή των ανωτέρω δικαιολογητικών, ο ενδιαφερόμενος ασκεί ελευθέρως τις αναγγελθείσες επαγγελματικές δραστηριότητες.

Η εν λόγω αρχή εξετάζει εντός μηνός τα υποβληθέντα δικαιολογητικά και εφόσον διαπιστώσει ότι συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις, καταχωρεί εντός της ίδιας προθεσμίας τον ενδιαφερόμενο στο Μητρώο που προβλέπεται από το άρθρο 9 και εκδίδει σχετική βεβαίωση αναγγελίας.

Στη βεβαίωση αναγγελίας προσδιορίζονται οι επαγγελματικές δραστηριότητες οι οποίες, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται δυνάμει της παρ. 4 του άρθρου 4, επιτρέπεται να ασκούνται.

Εάν η αρμόδια αρχή διαπιστώσει ότι δεν συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις, με απόφασή της απαγορεύει στον ενδιαφερόμενο την άσκηση της ως άνω επαγγελματικής δραστηριότητας.

12. Οι ως άνω υπηρεσίες καταχωρούν τις άδειες και τις αναγγελίες στο Ενιαίο Μητρώο, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 9.

[...]

Άρθρο 34

Σύσταση αυτοτελών Τμημάτων Αδειοδότησης στην Περιφέρεια

1. Ο Περιφερειάρχης μπορεί με απόφασή του να συγκροτεί Ομάδες Διοίκησης Έργου (Ο.Δ.Ε.) στελεχωμένες από υπαλλήλους της Περιφέρειας, με έργο τον έλεγχο της συνδρομής όλων των τυπικών και ουσιαστικών προϋποθέσεων για τη χορήγηση άδειας εγκατάστασης, επέκτασης, εκσυγχρονισμού και λειτουργίας, όλων ή ορισμένων ή ορισμένης κατηγορίας όχλησης, μεταποιητικών και συναφών δραστηριοτήτων. Με την απόφαση συγκρότησης των Ο.Δ.Ε. ορίζονται ο υπεύθυνος και τα μέλη των Ομάδων και προσδιορίζεται αναλυτικά το έργο και ο χρόνος περαίωσής του.

2. Οι Ο.Δ.Ε. συγκροτούνται και λειτουργούν εντός αυτοτελούς τμήματος Αδειοδότησης, που συστήνεται στην Περιφέρεια ή την Περιφερειακή Ενότητα, με απόφαση του οικείου περιφερειακού συμβουλίου, σύμφωνα με το άρθρο 241 του ν. 3852/2010 (Α' 87), με τροποποίηση του εσωτερικού κανονισμού οργάνωσης και λειτουργίας των οικείων Περιφερειών.

15. Ν. 4056/2012

Άρθρο 4

Επιτροπή Σταυλισμού

1. Στην έδρα κάθε Περιφερειακής Ενότητας συνιστάται τριμελής επιτροπή σταυλισμού που αποτελείται από:

α) Έναν γεωπόνο ή κτηνίατρο των υπηρεσιών του υποτομέα Γεωργίας της αρμόδιας Περιφερειακής Ενότητας, ως Πρόεδρο.

β) Έναν ιατρό – υγιεινολόγο ή επόπτη δημόσιας υγείας των υπηρεσιών του τομέα Υγείας της αρμόδιας Περιφερειακής Ενότητας.

γ) Έναν υπάλληλο των υπηρεσιών του τομέα Έργων-Χωροταξίας-Περιβάλλοντος της αρμόδιας Περιφερειακής Ενότητας.

Καθήκοντα γραμματέα ασκεί διοικητικός υπάλληλος της αρμόδιας Περιφερειακής Ενότητας. Με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη, που εκδίδεται μέσα σε τριάντα ημέρες από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, συγκροτείται η επιτροπή και ορίζονται για δύο έτη τα τακτικά μέλη της επιτροπής με τους αναπληρωτές τους και ο γραμματέας της επιτροπής. Οι αναπληρωτές ανήκουν στην ίδια υπηρεσία με το αντίστοιχο τακτικό μέλος.

2. Η επιτροπή σταυλισμού είναι αρμόδια για τον έλεγχο, τη διενέργεια αυτοψίας, την παροχή γνώμης για κάθε θέμα εγκατάστασης κτηνοτροφικής εγκατάστασης και επιβολής των διοικητικών κυρώσεων και μέτρων του άρθρου 10, καθώς και για την παροχή γνώμης για θέματα της περίπτωσης β' του άρθρου 3 και για θέματα των παραγράφων 6, 7 και 8 του άρθρου 5.

3. Η επιτροπή σταυλισμού, για κάθε γνώμη της συντάσσει πρακτικό, το οποίο υποβάλλει στην ΑΑΑ. Πριν την παροχή γνώμης, καλεί τον ενδιαφερόμενο να εκφράσει τις απόψεις του, σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν. 2690/1999 (Α'45).

16. Ν. 4061/2012

Άρθρο 14

Επιτροπή Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών

1. Στην έδρα κάθε Περιφέρειας συνιστάται τριμελής Επιτροπή Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών, η οποία αποτελείται από έναν διοικητικό υπάλληλο, έναν τοπογράφο ή πολιτικό μηχανικό και έναν γεωπόνο ή τεχνολόγο γεωπόνο της οικείας Περιφέρειας, καθώς και τους αναπληρωτές τους. Ως πρόεδρος της Επιτροπής ορίζεται ο ανώτερος κατά βαθμό και μεταξύ ομοιοβάθμων αυτός που έχει περισσότερα χρόνια υπηρεσίας στον ίδιο βαθμό. Ως γραμματέας της Επιτροπής ορίζεται υπάλληλος της Περιφέρειας. Η Επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του αρμόδιου Περιφερειάρχη. Κάθε μέλος της Επιτροπής δεν μπορεί να συμμετάσχει σε αυτή παρά μόνο μία φορά κάθε τέσσερα έτη.

2. Μετά από εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της οικείας Περιφέρειας, μπορεί, με απόφαση Περιφερειάρχη, να συγκροτούνται περισσότερες Επιτροπές Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών, εφόσον ο αριθμός των υποθέσεων που εκκρεμούν δεν μπορεί να εξεταστεί σε εύλογο χρόνο από την Επιτροπή Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών της Περιφέρειας. Με την ίδια απόφαση καθορίζεται και η κατά τόπον αρμοδιότητα κάθε Επιτροπής.

3. Στις περιπτώσεις που απαιτείται καθορισμός τιμήματος μετέχει ως μέλος στην Επιτροπή, εκπρόσωπος της αρμόδιας Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Οικονομικών, με δικαίωμα ψήφου. Ο εκπρόσωπος της Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας ορίζεται με πράξη του Προϊσταμένου της, μετά από πρόσκληση της Επιτροπής Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών, που ορίζει την ημέρα, την ώρα και τον τόπο συνεδρίασης της Επιτροπής. Η πρόσκληση της Επιτροπής αποστέλλεται στην αρμόδια οικονομική υπηρεσία, με τηλεομοιοτυπία ή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, τέσσερις (4) εργάσιμες ημέρες πριν τη συνεδρίασή της.

4. Στην Επιτροπή Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών μετέχει ως μέλος και Πρόεδρος αυτής εκπρόσωπος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους που υπηρετεί στην οικεία Περιφέρεια, για τα θέματα που εξετάζει η Επιτροπή, σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 22. Για το μέλος αυτό και τον αναπληρωτή του, που ορίζονται με πράξη του Προέδρου του Ν.Σ.Κ., δεν ισχύει το κώλυμα του πέμπτου εδαφίου της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου. Η πρόσκληση της Επιτροπής αποστέλλεται στον εκπρόσωπο του Ν.Σ.Κ.,

με τηλεομοιοτυπία ή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, τέσσερις (4) εργάσιμες ημέρες πριν από τη συνεδρίασή της.

5. Η θητεία της Επιτροπής ορίζεται διετής. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.

Άρθρο 15

Αρμοδιότητες Επιτροπής

Η Επιτροπή Θεμάτων Γης και Επίλυσης Διαφορών έχει τις εξής αρμοδιότητες:

α) Γνωμοδοτεί σχετικά με την παραχώρηση ακινήτων για τους σκοπούς της παραγράφου 2 του άρθρου 4.

β) Ασκεί τις αρμοδιότητες που τις ανατίθενται με τις διατάξεις των άρθρων 10, 22, 23, 24 και 36.

17. Ν. 4070/2012

Άρθρο 40

Τυποποίηση και πιστοποίηση εξοπλισμού και υπηρεσιών – Ηλεκτρομαγνητική συμβατότητα

6. Οι αυτεπάγγελτοι έλεγχοι διενεργούνται από τριμελή συνεργεία ελέγχου, τα οποία συγκροτούνται με Απόφαση Περιφερειάρχη, από τρεις υπαλλήλους της οικείας Περιφέρειας. Σε περίπτωση αδυναμίας συγκρότησης τριμελούς συνεργείου ελέγχου από κάποια Περιφέρεια, μπορεί να διατίθεται, ύστερα από αίτηση του οικείου Περιφερειάρχη, ένας εκπρόσωπος από τη Γενική Γραμματεία Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων ή την Ε.Ε.Τ.Τ.. [...]

7. Τα συνεργεία για τους αυτεπάγγελτους ελέγχους δύνανται, προς διαπίστωση των παραβάσεων της κείμενης νομοθεσίας για την ηλεκτρομαγνητική συμβατότητα, να ελέγχουν τα πάσης φύσεως βιβλία, στοιχεία και λοιπά έγγραφα των ελεγχόμενων επιχειρήσεων, να ενεργούν έρευνες στα γραφεία, αποθήκες και λοιπές εγκαταστάσεις των τελευταίων, να λαμβάνουν ένορκες ή ανωμοτί κατά την κρίση τους καταθέσεις, με την επιφύλαξη του άρθρου 212 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο θεωρείται αναγκαίο για τον έλεγχο της εφαρμογής του παρόντος άρθρου. Επιπλέον έχουν το δικαίωμα να προβαίνουν σε κατάσχεση παντός είδους σχετικού εξοπλισμού και κάθε άλλου αντικειμένου το οποίο θεωρείται αναγκαίο ή χρήσιμο για την επιβεβαίωση ύπαρξης παράβασης διατάξεων του παρόντος άρθρου, τηρουμένων των διατάξεων περί αυτοφώρου των άρθρων 242 επόμενα του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.
[...]

10. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, Εσωτερικών και Οικονομικών καθορίζονται οι αμοιβές των συνεργείων ελέγχου για τη διενέργεια των αυτεπάγγελτων ελέγχων και οι αμοιβές των Πραγματογνωμόνων που διενεργούν ελέγχους μετά από καταγγελίες, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια για τον τρόπο καταβολής αυτών.

Άρθρο 95

Ειδική άδεια οδήγησης Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτου

1. Η ειδική άδεια οδήγησης Ε.Δ.Χ. χορηγείται από την Υπηρεσία Μεταφορών και Επικοινωνιών της Περιφερειακής Ενότητας της οικείας Περιφέρειας.

Άρθρο 103

Πειθαρχικό Συμβούλιο - Λοιπά όργανα

1. Συνιστάται ανά διετία εντός του πρώτου διμήνου του πρώτου έτους στην έδρα κάθε Περιφέρειας Πειθαρχικό Συμβούλιο με διετή θητεία, το οποίο είναι αρμόδιο για τον έλεγχο της τήρησης και την επιβολή κυρώσεων σχετικά με την παράβαση διατάξεων, που προβλέπουν πειθαρχικά παραπτώματα των οδηγών, ιδιοκτητών και εκμεταλλευτών Ε.Δ.Χ.

αυτοκινήτων. Οι παραβάσεις εκδικάζονται από το Πειθαρχικό Συμβούλιο της έδρας του Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτου.

Συνιστάται ανά διετία, μέσα στο πρώτο δίμηνο του πρώτου έτους, στην έδρα κάθε περιφέρειας ή, για τις νησιωτικές περιφέρειες του άρθρου 205 του ν. 3852/2010 (Α' 87), σε κάθε Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών της οικείας περιφέρειας, πειθαρχικό συμβούλιο με διετή θητεία, το οποίο είναι αρμόδιο για τον έλεγχο της τήρησης και την επιβολή κυρώσεων σχετικά με την παράβαση διατάξεων που προβλέπουν πειθαρχικά παραπτώματα των οδηγών, των ιδιοκτητών και των εκμεταλλευτών Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτων. Οι παραβάσεις εκδικάζονται από το πειθαρχικό συμβούλιο της έδρας του Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτου.

2. Κάθε Πειθαρχικό Συμβούλιο αποτελείται από:

α. Δύο (2) εκπροσώπους της Γενικής Διεύθυνσης Μεταφορών και Επικοινωνιών της οικείας περιφέρειας ή δύο (2) εκπροσώπους της Διεύθυνσης Μεταφορών και Επικοινωνιών της οικείας περιφέρειας για τις νησιωτικές περιφέρειες του άρθρου 205 του ν.3852/2010 (Α' 87), με τους αναπληρωτές τους, οι οποίοι ορίζονται από τον Περιφερειάρχη,

β. έναν (1) δικηγόρο με έμμισθη εντολή με τον αναπληρωτή του, ο οποίος υπηρετεί στην οικεία Περιφέρεια,

γ. έναν (1) εκπρόσωπο της αστυνομικής αρχής της Περιφέρειας, με τον αναπληρωτή του, που ορίζονται αρμοδίως και έχουν την ιδιότητα του αξιωματικού της Ελληνικής Αστυνομίας και προέρχονται κατά προτίμηση από υπηρεσίες τροχαίας κίνησης της Περιφέρειας,

δ. έναν (1) εκπρόσωπο των ιδιοκτητών και έναν (1) εκπρόσωπο των οδηγών Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτων της οικείας Περιφέρειας, με τους αναπληρωτές τους, που ορίζονται όπως προβλέπεται στο παρόν. Ο εκπρόσωπος των ιδιοκτητών μετέχει για εκδίκαση παραβάσεων ιδιοκτητών και ο εκπρόσωπος των οδηγών για εκδίκαση παραβάσεων οδηγών που δεν έχουν την ιδιότητα του ιδιοκτήτη Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτων.

Τους εκπροσώπους των ιδιοκτητών και των οδηγών Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτων υποδεικνύουν από κοινού, κατά περίπτωση, όλες οι οικείες επαγγελματικές οργανώσεις των ενδιαφερομένων, εντός δέκα (10) ημερών, ύστερα από πρόσκληση του οικείου Περιφερειάρχη. Αν η προθεσμία αυτή παρέλθει άπρακτη, ο Περιφερειάρχης απευθύνει νέα πρόσκληση στις επαγγελματικές οργανώσεις να υποδείξουν εκπροσώπους μέσα σε αποκλειστική προθεσμία πέντε (5) ημερών από την κοινοποίηση της πρόσκλησης. Αν και στη δεύτερη περίπτωση δεν υποδειχθούν εκπρόσωποι, ο Περιφερειάρχης αυτεπάγγελα ορίζει εκπρόσωπο αντίστοιχα από την οικεία επαγγελματική οργάνωση με τα περισσότερα εγγεγραμμένα μέλη, σύμφωνα με το πρακτικό εκλογής του τελευταίου Διοικητικού Συμβουλίου. Με απόφαση του Περιφερειάρχη ή του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών στην περίπτωση της παραγράφου 11 δύνανται να οριστούν ως μέλη των Πειθαρχικών Συμβουλίων υπάλληλοι της Περιφέρειας ή του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών όταν οι επαγγελματικές οργανώσεις ή/και η οικεία αστυνομική αρχή δεν ανταποκρίνονται στην πρόσκληση για ορισμό εκπροσώπων τους.

3. Αν σε Περιφέρεια δεν υπάρχει αμιγές σωματείο οδηγών Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτων, αλλά υπάρχει μικτό σωματείο οδηγών που αποτελείται από οδηγούς Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτων, λεωφορείων, τουριστικών λεωφορείων και φορτηγών στο Πειθαρχικό Συμβούλιο συμμετέχει, για τις παραβάσεις οδηγών Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτων, εκπρόσωπος από το μικτό σωματείο και συγκεκριμένα από τον κλάδο των οδηγών Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτων.

Αν σε Περιφέρεια δεν υπάρχει ούτε μικτό σωματείο οδηγών, εκπρόσωπος των οδηγών ορίζεται από τον Περιφερειάρχη ένας από τους οδηγούς Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτων της Περιφέρειας με τον αναπληρωτή του.

4. Χρέη Προέδρου για το Πειθαρχικό Συμβούλιο εκτελεί ένας από τους εκπροσώπους της Γενικής Διεύθυνσης Μεταφορών και Επικοινωνιών της οικείας Περιφέρειας, που ορίζεται με την πράξη συγκρότησης.

5. Ο χώρος και οι ημερομηνίες συνεδριάσεων των συμβουλίων καθορίζονται από τον Περιφερειάρχη, ανάλογα με τις υπάρχουσες ανάγκες.

6. Το Πειθαρχικό Συμβούλιο βρίσκεται σε απαρτία όταν παρίστανται τρία (3) τουλάχιστον μέλη του, στα οποία συμπεριλαμβάνονται απαραίτητα ο Πρόεδρος και ο εκπρόσωπος της αστυνομίας ή οι αναπληρωτές τους. Οι αποφάσεις του Πειθαρχικού Συμβουλίου λαμβάνονται με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών. Σε περίπτωση ισοψηφίας γίνεται παραπομπή σε επόμενη συνεδρίαση.

7. Το Πειθαρχικό Συμβούλιο υποστηρίζεται από γραμματεία, η οποία:

α. τηρεί ειδικά σχετικό πρωτόκολλο, β. δέχεται τις εκθέσεις παραβάσεων των κανονισμών λειτουργίας αυτοκινήτων Ε.Δ.Χ., τις γραπτές απόψεις ή εξηγήσεις όσων έχουν διαπράξει παράβαση, τις ενστάσεις, καθώς και τις έγγραφες καταγγελίες πολιτών τις οποίες παραδίδει στον Πρόεδρο του Πειθαρχικού Συμβουλίου,

γ. διεκπεραιώνει τη σχετική αλληλογραφία που απαιτείται,

δ. εισηγείται ημερομηνίες συνεδριάσεων του Πειθαρχικού Συμβουλίου,

ε. τηρεί και ενημερώνει μητρώο παραβάσεων.

8. Τα σχετικά ζητήματα με τις διαδικασίες που πρέπει να τηρούνται για την εύρυθμη λειτουργία του συμβουλίου αυτού ρυθμίζονται από τον πρόεδρό τους. Το Πειθαρχικό Συμβούλιο χρησιμοποιεί πρόσφορα αποδεικτικά μέσα, που εκτιμώνται ελεύθερα, για να εκδώσει τις αποφάσεις του.

9. Το Πειθαρχικό Συμβούλιο αποφασίζει μέσα σε προθεσμία ενός (1) μηνός από τη διαβίβαση σε αυτό από τα αρμόδια όργανα εκθέσεων παραβάσεων οδηγών Ε.Δ.Χ. αυτοκινήτων ή αναφορών ή καταγγελιών επιβατών.

10. Το Πειθαρχικό Συμβούλιο κάθε τρίμηνο υποβάλλει στην αρμόδια Γενική Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών της οικείας Περιφέρειας και στην αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών αναλυτική κατάσταση με τις υποθέσεις που έχουν διεκπεραιωθεί ή εκκρεμούν σε αυτό.

11. Τα Πειθαρχικά Συμβούλια μπορεί να συγκροτούνται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών αν παρέλθει άπρακτο χρονικό διάστημα δύο (2) μηνών για τη συγκρότησή τους από τον Περιφερειάρχη.

18. Ν. 4249/2014

Άρθρο 12

Σύνδεση Ελληνικής Αστυνομίας με Τοπική Αυτοδιοίκηση- Συγκρότηση Επιτροπών Περιφερειακής Συνεργασίας και Ασφάλειας

1. Στην έδρα κάθε διοικητικής Περιφέρειας της χώρας λειτουργεί Επιτροπή Περιφερειακής Συνεργασίας και Ασφάλειας (Ε.Π.Σ.Α.), η οποία αποτελείται από τον οικείο Περιφερειάρχη, ως πρόεδρο, έναν περιφερειακό σύμβουλο από κάθε Περιφερειακή Ενότητα, που ορίζεται από αυτόν, έναν εκπρόσωπο της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων που υποδεικνύεται από τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, τον Περιφερειακό Αστυνομικό Διευθυντή και τον Περιφερειακό Διευθυντή Ασφάλειας, ως μέλη. Σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματός τους, ο πρόεδρος της Επιτροπής αναπληρώνεται από αντι-περιφερειάρχη, τον οποίο ορίζει ο ίδιος και τα μέλη, πλην του Περιφερειακού Αστυνομικού Διευθυντή, από τους αναπληρωτές τους, οι οποίοι ορίζονται από τα ίδια όργανα. Ο Περιφερειακός Αστυνομικός Διευθυντής και ο Περιφερειακός Διευθυντής Ασφάλειας αναπληρώνονται από τους νόμιμους αναπληρωτές τους. Στην Επιτροπή συμμετέχουν και τρεις (3) ακόμη, επιστήμονες, οι οποίοι διαμένουν στην οικεία Περιφέρεια και κατέχουν ειδικές γνώσεις στον τομέα της εγκληματικότητας, όπως εγκληματολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι, ιατροί και κοινωνιολόγοι, οι οποίοι προτείνονται από τον οικείο Περιφερειάρχη. Η γραμματειακή εξυπηρέτηση της Επιτροπής παρέχεται με μέριμνα του διευθυντή της οικείας Περιφερειακής Αστυνομικής Διεύθυνσης.

2. Οι Ε.Π.Σ.Α. συγκροτούνται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη. Με όμοια απόφαση ρυθμίζονται θέματα οργάνωσης και

λειτουργίας των Ε.Π.Σ.Α., η συνεργασία τους με τις άλλες συναρμόδιες αρχές, υπηρεσίες και φορείς, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. Η αποστολή των Ε.Π.Σ.Α. συνίσταται:

- α. Στο συντονισμό της δράσης των Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης Παραβατικότητας (ΤΟ.Σ.Π.ΠΑ.) που λειτουργούν στους δήμους της οικείας Περιφέρειας.
  - β. Στη μελέτη και αξιολόγηση των εκθέσεων και προτάσεων των ΤΟ.Σ.Π.ΠΑ., σε συνδυασμό με άλλα συναφή στοιχεία και δεδομένα, την καταγραφή και εκτίμηση των πραγματικών διαστάσεων της εγκληματικότητας στην οικεία Περιφέρεια και τη σύνταξη σχετικής ετήσιας έκθεσης, στην οποία περιλαμβάνονται και προτάσεις βελτίωσης του επιπέδου προστασίας, ασφάλειας και εξυπηρέτησης των πολιτών ή αντιμετώπισης συγκεκριμένων προβλημάτων αστυνομικής φύσεως. Η έκθεση αυτή υποβάλλεται στο Κεντρικό Συμβούλιο Πρόληψης Παραβατικότητας (ΚΕ.Σ.Π.ΠΑ.) κατά το πρώτο δίμηνο κάθε έτους και κοινοποιείται στα Γραφεία του Υπουργού Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και του Γενικού Γραμματέα Δημόσιας Τάξης, καθώς και στο Επιτελικό Γραφείο του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας.
  - γ. Στην εκδήλωση και το συντονισμό πρωτοβουλιών που σχεδιάζονται και αναπτύσσονται σε συνεργασία με διάφορους κοινωνικούς φορείς, όπως συλλόγους, επαγγελματικές ενώσεις και θεραπευτικές κοινότητες, προς το σκοπό συνδρομής στο κοινωνικό έργο της Ελληνικής Αστυνομίας, ανάπτυξης της κοινωνικής αλληλεγγύης, ενίσχυσης της συμμετοχικής δράσης και ευαισθητοποίησης των τοπικών κοινωνιών στην αποτελεσματικότερη πρόληψη της εγκληματικότητας και αρωγής και πληροφόρησης σε θύματα εγκληματικών πράξεων.
  - δ. Στην υποβολή προτάσεων προς τους αρμόδιους φορείς για την αναβάθμιση περιοχών που παρουσιάζουν χρόνια χωροταξικά, κοινωνικά και αστυνομικά προβλήματα.
  - ε. Στο σχεδιασμό και τη μέριμνα για την υλοποίηση προγραμμάτων, σεμιναρίων, ενημερωτικού χαρακτήρα εκδηλώσεων και άλλων συναφών δράσεων και πρωτοβουλιών, σε συνεργασία με τα οικεία ΤΟ.Σ.Π.ΠΑ. και άλλες συναρμόδιες Υπηρεσίες και Φορείς, με σκοπό την προληπτική αντιμετώπιση της παραβατικής συμπεριφοράς σε τομείς, όπως η οδική ασφάλεια, η σχολική και εξωσχολική βία, η χρήση ναρκωτικών, η κακοποίηση και εκμετάλλευση ανηλίκων, η ένταξη σε αντικοινωνικές ή εγκληματικές ομάδες, η βία στους αθλητικούς χώρους, η ρατσιστική βία και οι φθορές ή καταστροφές σε δημόσια κτίρια, εγκαταστάσεις και άλλους χώρους.
  - στ. Στην παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης ή την υποβολή προτάσεων προς τα τοπικά Τμήματα Δημοτικής Αστυνόμευσης ή τις κατά τόπο αρμόδιες Αστυνομικές Υπηρεσίες σε θέματα σχεδιασμού μέτρων προληπτικής αστυνόμευσης ή αναβάθμισης της αστυνόμευσης σε περιοχές που εμφανίζουν αυξημένη εγκληματικότητα ή χρήζουν ειδικής μέριμνας και προστασίας.
3. Οι Τοπικές Ε.Π.Σ.Α., στο πλαίσιο εκπλήρωσης της αποστολής τους, συνεργάζονται άμεσα με τα οικεία ΤΟ.Σ.Π.ΠΑ., το ΚΕ.Σ.Π.ΠΑ., τα Τμήματα Δημοτικής Αστυνόμευσης ή ελλείψει αυτών με τις καθ' ύλην και κατά τόπο αρμόδιες Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας, με τις Ε.Π.Σ.Α. όμορων Περιφερειών, με άλλες δημόσιες Υπηρεσίες και Οργανισμούς, με Ινστιτούτα Αντεγκληματικής Πολιτικής, με επιστημονικούς, επαγγελματικούς και κοινωνικούς φορείς, συλλόγους, θεραπευτικές κοινότητες, πανεπιστημιακά και άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα, με σωφρονιστικά καταστήματα, με ιδρύματα αποκατάστασης και θεραπείας, με τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, καθώς και με εκπροσώπους της χώρας μας σε διεθνείς Οργανισμούς ή όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που δραστηριοποιούνται στο πεδίο της πρόληψης του εγκλήματος.

19. Ν. 4310/2014

Άρθρο 6

Όργανα

Αρμόδια όργανα για το σχεδιασμό και την εφαρμογή της πολιτικής ΕΤΑΚ είναι:

[...]

4. Οι περιφέρειες.

[...]

Άρθρο 10

Περιφερειακά Συμβούλια Έρευνας και Καινοτομίας (ΠΣΕΚ)

1. Με απόφαση του κατά τόπο αρμόδιου Περιφερειάρχη, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, συγκροτείται Περιφερειακό Επιστημονικό Συμβούλιο Έρευνας και Καινοτομίας (ΠΣΕΚ), ως όργανο υποστήριξης αναπτυξιακών δράσεων και υλοποίησης της ΕΣΕ-ΤΑΚ. Η υποστήριξη παρέχεται με εισηγήσεις, μελέτες πεδίου, καταγραφές και αξιολογήσεις των υφιστάμενων υποδομών ή του διαθέσιμου ανθρώπινου δυναμικού και συγκριτικές εκτιμήσεις σε ό,τι αφορά στη δημιουργία περιφερειακών συσπειρώσεων ερευνητικών οργανισμών, τεχνολογικών φορέων, επιχειρήσεων, λοιπών φορέων και περιφερειακών αρχών, για την προώθηση της καινοτομίας, την ενθάρρυνση της ανάπτυξης σχημάτων σύμπραξης του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα και τη διαμόρφωση συνθηκών και προοπτικών επιτυχούς συμμετοχής οργανισμών των περιφερειών σε εθνικά και ευρωπαϊκά ερευνητικά έργα.

Ειδικότερα, το περιεχόμενο των εισηγήσεων και της υποστήριξης του ΠΣΕΚ αφορά:

α) Στην οριζόντια δικτύωση των περιφερειακών συντελεστών που εμπλέκονται στην ΕΤΑΚ, όπως δημόσιοι ερευνητικοί οργανισμοί, τεχνολογικοί φορείς, επιχειρήσεις και λοιποί φορείς, καθώς και σε προτάσεις ένταξης και διασύνδεσης των συντελεστών και ερευνητικών οργανισμών στις περιφερειακές οικονομίες.

β) Στην από κοινού με τη ΓΓΕΤ ανάλυση των στρατηγικών για την ανάπτυξη της ΕΤΑΚ στην περιφέρεια και την ανάληψη συντονισμένων δράσεων Κέντρου-Περιφέρειας.

γ) Στον καθορισμό κριτηρίων και προϋποθέσεων για την αξιολόγηση ερευνητικών προτάσεων που υποβάλλονται στις περιφερειακές αρχές.

δ) Στη διεύρυνση της πρόσβασης των δικαιούχων σε πηγές χρηματοδότησης, καθώς και της ένταξης και διασύνδεσης των ερευνητικών οργανισμών στις περιφερειακές οικονομίες.

ε) Στην πλήρη αξιοποίηση του ερευνητικού δυναμικού των Περιφερειών και της ενίσχυσης της απασχόλησης νέων αποφοίτων σε εθνικό, ενωσιακό ή διεθνές επίπεδο, με μέτρα, όπως:

αα) Η υποστήριξη δημόσιων ερευνητικών οργανισμών για την απόκτηση κατάλληλου ερευνητικού εξοπλισμού και την ανάπτυξη υλικού περιβάλλοντος που τους επιτρέπει την πλήρη αξιοποίηση του διαθέσιμου ερευνητικού δυναμικού.

ββ) Η παροχή ενισχύσεων για ερευνητικές υποδομές στις οποίες εξασφαλίζεται η πρόσβαση σε διαφανή βάση που δεν εισάγει διακρίσεις.

γγ) Η στήριξη για τη διοργάνωση συναντήσεων εργασίας (workshops) και συνεδρίων για τη διευκόλυνση της μεταφοράς γνώσεων ή την ανάπτυξη δραστηριοτήτων προβολής και δημοσιοποίησης, καθώς και η ανάληψη πρωτοβουλιών διασποράς και μεταφοράς ερευνητικών αποτελεσμάτων στον παραγωγικό τομέα της χώρας, σε άλλες χώρες και σε διεθνείς αγορές.

δδ) Ο προσδιορισμός των αναγκών και των δυνατοτήτων ενίσχυσης της ερευνητικής ικανότητας των δημόσιων ερευνητικών φορέων που υπάρχουν στις Περιφέρειες και οι οποίες μπορούν να χρηματοδοτούνται.

2. Το ΠΣΕΚ αποτελείται από έντεκα (11) μέλη, από τα οποία έξι (6) είναι καθηγητές Α.Ε.Ι. ή ερευνητές που προέρχονται από ερευνητικά κέντρα που εποπτεύονται από τον Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων. Τα υπόλοιπα πέντε (5) μέλη προέρχονται από

επαγγελματικά επιμελητήρια και επιστημονικούς συλλόγους, τους πολιτιστικούς φορείς, την τοπική αυτοδιοίκηση και τους παραγωγικούς φορείς της περιοχής. Όλα τα μέλη του ΠΣΕΚ πρέπει να είναι κάτοχοι τουλάχιστον διπλώματος μεταπτυχιακών σπουδών ή ισοδύναμου τίτλου με αναγνωρισμένο κύρος και να έχουν μακρόχρονη ερευνητική και επαγγελματική εμπειρία σε θέματα ΕΤΑΚ. Η θητεία των μελών του (ΠΣΕΚ) είναι τετραετής και μπορεί να ανανεώνεται μία μόνο φορά με τη διαδικασία με την οποία επιλέχθηκαν αρχικά.

3. Τα μέλη του ΠΣΕΚ επιλέγονται με την ακόλουθη διαδικασία:

α) Με απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου συγκροτείται πενταμελής Επιτροπή που αποτελείται από δύο (2) επιστήμονες που ασχολούνται με την έρευνα, καθηγητές Α.Ε.Ι. με βαθμίδα καθηγητή ή αναπληρωτή καθηγητή, δύο (2) ερευνητές Α΄ ή Β΄ βαθμίδας της ημεδαπής ή της αλλοδαπής και ένα (1) εκπρόσωπο των παραγωγικών φορέων της οικείας Περιφέρειας, οι οποίοι δεν περιλαμβάνονται μεταξύ των επιλέξιμων υποψηφίων.

β) Η Επιτροπή προκηρύσσει ανοιχτή πρόσκληση υποβολής υποψηφιοτήτων, η οποία δημοσιεύεται στον ημερήσιο τύπο και το δικτυακό τόπο της οικείας Περιφέρειας και της ΓΓΕΤ. Η Επιτροπή αξιολογεί τις υποψηφιότητες και εν συνεχεία συντάσσει κατάλογο υποψηφίων κατά αξιολογική σειρά. Στον κατάλογο υποψηφίων που συντάσσει η Επιτροπή περιλαμβάνεται τριπλάσιος, και αν αυτό δεν είναι δυνατό, διπλάσιος αριθμός υποψηφίων του συνόλου των μελών του ΠΣΕΚ. Οι υποψήφιοι που περιλαμβάνονται στον κατάλογο προέρχονται κατά προτίμηση από τον εθνικό κατάλογο κριτών. Η Επιτροπή υποβάλλει τον κατάλογο υποψηφίων στο Περιφερειακό Συμβούλιο, το οποίο επιλέγει από αυτόν τους καταλληλότερους. Ο Περιφερειάρχης διορίζει τα μέλη του ΠΣΕΚ που έχουν επιλεγεί από το Περιφερειακό Συμβούλιο.

γ) Μετά από το διορισμό τους τα μέλη του ΠΣΕΚ συγκροτούνται σε σώμα και εκλέγουν τον πρόεδρο, τον αντιπρόεδρο και το γραμματέα του με τον αναπληρωτή του.

4. Οι πρόεδροι και οι αντιπρόεδροι των ΠΣΕΚ συνέρχονται σε ολομέλεια των ΠΣΕΚ, συγκροτούνται σε σώμα και εκλέγουν μεταξύ των μελών τους πρόεδρο και αντιπρόεδρο.

5. Ο τόπος και ο χρόνος συνεδριάσεων, η απαρτία, ο τρόπος λήψης απόφασης και κάθε ειδικότερο θέμα λειτουργίας του ΠΣΕΚ ορίζονται με απόφαση του προέδρου του οικείου ΠΣΕΚ, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας. Όσον αφορά την ολομέλεια των ΠΣΕΚ, τα ανωτέρω ζητήματα ορίζονται με απόφαση του ΓΓΕΤ.

6. Η γραμματειακή και η διοικητική υποστήριξη των ΠΣΕΚ παρέχονται από την Περιφέρεια. Τα ΠΣΕΚ υποβοηθούνται ως προς το έργο τους από τις υφιστάμενες δομές της οικείας Περιφέρειας. Τα μέλη των ΠΣΕΚ είναι δυνατόν να συμμετέχουν στις συνεδριάσεις από απόσταση μέσω τηλεδιάσκεψης.

7. Τα προβλεπόμενα από τις κείμενες διατάξεις έξοδα μετακίνησης, διανυκτέρευσης και ημερήσιας αποζημίωσης των μελών του ΠΣΕΚ για τη συμμετοχή στις συνεδριάσεις τους καλύπτονται από ίδιους πόρους της Περιφέρειας.

8. Για τα ΠΣΕΚ εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 7 του ν. 2690/1999 (Α΄ 45), όπως ισχύει.

20. Ν. 4314/2014

Άρθρο 7

Διαχειριστικές Αρχές Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

1. Οι Ειδικές Υπηρεσίες των Περιφερειών που μετονομάστηκαν με βάση το άρθρο 6 του ν. 3614/2007 σε «Ενδιάμεσες Διαχειριστικές Αρχές», αναλαμβάνουν αρμοδιότητες διαχείρισης των οικείων Περιφερειακών ΕΠ, σύμφωνα με το άρθρο 125 του Κανονισμού επιπροσθέτως των αρμοδιοτήτων που προβλέπονται στο ν. 3614/ 2007 και στις αποφάσεις εκχώρησης αρμοδιοτήτων για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2007-2013. Οι ανωτέρω Ειδικές Υπηρεσίες μετονομάζονται σε Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ..., στην οποία

προστίθεται η ονομασία κάθε Περιφέρειας και υπάγονται διοικητικά στον οικείο Περιφερειάρχη.

Άρθρο 24Α

Περιφερειακές Επιτροπές Αναπτυξιακού Σχεδιασμού ΕΣΠΑ για την τοπική αυτοδιοίκηση

1. Σε κάθε Περιφέρεια συγκροτείται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ) και σύμφωνη γνώμη της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων (ΠΕΔ), Περιφερειακή Επιτροπή Αναπτυξιακού Σχεδιασμού (ΠΕΑΣ) ΕΣΠΑ. Η Επιτροπή λειτουργεί ως υποεπιτροπή της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΠΕΠ και αποτελείται από τους ακόλουθους:

- α) εκπρόσωπο της ΚΕΔΕ, ως Πρόεδρο της Επιτροπής,
- β) δύο (2) μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της ΠΕΔ με τους αναπληρωτές τους, που ορίζονται με απόφαση του,
- γ) ένα (1) μέλος του Περιφερειακού Συμβουλίου με τον αναπληρωτή του, που ορίζεται με απόφαση του,
- δ) εκπρόσωπο της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, με τον αναπληρωτή του.

2. Η Περιφερειακή Αναπτυξιακή Επιτροπή ΕΣΠΑ διατυπώνει γνώμη προς τη Διαχειριστική Αρχή του αντίστοιχου Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος (Π.Ε.Π.) σχετικά με την κατάρτιση και την εξειδίκευση του, με τη διαδικασία εκπόνησης των προσκλήσεων και με τα κριτήρια και τη διαδικασία ένταξης των πράξεων που αφορούν έργα και δράσεις τοπικής ανάπτυξης και ιδίως των πράξεων που εντάσσονται σε κατηγορίες δράσης με δικαιούχους τους δήμους και ενημερώνεται από τη Διαχειριστική Αρχή για την πορεία υλοποίησης των πράξεων αυτών. Η Περιφερειακή Αναπτυξιακή Επιτροπή μπορεί να διατυπώνει αντίστοιχες εισηγήσεις προς τις Διαχειριστικές Αρχές των Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων σχετικά με τους άξονες προτεραιότητας ή τους ειδικούς στόχους ή τις κατηγορίες δράσης αυτών που έχουν ως δικαιούχους δήμους και ενημερώνεται από αυτές για την πορεία υλοποίησης τους.

3. Τα μέλη δεν αμείβονται.

4. Η ΜΟΔ ΑΕ παρέχει τεχνική υποστήριξη των δήμων ως δικαιούχων των ΕΠ του ΕΣΠΑ 2014-2020.

Άρθρο 83

Σύσταση Διευθύνσεων Λαϊκών Αγορών στις Περιφέρειες Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας

1. Συνιστάται Διεύθυνση Λαϊκών Αγορών στις Περιφέρειες:

- α. Αττικής, με έδρα την Αθήνα και τοπική αρμοδιότητα που εκτείνεται σε όλη την Περιφέρεια Αττικής, υπαγόμενη στη Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης και
- β. Κεντρικής Μακεδονίας, με έδρα τη Θεσσαλονίκη και τοπική αρμοδιότητα που εκτείνεται στη Μητροπολιτική Ενότητα Θεσσαλονίκης, υπαγόμενη στη Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης.

2. Η Διεύθυνση Λαϊκών Αγορών έχει ως αρμοδιότητες τη μελέτη, το σχεδιασμό και την εισήγηση δράσεων για:

- α) Την εύρυθμη λειτουργία των λαϊκών αγορών, την ίδρυση, μεταφορά, επέκταση και κατάργηση λαϊκών αγορών, τον καθορισμό των θέσεων και την τακτοποίηση των πωλητών σε αυτές στους κατάλληλους από κάθε άποψη χώρους που διατίθενται από τους οικείους Δήμους, την επίβλεψη για την καθαριότητα, την απολύμανση των χώρων λειτουργίας των λαϊκών αγορών και για την αποκομιδή των απορριμμάτων που γίνονται με τη φροντίδα των Δήμων της Περιφέρειας Αττικής και της Μητροπολιτικής Ενότητας Θεσσαλονίκης, αντιστοίχως.

- β) Τη διευκόλυνση των παραγωγών και συνεταιρισμών παραγωγών να διαθέτουν τα προϊόντα τους απευθείας στην κατανάλωση μέσα από τις λαϊκές αγορές.

- γ) Την εφαρμογή της υφιστάμενης νομοθεσίας περί λαϊκών αγορών και των μέτρων που λαμβάνονται κάθε φορά για την προστασία των αγροτικών προϊόντων και την εξυπηρέτηση των αναγκών της κατανάλωσης.
- δ) Την εισήγηση στο Περιφερειακό Συμβούλιο για θέματα λαϊκών αγορών αποφασιστικής του αρμοδιότητας.
- ε) Την εισήγηση στον Περιφερειάρχη για να λαμβάνει κάθε πρόσφορο μέτρο για την αποτελεσματική οργάνωση και λειτουργία των λαϊκών αγορών.
- στ) Την εισήγηση στον Περιφερειάρχη για την πραγματοποίηση ερευνών, σεμιναρίων, διαφημιστικών και επικοινωνιακών ενεργειών και γενικότερα την ανάπτυξη κάθε δραστηριότητας για την επίτευξη των στόχων του.
- ζ) Την εισήγηση για τον αριθμό και το είδος των αδειών επαγγελματιών πωλητών λαϊκών αγορών που χορηγούνται.
- η) Την τήρηση ηλεκτρονικού μητρώου που αφορά την εν γένει λειτουργία των λαϊκών αγορών.
- θ) Την εποπτεία της λειτουργίας των λαϊκών αγορών παραγωγών προϊόντων βιολογικής γεωργίας.

Άρθρο 84

Διάρθρωση Διευθύνσεων Λαϊκών Αγορών - Αρμοδιότητες

1. Η Διεύθυνση Λαϊκών Αγορών στις δύο Περιφέρειες συγκροτείται από τις εξής οργανικές μονάδες:
  - α) Τμήμα Οργάνωσης και Λειτουργίας Λαϊκών Αγορών,
  - β) Τμήμα Εποπτείας Λαϊκών Αγορών.
2. Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Λαϊκών Αγορών κατανέμονται, στα υπαγόμενα σε αυτή τμήματα, ως εξής:
  - α) Τμήμα Οργάνωσης και Λειτουργίας Λαϊκών Αγορών
    - αα. Η μέριμνα για την έκδοση των αδειών προσέλευσης των επαγγελματιών πωλητών και παραγωγών στις λαϊκές αγορές, σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά για τα θέματα αυτά αποφάσεις.
    - ββ. Η μέριμνα για τις μεταβολές των αδειών και καθετί που έχει σχέση με τους κατόχους αυτών.
    - γγ. Η τήρηση του γενικού μητρώου επαγγελματιών πωλητών και παραγωγών, καθώς και η τήρηση ατομικών καρτελών αυτών, σε ηλεκτρονικά τηρούμενα αρχεία και ηλεκτρονικές καρτέλες.
    - δδ. Προτάσεις για την ίδρυση νέων λαϊκών αγορών.
    - εε. Η μέριμνα για την εύρυθμη λειτουργία των λαϊκών αγορών και τον καθορισμό των χώρων λειτουργίας αυτών και των θέσεων των επαγγελματιών πωλητών και παραγωγών σε αυτούς.
    - στστ. Η διευκόλυνση προσέλευσης παραγωγών και επαγγελματιών πωλητών στις λαϊκές αγορές.
    - ζζ. Η εξέταση των αιτήσεων, ο έλεγχος των δικαιολογητικών και η εισήγηση προς την Επιτροπή του άρθρου 85 για τη χορήγηση αδειών απουσίας στους παραγωγούς πωλητές λαϊκών αγορών, κατά το άρθρο 12 του ν. 4264/ 2014 (Α' 118), καθώς και για την πρόσληψη υπαλλήλων, κατά το άρθρο 13 του αυτού ως άνω νόμου.
    - ηη. Η μέριμνα για την αλλαγή ημέρας λειτουργίας των λαϊκών αγορών.
    - θθ. Η μέριμνα και η παρακολούθηση για την έγκαιρη μεταφορά των λαϊκών αγορών στους δρόμους (χώρους) που λειτουργούν εκ περιτροπής.
    - υ. Η πληροφόρηση των πωλητών για τους χώρους λειτουργίας των λαϊκών αγορών.
    - κκ. Η εισήγηση προς την Επιτροπή του άρθρου 85 για όλα τα θέματα που αφορούν στις αρμοδιότητες του και η μέριμνα για την εκτέλεση των σχετικών αποφάσεων της Επιτροπής αυτής.

β) Τμήμα Εποπτείας Λαϊκών Αγορών

αα. Η εισήγηση για θέματα προγραμματισμού ανθρώπινου δυναμικού, που απασχολείται στην εποπτεία των λαϊκών αγορών.

ββ. Η μέριμνα για την τήρηση καθαριότητας στους χώρους λειτουργίας των λαϊκών αγορών.

γγ. Η διαγράμμιση των χώρων λειτουργίας των λαϊκών αγορών.

δδ. Η εποπτεία των λαϊκών αγορών που ανήκουν στην αρμοδιότητα της Διεύθυνσης.

εε. Η εισήγηση για τις λουπές παραβάσεις που αναφέρονται στην παρ. 5 του άρθρου 32 του ν. 4264/2014 και η μέριμνα για την εκτέλεση των σχετικών αποφάσεων.

στστ. Η επίλυση προβλημάτων που προκύπτουν από τη λειτουργία των λαϊκών αγορών.

ζζ. Η εξυπηρέτηση και η παροχή πληροφοριών στους πολίτες.

ηη. Η παρακολούθηση και ο έλεγχος των καταγγελιών ή παραπόνων των καταναλωτών σε θέματα σχετικά με τη λειτουργία των Λαϊκών Αγορών.

θθ. Η μέριμνα και η εποπτεία για την κανονική είσπραξη του ημερήσιου δικαιώματος.

ιι. Η εισήγηση προς την Επιτροπή του άρθρου 85 για όλα τα θέματα που αφορούν στις αρμοδιότητες του και η μέριμνα για την εκτέλεση των σχετικών αποφάσεων της Επιτροπής αυτής.

21. Ν. 4440/2016

Άρθρο 37

Δικαίωμα υπογραφής «με εντολή Περιφερειάρχη»

1. Το δικαίωμα υπογραφής «με εντολή Περιφερειάρχη» της έκδοσης αδειών, που περιλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2006/123/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, και αφορούν την πρόσβαση σε δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών και την άσκησή τους, στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς της Ε.Ε., Οδηγίας που ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο με το Ν. 3844/2010 (Α' 63), μεταβιβάζεται στους προϊσταμένους των οικείων κατά περίπτωση Γενικών Διευθύνσεων των Περιφερειών.

2. Με απόφασή του ο Περιφερειάρχης δύναται να εξουσιοδοτήσει και όργανο ιεραρχικά υφιστάμενό του προϊσταμένου της καθ' ύλην αρμόδιας Γενικής Διεύθυνσης να υπογράψει με εντολή του τις πράξεις αδειοδότησης της παραγράφου 1, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

22. Ν. 4445/2016

Άρθρο 13

Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας της Περιφέρειας

1. Στο αυτοδιοικητικό επίπεδο λειτουργίας του Εθνικού Μηχανισμού, η Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας της κάθε Περιφέρειας είναι αρμόδια για:

α. την κατηγοριοποίηση, ιεράρχηση και επεξεργασία παρεμβάσεων, προτάσεων και επιμέρους αναγκών, όπως αυτές προκύπτουν από τη διαδικασία της δημόσιας διαβούλευσης και τις σχετικές εισηγήσεις των Περιφερειακών και Δημοτικών Συμβουλίων και των αρμόδιων για θέματα κοινωνικής προστασίας υπηρεσιών τους,

β. τη διατύπωση εισηγητικών προτάσεων για τη λήψη μέτρων και τη διαμόρφωση σχετικών πολιτικών και την υποβολή τους στο Περιφερειακό Συμβούλιο για έγκριση,

γ. τη σύνταξη της Περιφερειακής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη (ΠΕ.Σ.Κ.Ε.), σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Διεύθυνσης Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής και της Διεύθυνσης Καταπολέμησης της Φτώχειας,

δ. το συντονισμό των Δήμων εντός των ορίων της οικείας Περιφέρειας σε θέματα κοινωνικής αλληλεγγύης και τη μέριμνα για την εφαρμογή των οριζόντιων μέτρων πολιτικής και την ανάπτυξη παρεμβάσεων στο πλαίσιο της αντιμετώπισης ειδικών τοπικών αναγκών,

ε. την κατάλληλη υποστήριξη και διάθεση τεχνογνωσίας στους Δήμους για την εφαρμογή και παρακολούθηση των πολιτικών κοινωνικής ένταξης,

στ. τη δικτύωση όμορων Δήμων με επιδιωκόμενο σκοπό την αντιμετώπιση κοινών αναγκών,

ζ. την παρακολούθηση σε περιφερειακό επίπεδο των ΠΕ.Σ.Κ.Ε., με έμφαση στην πρόοδο, που έχει επιτευχθεί κατά την εφαρμογή των επιμέρους δράσεων και την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί, τόσο σε επίπεδο Περιφέρειας, όσο και σε επίπεδο Δήμων,

η. την αξιοποίηση στοιχείων και πληροφοριών από τα πληροφοριακά συστήματα και τις εισηγήσεις των Κοινωνικών Υπηρεσιών των Δήμων, καθώς και την εξέταση της μεταβολής των δεικτών κοινωνικού αποκλεισμού, σε μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα,

θ. τη διενέργεια τακτικών συναντήσεων με εκπροσώπους της οικείας Περιφέρειας, των Δήμων, των κοινωνικών εταίρων, της κοινωνίας των πολιτών, των φορέων υλοποίησης παρεμβάσεων κοινωνικού χαρακτήρα, της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης στο πλαίσιο Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος (Ε.Υ.Δ.-Π.Ε.Π.), του Τμήματος Κοινωνικών Υποθέσεων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, σχετικά με την υλοποίηση των επιμέρους παρεμβάσεων και γενικότερα τη διενέργεια κοινωνικού διαλόγου - διαβούλευσης σε περιφερειακό επίπεδο,

ι. τη δικτύωση των φορέων υλοποίησης προνοιακών παρεμβάσεων και κοινωνικών υπηρεσιών σε περιφερειακό επίπεδο,

ια. την καταγραφή των βέλτιστων πρακτικών και τον εντοπισμό αποκλίσεων στην υλοποίηση,

ιβ. τη διαβίβαση στοιχείων, δεδομένων και πληροφοριών προς το Ε.Γ.Π.Σ. του Εθνικού Μηχανισμού, και

ιγ. τη σύνταξη και υποβολή ετήσιας έκθεσης, κατόπιν έγκρισης από το οικείο Περιφερειακό Συμβούλιο, προς τις αρμόδιες υπηρεσίες της Διεύθυνσης Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής και της Διεύθυνσης Καταπολέμησης της Φτώχειας της Γενικής Διεύθυνσης Πρόνοιας.

Άρθρο 14

Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης

1. Στην έδρα κάθε Περιφέρειας συνιστάται Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης (Παρατηρητήριο). Η λειτουργία του Παρατηρητηρίου αποσκοπεί:
  - α. στην αποτελεσματική παρακολούθηση και το συντονισμό των στόχων, οι οποίοι εξειδικεύονται στο πλαίσιο της ΠΕ.Σ.Κ.Ε.,
  - β. στην ανάδειξη τοπικών αναγκών σε θέματα πολιτικών κοινωνικής προστασίας, πρόνοιας και αλληλεγγύης,
  - γ. στη διαβίβαση στοιχείων και πληροφοριών στο Ε.Γ.Π.Σ. του Εθνικού Μηχανισμού,
  - δ. στην αποτύπωση και χαρτογράφηση των χωρικών διαστάσεων της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.
2. Ως πυλώνας της κοινωνικής ένταξης σε αυτοδιοικητικό επίπεδο, το Παρατηρητήριο προωθεί ιδίως τις ακόλουθες δράσεις:
  - α. την εκπόνηση ετήσιας Περιφερειακής Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης για τη διαπίστωση των επιπτώσεων συγκεκριμένων πολιτικών στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της οικείας Περιφέρειας,
  - β. την ανάπτυξη και εφαρμογή εργαλείων και δεικτών παρακολούθησης των διαδικασιών κοινωνικής ένταξης των ωφελούμενων της ΠΕ.Σ.Κ.Ε., ιδίως σε ζητήματα, που άπτονται της ένταξης στην αγορά εργασίας και της ανάπτυξης οικονομικής δραστηριότητας,
  - γ. την παρακολούθηση και καταγραφή κοινωνικών φαινομένων, όπως ακραία φτώχεια, υπερχρεωμένα νοικοκυριά και την αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων, ιδιαίτερα των ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων,
  - δ. Τη δημιουργία διαδικτυακής πύλης για την καταγραφή της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, τη συλλογή, επεξεργασία και ανάλυση συγκεντρωτικών στοιχείων στατιστικού χαρακτήρα και αναφορών κοινωνικών φαινομένων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, καθώς και δράσεων της περιφερειακής στρατηγικής.

3. Κατά τα λοιπά, τα ζητήματα, που σχετίζονται με την οργανωτική διάρθρωση και το προσωπικό των Παρατηρητηρίων, ρυθμίζονται με τους Οργανισμούς των Περιφερειών, κατά τη διαδικασία του άρθρου 241 του ν. 3852/2010.

Άρθρο 17

Περιφερειακή και Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης

1. Στο αυτοδιοικητικό επίπεδο του Εθνικού Μηχανισμού για την αξιολόγηση πολιτικών και δράσεων κοινωνικής ένταξης και κοινωνικής συνοχής, η Περιφερειακή Επιτροπή Διαβούλευσης κάθε Περιφέρειας και η Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης Δήμου, με πληθυσμό μεγαλύτερο των δέκα χιλιάδων (10.000) κατοίκων, ασκούν τα γνωμοδοτικά τους καθήκοντα, όπως καθορίζονται από τις διατάξεις των άρθρων 178 και 76 του ν. 3852/2010, αντίστοιχα.

2. Κατά τη φάση λειτουργίας του Εθνικού Μηχανισμού, τα πρακτικά της Περιφερειακής Επιτροπής Διαβούλευσης, που άπτονται θεμάτων κοινωνικής προστασίας, διαβιβάζονται στη Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας της οικείας Περιφέρειας.

3. Στο πλαίσιο λειτουργίας του Εθνικού Μηχανισμού, τα πρακτικά της Δημοτικής Επιτροπής Διαβούλευσης, που άπτονται θεμάτων κοινωνικής προστασίας, διαβιβάζονται στην αρμόδια κοινωνική υπηρεσία του οικείου Δήμου.

23. Ν. 4472/2017

Άρθρο 85

Αδειοδότηση, διοικητική εποπτεία και έλεγχος λειτουργίας ιδιωτικών φορέων παροχής υπηρεσιών ΠΦΥ

[...]

5. Στην έδρα κάθε Περιφέρειας συνιστάται Επιτροπή, η οποία αποτελείται από:

α. Έναν ιατρό της Διεύθυνσης Υγείας και Δημόσιας Υγιεινής της Περιφέρειας ή έναν ιατρό που υπηρετεί σε νοσοκομείο του Ε.Σ.Υ. που εδρεύει στην οικεία Περιφέρεια.

β. Έναν διπλωματούχο μηχανικό σχετικής ειδικότητας της οποίας το γνωστικό αντικείμενο ή τα επαγγελματικά δικαιώματα συνάδουν με τις αρμοδιότητες της παραγράφου 1 που υπηρετεί στο Υπουργείο Υγείας ή της οικείας Περιφέρειας.

γ. Έναν εκπρόσωπο του οικείου Ιατρικού ή Οδοντιατρικού Συλλόγου, κατά περίπτωση, που ορίζεται από το Δ.Σ. μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την κοινοποίηση του σχετικού εγγράφου της αρμόδιας υπηρεσίας, διαφορετικά ορίζεται από τον Περιφερειάρχη.

Η Επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη, ο οποίος ορίζει πρόσωπα που δεν περιλαμβάνονται στη σύνθεση της επιτροπής ιδιωτικών κλινικών του άρθρου 4 του π.δ. 247/1991 (Α' 93).

6. Έργο της Επιτροπής της προηγούμενης παραγράφου είναι:

α. Η γνωμοδότηση για την έκδοση των πράξεων του Περιφερειάρχη της παραγράφου 2, μετά από επιτόπιο έλεγχο.

β. Η εποπτεία και ο έλεγχος των φορέων της παραγράφου 1 κατά τη λειτουργία τους.

24. Ν. 4483/2017

Άρθρο 70

Συγκρότηση Επιτροπής Εκτίμησης Ακινήτων στις Περιφέρειες

Η προβλεπόμενη από την παρ. 4 του άρθρου 13 του π.δ. 242/1996 (Α' 179) επιτροπή μπορεί να συσταθεί και ανά Περιφερειακή Ενότητα, έπειτα από σχετική απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου. Αποφάσεις συγκρότησης επιτροπών ανά Περιφερειακή Ενότητα, οι οποίες εκδόθηκαν, πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος, θεωρούνται νόμιμες.

25. Ν. 4495/2017

Άρθρο 2

Περιφερειακές Διευθύνσεις Ελέγχου Δόμησης -Περιφερειακά Παρατηρητήρια και Τμήματα Ελέγχου Δόμησης - Τοπικά Παρατηρητήρια

1. Στην έδρα κάθε Περιφέρειας συνιστάται ως όργανο της Περιφέρειας, Περιφερειακή Διεύθυνση «Ελέγχου Δόμησης - Περιφερειακά Παρατηρητήρια», σύμφωνα με το άρθρο 3 του ν. 3852/2010 (Α' 87), με κατά τόπον αρμοδιότητα αυτή της οικείας Περιφέρειας.

Ειδικά για την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου συνιστώνται δύο (2) Περιφερειακές Διευθύνσεις Ελέγχου Δόμησης, ήτοι Περιφερειακή Διεύθυνση «Ελέγχου Δόμησης - Περιφερειακό Παρατηρητήριο Δωδεκανήσων» με έδρα τη Ρόδο και «Περιφερειακή Διεύθυνση Ελέγχου Δόμησης -Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κυκλάδων» με έδρα τη Σύρο.

2. Στην έδρα κάθε Περιφερειακής Ενότητας συνιστάται ως όργανο της Περιφέρειας Τμήμα «Ελέγχου Δόμησης -Τοπικά Παρατηρητήρια», με κατά τόπον αρμοδιότητα αυτή της οικείας Περιφερειακής Ενότητας, τα οποία υπάγονται ως υπηρεσίες στην αντίστοιχη Περιφερειακή Διεύθυνση «Ελέγχου Δόμησης - Περιφερειακά Παρατηρητήρια».

Άρθρο 3

Συμβούλια Παρακολούθησης Δομημένου Περιβάλλοντος - Ετήσιες εκθέσεις

1. Στην έδρα κάθε Περιφέρειας συνιστάται επταμελές «Συμβούλιο Παρακολούθησης του Δομημένου Περιβάλλοντος», για τη μελέτη και αξιοποίηση δεδομένων και στοιχείων που αφορούν στο Δομημένο Περιβάλλον και την υποβολή προτάσεων προς το οικείο Περιφερειακό Συμβούλιο.

Συγκροτείται με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη και αποτελείται από:

- α. έναν (1) εκπρόσωπο της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδος (ΕΝ.Π.Ε.),
- β. έναν (1) εκπρόσωπο της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος Κ.Ε.Δ.Ε.,
- γ. έναν (1) εκπρόσωπο του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (Τ.Ε.Ε.),
- δ. έναν (1) εκπρόσωπο καθηγητή οποιασδήποτε βαθμίδας από Πανεπιστήμιο της οικείας Περιφέρειας,
- ε. έναν (1) εκπρόσωπο μη κυβερνητικής περιβαλλοντικής οργάνωσης,
- στ. έναν (1) εκπρόσωπο του Συλλόγου Αρχιτεκτόνων (ΣΑΔΑΣ) ή του Συλλόγου Ελλήνων Πολεοδόμων Χωροτακτών ΣΕΠΟΧ ή Συλλόγου Ελλήνων Μηχανικών Πολεοδομίας Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης ΣΕΜΠΧΠΑ και
- η. έναν (1) εκπρόσωπο του Συλλόγου Πολιτικών Μηχανικών Ελλάδος ή του Συλλόγου Τοπογράφων Μηχανικών.

2. Τα Τοπικά Παρατηρητήρια Δομημένου Περιβάλλοντος συντάσσουν, ανά τρίμηνο, έκθεση για την πορεία προόδου των θεμάτων αρμοδιότητάς τους, την οποία υποβάλλουν στο Περιφερειακό Παρατηρητήριο και στο οικείο Συμβούλιο Παρακολούθησης Δομημένου Περιβάλλοντος.

3. Τα Περιφερειακά Παρατηρητήρια Δομημένου Περιβάλλοντος συντάσσουν ετησίως έκθεση για τα θέματα αρμοδιότητάς τους, στην οποία περιλαμβάνονται και οι προτάσεις του οικείου Συμβουλίου Παρακολούθησης. Η έκθεση αυτή υποβάλλεται στη Διεύθυνση Ελέγχου Δομημένου Περιβάλλοντος και Εφαρμογής Χωρικού Σχεδιασμού - Παρατηρητήριο.

4. Η Διεύθυνση του Παρατηρητηρίου Δομημένου Περιβάλλοντος, επεξεργάζεται τα συμπεράσματα και τις επισημάνσεις των εκθέσεων αυτών και υποβάλλει στον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας ετήσια έκθεση, η οποία αναρτάται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και υποβάλλεται στην Επιτροπή Περιβάλλοντος της Βουλής των Ελλήνων.

Άρθρο 4**Αρμοδιότητες Διεύθυνσης «Ελέγχου Δομημένου Περιβάλλοντος και Εφαρμογής Σχεδιασμού - Παρατηρητήριο»**

Η Διεύθυνση «Ελέγχου Δομημένου Περιβάλλοντος και Εφαρμογής Σχεδιασμού - Παρατηρητήριο» έχει τις εξής αρμοδιότητες:

α) Εποπτεύει και ελέγχει την ορθή εφαρμογή της νομοθεσίας για την προστασία του δομημένου περιβάλλοντος, συλλέγει και αξιοποιεί τα επιχειρησιακά δεδομένα και στοιχεία και παρέχει οδηγίες και κατευθύνσεις προς τα Περιφερειακά Παρατηρητήρια. Στο πλαίσιο της αρμοδιότητας αυτής, η Διεύθυνση:

αα) μεριμνά για τη δημιουργία της «Ηλεκτρονικής Πολεοδομικής Ταυτότητας Δήμων», την εποπτεία αυτής, τον έλεγχο της εξέλιξης των διαδικασιών υλοποίησης χωρικού σχεδιασμού και τη μέριμνα για την επίσπευση αυτού,

ββ) παρέχει οδηγίες για την αντιμετώπιση και την πρόληψη της αυθαίρετης δόμησης και εποπτεύει την ανάρτηση στο διαδίκτυο χάρτη καταγραφής αυθαιρέτων της επικράτειας,

γγ) αξιοποιεί τα επιχειρησιακά δεδομένα για την κατάρτιση σχεδίων για τη βέλτιστη προστασία του οικιστικού περιβάλλοντος,

δδ) εποπτεύει το συντονισμό των συναρμόδιων υπηρεσιών και παρέχει οδηγίες σε θέματα εφαρμογής της νομοθεσίας για την αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση των κοινόχρηστων χώρων και των εν γένει κατασκευών,

εε) παρέχει οδηγίες για την εφαρμογή της νομοθεσίας για την προσβασιμότητα και την ελεύθερη κυκλοφορία πεζών, ΑμεΑ και εμποδιζόμενων ατόμων σε κοινόχρηστους χώρους, σε συνεργασία με άλλες υπηρεσίες του Δημοσίου, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, δημόσιες επιχειρήσεις, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και άλλους φορείς του δημοσίου ή ιδιωτικού τομέα και συντάσσει εισηγήσεις για τη βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου σχετικά με την προώθηση και εξασφάλιση της αυτόνομης διακίνησης και διαβίωσης των ατόμων με αναπηρίες,

στστ) μεριμνά για την τήρηση και εφαρμογή της νομοθεσίας περί επικίνδυνων οικοδομών.

β) Συντάσσει ετήσια έκθεση προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, σύμφωνα με το άρθρο 3.

γ) Τηρεί και διαχειρίζεται τα ηλεκτρονικά μητρώα, συλλέγει και επεξεργάζεται τα στατιστικά στοιχεία και διαμορφώνει προτάσεις για την περαιτέρω βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου. Ειδικότερα, η Διεύθυνση αυτή τηρεί:

αα) μεριμνά για τη συγκρότηση και λειτουργία των αρμόδιων συλλογικών οργάνων, συμβουλίων και επιτροπών σε ζητήματα πολεοδομικού ενδιαφέροντος, του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής (ΚΕ.Σ.Α.), του Κεντρικού Συμβουλίου Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων (ΚΕ.ΣΥ.ΠΟ.Θ.Α.) και της Κεντρικής Επιτροπής Προσβασιμότητας, των Συμβουλίων Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων (ΠΕ.ΣΥ.ΠΟ.Θ.Α.) των Περιφερειακών Συμβουλίων Αρχιτεκτονικής (ΠΕ.Σ.Α.) και των Συμβουλίων Αρχιτεκτονικής (Σ.Α.).

ββ) το μητρώο της ηλεκτρονικής ταυτότητας των κτιρίων,

γγ) το μητρώο της ηλεκτρονικής πλατφόρμας αυθαιρέτων.

δ) Εποπτεύει τη λειτουργία των συλλογικών οργάνων και ειδικότερα:

αα) μεριμνά για τη λειτουργία των αρμόδιων συλλογικών οργάνων, συμβουλίων και επιτροπών σε ζητήματα πολεοδομικού ενδιαφέροντος, του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής (ΚΕ.Σ.Α.), του Κεντρικού Συμβουλίου Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων (ΚΕ.ΣΥ.ΠΟ.Θ.Α.) και της Κεντρικής Επιτροπής Προσβασιμότητας,

ββ) μεριμνά για τη συγκρότηση των Επιτροπών Εξέτασης Ενστάσεων κατά αναθεωρητικών εκθέσεων επικίνδυνων οικοδομών του άρθρου 426 του π.δ. 14/27.7.1999 (Δ 580).

ε) Μεριμνά για τη λειτουργία του θεσμού της Μεταφοράς Συντελεστή Δόμησης (Μ.Σ.Δ.), την Περιβαλλοντική και Πολεοδομική Εξισορρόπηση και την εξασφάλιση και δημιουργία κοινόχρηστων χώρων και ειδικότερα:

αα) εποπτεύει τη λειτουργία της «Τράπεζας Δικαιωμάτων Δόμησης και Κοινόχρηστων Χώρων» και της έκδοσης Τίτλων Μ.Σ.Δ. και Ε.Π.Ι. και Αποφάσεων Πραγματοποίησης Μ.Σ.Δ.,
ββ) παρέχει γνώμη για την εφαρμογή δράσεων Περιβαλλοντικής και Πολεοδομικής Εξισορρόπησης σε Περιοχές Αυξημένης Επιβάρυνσης Συντελεστή (Π.Α.Ε.Σ.) από το Πράσινο Ταμείο,

γγ) είναι υπεύθυνη για την κατά προτεραιότητα, εξασφάλιση και διαμόρφωση ελεύθερων Κοινόχρηστων Χώρων, με δράσεις Περιβαλλοντικής και Πολεοδομικής Εξισορρόπησης μέσω της «Τράπεζας Δικαιωμάτων Δόμησης και Κοινόχρηστων Χώρων».

στ) Εποπτεύει και ελέγχει την υλοποίηση των τελεσίδικων πρωτοκόλλων κατεδάφισης και ειδικότερα:

αα) εποπτεύει τα Περιφερειακά Παρατηρητήρια για την υλοποίηση κατεδάφισης αυθαίρετων κατασκευών,

ββ) μεριμνά για την ορθή διάθεση των οικοδομικών αποβλήτων σε συνεργασία με τον Ελληνικό Οργανισμό Ανακύκλωσης (Ε.Ο.ΑΝ.).

ζ) Παρέχει οδηγίες για τον έλεγχο δηλώσεων υπαγωγής στις ρυθμίσεις για τα αυθαίρετα και ειδικότερα:

αα) για τον έλεγχο κατασκευών για τις οποίες παρανόμως έχουν υποβληθεί δηλώσεις υπαγωγής στο ν. 4014/ 2011 (Α 209) ή στο ν. 4178/2013 (Α 174) ή στις διατάξεις του παρόντος, σύμφωνα με τα αποτελέσματα φωτοερμηνείας δορυφορικών εικόνων και ορθοφωτοχαρτών,

ββ) για τον έλεγχο δυνατότητας υπαγωγής στο νόμο για αυθαίρετες κατασκευές και χρήσεις, που έχουν εκτελεστεί ή εγκατασταθεί σε κτίρια κηρυγμένα ως διατηρητέα, προκειμένου να εντάσσονται μορφολογικά και αισθητικά στο σύνολο του κτιρίου και στο ευρύτερο δομημένο περιβάλλον,

γγ) για τη διενέργεια δειγματοληπτικού ελέγχου των πορισμάτων των Ελεγκτών Δόμησης ως προς τις υπαγωγές αυθαίρετων κατασκευών και αλλαγών χρήσης στις διατάξεις για την αναστολή επιβολής κυρώσεων, καθώς και αυτεπάγγελτων ελέγχων.

Οι ανωτέρω αρμοδιότητες ασκούνται και στα ευαίσθητα οικοσυστήματα και εν γένει σε όλες τις προστατευόμενες περιοχές της χώρας, όπως αρχαιολογικούς χώρους, δάση, δασικές, αναδασωτές και δημόσιες χορτολιβα-δικές εκτάσεις, αιγιαλό, παραλία, ποτάμια, λίμνες και ρέματα, σε συνεργασία με τις συναρμόδιες υπηρεσίες.

Άρθρο 5

Αρμοδιότητες Περιφερειακών Διευθύνσεων Ελέγχου Δόμησης - Περιφερειακών Παρατηρητηρίων - Πόροι

Οι Περιφερειακές Διευθύνσεις «Ελέγχου Δόμησης -Περιφερειακά Παρατηρητήρια» έχουν τις εξής αρμοδιότητες:

1. Ελέγχουν την ορθή εφαρμογή της νομοθεσίας για την προστασία του δομημένου περιβάλλοντος, διενεργούν δειγματοληπτικούς και αυτεπάγγελτους ελέγχους των πορισμάτων των ελεγκτών δόμησης, ως προς τις υπαγωγές αυθαίρετων κατασκευών και αλλαγών χρήσης στις διατάξεις για την αναστολή επιβολής κυρώσεων, συντονίζουν τις συναρμόδιες υπηρεσίες κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας που αφορά τη χρήση, την αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση των κοινόχρηστων χώρων και εν γένει των κατασκευών και παρέχουν οδηγίες προς τα Τμήματα «Ελέγχου Δόμησης - Τοπικά Παρατηρητήρια»:

α) ως προς την αντιμετώπιση της αυθαίρετης δόμησης και ειδικότερα:

αα) την κατεδάφιση των τελεσίδικα κριθέντων αυθαιρέτων,

ββ) την τήρηση και διαχείριση του μητρώου πρωτοκόλλων κατεδάφισης αυθαιρέτων και επικίνδυνων κατασκευών,

γγ) την τήρηση του μητρώου, στο οποίο εγγράφονται οι ιδιωτικές επιχειρήσεις, που έχουν τη δυνατότητα να εκτελέσουν πρωτόκολλα κατεδάφισης,

δδ) τη λήψη μέτρων για την ορθή διάθεση των οικοδομικών αποβλήτων και την αποκατάσταση του περιβάλλοντος από περιβαλλοντική ζημιά, σε συνεργασία με τον Ελληνικό Οργανισμό Ανακύκλωσης (Ε.Ο.ΑΝ.),

εε) τα μέτρα πρόληψης της αυθαίρετης δόμησης και την αξιοποίηση των επιχειρησιακών δεδομένων με σκοπό την εξαγωγή συμπερασμάτων για τη βέλτιστη προστασία του οικιστικού περιβάλλοντος,

στστ) την ανάρτηση στο διαδίκτυο του χάρτη καταγραφής αυθαιρέτων της χωρικής του αρμοδιότητας,

ζζ) τη διενέργεια ηλεκτρονικής κλήρωσης για τον ορισμό ελεγκτών δόμησης, στους οποίους ανατίθεται ο έλεγχος αυθαιρέτων κατασκευών και χρήσεων, σύμφωνα με το άρθρο 92,

β) ως προς την υλοποίηση του πολεοδομικού σχεδιασμού και ειδικότερα:

αα) την παρακολούθηση της «Ηλεκτρονικής Πολεοδομικής Ταυτότητας Δήμων» του άρθρου 65,

ββ) τον έλεγχο και την παροχή οδηγιών για την επίσπευση της εξέλιξης του πολεοδομικού σχεδιασμού προς τους Δήμους και τις Περιφέρειες, σύμφωνα με το άρθρο 66,

γ) ως προς τις επικίνδυνες κατασκευές και ειδικότερα:

αα) τον έλεγχο για την εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας για τις επικίνδυνες κατασκευές,

ββ) τη μέριμνα για τη λειτουργία των τριμελών επιτροπών επικίνδυνων ετοιμόρροπων κατασκευών του άρθρου 428 του π.δ. 14/27.7.1999, της τριμελούς επιτροπής εξέτασης ενστάσεων κατά αναθεωρητικών εκθέσεων επικίνδυνων οικοδομών του άρθρου 426 του ίδιου διατάγματος.

2. Οι Περιφερειακές Διευθύνσεις «Ελέγχου Δόμησης -Περιφερειακά Παρατηρητήρια» συντάσσουν την προβλεπόμενη στο άρθρο 3 έκθεση, προς τη Διεύθυνση Ελέγχου Δομημένου Περιβάλλοντος και Εφαρμογής Σχεδιασμού - Παρατηρητήριο.

3. Μεριμνούν για τη γραμματειακή υποστήριξη και παροχή κτιριακών υποδομών στα Περιφερειακά Συμβούλια Αρχιτεκτονικής (ΠΕ.Σ.Α.), τα Περιφερειακά Συμβούλια Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων (ΠΕ.ΣΥ.ΠΟ.Θ.Α.) και την Περιφερειακή Επιτροπή Προσβασιμότητας.

4. Ενημερώνουν τα ηλεκτρονικά μητρώα και ειδικότερα:

α) το μητρώο ηλεκτρονικής ταυτότητας των κτιρίων, β) το μητρώο της ηλεκτρονικής πλατφόρμας αυθαιρέτων.

5. Εκδίδουν αποφάσεις επί των γνωμοδοτήσεων της τριμελούς επιτροπής εξέτασης ενστάσεων κατά αναθεωρητικών εκθέσεων επικίνδυνων οικοδομών του άρθρου 426 του π.δ. 14/27.7.1999.

6. Για την άσκηση των ανωτέρω αρμοδιοτήτων, η Περιφέρεια αντλεί πόρους από τα πρόστιμα που προβλέπονται στην παράγραφο 5 του άρθρου 95.

Άρθρο 6

Αρμοδιότητες Τμημάτων Ελέγχου Δόμησης - Τοπικών Παρατηρητηρίων

Τα Τοπικά Παρατηρητήρια έχουν τις εξής αρμοδιότητες:

1. Για την αντιμετώπιση και πρόληψη της αυθαίρετης δόμησης είναι αρμόδια για:

α) την ηλεκτρονική διαδικασία εντοπισμού, ελέγχου και καταγραφής αυθαιρέτων, σύμφωνα με τα άρθρα 90, 91 και 92,

β) την ενημέρωση του μητρώου της ηλεκτρονικής πλατφόρμας αυθαιρέτων με τα στοιχεία που ορίζονται στο άρθρο 90,

γ) την επιβολή κυρώσεων, σύμφωνα με το άρθρο 94,

δ) την ενημέρωση του Μητρώου «Ταυτότητας Κτιρίου», σύμφωνα με το άρθρο 54,

ε) την αξιοποίηση κάθε τεχνογνωσίας σχετικά με γεω-χωρικά δεδομένα, όπως αεροφωτογραφίες, σύνδεση με υπόβαθρα από την «Εθνικό Κτηματολόγιο και Κτηματογράφηση Χαρτών Α.Ε.» (Ε.Κ.ΧΑ. Α.Ε.) συσχέτιση με δασικούς χάρτες, διαγράμματα

εγκεκριμένων οριογραμμών καθορισμού αιγιαλού και παραλίας δορυφορικές λήψεις για τον εντοπισμό των αυθαιρέτων,

στ) την καταγραφή ανά δήμο κάθε εντοπισμένης αυθαίρετης κατασκευής,

ζ) τη διενέργεια δειγματοληπτικών ελέγχων δύο (2) φορές ετησίως και σε ποσοστό 10%, επί των πορισμάτων των ελεγκτών δόμησης,

η) τον έλεγχο εκτέλεσης των καθηκόντων των ελεγκτών δόμησης, μέσω δειγματοληπτικών ελέγχων, αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από καταγγελία, και τον έλεγχο του περιεχομένου της έκθεσης αυτοψίας,

θ) την εισήγηση προς την Επιτροπή Εξέτασης Προσφυγών Αυθαιρέτων του άρθρου 17, σε περίπτωση προσφυγής κατά του πορίσματος του ελεγκτή δόμησης, για κατασκευές για τις οποίες παρανόμως έχουν υποβληθεί δηλώσεις υπαγωγής στο ν. 4014/2011 ή στο ν. 4178/2013,

2. Την παρακολούθηση της «Ηλεκτρονικής Πολεοδομικής Ταυτότητας» των οικείων δήμων, σύμφωνα με το άρθρο 65, και την επίσπευση της εξέλιξης του πολεοδομικού σχεδιασμού.

3. Ως προς την αισθητική αναβάθμιση των κατασκευών τα Τοπικά Παρατηρητήρια είναι αρμόδια για:

α) τη διάσωση και αποκατάσταση των διατηρητέων κτιρίων,

β) το συντονισμό των συναρμόδιων υπηρεσιών για την αισθητική αναβάθμιση των κοινόχρηστων χώρων της περιφερειακής ενότητας.

4. Τον έλεγχο των κατασκευών και των κοινόχρηστων χώρων ως προς την τήρηση της νομοθεσίας για θέματα προσβασιμότητας και ελεύθερης κυκλοφορίας πεζών, ΑμεΑ και εμποδιζόμενων ατόμων.

5. α. Ως προς τις επικίνδυνες οικοδομές είναι αρμόδια για:

αα) τη διενέργεια αυτοψίας και τη σύνταξη έκθεσης σχετικά με τον υφιστάμενο κίνδυνο κατασκευών,

ββ) την εξέταση ενστάσεων κατά εκθέσεων επικίνδυνων κατασκευών και την τήρηση της διαδικασίας αναθεώρησης των εκθέσεων,

γγ) την απόφαση περί επιβολής μέτρων αναγκαστικής εκκένωσης, αχρηστίας ή και κατεδάφισης επικίνδυνων κατασκευών, εφόσον δεν πραγματοποιούνται εμπρόθεσμα τα υποδεικνυόμενα από την έκθεση μέτρα,

δδ) τη διαβίβαση της τελικής έκθεσης επικίνδυνης κατασκευής στον αρμόδιο Εισαγγελέα, προκειμένου να ασκηθεί ποινική δίωξη στον ιδιοκτήτη της κατασκευής εφόσον ο τελευταίος δεν συμμορφώνεται με το περιεχόμενο της έκθεσης αυτής.

β. Ως προς τις επικινδύνως ετοιμόρροπες κατασκευές είναι αρμόδια για:

αα) τη διαβίβαση αμελλητί προς την τριμελή επιτροπή του π.δ. 13/22.4.1929 (Α' 153) του αιτήματος για διενέργεια αυτοψίας στη φερόμενη ως επικινδύνως ετοιμόρροπη κατασκευή,

ββ) τη διαβίβαση της έκθεσης επικινδύνως ετοιμόρροπης κατασκευής στο Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής (Σ.Α.) εφόσον η κατασκευή είναι προϋφιστάμενη του έτους 1955,

γγ) τη μέριμνα για την άμεση κατεδάφιση της επικινδύνως ετοιμόρροπης κατασκευής, με λήψη των απαιτούμενων μέτρων ασφαλείας.

6. Την ενημέρωση των ηλεκτρονικών Μητρώων και ειδικότερα:

α) την ενημέρωση του Μητρώου Ταυτότητας Κτιρίου σε ζητήματα αρμοδιότητάς του,

β) την ενημέρωση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας αυθαιρέτων, με τις εκθέσεις των ελεγκτών δόμησης που αφορούν τον έλεγχο επί αυθαιρέτων κατασκευών.

7. Τη μέριμνα για τη λειτουργία της επιτροπής εξέτασης προσφυγών κατά αυθαιρέτων, σύμφωνα με το άρθρο 17.

8. Τη μέριμνα για τη γραμματειακή υποστήριξη και την παροχή κτιριακών υποδομών για τη λειτουργία των Συμβουλίων Αρχιτεκτονικής (Σ.Α.) και των Συμβουλίων Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων (ΣΥ. ΠΟ.Θ.Α.).

9. Τη σύνταξη, ανά τρίμηνο, έκθεσης για την πορεία προόδου των θεμάτων αρμοδιότητάς τους, την οποία υποβάλλουν στα Περιφερειακά Παρατηρητήρια και τη γνωστοποιούν στο Συμβούλιο Παρακολούθησης Δομημένου Περιβάλλοντος της οικείας περιφέρειας.

Άρθρο 17

Επιτροπή Εξέτασης Προσφυγών Αυθαιρέτων Συγκρότηση, σύνθεση και αρμοδιότητες

1. Σε κάθε περιφερειακή ενότητα συνιστάται Επιτροπή Εξέτασης Προσφυγών Αυθαιρέτων, η οποία αποτελείται από:

α) Τον Προϊστάμενο του Τμήματος του οικείου Παρατηρητηρίου Δομημένου Περιβάλλοντος, ως Πρόεδρο, με τον αναπληρωτή του,

β) έναν (1) μηχανικό Π.Ε., ειδικότητας πολιτικού μηχανικού ή αρχιτέκτονα μηχανικού ή τοπογράφου μηχανικού ή χωροτάκτη - πολεοδόμου, υπάλληλο της Υπηρεσίας Δόμησης της Περιφερειακής Ενότητας, με τον αναπληρωτή του,

γ) έναν (1) μηχανικό Π.Ε., εκπρόσωπο του Τ.Ε.Ε., ειδικότητας πολιτικού μηχανικού ή αρχιτέκτονα μηχανικού ή τοπογράφου μηχανικού ή χωροτάκτη - πολεοδόμου,

δ) έναν (1) μηχανικό Π.Ε. ή Τ.Ε., εκπρόσωπο του δήμου,

ε) έναν (1) δικηγόρο, τουλάχιστον πενταετούς εμπειρίας που ορίζεται από τον οικείο Δικηγορικό Σύλλογο, κατόπιν ηλεκτρονικής κληρώσεως.

«Η Επιτροπή Εξέτασης Προσφυγών Αυθαιρέτων συγκροτείται με Απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη.».

Με την ανωτέρω απόφαση ορίζεται και ένας γραμματέας με τον αναπληρωτή του, από τους υπαλλήλους του οικείου Τμήματος Παρατηρητηρίου Δομημένου Περιβάλλοντος.

2. Η θητεία των μελών των περιπτώσεων α και β είναι τριετής και των υπολοίπων ετήσια.

3. Η Επιτροπή έχει απαρτία όταν παρευρίσκονται ο Πρόεδρος ή ο αναπληρωτής του και δύο (2) από τα μέλη του.

4. Η Επιτροπή Εξέτασης Προσφυγών Αυθαιρέτων εξετάζει:

α) τις προσφυγές κατά των εκθέσεων αυτοψίας αυθαιρέτων που συντάσσουν οι Ελεγκτές Δόμησης,

β) τις προσφυγές κατά των πορισμάτων των ελεγκτών δόμησης, που έχουν προκύψει από τη διαδικασία του δειγματοληπτικού ελέγχου των υπαγωγών, σύμφωνα με τους νόμους 3843/2010, 4014/2011, 4178/2013 και τον παρόντα,

γ) τις εκκρεμείς ενστάσεις, σύμφωνα με το άρθρο 4 του π.δ. 267/1998 (Α 195), καθώς και τις εκκρεμείς προσφυγές κατά εκθέσεων αυτοψίας ύστερα από εισήγηση του οικείου τοπικού παρατηρητηρίου,

δ) τη δυνατότητα αποδοχής ή μη της υποβολής τροποποίησης της δήλωσης υπαγωγής, προκειμένου να υποβληθούν πρόσθετα στοιχεία, σύμφωνα με το τελευταίο εδάφιο του άρθρου 99 του παρόντος.

5. Η Επιτροπή συνεδριάζει τουλάχιστον δυο (2) φορές το μήνα και εκδικάζει προσφυγές μέσα σε προθεσμία σαράντα (40) ημερών από την άσκησή τους. Οι ενδιαφερόμενοι ενημερώνονται για την ημερομηνία συζήτησης της προσφυγής τους ενώπιον της Επιτροπής και μπορούν να παρίστανται κατά τη συζήτησή της, εφόσον το επιθυμούν, για να εκθέσουν τις απόψεις τους.

6. Η Επιτροπή μπορεί να αναβάλει μόνο μια φορά τη λήψη της απόφασης, ανακοινώνει δε κατά τη συζήτηση αυτή τη νέα ημερομηνία συζήτησης, η οποία ορίζεται το αργότερο εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών.

7. Η απόφαση της Επιτροπής εκδίδεται εντός είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία της συζήτησής της και κοινοποιείται στον προσφεύγοντα μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή συστημένης επιστολής στη διεύθυνση που έχει δηλώσει.

Άρθρο 18

Περιφερειακές Επιτροπές Προσβασιμότητας

1. Συνιστάται στην έδρα κάθε περιφέρειας Επιτροπή Προσβασιμότητας, η οποία είναι αρμόδια να γνωμοδοτεί ύστερα από αίτημα πολίτη επί ειδικών θεμάτων προσβασιμότητας των εμποδιζομένων ατόμων και επί θεμάτων σχετικών με την εφαρμογή των διατάξεων για την προσβασιμότητα του Νέου Οικοδομικού Κανονισμού και του Κτιριοδομικού Κανονισμού.

2. Η Επιτροπή Προσβασιμότητας είναι επταμελής και αποτελείται από:

α) τον Διευθυντή της οικείας Διεύθυνσης Ελέγχου Δόμησης - Περιφερειακό Παρατηρητήριο ως Πρόεδρο, με τον αναπληρωτή του,

β) έναν (1) μηχανικό Π.Ε., ειδικότητας πολιτικού μηχανικού ή αρχιτέκτονα μηχανικού ή τοπογράφου μηχανικού ή χωροτάκτη - πολεοδόμου μηχανικού, υπάλληλο Υπηρεσίας Δόμησης, με τον αναπληρωτή του,

γ) έναν (1) μηχανικό Π.Ε., ειδικότητας πολιτικού μηχανικού ή αρχιτέκτονα μηχανικού ή τοπογράφου μηχανικού ή χωροτάκτη - πολεοδόμου μηχανικού, εκπρόσωπο του Τ.Ε.Ε. με τον αναπληρωτή του,

δ) έναν (1) εκπρόσωπο της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (Κ.Ε.Δ.Ε.), με τον αναπληρωτή του,

ε) έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, με τον αναπληρωτή του,

στ) έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού εξειδικευμένο σε ζητήματα προσβασιμότητας ΑμεΑ σε αρχαιολογικούς χώρους, ιστορικούς τόπους και μνημεία,

ζ) έναν (1) εκπρόσωπο της ομοσπονδίας ΑμεΑ με τον αναπληρωτή του.

3. Η Επιτροπή Προσβασιμότητας συγκροτείται από τον οικείο Περιφερειάρχη. Με την ανωτέρω απόφαση ορίζεται ένας γραμματέας με τον αναπληρωτή του, από τους υπαλλήλους της Διεύθυνσης Ελέγχου Δόμησης - Περιφερειακού Παρατηρητηρίου.

4. Η Επιτροπή έχει απαρτία όταν παρευρίσκονται ο Πρόεδρος ή ο αναπληρωτής του και τέσσερα (4) από τα μέλη του.

5. Η θητεία των μελών της είναι τριετής. Μετά τη λήξη της θητείας των περιπτώσεων γ, δ και ζ δεν επιτρέπεται ο ορισμός των ίδιων προσώπων ως μελών της ίδιας περιφερειακής Επιτροπής Προσβασιμότητας, εκτός αν παρεμβληθεί διάστημα μεγαλύτερο των τεσσάρων (4) ετών.

6. Κατά της γνωμοδότησης των Επιτροπών Προσβασιμότητας είναι δυνατή η άσκηση προσφυγής στην Κεντρική Επιτροπή Προσβασιμότητας του άρθρου 19. Η προσφυγή κατατίθεται στην Επιτροπή Προσβασιμότητας της Περιφερειακής Διεύθυνσης Ελέγχου Δόμησης Παρατηρητηρίου, η οποία τη διαβιβάζει συνοδευόμενη από το φάκελο της υπόθεσης, στην Κεντρική Επιτροπή Προσβασιμότητας. Η γνωμοδότηση της Κεντρικής Επιτροπής Προσβασιμότητας είναι οριστική.

26. Ν. 4512/2018

Άρθρο 47

Διαδικασία καθορισμού λατομικών περιοχών

1. Αν, μετά την τήρηση της διαδικασίας της παρ. 4 του άρθρου 46, πρέπει να καθορισθεί λατομική περιοχή, με απόφαση του Περιφερειάρχη που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, συνιστάται στην έδρα της Περιφέρειας Επιτροπή Καθορισμού Λατομικών Περιοχών. Η επιτροπή αποτελείται από οκτώ τακτικά μέλη με τους αναπληρωτές τους ως εξής:

α) έναν υπάλληλο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, με ειδικότητα μηχανικού μεταλλείων ή μηχανικού ορυκτών πόρων ή διπλωματούχου μηχανικού άλλης ισότιμης και αντίστοιχης με τις παραπάνω ειδικότητες, με τον αναπληρωτή του,

- β) έναν υπάλληλο της Διεύθυνσης Δασών της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, με τον αναπληρωτή του,
- γ) έναν υπάλληλο της Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων της οικείας Περιφερειακής Ενότητας, με ειδικότητα πολιτικού μηχανικού ή τοπογράφου μηχανικού ή αρχιτέκτονα μηχανικού, με τον αναπληρωτή του,
- δ) έναν υπάλληλο της τεχνικής Υπηρεσίας του δήμου της έδρας του οικείου νομού, με ειδικότητα τοπογράφου μηχανικού ή πολιτικού μηχανικού. Αν δεν υπηρετεί υπάλληλος της συγκεκριμένης ειδικότητας ορίζεται υπάλληλος προερχόμενος από την Τεχνική Υπηρεσία άλλου δήμου εντός των γεωγραφικών ορίων του νομού, με τον αναπληρωτή του,
- ε) έναν υπάλληλο του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, με τον αναπληρωτή του,
- στ) έναν υπάλληλο της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού της οικείας Περιφέρειας, ειδικότητας μηχανικού, κατά προτίμηση πολεοδόμου χωροτάκτη, με τον αναπληρωτή του,
- ζ) έναν υπάλληλο του Ινστιτούτου Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών και Μελετών (Ι.Γ.Μ.Ε.), με ειδικότητα γεωλόγου ή μηχανικού μεταλλείων ή μηχανικού ορυκτών πόρων ή διπλωματούχου μηχανικού άλλης ισότιμης και αντίστοιχης με τις παραπάνω ειδικότητας, με τον αναπληρωτή του,
- η) ένα δημοτικό υπάλληλο, από δήμο που ορίζει η Περιφερειακή Ένωση Δήμων (ΠΕΔ) της οικείας Περιφέρειας, με τον αναπληρωτή του.

Αν μέσα στον νομό, στα όρια του οποίου καθορίζονται λατομικές περιοχές, περιλαμβάνονται περισσότερες από μία Περιφερειακές Ενότητες, οι ανωτέρω εκπρόσωποι ορίζονται από τις αντίστοιχες ως άνω υπηρεσίες της έδρας του οικείου νομού, ενώ αν δεν υπηρετούν σε αυτές υπάλληλοι των προβλεπόμενων ειδικοτήτων, από αντίστοιχη υπηρεσία εντός των γεωγραφικών ορίων του οικείου νομού.

Οι δαπάνες μετακίνησης εκτός έδρας των μελών της Επιτροπής για τη συμμετοχή τους στις Επιτροπές Καθορισμού Λατομικών Περιοχών, βαρύνουν τον προϋπολογισμό του εκάστοτε φορέα προέλευσής τους.

Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.

2. Σε περίπτωση καθορισμού χώρου συγκέντρωσης ή λατομικής περιοχής στην Περιφέρεια Αττικής, σύμφωνα με το άρθρο 15 του ν. 1515/1985 (Α' 18), που διατηρήθηκε σε ισχύ με το άρθρο 41 του ν. 4277/2014 (Α' 156) στην Επιτροπή της παρ. 1 του παρόντος άρθρου συμμετέχει ως ένατο μέλος και εκπρόσωπος της Διεύθυνσης Σχεδιασμού Μητροπολιτικών Αστικών και Περιαστικών Περιοχών (Δ/νση Σ.Μ.Α.Π.Π.) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

3. Πρόεδρος της επιτροπής ορίζεται ο υπάλληλος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας της περίπτ. α της παρ. 1 του παρόντος άρθρου. Η Επιτροπή βρίσκεται σε απαρτία εφόσον παρίστανται πέντε (5) μέλη. Οι αποφάσεις της λαμβάνονται με πλειοψηφία των παρόντων μελών. Σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου.

4. Αν από τη σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής της παρ. 1 προκύπτει ότι δεν καθίσταται δυνατός ο καθορισμός λατομικών περιοχών εντός των γεωγραφικών ορίων ενός νομού, ο οικείος Περιφερειάρχης, για την κάλυψη των αναγκών του συγκεκριμένου νομού σε αδρανή υλικά, αναθέτει με απόφασή του τον καθορισμό λατομικών περιοχών ή την επέκταση των ήδη υφισταμένων σε επιτροπή όμορου νομού της Περιφέρειας δικαιοδοσίας του. Στην περίπτωση αυτή η τεκμηρίωση για την ορθολογική χωροταξική κατανομή των λατομείων αναφέρεται στην ευρύτερη περιοχή.

[...]

6. Μετά τη συγκρότηση της Επιτροπής και πριν από την έκδοση της απόφασης του καθορισμού λατομικής περιοχής, ο Περιφερειάρχης ζητεί την έγκριση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, η οποία χορηγείται σύμφωνα με το άρθρο 10 του ν. 3028/2002 (Α' 153). Η έγκριση αυτή δεν ζητείται αν η αρχή αυτή έχει γνωμοδοτήσει προηγουμένως στο στάδιο της Σ.Π.Ε.

Για τη σύνταξη της γνώμης της η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει εγγράφως τη γνώμη ή τη συνδρομή οποιασδήποτε άλλης υπηρεσίας ή φορέα, κατά την κρίση της.

27. Ν. 4555/2018

Άρθρο 152

Αντικείμενο της δημοτικής και περιφερειακής διαμεσολάβησης

Αντικείμενο της δημοτικής και περιφερειακής διαμεσολάβησης είναι:

- α) η καταπολέμηση φαινομένων κακοδιοίκησης στους Ο.Τ.Α. και τα νομικά πρόσωπα αυτών,
- β) η βελτίωση της σχέσης των πολιτών με τις δημοτικές και περιφερειακές αρχές,
- γ) η επίλυση και αποτροπή διαφορών των πολιτών με τις δημοτικές και περιφερειακές αρχές, ώστε να περιορίζεται η προσφυγή σε διοικητικές και δικαστικές διαδικασίες και
- δ) η συμβολή στη βελτίωση του τρόπου λειτουργίας των δημοτικών και περιφερειακών υπηρεσιών, η ενίσχυση της αποτελεσματικότητάς τους και της προσβασιμότητας των πολιτών σε αυτές.

Άρθρο 153

Γενικές αρχές που διέπουν την τοπική και περιφερειακή διαμεσολάβηση

1. Η δημοτική και περιφερειακή διαμεσολάβηση ασκείται με γνώμονα τη νομιμότητα, τη διαφάνεια, την αποτελεσματικότητα της διοίκησης και την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών.
2. Οι Δημοτικοί και Περιφερειακοί Διαμεσολαβητές, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, διαθέτουν πλήρη λειτουργική και προσωπική ανεξαρτησία έναντι των δημοτικών, περιφερειακών και κρατικών αρχών και οφείλουν να ασκούν τα καθήκοντά τους με ευσυνειδησία και αμεροληψία.

Άρθρο 154

Όργανα δημοτικής και περιφερειακής διαμεσολάβησης

[...]

2. Η περιφερειακή διαμεσολάβηση ασκείται από τους Περιφερειακούς Διαμεσολαβητές. Οι Περιφερειακοί Διαμεσολαβητές είναι συνολικά δεκατρείς (13) και η τοπική αρμοδιότητα του καθενός εκτείνεται στην οικεία Περιφέρεια και στα νομικά της πρόσωπα.

Άρθρο 155

Προσόντα του Δημοτικού και Περιφερειακού Διαμεσολαβητή

1. Για την επιλογή σε θέση Δημοτικού ή Περιφερειακού Διαμεσολαβητή απαιτούνται τα ακόλουθα τυπικά προσόντα:
  - α) Κατοχή πτυχίου ή μεταπτυχιακού τίτλου ΑΕΙ της ημεδαπής ή ισότιμου τίτλου της αλλοδαπής στα αντικείμενα των νομικών, πολιτικών, διοικητικών ή οικονομικών επιστημών.
  - β) Επαγγελματική εμπειρία τουλάχιστον πέντε (5) ετών στα επιστημονικά αντικείμενα της περίπτωσης α'.
  - γ) Άριστη ή πολύ καλή γνώση μιας τουλάχιστον ξένης γλώσσας.
2. Επιτρέπεται η επιλογή δημοσίου υπαλλήλου ως Δημοτικού ή Περιφερειακού Διαμεσολαβητή. Στην περίπτωση αυτή, τα καθήκοντα του επιλεγέντος αναστέλλονται για όσο χρόνο διαρκεί η θητεία του ως Διαμεσολαβητή. Ο χρόνος που διανύεται σε θέση Δημοτικού ή Περιφερειακού Διαμεσολαβητή θεωρείται χρόνος πραγματικής υπηρεσίας σε θέση προϊσταμένου επιπέδου Διεύθυνσης, ως προς όλες τις υπηρεσιακές, μισθολογικές και ασφαλιστικές συνέπειες.

Άρθρο 156

Κωλύματα και ασυμβίβαστα

1. Τα κωλύματα και τα ασυμβίβαστα που ισχύουν για τους αιρετούς των Ο.Τ.Α. Α΄ και Β΄ βαθμού, σύμφωνα με τα άρθρα 14, 15 και 117, 118 του ν. 3852/2010, ισχύουν, αντίστοιχα, και για τους Δημοτικούς και Περιφερειακούς Διαμεσολαβητές.
2. Επιπλέον των αναφερόμενων στην προηγούμενη παράγραφο, δεν επιτρέπεται να επιλεγούν σε θέση Δημοτικού ή Περιφερειακού Διαμεσολαβητή:
  - α) όσοι έχουν διατελέσει αιρετοί, έως και πέντε (5) έτη πριν την έκδοση της σχετικής προκήρυξης σε οποιοδήποτε αυτοδιοικητικό αξίωμα στον οικείο νομό, ακόμα και αν παραιτηθούν του αιρετού αξιώματός τους,
  - β) οι διατελέσαντες δικαστικοί λειτουργοί και οι αξιωματικοί των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας,
  - γ) όσοι έχουν καταδικαστεί για οποιοδήποτε από τα αδικήματα που αποτελούν κώλυμα διορισμού σύμφωνα με το άρθρο 8 του Υπαλληλικού Κώδικα.
3. Απαγορεύεται οποιαδήποτε επαγγελματική δραστηριότητα του Δημοτικού και Περιφερειακού Διαμεσολαβητή. Δικηγόροι και καθηγητές ΑΕΙ και ΤΕΙ, τίθενται σε υποχρεωτική αναστολή άσκησης καθηκόντων για όσο χρόνο διαρκεί η θητεία τους ως Δημοτικών ή Περιφερειακών Διαμεσολαβητών.

Άρθρο 157

Ευθύνη του Δημοτικού και Περιφερειακού Διαμεσολαβητή

1. Ο Δημοτικός και Περιφερειακός Διαμεσολαβητής δεν ευθύνεται και δεν διώκεται για γνώμη που διατυπώνει στην άσκηση των καθηκόντων του, με την επιφύλαξη των διατάξεων περί συκοφαντικής δυσφήμισης.
2. Ο Διαμεσολαβητής ευθύνεται μόνο για δόλο ή βαριά αμέλεια για πράξεις που σχετίζονται με την άσκηση των καθηκόντων του, εφαρμοζομένων αναλόγως των διατάξεων του άρθρου 38 του Υπαλληλικού Κώδικα.

Άρθρο 158

Αντιμισθία

[...]

2. Ο Περιφερειακός Διαμεσολαβητής λαμβάνει αντιμισθία ίση με ποσοστό ογδόντα τοις εκατό (80%) επί των συνολικών αποδοχών των προϊσταμένων Γενικών Διευθύνσεων.
3. Αν τη θέση του Διαμεσολαβητή καταλαμβάνει δημόσιος υπάλληλος, αυτός επιλέγει είτε την αντιμισθία του Διαμεσολαβητή, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 αντίστοιχα, είτε τις αποδοχές της οργανικής του θέσης, οι οποίες καταβάλλονται από τον οικείο Δήμο ή Περιφέρεια.

Άρθρο 159

Θητεία του Δημοτικού και Περιφερειακού Διαμεσολαβητή

1. Ο Δημοτικός και ο Περιφερειακός Διαμεσολαβητής επιλέγονται για πενταετή θητεία, με δυνατότητα ανανέωσης για μία (1) ακόμα φορά.
2. Αν για οποιονδήποτε λόγο η διαδικασία επιλογής και η ανάληψη των καθηκόντων του νέου Διαμεσολαβητή δεν έχει ολοκληρωθεί ως τη λήξη της θητείας του απερχόμενου, εξακολουθεί να ασκεί τα καθήκοντά του ο απερχόμενος Διαμεσολαβητής.
3. Αν ο Διαμεσολαβητής παραιτηθεί ή εάν αποβιώσει ή εάν αδυνατεί να ασκήσει τα καθήκοντά του για περισσότερους από έξι (6) μήνες, επιλέγεται νέος Διαμεσολαβητής. Στην περίπτωση αυτή ο νέος Διαμεσολαβητής επιλέγεται για πλήρη θητεία.

Άρθρο 161**Διαδικασία επιλογής του Περιφερειακού Διαμεσολαβητή**

1. Έξι (6) μήνες πριν από τη λήξη της θητείας του απερχόμενου Περιφερειακού Διαμεσολαβητή, ο οικείος Περιφερειάρχης εκδίδει προκήρυξη για τη θέση του Περιφερειακού Διαμεσολαβητή, η οποία δημοσιεύεται σε δύο (2) εφημερίδες πανελλαδικής κυκλοφορίας και σε δύο (2) τοπικές εφημερίδες, εκ των οποίων τουλάχιστον η μία (1) της έδρας της Περιφέρειας και αναρτάται στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας και του Υπουργείου Εσωτερικών. Κατά την πρώτη εφαρμογή του παρόντος, η προκήρυξη εκδίδεται μέσα σε (1) μήνα από την ανάληψη των καθηκόντων των νέων Περιφερειακών Αρχών.
2. Εντός τριάντα (30) ημερών από τη δημοσίευση της προκήρυξης κατά τους όρους της παραγράφου 1, οι ενδιαφερόμενοι να καταλάβουν τη θέση του Περιφερειακού Διαμεσολαβητή υποβάλλουν τις αιτήσεις τους στην οικεία Περιφέρεια. Κάθε αίτηση συνοδεύεται από φάκελο υποψηφιότητας, ο οποίος περιλαμβάνει, επί ποινή αποκλεισμού, όλα τα δικαιολογητικά που αποδεικνύουν τα απαιτούμενα τυπικά προσόντα, καθώς και αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα του υποψηφίου, ενώ μπορεί να περιλαμβάνει και κάθε επιπλέον στοιχείο, το οποίο ο υποψήφιος κρίνει χρήσιμο για την αξιολόγηση της υποψηφιότητάς του.
3. Με το πέρας της προθεσμίας υποβολής των αιτήσεων, η αρμόδια υπηρεσία της Περιφέρειας ελέγχει τις κατατεθείσες αιτήσεις και τους σχετικούς φακέλους υποψηφιότητας ως προς την πλήρωση των νόμιμων προϋποθέσεων. Με απόφαση του Περιφερειάρχη καταρτίζεται πίνακας των υποψηφιοτήτων που έγιναν τυπικά δεκτές, ο οποίος κοινοποιείται σε όσους υπέβαλλαν αίτηση, στον Πρόεδρο του Περιφερειακού Συμβουλίου και στον Υπουργό Εσωτερικών.
4. Όποιος υπέβαλε αίτηση και παραλείφθηκε από τον πίνακα των τυπικά δεκτών υποψηφιοτήτων της παραγράφου 3, δικαιούται να προσφύγει κατά της απόφασης του Περιφερειάρχη μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την κοινοποίηση της απόφασης σε αυτόν ενώπιον του οικείου Επόπτη Ο.Τ.Α., ο οποίος αποφαινεται επί της προσφυγής σε πρώτο και τελευταίο βαθμό μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή της.
5. Αρμόδιο όργανο για την επιλογή Περιφερειακού Διαμεσολαβητή είναι το οικείο Περιφερειακό Συμβούλιο.
6. Με την πάροδο εξήντα (60) ημερών από την έκδοση της απόφασης της παραγράφου 3 εκδίδεται πρόσκληση του Προέδρου του Περιφερειακού Συμβουλίου για ειδική δημόσια συνεδρίαση του Συμβουλίου της παραγράφου 5. Στη συνεδρίαση αυτή γίνεται ακρόαση των υποψηφίων για τη θέση του Διαμεσολαβητή.
7. Μετά την ακρόαση των υποψηφίων, διεξάγεται μυστική ψηφοφορία για την εκλογή του Περιφερειακού Διαμεσολαβητή. Περιφερειακός Διαμεσολαβητής εκλέγεται ο υποψήφιος που θα συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του εκλεκτορικού σώματος. Σε περίπτωση μη επίτευξης απόλυτης πλειοψηφίας, η συνεδρίαση για την εκλογή Διαμεσολαβητή επαναλαμβάνεται άλλες δύο (2) φορές, σε συνεδριάσεις που δεν μπορεί να απέχουν λιγότερο από πέντε (5) και περισσότερες από δεκαπέντε (15) ημέρες η καθεμία από την προηγούμενη. Στην τρίτη μυστική ψηφοφορία Περιφερειακός Διαμεσολαβητής εκλέγεται από τους δύο (2) πλειοψηφήσαντες στην τελευταία συνεδρίαση υποψήφιους, αυτός που συγκέντρωσε τις περισσότερες ψήφους.
8. Για το διορισμό του Περιφερειακού Διαμεσολαβητή που έχει εκλεγεί εκδίδεται διαπιστωτική πράξη του Περιφερειάρχη, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
9. Πριν την ανάληψη των καθηκόντων του, ο Περιφερειακός Διαμεσολαβητής υποχρεούται να ολοκληρώσει επιτυχώς κύκλο εντατικής εκπαίδευσης μέγιστης διάρκειας δεκαπέντε (15) ημερών, που διοργανώνεται από τον Συνήγορο του Πολίτη, σε συνεργασία με το Υπουργείο Εσωτερικών, την ΚΕΔΕ, την ΕΝΠΕ και το ΕΚΔΔΑ. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών

καθορίζονται το περιεχόμενο της εκπαίδευσης, ο τρόπος πιστοποίησης της επιτυχούς ολοκλήρωσής της και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα.

10. Όλες οι διαδικαστικές ενέργειες των παραγράφων 1 έως 9 είναι υποχρεωτικές για τον Περιφερειάρχη και τα μέλη του Περιφερειακού Συμβουλίου και η παραβίασή τους θεωρείται σοβαρό πειθαρχικό παράπτωμα.

Άρθρο 162

Παύση Διαμεσολαβητή

1. Ο Δημοτικός και ο Περιφερειακός Διαμεσολαβητής μπορεί να παυθούν, για σοβαρή πλημμέλεια στην άσκηση των καθηκόντων τους, κατόπιν απόφασης του οργάνου της παραγράφου 5 του άρθρου 160 και της παραγράφου 5 του άρθρου 161 αντίστοιχα, με πλειοψηφία τριών πέμπτων (3/5) του συνολικού αριθμού των μελών του, ύστερα από σύμφωνη γνώμη της επιτροπής της παραγράφου 3.

2. Με απόφαση της επιτροπής της παραγράφου 3 διαπιστώνεται η αντικειμενική αδυναμία του Διαμεσολαβητή να ασκήσει τα καθήκοντά του, για λόγους ανωτέρας βίας, όπως ιδίως για λόγους υγείας.

3. Η επιτροπή που ασκεί τις αρμοδιότητες των παραγράφων 1 και 2 αποτελείται από το Συνήγορο του Πολίτη ή τον οριζόμενο υπό αυτού Βοηθό Συνήγορο, ως πρόεδρο, τον Γενικό Διευθυντή Αποκέντρωσης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών, έναν (1) Δημοτικό Διαμεσολαβητή, έναν (1) Περιφερειακό Διαμεσολαβητή, έναν (1) εκπρόσωπο της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και έναν (1) εκπρόσωπο της Ένωσης Περιφερειών, με τους αναπληρωτές τους. Η επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, μέσα σε δύο (2) μήνες από την εγκατάσταση των νέων κάθε φορά δημοτικών και περιφερειακών αρχών.

Άρθρο 163

Καθ' ύλην αρμοδιότητα

Ο Δημοτικός και ο Περιφερειακός Διαμεσολαβητής επιλαμβάνονται, ύστερα από υποβολή ενυπόγραφης αναφοράς από θιγόμενα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή και αυτεπαγγέλτως, υποθέσεων που αφορούν κακοδιοίκηση ή προβληματική εν γένει λειτουργία των υπηρεσιών του δήμου, της περιφέρειας, των νομικών τους προσώπων και των επιχειρήσεών τους και διαμεσολαβεί προκειμένου να επιλυθούν οι σχετικές διαφορές, προστατεύοντας τα δικαιώματα των διοικουμένων έναντι των εν λόγω υπηρεσιών.

Άρθρο 164

Επιμέρους αρμοδιότητες – Τρόπος επίλυσης υποθέσεων

Ο Δημοτικός και Περιφερειακός Διαμεσολαβητής εκπληρώνει τους σκοπούς του άρθρου 152, εντός των ορίων της τοπικής και καθ' ύλην αρμοδιότητάς του, με τους εξής, κυρίως, τρόπους:

α) ενημέρωση, η οποία συνίσταται κυρίως σε:

αα) πληροφόρηση του κοινού, αλλά και ατομικά των πολιτών που απευθύνονται σε αυτόν, για τα δικαιώματά τους και τις υποχρεώσεις του οικείου Ο.Τ.Α. ή νομικού προσώπου αυτού, καθώς και για τις δυνατότητες προστασίας που έχουν, ββ) έκδοση σχετικού πληροφοριακού υλικού.

β) Διαμεσολάβηση, η οποία συνίσταται κυρίως σε: αα) παραλαβή καταγγελιών και αναφορών πολιτών και εξέτασή τους,

ββ) αλληλογραφία ή/και επιτόπιες επισκέψεις στις υπηρεσίες του οικείου Ο.Τ.Α. ή νομικού προσώπου αυτού και συνεργασία με τα αρμόδια αιρετά όργανα ή υπηρεσιακά στελέχη,

γγ) οργάνωση συναντήσεων διαμεσολάβησης μεταξύ των ενδιαφερόμενων πολιτών και των αρμόδιων αιρετών ή υπηρεσιακών στελεχών,

δδ) σύνταξη και κοινοποίηση έγγραφων αναφορών στον αρμόδιο Επόπτη Ο.Τ.Α. ή και στον Υπουργό Εσωτερικών.

γ) Δημοσιότητα, η οποία συνίσταται κυρίως σε:

αα) σύνταξη και δημοσίευση ετήσιας έκθεσης, η οποία παρουσιάζεται και συζητείται υποχρεωτικά σε ειδική δημόσια συνεδρίαση του οικείου Περιφερειακού Συμβουλίου ή των οικείων Δημοτικών Συμβουλίων, αντίστοιχα, εντός ενός (1) μηνός από την κοινοποίηση σε αυτά,

ββ) σύνταξη και δημοσίευση ειδικών εκθέσεων για συγκεκριμένα θέματα που, κατά την κρίση του Διαμεσολαβητή προκαλούν μεγαλύτερα προβλήματα και χρήζουν διακριτής αντιμετώπισης και ειδικών πορισμάτων, με προτάσεις για τη βελτίωση της λειτουργίας του Δήμου ή της Περιφέρειας και την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών. Οι ειδικές αυτές εκθέσεις και πορίσματα κοινοποιούνται στο οικείο Δημοτικό ή Περιφερειακό Συμβούλιο και εισάγονται υποχρεωτικά προς συζήτηση το αργότερο μέσα σε (1) μήνα από την παραλαβή τους, με ευθύνη του Προέδρου του.

Άρθρο 165

Σχέσεις του Διαμεσολαβητή με τους πολίτες

1. Ο Δημοτικός ή Περιφερειακός Διαμεσολαβητής είναι υποχρεωμένος να απαντά εγγράφως ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου εντός τριάντα (30) ημερών από την υποβολή της σχετικής καταγγελίας ή αναφοράς στους ενδιαφερόμενους, ως προς τις διαμεσολαβητικές ενέργειες στις οποίες προέβη. Αν απαιτείται περισσότερος χρόνος για την επίλυση της υπόθεσης, λόγω των περιστάσεων αυτής, ο Διαμεσολαβητής ενημερώνει, επίσης εγγράφως ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, τους ενδιαφερομένους για τους λόγους της καθυστέρησης και για τον εκτιμώμενο χρόνο ολοκλήρωσης της υπόθεσης.

2. Ο Διαμεσολαβητής δύναται να μην ανακοινώνει το όνομα και τα άλλα προσωπικά στοιχεία του προσώπου που κατέθεσε καταγγελία, εφόσον το ζητήσει εγγράφως ο ίδιος ο ενδιαφερόμενος και εφόσον η διερεύνηση της καταγγελίας είναι δυνατή χωρίς ανακοίνωση του ονόματος. Αν εκ των πραγμάτων η διερεύνηση δεν είναι δυνατή χωρίς ανακοίνωση του ονόματος, ο ενδιαφερόμενος ειδοποιείται ότι η αναφορά του θα τεθεί στο αρχείο, εφόσον ο ίδιος δεν συναινέσει εγγράφως στην ανακοίνωση του ονόματός του.

Άρθρο 166

Σχέσεις του Διαμεσολαβητή με τις αυτοδιοικητικές υπηρεσίες

1. Οι υπηρεσίες των Δήμων, των Περιφερειών και των νομικών προσώπων αυτών, προς τις οποίες απευθύνεται ο Δημοτικός ή Περιφερειακός Διαμεσολαβητής, στο πλαίσιο του διαμεσολαβητικού του ρόλου, υποχρεούνται να συνεργάζονται μαζί του, να λαμβάνουν μέρος στις διαμεσολαβητικές πρωτοβουλίες που αναλαμβάνονται και να τον υποβοηθούν στο έργο του, παρέχοντας, ιδίως, κάθε πληροφορία, έγγραφο ή άλλο στοιχείο που αφορά την εξεταζόμενη υπόθεση. Οφείλουν επίσης να απαντούν εγγράφως ή προφορικά σε ερωτήματα και αιτήματα του Διαμεσολαβητή, μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την παραλαβή τους. Άρνηση υπαλλήλου να συνεργαστεί με το Διαμεσολαβητή κατά τη διεξαγωγή της έρευνας, συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα.

2. Σε περίπτωση που από τον Διαμεσολαβητή συντάσσεται έκθεση ή πόρισμα που διατυπώνει συγκεκριμένες προτάσεις ως προς τη βελτίωση της λειτουργίας συγκεκριμένης υπηρεσίας, αυτή οφείλει μέσα σε εξήντα (60) ημέρες, από την παραλαβή της έκθεσης ή του πορίσματος, να γνωστοποιεί εγγράφως στον Διαμεσολαβητή τα μέτρα που έχει λάβει για την υλοποίηση των προτάσεών του ή τους λόγους που καθιστούν αδύνατη ή μη σκόπιμη την υλοποίησή τους.

Άρθρο 168**Αυτοτελές Γραφείο Περιφερειακού Διαμεσολαβητή**

1. Στην έδρα κάθε Περιφέρειας συστήνεται Αυτοτελές Γραφείο Περιφερειακού Διαμεσολαβητή. Επικεφαλής του οικείου Γραφείου είναι ο Περιφερειακός Διαμεσολαβητής, ο οποίος δεν υπάγεται ιεραρχικά στον Περιφερειάρχη. Το Αυτοτελές Γραφείο Περιφερειακού Διαμεσολαβητή στελεχώνεται με τρεις (3) υπαλλήλους της οικείας Περιφέρειας και των νομικών προσώπων αυτής, δύο (2) εκ των οποίων κατηγορίας ΠΕ και ένας (1) κατηγορίας ΔΕ. Για τον σκοπό αυτό, εντός προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την επιλογή του Περιφερειακού Διαμεσολαβητή, σύμφωνα με το άρθρο 161, ο περιφερειάρχης της οικείας περιφέρειας δημοσιεύει πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, η οποία αναρτάται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα της περιφέρειας. Εντός προθεσμίας ενός (1) μηνός από τη δημοσίευση της πρόσκλησης, υποβάλλονται οι δηλώσεις ενδιαφέροντος των ενδιαφερόμενων υπαλλήλων και μέσα σε τρεις (3) εργάσιμες ημέρες από τη λήξη της προθεσμίας αυτής, ο περιφερειάρχης, κοινοποιεί στον Διαμεσολαβητή τις υποβληθείσες δηλώσεις. Ο Διαμεσολαβητής επιλέγει, μεταξύ των ενδιαφερόμενων, τους υπαλλήλους προς απόσπαση, με δήλωσή του, που κοινοποιείται στον Περιφερειάρχη. Η απόσπαση διενεργείται με απόφαση του Περιφερειάρχη, για χρονικό διάστημα ίσο με τη θητεία του Διαμεσολαβητή, κατά παρέκκλιση του ν. 4440/2016. Σε περίπτωση ανανέωσης της θητείας του Διαμεσολαβητή, ανανεώνεται αυτοδίκαια και η απόσπαση του προηγούμενου εδαφίου.
  2. Αρμόδιο υπηρεσιακό συμβούλιο για τα θέματα που αφορούν το προσωπικό του Αυτοτελούς Γραφείου του Περιφερειακού Διαμεσολαβητή είναι το Συμβούλιο της οικείας Περιφέρειας.
  3. Πειθαρχική εξουσία στους υπαλλήλους που υπηρετούν στο Αυτοτελές Γραφείο του Περιφερειακού Διαμεσολαβητή για τα πειθαρχικά παραπτώματα που σχετίζονται με την άσκηση των καθηκόντων τους στην υπηρεσία αυτή, ασκούν:
    - α) ο Περιφερειακός Διαμεσολαβητής, ως πειθαρχικός προϊστάμενος αυτών, ο οποίος δύναται να τους επιβάλλει την ποινή της έγγραφης επίπληξης και του προστίμου έως και τις αποδοχές τριών (3) μηνών,
    - β) το Πειθαρχικό Συμβούλιο της υπηρεσίας που υπάγεται οργανικά ο υπάλληλος, στο οποίο παραπέμπεται η υπόθεση από τον Περιφερειακό Διαμεσολαβητή, εφόσον αυτός κρίνει ότι το πειθαρχικό παράπτωμα τιμωρείται με ποινή μεγαλύτερη από αυτές που προβλέπονται στην προηγούμενη περίπτωση α',
    - γ) το Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο και ειδικότερα το τμήμα που είναι αρμόδιο για τις πειθαρχικές υποθέσεις του προσωπικού των Ο.Τ.Α. β' βαθμού,
    - δ) ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης,
    - ε) το Διοικητικό Εφετείο και
    - στ) το Συμβούλιο της Επικρατείας.
- Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του πειθαρχικού δικαίου των δημόσιων και πολιτικών διοικητικών υπαλλήλων και υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ..
4. Η δαπάνη μισθοδοσίας των υπαλλήλων που απασχολούνται στο Γραφείο του Περιφερειακού Διαμεσολαβητή, η δαπάνη της αντιμισθίας του Περιφερειακού Διαμεσολαβητή, καθώς και το λειτουργικό κόστος του Γραφείου του, όπως ενδεικτικά οι δαπάνες για τη στέγαση, τον εξοπλισμό, τη λειτουργία ιστοσελίδας, την έκδοση και δημοσίευση ετήσιας έκθεσης και λοιπών εκθέσεων, το κόστος μετακινήσεων και λοιπές λειτουργικές δαπάνες, βαρύνουν τον προϋπολογισμό της Περιφέρειας, εγγράφονται δε, σε ειδικό προς τούτο κωδικό.
  5. Το Γραφείο Διαμεσολαβητή λειτουργεί τις εργάσιμες ημέρες και ώρες και δέχεται καταγγελίες και αιτήματα πολιτών ηλεκτρονικά, έγγραφα, τηλεφωνικά ή με αυτοπρόσωπη προφορική έκθεση.

6. Ο Διαμεσολαβητής διατηρεί ιστοσελίδα, στην οποία αναρτώνται υποχρεωτικά όλες οι εκθέσεις και τα πορίσματα που εκδίδει, με διασφάλιση της ανωνυμίας των ενδιαφερομένων, καθώς και δυνητικά κάθε άλλη πληροφορία που είναι χρήσιμη για τους διοικούμενους κατά τις συναλλαγές τους με τις υπηρεσίες της οικείας Περιφέρειας και των νομικών προσώπων αυτής.

Άρθρο 172

Γενικές αρχές

Ο Δημοτικός και ο Περιφερειακός Διαμεσολαβητής συνεργάζεται με όλες τις αρχές που είναι αρμόδιες για την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών και τον έλεγχο της νόμιμης δράσης των Ο.Τ.Α., σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία, χωρίς να θίγονται οι εκατέρωθεν αρμοδιότητες.

Άρθρο 173

Σχέσεις με το Συνήγορο του Πολίτη

1. Ο Δημοτικός και ο Περιφερειακός Διαμεσολαβητής είναι ανεξάρτητος από το Συνήγορο του Πολίτη, η δε άσκηση των αρμοδιοτήτων του Διαμεσολαβητή δεν θίγει τις αρμοδιότητες του Συνηγόρου του Πολίτη ως ανεξάρτητης και συνταγματικά κατοχυρωμένης αρχής.
2. Ο Δημοτικός και ο Περιφερειακός Διαμεσολαβητής υποχρεούται να κοινοποιεί την ετήσια έκθεσή του στον Συνήγορο του Πολίτη.
3. Ο Δημοτικός και ο Περιφερειακός Διαμεσολαβητής δικαιούται να υποβάλλει ερωτήματα και να ζητεί τις απόψεις του Συνηγόρου του Πολίτη για το χειρισμό υπόθεσης που εκκρεμεί ενώπιόν του, εφόσον κρίνει αιτιολογημένα ότι αυτή έχει κεντρικό χαρακτήρα ή ευρύτερο ενδιαφέρον.
4. Ο Δημοτικός και ο Περιφερειακός Διαμεσολαβητής υποχρεούται να συνεργάζεται με το Συνήγορο του Πολίτη και να του παρέχει την αναγκαία συνδρομή για υποθέσεις που χειρίζεται και για ενέργειες που απαιτούν εγγύτητα ή αμεσότητα.

Άρθρο 163

Καθ' ύλην αρμοδιότητα

Ο Δημοτικός και ο Περιφερειακός Διαμεσολαβητής επιλαμβάνονται, ύστερα από υποβολή ενυπόγραφης αναφοράς από θιγόμενα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή και αυτεπαγγέλτως, υποθέσεων που αφορούν κακοδιοίκηση ή προβληματική εν γένει λειτουργία των υπηρεσιών του δήμου, της περιφέρειας, των νομικών τους προσώπων και των επιχειρήσεών τους και διαμεσολαβεί προκειμένου να επιλυθούν οι σχετικές διαφορές, προστατεύοντας τα δικαιώματα των διοικούμενων έναντι των εν λόγω υπηρεσιών.

Άρθρο 164

Επιμέρους αρμοδιότητες – Τρόπος επίλυσης υποθέσεων

Ο Δημοτικός και Περιφερειακός Διαμεσολαβητής εκπληρώνει τους σκοπούς του άρθρου 152, εντός των ορίων της τοπικής και καθ' ύλην αρμοδιότητάς του, με τους εξής, κυρίως, τρόπους:

- α) ενημέρωση, η οποία συνίσταται κυρίως σε:
- αα) πληροφόρηση του κοινού, αλλά και ατομικά των πολιτών που απευθύνονται σε αυτόν, για τα δικαιώματά τους και τις υποχρεώσεις του οικείου Ο.Τ.Α. ή νομικού προσώπου αυτού, καθώς και για τις δυνατότητες προστασίας που έχουν, ββ) έκδοση σχετικού πληροφοριακού υλικού.
  - β) Διαμεσολάβηση, η οποία συνίσταται κυρίως σε: αα) παραλαβή καταγγελιών και αναφορών πολιτών και εξέτασή τους, ββ) αλληλογραφία ή/και επιτόπιες επισκέψεις στις υπηρεσίες του οικείου Ο.Τ.Α. ή νομικού προσώπου αυτού και συνεργασία με τα αρμόδια αιρετά όργανα ή υπηρεσιακά στελέχη,

γγ) οργάνωση συναντήσεων διαμεσολάβησης μεταξύ των ενδιαφερόμενων πολιτών και των αρμόδιων αιρετών ή υπηρεσιακών στελεχών,

δδ) σύνταξη και κοινοποίηση έγγραφων αναφορών στον αρμόδιο Επόπτη Ο.Τ.Α. ή και στον Υπουργό Εσωτερικών.

γ) Δημοσιότητα, η οποία συνίσταται κυρίως σε:

αα) σύνταξη και δημοσίευση ετήσιας έκθεσης, η οποία παρουσιάζεται και συζητείται υποχρεωτικά σε ειδική δημόσια συνεδρίαση του οικείου Περιφερειακού Συμβουλίου ή των οικείων Δημοτικών Συμβουλίων, αντίστοιχα, εντός ενός (1) μηνός από την κοινοποίηση σε αυτά,

ββ) σύνταξη και δημοσίευση ειδικών εκθέσεων για συγκεκριμένα θέματα που, κατά την κρίση του Διαμεσολαβητή προκαλούν μεγαλύτερα προβλήματα και χρήζουν διακριτής αντιμετώπισης και ειδικών πορισμάτων, με προτάσεις για τη βελτίωση της λειτουργίας του Δήμου ή της Περιφέρειας και την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών. Οι ειδικές αυτές εκθέσεις και πορίσματα κοινοποιούνται στο οικείο Δημοτικό ή Περιφερειακό Συμβούλιο και εισάγονται υποχρεωτικά προς συζήτηση το αργότερο μέσα σε (1) μήνα από την παραλαβή τους, με ευθύνη του Προέδρου του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ ΘΕΣΗ ΑΙΡΕΤΩΝ

1. Ν. 3852/2010

Άρθρο 180

Καταστατική θέση αιρετών της Περιφέρειας

Οι περιφερειάρχες και οι περιφερειακοί σύμβουλοι:

α) Διαθέτουν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, ως εκπρόσωποι του λαού της περιφέρειάς τους, που εκλέγονται με άμεση ψηφοφορία, το δικαίωμα της κατά συνείδηση γνώμης και ψήφου.

β) Έχουν το δικαίωμα και την υποχρέωση να εκτελούν την αποστολή τους, έχοντας στη διάθεσή τους τον ανάλογο χρόνο, τις υπηρεσίες και τα μέσα υποστήριξης, καθώς και τους ανάλογους οικονομικούς πόρους, ώστε να διασφαλίζεται η απρόσκοπτη εκπλήρωση της λαϊκής εντολής.

γ) Μεριμνούν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους για την τήρηση των αρχών της νομιμότητας, της διαφάνειας, της αποδοτικότητας και της χρηστής διοίκησης στους οργανισμούς όπου υπηρετούν, ενώ απέχουν υποχρεωτικά από τη συζήτηση και τη λήψη αποφάσεων, που σχετίζονται άμεσα με τα ιδιωτικά τους συμφέροντα ή με τα συμφέροντα συγγενών τους έως το δεύτερο βαθμό εξ αίματος ή εξ αγχιστείας.

Άρθρο 181

Αντιμισθία

1. Οι περιφερειάρχες, οι αντιπεριφερειάρχες, οι πρόεδροι των περιφερειακών συμβουλίων δικαιούνται αντιμισθίας, η οποία καταβάλλεται από την περιφέρεια.

Ο περιφερειακός σύμβουλος των νησιωτικών περιφερειακών ενοτήτων, εξαιρουμένων εκείνων που ήταν έδρες τέως νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων και της περιφερειακής ενότητας νήσων της περιφέρειας Αττικής, στον οποίο ο Περιφερειάρχης έχει μεταβιβάσει αρμοδιότητές του δικαιούται αντιμισθίας. Η εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου περιορίζεται σε έναν μόνο περιφερειακό σύμβουλο ανά περιφερειακή ενότητα

2. Η αντιμισθία του περιφερειάρχη είναι ισόποση με τις κάθε είδους αποδοχές, τα έξοδα παράστασης και τα επιδόματα ή προσαυξήσεις του Γενικού Γραμματέα Υπουργείου.

3. Στον αντιπεριφερειάρχη καταβάλλεται αντιμισθία ίση με το εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) της αντιμισθίας του περιφερειάρχη και στον πρόεδρο του περιφερειακού συμβουλίου καταβάλλεται αντιμισθία ίση με το πενήντα τοις εκατό (50%) της αντιμισθίας του περιφερειάρχη.

Στον περιφερειακό σύμβουλο της νησιωτικής περιφερειακής ενότητας της παραγράφου 1 του παρόντος καταβάλλεται αντιμισθία ίση με το τριάντα τοις εκατό (30%) της αντιμισθίας του αντιπεριφερειάρχη.

4. Η αντιμισθία που δικαιούνται τα ανωτέρω αιρετά όργανα, τα οποία χαρακτηρίζονται ως Άτομα με Αναπηρίες, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις, προσαυξάνεται κατά είκοσι τοις εκατό (20%).

5. Σε περίπτωση που η αντιμισθία των αντιπεριφερειάρχων είναι μικρότερη των πάσης φύσεως αποδοχών της θέσης τους η αντιμισθία προσαυξάνεται κατά το ποσόν της διαφοράς και μέχρι το ύψος της αντιμισθίας του περιφερειάρχη.

6. Αν ο περιφερειάρχης ή ο αντιπεριφερειάρχης ή ο πρόεδρος του περιφερειακού συμβουλίου έχει τεθεί σε αργία, την αντιμισθία του λαμβάνει ο αναπληρωτής του. Αν ο αναπληρωτής είναι αντιπεριφερειάρχης λαμβάνει αντιμισθία από ένα μόνο αξίωμα.

7. Περιφερειάρχης που απουσιάζει δικαιολογημένα, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, λαμβάνει το ήμισυ (1/2) της αντιμισθίας. Το υπόλοιπο ήμισυ (1/2) καταβάλλεται στον αντίστοιχο αναπληρωτή. Αν ο αναπληρωτής είναι αντιπεριφερειάρχης, λαμβάνει αντιμισθία από ένα μόνο αξίωμα. Αν απουσιάζει αντιπεριφερειάρχης για το ίδιο χρονικό διάστημα, λαμβάνει το ήμισυ (1/2) της αντιμισθίας που δικαιούται.

8. Οι περιφερειάρχες, οι αντιπεριφερειάρχες καθώς και οι πρόεδροι των περιφερειακών συμβουλίων και οι σύμβουλοι που έχουν περισσότερα από ένα αξιώματα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, υποχρεούνται να εισπράττουν την αντιμισθία μόνο από ένα αξίωμα. Οι ανωτέρω επιλέγουν την αντιμισθία που λαμβάνουν από κάθε αξίωμα με υπεύθυνη δήλωση που υποβάλλεται και στους δύο φορείς.

9. Οι διατάξεις της ανωτέρω παραγράφου 5 ισχύουν και για τους προέδρους των περιφερειακών συμβουλίων

Άρθρο 182

Ειδική άδεια κατά τη διάρκεια της θητείας των αιρετών της Περιφέρειας

1. Στους περιφερειάρχες, αντιπεριφερειάρχες και προέδρους του περιφερειακού συμβουλίου που είναι δημόσιοι υπάλληλοι ή υπάλληλοι Ν.Π.Δ.Δ. ή υπάλληλοι κρατικών Ν.Π.Ι.Δ. και δημόσιων επιχειρήσεων ή άλλων επιχειρήσεων, τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος, καθώς και σε εκείνους που είναι υπάλληλοι λοιπών Ν.Π.Ι.Δ. χορηγείται από την υπηρεσία της οργανικής τους θέσης υποχρεωτικά, ανεξαρτήτως υποβολής σχετικής αίτησης, ειδική άδεια άνευ αποδοχών για όλο το διάστημα που ασκούν τα καθήκοντά τους.

Οι ανωτέρω ρυθμίσεις εφαρμόζονται και ως προς τον περιφερειακό συμπαραστάτη του πολίτη και της επιχείρησης.

(Βλ. Και το άρθρο 31 (Ειδική άδεια αιρετών υπαξιωματικών στην τοπική αυτοδιοίκηση) ν. 4361/15, ΦΕΚ-10 Α/1-2-16).

(βλ. Και άρθρο 22 (Ασφάλιση αιρετών) ν. 4488/17, ΦΕΚ-137 Α/13-9-17).

2. Στα μέλη της οικονομικής επιτροπής και των λοιπών διοικητικών επιτροπών της περιφέρειας, τα οποία έχουν την ιδιότητα της παραγράφου 1 χορηγείται από την υπηρεσία τους ειδική άδεια έως εξήντα (60) ημέρες το χρόνο για την άσκηση των καθηκόντων τους.

3. Στους επικεφαλής των περιφερειακών παρατάξεων που έχουν την ιδιότητα της παραγράφου 1 χορηγείται από την υπηρεσία τους ειδική άδεια τριάντα (30) εργάσιμων ημερών επιπλέον της κανονικής άδειας.

4. Στα μέλη του διοικητικού ή του εποπτικού συμβουλίου της Ένωσης Περιφερειών, που δεν έχουν τα αξιώματα της παραγράφου 1, χορηγείται άδεια εξήντα (60) ημερών το χρόνο.

(Βλ. Και το άρθρο 31 (Ειδική άδεια αιρετών υπαξιωματικών στην τοπική αυτοδιοίκηση) ν. 4361/15, ΦΕΚ-10 Α/1-2-16).

5. Η ειδική άδεια των τριάντα (30) ή εξήντα (60) ημερών μπορεί να χορηγείται και τμηματικά σε εργάσιμες ημέρες και ώρες με αίτηση του αιρετού και χορηγείται επιπλέον των ημερών απουσίας του άρθρου 183 του παρόντος.
6. Το χρονικό διάστημα χρήσης της ειδικής άδειας θεωρείται πραγματικός χρόνος υπηρεσίας για όλα τα υπαλληλικά, εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα που απορρέουν.
7. Οι ασφαλιστικές εισφορές των αιρετών οργάνων της παραγράφου 1 βαρύνουν τον προϋπολογισμό της οικείας περιφέρειας.
Για τους υπαλλήλους των λοιπών Ν.Π.Ι.Δ. της παραγράφου 1 το σύνολο των ασφαλιστικών εισφορών βαρύνει τον προϋπολογισμό της οικείας περιφέρειας.
8. Οι ρυθμίσεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται και για όσους είναι ιατροί του Ε.Σ.Υ., μέλη Δ.Ε.Π. Πανεπιστημίων και Ε.Π. Τ.Ε.Ι. περιλαμβανομένου και του ειδικού και επιστημονικού προσωπικού, καθώς και για αναπληρωτές καθηγητές μέσης εκπαίδευσης και δικηγόρους με σχέση έμμισθης εντολής.
9. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ρυθμίζονται τα θέματα τα σχετικά με τη διαδικασία καταβολής των εισφορών, επί των αποδοχών της θέσης που κατέχουν τα ανωτέρω αιρετά όργανα στους οικείους ασφαλιστικούς φορείς, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια. Με όμοια απόφαση ρυθμίζονται και τα σχετικά θέματα της παραγράφου 2 του επόμενου άρθρου.
10. Δημόσιοι υπάλληλοι και υπάλληλοι των φορέων του δημόσιου τομέα με οποιαδήποτε σχέση εργασίας και εάν υπηρετούν, εκλεγόμενοι περιφερειακοί σύμβουλοι, διαρκούσης της θητείας τους, δεν μετατίθενται ούτε αποσπώνται εκτός της εκλογικής περιφέρειας στην οποία έχουν εκλεγεί. Οι υπάλληλοι αυτοί υπηρετούν στα διοικητικά όρια άλλης περιφέρειας. Μετά από αίτησή τους μετατίθενται ή αποσπώνται εκεί όπου έχουν εκλεγεί. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει αντίστοιχη υπηρεσία ή θέση, μετατίθενται ή αποσπώνται στην πλησιέστερη υπηρεσία προς την εκλογική περιφέρεια όπου εξελέγησαν.

Άρθρο 183

Ειδική άδεια απουσίας για την άσκηση των καθηκόντων του περιφερειακού συμβούλου

1. Οι περιφερειακοί σύμβουλοι οι οποίοι είναι υπάλληλοι του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα έχουν δικαίωμα να απουσιάσουν από την εργασία τους για δύο (2) ημέρες περιλαμβανομένης της ημέρας της συνεδρίασης του περιφερειακού συμβουλίου. Οι περιφερειακοί σύμβουλοι που κατοικούν και εργάζονται σε νησί έχουν δικαίωμα να απουσιάσουν από την εργασία τους μία (1) ημέρα επιπλέον των ανωτέρω.
2. Στους περιφερειακούς συμβούλους και μέλη της οικονομικής και των λοιπών διοικητικών επιτροπών που υπηρετούν ως υπάλληλοι στον ιδιωτικό τομέα καταβάλλεται από την περιφέρεια αποζημίωση που αντιστοιχεί στις μικτές αποδοχές, συμπεριλαμβανομένων και των εργοδοτικών εισφορών, αναλογικά για κάθε ημέρα απουσίας κατά το παρόν άρθρο.
3. Ο πρόεδρος του περιφερειακού συμβουλίου ή της αντίστοιχης περιφερειακής επιτροπής χορηγεί στους περιφερειακούς συμβούλους που εμπíπτουν στις παραγράφους 2 ή 3 βεβαίωση συμμετοχής στη συνεδρίαση, για την υπηρεσία ή τον εργοδότη. Με βάση την ίδια βεβαίωση εκκαθαρίζεται και καταβάλλεται η αποζημίωση που προβλέπεται στην παράγραφο 2.

Άρθρο 184

Αποζημιώσεις – Δαπάνες μετακίνησης – Λοιπά έξοδα

1. Οι περιφερειάρχες, οι αντιπεριφερειάρχες και οι περιφερειακοί σύμβουλοι μετακινούνται εκτός της έδρας της περιφέρειας για εκτέλεση υπηρεσίας μετά από απόφαση της οικονομικής επιτροπής και κατά παρέκκλιση των σχετικών εγκριτικών πράξεων μετακίνησης. Σε περίπτωση κατεπείγοντος επιτρέπεται να μετακινηθούν χωρίς

απόφαση της οικονομικής επιτροπής, η οποία αποφασίζει στην πρώτη συνεδρίαση μετά τη μετακίνηση αν η μετακίνηση ήταν επιβεβλημένη ή όχι.

2. Σε όσους μετακινούνται κατά την προηγούμενη παράγραφο καταβάλλονται με απόφαση της οικονομικής επιτροπής οι δαπάνες μετακίνησης και διαμονής, που προβλέπονται από τις σχετικές διατάξεις της υποπαραγράφου Δ9 του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α' 95).

3. Οι περιφερειακοί σύμβουλοι και οι Αντιπεριφερειάρχες δικαιούνται τις δαπάνες μετακίνησης της υποπαραγράφου Δ9 του άρθρου 2 του ν. 4336/2015, για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις του περιφερειακού συμβουλίου, της εκτελεστικής επιτροπής, της οικονομικής επιτροπής και των λοιπών διοικητικών επιτροπών, καθώς και για μετακίνηση στην έδρα της περιφέρειας για εκτέλεση υπηρεσίας. Για τον υπολογισμό των δαπανών του προηγούμενου εδαφίου λαμβάνεται υπόψη η χιλιομετρική απόσταση του τόπου κατοικίας τους από την έδρα της περιφέρειας.

4. Οι περιφερειακοί σύμβουλοι δικαιούνται αποζημίωσης για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις του περιφερειακού συμβουλίου, της οικονομικής επιτροπής και των λοιπών διοικητικών επιτροπών. Η αποζημίωση για κάθε συνεδρίαση και μέχρι τέσσερις (4) το πολύ συνεδριάσεις το μήνα είναι ίση με ποσοστό δύο τοις εκατό (2%) επί της μηνιαίας αποζημίωσης του περιφερειάρχη.

Άρθρο 185

Απολογισμός πεπραγμένων του Περιφερειάρχη και της Εκτελεστικής Επιτροπής

1. Κάθε χρόνο σε ειδική συνεδρίαση του περιφερειακού συμβουλίου γίνεται ο απολογισμός πεπραγμένων της περιφερειακής αρχής σε ό,τι αφορά την εφαρμογή του ετήσιου προγράμματος δράσης, την οικονομική κατάσταση και τη διοίκηση της περιφέρειας.

2. Η ειδική δημόσια συνεδρίαση του περιφερειακού συμβουλίου γίνεται μέχρι 31 Ιανουαρίου του επόμενου έτους, με εξαίρεση το πρώτο έτος της εγκατάστασης των περιφερειακών αρχών και ανακοινώνεται πριν από δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες με κάθε πρόσφορο μέσο. Σε αυτή καλούνται τα μέλη της επιτροπής περιφερειακής διαβούλευσης, οι δήμαρχοι των δήμων της περιφέρειας και εκπρόσωποι πολιτικών κομμάτων. Το περιφερειακό συμβούλιο επιλέγει τον προσφορότερο χώρο για τη διεξαγωγή της ανωτέρω συνεδρίασης.

3. Κατά την ειδική δημόσια συνεδρίαση του περιφερειακού συμβουλίου μετά την παρουσίαση των πεπραγμένων της περιφερειακής αρχής από τον περιφερειάρχη τοποθετούνται οι μετέχοντες.

4. Η περιφέρεια μεριμνά για τη μετάδοση της συνεδρίασης από τα περιφερειακά μέσα ενημέρωσης, το διαδίκτυο, καθώς και για τη χρήση κάθε άλλου μέσου ενημέρωσης των πολιτών.

5. Σε περίπτωση που το χρονικό διάστημα που προβλέπει το παρόν άρθρο παρέλθει χωρίς να κινηθούν οι διαδικασίες για την πραγματοποίηση δημόσιας συνεδρίασης απολογισμού, μπορούν οι περιφερειακοί σύμβουλοι να προκαλέσουν τη συνεδρίαση αυτή σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις διατάξεις του άρθρου 167 για τη σύγκληση του περιφερειακού συμβουλίου.

2. Ν. 4051/2012

Άρθρο 3

Ρυθμίσεις θεμάτων Γενικής Γραμματείας Δημοσιονομικής Πολιτικής

[...]

3.α. Η αντιμισθία των δημάρχων και περιφερειαρχών που προβλέπεται στις διατάξεις των άρθρων 92 παρ. 2 και 181 παρ. 2 του ν. 3852/ 2010 (Α' 87) μειώνεται κατά 10%.

[...]

γ. Οι αντιπεριφερειάρχες, αντιδήμαρχοι και πρόεδροι περιφερειακών και δημοτικών συμβουλίων, οι οποίοι λαμβάνουν αντιμισθία, δεν λαμβάνουν αποζημίωση για τη

συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις των περιφερειακών ή δημοτικών συμβουλίων και των οικονομικών επιτροπών, καθώς και της επιτροπής ποιότητας ζωής των δήμων ή των διοικητικών επιτροπών του άρθρου 164 του ν. 3852/2010 των Περιφερειών.

3. Ν. 4071/2012

Άρθρο 7

Καταστατική θέση των αιρετών

[...]

5. Οι ρυθμίσεις του άρθρου 183, παρ.1 του ν. 3852/2010, εφαρμόζονται και για τους δημοτικούς και περιφερειακούς συμβούλους που συμμετέχουν στην Επιτροπή των Περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Κογκρέσο των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η άδεια απουσίας από την εργασία περιλαμβάνει τις ημέρες συνεδρίασης των ανωτέρω οργάνων, καθώς και τις ημέρες μετάβασης και επιστροφής τους.

4. Ν. 4144/2013

Άρθρο 51

Ασφάλιση αιρετών Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμίδας

1α. Οι αντιδήμαρχοι, οι Πρόεδροι Δημοτικών Συμβουλίων, οι Αντιπεριφερειάρχες και οι Πρόεδροι Περιφερειακών Συμβουλίων, που δεν είναι δημόσιοι υπάλληλοι, υπάλληλοι Ν.Π.Δ.Δ., υπάλληλοι κρατικών Ν.Π.Ι.Δ. και δημόσιων επιχειρήσεων ή άλλων επιχειρήσεων, τη διοίκηση των οποίων διορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος, οι οποίοι είτε λαμβάνουν την ειδική άδεια άνευ αποδοχών των άρθρων 93 και 182 του ν. 3852/2010 είτε διακόπτουν την εργασία ή την απασχόλησή τους, μη έχοντας έσοδα κατά τη διάρκεια της θητείας τους από άσκηση εξαρτημένης εργασίας, ελεύθερου επαγγέλματος ή ως ανεξάρτητα απασχολούμενοι, και λαμβάνουν αντιμισθία, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 92 και 181 του ν. 3852/2010 αντίστοιχα, εξακολουθούν από 1.1.2011 να διέπονται από το ασφαλιστικό καθεστώς κύριας και επικουρικής ασφάλισης, πρόνοιας και υγειονομικής περίθαλψης στο οποίο υπάγονταν πριν την έναρξη της θητείας τους με τις ανωτέρω ιδιότητες.

Για τους ασφαλισμένους σε φορείς ασφάλισης μισθωτών, από την ανωτέρω ημερομηνία και εφεξής οι αναλογούσες ασφαλιστικές εισφορές, εργαζομένου και εργοδότη, υπολογίζονται επί των συντάξιμων αποδοχών του τελευταίου μήνα πλήρους απασχόλησης των ανωτέρω προσώπων πριν την έναρξη της θητείας τους. Σε κάθε περίπτωση ο τελευταίος μήνας πλήρους απασχόλησης αναζητείται εντός των τελευταίων 12 μηνών πριν από την έναρξη της θητείας τους.

Η εισφορά ασφαλισμένου βαρύνει τον ίδιο, η δε εργοδοτική εισφορά βαρύνει τον οικείο δήμο ή την περιφέρεια όπου τα πρόσωπα αυτά έχουν εκλεγεί. Οι δήμοι ή οι περιφέρειες παρακρατούν την εισφορά του ασφαλισμένου από την αντιμισθία και την αποδίδουν με την εργοδοτική εισφορά στους οικείους φορείς εντός των προθεσμιών που προβλέπονται από τη νομοθεσία των φορέων.

Για τους ασφαλισμένους στον Ο.Α.Ε.Ε. και το Ε.Τ.Α.Α., από την ανωτέρω ημερομηνία και εφεξής καταβάλλονται οι προβλεπόμενες από την ισχύουσα κάθε φορέα νομοθεσία ασφαλιστικές εισφορές ελεύθερου επαγγελματία, βάσει του συνολικού χρόνου ασφάλισης. Η εισφορά βαρύνει τον οικείο δήμο ή την περιφέρεια όπου τα ανωτέρω πρόσωπα έχουν εκλεγεί και αποδίδονται στους οικείους φορείς στις προθεσμίες που προβλέπονται από τις καταστατικές διατάξεις κάθε φορέα.

β. Σε περίπτωση που τα πρόσωπα της παραγράφου 1α πριν την έναρξη της θητείας τους υπάγονταν υποχρεωτικά στην ασφάλιση περισσότερων του ενός ασφαλιστικών οργανισμών κύριας ασφάλισης, κατά τη διάρκεια της θητείας τους εξακολουθούν να διέπονται από το

ασφαλιστικό καθεστώς κύριας και επικουρικής ασφάλισης, πρόνοιας και υγειονομικής περίθαλψης στο οποίο υπάγονταν πριν την έναρξη της θητείας τους.

Η δαπάνη για την ασφάλιση βαρύνει τους ίδιους όσον αφορά την εισφορά ασφαλισμένου, ενώ ο δήμος ή η περιφέρεια βαρύνεται με την εργοδοτική εισφορά για τους φορείς κύριας και επικουρικής ασφάλισης και πρόνοιας στους οποίους αυτή είναι χαμηλότερη. Ο δήμος ή η περιφέρεια βαρύνεται επίσης με την εργοδοτική εισφορά για τον φορέα υγειονομικής περίθαλψης.

Η εργοδοτική εισφορά για τους υπόλοιπους ασφαλιστικούς φορείς βαρύνει τους ίδιους τους ασφαλισμένους.

γ. Για το χρονικό διάστημα από 1.1.2011 έως 31.12.2012 το σύνολο των ασφαλιστικών εισφορών (εισφορά ασφαλισμένου και εργοδότη) υπέρ των φορέων ή κλάδων υγειονομικής περίθαλψης για τα πρόσωπα της παραγράφου 1 δεν παρακρατείται. Τυχόν καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές για ασφάλιση ασθένειας για το ανωτέρω διάστημα δεν αναζητούνται ούτε επιστρέφονται.

2. Εάν τα πρόσωπα της παραγράφου 1α πριν την έναρξη της θητείας τους δεν υπήγοντο στην ασφάλιση οποιουδήποτε ασφαλιστικού οργανισμού κύριας ασφάλισης, αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, από 1.1.2011 και εφεξής και κατά τη διάρκεια της θητείας τους υπάγονται στην ασφάλιση του ΙΚΑ- ΕΤΑΜ για τους κλάδους σύνταξης και παροχών ασθένειας (σε είδος και σε χρήμα), καθώς και στην ασφάλιση του ΕΤΕΑ (τ. ΕΤΕΑΜ).

Οι αναλογούσες ασφαλιστικές εισφορές ασφαλισμένου και εργοδότη υπολογίζονται επί του ποσού της αντιμισθίας που λαμβάνουν τα ανωτέρω πρόσωπα κατά τη διάρκεια της θητείας τους, η μεν εισφορά ασφαλισμένου βαρύνει τους ίδιους η δε εργοδοτική εισφορά βαρύνει τον οικείο δήμο ή την περιφέρεια όπου τα πρόσωπα αυτά έχουν εκλεγεί. Οι δήμοι ή οι περιφέρειες παρακρατούν την εισφορά του ασφαλισμένου από την αντιμισθία και την αποδίδουν με την εργοδοτική εισφορά στους οικείους φορείς εντός των προθεσμιών που προβλέπονται από τη νομοθεσία των φορέων.

5. Ν. 4488/2017

Άρθρο 22 Ασφάλιση αιρετών

1. Για τα πρόσωπα της παρούσας παραγράφου καταβάλλονται υπέρ του ΕΦΚΑ και του ΕΤΕΑΕΠ ασφαλιστικές εισφορές για κύρια ασφάλιση, υγειονομική περίθαλψη, επικουρική ασφάλιση και εφάπαξ παροχή, εφόσον προκύπτει υποχρέωση ασφάλισής τους στους σχετικούς κλάδους ασφάλισης, στις εξής περιπτώσεις:

α. Δημάρχων που είχαν αποκτήσει την ιδιότητα πριν από την ισχύ του ν. 4093/2012 (Α' 222) και ο ανωτέρω χρόνος ασφάλισης θεωρείται ότι έχει διανυθεί στην ασφάλιση του Δημοσίου ή του ΕΤΕΑΕΠ (πρώην τομείς ΤΑΔΚΥ για επικουρική ασφάλιση και ΤΠΔΚΥ για εφάπαξ παροχή). Για όσους από τους δημάρχους αυτούς εμπίπτουν στις ρυθμίσεις της παρ. 1 του άρθρου 93 του ν. 3852/2010 (Α' 87), ο ανωτέρω χρόνος ασφάλισης δύναται να θεωρηθεί ως χρόνος ασφάλισης στο προγενέστερο ασφαλιστικό - συνταξιοδοτικό τους καθεστώς ασφάλισης.

Αν ασκούν παράλληλα επαγγελματική δραστηριότητα έχουν εφαρμογή οι ρυθμίσεις της παρ. 1 του άρθρου 17 και της παρ. 1 του άρθρου 36 του ν. 4387/2016.

Αναφορικά με την υγειονομική τους περίθαλψη, οι δήμαρχοι της παρούσας περίπτωσης που εμπίπτουν στις ρυθμίσεις της παρ. 1 του άρθρου 93 του ν. 3852/2010 (Α' 87) ή συνεχίζουν να ασκούν παράλληλα και επαγγελματική δραστηριότητα διατηρούν το προγενέστερο καθεστώς υγειονομικής περίθαλψης. Αν δεν είχαν προγενέστερη ασφάλιση υπάγονται για υγειονομική περίθαλψη στον τομέα του πρώην ΤΥΔΚΥ του ΕΦΚΑ.

β. Δημάρχων που αποκτούν για πρώτη φορά την ιδιότητα μετά την ισχύ του ν. 4093/2012 και ο ανωτέρω χρόνος ασφάλισης θεωρείται ότι έχει διανυθεί στο προγενέστερο

ασφαλιστικό - συνταξιοδοτικό τους καθεστώς (κύριας και επικουρικής ασφάλισης, εφάπαξ παροχής) ή

σε εκείνο που προκύπτει κατ' εφαρμογή των παραγράφων 1, 2 και 3 του άρθρου 2 του ν. 3865/2010.

Αν τα πρόσωπα της παρούσας περίπτωσης συνεχίζουν παράλληλα να ασκούν την προηγούμενη επαγγελματική τους δραστηριότητα έχουν εφαρμογή οι ρυθμίσεις της παρ. 2 του άρθρου 36 του ν. 4387/2016 ή οι ρυθμίσεις της περίπτωσης β' της παρ. 2 του άρθρου 5 και της περίπτωσης β' της παρ. 2 του άρθρου 38 του ν. 4387/2016 και ο ανωτέρω χρόνος ασφάλισης θεωρείται ότι έχει διανυθεί στο προγενέστερο ασφαλιστικό - συνταξιοδοτικό τους καθεστώς (κύριας και επικουρικής ασφάλισης και εφάπαξ παροχής). Εάν παράλληλα ασκούν διαφορετική της προηγούμενης επαγγελματική δραστηριότητα έχουν εφαρμογή οι ρυθμίσεις της παρ. 1 του άρθρου 17 και της παρ. 1 του άρθρου 36 του ν. 4387/2016.

Αναφορικά με την υγειονομική τους περίθαλψη, οι δήμαρχοι της παρούσας περίπτωσης, που εμπίπτουν στις ρυθμίσεις της παρ. 1 του άρθρου 93 του ν. 3852/2010 (Α' 87) ή συνεχίζουν να ασκούν παράλληλα και επαγγελματική δραστηριότητα, διατηρούν το προγενέστερο καθεστώς υγειονομικής περίθαλψης. Αν δεν είχαν προγενέστερη ασφάλιση υπάγονται για υγειονομική περίθαλψη στον τομέα του πρώην ΤΥΔΚΥ του ΕΦΚΑ.

γ. Αιρετών οργάνων α' και β' βαθμού, πλην δημάρχων και περιφερειάρχων, καθώς και του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης και του Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης, που εμπίπτουν στις ρυθμίσεις της παρ. 1 του άρθρου 93 και της παρ. 1 του άρθρου 182 του ν. 3852/2010 ή στις ρυθμίσεις του άρθρου 51 του ν. 4144/2013 (Α' 88). Ο ανωτέρω χρόνος ασφάλισης θεωρείται ότι έχει διανυθεί στο προγενέστερο ασφαλιστικό - συνταξιοδοτικό τους καθεστώς (κύριας και επικουρικής ασφάλισης, εφάπαξ παροχής) ή σε εκείνο που προκύπτει κατ' εφαρμογή των ρυθμίσεων της παρ. 2 του άρθρου 51 του ν. 4144/2013.

Αν τα πρόσωπα της παρούσας περίπτωσης ασκούν παράλληλα επαγγελματική δραστηριότητα, έχουν εφαρμογή οι ρυθμίσεις της παρ. 1 του άρθρου 17 και της παρ. 1 του άρθρου 36 του ν. 4387/2016 και ως αιρετά όργανα υποχρεούνται να καταβάλλουν ασφαλιστικές εισφορές στον ΕΦΚΑ για κύρια ασφάλιση και υγειονομική περίθαλψη, σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 3 του παρόντος άρθρου.

Αναφορικά με την υγειονομική τους περίθαλψη, τα αιρετά όργανα της παρούσας περίπτωσης που εμπίπτουν στις ρυθμίσεις της παρ. 1 του άρθρου 93 και της παρ. 1 του άρθρου 182 του ν. 3852/2010 ή συνεχίζουν να ασκούν παράλληλα και επαγγελματική δραστηριότητα, διατηρούν το προγενέστερο καθεστώς υγειονομικής περίθαλψης ή του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 51 παρ. 2 του ν. 4144/2013.

δ. Περιφερειάρχων που εμπίπτουν στις ρυθμίσεις των άρθρων 119 και 182 του ν. 3852/2010 και θεωρείται ότι συνεχίζουν να υπάγονται στην ασφάλιση του προγενέστερου ασφαλιστικού - συνταξιοδοτικού καθεστώς (κύριας και επικουρικής ασφάλισης, υγειονομικής περίθαλψης, και εφάπαξ παροχής).

ε. Βουλευτών που είχαν αποκτήσει την ιδιότητα πριν από την ισχύ του ν. 4093/2012 και ο ανωτέρω χρόνος ασφάλισης θεωρείται ότι έχει διανυθεί στην ασφάλιση του Δημοσίου.

Αν τα πρόσωπα της παρούσας περίπτωσης ασκούν παράλληλα επαγγελματική δραστηριότητα, έχουν εφαρμογή οι ρυθμίσεις της παρ. 1 του άρθρου 17 και της παρ. 1 του άρθρου 36 του ν. 4387/2016.

Αναφορικά με την υγειονομική τους περίθαλψη, αν ασκούν παράλληλα επαγγελματική δραστηριότητα, διατηρούν το προγενέστερο καθεστώς υγειονομικής περίθαλψης και εάν δεν είχαν προγενέστερη ασφάλιση υπάγονται στον ΕΦΚΑ (πρώην ΟΠΑΔ του πρώην ΙΚΑ - ΕΤΑΜ).

στ. Βουλευτών που έχουν αποκτήσει για πρώτη φορά την ιδιότητα μετά από την ισχύ του ν. 4093/2012 και ο ανωτέρω χρόνος ασφάλισης θεωρείται ότι έχει διανυθεί στο προγενέστερο ασφαλιστικό - συνταξιοδοτικό τους καθεστώς (κύριας και επικουρικής ασφάλισης, εφάπαξ

παροχής) ή σε εκείνο που προκύπτει κατ' εφαρμογή των παραγράφων 1, 2 και 3 του άρθρου 2 του ν. 3865/2010.

Αν τα πρόσωπα της παρούσας περίπτωσης συνεχίζουν παράλληλα να ασκούν την προηγούμενη επαγγελματική τους δραστηριότητα, έχουν εφαρμογή οι ρυθμίσεις της παρ. 2 του άρθρου 36 του ν. 4387/2016 ή οι ρυθμίσεις της περίπτωσης β' της παρ. 2 του άρθρου 5 και της περίπτωσης β' της παρ. 2 του άρθρου 38 του ν. 4387/2016 και ο ανωτέρω χρόνος ασφάλισης θεωρείται ότι έχει διανυθεί στο προγενέστερο ασφαλιστικό - συνταξιοδοτικό τους καθεστώς (κύριας και επικουρικής ασφάλισης και εφάπαξ παροχής).

Εάν παράλληλα ασκούν διαφορετική της προηγούμενης επαγγελματική δραστηριότητα έχουν εφαρμογή οι ρυθμίσεις της παρ. 1 του άρθρου 17 και της παρ. 1 του άρθρου 36 του ν. 4387/2016.

Αναφορικά με την υγειονομική τους περίθαλψη, αν ασκούν παράλληλα επαγγελματική δραστηριότητα, διατηρούν το προγενέστερο καθεστώς υγειονομικής περίθαλψης και, εάν δεν είχαν προγενέστερη ασφάλιση, υπάγονται στον ΕΦΚΑ (πρώην ΟΠΑΔ του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ).

ζ. Προσώπων που διορίζονται σε θέσεις διοίκησης φορέων του Δημοσίου ή του ευρύτερου δημόσιου τομέα ή ανεξάρτητων διοικητικών αρχών, τα οποία διατηρούν το προγενέστερο ασφαλιστικό - συνταξιοδοτικό τους καθεστώς, σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν. 2703/1999 (Α' 72) ή με άλλες διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτό. Τα πρόσωπα της παρούσας περίπτωσης συνεχίζουν να υπάγονται στην ασφάλιση του προγενέστερου ασφαλιστικού - συνταξιοδοτικού καθεστώς (κύριας και επικουρικής ασφάλισης, υγειονομικής περίθαλψης και εφάπαξ παροχής).

Τα ανωτέρω εφαρμόζονται και στα πρόσωπα που εμπíπτουν στην παρ. 8 του άρθρου 8 του ν. 2227/1994 (Α' 129) και στην περίπτωση α' της παρ. 11 του άρθρου 5 του ν. 2703/1999 (Α' 72). Οι περιπτώσεις β' και γ' της παρ. 11 του άρθρου 5 του ν. 2703/1999 καταργούνται.

Αν τα πρόσωπα της παρούσας περίπτωσης συνεχίζουν παράλληλα να ασκούν την προηγούμενη επαγγελματική τους δραστηριότητα, έχουν εφαρμογή οι ρυθμίσεις της παρ. 2 του άρθρου 36 του ν. 4387/2016 ή οι ρυθμίσεις της περίπτωσης β' της παρ. 2 του άρθρου 5 και της περίπτωσης β' της παρ. 2 του άρθρου 38 του ν. 4387/2016 και θεωρείται ότι ο χρόνος ασφάλισης έχει διανυθεί στο

προγενέστερο ασφαλιστικό - συνταξιοδοτικό τους καθεστώς (για κύρια και επικουρική ασφάλιση, υγειονομική περίθαλψη και εφάπαξ παροχή).

Εάν παράλληλα ασκούν διαφορετική της προηγούμενης επαγγελματική δραστηριότητα έχουν εφαρμογή οι ρυθμίσεις της παρ. 1 του άρθρου 17 και της παρ. 1 του άρθρου 36 του ν. 4387/2016.

2. Για τα πρόσωπα της παραγράφου 1 καταβάλλονται: α. Για κύρια ασφάλιση, μηνιαία εισφορά στον ΕΦΚΑ,

σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 5 του ν. 4387/2016, εφαρμοζόμενης της 111482/0092/ 30.11.2016 κοινής υπουργικής απόφασης (Β' 4005) για όσα από τα πρόσωπα της παρ. 1 έχουν διοριστεί μέχρι 31.12.2016.

β. Για υγειονομική περίθαλψη, μηνιαία εισφορά στον ΕΦΚΑ, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 41 του ν. 4387/2016.

γ. Για επικουρική ασφάλιση καταβάλλεται στον Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης του ΕΤΕΑΕΠ η μηνιαία εισφορά έμμισθων ασφαλισμένων του άρθρου 97 του ν. 4387/2016, υπολογιζόμενη επί της βάσης, όπως αυτή προσδιορίζεται στην παράγραφο 3 για την κύρια ασφάλιση.

Αν τα πρόσωπα της παρούσας περίπτωσης ασκούν παράλληλα επαγγελματική δραστηριότητα έχει εφαρμογή η παρ. 2 του άρθρου 96 του ν. 4387/2016.

δ. Για εφάπαξ παροχή καταβάλλεται στον Κλάδο Εφάπαξ Παροχών του ΕΤΕΑΕΠ η μηνιαία εισφορά έμμισθων ασφαλισμένων του άρθρου 35 του ν. 4387/2016, υπολογιζόμενη επί της βάσης, όπως αυτή προσδιορίζεται στην παράγραφο 3 του παρόντος για την κύρια ασφάλιση.

Αν τα πρόσωπα της παρούσας περίπτωσης ασκούν παράλληλα επαγγελματική δραστηριότητα, έχουν εφαρμογή οι ρυθμίσεις της παρ. 1 του άρθρου 17 και των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 36 του ν. 4387/2016.

3. Η μηνιαία εισφορά για κύρια ασφάλιση, ασφαλισμένου και εργοδότη, υπολογίζεται επί της αντιμισθίας για τα αιρετά όργανα ή της βουλευτικής αποζημίωσης για τους βουλευτές ή επί των μηνιαίων αποδοχών ή αποζημίωσης που λαμβάνουν τα λοιπά πρόσωπα της παραγράφου 1. Αν τα πρόσωπα της παραγράφου 1 έχουν επιλέξει να λαμβάνουν τις αποδοχές της οργανικής τους θέσης και όχι τις προβλεπόμενες για τη θέση που κατέχουν αποδοχές, η ως άνω ασφαλιστική εισφορά υπολογίζεται επί των συντάξιμων αποδοχών της οργανικής τους θέσης και για υγειονομική περίθαλψη επί των πάσης φύσεως αποδοχών της οργανικής τους θέσης.

Ως προς το ανώτατο όριο αποδοχών επί του οποίου υπολογίζεται η ασφαλιστική εισφορά, έχουν εφαρμογή οι ρυθμίσεις της περίπτωσης α' της παρ. 2 του άρθρου 5 του ν. 4387/2016. Η εισφορά ασφαλισμένου βαρύνει το πρόσωπο που έχει διοριστεί στις θέσεις της παραγράφου 1 του παρόντος.

Η εργοδοτική εισφορά βαρύνει το Δήμο ή την Περιφέρεια ή την Βουλή των Ελλήνων ή τους φορείς του Δημοσίου ή του ευρύτερου δημόσιου τομέα ή των ανεξάρτητων διοικητικών αρχών, στους οποίους έχουν διοριστεί τα πρόσωπα της παραγράφου 1 του παρόντος.

4. Αν δεν υφίσταται προγενέστερο ασφαλιστικό καθεστώς για τα πρόσωπα των περιπτώσεων δ' και ζ' της παραγράφου 1, καταβάλλονται εισφορές για κύρια ασφάλιση και υγειονομική περίθαλψη, σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 3 και ο χρόνος αυτός θεωρείται ότι έχει διανυθεί στην ασφάλιση του ΕΦΚΑ (πρώην ΙΚΑ - ΕΤΑΜ).

5. Στις περιπτώσεις που εφαρμόζονται οι ρυθμίσεις της παρ. 1 του άρθρου 17 και της παραγράφου 1 και 2 του άρθρου 36 του ν. 4387/2016, η ασφαλιστική εισφορά που έχει καταβληθεί από τα ανωτέρω πρόσωπα για τη θέση που κατέχουν θεωρείται εισφορά μισθωτού. Για την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας καταβάλλονται ασφαλιστικές εισφορές σύμφωνα με τα άρθρα 36, 38, 39, 40 και 41 του ν. 4387/2016.

6. Αν στις θέσεις που εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παραγράφου 1 διορίζονται συνταξιούχοι του ΕΦΚΑ ή του Δημοσίου, εφαρμόζεται η παράγραφος 4. Εξαιρούνται τα ανωτέρω πρόσωπα που έχουν παραιτηθεί της αμοιβής που προβλέπεται για τη θέση που κατέχουν.

7. Για τα πρόσωπα που εμπíπτουν στις ρυθμίσεις του άρθρου 25 του ν. 4255/2014 (Α' 89) εφαρμόζονται οι ρυθμίσεις του παρόντος άρθρου και ο χρόνος ασφάλισης θεωρείται ότι έχει διανυθεί στο προγενέστερο ασφαλιστικό - συνταξιοδοτικό καθεστώς (κύριας και επικουρικής ασφάλισης, υγειονομικής περίθαλψης και εφάπαξ παροχής). Για την ασφάλισή τους εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στις παραγράφους 2 και 3 του παρόντος άρθρου.

8. Η ισχύς του παρόντος άρθρου αρχίζει την 1.1.2017. Αν από την εφαρμογή του παρόντος άρθρου προκύψουν διαφορές στα ποσά των ασφαλιστικών εισφορών που πρέπει να καταβληθούν από την ανωτέρω ημερομηνία, εφαρμόζονται τα εξής:

α. Εάν το ποσό της ασφαλιστικής εισφοράς που έχει καταβληθεί είναι υψηλότερο από εκείνο που προκύπτει από την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, το επιπλέον ποσό συμψηφίζεται, μέχρι εξάλειψής του, με μελλοντικές καταβολές ασφαλιστικών εισφορών.

β. Εάν το ποσό της ασφαλιστικής εισφοράς που έχει καταβληθεί είναι χαμηλότερο από εκείνο που προκύπτει από την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, το επιπλέον ποσό που πρέπει να καταβληθεί για την τακτοποίηση των εισφορών των προηγούμενων μηνών καταβάλλεται σε δόσεις, ο αριθμός των οποίων είναι ίσος με τον αριθμό των μηνών για τους οποίους προκύπτει διαφορά στο ύψος των εισφορών, χωρίς την επιβολή προστίμων καθυστέρησης εξόφλησης.

9. Οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 51 του ν. 4144/2013 εφαρμόζονται από 1.1.2017 και στους ασφαλισμένους του ΕΦΚΑ βάσει των γενικών, ειδικών ή καταστατικών διατάξεων του

πρώην ΟΓΑ, εφαρμοζομένων των ρυθμίσεων της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε' ΕΥΘΥΝΗ ΑΙΡΕΤΩΝ

1. Ν. 3852/2010

Άρθρο 232

Αστική ευθύνη

1. Οι περιφερειάρχες, οι αντιπεριφερειάρχες, οι περιφερειακοί σύμβουλοι, οι δήμαρχοι, οι αντιδήμαρχοι, οι δημοτικοί σύμβουλοι, οι πρόεδροι κοινοτήτων και τα μέλη συμβουλίων κοινότητας, καθώς και τα μέλη των συλλογικών οργάνων που διοικούν τα νομικά πρόσωπα των Ο.Τ.Α., καθώς και τους συνδέσμους αυτών είτε είναι αιρετοί των οικείων Ο.Τ.Α. είτε όχι, οφείλουν να αποζημιώσουν το δήμο, την περιφέρεια, το νομικό πρόσωπο ή το σύνδεσμο, για κάθε θετική ζημία, που προξένησαν σε βάρος της περιουσίας τους από δόλο ή βαριά αμέλεια. Οι ανωτέρω δεν υπέχουν ευθύνη αποζημίωσης έναντι τρίτων.

2. Η ζημία καταλογίζεται στα πρόσωπα αυτά με αιτιολογημένη πράξη τριμελούς ελεγκτικής επιτροπής, που συγκροτείται στην έδρα κάθε ΑΥΕ Ο.Τ.Α. με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών και αποτελείται από:

α. Τον Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή όπου δεν υπηρετεί Επίτροπος, από έναν ανώτερο υπάλληλο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από τον Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

β. Τον Προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων, με αναπληρωτή του έναν Προϊστάμενο Διεύθυνσης της εν λόγω Γενικής Διεύθυνσης.

γ. Όταν αφορά δήμους ή φορείς τους, έναν εκπρόσωπο της οικείας Περιφερειακής Ένωσης Δήμων με τον αναπληρωτή του, που ορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο αυτής και, όταν αφορά περιφέρειες ή φορείς τους, έναν εκπρόσωπο της Ένωσης Περιφερειών και τον αναπληρωτή του, που ορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο αυτής. Καθήκοντα γραμματέα εκτελεί υπάλληλος του κλάδου ΠΕ Διοικητικού της ΑΥΕ Ο.Τ.Α. που υποδεικνύεται από τον Επόπτη Ο.Τ.Α..

3. Η επιτροπή εξετάζει τις υποθέσεις ύστερα από αίτηση του δήμου ή της περιφέρειας ή του νομικού προσώπου ή του συνδέσμου ή με αίτημα του οικείου Επόπτη Ο.Τ.Α. ή του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης ή ύστερα από αίτηση οποιουδήποτε δημότη και αποφασίζει μέσα σε εύλογο διάστημα, αφού διενεργήσει έρευνα και καλέσει τα πρόσωπα που θεωρούνται υπεύθυνα για την πρόκληση της ζημίας προς παροχή εξηγήσεων.

4. Κατά των πράξεων της επιτροπής επιτρέπεται προσφυγή στο Διοικητικό Εφετείο στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται η έδρα της οικείας ΑΥΕ Ο.Τ.Α. από τον Επόπτη Ο.Τ.Α. και από το πρόσωπο σε βάρος του οποίου έγινε ο καταλογισμός, μέσα σε προθεσμία εξήντα (60) ημερών από την κοινοποίηση της πράξης καταλογισμού σ' αυτούς. Η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής και η άσκησή της αναστέλλουν την εκτέλεση της πράξης της επιτροπής.

5. Κατά της απόφασης του Διοικητικού Εφετείου μπορεί να ασκηθεί αίτηση αναιρέσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.

6. Εάν επιβληθεί καταλογισμός στο πλαίσιο δημοσιονομικού ελέγχου σε ένα από τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 1, αποκλείεται η αστική ευθύνη έναντι του οικείου Ο.Τ.Α. για τυχόν προκληθείσα ζημία, εφόσον πρόκειται για την ίδια ιστορική αιτία. Σε περίπτωση επιγενόμενου καταλογισμού στο πλαίσιο δημοσιονομικού ελέγχου, μετά από ανόρθωση της ζημίας από τον υπαίτιο κατά τη διαδικασία του παρόντος, συμψηφίζεται το ήδη καταβληθέν ποσό με το καταλογιζόμενο εφόσον πρόκειται για την ίδια ιστορική αιτία.

Άρθρο 233

Πειθαρχική ευθύνη

1. Την πειθαρχική δικαιοδοσία ως προς τους περιφερειάρχες, αντιπεριφερειάρχες, περιφερειακούς συμβούλους, δημάρχους, αντιδημάρχους, δημοτικούς συμβούλους, προέδρους κοινοτήτων και συμβούλους κοινότητας, η οποία αφορά παραβάσεις των καθηκόντων τους, ασκεί ο Επόπτης Ο.Τ.Α.
2. Στους αιρετούς της παραγράφου 1 επιβάλλονται οι πειθαρχικές ποινές της αργίας έως έξι (6) μηνών και της έκπτωσης.
3. Ο Επόπτης Ο.Τ.Α. μπορεί να επιβάλλει τις πειθαρχικές ποινές της προηγούμενης παραγράφου στους αιρετούς που αναφέρονται σε αυτή:
  - α. αν έχουν διαπράξει σοβαρή παράβαση των καθηκόντων τους ή υπέρβαση της αρμοδιότητάς τους από δόλο ή βαριά αμέλεια,
  - β. αν έχουν διαπράξει παραβάσεις των καθηκόντων που τους έχουν ανατεθεί σύμφωνα με ειδικές νομοθετικές ρυθμίσεις.
4. Οι πειθαρχικές ποινές της παραγράφου 2 επιβάλλονται ύστερα από προηγούμενη τήρηση της διαδικασίας του άρθρου 234.
5. Τα πειθαρχικά παραπτώματα της παραγράφου 3 υπόκεινται σε πενταετή παραγραφή, η οποία αρχίζει από την ημέρα που διαπράχθηκαν.

Άρθρο 234

Πειθαρχική διαδικασία

1. Οι πειθαρχικές ποινές της αργίας και της έκπτωσης επιβάλλονται με αιτιολογημένη απόφαση του Επόπτη Ο.Τ.Α., αφού προηγηθεί απολογία του εγκαλούμενου ή παρέλθει η προθεσμία που έχει τάξει ο Επόπτης Ο.Τ.Α. με γραπτή κλήση στον εγκαλούμενο, χωρίς ο τελευταίος να έχει απολογηθεί. Η προθεσμία αυτή δεν μπορεί να είναι μικρότερη από δέκα (10) ημέρες.
2. Για την επιβολή των πειθαρχικών ποινών της αργίας και τη διάρκειά της, καθώς και της έκπτωσης απαιτείται σύμφωνη γνώμη πειθαρχικού συμβουλίου, το οποίο αποτελείται: α) από έναν πρόεδρο Εφετών του Διοικητικού Εφετείου στο οποίο υπάγεται η έδρα της ΑΥΕ Ο.Τ.Α. ή το νόμιμο αναπληρωτή του, ως πρόεδρο, β) δύο δικαστές με το βαθμό του Εφέτη που υπηρετούν στο ανωτέρω Διοικητικό Εφετείο, με τους αναπληρωτές τους, γ) δύο δικαστές με το βαθμό του Εφέτη που υπηρετούν στο Εφετείο στο οποίο υπάγεται η έδρα της ΑΥΕ Ο.Τ.Α., με τους αναπληρωτές τους, δ) έναν Προϊστάμενο Διεύθυνσης του Υπουργείου Εσωτερικών, με τον αναπληρωτή του και ε) τρεις αιρετούς εκπροσώπους της οικείας Περιφερειακής Ένωσης Δήμων, όταν ελέγχεται πειθαρχικά αιρετός δήμων ή της Ένωσης Περιφερειών, όταν ελέγχεται πειθαρχικά αιρετός περιφέρειας, ως μέλη. Γραμματέας του συμβουλίου και αναπληρωτής του ορίζεται με απόφαση του Επόπτη Ο.Τ.Α. υπάλληλος του κλάδου ΠΕ Διοικητικού της ΑΥΕ Ο.Τ.Α.
3. Ο εγκαλούμενος μπορεί να εμφανίζεται αυτοπροσώπως, καθώς και με πληρεξούσιο δικηγόρο ή να εκπροσωπείται από πληρεξούσιο δικηγόρο στο συμβούλιο. Το συμβούλιο συνεδριάζει σε δημόσια συνεδρίαση για την οποία συντάσσονται πρακτικά, μπορεί να εξετάζει μάρτυρες και να εκτιμά οποιοδήποτε πρόσφορο αποδεικτικό μέσο. Η σύμφωνη γνώμη παρέχεται ύστερα από μυστική διάσκεψη, δύο (2) μήνες το αργότερο, αφότου το συμβούλιο έλαβε το σχετικό παραπεμπτικό έγγραφο του Επόπτη Ο.Τ.Α.. Η ποινή πρέπει να είναι ανάλογη με τη βαρύτητα του παραπτώματος, στο οποίο έχει υποπέσει ο εγκαλούμενος.
4. Σε περίπτωση παραπομπής στο πειθαρχικό συμβούλιο, το παραπεμπτήριο προς αυτό έγγραφο πρέπει να είναι αιτιολογημένο και να διαλαμβάνει πρόταση επί της ποινής, αφού ληφθεί υπόψη η απολογία του πειθαρχικώς διωκόμενου. Το παραπεμπτήριο έγγραφο δεν ανακαλείται.

5. Το πειθαρχικό συμβούλιο μπορεί: α) να παράσχει σύμφωνη γνώμη ως προς την πρόταση του Επόπτη, β) να μην παράσχει σύμφωνη γνώμη, εφόσον κρίνει ότι δεν συντρέχει πειθαρχική ευθύνη του ελεγχόμενου και γ) να προτείνει στον Επόπτη την επιβολή ηπιότερης ή αυστηρότερης ποινής. Στην περίπτωση γ' η πρόταση του πειθαρχικού συμβουλίου είναι υποχρεωτική για τον Επόπτη.
6. Τα δικαστικά μέλη του συμβουλίου της παραγράφου 2 ορίζονται με απόφαση του οργάνου που διευθύνει το οικείο δικαστήριο, ύστερα από αίτημα του Επόπτη Ο.Τ.Α.. Με την ίδια απόφαση ορίζονται και τα αναπληρωματικά μέλη, εφόσον ο αριθμός αυτών που υπηρετούν είναι επαρκής.
7. Οι αιρετοί εκπρόσωποι της οικείας Περιφερειακής Ένωσης Δήμων ή οι αιρετοί εκπρόσωποι της Ένωσης Περιφερειών μαζί με τους αναπληρωτές τους ορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο της οικείας Ένωσης.
8. Ο Προϊστάμενος Διεύθυνσης του Υπουργείου Εσωτερικών, μαζί με τον αναπληρωτή του, ορίζονται από τον Υπουργό Εσωτερικών.
9. Το συμβούλιο της παραγράφου 2 συγκροτείται για δύο (2) χρόνια με απόφαση του Επόπτη Ο.Τ.Α. και το αργότερο εντός δύο (2) μηνών από τη λήξη της θητείας του προηγούμενου. Τα αρμόδια όργανα για τον ορισμό μελών στο πειθαρχικό συμβούλιο, σύμφωνα με την παράγραφο 6, οφείλουν να ορίσουν αυτά εντός ενός μήνα από την υποβολή του αιτήματος του Επόπτη.
10. Ο ενδιαφερόμενος μπορεί μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την κοινοποίηση της απόφασης του Επόπτη Ο.Τ.Α. να προσφύγει κατ' αυτής στο Συμβούλιο της Επικρατείας, το οποίο κρίνει την υπόθεση και κατ' ουσίαν. Η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής αναστέλλει την εκτέλεση της απόφασης που επιβάλλει την ποινή. Αν ασκηθεί η προσφυγή στο Συμβούλιο της Επικρατείας, η επιτροπή αναστολών του δικαστηρίου, ύστερα από αίτηση του προσφεύγοντος, κρίνει για τη χορήγηση ή μη αναστολής εκτέλεσης της ποινής σταθμίζοντας και τη συνδρομή του δημόσιου συμφέροντος. Σε περίπτωση κατάθεσης αίτησης αναστολής, η ποινή που έχει επιβληθεί δεν εκτελείται εωσότου εκδοθεί η απόφαση της επιτροπής αναστολών.

Άρθρο 235

Ιδιάζουσα δωσιδικία - Εξαίρεση από τη συνοπτική διαδικασία

1. Οι δήμαρχοι, οι περιφερειάρχες, καθώς και οι πρόεδροι των συνδέσμων υπάγονται στην ιδιάζουσα δωσιδικία της παραγράφου 6 του άρθρου 111 και της παραγράφου 2 του άρθρου 112 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.
2. Για τα πταίσματα ή πλημμελήματα των αιρετών της προηγούμενης παραγράφου, τα οποία διαπράττονται κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και εξαιτίας αυτών, δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 409 έως 413 και 417 έως 427 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, όπως ισχύουν κάθε φορά.

Άρθρο 236

Έκπτωση εξαιτίας καταδίκης

1. Οι περιφερειάρχες, οι αντιπεριφερειάρχες, οι δήμαρχοι, οι δημοτικοί και περιφερειακοί σύμβουλοι, οι πρόεδροι κοινοτήτων και τα μέλη συμβουλίων κοινότητας εκπίπτουν αυτοδικαίως από το αξίωμά τους:
  - α. Αν τεθούν σε δικαστική συμπαράσταση με τελεσίδικη δικαστική απόφαση.
  - β. Αν στερηθούν τα πολιτικά τους δικαιώματα με αμετάκλητη δικαστική απόφαση.
  - γ. Αν καταδικαστούν με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, ως αυτουργοί ή συμμετοχοί σε κακούργημα ή σε οποιαδήποτε ποινή για παραχάραξη, κιβδηλεία, πλαστογραφία, ψευδή βεβαίωση, δωροδοκία, εκβίαση, κλοπή, υπεξαίρεση, απιστία, απάτη, καταπίεση, αμομιξία, μαστροπεία, σωματεμπορία, παράνομη διακίνηση αλλοδαπών, παράβαση της νομοθεσίας για την καταπολέμηση των ναρκωτικών, τη λαθρεμπορία, καθώς και για παράβαση

καθήκοντος, εφόσον κατά τη διάπραξη του τελευταίου αυτού αδικήματος προκαλείται οικονομική βλάβη στο δήμο, στην περιφέρεια ή στα νομικά τους πρόσωπα.

2. Για την έκπτωση εκδίδεται διαπιστωτική πράξη του Επόπτη Ο.Τ.Α., εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τότε που έλαβε γνώση της σχετικής δικαστικής απόφασης. Η διαπιστωτική πράξη ανατρέχει στην ημερομηνία κατά την οποία η σχετική δικαστική απόφαση κατέστη τελεσίδικη ή αμετάκλητη, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ισχύουν για κάθε περίπτωση της παραγράφου 1.

3. Με την επιμέλεια της αρμόδιας Εισαγγελίας κοινοποιείται στον οικείο Επόπτη Ο.Τ.Α. κάθε καταδικαστική απόφαση σε βάρος των προσώπων της παραγράφου 1 για τα ποινικά αδικήματα της περίπτωσης γ' της παραγράφου αυτής. Ο Επόπτης Ο.Τ.Α. μπορεί να λαμβάνει από την Εισαγγελία κάθε αναγκαία πληροφορία σχετικά με την πορεία της υπόθεσης, όπως η τελεσιδικία ή το αμετάκλητο αυτής, καθώς και αντίγραφα των αποφάσεων και των πρακτικών.

Άρθρο 236Α

Διοικητικά μέτρα - Αργία

1. Εάν εκδοθεί τελεσίδικη καταδικαστική απόφαση ποινικού δικαστηρίου, για τα πλημμελήματα της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 236 ή καταδικαστική απόφαση σε πρώτο βαθμό για κακούργηματα, ο Επόπτης Ο.Τ.Α. οφείλει να θέσει τον καταδικασθέντα σε κατάσταση αργίας. Η αυτοδίκαιη θέση σε αργία επιβάλλεται με την ίδια διαδικασία και σε περίπτωση αμετάκλητης παραπομπής για κακούργημα, εφόσον έχουν επιβληθεί περιοριστικοί όροι ή προσωρινή κράτηση. Μεταγενέστερη αντικατάσταση ή άρση των περιοριστικών όρων ή της προσωρινής κράτησης, κατά τη διάρκεια της εκκρεμοδικίας, δεν κωλύει τη θέση σε αργία του αιρετού που παραπέμφθηκε για κακούργημα. Εάν εκδοθεί τελεσίδικη αθωωτική απόφαση, αίρεται αυτοδικαίως η αργία και το διοικητικό μέτρο θεωρείται ως ουδέποτε επιβληθέν. Στην περίπτωση αυτή καταβάλλεται αναδρομικά η αντιμισθία του αποκατασταθέντος από το χρόνο έκδοσης της διαπιστωτικής σε βάρος του πράξης.

2. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου 236. Στην περίπτωση που η αργία επιβάλλεται λόγω αμετάκλητης παραπομπής για κακούργημα, όπου στις παραγράφους αυτές αναφέρεται ο δικαστής, εννοείται ο Εισαγγελέας που χειρίζεται την υπόθεση, ενώ όπου αναφέρεται η δικαστική απόφαση εννοείται το βούλευμα ή το κλητήριο θέσπισμα, με βάση το οποίο παραπέμπεται στο ακροατήριο η υπόθεση.

Άρθρο 237

Παύση

1. Περιφερειάρχες, αντιπεριφερειάρχες, δήμαρχοι, αντιδήμαρχοι, δημοτικοί και περιφερειακοί σύμβουλοι, πρόεδροι κοινοτήτων και μέλη συμβουλίων κοινότητας επιτρέπεται να παυθούν για σοβαρούς λόγους δημόσιου συμφέροντος, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών ύστερα από ειδικά αιτιολογημένη έκθεση του οικείου Επόπτη Ο.Τ.Α. και σύμφωνη γνώμη πειθαρχικού συμβουλίου, το οποίο αποτελείται: α) από έναν πρόεδρο Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, ως πρόεδρο, με τον αναπληρωτή του, β) δύο εφέτες, που έχουν τριετή τουλάχιστον υπηρεσία στο βαθμό αυτόν και υπηρετούν στο Διοικητικό Εφετείο Αθηνών, με τους αναπληρωτές τους, γ) δύο εφέτες, που έχουν τριετή τουλάχιστον υπηρεσία στο βαθμό αυτόν και υπηρετούν στο Εφετείο Αθηνών, με τους αναπληρωτές τους, δ) έναν προϊστάμενο Γενικής Διεύθυνσης του Υπουργείου Εσωτερικών, με τον αναπληρωτή του και ε) τον πρόεδρο της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, προκειμένου για τους αιρετούς των δήμων, ή τον πρόεδρο της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας, προκειμένου για τους αιρετούς των περιφερειών, με τους αναπληρωτές τους. Τα δικαστικά μέλη του συμβουλίου, τακτικά και αναπληρωματικά, ορίζονται από το όργανο που

διευθύνει το οικείο δικαστήριο. Ο ανωτέρω προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης και ο αναπληρωτής του ορίζονται από τον Υπουργό Εσωτερικών. Οι αναπληρωτές του προέδρου της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και του προέδρου της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας ορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο αυτών. Το πειθαρχικό συμβούλιο συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών με θητεία δύο (2) ετών.

2. Για τον ίδιο λόγο και με την ίδια διαδικασία, μπορεί να διαλυθεί ένα δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο. Η διάλυση αυτή επιφέρει και τη διάλυση των συμβουλίων των κοινοτήτων, καθώς και την παύση των προέδρων των κοινοτήτων με μόνιμο πληθυσμό έως 300 κατοίκους. Στην περίπτωση αυτή γίνεται νέα εκλογή σύμφωνα με το άρθρο 56, εφόσον πρόκειται για δημοτικό συμβούλιο, ή το άρθρο 158 εφόσον πρόκειται για περιφερειακό συμβούλιο.

3. Κατά της απόφασης της παραγράφου 1 που διατάσσει την παύση, ο παυθείς μπορεί να ασκήσει προσφυγή στο Συμβούλιο της Επικρατείας εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίησή της σε αυτόν.

4. Καθήκοντα γραμματέα του συμβουλίου της παραγράφου 1 εκτελεί υπάλληλος της κεντρικής υπηρεσίας του Υπουργείου Εσωτερικών του κλάδου ΠΕ Διοικητικού με βαθμό Α', που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από τον Υπουργό Εσωτερικών.

5. Οι διατάξεις των παραγράφων 1, 3 και 10 του άρθρου 234 εφαρμόζονται αναλόγως.

Άρθρο 283 **Τελικές Ρυθμίσεις**

[...]

21. Η μη τήρηση των υποχρεώσεων που ορίζονται στις διατάξεις του άρθρου 165 του ΚΔΚ συνιστά για τον δήμαρχο και τον περιφερειάρχη, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 17 του άρθρου 268 του παρόντος, σοβαρή πειθαρχική παράβαση καθήκοντος.

2. Π.Δ. 30/1996

Άρθρο 71: Αστική ευθύνη **(Άρθρο 19 παρ. 1, 2 και 3 Ν. 2218/94)**

1. Ο Νομάρχης και τα μέλη του νομαρχιακού συμβουλίου και των νομαρχιακών επιτροπών ευθύνονται για κάθε θετική ζημία, που προξένησαν σε βάρος της περιουσίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης από δόλο ή βαριά αμέλεια.

2. Η ζημία καταλογίζεται στα πρόσωπα αυτά με αιτιολογημένη πράξη τριμελούς επιτροπής που συγκροτείται στην έδρα κάθε περιφέρειας με απόφαση του Γενικού Γραμματέα και αποτελείται από:

α) τον πρόεδρο πρωτοδικών της έδρας της περιφέρειας ή τον αναπληρωτή του που ορίζει ο ίδιος, β) από έναν ανώτερο υπάλληλο του Ελεγκτικού Συνεδρίου κατηγορίας ΠΕ που ορίζεται, μαζί με τον αναπληρωτή του, από τον πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου και γ) ένα μέλος του νομαρχιακού συμβουλίου της έδρας της περιφέρειας που ορίζεται με τον αναπληρωτή του, από το νομαρχιακό συμβούλιο.

Καθήκοντα γραμματέα εκτελεί υπάλληλος της περιφέρειας που ορίζεται από το Γενικό Γραμματέα. Η επιτροπή εξετάζει τις υποθέσεις ύστερα από αίτηση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ή του Γενικού Γραμματέα που ενεργεί αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από αίτηση οποιουδήποτε δημότη δήμου ή κοινότητας της Ν.Α. και αποφασίζει, αφού διενεργήσει έρευνα και καλέσει τα πρόσωπα που ενέχονται για τη ζημία να δώσουν εξηγήσεις, μέσα σε εύλογο διάστημα.

Κατά των πράξεων της επιτροπής επιτρέπεται προσφυγή από τη Ν.Α., το Γενικό Γραμματέα και το πρόσωπο σε βάρος του οποίου έγινε ο καταλογισμός, στο αρμόδιο κατά τόπο τριμελές διοικητικό πρωτοδικείο, μέσα σε προθεσμία εξήντα (60) ημερών από την κοινοποίηση της πράξης του καταλογισμού σε αυτούς.

Κατά των αποφάσεων του δικαστηρίου επιτρέπεται να ασκηθεί μέσα σε τριάντα (30) ημέρες έφεση στο τριμελές διοικητικό εφετείο. Η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής και η άσκησή τους αναστέλλουν την εκτέλεση της πράξης της επιτροπής. Όταν η επιτροπή πρόκειται να εκδώσει πράξη για τον καταλογισμό ζημίας στο Νομάρχη ή στα μέλη του νομαρχιακού συμβουλίου ή στις νομαρχιακές επιτροπές της Ν.Α. της έδρας της περιφέρειας, μετέχει ως τρίτο μέλος ένα μέλος του νομαρχιακού συμβουλίου άλλης Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης της περιφέρειας, που ορίζεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα.

3. Η αίτηση για καταλογισμό ζημίας είναι अपαράδεκτη μετά την πάροδο τριών (3) ετών από τη λήξη της νομαρχιακής περιόδου μέσα στην οποία έγινε η πράξη ή η παράλειψη που προκάλεσε τη ζημία.

Άρθρο 72: Διοικητικές κυρώσεις (Άρθρα 20 Ν. 2218/94, 13 παρ. 16 Ν.2307/95)

1. Στο Νομάρχη και στα μέλη του νομαρχιακού συμβουλίου επιβάλλονται οι διοικητικές κυρώσεις της αργίας και της έκπτωσης, σύμφωνα με τις ειδικές διατάξεις του νόμου αυτού.
2. Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας μπορεί να επιβάλλει στο Νομάρχη και στα μέλη του νομαρχιακού συμβουλίου τη διοικητική κύρωση της αργίας έως τριών (3) μηνών, αν έχουν διαπράξει σοβαρή παράβαση των καθηκόντων τους ή υπέρβαση της αρμοδιότητάς τους από δόλο ή βαριά αμέλεια.
3. Οι διοικητικές κυρώσεις της αργίας και της έκπτωσης που προβλέπονται από το νόμο αυτόν ή άλλες ειδικές διατάξεις επιβάλλονται με τήρηση των κατωτέρω εγγυήσεων και διαδικασιών.
4. Οι διοικητικές κυρώσεις επιβάλλονται με αιτιολογημένη απόφαση του Γενικού Γραμματέα, αφού κληθεί ο εγκαλούμενος εγγράφως και με αποδεικτικό, να απολογηθεί μέσα σε ορισμένη προθεσμία. Για την επιβολή των κυρώσεων απαιτείται σύμφωνη γνώμη συμβουλίου που αποτελείται από τον πρόεδρο του διοικητικού εφετείου ή το νόμιμο αναπληρωτή του, ως πρόεδρο, δύο εφέτες διοικητικών δικαστηρίων, έναν ανώτερο υπάλληλο του Υπουργείου Εσωτερικών κατηγορίας ΠΕ Διοικητικού, που ορίζεται με τον αναπληρωτή του από το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας και ένα μέλος του νομαρχιακού συμβουλίου της έδρας της περιφέρειας, που ορίζεται με τον αναπληρωτή του από το νομαρχιακό συμβούλιο, ως μέλη. Σε περίπτωση που το νομαρχιακό συμβούλιο δεν ορίσει εκπρόσωπό του, το συμβούλιο συγκροτείται και λειτουργεί νομίμως με τα υπόλοιπα μέλη. Τα δικαστικά μέλη του συμβουλίου προτείνονται από τον Υπουργό Δικαιοσύνης. Η πρόταση περιλαμβάνει και αναπληρωματικά μέλη, εφόσον ο αριθμός αυτών που υπηρετούν είναι επαρκής. Το συμβούλιο συγκροτείται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα. Καθήκοντα γραμματέα εκτελεί υπάλληλος της περιφέρειας, τον οποίο ορίζει μαζί με τον αναπληρωτή του ο Γενικός Γραμματέας. Η προθεσμία για την απολογία του εγκαλουμένου δεν μπορεί να είναι μικρότερη από δέκα (10) ημέρες από την επίδοση του εγκλητηρίου εγγράφου. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία, ο εγκαλούμενος τιμωρείται αναπολόγητος. Όταν το συμβούλιο πρόκειται να γνωμοδοτήσει για την επιβολή διοικητικών κυρώσεων στο Νομάρχη και στα μέλη του νομαρχιακού συμβουλίου άλλης Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης της περιφέρειας, που ορίζεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα.
5. Ο εγκαλούμενος μπορεί να εμφανίζεται στο συμβούλιο αυτοπροσώπως ή με πληρεξούσιο δικηγόρο ή να εκπροσωπείται από πληρεξούσιο δικηγόρο. Το συμβούλιο συνεδριάζει σε δημόσια συνεδρίαση, για την οποία συντάσσονται πρακτικά και μπορεί να εξετάζει και μάρτυρες.
Το συμβούλιο αποφασίζει, ύστερα από μυστική διάσκεψη, μέσα σε δύο (2) μήνες αφότου παραπέμφθηκε η υπόθεση σε αυτό.
6. Κατά της απόφασης του Γενικού Γραμματέα μπορεί να ασκηθεί από τον τιμωρηθέντα προσφυγή στον Υπουργό Εσωτερικών μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από την

κοινοποίηση της απόφασης. Ο Υπουργός μπορεί να ακυρώσει την απόφαση ή να επιβάλει επιεικέστερη ποινή ή να απορρίψει την προσφυγή.

7. Η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής και η άσκησή της αναστέλλουν την εκτέλεση της απόφασης που έχει επιβάλλει την κύρωση.

8. Ο ενδιαφερόμενος μπορεί μέσα σε είκοσι (20) ημέρες αφότου η απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών του κοινοποιήθηκε, να προσφύγει κατά της αποφάσεως αυτής στο Συμβούλιο της Επικρατείας, το οποίο κρίνει την υπόθεση και κατά την ουσία. Η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής αναστέλλει την εκτέλεση της αποφάσεως που επιβάλλει την ποινή. Αν ασκηθεί προσφυγή στο Συμβούλιο της Επικρατείας, η επιτροπή αναστολών, που προβλέπουν οι σχετικές με το δικαστήριο αυτό διατάξεις, χορηγεί, ύστερα από αίτηση του προσφεύγοντος, αναστολή, εκτός αν υπάρχουν σοβαροί λόγοι εθνικού ή δημόσιου συμφέροντος. Όταν υποβληθεί τέτοια αίτηση, η ποινή που έχει επιβληθεί δεν εκτελείται, μέχρι να εκδοθεί η απόφαση της επιτροπής αναστολών.

9. Ο Νομάρχης, και τα μέλη του νομαρχιακού συμβουλίου εκπίπτουν αυτοδικαίως από το αξίωμά τους:

α) αν στερηθούν τη διαχείριση της περιουσίας τους με τελεσίδικη δικαστική απόφαση, β) αν στερηθούν τα πολιτικά τους δικαιώματα με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, γ) αν καταδικαστούν με αμετάκλητη δικαστική απόφαση ως αυτουργοί ή συμμετοχοί σε κακούργημα ή στα πλημμελήματα της παραχάραξης, της κιβδηλείας, της πλαστογραφίας, της ψευδούς βεβαίωσης, της δωροδοκίας, της εκβίασης, της κλοπής, της υπεξαίρεσης, της απιστίας, της απάτης, της καταπίεσης, της αιμομιξίας, της μαστροπείας, της σωματεμπορίας, της παράβασης της νομοθεσίας για τα ναρκωτικά ή για το λαθρεμπόριο, καθώς και της παράβασης καθήκοντος, εφόσον το τελευταίο στρέφεται κατά Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ή νομικών προσώπων της. Για την έκπτωση εκδίδεται διαπιστωτική πράξη του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας.

10. Ο Νομάρχης και τα μέλη του Ν.Σ. τίθενται υποχρεωτικά σε αργία από το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, αν έχουν παραπεμφθεί με αμετάκλητο βούλευμα ή με απευθείας κλήση για κακούργημα ή με αμετάκλητο βούλευμα για πλημμέλημα από αυτά που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο ή έχουν καταδικαστεί για τα αδικήματα αυτά. Η αργία παύει αυτοδικαίως, όταν εκδοθεί απόφαση του αρμόδιου δικαστηρίου.

11. Ο Νομάρχης και τα μέλη του νομαρχιακού συμβουλίου επιτρέπεται να απολυθούν για σοβαρούς λόγους εθνικού ή δημόσιου συμφέροντος με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, ύστερα από εμπειριστατωμένη έκθεση του αρμόδιου Γενικού Γραμματέα και σύμφωνη γνώμη συμβουλίου, που αποτελείται από ένα πρόεδρο εφετών Αθηνών, δύο εφέτες, που έχουν τριετή τουλάχιστον υπηρεσία στον βαθμό αυτόν, ένα γενικό διευθυντή του Υπουργείου Εσωτερικών και των πρόεδρο της Ενώσεως Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδος, με ένα αναπληρωτή που υποδεικνύει το διοικητικό συμβούλιο τους. Τα δικαστικά μέλη του συμβουλίου ορίζονται με τους αναπληρωτές τους από τον Υπουργό Δικαιοσύνης. Από τον Υπουργό Εσωτερικών ορίζεται το μέλος της επιτροπής του Υπουργείου Εσωτερικών με τον αναπληρωτή του. Καθήκοντα γραμματέα του συμβουλίου εκτελεί υπάλληλος του Υπουργείου Εσωτερικών του κλάδου ΠΕ Διοικητικού, που ορίζεται με τον αναπληρωτή του με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

12. Για τον ίδιο λόγο και με την ίδια διαδικασία, μπορεί να διαλυθεί ένα νομαρχιακό συμβούλιο.

Στην περίπτωση αυτή γίνεται νέα εκλογή.

13. Οι διατάξεις των παραγράφων 4, 5, 7 και 8 του άρθρου αυτού εφαρμόζονται αναλόγως και στις περιπτώσεις των παραγράφων 11 και 12.

3. Ν. 2819/2000

Άρθρο 26

Ρυθμίσεις θεμάτων τοπικής αυτοδιοίκησης

[...]

4. Για την άσκηση από τη Βουλή του κοινοβουλευτικού ελέγχου οι νομάρχες, οι δήμαρχοι και οι πρόεδροι των κοινοτήτων υποχρεούνται να παρέχουν άμεσα στους Υπουργούς όλα τα στοιχεία που ζητούνται από αυτούς και αφορούν θέματα των Ο.Τ.Α., καθώς και των νομικών τους προσώπων. Η μη παροχή ή η καθυστέρηση παροχής των στοιχείων συνιστά παράβαση υπηρεσιακού καθήκοντος, η οποία τιμωρείται ποινικώς και πειθαρχικώς σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

[...]

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ' ΕΠΟΠΤΕΙΑ

1. Ν. 3852/2010

Άρθρο 214

Αρχές - έκταση και περιεχόμενο της κρατικής εποπτείας

1. Το κράτος ασκεί στους Ο.Τ.Α. και στα νομικά πρόσωπα αυτών εποπτεία, που συνίσταται αποκλειστικά σε έλεγχο νομιμότητας και δεν επιτρέπεται να εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση τους ούτε να υπεισέρχεται σε κρίσεις για τη σκοπιμότητα της δράσης τους ή να θίγει τη διοικητική και οικονομική τους αυτοτέλεια. Ειδικότερα η κρατική εποπτεία των Ο.Τ.Α. συνίσταται: (α) σε έλεγχο των πράξεων (έλεγχος νομιμότητας) και (β) σε έλεγχο των προσώπων (πειθαρχικός έλεγχος των αιρετών).

2. Το Υπουργείο Εσωτερικών στα θέματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης μπορεί να εκδίδει εγκύκλιες οδηγίες για την ορθή και ομοιόμορφη εφαρμογή της εκάστοτε ισχύουσας θεσμικής νομοθεσίας περί Ο.Τ.Α. και της νομοθεσίας σχετικά με την οργάνωση, τη συγκρότηση και τη λειτουργία των οργάνων τους, του προσωπικού, καθώς και των οικονομικών τους.

3. Ως προς το περιεχόμενο και τον τρόπο άσκησης επιμέρους αρμοδιοτήτων, καθώς και την ερμηνεία και εφαρμογή του εκάστοτε ειδικού θεσμικού πλαισίου, αρμόδιος είναι ο κατά περίπτωση καθ' ύλην αρμόδιος δημόσιος φορέας, ο οποίος δεν αποξενώνεται από τη συγκεκριμένη αρμοδιότητά του, λόγω της άσκησης αυτής από τους Ο.Τ.Α.

Άρθρο 215

Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. - Αρμοδιότητα

1. Με την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων, η σύμφωνα με το άρθρο 214 κρατική εποπτεία των Ο.Τ.Α. ασκείται από τις κατά τόπο αρμόδιες Αυτοτελείς Υπηρεσίες Εποπτείας Ο.Τ.Α..

2. Συνιστώνται επτά (7) Αυτοτελείς Υπηρεσίες Εποπτείας Ο.Τ.Α., οι οποίες αποτελούν αποκεντρωμένες υπηρεσίες του Υπουργείου Εσωτερικών, υπάγονται απευθείας στον Υπουργό και είναι αρμόδιες για την εποπτεία των Ο.Τ.Α., ως εξής:

α. Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. Αττικής, με κατά τόπο αρμοδιότητα που εκτείνεται στα όρια της Περιφέρειας Αττικής και με έδρα την Αθήνα.

β. Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας, με κατά τόπο αρμοδιότητα που εκτείνεται στα όρια των Περιφερειών Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας και με έδρα τη Λάρισα.

γ. Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας, με κατά τόπο αρμοδιότητα που εκτείνεται στα όρια των Περιφερειών Ηπείρου και Δυτικής Μακεδονίας και με έδρα τα Ιωάννινα.

δ. Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου, με κατά τόπο αρμοδιότητα στα όρια των Περιφερειών Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίων Νήσων και με έδρα την Πάτρα.

ε. Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. Αιγαίου, με κατά τόπο αρμοδιότητα που εκτείνεται στα όρια των Περιφερειών Βορείου Αιγαίου και Νοτίου Αιγαίου και με έδρα τον Πειραιά.

στ. Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. Κρήτης, με κατά τόπο αρμοδιότητα που εκτείνεται στα όρια της Περιφέρειας Κρήτης και με έδρα το Ηράκλειο.

ζ. Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. Μακεδονίας -Θράκης, με κατά τόπο αρμοδιότητα που εκτείνεται στα όρια των Περιφερειών Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης και Κεντρικής Μακεδονίας με έδρα τη Θεσσαλονίκη.

3. Η αρμοδιότητα της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α. συνίσταται στην άσκηση του ελέγχου νομιμότητας των πράξεων των δήμων, των περιφερειών και των νομικών προσώπων αυτών, καθώς και του πειθαρχικού ελέγχου των αιρετών σύμφωνα με το άρθρο 102 παρ. 4 του Συντάγματος.

4. Αν προσβάλλονται πράξεις της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α., ενώπιον των αρμόδιων δικαστηρίων, παρίσταται ως διάδικος, πλην του Υπουργού Εσωτερικών και ο κατά περίπτωση καθ' ύλην αρμόδιος Υπουργός.

5. Η Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. μπορεί να εκδίδει οδηγίες αυτεπαγγέλτως με σκοπό τη διασφάλιση της νομιμότητας στη δράση των δήμων, περιφερειών, και των φορέων αυτών. Είναι επίσης αρμόδια να διαβιβάζει στους Ο.Τ.Α. της χωρικής της αρμοδιότητας τις εγκύκλιες οδηγίες και γενικές κατευθύνσεις, που δίδει το Υπουργείο Εσωτερικών ή τα κατά περίπτωση καθ' ύλην αρμόδια Υπουργεία, στο πλαίσιο του επιτελικού τους ρόλου, σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 214".

Άρθρο 216

Επόπτης Ο.Τ.Α.

1. Σε κάθε Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. συνιστάται θέση προϊσταμένου αυτής, της κατηγορίας ειδικών θέσεων πρώτου βαθμού, που φέρει τον τίτλο «Επόπτης Ο.Τ.Α.». Ο Επόπτης διορίζεται με τετραετή θητεία, η οποία μπορεί να ανανεώνεται, με τη διαδικασία των παραγράφων 1 έως 7.

2. Τα προσόντα που απαιτούνται για διορισμό στη θέση του Επόπτη Ο.Τ.Α. είναι: α) πτυχίο νομικού τμήματος ή οικονομικών επιστημών ή πολιτικών επιστημών ή δημόσιας διοίκησης ελληνικού Α.Ε.Ι. ή ισότιμο της αλλοδαπής και β) είτε διδακτορικό ή μεταπτυχιακό δίπλωμα ελληνικού Α.Ε.Ι. ή ισότιμο της αλλοδαπής σε οποιονδήποτε κλάδο του δικαίου είτε δεκαετής δικηγορική εμπειρία και γ) άριστη ή πολύ καλή γνώση μιας τουλάχιστον ξένης γλώσσας.

3. Ο διορισμός δικηγόρου σε θέση Επόπτη Ο.Τ.Α. δεν αποτελεί λόγο ασυμβιβάστου, αναστέλλει όμως την άσκηση του δικηγορικού λειτουργήματος κατά τη διάρκεια της θητείας του.

4. Η επιλογή του Επόπτη Ο.Τ.Α. γίνεται ύστερα από προκήρυξη του Υπουργού Εσωτερικών, από το Ειδικό Συμβούλιο Επιλογής Διοικήσεων (Ε.Σ.Ε.Δ.) με τη διαδικασία της παρ. 1 του άρθρου 7 του ν. 4369/2016 (Α' 33). Υποψήφιοι μπορεί να είναι και όσοι δεν είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Επιτελικών Στελεχών Δημόσιας Διοίκησης, εφόσον διαθέτουν τα προσόντα της παραγράφου 2. Οι αιτήσεις των υποψηφίων μπορούν να αφορούν μόνο μία Αυτοτελή υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α.. Οι επιλεγέντες διορίζονται στην οικεία Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

5. Δεν μπορεί να είναι υποψήφιοι για τη θέση του Επόπτη Ο.Τ.Α.:

α) Όσοι δεν μπορούν να εγγραφούν στο Μητρώο Επιτελικών Στελεχών Δημόσιας Διοίκησης, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4369/2016.

β) Όσοι έχουν διατελέσει αιρετοί, έως και πέντε (5) έτη πριν από την έκδοση της σχετικής προκήρυξης σε οποιοδήποτε αυτοδιοικητικό αξίωμα εντός των ορίων της χωρικής αρμοδιότητας της οικείας Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α., ακόμα και αν παραιτηθούν από το αιρετό αξίωμά τους.

γ) Οι αξιωματικοί των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας.

6. Τον Επόπτη, όταν απουσιάζει ή κωλύεται, αναπληρώνει στα καθήκοντά του ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης Εποπτείας Ο.Τ.Α.. Ο ίδιος προϊστάμενος ασκεί τα καθήκοντα του Επόπτη, εάν η θέση είναι κενή και μέχρι την πλήρωσή της.

7. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μπορεί να ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα σχετικά με τα ανωτέρω προσόντα των υποψηφίων και τη διαδικασία επιλογής του Επόπτη Ο.Τ.Α.

Άρθρο 217

Προσωπικό Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α.

1. Σε κάθε Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. συνιστώνται, με το προεδρικό διάταγμα της παραγράφου 3 του άρθρου 218, θέσεις μονίμων υπαλλήλων κατηγοριών ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ και ΥΕ, οι οποίοι διορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2190/1994 (Α' 28), καθώς και θέσεις δικηγόρων με σχέση έμμισθης εντολής, έως δέκα (10) για την Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας (ΑΥΕ) Ο.Τ.Α. Αττικής και έως πέντε (5) για τις υπόλοιπες Αυτοτελείς Υπηρεσίες Εποπτείας Ο.Τ.Α..

2. Για το διορισμό στις θέσεις της κατηγορίας ΠΕ απαιτείται: α) πτυχίο νομικής ή πολιτικής ή διοικητικής επιστήμης ή οικονομικών επιστημών ή πολυτεχνικών ή γεωτεχνικών σχολών ελληνικού Α.Ε.Ι. ή ισότιμο της αλλοδαπής και β) άριστη ή πολύ καλή γνώση τουλάχιστον μιας ξένης γλώσσας. Οι οργανικές θέσεις κατηγορίας ΠΕ για τις οποίες προβλέπεται ως τυπικό προσόν διορισμού πτυχίο οικονομικών επιστημών ή πολυτεχνικών ή γεωτεχνικών σχολών δεν υπερβαίνουν το ένα τρίτο (1/3) του συνολικού αριθμού των θέσεων της κατηγορίας ΠΕ σε κάθε Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α..

3. Για το διορισμό στη θέση του δικηγόρου με σχέση έμμισθης εντολής, απαιτείται μεταπτυχιακό δίπλωμα ελληνικού Α.Ε.Ι. ή ισότιμο της αλλοδαπής σε οποιονδήποτε κλάδο του δικαίου ή της διοικητικής επιστήμης και πενταετής, τουλάχιστον, δικηγορική εμπειρία. Ο διορισμός με σχέση έμμισθης εντολής διενεργείται με τη διαδικασία της παρ. 2 του άρθρου 43 του ν. 4194/2013 (Α' 208), δεν αποτελεί λόγο ασυμβιβάστου με τη δικηγορική ιδιότητα, αναστέλλει όμως την άσκηση του δικηγορικού λειτουργήματος για όσο χρόνο ο δικηγόρος υπηρετεί.

4. Η ΑΥΕ Ο.Τ.Α. μπορεί να στελεχώνεται και με απόσπαση ή μετάταξη προσωπικού από άλλους φορείς του δημοσίου τομέα, όπως αυτός ορίζεται στην παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/1982 (Α' 65), με εξαίρεση τους Ο.Τ.Α. και τα νομικά πρόσωπα αυτών.

5. Η μετάταξη του προσωπικού της ΑΥΕ Ο.Τ.Α. σε άλλη υπηρεσία επιτρέπεται μετά την πάροδο πενταετίας από το διορισμό του, σύμφωνα με τις διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα για τις μετατάξεις.

Άρθρο 218

Διάρθρωση - Οργάνωση Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α.

1. Η Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. έχει την ακόλουθη βασική οργανωτική διάρθρωση:

α) Επόπτης Ο.Τ.Α.

β) Διεύθυνση Εποπτείας Ο.Τ.Α.

γ) Τμήμα Νομικών Συμβούλων, το οποίο στελεχώνεται από τους νομικούς συμβούλους με σχέση έμμισθης εντολής και υπάγεται στον Επόπτη. Το Τμήμα Νομικών Συμβούλων συνεπικουρεί το έργο της ΑΥΕ Ο.Τ.Α. και διατυπώνει γνώμη για κάθε νομικό ζήτημα που του τίθεται από τον Επόπτη και τη Διεύθυνση Εποπτείας Ο.Τ.Α.

2. Σε κάθε νομό της χωρικής περιφέρειας κάθε ΑΥΕ Ο.Τ.Α., πλην του νομού της έδρας, συνιστάται οργανική μονάδα επιπέδου Γραφείου με τίτλο «Γραφείο Εποπτείας Ο.Τ.Α.» ακολουθούμενο από την ονομασία του νομού ως αποκεντρωμένη μονάδα της Διεύθυνσης Εποπτείας Ο.Τ.Α. ή Τμημάτων αυτής.

3. Η περαιτέρω ή ειδικότερη διαίρεση της Διεύθυνσης Εποπτείας Ο.Τ.Α. σε οργανικές μονάδες επιπέδου Τμήματος ή Γραφείου μπορεί να γίνεται με κριτήριο την καθ' ύλην ή την κατά τόπο αρμοδιότητα κάθε οργανικής μονάδας και ρυθμίζεται με τον οργανισμό κάθε Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α., ο οποίος καταρτίζεται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με κοινή πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Διοικητικής Ανασυγκρότησης και Οικονομικών. Με το ίδιο διάταγμα ρυθμίζονται θέματα οργάνωσης και λειτουργίας, καθορισμού των οργανικών μονάδων και των αρμοδιοτήτων τους, σύστασης και κατανομής οργανικών θέσεων, κατηγοριών, κλάδων και τυπικών προσόντων για την επιλογή των προϊσταμένων των οργανικών μονάδων της κάθε ΑΥΕ Ο.Τ.Α.

4. Συνιστάται στο Υπουργείο Εσωτερικών Διεύθυνση Διοικητικής και Οικονομικής Υποστήριξης των ΑΥΕ Ο.Τ.Α., που υπάγεται στη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών και Διοικητικής Υποστήριξης του Υπουργείου Εσωτερικών, με σκοπό την διοικητική και οικονομική υποστήριξη των ΑΥΕ Ο.Τ.Α.

5. Η Διεύθυνση Διοικητικής και Οικονομικής Υποστήριξης των ΑΥΕ Ο.Τ.Α., συγκροτείται από τα εξής Τμήματα:

α. Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού, το οποίο είναι αρμόδιο για κάθε θέμα που άπτεται όλων των εν γένει υπηρεσιακών μεταβολών του πάσης φύσεως προσωπικού των Α.Υ.Ε. Ο.Τ.Α. και ειδικότερα για:

α.α. Τον οργανωτικό σχεδιασμό των Α.Υ.Ε. Ο.Τ.Α., καθώς και τη μέριμνα για την τροποποίηση και παρακολούθηση της εφαρμογής του Οργανισμού αυτών.

α.β. Τον διορισμό και τη λύση της υπαλληλικής σχέσης του προσωπικού των Α.Υ.Ε. Ο.Τ.Α., καθώς και τις μεταβολές της υπηρεσιακής κατάστασης αυτού.

α.γ. Τη διενέργεια των πράξεων απόσπασης, μετάθεσης και μετάταξης των υπαλλήλων από και προς τις Α.Υ.Ε. Ο.Τ.Α.

α.δ. Την επεξεργασία των στοιχείων για την αποτίμηση των αναγκών των Α.Υ.Ε. Ο.Τ.Α. σε θέσεις τακτικού προσωπικού και την κατανομή τους σε κατηγορίες, κλάδους, βαθμούς ή ειδικότητες.

α.ε. Την τήρηση του προσωπικού μητρώου όλων των υπαλλήλων των Α.Υ.Ε. Ο.Τ.Α. και την έκδοση των πιστοποιητικών υπηρεσιακών μεταβολών τους.

α.στ. Τη μέριμνα για τη σύνταξη και υποβολή των εκθέσεων ουσιαστικών προσόντων όλων των υπαλλήλων των Α.Υ.Ε. Ο.Τ.Α..

α.ζ. Τη μέριμνα για την προετοιμασία των θεμάτων του Υπηρεσιακού Συμβουλίου των υπαλλήλων και της Επιτροπής Αξιολόγησης.

α.η. Τη μέριμνα για τη χορήγηση αδειών στους υπαλλήλους των Α.Υ.Ε. Ο.Τ.Α.

α.θ. Τη μέριμνα για τη χορήγηση επιδόματος χρόνου υπηρεσίας, υπερωριακής απασχόλησης και τη μετακίνηση εκτός έδρας των υπαλλήλων των Α.Υ.Ε. Ο.Τ.Α.

α.ι. Τον ορισμό υπαλλήλων των Α.Υ.Ε. Ο.Τ.Α. για συμμετοχή σε συνέδρια, επιτροπές και συμβούλια άλλων φορέων.

α.ια. Τη μέριμνα για την εισαγωγική εκπαίδευση των υπαλλήλων των Α.Υ.Ε. Ο.Τ.Α., καθώς και την οργάνωση και εκτέλεση προγραμμάτων επιμόρφωσης ειδικού ενδιαφέροντος για τους υπαλλήλους σε συνεργασία με το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, την οργάνωση και εκτέλεση προγραμμάτων επαγγελματικής εξειδίκευσης των υπαλλήλων σε αντικείμενα της υπηρεσίας τους συμπεριλαμβανομένης και της επιμόρφωσής τους σε νέα γνωστικά αντικείμενα.

α.ιβ. Την τήρηση βάσεων δεδομένων που αφορούν το προσωπικό των Α.Υ.Ε. Ο.Τ.Α., οι οποίες ενημερώνονται για κάθε μεταβολή.

α.ιγ. Την υπηρεσιακή κατάσταση των Εποπτών Ο.Τ.Α.

β. Τμήμα Προμηθειών και Διαχείρισης Υλικού, το οποίο είναι αρμόδιο για:

βα. Τη διαχείριση των διαδικασιών για τη σύναψη και εκτέλεση συμβάσεων προμήθειας αγαθών και παροχής υπηρεσιών.

ββ. Την τήρηση ηλεκτρονικού αρχείου με όλα τα στοιχεία για τους διαγωνισμούς, τις προσφορές και τις προμήθειες.

βγ. Τη μέριμνα για τη σύσταση επιτροπών διενέργειας διαγωνισμών, παραλαβής εργασιών και προμηθειών και Επιτροπής Αξιολόγησης Ενστάσεων.

βδ. Την παροχή στοιχείων για το μητρώο δεσμεύσεων.

βε. Τη μέριμνα για τη στέγαση των υπηρεσιών των ΑΥΕ Ο.Τ.Α., για τη συντήρηση, επισκευή, καθαρισμό και ασφάλεια των κτιρίων και εγκαταστάσεων, καθώς και την εν γένει καλή κατάσταση και λειτουργία όλων των εγκαταστάσεων και υποδομών του, πλην των υποδομών δικτύων.

βστ. Τη συγκέντρωση των αιτημάτων προμηθειών αγαθών και υπηρεσιών από το σύνολο των ΑΥΕ Ο.Τ.Α. και την ομαδοποίηση αυτών, συμπεριλαμβανομένων των υποδομών δικτύων.

βζ. Την παρακολούθηση των λειτουργικών δαπανών αναφορικά με τις εγκαταστάσεις των υπηρεσιών των ΑΥΕ Ο.Τ.Α.

βη. Την απογραφή, αξιοποίηση, καλή λειτουργία και συντήρηση του υλικού, μηχανημάτων, εφοδίων ή άλλου περιουσιακού στοιχείου των ΑΥΕ Ο.Τ.Α., καθώς και την απομάκρυνση όσων χαρακτηρίζονται ως άχρηστα ή ακατάλληλα.

βθ. Τη διατήρηση και ενημέρωση αρχείου περιουσιακών στοιχείων των ΑΥΕ Ο.Τ.Α.

γ. Τμήμα Οικονομικής Διαχείρισης και Εκκαθάρισης Δαπανών, το οποίο είναι αρμόδιο για:

γα. Την κατάρτιση του σχεδίου απόφασης ανάληψης υποχρέωσης κατόπιν τεκμηριωμένου αιτήματος από τον διατάκτη και την καταχώρηση των αναλαμβανόμενων δεσμεύσεων στα οικεία λογιστικά βιβλία και στο Μητρώο Δεσμεύσεων.

γβ. Τον έλεγχο τήρησης των περί ανάληψης υποχρεώσεων διατάξεων και την παροχή βεβαίωσης επί των σχεδίων των σχετικών πράξεων, για την ύπαρξη της απαιτούμενης πίστωσης και για τη μη υπέρβαση του οριζόμενου κάθε φορά από το αρμόδιο όργανο ποσοστού διάθεσης της πίστωσης.

γγ. Τον έλεγχο και εκκαθάριση δαπανών με βάση τα πλήρη και νόμιμα δικαιολογητικά αυτών.

γδ. Την έκδοση τίτλου για την πληρωμή των δαπανών, μέσα στα καθοριζόμενα κατά μήνα όρια πληρωμών και εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών από το ενωσι-ακό και εθνικό κανονιστικό πλαίσιο.

γε. Την τήρηση του Μητρώου Δεσμεύσεων Τακτικού Προϋπολογισμού.

γστ. Τη μέριμνα για την έγκριση έκδοσης και την τακτοποίηση των χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής.

γζ. Την εισήγηση, αρμοδίως, για καταλογισμό δημοσίου υπολόγου, καθώς και λαβόντος αχρεώστητης πληρωμής.

γη. Την έκδοση συμψηφιστικών ενταλμάτων για την εμφάνισή τους στη δημόσια ληψοδοσία.

γθ. Την έκδοση και παρακολούθηση επιτροπικών ενταλμάτων για τη μεταβίβαση πιστώσεων στους δευτερεύοντες διατάκτες.

γι. Την παροχή απόψεων στα δικαστήρια, την εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων, πλην αυτών που εξοφλούνται από την Ενιαία Αρχή Πληρωμών και την κοινοποίηση στην αρμόδια Υπηρεσία των αποφάσεων αυτών, από τις οποίες προκύπτει επιβάρυνση στον προϋπολογισμό.

για. Τη μέριμνα για την αποτροπή συσσώρευσης οφειλών που προκύπτουν από τις αρμοδιότητες του Τμήματος.

δ. Τμήμα Μισθοδοσίας, το οποίο είναι αρμόδιο για:

- δα. Την εκκαθάριση αποδοχών του προσωπικού των ΑΥΕ Ο.Τ.Α. με οποιαδήποτε σχέση εργασίας.
- δβ. Τον έλεγχο και την εκκαθάριση απολαβών και αποζημιώσεων που εξοφλούνται μέσω της Ενιαίας Αρχής Πληρωμών συμπεριλαμβανομένων και των μετακινήσεων του προσωπικού των ΑΥΕ Ο.Τ.Α. και προσώπων που εξυπηρετούνται από αυτά.
- δγ. Την τακτική παροχή στοιχείων προς το Ελεγκτικό Συνέδριο, καθώς και τις αποδόσεις προς τα ασφαλιστικά ταμεία, με την αποστολή μισθοδοτικών καταστάσεων και λοιπών δικαιολογητικών.
- δδ. Την παροχή εν γένει στοιχείων, βεβαιώσεων και οδηγιών, αναφορικά με αποδοχές, πρόσθετες αμοιβές, αποζημιώσεις, κρατήσεις κ.λπ., για το πάσης φύσεως προσωπικό των ΑΥΕ Ο.Τ.Α.
- δε. Την εφαρμογή πειθαρχικών, διοικητικών και δικαστικών αποφάσεων στο πλαίσιο εκκαθάρισης τακτικής μισθοδοσίας των υπαλλήλων.
- δστ. Την τήρηση μητρώου πάσης φύσεως προσωπικού των ΑΥΕ Ο.Τ.Α.
- δζ. Την παροχή βεβαίωσης επί των πράξεων διορισμών, μετατάξεων, αποσπάσεων και προαγωγών του προσωπικού κάθε κατηγορίας για την ύπαρξη σχετικών προβλέψεων στον προϋπολογισμό του.
- δη. Την έκδοση τίτλου για την πληρωμή δαπανών, σε συνεργασία με την Ενιαία Αρχή Πληρωμών, μέσα στα καθοριζόμενα κατά μήνα όρια πληρωμών και εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών από το κανονιστικό πλαίσιο για δαπάνες αρμοδιότητας του Τμήματος.
- δθ. Την τακτοποίηση των χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής για δαπάνες αρμοδιότητας του Τμήματος.
- δι. Την εισήγηση αρμοδίως για καταλογισμό δημοσίου υπολόγου, καθώς και λαβόντος αχρεώστητης πληρωμής.
- δια. Τη μέριμνα για την αποτροπή συσσώρευσης οφειλών που προκύπτουν από τις αρμοδιότητες του Τμήματος.
- διβ. Την τήρηση των λογιστικών βιβλίων.
- διγ. Τη συγκέντρωση δεδομένων από το Μητρώο Δεσμεύσεων και υποβολή σχετικών αναφορών στη Διεύθυνση Προϋπολογισμού και Δημοσιονομικών Αναφορών.
- διδ. Την ορθολογική αξιοποίηση των πόρων του Υπουργείου σύμφωνα με γενικές αρχές και κανόνες για τη δημοσιονομική διαχείριση του ν. 4270/2014 (Α' 143).
- διε. Την παραγωγή στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Δημοσιονομικής Πολιτικής, ηλεκτρονικών εντολών μεταφοράς και πίστωσης λογαριασμού προς την Τράπεζα της Ελλάδος, για την εξόφληση των εκδιδόμενων χρηματικών ενταλμάτων, με πίστωση των τραπεζικών λογαριασμών των δικαιούχων και την απόδοση των διενεργούμενων κρατήσεων υπέρ τρίτων σε αυτούς.
- διστ. Τη μέριμνα για τη διενέργεια συμψηφισμών και την απόδοση, στο Δημόσιο και στα οικεία ασφαλιστικά ταμεία, των οφειλών των δικαιούχων που αναγράφονται στις σχετικές βεβαιώσεις φορολογικών και ασφαλιστικών οφειλών.
- διζ. Την καταχώρηση των στοιχείων των δικαιούχων δαπανών και την τήρηση του μητρώου αυτών, καθώς και την τήρηση των Μητρώων Κατασχέσεων και Εκχωρήσεων.
- διθ. Την ενημέρωση των δικαιούχων και των φορέων για την έκδοση χρηματικών ενταλμάτων και την πληρωμή των δικαιούχων.
6. Στη Διεύθυνση Διοικητικής και Οικονομικής Υποστήριξης των ΑΥΕ Ο.Τ.Α. και τα Τμήματα αυτής προϊστανται υπάλληλοι του κλάδου/ειδικότητας ΠΕ Διοικητικού-Οικονομικού ή ΠΕ Πληροφορικής ή ΤΕ Διοικητικού-Λογιστικού.
7. Οι πιστώσεις για την κάλυψη των αναγκών στελέχωσης και της εν γένει λειτουργίας των Α.Υ.Ε. Ο.Τ.Α. εγγράφονται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών, σε ξεχωριστό ειδικό φορέα και διατίθενται αποκλειστικά για τις ανάγκες των υπηρεσιών και μονάδων των ανωτέρω υπηρεσιών.

8. Για τις ανάγκες λειτουργίας της Διεύθυνσης Διοικητικής και Οικονομικής Υποστήριξης των ΑΥΕ Ο.Τ.Α., συνιστώνται στο Υπουργείο Εσωτερικών (Τομέας Εσωτερικών) οι εξής οργανικές θέσεις μονίμου προσωπικού:

δεκαέξι (16) θέσεις του κλάδου/ειδικότητας ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού,

έξι (6) θέσεις του κλάδου/ειδικότητας ΤΕ Διοικητικού-Λογιστικού,

έξι (6) θέσεις του κλάδου/ειδικότητας ΔΕ Διοικητικών Γραμματέων.

9. Η κάλυψη των οργανικών θέσεων της Διεύθυνσης Διοικητικής και Οικονομικής Υποστήριξης των ΑΥΕ Ο.Τ.Α. γίνεται και με απόσπαση ή μετάταξη, κατ' εξαίρεση κάθε άλλης διάταξης, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, η οποία είναι υποχρεωτική για τους φορείς προέλευσης”.

Άρθρο 220

Υπηρεσιακές μεταβολές - Πειθαρχικός έλεγχος

1. Στον Επόπτη Ο.Τ.Α. επιβάλλονται οι εξής πειθαρχικές ποινές: α) η έγγραφη επίπληξη, β) το πρόστιμο έως τις αποδοχές τριών (3) μηνών, γ) η οριστική παύση.
2. Την πειθαρχική εξουσία επί του Επόπτη Ο.Τ.Α. ασκεί ο Υπουργός Εσωτερικών και το Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο. Ο Υπουργός Εσωτερικών μπορεί να επιβάλλει στον Επόπτη Ο.Τ.Α. την ποινή της έγγραφης επίπληξης και του προστίμου έως τις αποδοχές τριών (3) μηνών. Την ποινή της οριστικής παύσης επιβάλλει το Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο. Την πειθαρχική δίωξη ασκεί ο Υπουργός Εσωτερικών.
3. Ο Υπουργός Εσωτερικών παύει από τη θέση του τον Επόπτη Ο.Τ.Α. σε περίπτωση διάπραξης σοβαρών πειθαρχικών παραπτώματων, μετά από σύμφωνη γνώμη του Δευτεροβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου, καθώς και σε περίπτωση αντικειμενικής αδυναμίας άσκησης των καθηκόντων του ή ύστερα από αίτηση παραίτησής του.
4. Κατά της απόφασης του Υπουργού Εσωτερικών ή του Δευτεροβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου που επιβάλλει ποινή, ασκείται προσφυγή ουσίας στο Συμβούλιο της Επικρατείας. Για τον Επόπτη Ο.Τ.Α. ισχύουν κατά τα λοιπά οι πειθαρχικές διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα.
5. Όταν ως Επόπτης Ο.Τ.Α. υπηρετεί μόνιμος δημόσιος υπάλληλος και επιβληθεί σε αυτόν η ποινή της παύσης λόγω σοβαρού πειθαρχικού παραπτώματος στην άσκηση των καθηκόντων του, σύμφωνα με την παράγραφο 2, το Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο κρίνει, στη συνέχεια, εάν η σοβαρότητα του διαπραχθέντος πειθαρχικού παραπτώματος επιβάλλει και να απολυθεί από τη θέση του δημοσίου υπαλλήλου ή να του επιβληθεί άλλη πειθαρχική ποινή.
6. Αρμόδιο υπηρεσιακό συμβούλιο για τα θέματα που αφορούν το προσωπικό των ΑΥΕ Ο.Τ.Α. είναι το οικείο συμβούλιο του Υπουργείου Εσωτερικών.
7. Την πειθαρχική εξουσία στους υπαλλήλους που υπηρετούν στην Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. ασκούν:
  - α. Ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Εποπτείας Ο.Τ.Α. β. Ο Επόπτης Ο.Τ.Α.
8. Αρμόδιο Πειθαρχικό Συμβούλιο για τα θέματα που αφορούν το προσωπικό των ΑΥΕ Ο.Τ.Α. είναι το κοινό Πειθαρχικό Συμβούλιο των υπαλλήλων του Υπουργείου Εσωτερικών, των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και των φορέων που υπάγονται σε αυτές.
9. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται, ως προς το προσωπικό της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Ο.Τ.Α., οι διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα.

Άρθρο 223

Συμβούλιο Εποπτών Ο.Τ.Α.

1. Στο Υπουργείο Εσωτερικών συστήνεται Συμβούλιο Εποπτών Ο.Τ.Α., το οποίο αποτελείται από τους επτά (7) Επόπτες Ο.Τ.Α.
2. Το Συμβούλιο εκλέγει τον Πρόεδρό του μεταξύ των μελών του για θητεία δύο (2) ετών.

3. Έργο του Συμβουλίου είναι ο συντονισμός του έργου των Εποπτών Ο.Τ.Α., η ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των μελών του σχετικά με ζητήματα που αναφέρονται κατά την άσκηση της κρατικής εποπτείας, καθώς και η από κοινού αντιμετώπιση μείζονος σπουδαιότητας ζητημάτων εποπτείας των Ο.Τ.Α.
4. Οι αποφάσεις του Συμβουλίου έχουν εισηγητικό και γνωμοδοτικό χαρακτήρα και δεν δεσμεύουν τα μέλη του κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.
5. Το Συμβούλιο Εποπτών Ο.Τ.Α. εισηγείται στον καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργό την υποβολή ερωτήματος στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, για θέματα μείζονος σημασίας που αφορούν τον έλεγχο νομιμότητας που ασκείται από τις Αυτοτελείς Υπηρεσίες Εποπτείας Ο.Τ.Α.
6. Διοικητική υποστήριξη στο Συμβούλιο Εποπτών Ο.Τ.Α. παρέχει η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών.
7. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών εγκρίνεται ο Κανονισμός Λειτουργίας του Συμβουλίου Εποπτών Ο.Τ.Α., ο οποίος καταρτίζεται με απόφαση του Συμβουλίου.

Άρθρο 223Α

Επιτροπή Συντονισμού και Ελέγχου Εποπτείας Ο.Τ.Α.

1. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών συνιστάται Επιτροπή Συντονισμού και Ελέγχου Εποπτείας Ο.Τ.Α., στην οποία συμμετέχουν ο Υπουργός Εσωτερικών, ως πρόεδρος, ο Πρόεδρος του Συμβουλίου Εποπτών Ο.Τ.Α., ένας Αντιπρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που ορίζεται από τον Πρόεδρο αυτού, ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας των Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων, ο Συνήγορος του Πολίτη, ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης, ο Ειδικός Γραμματέας του Σώματος Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης, ο Πρόεδρος του Παρατηρητήριου Οικονομικής Αυτοτέλειας Ο.Τ.Α., ο Τομεακός Γραμματέας Δημοσιονομικής Πολιτικής, ο Πρόεδρος της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και ο Πρόεδρος της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας ή οι υπ' αυτών οριζόμενοι αναπληρωτές τους.
2. Αποστολή της Επιτροπής της παραγράφου 1 είναι ο περιοδικός έλεγχος του επιπέδου συμμόρφωσης των Ο.Τ.Α., η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του μηχανισμού εποπτείας, η αμοιβαία ενημέρωση όλων των διοικητικών και δικαστικών φορέων για τα θέματα αρμοδιότητάς τους που αφορούν την Τοπική Αυτοδιοίκηση, καθώς και η εν γένει παρακολούθηση και η μέριμνα για τη διαρκή αναβάθμιση της αποτελεσματικότητας της κρατικής εποπτείας επί των Ο.Τ.Α.
3. Η Επιτροπή Συντονισμού και Ελέγχου Ο.Τ.Α. καταρτίζει τον Κανονισμό Λειτουργίας της, ο οποίος καθορίζει και τις αναγκαίες λεπτομέρειες για ζητήματα υποστήριξης της Επιτροπής και εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

Άρθρο 224

Εκτελεστότητα των πράξεων

Οι αποφάσεις των συλλογικών και μονομελών οργάνων των δήμων και των περιφερειών και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου αυτών είναι εκτελεστές αφότου εκδοθούν, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 228 του παρόντος.

Άρθρο 225

Υποχρεωτικός Έλεγχος Νομιμότητας

1. Οι αποφάσεις των συλλογικών οργάνων των δήμων και των περιφερειών, καθώς και των Ν.Π.Δ.Δ. αυτών, αποστέλλονται υποχρεωτικά για έλεγχο νομιμότητας στην ΑΥΕ Ο.Τ.Α., εφόσον αφορούν: α) ρυθμίσεις κανονιστικού περιεχομένου, β) την ανάθεση έργων, υπηρεσιών, μελετών και προμηθειών, αν το τίμημα υπερβαίνει το ποσό των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α., γ) την αγορά και εκποίηση, λόγω πώλησης ή δωρεάς κατά κυριότητα, ακινήτων, δ) την κήρυξη αναγκαστικών απαλλοτριώσεων, ε) τη μίσθωση ακινήτων από τρίτους, στ) τη σύναψη πάσης φύσεως δανείων, ζ) την ίδρυση πάσης φύσεως

νομικών προσώπων, τη συμμετοχή σε υφιστάμενα νομικά πρόσωπα, καθώς και τη λύση και τη θέση σε εκκαθάριση νομικών προσώπων και θ) τη διεξαγωγή δημοτικού ή περιφερειακού δημοψηφίσματος.

Στην ΑΥΕ Ο.Τ.Α. αποστέλλονται προς έλεγχο νομιμότητας και οι αποφάσεις των κοινωφελών επιχειρήσεων, των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης-Αποχέτευσης και των μονομετοχικών ανωνύμων εταιρειών Ο.Τ.Α. που αφορούν: α) αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, β) εκποίηση παγίων περιουσιακών στοιχείων, γ) αγορά και εκποίηση ακινήτων, δ) σύναψη δανείων, ε) ανάθεση έργων, υπηρεσιών, μελετών και προμηθειών, εάν το τίμημα υπερβαίνει το ποσό των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α., στ) μίσθωση ακινήτων από τρίτους και ζ) τη σύναψη προγραμματικών συμβάσεων, με την επιφύλαξη της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 100. Ειδικά, για τις ΔΕΥΑ, εκτός από τις παραπάνω αποφάσεις, αποστέλλονται επιπλέον προς έλεγχο νομιμότητας οι αποφάσεις εκείνες που αφορούν την ψήφιση του προϋπολογισμού της επιχείρησης και του τεχνικού προγράμματος έργων, καθώς και κάθε τροποποίησή τους. Επίσης, αποστέλλονται προς έλεγχο νομιμότητας οι αποφάσεις των Περιφερειακών Ταμείων Ανάπτυξης, εφόσον υπάγονται στις περιπτώσεις των προηγούμενων εδαφίων της παραγράφου αυτής, καθώς και ο προϋπολογισμός τους. Οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις αυτών κοινοποιούνται στην ΑΥΕ Ο.Τ.Α.

2. Η απόφαση αποστέλλεται για έλεγχο νομιμότητας συνοδευόμενη από αντίγραφο του αποδεικτικού δημοσίευσης και από τα έγγραφα στοιχεία που είναι αναγκαία για την νόμιμη έκδοσή της, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από τη συνεδρίαση του συλλογικού οργάνου. Οι δήμοι, οι περιφέρειες, τα Ν.Π.Δ.Δ. και οι ανωτέρω επιχειρήσεις τους υποχρεούνται να διαβιβάζουν αμελλητί και κάθε επιπλέον στοιχείο που ζητείται από την ΑΥΕ Ο.Τ.Α.

3. Ο Επόπτης Ο.Τ.Α. ελέγχει τη νομιμότητα της απόφασης μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την περιέλευσή της στην ΑΥΕ Ο.Τ.Α. και εκδίδει υποχρεωτικά ειδική πράξη. Η μη έκδοση της ειδικής πράξης του προηγούμενου εδαφίου συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα του Επόπτη Ο.Τ.Α.

4. Εκθέσεις τακτικού ή έκτακτου διαχειριστικού ελέγχου σε Ο.Τ.Α. ή νομικά πρόσωπα αυτών, από ορκωτούς ελεγκτές ή από υπηρεσίες εσωτερικού ελέγχου, που διενεργείται σύμφωνα με ειδικές διατάξεις νόμου ή Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας, διαβιβάζονται υποχρεωτικά στον Επόπτη Ο.Τ.Α., για την παρακολούθηση και υλοποίηση των σχετικών συστάσεων ή πορισμάτων.

Άρθρο 226

Αυτεπάγγελτος έλεγχος νομιμότητας

1. Ο Επόπτης Ο.Τ.Α. μπορεί αυτεπαγγέλτως να ακυρώσει οποιαδήποτε απόφαση των συλλογικών ή μονομελών οργάνων των δήμων, των περιφερειών, των νομικών προσώπων αυτών, καθώς και των συνδέσμων τους, για λόγους νομιμότητας, μέσα σε προθεσμία δύο (2) μηνών αφότου η απόφαση έχει δημοσιευτεί ή εκδοθεί.

2. Οι δήμοι, οι περιφέρειες, οι σύνδεσμοι και τα νομικά πρόσωπα αυτών υποχρεούνται να παρέχουν αμελλητί κάθε στοιχείο που ζητείται από την ΑΥΕ Ο.Τ.Α. με σκοπό την άσκηση του ελέγχου νομιμότητας.

3. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου Εποπτών Ο.Τ.Α. και της Επιτροπής Συντονισμού και Ελέγχου Εποπτείας Ο.Τ.Α., μπορεί να προβλέπεται η διενέργεια δειγματοληπτικού ελέγχου, σύμφωνα με συγκεκριμένες ποσοστώσεις ανά κατηγορία πράξης ή ανά Ο.Τ.Α., με τη χρήση μεθόδων εκτίμησης κινδύνου, καθώς και η διαδικασία μέσω της οποίας η ΑΥΕ Ο.Τ.Α. θα λαμβάνει γνώση των εκδιδόμενων πράξεων, η μέθοδος ανάρτησης ή ηλεκτρονικής διακίνησης της σχετικής αλληλογραφίας, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.» δημοσιευθεί ή εκδοθεί.

Άρθρο 227**Ειδική διοικητική προσφυγή - Αιτήσεις Θεραπείας**

1. Οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον μπορεί να προσβάλει τις αποφάσεις των συλλογικών ή μονομελών οργάνων των δήμων, των περιφερειών, των νομικών προσώπων αυτών, καθώς και των συνδέσμων τους, για λόγους νομιμότητας, ενώπιον του Επόπτη Ο.Τ.Α., μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από τη δημοσίευση της απόφασης ή την ανάρτησή της στο διαδίκτυο ή από την κοινοποίησή της ή αφότου έλαβε πλήρη γνώση αυτής. Ατομικές πράξεις κοινοποιούνται στον ενδιαφερόμενο με απόδειξη παραλαβής και αναφέρουν υποχρεωτικά ότι κατ' αυτών χωρεί ειδική προσφυγή για λόγους νομιμότητας ενώπιον του Επόπτη Ο.Τ.Α. μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών.
2. Προσφυγή επιτρέπεται και κατά παράλειψης οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας των οργάνων της προηγούμενης παραγράφου. Στην περίπτωση αυτή η προσφυγή ασκείται εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την παρέλευση άπρακτης της ειδικής προθεσμίας που τυχόν τάσσει ο νόμος για την έκδοση της οικείας πράξης, διαφορετικά μετά την παρέλευση τριμήνου από την υποβολή της σχετικής αίτησης του ενδιαφερομένου.
3. Σε περίπτωση υποβολής αίτησης θεραπείας κατά των αποφάσεων ή των παραλείψεων της παραγράφου 2, οι προβλεπόμενες για την άσκηση της ειδικής διοικητικής προσφυγής ενώπιον του Επόπτη Ο.Τ.Α. προθεσμίες αναστέλλονται από την υποβολή της αίτησης θεραπείας και μέχρι την έκδοση απόφασης επ' αυτής ή την παρέλευση άπρακτης της σχετικής προθεσμίας του άρθρου 24 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, ο οποίος κυρώθηκε με το ν. 2690/1999 (Α' 45).
4. Δικαίωμα για την άσκηση της ειδικής διοικητικής προσφυγής τεκμαίρεται ότι έχουν όλοι οι αιρετοί του οικείου δήμου ή περιφέρειας, ανεξάρτητα από το εάν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση κατά την οποία ελήφθη η προσβαλλόμενη απόφαση, εφόσον δεν την υπερψήφισαν. Δικαίωμα έχουν ομοίως οι συνδικαλιστικές οργανώσεις εργαζομένων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση πρώτου ή δεύτερου βαθμού, καθώς και νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που επιδιώκουν σύμφωνα με το καταστατικό τους περιβαλλοντικούς, πολιτιστικούς και εν γένει κοινωνικούς σκοπούς.
5. Ο Επόπτης Ο.Τ.Α. αποφαινεται επί της προσφυγής μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δύο (2) μηνών από την υποβολή της. Αν παρέλθει η ανωτέρω προθεσμία χωρίς να εκδοθεί απόφαση θεωρείται ότι η προσφυγή έχει σιωπηρώς απορριφθεί.
6. Η άσκηση της ειδικής διοικητικής προσφυγής αποτελεί προϋπόθεση για την άσκηση ένδικων βοηθημάτων ενώπιον των αρμόδιων δικαστηρίων.

Άρθρο 228**Αναστολή εκτέλεσης**

1. Ο Επόπτης Ο.Τ.Α. μπορεί, εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα με την προσφυγή του προηγούμενου άρθρου, να αναστείλει με απόφασή του την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης. Οι δήμοι, οι περιφέρειες και οι φορείς αυτών ειδοποιούνται από την ΑΥΕ Ο.Τ.Α. για την άσκηση της προσφυγής και της αίτησης αναστολής και τους παρέχεται σύντομη προθεσμία για την έκθεση των απόψεών τους. Αν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι επείγοντος χαρακτήρα ο Επόπτης μπορεί να αναστείλει την προσβαλλόμενη πράξη και πριν από τη διαβίβαση των απόψεων των ανωτέρω νομικών προσώπων.
2. Η αναστολή χορηγείται εφόσον η προσφυγή παρίσταται προδήλως βάσιμη ή κρίνεται ότι ο ασκών την ειδική διοικητική προσφυγή θα υποστεί ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη βλάβη μέχρι την εξέτασή της.
Σε κάθε περίπτωση το αίτημα αναστολής απορρίπτεται αν η προσφυγή παρίσταται προδήλως απαράδεκτη ή αβάσιμη.
3. Η πράξη αναστολής ισχύει μέχρι την έκδοση απόφασης του Επόπτη επί της προσφυγής ή την άπρακτη πάροδο των δύο (2) μηνών, εντός των οποίων οφείλει να αποφανθεί ο Επόπτης Ο.Τ.Α. κατά την παράγραφο 5 του άρθρου 227.

4. Ανάκληση της απόφασης που χορηγεί την αναστολή επιτρέπεται μόνο αν γίνει επίκληση νεότερων κρίσιμων στοιχείων τα οποία δεν είχαν τεθεί υπόψη του Επόπτη Ο.Τ.Α. κατά την έκδοση της απόφασής του ή αν έχουν μεταβληθεί τα δεδομένα με βάση τα οποία χορηγήθηκε η αναστολή.

5. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μπορεί να ρυθμίζεται κάθε άλλο θέμα σχετικό με τη διαδικασία για τη χορήγηση αναστολής.

Άρθρο 229

Επιτόπιοι έλεγχοι

Η Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. μπορεί στο πλαίσιο του έργου της να ενεργεί επιτόπιους ελέγχους προκειμένου να διαμορφώνει ίδια αντίληψη. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μπορούν να ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα σχετικά με τη διαδικασία διεξαγωγής των επιτόπιων ελέγχων.

Άρθρο 230

Δημοσίευση αποφάσεων του Επόπτη Ο.Τ.Α.

1. Οι αποφάσεις του Επόπτη Ο.Τ.Α., οι οποίες εκδίδονται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 225 έως 227, κοινοποιούνται στον φορέα που εξέδωσε την πράξη την οποία αφορούν, στον οικείο Δημοτικό ή Περιφερειακό Διαμεσολαβητή, καθώς και σε αυτόν που έχει ασκήσει την προσφυγή κατά της πράξης, εντός πέντε (5) ημερών από την έκδοσή τους.

2. Οι αποφάσεις της παραγράφου 1 αναρτώνται στην επίσημη ιστοσελίδα της οικείας ΑΥΕ Ο.Τ.Α., καθώς και στην ιστοσελίδα του προγράμματος «Διαύγεια» εντός δύο (2) ημερών από την έκδοσή τους. Παράλειψη της σχετικής υποχρέωσης συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα για τον Επόπτη Ο.Τ.Α..

3. Οι αποφάσεις του Επόπτη Ο.Τ.Α. προσβάλλονται στα αρμόδια δικαστήρια με τα ένδικα βοηθήματα που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία.

Άρθρο 230Α

Ετήσια Έκθεση

Ο Επόπτης Ο.Τ.Α. συντάσσει στο τέλος κάθε έτους έκθεση στην οποία καταγράφει το έργο της ΑΥΕ Ο.Τ.Α., της οποίας προΐσταται και ειδικότερα τον αριθμό των πράξεων που ελέγχθηκαν, τους επιτόπιους ελέγχους που διενήργησαν, τις προσφυγές που εξετάστηκαν και τα ζητήματα εν γένει που απασχόλησαν την υπηρεσία κατά τη διενέργεια της εποπτείας, όπως τυχόν καταγγελίες που υποβλήθηκαν στην υπηρεσία από πρόσωπα για θέματα νομιμότητας. Στην ίδια έκθεση μπορεί να προτείνονται νομοθετικά και άλλα μέτρα τα οποία πρέπει να ληφθούν για την αποτελεσματικότερη διενέργεια του ελέγχου νομιμότητας. Η έκθεση υποβάλλεται εντός ενός (1) μήνα από το τέλος του έτους στο οποίο αφορά στον Υπουργό Εσωτερικών και κοινοποιείται στο Συμβούλιο Εποπτών Ο.Τ.Α. και διά του Υπουργού Εσωτερικών στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής των Ελλήνων. Μέσα στην ίδια προθεσμία υποβάλλεται στην Επιτροπή Συντονισμού και Ελέγχου Εποπτείας Ο.Τ.Α., η οποία συζητά υποχρεωτικά, εντός μηνός από την υποβολή της τελευταίας έκθεσης, για τις εκθέσεις που έχουν υποβληθεί και συντάσσει σχετικό πόρισμα.

Άρθρο 231

Υποχρέωση συμμόρφωσης

1. Τα συλλογικά και μονομελή όργανα των δήμων και των περιφερειών, καθώς και τα νομικά πρόσωπα και οι σύνδεσμοι αυτών έχουν υποχρέωση συμμόρφωσης χωρίς καθυστέρηση προς τις αποφάσεις του Επόπτη Ο.Τ.Α. που εκδίδονται σύμφωνα με τα άρθρα 225 έως 228.

2. Την υποχρέωση της παραγράφου 1 έχει και το πάσης φύσεως προσωπικό που υπηρετεί στα νομικά πρόσωπα της παραγράφου 1 με οποιαδήποτε σχέση εργασίας.

3. Η μη τήρηση των υποχρεώσεων των παραγράφων 1 και 2 συνιστά σοβαρή παράβαση καθήκοντος, η οποία ελέγχεται πειθαρχικά κατά τις οικείες διατάξεις που διέπουν τους αιρετούς και το προσωπικό των ανωτέρω νομικών προσώπων.

Άρθρο 238

Εποπτεία των Ο.Τ.Α. μέχρι την έναρξη λειτουργίας της ΑΥΕ Ο.Τ.Α. - Μετάταξη στην ΑΥΕ Ο.Τ.Α. προσωπικού των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων - Έναρξη λειτουργίας ΑΥΕ Ο.Τ.Α.

1. Μέχρι την έναρξη λειτουργίας της ΑΥΕ Ο.Τ.Α. ο έλεγχος νομιμότητας των πράξεων, κατά τα άρθρα 225 έως 227, ασκείται από τον Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης και τις Ειδικές Επιτροπές του άρθρου 152 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006, Α' 114), οι οποίες βρίσκονται στις έδρες των περιφερειών που ανήκουν στην ανωτέρω Αποκεντρωμένη Διοίκηση, καθώς και τις Επιτροπές Ελέγχου των Πράξεων του άρθρου 68 του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (π.δ. 30/1996, Α' 21), που βρίσκονται στην έδρα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Οι επιτροπές αυτές συγκροτούνται με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

2. Όπου στα ανωτέρω άρθρα αναφέρεται ο Επόπτης Ο.Τ.Α., κατά το μεταβατικό διάστημα, νοείται ο Συντονιστής της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Όπου αναφέρεται ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Εποπτείας Ο.Τ.Α. της ΑΥΕ Ο.Τ.Α., νοείται ο Προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικής Λειτουργίας ή της αντίστοιχης Διεύθυνσης στην οποία υπάγεται η εποπτεία των Ο.Τ.Α. της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Όπου αναφέρεται υπάλληλος της ΑΥΕ Ο.Τ.Α., νοείται υπάλληλος της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

3. Το προσωπικό που υπηρετεί σε κάθε Αποκεντρωμένη Διοίκηση και που, στα υπηρεσιακά του καθήκοντα, περιλαμβάνονταν, κατά την 1.1.2018, ο έλεγχος νομιμότητας των πράξεων των Ο.Τ.Α. και τα θέματα της πειθαρχικής ευθύνης των αιρετών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης μετατάσσεται αυτοδίκαια, με τη δημοσίευση της διαπιστωτικής πράξης της παραγράφου 4, σε συνιστώμενες προσωποπαγείς θέσεις στις οικείες ΑΥΕ Ο.Τ.Α. και στα αντίστοιχα Γραφεία αυτών, ακόμα και αν δεν διαθέτει τα προσόντα της παρ. 2 του άρθρου 217 του ν. 3852/2010. Στο προσωπικό που μετατάσσεται κατά το προηγούμενο εδάφιο περιλαμβάνεται και το πενήντα τοις εκατό (50%) τουλάχιστον των υπαλλήλων που, κατά την 1η.1.2018, ασκούσαν, παράλληλα με τα καθήκοντα της οργανικής τους θέσης και καθήκοντα ελέγχου νομιμότητας των πράξεων των Ο.Τ.Α.. Κριτήριο για τον προσδιορισμό των μετατασσόμενων, κατά το προηγούμενο εδάφιο, υπαλλήλων είναι ο μακρότερος χρόνος άσκησης των παράλληλων καθηκόντων. Οι υπάλληλοι που μετατάσσονται σύμφωνα με την παράγραφο αυτή καθορίζονται με απόφαση του οικείου Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης, εντός ενός (1) μήνα από την έναρξη ισχύος του παρόντος. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης μπορεί να ρυθμίζεται κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρούσας.

4. Η έναρξη λειτουργίας κάθε Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α. διαπιστώνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

5. Οι πράξεις των δήμων, των περιφερειών, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου αυτών, των επιχειρήσεων τους, των συνδέσμων, καθώς και προσφυγές που εκκρεμούν προς έλεγχο νομιμότητας και εκκρεμείς πειθαρχικές διώξεις, κατά το χρόνο έναρξης λειτουργίας της ΑΥΕ Ο.Τ.Α. ενώπιον του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης και των ανωτέρω Επιτροπών, διαβιβάζονται στην ΑΥΕ Ο.Τ.Α. και οι σχετικές προθεσμίες αρχίζουν από την περιέλευσή τους στην εν λόγω Υπηρεσία.

6. Μέχρι την έναρξη λειτουργίας της ΑΥΕ Ο.Τ.Α. δεν εφαρμόζεται η παράγραφος 6 του άρθρου 227.

7. Μέχρι την έναρξη λειτουργίας της ΑΥΕ Ο.Τ.Α. δεν εφαρμόζονται τα άρθρα 124, 125 και 126 του παρόντος και εξακολουθούν να ισχύουν τα άρθρα 232, 233, 234 του ν. 3852/2010. Κατά το μεταβατικό αυτό διάστημα τις αρμοδιότητες του Ελεγκτή Νομιμότητας ασκεί ο

Συντονιστής της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Όπου στις διατάξεις αυτές προβλέπεται η συμμετοχή υπαλλήλου της ΑΥΕ Ο.Τ.Α. ορίζεται, με απόφαση του οικείου Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, υπάλληλος της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Στην κατά το άρθρο 232 παρ. 2 του ν. 3852/2010 ελεγκτική επιτροπή μετέχει, αντί του Ελεγκτή Νομιμότητας, προϊστάμενος Διεύθυνσης της Αποκεντρωμένης Διοίκησης που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από τον οικείο Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

2. Ν. 2819/2000

Άρθρο 26

Ρυθμίσεις θεμάτων τοπικής αυτοδιοίκησης

[...]

4. Για την άσκηση από τη Βουλή του κοινοβουλευτικού ελέγχου οι νομάρχες, οι δήμαρχοι και οι πρόεδροι των κοινοτήτων υποχρεούνται να παρέχουν άμεσα στους Υπουργούς όλα τα στοιχεία που ζητούνται από αυτούς και αφορούν θέματα των Ο.Τ.Α., καθώς και των νομικών τους προσώπων. Η μη παροχή ή η καθυστέρηση παροχής των στοιχείων συνιστά παράβαση υπηρεσιακού καθήκοντος, η οποία τιμωρείται ποινικώς και πειθαρχικώς σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

[...]

3. Ν. 4257/2014

Άρθρο 20

Ελεγκτής Νομιμότητας

15. Ο έλεγχος νομιμότητας τελειούται με την έκδοση σχετικής απόφασης του Ελεγκτή Νομιμότητας.

16. Όπου στις διατάξεις των άρθρων 215 έως και 238 του ν. 3852/2010 αναφέρεται ο Υπουργός Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης νοείται ο Υπουργός Εσωτερικών και όπου στις ανωτέρω διατάξεις αναφέρεται το Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης νοείται το Υπουργείο Εσωτερικών.

4. Ν. 4316/2014

Άρθρο 84

Συμμόρφωση των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης με τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε υποθέσεις που αφορούν το περιβάλλον

1. Σε περίπτωση Απόφασης του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ), η οποία εκδίδεται ή έχει ήδη εκδοθεί κατά τη διαδικασία του άρθρου 258 ή του άρθρου 260 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) σε βάρος της Ελληνικής Δημοκρατίας σε θέματα περιβάλλοντος, ο Γενικός Γραμματέας της κατά τόπον αρμόδιας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, συντάσσει, σε συνεργασία με τους εμπλεκόμενους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) πρώτου και δευτέρου βαθμού, Σχέδιο Δράσης προς συμμόρφωση αυτών των Ο.Τ.Α. με τη νομοθεσία της οποίας η Απόφαση του ΔΕΕ διαπίστωσε παραβίαση. Σε περίπτωση άρνησης ή αδυναμίας οποιουδήποτε Ο.Τ.Α. να συνεργαστεί εντός των προθεσμιών των παραγράφων 2 έως 4 του παρόντος άρθρου, η διαδικασία συνεχίζεται και χωρίς τη συνεργασία αυτού. Το Σχέδιο Δράσης δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Σε περίπτωση που υπάρχουν δύο ή περισσότερες αρμόδιες Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, οι Γενικοί Γραμματείς αυτών συντάσσουν ένα Σχέδιο Δράσης από κοινού.

2. Με την επιφύλαξη των παραγράφων 3 και 4 του παρόντος άρθρου, οι κατά περίπτωση αρμόδιοι Γενικοί Γραμματείς Αποκεντρωμένης Διοίκησης καταρτίζουν και εκδίδουν το

Σχέδιο Δράσης της παραγράφου 1 εντός εξήντα (60) ημερών από την έναρξη ισχύος του παρόντος.

3. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου, σε περίπτωση Αποφάσεων του ΔΕΕ σε θέματα διαχείρισης υγρών ή στερεών αποβλήτων, οι Γενικοί Γραμματείς Αποκεντρωμένης Διοίκησης καταρτίζουν εντός τριάντα (30) ημερών προτεινόμενο Σχέδιο Δράσης, το οποίο υποβάλλεται για παροχή σύμφωνης γνώμης στον Γενικό Γραμματέα Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων. Η γνώμη του προηγούμενου εδαφίου του παρόντος παρέχεται το αργότερο εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την παραλαβή του προτεινόμενου Σχεδίου. Το οριστικό Σχέδιο Δράσης εκδίδεται από τους αρμόδιους Γενικούς Γραμματείς Αποκεντρωμένης Διοίκησης εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την παραλαβή της ως άνω γνώμης από αυτόν.

4. Εάν Απόφαση του ΔΕΕ σε βάρος της Ελληνικής Δημοκρατίας σε θέματα περιβάλλοντος έχει εκδοθεί κατά το άρθρο 258 ΣΛΕΕ τουλάχιστον έξι (6) μήνες πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος ή κατά το άρθρο 260 ΣΛΕΕ οποτεδήποτε, η διαδικασία που περιγράφεται στην παράγραφο 2 του παρόντος ολοκληρώνεται εντός τριάντα (30) ημερών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, ενώ η διαδικασία της παραγράφου 3 του παρόντος εντός σαράντα πέντε (45) ημερών από την έναρξη ισχύος του παρόντος.

5. Οι κατά τόπον αρμόδιοι Γενικοί Γραμματείς της Αποκεντρωμένης Διοίκησης εποπτεύουν τους εμπλεκόμενους Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού για την εντός χρονοδιαγράμματος υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης. Σε περίπτωση άρνησης ή τεκμηριωμένης αδυναμίας οποιουδήποτε από τους αρμόδιους Ο.Τ.Α. να υλοποιήσει Σχέδιο Δράσης, ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης δύναται να αναθέσει τις σχετικές ενέργειες σε άλλο φορέα, δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, με την τήρηση των όρων της κείμενης νομοθεσίας.

6. α) Με την επιφύλαξη των διατάξεων του Διεθνούς και Ναυτιλιακού Κώδικα Επικινδύνων Ειδών Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού (IMDG-IMO CODE), όπως εκάστοτε ισχύει, κατά παρέκκλιση από κάθε άλλη διάταξη, επιτρέπεται να μεταφέρονται σύμμεικτα αστικά στερεά απόβλητα (ΑΣΑ) σε φορτηγά (Φ/Γ) και φορτηγά-οχηματαγωγά (Φ/Γ-Ο/Γ) πλοία σε τακτικά δρομολόγια, σε δρομολόγια ειδικής ή ολικής ναύλωσης και σε ειδικά δρομολόγια με επιβατηγά-οχηματαγωγά (Ε/Γ-Ο/Γ) άνευ επιβατών που συνδέουν τις εξυπηρετούμενες περιοχές αποστολής και παραλαβής των αποβλήτων, σε ανοιχτό και κλειστό χώρο οχημάτων. Η πόρτα της καρότσας θα είναι ασφαλώς κλειστή και απαγορεύεται η φόρτωση φορτίων επ' αυτής. Για τη μεταφορά των σύμμεικτων ΑΣΑ απαιτείται μονάδα κλειστού τύπου σύμφωνα με την παράγραφο 13 του άρθρου 1 του π.δ. 405/1996. Ως μονάδα κλειστού τύπου νοείται και το απορριμματοφόρο κλειστού τύπου.

β) Με την επιφύλαξη των διατάξεων του Διεθνούς και Ναυτιλιακού Κώδικα Επικινδύνων Ειδών Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού (IMDG-IMO CODE), όπως εκάστοτε ισχύει, κατά παρέκκλιση από κάθε άλλη διάταξη, επιτρέπεται η φόρτωση, εκφόρτωση και η θαλάσσια μεταφορά των χωριστά συλλεγμένων ρευμάτων αποβλήτων που εμπίπτουν στην εναλλακτική διαχείριση του ν. 2939/2001, με επιβατηγά-οχηματαγωγά (Ε/Γ-Ο/Γ), φορτηγά (Φ/Γ) και φορτηγά-οχηματαγωγά (Φ/Γ-Ο/Γ) πλοία σε τακτικά δρομολόγια, σε δρομολόγια ειδικής ή ολικής ναύλωσης και σε ειδικά δρομολόγια άνευ επιβατών που συνδέουν τις εξυπηρετούμενες περιοχές αποστολής και παραλαβής των αποβλήτων, σε ανοιχτό και κλειστό χώρο οχημάτων, με την προϋπόθεση ότι το φορτίο είναι σε κατάλληλη συσκευασία.

γ) Η δαπάνη της θαλάσσιας μεταφοράς αποβλήτων βαρύνει τους αντίστοιχους φορείς αποστολής των αποβλήτων. Για τα ρεύματα αποβλήτων που εμπίπτουν στην εναλλακτική διαχείριση του ν. 2939/2001, ως φορείς αποστολής νοούνται τα αρμόδια ΣΕΔ.

Αποκλίσεις σχετικές με την επιχορήγηση θαλάσσιων γραμμών μεταφοράς αποβλήτων είναι επιτρεπτές, σύμφωνα με το ειδικό καθεστώς που απολαμβάνουν οι λιγότερο ευνοημένες νησιωτικές περιοχές, σύμφωνα με τις συνταγματικές προβλέψεις και κατά το άρθρο 107 παράγραφοι 3α και γ' της Συνθήκης της Ε.Ε..

δ) Η οργάνωση της θαλάσσιας μεταφοράς αποβλήτων από το φορέα αποστολής των αποβλήτων λαμβάνει υπόψη τις υφιστάμενες υποδομές των λιμένων φόρτωσης και εκφόρτωσης, τις δυνατότητες των πλοίων που καταπλέουν στους λιμένες φόρτωσης και εκφόρτωσης.

ε) Η θαλάσσια μεταφορά αποβλήτων υπόκειται σε περιοδικές επιθεωρήσεις από τις αρμόδιες ελεγκτικές αρχές, σύμφωνα με όσα ειδικότερα ορίζονται στο ν. 1650/ 1986, όπως τροποποιήθηκε με το ν. 3010/2003 (Α' 91) και το ν. 4014/2011 (Α' 209). Στα πλοία μεταφοράς των αποβλήτων εφαρμόζονται απαιτούμενες επιθεωρήσεις και έλεγχοι της κείμενης νομοθεσίας.

στ) Σε περίπτωση πρόκλησης ρύπανσης της θάλασσας με απόβλητα ή πιθανού κινδύνου πρόκλησης αυτής, εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 743/1977 (Α' 319), όπως κωδικοποιήθηκε με το π.δ. 55/1998 (Α' 58) και ισχύει κάθε φορά. Στους υπεύθυνους πρόκλησης ρύπανσης επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται από τα άρθρα 13 και 14 του εν λόγω νόμου. Οι ως άνω κυρώσεις επιβάλλονται ανεξάρτητα από την επιβολή άλλων κυρώσεων που προβλέπονται σε άλλες ειδικότερες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.

ζ) Με την επιφύλαξη των διατάξεων του Διεθνούς και Ναυτιλιακού Κώδικα Επικινδύνων Ειδών Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού (IMDG-IMO CODE), κατά παρέκκλιση από κάθε άλλη διάταξη, επιτρέπεται η θαλάσσια μεταφορά Αστικών Στερεών Αποβλήτων (κωδικός EKA 20 03 01) με επιβατηγά - οχηματαγωγά (Ε/Γ- Ο/Γ) πλοία σε τακτικά δρομολόγια, με τις ακόλουθες σωρευτικά προϋποθέσεις:

αα) η θαλάσσια μεταφορά να προβλέπεται στο οικείο Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) ή να γίνεται προς το σκοπό της άμεσης παύσης της λειτουργίας των χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης αποβλήτων σύμφωνα με το άρθρο 158 του ν. 4389/2016 (Α' 94) κατά παρέκκλιση των υφιστάμενων και εγκεκριμένων ΠΕΣΔΑ, ή εφόσον προβλέπεται στο Σχέδιο Δράσης του άρθρου 84 του ν. 4316/2014 (Α' 270),

ββ) τα πλοία να εκτελούν πλόες εσωτερικού μεταξύ των εξυπηρετούμενων περιοχών αποστολής και παραλαβής των αποβλήτων και υπό την προϋπόθεση ότι τα απόβλητα αυτά μεταφέρονται σε ανοικτό ή κλειστό χώρο οχημάτων εντός μονάδων κλειστού τύπου, όπως ορίζονται στην παρ. 13 του άρθρου 1 του π.δ. 405/1996 (Α'272), οι οποίες δεν ξεπερνούν σε αριθμό τις δυο (2) ανά διαδρομή πλου. Για τις μονάδες αυτές, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και τα απορριμματοφόρα οχήματα κλειστού τύπου, πρέπει να πληρούνται σωρευτικά οι παρακάτω προϋποθέσεις:

ααα) το σύνολο της μεταφορικής τους ικανότητας να μην ξεπερνά τα πενήντα (50) κυβικά μέτρα,

βββ) να είναι στεγανές και το υλικό κατασκευής τους να είναι κατάλληλο για μεταφορά αποβλήτων,

γγγ) εφόσον φέρουν εξεριστικά, στα άκρα των σωληνώσεων αυτών να διατίθενται φλογοπαγίδες και φίλτρα οσμών του εκλυόμενου βιοαερίου,

δδδ) εφόσον φέρουν ανοίγματα για επιθεώρηση και δειγματοληψία, αυτά να στεγανοποιούνται πλήρως για την αποφυγή έκλυσης αερίων ή έκχυσης στραγγισμάτων,

εεε) να αναγράφεται επί αυτών σε εύκολα ορατό σημείο καθαρά η λέξη «ΑΣΤΙΚΑ ΣΤΕΡΕΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ» στις κάθετες και οριζόντιες επιφάνειές τους,

στστ) η φόρτωσή τους να γίνεται μετά την επιβίβαση των επιβατών και η εκφόρτωσή τους να προηγείται της αποβίβασης των επιβατών και

ζζζ) να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την ασφαλή στοιβασία τους σε θέσεις όπου, αφενός ελαχιστοποιείται η όχληση των επιβατών και αφετέρου διατίθενται άμεσα επαρκή και κατάλληλα μέσα πυρόσβεσης.

5. Ν. 4368/2016**Άρθρο 16****Συμμόρφωση των δήμων και περιφερειών
προς αποφάσεις του Δικαστηρίου
της Ευρωπαϊκής Ένωσης**

1. Σε περίπτωση έκδοσης απόφασης του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε βάρος της Ελληνικής Δημοκρατίας, λόγω παράνομης πράξης ή παράλειψης οφειλόμενης ενέργειας οργάνου δήμου ή περιφέρειας, ο οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης οφείλει, αμελλητί, να συμμορφωθεί πλήρως με το περιεχόμενο και το διατακτικό, αντιστοίχως της παραπάνω απόφασης, τεχνικές δε υπηρεσίες δήμων που παρέχουν διοικητική υποστήριξη στον υπόχρεο Δήμο σύμφωνα με το άρθρο 95 του ν. 3852/2010, όπως ισχύει, συμπεριλαμβανομένων και των αρμοδιοτήτων διοίκησης των συμβάσεων κατά την κείμενη νομοθεσία (όπως της Διευθύνουσας Υπηρεσίας), οφείλουν υποχρεωτικώς να προβαίνουν σε κάθε ενέργεια και να εκδίδουν κάθε πράξη για όλα τα θέματα της αρμοδιότητάς τους και πέρα των αναφερόμενων στο άρθρο 94 του ν. 3852/2010, όπως ισχύει, που είναι απαραίτητες για τη συμμόρφωση της Ελληνικής Δημοκρατίας. Εάν ο Ο.Τ.Α. για οποιονδήποτε λόγο δεν συμμορφώνεται, ο Ελεγκτής Νομιμότητας ή μέχρι την έναρξη λειτουργίας της υπηρεσίας του Ελεγκτή Νομιμότητας ο ασκών χρέη Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή ο Συντονιστής τον καλεί, εγγράφως, να συμμορφωθεί εντός ορισμένης προθεσμίας η οποία σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει τους τρεις μήνες, αφού ο Ο.Τ.Α. έλαβε γνώση της σχετικής κλήσης, η μη έκδοση δε των απαιτούμενων για τη συμμόρφωση διοικητικών πράξεων από υπαλλήλους, περιφερειάρχες, αντιπεριφερειάρχες, περιφερειακούς συμβούλους, δημάρχους, δημοτικούς συμβούλους, συμβούλους τοπικών ή δημοτικών κοινοτήτων και εκπροσώπους τοπικών κοινοτήτων, καθώς και η μη σύμπραξή τους σε αυτές ή σε ενέργειες που κρίνονται απαραίτητες για το σκοπό της συμμόρφωσης, αποτελεί πειθαρχικό παράπτωμα κατά την έννοια των άρθρων 233 του ν. 3852/2010, όπως ισχύει, και 107 του ν. 3528/2007, όπως ισχύει.

2. Σε περίπτωση καταδίκης της Ελληνικής Δημοκρατίας λόγω παραβίασης του ενωσιακού δικαίου, εξαιτίας παράνομης πράξης ή παράλειψης οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης, παρακρατείται το ισόποσο του προστίμου από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους που εγγράφονται κατ' έτος στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης για τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης παρακρατείται το ανωτέρω ποσό από τον οικείο Ο.Τ.Α..

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ - ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ****1. Ν. 3463/2006****Άρθρο 223****Συμβάσεις Συνεργασίας Φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης**

1. Δήμοι, Κοινότητες, Σύνδεσμοι, Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού μπορούν να συνάπτουν μεταξύ τους συμβάσεις για την εκτέλεση έργων, προμηθειών και υπηρεσιών. Αντικείμενα των συμβάσεων μπορεί να είναι και η βεβαίωση και είσπραξη τελών, δικαιωμάτων, εισφορών και προστίμων.

2. Οι συμβαλλόμενοι φορείς μπορεί να χρηματοδοτούνται για την εκτέλεση των συμβάσεων και από τον Κρατικό Προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημόσιων επενδύσεων ή τους προϋπολογισμούς άλλων φορέων του δημόσιου τομέα.

3. Οι όροι και οι προϋποθέσεις της σύμβασης καθορίζονται με αποφάσεις των οικείων συμβουλίων, οι οποίες λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών.

4. Δήμοι, Κοινότητες, σύνδεσμοι και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αυτών μπορούν να αναθέτουν με τη διενέργεια διαγωνισμού σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου ή κοινοπραξίες την αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας τους, την εκτέλεση έργων, την παροχή υπηρεσιών προς τον αναθέτοντα φορέα ή προς τους δημότες και την εφαρμογή προγραμμάτων. Η ανάθεση του έργου ή της υπηρεσίας συνοδεύεται είτε με την καταβολή αμοιβής (δημόσια σύμβαση έργου ή υπηρεσίας) είτε με την παραχώρηση του δικαιώματος εκμετάλλευσης του έργου ή της υπηρεσίας είτε με το δικαίωμα εκμετάλλευσης του έργου ή της υπηρεσίας σε συνδυασμό με την καταβολή αμοιβής (παραχώρηση δημόσιου έργου ή δημόσιας υπηρεσίας).

1. α. Για τη μελέτη και εκτέλεση έργων και προγραμμάτων ανάπτυξης μιας περιοχής, καθώς και για την παροχή υπηρεσιών κάθε είδους, οι Δήμοι και οι Κοινότητες, οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και τα Νομαρχιακά Διαμερίσματα των Ενιαίων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, οι Σύνδεσμοι Δήμων και Κοινοτήτων, οι Τ.Ε.Δ.Κ., η Ε.Ν.Α.Ε., η Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα οποία συνιστούν ή στα οποία συμμετέχουν οι προαναφερόμενοι οργανισμοί και φορείς, οι δημοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης και αποχέτευσης, τα δημοτικά και κοινοτικά ιδρύματα, καθώς και τα Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, περιλαμβανομένων και των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, μπορούν να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις με το Δημόσιο, μεταξύ τους ή και με φορείς του δημόσιου τομέα της παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/1982, μεμονωμένα ή από κοινού.

Στις προγραμματικές συμβάσεις, που μετέχει το Δημόσιο, μπορεί να εκπροσωπείται και από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, στην οποία εκτελείται η προγραμματική σύμβαση.

β. Στις προγραμματικές συμβάσεις επιτρέπεται και η συμμετοχή κοινωφελών δημοτικών και κοινοτικών επιχειρήσεων, αναπτυξιακών ανωνύμων εταιρειών, επιχειρήσεων Ο.Τ.Α. ειδικού σκοπού, Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ.) με οποιαδήποτε νομική μορφή και αν λειτουργούν, επιχειρήσεων των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, των Περιφερειακών Ταμείων Ανάπτυξης, επιμελητηρίων, επιστημονικών φορέων δημοσίου δικαίου, Ερευνητικών Πανεπιστημιακών Ινστιτούτων (ΕΠΙ), συνεταιρισμών, ενώσεων συνεταιρισμών και εργοδοτικών και εργατοϋπαλληλικών ενώσεων.

Με απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μπορεί να επιτρέπεται και η συμμετοχή τραπεζών και πιστωτικών ιδρυμάτων.

γ. Η σύναψη προγραμματικών συμβάσεων μεταξύ των φορέων της περίπτωσης α' και Κοινωνικών Ιδρυμάτων είναι δυνατή, μόνον, εφόσον αυτά διαθέτουν σχετική εμπειρία και το καταστατικό τους προβλέπει συνεργασία με τους φορείς αυτούς. Κατά την εκτέλεση των προγραμματικών συμβάσεων που συνάπτουν, θεωρούνται φορείς κατασκευής του έργου κατά την έννοια του άρθρου 3 του ν.1418/1984 (ΦΕΚ 23 Α'), και εκτελούν τις συμβάσεις αυτές με τα προβλεπόμενα στις περιπτώσεις ε', στ' και ζ' του ίδιου άρθρου όργανα και υπηρεσίες που συνιστούν με αποφάσεις των Διοικητικών τους Συμβουλίων.

2. α. Στις προγραμματικές συμβάσεις απαραίτητα ορίζονται το αντικείμενο της σύμβασης, ο σκοπός και το περιεχόμενο των μελετών, των έργων, των προγραμμάτων ή των υπηρεσιών, ο προϋπολογισμός τους, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των συμβαλλομένων, το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης της σύμβασης, οι πόροι από τους οποίους θα καλυφθούν οι αναλαμβανόμενες οικονομικές υποχρεώσεις και η διάρκεια της σύμβασης. Επίσης ορίζεται το όργανο παρακολούθησης της εφαρμογής της και οι αρμοδιότητές του, καθώς και ρήτρες σε βάρος του συμβαλλόμενου που παραβαίνει τους όρους της προγραμματικής σύμβασης.

β. Με την προγραμματική σύμβαση επίσης ορίζεται ο συμβαλλόμενος, στον οποίο μπορεί να ανατεθεί η διαχείριση, εκμετάλλευση και συντήρηση των έργων του προγράμματος μετά την ολοκλήρωσή του, εφόσον προβλέπεται αντίστοιχο στάδιο.

γ. Σε περίπτωση κατά την οποία συμβαλλόμενος σε προγραμματική σύμβαση αναθέσει σε τρίτον τη διαχείριση, εκμετάλλευση και συντήρηση των έργων αυτών, η ανάθεση γίνεται σύμφωνα με τη νομοθεσία που διέπει τον κατά τη σύμβαση υπόχρεο συμβαλλόμενο.

3. Οι συμβαλλόμενοι φορείς για την εκτέλεση των προγραμματικών συμβάσεων μπορεί να χρηματοδοτούνται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων μέσω προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται αμιγώς από εθνικούς πόρους, τον Τακτικό Προϋπολογισμό ή άλλα εθνικά ή περιφερειακά προγράμματα, καθώς και από τους προϋπολογισμούς των συμβαλλόμενων φορέων. Είναι δυνατή η χρηματοδότηση των συμβαλλόμενων και από φορείς του δημόσιου τομέα που δεν μετέχουν στην προγραμματική σύμβαση.

4. Για την εκτέλεση των προγραμματικών συμβάσεων και στο πλαίσιο των συμφωνούμενων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλόμενων οργανισμών και φορέων, επιτρέπεται η απασχόληση προσωπικού του ενός συμβαλλόμενου στον άλλον, καθώς και η παραχώρηση της χρήσης ακινήτων, εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και μέσων.

5. Εφόσον τα προβλεπόμενα στην προγραμματική σύμβαση έργα, προγράμματα και υπηρεσίες είναι πολιτιστικού χαρακτήρα, όπως η ανάδειξη, προστασία και συντήρηση μνημείων, οι παρεμβάσεις σε διατηρητέα ή παραδοσιακά κτίρια και οικισμούς, η διάσωση και διάδοση στοιχείων του πολιτισμού, η ανέγερση και λειτουργία χώρων πολιτισμικών λειτουργιών, η υποστήριξη δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων που αφορούν την επιστήμη, τα γράμματα και τις τέχνες, συμμετέχει, ως συμβαλλόμενος, το Υπουργείο Πολιτισμού. Η προγραμματική σύμβαση καλείται «προγραμματική σύμβαση πολιτισμικής ανάπτυξης» και το δυνάμενο να επιβληθεί, κατά τις σχετικές διατάξεις, τέλος ανταποδοτικού χαρακτήρα, για τη χρηματοδότηση έργων, εργασιών, προγραμμάτων και υπηρεσιών της προγραμματικής σύμβασης, καλείται «Πολιτιστικό Τέλος».

Στις προγραμματικές συμβάσεις πολιτισμικής ανάπτυξης μπορούν να συμμετέχουν με αποκλειστικό σκοπό τη χρηματοδότηση και μη κερδοσκοπικά νομικά πρόσωπα, που επιδιώκουν, κατά το καταστατικό τους, πολιτιστικούς σκοπούς.

2. Ν. 3852/2010

Άρθρο 99

Συμβάσεις διαδημοτικής ή διαβαθμιδικής συνεργασίας

1. Δήμοι της ίδιας περιφέρειας ή όμοροι δήμοι μπορούν να συνάπτουν μεταξύ τους συμβάσεις, με τις οποίες αναλαμβάνουν την άσκηση αρμοδιότητας για λογαριασμό τους ή την υποστήριξη της άσκησης της. Στις συμβάσεις αυτές μπορεί να συμμετέχει και νομικό

πρόσωπο δημοσίου δικαίου του δήμου που αναλαμβάνει την αρμοδιότητα ή σύνδεσμος στον οποίον μετέχει ο δήμος που αναλαμβάνει την αρμοδιότητα. Οι συμβάσεις αυτές καλούνται «συμβάσεις διαδημοτικής συνεργασίας».

2. Δήμοι της ίδιας περιφέρειας και η οικεία περιφέρεια μπορούν να συνάπτουν μεταξύ τους συμβάσεις συνεργασίας, με τις οποίες αναλαμβάνουν την άσκηση αρμοδιότητας ή την υποστήριξη της άσκησής της, για λογαριασμό ενός ή περισσότερων των συμβαλλόμενων μερών. Στις συμβάσεις αυτές μπορεί να συμμετέχει και νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή σύνδεσμος στον οποίο μετέχει ο φορέας που αναλαμβάνει την αρμοδιότητα. Οι συμβάσεις αυτές καλούνται «συμβάσεις διαβαθμιδικής συνεργασίας».

3. Στις συμβάσεις των δύο προηγούμενων παραγράφων ορίζεται, ιδίως, ο τρόπος άσκησης της ανατιθέμενης αρμοδιότητας ή υποστήριξης της άσκησής της και οι υποχρεώσεις των συμβαλλόμενων μερών, και ειδικότερα:

α) Ο σκοπός και η διάρκεια της σύμβασης.

β) Η διάθεση του προσωπικού των συμβαλλομένων ή η σύσταση θέσεων προσωπικού ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.) του φορέα που αναλαμβάνει την άσκηση της αρμοδιότητας, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

γ) Η διάθεση μηχανολογικού εξοπλισμού, οχημάτων και άλλων τεχνικών μέσων ή ακινήτων και εγκαταστάσεων για την εξυπηρέτηση του σκοπού της σύμβασης.

δ) Τα ποσά χρηματοδότησης των επενδυτικών και των λειτουργικών δαπανών για την εφαρμογή της σύμβασης. Τα έσοδα αυτά μπορούν να προέρχονται από τέλη, δικαιώματα και εισφορές, τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (Κ.Α.Π.), τη Συλλογική Απόφαση Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Σ.Α.Τ.Α.) ή τα Αναπτυξιακά Προγράμματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

ε) Το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής της σύμβασης.

στ) Το όργανο παρακολούθησης της εφαρμογής της σύμβασης.

4. Οι προβλεπόμενες στη σύμβαση δαπάνες εγγράφονται ως υποχρεωτικές στους προϋπολογισμούς των συμβαλλόμενων φορέων και αποδίδονται στον αναλαμβάνοντα την αρμοδιότητα φορέα.

5. Τα χρησιμοποιούμενα τεχνικά μέσα και εγκαταστάσεις μπορεί να φέρουν ως διακριτικό τον τίτλο «Διαδημοτική Συνεργασία .....» ή «Διαβαθμιδική Συνεργασία.....», αντίστοιχα, που συμπληρώνεται με τα ονόματα των συμβαλλόμενων φορέων ή με άλλο όνομα δηλωτικό της γεωγραφικής ενότητας των φορέων αυτών.

6. Οι αποφάσεις των οικείων συμβουλίων για την έγκριση συμβάσεων διαδημοτικής ή διαβαθμιδικής συνεργασίας λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών εκάστου.

7. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης μπορεί να ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ**1. Ν. 3463/2006****Άρθρο 225****Προγραμματικές συμβάσεις**

1. α. Για τη μελέτη και εκτέλεση έργων και προγραμμάτων ανάπτυξης μιας περιοχής, καθώς και για την παροχή υπηρεσιών κάθε είδους, οι Δήμοι και οι Κοινότητες, οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και τα Νομαρχιακά Διαμερίσματα των Ενιαίων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, οι Σύνδεσμοι Δήμων και Κοινοτήτων, οι Τ.Ε.Δ.Κ., η Ε.Ν.Α.Ε., η Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα οποία συνιστούν ή στα οποία συμμετέχουν οι προαναφερόμενοι οργανισμοί και φορείς, οι δημοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης και αποχέτευσης, τα δημοτικά και κοινοτικά ιδρύματα, καθώς και τα Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, περιλαμβανομένων και των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, μπορούν να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις με το Δημόσιο, μεταξύ τους ή και με φορείς του δημόσιου τομέα της παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/1982, μεμονωμένα ή από κοινού.

Στις προγραμματικές συμβάσεις, που μετέχει το Δημόσιο, μπορεί να εκπροσωπείται και από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, στην οποία εκτελείται η προγραμματική σύμβαση.

β. Στις προγραμματικές συμβάσεις επιτρέπεται και η συμμετοχή κοινωφελών δημοτικών και κοινοτικών επιχειρήσεων, αναπτυξιακών ανωνύμων εταιρειών, επιχειρήσεων Ο.Τ.Α. ειδικού σκοπού, Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ.) με οποιαδήποτε νομική μορφή και αν λειτουργούν, επιχειρήσεων των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, των Περιφερειακών Ταμείων Ανάπτυξης, επιμελητηρίων, επιστημονικών φορέων δημοσίου δικαίου, Ερευνητικών Πανεπιστημιακών Ινστιτούτων (ΕΠΙ), συνεταιρισμών, ενώσεων συνεταιρισμών και εργοδοτικών και εργατοϋπαλληλικών ενώσεων.

Με απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μπορεί να επιτρέπεται και η συμμετοχή τραπεζών και πιστωτικών ιδρυμάτων.

γ. Η σύναψη προγραμματικών συμβάσεων μεταξύ των φορέων της περίπτωσης α' και Κοινωφελών Ιδρυμάτων είναι δυνατή, μόνον, εφόσον αυτά διαθέτουν σχετική εμπειρία και το καταστατικό τους προβλέπει συνεργασία με τους φορείς αυτούς. Κατά την εκτέλεση των προγραμματικών συμβάσεων που συνάπτουν, θεωρούνται φορείς κατασκευής του έργου κατά την έννοια του άρθρου 3 του ν.1418/1984 (ΦΕΚ 23 Α'), και εκτελούν τις συμβάσεις αυτές με τα προβλεπόμενα στις περιπτώσεις ε', στ' και ζ' του ίδιου άρθρου όργανα και υπηρεσίες που συνιστούν με αποφάσεις των Διοικητικών τους Συμβουλίων.

2. α. Στις προγραμματικές συμβάσεις απαραίτητα ορίζονται το αντικείμενο της σύμβασης, ο σκοπός και το περιεχόμενο των μελετών, των έργων, των προγραμμάτων ή των υπηρεσιών, ο προϋπολογισμός τους, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των συμβαλλομένων, το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης της σύμβασης, οι πόροι από τους οποίους θα καλυφθούν οι αναλαμβανόμενες οικονομικές υποχρεώσεις και η διάρκεια της σύμβασης. Επίσης ορίζεται το όργανο παρακολούθησης της εφαρμογής της και οι αρμοδιότητές του, καθώς και ρήτρες σε βάρος του συμβαλλόμενου που παραβαίνει τους όρους της προγραμματικής σύμβασης.

β. Με την προγραμματική σύμβαση επίσης ορίζεται ο συμβαλλόμενος, στον οποίο μπορεί να ανατεθεί η διαχείριση, εκμετάλλευση και συντήρηση των έργων του προγράμματος μετά την ολοκλήρωσή του, εφόσον προβλέπεται αντίστοιχο στάδιο.

γ. Σε περίπτωση κατά την οποία συμβαλλόμενος σε προγραμματική σύμβαση αναθέσει σε τρίτον τη διαχείριση, εκμετάλλευση και συντήρηση των έργων αυτών, η ανάθεση γίνεται σύμφωνα με τη νομοθεσία που διέπει τον κατά τη σύμβαση υπόχρεο συμβαλλόμενο.

3. Οι συμβαλλόμενοι φορείς για την εκτέλεση των προγραμματικών συμβάσεων μπορεί να χρηματοδοτούνται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων μέσω προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή προγραμμάτων που

χρηματοδοτούνται αμιγώς από εθνικούς πόρους, τον Τακτικό Προϋπολογισμό ή άλλα εθνικά ή περιφερειακά προγράμματα, καθώς και από τους προϋπολογισμούς των συμβαλλόμενων φορέων. Είναι δυνατή η χρηματοδότηση των συμβαλλόμενων και από φορείς του δημόσιου τομέα που δεν μετέχουν στην προγραμματική σύμβαση.

4. Για την εκτέλεση των προγραμματικών συμβάσεων και στο πλαίσιο των συμφωνούμενων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλόμενων οργανισμών και φορέων, επιτρέπεται η απασχόληση προσωπικού του ενός συμβαλλόμενου στον άλλον, καθώς και η παραχώρηση της χρήσης ακινήτων, εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και μέσων.

5. Εφόσον τα προβλεπόμενα στην προγραμματική σύμβαση έργα, προγράμματα και υπηρεσίες είναι πολιτιστικού χαρακτήρα, όπως η ανάδειξη, προστασία και συντήρηση μνημείων, οι παρεμβάσεις σε διατηρητέα ή παραδοσιακά κτίρια και οικισμούς, η διάσωση και διάδοση στοιχείων του πολιτισμού, η ανέγερση και λειτουργία χώρων πολιτισμικών λειτουργιών, η υποστήριξη δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων που αφορούν την επιστήμη, τα γράμματα και τις τέχνες, συμμετέχει, ως συμβαλλόμενος, το Υπουργείο Πολιτισμού. Η προγραμματική σύμβαση καλείται «προγραμματική σύμβαση πολιτισμικής ανάπτυξης» και το δυνάμενο να επιβληθεί, κατά τις σχετικές διατάξεις, τέλος ανταποδοτικού χαρακτήρα, για τη χρηματοδότηση έργων, εργασιών, προγραμμάτων και υπηρεσιών της προγραμματικής σύμβασης, καλείται «Πολιτιστικό Τέλος».

Στις προγραμματικές συμβάσεις πολιτισμικής ανάπτυξης μπορούν να συμμετέχουν με αποκλειστικό σκοπό τη χρηματοδότηση και μη κερδοσκοπικά νομικά πρόσωπα, που επιδιώκουν, κατά το καταστατικό τους, πολιτιστικούς σκοπούς.

2. Ν. 3852/2010

Άρθρο 100

Προγραμματικές Συμβάσεις

1. α. Για τη μελέτη και εκτέλεση έργων και προγραμμάτων ανάπτυξης μιας περιοχής, καθώς και για την παροχή υπηρεσιών και την υλοποίηση προμηθειών κάθε είδους, οι δήμοι, οι περιφέρειες, οι σύνδεσμοι δήμων, τα δίκτυα δήμων και περιφερειών του άρθρου 101, οι περιφερειακές ενώσεις δήμων, η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και η Ένωση Περιφερειών, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου τα οποία συνιστούν ή στα οποία συμμετέχουν οι προαναφερόμενοι φορείς, καθώς και Ν.Π.Ι.Δ. στα οποία συμμετέχουν ή συνιστούν η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και η Ένωση Περιφερειών, οι δημοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης και αποχέτευσης, η Ένωση Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης Αποχέτευσης (Ε.Δ.Ε.Υ.Α.), οι επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. που ανήκουν στο δημόσιο τομέα σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/1982 όπως ισχύει, τα δημοτικά και περιφερειακά ιδρύματα, καθώς και κοινωφελή ιδρύματα και κληροδοτήματα και τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, στα οποία περιλαμβάνονται και τα τεχνολογικά εκπαιδευτικά ιδρύματα, μπορούν να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις με το Δημόσιο ή με την Εγνατία Οδό Α.Ε. ή με τη Μ.Ο.Δ. Α.Ε. ή με την Ε.Τ.Α.Δ. ή με το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ή μεταξύ τους ή και με νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή με τους φορείς των παραγράφων 1, 2, 3, 4 και 5 του άρθρου 12 του ν. 4412/2016 (Α' 147), μεμονωμένα ή από κοινού. Στις προγραμματικές συμβάσεις που μετέχει το Δημόσιο, μπορεί να εκπροσωπείται και από τον Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης στην οποία εκτελείται η προγραμματική σύμβαση. Οι ανωτέρω συμβάσεις υπόκεινται στον προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία. Αν ένας εκ των συμβαλλόμενων είναι το Δημόσιο ή εποπτευόμενος φορέας του, η προγραμματική σύμβαση δεν υπόκειται στον υποχρεωτικό έλεγχο νομιμότητας του άρθρου 225.

β. Στις προγραμματικές συμβάσεις επιτρέπεται και η συμμετοχή επιχειρήσεων των Ο.Τ.Α., σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ.) με οποιαδήποτε νομική μορφή και αν λειτουργούν, των Περιφερειακών Ταμείων Ανάπτυξης,

επιμελητηρίων, επιστημονικών φορέων δημοσίου δικαίου, Ερευνητικών Πανεπιστημιακών Ινστιτούτων (Ε.Π.Ι.), συνεταιρισμών, ενώσεων συνεταιρισμών και εργοδοτικών και εργατοϋπαλληλικών ενώσεων. Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης μπορεί να επιτρέπεται και η συμμετοχή τραπεζών και πιστωτικών ιδρυμάτων.

γ. Είναι επιτρεπτή η σύναψη προγραμματικών συμβάσεων μεταξύ των φορέων της περίπτωσης α' και κοινωφελών ιδρυμάτων, καθώς και κληροδοτημάτων που επιδιώκουν κοινωφελείς σκοπούς. Κατά την εκτέλεση των προγραμματικών συμβάσεων που συνάπτουν, θεωρούνται φορείς κατασκευής του έργου κατά την έννοια του άρθρου 3 του ν. 1418/1984 (ΦΕΚ 23 Α'), όπως ισχύει, και εκτελούν τις συμβάσεις αυτές με τα προβλεπόμενα στις περιπτώσεις ε', στ' και ζ' του ίδιου άρθρου όργανα και υπηρεσίες που συνιστούν με αποφάσεις των διοικητικών τους συμβουλίων.

δ. Σε νησιωτικούς δήμους είναι δυνατή η σύναψη προγραμματικών συμβάσεων με αντικείμενο δράσεις προστασίας του περιβάλλοντος και πολιτικής προστασίας μεταξύ των φορέων της περίπτωσης α' της παρ. 1 του άρθρου 100 του ν. 3852/2010 (Α' 87) και αστικών μη κερδοσκοπικών εταιρειών, εφόσον το μεγαλύτερο ποσοστό του εταιρικού κεφαλαίου τους κατέχει ένας από τους φορείς της περίπτωσης α' και, εάν πρόκειται για δράσεις πολιτικής προστασίας και δασοπυρόσβεσης, κατόπιν σχετικής πιστοποίησής τους από την Πυροσβεστική Ακαδημία. Κατά την εκτέλεση των ως άνω προγραμματικών συμβάσεων οι ανωτέρω εταιρείες θεωρούνται φορείς κατασκευής του έργου, κατά την έννοια της παρ. 7 του άρθρου 1 του ν. 3669/2008 (Α' 116) και εκτελούν τις συμβάσεις αυτές με τα προβλεπόμενα στις περιπτώσεις γ', δ' και ε' του ίδιου άρθρου όργανα και υπηρεσίες που συνιστούν με αποφάσεις των διοικητικών τους συμβουλίων. Με την παρούσα δεν θίγονται οι διατάξεις του άρθρου 14 του ν. 3013/2002 για τις εθελοντικές οργανώσεις πολιτικής προστασίας, όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 118 του ν. 4249/2014 (Α' 73), καθώς και οι διατάξεις του ν. 4029/2011 (Α' 245). Στο πλαίσιο των ως άνω προγραμματικών συμβάσεων δεν επιτρέπεται η πιστοποίηση ή εκπαίδευση εθελοντικών ή άλλων οργανώσεων για δραστηριοποίηση στον τομέα της πολιτικής προστασίας. Επιμέρους ζητήματα εφαρμογής της παρούσας δύνανται να ρυθμίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη.

ε. Η Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε. δύναται με προγραμματική σύμβαση που συνάπτεται μεταξύ αυτής και δήμου, ο οποίος δεν έχει τεχνική επάρκεια ή σε δήμους που έχουν τεχνική επάρκεια, δεν διαθέτουν όμως τεχνικό υπάλληλο της απαιτούμενης ειδικότητας, να αναλαμβάνει τη διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης, εποπτείας και επίβλεψης δημοσίων συμβάσεων μελετών του δήμου αυτού. Ως προς το περιεχόμενο της προγραμματικής σύμβασης, τις εξ' αυτής ευθύνες, τους εκπροσώπους των μερών και τα αποφαινόμενα όργανα, ισχύουν οι διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 44 του ν. 4412/2016 (Α' 147).

2. α. Στις προγραμματικές συμβάσεις απαραίτητα ορίζονται το αντικείμενο της σύμβασης, ο σκοπός, το περιεχόμενο των μελετών, των έργων, των προγραμμάτων, των προμηθειών ή των υπηρεσιών, ο προϋπολογισμός τους, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των συμβαλλομένων, το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης της σύμβασης, οι πόροι από τους οποίους θα καλυφθούν οι αναλαμβανόμενες οικονομικές υποχρεώσεις και η διάρκεια της σύμβασης, καθώς και ο τρόπος κάλυψης των αναγκών για την εκπλήρωση της προγραμματικής σύμβασης λειτουργικών εξόδων, καθώς και οι λεπτομέρειες καταβολής τους. Για την εκπλήρωση του σκοπού της προγραμματικής σύμβασης, ο κάθε συμβαλλόμενος αναλαμβάνει συγκεκριμένο αντικείμενο με συγκεκριμένες υποχρεώσεις. Το Όργανο παρακολούθησης της εφαρμογής της προγραμματικής σύμβασης πρέπει απαραίτητα να ορίζεται στις προγραμματικές συμβάσεις, καθώς και οι αρμοδιότητές του και οι ρήτρες σε βάρος του συμβαλλομένου που παραβαίνει τους όρους της προγραμματικής σύμβασης.

β. Με την προγραμματική σύμβαση επίσης ορίζεται ο συμβαλλόμενος, στον οποίο μπορεί να ανατεθεί η διαχείριση, εκμετάλλευση και συντήρηση των έργων του προγράμματος μετά την ολοκλήρωσή του, εφόσον προβλέπεται αντίστοιχο στάδιο.

γ. Αν ο συμβαλλόμενος σε προγραμματική σύμβαση αναθέσει σε τρίτον τη διαχείριση, εκμετάλλευση και συντήρηση των έργων αυτών, η ανάθεση γίνεται σύμφωνα με τη νομοθεσία που διέπει τον κατά τη σύμβαση υπόχρεο συμβαλλόμενο.

3. Οι συμβαλλόμενοι φορείς για την εκτέλεση των προγραμματικών συμβάσεων μπορεί να χρηματοδοτούνται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων μέσω προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται αμιγώς από εθνικούς πόρους, τον Τακτικό Προϋπολογισμό ή άλλα εθνικά ή περιφερειακά προγράμματα, καθώς και από τους προϋπολογισμούς των συμβαλλόμενων φορέων. Είναι δυνατή η χρηματοδότηση των συμβαλλομένων και από φορείς του δημόσιου τομέα που δεν μετέχουν στην προγραμματική σύμβαση.

4. Για την εκτέλεση των προγραμματικών συμβάσεων και στο πλαίσιο των συμφωνούμενων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλόμενων οργανισμών και φορέων, επιτρέπεται η απασχόληση προσωπικού του ενός συμβαλλομένου στον άλλον, καθώς και η παραχώρηση της χρήσης ακινήτων, εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και μέσων.

5. Εφόσον τα προβλεπόμενα στην προγραμματική σύμβαση έργα, προγράμματα και υπηρεσίες είναι πολιτιστικού χαρακτήρα, όπως η ανάδειξη, προστασία και συντήρηση μνημείων, οι παρεμβάσεις σε διατηρητέα ή παραδοσιακά κτίρια και οικισμούς, η διάσωση και διάδοση στοιχείων του πολιτισμού, η ανέγερση και λειτουργία χώρων πολιτισμικών λειτουργιών, η υποστήριξη δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων που αφορούν την επιστήμη, τα γράμματα και τις τέχνες, συμμετέχει, ως συμβαλλόμενος η οικεία Περιφέρεια και το Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού. Η προγραμματική σύμβαση καλείται «προγραμματική σύμβαση πολιτισμικής ανάπτυξης». Το τέλος ανταποδοτικού χαρακτήρα που μπορεί να επιβληθεί, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, για τη χρηματοδότηση έργων, εργασιών, προγραμμάτων και υπηρεσιών της προγραμματικής σύμβασης, καλείται «Πολιτιστικό Τέλος».

6. Δήμοι, σύνδεσμοι, περιφέρειες και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού μπορούν να συμβάλλονται μεταξύ τους για την παροχή υπηρεσιών με αντικείμενο τη βεβαίωση και είσπραξη τελών, δικαιωμάτων, εισφορών και προστίμων. Στις περιπτώσεις αυτές, οι αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων των συμβαλλόμενων φορέων για τη συμμετοχή τους σε συγκεκριμένη σύμβαση, λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών τους. Οι συμβαλλόμενοι φορείς μπορεί να χρηματοδοτούνται για την εκτέλεση των συμβάσεων της παραγράφου αυτής και από τον Κρατικό Προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημόσιων επενδύσεων ή τους προϋπολογισμούς άλλων φορέων του δημόσιου τομέα.

3. Π.Δ. 30/1996

Άρθρο 12

Συμβάσεις

(Άρθρο 46 Ν. 2218/94)

1. Δήμοι, κοινότητες, σύνδεσμοι, Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου της αυτοδιοίκησης μπορούν να συνάπτουν μεταξύ τους συμβάσεις με τις οποίες ανατίθεται η άσκηση αρμοδιοτήτων του ενός φορέα στον άλλο. Στην ανάθεση μπορεί να περιλαμβάνεται η αρμοδιότητα επιβολής, βεβαίωσης και είσπραξης τελών, δικαιωμάτων και εισφορών.

2. Οι συμβαλλόμενοι φορείς μπορεί να χρηματοδοτούνται για την εκτέλεση των συμβάσεων από τον Κρατικό Προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημόσιων επενδύσεων ή τους προϋπολογισμούς άλλων φορέων του δημόσιου τομέα.

3. Δήμοι, κοινότητες, σύνδεσμοι, Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου της αυτοδιοίκησης, μπορούν να αναθέτουν σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή κοινοπραξίες, την παροχή υπηρεσιών ή την εκτέλεση προγραμμάτων με τη διενέργεια διαγωνισμού.

4. Ν. 3106/2003

Άρθρο 11

Προγραμματικές Συμβάσεις - Προγράμματα Κοινωνικής Φροντίδας - Ειδικά Προγράμματα Εθελοντισμού

1. Επιτρέπεται να συνάπτονται προγραμματικές συμβάσεις μεταξύ του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας, των λοιπών Υπουργείων, των Περιφερειών, των Πε.Σ.Υ.Π., του Ε.Κ.Α,Κ.Β. και των Ο.Τ.Α. α` και β` βαθμού, καθώς και μεταξύ αυτών και οποιουδήποτε δημόσιου ή ιδιωτικού φορέα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που έχει ειδικώς πιστοποιηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5του Ν. 2646/1998 ή μη κυβερνητικής οργάνωσης εγγεγραμμένης στο ειδικό μητρώο που τηρείται, κατά τις διατάξεις του άρθρου 12 του ίδιου νόμου, από το Τμήμα Ανάπτυξης Εθελοντισμού του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας. Στις προγραμματικές συμβάσεις καθορίζονται το περιεχόμενο του προγράμματος, τα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις των συμβαλλομένων. τα της χρηματοδότησης, ο χρόνος ισχύος της σύμβασης, η διαδικασία παρακολούθησης και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Οι συμβαλλόμενοι φορείς για την εκτέλεση των προγραμματικών συμβάσεων μπορεί να χρηματοδοτούνται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, τον Τακτικό Κρατικό Προϋπολογισμό και από τους προϋπολογισμούς τους.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Υγείας και Πρόνοιας καθορίζονται τα κριτήρια, οι όροι και κάθε σχετική λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων αυτής της παραγράφου.

2. Με τις προγραμματικές συμβάσεις επιδιώκεται ο συντονισμός δράσης και η αποτελεσματικότερη παρέμβαση σε κοινούς τομείς αρμοδιοτήτων, ιδίως όσον αφορά την κοινωνική επανένταξη και ενσωμάτωση ατόμων και ομάδων, καθώς και η μελέτη και εκτέλεση προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας και ειδικών προγραμμάτων εθελοντισμού.

3. Οι αποκεντρωμένες μονάδες κοινωνικής φροντίδας των Πε.Σ.Υ.Π. μπορούν να οργανώνουν και να θέτουν σε λειτουργία υπηρεσίες, που συμβάλλουν στην απο-ίδρυματοποίηση, αποκατάσταση και επανένταξη των ατόμων με αναπηρίες, όπως ξενώνες, προστατευόμενα ή ενοικιαζόμενα διαμερίσματα, προστατευόμενα εργαστήρια και εργαστήρια επαγγελματικής κατάρτισης και επανένταξης.

Στους ξενώνες παρέχεται στέγη, θεραπεία, κοινωνική στήριξη, καλλιτεχνικές, πολιτιστικές και άλλες υπηρεσίες. Στα προστατευόμενα διαμερίσματα παρέχονται υπηρεσίες ήπιας θεραπείας, παρακολούθηση και εποπτεία περιορισμένης μορφής από προσωπικό του οικείου φορέα. Στα προστατευόμενα εργαστήρια και στα εργαστήρια επαγγελματικής κατάρτισης παρέχονται υπηρεσίες εκμάθησης επαγγελματικών δεξιοτήτων με σκοπό την αυτονομία, την κοινωνική επανένταξη και την επαγγελματική αποκατάσταση ατόμων με αναπηρίες. Το προσωπικό που απαιτείται για τη λειτουργία των εργαστηρίων επαγγελματικής κατάρτισης και εκπαίδευσης προσλαμβάνεται στα πλαίσια συγκεκριμένων προγραμμάτων.

Με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και ο τρόπος οργάνωσης των παραπάνω υπηρεσιών και ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων αυτής της παραγράφου.

5. Ν. 3329/2005**Άρθρο 17****Άνευ τίτλου**

1. Επιτρέπεται η σύναψη προγραμματικών συμβάσεων μεταξύ του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, των λοιπών Υπουργείων, των Περιφερειών, των Δ.Υ.ΠΕ., των Μονάδων Κοινωνικής Φροντίδας, του Εθνικού Κέντρου Άμεσης Κοινωνικής Βοήθειας, του Εθνικού Συμβουλίου Κοινωνικής Φροντίδας, του Εθνικού Κέντρου Άμεσης Βοήθειας, του Εθνικού Παρατηρητηρίου Ατόμων με Αναπηρίες και των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, καθώς και μεταξύ αυτών και οποιουδήποτε δημόσιου ή ιδιωτικού φορέα ή μη κυβερνητικής οργάνωσης στο πλαίσιο της εύρυθμης οργάνωσης και λειτουργίας τους.
2. Με τις Προγραμματικές συμβάσεις επιδιώκεται ιδίως ο συντονισμός δράσης, λειτουργίας και παροχής υπηρεσιών και η αποτελεσματικότερη παρέμβαση σε κοινούς τομείς αρμοδιοτήτων, η μελέτη, κατάρτιση, εκτέλεση και διαχείριση προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας και ειδικών προγραμμάτων εθελοντισμού.
3. Στις Προγραμματικές συμβάσεις καθορίζονται το περιεχόμενο του προγράμματος, τα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις των συμβαλλομένων, τα σχετικά με τη χρηματοδότηση, ο χρόνος ισχύος της σύμβασης, η διαδικασία παρακολούθησης και κάθε άλλο σχετικό θέμα.
4. Οι συμβαλλόμενοι φορείς για την εκτέλεση των προγραμματικών συμβάσεων μπορεί να χρηματοδοτούνται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, τον Τακτικό Προϋπολογισμό, τους προϋπολογισμούς τους, καθώς και από πόρους, οι οποίοι συλλέγονται μέσω της διενέργειας από Πιστωτικά Ιδρύματα εράνων για τις θεματικές δράσεις της Πρόνοιας, της Υγείας και της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας, όπως διαλαμβάνεται στις παραγράφους 3 έως 8 του άρθρου 6 του ν. 5101/1931 (Α' 238).
5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Υγείας και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καθορίζονται τα κριτήρια, οι όροι της σύναψης, η διαδικασία, το περιεχόμενο, η παρακολούθηση της εκτέλεσης της σύμβασης και κάθε σχετική λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων αυτού του άρθρου

6. Ν. 3879/2010**Άρθρο 21****Προγραμματικές Συμβάσεις Δια Βίου Μάθησης**

1. Για την πραγματοποίηση επενδύσεων, την εφαρμογή προγραμμάτων και την υλοποίηση δράσεων που περιλαμβάνονται σε εθνικό ή περιφερειακό ή τοπικό πρόγραμμα δια βίου μάθησης, για την παροχή υπηρεσιών δια βίου μάθησης κάθε είδους και για την παροχή υπηρεσιών υποστήριξης της εκπαίδευσης και της δια βίου μάθησης, το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων και οι φορείς διοίκησης της δια βίου μάθησης μπορούν να συνάπτουν, μεμονωμένα ή από κοινού, προγραμματικές συμβάσεις μεταξύ τους ή και με φορείς του δημόσιου τομέα, όπως αυτός ορίζεται στην παράγραφο 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/1982 (ΦΕΚ 65 Α'), περιλαμβανομένων των φορέων παροχής υπηρεσιών δια βίου μάθησης, εφόσον αυτοί ανήκουν στο δημόσιο τομέα ή και με τους λοιπούς φορείς της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 100 του ν. 3852/2010. Στις Προγραμματικές Συμβάσεις Δια Βίου Μάθησης μπορεί το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων να εκπροσωπείται από τον Γενικό Γραμματέα Δια Βίου Μάθησης. Οι ανωτέρω συμβάσεις υπόκεινται στον προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου σύμφωνα με την παράγραφο 7 του άρθρου 19 του π.δ. 774/1980 (ΦΕΚ 189 Α').
2. Στις προγραμματικές συμβάσεις επιτρέπεται και η συμμετοχή των φορέων της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 100 του ν. 3852/2010.
3. Στις Προγραμματικές Συμβάσεις Δια Βίου Μάθησης επιτρέπεται και η συμμετοχή κοινωνικών και ιδιωτικών φορέων παροχής υπηρεσιών δια βίου μάθησης της περίπτωσης

ιβ' της παραγράφου 3 του άρθρου 3, εφόσον δεν χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο των συμβάσεων αυτών και είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Φορέων του Δικτύου.

4. Στις Προγραμματικές Συμβάσεις Δια Βίου Μάθησης επιτρέπεται και η συμμετοχή κοινωνικών και ιδιωτικών φορέων παροχής υπηρεσιών δια βίου μάθησης της περίπτωσης ιβ' της παραγράφου 3 του άρθρου 3, για την παροχή συγκεκριμένων υπηρεσιών που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο των συμβάσεων αυτών, εφόσον είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Φορέων του Δικτύου και έχει προηγηθεί, από συμβαλλόμενο στην προγραμματική σύμβαση φορέα διοίκησης της δια βίου μάθησης των περιπτώσεων α', β' και γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 3, δημόσια προκήρυξη, αξιολόγηση και επιλογή τους για την παροχή των υπηρεσιών αυτών, κατά τις διατάξεις της νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων.

5. Στις Προγραμματικές Συμβάσεις Δια Βίου Μάθησης εφαρμόζονται και οι διατάξεις των παραγράφων 2, 3 και 4 του άρθρου 100 του ν. 3852/2010.

6. Με προγραμματικές συμβάσεις που συνάπτουν ως κυρίως συμβαλλόμενοι το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων και ο Δήμος, ο δεύτερος αναλαμβάνει: α) τη λειτουργία και τη διαχείριση των τοπικών δομών και την εφαρμογή των προγραμμάτων γενικής εκπαίδευσης ενηλίκων της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης και β) την εφαρμογή προγραμμάτων δια βίου μάθησης των Κ.Π.Ε. του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων. Στις προγραμματικές συμβάσεις ορίζονται και οι όροι ένταξης των δομών αυτών σε Κ.Δ.Β.Μ.. Στο πλαίσιο των προγραμματικών συμβάσεων μπορεί να συγκροτείται συλλογικό όργανο σε επίπεδο Δήμου, που αποτελείται από εκπροσώπους επιστημονικών, επαγγελματικών, κοινωνικών και πολιτιστικών φορέων και παρέχει συμβουλευτική υποστήριξη στο σχεδιασμό και την εφαρμογή του τοπικού προγράμματος δια βίου μάθησης και, ειδικότερα, των προγραμμάτων ή δράσεων της προγραμματικής σύμβασης. Η διαχείριση των προγραμμάτων της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης και του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο μπορεί να γίνεται με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 23 και 24 της 5067/30.12.1985 απόφασης των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης, Πολιτισμού και Οικονομικών (ΦΕΚ 794 Β'), οπότε στην προγραμματική σύμβαση ορίζονται ο διατάκτης των δαπανών και ο υπόλογος διαχειριστής, εφαρμοζομένων ως προς τον έλεγχο των δαπανών των διατάξεων που ισχύουν για τον προληπτικό έλεγχο των Δήμων.

7. Οι φορείς παροχής υπηρεσιών δια βίου μάθησης της παραγράφου 3 του άρθρου 3 που ανήκουν στο δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα μπορούν να στελεχώνονται από προσωπικό με οργανωτικά και διοικητικά καθήκοντα για την υλοποίηση, την εφαρμογή και τη λειτουργία συγ- χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων Διά Βίου Μάθησης γενικής εκπαίδευσης ενηλίκων στα πλαίσια προγραμματικών συμβάσεων. Η επιλογή των στελεχών γίνεται από φορέα που εποπτεύεται από το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, ύστερα από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ύστερα από εισήγηση του προϊστάμενου της Διεύθυνσης Διά Βίου Μάθησης, καθορίζονται τα κριτήρια, η διαδικασία και οι όροι επιλογής, και ρυθμίζεται κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρούσας. Κύρια κριτήρια επιλογής αποτελούν ιδίως τα εκπαιδευτικά προσόντα, η επιμόρφωση, η επαγγελματική εμπειρία και οι κοινωνικοί λόγοι.

7. Ν. 4412/2016

Άρθρο 12

Δημόσιες συμβάσεις μεταξύ φορέων του δημοσίου τομέα (άρθρο 12 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

6. Πάσης φύσεως συμβάσεις ή συμφωνίες (π.χ. προγραμματικές, συνεργασίας), οι οποίες ενδέχεται να συνάπτονται δυνάμει ειδικών διατάξεων και ιδίως:

[...]

β) των άρθρων 223 και 225 του ν. 3463/2006 (Α' 114),

[...]

δ) των άρθρων 99 και 100 του ν. 3852/2010 (Α' 87),

[...]

μπορεί να μην εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Βιβλίου, υπό τους όρους των άρθρων 3 έως 17 και ιδίως του παρόντος άρθρου.

8. Ν. 4456/2017

Άρθρο 54

Προγραμματικές συμβάσεις για την ανάπτυξη των Δημόσιων Δομών Υγείας

1. Για τη μελέτη και εκτέλεση έργων και προγραμμάτων ανάπτυξης των Δημόσιων Δομών Υγείας, για την παροχή υπηρεσιών, καθώς και για την υλοποίηση προμηθειών, πλην αυτών που αφορούν δαπάνες για προμήθειες φαρμάκων, προς αυτές, οι δήμοι, οι περιφέρειες, οι σύνδεσμοι δήμων, οι Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων, η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και η Ένωση Περιφερειών, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα οποία συνιστούν ή στα οποία συμμετέχουν οι προαναφερόμενοι φορείς, καθώς και Ν.Π.Ι.Δ. στα οποία συμμετέχουν ή συνιστούν η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας, η Ένωση Περιφερειών Ελλάδας, καθώς και οι επιχειρήσεις Ο.Τ.Α., σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, μπορούν να συνάπτουν, μεμονωμένα ή από κοινού, προγραμματικές συμβάσεις με Υγειονομικές Περιφέρειες (Υ.ΠΕ.), δημόσια νοσοκομεία, στρατιωτικά νοσοκομεία, νοσηλευτικά ιδρύματα εποπτευόμενα και επιχορηγούμενα από το Υπουργείο Υγείας, δημόσιες Μονάδες Ψυχικής Υγείας, Μονάδες Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας του Εθνικού Συστήματος Υγείας, καθώς και νοσοκομεία που εποπτεύονται και επιχορηγούνται από το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, τα οποία βρίσκονται εντός των διοικητικών ορίων της περιφέρειάς τους. Οι όποιες δαπάνες διενεργούνται στα πλαίσια των ως άνω συμβάσεων θα πρέπει να είναι εντός των ορίων του προϋπολογισμού κάθε οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης. Οι ανωτέρω συμβάσεις υπόκεινται στον προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία.

2. Κατά τα λοιπά ισχύουν και εφαρμόζονται αναλογικά τα οριζόμενα στις παραγράφους 2, 3 και 4 του άρθρου 100 του ν. 3852/2010 (Α' 87).

9. Ν. 4483/2017

Άρθρο 76

Προγραμματικές συμβάσεις Ο.Τ.Α. με σκοπό την απομάκρυνση πυλώνων υψηλής τάσεως

Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού μπορούν να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις με τη Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού (Δ.Ε.Η.) Α.Ε. ή/και με τον Ανεξάρτητο Διαχειριστή Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (Α.Δ.Μ.Η.Ε.) Α.Ε., με σκοπό την απομάκρυνση πυλώνων μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας υψηλής τάσης από κατοικημένες περιοχές, για λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας. Στις προγραμματικές συμβάσεις του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζονται, σε κάθε περίπτωση, τα οριζόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 100 του ν. 3852/2010 (Α' 87).

10. Ν. 4555/2018

Άρθρο 258

Άνευ τίτλου

1. Είναι δυνατή η έκδοση απόφασης μεταφοράς πόρων από τον προϋπολογισμό των Περιφερειών προς τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού για την υλοποίηση προγραμματικών συμβάσεων της παρ. 5 του άρθρου 100 του ν. 3852/2010 (Α' 87) από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού κατά το ν. 3028/2002 σχετικά με τις αρχαιότητες και την πολιτιστική κληρονομιά εν γένει.
2. Η απόφαση ανάληψης υποχρέωσης εκδίδεται πριν από την υπογραφή της προγραμματικής σύμβασης από την Περιφέρεια και αφορά το σύνολο του ποσού της χρηματοδότησης της παραγράφου 1. Η μεταφορά πόρων γίνεται κατόπιν της υπογραφής προγραμματικής σύμβασης, με την έκδοση χρηματικού εντάλματος σε βάρος των πιστώσεων του εγκεκριμένου προϋπολογισμού της Περιφέρειας, κατάθεση του ποσού σε λογαριασμό του Δημοσίου, εμφάνιση του ποσού στα έσοδα του κρατικού προϋπολογισμού και εγγραφή ισόποσης πίστωσης στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού. Μετά τη μεταφορά πόρων κατά την ως άνω διαδικασία, το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού προβαίνει στην ανάληψη υποχρεώσεων σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 9 του π.δ. 80/2016 (Α' 145).
3. Ειδικότερες λεπτομέρειες, που αφορούν τη διαδικασία μεταφοράς πόρων από τον προϋπολογισμό των Περιφερειών προς τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού για την υλοποίηση προγραμματικών συμβάσεων της παρ. 5 του άρθρου 100 του ν. 3852/2010 (Α' 87), δύναται να καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Πολιτισμού και Αθλητισμού, Εσωτερικών και Οικονομικών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ – ΔΙΚΤΥΑ – ΕΝΩΣΕΙΣ**1. Ν. 3852/2010****Άρθρο 101****Δίκτυα δήμων και περιφερειών**

1. Δύο ή περισσότεροι δήμοι ή δήμοι και περιφέρειες, με κοινά χαρακτηριστικά, μπορούν να συνιστούν δίκτυα, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 219 και 220 του Κ.Δ.Κ., με τη μορφή αστικής εταιρείας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα του άρθρου 741 του Α.Κ.. Σκοπός του δικτύου είναι η ανάδειξη των κοινών χαρακτηριστικών, η διαμόρφωση, η άσκηση και η υποστήριξη των πολιτικών που συνδέονται με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των μελών του δικτύου.
2. Τα ανωτέρω δίκτυα συνιστώνται με αποφάσεις των οικείων συμβουλίων των συμμετεχόντων Ο.Τ.Α. και λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 267 του Κ.Δ.Κ., όπως ισχύει και το άρθρο 741 του Α.Κ.. Στα δίκτυα αυτά μπορούν να συμμετέχουν και αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρείες Ο.Τ.Α..
3. Για την καλύτερη εξυπηρέτηση των σκοπών του δικτύου δύνανται να συμμετέχουν σε αυτό κοινωνικοί φορείς με σκοπούς αντίστοιχους αυτών του δικτύου, καθώς και πανεπιστημιακά ή ερευνητικά ιδρύματα.
4. Με το καταστατικό τους καθορίζονται οι πόροι, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μελών, η διοίκησή τους και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την οργάνωση και τη λειτουργία τους.

Άρθρο 105**Σύσταση διαβαθμιδικού συνδέσμου δήμων και περιφερειών**

1. Ένας ή περισσότεροι δήμοι και η περιφέρεια στην οποία έχουν την έδρα τους οι δήμοι αυτοί, μπορούν, με απόφαση των δημοτικών τους συμβουλίων και του περιφερειακού συμβουλίου, να συστήσουν σύνδεσμο με ειδικό σκοπό την εκτέλεση έργων ή την παροχή συγκεκριμένων υπηρεσιών ή την άσκηση αρμοδιοτήτων τους, καθώς και για το σχεδιασμό και την κατάρτιση προγραμμάτων και μεθόδων για την ανάπτυξη του ευρύτερου χώρου τους. Οι σύνδεσμοι αυτοί αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.
2. Η απόφαση των δημοτικών και περιφερειακών συμβουλίων, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών τους, περιέχει τον ειδικό σκοπό για τον οποίο ιδρύεται ο σύνδεσμος, τη χρονική διάρκεια και την έδρα του, καθώς και τις εισφορές που πρέπει να καταβάλλει κάθε χρόνο κάθε μέλος. Στην απόφαση σύστασης του Συνδέσμου αναφέρονται ρητά και οι υπηρεσίες για τις οποίες επιβάλλονται τέλη.
3. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, αφού ο Ελεγκτής Νομιμότητας εξετάσει τη νομιμότητα των σχετικών αποφάσεων των συμβουλίων που αφορούν τη σύσταση του συνδέσμου, εγκρίνεται η απόφαση σύστασης. Με την ίδια πράξη, σε περίπτωση που υπάρχει διαφωνία των συμβουλίων, ορίζεται και η έδρα του συνδέσμου.
4. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης μπορεί να γίνει υποχρεωτική για ένα δήμο η συμμετοχή σε σύνδεσμο, που έχει συσταθεί, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, εφόσον συντρέχουν, αθροιστικά, οι ακόλουθες προϋποθέσεις:
  - α) αν στο σύνδεσμο μετέχουν τα δύο τρίτα (2/3) τουλάχιστον των δήμων της οικείας περιφέρειας,
  - β) αν αποφασίσει τη συμμετοχή το διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του και
  - γ) εφόσον εξυπηρετείται το δημόσιο συμφέρον.
5. Η συμμετοχή νέου δήμου σε υφιστάμενο σύνδεσμο ή η αποχώρηση από αυτό μέλους του επιτρέπεται, αν το αποφασίσει το συμβούλιο του ενδιαφερόμενου δήμου και

αποδεχθεί την απόφαση το διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου με απόφασή του που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του. Αν το διοικητικό συμβούλιο του συνδέσμου δεν αποδέχεται χωρίς ειδική αιτιολογία τη συμμετοχή στο σύνδεσμο ενός δήμου, η συμμετοχή αποφασίζεται από τον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, αν οι ανάγκες των κατοίκων δεν μπορούν να αντιμετωπισθούν διαφορετικά και δεν παρεμποδίζεται η εκπλήρωση του σκοπού του συνδέσμου. Το ίδιο ισχύει και για την αποχώρηση από το σύνδεσμο ενός δήμου.

Άρθρο 202

Δίκτυα περιφερειών

1. Δύο ή περισσότερες περιφέρειες με κοινά χαρακτηριστικά μπορούν να συνιστούν δίκτυα κατά τις διατάξεις του άρθρου 203 του παρόντος με τη μορφή αστικής εταιρείας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα του άρθρου 741 του ΑΚ, για τη συμμετοχή τους σε ευρωπαϊκά προγράμματα και τη συνεργασία με αντίστοιχα δίκτυα του εξωτερικού ή και για άλλες δράσεις.
2. Τα ανωτέρω δίκτυα συστήνονται με αποφάσεις των οικείων συμβουλίων των συμμετεχόντων περιφερειών και λειτουργούν σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 741 του ΑΚ, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 196 του παρόντος.
3. Για την καλύτερη εξυπηρέτηση των σκοπών του δικτύου μπορούν να συμμετέχουν σε αυτό κοινωνικοί φορείς με σκοπούς αντίστοιχους με αυτούς του δικτύου, καθώς και πανεπιστημιακά ή ερευνητικά ιδρύματα.
4. Με το καταστατικό τους καθορίζονται οι πόροι, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μελών, η διοίκησή τους και κάθε άλλο θέμα σχετικό με τη λειτουργία τους.

Άρθρο 211

Διαχείριση στερεών αποβλήτων της Μητροπολιτικής Περιφέρειας

1. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, συνιστάται ειδικός διαβαθμιδικός σύνδεσμος, ως νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, με έδρα την Αθήνα, στον οποίο μετέχουν η μητροπολιτική περιφέρεια Αττικής και υποχρεωτικά όλοι οι δήμοι του Νομού Αττικής.

Σκοπός του συνδέσμου είναι η προσωρινή αποθήκευση, η επεξεργασία, μεταφόρτωση η ανακύκλωση και η εν γένει αξιοποίηση και διάθεση στερεών αποβλήτων, η λειτουργία σχετικών εγκαταστάσεων, η κατασκευή μονάδων επεξεργασίας και αξιοποίησης, καθώς και η αποκατάσταση υφιστάμενων χώρων εναπόθεσης (Χ.Α.Δ.Α.) εντός της χωρικής αρμοδιότητας της περιφέρειας Αττικής.

Επιπλέον των παραπάνω σκοπών, ο Ε.Δ.Σ.Ν.Α. δύναται να κατασκευάζει και να λειτουργεί Κέντρα Αποτέφρωσης Νεκρών (Κ.Α.Ν.) σε εκτάσεις ιδιοκτησίας του ή που του έχουν παραχωρηθεί κατά χρήση, κατόπιν απόφασης του Διοικητικού του Συμβουλίου και σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις του άρθρου 35 του ν. 3448/2006 (Α' 57), όπως ισχύει.

2. Όργανα διοίκησης του συνδέσμου είναι το διοικητικό συμβούλιο, η εκτελεστική επιτροπή και ο πρόεδρος. Πρόεδρος του συνδέσμου είναι ο περιφερειάρχης Αττικής ή αντιπεριφερειάρχης που ορίζεται από αυτόν. Το διοικητικό συμβούλιο αποτελείται από εξήντα (60) μέλη, εκ των οποίων τα είκοσι τέσσερα (24) εκλέγονται μεταξύ των αντιπεριφερειάρχων και των περιφερειακών συμβούλων από το περιφερειακό συμβούλιο και εκπροσωπούν την περιφέρεια και τα υπόλοιπα τριάντα έξι (36) ορίζονται από την περιφερειακή ένωση δήμων Αττικής μεταξύ των δημάρχων και δημοτικών συμβούλων των δήμων που είναι μέλη του εν λόγω συνδέσμου και εκπροσωπούν τους δήμους.

Η εκτελεστική επιτροπή αποτελείται από τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου ως πρόεδρο και έξι (6) μέλη, τα οποία, μαζί με τέσσερα (4) αναπληρωματικά, εκλέγονται με την

απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του διοικητικού συμβουλίου. Δύο (2) τακτικά μέλη και δύο (2) αναπληρωματικά, εκλέγονται μεταξύ όσων υποδεικνύονται από τους εκπροσώπους της περιφέρειας και τα άλλα τέσσερα (4) και δύο (2) αντιστοίχως, εκλέγονται μεταξύ όσων υποδεικνύονται από τους εκπροσώπους των δήμων. Αν δεν καταστεί δυνατή η εκλογή μελών της εκτελεστικής επιτροπής κατά την πρώτη ψηφοφορία διενεργείται δεύτερη ψηφοφορία και εκλέγονται αυτοί που θα συγκεντρώσουν κατά σειρά τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης από κάθε κατηγορία εκπροσώπων. Κατά την πρώτη συνεδρίαση της εκτελεστικής επιτροπής εκλέγεται ως αντιπρόεδρος αυτής ένα από τα μέλη της.

Ο πρόεδρος του συνδέσμου με απόφασή του μπορεί να μεταβιβάζει αρμοδιότητές του στον αντιπρόεδρο και τα μέλη της εκτελεστικής επιτροπής.

3. Με την υπουργική απόφαση της παραγράφου 1 καθορίζονται οι ετήσιες εισφορές που καταβάλλουν τα μέλη του συνδέσμου, η διαδικασία αποτίμησης των περιουσιακών στοιχείων του Ε.Σ.Δ.Κ.Ν.Α., οι υπηρεσίες για τις οποίες επιβάλλονται τέλη, η χρονική διάρκεια και ο χρόνος έναρξης λειτουργίας του, καθώς και κάθε αναγκαία για τη λειτουργία του λεπτομέρεια.

γ. Η θητεία των μελών του διοικητικού συμβουλίου του συνδέσμου του άρθρου 211 του ν. 3852/2010 που συγκροτήθηκε πριν την ισχύ του παρόντος, ισχύει για όλη τη διανυόμενη δημοτική και περιφερειακή περίοδο. Η εκτελεστική επιτροπή εκλέγεται για όλη την τρέχουσα δημοτική και περιφερειακή περίοδο στην πρώτη από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, συνεδρίαση του διοικητικού συμβουλίου.

5. Ο διαβαθμιδικός σύνδεσμος καθίσταται καθολικός διάδοχος σε όλη την κινητή και ακίνητη περιουσία του και υπεισέρχεται αυτοδικαίως σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του συμπεριλαμβανομένων και τυχόν συμβάσεων έργου. Οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται από το διαβαθμιδικό σύνδεσμο χωρίς να διακόπτονται και χωρίς να απαιτείται ειδική διαδικαστική πράξη συνέχισης για καθεμία από αυτές.

Το μόνιμο προσωπικό του Ε.Σ.Δ.Κ.Ν.Α., καθώς και εκείνο με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου καθίσταται αυτοδικαίως με την ίδια σχέση εργασίας προσωπικό του διαβαθμιδικού συνδέσμου.

Άρθρο 282

Γενικές Μεταβατικές διατάξεις^{7 8}

9. Για την οργανωμένη συνεργασία, προαγωγή κοινών σκοπών και εκπροσώπηση των δήμων και των περιφερειών της χώρας συνιστώνται:

α) Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων, στις οποίες συμμετέχουν υποχρεωτικά ως μέλη, δια των εκπροσώπων τους, όλοι οι δήμοι εντός της αντίστοιχης χωρικής αρμοδιότητας των περιφερειών.

β) Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας, στην οποία συμμετέχουν υποχρεωτικά, δια των εκπροσώπων τους, οι Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων, και

γ) Ένωση Περιφερειών, στην οποία συμμετέχουν υποχρεωτικά, δια των εκπροσώπων τους, οι περιφέρειες της χώρας.

Οι ανωτέρω ενώσεις είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου. Η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και η Ένωση Περιφερειών εποπτεύονται από τον Υπουργό Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και οι Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων από τον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Έδρα κάθε Περιφερειακής Ένωσης Δήμων είναι η έδρα της περιφέρειας, ενώ της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και της Ένωσης Περιφερειών είναι η Αθήνα.

Όργανα διοίκησης των Περιφερειακών Ενώσεων Δήμων είναι η Γενική Συνέλευση, το Διοικητικό Συμβούλιο, η Εκτελεστική Επιτροπή, ο Πρόεδρος και το Εποπτικό Συμβούλιο.

⁷ βλ. Το Π.Δ. 74/11 (ΦΕΚ-181 Α/22-8-11) : Ένωση Περιφερειών Ελλάδος.

⁸ βλ. Το Π.Δ. 75/11 (ΦΕΚ-182 Α/22-8-11) : Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων και Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας.

Όργανα διοίκησης της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και της Ένωσης Περιφερειών είναι η Γενική Συνέλευση, το Διοικητικό Συμβούλιο, η Εκτελεστική Επιτροπή, ο Πρόεδρος και το Εποπτικό Συμβούλιο.

Πόροι των Ενώσεων είναι οι εισφορές των μελών τους που καθορίζονται με την κοινή απόφαση της παραγράφου 3 του άρθρου 259 και της παραγράφου 5 του άρθρου 260 του παρόντος, ως ποσοστό επί του ποσού των αντίστοιχων ΚΑΠ, καθώς και έσοδα από κάθε άλλη πηγή.

Με προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, ύστερα από γνώμη των ανωτέρω Ενώσεων, καθορίζονται:

- i. ο σκοπός σύστασής τους,
- ii. η εκπροσώπηση των δήμων και των περιφερειών, καθώς και ο τρόπος και η διαδικασία ανάδειξης των εκπροσώπων τους σε αυτές,
- iii. η σύνθεση και η συγκρότηση των οργάνων διοίκησής τους και ο τρόπος ανάδειξης αυτών.
- iv. οι αρμοδιότητες και η λειτουργία των οργάνων τους,
- v. η περιουσία, η οικονομική διοίκηση, η διαχείριση και ο οικονομικός έλεγχος των πόρων τους,
- vi. το προσωπικό, η οργάνωση, ο τρόπος κατάρτισης των οργανισμών λειτουργίας τους και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια και
- vii. η δυνατότητα λειτουργίας των Περιφερειακών Ενώσεων Δήμων, υπό μορφή παραρτημάτων, ανά περιφερειακή ενότητα και στις έδρες των αντίστοιχων νομών. Είναι, επίσης, δυνατή η πρόβλεψη ειδικών ρυθμίσεων για την περιφέρεια Αττικής και τις νησιωτικές περιφέρειες.

10. Μέχρι την 31.12.2010 με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και ύστερα από γνώμη της ΚΕΔΚΕ, εκδίδεται το προεδρικό διάταγμα της προηγούμενης παραγράφου για την Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και για τις Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων. Μέχρι την ανάδειξη των νέων οργάνων διοίκησης, η Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος και οι Τοπικές Ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος εξακολουθούν να λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 197/1978 (ΦΕΚ 43 Α'), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει. Η θητεία των οργάνων διοίκησής τους παρατείνεται μέχρι την εκλογή και συγκρότηση των νέων.

11. Από την ανάδειξη των νέων οργάνων διοίκησης η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και οι Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων, αντίστοιχα, υπεισέρχονται, αυτοδικαίως, σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος και των Τοπικών Ενώσεων Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος, περιλαμβανομένης και της ένταξης του προσωπικού τους, καθώς και των δικηγόρων με σχέση έμμισθης εντολής.

12. Μέχρι την 31.12.2010 με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, ύστερα από γνώμη της ΕΝΑΕ, εκδίδεται, το προεδρικό διάταγμα της παραγράφου 9, για τη σύσταση και λειτουργία της Ένωσης Περιφερειών. Από την ανάδειξη των οργάνων διοίκησης της Ένωσης Περιφερειών, η Ένωση Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδας (ΕΝΑΕ) διαλύεται και η Ένωση Περιφερειών υπεισέρχεται, αυτοδικαίως, σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις αυτής, περιλαμβανομένης και της ένταξης του προσωπικού της, καθώς και των δικηγόρων με σχέση έμμισθης εντολής.

Από 1.1.2011 και μέχρι τη διεξαγωγή των αρχαιρεσιών για την ανάδειξη των οργάνων της εξακολουθεί να λειτουργεί, προσωρινά, η Ένωση Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθ.13 παράγραφος 39 ν. 2307/1995, όπως ισχύει, η οποία διοικείται από επιτροπή, αποτελούμενη από τους περιφερειάρχες. Καθήκοντα προέδρου ασκεί ο περιφερειάρχης Αττικής. Η επιτροπή, διαχειρίζεται μόνο άμεσα λειτουργικά ζητήματα της Ένωσης και είναι υπεύθυνη για τη διεξαγωγή των ανωτέρω αρχαιρεσιών.

13. Η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και η Ένωση Περιφερειών γνωμοδοτούν σε περίπτωση μεταβίβασης αρμοδιοτήτων σε δήμους και σε περιφέρειες, αντιστοίχως.

13Α. Στην Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και στην Ένωση Περιφερειών, μπορεί να συσταθούν Αυτοτελή Γραφεία Ισότητας των Φύλων, τα οποία έχουν τις εξής αρμοδιότητες:

- α) ενημερώνουν τα δημοτικά και περιφερειακά συμβούλια, για τη συγκρότηση της Περιφερειακής και της Δημοτικής Επιτροπής Ισότητας των Φύλων, αντίστοιχα,
- β) συνεργάζονται με τους δήμους και τις περιφέρειες, με σκοπό την ανάδειξη και υλοποίηση σχεδίων και δράσεων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο για την ισότητα των φύλων,
- γ) συνεργάζονται με τις αρμόδιες υπηρεσίες δήμων και περιφερειών για την κατάρτιση τοπικού και περιφερειακού σχεδίου δράσης για προώθηση της ισότητας των φύλων στην απασχόληση,
- δ) συνεργάζονται με τις αιρετές και υποψήφιες αιρετές γυναίκες της τοπικής αυτοδιοίκησης για την ανάπτυξη δικτύων συνεργασιών με τους φορείς της αυτοδιοίκησης με σκοπό την ενίσχυση της ενεργού συμμετοχής των γυναικών στη λήψη αποφάσεων στην τοπική αυτοδιοίκηση,
- ε) ενημερώνουν τις γυναίκες για τις δράσεις των Γραφείων Ισότητας, της ΓΓΙΦ και άλλων φορέων που δραστηριοποιούνται σε θέματα ισότητας των φύλων.

Το Γραφείο Ισότητας των Φύλων της ΕΝ.ΠΕ. και της Κ.Ε.Δ.Ε., στελεχώνεται το καθένα με δύο (2) τουλάχιστον υπαλλήλους των περιφερειών και των δήμων αντίστοιχα. Για τη στελέχωση των Γραφείων Ισότητας είναι δυνατή η μετάταξη, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ενιαίου Συστήματος Κινητικότητας του ν. 4440/2016 (Α' 224), όπως ισχύει ή η απόσπαση υπαλλήλων, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 38 του ν. 3801/2009 (Α' 163).

2. Ν. 4483/2017

Άρθρο 79

Ρυθμίσεις για τη λειτουργία των δικτύων δήμων και περιφερειών

1. Τα δίκτυα δήμων και περιφερειών του άρθρου 101 του ν. 3852/2010 μπορούν να παρέχουν τεχνική υποστήριξη σε δήμους ή περιφέρειες μέλη τους, κατά την υλοποίηση έργων που είναι ενταγμένα σε Περιφερειακά ή Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΕΠ) του ν. 4314/ 2014 (Α' 265).

2. Για τις ανάγκες ένταξης στα Προγράμματα και υλοποίησης των έργων της προηγούμενης παραγράφου, τα δίκτυα δήμων και περιφερειών μπορούν να συνάπτουν συμβάσεις μίσθωσης έργου με φυσικά πρόσωπα ή να προσλαμβάνουν προσωπικό με συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου, εφαρμοζόμενων κατά περίπτωση των διατάξεων του άρθρου 21 του ν. 2190/1994 (Α' 28), της παρ. 8 του άρθρου 6 του ν. 2527/1997 (Α' 206) και της περίπτωσης κζ' του άρθρου 4 της Πράξης Υπουργικού Συμβουλίου 33/2006 (Α' 280).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' ΛΟΙΠΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. Ν. 3852/2010

Άρθρο 203

Διεθνείς συνεργασίες περιφερειών

1. Οι περιφέρειες μπορούν να συνεργάζονται με αντίστοιχους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και με λοιπούς φορείς της αλλοδαπής, στο πλαίσιο πάντοτε των αρμοδιοτήτων τους και με την επιφύλαξη των διεθνών υποχρεώσεων της χώρας:

α) Σε διεθνές επίπεδο, για την προαγωγή και διευκόλυνση της διακρατικής, διαπεριφερειακής, διασυνοριακής και εδαφικής συνεργασίας με τη συμμετοχή τους σε δίκτυα κρατικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών και σε λοιπούς διεθνείς και περιφερειακούς οργανισμούς.

β) Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, με τη συμμετοχή τους σε δίκτυα, προγράμματα, δράσεις και πρωτοβουλίες των στόχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Συμβουλίου της Ευρώπης και σε λοιπούς ευρωπαϊκούς οργανισμούς.

2. Οι περιφέρειες, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους και των ρυθμίσεων της προηγούμενης παραγράφου, μπορούν να συνάπτουν συμφωνίες ή να συστήνουν δίκτυα για την ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής τους.

3. Οι περιφέρειες μπορούν να συμμετέχουν σε Ευρωπαϊκούς Ομίλους Εδαφικής Συνεργασίας (Ε.Ο.Ε.Σ.), σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο εθνικό και κοινοτικό δίκαιο και με τις διατάξεις του άρθρου 22 του ν. 3613/2007 (ΦΕΚ 263 Α').

4. Για τη συμβατότητα όλων των ανωτέρω δράσεων των περιφερειών με τις εθνικές πολιτικές, την εθνική και κοινοτική νομοθεσία, σε σχέση με το εύρος των αρμοδιοτήτων τους και με την επιφύλαξη των διεθνών υποχρεώσεων της χώρας, απαιτείται η προηγούμενη σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής του άρθρου 4 παρ. 2β του ν. 3345/2005 (ΦΕΚ 138 Α'), όπως κάθε φορά ισχύει.

5. Για την υλοποίηση των συνεργασιών των ανωτέρω παραγράφων, οι περιφέρειες μπορούν να προβλέπουν σχετική πίστωση στον κωδικό αριθμό εξόδων του προϋπολογισμού τους.

6. Οι αρχές των περιφερειών εκπροσωπούνται στην αντιπροσωπευτική συνέλευση της Επιτροπής των Περιφερειών και στο Κογκρέσο Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών του Συμβουλίου της Ευρώπης, σύμφωνα με τις διατάξεις του κοινοτικού και του εθνικού δικαίου.

2. Ν. 947/1979

Άρθρο 25

Εταιρείαι μικτής οικονομίας

1. Το Δημόσιο, οι Ο.Τ.Α. και των δυο βαθμίδων, η Δημόσια Επιχείρηση Πολεοδομίας και Στέγασης (Δ.Ε.Π.Ο.Σ.), ο Ο.Ε.Κ. ή άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, μαζί ή χωριστά, μπορούν να συμβάλλονται με ενδιαφερόμενες εταιρείες ενεργού πολεοδομίας ή οικοδομικούς συνεταιρισμούς ή τράπεζες ή άλλα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου ή και ιδιώτες - ιδιοκτήτες ακινήτων που περιλαμβάνονται σε ορισμένη ζώνη ενεργού πολεοδομίας και να συγκροτούν εταιρεία μικτής οικονομίας που έχει αποκλειστικό σκοπό τη μελέτη και εκτέλεση των έργων ανάπτυξης ή αναμόρφωσης της ζώνης αυτής, ενδεχομένως δε και την αγορά ή πώληση ή εκμετάλλευση των ακινήτων που περιλαμβάνονται στη ζώνη."

2. Αι ούτω συνιστώμενοι εταιρείαι αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου. Το Δημόσιον εκπροσωπείται διά την συμμετοχήν εις τας ως άνω εταιρείας υπό του Υπουργού Δημοσίων Έργων.

3. Το Δημόσιο, οι Ο.Τ.Α. και των δυο βαθμίδων, η Δ.Ε.Π.Ο.Σ., ο Ο.Ε.Κ. ή άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, καθώς και όσα άλλα νομικά πρόσωπα μπορούν να

συμβάλλονται με αυτά κατά την έννοια της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, για να συγκροτήσουν εταιρεία μικτής οικονομίας, η οποία έχει αντικείμενο την αναμόρφωση ή ανάπτυξη ζώνης ενεργού πολεοδομίας, οφείλουν να αναλάβουν και να διατηρούν ανά πάσα στιγμή το 34% τουλάχιστον του μετοχικού κεφαλαίου.

4. Διά προεδρικού διατάγματος εκδιδόμενου προτάσει των Υπουργών Συντονισμού, Εσωτερικών, Εμπορίου και Δημοσίων Έργων καθορίζονται οι ειδικοί όροι συστάσεως και λειτουργίας των ως άνω εταιρειών μικτής οικονομίας.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

1. Ν. 3852/2010

Άρθρο 200

Ιδρύματα

1. Τα νομαρχιακά ιδρύματα που είχαν συσταθεί από τις καταργούμενες νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και τα καταργούμενα νομαρχιακά διαμερίσματα, περιέρχονται αυτοδικαίως στην οικεία περιφέρεια από την έναρξη της λειτουργίας της.

2. Οι περιφέρειες που συνιστώνται με τον παρόντα νόμο, υπεισέρχονται αυτοδικαίως, από την έναρξη λειτουργίας τους, σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων και διαμερισμάτων που καταργούνται και βρίσκονται μέσα στα διοικητικά τους όρια ως προς τα νομαρχιακά ιδρύματα. Σε αυτά τα δικαιώματα και υποχρεώσεις συμπεριλαμβάνονται και όσα προκύπτουν από συμβάσεις που έχουν συναφθεί με το προσωπικό τους μέχρι τη λήξη τους.

3. Το μόνιμο και με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου προσωπικό των νομαρχιακών ιδρυμάτων που περιέρχονται αυτοδικαίως στην οικεία περιφέρεια, καθίσταται αυτοδικαίως προσωπικό των ιδρυμάτων αυτών, με την ίδια σχέση εργασίας.

Άρθρο 201

Νομικά πρόσωπα καταργούμενων νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων και νομαρχιακών διαμερισμάτων

1. Τα νομαρχιακά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που είχαν συσταθεί από τις καταργούμενες νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και διαμερίσματα, καταργούνται αυτοδικαίως από την έναρξη λειτουργίας των περιφερειών. Το Νομαρχιακό Λιμενικό Ταμείο Λάρισας και το Νομαρχιακό Λιμενικό Ταμείο Θεσσαλονίκης καταργούνται και το σύνολο των αρμοδιοτήτων τους μεταφέρεται σε αυτοτελείς υπηρεσίες των αντίστοιχων δήμων, με την ονομασία «Λιμενικό Γραφείο», οι οποίες λειτουργούν σύμφωνα με τις αντίστοιχες διατάξεις περί λιμενικών γραφείων του άρθρου 28 του ν. 2738/1999. Οι αντίστοιχοι δήμοι υπεισέρχονται αυτοδικαίως σε όλα τα κινητά και ακίνητα περιουσιακά στοιχεία, πόρους, δικαιώματα και εν γένει υποχρεώσεις των λιμενικών ταμείων που καταργούνται. Για το προσωπικό των ανωτέρω λιμενικών ταμείων εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 257 παράγραφος 2 και επόμενες του παρόντος.

2. Οι περιφέρειες, που συστήνονται με τον παρόντα νόμο, υπεισέρχονται αυτοδικαίως, από την έναρξη της λειτουργίας τους, σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων και διαμερισμάτων που καταργούνται, ως προς τα νομαρχιακά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

3. Η κυριότητα και κάθε άλλο εμπράγματο δικαίωμα επί του συνόλου της κινητής και ακίνητης περιουσίας των ανωτέρω νομικών προσώπων που καταργούνται, περιέρχεται στις οικείες περιφέρειες. Για καθένα από τα ακίνητα που περιέρχεται στην περιουσία της περιφέρειας, το περιφερειακό συμβούλιο καταρτίζει σχετική πράξη από την οποία προκύπτει η ταυτότητα του ακινήτου. Η πράξη αυτή αποτελεί μεταγραφικό τίτλο και

καταχωρίζεται ατελώς στα οικεία βιβλία των Υποθηκοφυλακείων. Οι ιδιωτικές περιουσίες που έχουν περιέλθει στις οικείες περιφέρειες εξακολουθούν να διατίθενται αποκλειστικά για το σκοπό, για τον οποίο αφιερώθηκαν.

4. Το μόνιμο και με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου προσωπικό των καταργούμενων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου καθίσταται αυτοδικαίως προσωπικό της οικείας περιφέρειας, με την ίδια σχέση εργασίας και κατατάσσεται σε αντίστοιχες, κατά κατηγορία ή εκπαιδευτική βαθμίδα και κλάδο ή ειδικότητα, κενές οργανικές θέσεις και αν δεν υφίστανται τέτοιες, σε συνιστώμενες προσωποπαγείς θέσεις, που καταργούνται κατά την αποχώρηση του υπαλλήλου. Η κατάταξη γίνεται με απόφαση του αρμόδιου για το διορισμό οργάνου, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Από την κατάταξή του, το προσωπικό υπάγεται στο υπηρεσιακό και μισθολογικό καθεστώς που ισχύει για το αντίστοιχο προσωπικό της περιφέρειας. Τυχόν επιπλέον τακτικές αποδοχές, καθώς και τα πάσης φύσεως επιδόματα διατηρούνται ως προσωπική διαφορά.

5. Το προσωπικό που μεταφέρεται στην περιφέρεια μπορεί να διατηρήσει το ασφαλιστικό και συνταξιοδοτικό καθεστώς, στο οποίο υπαγόταν πριν από την κατάταξή του στην περιφέρεια, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 17 του άρθρου 4 του ν. 3513/2006.

2. Π.Δ. 30/1996

Άρθρο 73

Ιδρύματα - Λοιπά νομικά πρόσωπα - Επιχειρήσεις

(Άρθρο 21 παρ. 1 Ν. 2218/94)

Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις μπορούν να συνιστούν ιδρύματα, λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και επιχειρήσεις. Μπορούν επίσης να μετέχουν σε επιχειρήσεις.

Άρθρο 74

Ιδρύματα - Λοιπά νομικά πρόσωπα

(Άρθρο 21 παρ. 2, 3 και 4 Ν. 2218/94)

1. Τα ιδρύματα (όπως νοσοκομεία, βρεφοκομεία, Κέντρα Παιδικής Μέριμνας, γηροκομεία κλπ.), συνιστώνται, ύστερα από απόφαση του νομαρχιακού συμβουλίου, με προεδρικό διάταγμα που ορίζει τα όργανα της διοίκησης, το σκοπό, τους πόρους, την περιουσία και το όνομα του ιδρύματος. Το διάταγμα, εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών και του αρμόδιου καθ' ύλην υπουργού, αφού τηρηθούν και οι ειδικές για κάθε κατηγορία ιδρυμάτων διατάξεις. Τα ιδρύματα είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και υπάγονται στην εποπτεία των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων που τα συνιστούν.

2. Τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου συνιστώνται με απόφαση του νομαρχιακού συμβουλίου, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Στην απόφαση ορίζονται το όνομα, ο σκοπός, τα όργανα της διοίκησης, οι πόροι και η περιουσία που αφιερώνεται σε αυτά.

Αυτά τα νομικά πρόσωπα συνιστώνται για την οργάνωση ορισμένης υπηρεσίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης για την καλύτερη και αποτελεσματικότερη ικανοποίηση τοπικών αναγκών νομαρχιακού ενδιαφέροντος.

3. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, ρυθμίζονται τα σχετικά με τη φύση των ιδρυμάτων και των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που μπορούν να συνιστώνται από τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, το σκοπό, τη διοίκηση, την εκλογή και τον ορισμό των οργάνων, τις αρμοδιότητες αυτών και τη λειτουργία τους, τους πόρους, την περιουσία, την οργάνωση και την εποπτεία, το προσωπικό, την οικονομική διοίκηση και τη διαχείριση, τους κανονισμούς, τις δωρεές και τις σχέσεις των δωρητών με το ίδρυμα, τις κληροδοσίες, τις κληρονομίες, την κατάργηση αυτών, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

3. Ν. 4257/2014

Άρθρο 17

Άνευ τίτλου

Οι αποφάσεις των μονομελών οργάνων των Δήμων, των Ιδρυμάτων, των Συνδέσμων και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου αυτών που εκδίδονται βάσει του ν. 3584/2007, καθώς και των περιφερειών και των Ιδρυμάτων αυτών που εκδίδονται βάσει του ν. 3528/2007, υπόκεινται στην ειδική διοικητική προσφυγή του άρθρου 227 του ν. 3852/2010.

Άρθρο 25

Άνευ τίτλου

Δημιουργείται μητρώο των Ν.Π.Δ.Δ. των δήμων και των περιφερειών το οποίο περιλαμβάνει στοιχεία που αφορούν στη σύσταση και λειτουργία τους. Τα ανωτέρω στοιχεία κοινοποιούνται από τους Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού στην οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση, η οποία τηρεί σχετική βάση δεδομένων, γνωστοποιούνται δε μετά από έλεγχο της πληρότητάς τους στο Υπουργείο Εσωτερικών.

Με βάση τα στοιχεία του Μητρώου, η οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση εκδίδει κάθε χρόνο βεβαίωση, η οποία περιέχει τα στοιχεία κάθε δημοτικού νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου και κάθε περιφερειακού ιδρύματος, που είναι καταχωρημένα στο ανωτέρω Μητρώο. Δεν επιτρέπεται η είσπραξη οποιουδήποτε χρηματικού ποσού, από φορέα του δημόσιου τομέα, αν δεν υποβληθεί, από τα ανωτέρω νομικά πρόσωπα, μαζί με τα αναγκαία κατά περίπτωση δικαιολογητικά, και η βεβαίωση του προηγούμενου εδαφίου.

Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που εκδίδεται μετά από γνώμη της ΚΕΔΕ και της Ένωσης Περιφερειών, για τους Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, αντίστοιχα, ορίζονται μεταξύ άλλων, τα στοιχεία που γνωστοποιούν τα Ν.Π.Δ.Δ., ο χρόνος και ο τρόπος υποβολής τους, η διαδικασία δημιουργίας και τήρησης του μητρώου, καθώς και κάθε θέμα αναγκαίο για την λειτουργία του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ –ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

1. Ν. 3852/2010

Άρθρο 190

Σύσταση - Σκοπός - Αρμοδιότητες

1. Το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης που συστήθηκε στην έδρα κάθε κρατικής περιφέρειας σύμφωνα με το άρθρο 53 του ν. 2218/1994 (ΦΕΚ 90 Α') υπάγεται στην περιφέρεια του παρόντος νόμου με την επωνυμία «Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης .....», το οποίο φέρει το όνομα της περιφέρειας και εποπτεύεται από τον Ελεγκτή Νομιμότητας.

2. Σκοπός και αρμοδιότητες του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης είναι:

α) Η διαχείριση, σύμφωνα με τις αποφάσεις του περιφερειακού συμβουλίου πιστώσεων του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων, χρηματοδοτήσεων φορέων του δημόσιου τομέα και άλλων νομικών προσώπων, χρηματοδοτήσεων προερχομένων από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλων διεθνών οργανισμών και λοιπών φορέων του εξωτερικού, οι οποίες αφορούν τα περιφερειακά και τα ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα της περιοχής της Περιφέρειας.

Κατ' εξαίρεση των ισχυουσών διατάξεων περί Δημοσίων Επενδύσεων το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης ορίζεται υπόλογος Διαχειριστής για πληρωμές έργων σε βάρος του προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων.

β) Η υποστήριξη του έργου της Εκτελεστικής Επιτροπής και της οικείας Διεύθυνσης.

γ) Η υποστήριξη του αναπτυξιακού σχεδιασμού ευρύτερων της περιφέρειας χωρικών αναπτυξιακών ενοτήτων, με την παροχή αναγκαίων στοιχείων, στις οικείες υπηρεσίες.

Η υποστήριξη των δικαιούχων κατά τη διαδικασία ιεράρχησης των έργων προς υλοποίηση, προετοιμασία και ένταξή τους στα αντίστοιχα επιχειρησιακά προγράμματα, καθώς και η υποστήριξη κατά την εκτέλεση έως και την ολοκλήρωσή τους.

δ) Η τεχνική υποστήριξη της περιφέρειας, ιδίως στον τομέα της εκπόνησης μελετών και ερευνών και εφαρμογής προγραμμάτων που αναθέτει στο Ταμείο η περιφέρεια για την αποδοτικότερη αξιοποίηση των πόρων.

ε) Η άσκηση της ταμειακής του διαχείρισης.

στ) Η επιβολή, βεβαίωση και η είσπραξη τελών, δικαιωμάτων και εισφορών υπέρ του Ταμείου, μετά από απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου και έγκριση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

ζ) Η συμμετοχή σε προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

η) Η σύναψη δανείων με χρηματοδοτικούς φορείς του εσωτερικού και του εξωτερικού για την εκτέλεση έργων, την παροχή υπηρεσιών και την εφαρμογή προγραμμάτων.

θ) Η παροχή υπηρεσιών, η διεξαγωγή ερευνών και η εκπόνηση αναπτυξιακών, τεχνικοοικονομικών, οργανωτικών μελετών, καθώς και η επίβλεψη και υλοποίηση προγραμμάτων η διενέργεια των οποίων ανατίθεται στο Ταμείο, από τα Υπουργεία, από την Περιφέρεια, από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση, από δήμους και από Ν.Π.Δ.Δ.. Στην πράξη της ανάθεσης προβλέπονται οι όροι διενέργειας και η αμοιβή του Ταμείου. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, που εκδίδεται μετά από γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., καθορίζονται η διαδικασία και οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες είναι δυνατή η καταβολή της αμοιβής του Ταμείου από τους πόρους του άρθρου 25 του ν. 1828/1989 (ΦΕΚ 2 Α'), όπως ισχύει, όταν η ανάθεση προς το Ταμείο έχει γίνει από δήμο.

Άρθρο 191

Διοίκηση - Όργανα - Αρμοδιότητες αυτών

1. Το ταμείο διοικείται από το διοικητικό συμβούλιο και τον πρόεδρο. Το διοικητικό συμβούλιο συγκροτείται με απόφαση του περιφερειάρχη για πενταετή θητεία και αποτελείται από:

α) τον περιφερειάρχη ως πρόεδρο,

β) ένα μέλος της εκτελεστικής επιτροπής της περιφέρειας,

γ) ένα μέλος της οικονομικής επιτροπής της περιφέρειας,

δ) έναν εκπρόσωπο του πρώτου επιλαχόντος συνδυασμού που υποδεικνύεται από αυτόν,

ε) δύο εκπροσώπους προερχόμενους από τις εργοδοτικές οργανώσεις και τα οικεία Επιμελητήρια,

στ) έναν εκπρόσωπο προερχόμενο από τις εργατικές ενώσεις,

ζ) δύο προϊσταμένους υπηρεσιών της περιφέρειας οριζόμενους από τον περιφερειάρχη, κατά προτίμηση από την οικεία Διεύθυνση.

Τα υπό στοιχεία β', γ', ε', στ', ζ' μέλη ορίζονται με τους αναπληρωτές τους, από τον περιφερειάρχη. Με την ίδια απόφαση ορίζεται ένα από τα μέλη του Δ.Σ. ως αντιπρόεδρος.

2. Το διοικητικό συμβούλιο επιμελείται των υποθέσεων και των συμφερόντων του ταμείου και το διοικεί. Αποφασίζει για κάθε θέμα σχετικό με τις αρμοδιότητες του ταμείου, εκτός από τα θέματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα του προέδρου.

3. Ο πρόεδρος του Ταμείου:

α) Εκπροσωπεί το Ταμείο στα δικαστήρια και σε κάθε δημόσια αρχή και δίνει όρκους που επιβάλλονται στο ταμείο.

β) Εκτελεί τις αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου.

γ) Είναι προϊστάμενος του προσωπικού του Ταμείου, αποφασίζει για το διορισμό, τις κάθε είδους υπηρεσιακές μεταβολές και την άσκηση του πειθαρχικού ελέγχου, σύμφωνα με τον οικείο κανονισμό και εκδίδει τις σχετικές πράξεις.

δ) Διατάζει την είσπραξη των εσόδων του Ταμείου και εκδίδει τα χρηματικά εντάλματα πληρωμής σε βάρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού.

ε) Υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει το Ταμείο.

στ) Ασκεί τις αρμοδιότητες που ανατίθενται από το νόμο ή άλλες διατάξεις, από τον κανονισμό και με αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου.

ζ) Μπορεί με απόφασή του να αναθέτει στον αντιπρόεδρο και σε στελέχη του Ταμείου την εξουσία να υπογράφουν, με εντολή αυτού, αποφάσεις, έγγραφα, εντάλματα ή άλλες πράξεις της αρμοδιότητάς του.

Τον περιφερειάρχη ως Πρόεδρο του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης, όταν απουσιάζει ή κωλύεται ή η θέση είναι κενή, αναπληρώνει ο αντιπρόεδρος.

Άρθρο 192

Πόροι - Οικονομική διαχείριση

1. Οι πόροι του Ταμείου είναι:

α) Ποσοστό από τις χρηματοδοτήσεις τις οποίες διαχειρίζεται και το οποίο προσδιορίζεται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας.

β) Έσοδα από την επιβολή τελών, δικαιωμάτων και εισφορών.

γ) Έσοδα από τη συμμετοχή σε προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

δ) Έσοδα από τη σύναψη δανείων.

ε) Έσοδα από την παροχή υπηρεσιών, την εκτέλεση εργασιών και τη διεξαγωγή ερευνών και την εκπόνηση μελετών και προγραμμάτων.

στ) Έσοδα από κάθε είδους επιχορηγήσεις.

ζ) Έσοδα από δωρεές, κληροδοτήματα, κληρονομίες.

η) Έσοδα από την περιουσία του Ταμείου.

θ) Έσοδα από κάθε άλλη πηγή.

2. Η οικονομική διαχείριση του Ταμείου γίνεται με το δικό του προϋπολογισμό εσόδων και εξόδων. Το οικονομικό έτος συμπίπτει με το ημερολογιακό. Το Ταμείο έχει τη δική του ταμειακή υπηρεσία και διατάκτης των δαπανών του είναι ο πρόεδρος, αναπληρούμενος από το νόμιμο αναπληρωτή του.

3. Σε όσους κάνουν χρήση σημαντικών έργων τα οποία εκτελούνται με δαπάνες του Ταμείου ή υπηρεσιών οι οποίες παρέχονται με μέριμνα και δαπάνες του Ταμείου, το Ταμείο δικαιούται να επιβάλει τέλη ή δικαιώματα τα οποία ορίζονται με απόφαση του διοικητικού του συμβουλίου.

4. Οι πόροι από κάθε πηγή του Ταμείου, καθώς και οι μεταβιβαζόμενες κάθε φορά πιστώσεις προς διαχείριση στο πλαίσιο υλοποίησης των σκοπών και αρμοδιοτήτων του Ταμείου, κατατίθενται έντοκα σε λογαριασμούς που ορίζει το Διοικητικό του Συμβούλιο στην Τράπεζα της Ελλάδος ή στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ή σε άλλη τράπεζα. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας καθορίζεται η χρήση των εσόδων από τους τόκους.

5. Κατά τη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων έργων θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και το πλαίσιο διαχείρισης των αντίστοιχων έργων που διαχειρίζονται.

Άρθρο 193

Οργάνωση - Κανονισμοί - Προσωπικό

1. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης καταρτίζεται ο κανονισμός προσωπικού του Ταμείου, ο οποίος εγκρίνεται από τον Γενικό

Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Ομοίως, ο Γενικός Γραμματέας είναι αρμόδιος και για την έγκριση της τροποποίησης του κανονισμού προσωπικού. Με τον κανονισμό αυτόν καθορίζονται οι θέσεις του προσωπικού, οι θέσεις ειδικών επιστημόνων που μπορεί να προσλαμβάνονται με θητεία, τα προσόντα, ο τρόπος πρόσληψης του προσωπικού, το μισθολόγιο και κάθε άλλο θέμα που αφορά την υπηρεσιακή κατάσταση του προσωπικού. Οι ειδικοί επιστήμονες που προσλαμβάνονται με θητεία αποχωρούν αυτοδίκαια με τη λήξη της θητείας του διοικητικού συμβουλίου που τους προσέλαβε, χωρίς δικαίωμα αποζημίωσης ή οποιαδήποτε άλλη αξίωση.

2. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ύστερα από γνώμη του διοικητικού συμβουλίου του Ταμείου, καταρτίζεται ο κανονισμός της οικονομικής διοίκησης και διαχείρισης, της επιβολής, βεβαίωσης και είσπραξης των τελών, δικαιωμάτων και εισφορών, καθώς και του τακτικού και έκτακτου οικονομικού ελέγχου των Ταμείων.

3. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του Ταμείου μπορεί να συντάσσονται και άλλοι κανονισμοί που κρίνονται απαραίτητοι για τη λειτουργία του, οι οποίοι και εγκρίνονται από τον Υπουργό Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

4. α) Με απόφαση του περιφερειάρχη μπορεί να αποσπώνται στο Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης υπάλληλοι που κατέχουν οργανικές θέσεις στην οικεία περιφέρεια. Οι θέσεις Διευθυντών των Περιφερειακών Ταμείων Ανάπτυξης μπορεί να καλύπτονται κατ' όμοιο τρόπο.

β) Οι αποσπάσεις της προηγούμενης περίπτωσης γίνονται για χρονικό διάστημα μέχρι δύο (2) ετών, το οποίο μπορεί να ανανεώνεται για ισόχρονο διάστημα μία ή και περισσότερες φορές. Οι αποσπασμένοι υπάλληλοι λαμβάνουν τις αποδοχές τους από το φορέα της οργανικής τους θέσης.

γ) Οι υπηρετούντες αποσπασμένοι υπάλληλοι στο Ταμείο, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, εξακολουθούν να παρέχουν τις υπηρεσίες τους μέχρι τη λήξη του χρόνου της απόσπασής τους. Ο Περιφερειάρχης μπορεί μετά από γνώμη του φορέα της οργανικής θέσης να παρατείνει την απόσπασή του για μια ακόμα διετία, μία ή και περισσότερες φορές.

ε) Ο χρόνος υπηρεσίας των αποσπασμένων δημοσίων υπαλλήλων σε θέση Διευθυντή ή Προϊσταμένου Τμήματος στο Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης συνυπολογίζεται ως χρόνος άσκησης καθηκόντων Προϊσταμένου Διεύθυνσης ή Προϊσταμένου Τμήματος, αντιστοίχως όπου κατά τις οικείες διατάξεις ή κανονισμούς εσωτερικής υπηρεσίας απαιτείται ως προϋπόθεση για την εξέλιξη σε Προϊστάμενο Γενικής Διεύθυνσης ή την επιλογή σε αντίστοιχο επίπεδο καθηκόντων.

Κατ' όμοιο τρόπο συνυπολογίζεται ως χρόνος άσκησης καθηκόντων Προϊσταμένου Διεύθυνσης ή Προϊσταμένου Τμήματος, αντιστοίχως και για τους αποσπασμένους υπαλλήλους που κατέχουν οργανικές θέσεις στην οικεία περιφέρεια.

5. Η πρόσληψη του πρόσθετου επιστημονικού προσωπικού, το οποίο απαιτείται για την εκτέλεση προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή για την επίβλεψη και υλοποίηση προγραμμάτων η διενέργεια των οποίων ανατίθεται στο Ταμείο από τα Υπουργεία, τη Γενική Διοίκηση, τους Δήμους και τα Ν.Π.Δ.Δ. ή έργων που χρηματοδοτούνται ή επιδοτούνται από διεθνείς οργανισμούς ή προγραμμάτων τεχνικής βοήθειας ή για την εκπλήρωση υποχρεώσεων από συμβάσεις με διεθνείς οργανισμούς, γίνεται με σύμβαση μίσθωσης έργου κατ' εφαρμογή του άρθρου 10 του ν. 3812/2009 (ΦΕΚ 234 Α'). Το προσωπικό αυτό εμπίπτει στην εξαίρεση της περίπτωσης δ' της παρ. 4 του άρθρου 10 του ανωτέρω νόμου και προσλαμβάνεται από τον Πρόεδρο του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης, μετά από σχετική έγκριση του Διοικητικού Συμβουλίου. Οι συμβάσεις του προσωπικού αυτού έχουν διάρκεια αντίστοιχη με εκείνη της λήξης του χρόνου εκτέλεσης

του προγράμματος ή ολοκλήρωσης του έργου, αποκλειόμενης, σε κάθε περίπτωση της αναγνώρισής τους ως συμβάσεων αορίστου χρόνου.

Άρθρο 194

Επιχειρήσεις περιφερειών

1. Οι περιφέρειες μπορούν να συνιστούν μία επιχείρηση, η οποία έχει τη μορφή της αναπτυξιακής ανώνυμης εταιρίας, εφόσον δεν συμμετέχουν σε άλλη αναπτυξιακή ανώνυμη εταιρεία στην οποία κατέχουν την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου. Η αναπτυξιακή εταιρεία λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις της εμπορικής και φορολογικής νομοθεσίας και τις ειδικότερες ρυθμίσεις των επόμενων παραγράφων. Αποκλειστικό αντικείμενο της ανωτέρω επιχείρησης είναι:

α) Η επιστημονική και τεχνική υποστήριξη των περιφερειών, της Ένωσης Περιφερειών και των φορέων της παραγράφου 2.

β) Η προώθηση της επιχειρηματικής, οικονομικής και γενικότερα βιώσιμης ανάπτυξης της περιφέρειας, καθώς και η ανάπτυξη δραστηριοτήτων προστασίας του περιβάλλοντος.

γ) Η συμμετοχή τους σε αντίστοιχα προγράμματα ή η εφαρμογή σχετικών πολιτικών σε διαπεριφερειακό ή σε ευρύτερο γεωγραφικό χώρο.

2. Στο μετοχικό κεφάλαιο των αναπτυξιακών ανωνύμων εταιριών συμμετέχουν περιφέρειες και δήμοι ή και άλλοι φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Στην ανώνυμη εταιρία αυτής της μορφής είναι δυνατή η συμμετοχή και φορέων του δημόσιου τομέα, συνεταιρισμών και ενώσεων αυτών, επιστημονικών φορέων, επιμελητηρίων, φορέων συλλογικών κοινωνικών ή οικονομικών συμφερόντων, καθώς και τραπεζών και πιστωτικών ιδρυμάτων. Στην περίπτωση αυτή οι περιφέρειες, οι δήμοι και οι λοιποί φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης κατέχουν την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου.

α) Οι περιφέρειες, οι δήμοι και οι λοιποί φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης διατηρούν πάντοτε κοινές μη προνομιούχες μετοχές, που αντιπροσωπεύουν αθροιστικά την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου. Κατά το υπόλοιπο μπορεί να συμμετέχουν το Δημόσιο και νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου.

β) Όλες οι μετοχές είναι ονομαστικές και δεν εισάγονται στο Χρηματιστήριο Αξιών. Οι κοινές μετοχές είναι δεσμευμένες ονομαστικές, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 7 του άρθρου 3 του κ.ν. 2190/1920 και οι προνομιούχες χωρίς δικαίωμα ψήφου.

γ) Αν η επιχείρηση λυθεί, οι περιφέρειες, οι δήμοι και οι φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης που συμμετέχουν σε αυτήν, έχουν δικαίωμα προτίμησης για την αγορά της εκποιούμενης περιουσίας.

3. Οι περιφέρειες δεν επιτρέπεται να συμμετέχουν σε άλλες ανώνυμες εταιρίες εκτός από εκείνες στις οποίες μετείχαν οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και τα νομαρχιακά διαμερίσματα που καταργούνται.

4. Οι αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρίες επιτρέπεται να συμμετέχουν σε άλλες επιχειρήσεις για την προώθηση των αναπτυξιακών σκοπών της περιφέρειας. Προς τούτο απαιτείται απόφαση του οικείου διοικητικού συμβουλίου της εταιρίας και σύμφωνη γνώμη του οικείου περιφερειακού συμβουλίου με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά των ρυθμίσεων του κ.ν. 2190/1920.

5. Οι αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρίες δεν επιτρέπεται να συμμετέχουν σε ποδοσφαιρικές, τραπεζικές και ασφαλιστικές ανώνυμες εταιρίες και δεν επιχορηγούνται από τις περιφέρειες, εκτός αν τούτο επιτρέπεται από ειδική διάταξη νόμου.

6. Οι αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρίες επιτρέπεται να συμμετέχουν σε προγραμματικές συμβάσεις.

7. Το προσωπικό προσλαμβάνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2190/1994 όπως ισχύουν. Για τη σύναψη συμβάσεων μίσθωσης έργου εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 6 του ν. 2527/1997, όπως ισχύουν.

9. Οι αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρίες λύνονται υποχρεωτικώς, αν για τρεις συνεχείς εταιρικές χρήσεις μετά την πάροδο διετίας από την ίδρυσή τους είναι ζημιολογικές ή, αν για ισάριθμες φορές εντός δεκαετίας, τα ίδια αυτών κεφάλαια όπως προσδιορίζονται στο υπόδειγμα ισολογισμού που προβλέπεται από το άρθρο 42γ του κ.ν. 2190/1920, όπως ισχύει, γίνουν κατώτερα του πενήντα τοις εκατό (50%) του μετοχικού κεφαλαίου.

Στην περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 47 του κ.ν. 2190/1920, τυχόν αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου που καταβάλλεται από τις περιφέρειες δεν μπορεί να υπερβαίνει ποσοστό μεγαλύτερο του ενός δευτέρου (1/2) του ποσού της αύξησης.

10. Οι εκπρόσωποι της περιφέρειας για την ανάδειξη των μελών του διοικητικού συμβουλίου αναπτυξιακής ανώνυμης εταιρίας ορίζονται από το οικείο περιφερειακό συμβούλιο.

Ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρίας δεν μπορεί να είναι αιρετό όργανο της περιφέρειας.

11. Το διοικητικό συμβούλιο συντάσσει τους απαιτούμενους για τη λειτουργία της κανονισμούς, όπως εσωτερικό κανονισμό υπηρεσιών, κανονισμό προσωπικού και τους λοιπούς κανονισμούς.

Άρθρο 195

Κανόνες σύστασης

1. Η σύσταση αναπτυξιακής ανώνυμης εταιρείας γίνεται μετά από απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του και υποβάλλεται για έλεγχο νομιμότητας στον Ελεγκτή Νομιμότητας. Στην απόφαση αυτή καθορίζονται η επωνυμία, ο σκοπός, η διάρκεια, η έδρα της επιχείρησης, το κεφάλαιο, η διοίκηση, οι πόροι και κάθε άλλο στοιχείο αναγκαίο, κατά την κρίση του περιφερειακού συμβουλίου.

2. Για τη λήψη απόφασης απαιτείται να εκπονηθεί προηγουμένως σχετική οικονομοτεχνική μελέτη βιωσιμότητας. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του κ.ν. 2190/1920.

3. Η εκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων, που εισφέρονται από την περιφέρεια στην εταιρεία ενεργείται από την επιτροπή του άρθρου 9 του κ.ν. 2190/1920, όπως ισχύει. Οι εκθέσεις εκτίμησης δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 196

Κανόνες λειτουργίας αστικών εταιριών μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα της περιφέρειας

1. Αστικές εταιρίες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα οι οποίες έχουν συσταθεί από νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και νομαρχιακά διαμερίσματα περιέρχονται στις περιφέρειες. Εφεξής, η σύσταση αστικής εταιρίας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα από περιφέρειες ή άλλους φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης επιτρέπεται μόνον, εφόσον τούτο προβλέπεται ρητά από ειδική νομοθετική ρύθμιση ή από το κανονιστικό πλαίσιο εθνικών ή κοινοτικών προγραμμάτων και με την προϋπόθεση της συμβατότητας της δράσης αυτών, με τις εθνικές πολιτικές και την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία, εφόσον αφορούν εδαφική συνεργασία. Κατ' εξαίρεση, οι περιφέρειες δύνανται να συμμετέχουν, μετά από απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου, σε περισσότερες της μιας αστικές εταιρείες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που εδρεύουν εντός των ορίων της αρμοδιότητας τους και έχουν ως σκοπό την αντιμετώπιση προβλημάτων που αφορούν στη χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών και θέματα πρόληψης αυτών.

2. Δεν επιτρέπεται να συμμετέχουν σε προγραμματικές συμβάσεις αστικές εταιρείες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα εκτός εκείνων που έχουν ως αντικείμενο προγράμματα και δράσεις κοινωνικού χαρακτήρα και προληπτικής ιατρικής ή παροχής πρωτοβάθμιας ιατρικής φροντίδας.

3. Δεν επιτρέπεται η επιχορήγηση των αστικών εταιριών μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, εκτός εάν προβλέπεται η επιχορήγηση τέτοιων εταιριών από ειδική νομοθετική διάταξη.

Οι ετήσιες εισφορές, τις οποίες οι περιφέρειες υποχρεούνται να καταβάλλουν ως εταίροι, σύμφωνα με το καταστατικό τους, σε αστικές εταιρίες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, στις οποίες συμμετέχουν, δεν θεωρούνται επιχορήγηση. Οποιοδήποτε ποσό έχει καταβληθεί ή καταβάλλεται από περιφέρεια, στο πλαίσιο συμμετοχής της στην καταβολή της ετήσιας εισφοράς προς τις ανωτέρω εταιρίες, δεν συνιστά επιχορήγηση και η καταβολή του είναι νόμιμη.

4. Το προσωπικό προσλαμβάνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2190/1994 όπως ισχύουν. Για τη σύναψη συμβάσεων μίσθωσης έργου εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 6 του ν. 2527/1997, όπως ισχύουν.

6. Οι αστικές εταιρίες τηρούν λογιστικά βιβλία Γ' κατηγορίας με τη διπλογραφική μέθοδο για την οικονομική διοίκηση και τη διαχείριση της περιουσίας τους από την πρώτη διαχειριστική περίοδο, που αρχίζει μετά τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Σε περίπτωση που τα βιβλία αυτά τηρούνται κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις του Κ.Β.Σ., υποκαθιστούν την οριζόμενη από τον Κώδικα αυτόν υποχρέωση τήρησης βιβλίων Β' και Γ' κατηγορίας.

Άρθρο 197

Ειδικές ρυθμίσεις για τις επιχειρήσεις των περιφερειών

1. α) Δημιουργείται Μητρώο επιχειρήσεων των περιφερειών, το οποίο περιλαμβάνει στοιχεία, που αφορούν τη σύσταση και λειτουργία των επιχειρήσεων του παρόντος νόμου. Τα ανωτέρω στοιχεία κοινοποιούνται από τις περιφέρειες στην οικεία αποκεντρωμένη κρατική διοίκηση, η οποία τηρεί σχετική βάση δεδομένων, γνωστοποιούνται δε μετά από έλεγχο της πληρότητάς τους στο Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

β) Με βάση τα στοιχεία του Μητρώου, η οικεία αποκεντρωμένη κρατική διοίκηση εκδίδει κάθε χρόνο βεβαίωση, η οποία περιέχει τα στοιχεία κάθε περιφερειακής επιχείρησης, που είναι καταχωρημένη στο ανωτέρω Μητρώο. Η βεβαίωση αυτή συνυποβάλλεται στην οικεία Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) μαζί με τη φορολογική δήλωση της επιχείρησης.

γ) Επιχείρηση της περιφέρειας δεν επιτρέπεται να συμμετάσχει σε δημόσιο διαγωνισμό ή να εισπράξει οποιοδήποτε χρηματικό ποσό από περιφέρεια ή φορέα του δημόσιου τομέα, αν δεν υποβάλλει μαζί με τα αναγκαία, κατά περίπτωση, δικαιολογητικά, τη βεβαίωση του προηγούμενου εδαφίου.

δ) Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης που εκδίδεται μετά από γνώμη της Ένωσης Περιφερειών, ορίζονται τα ειδικότερα στοιχεία που γνωστοποιούν οι επιχειρήσεις, ο χρόνος και ο τρόπος υποβολής των στοιχείων και έκδοσης της αντίστοιχης βεβαίωσης, η διαδικασία δημιουργίας και τήρησης του Μητρώου, ο χρόνος έναρξης εφαρμογής των διατάξεων της παρούσας παραγράφου, καθώς και κάθε ειδικό θέμα αναγκαίο για την εφαρμογή τους. Στα κοινοποιούμενα στοιχεία περιλαμβάνονται οπωσδήποτε οι προσλήψεις προσωπικού που οι περιφερειακές επιχειρήσεις διενεργούν, καθώς και οι συμβάσεις μίσθωσης έργου και ανάθεσης ή ανάληψης έργων, προμηθειών, μελετών και υπηρεσιών, που αυτές συνάπτουν.

2. Δικηγόροι συνδεδεμένοι με την περιφέρεια με σχέση έμμισθης εντολής δεν επιτρέπεται να παρέχουν υπηρεσίες προς τις επιχειρήσεις της, καθ' υπέρβαση της σύμβασης έμμισθης εντολής που έχουν καταρτίσει με την περιφέρεια.

Άρθρο 198

Επιχειρήσεις των καταργούμενων νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων και νομαρχιακών διαμερισμάτων

Οι περιφέρειες που συνιστώνται με τον παρόντα νόμο υπεισέρχονται αυτοδικαίως από την έναρξη της λειτουργίας τους, σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των καταργούμενων νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων και νομαρχιακών διαμερισμάτων, ως προς

τις επιχειρήσεις αυτών. Σε αυτά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις περιλαμβάνονται, μέχρι τη λήξη τους, και οι συμβάσεις μίσθωσης έργου, καθώς και οι συμβάσεις εργασίας αορίστου και ορισμένου χρόνου.

Άρθρο 199

Μεταβατικές ρυθμίσεις για τις περιφερειακές επιχειρήσεις - Μετατροπή - Λύση επιχειρήσεων

1. Από την έναρξη λειτουργίας των περιφερειών, υφιστάμενες αμιγείς επιχειρήσεις των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων και διαμερισμάτων που καταργούνται, λύνονται και τίθενται σε εκκαθάριση. Η εκπλήρωση των σκοπών των επιχειρήσεων που λύνονται γίνεται είτε από επιχειρήσεις στις οποίες μετέχει η περιφέρεια είτε από την ίδια την περιφέρεια με αντίστοιχη αναδοχή των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεών τους. Αμιγείς επιχειρήσεις οι οποίες εκτελούν προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνεχίζουν τη λειτουργία τους μέχρι την ημερομηνία λήξης της εκτέλεσης των προγραμμάτων αυτών.

Για τη λύση των ανωτέρω επιχειρήσεων η σχετική απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου λαμβάνεται εντός εξαμήνου από την εγκατάσταση των νέων περιφερειακών αρχών.

2. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης καθορίζεται η διαδικασία λύσης και εκκαθάρισης των επιχειρήσεων και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

3. Το προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου των αμιγών επιχειρήσεων που λύνονται, μεταφέρεται, στην επιχείρηση που αναλαμβάνει τους σκοπούς της ή στην περιφέρεια και κατατάσσεται σε αντίστοιχες θέσεις με απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου μετά από εισήγηση της εκτελεστικής επιτροπής.

4. Το μεταφερόμενο προσωπικό κατατάσσεται σε προσωποπαγείς θέσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, αντίστοιχης εκπαιδευτικής βαθμίδας και αντίστοιχης ή παρεμφερούς ειδικότητας, διέπεται δε, ως προς τους όρους και το ύψος της αμοιβής της εργασίας του, από τα ισχύοντα εκάστοτε για το προσωπικό των φορέων, στους οποίους μεταφέρονται. Η πράξη κατάταξης του προσωπικού εκδίδεται από το αρμόδιο για το διορισμό όργανο και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ο χρόνος υπηρεσίας του προσωπικού στις επιχειρήσεις από τις οποίες μεταφέρεται λαμβάνεται υπόψη για όλες τις μισθολογικές και ασφαλιστικές συνέπειες.

5. Τα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ.) που έχουν συσταθεί από τις καταργούμενες νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και έχουν πιστοποιηθεί ως τέτοια κατά την οικεία νομοθεσία, περιέρχονται αυτοδικαίως στις οικείες περιφέρειες, από την έναρξη της λειτουργίας τους. Τα ανωτέρω Κ.Ε.Κ. συνεχίζουν να λειτουργούν με τη μορφή σύμφωνα με την οποία ιδρύθηκαν, μέχρι τη λήξη του χρόνου που προβλέπεται στη συστατική τους πράξη, χωρίς δυνατότητα ανανέωσης. Εξακολουθούν να διέπονται από τις ιδρυτικές τους διατάξεις, τους όρους του καταστατικού τους και τις ρυθμίσεις του παρόντος νόμου. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν προβλέπεται στη συστατική τους πράξη συγκεκριμένος χρόνος λειτουργίας, αυτός λήγει με την πάροδο εικοσαετίας από την έναρξη ισχύος του παρόντος.

6. Για το προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου των Κ.Ε.Κ., που έχουν συσταθεί από τη νομαρχιακή αυτοδιοίκηση ή στα οποία συμμετέχουν, κατά πλειοψηφία, φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης και τα οποία συγχωνεύονται, λύνονται ή εξαντλείται ο χρόνος λειτουργίας τους κατά τη συστατική τους πράξη, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των παραγράφων 3 και 4 του παρόντος άρθρου.

7. Η «Αμιγής Επιχείρηση Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας» με την επωνυμία «Κέντρο Περιβάλλοντος (ΚΕ. ΠΕ.)» (ΦΕΚ ίδρυσης 179/1998 και ΦΕΚ τροποποίησης 1947/2011) συνεχίζει να λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας μέχρι την προσαρμογή και αλλαγή της νομικής της μορφής, στο πλαίσιο υλοποίησης των

καταστατικών της σκοπών, με βάση το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο περί ίδρυσης και λειτουργίας των επιχειρήσεων των ΟΤΑ.

Άρθρο 282

Γενικές Μεταβατικές διατάξεις

9. Για την οργανωμένη συνεργασία, προαγωγή κοινών σκοπών και εκπροσώπηση των δήμων και των περιφερειών της χώρας συνιστώνται:

α) Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων, στις οποίες συμμετέχουν υποχρεωτικά ως μέλη, δια των εκπροσώπων τους, όλοι οι δήμοι εντός της αντίστοιχης χωρικής αρμοδιότητας των περιφερειών.

β) Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας, στην οποία συμμετέχουν υποχρεωτικά, δια των εκπροσώπων τους, οι Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων, και

γ) Ένωση Περιφερειών, στην οποία συμμετέχουν υποχρεωτικά, δια των εκπροσώπων τους, οι περιφέρειες της χώρας.

Οι ανωτέρω ενώσεις είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου. Η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και η Ένωση Περιφερειών εποπτεύονται από τον Υπουργό Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και οι Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων από τον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Έδρα κάθε Περιφερειακής Ένωσης Δήμων είναι η έδρα της περιφέρειας, ενώ της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και της Ένωσης Περιφερειών είναι η Αθήνα.

Όργανα διοίκησης των Περιφερειακών Ενώσεων Δήμων είναι η Γενική Συνέλευση, το Διοικητικό Συμβούλιο, η Εκτελεστική Επιτροπή, ο Πρόεδρος και το Εποπτικό Συμβούλιο.

Όργανα διοίκησης της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και της Ένωσης Περιφερειών είναι η Γενική Συνέλευση, το Διοικητικό Συμβούλιο, η Εκτελεστική Επιτροπή, ο Πρόεδρος και το Εποπτικό Συμβούλιο.

Πόροι των Ενώσεων είναι οι εισφορές των μελών τους που καθορίζονται με την κοινή απόφαση της παραγράφου 3 του άρθρου 259 και της παραγράφου 5 του άρθρου 260 του παρόντος, ως ποσοστό επί του ποσού των αντίστοιχων ΚΑΠ, καθώς και έσοδα από κάθε άλλη πηγή.

Με προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, ύστερα από γνώμη των ανωτέρω Ενώσεων, καθορίζονται:

- i. ο σκοπός σύστασής τους,
- ii. η εκπροσώπηση των δήμων και των περιφερειών, καθώς και ο τρόπος και η διαδικασία ανάδειξης των εκπροσώπων τους σε αυτές,
- iii. η σύνθεση και η συγκρότηση των οργάνων διοίκησής τους και ο τρόπος ανάδειξης αυτών.
- iv. οι αρμοδιότητες και η λειτουργία των οργάνων τους,
- v. η περιουσία, η οικονομική διοίκηση, η διαχείριση και ο οικονομικός έλεγχος των πόρων τους,
- vi. το προσωπικό, η οργάνωση, ο τρόπος κατάρτισης των οργανισμών λειτουργίας τους και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια και
- vii. η δυνατότητα λειτουργίας των Περιφερειακών Ενώσεων Δήμων, υπό μορφή παραρτημάτων, ανά περιφερειακή ενότητα και στις έδρες των αντίστοιχων νομών. Είναι, επίσης, δυνατή η πρόβλεψη ειδικών ρυθμίσεων για την περιφέρεια Αττικής και τις νησιωτικές περιφέρειες.

2. Ν. 2218/1994

Άρθρο 53

Σύσταση - Σκοπός - Αρμοδιότητες

1. Συνιστάται στην έδρα κάθε περιφέρειας νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου με την επωνυμία "Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης ... .." το οποίο φέρει το όνομα της περιφέρειας και εποπτεύεται από τον Υπουργό Εσωτερικών. Κατ' εξαίρεση των ισχυουσών διατάξεων περί Δημοσίων Επενδύσεων το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης ορίζεται υπόλογος διαχειριστής για πληρωμές έργων σε βάρος του προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων.

2. Σκοπός και αρμοδιότητες του περιφερειακού Ταμείου ανάπτυξης είναι:

α. Η διαχείριση, σύμφωνα με τις αποφάσεις του περιφερειακού συμβουλίου πιστώσεων του προγράμματος δημόσιων επενδύσεων, χρηματοδοτήσεων φορέων του δημόσιου τομέα και άλλων νομικών προσώπων, χρηματοδοτήσεων προερχόμενων από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλων διεθνών οργανισμών και λοιπών φορέων του εξωτερικού, οι οποίες αφορούν τα περιφερειακά, τα νομαρχιακά, τα τοπικά και τα ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα της περιοχής της περιφέρειας.

β. Η τεχνική υποστήριξη της Περιφέρειας και ιδίως στον τομέα της εκπόνησης μελετών και ερευνών και εφαρμογής προγραμμάτων που αναθέτει στο ταμείο η Περιφέρεια για την αποδοτικότερη αξιοποίηση των πόρων.

γ. Η επιβολή, βεβαίωση και είσπραξη τελών, δικαιωμάτων και εισφορών υπέρ του ταμείου, μετά από έγκριση του περιφερειακού συμβουλίου.

δ. Η άσκηση της ταμειακής του διαχείρισης.

ε. Η συμμετοχή σε προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

στ. Η σύναψη δανείων με χρηματοδοτικούς φορείς του εσωτερικού και του εξωτερικού για την εκτέλεση έργων, την παροχή υπηρεσιών και την εφαρμογή προγραμμάτων.

ζ. Η ενίσχυση του επιτελικού έργου της περιφέρειας στο στρατηγικό σχεδιασμό, τη χάραξη, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της πολιτικής στους τομείς ευθύνης της, η υποβοήθηση του έργου της, η τεχνική υποστήριξη των υπηρεσιών της περιφέρειας στην άσκηση των αρμοδιοτήτων τους και ειδικότερα η εκπόνηση και η εφαρμογή των περιφερειακών αναπτυξιακών προγραμμάτων, η εφαρμογή προγραμμάτων τεχνικής βοήθειας που χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους ή πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλων διεθνών οργανισμών.

η. Η παροχή υπηρεσιών, η εκτέλεση εργασιών και η διεξαγωγή ερευνών, η εκπόνηση αναπτυξιακών, τεχνικοοικονομικών, οργανωτικών μελετών και η εκπόνηση, παρακολούθηση και εφαρμογή προγραμμάτων που αναθέτει στο ταμείο η περιφέρεια ή άλλοι φορείς.

θ. Η διεξαγωγή ερευνών και η εκπόνηση μελετών και προγραμμάτων για τις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, δήμους, κοινότητες, συνδέσμους και άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου της αυτοδιοίκησης, εφαρμοζόμενων ανάλογα των διατάξεων του άρθρου 274 παρ. 4 του π.δ. 323/1989, όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά.

Όμοιες δραστηριότητες μπορεί να αναπτύσσει και για λογαριασμό συνεταιριστικών ή ιδιωτικών φορέων.

Στην ανάθεση έργου των εδαφίων η' και θ' προβλέπονται οι όροι ανάθεσης του και η αμοιβή του ταμείου.

ζ) Η παροχή υπηρεσιών, η διεξαγωγή ερευνών και η εκπόνηση αναπτυξιακών, τεχνικοοικονομικών, οργανωτικών μελετών, καθώς και η επίβλεψη και υλοποίηση προγραμμάτων που αναθέτουν στο Ταμείο, τα Υπουργεία, η Περιφέρεια, οι Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού και Ν.Π.Δ.Δ.. Στην πράξη της ανάθεσης προβλέπονται οι όροι και η αμοιβή του Ταμείου. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, που εκδίδεται μετά από γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., καθορίζονται η διαδικασία και οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες είναι δυνατή η καταβολή της αμοιβής του Ταμείου από τους

πόρους του άρθρου 25 του Ν. 1828/1989, όταν στην ανάθεση προς το Ταμείο έχει προβεί Ο.Τ.Α. α' βαθμού.

3. Π.Δ. 30/1996

Άρθρο 73

Ιδρύματα - Λοιπά νομικά πρόσωπα - Επιχειρήσεις (Άρθρο 21 παρ. 1 Ν. 2218/94)

Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις μπορούν να συνιστούν ιδρύματα, λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και επιχειρήσεις. Μπορούν επίσης να μετέχουν σε επιχειρήσεις.

Άρθρο 75

Επιχειρήσεις

(Άρθρο 21 παρ. 5, 6 και 16 Ν. 2218/94)

1. Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις μπορούν να συνιστούν δικές τους επιχειρήσεις ή να μετέχουν σε επιχειρήσεις που συνιστούν μαζί με άλλα νομικά ή φυσικά πρόσωπα ή σε επιχειρήσεις που ήδη υπάρχουν:

α) Για την εκτέλεση έργων που έχουν σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινού, καθώς και για την οικονομική εκμετάλλευση των έργων αυτών.

β) Για την παραγωγή αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών που έχουν σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινού.

γ) Για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων που έχουν σκοπό την πραγματοποίηση εσόδων.

2. Δύο ή περισσότερες Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις μπορούν να συνιστούν κοινές επιχειρήσεις και να συμμετέχουν σε υφιστάμενες όμοιες επιχειρήσεις.

3. Δεν επιτρέπεται η επιχορήγηση από Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, δήμο ή κοινότητα, οποιασδήποτε επιχείρησης που αυτοί συνιστούν ή συμμετέχουν, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 35 του Π.Δ. 410/1995.

4. Επιτρέπεται η επιχορήγηση από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση αστικών εταιριών μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, τις οποίες έχει ιδρύσει ή μετέχει σε αυτές, εφόσον ο σκοπός τους αναφέρεται στην αντιμετώπιση προβλημάτων που απορρέουν από τη χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών.

Άρθρο 76

Αμιγείς Νομαρχιακές Επιχειρήσεις

(Άρθρο 21 παρ. 7, 8, 9, 10, 11 και 17 Ν.2218/94)

1. Η σύσταση αμιγούς επιχείρησης από Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση ή η συμμετοχή σε τέτοια επιχείρηση γίνεται μετά από πλήρη οικονομοτεχνική μελέτη και απόφαση του νομαρχιακού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του. Η απόφαση αυτή δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και αποτελεί το καταστατικό της επιχείρησης και σε περίπτωση συστάσεως εμπράγματων δικαιωμάτων μεταγραφτέο τίτλο στο υποθηκοφυλακείο.

2. Στην απόφαση του νομαρχιακού συμβουλίου για τη σύσταση αμιγούς επιχείρησης αναφέρονται η επωνυμία, ο σκοπός, η διάρκεια και η έδρα της επιχείρησης, η διοίκηση, το κεφάλαιο, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο αναγκαίο κατά την κρίση του νομαρχιακού συμβουλίου.

3. Οι παραπάνω επιχειρήσεις των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και διέπονται από τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά από αυτό το νόμο.

4. Η ευθύνη Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, που συνιστά ή συμμετέχει σε αμιγή επιχείρηση, περιορίζεται στο ποσό της συμμετοχής της στο κεφάλαιο της επιχείρησης.

[Αρχή Τροποποίησης]«5. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, ρυθμίζονται τα σχετικά με τη διοίκηση των αμιγών νομαρχιακών ή διανομαρχιακών επιχειρήσεων των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, τα όργανα των επιχειρήσεων αυτών, τις αρμοδιότητες και τη λειτουργία τους, την εκλογή και τον ορισμό αυτών, την οικονομική διοίκηση, τη διαχείριση και τον έλεγχο αυτής, την ταμιακή υπηρεσία, τις αποσβέσεις, την οργάνωση και την εποπτεία, τους κανονισμούς, το προσωπικό, τη διάθεση των εσόδων, τη λύση και εκκαθάριση αυτών, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια. Οι διατάξεις του π.δ. 520/1988 (Α'236) εφαρμόζονται αναλόγως και στις αμιγείς επιχειρήσεις των Ν.Α.

6. Αμιγής νομαρχιακή επιχείρηση, που παρέχει αποκλειστικώς υπηρεσίες ανταποδοτικού χαρακτήρα, για λογαριασμό της Νομαρχιακής Αυτοδιοικήσεως που την έχει συστήσει, μπορεί να επιβάλλει, βεβαιώνει και εισπράττει τα αντίστοιχα ανταποδοτικά τέλη. Η απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης για την επιβολή του τέλους εγκρίνεται από το αντίστοιχο νομαρχιακό συμβούλιο.

Για τις επιχειρήσεις αυτής της παραγράφου εφαρμόζονται και οι διατάξεις που αφορούν αμιγή δημοτική ή κοινοτική επιχείρηση του άρθρου 26 παρ. 3 του Ν. 2130/1993.

Άρθρο 77

Μη αμιγείς νομαρχιακές επιχειρήσεις (Άρθρο 21 παρ. 12 Ν. 2218/94)

Η σύσταση ή η συμμετοχή σε επιχείρηση που δεν είναι αμιγής, της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, γίνεται ύστερα από πλήρη οικονομοτεχνική μελέτη, με απόφαση του νομαρχιακού συμβουλίου που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται η επωνυμία, ο σκοπός, η διάρκεια και η έδρα της επιχείρησης, τα περιουσιακά στοιχεία που εισφέρονται, το ποσό συμμετοχής στο κεφάλαιο της επιχείρησης και η εκπροσώπηση της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης στα όργανα της επιχείρησης. Οι επιχειρήσεις αυτής της παραγράφου λειτουργούν με τη μορφή της ανώνυμης εταιρείας ή της εταιρείας μικτής οικονομίας ή της αστικής εταιρείας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Με την ίδια διαδικασία είναι δυνατή η συμμετοχή νομαρχιακής αυτοδιοίκησης σε κοινοπραξία

Άρθρο 78

Ανώνυμες Εταιρίες με συνεταιρισμούς (Άρθρο 21 παρ. 13 Ν. 2218/94)

Νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις μπορούν να συνιστούν ανώνυμες εταιρίες με συνεταιρισμούς, είτε μόνες τους είτε με δήμους, κοινότητες και τοπικές ενώσεις δήμων και κοινοτήτων, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 12, εφαρμοζομένων κατ' αναλογία των διατάξεων του άρθρου 272 του π.δ. 323/1989 "Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας"

Άρθρο 79

Εταιρίες Λαϊκής Βάσης (Άρθρο 21 παρ. 14 Ν. 2218/94)

Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις μπορούν να συνιστούν εταιρίες λαϊκής βάσης, μαζί με άλλους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, συνεταιρισμούς και άλλα νομικά ή φυσικά πρόσωπα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 77, εφαρμοζομένων κατ' αναλογία των διατάξεων του άρθρου 290 του Π.Δ. 410/1995, πλην της παραγράφου 2 του ίδιου άρθρου. Οι επιχειρήσεις αυτές καλούνται εταιρίες λαϊκής βάσης της αυτοδιοίκησης.

Άρθρο 80

Άλλες επιχειρήσεις των Ν.Α. (Άρθρο 21 παρ. 15 Ν. 2218/94)

Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις μπορούν να συνιστούν:

α) Ανώνυμες εταιρίες του άρθρου 291 παρ. 1α του Π.Δ. 410/1995 και β) Επιχειρήσεις του άρθρου 291 παρ. 1β' του Π.Δ. 410/1995 ή να μετέχουν σε αυτές.

Άρθρο 81

Αναλογική εφαρμογή διατάξεων για τις επιχειρήσεις των Ν.Α. (Άρθρο 21 παρ. 18 Ν. 2218/94)

Για τις επιχειρήσεις των άρθρων 75 παρ. 2, 76 παρ. 1, 78, 79 και 80 εφαρμόζονται αναλογικά και οι διατάξεις των άρθρων 35 και 291 παρ. 2, 5, 6, 7 και 8 του Π.Δ. 410/1995, καθώς και κάθε άλλη διάταξη που αφορά τις επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α.

4. Ν. 3459/2006

Άρθρο 61

Άνευ τίτλου

1. Οι αστικές εταιρίες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, τις οποίες έχουν συστήσει ή συστήνουν οι Ο.Τ.Α. Α' και Β' βαθμού ή μετέχουν σε αυτές, με αποκλειστικό σκοπό τη, σε συνεργασία με τον ΟΚΑΝΑ, λειτουργία Κέντρων Πρόληψης της Χρήσης Εξαρτησιογόνων Ουσιών, διέπονται από τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα και τις ρυθμίσεις του παρόντος. Στις ανωτέρω αστικές εταιρίες μπορεί να μετέχουν και μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα τοπικοί κοινωνικοί φορείς που οι σκοποί τους σχετίζονται με την πρόληψη των εξαρτήσεων και την προαγωγή της ψυχοκοινωνικής υγείας. Τα ανωτέρω Κέντρα επεκτείνουν τη δραστηριότητά τους πέραν της πρόληψης της χρήσης των εξαρτησιογόνων ουσιών στην πρόληψη των εν γένει εξαρτήσεων (διαδίκτυο, τζόγος κ.λπ.) που, μέσα από τις ενδεδειγμένες κατά περίπτωση δράσεις, έχει ως σκοπό, αποτέλεσμα και συνέπεια την περαιτέρω ισχυροποίηση της προαγωγής της ψυχοκοινωνικής υγείας και μετονομάζονται σε «Κέντρα Πρόληψης των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας».

Τα Κέντρα Πρόληψης των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας, από άποψη ουσιαστική, συμβάλλουν και συντελούν με τη λειτουργία τους και την παροχή των υπηρεσιών τους στην υλοποίηση και στην επίτευξη των ιδρυτικών σκοπών του ΟΚΑΝΑ που αφορούν και στην πρόληψη των εξαρτήσεων που, μέσα από τις ενδεδειγμένες κατά περίπτωση δράσεις, έχει ως σκοπό, αποτέλεσμα και συνέπεια την περαιτέρω ισχυροποίηση της προαγωγής της ψυχοκοινωνικής υγείας.

Τα Κέντρα Πρόληψης που λειτουργούν με τη μορφή διαδημοτικής επιχείρησης του π.δ. 410/1995 μετατρέπονται, σε ό,τι αφορά την πρόληψη της χρήσης των εξαρτησιογόνων ουσιών και μόνο, σε αστικές εταιρίες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με τους ίδιους εταίρους και με σκοπό την πρόληψη των εξαρτήσεων που, μέσα από τις ενδεδειγμένες κατά περίπτωση δράσεις, έχει ως σκοπό, αποτέλεσμα και συνέπεια την περαιτέρω ισχυροποίηση της προαγωγής της ψυχοκοινωνικής υγείας. Οι εργαζόμενοι που απασχολούνται για την εξυπηρέτηση αυτού του σκοπού, μεταφέρονται αυτοδίκαια από τη διαδημοτική επιχείρηση στην εν λόγω αστική εταιρεία με την ίδια σχέση εργασίας και σε αντίστοιχη ειδικότητα, ύστερα από διαπιστωτική απόφαση του διοικούντος αυτήν οργάνου.

2. Δυνατότητα συμμετοχής στις εν λόγω αστικές εταιρίες έχουν οι δήμοι, οι περιφέρειες και τοπικοί κοινωνικοί φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Διοικούνται από επταμελές διοικητικό συμβούλιο, μέλος του οποίου είναι υποχρεωτικά ο αιρετός εκπρόσωπος των εργαζομένων σε κάθε Κέντρο Πρόληψης.

3. Για τη σύσταση νέου Κέντρου ή τη λύση υφιστάμενου Κέντρου απαιτείται προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του ΟΚΑΝΑ και, σε περίπτωση που μετέχουν δήμοι ή και περιφέρειες,

σύμφωνη γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας ή και της Ένωσης Περιφερειών, αντίστοιχα.

4. Η χρηματοδότηση της λειτουργίας των Κέντρων αυτών πραγματοποιείται από τα Υπουργεία Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ισόποσα και ταυτόχρονα. Η χρηματοδότηση του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης προέρχεται από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους και καταβάλλεται μέσω της Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε., μετά από πρόταση της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας. Η χρηματοδότηση του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης πραγματοποιείται με πίστωση που αναγράφεται στον τακτικό προϋπολογισμό του, σε ειδικό κωδικό, και καταβάλλεται μέσω του ΟΚΑΝΑ. Το Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης χρηματοδοτεί τα Κέντρα αυτά μόνο εφόσον μετέχουν σε αυτά δήμοι ή και περιφέρειες.

Το ύψος και το χρονοδιάγραμμα καταβολής της ετήσιας τακτικής, διαρκούς, σταθερής και μόνιμης χρηματοδότησης των Κέντρων Πρόληψης ορίζεται μεταξύ άλλων κάθε φορά σε Προγραμματική Σύμβαση επταετούς διάρκειας που καταρτίζεται και υπογράφεται υποχρεωτικά, τουλάχιστον τρεις μήνες πριν τη λήξη της ισχύος της προηγούμενης, μεταξύ όλων των, στην παρούσα παράγραφο, αναφερόμενων και εμπλεκόμενων φορέων και μερών, εντός του εκάστοτε ισχύοντος μεσοπροθέσμου πλαισίου δημοσιονομικής στρατηγικής. Σε κάθε περίπτωση και κάθε φορά, μέχρι την έναρξη ισχύος και εφαρμογής της εκάστοτε νέας προγραμματικής σύμβασης, εξακολουθεί να ισχύει και να εφαρμόζεται η προηγούμενη αυτής προγραμματική σύμβαση και όπως αυτή όριζε παρατεινόμενη κάθε φορά αυτοδικαίως μέχρι την ημερομηνία έναρξης ισχύος και εφαρμογής της εκάστοτε νέας και μελλοντικής Προγραμματικής Σύμβασης. Η επταετής Προγραμματική Σύμβαση των ετών 2014 - 2020 ισχύει από 1.1.2014.

5. Το πάσης φύσεως προσωπικό, το οποίο κατά τη δημοσίευση του παρόντος εργάζεται στα εν λόγω Κέντρα με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου, εξακολουθεί να εργάζεται σε αυτά με την ίδια σχέση εργασίας και σε αντίστοιχη ειδικότητα. Οι εργαζόμενοι στα Κέντρα Πρόληψης των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας υπάγονται στις προβλέψεις του ν. 4024/2011 για τον καθορισμό των αποδοχών τους από τη δημοσίευση του παρόντος και με Κοινή Απόφαση των Υπουργών Υγείας και Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της εν λόγω διάταξης. Δεν αναζητούνται ως αχρεωστήτως καταβληθέντα τα ποσά που έχουν χορηγηθεί ως μισθολογικές παροχές, επιδόματα, αποζημιώσεις στους εργαζόμενους στα Κέντρα Πρόληψης δυνάμει προβλέψεων ΣΣΕ, αποφάσεων των Δ.Σ. των Κέντρων Πρόληψης, ατομικών συμβάσεων εργασίας ως την ψήφιση του παρόντος, ενώ τυχόν καταλογισμοί που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί αίρονται με τη δημοσίευση του παρόντος. Τα Κέντρα Πρόληψης εποπτεύονται από το Υπουργείο Υγείας.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, που εκδίδεται μετά από πρόταση του διοικητικού συμβουλίου του ΟΚΑΝΑ, καταρτίζεται Ενιαίος Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας των Κέντρων Πρόληψης των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας. Στον Ενιαίο Εσωτερικό Κανονισμό ρυθμίζονται ιδίως: α) οι όροι και ο τρόπος οργάνωσης, διοίκησης, διαχείρισης και λειτουργίας των ως άνω Κέντρων, β) ο τρόπος άσκησης της επιστημονικής παρακολούθησης, εποπτείας και ελέγχου τους από τον ΟΚΑΝΑ, γ) ο αριθμός των θέσεων, τα προσόντα και οι αρμοδιότητες του προσλαμβανόμενου προσωπικού, δ) ο τρόπος κατάρτισης και εκπαίδευσης του προσωπικού των ως άνω Κέντρων, ε) ο τρόπος άσκησης του οικονομικού – διαχειριστικού ελέγχου των εν λόγω Κέντρων, στ) η διαδικασία και τα κριτήρια αξιολόγησης και πιστοποίησης της λειτουργίας του επιτελούμενου έργου, καθώς και των εργαζομένων των Κέντρων, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

5. Ν. 3979/2011

Άρθρο 44
Θεσμικά ζητήματα Ο.Τ.Α.

[...]

6. Κατά την αληθή έννοια της παραγράφου 1 του άρθρου 259 του ν. 3463/2006 στη χρηματοδότηση κοινωφελών επιχειρήσεων για δραστηριότητες και παρεχόμενες υπηρεσίες περιλαμβάνονται και όλες εν γένει οι λειτουργικές δαπάνες, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι δαπάνες μισθοδοσίας για την εκτέλεση των ανωτέρω δραστηριοτήτων.

6. Ν. 4257/2014

Άρθρο 26
Άνευ τίτλου

Δημιουργείται Μητρώο επιχειρήσεων των Δήμων και των περιφερειών, το οποίο περιλαμβάνει στοιχεία που αφορούν στη σύσταση και λειτουργία τους. Τα ανωτέρω στοιχεία κοινοποιούνται από τους Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού στην οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση η οποία τηρεί σχετική βάση δεδομένων, γνωστοποιούνται δε μετά από έλεγχο της πληρότητάς τους στο Υπουργείο Εσωτερικών.

Με βάση τα στοιχεία του Μητρώου, η οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση εκδίδει κάθε χρόνο βεβαίωση, η οποία περιέχει τα στοιχεία κάθε δημοτικής και περιφερειακής επιχείρησης, που είναι καταχωρημένη στο ανωτέρω Μητρώο. Η βεβαίωση αυτή συνυποβάλλεται στην οικεία Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) μαζί με τη φορολογική δήλωση της επιχείρησης.

Επιχείρηση Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού δεν επιτρέπεται να συμμετάσχει σε δημόσιο διαγωνισμό ή να εισπράξει οποιοδήποτε χρηματικό ποσό από φορέα του δημόσιου τομέα, αν δεν υποβάλλει, μαζί με τα αναγκαία κατά περίπτωση δικαιολογητικά, τη βεβαίωση του προηγούμενου εδαφίου.

Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών που εκδίδεται μετά από γνώμη της ΚΕΔΕ και της Ένωσης Περιφερειών, για τους Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, αντίστοιχα, ορίζονται μεταξύ άλλων, τα στοιχεία που γνωστοποιούν οι επιχειρήσεις, ο χρόνος και ο τρόπος υποβολής τους, η διαδικασία δημιουργίας και τήρησης του μητρώου, καθώς και κάθε θέμα αναγκαίο για τη λειτουργία του. Προηγούμενες διατάξεις που ρυθμίζουν τα ανωτέρω καταργούνται.

7. Ν. 4483/2017

Άρθρο 15
Θέματα λύσης επιχειρήσεων Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού

2. α. Σε περίπτωση λύσης ανώνυμης εταιρίας Ο.Τ.Α., αμιγούς επιχείρησης του π.δ. 410/1995 ή διαδημοτικής επιχείρησης του άρθρου 285 του ίδιου προεδρικού διατάγματος περιλαμβανομένων των ανωνύμων αναπτυξιακών εταιρειών πρώην Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, της οποίας ποσοστό τουλάχιστον 90% του μετοχικού της κεφαλαίου ανήκει στον οικείο ή τους οικείους φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή ενώσεις αυτών, το προσωπικό της με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου μπορεί να μεταφέρεται σε έναν εκ των οικείων Ο.Τ.Α., ένωση ή Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Ι.Δ. με την ίδια σχέση εργασίας, με την απόφαση λύσης της εταιρίας ή με ειδική απόφαση του οικείου Δημοτικού, Περιφερειακού ή Διοικητικού Συμβουλίου, εφόσον τελούν υπό εκκαθάριση κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος ή λυθούν και τεθούν υπό εκκαθάριση μέχρι 31.10.2018. Ο χρόνος λύσης δεν μπορεί να είναι προγενέστερος της έναρξης ισχύος του ν. 3852/2010.

β. Το μεταφερόμενο προσωπικό κατατάσσεται σε προσωποπαγείς θέσεις, αντίστοιχες των τυπικών προσόντων του, με απόφαση του αρμοδίου προς διορισμό οργάνου, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, λαμβανομένης υπόψη της προϋπηρεσίας του για τη μισθολογική και βαθμολογική του κατάταξη.

γ. Οφειλές των ανωτέρω επιχειρήσεων προς το Ελληνικό Δημόσιο, τα ασφαλιστικά ταμεία και προς τρίτους, συμπεριλαμβανομένων των δεδουλευμένων αποδοχών του μεταφερόμενου προσωπικού τους, μπορούν να καταβάλλονται από τον οικείο Ο.Τ.Α., μετά από αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του.

Από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης επέρχεται αυτοδικαίως στερητική αναδοχή από τον οικείο Ο.Τ.Α. των κατά την ημερομηνία αυτή βεβαιωμένων οφειλών, της υπό εκκαθάριση επιχείρησης προς το Δημόσιο και προς τους ασφαλιστικούς οργανισμούς, κατά το ποσό που αναλαμβάνεται. Ο οικείος Ο.Τ.Α. καθίσταται πλέον ο μοναδικός υπόχρεος για την καταβολή των οφειλών που αναδέχεται και η υπό εκκαθάριση επιχείρηση απαλλάσσεται από την υποχρέωση καταβολής τους. Τα συνυπόχρεα με την υπό εκκαθάριση πρόσωπα απαλλάσσονται από κάθε αστική, ποινική ή άλλη ευθύνη για την καταβολή των οφειλών αυτών. Εμπράγματος ασφάλειες και αναγκαστικά μέτρα είσπραξης που έχουν ληφθεί σε βάρος της επιχείρησης ή/και των συνυπόχρεων με αυτήν προσώπων για τις οφειλές αυτές, εξαλείφονται ή αίρονται. Προληπτικά ή διασφαλιστικά μέτρα που έχουν επιβληθεί σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 5 και 6 του άρθρου 46 του ν. 4174/2013, ή και με προϋσχύουσες του νόμου αυτού διατάξεις, αίρονται υποχρεωτικά στις περιπτώσεις που ο οικείος Ο.Τ.Α. αναλαμβάνει το σύνολο των οικείων των μέτρων οφειλών. Ήδη καταβληθέντα ή εισπραχθέντα με οποιονδήποτε τρόπο ποσά, από το Ελληνικό Δημόσιο και τους ασφαλιστικούς οργανισμούς, για τις οφειλές της υπό εκκαθάριση επιχείρησης από την ίδια ή από τα συνυπεύθυνα με αυτήν πρόσωπα, δεν αναζητούνται και δεν επιστρέφονται. Η έκδοση απόφασης του οικείου συμβουλίου περί αναδοχής οφειλών διακόπτει το χρόνο παραγραφής αυτών.

3. Το προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου των δημοτικών επιχειρήσεων με ειδικό σκοπό τη λειτουργία ραδιοφωνικού σταθμού, που έχουν λυθεί και τεθεί υπό εκκαθάριση μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, μπορεί να μεταφέρεται στον οικείο δήμο, εάν απασχολείτο πραγματικά στην επιχείρηση και ήταν εγγεγραμμένο στο Μητρώο Ανθρώπινου Δυναμικού Ελληνικού Δημοσίου, δυνάμει της υπ' αριθμ. 2/37345/0004/ 4.6.2010 κοινής υπουργικής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών (Β' 784), κατά την ημερομηνία λήψης της απόφασης λύσης. Για τη μεταφορά απαιτείται απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται εντός έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος. Το μεταφερόμενο προσωπικό κατατάσσεται σε προσωποπαγείς θέσεις αντίστοιχες των τυπικών του προσόντων, με απόφαση του αρμοδίου προς διορισμό οργάνου, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, λαμβανομένης υπόψη της προϋπηρεσίας του για τη βαθμολογική και μισθολογική του κατάταξη.

4. Σε περίπτωση συγχώνευσης ή μετατροπής αμιγών επιχειρήσεων του άρθρου 277 του π.δ. 410/1995 σε ανώνυμες εταιρείες Ο.Τ.Α. ή σε δημοτικές ανώνυμες εταιρείες, κατά τη διαδικασία των παραγράφων 3 και 8 του άρθρου 269 του ν. 3463/2006, το πλεονάζον προσωπικό που μεταφέρθηκε σε Δήμους ή Ν.Π.Δ.Δ. αυτών κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 25 του ν. 3613/2007 (Α' 263) και της παρ. 2 του άρθρου 17 του ν. 3812/2009 (Α' 234), θεωρείται ότι μεταφέρθηκε νόμιμα, εφόσον απασχολείτο πραγματικά, με σχέση εργασίας αορίστου χρόνου, στην επιχείρηση αυτή κατά τις 31.12.2005, με την προϋπόθεση ότι συνέχισε να απασχολείται με την ίδια σχέση εργασίας μέχρι και την ημερομηνία μεταφοράς του, σύμφωνα με τα ανωτέρω.

5.α. Αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρείες περιφερειών, με μοναδικό μέτοχο την οικεία περιφέρεια, οι οποίες ασκούν επιχειρηματική - οικονομική δραστηριότητα και δεν έχουν λυθεί μέχρι την δημοσίευση του παρόντος, αν και συντρέχουν σε αυτές οι προϋποθέσεις της παρ. 9 του άρθρου 194 του ν. 3852/2010, λύονται, τίθενται υπό εκκαθάριση και εκκαθαρίζονται κατ' εξαίρεση των σχετικών διατάξεων του ν. 4548/2018 (Α' 104), με απόφαση του οικείου περιφερειακού συμβουλίου, που λαμβάνεται εντός οκτώ (8) μηνών

από την ισχύ του παρόντος, με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του. Περιλήψη της απόφασης δημοσιεύεται στο Φύλλο της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως. Με την ίδια απόφαση ορίζεται εκκαθαριστής και καθορίζονται η διαδικασία, οι υποχρεώσεις, τα δικαιώματα, ο χρόνος ολοκλήρωσης της εκκαθάρισης, η αμοιβή του εκκαθαριστή και κάθε άλλη λεπτομέρεια για τη διενέργεια της εκκαθάρισης.

β. Τα πάσης φύσεως δικαιώματα (εμπράγματα, ενοχικά, συμμετοχές, παραχωρήσεις και μισθώσεις επί της κινητής ή ακίνητης περιουσίας και οι πάσης φύσεως απαιτήσεις) μεταβιβάζονται αυτοδικαίως στην Περιφέρεια, η οποία συνεχίζει και τις εκκρεμείς δίκες, χωρίς να απαιτείται οποιαδήποτε άλλη διατύπωση για τη συνέχισή τους. Για την ολοκλήρωση της μεταβίβασης των εμπραγμάτων δικαιωμάτων, γίνεται ατελώς η μεταγραφή της απόφασης του περιφερειακού συμβουλίου και του Φύλλου της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως στο οποίο έχει δημοσιευθεί περιλήψή της.

γ. Τα έργα, δράσεις και προγράμματα, συγχρηματοδοτούμενα ή χρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή άλλους διεθνείς οργανισμούς ή εθνικούς πόρους, τα οποία έχουν αναληφθεί και υλοποιούνται από τις άνω επιχειρήσεις, καθώς και οι εκκρεμείς διαδικασίες ανάθεσης και εκτέλεσης συμβάσεων έργων, προμηθειών, παροχής υπηρεσιών που σχετίζονται με τις αρμοδιότητες των επιχειρήσεων, δύναται να συνεχίζονται από την οικεία περιφέρεια μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας εκκαθάρισης. Στο εξής, την οικονομική και επιχειρηματική δραστηριότητα της λυθείσας εταιρείας αναλαμβάνει νομικό πρόσωπο σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 194 του ν. 3852/2010 (Α'87), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

δ. Οι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 15 του ν. 4483/ 2017 εφαρμόζονται και στις περιπτώσεις της παραγράφου αυτής.

Άρθρο 16

Ρυθμίσεις σχετικές με τις πολυμετοχικές αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρείες Ο.Τ.Α.

2. Ανώνυμες εταιρείες Ο.Τ.Α., στο εταιρικό κεφάλαιο των οποίων συμμετέχουν μόνον Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού και οι οποίες συμμετέχουν, κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, σε ενεργά συγχρηματοδοτούμενα ευρωπαϊκά ή εθνικά προγράμματα, δεν λύονται και συνεχίζουν να λειτουργούν, κατά παρέκκλιση της πρόβλεψης του εδαφίου β' της παρ. 8 του άρθρου 265 του ΚΔΚ, εφόσον η τελευταία εταιρική τους χρήση ήταν θετική. Η ισχύς της παρούσας ανατρέχει στο χρόνο κατά τον οποίο, βάσει της αναφερομένης στο προηγούμενο εδάφιο διάταξης, έπρεπε να επέλθει η λύση, υπό την προϋπόθεση ότι δεν έχει ξεκινήσει η διαδικασία εκκαθάρισης.

8. Ν. 4513/2018

Άρθρο 1

Ορισμός - σκοπός

1. Η Ενεργειακή Κοινότητα (Ε.Κοιν.) είναι αστικός συνεταιρισμός αποκλειστικού σκοπού με στόχο την προώθηση της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας, όπως ορίζεται στην παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4430/2016 (Α' 205), και της καινοτομίας στον ενεργειακό τομέα, την αντιμετώπιση της ενεργειακής ένδειας και την προαγωγή της ενεργειακής αειφορίας, την παραγωγή, αποθήκευση, ιδιοκατανάλωση, διανομή και προμήθεια ενέργειας, την ενίσχυση της ενεργειακής αυτάρκειας και ασφάλειας σε νησιωτικούς δήμους, καθώς και τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας στην τελική χρήση σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, μέσω της δραστηριοποίησης στους τομείς των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Α.Π.Ε.), της Συμπαράγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης (Σ.Η.Θ.Υ.Α.), της ορθολογικής χρήσης ενέργειας, της ενεργειακής αποδοτικότητας, των βιώσιμων μεταφορών, της διαχείρισης της ζήτησης και της παραγωγής, διανομής και προμήθειας ενέργειας.

2. Για όσα θέματα δεν ορίζονται ειδικότερα στον παρόντα, οι Ε.Κοιν. διέπονται συμπληρωματικά από τις διατάξεις του ν. 1667/1986 (Α' 196).

3. Στις Ε.Κοιν. δεν εφαρμόζονται οι παρακάτω διατάξεις του ν. 1667/1986:

α) Οι αριθμητικοί περιορισμοί των τριών (3) μελών για το αίτημα σύγκλησης γενικής συνέλευσης του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 5, των επτά (7) μελών για την ελάχιστη απαρτία στη γενική συνέλευση του τελευταίου εδαφίου της ίδιας παραγράφου, των τριών (3) μελών για την υποχρεωτική αναβολή της συζήτησης θεμάτων που δεν περιλαμβάνονται στην ημερήσια διάταξη της γενικής συνέλευσης του έβδομου εδαφίου της παραγράφου 5 του ίδιου άρθρου και των δύο (2) μελών για το αίτημα σύγκλησης διοικητικού συμβουλίου της παραγράφου 2 του άρθρου 7,

β) η υποχρέωση συγκρότησης τριμελούς επιτροπής ελέγχου της παραγράφου 1 του άρθρου 7,

γ) οι διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 9 και του άρθρου 13.

4. Όπου στις διατάξεις του ν. 1667/1986 αναφέρεται καταχώρηση σε μητρώο, για τις ανάγκες του παρόντος νοείται το Μητρώο Ε.Κοιν. του άρθρου 8 και δεν απαιτείται εγγραφή, καταχώρηση ή ενημέρωση οποιουδήποτε άλλου μητρώου.

Άρθρο 2

Μέλη Ενεργειακής Κοινότητας

1. Μέλη μιας Ε.Κοιν. μπορεί να είναι:

[...]

γ) Ο.Τ.Α. α' βαθμού της ίδιας Περιφέρειας εντός της οποίας βρίσκεται η έδρα της Ε.Κοιν. ή επιχειρήσεις αυτών, κατ' εξαίρεση του άρθρου 107 του ν. 3852/2010 (Α' 87),

δ) Ο.Τ.Α. β' βαθμού της έδρας της Ε.Κοιν., κατ' εξαίρεση του άρθρου 107 του ν. 3852/2010.

2. Ο ελάχιστος αριθμός μελών της Ε.Κοιν. είναι:

α) Πέντε (5), αν τα μέλη είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου εκτός των Ο.Τ.Α. ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου ή φυσικά πρόσωπα,

β) τρία (3), αν τα μέλη είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου ή φυσικά πρόσωπα, από τα οποία τα δύο (2) τουλάχιστον είναι Ο.Τ.Α.,

γ) δύο (2), αν τα μέλη είναι μόνο Ο.Τ.Α. α' βαθμού νησιωτικών περιοχών με πληθυσμό κάτω από τρεις χιλιάδες εκατό (3.100) κατοίκους σύμφωνα με την τελευταία απογραφή.

3. Τουλάχιστον το πενήντα τοις εκατό (50%) συν ένα των μελών πρέπει να σχετίζονται με τον τόπο στον οποίο βρίσκεται η έδρα της Ε.Κοιν. και συγκεκριμένα τα φυσικά πρόσωπα- μέλη να έχουν πλήρη ή ψιλή κυριότητα ή επικαρπία σε ακίνητο το οποίο βρίσκεται εντός της Περιφέρειας της έδρας της Ε.Κοιν. ή να είναι δημότες δήμου της Περιφέρειας αυτής, ενώ τα νομικά πρόσωπα μέλη να έχουν την έδρα τους εντός της Περιφέρειας της έδρας της Ε.Κοιν..

4. Νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού μπορούν να συμμετέχουν σε περισσότερες από μία Ε.Κοιν. ως μέλη κατά παρέκκλιση της παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 1667/1986.

9. Ν. 4555/2018

Άρθρο 182

Επέκταση της δυνατότητας συμμετοχής Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού σε νομικά πρόσωπα αναπτυξιακού χαρακτήρα

1. Κατ' εξαίρεση των αριθμητικών περιορισμών των άρθρων 107 του ν. 3852/2010 και 194 του ν. 3852/2010, οι Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού μπορεί να συνιστούν αυτοτελώς ή να συμμετέχουν από κοινού με άλλους Ο.Τ.Α., του ίδιου ή άλλου βαθμού, ή με νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημοσίου τομέα, κατά την έννοια του άρθρου 51 του ν. 1892/1990 (Α' 101), σε αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρείες των άρθρων 252 παράγραφος 3

περίπτωση β' και 265 του ν. 3463/2006 ή του άρθρου 194 του ν. 3852/2010 με αντικείμενο μία (1) τουλάχιστον από τις εξής δραστηριότητες:

α) Παραγωγή, αποθήκευση, ιδιοκατανάλωση ή πώληση ηλεκτρικής ή θερμικής ή ψυκτικής ενέργειας από σταθμούς Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. ή Υβριδικούς Σταθμούς.

β) Διαχείριση, όπως συλλογή, μεταφορά, επεξεργασία, αποθήκευση ή διάθεση, πρώτης ύλης για την παραγωγή ηλεκτρικής ή θερμικής ή ψυκτικής ενέργειας από βιομάζα ή βιορευστά ή βιοαέριο ή μέσω ενεργειακής αξιοποίησης του βιοαποικοδομήσιμου κλάσματος αστικών αποβλήτων.

γ) Προμήθεια ενεργειακών προϊόντων, συσκευών και εγκαταστάσεων, με στόχο τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης και της χρήσης συμβατικών καυσίμων, καθώς και τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας.

δ) Προμήθεια ηλεκτροκίνητων οχημάτων, υβριδικών ή μη, και εν γένει οχημάτων που χρησιμοποιούν εναλλακτικά καύσιμα.

ε) Διανομή ηλεκτρικής ενέργειας.

στ) Προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου προς τελικούς πελάτες, σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 4001/2011 (Α 179).

ζ) Παραγωγή, διανομή και προμήθεια θερμικής ή ψυκτικής ενέργειας.

η) Διαχείριση της ζήτησης για τη μείωση της τελικής χρήσης της ηλεκτρικής ενέργειας και εκπροσώπηση παραγωγών και καταναλωτών στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας.

θ) Ανάπτυξη δικτύου, διαχείριση και εκμετάλλευση υποδομών εναλλακτικών καυσίμων, σύμφωνα με το ν. 4439/2016 (Α' 222) ή διαχείριση μέσω βιώσιμων μεταφορών.

ι) Εγκατάσταση και λειτουργία μονάδων αφαλάτωσης νερού με χρήση Α.Π.Ε.

ια) Παροχή ενεργειακών υπηρεσιών, σύμφωνα με το άρθρο 10 της Δ6/13280/7.6.2011 απόφασης της Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (Β' 1228).

2. Οι εταιρείες της παραγράφου 1 μπορούν να ασκούν και οποιαδήποτε από τις κατωτέρω δραστηριότητες:

α) Προσέλκυση κεφαλαίων για την πραγματοποίηση επενδύσεων αξιοποίησης των Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.Υ.Α. ή παρεμβάσεων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης εντός της οικείας Περιφέρειας.

β) Σύνταξη μελετών αξιοποίησης των Α.Π.Ε. ή της Σ.Η.Θ.Υ.Α. ή υλοποίησης παρεμβάσεων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης.

γ) Διαχείριση ή συμμετοχή σε προγράμματα χρηματοδοτούμενα από εθνικούς πόρους ή πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τους σκοπούς της.

δ) Παροχή συμβουλών για τη διαχείριση ή συμμετοχή του οικείου Ο.Τ.Α. σε προγράμματα χρηματοδοτούμενα από εθνικούς πόρους ή πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τους σκοπούς της.

ε) Ενημέρωση, εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο για θέματα ενεργειακής αειφορίας.

στ) Δράσεις για την υποστήριξη ευάλωτων καταναλωτών και την αντιμετώπιση της ενεργειακής ένδειας πολιτών του οικείου δήμου ή της οικείας περιφέρειας που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας, όπως παροχή ή συμψηφισμός ενέργειας, ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών ή άλλες δράσεις που μειώνουν την κατανάλωση της ενέργειας στις κατοικίες των ανωτέρω.

3. Για τη σύσταση, τη λειτουργία, το προσωπικό, τη λύση, την εκκαθάριση, την εποπτεία και κάθε άλλο ζήτημα που αφορά τις εταιρείες του άρθρου αυτού, εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 253, 265 του ν. 3463/2006, ως προς τις εταιρείες που συστήνονται από Ο.Τ.Α. α' βαθμού και του άρθρου 197 του ν. 3852/2010, ως προς τις εταιρείες που συστήνονται από Ο.Τ.Α. β' βαθμού, καθώς και το σύνολο των διατάξεων και των κανονιστικών πράξεων που αφορούν τις ανώνυμες αναπτυξιακές εταιρείες δήμων και περιφερειών.

Άρθρο 183**Συμμετοχή Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού σε νομικά πρόσωπα με αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας ή την αξιοποίηση δημόσιων αγαθών**

1. Κατ' εξαίρεση των αριθμητικών περιορισμών των άρθρων 107 του ν. 3852/2010 και 194 του ν. 3852/2010, οι Ο.Τ.Α. Α΄ και Β΄ βαθμού μπορεί να συνιστούν αυτοτελώς ή να συμμετέχουν από κοινού με άλλους Ο.Τ.Α., του ίδιου ή άλλου βαθμού σε αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρείες των άρθρων 252 παρ. 3 Β΄ και 265 του ν. 3463/2006 ή του άρθρου 194 του ν. 3852/2010 με ειδικό σκοπό:

α) Την απόκτηση πλειοψηφικού ή μειοψηφικού μετοχικού κεφαλαίου εταιρειών κοινής ωφέλειας ή εταιρειών αξιοποίησης και διαχείρισης υποδομών ή εταιρειών εκτέλεσης μεταφορικού έργου. Για την υλοποίηση του σκοπού τους, οι εταιρείες αυτές μπορεί να συμμετέχουν ή να χρηματοδοτούνται από ευρωπαϊκά και διεθνή προγράμματα και χρηματοδοτικά εργαλεία.

β) Την αξιοποίηση τοπικών φυσικών πόρων ή περιοχών ή εγκαταστάσεων σημαντικής τουριστικής ή αναπτυξιακής αξίας. Στην περίπτωση αυτή και πριν από τη λήψη της απόφασης περί σύστασης της εταιρείας ή συμμετοχής σε αυτήν από το αρμόδιο συλλογικό όργανο, οι Ο.Τ.Α. υποβάλλουν σχετική αναλυτική και εμπειριστατωμένη επενδυτική πρόταση, συνοδευόμενη από επιχειρηματικό σχέδιο και οικονομοτεχνική μελέτη, καθώς και μελέτη δέουσας επιμέλειας, εφόσον αυτή απαιτείται, στη Διεύθυνση Αναπτυξιακής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών, η οποία θεωρεί τα υποβληθέντα στοιχεία, εντός προθεσμίας εκατόν είκοσι (120) ημερών και εισηγείται προς τους ενδιαφερόμενους Ο.Τ.Α. τις απαραίτητες προσαρμογές ή τροποποιήσεις της επενδυτικής πρότασης, προκειμένου αυτή να μπορέσει να υλοποιηθεί. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία του προηγούμενου εδαφίου, το αρμόδιο συλλογικό όργανο του ενδιαφερόμενου Ο.Τ.Α. μπορεί να εγκρίνει άνευ ετέρου τη σύσταση της εταιρείας ή τη συμμετοχή του Ο.Τ.Α. σε αυτή.

Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μπορεί να εξειδικεύονται οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή της περίπτωσης β΄ του άρθρου αυτού, να καθορίζεται το περιεχόμενο της επενδυτικής πρότασης, η διαδικασία ελέγχου αυτής, καθώς και τα τυχόν χρηματοδοτικά εργαλεία προς υποστήριξη της υλοποίησης των προτάσεων αυτών.

2. Για τη σύσταση, τη λειτουργία, το προσωπικό, τη λύση, την εκκαθάριση, την εποπτεία και κάθε άλλο ζήτημα που αφορά τις εταιρείες του άρθρου αυτού, εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 253, 265 του ν. 3463/2006, ως προς τις εταιρείες που συνιστώνται από Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού και του άρθρου 197 του ν. 3852/2010, ως προς τις εταιρείες που συνιστώνται από Ο.Τ.Α. Β΄ βαθμού, καθώς και το σύνολο των διατάξεων και των κανονιστικών πράξεων που αφορούν τις ανώνυμες αναπτυξιακές εταιρείες δήμων και περιφερειών.

ΤΜΗΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΕΡΓΑ – ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ - ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ****1. Ν. 3852/2010****Άρθρο 278****Προληπτικός Έλεγχος Συμβάσεων**

1. Για τις συμβάσεις προμήθειας αγαθών, εκτέλεσης έργων και παροχής υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των προγραμματικών συμβάσεων που συνάπτουν οι Ο.Τ.Α. και τα νομικά τους πρόσωπα, προϋπολογιζόμενης δαπάνης, χωρίς Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.), ποσού άνω των διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ, διενεργείται υποχρεωτικά προληπτικός έλεγχος νομιμότητας αυτών, πριν από τη σύναψή τους, από τον Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που είναι αρμόδιος για τον προληπτικό έλεγχο των δαπανών τους.

2. Για τις συμβάσεις της προηγούμενης παραγράφου, η προϋπολογιζόμενη δαπάνη των οποίων υπερβαίνει το ποσό, χωρίς Φ.Π.Α., των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ, διενεργείται υποχρεωτικά, πριν τη σύναψή τους, έλεγχος νομιμότητας από το καθ' ύλην αρμόδιο Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 19 παράγραφος 7 του π.δ. 774/1980, όπως ισχύει.

3. Ο αρμόδιος φορέας μπορεί να ζητεί τη διενέργεια ελέγχου νομιμότητας και για επί μέρους φάσεις της σχετικής διαδικασίας που προηγούνται της σύναψης της οικείας σύμβασης.

4. Ο έλεγχος νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου ολοκληρώνεται μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από τη διαβίβαση σε αυτό του σχετικού φακέλου. Εάν δεν διενεργηθεί ο έλεγχος νομιμότητας η σύμβαση που συνάπτεται είναι άκυρη.

Άρθρο 279

Αίτηση Ανάκλησης

Κατά των Πράξεων των Επιτρόπων και των Κλιμακίων, επιτρέπονται αιτήσεις ανάκλησης, σε περίπτωση πλάνης περί τα πράγματα ή το νόμο, οι οποίες εκδικάζονται από το αρμόδιο Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τους όρους, προθεσμίες και τη διαδικασία που ορίζονται στο τελευταίο εδάφιο του άρθρου 2 του ν. 3060/2002 από τις φράσεις «υποβάλλονται στη γραμματεία του αρμοδίου τμήματος» έως τις φράσεις «από την κατάθεση αυτής στη Γραμματεία του», που εφαρμόζονται αναλόγως.

2. Ν. 1892/1990

Άρθρο 97

Χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων

[...]

10. Κατά την ανάθεση, σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας περί εκτελέσεως δημόσιων έργων, από το Δημόσιο, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλο αρμόδιο φορέα, της κατασκευής σταθμού αυτοκινήτων κάτω από τους κατά την παράγραφο 9 χώρους, μπορεί να συνιστώνται, κατά την έννοια των άρθρων 1002 και 1117 του Αστικού Κώδικα και του ν. 3741/1929, διηρημένες ιδιοκτησίες επί διακεκριμένων τμημάτων του σταθμού, στις οποίες θα αντιστοιχεί ανάλογο ποσοστό συγκυριότητας επί κειμένου αποκλειστικά του εδάφους, που βρίσκεται κάτω από το σταθμό και να συμφωνείται ότι ως αντάλλαγμα του αναδόχου για την κατασκευή με δικές του δαπάνες του σταθμού περιέχονται σ' αυτόν τέτοιες διηρημένες ιδιοκτησίες, που μπορούν να μεταβιβάζονται σε τρίτους.

3. Π.Δ. 30/1996

Άρθρο 101

Εικαστικά έργα - Εργασίες πολιτιστικού χαρακτήρα (Άρθρο 28 Ν. 2218/94)

1. Ως εικαστικό έργο για την εφαρμογή των διατάξεων αυτού του νόμου, νοείται κάθε έργο εικαστικής τέχνης, η περισσότερα έργα της ίδιας ή διαφορετικών εικαστικών τεχνών, τα οποία αποτελούν ενιαίο σύνολο και τοποθετούνται στον ίδιο χώρο.

2. Η δημιουργία του εικαστικού έργου, ύστερα από τον καθορισμό του είδους, της δαπάνης, των διαστάσεων και του χώρου τοποθέτησής του, ανατίθεται σε καλλιτέχνη.

3. Τοποθέτηση εικαστικών έργων μπορεί να γίνει και με αγορά έργου που έχει δημιουργηθεί. Η αγορά γίνεται μόνο από τον καλλιτέχνη - δημιουργό ή από το νόμιμο κάτοχό του. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου αυτού.

4. Σε κάθε Ν.Α. συνιστάται επιτροπή κρίσης εικαστικών έργων η οποία αποτελείται από:

α. Δύο εκπροσώπους του Επιμελητηρίου Εικαστικών Τεχνών Ελλάδος (Ε.Ε.Τ.Ε.).

β. Έναν αρχιτέκτονα εκπρόσωπο του Τ.Ε.Ε..

γ. Έναν νομαρχιακό σύμβουλο και δ. Έναν αρχιτέκτονα υπάλληλος της Ν.Α..

Η επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του Νομάρχη με την οποία ορίζονται και τα μέλη των περιπτ. γ' και δ' με τους αναπληρωτές τους. Τα μέλη των περιπτ. α' και β' υποδεικνύονται από τις οργανώσεις τους. Αν η υπόδειξη δεν γίνει μέσα σε ένα (1) μήνα από τη λήψη του σχετικού ερωτήματος, ορίζονται από το Νομάρχη ως μέλη δύο καλλιτέχνες εικαστικών τεχνών και ένας αρχιτέκτονας μέλος του Τ.Ε.Ε. που δεν έχουν υπαλληλική σχέση με τη Ν.Α.. Η θητεία των μελών είναι διετής, και οπωσδήποτε λήγει με τη λήξη της νομαρχιακής περιόδου. Μέλος της επιτροπής που δεν συμμετέχει σε τρεις συνεχείς συνεδριάσεις ή χάνει την ιδιότητα του μέλους του φορέα που εκπροσωπεί ή την υπαλληλική του ιδιότητα, αντικαθίσταται. Κάθε νέο μέλος ορίζεται με την ίδια διαδικασία και η θητεία του διαρκεί όσο το υπόλοιπο της θητείας του παλιού μέλους. Με την απόφαση συγκρότησης της επιτροπής ορίζεται και ο πρόεδρος της. Γραμματέας της επιτροπής ορίζεται, με απόφαση του Νομάρχη υπάλληλος της Ν.Α..

5. Έργο της επιτροπής είναι:

α. Η κατάρτιση και εισήγηση στο Ν.Σ. του ετήσιου προγράμματος αγοράς ή δημιουργίας και τοποθέτησης εικαστικών έργων σε δημόσιους χώρους και κτίρια και ετήσιου προγράμματος εργασιών πολιτιστικού χαρακτήρα. Το πρόγραμμα αγοράς ή δημιουργίας και τοποθέτησης εικαστικών έργων περιέχει, ιδίως, τα είδη των εικαστικών έργων που θα αγοραστούν ή θα δημιουργηθούν (ζωγραφικά, χαρακτικά, γλυπτά κλπ.), τους χώρους τοποθέτησης κάθε έργου, τις διαστάσεις του, κατά προσέγγιση και την προϋπολογιζόμενη δαπάνη.

β. Η εισήγηση στο Ν.Σ. για το ετήσιο πρόγραμμα συντήρησης των εικαστικών έργων που έχουν ήδη τοποθετηθεί.

γ. Η εισήγηση στο Νομάρχη για το συγκεκριμένο καλλιτέχνη, τον καθορισμό χρονικών ορίων και κάθε θέμα σχετικό με την απευθείας ανάθεση ή αγορά εικαστικού έργου.

δ. Η θέσπιση προδιαγραφών για την προκήρυξη πανελλήνιου καλλιτεχνικού διαγωνισμού για δημιουργία και τοποθέτηση εικαστικού έργου.

ε. Η εισήγηση στο Ν.Σ. ή στο Νομάρχη, ανάλογα με το ύψος της δαπάνης για τις προδιαγραφές και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την ανάθεση εργασιών πολιτιστικού χαρακτήρα.

6. Οι καλλιτεχνικοί διαγωνισμοί διενεργούνται από πενταμελή κριτική επιτροπή, η οποία συγκροτείται με απόφαση του Νομάρχη και αποτελείται από:

α. Δύο εκπροσώπους του Ε.Ε.Τ.Ε.

β. Έναν νομαρχιακό σύμβουλο.

γ. Έναν αρχιτέκτονα της Ν.Α..

δ. Τον δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητας της περιοχής που πρόκειται να τοποθετηθεί το εικαστικό έργο ή εκπρόσωπό του.

Η απόφαση της κριτικής επιτροπής του διαγωνισμού επικυρώνεται από το νομαρχιακό συμβούλιο. Ενστάσεις κατά της απόφασης της επιτροπής από καλλιτέχνες, που πήραν μέρος στο διαγωνισμό και αφορούν μόνο σε διαδικαστικά θέματα, εξετάζονται, πριν από την επικύρωση της απόφασης ή την επαναπροκήρυξη του διαγωνισμού, προτείνοντας νέα κριτική επιτροπή. Τα έξοδα της προκήρυξης του καλλιτεχνικού διαγωνισμού βαρύνουν το ποσό που διατίθεται για το καλλιτεχνικό έργο.

7. Οι αμοιβές των μελών των επιτροπών βαρύνουν τον προϋπολογισμό της Ν.Α. και καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών.

9. Ως εργασία πολιτιστικού χαρακτήρα νοείται για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κάθε δημιούργημα λόγου, τέχνης ή επιστήμης και ιδίως τα γραπτά ή προφορικά κείμενα, οι μουσικές συνθέσεις με κείμενο ή χωρίς, τα θεατρικά έργα με μουσική ή χωρίς, οι χορογραφίες και οι παντομίμες, τα οπτικοακουστικά έργα, οι φωτογραφίες, τα έργα των εφαρμοσμένων τεχνών, οι εικονογραφήσεις, οι χάρτες, τα τρισδιάστατα έργα που αναφέρονται στη γεωγραφία, την τοπογραφία, την αρχιτεκτονική.

4. Ν. 2503/1997**Άρθρο 13****Προμήθειες - Τ.Ε.Δ.Κ.- Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. – Επιχειρήσεις**

6. Για τις ανάγκες σε πετρελαιοειδή και τρόφιμα των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και των ιδρυμάτων τους, οι διαδικασίες ανάδειξης προμηθευτών και θεώρησης τιμολογίων για την κανονικότητα της τιμής μόνο των πετρελαιοειδών διενεργούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 40 έως 42 του π.δ./τος 173/1990 (ΦΕΚ 62 Α) και του ν. 2286/1995 (ΦΕΚ 19 Α).

Εξαιρούνται τα Πανεπιστήμια και τα Τ.Ε.Ι., τα οποία διενεργούν αυτοτελώς τη διαδικασία ανάδειξης προμηθευτών -χρηρηγτών, για προμήθειες των ειδών που αναφέρονται ανωτέρω. Οι οικείες περιφέρειες μπορούν κατ' εξαίρεση να εξουσιοδοτούν τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και ιδρύματα της χωρικής τους αρμοδιότητας να διενεργούν αυτοτελώς τις διαδικασίες ανάδειξης προμηθευτών -χρηρηγτών των ειδών της παρούσας παραγράφου, κατόπιν έγκρισης σχετικού αιτιολογημένου αιτήματος της οικείας περιφέρειας από τον Υπουργό Εσωτερικών.

5. Ν. 3389/2005**Άρθρο 1****Έννοια σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα****1. Έννοια Συμπράξεων**

Για τους σκοπούς του νόμου αυτού, «Δημόσιοι Φορείς» νοούνται οι ακόλουθοι:

(α) το Δημόσιο,

(β) οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και οι τοπικές ενώσεις δήμων και κοινοτήτων,

(γ) τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου,

(δ) οι ανώνυμες εταιρείες των οποίων το σύνολο του μετοχικού κεφαλαίου ανήκει στους ανωτέρω υπό (α) έως (γ) φορείς ή σε άλλη ή άλλες ανώνυμες εταιρείες που υπάγονται στην παρούσα περίπτωση .

2. Οι ανωτέρω Δημόσιοι Φορείς μπορούν σε τομείς της αρμοδιότητάς τους να συνάπτουν έγγραφες συμβάσεις συνεργασίας από επαχθή αιτία ("Συμβάσεις Σύμπραξης") με νομικά πρόσωπα του ιδιωτικού τομέα ("Ιδιωτικοί Φορείς") για την εκτέλεση έργων ή και την παροχή υπηρεσιών ("Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα" ή "Συμπράξεις").

3. Παρεπόμενα Σύμφωνα

Συμβάσεις στις οποίες συμβάλλονται Δημόσιοι Φορείς με τρίτους ή και Ιδιωτικοί Φορείς με τρίτους και αποτελούν παρεπόμενα σύμφωνα Συμβάσεων Σύμπραξης ή συνάπτονται σε εκτέλεση Συμβάσεων Σύμπραξης ("Παρεπόμενα Σύμφωνα"), υπάγονται στις διατάξεις του νόμου αυτού, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 2 ή της παραγράφου 2 του ίδιου άρθρου για τις εν λόγω Συμβάσεις Σύμπραξης.

4. Εταιρεία Ειδικού Σκοπού

Στις Συμβάσεις Σύμπραξης ή τα Παρεπόμενα Σύμφωνα των παραγράφων 2 και 3, οι Ιδιωτικοί Φορείς συμβάλλονται μέσω ανωνύμων εταιρειών ειδικού σκοπού που συνιστώνται από αυτούς αποκλειστικά και μόνο για τους σκοπούς της Σύμπραξης ("Εταιρεία Ειδικού Σκοπού") που εδρεύουν στην Ελλάδα και λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του κ.ν. 2190/1920. Μέτοχοι Εταιρείας Ειδικού Σκοπού δύνανται να είναι μόνο οι Ιδιωτικοί Φορείς κατά την έννοια του νόμου αυτού, καθώς επίσης και τρίτοι που δύνανται να αποκτήσουν μετοχές σύμφωνα με τις ειδικές προβλέψεις του ίδιου νόμου, το καταστατικό της Εταιρείας και τυχόν ειδικές προβλέψεις της Σύμβασης Σύμπραξης, εξαιρουμένων των φορέων της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

6. Ν. 4071/2012

Άρθρο 6

Ρυθμίσεις για το σύστημα διακυβέρνησης των δήμων και των περιφερειών

[...]

14. Όμοιες ή ομοειδείς δαπάνες δύνανται να εγγραφούν σε ξεχωριστές πιστώσεις, κατά Ειδικό Φορέα και ΚΑΕ στον ενγκεκριμένο προϋπολογισμό της Περιφέρειας ή του Δήμου ή της Δ.Ε.Υ.Α. και να εκτελεστούν αυτοτελώς, εφόσον αφορούν σε διαφορετικές περιφερειακές ή δημοτικές ενότητες, αντιστοίχως.

15. Στους διαγωνισμούς για την προμήθεια καυσίμων για την κίνηση των υπηρεσιακών αυτοκινήτων οι κρατήσεις υπέρ ασφαλιστικών ταμείων επιβαρύνουν την αναθέτουσα αρχή.

Άρθρο 9

Οικονομικά ζητήματα των δήμων

[...]

5. Στα έργα των Δήμων και των Περιφερειών, όταν γίνεται ρητή μνεία στα συμβατικά τεύχη δημοπράτησης σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 17 του ν. 3669/2008, μπορεί να διαχωρίζονται οι τιμές και να προστίθεται στο τέλος ποσοστό γενικών εξόδων και οφέλους του εργολάβου που ορίζεται σε 18% ανεξαρτήτως της πηγής χρηματοδότησης. Για έργα των οποίων η Διακήρυξη δημοσιεύθηκε πριν την ισχύ του παρόντος, το ποσοστό για τα γενικά έξοδα και το όφελος του εργολάβου και οι κρατήσεις υπέρ τρίτων, οι οποίες βαρύνουν τον ανάδοχο, είναι αυτά τα οποία έχουν οριστεί στη διακήρυξη της δημοπρασίας. Για τις συμβάσεις του προηγούμενου εδαφίου οι κρατήσεις υπέρ τρίτων, οι οποίες δεν προβλέφθηκαν στη Διακήρυξη της δημοπρασίας βαρύνουν τον κύριο του έργου και αποδίδονται από αυτόν.

7. Ν. 4129/2013

Άρθρο 35

Έλεγχος Δημοσίων Συμβάσεων

1. Στις συμβάσεις προμήθειας αγαθών του άρθρου 1 του ν. 2286/1995 (Α' 19), εκτέλεσης έργων και παροχής υπηρεσιών, που συνάπτονται από το Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τις δημόσιες επιχειρήσεις ή οργανισμούς, η προϋπολογιζόμενη δαπάνη των οποίων υπερβαίνει το ποσό του ενός εκατομμυρίου ευρώ, διενεργείται υποχρεωτικά έλεγχος νομιμότητας της οικείας σύμβασης, πριν από τη σύναψή της, από Κλιμάκια του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Στις κατηγορίες συμβάσεων του προηγούμενου εδαφίου, που συνάπτονται από το Δημόσιο και τα υπαγόμενα σε προληπτικό έλεγχο δαπανών Ν.Π.Δ.Δ., η προϋπολογιζόμενη δαπάνη των οποίων υπερβαίνει το ποσό των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ και μέχρι το όριο του προηγούμενου εδαφίου, διενεργείται υποχρεωτικά έλεγχος νομιμότητας, πριν από τη σύναψή τους, από τον Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που είναι αρμόδιος για τον προληπτικό έλεγχο των δαπανών των φορέων αυτών.

Στον έλεγχο των προηγούμενων εδαφίων υπάγονται οι προγραμματικές συμβάσεις που συνάπτουν το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού και οι φορείς διοίκησης της δια βίου μάθησης, σύμφωνα με το άρθρο 21 του ν. 3879/2010 (Α' 163), οι συμφωνίες πλαίσιο, καθώς και οι εκτελεστικές αυτών συμβάσεις που συνάπτονται σύμφωνα με το άρθρο 9 του ν. 4038/2012 (Α' 14) και οι συμβάσεις που συνάπτει η ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΗΛΙΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΗΛΙΑΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ» ή εταιρείες των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο ανήκει εξ ολοκλήρου, άμεσα ή έμμεσα σε αυτή. Για τον προσδιορισμό του ποσού της προϋπολογιζόμενης δαπάνης των οικείων συμβάσεων δεν λαμβάνεται υπόψη το ποσό που αναλογεί στο φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ). Αν δεν διενεργηθεί ο έλεγχος, η σύμβαση που συνάπτεται είναι άκυρη. Εξαιρούνται οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών που

συνάπτονται κατά την παρ. 3 του άρθρου 5 του ν. 2000/1991 (Α' 206), τις παραγράφους 3 του άρθρου 1, 1 του άρθρου 3 και 2 του άρθρου 4 του ν. 2526/1997 (Α' 205), την παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 2628/1998 (Α' 151), την παρ. 1 του άρθρου 1 του ν.δ. 483/1974 (Α' 184), την παρ. 8 του άρθρου 10 του ν. 2642/1998 (Α' 216) και την περίπτωση δ' του άρθρου 13 του π.δ. 60/2007 (Α' 64), με εξαίρεση τις συμβάσεις που συνάπτονται με Ο.Τ.Α.. Εξαιρούνται επίσης και οι συμβάσεις που δύναται να συνομολογεί με απευθείας ανάθεση ο Υπουργός Οικονομικών ως εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου, για την προετοιμασία, την έκδοση και τη διάθεση τίτλων προεσόδων, καθώς και για κάθε θέμα που αφορά τους τίτλους αυτούς.

2. Για το σκοπό του προβλεπόμενου στην παράγραφο 1 ελέγχου υποβάλλεται στο οικείο κατά περίπτωση Κλιμάκιο από τον αρμόδιο Υπουργό ή φορέα ο φάκελος με όλα τα σχετικά έγγραφα και στοιχεία, ιδίως δε αυτά των οποίων η έλλειψη επιφέρει κατά την κείμενη νομοθεσία τον αποκλεισμό της συμμετέχουσας στο διαγωνισμό επιχείρησης. Ο αρμόδιος Υπουργός ή φορέας μπορεί να ζητεί τη διενέργεια ελέγχου νομιμότητας και για επί μέρους φάσεις της σχετικής διαδικασίας που προηγούνται της σύναψης της οικείας σύμβασης. Ο έλεγχος του Ελεγκτικού Συνεδρίου ολοκληρώνεται μέσα σε τριάντα ημέρες από τη διαβίβαση σε αυτό του σχετικού φακέλου. Η πράξη που εκδίδεται κοινοποιείται με τηλεομοιοτυπία στον αρμόδιο φορέα, ο οποίος υποχρεούται αμελλητί να την κοινοποιήσει με τηλεομοιοτυπία σε όλους τους συμμετέχοντες στην ελεγχόμενη διαγωνιστική διαδικασία ανάδειξης αναδόχου. Προϊστάμενοι υπηρεσιών ή άλλα αρμόδια όργανα που ενεργούν κατά παράβαση της υποχρέωσης που προβλέπεται στο προηγούμενο εδάφιο διώκονται για παράβαση καθήκοντος κατά το άρθρο 259 του Ποινικού κώδικα αυτεπαγγέλτως και παραπέμπονται υποχρεωτικά στην αρμόδια πειθαρχική δικαιοδοσία.

3. Ο προβλεπόμενος στην παράγραφο 1 έλεγχος νομιμότητας επί των συγχρηματοδοτούμενων συμβάσεων προμηθειών αγαθών, παροχής υπηρεσιών και εκτέλεσης έργων διενεργείται υποχρεωτικά πριν από τη σύναψή τους από Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εφόσον η προϋπολογιζόμενη δαπάνη υπερβαίνει το ποσό των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ (χωρίς Φ.Π.Α.). Ο έλεγχος αυτός περατώνεται εντός τριάντα ημερολογιακών ημερών από της κατάθεσης του σχετικού φακέλου στο Ελεγκτικό Συνέδριο. Σε περίπτωση που από τον έλεγχο διαπιστωθεί έλλειψη στοιχείων, αυτά ζητούνται από τον αρμόδιο φορέα κατά τρόπο πλήρη και εξαντλητικό πριν την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας. Ο έλεγχος ολοκληρώνεται μετά την κατάθεση και των συμπληρωματικών στοιχείων σε κάθε περίπτωση εντός αποκλειστικής προθεσμίας δεκαπέντε ημερών από της καταθέσεως αυτών. Αν παρέλθουν οι ανωτέρω προθεσμίες χωρίς το σχέδιο σύμβασης να έχει απορριφθεί με αιτιολογημένη πράξη του Ελεγκτικού Συνεδρίου, τούτο θεωρείται εγκεκριμένο.

4. Οι προγραμματικές συμβάσεις, οι οποίες συνάπτονται μεταξύ δύο αναθετουσών αρχών, όπως αυτές ορίζονται στην παρ. 9 του άρθρου 1 του ν. 3316/2005, και αφορούν συγχρηματοδοτούμενα έργα, δεν εμπίπτουν στον προβλεπόμενο από την παράγραφο 1 έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εφόσον το ύψος του προϋπολογισμού των έργων τα οποία αφορά η προγραμματική σύμβαση είναι κατώτερο των δέκα εκατομμυρίων ευρώ. Για τις συμβάσεις ανάθεσης έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων και των μελετών, που συνάπτονται στο πλαίσιο των προγραμματικών συμβάσεων, εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στην προηγούμενη παράγραφο του παρόντος άρθρου.

5. Αιτήσεις ανάκλησης των πράξεων των Κλιμακίων που αποφαινόνται ότι κωλύεται η υπογραφή της ελεγχόμενης σύμβασης, υποβάλλονται στη γραμματεία του αρμόδιου Τμήματος, σε περίπτωση πλάνης περί τα πράγματα ή το νόμο, από αυτόν που έχει σπουδαίο έννομο συμφέρον προς τούτο, ή από τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας, χάριν του δημοσίου συμφέροντος, μέσα σε δεκαπέντε ημέρες από την κοινοποίηση της πράξης του Κλιμακίου στον οικείο φορέα και στον Γενικό Επίτροπο. Η αίτηση ανάκλησης

κοινοποιείται χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, με επιμέλεια του αιτούντος, σε καθέναν που έχει έννομο συμφέρον. Ο πρόεδρος του Τμήματος μπορεί να διατάξει τη γνωστοποίηση με οποιονδήποτε τρόπο της αίτησης ανάκλησης και σε άλλους που έχουν κατά την κρίση του έννομο συμφέρον. Άλλη αίτηση ανάκλησης δεν επιτρέπεται.

[...]

Άρθρο 36

Προληπτικός έλεγχος συμβάσεων Ο.Τ.Α.

1. Για τις συμβάσεις προμήθειας αγαθών, εκτέλεσης έργων και παροχής υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των προγραμματικών συμβάσεων, που συνάπτουν οι Ο.Τ.Α. και τα νομικά τους πρόσωπα, προϋπολογιζόμενης δαπάνης, χωρίς φόρο προστιθέμενης αξίας (Φ.Π.Α.), ποσού άνω των διακοσίων χιλιάδων ευρώ, διενεργείται υποχρεωτικά προληπτικός έλεγχος νομιμότητας αυτών, πριν από τη σύναψή τους, από τον Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που είναι αρμόδιος για τον προληπτικό έλεγχο των δαπανών τους.
2. Για τις συμβάσεις της προηγούμενης παραγράφου, η προϋπολογιζόμενη δαπάνη των οποίων υπερβαίνει το ποσό, χωρίς Φ.Π.Α., των πεντακοσίων χιλιάδων ευρώ, διενεργείται υποχρεωτικά, πριν τη σύναψή τους, έλεγχος νομιμότητας από το καθ' ύλην αρμόδιο Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις παραγράφους 1 και 2 του προηγούμενου άρθρου.
3. Ο αρμόδιος φορέας μπορεί να ζητεί τη διενέργεια ελέγχου νομιμότητας και για επί μέρους φάσεις της σχετικής διαδικασίας που προηγούνται της σύναψης της οικείας σύμβασης.
4. Ο έλεγχος νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου ολοκληρώνεται μέσα σε τριάντα ημέρες από τη διαβίβαση σε αυτό του σχετικού φακέλου. Εάν δεν διενεργηθεί ο έλεγχος νομιμότητας η σύμβαση που συνάπτεται είναι άκυρη.
5. Κατά των πράξεων των Επιτρόπων και των Κλιμακίων, επιτρέπονται αιτήσεις ανάκλησης, σε περίπτωση πλάνης περί τα πράγματα ή το νόμο, οι οποίες εκδικάζονται από το αρμόδιο Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τους όρους, προθεσμίες και τη διαδικασία που ορίζονται στην παράγραφο 5 του προηγούμενου άρθρου από τις φράσεις «υποβάλλονται στη γραμματεία του αρμόδιου Τμήματος» έως τις φράσεις «Άλλη αίτηση ανάκλησης δεν επιτρέπεται», που εφαρμόζονται αναλόγως.

8. Ν. 4332/2015

Άρθρο 14

Άνευ τίτλου

10. Τα Ν.Π.Δ.Δ., οι Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, στα διοικητικά όρια των οποίων λειτουργούν Κέντρα Πρώτης Υποδοχής (ΚΕ.Π.Υ.), Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Κ.Υ.Τ.) και Ανοιχτές Δομές Προσωρινής Υποδοχής και Φιλοξενίας προσφύγων και μεταναστών ή διαθέτουν χώρους για την κάλυψη έκτακτων αναγκών στέγασης και προσωρινής φιλοξενίας προσφύγων και μεταναστών, καθώς και οι φορείς των Ο.Τ.Α. αυτών, δύνανται για την αντιμετώπιση έκτακτων και επειγουσών αναγκών, κατά παρέκκλιση κάθε αντίθετης διάταξης, να προβαίνουν σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες και να συνάπτουν με τρίτους συμβάσεις εκτέλεσης έργων, παροχής υπηρεσιών, προμήθειας αγαθών ή μισθώσεων κινητών και ακινήτων σε ό,τι αφορά την υποδοχή και φιλοξενία νεοεισερχόμενων πολιτών τρίτων χωρών αποκλειστικά για την κάλυψη αναγκών προσωρινής στέγασης, τη λειτουργία των ανωτέρω εγκαταστάσεων, τη μεταφορά από τα σημεία άφιξης ή προσωρινής διαμονής προς ή από τις προσωρινές ή μόνιμες εγκαταστάσεις φιλοξενίας, οι οποίες βρίσκονται εντός και εκτός των γεωγραφικών τους ορίων, τη σίτιση, την άμεση ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, τα έξοδα ταφής, τη διαχείριση ανθρωπιστικής βοήθειας και κάθε προσφοράς σε χρήμα ή είδος, τη διαχείριση, μεταφορά, αποθήκευση και διανομή αυτής, μεταφορά ανηλίκων προσφύγων για εκπαιδευτικούς λόγους, καθώς και κάθε άλλη απολύτως

αναγκαία για την εξυπηρέτηση των ανωτέρω σκοπών δαπάνη. Η ως άνω διάταξη ισχύει από 1.1.2018.

Για την αποθήκευση και διανομή των ανωτέρω ειδών πρώτης ανάγκης οι Περιφέρειες, δύνανται να συστήνουν Κέντρα αποθήκευσης και διανομής, σε συνεργασία και με άλλους δημόσιους φορείς, με απόφαση του Περιφερειάρχη ή με κοινή απόφαση με το αρμόδιο για τη διοίκηση του έτερου φορέα οργάνου, στην οποία θα καθορίζονται οι όροι λειτουργίας τους. Τα Κέντρα αυτά μπορούν να στελεχώνονται με υπαλλήλους των ανωτέρω φορέων.

Η διαδικασία σύναψης των συμβάσεων των προηγούμενων εδαφίων, καθώς και των αντίστοιχων συμβάσεων των Υπουργείων και των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων δύναται, για λόγους κατεπείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης, λαμβανομένων υπ' όψιν και λόγων δημόσιας τάξης, οι οποίοι ειδικώς αιτιολογούνται, να διενεργείται κατόπιν διαπραγματεύσεως χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης διάταξης της εθνικής νομοθεσίας, με την επιφύλαξη εφαρμογής της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις δημόσιες συμβάσεις.

Μέχρι τις 31.10.2019 οι συμβάσεις αυτές θεωρούνται ότι καλύπτουν την προϋπόθεση των σχετικών διατάξεων περί συνδρομής έκτακτης και κατεπείγουσας ανάγκης, οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για τις αναθέτουσες αρχές, που δεν απορρέουν από δική τους ευθύνη, κατά παρέκκλιση της υποπερίπτωσης δδ', περίπτωση γ', παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4013/2011 (Α' 204).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

1. Ν. 3852/2010

Άρθρο 268

Προγραμματισμός, προϋπολογισμός – λογιστικό σύστημα περιφερειών

1. Για το μεσοπρόθεσμο προγραμματισμό των περιφερειών, εκπονείται Τετραετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, το οποίο εξειδικεύεται κατ' έτος σε Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης. Το τεχνικό πρόγραμμα αποτελεί μέρος του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης και επισυνάπτεται σε αυτό, ως παράρτημα.

Για την ψήφιση και εκτέλεση του προϋπολογισμού εκάστου έτους, απαιτείται η κατάρτιση τεχνικού προγράμματος για το έτος αυτό. Ο ετήσιος προϋπολογισμός εκάστου έτους, καθώς και το ετήσιο τεχνικό πρόγραμμα, πρέπει να εναρμονίζονται με τις κατευθύνσεις και τις παραδοχές του αντίστοιχου Ετήσιου Προγράμματος Δράσης, καθώς και με το Τετραετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Ειδικά για την ψήφιση και εκτέλεση του προϋπολογισμού και του τεχνικού προγράμματος του πρώτου έτους κάθε περιφερειακής περιόδου δεν απαιτείται να έχει προηγηθεί η κατάρτιση και έγκριση Τετραετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος και Ετήσιου Προγράμματος Δράσης. Για το πρώτο έτος κάθε περιφερειακής περιόδου ο αντίστοιχος ετήσιος προϋπολογισμός και το αντίστοιχο τεχνικό πρόγραμμα λογίζονται ως προσχέδιο του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης, μέχρι την κατάρτιση και έγκριση αυτού. Το Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης του πρώτου έτους της περιφερειακής περιόδου οριστικοποιείται με την κατάρτιση και έγκριση του Τετραετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομίας και Ανάπτυξης, ύστερα από πρόταση της Επιτροπής του άρθρου 266Α, ρυθμίζονται ειδικότερα ζητήματα σχετικά με το περιεχόμενο, τη δομή, τη διαδικασία κατάρτισης, έγκρισης, αξιολόγησης και παρακολούθησης εφαρμογής των Τετραετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των περιφερειών, τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία και κάθε άλλο ειδικότερο ζήτημα, για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.

2. Σκοπός των Τετραετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των περιφερειών είναι η προώθηση της εφαρμογής του θεσμοθετημένου χωρικού σχεδιασμού και η παρακολούθηση υλοποίησης του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό επίπεδο,

καθώς και η συμβολή στην ανατροφοδότηση και προσαρμογή του σχεδιασμού, στο πλαίσιο των υφιστάμενων κάθε φορά συνθηκών. Τα Τετραετή Επιχειρησιακά Προγράμματα έχουν ενιαία δομή και συγκρότηση, που διέπει το σύνολο των περιφερειακών ενοτήτων και περιλαμβάνουν:

- α) στρατηγικές επιλογές,
- β) επιχειρησιακό σχέδιο και
- γ) δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Για την κατάρτισή τους, λαμβάνονται απαραίτητα υπόψη οι κατευθύνσεις του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, η μακροπεριφερειακή και διαπεριφερειακή στρατηγική, οι προτεραιότητες που απορρέουν από θεσμοθετημένα χρηματοδοτικά μέσα, καθώς και άλλα γενικά ή ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα, πολιτικές και στρατηγικές που επηρεάζουν τη διάρθρωση και ανάπτυξη του χώρου της περιφέρειας, ενώ απαιτείται εναρμόνιση με τον υφιστάμενο θεσμοθετημένο χωρικό σχεδιασμό εθνικού, περιφερειακού επιπέδου και συμβατότητα με το θεσμοθετημένο σχεδιασμό τοπικού επιπέδου.

Κατά την κατάρτιση και υλοποίησή τους, αξιοποιούνται όλες οι διαθέσιμες μορφές δημοσιοποίησης και δημόσιας διαβούλευσης, με σκοπό την ενίσχυση της διαφάνειας και της συμμετοχής. Τα Τετραετή Επιχειρησιακά Προγράμματα αποτυπώνονται σε ηλεκτρονική μορφή και τα γεωχωρικά τους δεδομένα δημιουργούνται και διατίθενται ελεύθερα και διαδικτυακά σε ψηφιακή μορφή σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του ν. 3882/2010 και του ν. 4305/2014.

5. Η Εκτελεστική Επιτροπή συγκεντρώνει και αξιολογεί τις προτάσεις των υπηρεσιών της περιφέρειας για το Ε.Π.Δ. και τον προϋπολογισμό και εισηγείται το προσχέδιο του Ε.Π.Δ. και του προϋπολογισμού στην οικονομική επιτροπή, προκειμένου η τελευταία να προβεί στην κατάρτιση αυτών και την υποβολή τους στο περιφερειακό συμβούλιο.

6. Έως 30 Σεπτεμβρίου κάθε έτους ολοκληρώνονται οι διαδικασίες για τη σύνταξη προσχεδίου του Ε.Π.Δ. και του προϋπολογισμού και οι διαδικασίες διαβούλευσης.

7. Συνοπτική οικονομική κατάσταση του προϋπολογισμού, όπως ψηφίσθηκε από το περιφερειακό συμβούλιο αναρτάται στην ιστοσελίδα της οικείας περιφέρειας και δημοσιεύεται σε μία (1) τουλάχιστον ημερήσια ή εβδομαδιαία εφημερίδα που εκδίδεται στα όρια της οικείας περιφέρειας. Η παράλειψη της δημοσιότητας αυτής δεν επηρεάζει το κύρος της απόφασης του περιφερειακού συμβουλίου με την οποία ψηφίστηκε ο προϋπολογισμός.

8. Ο προϋπολογισμός, το Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης, η εισηγητική έκθεση της περιφερειακής επιτροπής και οι αποφάσεις του περιφερειακού συμβουλίου που αφορούν την επιβολή των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών, υποβάλλονται στον Ελεγκτή Νομιμότητας. Αν διαπιστωθεί ότι δεν έχουν εγγραφεί στον προϋπολογισμό οι υποχρεωτικές δαπάνες ή έσοδα που επιβάλλονται υποχρεωτικά από το νόμο ή ότι έχουν εγγραφεί έσοδα ή έξοδα, τα οποία δεν προβλέπονται από το νόμο, ή ότι το ύψος των εσόδων υπερβαίνει ανατιολόγητα τις αποδόσεις του προηγούμενου οικονομικού έτους, ο Ελεγκτής Νομιμότητας καλεί το περιφερειακό συμβούλιο να αναμορφώσει κατάλληλα τον προϋπολογισμό μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών.

9. Η ταμειακή λειτουργία των περιφερειών διεξάγεται από ειδική υπηρεσιακή μονάδα που αποτελεί μέρος της οικονομικής υπηρεσίας και συνιστάται με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.).

10. Η οικονομική επιτροπή, έπειτα από εισήγηση του υπευθύνου των οικονομικών υπηρεσιών της οικείας περιφέρειας, μετά τη λήξη κάθε τριμήνου υποβάλλει στο περιφερειακό συμβούλιο έκθεση για τα αποτελέσματα εκτέλεσης του προϋπολογισμού, κατά το χρονικό διάστημα από την αρχή του οικονομικού έτους έως το τέλος του συγκεκριμένου τριμήνου. Στην έκθεση διατυπώνονται και οι τυχόν παρατηρήσεις της μειοψηφίας και επισυνάπτεται σε αυτή η εισήγηση του υπευθύνου οικονομικών

υπηρεσιών, καθώς και η έκθεση του προηγούμενου τριμήνου. Η έκθεση μετά των συνημμένων της υποβάλλεται στο περιφερειακό συμβούλιο εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από τη λήξη κάθε τριμήνου.

Εάν, με την ανωτέρω έκθεση του δεύτερου και τρίτου τριμήνου κάθε οικονομικού έτους, διαπιστωθεί από την οικονομική επιτροπή, σύμφωνα με την πορεία και την εκτίμηση εισπραξης των εσόδων, ότι στον προϋπολογισμό έχουν εγγραφεί υπερεκτιμημένα έσοδα ή έσοδα που εκτιμάται ότι δεν θα εισπραχθούν έως το τέλος της χρήσης, το περιφερειακό συμβούλιο προβαίνει υποχρεωτικά σε αναμόρφωση αυτού, με απόφασή του που λαμβάνεται εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή σε αυτό της έκθεσης από την οικονομική επιτροπή, μειώνοντας τα παραπάνω έσοδα, σύμφωνα με την εισήγησή της και αντιστοίχως το σκέλος των δαπανών, ώστε να μην καταστεί σε καμία περίπτωση ελλειμματικός ο προϋπολογισμός.

Σε περιπτώσεις όπου από την έκθεση προκύπτει ότι δεν απαιτείται αναμόρφωση του προϋπολογισμού, αυτό διαπιστώνεται από το περιφερειακό συμβούλιο με από-φασή του που λαμβάνεται εντός της ίδιας προθεσμίας, δυνάμενο αυτό να προβεί σε αναμόρφωσή του για τους λόγους που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο.

Οι ανωτέρω αποφάσεις υποβάλλονται στον Ελεγκτή Νομιμότητας για έλεγχο. Η έκθεση, μετά των συνημμένων της και η απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου αναρτώνται στην ιστοσελίδα της οικείας Περιφέρειας και στο διαδίκτυο σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ν. 3861/2010 («Πρόγραμμα Διαύγεια»), γνωστοποιούμενοι οι σχετικοί αριθμοί διαδικτυακής ανάρτησης (ΑΔΑ) στον Ελεγκτή Νομιμότητας.

Τα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνονται στην έκθεση ή και να τη συνοδεύουν, καθώς και κάθε άλλο θέμα για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

11. Οι διατάξεις του π.δ. 315/1999 (Α' 302) εφαρμόζονται, κατ' αναλογία, για το Διπλογραφικό Σύστημα Γενικής και Αναλυτικής Λογιστικής – Κοστολόγησης των Περιφερειών. Για τις ανάγκες τήρησης του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου (διπλογραφικού συστήματος), κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο π.δ. 315/1999, οι Περιφέρειες μπορεί να αναθέτουν σε εξωτερικούς συνεργάτες που διαθέτουν τα απαιτούμενα από το νόμο προσόντα ή σε λογιστικά γραφεία που πληρούν τις τυπικές προϋποθέσεις την οργάνωση και υποστήριξη των λογιστικών και οικονομικών Υπηρεσιών τους, τη σύνταξη των ετήσιων οικονομικών καταστάσεών τους, καθώς και τη διεξαγωγή κάθε εργασίας απαραίτητης για την εφαρμογή του ανωτέρω σχεδίου. Ανάθεση των υπηρεσιών αυτών σε εξωτερικούς συνεργάτες επιτρέπεται: α) σε περίπτωση αντικειμενικής αδυναμίας πλήρους και λυσιτελούς εφαρμογής του Διπλογραφικού Συστήματος, είτε επειδή δεν υπηρετεί στην Περιφέρεια προσωπικό με τα κατάλληλα τυπικά ή και ουσιαστικά προσόντα είτε επειδή το υφιστάμενο προσωπικό δεν καλύπτει τις αντίστοιχες οργανικές θέσεις της οικείας υπηρεσίας. Τη σχετική αδυναμία διαπιστώνει η Οικονομική Επιτροπή, μετά από εισήγηση της αρμόδιας οικονομικής υπηρεσίας. Με την πρώτη τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.), εφόσον δεν υπάρχουν αντίστοιχες θέσεις για την κάλυψη των σχετικών αναγκών καθίσταται υποχρεωτική η περίληψή τους σε αυτόν, β) από την έναρξη ισχύος της παρ. 11 του άρθρου 268 του ν. 3852/2010, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 43 του ν. 3979/2011.

12. Με προεδρικό διάταγμα, το οποίο εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών, ρυθμίζονται θέματα που αφορούν στη βεβαίωση εσόδων, στην ανάληψη υποχρεώσεων, στην έκδοση χρηματικών ενταλμάτων, στην ευθύνη και στον καταλογισμό σε βάρος των προσώπων που τα εκδίδουν και τα προσυπογράφουν, στη διαδικασία και το περιεχόμενο του ελέγχου των χρηματικών ενταλμάτων, στη χρηματική διαχείριση της ταμειακής υπηρεσίας, στη λογοδοσία των υπαλλήλων που ασκούν καθήκοντα ταμίας, στα βιβλία που

πρέπει να τηρούν οι ταμειακές υπηρεσίες και γενικά στην οικονομική διοίκηση και στο λογιστικό των περιφερειών.

13. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών, καθορίζεται ο τύπος του προϋπολογισμού των περιφερειών.

14. Οι διατάξεις των κανονιστικών πράξεων των παραγράφων 11 έως 13 εφαρμόζονται από 1ης Ιανουαρίου του επόμενου της δημοσίευσής τους έτους. Μέχρι την κατά τα ανωτέρω εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων, για την οικονομική διοίκηση και διαχείριση των περιφερειών ισχύουν οι διατάξεις του π.δ. 30/1996. Όπου στις διατάξεις του εν λόγω προεδρικού διατάγματος αναφέρονται «Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση», «Νομάρχης», «Νομαρχιακή Επιτροπή», «Νομαρχιακό Συμβούλιο» και «Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας», νοούνται αντίστοιχα «Περιφέρεια», «Περιφερειάρχης», «Οικονομική Επιτροπή», «Περιφερειακό Συμβούλιο» και «Ελεγκτής Νομιμότητας».

16. Με απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου μπορεί να παρέχεται πάγια προκαταβολή σε βάρος του σχετικού κωδικού αριθμού του προϋπολογισμού. Με την απόφαση χορήγησης πάγιας προκαταβολής ορίζονται:

α) Οι δαπάνες που θα αντιμετωπιστούν από την πάγια προκαταβολή και το ύψος τους, στα όρια των πιστώσεων που έχουν εγγραφεί στους οικείους κωδικούς αριθμούς του προϋπολογισμού.

β) Το ποσό της προκαταβολής που δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) ευρώ. Το ποσό αυτό μπορεί να αυξάνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

γ) Ο υπάλληλος στο όνομα του οποίου θα εκδοθεί το ένταλμα και ο οποίος θα ενεργεί τις πληρωμές, σύμφωνα με τις έγγραφες εντολές του περιφερειάρχη.

Ο περιφερειάρχης, μετά τον έλεγχο των δικαιολογητικών από την αρμόδια υπηρεσία, εκδίδει ισόποσα χρηματικά εντάλματα σε βάρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού για κάθε δαπάνη, ώστε να παραμένει πάντοτε στα χέρια του υπόλογου το αρχικό ποσό της πάγιας προκαταβολής. Τα χρηματικά εντάλματα εκδίδονται στο όνομα του δικαιούχου και σημειώνεται σε αυτά ότι η πληρωμή έγινε από την πάγια προκαταβολή.

17. Το άρθρο 165 του Κ.Δ.Κ. εφαρμόζεται αναλόγως και για τις περιφέρειες, τόσο για την υποχρέωση υποβολής των οικείων στοιχείων, όσο και για τις κυρώσεις, που προβλέπονται σε περίπτωση μη εκπλήρωσής της.

Άρθρο 268Α

Συζήτηση και ψήφιση Τεχνικού Προγράμματος Περιφερειών

Η συζήτηση και η ψήφιση του Τεχνικού Προγράμματος των περιφερειών πραγματοποιείται ανά έργο, σύμφωνα με τις προτάσεις που κατατίθενται. Η πρόταση που συγκεντρώνει την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών του περιφερειακού συμβουλίου συνιστά και το εγκεκριμένο έργο του προς ψήφιση Τεχνικού Προγράμματος. Αν καμία πρόταση δεν συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών του Περιφερειακού Συμβουλίου, τότε η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται μεταξύ των δύο (2) πρώτων σε ψήφους προτάσεων.

Άρθρο 281

Πρόγραμμα Ελληνική Αρχιτεκτονική Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης «ΕΛΛ.Α.Δ.Α.»

1. Για την υποστήριξη των νέων δήμων και των περιφερειών που συνιστώνται με τον παρόντα νόμο, την ενίσχυση της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης και την άμβλυση των περιφερειακών ανισοτήτων, καθώς και την προώθηση της διαπεριφερειακής, διαβαθμικής και διαδημοτικής συνεργασίας, καταρτίζεται το πρόγραμμα Ελληνική Αρχιτεκτονική Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης «ΕΛΛ.Α.Δ.Α.».

2. Το πρόγραμμα Ελληνική Αρχιτεκτονική Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, «ΕΛΛ.Α.Δ.Α.», διαρθρώνεται σε τρεις άξονες:

(α) ο άξονας με κορμό επιχειρησιακά προγράμματα όπως «Διοικητική Μεταρρύθμιση» και «Ψηφιακή Σύγκλιση» του Ε.Σ.Π.Α. 2007 – 2013, στο μέρος που αφορούν στους δήμους και τις περιφέρειες.

(β) ο άξονας του Εθνικού Αναπτυξιακού Προγράμματος Αυτοδιοίκησης που λειτουργεί συμπληρωματικά με το Ε.Σ.Π.Α. και χρηματοδοτεί ιδίως μη επιλέξιμα από το Ε.Σ.Π.Α. έργα και δράσεις.

(γ) ο άξονας για την αξιοποίηση και αναδιάταξη των ανθρωπίνων πόρων, με αντικείμενο την ανάδειξη και αξιοποίηση των ικανοτήτων του υπηρετούντος προσωπικού, το σχεδιασμό της στελέχωσης με επιστημονικό προσωπικό με βάση την αποτύπωση των αναγκών των νέων δήμων και περιφερειών.

3. Η χρηματοδότηση του Εθνικού Αναπτυξιακού Προγράμματος Αυτοδιοίκησης προέρχεται από εθνικούς πόρους, με τους οποίους το κράτος χρηματοδοτεί δραστηριότητες αρμοδιότητας των δήμων και των περιφερειών, καθώς και από θεσμοθετημένους πόρους της Αυτοδιοίκησης. Το ποσοστό συμμετοχής της Αυτοδιοίκησης στη χρηματοδότηση του προγράμματος καθορίζεται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Οικονομικών, μετά από γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. και της Ε.Ν.Α.Ε.. Οι πόροι του προγράμματος εγγράφονται σε ειδικό κωδικό των λογαριασμών των άρθρων 259 παράγραφος 5 και 260 παράγραφος 6 του παρόντος, στον οποίον εγγράφονται και όλες οι μεταφερόμενες από 1.1.2011, πιστώσεις των υπουργείων που χρηματοδοτούν δραστηριότητες της Αυτοδιοίκησης. 4. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Οικονομικών καθορίζονται η διαδικασία μεταφοράς των πιστώσεων των υπουργείων στους ανωτέρω λογαριασμούς, καθώς και η διαδικασία αποπληρωμής των έργων, μελετών και ενεργειών που είναι σε εξέλιξη και χρηματοδοτούνται έως το τέλος του 2010. Το σύνολο των πιστώσεων που θα καταγραφούν ανά βαθμό αυτοδιοίκησης, κατά λόγο αρμοδιότητας και θα μεταφερθούν στον ειδικό κωδικό της παραγράφου 3, θα μεταφέρονται ετησίως ως ποσοστό του εκάστοτε εθνικού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, βάσει του κατ' αναλογία ποσοστού συμμετοχής τους στο εθνικό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων έτους 2011 ή του έτους μεταφοράς της αρμοδιότητας.

5. Με προεδρικό διάταγμα, το οποίο προτείνεται από τους Υπουργούς Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, το οποίο εκδίδεται έως 31.12.2010, μετά από γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. και της Ε.Ν.Α.Ε., καθορίζονται το περιεχόμενο, οι πόροι, το σύστημα διοίκησης, οι διαδικασίες κατάρτισης, τα κριτήρια ένταξης (όπως η αντιστοιχία με τους στόχους και τις δράσεις του προγράμματος, η ωριμότητα του έργου, η προώθηση της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης) και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια του Εθνικού Αναπτυξιακού Προγράμματος Αυτοδιοίκησης του προγράμματος «ΕΛΛ.Α.Δ.Α.».

6. Το πρόγραμμα «ΕΛΛ.Α.Δ.Α.» διαχειρίζεται Επιτροπή Παρακολούθησης, η οποία συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Πρόεδρος της Επιτροπής Παρακολούθησης είναι ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και μέλη ορίζονται στελέχη των αρμόδιων υπηρεσιών του ιδίου Υπουργείου, των συμμετεχόντων στη χρηματοδότηση του Προγράμματος Υπουργείων και εκπρόσωποι των κεντρικών συλλογικών οργάνων της αυτοδιοίκησης. Με την ίδια απόφαση προσδιορίζεται το έργο της Επιτροπής Παρακολούθησης και ο τρόπος αξιολόγησής του και καθορίζονται θέματα λειτουργίας, υποστήριξης και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

2. Ν. 3879/2010

Άρθρο 7

Η Δια Βίου Μάθηση στις Περιφέρειες

1. Η Περιφέρεια καταρτίζει, στο πλαίσιο του περιφερειακού αναπτυξιακού προγράμματός της, το περιφερειακό πρόγραμμα δια βίου μάθησης, με βάση το αντίστοιχο εθνικό πρόγραμμα δια βίου μάθησης, κατά τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 4. Το περιφερειακό πρόγραμμα δια βίου μάθησης περιλαμβάνει ιδίως επενδύσεις, προγράμματα ή επί μέρους δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης και γενικότερα δράσεις εφαρμογής της δημόσιας πολιτικής δια βίου μάθησης σε περιφερειακό επίπεδο.
2. Οι δράσεις του περιφερειακού προγράμματος δια βίου μάθησης μπορεί να χρηματοδοτούνται από τον τακτικό προϋπολογισμό και το πρόγραμμα δημόσιων επενδύσεων του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, μέσω της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης, από επιχορηγήσεις και από ίδιους πόρους της Περιφέρειας.
3. Η Περιφέρεια εφαρμόζει το περιφερειακό πρόγραμμα δια βίου μάθησης και διαχειρίζεται την εφαρμογή της πολιτικής και των κανόνων της παραγράφου 2 του άρθρου 4 που αφορούν την επαγγελματική κατάρτιση στην περιφέρειά της. Στις αρμοδιότητές της περιλαμβάνονται ιδίως:
  - α) Η συγκρότηση, με απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου, Περιφερειακής Επιτροπής Επαγγελματικής Κατάρτισης, με αρμοδιότητα τη διατύπωση εισηγήσεων στο Περιφερειακό Συμβούλιο για θέματα επαγγελματικής κατάρτισης και σύνδεσής της με την αγορά εργασίας και ιδίως για τη διερεύνηση και εκτίμηση των ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων της αγοράς εργασίας της Περιφέρειας και την ιεράρχηση των επαγγελματικών ειδικοτήτων που πρέπει να λειτουργήσουν στα Ι.Ε.Κ., στα Κ.Ε.Κ. και γενικότερα στις σχολές επαγγελματικής κατάρτισης. Οι σχετικές αποφάσεις του Περιφερειακού Συμβουλίου λαμβάνονται υπόψη κατά την εκπόνηση του Εθνικού Προγράμματος Δια Βίου Μάθησης και του περιφερειακού προγράμματος δια βίου μάθησης που προβλέπεται στην παράγραφο 1. Στην Επιτροπή αυτή συμμετέχουν εκπρόσωποι των αντιπροσωπευτικών οργανώσεων εργαζομένων και εργοδοτών και των λοιπών κοινωνικών φορέων που αντιστοιχούν στους αναπτυξιακούς τομείς της Περιφέρειας, εκπρόσωπος της αντίστοιχης Περιφερειακής Ένωσης Δήμων, ο οικείος Περιφερειακός Διευθυντής Εκπαίδευσης.
  - β) Η λειτουργία και η διαχείριση των δημόσιων Ι.Ε.Κ. που υπάγονται στη Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης, στο πλαίσιο προγραμματικών συμβάσεων, κατά τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 12.
4. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, ύστερα από γνώμη της Ένωσης Περιφερειών, μπορεί να μεταβιβάζονται στις Περιφέρειες αρμοδιότητες του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων και των φορέων διοίκησης της δια βίου μάθησης των περιπτώσεων δ', ε' και στ' της παραγράφου 2 του άρθρου 3, εφόσον εξυπηρετούν αναπτυξιακού και λειτουργικού χαρακτήρα περιφερειακές ανάγκες και δεν αφορούν θέματα άσκησης γενικής κρατικής πολιτικής. Με το ίδιο διάταγμα ρυθμίζεται και η απόδοση των αντίστοιχων οικονομικών πόρων για την άσκησή τους.

Άρθρο 15

Εθνικό Πρόγραμμα Δια Βίου Μάθησης

1. Το Εθνικό Πρόγραμμα Δια Βίου Μάθησης είναι μεσο-χρόνιο, εξειδικεύεται σε ετήσια βάση και περιλαμβάνει όλες τις δράσεις εφαρμογής της δημόσιας πολιτικής δια βίου

μάθησης που χρηματοδοτούνται εν όλω ή εν μέρει από δημόσιους πόρους, εθνικούς ή ευρωπαϊκούς, και ειδικότερα:

α) Τις δράσεις τις οποίες υλοποιούν οι κεντρικοί δημόσιοι φορείς και οι λοιποί φορείς εθνικής εμβέλειας του Δικτύου. Οι δράσεις αυτές αποτελούν το εθνικό σκέλος του Προγράμματος.

β) Τις δράσεις τις οποίες υλοποιούν οι Περιφέρειες και οι λοιποί φορείς περιφερειακής εμβέλειας του Δικτύου. Οι δράσεις αυτές αποτελούν το περιφερειακό σκέλος του Προγράμματος, στο οποίο εντάσσονται τα περιφερειακά προγράμματα δια βίου μάθησης που προβλέπονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 7.

γ) Τις δράσεις τις οποίες υλοποιούν οι Δήμοι και οι λοιποί φορείς τοπικής εμβέλειας του Δικτύου. Οι δράσεις αυτές αποτελούν το τοπικό σκέλος του Προγράμματος, στο οποίο εντάσσονται τα τοπικά προγράμματα δια βίου μάθησης που προβλέπονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 8.

2. Στο Εθνικό Πρόγραμμα Δια Βίου Μάθησης, σε ιδιαίτερο κεφάλαιο, εντάσσονται και οι δράσεις συλλογικού χαρακτήρα οι οποίες υποστηρίζονται οικονομικά ή επιστημονικά ή διοικητικά από κεντρικό δημόσιο φορέα ή Περιφέρεια ή Δήμο, των δημόσιων, των κοινωνικών και των ιδιωτικών φορέων που είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Φορέων του Δικτύου που προβλέπεται στην παράγραφο 3 του άρθρου 17.

3. Το Εθνικό Πρόγραμμα Δια Βίου Μάθησης περιλαμβάνει και δράσεις της Γενικής Γραμματείας Δια Βίου Μάθησης για την υποστήριξη, παρακολούθηση και αξιολόγηση των προγραμμάτων τα οποία υλοποιούν οι Περιφέρειες και οι Δήμοι. Οι δράσεις αυτές συνοδεύονται από σχετικά κίνητρα, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται η ηθική και υλική βράβευση των καλών πρακτικών τους, κατά την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου και ιδίως των άρθρων 7 και 8.

4. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων και των Υπουργών που έχουν την αρμοδιότητα της διαχείρισης δράσεων που εντάσσονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Δια Βίου Μάθησης, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, συνιστάται Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος αυτού. Η θητεία της Επιτροπής Παρακολούθησης έχει την ίδια χρονική διάρκεια με τη διάρκεια του Εθνικού Προγράμματος Δια Βίου Μάθησης. Με όμοια απόφαση καθορίζονται η σύνθεση και οι αρμοδιότητες της Επιτροπής στο σχεδιασμό και την παρακολούθηση της εφαρμογής του Προγράμματος, στην εξειδίκευση των δράσεων του και στο συντονισμό των υπηρεσιών διαχείρισης των δράσεων αυτών για την εναρμόνιση των δράσεων του Προγράμματος με το σκοπό και τους στόχους της δημόσιας πολιτικής δια βίου μάθησης και γενικότερα των δημόσιων πολιτικών ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας. Η Επιτροπή Παρακολούθησης υποστηρίζεται διοικητικά από τη Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης.

3. Ν. 3889/2010

Άρθρο 6

Προγράμματα και δικαιούχοι

1. Το Πράσινο Ταμείο μπορεί να χρηματοδοτεί προγράμματα που καταρτίζονται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ή άλλα Υπουργεία και τους εποπτευόμενους οργανισμούς τους, αποκεντρωμένες γενικές διοικήσεις, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως αυτός οριοθετείται από τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 1256/1982, και σωματεία ή άλλης μορφής ενώσεις νομικών και φυσικών προσώπων, τα οποία στοχεύουν σύμφωνα με τους καταστατικούς τους σκοπούς στην προστασία, αναβάθμιση και αποκατάσταση του περιβάλλοντος.

2.α. Η βασική δομή των χρηματοδοτικών προγραμμάτων μπορεί να περιλαμβάνει ενδεικτικώς:

- αα) Άξονες προτεραιότητας που εξειδικεύουν την εθνική περιβαλλοντική στρατηγική.
- ββ) Μέτρα τα οποία εξειδικεύουν τους άξονες προτεραιότητας.
- γγ) Δράσεις που εξειδικεύουν τα μέτρα και στις οποίες εντάσσονται οι πράξεις και τα έργα που υλοποιούν οι δικαιούχοι.
- β. Το χρηματοδοτικό πρόγραμμα συνοδεύεται από συμπλήρωμα προγραμματισμού στο οποίο εξειδικεύεται ο προϋπολογισμός και κατανέμεται στο χρόνο ισχύος του προγράμματος. Στο χρηματοδοτικό πρόγραμμα προσδιορίζονται οι δικαιούχοι της χρηματοδότησης.
- γ. Τα κριτήρια αξιολόγησης και επιλογής πράξεων και έργων μπορεί να εξειδικεύονται ως προς τη φύση και το είδος των δράσεων ανά πρόγραμμα. Στα κριτήρια αυτά περιλαμβάνονται υποχρεωτικά η επιλεξιμότητα, ωριμότητα, πληρότητα, σκοπιμότητα του προγράμματος, η συνεκτικότητά του με τις εκάστοτε εθνικές και κοινοτικές πολιτικές και την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία, καθώς και η διαχειριστική ικανότητα του φορέα υλοποίησης.
3. Κάθε χρηματοδοτικό πρόγραμμα προϋπολογιζόμενης δαπάνης, χωρίς φόρο προστιθέμενης αξίας (Φ.Π.Α.), ποσού μεγαλύτερου ή ίσου των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, ύστερα από πρόταση του διοικητικού συμβουλίου του Πράσινου Ταμείου. Κάθε χρηματοδοτικό πρόγραμμα προϋπολογιζόμενης δαπάνης, χωρίς Φ.Π.Α., ποσού μικρότερου των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ εγκρίνεται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του Ταμείου. Με τις αποφάσεις αυτές καθορίζονται το ύψος και ο τρόπος καταβολής των επιχορηγήσεων ή δανείων, οι διαδικασίες και οι όροι καταβολής, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή των προγραμμάτων.
4. Πριν από την έγκριση κάθε προγράμματος, καταχωρίζεται στην ιστοσελίδα του Πράσινου Ταμείου περιλήψη του προγράμματος και των επί μέρους στοιχείων του (όπως κατηγορίες δράσεων, χρονοδιάγραμμα, οικονομικός προγραμματισμός, κατηγορίες δικαιούχων), καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια. Οποιοσδήποτε δικαιούται να υποβάλει παρατηρήσεις για το προτεινόμενο πρόγραμμα.

4. Ν. 4320/2015

Άρθρο 45

Άνευ τίτλου

Οι Περιφέρειες δύνανται να καταρτίζουν και να υλοποιούν δράσεις και προγράμματα κοινωνικής πολιτικής για την ανακούφιση ευπαθών κοινωνικών ομάδων του πληθυσμού. Για την υλοποίηση των δράσεων και των προγραμμάτων αυτών, μπορούν να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις με δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς κοινής ωφέλειας, όπως αυτοί προσδιορίζονται στο ν. 3429/2005. Οι ανωτέρω συμβάσεις υπόκεινται στον προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία.